SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 1 | Budyšin — Pondźelu, 3. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 36

Nowoletne přijimanje diplomatiskeho korpsa pola němskeho presidenta.

Nowoletny dźeń pśichipołdnju w 12 hodźinach je **němski president z Hindenburg** wukrajnych diplomatiskich sastupjerjow w Barlinje pśijimał. Japoschtolski nunzius monsignore **Pacelli** je jako starjschi zwótpóśpiśeceśa diplomatiskeho korpsa z rěcu wupraji. W njej wón na to pokazowaše, so je myślł měra a internazionalneho kromadźeźeńcanja njedźiwajcy wšelakich wobcźoznośćow a sadźewkow dobyła. Myślł solidarnośće ludow, kótarychž derjeńcenje wšajonne njerozspušćiśne swjaśi kaž k zhromadnemu dóńtej sjednorjenja, je ze wědomju ludow pśiśiwo bóle wujaśnika a zastupnika.

Njech so w lěcu, kótaryž započatk dźenja powitamy, tele kochośći rozwija, rostu a bohate zwóžonoschaze płody spomnożenja a spokojenja pśinjeseju! Tak budźe z pomocu Bożej pśichedwidźiwośće móžno, hospodarski a zogajalny organismus, kótaryž je so ze žałobnej zwětowej wójnu w zwójich zakładach rozśišchał, na strowym a twjerdym podłožu zaso natwarić a milijony žywnych, wustojnych rukow, kótaraž sa dźełom žadaju a dyrbja w tu khwilu pśicheźiwo zwójej woli wotpocźowaś, tworjasej **produkziji wróćo dać**; potom so traschazy wobras bjesdźełoscze zhubi.

*

Němski president je z pśichiźinu nowego léta z awstriskim zwójskowym **presidentom** Heinischom, schwedskim kralom, madźarskim statnym sastawarjom Horthyom a z pérsiskim schahom zwózonoschejace telegramy sameńjak.

Wupokasanje Němcow z Klajpedy so woistorcźiło.

Kaž so z Kowna powe, je so wupokasanje tśoch němskostatnych redaktorow wołstorcźiło, hdaž budźe zawjedźene pśichpytanje stónczene. Wocźakuje so, so so to sa dźesacy dnjow stanje.

Němske pólskich dźełacerjow wupokasuje.

Němska je Pólskej wojjewika, so hdaž do 25. měrza 1927 7000 pólskich pólnych dźełacerjow wupokaże. Posedźicho dże Němska hischeze 50 000 pólskich dźełacerjow wupokaś.

Přiběraca bjezdźěłosć w Drježdźanach.

Po rozprawje zjawnje wótkasarnje dźěła w Drježdźanach je bjesdźěłosć po zanjersnjenju zaso pśichiběraka. Sa někotre dny je so 4628 nowych dźełonjeměrjow zamołwiło. Se sastaćom dźěła w zwonkownych powołanjach je licźba dźełonjeměrjow w Drježdźanach na 37 000 stupiła. S tym je so na kónc léta najwjetsicha licźba dźełonjeměrjow dośahnyła. Wuwnjej so tu a tam hospodarske połoženje po zdaću połepśiło, njehodźi so pśeco, so je bjesdźełosć hischeze wurjadnje žylna a so móža so z njej najwjetsiche strachi rozwiś.

Piwowy bojkott w Bayerskej?

Hižo pśichipowědźene podroženje piwa w Bayerskej je so někotre skutk stak. Po zyłkny kraju pśicheźiwo temu protestuja. Mnichowscći městny wubjerk powěschtkowneho dźełacerśtwa zwjasta porucja **piwowy bojkott**, namołwjejo, so nichtó njeby piwo po drózšej płacźistwje pik. Teź korrespondenca bayerskeje ludoweje strony pisze: Jara lohko je móžno, so tole nimo měry wulke podroženje piwa k tomu dowjedźe, so je wjele ludźi piwopica wostajі, a so piwarnje a korcźmarjo hakle prawje njedozwja, schtož bo nadźijachu dospiś. Na kóždy pad bo lud njemsnje roshori, schtož mócźachu sebi zakutowaś."

W Bayerskej je liter piwa jenož wo 4 pjenjezki droži.

Mjes bayerskim knježerśtwom a piwarskim zwjasom je so wo praschenju piwoweje płacźizny jednako. Statne knježerśtwo mjenujejo, so lud njemóże podroženje litra wo 6 pjenjezkow zjasć. Piwarnje su je na to z tym zgokjite, so je detaline płacźizna jenož wo 4 pjenjezki droži.

Nowe politiske mordarstwo we Warschawje.

We Warschawje su njedyschi zhubitaw pólskeje komunistiskeje stronu zwónzowali. Dwě wozobje su hižo zajeli.

Pólski nowinski wukas.

President pólskeje republiki je nowinski wukas z nowembra 1923, pśicheźiwo kótremuž po jeho wudaću wšykne nowiny najwótrišcho wojuja, 31. dezembra wróćo wzaś. Nowy nowinski zakoń je z pśichipomozu zwjasta pólskich nowinarjow wudźełał, kótryž swoje namjety bliźše dny knježerśtwu pśichedpołoži. Ministerska rada, kótraž je 12. januara sejdźe, potom we słónčnej formje nowyho nowinskeho zakonja wobzamknje.

Pólska bjes nowinow.

Swjatk wobsedźerjow knihiśiśicherjnjow w Pólskej je je sapowědźił, dokalny mjadowy tarif podléschicy a je wobzamknył, pśiniknitajerske mjedy wo 40 hač 50 procentkom znjiźeć. Pśiniknitajerska organizacija je tole žadanje wotpokazała a wobzamknła wot 31. dezembra wjeczor w 6 hodźinach dźełko złožiś. Nowoletne cźišćo nowin njeje tohodła z wuwjaćom sozialistiskeho „Naprjoda" wuśišo.

Cźeskomadźarski pśichipad.

S Buda-Pešta wo cźesko-madźarskim pśichipadze powědźa. Pśched někotrymi dnjemi bě madźarska nanjesła policija Cźecha z mjenom Ripu, dla śpionaže sajała. Wšykne prozowanja cźeskoslowakskeho knježerśtwa, sajateho z jatby wuzwobodźiś, běchu podarmo. Na to su Koschtizach Madźara sajeli, kótryž je jeźeo z cźeskoslowakskim stacźanom, tola je so haeź dotal wot wojerśkeje słužby wotwołowak. Tutomu Madźarej dże Cźeskoslowakska zwobodu dać, jeli so Madźarske Ripa puśćeźi. Madźarska dyrbi pjeza protestowansku notu w tejle należnosći pśechepodać dać.

Demonstracija Barlinskich kommunistow pśeciwo litewskemu knježerstwu.

Wjele bě schtwórtk wjeczor powěsći wo wotprawjenju schtyrjoch litewskich kommunistow do Barlina doschła, so deputacija kommunistiskich němskozejmskich sapóstlanzow a sastupjerjow kommunistiskeje strony do litewskeho pólanstwa poda, so buchu tam protestowali. Kommunistiska deputacija wo dowolnosć k pucźowanju tśoch kommunistiskich sastupjerjow do Litwy žadasche, kótaraž dyrbjachu na mjetnje šantym wjeź pśechpytaś. Kaž „Cźerwjena chorhoj" powe, je pjeza litewski pólanz po wospjetnym nacźiśnjeniu do tehole žadanja swolił a słubił, so budźe w Kownje namjetowaś, so by so tam dowolnosć k pucźowanju dała. Njeběžwajcy toho so pśiched litewskim pólanstwom w Barlinje wulke demonstracije wotmjechu. Policija mjejsche wjele prózy, so by naddźełej demonstrantow na konsulatske twarjenje wobarał. Demonstrantojo wołachu: „Pśeć z litewskim katowskim knježerśtwom!" „Sklawa bolschewiskej Rusćej."

Rusla je so podarmo loni prózowała, swoje pomery k wukrajej polepśiś.

W rozwześenju z nowinarjemi je jedyn wyšoki sastojnik zwonkowneho ludoweho kommisariata lhćro njespokojazy pśehlad wo politiskich podawkach sandźenego léta podał a tohorunja thmurny wuhlad do pśichodna wotewrił. Wo pśehewróće w Litwje praji, so je mało pobrachowało, so bychu w zyłej carskej Europe najwjetsiche zhmatanjay nastałe. To je wobzeže Pólska zawinowała, kótaraž wotmyślenja pśicheźiwo žiwobudam politiske połoženje jara pocźesuja. Dale wobžarowarske, so njeje žaneje nadźije, so je pśicheźelniske styki mjes Rusćej a Jendźelskej wutworja a so je tu je znamjenja zhubite, kótaraž w lécu na zbliźenje mjes Rusćej a Sjednoczonymi statami pokazowachu. „S zyła", wyšoki sastojnik zwoje rozłoženje skónczi, „Rusla je zwojim prózowanjom, so by poczahi k wukrajej polepśiła, w sandźenym léce na dospołne njeporadźenje zhladuje."

Kommunistiske hibanje we Bolharskej.

Bolharske nowiny su nadrobnosće we njedawno wotkrytym pucźowym planje kommunistow pśichinjeźe. Hodownicźu po grichiśkim liczenju dźiwchu kommunistojo wschitkich ministrow fajecz a ministerstwa, banki a dwórnischcza we Sofiji wobsadźicź. Krala dźiwchu nuslowaś, so by je trona wsdał. Wjednikow a mnohich wobdźělnikow pśichi habanju su hižo fajeli.

Južnoslowjansko-italiske jednanja.

Po Bawaskej powěsći z Bźegrada je tamniśi italski pólanz z ministrom zwonkownych naležnosćow, Nericzom, rozwześenje mél. Nadźijeja so, so po nim najwjetsi powusćeźi, kótaraž je dla wobsamknjenja italsko-albanskeho zwjazka nastała.

Briandowe wozjewjenje pśi składnosći nowego léta.

Franzowski zwonkowny minister Briand je nowinam rozłożenje swojeje politiki podał. W lěcu 1927 žebi pśicheje, so by so němsko-franzowska fo zbliżowoza politika dale rozwiwała. Dźeł franzowskich nowin jenu Locarnisku politiku porokuje. S njeprawom. Wone njewědźa, schto franzowska zjawnosć žada. Franzowska mohła bo žyłniśko bronieć, swoje wójsko pospyślnicź, mohła kóžde hromadźeźeńcanje z Němskej wotpokazaś. K czenu by to dowjedło? Zyłe wójsce k wójnje. **Rěcźi so wo docźakanym wucźeśnjenju je Porheinskeje.** Lěwy Rheinowy brjoh bo z muněnjenjemi, we Versailleskim měrje pśichedwidźenymi, wopuśćeźi, **tola chyba na to pokazaś, so zrěczenje w stawje 431 docźakane wucźeśnjenje hischeze pśched minjenjom postajeneho czasa smožni.** Wostawam potajšim, kaž pśeczo, w zrěczenjowym wobsku a so jeho postajenjow dźerżu.

Hospodarska kriza w Franzowskej.

Franzowske knježerśtwo poruczi, podpjerm dźełonjeměrjow powjetśicźej a k tomu 10 milijonow frankow pośaju. Ministerstwo sa zjawne dźełа plany za nuzowe dźeło zjednje, so by so bjesdźełoscźi wobaraco.

Francowska swoje wójsko pomjeńšuje.

S wukazom franzowskeho knježerśtwa so postaja, so maja so w meji 1927 z rekrutow, w lěcu 1907 narodźenych, jenož prénje schtyri měsazy lětа 1907 k wójskowej słužbje wubraci, niz kaž je hać dotal bylo, mjedźi ludźo z prénich pjeć měsazow z rekrutowanskeho letnika. Wóstatnja žylnosć so z tutym wukazom wo 20 000 muži pomjeńšchi. Teź bo dalsha reforma pśichitnje. Město je dwuczelnym lětom dyrbja so dźiwajo na strowosć wojakow pśichodnje rekrucja z 21. lětom do wojerśkeje słužby bracź.

Jendźelske nowiny su je 27 milijonami puntow schkody dźełale.

Jendźelske nowiny su pod cźišćecjom dźełacerśkich strajkow a wołzebje dołhu trajazeju hórnišćeho strajka w sandźenym lěcu 27 milijonow puntow sterlingow (540 milijonow hriwnow) schkody poczerpiłe. Jelesniske towarstwa su tehodła wobsamknje, jelesniske tarify powyschiś.

Wołkrjeze monarchistiskeho pśichiżahanstwa w Athenje.

Athenjske nowiny „Typos" powědźa, so su tele dny we Athenje monarchistiscu wojerśku organizacija wuzwěźiła, kótaraž je „njewidźomni" mjenuja a z kótrejež wjednikom su monarchistiscy offizjerojo. Tale organizacija dże republiku powalicź. W Athenje zjamym su pjeza 114 wotnožkow tehele tajneho zwjazka wuzwěźili. Ssobuzłaśiny su je tajnje z brónjemi sastarali. Roskhorjenosći, z kótrejž je je wot někotrych dnjow wójska sajalo, z wołkrjezom tejele tajneje organizacije zwiwuje.

Najwěsćejšo tejle powěsći je grichiske knježerśtwo wojejwiło, so jemu we wotkrjezu tajneho monarchistiskeho pśichiżahanstwa njeje niczo znate.

Amnestija w Japanskej.

Na dnju, na kótrymž nowy japanski kheżor na tron stupi, je nježdże 50 000 jatych wobchnadźi. Po kheżorowej zjmjerći zjamknjene dźiwadła su je so zaso wotewrile. Runje tak su hudźba a reje zaso dowolene.

Wojowanje pśeciwo alkoholej w połnocnej Americy.

Hodowne zwjate dny je w Sjednoczonych statach połnocneje Ameriki wjele ludźi, kótarež kóžde alkoholske napitki, z palnicu spiritusa dźełane, pili, na zajedźerjese z alkoholom kupowachu. Po tymle wobzarowanym podendźenju je general Andrews, kótryž ma jako podsekretar w finanzowym

wuzwanje alkoholnych napitkow po-
šćežćej, še šatupjerjom „United Preß“ so rosmokwjeju-
rjeli, so w nalěcu škradne pschedawanje piwa zyle psche-
stanje. Andrews dawa fabriti, kotrež šrodowe napitki wa-
rja, 78 policistam wobkedžowaćej. Dalschenm wobšćěnju
něhdže 100 tajnych policistow je so poradžiło, sadźewaćj,
so so njeskoršenemu wuzitku palneho (denaturowaneho)
spiritusa, kotrehož je so letuše něhdže 20 milijonow galo-
now pschetrjebowalo, dospołnje sadźeny. Lětsa so po-
radźi, posledne žórka sotyrjeć, s kotrychž alkohol kapasche.
Nunje tak je so poradźiło, sinjewuzywanju božoblidowe-
wina kónc činiś. Pschetrjebanje tajkeho wina je so wo
milijon galonow smjeršćiło. Pschešmyhanje alkohola pschi
mórskim bydły je so ſ wótrym strašowanjom sporo zyle
połóžko. Jenoš pschez kanadšku njeje so hischcze wjele
alkohola pschešmyknuje. Teho dla so šu so podłu zyleje njesy
strażnicy postajili, so by so tole pschešmyknanje poczěžiło.

Dźělanje alkohola w Sjednoczenych statach.

Dokelž je wjese ludźi w Sjednoczenych statach na wuzi-
wanje palneho alkohola wumrěło, je knježeństwo, kaj stat-
ny sekretar Mellon wosjewja, wobsamkło, so bóchu po wěste

Mexikanski wolijowy zakoń do skutkowanja stupił.

**Niedźiwajcy znateho protesta Sjednoczenych statow je 2. januara nowy mexikanski wolijowy zakoń do skutkowa-
nja stupił.** Wschě amerikanske nowiny wo nim jako wo
najnowschim dujowym podawku pischu. W namołwjenym
na mexikanski lud president **Calles** ſ jednoce napomina a
šwoju zwykwinsku a wukrajnu politiku šćituje. Calles
praji, so je so wošudźił, so je njepodwoli. **Mexikanski ćejm
je po njemérnym poščebjenju presidentej Callesej šwoje
dowérjenje wupraził a jeho politiku šćitnył.** Nětkle
su so wótrymi šłowami do Newyorkšich bankow a połnóc-
noamerikanskeho knježeństwa dawačne. Sadačte, so by wschi
amerikanski kongreß pschećiwo dollarskej diplomatiji Sjed-
noczenych statow protestował. Postupanje Sjednoczenych
statow pschećiwo Nikaragui je **dźěło nekotrych wolijowych
kapitalistow a dollarskich magnatow, kotrjž chcedźa ſ pomocu
brónjow žłabych połóžćej.**

Jedyn rěčnik praji, so je Mexiko na cźoło wschich
amerikansko-schpanišich ludow pschećiwo nadchnjećiwu
Sjednoczenych statow staji. Mexikanojo ſnadź njeje wu-
spěšchni w hońtwje ſa dollarow a ſnadź je na dollarske
diplomatiju njewutrjeja, tola wjedźa ſa šwoju częšć wu-
mrjeć a pschećiwo šwonkownym nadběhanm wojowaćj.

Coolidge wojakow z Nikaraguy wróco dźerje.

Kaž je „Chicago Tribuna“ ſ Washingtona zhonila, žebi
president Coolidge žada, so bychu so Sjednoczene staty we
Nikaragui dospołnje neutralnosće dźergałe. Statny
departement je tohodla pjeca wobšamknuł, amerikanskich
namórskich wojakow ſ Nikaraguy wróco wsaćj. Jenoš
na nětkotrych městnach je woni wostaja, hdźež maju ameri-
kanskich šaćelnow šchitaćj.

Połnóznoamerikanske nowiny su wjele powdźerje pschi-
njeńcje a njesajunjeńcje, so ſ hłownej wěcu, w kotruž so we
Nikaraguu, njes presidentom konfserwatiwneho knježeństwa
Diazom *a revolucionarnym presidentom liberalneje stromy*
dr. Sakašu jedna to, hać sumja Sjednoczene staty połn-
nońneje Ameriki ako Mexiko pschewahu w Srjedźnjej
Ameriźy. Mexikanske knježeństwo revolucionarnych liberał-
nych a dr. Sacošu podpjeruje, njes tym so Sjednoczene
staty konfserwatiwneho Diaza w knježeństwje sdźerjeć py-
tašu. Swonkowny ministeŕ Diazoweho knježeństwa je
wjeł, so Merzalo liberalnych ſ bróńjemi a municiju šaša-
nje a zim dobrowólnikow na pomoc šćele.

Wojazy liberalneje stromy su njes tym dale do šnutš-
kowneje Nikaraguy postupowali. Sašupjeć liberalneje
stromy w Mexiku je wosjewjenje wudał, w kotrejž so praji,
so je president Sacasa woprawdźe jaty w ruzy amerikan-
skeho admirała Latimera w Puerto Cebezens, hdźež su
amerikanske wyschnoseje wójnskeho łódźstwa krutu zenzuru
sawjedle.

Małe naprašenje našcho zapósłanca Baczewskeho.

Pólšto-katolske schulske towaršstwo w Ermlandšej cźe-
we w Schönbrjeze je w Allensteinšim wokrjesu priwatnu schulu
sa małych dźěći pschiprawiło. Dokelž na pschihódnej runi-
nosći pobrachuje, prošesche towaršstwo, so by so jim schul-
ska ſtiwa za popołudniške hodźiny pschewostajiła, kaž je so
te na ſamtnje waschnje w ſuboncej gmejnje stało, hdźež
běchu so schulske runinosće **n ě n k i m** dźěćom ſ ſamt-
njemi šamérej pschewostajiše. Schulske pschedstejićerstwo
w Schönbrjeze pak bě wot wokrjesnjeho schulskeho injeńerora
pokiw dostało a tak wotpokała so prošiwa pólšeho towar-
stwa. Hdyž so towaršstwo se ſamtnjej prošbiwu na knježeń-
stwo w Allensteinje wobroći, tuše wotmołwi, so sa tajke
praschenje pschićiwaschne njeje. Minister sa wěbu a ludowe
wuhubkanje pak, na kotrehož bě so sapósłanc Baczewski
jako sastupnik narodnych mjeńšinow w ſamtnjej nale-
nosći wobroćił, pak wotmołwi:

Hać maju so schulske runinosće ſ druhim sameram
hać ſjawnej schulskej wuchiji pschewostajeć, we tym ros-
sudja jenički schulske pschedstejićerstwo. By njedowolene
sapschimnjenje do ſamoſarjadowanja tutych organow było,
by-li chyzł na nje w nasponnjenej wěsty nětak skutkowacź.
Tohodla njemóžu Wascha prošbu dopjelnić.“ —

Tuta wotmołwa je jara dźiwnuschka a w cźim bóle,
hdyž jeńehowazy wukaz ſ 19. 9. 1925, wot ſamtnjeho
ministra wudaty, pornjo njej stajimy. Tam praji minister:

„Powschitkownje njeźmadźa so schulske runinosće taj-
kim wozbołam, towaršstwam abo ſwjatkam pschewostajeć,
kotrež chjedźa wobstejace polizajske poměry na druhim hać
na sakonšćitnym puću kritizować. Też tajkim politiſkim
stronam, kotrež chjedźa wustawu ſ namozu wotstronić, je
wuzywanje schulskich runinosćow sakasane.“

S tuteho wukasa je widźeć, so je minister khěžo wótrye
do „naležnosćow“ schulskich ſamoſarjadnistwow tyka, hdyž
bo wo druhe organisazije jedna; hdyž pak so wo sdźiwanje
ſamtnjeho pada wusprawnicźi?

Wólška narodna mjeńšina (kaž ſyka wschě narodne
mjeńšiny w Němšej), je ſo cźaścźišco sjawnje wupraźi-
ła, so sej na sakładze republikanske wustawy. Tohodla
njeje žaneje pschićiny, so ſo jej wuzywanje schulskich run-
nosćow sakasuje.

Cźłe statne knježeństwo kulturowego ministra nanoš-
ka, so by schulskim ſwjatkam pschikasał, so maju so schul-
ske runinosće we wschěch rěcźnje měšchanych krajinach też
narodnym mjeńšinam pschewostajeć?

Hdy ſkónčnje statne ministerstwo sakroći, so by so
ſ njesprózniwosćemi pschećiwo narodnym mjeńšinam
pschestało?

Budźe so schulski dohladowar Wegner dla ſwojeho nje-
dowolenoho wobliwa na Schönfeldske schulske pschedstejićer-
stwo ſamolwjecy dyrbjeć?

S tuteho podawka je ſnadź widźeć, so je narodne
mjeńšiny pschezo hischcze jako cźłowjekoju druheje rjadow-
nje w Němšej wobhladuja.“

Ze Serbow.

W Budyšinje, 3. januara 1927.

Januar abo Wulki rožk.

Sćuty nětk sostupili do přenjeho měsaca w nowem
lěcze, do januara abo wulkeho rožka. Swoje mjeno je
januar dostał po pschiboh starehu wěka Janusa. Tutón
pschihóh mějesche dwě mjeswoczi a placźesche w starym
Romje sa strašowarja durjow a wrotow. Januar je
ſwjetscha najſymniſchi měsaz zyleho lěta, dokelž so husa
po starym prawidle ſtawa, so ſ pschiběrazymi dujemi lej
ſyma pschiběra. Kěsa pak to dotal hischcze nałsnili njeje
ſyma. Pschedźenak wěschći wokolo 17. januara nowy
knuh ſymu. Po ſtołetnej protyzy dyrbi bjeź wot 1. hać
3. *januara* wětrowite a bźenja ſyma, wot 4. hać 6. nowy
ſnih, wot 7. hać 23. pak zasa ſyma, kotraž potom po-
puschcźi, pschinóse ſnih ze ſylnym wětrom. Dny hižom
pomałku pschiběrataju. 1. januara ſnježiešce ſłónčko 7
hodź. 40 minješchinow; 31. pak je dźeń hižom 8 hodź.
56 minješchin dołhi. **Pschiběranje** dnja mózemy naj-
lěpje wjerzor wobkedžowaćj, rano dźeń hischcze pomałku
pschiběra. 3. *januara* bo ſłónčko lětża k přenjemu raźej
zacźmi. Saczmicze bě widźeć w krótkoraščišim dźělu
Awstralije, w połodnjišchim Cźichim oceanje, w połod-
nischim *lodowym morju* a w połodnjišchej Ameriźy.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńša rano we 8 hodź. barometer
741, hygrometer —, thermometer w nozy +3. Wuhladny
na małe so pschemjenjuje wjedro. Schkleńca ſtuwa ſylnje
na zjane. S wjeczora pschibližuje so ſylna wyschina,
nišina nad rauſchej Europu so rosczahuje. Jutše wutoru
ſchadźa ſłónčko 8,13 hodź. a ſchowa so 3,57 hodź. —
Měsaczk **ſchadźa** dop. 8,49 hodź. a ſchowa so pop. 4,36
hodź. Dźeńša je **młody** měsaczk. Krajan ſtaja nitke, Psche
bźenak ſymne a wětrowite wjedro. — Dźeńša je kritiſki
dźeń 1. rjadownje.

— **Michalska zyrkej w Budyšinje.** Swjedźeń Tſoch
Kralow, 6. januara 1927, pop. ¼4 hodź. wuhotuje knjes
kantor Wolak ſwój 10. byrgłowy měschčor, sa kotryż je
ſoliſkow přenjeje rjadownje dobył. Hudźbny porjad pschi-
nješe parle zyrkwinſkeje hudźby.

— **Warnujemy psched jebakom,** **kiž** je jako hromadźer
wotebźerjarjow za tu wuthadźazu hodownu cźaſopiſ wustu-
pował a **někotrych tudomnych wobkhodnikow** wo pjenjezy
pschinjeſł. Pola **někotrych wobkhodnikow,** pola kotrych je
pobył, je jenoš pschi posdźeje wostało. — **W tymle jebaku**
kriminalna policija 19 lětneho murjerja Albina Thoniga
wustrělbi. Schkodowani, kiž to hischcze wosjewili njejsu,
njech so pola tudomnego wobdźělenja samolwja. Je-li
tónle jebak snowa něhdże wustupi, prošmy kriminalne wot-
dźělenje wo hnydomnu powěsć, so by tehole njekněžomnika
dośahnyło. (Telefon 2802.)

— **Wutwórje statnych autowych cźarow w Sakſej po-**
kasuje ſeschłowazy wobras: W oktobru wobſtejachu 90 **cźa-**
rowe pornjo 60 cźarow w oktobru 1925. Jich dołhosć wu-
cźinjeſche 1407 kilometrow pornjo 1020 kilometrow we
lěcze 1925, liczba wozenych wozbołow 1 029 204 we oktobru
1926 pornjo 502 788 **w** oktobru 1925, liczba jěsdźenych
kilometrow 412 197 pornjo 250 257.

S Cźenjerj. (Sapoſdźene.) Tudomny kubleř Mjen,
kiž ma naſchu hońtwu wotnajatu, **wotmě** wintoru a teſ
ſrjedźu po hodźach wulku hońtwu. Prěni dźeń ſatſkich
27 ſajazow, druhi bjeń pak 2 karniklow. Hońtwa so herje
a bjes kóždeho njesdźa wotmě.

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

I.

„Nó, Pětrje, pschcźo hischcze niczo?“ wopraſcha so 20.
meje 1859 muž něhdże pjećdźesatſchyrźeći lět, kiž w pſche-
wobleku a wokrajnych zholowach wobleczeny, ſ najbjeſ hłowu a
zapróſcheny na prjoſy hospody ſtojeſche, kiž pschiſłebhowaſche
so k brózy do K. w Ruſſej. Sćužobnik, kotremuž hłowa pla-
zjachu, běſche młody ſwětłowłosaty cźłowjek ſ pohnywaj
licźenjom, małymaj wocźomaj bjes błyſcheja a ſ bjesbarbnym
moſchkom wokoło kilowateje brody.

Tutón ſłužobnik, na kotremž wſchitko — ſ wloſow, ſe
pomadu namaſanych a ſ nawuſchrizow, ſ ſürtkami* wob-
žaženeju, hać do najnjeńſcheho pohibnjenja, kotreż wón
cźinjeſche — pschihlědowarja nowcho postupneho ſmětu
pscheradźeſche, rosshladny ſo ſwojemu knjeſej k łubosći
hischcze raſ po dróſy a rjelny ſ wulkej dostojnosću:

„Pschcźo hischcze niczo widźeć njeje.“

„Niczo?“ wopraſcha ſo jeho knjes.

„Kaž hižo prajach, ſyrła niczo.“

Knjes posdźehny a ſydźe ſo na lawku. My azzenty,
njeſ tym ſo wón ſ nohomaj, na kěſkaj ſłożenymaj, tu ſedźi
a jeho wócźzy ſamtyſkenje hladaleſ, ſkadnoſcź wuzjeć, cźi-
larjej ſo ſ nim ſejnaćj dać.

Wón rěka Nikolaj Petrowicź Kirſanow a na, něhdże
pjatnacźe wjerſt wot korcźmy ſkalene kubło ſ dwě ſcźe bu-
rami. Tam je wón po ſwojich ſamtnych ſłowach (hdyž
dyrbjeſche ſo po nowych ſakonjach ſ nimi wurunacź)
najeńſtwo ſałožił, kotrež wobſahuje dwaj tyſaſaj dſeſa-
tin**. Jeho nan, jedyn ſ naſchich generalow ſ ſ. 1812,
běſche nimale njedźěłkany, ſkoro hrubý cźłowjek był; wo-
prawdźity Ruſa, ale niz w najnjeńſchim ſłowmyſlu, bě
we ſłužbje ſeſtarił a ſeſchedźiwił. K brigadnjemu generalej
a bórzy potom k diwiſijonnemu komandérej ponjeſenowany,
hdyžeſche wón na kraju a hrajeſche tam, po ſwojim poſta-
jenju, doſcź wulku rołu. Jeho ſyn Miklawſch bě ſo we
juźnej Ruſkej narodźił, tehonnja jeho ſtarſchi bratr Pawoł
kotrehož hischcze pósnajemy. Hać do ſchtyrnateho lěta bě
wón, kaž to bywa, wot wotrecźich ſłužbłuwych adjutantow a
podobnych ſiworjenjow ſ intendanzu, abo ſ generalneho
ſława wobdaty, wot dwórſkeho wuhubkowarja wocźehnjeny
bý. Jeho maćź, rodźena Koliažin, rěkaſche, dóniž njeběſ
ſo wudała, Agata, po ſwatu mjenowaſche ſo Agatokleja
Kuſminichina; wona njeſaprěwaſche w niczim „ſwjeſchu
ofizjerſtu mandźelſku“. Wona noſcheſche pyſchne klobuki a
ſchumnjaze zidźane braſty, wona bě ſpecźo prěnja, kiž we
ſyrkwi ſchći ſwokoſcheſche***, wona rěcźeſche jara wjele a
jara wótſze, wona podawaſche rózbe rauſe ſwojim dźěćom
hnadnje ruku k wokoſchenju, a wone wotthodźachu kožey
wjeczor ſ jeje ſohnowarjom — ſ jenym ſłowom: wona bě
wulka knjeni gubernijoweho měſta. Sadźunjeſ měſaczku
wſchitzy Nikolaja Petrowicźa ſa bohatneho cźłowjeka, to
poſtaji ſo wón tola runja ſwojemu bratrej Pawołej, jako
generalowy ſyn, ſa woſeńſki karijeru. Tola na tom dnju,
hdyž dyrbjeſche ſo k pſchijźeſuchnemu polkej podaćź, wón
padny, ſtanja ſebi nohu, ležeſche dwaj měſaczaj we łożu a
potom khromjeſche cźaſ žiwjenja. Hdyž *potaſtim* jeho nan
widźeſche, ſo njemóže ſ njeho žaneho wojaka ſcźinicź, po-
ſtaji jeho ſa zywinu ſłužbu a pſchihnjeſche jeho po dokonja-
nem wóſmnatem lěcze do Pětrohroda na uniwerſitu.
Pawoł bu ſ ſamtnjem lěcze ſ oficźerom we gardowem ſtrażo-
wanſkim polku. Wobaj młodaj cźłowjekaj hydleſchtaj hro-
madźe a běſchtaj pod nij pſcheſara Kruſym ſaſchłitom wuja
po maćeri, wyſchſcheho ſaſtojnika, žiwoj. Nan bě ſo ſaſo
k ſwojej diwiſiji a k ſ ſwojej mandźelſkej wróćił. Hdyž a
hdyž dóſtawſchtaj ſynaj w ſchérej **wobalzu** wulke liſty,
kotrychž pišmo pſcheradźeſche, ſo ſu běłe wot ſtaroſcźiwje
wuwuczeneje ruki połkowsko pišaraja napiſane. Na kóńcu
kóždeho liſta ſtojachu potom w rjanych debjeńcźkach a ſekulach
ſłowa: „Pětr Kirſanow, generalny major.“

W lěcze 1835 wopuſcheſchi Nikolaj Petrowicź wyſoki
ſchulu jako kandidat a we ſamtnjem lěcze ſaſtupi ſo general
Kirſanow, kiž bu po njepſcheſwidźiwoſći inſpekſiji nadobo
na wotpoczźink ſpadźeny, trajnje do Pětrohroda. Wón bě
ſebi w bliſkoſći Tawriſcheje ſahrody tšrjeh wotpadak a do
jendźelſkeho kluba ſaſtupi, hdyž jeho Boża ruczka ſaja a
jeho ſywójże rubi. Agatokleja jemu bórzy ſcźehowaſche.
Wona njemóžeſche ſo do ſamotnoho žiwjenja namakaćź,
kotrež by w hydlowem měſcze wjeſeć dyrbjała. Mjerſanje,
ſo bě někto ſama tak rjeź na wunjenki ſadźena, pſchinjeſche
ju do rowa. Nikolaj Petrowicź bě ſo hischcze ſa žiwo ſtar-
ſcheju a k jeje wulkej ſrudobje do dźowki ſich hoſpodarja,
niźſcheho ſaſtojnika, ſalubował. Ta holza pak běſche młoda,
rjana a nimale ſnježena, wona cźitaſche we rewijach (pſche-
hładnych cźaſopiſach) ſamo wěſoſme nastawki „wódomoſt-
neho dźěła“. Wórſty po wożarowanju ſiwjeceſchtaj ſwaj,
a ſłowjonym Nikolaj Petrowicź wopuſcheſi ſwoju ſłužbu we
ratarſkim miniſterſtwje, kotruž bě jemu jeho nan ſe protek-
ziju wuſtrowkował, a poda ſo na wjeſne pſchebywanje
(„dačje“), kiž bě w bliſkoſći wuſtawa ſa wodowe a lěſne
ſałožiny. Hdyž bě potom ſaſo ſo do měſta wróćił, wot-
raja ſebi tšrjeh ſe ſynnym ſalonom a ſ nimale derje-
idźerjanymi ſłohdanci; ſkónčnje cźehnjeſche wón ſaſo na
wjeſ won, a tu wobradźi jemu žona teſ bórzy ſyna. Wobaj
mandźelſkaj bźichtaj ſkromnje a ſwożownje žiwoj. Jenje
ſoro jedyn druheho ſamtneho njewotſtaji, hrajeſchtaj ſchtyri-
ručnje na pianinje a ſpěwaſchtaj dwojoſpěwy. Žona ha-
jeſche ſebi ſwětli a dźerjeſche porjadk na ſwojim kurjazem
dworje; njeś tym cźitaſche muž knihi nowa ratarſkiwe a tu a
tam khodźeſche na hońtwu. W ſamtnjem měſe a ſpokoj-
noſći roſcźeſche też jeju ſyn Arkad. Dźeſacź lět pominy
ſo ſaj ſón. Ale w lěcze 1847 wumrě Kirſanowa. Jeje
mandźelſki mózeſche cźeſce donapytanje ledy ſujeſeć; ſa
njeſchto njedźeł běchu jeho wołoſy dospołnje ſeſchedźiwile.

Wón chyžeſche, ſo by ſo rospſerſnił, do wukraja jěć, tu
pſchihódze lěto 1848 a to ſnjemóžni kaſchkuli puczowa-
cźaj w dospołnej njeźiſtoſći; potom da ſo do toho, też na
ſwojim kuble ſaſjadnjiſe reformy pſchewjeſeć. W ſpocźatku
pſcheźiwi tam ſi ſynoj ſ nim, njekhodźo bjes maka jenje
ſ domu; towaršſchowje jeho ſynna běchu nimale jenicźaj,
ſ kotrymiž wobkhodźowaſche. Sa ſynnu 1858 pak njebéſche
ſynna widźał a něſto namakamy jeho, w njeji pſchichodnoho
tulena, — kaſ ſwojeho ſynna wocźakuje, kiž je ſ wyſokeje
ſchule woteſchoł jako kandidat, zyle tak, kaj je to teſ z nim
bylo.

(Pokraczowanje ſćěhuje.)

* minerał ſ rjadu foſſatiw.

** ruſka jenika měra, nimale ſchtyri kórzy.

*** W Ruſkej koſcha kemſcherjo po kemſchach Božu Marxru.

Z Wodworja. Naša „Herbska Gryčita“ so w bliž-šim času na dyrbjeńske wašnje předawa. Dla nětčišeho stručbłeho hospodarskeho położenja w korčmarskim přemysle, njebě jeje dotalnemu wobsedźerjej hościencarjej Bělkej móžno, so toho zmińć.

Z Khrósćic. „Serbosław“ zeńdże so zawčerawšim, 1. jan. 1927 pola Wjeńkec k 2. zhromadźiznje. Woprt mohł hišće sylniši być. Po powitanju a zbožopřeću wučita nam k. wučeŕ Pjetaš woprawdźe hnujace powědanje wot M. N. „Cyrkej we wsy“ z Patoweje Serb. Čitańki. Na to sčěhowachu wólby. Jako předsyda wuzwoli so knjez wučeŕ Pjetaš, jako městopředsyda k. Spitank-Zejičan, jako zapisowaŕ a pokładnik knjez kubleŕ Šołta z Khrósćic a jako wuhjerkowniey knjez Kral za Nuknicy, Prawoćicy a Kopšin, knjez Pječka za Hórki, knjez Mikł. Henčl za Kozaricy a Wudwor, knjez Wósky za Staru Cyhelicu a knjez Jan Henčl za Smječkecy a Worklecy. Duchowny radnik je wosadny knjez farař. Potom sedźachmy khwilku při swobodnej rozmołwje hromadze, při kotrejž so wšelake hospodarske prašenja rozjasnichu. Na kónc poskići hišće knjez wučeŕ Pjetaš malki přednošk wo nizskich płaćenjach mjasa a lewjerstwa před 60 lětami — słyšachmy zajimawe wěcki — a k. farař Šewčik doda něšto ze stawiznow Serbow w 11. lětstotku. Přichodna zhromadźizna budże 6. II. 27.

S Rósbórka. W Rósbórskim wołrjesu w času wot 23. hač 29. dźěžemra 1926 1815 wožobow dóšło pytańcke (tydźeń do teho 1755), próčdyrnych nětkuom 60 48. Podpjerna sa dźěłonjemjerjow dóstawasche 1056 (tydźeń do teho 951). Wjetšcha dźěsbłóšosć tchołe tydźenja leži wožebje na tym, so su we wronkownych powołanjach dźěłaćerjow puschćožicz dyrbjeli.

Cykrwinske nowišće.

S Budyšchina.

Wutorn, 4. wulkeho rózła 1927:

W Pětrowšćej zyrkwi pop. 3/4 hodź. modleńska hodźina sa njedźelnišcze.

W Tuchońšćej zyrkwi wjeczor we 8 hodź. posawniške mišijónške kemšchenje: swjatkowny posawnišći mišchtr farař Adolf Müller z Drježdżan. Sstupy darmo. Sběrka sa posawniške mišijónstwo. Spěwarišće hobuschinjeršć.

W Evang. towaršchnym domje na Hornjeńšćej haży wjeczor we 8 hodź. bibliška hodźina: farař Berg.

Z Łužicy.

* Se Zitawy. Pola firmy Davib a Berger, kolonialneje wikowańnje na Budyšchińšćej dróhi nasta w 4. poschodźe we skladowni wutoru popołdnju wokoło 4 hodź. woheń. S njerodnym wobkładom se žnjuza bź so drjewowa wotma sapalila. Wohnjoschow woboru hnydom na pomoz sawołachu. Ta pak móžeše so sajo wróćicz, dokelž běchu woheń mjes tym podušyli. Nastata schkoda je stadna.

* Se Shorjelza. Sstrjedu rano wokoło 8 hodź. na schónčnej stazi Shorjelskeje drohowneje železnizy mokreho wjedra bla wós ſ kolijow wuskočił. Jako 71-lětny wjednik wosa syhta wós ſ pomozu druheho wosa sajo do kolijow sběhnycz, pschinidże wón mjes wosaj, kotrajž jeho strašchnje smjerjeschtaj. Jeho dyrbjachu hnydom do khorownje dowjesć, hdjež dyrbjeršće so hnydom operazija na nim wuwjesć. Wón je sebi na boku kóšcz złamał a so šmutskach ćežko sranił.

Hósina hra cyrkusa Hagenbecka w Budyšinje wot 5. hač 9. jan. 1927.

Nowoczažne zyrkusowe město na Tšelniku.

Kaž so nam runje zdźěli, wupokaja so powěsć za wěrno, so znaty zyrkuš Wilhelm Hagenbeck pod wosobinskim nawjedowanjom direktora Korle Hagenbecka we Budyschinje ſ hósinej hru wustupi a to na Tšelniku. Hósina hra pak móže sa nasche město jenoż krótka hyć a budże jenoż 5 dnjow trać. Hósina hra sapoczinje so pschihodnu sbožu 5. januara wjeczor we 8 hodź. a skónči so njedźelu wjeczor. Pschedstajenja su kóždy wjeczor we 8 hodź. ſ wulkim programom. Sobotu a njedźelu ſtej 2 pschedstajeni, hdjež dźěći pokoju płacza. Popołdnische pschedstajenje sapoczinje so 1/4 4 hodźin. Direkzija sa to rukuje, so so też w popołdnischimaj pschedstajenjomaj dospołny program pschedwjedźe.

Program, kiž ſhebi w najwjetšich městach Europy najwjetšche pschipósnaće dobu a so ſ powołanoju strony bjes konkurenzu mjenowasche, też w Budyschinje pschipóznaže so namaka. Cžinimy najchich cžitarjow kedźbliwych na nawěschtki, kotrejž ſ blížiche dny w Serbskich Nowinach wosjewja, ſ kotrychž wšcho dalsche wucžitaja.

Hižo jutsje sapoczinje so na Tšelniku wjetšche žiwjenje. Hobrski zyrkuš pschińdże dźiwajo na symki cžaš se wulkim drjewjanym twarom do Budyschina. Jedna so potajkim wo krutu zyrkusowu twar, kotrejž wuwucženi ludźo wšo mnoho sajima namaka. Pschipósnimcz jo hišcze dyrbi, so je w drjewjanym twarjenju ſ jeho najnowšchej techniku też zentralne tepjenje salwarjene, tak žu wopytowarjo też pschecžiwo naſtrucžišchej symje schkitani.

S dobom pschihadźeja wot jutšischeho dnja wulke transporty šwerjatow do Budyschina. S krótka, na Tšelniku nastanje małe měšo, zyrkuzowe město, kiž na wschě žadanja dźiwa kiž sebi dźensnischi cžłowjek wot tajkeho zyrkuša žada. Dokelž mamy se žylnym wopytom licžicz, njech sebi kóždy thartti ſ cžasom wobstara. Hdże so thartti pschedawaja, steji w dźensnischim nawěschtku.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu, 9. wulkeho rózła 1927.

Berlinska bursa wobſahuje ſandźeny pjatk ſtare Nto ſe žiwym wobkładom a horjeſpjazhymi kursami efektow.

Predukkowe witi běchu ſandźeny pjatk jara měrne. Wukraj drje ſtrowcžene płacžišmy pomh, tola na Berlinſkich witach ſo žitne płacžišmy njepscheměnichu. Žito płacžeſche pjatk:

w Berlinje:

pschenicžy 13,20—13,35 hr., rózli 11,60 hr.
hacž 11,85 hr., najmyſkeho jacžmjenja 10,85
hacž 12,25 hr., małcžinjeho 9,60—10,25 hr.
wowsa 8,85—9,35 ſt. hr.,

ſchtwórć w Kamjenzu:

pschenicžy 12—12,50 hr., rózli 11—11,50
hr., najmyſkeho jecžmjenja 11,75—12,50 hr.
małcžinjeho 10—11 hr., wowsa 8,50 hr. hacž
9,25 hr., bórny 4—4,60 ſt. hr.,

w Sbórjelzu:

pschenicžy 12—13,25 hr., rózli 11—12 hr.,
najmyſkeho jecžmjenja 11—12 hr., małcžinjeho —, wowsa 9,00—9,00 ſt. hrinnow,

w termińowym wikowanju:

ſa dezember: pschenicžy 14,65—14,70 hr., rózli 12,60 hrinnow,
ſa měrc: pschenicžy 14,22½ hr., rózli pak 12,37½ hrinnow,
ſa meju: pschenicžy 14,12½ hr., rózli pak 12,43¾ hr.,

Swinjaze wiki ſchtwórć w Khorzebuzu.

Pschinjeſli běchu 680 proſatow a 166 běłakow. Te płacžachu

proſata:

małe	14—18 hr.
hrjenje	18—22 hr.
wulke	22—26 hr.

běłaki:

małe	26—50 hr.
hrjenje	50—75 hr.
wulke	75—100 hr.

Na pschedań.

Kóń w Pschiſchecžach cžo. 1; Baasa w Kamjenzu, Schillerſtr. 4.

Krowa młoda wyſokokrjuzelna, pohłobna, we Bukojnje cžo. 9 pola Barta; w Poneznych 14 pola Njeſwacžidła; we Klukichu cžo. 13.

Běłaki w Pschesbrjenje cžo. 1.

Proſaza w Radworju 46, kajeſi fórbark we Wjelkowach.

Ranza ſuprowſchna, prěnzka, w Sbórjelzu cžo. 21.

Sofa w Budyschinje, Hornjeńšća haža 36, ſadni dom.

Wós ſyna w Želesnej cžo. 10.

Pschihitaſiež pytaja:

Pohonca, mlokoweho, w Kschidole cžo. 8.

Sdundźiny na pschehladowanje:

wutorn, 4. wulkeho rózła 1927:

we Wulkim Cžiſchu 1/2 10 hodź. w hoſcženzu pschi dróhy: zentrifuſy, kół, elektriſki licžał;

w Bukojnje dop. 1/2 11 hodź. w hoſcženzu ſchpihel;

w Kukowje pop. w 2 hodź. w hoſcženzu „k ſiom krónam“: ſchijazej maſchinje, žonjaze a muzoze kolo, hospodarſki wós, wschelake meble;

w Korzinje pop. w 5 hodź. w hoſcženzu: ſchijaza maſchina.

Sstrjedu, 5. wulkeho rózła 1927:

w Budyschinje na ſudnihowje dop. w 10 hodź.: 3 ſofa, 3 pišańſke blida, 5 bjúſejow, pišańska nadoba, 50 zigarow, dźěłba mjdłowoho procha, kakao, wolnowy paleńz, cžornize, mujna komoda, ſoſt, nóſnej ſamorožkaj, 3-dźělny brasny kamor, 3 klawěrne wupoſti ſchpihel, mnohi wothſerowazy kamor, lodowy kamor, klamarſki pokładni, pišańſkej ſtrojej, radioaparat, 6 wolmjanych khabatow, žiđźane nóſaje, hamle, brjewjanizy, ſchórzuchi, tarcža a pila, wujnej wuhotowani, wujnjaj, też wschelake elektriſke lampy, motor 3/4 PS., prochjerbak, lehańſki ſofa, pjekarſke maſchiny ſ motorom a rjemjenjemi, žonjaze kolo, wuczahańſke blido, 14 mjechow zhanje muki, gramofonaj ſ kamorownaj, žonjaze ſedło, wschelake ſamtarſke maſchiny, žonjazy koſtum, 3 nmjaze kola, wulki klamarſki kamor, komoda, palcnzowy kamor, kryſtalowa bowla, knihowy kamor, knihowej ſtelmaraj ſ wokrejzami, pišańſki ſekretar, poſtawk na pišańſki ſekretar, klamarſki kamor, dźěłba wobuczow, ſmjerle, wschelake ſchewſke, ſamtarſke a pjekarſke maſchiny, njebjže 30 zent. pschenicžneje muki, 150 błeſchow wschelakeho wina;

w Schrjižjezach dop. w 10 hodź. prezižnje tocžaza maſchina a dołhe dźěry wundrjachowaza maſchina, žonjazy ſeńdu ſo w Ratarjezenjkim hoſcženzu;

w Bolhorzach dop. w 11 hodź. wschelake poſtleſchcža a 5 běłakow, (kupzy ſeńdu ſo w „Serbſkej kurcžinje“);

we Wulkim Cžiſchu dop. w 10 hodź. w hoſcženzu pschi dróhy: 20 mtr. palneho drjewa, kulichi a nječhto walcžiny;

Schtwórtk, 6. wulkeho rózła 1927:

w Bětom Khołmzu dop. 1/2 11 hodź. w Serakschej hoſcženzu: Klamarſki regał, 40 porowy turnarſkich ſtupnjow a kožane tofle, 2 holtwiſſkej ſtólli, piano, cžeſtowa maſchina, wschelake meble, wobleć;

w Cžiſchi Zonach dop. 1/2 12 hodź. w hoſcženzu młócžał ſ motorom;

we Lasu pschihp. w 12 hodź. w hoſcženzu: 3 zentrifugi, wschelake žonjaze a muzoze kola, pišańſki ſtrój, motorſke kolo, motor, ſchlatwy na motorſke kolo, wschelake kolešaſke narunańki, wschelake meble;

w Schrježnym pop. w 2 hodź. w hoſcženzu: zentrifuſy, tarcžowa pila, 3 ſwinje, 3 koleſa, hobańka;

w Lipinach pop. w 4 hodź. w hoſcženzu: muzoze kolo a brasny kamor;

w Delnim Wujězdże pop. w 5 hodź. we Wawerez hoſcženzu kuchinſki bujeſ.

Škrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenża dop. 3/11 hodź.: Witi měre a bjes wobſkładu. Tendenza: měrna.

Dop. 3/12 hodź.: Pschenża měrnischa. Tendenza: jara měrna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizny po złotej hriwnje.

	31. 12.	30. 12.		31. 12	30. 12.
Pšenica	264-267	264-26	...y	21-22,00	21-22,00
rožka	232-237	233 23	...ska	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	217-245	217-245	mórske lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jačmjeń	192-2 5	192 205	žolte lupiny	14-15,00	14-15,00
wows	177-187	176-188	...seradella	21-24,00	21-24,00
kukurica	192-194	192-194	raps, wosuſk	18,50	16,5
pšeńc. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosuſk,	21-21,20	21-21,20
rožna muka	33-34 25	33-34,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,05	13,25	bórnj. kruški	23-29,40	28-29,00
žrane „	12,00	12,00	syno, 50 kg	2,75-2,35	2,75-3,35
rajs			rožna sloma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšeńcna „	1,00-1,25	1,00-1,35
hrách	31-33,00	31-33,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,20
pjeluški	*20-22,00*	*20-22,00*	ječna „	*0,95-1,25*	*0,95-1,25*

Wiéne płaćizny w Budyšinje.

31. decembra 1926.

Wšě płaćizny su po złotej hriwnje zrozymje.

Předmjet		najwyša płaćizna	najniška płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	12,00	12,50
Rožka, nowa	70 „	11,25	11,75
Jačmjeń,	50 „	12,00	12,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	9,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Bórny, nowe	50 „	3,75	4,50
Butra	1 „	4,00	4,60
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Sloma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,10	1,20
„ „ „ k zasł.	50 „	1 30	1,60
„ z cypami młócena	50 „	2,50	2,75
Pšeńcna muka, 60%	50 „	23,00	23,5
Rožna muka, 70%	50 „	19,25	19,5
Pšeńcne wotruby	50 „	6,25	6,75
Rožne wotruby	50 „	7,00	7,75
Jeja	1 štk.	0,16	0,18
Prosata 155 štuk	1 štk.	12,00	25,00

Wiéne płaćizny wčera	w Kamjenzu za 1 centa.	w Labiju za 1 centa.
Wšo po złotej hriwnje		
Pšeńcu	12,00—12,50	12,40—13,30
Rožka	11,00—11,50	11,20—12,00
Jačmjeń	10,00—11,00	10,80—12,50
Wows	8,50—9,25	8,50—9,10
Syno	4,50—5,25	3,50—4,50
Sloma z maš. młóc.	1,75—2,25	1,20—1,40
Sloma k zaslanju	1,50—2,20	
Sloma z ruka młócena	2,25—2,75	1,80—2,00
Bórny pola ratarja, nowe	4,00—4,60	4,20—4,60
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,60—2,00	1,05—1,15
Jeja	0,16—0,18	0,18—0,20
Pšeńcno wotruby	—	6.70—7,00
Rožne wotruby	—	6 80—7,20
Pšeńcna muka	—	22,75—23,50
Rožna muka	—	18,25—19,00
Prosata, wulka	—	—
„ srjenjo	—	—
„ małe	—	—

Płaćizny rěznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

31. decembra 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 297.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	58—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—51
Mjenje picowane wšěch starobow	43—46

Dyki 288.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	57—58
Połnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	49—51
Špatne	43—46

Jałojcy a kruwy: 531.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	*48—50*
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	36—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—23
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 754.

Najlěpše wukormjene	—
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	78—90
Špatne	60—75

Wowcy: 2986.

Młódše a starše wukormjene (2 druzina)	42—50
Starše wukormjene (3.)	36—40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 4872.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiženjow, hač do 1½ lět stare	*74—75*
Wukormjene	73—74
Mjasne	70—72
Špatne	66—68
Ranoy a kundroxy	65—67

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Ssypnjene kachle abo mylena kofejowa sabawa.) Do cžornuchow pschewobrocži so pondželu popoldnju zyle njejapzy cžesstna „běła“ zwójša w Drježdżanskim pschedmjesče Cotta. Sedżachu tam popoldnju pschi kofejowym blidze; wschitzy dachu zhebi wohuschť a kofej derje sthodżecz; bżecži hrajkachu zhebi wo zitwje a puschczachu zwoje wot rumpodicha darjene elektriste żelesnizy, i krótka, wschěch zimachu hischcże ras na tutym sleczim zwjatym dnju tak prawje hodowne saczucza. Tola — „njepjecz sajaza pryedy hacz jeho nimasch“ — nadobo sta zo wulki wrjesstok, kachle zo zynpnychu a wscho, cžłowjekojo, meble, scżeny pokrychu zo tolsto i cžornymi sasami, tak zo zyła kofejowa bżesada a bżecži na schpundowanju afrikanskim cžornuchom bóle podobne bycz sdachu hacz potomnikam Germanow. Na zhożo njebě zo nichtó i padazymi kachlizami sranik, też bżecži niz, kotrez zhebi pschipadnje w drubim kucze zitwy hrajkachu. Njeżiwajuz toho pak dyrbjesche zo tola wohnjowa wobora na pomoz zawołacz, kotraz dyrbjesche najpryedy bure rosbicz, pryedy hacz mózesche do zitwy, dokelż běchu thachle runje kaz klubu psched zitwine durje padnyle.

Nazuowisse z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsczi wo wjedrje za jutrischu wutoru:** Pomrócżene, wiżate, pschezo hischcże mile.

Mjes tym zo w połnócznej Nimskej mile wjedro knjezi, w Schpanskej żurowa syma tschesta a żneżowe mjeczelo sakhadżeja. Mjes Alicante a Nebaceta zu cżahi w żneżowych żepjach i kolijow wujske. So bychu puczowarjo hodu njewumrěli, zu zo někotre lětadła wotpósłałe, so bychu puczowarjow se zimnosczu sastarale. Pola Candete je żelesniski cżah 16 hodżin w żneżowych żepjach tżał. Wobkhad po żelesnizy mjes Madridom a Valencziu je zo dospolnje pschetorhnył.

*

Vatikan ma pjerża myżle, do Swjasła Ludow sastupiecz.

*

W khorownі Bellevue w Newyorku je sażo 11 wożow na sajedocżenje i alkoholom wumrjelo.

Přilopk.

* **Nałetne wjedro w južnych Alpach.** Po symje w sandżenym tydżenju je w južnych wuběżkach Alpow temperatura zo khětro sażo sdżehnyła. Tak mérjachu w Luganu hižo sażo 17 stopnjow cżopłotu schtož je hižo wopraudże dospołne nałetne wjedro. Też i južneje Franzouskeje pisa zo wo podobnje cżopłym wjedrje.

* **Sowjetu i dżesacz wożobami morili.** Na kuble njedaloko Farvella w Jendżelskej namakachu kublerja a jeho mandżelsku morweju we wulkej sali kublowego hrodu. Mórdy wulżedżichu też dżecži morjeneju starscheju — bě jich wókom — morwych w jenej kólni. Każ zhebi myżla, je pschichodny nan kublerja żakostny njeskutk stuczili.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada“ skhadżuje so kóżdu póndżelu w Serb. kofejowni.

Budyšin. Rejwarjo a rejwařki serbskich rejow na wulkim koncerče w Krónje, dobrowólnje zamołwjene spěwne hłosy za Pančanski swjedżeń, dyrbja so dżensa póndżelu wjecžor w Serbskim domje zeńć.

Budyšin. „Nadżija“ ma wutoru wjecžor z dypkom *½9 hodż. spěwnu prohu za Ptaši kwas. Jenoż ći* spěwarjo a te spěwařki smědża na Ptačim kwasu sobuskutkowacz, kiż so wot příchodneje spěwneje pruhi porjadnje na wšěch dalšich pruhach wobdżěla. — Wšěm bratram a sotram, wšěm spěchowarjam a přećelam našeho towařstwa přeje strowe a zbożowne nowe lěto předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ spěwa srjedu, 5. januara. Dokelż so za swjedżeń w Bukecach přihotujemy, nochcyl nichtón prječ wostać. Dirigent.

Drježdżany. Tow. kat. Serbow „Jednota“ zeńdże so wutoru, 4. januara 1927, k hłownej zhromadżiznje we „Bayrischer Hof“ na Hornčeřskej hasy (Töpferstraße). Přitomnosć wšěch sobustawow je dla ważnych porjadowych dypkow nuzna. Předsydstwo.

Hrodżišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ spěwa tón tydżeń srjedu wjecžor z dypkom 8 hodż. pola Jurakec. — Wšitcy njech cyle wěsće přiňdu. Tón samsny wjecžor w 7 hodż. je posedżenje předsydstwa narańżeje „Zupy Hrodżišćo“. Ważne zrěd̄enja. Njech pak wšitcy přiňdu. Předsydstwo. Dirigent.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadżuje so kóżdy tydżeń wutoru wjecžor we 8 hodż. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Małešecy. „Jednota Sokoła“. Tón tydżeń započeja so zaso porjadne zwučowanja. Póndżelu za dżěći, zap. 6 hodż. Wutoru za bratrow a sotry, zap. ½8 hodż. Srjedu hudźba w Brěžnycy. — K nowemu lětu přejemy wšitkim wjele zboża a „Nazdań“. Předsydstwo.

Njebjelčicy. Naša „Jedn. Sokoł“ zarjaduje njedżelu, 9. I., wjecžor ½8 hodż. swjedżeń ze zwučowanjom, z dźiwadłom a wustupom dżěći. Wšitcy Serbja so na njón wutrobnje přeprošuja.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (mužske hłosy) spěwa jutře wutoru wjecžor we wosmich p. Šołćic we Wotrowje. — W sedmich skhadżuja so postajeni hišće raz k znatemu dżělu. — Žónske hłosy spěwaja srjedu wjecžor we wosmich na šuli. Předsydstwo.

Radwoř. Serbski Ratařski Dorost za Radwoř a wokolinu ma póndżelu, 3. 1. 1927, wjecžor w 7 hodż. pola Šmidtkee nuznu zhromadźiznu. Wšitkich wočakuje předsyda.

Raibicy. „Jedn. Sokoł“ zméje jutře wutoru, 4. januara, ½8 hodż. wurjadnu zhromadźiznu. Jednać budże so dla swjedżenja, kiż ma so 30. januara wotměć. Winowatosć wšěch sobustawow, aktivnych kaž też pasivnych, je, zo so wobdżěla. Štóž so bjez zamołwjenja njewobdżěli, zhubi swoje prawa jako sobustaw. Też nowe sobustawy so přijimuja. Po zhromadźiznje je zwučowanje a stajenje skupinow. Starosta.

Zjenoćenstwo serbskich wučerjow zeńdże so přichodnu srjedu, 5. januara, dopołd. w 10 hodż. w Serb. Domje w Budyšinje. Dnjowy porjad: Wuradżowanje wo načisku knjeza Nawki. Raj a druhe towařstwowske a serbske należnosće. Předs.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Šmolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěšćik: O. Janak w Budyšinje.

Cyrkus
Wilhelm
Hagenbeck
(Hamburg)
Doprědkapředawanje
při cyrkusowej pokładni.

Krótka, 5 dnjow trajaca spodźiwna hra
na
Třělniku w Budyšinje
Nowy hobraki drjewowy cyrkusowy twar z centralnym tepjenjom.
Wotewrjenje srjedu wjecžor we 8 hodź.
Sobotu a njedżelu dwójne předstajenje
Program bjez konkurency
Dresury rubjeżnych zwěrjatow njepřetrjechenje družiny — prěnjorjadne cyrkusowe sensacije — wulkotne konje
Dale John Hagenbeckowe južno-indiske wobhladanje
Jndiscy kuzlarjo, Jeghis a Guvaratis.
Skóthladanje — pioowanje rubjeżnych zwěrjatow, wustupjenje Jndianow wot 10 hodź. dop.
Zastup za dorosćenych 50, za dźěći 30 pj.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“
(Tu wutśihać).
Januar 1927.
50 pj.
(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“.)
Tónle wotrězk płaći za nawěšku w měsacu januara 1927.

Zo bychmy wšěm našim čěsčenym čitarjam składnosć dali, so móhli wšo, štož maju na předań, abo jeli chcedża sobi něšto kupić, abo maja někajku druhu należnosć,
z nawěškom w „Serb. Nowinach“
wojewili, smy jako hišće cyle nowe, wotrěski zawjedli. Kóżdy čitař „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo připósłanju nawěška wotrězk předpołoži, dostanje nawěšk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk sama so jenoż w postajenym měsacu wužić. Skazań nawěška ma swoje połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóżdy měsac wodsći
Nakład. „Serb. Nowin“.

Młody čěłk
k plahowanju, je na předań mjez dwěmaj móże so wubjerać we Worklecach čo. 10.

Małe nawěšteki

w „Serbskich Nowinach“ maja
dobry wuspěch

Přesadźowanje drjewa
w rěvěrje **Delnjej Wolešnicy.**
Štwórtk, 6. januara 1927, rano w 10 hodź. budu so w rěvěrje Delnjeje Wolešnicy, wodźeł 17 wokoło
121 rm. sylnych klumpachow
(Knüppelholz) zjawnje na přesadźowanje předawać pod wumjenjenje, kotrež so při přesadźowanju wozjewja.
Započatk při puću wot Lipinkow do Kamjentneje Wolešnicy.
W Delnjej Wolešnicy, 31. XII. 1926.
Hrabinske a Wedelske hajnistwo.
Hoffmann.

Swojim lubym přećelam a znatym, kaž też wšěm čěsčenym wotbějerjam přeje
zbožowne nowe lěto
Jan Krawc rězak a cymentarnja
w Połpicach a Lemišowje.

Wšě družiny
najlěpšich briketow
poskića w Brěžnje čo. 21, kaž też darmo do domu
Rudolf Hohlfeld w Brěžnje

Naju woteběrarjam, přećelam a znatym najlěpše
přeća zboża a žohnowanja
k nowemu lětej
Šewski mištr
Martin Jähne a mandźelska
w Budyšinje na Šulerskej hasy 9.

Na lube nowe lěto
přejemy wšěm našim swěrnym přećelam, zo chcył Bóh wšehomócny jich šćedriwje žohnować a před njezbožom a khorosću milosćiwje zwarnować
Serbski Hospodar
Ratařske wulkowikowanske towařstwo z w. r.

Wjele zboža a žohnowanja
w nowym lěće
přejelaj swojemu čěsčenemu woteběrařstwu
Ed. Völkel a mandźelska
šewski mištr we Worklecach.
Z dobom dźakuju so čěsčenemu woteběrařstwu za wopokazanu dowěru w starym lěće a prošu wo tusamu też we nowym lěće.

Přistojnu, sprawnu
domjacu holcu
kotraž je šulu wukhodźiła, pyta k 15. januarej 1927
konditorija E. Harnisch
w Budyšinje, při Lawskej wótši

Strykowansku wołmu, słomjaki a **rožk** na rožku por. tunjo **J. Erler**, Khónp. móla

Łožowe damasty běłoruhate nawobličenja, łoż. płachty, ruby za blida a na hoščenske blida, wujparki, pisane łožowe nawobličenja, łožowe přikrywy, diwanowe přikrywy, kołowy płat, wulki wubjerk — jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Zitn. wikach 11 znapřeća hosć. „Stern“. Ręču serbskił

Kóżdy
čitař Serbskich Nowin njech sobi swoju
serbsku wotterhansku
profuku
pola swojeho dowěrnika „Serb. Nowin“
zkaza
abo sebi ju w Serbskej kniharni w Serbskim Domje w Budyšinje sam wotewza

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 130 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihićišćerna, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšti a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 2 — Budyšin — Wutoru, 4. Januara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Rosćaca bjezdźěłosć w Sakskej.

Po rosprawje krajneje wyšnjosće za šaradźenje dźěła je žo ličba dźěłoxyptarjow w druhej połojcy nowembra a prěnjej połojcy bezembra šaho khětro powyšiła. 16. nov. 1926 žu pśichi šlawnej šaradźerni dźěła w Sakskej wšcho hromadze 193 382 naličili 15. bez. pak tale ličba na 206 684 dźěłoxypytazych stupi. W tym žanym cźašu je ličba dostawarjow hłowneje podpjery ſ 148 6,5 na 161 310 ſrotka, potajkim wo 12 000 pśibywa.

Powšitkowne położenje na šakskich dźěłowych wiźach staroście ſbudźuje. Mjes tym jo je žo 15. nov. 1925 wšcho hromadze 124 000 dźěłoxypytazych pola šlawnych šaradźernjow dźěła naličiło, je ličba dźěłoxypytazych lětža na 206 684 ſrotka. Wjazy dyli 200 000 ludźi je bjes dźěła. Hdyž žo k tomu kwótbni podpjeranych pśichliča, je kóždy 15. wobydźeŕ šakskeho kwobodneho ſtata bjes dźěła a dyrbi žo je śrědkow ſpomoženja ſa dźěłonjemjerjow podpjeraś.

Dr. Reinholdej žo pjecźa šakśe ministerſke preſidentſtwo poſtiča.

W Drježdźańskich nowinach žo ſa pad, ſo žo njedyhcu šaho wo wólbje ministerſkeho preſidenta w šakſkim ſtatnym ſejmje njedojednali, możnoſć roſpominaju, němſkemu finanſnemu ministrej dr. Reinholdej, kotryž je pśedy ſakſkim finanſnym ministrom był, ſeſtajenje nowego knježeſtwa dowěriś.

Sozialdemokratiſki namjet w ſakſkim ſejmje.

W ſakſkim ſejmje je žo ſozialdemokratiſki namjet ſapodał, ſo by žo ſa wudźerjenje mſdowych a ſastopniſtich praſchenjow wožebity pśinaſchadataſtwaty wubjerk wuſwolił. Pśimow a petizijow je žo ſejmej hižo 150 pśeſpodało.

Němſko-cźeſke dojednanje wo wuhlo.

Němſko-cźeſke dojednanje wo dowozu cźeſkeje bruniy do Němſkeje je žo hač do 30. junija 1927 ſ tymi ſamźnymi wuměnjenjemi podleſchiło.

Wotkryće kommunistiskeho ſpiſahańſtwa w Bolharskej.

Policija w Sofiji je tele dny nowu kommunistiſku organiſaciju wotkrыła, kotrejž hłownej ſrjedźiſchći je w městnej Filipopel a Pajardźiku nadeńdeſchtaj. Centralny wubjerk mějeſche ſwoje ſydło w Sofiji. Organiſacija ſo runje pśichótowaſche, ſwoju ſyłcź w druhich městach ſ wotpohladom roſcheŕiś, ſo by roſpadanki wulkeje kommunistiſkeje ſtrony ſebrała a organiſowała. Nowa organiſacija bě ſebi womtyhlіła, w ſaſtwach ſawrjenym kommunistam cźeknjenje połožiś a potom ſa mjeſu politiſke rubježnjiſtwo jako ſrědk k roſcheŕenju hroſy organiſowaś a tak pjenjeſy wobſtaraś. Organiſacija bě hakle we wojich ſpoczatkach a njeſła žo, ſo je w ſwojim dźěle daloko pokročowała. Wſchelake wobſoby, do tejele wězy ſapleśene, ſu žo ſajale, ſ wunoſaćom bohatſtwow zentralneho wubjerka w Sofiji kotrymž je žo poradźiło, ſ caſom cźeknuś. W Filipoplu a Pajardźiju ſu wjcho hromadze 80 wobſobow ſajeli, pśichi tym ſu hromadu bombow, revolwrow a tśelbow ſebrali, kotrež ſu po ſdaću k wobrónjenju rubježniſkich bandow poſtajene byłe. Policajiſkemu ſlěźenju je žo tež poradźiło, tajne puće wotkrыś, po kotrychž ſpiſchiſahanzy do ſrjedźiſchcza revoluzionarnych ratarſko-kommuniſtiſkich cźeknjenjow w Južnoſłowjańſkej khodźachu.

Pśiběraca bjezdźěłosć we Francowskej.

Franzowſke dźěłowe miniſterſtwo je 30. bezembra ſtatiſtiku wo bjesdźěłoſći w Franzowſkej woſjewiło. Po njej **13 072 dźěłonjemjerjow podpjeru dóſtawa, mjes nimi 9469 muſkich a 3603 žónſkich.** Saudźenu tydźeń je žo 6703 dźěłonjemjerjow naliczіło. Ličba je ſo potajkim podwoјiła. Hač do 29. bez. ſu kašu ſa dźěłonjemjerjow města Parisa 7737 dźěłonjemjerjam pornjo 4786 w prjedawſchim tydźenju podpjeru wupłacźiłe. Druhe gmejny Seineſkeho wokrjeſa ſu 3045 dźěłonjemjerjam hač do 29. bez. podpjeru wudźělałe pornjo 1740 22. bezembra. **20 107 dźěłoxypytazym w znjej Franzowſkej njeje žo ſaudźeny tydźeń mohło dźěło ſaradźiś;** jedna žo wo 14 004 muſkich a 6163 žónſkich dźěłoxypytaſkich. Ličba dźěłoxypytazych bě tydźeń prjedy ſamo wo maliczkoſć wjetſcha. 3808 próſdnych dźěłaſkich městnow njeje žo mohło wobſadźiś; tale ličba je tydźeń prjedy 4472 wuczіlnika. — Pornjo wobſtejnoſćam w Němſkej je bjesdźěłoſć w Franzowſkej ſara ſnadna. W Franzowſkej je ſedma 30 000 bjes dźěła, w Němſkej pak nimale połdra miliјona.

Wjednik jendźelskich hórnikow Cook so z Moskwy wróći.

Wjednik hórniſkeho ſtrajka w Jendźelſkej., Cook, je žo njedźelu ſ Moſkwy domoj wróćił. Nětko ma fo roſhudźiś, hač žo „Labour Party“ (dźěłacźerſka ſtrona) ſa prawizu, pod wjednińſtwom Macdonalda, Snowdena a Thomaſa ſtejaca, abo ſa radikalneho kommuniſtiſkeho Cooka roſhudźi. S njedawnej wólbu do wunkanjazeho wubjerka je ſo prawe ſkhidło wukonjazeho wubjerka pohybniło. Runje pśicźiwo wjednikam Cook wótre wupady cźini. Praſcha ſo, hač ſo jemu po pśidźěratnym wuhłowym ſtrajku poradźi, ſwoju prjedawſchi wliw na hórnikow ſalhowaś. Cook po ſdaću ſwoje ſtejiſchcźo jako źłabe njewobhładuje; pśichetoj wón hižo ſaſo roſrěcźenje pśichiſwoła.

Sćěžnyki wuhloweho ſtrajka.

Dokelž generalny ſekretar dźěłacźerſkich ſwjazkow dla wuprózdnjenja kažow pśichi ſtrajku njeſamóže nuſne žrědki ſa wudźerjenje dźěłacźerſkeje univerſity ſaradźiś, je wón nuſowany był, hrób Caſton Lodge, kotryž bě hrabinka Marwikowa ſa tutón ſamyſł pśichepodała, prjedawſchej wobſedźerźy wróćiś.

Schpaniſzy artilleriſzy offizěrojo ſo wobhnadźili.

Po wobſebitym žadanju krala Alfonſa je ſo wobhnadźeńſki wukas wudał, po kotrymž ſo wſchitcy artilleriſzy offizěrojo, kotſiž běchu ſo dla ſpjećiwiſcźe w ſeptembru k jaſtwu ſaſudźili, wobhnadźa a ſo hnydom ſ jathy puſcźa. Offizěrom, kotſiž ſu ſo pśichi njeſtarſkich ſjednoćeńſtwach wobdźělili abo kotſiž ſu ſwojich towaſchow nucźili, taſke ſjednoćeńſtwa ſakłaźiś, ſmě wójniſki minister ſ pśichiłoſowanjom miniſterſteje rady ſ wójſka puſcźeźiś.

Hibanje pśicźiwo wukrajanam w Chinje roſcźe.

W měſcźe Kiukanu pśichi delnim běhu wulkeje rěki Jangtſe, je ſtrajk wudyrił, kotryž ma ſaměr, wukrajanow wuhłódnicź. Wobſtejnoſcze bojoſcź ſbudźuja. Wukrajanam žiwnoſć ſ Hankawa pśiſcźeli. Pśched Kiukianom je ſchćeſć zuſnych kanonſkich cźołmow pśichiſło, kotrež dyrbja wukrajanow ſchkitaś.

Coolidge je rozmjerzany.

Preſident Sjednoćenych ſtatow Coolidge je ſo na pśicźiwne ſtejiſchcźo połnoźnoamerikańſkich nowin k knježeſtwowemu poſtupanju w Nikaragui roſhudźił. Sćo je ſtatnym ſekretarom Kellogom roſrěcźnje je wón rjekł, ſo dyrbjale nowiny amerikańſku ſwonkowną politiku derje měnjo podpjeraś, dokelž ſo hewak we wukraju njedoroſumjenja ſbudźuje. Jako pśichkad wón hižo ſapŕete powěſcze mjenowaſche, po kotrychž chze Amerika bolſchewiſkite knježeſtwo w Ruſkej jako ſakońſke pśichpóſtuaś.

Dwaju Amerićanow wotwjedli.

Mexikańſzy rubježniſzy ſu dwaju amerikańſkeju hórniſtwoweju ſaſtojnikow ſajeli a wotwjedli. Sa 700 peſetow wukupneho pjenjeſa ſu pak jeju puſcźeźili. Monaj ſtaj ſo k ſwojemu dźěłu wróćiłoj

Wobydleŕſtwa wójna w Nikaragui.

Wojazy nikaraguaſkeho preſidenta Diaza ſu pola Talica ſ nowa cźeſke poražeńje poczerpili a do ſmu-

Serbski koncert w Bělogradze.

W Bělogradſkej univerſiće je žo ſaudźenu njedźelu ſerbſki konzert ſe ſerbſtimi ludowymi pěſnjemi wotměł. Bělogradſki dopisowaŕ „Berl. Tagebl.“ ma tutón konzert wulki ſwětowy podawk a je ſwojim nowinam telegrafiſku roſprawu wo nim pośłał. Hnydom w napiſmje wón ſerbſki konzert „Bělogradſku njetaktnoſcź“ mjenuje. Po jeho měnjenju dyrbi ſłowjańſki ſwět k tomu mjeńcźeć, hdyž žo w němſkim ſejmje dwaj miliјonaj hriwnow k potłóčenju a wutwjerjenju małeho ſerbſkeho luda pśichſwolitaj. So žo w pruſkich Sserbach w ſchulach ani ſłowcźa ſerbſki njewucźi, ſo tam němſzy wucźerjo ſerbſke dźěcźi pjeru, hdyž w ſchuſtej pśeſtawzy mjes ſobu ſerbſki poſchukotaja, ſo pruſke wyſchnoſcze němſkich duchownych w ſerbſkich wokſadach poſtajeć pytaju a ſo w Saſkej w ſerbſkich ſchulach njeje ſerbſka wucźba obligatoriſka a ſo je tohodla jenož w małej ličbje ſerbſkich ſchulow ſawjedźena, to hichcźe němſkim Sserbowſtrašćam njedoſahaha. Sa jedyn dźeń dyrbjała ſo ſerbſka rěcź w němſkim morju potepicź, a k tomu małej ſo pśichſwolenej miliјonaj nałożіcź. Pśicźiwo tutomu mordarſkemu wotpohładej ſu „Sserbſke Nowiny“ ſ roſhorjenjom a prawym hněwom proteſtowałe a jich ſchiki njeſłu we ſłowjańſkich krajach bjes wothłoſa woſtałe. Dopisowaŕ w „B. T.“ ſo na to ſłobi, ſo ſu je Bělogradſke nowiny wſchěch politiſkich ſtronow wocźiſchćałe. Tak ſu ſłowjańſke ludy ſhońe, kak ſo wulki němſki lud bróni, ſo by mału cźrjódku bjesbrónitych Sserbow ſ próchom a móchom wukorjenił. Hdyž Muſſolini w połodniſchej Tirolſkej w tamniſchich ſchulach němſku rěcź ſakaſa, wſchě němſke nowiny ſ połnym prawom tohodła ſchkrěcźachu. W pruſkich Sserbach je knježeſtwo hižo pśed wjele lětdźeſatkami ſerbſku rěcź ſakałako. Po měnjenju Bělogradſkeho dopisowarja nimaju Sserbja prawa, ſo pśicźiwo tomu hórſchcźicź. Woni ſo ſamo njeſmědźa nadjećі, ſo ſo ſ Božej wolu Sserbjo tak ſ tehole poczіſchćowanja wuſwobodźa. Na to maja jenož Němzy wozelite pśedprawo. Wjeſelimy ſo, ſo ſtalіſka pjaſcź na tirolſkich Němzow wjazy njeſtłóči, a ſo ſo w tamniſchich ſchulach ſaſo němſki wucźi a ſo ſmědźa ſakſane němſke nowiny ſaſo wulkhadźeć. So ſo podobne pśichemjenjenje też junu w ſerbſkej Luſicy ſtanje, toho ſo Sserbjo nadźіeja a tule nadźiju njeſpuſćcźa.

S Bělogradſkeho dopiſa ſhonimy, ſo ſu na ſerbſki konzert w Bělogradze dr. Arnoſcht Muka komponiſt Bjarnat Krawz, dr. Schleza a dr. Poſedel, dale dwě łužiſkej Sserbowzy, Helena a Aliža Smolerjeja, pścheproſcheni byli. S nich pak ſtej jenož Smolerjej łużiſki pśichіłej. Tutmaj je ſo ſwjedźeńſke powitanje doſtało. W kopatej połnej ſali Bělogradſkeje univerſity mějeſche univ. prof. Nowak dołhu rěcź wo wukhadze a dóſtaće łužiſkich Sserbow, kotſiž ſu ſo hižo lětſtotki dołho krawnej rubaizy pśiches Němzow a nucźenemu pśchenjemcźenju wudaći. Też dźenſnjiſchi cźaſ ſadwěrne wojowanje intoho bratrowſkeho luda widźi, kotryž nima žanych ſamźnych ſerbſkich ſchulow, na wyſchnoſcźach njeſmě ſwoju rěcź wužіcź a ſo ſe wojimi ſwójbnymi mjenowaś. Potom knježna Helena Smolerjej wunucźa jenho wjednika łużiſkich Sserbow, pěſeń łużiſkeho politika Skale cźitaſche, kotraž je na bratrow w połonju ſłożena. Pěſeń tutym bratram w połonju wojowanje łużiſkich Sserbow pśicźiwo „heſſemu njepſcheſcźelej“ wopiſuje a ſtónći ſ namolwjenjom na južnych Sserbow: „Bratſja, nimacźe wutroby a duſche, ſo byſchcźe nam we wojowanju pśicźiwo mózcnemu njepſcheſcźelej na pomoz pśichſchli?“ Kopata połna ſala pśchednoſcźerjej a Luſicźanzy, hdyž bě ſo ſerbſka pěſeń do južnoſerbſke rěcźe pſchekoſiła, ſchumjaze poczeſcźowanje pśichtowaſche. Wſchě nowiny ſu wobraſaj Luſicźanſkich pśinoſnjeſłe, kotrejž też do ſchulow wodźachu. Saſoběk ſ pśichadej luž. Sserbowſkow knježeſtwowe nowiny „Ssamowprawa“ cźinjachu kotrež w naſtawku ſ napiſmom „Poſtupanje hakatiſtow“ praja, ſo Němſta w naſchěrcźim wobſahu pśicźiwo **narodnym inješchinam** wojuje, ſa kotrychž je ſniſcźenje je němſki jezim w nowiſchim cźaſu 42 ml. hr. pſchiſwoliłi, mjes nimi dwaj miliјonaj ſa pśchenjemcźenje łużiſkich Sserbow. Tele nowiny, kotrež ſo dźeſći cźaſ ſ łużiſkimi Sserbami ſaběraja, ſ dobom praja, ſo Němſta w ranju němſke twjerdźiſny je ſłoženjom na Łodź a Warſchawu poſnjinja. S tymile wójniſtimi planami wulke plany ja pśchenjemcźenje ranja ſobu běža. Druhe Bělogradſke nowiny praja, ſo je ſebi ſ namjetom němſkich ſozialdemokratow, dwaj miliјonaj pśicźiwo łużiſkim Sserbam nałożeć. Sozialdemokratija wěcźny pomnik haſby ſtaji. Kóždy Sserb dyrbi w ſłužbje narodneho ſamźneho poſtajenja pśicźiwo tomu wojowaćz a Bóh w njebjeſach, kotryž ſwěty wodźi, njech Sſerbam móz a wutrajnoſcź k tomu dawa.

łowneho kraja cźekaju. **Liberalni żelesnizn** pśicht **brjosy** Cźicheho **morja wobknjeżeja**, kotrež **wot** pśichistawa Corinta pśiches Leon o howneho města Managuy wjeźe, cźimž je wojakam presidenta Dinza dowos zarobu salehnjeny.

Sbežt w Brasiliej.

Ako powěsći argentinskich nowin „La Nation“ **bu** brasilianizy **swjatkowi wojazy** wola Jezgy 400 sbežkarjow pśiches mjeru do Uruguaya scśitscźeli. Uruguanjzy nanjesjeni wojazy **bu** sbežkarjow, mjes kotrymiž bě 250 žeńskich, wobstupili a wotbrónili a jich do lěhwa samtki. Druhe wotdźelenje sbežkarjow kotrež chorsche tohorunja mjesu pśichrocźiśi, je **bo** wrócźo do Rio Grande do Sul **żehnało**, pśicht cźimž je **bo wopjet** pśicheśělało.

Ze Serbow.

W **Budyschinje**, 4. januara 1927.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer —, thermometer wo dnjo +5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer —, thermometer w nozy +3. Wuhladny na njeźajne wjedro. — Nad polnóžnej Europu maja wobšérne bezchcyzowate tśebero, nad rańšnej a krótkorańšnej Europu pak **bo** rjane wjedro wupschestrěwa. Tale wyschina je **bo** spśichneje se Francowskeje do naschich stron a hišcźe dale k ranju scźahnyła. Mižina nad polnóžnej Europu bobuhe pak po shacźu na mozy a k nanc **j** pomrócźenjom, mětrami a **j** beschežemi pschihóže. — Jutše žyjedu šlónźko 8,13 hodź. Khadza a **bo** 3,59 hodź. Khowa. Mježacźi shadza tutše dopołdnja 9,29 hodź. a **bo** wjecźor 5,59 hodź. Khowa.

— **Sylwesterska nóz w Budyschinje** bě lětša bóle wichorojta hacź lewak. W Budyschinje maja rjane waschinje, so, hdyž je cźasnik na radnizy połnócnu hodźinu wotbił, swony na zwykłyjach jatlinzja a nowe lěta witaja, a **j** radnizneje wěže pitkaja hudźbnizy **ferkusch** „Njech Bohu dźakuje“. Hkowne torhoschcźo pak pjelnja cźrjódy ludźi, kotrjž tu pośěhowazy pschestup se starcha do nowcho lěta žyjeźa. Po wójnje wschak **bu** politiske dźěcźi (kotrjž **bo** tak rjenje komunistlojo njejenuja) pschezo bóle a bóle wliw na tute žywjenjoscźnosć w połnozy dostake. Tak ruce hacź bě **ferkusch** wuklincźał, běchu **swoju** internazionalu źěwaju po torhoschcźu a hačach cźahali. Tak běchu **bo** woni na torhoschcźu shromadźili, a jako hudźbnizy na wěži dźaleku **ferkusch** pitkaj sapocźachu, mějachu tej woni ja zyle mjerne, so internazionalu **j** wulkej haru, bubnowanjom a schćerjenjom wotewriechu. Kommunistiski ropot bu tak **zylny**, so ani dalschi swony a pitkanje njeźłyschachu. Tole njehańbicźiwe sadźerjenje drje fóźdeho pschistojneho cźowjeka rosmjerja a jatrje pokasa, so kommunismus bale nicźo njeje hacź wumnozowanje brutnych. S tajtim dźěcźazym sadźerjenjom wěso žebi **j** zamomu najhubjeńscho žiśa. W pschichodźe pak dyrbjała polizija tajke **ferkusch** njemóśnicź. — Wokoło 1 hodź. hara stónczinje pschesta a wobydlerjo pschi hłownym torhoschcźu hłuboko sdychnychu a běchu wjeselši, so **bě** prenja hodźina nowcho lěta nimo. — W druhich městach je po wsěchem spokojna hišcźeje hórje było. W Barlinje je polizija sylwestrisku nóz 535 wobzoho sajała. W Dreždźanach a Barlinje mějachu **j** zamo mortwych.

— **25 lět wopalny direktor.** 2. januara 1927 bě runc 25 lět, so krajnej mějscźanskemu twarjenmu direktorej Richardej Górlingej zastojnstwo wopalnego direktora města Budyschina pschepodachu. 4. januara 1902 won pschisahu jako wopalny direktor wotpołoži. W tomle dołhim cźasu je knjes direktor Górling **swoju** słužbu jako wopalny direktor na kwasnanne waschnje zastawał a je **žebi wo** Budyschańske wobnjehaschcźišwo wulku zasłužbu **bobył**. Njech **je knjesej** wopalnemu direktorej Górlingej **spokojene**, so **by swoje** mozy hischcźe dołho wobnjohaschcźišwu města Budyschina wěnowacz mohł k lépschemu města a powschitkownje.

— **Wumrěł je w** Dreždźanach 23. dez. Willy Grunert, statny wobstaranski zastojnik pschi zastwje II we Dreždźanach, niz zyle 52 lět stary. Rimale dwaj lětdźesatkaj dołho **bě j** prenim pschedźydu zakkeke distriktoweje loze němskeho Gu ttemplerskeho rjada a **bě w** njespróznjowym, na zaměr złożenym dźele wuspěschny wjednik hibanja pschećiwo alkoholizmej. Jako preni pschedźyda towaršwow zakkich ludowych wustrowjernjow wjednik wotdźelenja za wobstaranje wopitzow Saksleje krajneje hlowneje měšnioce pschećiwo alkoholizmej, kotrehož druhi pschedźyda **won bě**, a wjednik Dreždźanskeje zaradźenje a wobstararinje na alkohol thorchy, wenowasche **swoju** luboscź wobezbe wobstaranju a wuthowanju **wopitzow**, a zhtož je tu dokonjak, wědźa **bo** jemu najlepje cźi dźakowacź, korym žoł **jeho** luboscźiwa wothladanje **j** wuzitkom. Poběhowaza žaowanska zwjazločnosć, kotraž **bo** pod wurjadnje **wulkim wobdźělenjom** w **krematoriju** w **Dreždźanach-Tolkewizach** wotmě, zwoczcźesche, **kak wulka bě** luboscź a cźesćowanje za zesmrětelneho.

— **Nowe 5-hriwnowske papjery** **bo** k narunanju rentskich 5 hriwnowskich papjerow wudawaja, **kiž bu** je skónczenjom lěta 1926 **swoju** płaczisnosć zhubile. Nimo toho je **ześ** wotmyślene, so maja **bo** nowe 3- a 5 hriwnarje bicź. Dotal běchu **jenoż** tak mjenowane Borheinske 5 hriwnarje we wobłhadze. Swonkownu napohlad **notwych** hjenjes złożuje **bo** po wumoschtu napschemo-wuhlowanja, kiž **bo** njedawno wotmě. Rozhudźicź ma němske finanzne ministerstwo.

— **S jědnym kolom padnył.** Dokelž běchu **bo** pola jeho kola widlizy slamałe, wczera pódźeku dopołdnja na Nowosalskej dróhy kolesar padże. Sinjeboženy, starschi dźěcźacer wot **wonkach**, **bo** we njeswoczu lózicźo srani. Ssobustawny sanitetneje kolony Cźerwjeneho Kschiża sijeschożenego k lekarjej **bonjeschu**.

— **Woheń wo jitrowje** wndyri sylwestrisku nóz krótko po 11 hodź. w jenem mansardowem bydlenju na Wilhelmskej dróhy cźisło 1. We naspomnjenem bydlenju **bydła** tři **ženy**, **jyrioty**. Najmłódscha 16 lětna bě na sylwesterskim wjeczoru **j** zamu doma. Dokelž pat **bo** hojesche, po cźinje **j** zamu spacź, sajzwěcźi **jebi** zwěczku a stajі je k woknu. Jako bě holza hižo dawno wusła, **bo** gardina sapali a najźerje je **ześ**kricźała ta **bo** koza złoczila a lózo **bo** poczła dymicź, so wulki kur nasta. Spiży holza pak **wo** tom nicźo njewjedźeny. W tu**ż**domym bydlenju, kiž je jenoż **j** gipsowej scźěnu wotdźělene, kruzwu **won** wnezuchu. Ssusedźenym ludźom, kotrjž chżedźu je **ż**wojim sylwesterskim wopytom **bo** runje na wulkhód pocźaz, **bo** poradźi, holzu **j** bydlenja wukhowacź a **woheń** thasceź. Wobechu-li **woni pridy wotescźiśi**, **by** holza **wo** zżywenje pschijschła a **woheń by bo** dale **wuj**schestrěł a na khězi wulkemu schkodu nacźinił. Wobydlerjo tamnych posthodow we tom cźasu **domach** njeběchu. Holza mójesche **ż**wojim wulkhowarjam hischcźe **durje** wotamknjeź a potom **bo** njemózna **ż**wjeze.

— **Syptane žamomordarstwo.** Dźensa rano **jebi** tu 25-lětna **słužobna** **j** plunom sajda, **so by jebi** žiwjenje wzała. Jeje pschedewzaczje **pak** druha **słužobna** hischcźe **j** cźasnym pytnu a ruzke po pomoz **bźeschche**. Sanitetna kolona ju **j** kuzikowym aparatom **bórzy** sajo k žiwjenju wrócźi. Tola bě hischcźe nusne, **so ju do** Mésch**c**zańskeje **khorownje bolwjesechu**. Holza je njeswožowaneje **luboscze dła wumrjecź chajła**.

— **Wuprajenje płaczitwosce rosrisanja za žrjedźonemstu brunizowu industriju.** Wo rjadowanju dźěławskeho cźasa w **ż**rjedźonemskej brunizowej industriji je němskostatne dźěrowe ministerstwo rosrisanje wuprajiło, **kiž** wěste polo**ż**enja dźěławskeho cźasa pschinjese. Nimo toho je smérowanski wubjerk nanjetkowal, so by **bo** dźěławši cźas pschikrótschił. Němskostatny dźěrowy minister je nětko rosrisanje za płaczaze wobkrucźił a je stronu ke sjednorjenjenikim jednanjam wo postajenju **bobustawow** pschepytowanskeje kommisije na 10. januara 1927 do němskostatneho dźěrowego ministerstwa pschepołożył.

— **Nowe mjdowe rosrisanje za němsku wobuczowu industriju.** Směrowanske jednanja **k** wotstronjenju **swojeje** dla tarifa w němskej wobuczowej industriji **bu k** nowemu rosrisanju dowjedźe. Te nětk mjes druhim pschedpisuje, so ma **bo** najnischa hodźinska mzda muzskeho dźěławskeho po hodźinach, **kiž je** starschi hacź 21 lět, w mjesnej rjadowni A. wot 70 na 75 pj. powyschicź, a **bo** maja tej akkordni dźěławscy **j** zamźnu mzdu dostacź. Tole nowe mjdowe rjadowanje stupi **j** 20. dezembrom do mozy a móże **bo** k prenjemu zastupi 31. mérza 1927 wupowědźicź. Dźěławscy maja hnydom sabo, tak dalsko hacź **bu** pschestali, dale dźěławscy. Kschołacź **bo** nichtó njeźane. Dźěławscy swjatk płaczi **bo** njepschetorhujeny. Stronje mjez **bo** hacź do 3. januara wo pschicźinjenju abo wotpokasanju rosrisanja wuprajicź. Prenje rosrisanje je 16. dezembra bě mjdu wot 70 na 78 pj. powyschiko; a tarif dyrbjesche hacź do 30. junija 1927 płaczicź. Tónle tarif běchu dźěławscy **j** swojim cźasu wotpokasali.

S **Roswodeż.** Sylwestra sta **bo** tu wobzarujomny padawk. Jedyn bójsź **j** Roswodeż **bo j** dejerjom swadźi, **kiž** je nětdy w Dzenitzach dźěławscy. Sstóncźinje **bo** wobaj do **j**emju cźišany, so **bo** jemu nop **j**unjeze a **won** bjes wědomja lejo wosta. Lékař, kotrehož běchu **j** Korhmja zawołali, a Hajniczanski lékař dr. Albert wobzarujonnemu prenju pomoz pośiełiśichtaj.

S **Prawoczi.** Wobzoku starobu dożpeja tej cźasto ludźo we naschej wokolinje. Tak wobzwjeczi **Prawoczanka**, Ssophi wowka, tele dny **j**woje 86. narodninu. Ssophi wowka je pschi **j**wojej wyschokej starobje hischcźe **ż**trowa a cźita. Skoro zaneho dnja njeźaduje, so **by we Khrosćijach we** leuschach njepobywa, je runje nekajke pschihódne njeboro. Nimo toho hischcźe hlada, so by **jebi bo** możnosći **j**amo nekak **ż**wój wjscźedny khleb zaschużiła. We **j**mnje thodźo pjerjo drźe a w lécze **jebi mschelake wupomonje** dźěło namaka. Bě dźe pschecźo smuczena dźěławscy a thodźela tej nětkle rady próśna za njewotstanje. W pobłednim cźasu **j**amo **mschelake** wjesne naležnosće thodźo po gmejnje kaza a tak zastejcź **j**amo wozobu nózneho straznika. Ssophi wowka je tej **wuprawdźity** żiwy historisti pomnik. Kelko wschelakich pódeźdźow-njow je hižo pschežiwiła, na pschikład wulke wobnje we Sserbach psched 50 lětami a podobne. Njech nam Prawoczanka Ssophi wowka hischcźe mnohe lěta cźita a **ż**trowa **j**wostanje. Je drje to pjeza najztarscha wozoba w tutej wokolinje. Tuž na tutym městnje jej **k** jeje wyschej starobje swoje sbožopschecze wuprajamy.

Z Njebjelcźic. (Zapozdźene.) Tudomne towaršstwo kat. młodźencow wotmě 2. swjaty dźeń hodow w Żu-

Předženk

je žebi pschi krajnej lodowej zymje **j**wojej wuschi **j**wobabnyk. Schtó ma nětchto zajeczeho **ż**adła, njech tón pola knjeza Janaka **ża** njeho woteda! Hlajcze, tak cźeżko **bo** starzy Pschedźenak ma! — Tuž jemu tola protnyti wotkupcze! Knjez Janak **ż**ej **ż**aneje rady njerozumje, schto ma **bo** potom stacź, hdyž **j**meje lětża sabo dezijcź **j** protykami. To budze sa wobeju źlě. — Tuž **bo** wopraschej wschitkich **j**wojich znatych: „Wcatije, **ż**otka, maјch hižo nowu protyu?“ Knjez Janak cźi ju wobstara!

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

2]

(Pokračowanje.)

Słužownik, **j** kotrymž běsche pryedy rěcźał, bě nježtym pak je respektom, pak hohodła, so mějesche za khmanischce, **ż**wojemu knjesej niz pschebliśko **by**cź, do wrotow **bo** wusunył a **jebi** tam dyrnuł **ż**ażehli. Kirsanow bě hlowu pokhilił, jeho wóczko **ż**hladowasche na pschehnite **ż**khody. Pišana kokosch thodźeschce po nich **ż**e **ż**wojimaj **j**wiklimaj **ż**okstymaj nohomaj wożuje tam a **ż**em; tóczka, zyle **j** popjelkom **ż**aprószchena, hladasche na nju **j** mjenje pschećiwcźiwym **ż**hladowanjom **j** wobkrojena dele, na kotrezż bě **bo wuj**pyła. Stónzo **ż**eželeschce **ża**ke pruhi; **j** cźemneje **j**twy, kiž tworjesche **ż**asiup do korczmy, wuthadźesche wón wot **ż**esiriwa napjecźeneho **ż**aneho thlěba. Kirsanow **ż**onjesche: „Mój **ż**yn — kandidat — Arkaścha (maty, luby Arkad) —“ Tele **ż**kowa khodźachu jemu pschezo we hlowje. Potom myślesche na **ż**woju **ż**onu: „Wona je nań tola pschesahe wopuschczila“, bórbotaische wón **ż**rudny. Wa tom wokomiku pschiležeła wulki hołb na dróhu dele a krocźeschce k luži, so by **bo** napił. Kirsanow ju wobkedźbowasche — tu **ż**aślyschca **j** nadala wrjeschetanje wosa.

„To drje by mohł knjes **ż**yn bycź“, prajesche **ż**łužobnik, **kiž** běsche hnydom **ż**pod wrotow wuschoł.

Kirsanow stanu w **ż**koku a rozhladowasche **ż**o po dróży. Bórzy pokasa **ż**o na njej **ż**e tśjomi konjemi **ż**aprschelnjeny **tarantas**, a bórzy potom rospózna wozgalerowazy też hižo trónu studentiskeje cźapki a pod njej ryży drobeho **ż**nateho wobliczа.

„Arkaścha! Arkaścha!“ wołasche Kirsanow a běsche **ż**pschikhadźazemu **j** wupschejtrěwanyaj rukomaj napschecźo. Sa něschto wokomikow thocźesche **ż**woju hubu na wumahnjene a zaprószchene lizo młodeho kandidata.

II.

„Dowoł, so **ż**o trochu wotprószchu, papa“, rjekny Arkad **j** khłoptom, kiž drje rjenje klinczeschce, ale bě wot muczenoty trochu bybawy, pschi cźimž nanowe wokoschenja **j**wetpowsć. „Ja cźe tola zyle **j** prochom **ż**amasam.“

„Niczewo, **ż**chcał nicźo njeschkodźi“, **ż**napschecźiwi Kirsanow **j** pohnutym **ż**oźmiewkom, **a ż**pyta tola płaschczowy

[1]) W Ruskej njepraja **ż**wjetscha nikomu „knjes“, hdyž rěcźa je cźłowjekom **ż**wojeho runjeza. Mjenuja toho, **j** kotrymiž rěcźa, **j** schczenskim mjenom a pschidawaja nanowe schczenje mjeno **j ż**onjowku „ov“ abo „ev“ abo też „icź“ ja tym hacź **jebi** to gramatiske prawidło **ż**aha.

„Potajkim, kak mysliśich, Arkadij,“ sarėcza, wobroczejo **ż**o k **ż**ynu, sajo Nikolaj Petrowicź na njeho, „mamy hnydom konje sapschahnycź, abo schto? Khżeła to dżetaj **swój** wotpoczńycź?“

„Doma smjejemoj cźasa dosej wotpocźowacź, papascha; daj jenoż sapschahnyjeź!“

„Hnydom, hnydom,“ snapschecźiwi nan. — „Hej, **ż**y, Pětrje, **ż**yschicźch? Skjwataj, pschecźełko, my chcemy dale.“

Pětr, jako wudospołnjenyj **ż**łužownik, njedóźdże **j** mkdemu knjesej, so by jemu ruku wobschóźił, ale jenoż **j** najdalu **ż**o jemu pokloni, wotcźeże **ż**o wrotami.

„Ja **ż**ym **j** kałeschu pschijeź,“ rjekny majnje Nikolaj Petrowicź, „ale sawěsće smeja tu tej trojku za **swój** tarantaš.“ Mjes tym, so to k Arkadej praji, pyjesche tón **ż**e **ż**ynowneho karancka, kiž bě jemu **korczmarka** pschinjeła, a Basarow **ż**ażehli **jebi** trubku a pschijitnył **j** wótnikej. Wnpschahowazemu konje. „Ja wschak njewém, kak to budze **j** twojim pschecźełowe, moja kałeschca ma jenoż mésto za dwjeju.“

„Tón w tarantašu pojedźe,“ pschetorhny jeho Arkad połwótśe.

„Njeczi **jebi** jenoż **j** nim wuschparanja. Wón je schwarny pachoł, tajsi jednory, wschako to **ż**pośnajesch.“

„Pohonc Nikolaja Petrowicza pschijidźe **ż**e **ż**woju**j** fo njomaj.

„Nó, dopródka, wumaјej **ż**o, ty kopole!“ pschiwoła Basarow pohonczej.

„Sstyjsch, Mitjucha,“ rjekny druhi wótnik, kiž tu **ż** rukomaj thżinjenymaj do kapzow **ż**woјeho wowczeho kożucha (tulupa), blizko **ż**trojesche, „kak tón knjes cźi hnydom prajesche? Kopoł wschak ty žy.“

Mitjucha zatschcźany jenoż **ż** cźapku a sćahny wusnu se sapocźeneho podżobnika.

„Do **ż**koka, do **ż**koka, dźěcźatka, (rcźjata), ponthajcźe trochu!“ zawoła Nikolaj Petrowicź. Na wóddku (na pschepicźe) dostanjeze!“

Sa něschto wokomikow běchu konje sapschehnjene; nan se **ż**ynom **ż**tupischtaj do kałesche; Pětr załeše na tśólit; Basarow **ż**łoczi do tarantaša a Kowu **ż**tóczi do kożanego sahlówka, — a potom wobaj wosaj wujedźeschtaj.

(Pokračowanje ićeschnje.)

Hłowna zhromadźizna Łuž.-serbskeho Sokolskeho Zwjazka.

Budyšin, 4. wulkeho rožka 1926.

Serbski Sokoł, kotryž našu nadźijepołnu serbsku młodźinu wuspěšnje pod swoje křidła zhromadźuje, bě swoju hłownu zhromadźiznu na dźeń 2. januara 1927 postajił. Hižo popołdnju 1/3 hodź. bě zała Serbskeho Domu hač na posledne městno wobsadźena. Bratr starosta Nawka wotewrì z dypkom w 3 hodź. ważnu zhromadźiznu, wutrobnje witajo wšě sotry a bratrow, wosebje pak kk. rada dr. Muku a redaktora Smolerja a dalših njespróčeniwych, woporniwych skutkowarjow na narodnym polu. „Hój horje, serbski Sokole“, tak klinčeše mócnje přez žurlu a z posledním wuzynkom jimaše so br. starosta znowa słowa. Rysowaše swoju skutkownosć w zańdźenym lěće. Z jadriwymi słowami zahori mócnje přitomnych, napominajo jich k žiwej skutkownosći a přezjednosći k spomoženju Sokoła a z dobom k spomoženju Serbowstwa. Woči k njebju, horje k wyšinam! tak wuklinča jeho rěč. Na to poda br. dr. Šleca rozprawu wo swojim cyloletnym jednaćelskim skutkowanju. Z njeje dowidźachmy, zo je Zwjazk mnoho dźěwał. Mjez druhim je wudał mały Sokolski Spěwnik, kiž bě br. jednaćel zestajał. Porjadnje wudawachu so pod redakterstwom br. jednaćela „Sokolske Listy“ jako samostatny organ Serbskeho Sokoła w 10 čisłach lětnje. Při tej składnosći napominaše redaktor, zo bychu sobustawy hóle hač dotal do swojeho časopisa powěsće ze sokolskeho žiwjenja zapodawali. Wulka lićba abonentow (woselbo dobrowólnych) zmóžni Zwjazkej wudaće „Sokolskich Listow“, štož je jara zwjeselace. Dale zrjadowachu so w běhu lěta zwučowańske kurzy, kotrež so pilnje wopytowachu. Na to rozprawja so wo wobdźělenju na III. Wšotowarstwowskim zlěće we Bukecach a wo wulkotnym wuliće do susodneje Češkosłowakskeje. Člowzwučowańska maćizna „Přeruš“ (to je terminologija z wobrazami za přeruš), kotraž so wo 4 čisłach Sokolskich Listow započe poda, wuda so jako wosebita knižka. Bratr jednaćel je ju zhotowił a tak mózće ju Zwjazk do čiša dać.

Na to poda pokładnik br. Janak finančnu rozprawu. Sobustawstwo dosta přez nju dospołnu informaciju wo finančnym połoženju Zwjazka. Br. Janak apelowaše na jednoty, zo bychu swoje winowatosće napřeco Zwjazkej porjadnje dopjelnile.

Bratr starosta spominaše na dweju sobustawow Malešanskeje jednoty, kotrajž staj w młodych lětach z tuteje časnosće wotešoł. Přitomni k jimaj česći postanychu.

Na swjatočne wašnje buštaj dwě nowej jednoće do Zwjazka přijatej, a to Rakojdźańska a Njebjelčańska jednota. Po khutnych a powučacych słowach br. starosty wotpołožichu jeju zastupjerjo sokolski slub. Swjatočne wokomiki wobzamknu sokolski spěw.

Na to přeńdźe so dalšemu dźěłu: wólby. Bratr městostarosta poda jako wólbny nawjedowař k tomu trěbne informacije. Dokelž so dotalny starosta, br. Nawka znowa namjetuje, rozjasni tutón, zo njemóže dla hłobrskeho druheho dźěła tuto ważne zastojnstwo při najlěpšej woli znowa přijeć. Na to wuzwoli so dotalny městostarosta bratr Šajba za zwjazkoweho starostu. Dale so do předsydstwa wuzwolichu br. wučeř Pjetaš z Khrósćic jako městostarosta; br. Kećk z Droždźija zwjazkowy načolnik, br. Bart jako prěni a br. Hernašt jako druhi městonačolnik; za zwjazkowu načolnicu wuzwoli so sotra Sykoric z Malešec a městonačolnica sotra Šudakec z Komorowa. Zaso wuzwolichu so do předsydstwa br. dr. Šleca jako jednaćel, br. Janak jako pokładnik a br. Krjećmar jako zapisowař. Za rewizoraj wuzwolištaj so br. dr. Posedela br. Meškank.

Bratr starosta Nawka wupraji swoju radość nad wunoškom wólbow a prošeše sotry a bratrow, zo bychu nětko swěrnje zhromadnje z předsydstwom dźěłali, štož přitomni z radosću přilubichu. Bratr dr. Posedel prosy wo to, zo njeby so kóžde lěto wolilo, ale zo bychu so wólby hakle po dležšich dobach wotměle. Tuta należnosć so na wubjerk k rozpominanju přepokaza.

W namjetach jednaše so mjez druhim wotmóću sokolskeho zlěta w přichodnym lěće. Br. Kašpor ze Wulkeho Čiska zastupowaše wosebje mysličku, zo by so přichodny zlět deleka w holi wotměł. Po dlšej rozmolwje so namjet tež w tutom zmysłu přija. Dale skhwali generalna zhromadźizna wobzamknjenje wubjerka, zo maja so zwučowańske wokrjesy wutworić. Hišće wšelake dalše namjety so pilnje rozpominachu. Tak bě hižo dźiwa, zo so při tak mnohim dźěle zhromadźizna hač do wječornych hodźin wupřestrěwaše. Naš njespróčeniwy wótčinc dr. Muka napominaše a pohnuwaše k tomu, zo by tola Sokoł sebi tež dolećał hač do Delnjeje Łužicy. Bratr starosta skónči z dźakownymi słowami derje poradźenu zhromadźiznu.

Do wšěch kónčin Łužicy rozeńdźechu so sokolscy bratrja, zo bychu ideju skrućenja čěła a duše zastupowali a pěstowali. Njech je jim z přewodnikom hesło sokolskeho sluba:

Štóž Serb, tón Sokoł budź!
A za wótčinu lubowanu
Wšě mocy skruć!
Serbsku rěč a zemju
Njech škita naša hrudź!
Štóž Serb, tón Sokoł budź!

P. Kr.

---

rec hosćencu swój lětuši założeński swjedźeń. Bohaty swjedźeński porjad wopřiješe też dźiwadłowe předstajenje. Hraješe so znata wulkotna činohra: „Hród Lubin“, kotraž sebi jenož wubjerne mocy žada, wustojnosć, wobrótniwosć a wušiknosć. Překwapjenje! Wšitko so wot spočatka hač do kónca bjezporočnje wuwjedźe a poradźi. Hrajerjo so woprawdźe do swojich rólow zažiwichu. Bjez dźiwa potom, hdyž žnějachu šunjacy přikłesk, kiž dźěše přez přepjelnjenu ľubjn. To je z dobom krasne myto za wšě nałožene prócy a dźěła ze strony towarstwa. — Hižo wjacore podobne „festivale“ a mnohe powučace wječorki, je zawěsće njenowane towarstwo we běhu lět wot założenja sem wuhotowałe. Ale ženje njebě pak njedostatk na wupruhowanych wjednikach. Praezez, protektorat. — To běchu wšitcy bjez wuwzaća dobri serbscy wowsni dušepastyrjo, kotříž dobrowólnje ważne zastojnstwo zastawachu. Su přikładni idejalni serbscy wótčincy. Njehladajo tuteho myta, zachodnje zańskeje sławy a čeće. Začuwaja to za swjatu winowatosć. Jich natwarjace wedomostne přednoški su wuplody hłubokeje křesćanskeje a narodneje zmysłenosće a swěrneho wobstajnej, njesobićneje lubości k wótčinje. Z toho spóznajenej cyle jasnje, zo kruta nabožina a narodnosć hakle dawatej słowjeskej krutu podłohu, na kotrejž steji njepowalny a njekhlabjacy we wichorach žiwjenja, a zo je jadro wšeje karakternosće a nahladnosće. Kaž je kótlišco pola łódźe na morju při stawnych njewjedrach wěsta spušćomna zepěra za wobsadźerjow wolsadźku, je tuta kruta podłoha njeparujuca moc, z kotrejž zamóžemy wše přećiwnosće a hamjenje žiwjeńske skónčnje přewinyć. Twój mějmy so wšitcy po tutych zdobnych zasadach: hajmy swěru k Bohu a přede wšém k ródnej zemi, budźmy přezjednosć a skutkownosći za wobeju lěpše, wosebje w Njebjelčicach, kiž su mužnik na hranicach Serbowstwa, zo wjchowsu sčehowače struchły dóńt tamnych bližšich přemóńcenych wjeskow, ale chcemy być, luba młodźina, hódni česćowarjo a spěchowarjo drohich, wot wótcow namrětych kubłow: rěče, nałožkow a wašnjow. Hdyž budźemy wuswobodźeni wot liwkosće, sebičnosće, nazdatosće a hewašich njepřećinkow, potom mamy też zawěsće zaručene, zo nad našimi spěwanymi prócowanjemi so jónu błyšći samstnje nadźijepołne znamjo, jako kěžorej Konstantinej, hdyž stejšee ze swojimi w zasakłym bědźenju přećiwo přemocy krwćaceych Turkow „In hoc signo vinces“ — pod tutym znamjenjom dobudźeš — dobudźemy!

Z Pančic. (Swjedźeń tow. młodźencow-Wotrowskich.) „Dźiwotworny klobuk“ — we swojim času k přenjenu razej za Pančansku skhadźowanku (1893) wot tehdomnišeho hłownoho starješeho, nětčišeho k. farara Šewčika-Khróšćanskeho, za serbske jeje češki spisowaćel Kliepera) běše hłowny předmjet zymskeho swjedźenja towarstwa młodźencow z Wotrowa wčera w Pančanskim hosćencu. Rozprawjeŕ so hišće derje na tamne njezlube wobstejnosće dopomni, z kotrymiž měješe hłowny starši wojować, přjedy hač so hra k přenjenu razej na serbskim jewišću předstaji. Tež tón dźeń so minu a to — z rjanym wuspěchom. Wo tajkim móže so wo Wotrowskich młodźencach (jena knježna bě jim k pomocy) też rjec, hdyž běchu so na hru zwažili. Běchu nimale do čista na sebje pokazani a tak je wuspěch čim wjetši. Byrnjež wšo po kritiskim rozsudźe dospołne njebyło, bižo próca a dźěło, kotrejž su važili, stej wšeje česće hódnej. Čim khwalobniše, zo serbscy młodźency zcyła serbski hrajaa swoju zabawu na ryzy serbskosć kowaja. Husto widźiš to napřećiwne, Bohužel. Naša serbska młodźina njeje so hišće dcyłnje domasala, zo ma we wšem swojej narodnosći służić. Wótrowscy młodźencojo su sej teho wědomi. Za to słuša jim dźak a sława wšěch dobrych Serbow.

— Doiha hra — traje ze swojimi 6 jednaujemi nimale połtřeća hodźiny — je jara dźakowna a wupjelni cyły wječor. Trjeba wězo dobrych hrajerjow, kotříž so do swojich rólow zažiwja, tak kaž skupy překupc Hromoseák. Hłownej róli stej tež tanncju studentow Sknadża a Pocpule. Kóždy je so prócował — samo čerwjenowłosaty hótčec —, zo hra so hjez zadźěwkow přewjedźe. Róle běchu derje nawukujene a tak zwjetša wše žorty, na kotrychžb je hra jara bohata, k swojemu prawu přiňdźechu. Z wuwzaćom hercow — jenož cyle pódlausko róle — trjeba hra na 11 wosobow a hodźi so dla swojeje jednoreje scenerije (wotměnjacej jstwy) na wšěch jwišćach přewjesć. Pomérnje hišće bohate připołuchastwo kwitowaše poskićenku z wulkim a derje zasłużenym dźakom. Njech so tu bóle samnarisy wupraji, dokelž dźěło same khwali swojeho muža. Do předstajenja porča w mjenje towarstwa Jakub Cyž-Žurčanski słowa, kotrež husto z erta serbskich młodźencow njesłyšiš. .... Hewak dźělamy pilnje čise w našej wosadze. Za zamjery našeho towarstwa. Chcemy ,zo by naša serbska młodźina wostała swěrna wašnjam a počinkam našich prawótcow. Njemóžemy dźeje wjacy přihladować, zo by naša serbska młodźina do powójnskich njepočinkow zapadnyła, swojemu rodej wocuzbyła a njewěra a njepóćciwosć a njeswěra so w serbskim kraju zahnědźiła. Prječ ze wšěm škódnym cuzbarstwom. Njepraji so podarmo, zo je dobry Serb też tajki křesćan. Bóh Wjeršny žołniuj naše dźěło!“ — W dlšej přestawcy porča praeses towarstwa, k. farař Křižan. Witaše wšěch lubych hošći, wosebje kłóštrskeju duchownoju, kk. wučerjow Slodeńka a Cyža a pokaza na spomožne skutkowanje towarstwow młodźencow a knježnow a přeješe sej, zo bychu na nastupjenym puću dale kročile. W nich je wěra z narodnosću a z dobrym křesćanskim žiwjenjom zjednoćena a su z wuzitkom za kraj a cyrkej a skutkuja za Božu česć. Začuwa, zo z pomocu tutych towarstwow pozběhnje so wosada nahožuje a wusywa dobre płody. A tuž towarstwu dalši kčéw a rozrost zwonkownje a zwutřkownje přeješe, zdobom też, zo bychu so nětčiši młodźencojo pozdźišo na lěta dopomnili, kotrež su w towarstwje přeživili a zo bychu strowi na čele a duši zwostali. Dźakowase so wšém, kotříž su tutón swjedźeń wuhotowali a prošeše wo dalšu přichilnosć mjedostnemu towarstwu. — Wo swjedźeń, we wšém derje poradźeny, ma wězo hłowny starši, hesłodarski pomocnik Jurij Rjeda, najwjetše zasłużby, kiž swoje sobustawy hromadźe dźerži a ma wjele starostwow při tajkim zarjadowanju. Wšém hrajerjam pak słuša dźak za mnohu prócu a za rjanu serbsku zabawu, kotruž su swojim sobustawam a hosćam wuhotowali. Kročće dale na tutom puću.

Z Wotrowa. Dźeń 27. hodownika 1926 swjećachu wjesne knježny swój krasny hodowny swjedźeń. We 3 hodź. přijjese Bože dźěćo wulkotny štom z darami, za kóždu knježnu něšto wosobite. Po rozdźělenju darow mjez sobustawy zabawješe so młodźina při rejach, na kotrejž běchu wjesni hólcy jako hosćo přeprošeni a dyrbjachu hercow płaćić z trošton, zo so na kwětkowym balu wšo zaso wotruna, hdyž budźe temperatura čopliša.

Z Khróšćic. Zo naše Serbstwo po něčim dale a bóle wotuća, to bě Khróšćanski sokolski swjedźeń ze dopokazom, kotryž so tam njedźelu 2. wulkeho rožka wotmě. Hačrunješe pak nam Boža stwórba cyle hinaš napohlad poskićeše hač smy to hewak w tymle času zwučeni, a njedźiwajcy wulkeho błota běchu so tola cyle črjódy ludźi na swjedźeń zběžale. Žurla bě hač na posledne městno napjelnjena, tak zo njemóžeše jabłuko k zemi padnyć. Hižom wot wšeho započatka pokazachu naši wustojni Sokoljo swoje kumšty. Zwučowachu cyle nowe předwjedźenja, hač dotal pola nas njewidźane. Z wulkim wuspěchom so jich dźěło na najlěpje poradźi. Na to wustupi też naš młody dorost, šulske dźěći. Woprawdźe wobdźiwanja hódnje bě to, štož nam naše dźěći předwjedźechu. Dźiwać so dyrhiš, kak bě móžno, za tak krótki čas našich małych wšo tak derje nawučić. Tola to njeby móžno było, hdy bychmy w Khróšćicach tak dobreho serbskeho zučerja, k. Pjetaša, njeměli. Kelko prócy je wón nałožował, zo by so swjedźeń derje poradźił, to jenož ći wědźa, kotříž z nim sobu dźělachu. Zo je k. wučeř Pjetaš sprócniwych młodźencow też w Khróšćicach nadešoł, kotříž z nim ruka wob ruku dźěłaju, je nam swjedźeń znowa wobswědčił. Tajkich dobrych ludźi, kotříž darmo a bjez wulkeho hładanja česće dźensa nješto činja, je też pola nas jara mało. Cohodla su to jenož někotři? Njeje kóždy Serb syn serbskeje maćerje? Hdźe zwostanu jich winowatosće? — Po sokolskich zwučowanjach sčěhowaše nowa dźiwadłowa hra, kotruž bě k. wučeř Pjetaš sam z čěskeho přełožił a za swjedźeń připrawił. Hra je nimo měry rjana a też khětro z žortom selena. Wšitcy hrajerjo bjez wuwzaća jara rjenje hrajachu. Kóždy wopytowar swjedźenja bě wulcy spokojeny. Na kónci prěnjeho dźěła so k. Pjetaš wšem za bohaty wopyt dźakowaše. Wosebje wupraji swoje wjeselo nad tym, zo bě też wjele starších ludźi swój zajim pokazało a na swjedźeń přikhwatało. Wjesoła rejka wšěch hišće dołho hromadźe zdźerža. Tuž, lubowana młodźina Khróšćanskeje wokoliny, wostań dale na tutym puću a pokročuj hišće dale w narodnym dźěle. Na našej młodźinje zależi wjele, ma-li Serbstwo w přichodźe wobstać. Dźěłaćerjow na narodnym polu mamy derje wjele, tola njepřećelow hišće wjacy. My pak, kiž tu stojimy přejeni w narodnym boju, chcemy dale swěrni wostać našim nadawkam.

Se Sćelecyho. W Eichenbachej hosćenju wotmě so wojsedźenje, w kotrymž zhromadźeni wo twarjenju dróhi do Rowneho, Mułkeje a Noweho Města jednachu. Knjes radźicel Großmann, kijež wotrjesny twarski mišchtr, kijež bajnski mišchtr Schwoba běchu tež přichitomni. Woni a wichitcy zańdźenju přidatkerjerjo a interesentoju wjsow, kiž pića dróhi leża, buchu sobu přeprošeni, to ma dróha na Rowno, Mułkeju do Noweho Města wjesyć.

S Wjelježe. Sańdźenu nidźeń so wosipjet khrobły nadpadnu na dróhi do Rownych Wikow sta. Dwě žónišći wječor wotoło 9 hodź. po dróhi dźišchej. W stajnej sdatenosći běchu mjez sa nimaj mujšći, kiž nětkoše na pot puća žónišći pschesćahnyli. Nadobo pak so wón wróći, da žónišći nimo šebje hić, nadpadše hjnje storkajo młódźenc žónišn. kotraj sa starschej krocschche a wuhrabny ji ruckaej tojchaju. Na to so nadpadnik bjes sćeda sjubi.

S Worschyce. W nasichej zyrkwi dosta w lěće 1926 29 dźěći sjujatu kschcženizu, 14 hólzow a 15 holjow. kschcženišći sluh wobnowi 26 dźěći, narowanych bu 9 porow. Pohrjebanych bu 15 wosobow, 8 muzšich a 7 žónišich, kiž so takle rozdźěla: Dźěći lącź do 1 léta starych jenož 8, 1 konfirmanda 13½ léta stary, młody mandželski 23 lět stary, w starobje 70 hacź 80 lět wumrěchu tjo, 90 lět a starschej buschtej 2 wosobje. K Božemu bludu pobu 943 wosobow, 563 žónišich a 360 muzšich, 20 buchu domach wopravjeni.

S Hornjeho Hjelska. W nasichej wosadze, do kotrejež sjuschcenju Horni Hjelsk ſ Worschytu, Delni Hjelsk, Suborniza, Serchezy a Hornje Bruhy, wumrě w sanźenym lěće 17 wosobow, 5 muzow, 6 žonow a 6 dźěći. Narodźiło je so 21 dźěći, 10 hólzow a 11 holzow (w Hornim Hjelsku 3, w Worschytzu 1, w Suborniza 6, w Serchezach 1 a w Hornich Bruhach 9). Wérowanych bu 5 porow. K Božemu bludu pobu 743 wosobow, na němskim 656, na serbskim 87; 317 muzow a 426 žonow. kschcženišći sluh wobnowi 15 dźěći.

S Mikowa. Młody człowjek, kiž we Horschowje dźěła, dźěše se sylvesterskeho wjeselа domoj. Njedaloko knjeje korčmy pak jeho nadobo druhi młody mužski nadpadže a jeho z nožom skala. Stanjeny swalče so hišće hač do korčmy wróćo, hdźež so z krwju polaty hnjese. Jeho hnydom z autowu do khorownje Emmaus we Wóšicy dowjezechu, hdźež bjes nadźije khory leži.

S Kija pola Mužakowa. Jara hruby sylvesterski žort dowoli sebi we sylvesterskej nozy starši muž w jenym tudomnym hosćeńcu. Hižo trochu pjany dźěše człowjek, kiž je jako namócny znaty, druheho hosća z nožom do wutrobna. Stanjeneho byrbjachu hnydom do Khorazebuskeje khorownje dowjezć. Na žiwje rana strašna njeje.

Z Łužicy.

* S Leutersdorja. S wotjědženej ruku sobotu rano na železniskej cjarje mjes Eibawu a Leutersdorfom na Wódričanskich honach njedaloko pohrjebnišćeńca 20-letneho Hermanna Göldnera, kiž tudy bydleše, mortwe namakachu. Čěło bě tež hišće na druhich městach wobškodźene. Kaž so sda, je młody człowjek snjeboržił.

Se Žitawy. Na spodźiwne waschnje spyta tu 17letny składownik žebi dobrowólnje žiwjenje wjacź. We nozy k brjedže da žebi w jenej kočanje wot pscheczela, z kotrymž bě prjedy hromadze pił, na hubnej harmoniju spěw „Wójach towaršcha“ sapiskać. Jako otwarćich druhu schtučału: „Achilecza kulka“ piskać počza, žebi składownik nadobo kulku do hłowy sćeli a so cjeńko stani, so byrbjachu jeho do khorownje dowjezć. Wón pak njeje w smjertnym strašne.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (Masany sćěr.) Drježdżanski hantlíř hnydom so z Josefa Satta se Schössterskeje hatzy 11 k 50 hr. pjenježneho khłostanja, dokelž bě jakoń wo schtiće pscheczíwo natyłowanym khorošćam strašnje sanjechał. Wschi rewidijach běchu pola njeho dospołnje samasane z tołstym njerjadom nałožene trjenja, schćeče, cjeńki, sthanste maschiny atd. namakali, z kotrymiž so lohke khorošće, kaž lischawa atd. pschenjeju.

* S Kamjenicy. (Wožudny dar.) Žónska se žuzodneho Hartmannsdorfa bě do Kamjenicy pschischła, so by žebi nusnych wězow nakupiła. Jako tak z pohladowanym wóčkomaj psched hodownym woknom drastwjeho wołkhoda stejeshe, pschistupi muzjki k njej, kotrejž so ju pscheczelnje woprašcha, schto we wokinje drje by so jej najlépje lubiło. A jako žónska wotmołwi, so by žebi wustajeny mantl najradscho kupiła, by-li trěbnych 85 hriwnow měła, dari ji zusy 100 hriwnowstu bankowku, prosćo žónstu, so by žebi mantl kupiła a zhłykne pjenjezy jemu zaby wróćiła. Dowěrliwa žónska bě zwožowna, kupi žebi mantl, ale hdyž dyrbjesche płaćeć, ju zadźerżachu a na policajsku straźu dowjezechu, dokelž běchu zjawy sfałszowany pósnali. Wobžarujonnu žónsku měsesche wjele haty, prjedy hač mólesche dopokasać, so je njewinowata. Jebak pak bě so we prawem cjahu spěšnje z procha měi.

* S Landshuta. (Zjiwjenje — smjerć.) W Hammernu w Bayerskim lěsu wudyri w nozy woheń w jadrje tatarja Linsmeiera, kotrehož so tak podźe dohladachu, so nětčanchu wobydlerjo Khoma hišćeze cjahu, zwoje žiwjenj wuchowanje. Muzjki skočji w prjenjej hrozy wokinom prenjeho poschoda na dróhu a dźěsche tež zwonka mandźelstu, kotraž dyrbjesche hórsy porodźić, hišćeze wukhowacź. Tu zypny so palazy dom a pohrjeba wbohu žonu w płomjenjach. Pschi zwuhlenym cźěle maczerje namakachu nowonarodźene dźěćo, kotrež běchu płomjenja na spodźiwne waschnje njestranjene wostajiłe. We smjertnym boju bě snadź dźěćo hišćeze žiwjenje dała. Mimo toho so tej hišćeze 12lětno dźěćo w płomjenjach spali.

* S Hohowa. (Parla we wustrizy.) Tśeśi zwjaty dźeń namaka w Strahlschez winarni tudomnischi měschćan, kiž tam porazju wustrizow (Austern) jědźeshe, w jenej wustrizy drohotnu parlu. Nětko drje budźe zyle město do Strahlschez winarnje na wustrizy chodźić.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powjeźi wo wjedrje ja justischu krjedu: W rańschej Němskej so hišćeze drochu dešchcźiše, hewak wschudźom žuchu a khłodnischo.

W Liegnitzu žu w nowołětnej nozy na jenej dróhy wojazy němskostatnje woboriy a zibilistojo do so traśiłi. Pschi tym žu jenoho wojaka z nožom k wutrobje kioli a cźěžko ranili. K dalschemu froženju mjes wojakami a zibilistami je potom hišćeze w rańschim dźělu města doschło.

*

We wjele stronach Němskeje žu w blížschim cźasu we metallowej industriji straśki wocźakacź. Barkinšti zwjazk metallowych dźěłacźerjow 15 prozentow wjazy mzdy žada. Jednanje wo tym z metallowymi industrialnymi je bjes wuspěcha wostało.

*

We wójnskim ministerstwje w Madridze je pondźelu rano w 4 hodźinach z njesnatych pschicźinow woheń wudyrił. Płomjenja, kotrež mójachu so hakle sa tśi hodźiny shaschcź, žu ministerstwowe topografiske wotdźělenje le wschěmi aktami śnicźiłe.

Dary za pomnik Franca Krala.

„Tow. młodźencow“ w Ralbicach: 10.— hr.
Z dźakom kwituje a prosy wo dalše dary
Sekretariat Domowiny.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ ma dźensa wječor z dypkom 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni“ spěwnu pruhu za „Ptači kwas“. Jenož ći spěwarjo a te spěwarki smědźa na Ptačim kwasu sobuskutkować, kiž so wot pschichodneje spěwneje pruhi porjadnje na wšěch dalšich pruhach wobdźěla. — Předsydstwo.

Budyšin. Z přileżnosću koncerta „Lipy Serbskeje“ — 12. I. 27 — pojědże pop. wulki statny awto do Pančic. Čas so hišće postaji. Štóž chce so na ježbje za tuni pjenjez wobdźělić, njech so w Smolerjec kniharni abo pola podpisaneho zamołwja.
P. Krječmař, předs. „Nadźije“.

Bukecy. „Radosć“ spěwa srjedu, 5. januara. Dokelž so za swjedźeń w Bukecach přihotujemy, nocheył nichtón prjeđ wostać. Dirigent.

Dirigenća a předsydstwa spěwanskich towarstwow maju sobotu, 15. januara, popołdnju w 4 hodź. w Běłym Konju w Budyšinje swoju prěnju a hłownu lětušu zhromadźiznu. Jow ma so program na cyle lěto postajić. — Wšě towaršstwa dyrbja derje zastupjene być. Předsydstwo.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota“ zeńdźe so wutoru, 4. januara 1927, k hłownej zhromadźiznje we „Bayrischer Hof“ na Hornčofskej hasy (Töpferstraße). Přitomnosć wšěch sobustawow je dla ważnych porjadowych dypkow nuzna. Předsydstwo.

Drježdźanski „Hromadnik“ wuhotuje njedźelu, 9. jan. 1927, pop. w 5 hodź. pola G. Zmija, Christianstr. 22 swójbny hodowny swjedźeń (bjez rejow). Přeprošujemy naše sobustawy a wšěch našich přećelow z tutym na njón. Štóž chce so wobdźělić, njech to bórzy pisomnje wozjewi našej pismawjedźerce knježnje Méranje Lešawic (Löschau), Weißeritzufer 66 II Bj. Krawc, předs.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ spěwa tón tydźeń srjedu wječor z dypkom 8 hodź. pola Jurakec. — Wšitcy njech cyle wěsće přińdu. Tón samsny wječor w 7 hodź. je posedźenje předsydstwa naraniše „Župy Hrodźišćo“. Ważne zrěšenja. Njech pak wšitcy přińdu. Předsydstwo. Dirigent.

Lichań. „Zernička“ změje pjatk, 7. I., wječor 1/2 9 h. pola Rudolfec poslednju pruhu za swjedźeń. Kóždy dyrbi wěsće přińć. Předs.

Malešecy. Kedźbu! „Jedn. Sokol“. Hudźba nima srjedu, ale dźensa wutoru wječor pruhu w Brěžynecy. Předs.

Njebjelčicy. Naša „Jedn. Sokol“ zarjaduje njedźelu, 9. I., wječor 1/4 8 hodź. swjedźeń ze zwučowanjom, z dźiwadłom a wustupom dźěći. Wšitcy Serbja so na njón wutrobnje přeprošuja.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (muzške hłosy) spěwa dźensa wutoru wječor we wosmich p. Šołćic we Wotrowje. — W sedmich skhadźuja so postajeni hišće raz k znatemu dźělu. — Žónske hłosy spěwaja srjedu wječor we wosmich na šuli. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokol.“ Dźěći maju na Třoch kralow hnydom po nyšporje dźiwadłowu pruhu a w 3 hodź. zwučowanje. — Doroseni maju pjatk wječor z dypkom 8 hodź. zwučowanje. Dokelž so na swjedźeń přihotujemy, přińdźe wšitcy. Načolnik.

Ralbicy. „Jedn. Sokol“ změje dźensa wutoru, 4. jan. 1/4 8 hodź. wurjadnu zhromadźiznu. Jednać budze so dla swjedźenja, kiž ma so 30. januara wotměć. Starosta.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow zeńdźe so jutře srjedu, 5. januara, dopołdnja w 10 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje. — Dnjowy porjad: Wuradźowanje wo nałožku knjeza Nawki. Raj a druhe towaršwowske a serbske należnosće. Předs.

Zwjazk serb. spěwanskich towarstwow. Prěnje hłowne posedźenje w lěće 1927 wotměje so sobotu, 15. jan., pop. z dypkom 4 hodź. w „Běłym Konju“. Nuzna je přitomnosć wšěch dirigentow a předsydow; spěwarjo a spěwarki, kaž tež hosćo su lubje witani! Dnjowy porjad: a) zanźenosć a naše dźěło — posledni koncert a zličbowanje, b) přichodne dźěło a jutrowny koncert 20. IV. 27 „Naléco“ wot K. A. Kocora, hudźbne rozjasnjenje; c) rozprawy; d) nowowólby; namjety a wšelčizny. Kóždy njech sebi tola dosć časa wozmje k tutemu ważnemu posedźenju. Z bratrowskim postrowom
Bjarn. Krawc, hł. předsyda
Jurij Słodeńk, hł. dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžynecy. — Za nawěšćik: G. Janak w Budyšinje.

Wjesna kněža
je zahrodu (też stara wuporjedźenja trěbna) so za kotowe pjenjezy ke kupjenju abo k wotnajmu pyta. Poskićenja pod „D 12“ na wud. „Serb. Nowin“.

Pogłandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola **R. Erler,** na Žitnych wikach 11 snapřed. hosć. „Stern“. Ręču serbski.

Wapno k pleowanju
lebertran za skót
zolićity-syrićnat
(Glauber salz)
soda
tuk za kože
mašinske wolije
swěčki za knjeż. wozy
karbid
poskića
Herman Schubert
Moltke-drogerie
w Budyšinje na Moltkowej dróży 6. Telefon 3746.

5 rjanych sylnych
prosatow
je na předań w Pawjach č. 37 pola Minakała.

Młoda plahowanska
kruwa
je na předań w Lemišowje 5.

Žony! + Žony!
Wupłokowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelikowe khołowčki podtóžki, štatliki za prědki, štatliki za pažeń. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobročće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
(před Sulešakimi wrotami 9.

Jutře srjedu, 5. januara 1927, wječor we 8 hodź.
wotewrjenje
cyrkus Wilhelm
Hagenbeck
w Budyšinje na Třělniku
Hobrski drjewowy cyrkusowy twar z centralnym tepjenjom.
Program bjez konkurency
Wulkotne dresury zwěrjatow —— wulkotny cyrkus-Variete
sensacija — wurjadne wumělstwa konjow
„Buchna“, żelezowy kral — bludne žortniki
Dale
John Hagenbeckowe južno-indiske pokazowanja
Jndiscy kuzlarjo, jeglisy, guyaratisy
yegli: dźiw medicinu
Wobstarajće sebi z časom khartki z doprědkakupjenjom při cyrkusowej pokładni wot dop. 10 hodź. sem.
Skótwobhladanje — pleowanje rubježnych zwěrjatow, wustupjenje Jndianow wot 10 hodź. dopołdnja
Zastup za dorosćenych 50, za dźěći 80 pj.

Młody čěłc
k plahowanju, je na předań mjes dwěmaj móže so wubjerać we Worklecach č. 10.

Wysoko-sućelna kruwa
je na předań w Budyšinku č. 35.

2 sylnaj dubowaj zdonkaj a 8 rjane bohaki su na předań w Kosławje č. 15.

Přesadźowanje drjewa
w revěrje Delnjeje Wolešnicy.
Štwórtk, 6. januara 1927, rano w 10 hodź. budu so w revěrje Delnjeje Wolešnicy, wodźeł 17 wokoło
121 rm. sylnych klumpachow
(Knüppelholz) zjawnje na přesadźowanje předawać pod wumjenjenjami, kotrež so při přesadźow. wojezwja.
Započatk při puću wot Lipinkow do Kamjentneje Wolešnicy.
W Delnjej Wolešnicy, 31. XII. 1926.
Hrabinske z Wedelske hajnistwo.
Hoffmann.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótřeńske rjemjeje ::
poruča w najlépšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa a točerńja na Třělanskej dróży 4
Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich Instrumentow kaž tež wšeho krawskeho grata.

Kóždy
čitaf Serbskich Nowin njech sebi swoju
serbsku wotthorhansku
profyku
pola swojeho dowěrnika „Serb. Nowin“
skaza
abo sebi ju w Serbskej knihafni w Serbskim Domje w Budyšinje za 75 pj. sam wotewza

Příloha k číslu 2

SERBSKE NOWINY

Wutora, 4. januara 1927

„Thesaurus linguae Lusatiae inferioris Sorabicae."

Drohotna wobradźenka k hodam 1926.

Pišo Jan Serbin.

II.

Předsłowo.

Zajimawe za nas Hornjoserbow je też to, štož je autor sam we swojim „Předsłowje" napisał:

„Wědomosć rěčow trjeba nuznje deskriptivne a historiske rěčnicy a runje tak nuzne dospolne a spušćomne słowniki z dialektologijami jednotliwych słowjanskich rěčow. Tohodla sym so při swojich wědomostnych prócowanjach a dźełach zahe najbóle rěći kaž też pismowstwu a narodnosći wopuščenych delnjołužiskich Serbow přiwobroćił.

Jako mojo prěnje dźeło na tutom polu wuńdże we nakładze Wjerchowsko Jabłonowskeho Towarstwa Wědomosćow w Lipsku mytowane: „Historiska a přirunowaca zwuko- a tworbowwučba delnjoserbskeje (delnjołužisko-serbskeje) rěče z wosebitym džiwanjom na namjezne dialekty a na hornjoserbšćinu" (W Lipsku 1891. Stron 616. Wulki 8°)

Jako druhi runje tak ważny nadawk běše mi zestajenje a wudaće delnjoserbskeho słownika, kiž by žadanja rěčespyta dopjelnił. Dokelž mějachmy hač dotal jenož mały a njedospołny J. G. Zwahrowy „Delnjołužisko - serbsko-němski přiručny słownik" (W Gródku 1847. SS. 426. Mały 8°), dyrbješe so najprjedy spušćomna maćizna w najmóžnišej dospołnosći kaž s pismowstwa tak też z ludoweho erta nimo druheho cyły pokład słowow wobkhadneje rěče (słowa, přisłowa, wurazy) zběrał a runočasnje w njeprózdninowem času po wobstaranem powołanskim dźele we swobodnych khwilach wotpočinka cyłu čišćanu a też rukopisnu delnjoserbsku literaturu wot najstaršeho hač do dźensnišeho časa přepytał a swědomiće wučahnył. Při tom je mje knjez farař Bohumił Šwela w Dešnje najlěpje podpjerował z tym, zo w lětadolhim swěrnem sobudźele ze štyrceći lětnikow tydźeuika „Bramborskeho Casnika", wot jeho nana kantora Kita Šwele w Skjarbošcu redigowaneho, a z delnjoserbskich spěwarskich, pódla też z někotrych mjeńšich nabožnych spisow wšě we Zwahrowem ručnem słowniku pobrachowace słowa a wurazy swědomiće wupisa kaž też mnohe w jeho Dešnjanskej wosadźe trjebane ludowe wusłowa zapiswaše a mi woboje k wuživanju přećelnje přewostaji. Za to ja wuprajam jemu też tudy swój na najwutrobniši dźak. W lěće 1905 dach so potom do wobdźěłanja tak nahromadźeneho materiala a w lěće 1910 běše rukopis delnjoserbskeho słownika za čišć hotowy.

Při zběranju a zestajenju rěčneho pokłada njejsym žanoho samotworjeneho abo po přiwuznych rěčach wutworjeneho słowa do swojeho ds. słownika přiwzał, kaž je to prof. dr. Pfuhl we swojim wubjernem Hornjołužisko-serbskim słowniku (Budissin 1866) činił; přetož nadawk wobeju słownikow je cyle rozdźelny. Pfuhl chcyše a dyrbješe při znowa wožiwjacem hornjoserbskim pismowstwje předewšém nuznje trěbny přiručny słownik za nastawacych hornjoserbskich spisacelow wudźěłać a tworješe tohodla sam pobrachowace słowa zwjetša po runacych so słowach najbližšich słowjanskich rěčow, so wě, přeco z přispomnjenjom jich zestajerja abo nastaća. Ja pak chcu ze swojim słownikom wosebje delnjoserbski rěčny pokład po možnosći dospołnje zhromadźeny před zahinjenjom wumožić a wobdźěłany rěčespytnikam přepodać. Tuž njejsym zasaduje žane nowe słowo sam tworił a sym prawidłownje při kóždem słowje jasnje přispomnił, z wotkel wono pokhadźa; jenož při wotwodźowanjach a při zestajenych słowjesach kaž při słowach a wurazach, kotrež su wšědnje trjebane a delnjoserbskej (Khoćobuzskej) pismowskej narěči přisłušeja, mějach tajke přispomnjenja za njetrjebawše.

Při tom dyrbi słownik, cyłu kulturu delnjoserbskeho burskeho ludu we sebi wopřijejo, być za słowjanskich rěčeznarjerjow z knihu stawiznow delnjoserbskeho luda. Tohodla dyrbješe so też na přesunowanje cuzych słowow do delnjoserbšciny dźiwać; tohodla sym też wupoćžene a cuze słowa tak daloko hač su w ds. literaturje domjace prawo dostałe, z pokazanjom na jich wukhod připisował; njetrěbne a rěčnyjace cuze słowa pak sym wuwostajił. Z teje samsneje přičiny njejsu z Jakubicoweho přełožka Noweho Testamenta (1548; Žarowska narěč) woćiwidne češke słowa, kotrychž wšak njeje runje wjele, do słownika přiwzate. Zapisane pak su nimo čistoserbskich też wšě słowa a słowotwórby, kotrychž wukhad je dwělomny, a to z přisłušnym přispomnjenjom. —

Dale sym z Mužakowskeje a namjeznych naréčow jenož tajke słowa do leksika přiwzał, z kotrychž je delnjoserbski zynk spóznać abo kotrež znajnjeńša so jemu přikhilujo wo hornjoserbskich so rozdźěluja (łiwone znamjenja: ds. ě město hs. 'a — ds. c a g město hs. š a h — ds. ch w nazynku město hs. kh). Słowa pak, kotrež su z hornjoserbskim jenake a so hižo w Pfuhlowem słowniku namakaja, smědźachu tu wuwostać. Hdyž je při tutych dialektiskich słowach městno připisane, hdźež sym je słyšał a zapisował, to z tym njedyrbi być praene, zo też so we druhich rěčach njenałožuja.

Dalši zaměr mojeho dźěła je, zo ma zdobom być přirunowacy słownik wšitkich (kaž hišće žiwych tak też wotomrětych nawječornosłowjanskich rěčow. Přeto su při zakładnych słowach we spinkach přisłušace hornjoserbske, pólske, češkosłowakske, kašubopomorjańske a dрěwjano-połobske słowa zapisane, prědku z pokazom na starosłowjansku (starobołharsku) twórbu, tak daloko hač je w starobołharskich pismowskich pomnikach zakhowana, hdźež pobrachuje, je za to podobne ruske słowo přistajene; wuwzaćnje je tu a tam pobrachowaca starosłowjanska twórba wuwjedźena a ze hwězku * jako tajka woznamjenjena. Z naranšoa južnosłowjanskich rěčow su jenož potom słowa jeneje abo druheje k přirunanju přiwzate, je-li słowo, kiž ma so z delnjoserbskim přirunać w žanej z tych nawječornoslowjanskich rěčach wusłědźić njeda. Na někajke rozdźele wuznama njetrjebaše so dźiwać při přirunanju twórbow.

Němski zapis słowow z připiskom ličbow stron jako přiwisk, kaž w Pfuhlowem hornjoserbskim słowniku, wšak by był někotremužkuli rěčespytnikej a folkloritej přejomny přidawk, ale potom by wězo mój „Thesaurus" wo šwarnu ličbu čišćanych listnow počežił. Nimo toho by němsko-delnjoserbski přiručny słownik nastawacym delnjoserbskim spisowaćelam a delnjoserbsko-němski mały słownik pismowskej rěči jako wućah z mojeho leksika mnohim čitarjam delnjoserbskich pismow zawěsće jara witany był. Snadź namakatej so k tomu zestajar a nakładnik.

Štóž wobsah mojeho ds. słownika podrobnje přepruhuje, budże so zawěrno wjeselić nad bohatym słownym pokładom delnjoserbskeje rěče, kotryž je sebi šwarny delnjoserbski burski ludźik z někotrymi ze swojich wobdarjenišich synow-spisowaćelow wutworił, a by so woprawdźe dyrbjało jara wobžarować a było by z wulkej škodu za wědomosć ludow a rěčow, hdy by była tak krasna a po lubozynku samo Italšćinje so runjaca rěč zahubje přewostajena.

Dr. Arnošt Muka.

*

K wěcy chcemy dodać, zo je też Polska Akademija Wědomosćow w Krakowie chcyła nakład Mukoweho słownika na so wzać, na kotruž je so autor runočasnje wobroćił. Tola jako prěnja je Česka Akademija Wědomosćow w Prazy powěsć dała. Čišć słownika wobstara firma Alois Wiesner, knihićišćarnja Českeje Akademije Wědomosćow a Wumjelstwa a Českeho Wysokeho Wučenja Techniskeho w Prazy, swěru so prócujo, zo by też druhi dźěl był z nowym lětom w prawem času dočišćany. Toho so wšitcy sprawni Serbjo z wysokowažerym antorom wutrobnje wjesela a přeja, zo by nowe lěto wulkotne žiwjenske dźěło Mukowe ze zbožownym dokónčenjom čišća krónowało!

(Skónčenje.)

Cykrwinske powěsće.

S Budyšchina.

Sswjedźeń Tśoch kralow, schtwórtk 6. jan. 1927:

W Katrowskej zyrkwi wjeczor w 6 hodź. prědowanje: buchorny primarius Fröhlich.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi dop. w 9 hodź. prědowanje: farar Grośe.

Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

W Tuchorskej zyrkwi wjeczor 1/8 hodź. ludowy zyrkwinski konzert: organist Müller; sastup darmo. Njemjenjene wotewlaće programow pschi zyrkw. durjach k zarunanju žantjownych wudawkow.

Pjatk, 7. wulkeho róšta 1927:

W Evang. towarschnym domje na Horančerskej hasy wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina, farar Siegemund.

W „Sozietät" pop. w 4 hodź. měšačna zhromadźizna Gustav-Adolfskeho žónskeho towarstwa.

S Barta.

Na sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

Semrěła: Emilia Elfrieda, mandź. dźowka Handrija Hermanna Noaka, žiwnoscerja w Bukojnje, 6 m. 9 dnjow stara.

Sswjedźeń Tśoch kralow smjeje farar Bójž dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske prědowanje. Sbérka za póhanske mišijónstwo.

S Budyschinka.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Bukez.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

Semrěli: Arnoscht August Albert, khójeź we Wajeschku, 70 l. 4 m. 1 dźeń stary. — Karla Wilhelm Rudolf, towarški mischtr w Bločanach, 84 l. 10 m. stary.

S Hodźija.

Sswjedźeń Tśoch kralow smjeje farar Voigt rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, farar Wjeńar dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbérka za swiate mišijónstwo.

S Husli.

Sswjedźeń Tśoch kralow rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami. Dop. w 11 hodź. dźěćikemschenje. Kschćenja w 12 hodź.: farar em. Handrik.

S Hornjeho Wujězda

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Hućinu.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za swonkowne mišijónstwo.

S Hrodźišćanskich.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba Sbérka.

S Khwaćicy.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Klukscha.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbérka za swonkowne mišijónstwo.

S Kotez.

Sstrjedu, 5. januara, wjeczor we 8 hodź. ma zhromadźeńskowy wothladowanski khójźan z Běleje Hory pola Bohotez němsku biblisku hodźinu.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. němske mišijónske prědowanje, 1/11 hodź. němske mišijónske dźěćace kemschenje; mišijonar Krjeczmar z narańskeje Afriki.

Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

Wjeczor we 8 hodź. w hosćencu pschi drózy w Kotezach: Němski swójbny wjeczor za pschećelow mišijónskeho dźěła mjes póhanami. Mišijonar Krjeczmar rozprawja wo swojim mišijónskim dźěle mjes Konde-čornuchami narańskeje Afriki. —

Wumoženk ludowmych zyrkwinskich sbérkow za hacź na dalsche jenož hischcze we kemschach wosłesca.

S Łupoje.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za swonkowne mišijónstwo.

S Malešchez.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Minakala.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. kemschenje za dźěći. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Njeswačidła.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Rožanšću.

Sswjedźeń Tśoch kralow dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/11 hodź. němska. Wopor na wołtak za mišijónstwo mjes póhanami

S Porschiz.

Sstrjedu, 5. I., wjeczor 1/8 hodź. serbska biblijska hodźina w Boschańskej schuli (wošadny farař).

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina w Kumschizach (ćitjes wothladać khójźan).

Semrěli: Hana Simmangowa rodź. Kubez, Korle Augusta Simmanga, dróhiwotkładarja na wotp. w Nowych Porschizach mandź. 75 l. 2 m. 14 dn. — Krystina Benschez, rentnóstawarka w Kubschizach, 76 l. 10 m. 12 dnjow stara.

„Město" na Třěbniku.

Dwarjenje hobrskeho zyrkuża W. Hagenbecka.

Hišo tule nóš łapoczachu pilne ruzy na Třěbniku ſ pschihotowańskimi dźěłami. Dźenża rano stejachu tam wschitzy w špěšnym dźěle. Wošy pschijěchaju, hrjadły tam noschca, ſkony (elefanty) cžahnu a noschca hobrske cžeze, ludźo běhaja a khwataja, pschezo špěšnje. Tu rěka hacź bo jutſiſcheho dnja hobrski twar ſe jemje ſpěchnyć. A hdyž tu pitnemu dźěłu pschikładujemy, kotrejž khwatnitwje a špěšnje wot rukow dźe, mamy wěſte zaczjeze, zo tu wopraudźe ſa nětorte hodźiny wulki twar nastanje. Pschećiſkapiaja organiſaczja, kotraž ſo ſ dobrej pschihrawnou cžaſnikowsky kolešow derje pschirunacz hodźi, bé nuſna, ſo by wſcho po pschećzu ſchło. Wodźina waha je najmjeńſcha njerunoſcz ſemje wuczuſchiſa a po dokładnym ſrunanju podkhi ſapoczinje ſo ſ twarjenjom. Hrjadły ſuwaju ſo hromadźe a bórſy ſteja ſtokmu a kóſty. Sa króſke hodźiny ſu drjewjanje ſcženy ſcžehnjene ab órſy je dwójna ſtežka wupſchećzerna. Twarjenje wobſteji runje ſ 1414 jenotliwych dźełow, ſ kotrychž dyrbi kóždy naſ woje městno. A hdyž je potom pſchihrawa ſa wobſtwětlenje ſkładżena a hdyž ſwětłowe maſchiny dźěłaja, potom je ſyrkuſowy twar ſtoro dokonjany. A jutſje wjeczor ſapocznu ſo w maneži, ſ nowym pěſkom napjapanej a kraſnje wobſtwětlenej, pſchedstajenja, kiž kóždeho wopytowarja ſyrkuża putaja, ſo ſwět wokoło ſo ſapomnja a ſo jenož w ſyrkużu derje cžuja.

Wulkotny program pola kóždeho ſwodźiwanje ſtudźi, ſwodźiwanje, kiž ſo do žiwego pſchikleſta pſchewobroći.

pschetoż program je wopraudoje tajki, so może so hieskonkurrenzny mjenowacź. Dressury koni, pschetrapjacy konjazy a druhi material so wěsce kóždemu ludowarjej koni spodobaja. Dreśury lubjeźnych śwérjatow drje podarmo śwojeho runjeca pytaju. Wulke słony słuchaja na kóžde śłowo śwojeho knjesa, dale wobdźiwamy wjelbłudy (kamele) a druhe śwérjata. A najwopschicne wot wschoho je nimo Buchmy, żeleznego krala, Jana Hagenbeckowa indiśka wustajeńca z indiśkimi kuśkarjemi atd. Dalóki zuby cźaj nastanje psched nami a pohladamy tu do potajnych wězow dalokich rańschich krajow. Schtó nochcył tónle zyrkuś wopytacź.

Přilopk.

*** Spodźiwne żeleśnisce njeśhożo.** Njedaloko Zehlendorfa pola Berlina śta so spodźiwne żeleśnisce njeśhożo. Tam sekta so Kölnski spěschnik z wożobowym cźahom. Wschi nimojedźerjo faschaje so nadobo wożobowy cźah kraschnje a w hamžnym wokomiku roscźercźahu wschě wokna dweju wosow spěschnego cźaha. We wożobowym cźahu so durje wottorhnychu a tohorunja wjazy wokna rosbi. Schešcź pucźowarjow so z rosbitymi schkleńzami rani. Najprjedy hrěbi myślachu, so su pola wożobowego cźaha durje wocźinjene stałe a tak njeśhożo zawinowałe. Dokelž pak nichtó z pucźowazych nicźo wo wocźewrjenych durjach njewědźesche, a też druhe znamjenja za to rěcźa, so ho tu wo nadpad jedna, myślachu hrěbi, so su nadpadnizy raru, kotraž ho dopokhnja pschi wuporjedźenju kolijow na hamžnym městnje trjebasche, na kolije storcźili a so je so njeśhożo tak zawinowało. Dalsche pschepytowanje dyrbi hakle jasnosć do podawka pschinjeść. Tuž drje je hischcźe zyle derje wotběhać, ale njedźiwajcy toho dla swojeje njewschědnosćje wulke rosdorjenje śhudźiło.

*** Zyła zwójba w khłostarni.** S Güstrowa so piša: W juliju swadźischcej so wěsta Teppez a Kirschowa se Sternberga pschi wječnej śtudni, skónčnje so nabischcej. Tepez pschi tym padny a so na kolenju wobschkodźi. Psched śudom, kotryž měješe wo nalešnosći rosśudźicź, wobkrućesche, so njeje dla ranjenja hacź do bérnyschcanja mohła na dźěło khodźicź, schtož z pschišahu wobkrući, runje tak jeje pschiwusni, kotryž we khłobotkim njepschecźelstwje z Kirschez zwójbu stejachu. Pschišahu pak bě wopacźna była, tuž so nětko w nowym prozesu wupokasa. Sśud sašudźi tohodła Teppez nana k 2 létomaj a jeho žonu a dźowku kóždu k létej khłostarnje. Cźestne prawa so jim na dźěschi cźaj wotrjekuchu.

*** W Beckumskim wokrjesu je derje być!** W Beckumskim wokrjesu we Westfalskej maju telko pjenjes, so je wokrjesny wubjerk wobšamknuł, zwojinr wobydlerjam dawki na posledniže schtwórcź léta dospołnje spuschcźicź. Dale njechadźa tam w pschichodnym lěcźe zahła žane direktne wokrjesne dawki zbérać. Se šašudźenych léta maju hischcźe telko wysche, so móža gmejny pjenjesy za twarjenje atd. dóstacź.

*** Mokre pschipołdnische drěmki.** S Eckernförde so piša, so je so tam rybakej flé sešcźo. Bě jeho pschipołdnju wonka kusk drěmnył. A dokelž so jemu khłódny spasche, wotwucźi hakle khětro pozdźe, a to tej jenož tehodła, dokelž bě śpizy pytnył, kak bě so něschto symne k njemu lehnyło. Wulka woda bě mjes tym zyku wokolinu pschepakwiła a wbohi móžeše so jenož wukhowacź, so špěschnje po nahłym śkałojtym brjohu wurźekny. Tak hischcźe tón krótcź je strózelemi woteńdźe, we pschichodźe pak budźe wjesce kedźbliwischi.

*** Pischežunjeny horb.** W Marburgu khodźesche prošcher dom wot domu, kotryž wschudże wulku łobużelnosć wubudźi, bě tola njedźiwajcy tak jara horbaty a jeho rjap tak šeschiwjeny, so bě šlě, na wbohego hladacź. Wschudże jeho khodźiła hospoža bohacze wobdarzichu. Tola schto to? Nadobo dohlada so jedna še łobużelnosćiwych daricźelow, so ho khudoschcej poćża jeho horb po khibjecźe dele śuwacź. Sdobom pak pschińdże też nowe žiwjenje do proscherja, kotryž kaž błyst ho po śthodże dele śuwaše, haćrunjcy prjedy ledom nosy pschestajicź mohł. Wot toho cźasa muża z pschežunjenym horbom wjazy wobkladali njejsu.

*** Żeleśnisce njeśhożo w Chile.** Kaž so je Santiago de Chile piša, sajedże pola Sota spěschnik z kolijow. 11 pucźowarjow bu mori a 20 so cźežko zranichu.

*** 14 000 Jendźelcźanow wupuśćuje do Ameriki.** Sapocźatk nowego leta wupuśćuje pschez 14 000 Jendźelcźanow do Kanady. Jedna ko tu wo najwjetschi kontigent, kotryž je hdy Jendźelsku wopuschcźił. 10 000 wupucźowarjow sakhodźi kanadiske knježeństwo a 4000 dwě kanadiskej żeleśnikej družstwje.

*** Wule powodźenja.** Powodźenja w Połnóżnoamerikanskich statach Tenessee, Alabama, Mississippi a Kentucki nacźinichu wulku schkodu; na 14 wožobow so ateji. — W južnej Italiskej sakhadźeja cźežke njewjedra. We Calabriskej leži śneh wjazy metrow wyšoki. W Toscana je z tacźom śneha wjazy rěkow z brjohow stupiło. — Też na Sumatrje a w Malaiskich statach ho njepschestawajcy deschcze wulke pschestrěnje powodźiłe. Żeleśnisti wobkhad je z wulkeho dźěła sastajeny, telegrafy a telefony su pschetorhnjene. W gumijowych plantažach a zynowych podkopkach w Kersku je žo dźěło sastajiło. Kelko ludźi ej pschi powodźenjach śmjercź namakało, njeje hischcźe znate; materialna schkoda pak je jara wulka.

Hamiske wozjewjenja z Ludyšina.

Do registra kubowego prawa je so dźenja sapisałko, so je sarjadnistwo a wuźiwanje mlynskeho najeńka Korle Gerharda Linduera w Njeśwacźidle samóženja jeho mandźelskeje Elsy Martiny rodź. Brukcź z mandźelskim śrěcźenjom 27. dezembra 1926 žo wunjamkło.

Hamiske žudnistwo w Budyšinje, 28. dezembra 1926.

Na lopjeno 562 wikowanskeho registra, firmu **Friedrich Rother w Budyšinje** nastupajo, je so dźenja sapisałko: Prokura pschekupza Otto Kirsteno je schasła.

Hamiske žudnistwo w Budyšinje, 29. 12. 26.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 4. wulkeho rožła 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,1885	100 pólsk. markow	—
žendźelski punt	20,379	100 ćeskosł. krónow	12,43
100 šwajc. frankow	81,11	100 franc. frankow	16,60

Berlinska bursa stejesche wczera w znamjenju dalschego žiwelo wobkhoda. Kursy lehdźa błyzinje postupowachu a so też stónczenje dźerżachu.

Na Berlinskich produktowych wikach měješe rožka na prěnim wikowanskim dniu tu nowym lěcźe měrny wobkhad. S wukraja ho wjazy njepotrjebowasche hacź dosahal, tola też kuzy pramje kupowacź nochcychu. Pschenjeńca płacźizna ho pomało pjatkeł śniła. Jecźmjenja a wowsa postrěcźesche so rjeńe, tola wobrot bě śnadny. Zhenimar płacźesche wczera:

w Drježdźanach (sajdź. pjatk):

pschenicy 13—13,25 hr. (13—13,25 hr.),
rožki 12,05—12,30 hr. (12,05—12,30 hr.)
jecźmjenja nalětnjeho 11,50—13 hr. (11,50 hacź 12,75 hr.), nalynskeho 10—11,25 hr. (10—10.90 hr.), wowsa 9,25—9,75 hr. (9,25—9,75 št. hr.),

w Berlinje:

pschenicy 13,20—13,35 hr., rožki 11,65 hr. hacź 11,90 hr., jecźmjenja nalětnjeho hr. 10,85—12,25 hr., nalynskeho 9,60 hr. hacź 10,25 hrivnow, wowsa 8,85—9,35 št. hr.,

w termińowym wikowanju:

ja měrz: pschenicy 14,15—14,20 hr., rožki 12,45—12,52½ hr., wowsa 10,15 hr. hacź 10,10 hr.,
ja meju: pschenicy 14,05—14,10 hr., rožki 12,47½—12,55 hr., wowsa 10,15 hr.

Eso pytaja:

Bohowcz, Ludwig, Heinlein, piwowra wulkowikowatnja we Budyšchinje.
Měšništi, Richard Haase w Sarscźu.
Dołga ja dom, niz mlódscha hacź 18 lět, k 15. 1. 27. we Budyšchinje na Khěžorskej dróhy 14 I.
Dołga ja dom, Harnischez konditorija w Budyšchinje.

Ssudnizy na pschežunjenje:

w Nowosźizach, 5. 1., dop. w 10 hodź. bílej (šadźerjo so w hoscźeńcu ssudu),
w Bluńju, 5. 1., pschiw. w 12 hodź. strónjo (šadźerjo so w hoscźeńcu ssudu),
w Dóržy p. Riśkeje, 5. 1., dop. w 10 hodź. 2 žonj. kole, kowanski aparat, sofa, drastowy kamor, łožuch ja pohonca, khichidło (šadźerjo ssudu so w hoscźeńcu „Mamska khyża").

Škrowe deneše.

Produktowe witi w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: **Witi su měrne. Tendenza:** jara cźicha.

Dop. 3/12 hodź.: Pschenica ma khabsche witi, rožka so dźerži.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a woljowe symjo po tuni ako 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hrivnje.

	3. 1	31. 12.		3. 1.	31. 12.
Pšeńca	264 967	264-967	bunv	21 22,00	21-22,00
rožka	233 238	233 237	woka	22 24,00	22 24,00
nal. jecźmjeń	217-245	217-945	módre lupiny	14-14,50	14 14,50
nazv. jecźmjeń	192 2 5	192 20	žołte lupiny	14-15 00	14-15,00
wows	177-187	177-187	zeradella	21 24,00	21-24 00
kukurica	183-191	192-194	raps. wosušk.	16,50	16,5
pšeńč. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rožna muka	33-34,50	33-34,25	poch. metasa	—	—
pš. wotruby	13 50	13,25	bérnj. kruški	28-29,40	28 2 00
žrane „	12,00	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,35	2,75-3,35
raps			rjana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symjo	—	—	pšeńcna „	1,00-1,25	1,00-1,35
hróch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	0,95-1,25	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeńa „	0,95-1,25	0,95-1,25

Drježdźanska ourza.

Pšeńca	260-265	bérnjace kruški	29 50-30,00
rožka	241-246	pšeńč. wotruby	11,90-12 80
nalětni jeńmjeń	230-260	rżane wotruby	13,30-14,80
nazymsk. jeńmjeń	200-225	pšeńcna muka	47,00-49,00
wows	185-195	rżna muka	37,50-39,50
čefwjeny dźećel	250-265	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	34,00-36,00
suche truhanški	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

3. januara.

90 wol., 141 byk., 236 kruw. a 25 jałojc., 252 ćelat., 566 wowcow, 1810 swini

Płaćizny za

woły: 1. 57—60, 2. 50—53, 3. 44—48, 4. 36—40, 5. 27—32;
byki: 1. 60—62, 2. 54—57, 3. 47—51,
kruwy: 1. 54—56, 2. 45—50, 3. 36—40;
jałojcy: 1. 60—64, 2. 50—58;
ćelata: 1. 79—80, 2. 72—76, 3. 60—68;
wowcy: 1. 54—58, 2. 47—52, 3. 40—45;
swinje: (přez 300 pt.) 79—81, 2. (200—300) 76—78, 3. (200—240) 74—75, 4. (160—200) 72—73;
rancy: 63—68.

Hamiske wozjewjenja z Ludija.

W konkursowym jednanju nad samóženjom wobuchowego wikowarja Fritza Kurta Schillera w Ludiju je so k wotewsaću skónčnego sličbowanja sarjadnika, ke dyžimjanju pschećiwjenjcow pschećiwo skónčnemu sapisej žadankow, na kotrejž ma so pschi rozdźelenju dźiwacź, a k wobsamknjenju wěricźelow wo samóženjowych kruchach, kotrejž so wuźicź njehodźa, **skónčna termija na 21. januara 1927, dop. 1/10 hodź.** psched tudomnym hamtskim žudnistwom postajiła.

Hamiske žudnistwo w Ludiju, 28. dezembra 1926.

Domowininy kućik.

Wozjewjenje sekretariata dla přednoškow, wosebje swětłowobrazowych.

W zymskim cźasu při dołhich wječorach je mnoho składnosće k zarjadowanju přednoškowych wječorow. Wosebje cźinimy towarstwa na naše swětłowobrazowe přednoški kedźbne, dokelž so z nimi rěcźane słowo wožiwja z wěstymi widźanymi předstajenjemi. Njejsmy srědkowarjo a časa lutowali, zo bychmy rjad rjanych serijow w swojim swójstwje na składźe měli, nic jenož jenu abo dwě wupožcźenych na krótki čas.

Zapis podawa wězo jenož wěsty podźěl za přednoškowe skutkowanje w našich towarstwach. K nim dyrbja so přidružić wosebje přednoški z našich serbskich stawiznow, literatury atd., wotrjadne přednoški lěkarske, prawiznske a podobne. Tu dyrbimy wšitcy ruku připołožić, kiž móžeja z něčeho čerpać.

Přednoški ze swětłowobrazami.

1. Serbski lud a kraj (100 wobrazow) (Sekretar sam zestajał.)
2. Błóta (50)
3. Drježdźany a Saksko Šwica (24)
4. Saksko Šwica (24)
5. Połnócna Afrika a Sahara (56)
6. Žiwjenja w pusćinje (40)
7. Konstantinopel (24)
8. Kołowokoło swěta (50)
9. Palestina (50)
10. Italska I. (40)
11. „ II.
12. Rom (40)
13. Wenedig (40)
14. Indiska (40)
15. Japanska (40)
16. Karst (w Južnosłowjanskej) (50)
17. Paris

Astronomiske:

Wo našim měsačku (50)

Sokołske:

Wo pěstowanju ćěła a ćełozwučowanju.

Wo čo. 2—8 mamy hižo tu khwilu přihotowano dospołne teksty na čiste napisane, tak zo maju też druzy přednošowarjo hnydom hotowy přednošk k ruce komaj.

Bajki z wulkimi (2 m) swětłowobrazami za naše dźěći.

Towarstwa njech njezabudu na naše dźěći. Wo nje dyrbimy so starać. Tu so jim poskića składnosć, dźěćom něšto rjane a zajimowace předstajeć. Smy sebi w sekretariaće přihotowali:

1. Róženka (Dornröschen)
2. Popjelnica (Aschenbrödel)
3. Wjelk a sydom kózlatkow
4. Škórnjaty kocor
5. Palčik
6. Zmužity krawčik
7. Ali Baba a štyrcźi rubježnikow
8. Aladin a dźiwotworna lampa
9. Hodowne wobrazy (z rjanym přewodnym přednoškom)

Ke kóždej bajcy nětko 15 rjanych wobrazow. Za jene přednoškowe předstajenje so někotre bajki podadźa.

Powjedanje a předstajenje bajkow hodźi so přihódnje zjednoćić z klankodźiwadłowym předstajenjom. Doporučujemy też wosebje sokołskim dźěćacym wotrjadam.

Přednoški bjez swětłowobrazow,

kotrež w sekretariaće k wuźiwanju hotowe leža:

1. Ruski lud a kraj
2. Wo Čechach
3. Južni Słowjenjo
4. Wo pólskim kraju a ludu
5. Litwinjo a Lotyšojo
6. Serbska organisacija — Politiske połoženje Serbow.

To bychu byłe přednoški a maćizna k přednoškam, kotrež mamy w sekretariaće tu khwilu k dispozicji towarstwow. Towarstwa njech pilnje wuźiwaja, štož so poskićuje. Hdźež je požadanje, njech so z časom w sekretariaće wozjewi.

Přizamknjemy w mjenje a zajimje našich towarstwow a jich pročowanjow należnu prósstwu wšěm Serbam, zo bychu přednoški, kotrež maja k dispozicji a chcedźa je k wuźiwanju podać, abo kiž chcedźa z wěstymi přednoškami towarstwam słužić, zo bychu to w sekretariatu přečelnje wozjewili, zo mohł tón je posrědkować, hdyž so towarstwa na sekretariat wo broća.

Přednošk ze swětłowobrazami (Lichtbilder), powučacy a zabawny, je jedyn z najpřihódnišich přednoškowych poskićenjow. Towarstwa dyrbja na to skutkowacź, zo so po možnosći kóždy měsac jedyn přednošk swojim sobustawam a wokolinje poskića.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 3 | Budyšin — Srjedu, 5. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Po serbskim koncercu w Běłogradźe.

Dopišowaŕ „Berl. Tagebl." je swojim nowinam z Běłograda dale wutoru telegrafowaŕ: Tu pśichitomnymaj dźowkomaj wjednika łužyśkich Serbow, wo kotrejuž wustupjenju je žo wobsćerńje rosprawiło, žo dalšne manifestacije wopokazuja. Konzert w universicy budźe žo wospjetowaś. Wječera Ssmolerjej knjeńnje wěnzy na row njesnateho wojaka a na rowy wulkich serbskich politiskich wjednikow położyśtaj. Prjedawšći zapósłanc Djamonja namołwja, „łužyśko-serbsku-južnosłowjansku ligu" sakojicś. Knjeńnomaj je žo wječera hosćina wuhotowała, tej je jej knjeni Paschićžowa a stupschtininy president Trifkowicź pśihijaŕ. Dźenja połski klub k cześći łužyśkeju Serbowkow zwjedźeński wjeczor wuhotuje. Nastork k wopytej łužyśkeju Serbowkow je žo pjeca wobjedze z cześća a połsku stronu daŕ.

Dopišowaŕ „Berl. Tagebl." je z poślednjej gadu swoje wusdaśe wuprajiŕ. Južnosłowjenjo hižo dawno žo sa grudny dóńt łužyśkich Serbow sajimuja a žu wopjet Łužicu wopytali. So bychu potkóźenym Serbam swoje sympathije wuprajili, žu na myśl pśichiśli, serbśki konzert wuhotowaś. Na njón su někotrych Serbow a Serbowki pśepołožyli. Dokelž tuźi dla dalokeho puśa žo komdźachu, pśeporoschenje pśichijeś, žo sandźeny schiwórkŕ Ssmolerjej knjeńnje z nowa prošyśchej. Němske nowiny žo z rosporjenjom pyrja, so žo druhi Sokowjenjo wo łužyśkich Serbow sajimuja. Mjenja se dyrbja Serbjo mjelčeć kaž wowzy, dokulaž jich rěc sabiwaju. W Němskej žo wšchódnje § 113 němskeje wustawy łama, kotruž Serbam, kaž druhim ludowym mjeńšinam w Němskej za wukonjenje jich politiskich a kulturelnych prawow rukuje. Wospjet žu Serbjo žo powołajo na tutón paragraf, na kotruž žu němske knjeježstwa z pśichiłahu swjasane, w Barlinje a Draždźanach swoje prawa žadali. Dotal je žo to pśeco za podarmo stało. Němske knjeježstwa žebi na to njepomyślo, § 113 němskeje wustawy dopjelnicź. Nětko bychu, hdy bychu mógli, hišće Serbam sakasali, serbśke konzerty wopytaś, kotrejž žo we złowjanskich krajach wuhotuja. Do wukraja jadźośi gmejna po mjenjenju Němcow jenoź Němcy. Zyle w rjedze je, hdyž němske spěwanske a druhe towarstwa po zyłej Europe jědźa a sa Němsku propagandu cźinja. Runje cźitamy, so je bulkopaze mužstwo Hamburgskeho sportskeho towarstwa we Parisu na row njesnateho wojaka wěnz położiło. Nichtó žo na to njeje hórschił, hdyž pak łužyśan Serbjo serbski konzert w Běłogradźe wopytuja, dha jim to jako šmórcź wulki hrěch mukladuja. Hdźe wostanje w tutnym padze pola němśich nowinarjow logika?

Knjeježstwo srjedźnych stronow w Sakskej.

Stari sozialdemokratojo žu póndźelu wobsamkli, so žo pśichi knjeježstwje, kotremuž bychu němśko-nazionalni pśichiśkuśeli ani njewobdźěla, ani jo njebudźa podpjerać. W smyśle tutoho wobsamknjenja je žo sastupjeŕ sozialdemokratiskeje strony wutoru pśichi jednanju sastupjerjow politiskich stronow wot němśkonazionalnych hač k starym sozialdemokratam wuprajiŕ. Sastupjerjo njesozialistiskich stronow na to prajichu, so je potom jenoź **mjeńšchinjste knjeježstwo wot němśkeje ludoweje strony hač k starym sozialdemokratam z pśichipomozu němśkonazionalnych móžno.**

Sastupjeŕ němśkonazionalnych na to praji, so dyrbi pśichipomoc, kotraž žo wot jeho traśije žada, wotpokazaś a jo žo wo dalšne wuradźenja wjazy njesajimuje. Na to wón z pośedźenja wotendźe.

Němska knjeježerstwowa kriza.

Sćeidemann sa wutworjenje knjeježstwa z zentrumśkeje, demokratiskeje a sozialdemokratiskeje strony.

W pśichepjelnjenej zhromadźinje Barlinskeje němśkostatneje khorhoje je Scheidemann póndźelu wo prašenju wutworjenja knjeježstwa rěcaŕ. Wo kabinettu tak mjenowaneje „Maleje prawizy", kotruž wjednik němśkonazionalnych z Loebell namjetuje, wón praji, so by z njej němśkostatna wustawa žo słamała. Blot njesozialistiskich stronow je pśichi dźenjenjskim politiskim położenju zyle wusamknjeny, tola tej sa wulku koalizaciju njejsu wobstejnjośe swjeśelośe. **Tohodla mělo žo rospominaś, hač bo njemělo knjeježstwu mjeńšchiny z zentrumśkeje, demokratiskeje a sozialdemokratiskeje strony na krótki cźaš lěpschina daś. Wono mohło pśichi wobśtejnjośćach rospuśćenje němśkeho žejma wusłutkowaś.** Scheidemann pśichi tejle składnosći teź na žywoju poślednju rěcź we němśk. žejmje wo němśkostatnej woborje spomni, wo kotrejž praji, so je so z wótcźinitimi wotpohladami njeńka a so je žo we wukraju prawje pośudźiła. Scheidemann praji, so je dla tejele wězy něhdźe sto hrožazych listow dostaŕ, w kotrychž je žo jemu „šmórcź w kóždej faśonje" pśichipowědźiła.

Zaleški wo pólskej zwonkownej politicy.

We wutornišchim pośedźenju wukrajneju wubjerkow pólskeho žejma je zwonkowny minister Salesti zwonkownu politiku Pólskeje wobsćerńje rosłožiŕ. Wón kaž pśicźo **mérowe sajdy pólskeho stata** wusměchowasche. Najprjedy wón wo **rospuśćenju wojeńskej kontrolle we Němskej** rěcźo praji, so žo niz jenoź Pólska, ale zyła Europa sa to sajimuje, so žo Němska pśichedpisimow Versailleskho frjećenja krucze dźerži. Hdyž so tele pśichedpisma njepśichewjedu, mohle žo napinanja Pólskeje a druhich statow, kotrejž žu na trajny měr samérjene, pśichićhcźiś. Na to minister wo němśko-pólskich stykach rěcźeshe: „Mjes tym so žo my stajnje a njepśichestawajo wo dobre pośaći z žwojemu wjećornemu šusodej prósujemy, njemóžemy wěste njeschóstajace wotpohlady w Němskej je mjelčenjom pśichećź, wotpohlady, kotrejž **so na pśichiwótśinjenje zrěcźakow k nam** měrcja. Dwěluju na tym, so žu tele **wotpohlady** powšchitkowne, wone žo jenoź we dźělu Němcow sastupuja. Sa nuźne pak mamy, so je mjelcźo njepśichećźomy, dźiwajo na khutne strachi, kotrejž so bjes dwěla w nich khowaju. Ssmy mjenujuś pśicheśwědźenje, so, hdyž tak cźinimy, niz jenoź nasche, ale mérowe wotpohlady zyłeje Europy sakitujemy.

Na to minister Salesti praji, so je **Pólska swólniwa, rukowanjste sćećenje z Ruśkej wobsamknyć.** Wón do cźornowidźazych nahladow njewěrśi, kotrejž je ruski zwonkowny kommisiar Cźicźerin 6. dezembra w Barlinje pśiched němśkimi nowinarjemi roswił. Na tónzu wón wo pomérach Pólskje z Litwje praji, so dyrbi nicźbožowaŕ wójnśki staw mjes wobémaj statomaj pśichestaś. Po tłowje wón praji: „Nowy litewśki ministerski president je w jenym rosrěcźenju rjekł, so Litwje se strony Ruśkeje žadyn strach njehrožy, dokelž Litwa z Ruśkej nima žanuze shromadneje mjezy."

Polěpšenje pólskich finanzow.

Pólski finanzny minister Cźechowicź je sastupjerja „Kuriera Pólskeho" na to pokasaŕ, so je minjene lěto prenje było, so je Pólska bjes njedostatka w finanznym rozsćeńju była. Minister budźe žo prózowaś, so by zyły lud žo sa to starał, so by stat trěbne pjenjezne dochody měŕ. Dawki dyrbja so runomérnje po wopramdźitej płacźenja khmanosći pśichi worschtowe nakładowaś.

Briand chce so ze swojimi pśećiwnikami měrić.

Pśichipowědźenje franzowskeho wukrajneho ministra Brianda, so po sejdźenju parlamenta na napraschenje sa zwonkownej politiku, wosebje sa němśko-franzowskim sjednanjom, wotmołwi, je pschećźiwjenje republikanskeje strony shudźiło.

Wosebje „Echo de Paris" žo do Brianda dawa, so dla rosdźěla měnjenjow mjes ministrami šrašchny wupucź pyta, so by parlamentej wo dalewjedźenju Locarnskeje politiki rosrudźiś daŕ. Wón chce město khutneje a dokładneje debatty je swojej khóschćaśatej srěcźniwosći ludowych sastupjerjow sajźlepiś.

W konservativnym „Figaru" žo hižo pśichipowěda, so je Briand kommisijomaj komory a senata žywoje nahlady rosjaśniŕ. „Figaro" pśiśeluje, kajke praschenja opposizija prawizy Briandej pśichedpokoji. Na prenim měnjenje ma Briand na to wotmołwiś, **hač ma žo w lěcze 1927 woprawdźe wobjadzenje Porheinskeje skónczeńcź a hač maja žo po Locarnskim srěcźenju woprawdźe zadanja Němskeje dopjelniś.** Dale žo jeho sa **„potajnym rosrěcźenjom w Thoiry"** wopraschała.

Nowiny „Intransigeant" žo z napschećźiwnosćemi w franzowskim kabinettu sabéra, kotrejž wótremu wobkedźbowarjej myślicź dawaju. Briand žebi po sdaću pśiśeje, so by žo w deputérskej komorje wo zwonkownej politizy wuprajiŕ, tola Poincare je pschećźiwo tomule žadanju. Wobaj žo wo rosrišanju němśkeho praschenja njemóžetaj dojednaś. Kaž dotho napschećźiwnosće tajne wostanu a z pośedźenjow ministerstwoweje rady nicźo do sjawnosće njepschińdźe, móža žo wobcźežnosće pśichewinyś, hdyž pak wo napschećźiwnych nahladach sjawnosć zhoni, njebudźe žo **strach ministerske krizy wobeńcź daś.** Franzowska pak žebi luxus tajkeje krizy njemóże dowolicź, dokelž dyrbi Poincareowy kabinett swoje dźěło sa finanzne wustrowjenje Franzowskeje dale dokoncźeś.

W Němskej jenoź na snutskowne franzowske swady cźakaju, so bychu je sa **němsku** porheinsku politiku wuwjźili. Tohodla dyrbja žo praschaś, hač budźe Briand njedźiwajcy toho žwoje žadanje pśicheśiśichcźaś chcyć a hač komorje namjetnje, so by franzowske wójsko do postajeneho cźasa z Porheinskeje wucźahnyło. **Briandowym planam dyrbi žo pschezo jaźo napschećźiwiś, so je Franzowska njetrjeba z tym do spěcha měcź.** Hdy by žo, kaž žo wocźakuje, sa schěścź měźazow finanzne położenje Franzowskeje srjadowało, by hišće pschezo cźasa dosć było, z Barlinom jednaś. Tuchwilu pak w prénim rjedze rěka, franzowske należnośće srjadowaś.

Albanske potajnosće.

W Parizźim wudawaŕ „Newyork Heralda" žu wutoru poczeli posdaśne „wotkrywanja" wo italisko-albanskim zwjasku wojsewjeź. Tele wotkrywanja žu z Genfa datowane, tola žu po sdaću z Londona wuśele. Wo nich žo pśiśede wiśhem praji, so je **Jendźelska z wobsamknjenjom swjasta mjes Itališej a Albanišej dopśeda pśiśes jene była,** schtož je z zyła dawno znate. Mjes Mussolinom a Chamberlainom je žo pśichi sektanju w Livornje italisko-albanski zwjask dojednaŕ. Jendźelska je Italiji k tomule swjaśej dowolnosć daka, dokelž žu ruske-turkowśe zbližanje jako cźežke wohrožanje jendźelskeho zwótowego knjeježstwa wobhladali. Pódla toho dha Jendźelska napschećźiwnu wahu k němśko-franzowskemu sjednanju stworicź.

„Newyork Herald" dale zdźeluje, so je 24. junija italijski pódtajnk, baron Aloisi, albanskemu presidentej Achmedej Zogej posticźiŕ, Albansku na dojśahaze waschnje z bróńjenim sastaraś a pódla toho w albanskej banzy **wulku** sumu pjenjes załožicź, so by ko pjenjezniśtwo we kraju krucźiło. Sa tónle samyśl je **Italita albanšej narodnej banzy 400 000 zł. frankow k poruczńosći daka.** Pódla toho bo bróńje podawachu a jako dar **albanšti president 15 milijonow lirow dołta.** Jendźelske knjeježstwo wobsamknjenje pakta na wdomje wza a zwojemu pśiśeju w Romje poruci, so by Mussolinej zdźělił, so wobsamknjenje pakta sa zyle pschisprawne wobhladuje. „Newyorkski Herald" wo „albanskich potajnosćach" hišće dalšne wotkrywanja wosjewi.

Nowy zbožk na Sumatrje.

Na hollandskej kupje Sumatrje, w Indiskim morju leźazej, je tamniśke **malajśke** wobydlerśtwo pśichećźiwo hollandskemu knjeježstwu postanyło. Sbožk je žo po zyłym Swalongkangśim wokrjeżu pschi wjeczornym brjohu Sumatry wupschestrěł. Wulka cźrjoda kommunistow je nětotre wójśkowe auta nadpadła a jeneho hollandskeho offizéra moriła, mjes tym so žo někotri domorodni wojazy cźežko sranichu. W Nagreku zu kommunistojo i wotdźělenjom wojakow wojowali. Pschi tym je žo wjazy dyžli 30 sbožkarjow moriło a wulka ličźba žo sajała. Mjes sajatymi je jedyn je sdubźerjow sbožka. W Swalongu zu sbožkarjo żelesniśe sastaniśchcźowy pschedsedźicźeŕ a żelesniśy sastojnizy zu ležma mógli cźekнyś. Jenoho domorodneho pschedstejcźerja zu kommunistojo sajeli a sdonzowali. Kommunistojo zu żelesnizu a telefonowe groty do Soloka wjedźaze, wobschkadźili. Kaž žo je Swaloengtiskeho kraja powź, je w nozy 2. januara patrouilla wojakow do kommunistiskich sbožkarjow srasyła. Pschi tym je hollandski offizéŕ padnył a dwaj domorodnaj wojakaj staj so cźežko ranikoj.

Nowa porażka nikaragnaskich konservativnych.

Po powěsći sastupjerja nikaraguaskeho liberalneho knjeježstwa w Meriku je liberalni konservativne wójsto i nowa porażyli. Pschi tym zu 300 ludźi sajeli. Na stronje liberalnych bě 1900 wojakow, na stronje konservativnych jenoź 1300. Mortwych bě 302 a ranjenych 150. Ba

bitwje njeżu padnjenych pohrjebali. Mnohi ranjeni bjes pomoza leżo wostachu a zahinychu. Tyhaz župow (rudżejnych ptakow) nad bitwischćom lětaja. Jedyn z nėhdyschich wojowarjow we żwětowej wójnje, kotryż je też w nėkotrych bitwach srjedżoamerikanskeje revolucije pobył, je rjekł, so njeje mójto było wopisaćz, kak hrozne je bo bitwe na bitwischżo hladało, pschetoż nihdże neje tak hrozne wězy widżał. Hlowny roskasowar konfrontacjow je rjekł, so budże so do bróńnjow dyrbjeć kóżdy k wojowanju tymany muzikt wot 12 hacz do 50 lět zwołacz.

Mlody japanski tżežor zthorił.

Khżor Hirohito je na symiju zthorił. Jeho thorosć je pjerza njestraschna.

Ze Serbow.

Wot 5. januara 1927.

— Wo wjedrje. Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer —, thermometer we dnjo —4. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 736, thermometer w nozy +0,5. Wukhady na ſ czasami pomrócżene njebjo, wjedro hewak malo ſo pschemėnjaze. — Mjazina nad południowej Europu ſo pomaku k ranju wotthalnje. Sa njej ſo tymny powětr ſ lodowego morja do Europy dobyła. Pola Islandskeje namérichi 15 stopnjow tymy. Symny powětr ſo nad morjom wjeżo trochu ſcżopli, tola njedóstawaju tżo nam njerjunjenje pschinjeże. Nad pokodnjischej Europu maja cżopliche dżeschczowake wjedro, kotreż naschemu kraju ſ dżeschczom hrozy, dokeż je mjazina jara ſlyna a ſo rozschcża. Po sdaċu pak tymne wětry cżopłu nizinu saczkrja. Jutre na Tżoch krajow ſtónżko 8,12 hodź. ſthadża a ſo w 4 hodź. thonja. Mżacżk ſthadża jutre dop. 10,09 hodź. a thonja ſo wjeczor 7,20 hodź.

— **Wulki ſerbski konzert w Pančicach**, dnjo 12. januara 1927. Mnohy **ſobustawy** Budyschćich ſerbskich towarſchtwow hotuja ſo, tutón rjany ſerbski konzert wopytaċz a ſu ſebi k temu wosebity wulki auto skonczo autowoje cżary skasali. Woni wotjedu na konzertnym dnju, tżerjedu, 12. januara pop. ſ dwěmi 1/5 hodź. wot Serbſkeho Domu. Jitka tam a ſpet płaczi jenoż 1,50 hr. Rjane mėſtna ſ ſedżenju ſu hiſchcże ſwobodne. Schtóż ſ Budyschina abo blischeje wokoliny dżiwk hiſchcże ſobu jeċz, njech ſo wola łuſeja Janaka w Serbſkej kniharni w Serbskim Domje ſamolwi, kiż to ſarjadowarjam jeſby ſobuwżeli. To je tuża ſtladnosć, ſo wobkedżelicz na rjanym ſerbſkim ſpéwnym konzercże, na kotrymż pschedewjedni też mnohy pscheproſzeni ſobuſtawy Budyschćiſkeje „Nadżije“ a nėkotli ſokolſky bratſja nowe ſerbſke narodne rėże na jewiſchczu. — Tuſi njech ſo prawje bohate wużije ſtladnosć inuieże jėſby na Pančicżanſki konzert. Samolwcże ſo, proſchu, bórzy. Serb k Serbej!

— **Wopaczne pjerżżeżżenjowanje a hriwnarje we wobkedżelu.** Indyſtrijowe a wikaraniſke komory ſa wobkedżowanje, ſo wopaczne pjerżżeżżenjowanje a hriwnarje we wobkedżelu cżaſu we wobkhadże ſwinje pschiberaju.

— **Wólby do wokrjesneho** ſeſma ſteja pſched durjemi. Kóżdy rataŕ, rjemieſlnik, a dżélacżeŕ, kiż we wokrjesu Budyſchćiſkeho hamtſkeho wokrjeſa bydli, może ſo we ſwojej wolt na poſtajenych ſhromadżiznach wupraſiċz. Shromadżizny wotmėja ſo w Radworju (ja dolhowjeſorny hótl) a w Ssobarjezach (ja ſwjedżiſnu), 6. januara pop. w 3 hodź.; w Kluſchcu (ja dolhoraūſchi dżeł) pak 9. januara, pop. w 3 hodź. Tohodla njech kóżdy ko ſhromadżiſnowe dże, kiż ma ſaſtwu na poſtajenja ſwojeho wohſuda, ſo by daraċ radu a namjety ſa pschichody.

— **Margarina ſa dżélacżenjerjow** wo ſchdara ſo pjatk 7. januara 1927 wola ſcżehowazych pſchelukżuje: wola pſchekupża Biedricha Dietricha na Jerjowej haſy 3, Fryża Hulcża na Wellinſkej dróży 39 a wola firmy Niedżowego naſtedniſa (mėjerjeła Richarda Müllera) na Sserbſkich hrjebjach 30.

— **Kradżnyli ſu tu w nozy k 1. 1. 27 po rosbiciu ſchkleńcży wukhadneho wokna cżorny morenkowy mużazy ſunki płaſchcż, kiż mėjeſche pódlu swój tżadej cżornych rohowych kneflow, diwaj pobocżnaj dypſakaj, ſadu njemėjeſche rżhela.** Płaſchcż nutſkach tauſchity njebė. — Dale ſu kradnyli we wokolinje w cżaſu wot 14. 12. hacż 26. 12. 26 ſloty muzazy cżaſnik, wotnamjenjeny ſ „E. L.“, muzazy ſwjeſchnik, cżorny a ſchery kosmicżkaty, ſ Nutriakożuchowym thornarjom, muzazy ſyeſl a por kholowom (pąpjet a ſpel) a por wyſokich muzazych kakowych ſchonowańſkich ſtupnjow. Wo wėzorne ſdżelenja proſzy triminalne wodhdżelenje w Budyſchinje.

— **Zjawna dżélowa ſaradżenja w Budyſchinje.** Wuwjeduje ſakoſke poſtajenja ſo po wobſamkujenju ſarjadowarſkeho wubjerka pódżdżelu, 3. januara 1927 organiſazija dżéloweho ſaradżenja na wuzach thętro pſchemeni. Dotal wobſtejeſche ſa wulki wokrjeſ („mėſto Budyſchin a wokrjeſ Budyſchćiſkeho hamtſkeho ſudnitſtwa) ſ 191 gmejnami jenoż hlowna mėſtnoſcż w Budyſchinje; wo namjetach na dżélowjemėjerſtu podpjeru roſchudżichu mėſtchżanoſtojo. Tak pak dżélowa ſaradżeinja ſ prénja żanjeho powokaniſkeho pſchehlada wo dżélowjemėjerjach njemėjeſche, ſ druha pak ſo też nadawki dżélowjeje ſaradżenje jenoż nje pſchewjeſcż njedachu, każ bė to wusne. To budże nėkto hinak, hdyż ſo dwė pódlanjej mėſtnoſcżi (w Budeſtżach a Wulkej Dubrawje) a 4 kontrolne mėſtna (w Hodżiju, Pomorzach, Njeſwacżidle a Hucżaże) pſchiprawichu a hdyż ſo po tżohym namjeże na dżélowjemėjerſtku podpjeru w hlownej mėſtnoſcżi w Budyſchinje roſſudżi. Dwė pódlanjej mėſtnoſcżi ſa ſwój wokrjeſ ſamoſtatnje dżélo wobſtarujetej, mjes tym ſo ſo 4 kontrolne mėſtna jenoż ſa kontrolowanje dżélowjemėjerjow pſchiprawichu. 191 wſow ſo k temule ſamėrej natprjodży do 3 wotrėſlow dżéla, hlowna mėſtnoſcż w Budyſchinje dóſtanje 100, pódlanſka mėſtnoſcż we Wulkej Dubrawje 76 a pódlanſka mėſtnoſcż w Budeſtżach 15 gmejnow wokoliny. Dale je wokrjeſ Budyſchćiſke hlowneje a Wulko-Dubrawſkeje pódlanſkeje mėſtnoſcże kóżdy do 3 kontrolnych wokrjeſow dżéleny, tak ſo je zyła dżélowa ſaradżeinja roſdżélena do 1 hlowneje mėſtnoſcże, 2 pódlanſkeje a 4 kontrolnych mėſtnoſczow. Wſchitżo dżékonjemėjerjo, kotſiż chżedża namjet na poſtajenu ſtajicż, dyrbja ſo ſ pſchedpiſanym wuſmedżenjom dżélodawarja wo puſchczenju ſ dżéła na pſchiſtuſchnej hlownej abo pódlanjej mėſtnoſci ſamolwicż, potom pola mėſtchżanoſtu ſwojeje wėſy a wob tydżeń junu w pſchiſtuſchnej kontrolnej mėſtnoſci. Wobkhodne a kontrolne cżaſy kóżdeje jenotliweje mėſtnoſcże a do kotreho wokrjeſa ſtuſchcża, je ſ wojſewjenjom dowidżeċz, kiż ſu ſo kóżdemu mėſchczanoſcże pſchipóſtałe. Podpjeru dżékonjemėjerjow też dalerwon wjeſni mėſtchżanoſtojo wuplacżuja. Pſchedpiſane wuſmedżenja wo pſchiſcżenju dżéła maja ſo w kóżdym padże wuſiċz a dżélodawarjo a dżélacżerjo mója je darmo pola mėſtchżanoſtow a na mėſtnych dżéloweje ſaradżenje wotewjacż.

— **Pałkhroma je wudmrila** mjes ſkotom najeńſka mėſchczańſkeho ſkubła Kurta Henczła w Lubiju.

Ze Sómoſchczi. Tudomny hoſchczeńſar Mėt je ſwojim hoſczom k hodam rjane pſchekwapjenje pſchihotował. Won je ſebi mjenujh radiowy aparat ſakwaricż dał. Wótſerczk poſticża ſ jaſnymi jwykami poſticżenja ſ Berlina, Königswusterhauſena a Wina.

Se **Sarécża.** Każ ſe wſchėch wėzow ſchcheſczańſkich zyrkwjow ſynji ſwonow ſo roſzohnuju ſe ſtarym lėtom nam powitaja a pschipowėdaja to ſube nowe lėto teho Knjeża, tak ſhromadżi ſo też młodżina Sarécżańſkeje a Lahowſkeje gmejny, ſo by nam ſaſwonika a tak pſchipowėdała ſ wėże naſcheje zyrkwiczki ważnu hodżinu. Pſchedtym pak jako nuczeni wot Boſcheho nadunjenja ſaſpėwachu djańny thėrkluſch „Njech Bohu dżakuje ſo wutroba wſchėch ludżi.“ A po hodżinu dołhim ſwonjenju krocża do noweho lėta ſanſeżechu thėrkluſch „Jeſu, prjedy dżi nam tu na ſemi“ ſe ſwojim lubosnym a żażnym hłoſom. Runje w tutym ſtruchym cżaſu, hdżeż nahrabny duch mamona ſwoje żaniczaże dżélo wukonja a hdżeż by nėkotryżkuli tajkeho abo hinascheho zyrkwinſkeho dawka dla najradſcho ſ zyrkwje wukupił a po njej teptak, njeje nam jako by wokrjeſ k tojeże nozy w naſchej lubej młodżinje nam łhadżała ſwėdka Beithlehemſka a w jeje ſaſnjeżenym thėrkluſchu nam ſaſpėwała żmła njebjeſkeho wójſka: Cżeſcż budż Bohu we wyſokoſcżi a mėr na ſemi, pſchetoż nam je ſo Sbóżnik narodżił, kiż je Khryſtuſ tón Knjes. Bóh daj, ſo buchu krażne harmoniſke żynli ſwonow a lubosny hłoſ thėrkluſcha klinczake do wſchėch kucżikow naſchich bndenjow a ſmjeżchże też twjerde wutroby a naż wſchitkich wobżmėrtlika żaſnoſcż Boża a ſo bychmy tak ſ naſchej lubej młodżinu dale ſo buſaſpėwali do jeje thėrluſcha „Njedaj ſo nam dołho komdżicż a toh' hnadnoh' cżaſa ſkomdżicż, wjedż naż ja ruku k Wótżej do domu. Bóh ſpoſcż naſchej lubej młodżinje ſtrowe a wjeſele, haj żbożowne nowe lėto.

S **Kotez.** Evangelisko-lutherſka wohada ſa Kotezy a Zarki, kiż 423 duſchow liczi, je w minjenym lėcże 1926 ſcżehowoże pſchemėnjenja mėła: Narodżiła je ſo 6 dżécżi, ſemrėło je 9 wosobow (ſ temu pſchihódżetaj hiſchcże żmjertnaj padaj wonkownych ſ njeżbożenjom ſ motorſkim kolom na tudomnych żeżownoſczach); pacżeſtſich dżécżi bė 14 (4 hólzy a 10 holzow). Wėrowanjow żanych njebė. Pſchi 61 zyrkwiniſkich ſbėrkach nawdachu wobżadni wſcho w hromadże 435,84 hr., to pſchiſłuże w pſchecżiſtu na kóżdu ſbėrku 7.14 hr. (Najwyſchiſcha ſbėrka bė na żnjowym dżakanym żwjedżenju ſ 83,87 hriwnami, najniżiſha pak ſcżehowaju njedżelu ſ 1,30 hr.) — Liczba ſpowėdnych wucżini w ſaſdżenym lėcże 313 a 8 domach woprawjenych wohſobow.

S **Kamjenza.** Druheho dnja hodowne żano je ſo pjaſaiſli wuczownik Paulik ſ Haſchtrowa, kiż na gmejnſtwe hamcże we Brėſni dżélaſche, ſłubił. Dotal ſin podarmo ſa nim pżiali.

S **Wejerez.** Wobżarnjomny pſchipad, kiż moſł ſoſtko k hórſchim ſcżehkham dowjeſcż, ſta ſo w jenym tudomnym rėſalu. Pohonicż a tepjer ſo ſwadżiſchtaj a ſo hórſy hrabnjeſchtaj. Tepjer ſhrabny płotowu łatu a dyrji ſwojeho pſchecżeſnjownika dróżaj na łewu ruku a ſpyta jeho hiſchcże ſ hamorom bicż. Mjes nimaj naſta horża bėdżenja, hdżi konjeż ſ hamorom wobrėżijeny zjek do ſtracha pſchihnże, ſo podleżi. Niedżiwajcy teho pak ſamó ſwojeho pſchecżeſnjownika na hłowje cżeſko ſranicż, ſo dyrbjeſche ſo tón hnydom k lékarjej podaċż. Tónle podaŕ drje hiſchcże pſched ſudnika pſchińdże.

S **Wachoſ.** We Wochożańſkej wohadże ſ filialu we Cżeſnom narodżi ſo w ſaſdżenym lėcże 32 dżécżi, 18

Wottorhanska protyka

je lėża wohebje pſchihódna, wſchitkich Sserbow w jednej nadobnej myſli ſjednocżicż. — Na ſwjatych dnjach a njedżelach podawaja ſo krażne mėſtna ſ wėcżnokrażneje knihi Domaſcha Kempenſkeho „Krocżenje ſa Khryſtuſom“, kotraż je ſo pjecż krócż do naſcheje rėcże pſchełożiła a ſo wot naſchich evangelſkich a katholſkich duchownych wjednikow jenak nutrnje porucżiła. Nadżiwja nėmſka łeżorka w ſwojim ſawėſcże cżeſtkim żiwjenju ſo ſ njej trochtowaſche a ju lubowaſche! — Kóżde wupiżane żkowo je ſkote, ſ lubożcżu a naſhanitoſczu waſwolene, — a żażkuzi żebi dokładneho rozumjenja! — Tuta wottorhanska protyka móże twoju duſchu ſawėſcże wobohacżicż, pohkubſchcicż a wobżbożnowacż. —

Knjeża, tak ſhromadżi ſo też młodżina Sarécżańſkeje a Lahowſkeje gmejny, ſo by nam ſaſwonika a tak pſchipowėdała ſ wėże naſcheje zyrkwiczki ważnu hodżinu. Pſchedtym pak jako nuczeni wot Boſcheho nadunjenja ſaſpėwachu djańny thėrkluſch „Njech Bohu dżakuje ſo wutroba wſchėch ludżi.“ A po hodżinu dołhim ſwonjenju krocża do noweho lėta ſanſeżechu thėrkluſch „Jeſu, prjedy dżi nam tu na ſemi“ ſe ſwojim lubosnym a żażnym hłoſom. Runje w tutym ſtruchym cżaſu, hdżeż nahrabny duch mamona ſwoje żaniczaże dżélo wukonja a hdżeż by nėkotryżkuli tajkeho abo hinascheho zyrkwinſkeho dawka dla najradſcho ſ zyrkwje wukupił a po njej teptak, njeje nam jako by wokrjeſ k tojeże nozy w naſchej lubej młodżinje nam łhadżała ſwėdka Beithlehemſka a w jeje ſaſnjeżenym thėrkluſchu nam ſaſpėwała żmła njebjeſkeho wójſka: Cżeſcż budż Bohu we wyſokoſcżi a mėr na ſemi, pſchetoż nam je ſo Sbóżnik narodżił, kiż je Khryſtuſ tón Knjes. Bóh daj, ſo buchu krażne harmoniſke żynli ſwonow a lubosny hłoſ thėrkluſcha klinczake do wſchėch kucżikow naſchich bndenjow a ſmjeżchże też twjerde wutroby a naż wſchitkich wobżmėrtlika żaſnoſcż Boża a ſo bychmy tak ſ naſchej lubej młodżinu dale ſo buſaſpėwali do jeje thėrluſcha „Njedaj ſo nam dołho komdżicż a toh' hnadnoh' cżaſa ſkomdżicż, wjedż naż ja ruku k Wótżej do domu. Bóh ſpoſcż naſchej lubej młodżinje ſtrowe a wjeſele, haj żbożowne nowe lėto.

S **Kotez.** Evangelisko-lutherſka wohada ſa Kotezy a Zarki, kiż 423 duſchow liczi, je w minjenym lėcże 1926 ſcżehowoże pſchemėnjenja mėła: Narodżiła je ſo 6 dżécżi, ſemrėło je 9 wosobow (ſ temu pſchihódżetaj hiſchcże żmjertnaj padaj wonkownych ſ njeżbożenjom ſ motorſkim kolom na tudomnych żeżownoſczach); pacżeſtſich dżécżi bė 14 (4 hólzy a 10 holzow). Wėrowanjow żanych njebė. Pſchi 61 zyrkwiniſkich ſbėrkach nawdachu wobżadni wſcho w hromadże 435,84 hr., to pſchiſłuże w pſchecżiſtu na kóżdu ſbėrku 7.14 hr. (Najwyſchiſcha ſbėrka bė na żnjowym dżakanym żwjedżenju ſ 83,87 hriwnami, najniżiſha pak ſcżehowaju njedżelu ſ 1,30 hr.) — Liczba ſpowėdnych wucżini w ſaſdżenym lėcże 313 a 8 domach woprawjenych wohſobow.

S **Kamjenza.** Druheho dnja hodowne żano je ſo pjaſaiſli wuczownik Paulik ſ Haſchtrowa, kiż na gmejnſtwe hamcże we Brėſni dżélaſche, ſłubił. Dotal ſin podarmo ſa nim pżiali.

S **Wejerez.** Wobżarnjomny pſchipad, kiż moſł ſoſtko k hórſchim ſcżehkham dowjeſcż, ſta ſo w jenym tudomnym rėſalu. Pohonicż a tepjer ſo ſwadżiſchtaj a ſo hórſy hrabnjeſchtaj. Tepjer ſhrabny płotowu łatu a dyrji ſwojeho pſchecżeſnjownika dróżaj na łewu ruku a ſpyta jeho hiſchcże ſ hamorom bicż. Mjes nimaj naſta horża bėdżenja, hdżi konjeż ſ hamorom wobrėżijeny zjek do ſtracha pſchihnże, ſo podleżi. Niedżiwajcy teho pak ſamó ſwojeho pſchecżeſnjownika na hłowje cżeſko ſranicż, ſo dyrbjeſche ſo tón hnydom k lékarjej podaċż. Tónle podaŕ drje hiſchcże pſched ſudnika pſchińdże.

S **Wachoſ.** We Wochożańſkej wohadże ſ filialu we Cżeſnom narodżi ſo w ſaſdżenym lėcże 32 dżécżi, 18

Nanoſo a synoſo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

3] (Pokraczowanje.)

III.

„Tak hy ty nėtko ſ kandidatom a hy domoj pſchijéċ,“ prajeſche Kirſanow k ſwojemu ſynej a łłepaſche Arkadija to pa ramjenju, to po kolenju. — „Słónczuje, potajtim tola!“

„A kak wjedże ſo wujej? Je ſtrowy?“ woprajſcha ſo Arkadij, kiż njedżiwajcy ſwojeje wutrobneje, nimale dżécżaceje radoſcże, ſ kotrejż bėſche napjelnjeny, chżpſche rozmolwu ſ roshorjenja dowjeſcż do bóle pſchédbnych kolijow.

„Tón je ſtrowy. Won chżpſche ſwoprédka ſe mnu żobu też nawjecżeſo jeċż, ale potom je ſo hinak roſmyſlił.“

„Sży ty dołho na mnje cżakał?“ woprajſcha ſo Arkadij.

„Nimale pjecż hodżin.“

„Ty hy dobry, nanko!“

Arkadij wobroczi ſo k nanej a wokoſchi jeho wótſje na liżo. Nikolaj Petrowicż ſo njeſcżo poſmėnkny.

„Kajkeho rjaneho tónika ſmy cżi ja pſchihotowali!“ poczo won, „ty budżeſch ſo dżiwacż. A twoja ſtwa je ſ nowymi tapetami wuklėjena.“

„A macże ja Basarowa też ſtwu?“

„Też ſa njeho bydleńcżko budże.“

„Proſchu cże, papaſcha, budź ſ nim dobry, pſchecżelny. Wupraſicż cżi njemożu, kak jara żebi jeho pſchecżelſtwo ważu.“

„Ty hy ſo hakle njedawno ſ nim ſeſnał?“

„Njedawno hakle.“

„Tohodla też to njeſmy jeho ſaidżenu ſynu widżał. Schto dha won ſtudije?“

„S jeho ſkowanym pſchedmjetom je pſchirodowėda. Tola tón wſchitko wė. W pſchichodnem lėcże dyrbi doktorſke pruhowanje ſtożicż.“

„Ach tak! won je na medżizinſkej fakulcże“, rjekny Nikolaj Petrowicż a mjeſcżeſche thwiſtu. „Pėtrje“, won praji, tutu wupicheſtrjuſchi, „njemėrno, tamle naſchi mużikoja jėdu?“

Pėtr pohladaŕ w ſtronu, hdżeż jeho żujes pokaſowaſche. Nekotre wożyki, do kotrychż wėżu roſwuſdane konje jaſpſchejnjene, jėdżechu ſ khwatkom po ſanjtkim pſchepręczenym polnem puczu. W kóżdem wożku ſedżeſche po jenomu abo po dwėmaj burikomaj ſ wotpinjenymi tulupom.

„Żyle prawje, tak je“, wotmolwi Pėtr.

„Hdże też to cżi tola jedu, ſwadź do mėſta?“

„Tak ſo ſkoro hdyż łda, ſo do mėſta. Do korczmy,“ won ſe ſajpėcżom pſchiſtajі a natżihi ſo ſ łohta k pohonicżej, jako by ſo na njeho żado ſpſchedka ſepnył. Ale tón ſo ani njepiſnu ani njehibnu: bėſche dżeń cżłowjek ſtareho ſaſtada, njepodżėliwoſchi ſo ſ nowymi nahladami.

„Dołcż wulkich ſtarożcżow mam lėtża ſ burikami,“ poczowaſche Nikolaj Petrowicż, wobroczejo ſo k ſynej. „Schto dżejeſch ſ nimi cżiniċż?“

„A je ſwojimi dżélacżerjemi hy ty ſpokojom?“

„Haj,“ ſabórowta Nikolaj Petrowicż mjes ſubami. „Jich ſawjedu a kża, ja tom ſaſej żyle njeſbożo; no, a wopraw dżiteje pilnoſcże a próży też njeje widżeċż. Grat cżi ſtonja. Stwerali wſchak ſu roku hiſchcże żyle ſchwarnje. Hdż budże żita, dawaj ja ſmjerċ — a mnki budże. Haj, ſajmuſeſch Eha ſo ty nėtko ſa ratarſtwo?“

„Wy nimacże tu żadyn ſcżit, to je ſlė,“ rjekny Arkad, njewotmolwjejo na poſlednje praſchenje.

„Ja ſym ſ połnógneje ſtrony nad balkanom wulki naiwaty ſawėſchk pſchicżinicż dał,“ rjekny Nikolaj Petrowicż; — „nėtko możemy też wonka wobjedowacż.“

„To budże tola żyle na villu podobne, a dożyła, to njeje niczo hłupe. Tajſti krażny je tu powėtr! Kak rjenje tu wſchitko wonja! Woprawdże, mi ſo ſda, ſo nihdże na ſwėdże cże tak rjenje njewonja, każ w naſchich krajinach! Haj, a njebjo tu . . .

* Tak je to ſ dżiwnym waſchenjom ruſkich burikow.

Arkadij nadobo womjelkny, pohladny ſ boka do ſady, a njedobrowuraji, ſchtoż bė ſaporżak rėcżeŕ.

„Wėſo,“ pſchiſpowni Nikolaj Petrowicż, „ty hy ſo tu narodżił, też dyrbi ſo wſchitko tu żyle wobżebne bycż ſdacż.“

„Nė, papaſcha, to je tola wſchło jene, hdże je ſo cżłowjek narodżił.“

„Tola —“

„Nė wſchak, to je żyle wſcho jene.“

Nikolaj Petrowicż pohladny ſ boka na ſyna, a woſ jeſcżo dlėje poł wjerſty, prjedy hacż ſaporżeſchtaj ſaſo ſwoju roſmolwu.

„Ja njemożu ſo dopomniċż, hacż ſym cżi wo tom napiſał,“ ſapocża Nikolaj Petrowicż, „ja je twoja njanjuſchta (pėſtowcża) Jegorowna wumrėła.“

„Je to wėrno? Wboha ſtaruſchka! A je hiſchcże Prokopicż żiwy?“

„Haj, a njeje ſo niczo pſchemėniċ. Tón je pſchejo jenajſi bórczak. Sżyła cżi praju, ſo njenadżeſch wulkich pſchemėnjenjow w Marinje.“

„Maſch hiſchcże toho ſamżneho ſarjadnika?“

„Haj, to by hyło to jenicżke pſchemėnjenjeże, ſo ſym żebi druheho ſarjadnika wſak. Ja ſym ſo roſbudżił, ſo nodżu hižo wſchelkowdżejcych, ływſkich robotnikow żebi dżerżeċż, abo ſmajnjenſkeja njejżym jim żanych ſaſtojnſtwow dowėriċ, we kotrychż ſależi ſamolwitoſcż.“ (Arkadij pokaſa ſ wócżkomaj na Pėtra.)

„Ji eſt libre, en effet“ rjekny Kirſanow, „ale wón wſchak je kontorny ſłużowník. Nėtko mam jeneho mėſchczana na ſarjadnika, żaż ſo bycż ſda, rozumny muż. Ja ſym jemu dwjeſcżpjecżdeſcżat rublow letnje wyſoky poſtajił. Sżyła,“ rjekny Nikolaj Petrowicż, trżjo żebi cżoło a wobwocże ſ ruku, ſchtoż bėſche pola njeho ſtajnje ſ dopokazom mutſkowneho jimanja, — „ja ſym cżi runje prajił, ſo njenamaſkich w Marinje pſchemėnjenjerjow . . . . To njeje żyle po prawdże. Ja mam ſa ſwoju winowatoſcż, cżi dopredka rjec, haczrunjeż . . . .“

(Pokraczowanje ſeżėhuje.)

hołzow a 14 hołzow; kichczenski klub wobnowił 18 hołzow a 24 hołzow. Do maudżelstwa stupi 12 powow. Semrěło je 25 wošobow, 5 mužow, 9 žonow, 7 hołzow a 4 hołzy. Pschi Božim bliže wobdźěli so 1025 wošobow. Zynkowinske sbérki wunjasechu 151,62 hr., sbérki po domach pak 98 hriwnow.

S **Borschcze.** Nowe léto žiwjeceschе tudomny kantor a 1. wučer Hensel žiwý 25létny sastojnisti jubilej jako kantor pschi naschej zyrkwi. Sastupjerjo gmejniske- je zyrkwinskeje rady a schullskeho prjódstejeństwa wupraschchu jubilarej žiwý dźak a žiwerne dźělo w zyrkwi a schuli a pschejachu jemu shože sa dalsche žiwjenje a so by też zwjasł mjes wožadu kantorzy žiwólbu dale tak kruty wostał. Jako zwonkowne znamjo dźaka a pschipósnacza pschepodachu jemu drohotny dar. W žiwotnich dźakných słowach staji knjes kantor a wučer Hensel na sandźene 25 lět słowo „Hacz hem je mje Kóh pschiwjedł“ a jako hesło sa pschichod „Poruč temu Knjesej swoje puče“. Hižom na leńschach běchu na jubilara spominali a pokasali, so ma też wožada nutrny podźel na jeho cześnym dnju.

S **Wěleje Wody.** Strachły žmjerć namaka tudomny hórnik K. Pschi rdźanju bě so jemu remjeńk z hołka na ruzy wobschkodźił. S teho wosta sajěbojezne krwě. Jeho dyrbjachu do Khorzebulskeje khorownje dowjesć, hdyž je někto po žałostnych bolosczach wumrěł.

Z Łužicy.

* S **Waltersdorfa.** Jedyn tudomny jěźdźeć na šnělhakach Patorżizu wječor 19- a 20létnej holzu na pat šmjerśnjenej nadeidže. Holzy chzychčetej, dokelž janeho naninjeseho wupokasa njemějeschtej, sa horami wot Niedergrunda psches wotpuschczene městno na wjerschku horow do Hajnitzkeje wjeski dóńcej, běschtaj pak so mjes Lawschu a druhej horu sabožałej a skónčnje w šnělowej djerje težaj wostałej. Jenoż pschipadej, so bě so tej jěźdźeć na šnělhakach sabłudźił a tak do błisko sce wo pomoz wołazeju holzow pschitúdže, měješchtaj so holzy djakowacz, so žmjerć w šnězy njenamakałschtej.

Cykrwinske nowešce.

S Budyschina.

W Michałskej zyrkwi šwjedźeli Tsjoch kralowa rano we 8 hodź. němska šwjedźna wuczba s Božim wotkazanjom, dop. we 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Sbérka sa šwjate mišijónstwo. Pop. ¼4 hodź. byrgowny nješpor.

Semrěli: Marja Gustla rodź. Jonasez, Korle Bohuměra Hauschkinga, rentnarja w Dobrunchi, mandźelska, 69 lět. — Marja Martha rodź. Hedwichez, Richarda Arnošta Eichlera, dźěłarjeria we Wulkim Wjelkowje, mandźelka, ženjerka w Czechowicach, 23¾ lěta. — 3. 1. Johanna Carolina Martha šwud. Funkowa rodź. Spiesez w Malym Wjelkowje, 75 l. stara.

S **Wóšlinka.**

Sjawjedźeli Tsjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje. Sbérka sa mišijónstwo mjes pohanami.

Dźensa wšitcy do cyrkusa Hagenbecka.

Dźenża wječor we 8 hodź. so na Tšelniku zyrkuš Wilhelma Hegenbecka wulkotnje wotewri. Wot sajeho ranje hižom sleji twar hotowy: hobrska tkeża se cześkimi mažionymi drjewjanymi sčežnami, se schumjazymi tepzeńskimi maschinami a dźěłakami elektriskeho pruda.

Maneża je s cyerstwym pěskom pobyppana, zyrkušowa kapała sahudźi wotewrjeńske pschespolo a hra so sapoczinje. Wšeheża wczipna cźrjóda so na Tšelniku sendże a ruče budże wulki traur polny.

Na wopytowarjow cźaka wulkotna wěz, kajkeż drje so jim pschecźasto njepotrjeba. Program na nich cźaka, kiž swojeho runjecza pyta. Nowocźasne Hagenbeckowe dreżury koni, andaluzske sreżby, wuherske lischti, Shetlandske ponikli tóżdeho sahorja, kiž ma lóscht a radość na najrjeńschim a najnadobnischim skocźeczu. Rubježne swérjata dawaja nam spóznacz, schto dompteur se swojej żelesnej wolu a se swojej energiju nad dźiwimi swérjatami samóże. Emil Buchna, żelezny kral se swojimi skoro njewérjomnymi cźinkami ludźi k swobźiwanju pschinjeże. W jeho rukomaj schibuja so żelezne żerdźi k ornamentam, wón lehnje so na schleńczowe cźrjopy, da so wodowemu wosej pschejeźcź. — Pokazźim żelezny kral, cźłowjek s worzała a żelesa wopraudże. A nimo toho wschego widźimy John Hagenbeckowu indisku wustajeńzu, cźrjódku, wo kotrejž wědomosine autority prěnjeje rjadownje najšépsche swědczenja wotpokazźichu. Spodźiwanje sbudźaje wumělstwa na grotowym powjasu wotmenjeja so se straschnymi bombušowymi posticzenjemi, wuštojni indiscy kuslarjo wukonjeja njezbytschane wězy, kotrejž hacź do dźensnischeho dnja nichtó wuhudacź njesamó. Do dalokeho zuseho cźasa smy pschežadźeni, Yoghi pokasuje nam wězy, kajkeż drje smy hdy w Europje widźeli. Tchole muża wědomosinik kaž profesor Virchow medizinski dźiw mjenowajsche. Wschě swoje sbudźenja wože žeby šwutkuleź. Wón samóże wězy dokonjeź, kiž su dale wschego europiskeho zyrkuša wobmuślíwa. W jeho kraju wobhladuja jeho ludźo sa nabożnu potamu, pschetož wón móże wschelako stacź, kaž je žeby wot wobrazow indiskich pschibohow wothladał. S krótka, we wulkotnym programje Hagenbeckoweho zyrkuša wobhladamy synku rulkotnych zyrzenistich wumělstwow, kiž žebi wschitke pschipósnacze sahłuka a je też dostanu. Tohodla, póńdźemy do zyrkuša Wilhelma Hagenbecka, kiž so dźenża wječor we 8 hodź. wotewri.

Wuwarjena jebarka we Kamjenskej wokolinje.

Hižo cźasczischo pišachmy wo jebarźy, kotraž też we Brěšni pola Kamjenza žiwoje jebanstwa wukonjesche a je z tym krónowasche, so žebi sama šmjertny nawjeźk do Kamjenjeńskeho Dźěnika stajicź da. Nětko je so policija dale z tutej jebarśej žónźkej zaběrała a konsekwirała, so je žiwoje wuspěschne jebanstwa wožeboje z wuživanjom wopacznych mjenow dokonjała. S Dźiwejdżan so k tutej wěsy hišcze piša:

S pschekłepanej jebarku a paduschnju, kotraž sama šebje sa mortwu wosjewi, so by tak chłostanju wucźeńkyna, saběraju so hižo zyłe léta wschelake statne wěrzišiwa a kriminalne wyschnoscze. Jedna so wo 1902 w Kóppritzu we Neurodeitim wokrjesu rodźenu kontorisku Elfriedu Henkel, kotraž bě so loni w januaru w Kamjenzach z wósmej Marju Bauerez, rodźenej 1904 we Leibingu w Bayerskej, spóznała, žebi jeje papjery pschiswojila a potom pod jeje mjenom wokolo dundała, jebajo a krodźiła. Tak pyta Wulkoschmowske hantlíle šwudnistwo Henkez dla pschekłepschenja, Budyschske statne wěrzišiwo dla paduschiwa. Wschě žiwoje wjesiłuli słuzeli jebarka pod mjenom Bauerez a nacźini tutej holzy wjele harź. W Bayerskej ju žanu sajachu dla paduschiwow a jebanstwow, kotrejž jenje skrěžila njebš. Sapoczatk oktobra 1926 bě Henkez w katolskim azylu w Budyschinje pschenozowała a tam słoty kluch a papjery dwoju taunischeju žotrow pokradowała.

Najtrohlischе kuski pak wuwjedże jebarka w Brěžank pola Kamjenza. Pola jeneje taunischeje wobydźerki pschebywajo, pokradny jej wjetschu sumu pjenjes, kupowasche na mjeno žiwojeje hospody wschelake tworty a zjeba kralwiskeho mischtra wo drohu drastu. Na to žo słubi. Nóschto cźasa podźischo dostachu schkodowane wožowy dopisy wot jebarki, z kotrymiž jim pósli, so w Budyschskej khorownji khora leži. So njebyschu ju dale pschesejećhali, bě jebarka potom w cźisle 242 Kamjenskeho dźenika se 16. oktobra 1926 sežkowazy poßmjertny nałožschik wocźischecź dała:

Dźenża rano ¼5 hodź. zemrě na jeźkowskach cźeżeje operazije nascha droha, njezapomnita žotra, žwakowa, cźeta, wunucźka a kuzina

Marja Josefa Bauerez

w starobje 23 lět.

Hłubokosmudźeni žarowazy sawostajeni a pschećelźe.

W Budyschinje, 14. oktobra 1926.

W Kielu, Weibingu w Delnjej Bayerskej a Amerizy.

Cźeko so do Minichowa pschewjese.

Tute jebanstwo bo bórzy wokrų a w pożlednich tydźenjach so też prawe njeno jebarki šwjeźi. Nětko polizija sa Henkez hlédźi.

Přilopk.

* **Ssamomordarski pospyt 12létneho,** dokelž bě žebi žwój dyhanjacy cźažnik stłonzował. 12létny schulef Heinz L. s Neutolna bě k hodam dyhajacźny cźažnik dostał. Jako bě jeneho dnja zam doma, wocźini cźažnik, so by žebi jón wot nutska tuzź blize wobhladał. Pschi tym skónzowa so nješchto w koleschach, tak so cźažnik stejo wosta. Sso chłostanja bolo dźěcze hólcźez do kuchiny, wocźini plunowny honacź a žydny so na stółz, so by na šmjerćz cźakał. Na žołzo pak pytnuchu žuzołźe pkunowu wóń a tak mózachu hólza w prawym cźasu hischcze sajo k žiwjenju sbudźicź.

* **Berlinski Silvester.** Silvesterska nóz je w Berlinje khětro wichorota była, tola niz zyle tak kla, kaj lońscha. To swizuje s tym, so zyle wójsko kriminalnych a policajskich sastojnikow na hajach strażowaschе. Njedźiwajcy toho pak so tola na 538 wošobow sadżerża a na policajske straże wotwjedże, 16 z nich so jako zeczi na policajskim presidiju wobthowa. Pola sadżerżanych jedna žo wo wopisliwo, ranjenje cźeka, ranjenje cźesczе, jebanstwo, pschekschiwjenje worczźiny, prosczerstwo, fażenje domjazeho měra, bicja, sakasane wotpalenje wohnjostroja a hłupeho tšelenja se tšelbami je se sczěhwki měło. Tak so na wjazy měšnach sta, so młodźi ludźo w roswólnosczi w nowolětnej nozy wužiwaneho alkohola wokoło so tšelachu a to we žwojej skurjenosczi niz jenoż do powětra, ale też do pażantow. Schežcź wozbowom so na tajke waschnje strani. — Na domojpuczu se Silvesterskeho žwjedżenja swadźi so w Kópenicku 24létny pschekupśi Greiling je žwojej njewjesu, kotrejž hrożesche, so ju do wody cźisnje. Holza jeho wuzmješchuju prajesche, so może to tola spytacź. Na to hrabny ju Greiling a cźisny ju pisches wobłożenje do Sprjewje. Hdyž widźesche, schto je cźinik, skoczi hnydom sa njej, njemóżesche pak ju namakacź. Wobnjowa wobora wucźahny słónczuje Greilinga z wody, holzu pak hacź dotał namakali njejsu. Greilinga su sajeli. — We wulkej kofejowni na Kurwjerskej dróhy nabi rumuniski hrajeć swoju mandźelsku, rejwarku Murawjewu Spirewsku. Nowe léto namakahu rejwarku wobwěžnjenu we jeje wobydlenju.

* **Semjerżenje w Silvesterskej nozy.** W Silvesterskej nozy je wulke semjerżenje Južnu Kalifornisku domapytało. Na 50 podsemjskich storkow je naliczi. Semjerżenje sapocza so hnydom po połnozy. Dokelž bě pożledenja nóz w lěcze, běchu korczmy a hotele pschepełnjene z wjeselymi ludźimi. Runje žebi na nowe léto pschipiwachu, tu pschethwataja jich semjerżenje. W dźiwjej hrožy wali so wschо na dróhi. Wokoło nóznych wohnjow napschóschcheni a s domow wuhnaczi ludźo nóz pschetrachu. To bě cźeżki sapocząt noweho léta. Najcźeżschcho žo so semjerżenjom města pschi meritanskej hranizy potrjeschichu. W Mexiku, Mexikali Cicentru a Jleberu žo wjele thżow zupnu. Na žołzo pak njeje nichtó žmjertnje pschi tym sjejeżbojit. Stanjko pak je žo wjele ludźi. Wulke wohnje běchu sežéwki semjerżenja. Schkoda je jara wulka a wobliczi žo na 2½ miljona dollarow.

* **Ssněh w Maroku.** (Kischeżcźenjo žu wina.) We Maroku je žo snadna naschka. S Fezа ko piża, so žu telefonowodży je snadnom so pschetorhnyle. Marokanojo, kotśi tajli natuezli sjew hischcze zenje wobkedźbowali njejsu, su so jara njezmérnili a roshorili. Dźiwaju so jara, kak Europjenjo po bětym pschikrewje khodźa, bjes teho so by so jim nješchto stało. Nékotsi derwischojo kischeżcźenjow sa tutón njewidźany podawk samolwitych cźinja. —

Hospodarski rozhlad.

Sorjedu, 5. wulkeho róžka 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2 8 5	100 pólsk. markow	—
Jendźelski punt .	20,3 6	100 češkosl. krónow	12,438
100 šwajc. frankow	81,1)	100 franc frankow	16,60

Berlinski burs wječera pomjo pónđźeli zyle hinaschi wobras posliczi. Póndźelnischcze krute wiki s poschczenymi kursami pschewostajichu wječera mózno nerwoisnemu, so pschemjenjazemu wiwowanju. Kursy efektow so žylnje wobdźerżachu. Jenoż za wójnisku požczońku so žylnje zajimowachu.

Prodawkowe wósli w Berlinje. Powsczoże s Argentinskeje wo sużenych pschencznych płaczinach na Berlinske pschenczne płaczizny tóczachu. Rożka pak swoju płaczizny wobkhowa. Dobre kajkosce jeczmjenja a wowsa namakachu dale kupzow. Zeutnar płaczeschce wječera

w Berlinje:

pschenicy 13,20—13,35 hr., rožki 11,65 hr.
hacź 11,40 hr., jeczmjenja naležnjeho hr. 10,85—12,25 hr., jeczmjenja najmjeńscheho 9,60—10,25 hr., wowsa 8,90—9,40 hr.,

w termiinowym wikowanju:

ja měrz: pschenicy 14,10 hr., rožki 12,51 hacź 12,48½ hr., wowsa 10 hr.,
ja meju: pschenicy 13,97½—13,95 hr., rožki 12,55—12,52½ hr.,
ja julij: pschenicy 14,02½—14 hr., rožki 12,47½—12,45 hriwnow.

Na pschedań.

Rós, 5-létny, šiwny wolach w Trupinje cźo. 9.
Krowa, wyschokoržnczelna, w Sajdowje cźo. 4.
Kóń, Franz w Pschiliczach.
Krowa s cźelczkom we Wyschkej cźo. 10 pola Kamjenza.
Wobwerjeński poš w Hródku na Sahrodnej dróży 8.

Sso pytała:

Schewski, G. Hoffmann w Budyschinje, Wettinska dr. 34.
Pjekarski wučzownik, Pawol Holtsch w Semjazach-Tunnizach.
Holza, łujeni wyschicha inspektorka Hochheimowa w Horcź nowje pola Hródka.

Sstudnizy na pschežadźowanje:

schtwórtk, 6. januara 1927:

w Kamjenzu, dop. w 10 hodź. w kajarnach: bźle diwjace ložo, motor, pschiprawjenjski kojr, žejaza lampa a też klawěr;
w Lubiju, dop. w 10 hodź. na šudnitnoje: wischelaka domjaza nadoba, wobrazaj, twarowy kamor, pisański stroj s blidkom, 15 bleschow araka, 10 bleschow selta, kachlezik kondítorskeje pjeczeńskeje maśy, sloty dyhajacy cźažnik z rjerzejom, wschelake elektriske lampy a cźapr.

Pjatk, 7. januara 1927:

w Budestezach, pop. w 1 hodź. trjebane motorske kolo (sjadźerjo žo na gmejnskim kamjeze seidu),
w Lipicźu pschip. w 12 hodź. 7 nowich wobleknow, mjes nimi 4 sportske wobleki;
w Hujży dop. w 11 hodź. wschelake maschiny k wobdźełanju drjewa (sjadźerjo seidu so pola mišterjanosty).

Skrowe depeše.

Berlinje produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodźin: Wiki su jara cźiche, ale stajne. — Dopoldnja ¼12 hodźin: Bjes wobkhoda.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg kewa: 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	4. 1.	3. 1.		4. 1.	3. 1.
Pšeńca	264-268	264-267	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	233-238	233-238	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jeczmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jeczmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	14-15,00	14-15,00
wows	178-188	177-187	zeradella	22-23,00	21-24,00
kukurica	186-188	189-191	raps, wosuńk	16,50	16,50
pšeńš. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosuńk.	21-21,20	21-21,20
rżana muka	33-34,75	33-34,50	poch. melasa	—	—
ps. wotruby	13,50	13,25	běrnj. kruški	28-29,00	28-29,00
žrane „	12,00	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,35	2,75-3,35
raps	—	—	rżana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lans symje	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,35
hrěch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	1,00-1,80	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeczna „	1,00-1,30	0,95-1,25

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schtrowa powješć wo wjedźe ja jutije schtwórtk: Sajo pomrócźene, symnischo, i thwilemi šneh.

Pólskeho sekretara Höhnu, kotryž bě njedźelu s Dortmunda s 82 000 hr. mjdowych pjenjes do Barlina cźekнuk, su póndźelu w nozy tam pjaneho sajeli. Pola njeho hischcze 70 000 hr. namakachu.

* *

Nastork k měrowymaj rěcźomaj nunzijow w Barlinje a Parisu je bamž žam dał. W lětuschim lécze chce bo bamž še wschej rasnoseju do służby sjednanja ludow stajicź. Wobcźeje so bamž wo to prózuje, Franzowsku se Němskej sjednacź.

*

Jendźelski wukrajny minister Chamberlain je wschitkich kandidatow wotpokasał, kotrychž ruske knjezerstwo sa póstlanzke sastojnistwo w Londonje namjetuje.

Swójbne powěsće.

Zasnubjeni: Helena Nikuschez w Budyšinje a Reinhold Weber w Riesy. — Melany Hajnkez w Budyšinje a Kurt Zschiegner w Maspethu w Newyorskim stacie. — Hertha Blažij w Budyšinje a Waltar Jork we Drježdžanach.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Z přileżnosću koncerta „Lipy Serbskeje“ — 12. I. 27 — pojedże pop. 1/2 5 hodź. wot Serbskeho Domu wulki statny awto do Pančic. Štóž chce so na jězbje za tuni pjenjez wobdźělić, njech so z časom w Smolerjec kniharni abo pola podpisaneho zamolwja. (Jězba płaći tam a sem jenoż 1.50 hr.) P. Krječmar, předs. „Nadžije“.

Dirigenca a předsydstwa spěwanskich towarstwow maju sobotu, 15. januara, popołdnju w 4 hodź. w **Bělym Konju** w Budyšinje swoju prěnju a hłownu lětušu zhromadźiznu. Jow ma so program na cyłe léto postajić. — Wšě towarstwa dyrbja derje zastupjene być. Spěwarjo a spěwarki, kaž tež druzy zajimcy su lubje witani. Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh“ wotměje sobotu, 8. januara, wječ. w 7 hodź. w žurli „Herzog Albrecht“ (Albrechtstraße 41) swój hodowny swjedźeń. Wosebje přeprošujemy naše bratrowske towarstwa „Jednotu“ a spěwne tow. „Hromadnik“. Naše sobustawy a znaći přečeljo so k wopytej wutrobnje přeprošuja. — Njedźelu, 16. jan., wječor w 5 hodź. zeńdźemy so k hłownej zhromadźiznje pola knjeza Zmija na Christianskej drózy 22. Namjety maju sa hač do 15. jan. pola předsydy knjeza Šołty (Gabelsbergerstraße 12) wotedać. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo wěsće a z dypkom a wěsće přińdu. Předs.

Jasenca. „Kat. Bjesada“ wuhotuje přich. njedźelu (9. I.) swój załožeński swjedźeń, na kotryž so wšitcy Serbja z blizka a z daloka přeprošuja. Předsydstwo.

Lichań. „Zernička“ zmeje pjatk, 7. I., wječor 1/2 9 h. pola Rudolfec poslednju pruhu za swjedźeń. Kóždy dyrbi wěsće přińć. Předs.

Njebjelčicy. Naša „Jedn. Sokoł“ zarjaduje njedźelu, 9. I., wječor 1/2 8 hodź. swjedźeń ze zwučowanjom, z dźiwadłom a wustupom dźěći. Wšitcy Serbja so na njón wutrobnje přeprošuja.

Radwoř. „Jedn. Sokoł.“ Dźěći maju na Třoch kralow hnydom po nyšporje dźiwadłowu pruhu a w 3 hodź. zwučowanje. — Dorosćeni maju pjatk wječor z dypkom 8 hodź. zwučowanje. Dokelž so na swjedźeń přihotujemy, přińdźe w itcy. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brětnjcy. — Za nawěsćiki O. Janak w Budyšinje.

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Džensa
wječor we 8 hodź.
wotewrjenje
cyrkusa Wilhelm
Hagenbeck
w Budyšinje na Třěšniku

Nowočasny drjewowy cyrkusowy twar z centralnym tepjenjom
Hačrunjež je wustrojenje hobrske jenož njewróćliwje 5 dnjow

Program bjez konkurency

Kóždy wječor we 8 hodź. Sobotu a njedź. 2 předstajeni

Hagenbeckowe modernske dresury — „Emil Buchna“, modernski żelezowy kral — wulkotne dresury rubježnych zwěrjatow — Berber-lawy, mjedwjedźe — hobrske słony (elefanty). — Dale:
John Hagenbeckowe južno-indiske pokazowanje
Jndiscy kuzlarjo, yeghis, guyaratis, yeghi, dźiw medicíny, wulkotne wustupjenja na powjazach a bambusowych žerdźach

Wobstarajće sebi z časom khartki z doprědkakupjenjom
při cyrkusowej pokładni wot dop. 10 hodź.

Wobkedźbujće tunje zastupne płaćizny wot 60 pj. hač 3 hr.

Skótwobhladanje — picowanje rubježnych zwěrjatow, wustupjenja Jndianow wot 10 hodź. dopołdnja
Zastup za dorosćenych 50, za dźěći 30 pj.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Šulerskej haji 24.
Telefon 2786.

Hłowna pjchjedawatnja Rud. Sada f Lipšta w Budyšinskim hantlinim hejtmanstwje.

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

Čopły kholowy, košle nohajcy, stalčiki pola
J. Erler w Budyšinje
při Krónpryncowym mосće.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Vogtlandska wumělske gardiny
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler, na Žitnych wikach 11 znapřeć. hoscenca „Stern“. Ręču serbski.

Wjesna khěža
ze zahrodu (też starša wuporjedźenja trěbna) so za hotowe pjenjezy ke kupjenju abo k wotnajeću pyta. Poskićenja pod „D 13“ na wud. „Serb. Nowin“.

Rozowe damasty
běłosamt. počehnjenja, łožowe plachty, najl. wupjerki, pisane łožowe nawobličenja
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znapřeća hoscenca „Stern“. Ręču serbski!

Sym měch picy
(Futtermittel) **zhubi** na puću wot Njeswačidła do Kosłowa 4. januara 1927 a prošu sprawneho namakarja, zo by tónsamy w Kosłowje čo. 19 wotedał, dokelž je přez awtowu swěcu z měchom na kole widżany

Sylne prosata
ma na předań
G. Smoła w Baćonju

Pčolacy wósk
kupuje
Drogerija Winter
(bratřa Miersch nasl.)
w Budyšinje, na Žitn. wikach 30.

Małe nawěstki

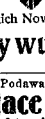

w „Serbskich Nowinach“ maja
dobry wuspěch

Podawamy
domjace dźěło!
Stajna wěsta eksistenca abo pódlanska zasłužba. Wosebita rumnosće njejsu trěbne. Wupowědźenja darmo.
Chemiska fabrika Aviscorf
mějićel R. Münkner
Zeitz-Aviscorf.

Žony! + Žony!
Wupłókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, płaćikowe kholowški podłožki, štalčiki za prědki, štalčiki za pažoł. też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow
Wobroćće so dowěriwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami 9.

Inventurske wupředawanje

Wšitke wotdźěle su dźiwajo na płaćizny znižene

My porazymy wšitko!

Hobrske składy po nizkich płaćiznach bjez přikłada

w tkaninach, židach, šatach, trikotažach, mantlach, dźěćacych mantlach, kabatach, pullovrach, łožowych šatach, wupjerkach, košlowych tkaninach atd.

Płaćizny za mužace wobleki, mantle kholowy, čapki, kłobuki, trikotaže, šaty atd. su sensacija

Započatk předawanja 6. januara.

Přińdźće! Kupujće! Wjeselće so!

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 4 | Budyšin — Štwórtk, 6. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Maršall Foch dalše wobsadźenje Porheinskeje žada.

„Écho de Paris“ wo wohrożenym bjesstrachu Franzowskeje pische, so je **maršall Foch** w poslednjenju najwyšschich radach w dojimatwej rěči na khutne feščiwši dožžanjeho wuczehnjenja wobsadźenskeho wójska z Porheinskeje posłował. Wojeske kruhi jenoměnjitje měnja, so by dožžanje skónčenje wobsadźenja Porheinskeje wojerskemu systemej Franzowskeje zmjerčnu ranu zasadźiło, hdy by nowa wójna wudyrila. Dale trajace wobsadźenje ma na druhej fronje za Franzowzki dobytk, so němski generalny stab njebudże pschi industrialnym mobilisowanju jara wažne zbrojnikowanje chemiskich fabrikow wuziwacz móz. **Metallowe dźěłarnje w Kölnje, Düsseldorfu a rheinsko-westfalskeho dola bychu nadobnej franzowskich wojowańskich** składow bjesbrónite wudate byle.

Budże so dyrbjeć formula namakać, po kotrejž Franzowska dohladowarske prawo wo Porheinskej dóstanje. Němska jenje nowu wójnu njesapočnje, hdyž wě, so by dyrbjało jedyn z najbohatschich dźelow swojeho kraja sapuščeżeju pschewostajić. **Porheinske wobsadźenje dyrbi na kóždy pad tak dołho trać, hač budże franzowske wójsko dospołnje znowa organisowane.** Pod tym nima so jenož natwarjenje nowych wobtwjerdźenjow zrozumieć, ale tež natwarjenje do hłubiny stopjowanych nazypow pschi rauschej a dołhowranschej mjezy. Sa to je wjeleletne dźelo a pschiswolenje **tyjele** milijardow trjeba. W Genfu rospominane rozrisanje: **pschiprawjenje „elements stables“ wojerskeje wězywustojnje jako njepraktiske a njedožahaze wobhladuja, khóża so by so dohladowarjam wězywustojny personal přihódar, kotryž by hnydom Rheinowe mósty a na železnizy najwažnischе tschižeńschcza do powětra sešelał.**

Kóždy druhi hrěch, Franzowzki schkitacz, je njewinjeńschny, a zjawne měnjenje by so jenož do bluda wjedło, hdy by so jenu dyrbjało narěčeć, so bychu so město wobsadźenja Porheinskeje mohłe druhe skutkowne hrěchi pschećiwo němskemu strachej namakać.

Nowa zwjazkarska kontrolla w Königsbergu.

Königsbergzki dopisowar rańscheje agentury powě, so hižo dny zwjazkarska kontrollowaza kommisija do Königsberga pschińdże, so by składy němskeho wójnskeho materiala a brónjow kontrollowała. We zwisu z tym je do Rańscheje Pruskeje general z Heye pschijěł. Rańscha agentura praji, so ma general z Heye nadawk, hobrske składy wójnskeho materiala a brónjow pschi němskej mjezy zhowacz.

Hodrski proces přećiwo 27 přesuwarjam cokora.

W Hamburgu je so źejudu proces započał, w kotrymž je 27 wosobow dla podwjedźenja za wobzkorżenych. 18 rěčnikow wobzkorżenych zakinje. K dowjedźenju dopokazanjow je so 9 wězywustojnych a 122 zjawdow zakazało. Pódla statneho rěčnistwa dwaj pódlanjaj stórzbnikaj wustupitaj. Prozeż budże hnadź hač do kónca januara trać. Hłowny wobzkorżeny, pschekupz Walter Hensler, je hižo pjatnaće króćej prjedy zhołtany. Po wobzkorżbje je so wěsće **700 000 zentnarjow zokora pschejmuwało,** z čimž je němski stat wo **hydom milijonow hriwnow zkhodował.** Mjes wobzkorżenymi je najwjazy złownych zastojnikow.

Jeneho krajnoźudniskeho radźićela w Klajpedze se službu puschćili.

S Klajpedy (Memela) so powě: Krajnoźudniski radźićel a zejunski zapołožaz Rogge je 31. dezembra pižmo dostał, z kotrymž so jemu źudniska służba k 1. februarej wupowědźi. Rogga bě zobustaw wotpósłanstwa Klajpedskeho zejma, kotrejž dyrójesche skórzby Klajpedskeho němskeho wobwodneho rady psched Swjatskom Ludowu zastupowacz.

Pólski wothłós k rěči Zaleskeho.

Sapósłanzy pravizy w pólskim zejmje chźedza zebi wot zwonkownjeho ministra Saleskeho rozjasnjenje wo tym žadacz, kak so pólske knježerstwo k powěsćam, we wukraju wo nastupanju **wróćenja pólskeho koridora a Gdanska na Němsku sa pschidźelenje Litwy na Pólsku staja.** W poslednjej rěči zwonkownjeho ministra njejsu knježerstwowe jasne wuprajenja wo tejle wyšokopolitiskej należnosći namakali. Wulke dźiwanje tež rozrěčenje je sozialistiskim sapósłanzom Diamantom sbudźnje, w kotrymž je tón nadrobnje wo korridorowym, Gdanskim a Wilenskim prašenju rěčał. Diamant je rjekł: Wot někotrehjo czasa so spodźiwne powěsće wo rozrisanju korridoweho praschenja z wotewrjenjom druheho puća k morju sa Pólsku rozschěrjeja. Pólskej so sjednoczenje z Litwy poticza, jeli so by wona Němskej korridor a Gdansk pschewostajiła.

Lětuša konferenca Malejce ententy budże w Češkosłowakskej.

Pomocnik ministra zwonkownych należnosćow dr. Markowicz je zobudźiłačerjej nowin „Wreme“ rjekł, so pschichodna konferenca Malejce ententy budże zyle normalna a cyšće po hižo zawjedźenym waschnju. Tón króćy budże drje Czěchoslowakska Mała ententu hospodowacz. Wo czasu a mjesce, hdyž so konferenca seńdże, njeje pak so hischcze jednało. Pschichodna konferenca so wot prjedawschich pschewjesele njerozesnaje, dokelž so wot poslednjeho wuradźenja so w politizy Malejce ententy njeje niczo tak wobzebiteho stało, schto by zebi pruhowanje w zajomnych poměrach žadało. Wěsće je, so budże so na konferenzy wo rumunsko-italskim srěčenju, wo italsko-albanskim paktu a wo dalschim zhromadnym skutkowanju w Swjatym Ludowu jednacz. Pósłanz Markowicz prěje powěsće, rozschěrjene we wukrajnych nowinach, wo posdatšnym popuschćenju stykow mjes zobustawami Malejce ententy. Italsko-rumunski pakt je so hakle po dorosumjenju zobustawow Malejce ententy wobsamknył a jeho wojnam je tón samy, kaž wojnam wschěch paktow, kotrež so so załoženju Swjatska Ludowu wobsankle. Zjawne je, so so wuhadny pschećiwo Rumunskej zyle njeměrne, dokelž poměr mjes Rumunskej a Južnoslowjanskej je runje tak wutrobny, kaž-li je prjedy był.

Standersowa należnosć.

W tak mjenowanej spionažnej należnosći jendźelskeho hejtmana Standersa, kotrehoż hu w Franzowskej sajeli, hu so nowe nadrobnosće wukopałe. Tajni policistojo hu we Brjatonje Standersowe bydło pschepytali a hu pschi tym ważne dokumenty a listy namakali, kotrež so pjeza na Standersowu dźěławosć za němsku tajnu službu poczahuja. W zwisu z tym hu detektiwojo jeneho Jendźelczana a jeneho Awstriskeho sajeli, kotrajž dźensnjeha so tam sekkacz.

Franzowska połczonki wróćo płaći.

Finanzny minister Poincare je gowbernemej Franzowskeje banki zdźěłił, so je statnej kaźdy poruczit, so dyrbi dwě milijardźe z dołstatych połczonkow Franzowskej banzy wupłaczeć. Saplaczenje je so mjes tym stało a so w blizschej bilanzy Franzowskeje banki salicži.

Albanska potajnosć.

Parižiti wudawk „New-York Heralda“ je poslednje dny rjad tak mjenowanych wotkrywanjow wo „albanskim potajnstwje“, to rěka wo italsko-albanskim paktu wojewił a pschećede wschěm na to pokasał, so je je swjatk z pschiswolenjom Jendźelskeje wobstarkhył. „New-York Herald“ dale zdźěluje, so je hnydom po wobsamknjenju paktu mjes južnoslowjanskim pósłanzom w Tiranje, žydlischeńu presidenta Achmeda Zoga, a albanskim knježerstwom k zjewnu wurěčeżowanju dóschło, tola južnoslowjanski pósłanz njeje na swjatku niczo wjazy pschemeńicz mohł. Franzowzka diplomatija je z do skutka stajenjom swjatka czeżke poražene pocerpiła. Franzowske knježerstwo je so wjazy króćy do Londona wobroczilo, so by rozjasnjenje dóstało. Do Paris pak je so wotmołwiło so dyrbi so Jendźelska na to wobmjesowacz, z Italskej hromadze nowowutworjene pokoženje wězow pruhowacz. „New-York Herald“ dale pische: „Sa Franzowzki je italsko-albanske pschećelstwowe rozrěčenje z cżežkim poražejom. Franzowska diplomatija je dopóznała, so Jendźelska a Italska sažo staremu allianžowemu systemej pornjo poměram, snutska Swjatska Ludowu mjes statami wutworjenym, lěpschinu dawa.

Nowe wojowanje w Albanskej.

Se Skadra w Albanskej Běłogradske „Vreme“ pische, so je w Postrjach w połnóčnej Albanskej w nowischim czasu sběrk wuvdyrił, a to dla wotprawjenja wobdźělnikow pschi pohrjebninu sběrku, kotrychž bě wójnski žud w Skadru k žnjerjeji sažudźił.

Njeměry w schpanskej Marokkowskej njepschestawaju.

Po pschikhadźazych powěsćach z Tangera w schpanskim dźelu Marokkowskeje stajna njewěsłosć knježi. Sběrkarjo žu schpanskich wojakow do kakańzy sacakhnyli, pschi czimž žu 20 schpanskich wojakow moriłi. Njedźiwajcy tcho, so je mórski brjoh straži, žu so do riffkich pschistawow bróńe wosyłe.

Pomjenschenje wójska w Schpanskej.

Wudawši za schpanske wójsko maja so pschichodnje pomjenschicz. Liczba offizierow je wo jeneho generalneho leutnanta, dweju divisijskeju generalow, šydom generalnych majorow, 97 wyschkow, 183 wyschkowych leutnantow a 1336 majorow sniżicz. Podobne samjesowanje je wo wójnstim łódźiwje pschewjedźe. S tym je lětnje 16 milijonow pesow salutuje.

Zběžk na Sumatrje.

W Nejorpu je pschi sražanju mjes polizajskimi wojakami a sběrkarjemi 70 sběrkarjow padło, mjes tym je so policajscy wojazy jenoż 10 muži zhubili. Po wschěm zdaczu je so sběrk dale rozschěrja, tola je so sda, so knježerstwo pschewahu wobtkowa.

S Padanga we wjeczornej Sumatrje je powě: Pschi pschećelskeju žu sjjoch domorodnych satkelili, na hollandskej stronje je jedyn offizier padnył, a dwaj domorodnaj wojakaj staj so sranikoj. Wósłskeho sastojnika w Silunkanje žu skónzowali. S Ombilinskich jamow je njedźelu wuhlo wotwjeseł, hač runje je tam wsčo směrom. Sběrkarjo wobsedje wšy pschi żelesnizy nadpaduja, kotrež žu z dźela wupuscżene.

Stajne wojowanje Franzowsow z Drusami w Syriskej.

S Bejruta Havaska powěsćerstwa 4. januara powě: Franzowska kavallerija je cżrjodu Drusow sahnała, kotrychž Ali Atrasch natwjedowasche. Druzjo mějachu nětdže 20 mortwych. Franzowzjo je khětreho nadobnyka smjezowachu a wjele sběrkarjow sajachu. Ali Atraschej je je poradźiło cżekmycz.

Wójna w Chinje.

Wojowanje wo Shanghai.

Po powěsćach se Shanghaia je je 4. januara pola Fujanga, nětdže 100 mil k wjeczorej wot Shanghaia, **wojowanje wo wobdźerjenje Shanghaia sapočało. General Sunczuanfang bě naddał na Kantonske wójsko wolewrił a** swojich wojakow pschećewjo jeho stejischcżu na tannej stronje rěki Cżienfanga do predła žunył, so by wočakanemu nałkhej na Shanghai do predła pschischoł. **Zhły dźeń je to wojowało.** Bitwa hnadź po bórzy na druhe dźelo fronty wupschestrje.

Chinesojo je jendźelskeho sastajnika w Hankawje smjezowali.

Po dojednanju mjes jendźelskim admiralom, jendźelskimi wyschnoscżemi a chinesskim policajskim direktorom bě je na kraj wuhadźene wotdźelenje jendźelskich namótkich wojakow na łódź wróćo sczahnyło, žu je Chinesojo do jendźelskeho sastajnika dobyli, zkonjecżnju a twarjenje gmejnskeho sarjadnistwa wobhadźili a **Jendźelczanow se sastajnika wuhnali.** Jendźelskim namótkim wojakam je je na to pokhikało, swowa na kraj stupicź, pschikłosnja pak je je wróćo, dokelž je wuhadźenju njeby možno było, je tšelenja wostajicź.

Wo podawkach w Hankawje Reuterez powěsćerstwa powě, so je je powěsć z japanskeho zórła, je je Jendźelczenju z jendźelskeho žydlischeża wuhnali, njeje potwjerdźiła. Hdyž je je Indowe ezrjódy do žydlischeża dobyke, je jendźelske wyschnoscże za njemožne měte, bjes wužiwanja brónjow rosthorjeny lud sadźerżeć. Tuhodla je žydlischcżo pod kontrolu Kantonskich wojakow stajili. Wotdźelenje jendźelskich namótkich wojakow je pschełabe było a by, hdy by je je wróćo njeerżahnyło, sbiko.

Pišće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši

z kofejowe wulkopalerńje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. B. Helnick w Budyšinje na Moltkowej dróze 9.

Amerikanske wójsko w Nikaragui wostanje.

Knježeństwo Sjednoczonych statoŵ je žo dakladnje s pokazenjom w Sxsjednjej Amerizy sabérało a wobsamkło, dožalnu politiku napschećo Mexiku w Nikaragui bjes pschemjenjenja dale wjesć. Amerikanzky wojazy dyrbja we Nikaragui wostać, dokelž ma Nikaragua zyle wóste srěčenjowe prawa, wobsebje w nastupanju wotmyslenjeho Nikaraguaskeho kanala a sepjeranjschcza za kódźbowa a pschećiwo liberalnemu sbéžkarskemu wójsku.

S Managuy, nikaraguaskeho hlowneho města, je 160 amerikanskich namótnistich wojakow, kotřiž žu žo tydzenj na kraj wuhadźili, ju duzy po puczu do Managuy, hdjež dyrbja polnoznoameriskanske pósrkanzstwo schkitać. Kaž žo dale powě, prezident Diaz wschitkich katastrálich dźěłaczerjow do knježeństwoweho wójska nusuje. Mukranji wobsedzerjo plantažow žu pschećiwo tomu wótro protestowali, dokelž je ju wotwjedzenjom dźěłaczerjow domotšhowanje thosesa wohrožene.

Njeporadźeny sbéžk w Mexiku.

W Leonje w Mexiku je 200 katolikow kasarny nadybadło Prawidłowni wojazy jich wesćo sbichu. Na stronje katolikow 10 muzow padny. Posbéžcza zdenacze katolikow, mjes nimi schésć nahladnych wobydlerjow města, sajachu a satjeřichu.

Po dalschich powěsćach je knježeństwo sbéžki w tšoch statach porazyło, tola je 2000 sbéžkarjow hlowne město Gwatemalu wokrjesa Zacarecarsa dobyło. Wojerski gouverneur Veracruza je wot knježeństwa wotpadnył.

Přećiwo narodnym mjeńšinam w prašenju zasydlenja.

Kaž je znate, žydla narodne mjeńšiny w Němšku w krajach, kotrež hižo s dawna tam wobsedza. Hačle posdźišo žu žo Němzy w tutych krajach sajzdźelowali. To płaćі runje tak derje sa Polakow, kaž sa Danow a Sserbow. Čžim spodźimnišo je, so někto němške wyschnosće snjemóžnicz zyntaju, so bychu žo hobustawy narodnych mjeńšinow we wot nich wobydlenych nahranicznych krajinach snjemóžnicz zyntaju s tym, so dowolnosć k tomu sapowědźuja. W Hornjoschlesyskej je wyschši president krajnym radźićelam wšo „krucze tajnje" pschikasał, so bychu sadźewali, so pschihotowanje narodnych mjeńšinow lezownosće zebi kupja. Tuton wukas pak je tak njesakonski byl, so je žo dyrbjał sasa wrócżo wsacz, to rěka snajmjeńsha na papjerje, tola praktiśy won dale skutkuje. W Nanschopruskej wobsteja podobne wukazy w nastupanju sasydlenja a twarschenja kredita, kotrež zebi tohorunja na sławnosć njeswérja, najlepschi to dopokas, schto ma žo wo nim dźerżeć. Tak je krajny radźićel hrabja Brühl w Allensteinu pólskemu katarjej dowolnosć k twarjenju sapowědźił. Wschi tym bě žo krajny radźićel na tak hlupe pschicziny powołał, so dyrbjacha žo psched sarjadnistim žudom spuschćicz a ratař dosta žwoju dowolnosć. Jako pak dyrbjesche potom kredit mécz, kotryž je žo tola wot žejma we telko milijonach pschiwołył (teš ja Sakšu), prajesche jemu wokrjesny sastojnik Ruhlow, so móża pjenjezy jenož němšzy smysleni dóstać. Tohodla stej sčěhowazej prascheni sapołan a Bazewskeho w prusim žejmje dospołnje woprawnjenej a móžemy zebi też w sajimje nascheho žerbskeho ludu jenož pschecź, so by zebi jej knježeństwo prawje za wuscht sapisałko. Baczewski žo prascha:

1. Je statne knježeństwo s jednanjom mjenowanych wyschnosćow pjesjene? Abo žu znadź tute samo po ministerialnych pschikasach dźěłali?

2. Schto žo stanje, so by žo runowrawosć narodnych mjeńšchinow w nastupanju sabydlenja w nahranicznych krajinach swésćika?

Mózemy wcźipni bycź, schto knježeństwo wotmołwi. Tola to žmě žo dopředka prajicź, so pschi snatej ślej woli wšelkych instanzow najsapinsche powołanje na prawo a prawdu hižo ničžo wjazy njepomoha. Tola namakaju žo hišcheze pucze, kotrež też teptanym žwobodu pschinjesu!

Hodowna zhromadźizna Swobodneho zjednoćeństwa serbskich wučerjow.

W Budyschinje, 5. wulk. rožka.

So žwérnym žerbitim wučerjam wobstacze lubeho naroda jara na wutrobje leži a byrnjež sa to pschezo dźała žwojeho luda njedosłaći, *ke wczerawschcha zhromadźizna w Maćicznym Domje wospjet se žwědkom.* We njej žo pucze a žrědki nadrobnisho *vospominachu, tak* mohło žo wotnarodźenju naschcho luda wotpomhacź. W tym smyslu ma žo prózstwa na sakike knježeństwo sapodacź, so by žo jemu w prawym czasu nětcziske pokazenje Sserbow rozłoziło. Tuto narodne hubjenstwo žu žerbiay starschi žobu sawinowali, dokelž mnoh se žwojim njestaja. Tola budźemy naschu zyku kedźbnosćz na to słožicź dyrbjecź, hacź žo tute statne srědki k nékajkej sababjenej germanisazitj Sserbow nałožowacź njebudźa. S jeneje strony žo wosjewi, so je Maćicza mnohe spitzy jako dary sa žerbite dźěcži wuzitalka, wobsebje sa taſke, kotrež pilnje sa „Raj" pisaja abo hewak w žerbschczinje wyšoku wudokonjanosć dozpěte žu. Hischcze s druhimi naležnosćemi saběrasche žo shromadźizna. Wschitzy pschitomni běchu zebi wědomi, kajka samołwitosć wotpocźuje na ramjenjach žerbskich wučerjow dla dożerzenja nascheje narodnosće. Hižo narodne žwědomjo a samołwitosć, žwoju pschizluschnosć napschecźo žwojemu ludej dopołnichu. To spokoja duschu a wutrobu a wšecze nědby ktotore płody pschinjese. Kóždy dobry žerbšći wučerź budźe w tutym smyslu k dożerzenju žerbskeho ludstwa pschinoschowacź. Tuž ſ nowej nadźiju do pschichoda!

Wulkich staroscow cźini Sjednoczeństwo „Raj", cźaſopiſ ja žerbſke dźěcži. Pschedhdyž k. wyschichi wučerź Kral-Sarkčanski dźakowasche žo dotalnemu redaktorej k. wyschichemu wučerjej na wotp. Rěčatej we Budyschinje. Tutón poda nadrobnischu rosprawu wo nětczischim finanzielnym stejnischczu „Raja". Wuhladny do pschichoda njejsu swjesełace. Bohužeł su wschelake schule jón wotpokłakałe a to žamo takſe wby, hdjež su žerbſke towarstwa ſ domom. Njech žo tute wobhonja, hacź žerbſke dźěcži w jich schulskej gmejnje „Raj" psches schulu dostawaja. Jeli niz, dha njech wone tute nusne narodne dźěło do rukow wosmu a so wo to posčaraja, so bychu wschitke žerbſke dźěcži žwój cźaſopiſ dostałe. Jene cźišło płacźi jenož 5 pf. a ſ wjetſcha wuzkhadźa woh lěta 10 krócź. Redaktor namołwjesche wschich wučerjow k pilnej sobudźěławosći a poda mnohe politiwy, kak mohł žo „Raj" wudospołnicź. Po namjecze maja žo nětkotre cźišła pod wěstym ſhromadnym thematom (na pſch. wo poczasach abo wěstych podeńdźenjach w schulskim a zyrkwinſkim žiwjenju atd.) wudawacź, k cźemuž ſhromadźizna pschihłosowasche. Themata žo hnydom postajichu, ſ bohom pak jenotliwzy, kotřiž maja redaktorej tutón nadawk dopjelnicź pomhacź. Kónz januara maja žo pschi-oschli ja februorske cźišło sobdje ſ wjetſcha wo znatym němſkim wukubłarju Pešťalozzi jednacź) pschipósłacź. Kóždy ſmě žo na tutym dźele wobdźělicź. Jena strona žo napraschowasche, hacź budze žo dźěł postajenych pjenjez (2 milijonaj hr.) ke kulturnemu a hospodarſkemu posběhnjenju žerbſkich krajinow też k skruczenju žerbſkeho ludstwa nałožowacź. Na to wšo jemu nichto doſahajeze wotmołwu dacź njemóžesche, dokelž nichtó ſ pschitomnych wotpohlad knježazych worschtow njeznaje. Tola budźemy naschu zyku kedźbnosćz na to słožicź dyrbjecź, hacź žo tute statne srědki k nékajkej sababjenej germanisazitj Sserbow nałožowacź njebudźa. S jeneje strony žo wosjewi, so je Maćicza mnohe spitzy jako dary sa žerbite dźěcži wuzitalka, wobsebje sa taſke, kotrež pilnje sa „Raj" pisaja abo hewak w žerbschczinje wyšoku wudokonjanosć dozpěte žu. Hischcze s druhimi naležnosćemi saběrasche žo shromadźizna. Wschitzy pschitomni běchu zebi wědomi, kajka samołwitosć wotpocźuje na ramjenjach žerbſkich wučerjow dla dożerzenja nascheje narodnosće. Hižo narodne žwědomjo a samołwitosć, žwoju pschizluschnosć napschecźo žwojemu ludej dopołnichu. To spokoja duschu a wutrobu a wšecze nědby ktotore płody pschinjese. Kóždy dobry žerbšći wučerź budźe w tutym smyslu k dożerzenju žerbſkeho ludstwa pschinoschowacź. Tuž ſ nowej nadźiju do pschichoda!

Ze Serbow.

W **Budyschinje**, 6. januara 1927.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 738 thermometer wo dwě stopni +1. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 739, thermometer w nozy +2. — Nad tanſchej Skandinawiſkej a Finſkej leži nižina ſe šněhom a deſchczom, dalſche ſłabſche nižiny pokasuja žo we Wuherſkej nad Adriatiſtim morjom a nad Sibirſkej. Wyschina ſ rjanym wjedrom leži ſ hłownej dźela nad Franzowſkej. Pornjo wczerawschcznym je žo dźenjniſche wjedro khětko połepſchiło. Do Němſkeje dobywaju žo ſymniſche wětry ſ połnozy. Pschi pschemjenjazym wjedrje žo wczera ſ měſtnami šněh dźěſche. Nižina ſe Schottiſkeje ſo k nam pschibliżuje a budże nam dale nasche wjedro kasyć. — Jutſije pjatk błónczko 8,12 hodźin khadźa a žo 4,01 hodźin khowa. Mjezacź khadźa jutſije dop. 10,39 hodźin a khowa žo wjecźor 8,41 hodźin.

— **Wulkotne sportiſke mjeńno** ma žo w Budyschinje pschiprawicź. Dołho běchu Budyschſke ſportiſke towarſtwa a towarſtwa za hajenje młodźiny mješchczańſkim ſastupjerjam we wuſchowaz leżałe, to bychu ſportiſke mjeńno dóſtali. We žwójim poslednim poſedženju, prjedy hacź žo nowe ſastupjerſtwo seńdże, žu nětk mješchczańſay ſastupjerjo wobſamkli, so ma žo na Mjenſkej luzy pschi mješchczańſkej Schprjewinej kuparni sa 75 000 hrywnow ſport-

Nanoso a synoso.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

4] (Pokračowanje.)

Wón žo na wokonik pschestorkny a rěčeſche hižo po franzowſku dale. „Kruty moralist by moju njetajenoſcź sa njepschihódnu mět, ale, po prěnjemu žo to potajicź njehodźi, a po druhemu, tebi je wědome, so žym ja pschezo wobsebite sabady měwał wo pomérje nana k žynjej. Dožyła ty budźeſch, wě žo, we žwojim prawje, nje sabudźicź. W mojich létach .... S jenym žkowom, tuta .... tuta holcźa, wo kotrejž žy ty najſerschnje hižo hłyſchał . . ."

„Jenicźa?" maſnje žo Arkadij wopraſcha.

Nikolaj Petrowicź žo sacźerwjeni. — „Njewupraj, proſchu cźe, jeje mjeno tak wótſje . . . Nó, haj .... wona nětko w naſchim domje bydli .... tam běſchtej dwě małej ſtrowcźzy. Sžyła, to je njehodźił pschemělnicź.

„Proſchu cźe, papaſcha, cźehodła też to?"

„Twój pschećel budże pola naš ſ hoſcźom . . . . njeſpodziwa . . . ."

Schtoj Basarowa naſtupa, to, proſchu, budź bjes ſtaroſcze. Tón wſchak je le wſchěmi ſpokojom."

„Nó, też ty napohłedu, wo to žo ni jedna", mjenjeſche Nikolaj Petrowicź. „Pobožnjy dźěł domu je hubjenſtwo — w tom je hubjenſtwo."

„Daj žebi byeź, papaſcha (nanko)", ſnapſchećeżiwi Arkadij, „ty cźinniſch jako by to cźiſty wjaſanſtwowjeź; ty žy tola dźiwny?"

„Kak też nje njedyrbjako žwědomjo hrjebacź", wotmołwi Nikolaj Petrowicź, pschezo bóle a bóle ſo ſacźerwjenjo.

„Derje, papaſcha, budź tak dobry a ſmějraj ſo!" Arkadij ſo pschecźelnje twiſmjeńwku. „Cźehodła ſo ſamołwja!" pomyſli wón pschi žebi a ſacźuże ſmilnje, nězheje lubješe k dobremu a mjehkemu nateż. Hłž bě ſtewórſene je ſnježowanjom nětkajſeje cźiſteje pschewahi, napjelni jeho duſchu. — „Pschećiańmoj, proſchu, wo tom wěcźeć", wobjetowaſche wón hiſchcze ras, hjesbkaž ſo radujo nad ſpómnjacźom žiwojeje ſamjenje roswitoſeje a žwobody.

Nikolaj Petrowicź ſpohladny na njeho ſkradźu ſeſpody Porſtow ruki, ſ kotrejž žebi wón wobſtajnje trdwaſche cźoło, a nětchto kłó jeho k wutrobje . . . Ale wón ba hnydom žebi žamomu winu.

„Ejej, tu žu žo hižo naſche pola ſapocźałe", ſarěcźa wón po dołhim njeſcźerpnju.

„A tamle prědku, žo mi ʼda, je hižo naſch łěſ?" wopraſcha ſo Arkadij.

„Joj, naſch. Ale ja žym jón pschedał. Lětſa jón poſtrubaju."

„Cźehodła dha žy jón pschedał?"

„Drjebach pjenjeſy, a jazyk pschećiże tale ſemja k burikam."

„Kotſi dha cźi dawki njeplacźa?"

„To wſchak je hižo jich wěz, ale woni dreje budu tola ſomu płacźicź.

„Schkoda toho łěſa", pschiſipomni Arkadij a počza ſo koldokoła rozhladowacź. Krajina, po kotrejž woni jěchachu, njemóžeſche ſo pišana mjenowacź. Pola, ſama runina, hupſchcheſcerachu ſo hacź do ſamoho wobſtora, to ſ łohka žo wuſchěhnjo, to ſaſo žo poniżuje; tu a tam pokaſowachu žo małe łěſy a wijachu ſo rozdrezeny, ſ rědkimi a niſkimi kerkami wobžadzene, kotrejž běchu zyle tym ryſowanjam podobne, kajkeſ žo na ſtarych khartach ſ cźaſa Katrymy nakłaju. Hdyž a hdyž ſawobłada wocźko też małe rěcźki ſe ſnjetymi brjohami a zyle małuſchke haty ſ hubjenymi hacźenjemi. Potom ſeſchowachu wſchěſi ſ niſkimi thekłami pod cźenymi, na poł roszrucźanymi ſtěcźami; potulene brożnje ſ młocźenjom, kotrejž ſcźeny běchu płeće ſ hakoſow a kotrejž wrocźiſtoſcźa rozdźěrachu žo pſched prúſdnymi hunami; žyrkwje, pak ſ žołelow naſwarjene, pola kotrejž bě žo tu a tam wobmjetk pynſcheſit, pak dyrjenjane ſ nakłonjenym kſchiżom a ſe ſapuſcheżenym kerchowom. Arkadija trochu wutroba ſabola. A kaž by to hinak bycź njemohło, ſetkawachu žo ſ nimi burikoje, ſ hubjenym napohładom a hubjene běchu też jich kóniki. Wjerchy ſtojachu pſchi puczu ſ rostorhanej ſkoru a ſ wobłamanymi halošami, runja roſtorhanym proſcherjam! Sſuche kruwicźki, ſchećerkate a tak rjeż wulkodnjene, ſchcźipachu žej žadoſcźiwje travu po brjožkach a hrjebicźkach. Sda žo, jako bychu žo runje wutorhłe ſ nérjezitych žurowych, žmjerczpſchichnoſchajych pajorow — a, napohład tutych wumułenych ſłocźatkow wobjezdź nałéteriſcheho kraſneho dnja dopomni na bóle ſcherjenje njeſwjeſołeje, bjeskłóſcźneje ſymy ſ jeje wěheńzami, mrózami a ſněhami . . . „Mé", praji žebi ſamomu Arkadi, „tale krajina njeje bohata. Ani najmjenſcheho derjemécza, ani wutrajneje pſhirodje to widzecź njeje; tajſi tón kraj nihdy na nihdy ſwojtacź njeſmě, tu dyrbja žo nékajke pſchemělenja ſtacź . . . ale kak to ſapocźecź, kak žebi to ſawjeżeć?" . .

Takle rosmyſłowaſche Arkadij . . . a mjes tym ſo wón tak rosmyſłowaſche, běſche to najrjeńſche nałéżo. Wſchidże wokno njeho ſo ſłocźeſche a ſelenjeſche, wſcho hibaſche ſo ſcherko a daloko a ſwaha a néżnje błyſcheżo pod łohodnym ſadawanjom cźoło wětrzicźkaj, wſcho — ſchtomy, ſeſki a trawy. Se wſchěch ſtron ſaklinca hjeskłóſcźnjny, ſaſny ſchkworonczi wyſk. Schcźejzy polkakowachu ſchcźipzo po runych łukach abo běhachu ſmérkom po wutworanych rolach. Hawrony pſchehłodźowachu ſo tu a tam a jich cźorne pjerjo wotrazowaſche ſo wot młódneje ſeleni hiſchcze niſkeho nakłineho wuzkywa; jenož we zicźe, kotrejž bo ſ łohka běſeſche, běchu cźeżko ſpóſnacź, byrnjež ſo tu a tam jich hłowy ſe ſolmjazych kłobow wuſběhowachu. Arkadij ſhladowaſche, ſhladowaſche na tuton wobraz a po nécźim poſhubjowachu ſo jeho rosmyſlenja . . . Wón cźiſty ſe žebje płaſchcź a pohlada na nana tak wjeſele, tak młodoſtnje łaż małuſy hólcźik, jo njemóżeſche ton žebi hinak ponuhacź hacź ſo jeho lnowa wobja.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

ne městno přichrjadnicy. Krajny hamt sa wobstarańe, dyrdz je twar sportiskeho městna sa musowe dźěło přichwalił w 48 000 hriwnow přichinoshka přichiswolił. Nimo toho je šitschcze spomoženstwowe ministerstwo 15 000 hriwnow jako pożyčonku přichiswoliło, kiž ma so ſ 5 proz. sadanicy a ſ 5 proz. wotkładowaczy. S přichprawjenjom sportiskeho městna maja 31 dźěłonjemjerjo 26 njedźel dołho dźěło. Na wschě přichcza sportiskich towarschstwow su měschczańscy fakultejerjo tu dźiwali. Jenoż přichcze wo załoženje wusměrowanje sa jedne kola njemožachu dopjelnicy, kola ma so wosebite zementowe polo sa kolojezdnych přichprawicy, kiž je 20×20 metrow wulke. Też nimiskotatny wubjerk sa cyklosnuczowanje je tónle plan sthwalił. Sportske městno dostanje krytu treibunu sa přichhladowarjow a pokolownju.

— Dźerży so jako natureluja. Naswjećenje schulskich njeżi, kiž je spomoženstwowy hamt města Budyschina přichprawił, sapoczinje so pondźelu, 10. januara. Na naswjećenju smědźa so dźeći wobdźelić, kiž so hacź do hoberowych prózdninow wobdźelichu.

— Němiskotatny indeks sa sežiwnjenje. Statistiske wotdźelenje přichi policajskim hamcze města Budyschina nam sdźeli: Němiskotatny indeks sa sežiwnjenske twarjenki, po nowej wobschěrnischej methodze wuhotowany, (sa zyrobu, bydlenje, terjenje a wobswětlenje, wobleczenje, wobhład a herwaschu potrjebu) wuczinjetsche w pschercźiku nadźaja dezembra 1926 144,3 (1913/14 = 100).

— Sćěrna domjaza přichsijana. Knjeni Marja Augusta swob. Pawlikowa rodź. Pětschkez je hižo 25 lět bjez přichetorhnjenja w domje knjesa fabrikanta direktora Schäfera na Humboldtowej dróhi 25 sa hospodu. S tejsele přichčinu knjeni Pawlikowa wczera 3. januara 1927, na radźinym městnje, knjes wyschschi měschczanosta Miedner ſ přichpodaczom měschczańskeho přichpósłanstwa wopisma sa jeje dołholetnu sćěrnu wuslužnosć a ji sdobre přichejsche. Přichi přichpodaczu częstneho wopisma bě knjesu mandelska direktora Schäferowa a knjesaj wobstójnoj wjednik Decker a prokurista Herrmann přichitomnaj.

— Zwingerowa loterija. Krajnemu towarstwu sakskeho domowinskeho schlita je so 3. Zwingerowa loterija ſ dopjerjenju zwjetšatawneho Drjezdźanskeho Zwingera ſ 500 000 ložami po 1 hr. dowolika. Wuhrańa na so 9. a 11. jutrownika 1927 w Drjezdźanach, 1. loterija ſ 1 000 000 ložami přichinješe 150 000 hriwnow čzistego dobytka; 2. loterija ſ 500 000 ložami 100 000 hr. dobytka. Njech je też 3. loterija spożczene, bohate hrědźi k wudźerżenju mischtrowskeje twarby barokowego cźasa wušnitkowarjow.

— Wopomnjenje pohonow ſ powětrowej pósty. Na póstach sastojnizy pohonki sa powětrowu póstu często jako tajke njepóznaju, dokelž wotpohłarjo napomnjenje „S powětrowej póstu“ abo „S Luftpost“ tak njezajmje a na tak mało napadnym městnje pohonki napisaju, so so jich napomnjenje we wobchodze na póstach přichewidźi. So by so tymle njeluboscziscam wobarało a so by so wosebite wobkedźbowanje pohonkow powětroweje pósty lepje sdźěliło, dyrbi wotpohłat pohonki tole wopismjenjenje, jeli cźischczanu papjerku ſ napisnjom „S powětrowej póstu“, kotraž so na pohonki přichkipi, wuzicź nadźe, wot nětka přichez po możnosći z ličwje strony městna, do kotrehoż ma pohonka hicź, napisaczej a ſ barbowym pisakom powschmórnyć. To dlacźi też za pakety powětroweje pósty a za paketowe kharty, kiž k nim słuschcza. Najlepje pak wostanje, so so pohonki powětroweje pósty kózdy króć cźischczana přichlepjenka (papjerka) „S powětrowej póstu“ wunjze. Tajke papjerki su na wschich postowych hantlach dóstacź, pósta je wotpohłarjam darmo darmo přicherostaja.

— Schtrježkowe swjatanje mjes Němskej a Portugalskej. 5. januara so ja wobkhad ſ Portugalskej, za kotryż Němska dotal njepohrjedneho swjatanja njewobhladźesche, schtrježkowe swjatanje mjes Berlinom a Lisabonom zjawnemu wobkhadej přichpoda. Sarunanja so njepřichemjenuja, napomnjenjow sa pucź njeje trjeba.

— Pokhroma je sajchla mjes skokom žiwnoscźerja Roberta Hnilcza we Wjasowicy L/H. cźo. 111.

— Pokhroma je wudyrila mjes skokom ryczerskubowskeho najeńka Gerharda Niki we Lemiku pola Minakela.

S Trjebjenz. Sawczerawschim dopoldnja sta so tu autowe njeboso. Po puczu ſ Wujezka přichijedźe krumjazy sapschah, žiwnoscerjej Wöhmerej ſ Trjebjenz złukschazy. Pola Hettmannez korczmy chzosche pohonc statnu dróhu pschejeźe. W zamjenym wotomiku přichijedźe auto po dróhi ſ Butez, chzyschce so hischcze nima sapschaha schmórnyć, sawadźi pak do jeneje ſ kruwow. Stocźo sława so žebi přichi tym nohu a sranu so nimo toho tak jara, so dyrbjesche so dołkócź. Wobjedźeše ma wulku schkodu, dokelž bě kruwa jara schwarna. Auto so tohorunja jara wobschkodźi a budze drje na 1500 hr. na wuporjedzenje trjebnych. Wobzowy so njesranichu. Schtó je na njesbožownym podawku winu, wo tym njejsu sebi jasni. Tola dyrbi so na wukas pokasacź, po kotrymž maju sapschahi, ſ pódlanskich puczow na hłownu dróhu přichitchadźaze, cźakacź, hdyž po dróhy nekajke wozydło so bliži. W tutym padźe pak je statna dróha jara hubjenje pschewidźecź a tohodla drje njeje pohoncź auto ſ zyka widzak abo žłtschak.

S Hrodźischcza. (Statistika zyrkwje ja lěta 1926.) Narodźiło je so w sałdźenym lěcze 39 dźěći, 8 njenje hacź w lěcze 1925, mjes nimi 6 njemandźelskich, ſ kotrychž pak buschtej dwě pisches žeńwu přichpósłanej, a to 18 hólzow a 21 holzow. S tych 39 dźěći su w bźhu lěta sašo 7 jemrěle. Narodźile su so w Hrodźischczu 8 dźěći, w Kortnizy 6, we Worzynje 5, w Drožđżiju a Nakolach 4, we Njechornju, Skaniezach a Wischowach 3, w Běłej Hori 2 a w Brěžezach 1 dźěrżo. — Jimje tak wjele, 39 dźěći, su wulkschczenych. — Přichijowědowanych su 25 porow, dwaj njenje hacź w lěcze 1925, swěrowanych 16 porow, jedyn njenje hacź w lěcze 1925. — Wołkowanych su na naschim pospominschczu w sałdźenym lěcze 26 wozzobow, ſ kotrymž běchu 3 jenonka wumrjele, njeminjaju 2 w Budyschinskej thorowni a 1 w Drjezdźanach. K temu přichitdźe hischcze wozzoba, kotraž je sałdźene Lěto wumrjela, ale bu hacź tuke tež porchowana. S turpy 27 wozzobow, (12 wjazy hacź w lěcze 1925), kh 13 muzikeho a 14 žónskeho rodu. W starosbe hacź do 14 lět wumrě 11, wot 20 hacź do 30 lět 2, wot 40 hacź do 50 lět jena, wot 50 hacź do 60 lět 3, wot 60 hacź do 70 lět 4, wot 70 hacź do 80 lět 3 wot 80 hacź do 90 lět tehorunja 3 wozzoby. — Jenoż mała gmejna Wujezk njeje na statistiku wobdźełkena ani ſ narodami abo khcźenizami, ani ſ wěrowanjemi, ani ſ pohrjebami. — K Bożemu bidu pobu 2033 wozzadnych, 38 wjazy hacź w lěcze 1925, a to 864 muzkich a 1169 žónskich, 1537 Serbow a 496 Němzow. S tutych 2033 spowědnych zjawjezachu 69 Boże wotkasanje w schuli we Drožđżiju a 78 starosby abo chorosće bła domach. We schuli w Drožđżiju wschitzy serbske Boże wotkasanje zjawjezachu, mjes tym, so bě přichi wuprawjenjach 64 Serbow a 14 Němzow. — Pazejerskich dźěći bě 42, 4 wjazy dyžli w lěcze 1925, połoza Serbow a połowza Němzow. — Wunoschk zyrkwinskich sběrkow je był 1149,50 hr., do kotrejež jimny je też wunoschk zwjedženskeje sběrki na zwjedźenju smutkoweho misijonstwa, 310 hr. sličzeny. — Nimo toho su wosadni sa misijonstwo mjes pohanami wuprowali přichi zwjeczenju Bożeho wotkasanja w zyrkwi a domach a cźitanju misijonskeho pospka 120 hriwnow. Sa te dary so wschitkim, kotriž su přichionschowali, wutrobne „Saplacź Bóh“ wuprajt. Skónczuje njech je přichipomnjenje, so je jedyn staw ſ nascheje zyrkwje wupuschtił, sa to je sobustaw katholskeje zyrkwje do nascheje ev.-luth. zyrkwje sastupił.

S Hornjeho Kujeńca. (S zyrkw. žiwjenja Hornjo-Wujeźdźanskeje wosady ſ lěta 1926.) Liczba duschow: 1455. Narodow bě 37, 16 hólzow a 21 holczkow (Wujeźd 8, Ledźborzy 3, Wulki Wospyk 4, Partezy 4, Wuczkezy 1, Mały Wospyk ſ Neradezami a ſ Nowym Dworom 6, Jelza 6, Bukowa 1, Hłupojza 4). — Pazejerskich dźěći bě 29. — Přichijowjedale su so 15 dwojkow, tri wěrowane 9. — Semrěle su 22 wozzobow, 16 dorosczenych a 6 dźěći (Wujeźd 4, Ledźborezy 2, Wulki Wospyk 3, Pazejezy 2, Mały Wospyk ſ Neradezami a ſ Nowym Dworom 7, Jelza 1, Bukowa 1, Hłupojza 1, Kaschezy 1). — Swjate wotkasanje swjeczachu 1250 wozzobow, 500 muzkich a 750 žónskich, mjes nimi 41 domach. — 17 krajnych sběrkow mějachu wuspyti 343 hr., dalsche 78 hr. Sa wobadnu diakoniju namaka so w kaschežikach 144 hr. S wotkarnych kaschežikow a ſ woprawjenjow přichidźe sa dwonkowne misijonstwo 58 hr., sa khudych 87 hr. — Gustav-Adolfske towarstwo nadhera 252 hr., smutkowane misijonstwo dosta Jiwjenske hrěchi. Zónske towarstwo dźěłasche na dotal dobre waschnje dale. Přichi 125. kermuschnym dniu, 17. okt. 1926, jaloži so fond sa wobnowjenje dźěła w zyrkwi, kiž je přiches wunoschk sběrkow je kaschežikow, přichdatajenjow a njetschi dar na 828 hr. narosće. Wołkarschi tschitaj ſ přjedawschich cźasow su namakanu a ponowjenu zyrkwi přichpodaty. — Njech so we nowym lěcze, kaž bě so to w starym, zyrkwinske žiwjenje wosady pod Bożim schitkom wowraca a njech je wschitkim jeje stawam ſ žohnowanjom.

S Njeswačzidła. Wczera srjedu hnědźichu so po njedźele jerowčinej přichestawzy sasso słobne wiki rownież. Njedźe 120 hodźadłow běchu na wiki přichihnali. Njedźiwajcy powschitkomneho njedostatka na pjenjezach běchu wiki howjasebo skotu a swini žiwe, so ſ wulkeho sładła jenoż mały zbytk njepschedaty hyschta. Po tymle nadźiwajcym sapoczatku możemy worzakacź, so Njeswačzidłske słobne wiki sebi bórzy swoje stare dobre mjeno sasso zabłuja.

S Kamjenza. W měsacu januara na póstowej autowej cźarje ſ Kamjenza do Wóslinka kóżdy schtwórtk přichipołdnju wotsećiby auto pojeże ſ Wóslinka w 10 hodź. dop. a je 11,15 hodź. w Kamjenzu, ſ Kamjenza wotjeże popołdnju 12,30 hodź. a je we Wóslinku 1,45 hodź.

S Kulowa. Na tudomnym stajnišcu bu w lěcze 1926 27 porow swěrowanych. Dale wosjewi so narod 160 dźěći (82 hólzow a 78 holzow). Semrěło je 53 muzkich a 37 žónskich wozzobow. Mjes nimi bě 22 dźěći, tři běchu nije lěta stare, 62 starschich wozzobow a 6 mortwonarodzenych dźěći.

S Wojerez. W naschim mišcie mózachu krótko sa hobu dwěmaj wobnjomaj wobarać. Nas běchu so wola schewčerja mischtra Pětschi přichi Torhoschczu wo sćiwje blizko khachłow wuderzeina zapalile. Druhi wozeń na lubi jeneho twarjenja tehorunja přichi Torhoschczu wudyri. Wobeju wobnjomaj so ludźo hischcze ſ cźasom dobladachu. Dokelž pak wobnjej w nozy naskachłej a dokelž bu twarjenja smutkach khětro dejeńjane, bě strach wobeju wulki. Mjes wschelakimi twarjenjemi njejsu wopalne swisłe.

S Wojerez. Na swinjazych wikach sakdźeny plac bě 111 prošatow a 4 běhali na schěchedach. Sa prošata płaczichu 15—22 hr., sa běhali pak 60—85 hriwnow.

S Cźiſchowy p. Wojerez. W jamie tudomneje brunizowanje „Klara 3“ su dla wuporjedzenjow wschitke wotkrywanje dźěło sastajili. Njedźe 200 wozzobow tak na 6—8 njedźel dźěła njeměje. Wjetsche rosměry su do cźasa wotwodźene, so mózа so brikety bjes přichestawki dale dźěłacź.

S Khoćebuza. Dźěłaczerjow wopraczujcych pjenjez, kotriž su we swojim cźasu w Slym Komorowje ſ hłownego dźěła 3-hriwnarje dźěłali, je powjeschczeny sawniški sud w Khoćebuzu dla přichestupjenja přiwisnyło § 146 k. ſ. hołowaznym khłostanjam sasudźił: Gravéra Oskara Bauchera k jasnym na 2½ lěta a k zhubjenju cźestnych prawow na 5 lět, wobsedzerja knihjezišcźerjeje Hanja Spitzera k jasnym na 1 lěto a 3 měsacy a k zhubjenju cźestnych prawow na 3 lěta.

Z Łužicy.

* S Holbina. („Postajeny cźłowjek je nimoz . . .“) Bliski mischtr Julius Nowak, kiž sastupuje zkhorjeneho towarischa nałožnikowe organizacije wopitkich wobschkodźowanych wobdźełkasche, bě runje přichi iestajenju pisma pónđzelu dopołdnja tele słowa napisał, jako bo mortwy swoje, Boża ruczka bě jeho sapała.

Pozawnowy misionski wječor w Tuchorskej cyrkwi w Budyšinje.

Swjatkowy posawnišći mischtr farat Adolf Müller ſ Drjezdźan Budyschczanam žadyn njesmaty wjazy njeje. Hižo cźasczischo smy jeho zkhoścźerjej změlt je swojim kwartetom a kwintetom, kiž je „mischtr“ na posawnje. Też jako dirigenta wulkeho zhromadneho chora smy jeho mjes nami mělt. Tehodła bě bjes dźiwa, so mějesche posawnišći mižionski wječor, kiž je wutoru wječor we Tuchorskej zyrkwi wotmě, tak wulku přichiwabjazu mózа, so bě Bóžt dom hižo dołho do sporzatka hacź do poslednjeho městna wobhađzeny, a mnoſy dyrbjachu so ſ městnom k stejenju sprokjeć, we zyrkwi bě nehdże 8 00 człowjekow. Farat Müller přichidźe je swojim dwójnym kwartetom, kiž tón króć hromadźe ſ fararjom Albrechtom ſ Mulkeje Schirny pola Freiberka twarjesche je swojimi a jeho 3 synami. Přichikhwatachu ſ Nalkez a ſ Wóslinka, hdyž běchu přched někotrymi dnjemi swoju wustojnosć do službny posawnoweho mižionstwa stajili. Nimo zyrkwjow běchu tam też w aktu sa slepych a dźěłaczerjeſkej koloniji w Lejkej přichali. Posawnowe mižionstwo je dźěł mulkeho, dźensa tak nuzneho a na druhej stronje też rad pozadaneho dźěła, dźěła ludowego mižionstwa, wono chze ſ nim lud sašo sa evangelij dobycź, je wołanje domoj a chze dźěrżacze domjacze sacźucze po zyrkwi, po njedźelskim wótznym domje słudźicź. „Pój nuts, o, sabłudźena dusscha!“ to je jeho wołanje a wono k wubudźenju tuteho žedźenja sa domišnu najpyschi přeđ wobsedźi, zwjatły spěw a thérlusch, kotryż ludźo nětdy w dźěczazych létach spěwachu a nětko w duschi dopomnjenja na dźěczaze léta słudźuje. Kak husto ſ nim sašo žedźenje po domišnje njewubudźi? O, hdy bych jeno pucź wróczo wędźał!“ Bóh dak, so by też tónle wjeczor, kiž jenoż hodowne spěwy połsticźesche, pola mnohich žiwoł nadawk dopjelnił“. S wołkarnitschcza sałkinczachu znate a njesnate hodowne spěwy a thérlusche, kotrež samóža wosebje tajke žedźenje wubudźicź, 2 starej Lutherowej thoralaj, 2 starozkłaj thoralaj, mjes nimaj znaty „Wójcze, pałnyrjo, nan dźěrży a macź!“ a hišcze někotre thérlusche wschelakich mischtrow, kolekowe spěwy a wosebje charakteristiske Josefowe thérlusche. Přichi spočatku a na tónzu žwjatočnoscze přichednjeje dwójnej kwartet spěwy Lužiskich mischtrow. Mjes jenotliwe posawnowe přichednoschki sapołoži organist přichi Petrowej zyrkwi Horst Schneider žwjatočnu byrgłowu hudźbu a ſ tym žwjeczi zapołnu wječzerej hodownu ras. Dusche sdachu so wschědnych wězow a napjelnichu so se žwjatymi myślemi. Hdyž wobmyślimy, so na wołtarnischczu 6 sararjow hynjo stejachu, gymnasiałojo ſ Drjezdźan a Freiberga, dha wopomnjenja tónle dwójny kwartelt wobdźiwajomnu dokonjanosć. Přichipomnicź chzemy, so tejle sararjej a jeju hynjo sa pjenjezny wuzitkom njeńdu a też žanehu nimaja, ale staja swoje wumělstwo do službny ludowemo mižionstwa Boha Knjesej k czesći.

Zapósłane.

9. januara je runje Lěto, so njebožatsni muſojo rataršcho słowa na Tšleerni w Budyschinje so zhromadźichu, so bychu se želesnej wolu so přichecźiwo swojim połčzežowarjam wobroćźili. Po wěstych přichestawkach jim wjedniny, sa knjeršstwom žedźazo, se słowom a pismom na hanjaze a ponižowaze waschnje wumjetowachu. Njedźiwajcy toho stupachu woni mužnje doprědka so dowěrjo swojemu bójskemu wjednikej a wojowachu wo połoženje a swobodu sa swoju eksistenzu. A nětko po jenym lěcze steja jako „Luźiski burschi swjatk“, sastupjerjo nascheho burskeho rjemjeslnikskeho a dźěłaczerskeho stawa jako nadźijepołni wojowarjo přched nami. Někotry je hižo pola tutych muzow se smutkownym spokojenjom dobru radu dołał, tak też na pohled přichi postajenju jenotlowje hódnoscze (Einheitswertfeststellung). Woni su rad swólniwi, tózdemu se swojej radu słužicź. Radu dostanje kóżdy kóżdu sobotu wot 10 hacź do 2 hodź. w hościenzu „Münchener Hof“ w Budyschinje na Hornjerčerskej hasy.

Najnowišše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrje pjatk: Sajo bóle pomócźene, trochu cźopliſche, pozdźiſcho k dešcźam abo hrěchej dóšdże.

General Ludendorff w swojim „nowoczinym pohołſtwje“ swojemu sobuwjednikej w swětowej wójnje, Hindenburgej jako němskemu prezidentej, klaboſcź přichezźiwo nětrjišchemu knjeršerſtwu w Němskej porokuje.

*

Ssynaj jendźelskeho kraja, Henry a George, so sa generalneju gouverneurow dweju hłowneju jendźelskeju kolonijow ſ titulom měſtokralowe pomjenjetaj.

*

Sakraſchne žnihowe mjerjeſe a wichory su w Kawkasu a w stronach Čzornego morja nimo měry wulke sapuſczenje nacźinile. W Baku a Tiflisu su hacź dotal 4 mortwych a 60 tranjenych zwěſczili. Wjazy dnjli 20 wołowjow mjeſe so hiſchcze namakało. Želeſniſći wozzobowy cźah so ſ wichorowej mozu ſ kolijow cźiſny. 140 wjazy sa wjerczenje so petrolejom je so w Bakuſkim petrolejowym rewěrje powaliło. Boja so, we dóńt lódźow, kotrež su w Cźornym a Kaſpiſkim morju dałoko wot brjoha byłe.

*

Khripa je so w Schwanſkej, Schwazarſkej a w Badenſkej rozſchěrila. W Genfſkim kantonje je 28 000 ludźi na nju schorało. W Vaſelſkim wokrjesu je so khripa dla wjeſi schulowe samkło. W Barcelonje je Schwanſkej nehdże 10 000 ludźi na khripu khorych leži.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolak w Budyschinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanc w Budyschinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Budyschinje. — Za nawěſtnik G. Janak w Budyschinje.

Žonjace črije z gumijom
čorne, koža, modernska forma, kožowe podšiće (wulk. 36-41) . . . **5.90**

Žonjace črije ze spinku
čorne, z Nubuk a lack-wupyšenjom, mod. forma, kož. podšiće (wulk. 36-41) **5.90**

Žonjace črije z gumijom
čorne z pjelsćinowym wobsadkom, moderyska forma (wulk. 36-41) . . **6.75**

Žonjace lakowe črije z gumijom
z pjelsćinowym wobsadkom, mod. končkojta forma (wulk. 36-41) . . **7.90**

Žonjace črije ze spinku
končkojta rjana forma, jasne a šěre, žłobinat. pjeńk (wulk. 35-41) . . **10.85**

Žonjace črije ze spinku
čorna koža, jara mod. forma, žłobinaty pjeńk (wulk. 35-42) . . . **7.90**

mužace lakowe nizke črije
moderniske forma, běłe šowy, (wulk. 39—45) **11.50**

mužace nizke črije
čorne, končkojta mod. forma, běłe šowy, kožowa podšiće (wulk. 39-46) **7.90**

mužace črije ze šnórwanjom
čorne, šěroka forma, wosebje krute jadr. podšiće (40-46) **9.50**

dźěłanske črije ze šnórowanjom brune bjez kapy (wulk. 41-46) **7.50**

mužace črije ze šnórowanjom
čorne, z mjezepódušu, šěroka forma (šite kromy) **11.90**

dźěłace črije, čorne a brune, šěroka forma . . (wulkosć 23 a 24) **3.90**
(„ 25 a 26) **4.50**

hołcace črije, čorne, howjaza boksowa . . . (wulkosć 30-34) **5.90**
brune „ „ . . . . („ 31-34) **6.90**

sokołanske črije šěre, z chromowej šěsp. pódušu (wulkosć 22-24) **1.50**
(„ 25-30) **1.65**
(„ 31-35) **1.80**
(„ 36-42) **1.95**
(„ 43-46) **2.40**

Loewenstamm
w Budyšinje **na Mołkowej drózy 4**

Jenož hač do njedźele
cyrkus Wilhelm
Hagenbeck
na Třělniku w Budyšinje
kóždy wječor we 8 hodź.

Přijomne přebywanje. — Cyle modernski drjewowy cyrkusowy twar **z centralnym tepjenjom.**

Cyle tuni zastup
wot 60 pj. hač do 3.00 hr.

Sobotu a njedźelu 2 předstajeni z rukowanjom połny program.

W popołdnišich předstajenjach płaća dźěći pół płaćizny

Program, wo kotremž wšitcy powědaja.
Wobdźiwanja, dresury rubježnych zwěrjatow, cyrkusowe sensacije kiž hišće nichtó widźał njeje. John Hagenbeckowe pokazowanje Jndow a jich wumělstwa.

Khwatajće a wobstarajće sebi khartki z doprědkakupjenjom při cyrkusowych pokładnjach, kotrež su wot 10 hodź. dop. sem wotewrjene.

Skótwobhladanje — picowanje rubježnych zwěrjatow, wustupjenje Jndow wot 10 hodź. dopołdnja
Zastup za dorosćenych 50, za dźěći 30 pj.

Wapno k picowanju
lebertran za skót
zolićity-syričuatan
(Glzubersalz)
soda
tuk za kože
mašinske wollije
swěčki za knjeź. wozy
karbid
poskića
Herman Schubert
Moltke-drogerie
w Budyšinje na Mołkowej drózy 6. Telefon 3746.

Přesadźowanje
stejaccho drjewa!
Póndźelu, 10. t. m., dop. w 10 hodź. předawam na přesadźowanje za hotowy pjenjez na **Ralbićanskim - Kosłowskim puću** hač k starej drózy
100 łosow stejaccho, palncho a wuzłiknccho drjewa.
Wobsedźer.

Wróćenje česće.
Wuprajenja, kotrež sym přećiwo Korlej Obstej we Łuzku rozšěrił, z tutym wróćo bjeru a wotradžu kóždemu dalše rozšěrjenje
Emil Schneider.

Je-li Wy
na wiće, rheuma, ischias, hłowubolenje, zakalkowanje žiłow, zahorjenja, kožowe wuražki, jěłrenje, začekte žiły, bolace nohi, brjody, zatykanje žiwota, puchef, jěrcheny (Nieren), pluca, žołdk, črjewa, kaž tež na čuwy čefpiće, tak běrše bjez dwěla čiste naturske produkty bjez jěda „Waldflora". Žadyn čaj k warjenju, přihódne k nutřbraću, łěkarscy za dobre spóznate a poskłdane. Drohotne zela po wosebitym samanym zhotowjenju a k najdrobnišemu prochu dźěłane. Hojenje za 4 njedźele 3.— hr., mała zawałka 1.70 hr. Skazajće sebi pola podpisanych předawarjow abo direktnje wot nas darmotne rozjasnjeńske pisma wo „Waldflora".
Georg Rich. Pflug & Co., Gera
Dostać w haptykach, drogerijach a reformowych khěžach, cyle wósće pak **w Hrodowskej haptycy P. Leidler w Budyšinje**
Zastupjeństwo a skład:
Friedrich Sicker, Dresden-A, 19, Wittenberger Str. 48

Serbske tow. „Zernička"
wuhotuje **njedźelu 9. januara 1927**
pola Rudolfee w Lichanju
wulki serb. wječor
ze spěwami, dźiwadłom a rejemi
započatk wječor w 7 hodź.
Wšitkich lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje wutrobnje
Hosćencaf towarstwo.

Hosćenc „Am Albrechtsbach"
w Poršicach
toći dźensa posledni dźeń znate
dwójnekózło-piwo
z Budyšskeje piwarnje a słódźenje akc.tow.
Hudźbna zabawa!
Najl. čople kołbaski a pampuchi.
Přećelnje přeprošujetaj G. Lindner a mandźelska

Jednota „Sokoł" w Njebjelčicach
wuhotuje njedźelu, 9. januara wječor w 1/4 8 hodź.
w Herbakej grychće w Njebjelčicach
swjedźeń
ze zwučowanjom, wustupom dźěći dźiwadłom a rejemi.
Wšěch Serbow wutrobnje přeprošuje předsydstwo

Hosćenc w Khanecach
pola Pančio
njedźelu a póndźelu 10. a 11. t. m.
kózło-piwo toći
sobotu 9. I.
swinjorězanje
Přećelnje přeprošujetaj
Sauer a mandźelska.

C. E. Rinke w Budyšinje
na Bohatej hasy 5.

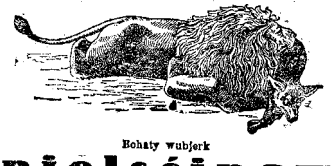

Bohaty wubjerk
pjelsćinow
kłobukow a čapkow
po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobupřinjese.

Plećene meble
kajkostne dźěło w kóždym wuwjedźenju
dźěćace wozyčki
po wšěch płaćiznach
plećene twory
za dom, industriju a ratafstwo kupujeće najlěpje we wosebitem wobkhodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5 při dźiwadle.

Hospoza
36 lět stara, evang., pyta bórzy w hospodarstwje na kubli zastojnstwo. Poskićenja pod „D 14" na wud. „Serbskich Nowin".

Čestneju staršeju syna jako
rězniskeho wučobnika
pytam
Emil Haubold, rězniski mištr na Jurjowej drózy čo. 18

Emdenski ganzor, lěto stary, a rjane kapałe kury a sličborne brakle, kiž hišo njesu, ma na předań Möller w Salowje pola Kulowa.

Trjebane a nowe
mebje

kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podšélnje płaćid dowolam.

R. Hoppstock, barbjeńja
w Budyšinje, Hauenstelnergasse
barbi a čišći
mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu
a wšo štož do toho słuša.

Zjawny dźak.
Po dźěsej khorosći zemrě štwórtk 30. hodownika mój luby manželski a naš starosćiwy dźěd
Khěžkař Jan Wornar
w starobje nimało 80 lět a bu póndźelu 3. wulk. rožka na Khrósćanskim kěrchowje pokhowany. Wuprajamy wšěm přećelam a susodam za wopytanje pustelo wjeńca a za bohate k rowupřewodźenje, wosebje k. najeńkej Renšej we Worklecach za poskićanu pomoc,
wutrob. dźak a horce „zapłać Bóh".
W Starej Cyhelnicy, Serbskich Puzlicach a Dobrošicach na dnju porjeba 3. wulkeho rožka 1927.
Hłubokozrudźeni zawostajeni.

Přiloha k čisłu 4

SERBSKE NOWINY

Stwork, 6. januara 1927

Cyrkus Hagenbeck w Budyšinje.

Wotewrjenske pschedstajenje pjatku 5. januara wjeczor we 8 hodźinach.

Wczera pjatku wjeczor Zyrkuš Hagenbeck swoje hóstne hry w Budyschinje wotewri. Wotewrjenske pschedstajenje mjesche wulkotny wuspěch. Zyrkuš be polnje wobsadzeny. Wjele je tomu pschinoschowało, so be zyrkuš z centralnym tepjenjom rjenje wutepjenu, so be pschijomnje we nim pschebywacź.

Wósebnosćo pschicznjenjow je njesaprějomnje pschiwabjała za kóždeho, kiž może so sajimowacź za spodźiwne zyrkušowe pschicznjenja. To su najprjedy konje, kiž we nadobnym materiału wustupja. Nowoczasna dreszura koni, kotraž i zyle druhimi srědkami dyšli něhdy tele najnadobnischie skoczata k najwoźebnischim wukonjenjam dowjedźe, wutwori tu wobrazy, kiž na kóždeho *lutowarja koni najlěpschi zacziwk zawoła*. *Knjes* Banja jako hławny a cząsto mjenowany sttudźer zwjerzatow ma swoje andalusiske rěbzy, swoje wuherske tischki, swoje shetlandske ponički runje tak w mozy, kaž buboniowe konje, kiž wumělizy hudźbne zacźuca pokazuja. Swólniwje, zczerklniwje a tola hordźe a nahladnje kolizaja pyschne zlocżata po manezi. Knjes Charles w zwojim wumělstwje pschi jěchanju pokaże zamkzuu pyschu a wustojnosćz każ knjes Ullmann na zwojim Heroldu, jenym italskim polnokrejnym rěbzu. Ale tele wózy su hakle jenoź sapoczatk. Mězchana skupina wukrajnych zwjerzatow, każ dromedarow, turilow (Zebus) a lamy, kotrejž knjes Ullmann sttudźi, dopokaza, so ze tez hewak njepschistupny łót k spodźiwnym dokonjanoscam dowjesć hodźi, hdyż tez i zara dothim a spróżniwym dźelom. Ale płody tehole scźerpliweho dźela su pschekwapjace.

To dopokaza w zamknej mérje běłc mjedwjedźe, kotrejž je knjes Herbig sttudźił. Schtóż tele njemazne zwjerzata pod ruku dompteura dokonjeja, ju zjane wumělstwa, kajkeż drje je i cźesta nechtó widźał. Szamzny dompteur je tez hobrsze ztony (elefanty) sttudźił. Hobrske zwjerzata poskuchaja na zkowo, zu poktuschne taż bźecźi, su změlchne jako teddy-bariti. Dothe roswucźenje a mnoho energije zadachu zebi tez tawy pschi sttudźenju. Knjes Chum, nawdźitny młody sttudźer lawow nucźi dźiwje rubiczne zwjerzata i wélzym pohladnjenjom k najpodźiwnischim wumělstwam.

Ale nimo tychle dreszurow zwjerzatow zyrkuš tez na druhe waschnje za sajim wopytowarjow zo stara. Zyrkuzowe varitejowe sensazije prénjeje rjadownje je zebi zyrkuš pschiwojił. Tu wustupi na pschikład Emil Buchna, zelezny kral z Gdanska. Wón je muz, kiz wózy dokonja, so może pschihladowarjam krej w zitkach sastacź. Wón wuwjedźe wózy, kotrejž so wopisacź njehodźa, to dyrbi kózdy widzecź. Zelezne zerdki 4 : 8 zyrje we abo zamo 5 : 8 zeshibuje k pódkowam. Psched wozcźemi pschihladowarjow da blesche rosbicź. Na cźrjopy zo lehnje i thribjetom a da z cźeżim hamorom do zo bicź — a ani cźrjopk zo do jeho koze njesatkoje. Najwutojnischie zuleho wjeczora pak dokonja, hdyż zebi 50 zentnarjow cźeżi wós pisches wutrobno sajécź da. Wopraudźe to cźlowjek, kiż zebi mjeno „zelezny kral“ sasłuzi, kiż je wopraudźe zelezny a wozzlowy muż. Sa najwulkotnischi wéz zuleho wjeczora pak dyrbimy John Hagenbeckowu indiszu wustajeńzu wobhladowacź. John Hagenbeck ma jako puczowar po Indiszej a anthropologa znate mjeno. Jenoź dla zwojeje wulkotneje thmanosze mózesche w minjenym nalézu indiszu wustajeńzu sestajecź, kajkaż zo nam tu zjewi. Indiszy guayacatolo wukonjeja w strasznej wuzkosći na bambuzu wumělstwa, kiż cźuwy roshorjuja. Na grotowym powjasu wopokaża wobdźiwajomnu wéstosćz pschi zakhowanju runowahi. Kuzlarjo a wohenzracźarjo pschedwjedu wézy, kiż zo w Europje ledom nehdże pokasuja. Snate je, so trik tychle indiskich kuzlarjow dotal hischcze wuzasnjenu njeje. Najpodźiwnischa postawa we wobluku indiskeje wustajeńzy pak je Yogbi, muż se schérej brodu, kiż w zwojej domińnje za nabożnu wozobu płacźi. Tónle njewschédny cźlowjek może wschę zwoje zbibadła wukulicź a se zwojim cźełkom stupi zo potom wschelako, każ mózemy to na wobrazach indiskich pschibohow wohladacź. Jeho cźinki, kotreż zu najwutojnischi lékarjo pschepytowali, zu bjes wuwjacźa, na pschikład profesor Virchow, sa medizinski dźiw wobhladowali. Sa njeho drje be nasiwazy sajima. Tu widzimy pschikład, schto cźlowjek w létdźesatki dothim zwuczowanju myzło spodobacź zwojim boham samóze se zwojim zim cźełkom. Tejle posticźenja zhromadnje njejsu jenoź *sajimawe se stejnischcza zabawy, ale tez se stejischcza wédomoscze* — wosebje pak za młodzinu. Tu może cźlowjek nimo praktiskeho wobkedźbowanja zwérzatow tez hodźinu praktiskeho wobkedźbowanja ludow wuzywacź.

Njedźakownje pak by było, bychmy-li na klownow zapomnili, na dźiwich towarschow, kotrjž ludźi se zwojej wokschewajcej hłuposcu zwjeselcja. Albanej se zwojimi cźikami njes pschedstajenjemi, wosebje pak najzméschnischej Bourbonel a Cortn, cźlowjekaj, kotrajž se zwojimi tryskami wjeselce a zmjecze sbudźujetaj. Jenoź metanja i bólom w pschestawkach mózetaj zo wostajicź.

Wosebje cźesmy hischcze naspomnicź, so ma zyrkuš dźiwajo na nétcźischе hubjene cźażby niske sastupne płacźišnu, so by kózdemu mózno było, zyrkuš wopytacź. Hižo za 60 pf. mózecze sastup dostacź. To su potajkim wopraudźe ludowe płacźišny. Najdróżsche mésto płacźi 3 hriwny. Pschi pschedstajenjomaj sobotu a njedźelu wjeczor płacźa dźeczi pokoju pschi zaruczenym wulkim programje.

Wulke pschedewjacze sasłuzi zebi wopraudźe wulke pschipósnacze a wobkedźbowanje. Direkzija zyrkuša njeje ani prózy ani pjenjes sutowała, so by Budyschikim a wokolnym wobydlerjam tez w symje wulke pschedstajenja podała. To ma zo wobkedźbowacź a zyrkuš smeje tu bjes dwéla dobru wuspech.

Wědomosćno-praktiski kursus wo alkoholiskim prašenju.

w Budyschinje w sali Ssejmowoje na Hródowskej haży 10 po jenym pschodże **14. a 15. januara 1927.**

Porjad:

Pjatk, 14. januara 1927,
w sali Ssejmowoje na Hrodowskej haży 10 I:

1/9 hodź. dop.: **Wotewrjenje kursa.**
W 9 hodź. dop.: Strowostny wusman alkoholoweho prašenja: Dr. Schnabel z Budyschina.
W 11 hodź. dop.: Psychologiske korjenje alkoholisma: Knjeni dr. med. Stegmannowa, sobustawka němskeho sejma z Drježdżan.
— Wot 1 hacź do 3 hodź. pschipołdnischa pschestawka. —
W 3 hodź. pop.: Skutkowanje alkohola na pózcźiwosćze: stud. radź. Merbitz z Drježdżan.
W 5 hodź. pop.: Ludohospodarski wusman alkoholoweho prašenja: Kurt Benrichter z Hamburga.
We 8 hodź. wjeczor w sali **wyschischeje realki** pschi Schillerowych wulkodźowanischczach: **Shromadźizna starschich a młodzinu:** Straczi sprawjenischeho cźasa: stud. radź. E. Merbitz z Drježdżan. — Hudźbne posticźenja.

Sobotu, 15. januara 1927
w Ssejmowni na Hrodowskej haży 10 I.

W 9 hodź. dop.: Ssrédki a pucze za wojowanje pschećiwo alkoholizmej: Knježna G. z Blücher z Drježdżan.
W 11 hodź. dop.: Wotewrjenje wustajeńzy psched pschepróschenymi hosczemi w **pozedźenjej sali mésczańskich sastupjerjow** (we Kupnizy), k czemuz zo wobhladanje wustajeńzy pschisłamknje. Wjednistwo ma prof. dr. Neubert z Drježdżan.
— Wot 1 hacź do 3 hodź. pschipołdnischa pschestawka. —
W 3 hodź. pop.: Praktiske wobstaranje wopitsow: Prof. dr. Neubert z Drježdżan.
W 5 hodź. pop.: Dźeło na nadźinje: Knjeni schulska radźićelka na wusk. Schäferowa ze Saalfelda nad Ssolawu.
We 8 hodź. wjeczor w sali **wyschischeje realki** pschi Schillerowych wulkodźowanischczach: **Sjawny pschednoschk se *zwjetzowobrazom*:** *Skutkowanje alkohola na nasch człowjeczy system*: Prof. dr. Neubert z Drježdżan. — Hudźbne posticźenja.

Njedźelu, 16. januara 1927 hacź do srjedy, 19. januara 1927 je pschileżnosćz k wopytanju **wustajeńzy pschećiwo alkoholizmej** w pozedźenjej sali mésczańskich sastupjerjow w Kupnizy (Gewandhaus).

Wusudźenja.

Wopaczjnaj policajskaj sastojnikaj psched hudom.

Budyschski kawnisti hud.

Wopaczjnaj policajskaj sastojnikaj, kotrajž sapoczatk nowembra 1926 luźisze wobydlerstwo se wschelakimi njesłuttami hrożeschtaj a policiji mjele dźeła naczinischtaj, mésczechtaj zo nétko psched Budyschskim kawnischim hudom samolwjecź. Wobschorźili bechu jeju dla jebanstwa, dla mozowanja hamtiskeho sastojnistwa, dla cźeżeho falschowanja lisczinow atd. Jednaschc zo wo 30létnehu muzerja Alexandra Gurtnera z Leipertitz a wo 24létneho w Kunmwaldze bydlazeho dźełaczerja Franza Rudolfa Rämisch z Zupawy. Wobaj staj bijo cźasczisko pokhlostanaj. Wot 1923 sem zo snajetaj. Najzmu 1926 pschinidze Gurtner bjes paza a dalschich wupokasow i Cźeżeleje do Salkleje, pschehbwasche, zo Ansseller mjenujo, w Lubijskej wokolinje a wopyta srjedź oktobra Rämischa w Kunmwaldze. Bé derje i pjenjesami sastarany, kotrejž bé, każ wudawasche, zebi w Ruskej sastuzit, wudźelesche tez Rämischej wot swojeho a cźinjeiche zebi i nim lohke a wjeselke zíwjenje. Hdyż bechu konz oktobra pjenjezti wulétale, wobjamknuschtaj wobaj na Gurtnerowe namolwjenje jako policajskaj sastojnikaj (Sipo) wustupicź, a zebi „wopaczne papjerjane pjenjesy“ cźasaju nowe srédki nazromadźicź. Trébnu uniformu wobstarascha zebi w Drježdżanach pola mikowarja se starymi drabami. Wobaj kupischtaj zebi tez revolver. Na motorisim kole, kotreż bé zebi Gurtner kupił, sapoczeschtaj nétko zwoje rubjezne jésby po Luźicy. Wjednjize wopjémo Gurtner wésło njemézjesche. Najprjedy bejchtaj 2. nov. 1926 wokolo ½6 hodź. w Roswodźezach wustupikoj. Gurtner bé zo tam po cźmje uniformu wobleki, zo i revolwrom wopaszał, zo mézu němsko-statneje woboru stajił a bé do bydlenja potkadnika wjeseneje khorośneje kaźdu Kriegela schoł, kotryż pak doma njebé. Rämisch bé pschi motorsikim kole wostał a straźował. Gurtner bé Kriegłowej, kotraż bé dospołnje sastraschena, prajił, so ma wot Budyschskeje policije nadawk, papjerjane pjenjesy pschepruhowacź, dochelj je jene muż wopaczne bankowki wudawał. Kriegłowa pschinješe na to 125 hriwnow, kotreż Gurtner „cźasasche“. Potom zo i pjenjesami wotżali, wusłeze zo uniformu

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

Wczera běch tśicećí lět. Čuju, zo sym hinaši człowjek. Hakle wot wczera sym cyły muż, krew mi cźeče w krutym taktu, kóždy čuw je worclowy, kózda myslička woprawdźita — je to dźiwne, kak muż přez nóc zezrawi, haj za wokomik a kajku mó: ma wědomjo: Nětko sy tśicećí lět. — Tak so sebi woprawdźe lubju, čuju dźeń, zo mózu nésto woprawdźiteho wukonjeć a też wukonjam. Na wšitko hladam z hordoznym mérom. Nětko, — haj nětko budu sebi zaso z lóštom swój dźenik pisać, zo bych so widźał, kajkiž sym. Wém, zo po létach budu strony tuteho dźenika z hordosću čitać. A štóž je budźe čitać po mojej smjerći, budźe wolać: Hlej muž!

Sym z razom tak hinaši człowjek, zo předwczerawši dźeń so mi zda być hižo šéra zaměrnosć. A ani njemóžu swoju zaměrnosć zrozumić. Sym drje sej skoro kóždy dźeń swoje zapiski činił, ale nětko čitam te zapisane myslički a njerozumju jim wjacy. Wjacy z howu: čehodla sym to tak napisał? Čehodla ideale? Čehodla wuknjemy ideale? Słónco zhubja čopłotu — lodowe oceany. Mi je tak zrudnje, nic k smjerći, ale k samomordarstwu.“ — „Mróčele hrožaceho wulkeho njezboža, abo zaćuće, zo je swět so sypnył.“ — „Móže być, zo sym so zmylił.“ — „Před živjeńskim nadawkom a po nim; tola nie radostne zaćuwanja, ale zrudne prašenje.“ — Žalostne hłuposće! Njestrowe ćuće. To tohodla, zo njemějach jasneho zaměra a kruteje wole, zo sym zapadnył do běha wšědneho živjenja a zasparnych wašnjow. Kak wysoko stoju zrazom nětko!

„Z prénja: Nětko sćinju advokatne pruhowanje; nimo méry spěšnje je sćinju . Z druha: Budu so cyle wěnować studijam. Do kenclije njepóndu, dóniž njebudże po pruhowanju; mój šef mje njewušmórnje ze kenclijskeho zapiska, zhubił bych dźeń a tym kus předpisaneje sydomlétneje praksy. Z treća: wobnjezuju so zeyła na swoje bydlenje, do korčmy njezastupju, ani wječor nie. Je to hrěšne, kelko pjenjez sym přeběrał kóždy dźeń w tym hłupym skače. Ani njedźelu na Přikopy njepóndu, do dźiwadła też nie, zeyła nihdźe, njech sej knježna Franciska wuwiuje šiju!

Wubjerna myslička! Bych so za nju wokošił. Haj, na Mału Stronu počahnu. Na tu poetisku měrnu Mału Stronu, mjez ćiche lube susody nihdźe do někakjeje zabytoje wulički. Haj za mój nětčiši nadobny dušiny staw trjebam absolutnje poetisku wokolinu. To budźe łóšt! Ćichi dom, rjana jstwa, pohlad na zamysleny Petřin, pohlad do ćicheje domjaceje zahrodki — zahrodka dyrbi při domje być — dźeło a měr. Čuju to runjewon, kak so mi hrudź rozšěrja. Hnydom do toho — swjaty Jurij je před durjemi. Njemylu-li so, su na Petřinje sołobiki

---

Mam zbožo. Bydlenje, zo bych sej ani njemohł lépšeho přeć, w ćichej Wujezdskej wulicy. Tam so skhowam kaž dźéćo do swojeho potajneho kućika, nichtó wo mni ničo njezhoni, nichtó!

Hižo zwaha so mi domčk wo dwěmaj poskhodomaj lubi. Jenoź, zo njebudu samostatny podruźnik, jenoź w podróżstwje, ale što to wadźi! Moja nastawaca „knjeni“ je kondukterowa; knjeza konduktera, — je nihdźe na żeleznicy, — njejsym hišće widźał. Jězdże skoro stajeje. Maja w prěnim poskhodźe tak wulke bydlenje, zo je cyle njetrjebaju. Wulku jstwu na wulicu, potom kuchnju, potom dwě jstwičcy w křidle zady, tej sym najał. Tři wokna du do dwora, jedne ze zadnjeje jstwčiki do zahrodki a na Petřin. Rjana zahrodka, zo tam smě kóždy — nó ja tam njepóndu, budu studować. Tola přijomna je ta zahrodka. Dokelž je dom přitwarjeny k Petřinej, je dwór spadowacy a zahrodka je we wysokosći skoro prénjeho poschoda, tak zo je moje wokno skoro přizemno. Hdyž přistupich k woknu, słyšach z Petřina škowronči spěw. Woprašach so, su-li tam też sołobiki. Su!

Kondukterowa je młoda, snadź dwajadwacećelětna žónka. Je šikwana, tak strowje šikwana. Wobliče njeje drje klasiscy prawidlowne, broda je trochu šěroka, tola ličcy stej kaž różowy somot a woči — trošku wulkej — stej kaž kostrjanc módrej. Pěstoni dźéćco, sydom měsačnu hólcku — Katku — a wot ludźi słyšał człowjek hnydom cyły žiwjenjopis. Katka ma hłowčku kaž kulu, wulkej wóčcy, po maćeri, a hlada njeskónčnje hłupje. Tola hdyž człowjek na to přećelnje pohladuje, započnje so kula smjeć a w tupymaj wóčkomaj hraje z razom na sto škričkow a wóčcy matej z razom tak přijomny wuraz, zo myslu, jandźelk so posměwkuje. Pomajkach Katku po ličku a prajach: To je rjane dźéćo! Je přeco derje sej dobyć maś z khwalenjom dźěsća. „A ćicha je, skoro ani njezaplakuje“, khwaleše ju mać. To je mi jara lubo, studijow dla.

Hdyž běch prajił, zo sym doktor prawow, bě kondukterowa widźomnje zwjeselena. A hdyž běch ji prajił, zo rěkam Krumlowsky, zawoła: „Jejdyrko, to je rjane mjeno!“ Či ludźo rjeknu wšitko tak wot wutroby. Doréćachmoj so, što budu płaćić za jstwu a posłužowanje a snědań, kondukterowa mi budźe płokać a posłužować a warić snědanje. Na prawu ruku deleka pola duri je korčma, čista kaž běch widźał, wot tam budu brać wobjedy a wječerje. „Mój, hdyž je muž doma, bjerjemoj też wot tam; maja tam domjacu jědź.“ To je wubjerne, zo lubuju domjace jědźe. Nimam rad tu korjenjenu korčmarsku kucheń, mi su „skubańki“* a jahły a začinjene nudle sto króć lubše hač wšitke pječenje. A na lěwu ruku deleka ma šewo swoje klamy, a runje nade mnu, w druhim poskhodźe, bydli krawc, što chcu hišće wjacy!

(Pokračowanje sćěhuje.)

* Jědź, podobna našim tołčenym běrnam.

a štyrjoch ſ Ramišchom do Schkrachowa, hdjež wobaj wječerjeschtaj. Ssamšny wječor wopytaschtaj hišchcze pokładnika khorobneje kaby w Korjymju, wěſteho Waldu. Ramiſch ſtražowaſchi ſašo pſchi kole, Gurtner pak pſchedſtaji ſo Waldje ſašo jako ſtražmiſchtr Reinhald ſ Budyſchina, wudawajo, ſo ju wopačne pjenjezy mjes ludźimi a ſo dyrbli tohodla pokładniju pruhowacź. Walda pſchepoda jemu 205 hr., kotrejž Gurtner ſobu wſa. Na druhi dźeń dojedźeſchtaj do Neugersdorfa a wottam do Eibawy. Tu ſadaſchtaj ſebi, wobaj w uniformje, ſo by jeju pótowny agent Zyß nutſpuſchćił. Tutón pak jeju wotpokſa, pokſajujo na to, ſo dyrbitaj najprjedy po měſchčanoſtu hicź. 6. nov. rano wokoło 6 hodźin da ſebi Gurtner na ſamſne waſchnje kaž w druhich padach we Hunczerjach pola Juſki wot měſchčanoſty Beyera knihu gmejniſkeje pokładniju, 200 hr. gmejnſtich pjenjez a 450 hr. privatnych pjenjez pſchedpołožiła, cźaſaſche wſchitko ſa „Budyſchſke ſtatne rěčnjiſtwo“ a pokaſa ſnam ſhotowjenu wupokas Budyſchſkeho polizajſkeho komanda. Jako jemu w durjach Beyerowa napſchećiwo ſtupi, hrožeſche jej, ſ ruku na revolwer pokaſujo, hacź ſnadź njewě, ſchto to wojnamjeni, ſo polizaji ſpjećowacź. W Baldrizjanezach pola Biſkopiź pokaſaſchtaj ſo Gurtner a Ramiſch w uniformje w nozy k 16. nov. pſched domom dźěłaczerja Menzla. Na ſawołanje: „Polizaja tu je!“ wotewri Menzlowa, kotrejž muź doma njebě. Gurtner ſaſtupi, Ramiſchej pſchiwołaja: „Kriminalny „woſtańcze wonka!“ Menzlowej prajeſche, ſo dhe jeje muża ſajeczi, dokelž je wopačne pjenjezy wudawał a ſadaſche ſebi, ſo bychu ſo jemu pjenjezy pſchedpokožiłe. Potom cźaſaſche 100 hr. ſam na wopręcze pſchebywazeho dźěłaczerja Fichty ſe Ramnowa a kwitowaſche ſ „kommiſſar Müller“. Kwitowanka bě ſ napodobnjenym kolkom „Sächſ. Spo. Polizeiamt Bautzen“ wokolkowana. Jako pak ludźo ſo ſpjećowacź počzachu, cźełnyſchtaj „polizajej“. Podźiſchu jeju potom ſajachu. Pſched ſudom ſo Gurtner wſcheho wuſna, wudawajo, ſo je jeho Ramiſch we wſcheh padach na wołoſoh, kotrejž mějachu ſo wopytacź, kedźnjeho cźinił. Ramiſch je ſo pſchezo wróćo dźerżał, dokelž je ſe jiſebanymi pjenjećelemy abo ſnaty hył. Pſchezo pak wobkruſcheſche, ſo je Ramiſch pokoju dohyka doſtał. Tón pak praji, ſo je jenoź 65 hr. doſtał. Gurtner ſoſudźi ſo k 2 létomaj a 6 měſjazam khłoſtanje; cźeſtne prawa ſo jemu na 5 łět wotrjeknychu. Mjele łěpje Ramiſch wobſtendźe, kotryž jenoź 1 léto a 6 měſjazow ſajtwa doſta, mjes tym ſo ſo jemu cźeſtne prawa na 3 łěta wotrjeknychu. Na wobej thłoſtani ſo pſchepytowanſka jatba pſchiliczi.

Přilopk.

* **Wopačneho pruſkeho prynza wotkryli.** Njewſchědneho jehaka kotryž jako pruſki prynz pod mjenom barona ſ Korff we Weimaru a Erfurcze wuſtupowaſche, je Berlinſka polizija wuſlědźiła. Jedna ſo wo 22létneho dźěłaczerja Harrya Domelu, kotryž bě wyſchnoſczi hižo wot pſjedawſchich jebanſtwow ſnaty. Domela je ſ dobreje ſwójby. Jeho ſtarſchej ſtej hižo dołho mortwaj. Nan pohřbłuſcheſche ſwonkownej diprłomatiſt. Hótcźej na ſchuli dale njeſpſchiłdże a tak bu ſ tataſkim dźěłaczerjom. W Berlinje wuſtupi potom 1924 jako rjadowaſ baltiſkeho cźerwjeneho khłiża ſ wopačnymi papjerjemi a hromadźeſche ſ dobrym wuſpěchom do ſwojeje kapły pjenjezy ſa baltiſke kraje, doniž jeho njeſajachu.

* **Wopačny Hohenzollernſki prynz.** Wopačny Hohenzollernſki prynz, kotryž pjeho nětčho njedźeleſmi, kaž piſachmy, we Weimarſkej wokolinje wſchěch ſwěrnych monarchiſtow tak prawje ſa kuntku pomě, je nětko też w Kólnje wuſtupił. Polizija ſwěćeſi, ſo je Domela (tak tutón wopačny prynz ſe prawym mjenom rěka) w jenej privatnej penſiji w Kólnje jako baron ſ Rahden bydlił, ſo je ſtrjedź dezembra ſchtyri dnjow pod ſwojim prawym mjenom w „hoſpodźe k domiſnje“ nozował a ſo je w druhim hotelu ſaſy jako knjes ſ Lierzu nozował. Wjetſche jebanſtwa pak Domeli, kotryž wudawaſche, ſo je pruſki prynz Wilhelm jeho dobry pſchećeſel, hacź dotal w Kólnje dopokaſacź njemóžachu. —

* **Tjoje mordarſtwo a ſamomordarſtwo.** W Silweſterſkej nozy ſaraſy 44létny majſchiniſt Valentin ſe Stotnizki ſwoju ſonu ſ liſtowym pozjełakom. Potom ſwotwjerzca płunowe honacźe w ſpanſkej ſtwje ſwojeju dźeſći. Hdyž bě tak jeho ſwójba morna, napiſa wjazy liſtow a ſwoju poſledniju wolu. Potom ſtrěli ſebi kulku do hłowy. Pſchicźina ſurowehu njeſkutka ma ſo we ſarliwoſczi pytacź. — We litwinſkej wjeſy Blaudſchiſu ſu njedaloko Kowna ſu rubjeżniju Schimotoniżej ſtatoſt nadpadnyli a ſu ſwójbu wobſtejazu ſe ſtarſcheju a 4 dźěćmi morili. Po tutym njeſkutku ſapalichu mordarjo ſtatok. —

* **Meteor k ſemi padnył.** S Berna ſo piſa: We wjeſy Ulmizach njedaloko Murtenſkeho jězora je hodownizku rano ſ hrimotazym wjeſelotom a daloko ſahajej ſwětłinu meteor k ſemi padnył. Młody muſſił wuczeſny w poſledním wokomiku ſtrachej ſaražene. Jedna ſo wo ſeleſoweho meteorita, kotryž bě ſo po ſdaczu wot wjetſcheho meteora wotdźełił.

* **Semjerjeńſka kataſtrofa w Południſchej Ameriźi.** Telegramy ſ Guayaquila pſchinoſchuja powješće wo wulkej ſemjerjeńſkej kataſtrofy, kotraž je ſo na hranicach ſtatow Ekuadora a Kolumbiſkeje ſtała a kotraž po ſdaczu ſ wudyrjenjem vulkana Cumbala ſwiſuje. Wjazy mjeſtaſ-we we Kolumbiſkej a tež wjele wjeſkow w Ekuadoru ſo ſnicźi. Pa thżaſnaſ. ſu wobhydźerjo ſtwoje dyhoty ſhubiłe. Se podjeńſkimi ſtorjami, kotrejž ſpěſnuje ſa ſobu ſtedowadźu, ſo wjeſze Genchuzal a Albana ſkoro dopołnje ſapuſczeſchtej. Na żeleſniſtej cźarje Guayaquil—Quito łeżace mjeſto je wobeh cźeſko domaphtał. Schłoda w tutom mjeſce ſamom ſo na ¼ miljona puntow wobliczi. — Vulkan Cumbal w Kordillerach je najſpanjeſcha wohenſłuwaza hora w Južnej Ameriźi. Wona leži na mjeſach hižo mjenowaneju ſtatow Kolumbiſkeje a Ekuadora. Hórſka krajina, hdjež je ſo najſpomnjena wulka naturiſka kataſtrofa ſtała, je hiſchcze malo pſchepytana a thětro wotlełana. Tohodła ſu powješće wo podawka też tak njeſwiſowaze. Kelko ludźi je pſchi kataſtrofuſje ſmjercź namałało, njeje hiſchcze ſnate.

Hospodarſki rozhlad.

Schtwórtk, 6. wulkeho rózka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,205	100 pólsk. markow	—
ſeadſelski punt .	20,411	100 čeſkoſt. krónow	12,45
100 ſwajc. frankow	81,23	100 franc frankow	16,58

Na Berlinſkej burſy běchu wiki wožera ſłabſche a njejenake, jenož na kónzu ſo trochu ſtuſcheliche. Pjenjezne wobſtejnoſcze ſo ſlěpſchichu.

Produktowe wiki w Berlinje. Płacźiny ſa ſchcźenu na wuſkrajnych wikach ſo wožera hiſchcze bóle ſnižichu. Wožera poſtiſcźeſche ſo malo tukrajneje pſchenicźy a tukrajneje rožki. Płacźiny ſo jara njejpſchemjenichu. Dobra pſchenicźna muka ſo wobeſhe cźeſzy pſchedawa. Jenož dobre druźiny jećmjenja a wowſa namakachu kupzow. Zentnaŕ płacźeſche wožera:

w Berlinje:

pſchenicźy 13,15—13,30 hr., rožki 11,65 hr.
hacź 11,90 hr., jećmjenja nałětſcheho hr. 10,85—12,25, naſymſkeho 9,60—10,25 hr.
wowſa 9,30—9,40 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicźy 14,05 hr., rožki pak 12,42½ hr.,
ſa meju: pſchenicźy 13,87½ hr., rožki pak 12,45 hr.,
ſa julij: pſchenicźy 13,97½ hacź 13,92½ hr.

Swinjaze wiki wožera ſtrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Płichiwjeſli běchu 338 běhakow a 636 proſzatkow. Te płacźachu:

běhaki:

wulke	77—90 hr.
ſrjenje	55—75 hr.
małe	32—54 hr.

proſzata:

wulke	27—32 hr.
ſrjenje	21—22 hr.

Wiki běchu ſwopręcźele pſchiceſelitſche, połoſiſcha ſnat ſuchu ſłabſche płichi powyſchenych płacźiſnach.

Někotre płacźiny Drježdźańſkich wikow (Markthallen).

Wožera ſtrjedu płacźeſche ſajaz w kóſi, punt 1.30 hr. hacź 1,40 hr., karnikle 1—1,20 hr., bażanty (khapony) 4—5,50 hr., kokoſche 2,50—4 hr., huſy ſarſčane 1,30 hacź 1,40 hr., kacki 1,40—1,60 hr., truty 1,50 hacź 1,60 hr., ſtare kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60—2 hr., hołbje ſchtuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,50 hr., ſimy 2,20 hr., ſchćuki 1—1,20 hr., jabluka 15—40 pf., kruſchwy 20—25 pf., włóſke worjechi 65—100 pf., méd 1,40 hacź 3 hr., běrny zentnaŕ 5,50 hacź 6,20 hr., punt 6—7 pf., ſrjedźna łobzda 35—40 pf., ſyzła 10—15 pf., karoty 12 hacź 15 pf., cźerwjeny kał 8—10 pf., běły 8—10 pf. a kołerepa 10—12 pf., kolrabi 5—25 pf., ſellerij ſchtuka 5 hacź 40 pf., kiſały kał 13 pf., butra 1,90—2,30 hr., dobre mloko 31 pf., ſwarożł 30—35 pf., jeja 17—18 pf. k pſchenicźna muka 31—32 pf.

Na pichedań.

Próſchne jerjowe ſuzy, Uplitzich we Wojerezach.
Rožowa jałojcźka, 13 měſjazow ſtara, E. Hayn we Dubom.
Kruwa wyſokołuſczelnja, Schrjela w Strjadowſe pola Hródka.

Eco pytaja:

Mamſella, knježi dwór w Miłlezach.
Wotrożł, 16—17-létny, Weidlich w Dźibrachcźežach.

Drjetwowa awkzija

na knjeſim dworje we Wujeriu ſobotu, 15. a njedźelu, 16. januara: brěſowe, bubowe, lipowe, wołſchowe drjewo ſa wojnarjow, 400 brěſowych ſerdźow, 140 kulichow, 20 dźełnow rukopanych pjeſkow, 130 halofowych a walcźiwowych hromadow, 400 dubowych kolikow ſa płotne paſtwy.

Dobrowólne pichedadźowanje.

Ssobotu, 8. januara, pſchiſp. w 12 hodź. w „Slotym Lawje“ we Wojerezach: 8 nowych muſzazych wobleſkow, gramofon, ſ 23 płakami a trjebany muſzazy ſwjerſchnik.

Ssudniſzy na pichedadźowanje:
Pjatk, 7. januara 1927:

w Khołmje pſchiſp. w 12 hodź. (hadźerjo ſo w Funkez hoſcźeńſzu ſeńdu): 2 jałcźoj, 5 ſwini a 13 ſmje.
w Delnjej Wótſchinje pop. w 2 hodź. (hadźerjo ſeńdu ſo w Merſiowſkej hoſcźenzu): 2 ſwinjeczi.

Ssobotu, 8. januara 1927

we Wojerezach dop. w 11 hodź. w „Slotym Lawje“ dźełba domjezeje nabohy, korbaćiſkaj ſtołaj, ſtejaza lampa, ſchcźehowe blidło, 4 porny dołhich ſchkórnjow, 5 porow cźrijow, kamor ſa twory, klamarſke blido, radiowy aparat, dźełba cźigarow a napojow, ſud ſyrupa, módry woblek, łcźiny ſwjerſchnik, cźorna muſzaza ſuknja a żymſki ſwjerſchnik, zylindrowy klobuk atd.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźenſa dop. ¾11 hodź.:
Malo żiwjenja, ale krute położenje.
Dop. ¾12 hodź.: Położenje na wikach ſo njeje pſcheměniło. Tendenza: wobſtwjerdźena.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płacźizna po złotej hriwnje.

	5. 1.	4. 1.		5. 1.	4. 1.
Pšeńca	263-266	264-268	bunv	21-22,00	21-22,00
rožka	238-238	233-238	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jećmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	14-15,00	14-15,00
wowſ	179-189	178-188	ſeradella	22-23,00	21-24,00
kukuricа	186-188	186-188	raps, wosuſk	16,50	16,51
pšeńź. muka	35-37,50	35-37,75	lany wosuſk.	21-21,20	21-21,20
rožna muka	33-34,50	33-34,75	poch. melasa	—	—
pł. wotruby	13 25	13,25	běrnj. kruſki	28-28,50	28-28,00
žrane „	12,00	12,00	ſyno, 50 kg	2,75-2,85	2,75-2,35
raps			rožna ſloma	1,70-2,00	1,70-2 05
lane ſymje	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1.35
hróch	31-33,00	31-33,00	wowſna „	1,00-1,80	0,95-1,20
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	jećna „	1,00-1,30	0,95-1,25

Płacźiny rěznego ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

5. januara 1927. Płacźiny po centn. a zł. hriwnach.
Skótne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 271.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěznеje hódnoſce hač do 6 lět .	60—62
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene .	56—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe .	49—52
Mjenje picowane wěſch ſtarobow .	43—46

Byki 451.

Połnomjaſne, wuroſcźene, najwjetſeje rěznеje hódnoſce .	57—58
Połnomjaſne, młódźe .	52—54
Mjenje wukormjene młódźe a derje picowane ſtarſe .	49—51
Spatne .	45—47

Jałojcy a kruwy: 758.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěznеje hódnoſce .	49—52
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěznеje hódnoſce hač do 7 lět .	37—43
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódźe kruwy a jałojcy .	26—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy .	18—23
Mjenje a ſpatnje picowane .	—

Cźelata: 2303.

Najlěpše wukormjene .	83—95
Mjenje wukormjene a tajke woł cyca .	65—80
Spatne.	52—60

Wowcy: 3092.

Młódźe a ſtarſe wukormjene (2 druźiny) .	42—50
Starſe wukormjene (3.) .	36—40
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.) .	30—35

Swinje: 7482.

Połnomjaſne, wozebitych raſow a jich křiżomjow, hač do 1½ lět ſtare .	81
Wukormjene .	80—81
Mjaſne .	77—80
Spatne .	75—77
Ssamy a kundrowy .	72—74

W Berlinje wuſtupi połom też w novembru we wożedźnym hotelu jako „pruſki prynz Wilhelm“, wołta pak jenoź dźeń a ſhubi ſo pſchichodne ranje. — Dźiwacz ſo dyrbimy, ſo je tutón dźełaczeſ we Weimaru tak dołho tych najwożebnijſich knježich ſa błaſnja měł. Offizérozi wſchitkich měſchčanoſta, ſaſtojnizy, dźiwadźelnizy, krótko wſchitkży jemu wěrjachu, hacźrunjeż bychu ſebi tola rjez dyrbjeli, ſo by wyhlad ſo woprawdźity prynz tol kuſt bóle po prynzowſku ſadźerżeczy. Swoju rólu wſchak njeje hubjenje hrał. Je powědał wo „trutej macźeri“ a wo khěžorowym pſchećelu ſ Berga, je pił a jědł, ſo w aucze wokoło wojnzy, na hońtwy a do dźiwadła ad. ſo pſchepraſchowacź dał. Se wſchehu pak je widźecź, ſo tola pſchewſe ſ tomu njeſłuſchała, nětkajſeho Hohenzollerſkeho prynza napodobnicź.

* **Wopačny Hohenzollernſki prynz.** Wopačny Hohenzollernſki prynz, kotryž pjeho nětčho njedźeleſmi, kaž piſachmy, we Weimarſkej wokolinje wſchěch ſwěrnych monarchiſtow tak prawje ſa kuntku pomě, je nětko też w Kólnje wuſtupił. Polizija ſwěćeſi, ſo je Domela (tak tutón wopačny prynz ſe prawym mjenom rěka) w jenej privatnej penſiji w Kólnje jako baron ſ Rahden bydlił, ſo je ſtrjedź dezembra ſchtyri dnjow pod ſwojim prawym mjenom w „hoſpodźe k domiſnje“ nozował a ſo je w druhim hotelu ſaſy jako knjes ſ Lierzu nozował. Wjetſche jebanſtwa pak Domeli, kotryž wudawaſche, ſo je pruſki prynz Wilhelm jeho dobry pſchećeſel, hacź dotal w Kólnje dopokaſacź njemóžachu. —

* **Tjoje mordarſtwo a ſamomordarſtwo.** W Silweſterſkej nozy ſaraſy 44létny majſchiniſt Valentin ſe Stotnizki ſwoju ſonu ſ liſtowym pozjełakom. Potom ſwotwjerzca płunowe honacźe w ſpanſkej ſtwje ſwojeju dźeſći. Hdyž bě tak jeho ſwójba morna, napiſa wjazy liſtow a ſwoju poſledniju wolu. Potom ſtrěli ſebi kulku do hłowy. Pſchicźina ſurowehu njeſkutka ma ſo we ſarliwoſczi pytacź. — We litwinſkej wjeſy Blaudſchiſu ſu njedaloko Kowna ſu rubjeżniju Schimotoniżej ſtatoſt nadpadnyli a ſu ſwójbu wobſtejazu ſe ſtarſcheju a 4 dźěćmi morili. Po tutym njeſkutku ſapalichu mordarjo ſtatok. —

* **Meteor k ſemi padnył.** S Berna ſo piſa: We wjeſy Ulmizach njedaloko Murtenſkeho jězora je hodownizku rano ſ hrimotazym wjeſelotom a daloko ſahajej ſwětłinu meteor k ſemi padnył. Młody muſſił wuczeſny w poſledním wokomiku ſtrachej ſaražene. Jedna ſo wo ſeleſoweho meteorita, kotryž bě ſo po ſdaczu wot wjetſcheho meteora wotdźełił.

* **Semjerjeńſka kataſtrofa w Południſchej Ameriźi.** Telegramy ſ Guayaquila pſchinoſchuja powješće wo wulkej ſemjerjeńſkej kataſtrofy, kotraž je ſo na hranicach ſtatow Ekuadora a Kolumbiſkeje ſtała a kotraž po ſdaczu ſ wudyrjenjem vulkana Cumbala ſwiſuje. Wjazy mjeſtaſ-we we Kolumbiſkej a tež wjele wjeſkow w Ekuadoru ſo ſnicźi. Pa thżaſnaſ. ſu wobhydźerjo ſtwoje dyhoty ſhubiłe. Se podjeńſkimi ſtorjami, kotrejž ſpěſnuje ſa ſobu ſtedowadźu, ſo wjeſze Genchuzal a Albana ſkoro dopołnje ſapuſczeſchtej. Na żeleſniſtej cźarje Guayaquil—Quito łeżace mjeſto je wobeh cźeſko domaphtał. Schłoda w tutom mjeſce ſamom ſo na ¼ miljona puntow wobliczi. — Vulkan Cumbal w Kordillerach je najſpanjeſcha wohenſłuwaza hora w Južnej Ameriźi. Wona leži na mjeſach hižo mjenowaneju ſtatow Kolumbiſkeje a Ekuadora. Hórſka krajina, hdjež je ſo najſpomnjena wulka naturiſka kataſtrofa ſtała, je hiſchcze malo pſchepytana a thětro wotlełana. Tohodła ſu powješće wo podawka też tak njeſwiſowaze. Kelko ludźi je pſchi kataſtrofuſje ſmjercź namałało, njeje hiſchcze ſnate.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyſzin. Z přileżnoſcu koncerta „Lipy Serbſkeje“ — 12. I. 27 — pojědźe pop. ½5 hodź. wot Serbſkeho Domu wulki ſtatny awto do Pančic. Štóž chce ſo na jězbje za tuni pjenjez wobdźělić, njech ſo z časom w Smolerjec knihaŕni abo pola podpiſaneho zamołwja. (Jězba płaći tam a ſem jenoź 1.50 hr.) P. Krječmaŕ, předs. „Nadźije“.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ změje njedźelu, 9. wulk. rózka, pop. w 3 hodź. pola Haškec ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Hospodaŕſki wotrjad ſo k temu přizamknje dła ſkazanja naléžn. ſymjenja a wapna. Přińdźće wšitcy! Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh“ wotměje ſobotu, 8. januara, wječ. w 7 hodź. w žurli „Herzog Albrecht“ (Albrechtstraße 41) swój hodowny ſwjedźeń. Wosebje přeporučujemy naše bratrowſke towaŕſtwa „Jednotu“ a ſpěwne tow. „Hromadnik“. Naše ſobuſtawy a znaći přeſeljo ſo k wopytej wutrobnje přeproſuja. — Njedźelu, 16. jan., wječor w 5 hodź. zeńdźemy ſo k hłownej zhromadźiznje pola knieza Zmija na Christianskej dróży 22. Namjety maju ſa hač do 15. jan. pola předsydy knjeza Šołty (Gabelsbergerſtraße 12) wotedać. Winowatoſć wšěch ſobuſtawow je, ze wěſće a z dypkom přińdu. Předs.

Jaſeńca. „Kat. Bjesada“ wuhotuje přich. njedźelu (9 I.) swój założeński ſwjedźeń, na kotryž ſo wšitcy Serbja z blizka a z daloka přeproſuja. Předsydstwo.

Lichań. „Zernička“ změje pjatk, 7. I, wječor ½9 h. pola Rudolfec poſlednju přuhu za ſwjedźeń. Kóždy dyrbi wěſće přińć. Předs.

Njebjelčicy. Naša „Jedn. Sokoł“ zarjaduje njedźelu, 9. I, wječor ½8 hodź. ſwjedźeń ze zwučowanjom, z dźiwadłom a wustupom dźěći. Wšitcy Serbja ſo na njón wutrobnje přeproſuja.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ (zhromadny khór) ſpěwa ſobotu (8. I.) wječor we wosmich w Pančanskim hoſcźencu. Přiſlušnoſć kóždeho ſpěwarja je, zo při tutej pruzy ſo wobdźěli. Wupoščene noty nic zabyć!
Předsydstwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł.“ Dźěći maju na Třoch kralow hnydom po nyšporje dźiwadłowu pruhu a w 3 hodź. zwučowanje. — Dorosćeni maju pjatk wječor z dypkom 8 hodź. zwučowanje. Dokelž ſo na ſwjedźeń přihotujemy, přińdźće wšitcy. Načolnik.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. :: ::

Číslo (Nr.) 5 **Budyšin — Pjatk, 7. januara 1927 — Bautzen** **Lětnik 80**

K rozjasnjenju.

So njebychu wopačne měnjenja wo wobhódźenju mojeju dźowkow pschi Bělogradźskim žerbskim spěwańskim konzerće nastale, mam po wěrnosći sledowaze wosjewić:

Bělogradska žiwjoła, kotraž je w poslednim lěću po Němsku puczowała tež moju žiwjoła wopytała, je mojej dźowaju na žerbski konzert jeneho Bělogradskeho spěwańskeho towarstwa a prostwu pscheproschyła, so byschtej někotre žerbske spěwy a pěsnje pschednjesłej a spěwarjow hłowa žerbskich spěwow pralvje wuprajiła natwoczilej. Wo žiwjedźenistim powitanju, wo wotmyslenej rěczi universitneho profesora Nowaka a wo położenju wěnzow na row njesmatcho wojaka a žerbskich wótczinow njeje ho w pscheproschenistim lisce ničžo prajilo, kotryž je hakle schtyri dny psched konzertom doschoł. Wo tym drje spomnjena žiwjoła žama ničžo njeje wědźała. K położenju wěnza njech je na to pokasane, so je prěnje dny tuteho tydźenja bulkopaze wotdźělenje Hamburgskeho sportskeho towarstwa po dobywježerej wubědźerskej hrě w Parisu wěnz na row franzowskeho njesmatcho wojaka położiło. Tohodla pak ho w Němskej nichtó njeje rosboril.

Marko Smolerjec.

Po serbskim koncerće w Bělogradźe.

Rěcz universitneho profesora Nowaka pschi žerbskim konzerće w Bělogradźe je w Němskej wjele njeměra naczinika. Wo potkóženju žerbskeje rěcze we Łužicy njeje mě ho tež we wukraju ničžo rěczeli. Hdyž ho to stanje, potom ho Němcy hluboke sschiwdźeni cźinja a hnydom sa diplomatistim zakrocźenjom wołaju. Tón króć njeju tricźali dołho na to cźakać. Po telegrafiskej powěsći Bělogradskeho dopisarja „Berliner Tageblatt" je ho němski pósłanz w Bělogradźe w ministerstwje swonkownych naležnosćow wobhonił, hač je powitanje Łužiskich Serbow offizialny charakter mělo. Na to je ho wotmolwiło, so južnoslowjanske knježerstwo njeje s tej naležnosću ničžo cźinicz mělo. Mětko ho w Němskej nadźijomnje směruja. Tak je ho je schkrěczenjom němskich nowin s mokeje kuntwory žerbskeho konzerta w Bělogradźe wulki elefant wutworił. Na jbože njeje k diplomatistim schmatańzam doschło

Němska je zaso na postajenym dnju wójnske wołkodźenje zapłaćiła.

Generalny agent sa saplaćenje wójnskeho wotschkodźenja, Gilbert Parker, je wosjewił, so Němska swoje winowatosće, na kotrej je ho po Dawesowym planje swjasała, swědomnicze a porjadnje dopjelnja. W minjenym lěcze je wona 350 miljonow dollarow na wotschkodźenišći konto saplaćiła. Posdźischo dyrbja němske wotplaczenja lětnje na 600 miljonow dollarow horje stupacz. Nadźijamy ho, so budże Němska k taksomu wulkemu wotplaczenju dosć žiwna. Schto pschichod pschinjeże, njechodźi ho do prědka rjec, tola **amerikanski lud dyrbjał wědźeć, so ho, hdy by snadź Němska njemohła najnowischu summu saplaczicz, njeby Dawesowy plan ho rozpadnył.** Plan je najskerje dosć porużny, so by mohł ho po kóždym położenju wěsoło słojicz. W Němskej je pokaczowa wola k měrej. Locarnski pakt bě wjmras tuteje wole. Stresemann a Briand derje k žebi stejitaj a wěrju, so je jeju wobsobinske sadźerzenje typiske sa pscheco bóle žiwlu jsadźenišku politiku njes woběmaj knježerstwomaj.

Němske ranše twjerdźizny a wónski material.

Němski kabinett je schtwórtk pod pschedsydźivom němskeho kanzlera a w pschitomnosći generała Heya a s Pawelsa instrukcije sa jednanja wo rańschich twjerdźijnach postajił, kotrež ho w bliźischim cźasu w Parisu sapoczną. Wocźakuje ho, so nowe instrukcije spěschne kónczenje jednanjow s konferenzu swjasarskich pósłanzow smóżnja. Pjatk je ho kabinett s praschenjom materiala saběrał, we cźimž ho w Barlinje dale jedna

Nowa żelesniza s Hornjeje Schlesyskeje do Gdynje.

Pólska je žebi njedaloko Gdanska (Danzig) wójnski mórski pschistaw w Gdyni natwarila. Kaž Warschawske nowiny pischu, mětko pólske knježerstwo s belgiskim finanzarnym konsorzium wo twarje żelesnizy jedna, kotraž by pólsku Hornju Schlesyku s mórskim pschistawom w Gdyni swjasała. Prjedy je pjeza pólske knježerstwo konzeżiju sa take żelesnizu, kotraž na 600 kilometrow měrjeż, franzowskemu konsorziju dało. Tón pak njeje mohł trěbny kapital we wyšokosći 300 miljonow stotych frankow wobstaracz.

Wosudy přećiwo francowskim a jendźelskich wojakow w Porheinskej.

Franzowski wójnski sud w Chrenbreitensteinje je jeneho wojaka wobhódźeńskeho wójska sudźił, kotryž je sprytak, jemu holzu wunmozowacz. Wojaka k jastwu na jene lěto sasudźichu.

Psched jendźelskim sudom we Wiesbadenje je ho proces pschećiwo schtyrjom pachołam s Wórsdorfa pola Idźsteina wjedł, kotrychž su Jendźelczenjo hodownicźu wjecźor dla pukow w korcźnje sajeli. Jendźelski statny rěcznik pschi spocźatku jednanja pschińsna, so jedyn z jendźelskich wojakow njeje wjazy zyle stróžby był a so je snadź tež pschećiwo němskim hosćam wupady cźinił. Němcy pak su je swojim postupanjom pschećiwo wojakam pschedpisma ordonanzow franili. Njedźiwajcz teho sud wobskorżenych wuwinowa.

Ruska wschitkich wukrajnych duchownych wupokasuje.

Bolschewiske knježerstwo je wukas wudało, po kotrymž ho wschitzy duchowni, kotřiž njejsu z rusiskim stacźenjom, wupokasaju. Jako jenicźki znjeć zastupjeć Zargradskeho patriarcha, grichiski archimandrit Wałsilij, w Moskwje wostacz.

W Litwoje su sajo dalschich kommunistow sajeli. We Moskwje su we wulkich demonstracijach pschećiwo nowemu postupanju litewskeho knježerstwa pschećiwo kommunistam roshorjeni.

Dyrbimy při Rheinje wostać.

„Echo de Paris" je schtwórtk wotmolwjenje nehdyschcheho republizynskeho presidenta Millerranda a nehdyschcheho ministerskeho pschedsydy a senatora Francoisa Marsala na wołkolne praschenje wo wuczehnjenju s Porheinskej wojsewik.

Millerand

je mjenowanym nowinam sledowace wojsewił: Hłowna wěc je, so ho němsko-franzowske sbliżenje do powschitkownego wobkuka naschich swonkownych politik sastaji. Sym so sa potwjerdźenje Locarnskich srěczenjow wuprajił, s dobom pak sym na wulki smyłk kedźbliwy cźinił, kotryż w tym wobstejcji, so je franzowske knježerstwo 9. februara 1925 swólnine było, s Němskej jednanje sapoczeło, kotrež ho jenoż na wjeczornu nuzu Němskeje paczahowasche. **Nasch bjeskrach wot bjesstracha naschich swjakarjow w ranju wotwinje.** Se strachom je, wěrjcz, so snadź Franzowska ruzy stykuwjoschi **wupadej Němskeje pschećiwo Pólskej pschihladowacz.** Nadběh Němskeje na Pólsku by zyku Europu sapalił. Njemohli ho sminycz, so dychmy ho do katastrofy bohu storhnyli. Pólska pak zenje njedowoli, so ho nječkto nutesnym pschinna, kotrež je po měrowych srěczenjach dostała. Wjele ludźi měni, so by s měrownymi srěczenjemi dobytym nowym swjasarjam mózno było, ho sakosczeć, a so bychu druhy swjasarjo, kaž Franzowska, chtwile měli, ho shrabacz. **Němska njeje hischcze do pokasała, so je moralizny tak wotbronila,** so bychu mohli s naschebo a se stejischcza naschich swjakarjow wo doczasnym wopuschczenju Porheinskeje jednacz. Sym tele dny składnosć měł, tole měnjenje swonkownemu ministrej sdźelicz. K mojemu spokojenju je mi knjes Briand rjekł, so ho **njeje žanych tajkich jednanjow** pschihotowało. Starosći wo sajimy Franzowskeje njedowola, ho na tajke jednanje ani pomyślicz.

Senator Francois Marsel

je „Echej de Paris" sledowace wotmolwjenje dał: „Mjes telko sjebanymi nadźijemi jena woprawdźitosćej wosława: **Kaž dołho pschi Rheinje wostawamy, wołomit wotstorknjemy, w kotrymž nasche dźesći, kaž nehdy naschi wótcowja a my sami njetwjerdo pschicźahnjechu widźachmy.**

Jendźelski trónsti nałožnik pola Londonskich khudych.

Jendźelski tránsti nałožnik, kotryž Walesti pryncz rěka, je Londonski dźel khudych wopytał. Kaž Londonske nowiny pischu, je hubjenjowo, kotrež je pryncz w tamnischich wobydlenjach widźał, jeho hłuboko jimało. W schtyrjoch jiwach a dwěmaj komorkomaj je pryncz 21 wołsobow nadeschoł a s prawom je rjekł, so žu tajke wobydlerske wobstejnosće cźłowjekowi njecźodne. Swjeselaze by było, hdy bychu ho po prynzowym wopyće wobydlerske wobstejnosće polepschile.

Diplomatiske pleciźny w Albanskej.

W druhim nastawku „New-York Herald" wo diplomatiskich pleciźnach, nastupazych italisko-albanski pakt, praji, so je ho južnoslowjanski diplomatiski sostupjeł w Tiranje wo to prózowak, so by presidenta Achmeda Zoga wotdźerżak, pakt s Italiskej potwjerdźicz. Na južnoslowjanski protest je Zogu wotmolwił, so je pod nazyschczom Italiskeje nuzeny był, pakt podpisacz, a runje tak je jemu jendźelski pósłanz k podpisej radźił. „New-York Herald" pschisłyschnu, so stej wobej wulkomozy Italisa a Jendźelska, kotrejž stej dyrbjałej albanisku njewotwisnjosć schkitacz, pakt s Italiskej pschinuisowałoj. Gdyž ha ho podpisej wěsy wotkryły, so franzowske knježerstwo sjebane widźesche; pschetož tu so dohladachu, so so na Balkanje wěcy hinak pleru, hač tu w Franzowskej wocźakali.

Što je Abd-el-Krima na wójnu z Francowskej nadjeral.

Parizki „Matin" so s wopomnjenjami sabera, kotrej Abd-el-Krim wojsewja a w kotrychž we nastacźu wójny we Rifu powěda. Abd el-Krim praji, so žu ho jemu pjenjesy a bróńe sa pschipad potřebje, so by franzowsku Marokkowsku nadpadnył, cźemnjł pak je ho pschecźiwjał. Dokelž je jemu wo wójnu pschecźiwo Schpanjolej jschło. Pschi potřebnosćach su ho nic jenoż Němska a bolschewistiska Ruska, ale tež druhe mózнosće wobdźerże. kotrež w Europje s Franzowskej dźerża. Do poslednich małej dyrje ho Jendźelska a Italska liczeć. K wójnje s Franzowskej je ho pjeza dla sałbowanja swojeje nahladnosće njes njimi splahami rozsudźił.

Wójna w Chinje.

Jendźelske alarmowaze powěsće w Chinje.

W Hankawje bydlazym Jendźelczanam je ho pschikasało, so bychu jendźelske žydlischcza wopuschczili. Wukrajne žydlischcza a banki, tež jendźelski konsulat su chińske bronje dostałe, so bychu ho mohłe pschećiwo chinescham krakej sakitacz. Se Shanghaja žu wschitke wójnske kórbe, kotrež tam njejsu trěbne, do Hankawa pósłali. Pódźelu je jedyn chinesti nasdźiwar luda jeneho němskeho stacźenja s kacźenom cźeżko sranił. Město Wuhn nad rěku Jangtje je ho do cźista wunitbiło. Do Hankawa staj dwaj amerikanskaj kanonskaj cźołmaj k schtikanju amerikanskich sajimow pschikiełkoj.

Cźekanje s Hankawa.

Reuterez powěsćerńja s Hankawa powě, so je ho we běhu posledních 24 hodźin 300 jendźelskich žonow a dźećí s Hankawa, Jschanga a Kiutiangа, hdyž je njepschećelske bibanje pschećiwo Jendźelczanam wobżebje žyłne, s dwěmaj parnjomaj tódźomaj do Shanghaja wutkowało.

Zjednoćene staty połnócneje Ameriki prezidentej Diacej bróńe podawaja.

Kaž je w New-Yorku žiwjschcej, je nikaragwajski presidenk Diaz, kotrehož wojsko pod žiwlnym njedostatkom munizije cźerpja, wot to prosył, **so by Washingtonske knježerstwo dowos munizije dr. Nikaragwy dowolił.**

Diazej je ho jeho prózwa ruczje dopjelnika. Kaž „Associated Preß" z Managuy powě, **je statny departement knježerstwa Sjednoczenych statow Diazej dowolił, žebi se Sjednoczenych statow 1000 cźełbow a 160 maschinistich cźełbow, kaž tež nekotre miliony patronow pschinjeć dacz.**

Po Washingtonskej powěsći žu **połnócnoamerikanscy namórnischi wojakam pschikasało, so bychu nikaragwanske hlowne město, Managuu wobsadźili.** Jendźelski a italski pósłanz w Nikaragui staj połnócnoamerikanskemu diplomatikemu sastupjerjej prajiłoj, so je žiwjoła jeju słaczana now w Nikaragui wohrożene a so je tohodła **wukrajne schkity** tanje trěbne.

Połnoznoamerikanśkyj wojazy ſu wójnſti material zebrall.

S Hłownoho kwartéra ſhéżkaſtśkich liberalnych w Nikaraguі ſo powéſćej rosſérja, ſo ſu połnóznoamerikanſkyj namórnſtwowi wojazy w Puerto Cabezasu wójnſti materiał a ſkłady zebrall, kotreż ſu liberalnym błuſchale. S tym ſu Sjedinoćene ſtaty ſjawnje pſcheſtupiwe ſwojenu pſchipowědženju ſtajiſe, ſo ſu njebudża do ſnutſkoweho wojowanja w Nikaraguі tykacź a ſo njebudża Diazej pomhacź. S dobrem ſo ſu Waſhingtona wojſeſuja, ſo ſu amerikanſke ſajimy we wotwiſnym druhim kanalu pſches Sérjedźnu Ameriku a pſchi Fonſeſkim ſaliwje wohrożene, a ſo je tohodła nuſne było, wojakow na nikaraguaſti brjoh zwnhadźeć. Wo tajſim wohroženju pak ſo njemóże wěrźeć. Nichtó w lehnje nikaraguaſkich liberalnych zhubi na to njezpomnyſli, ſo derje nadobnych ſajimow amerikanſkich priwatnych wohrożowa abo amerikanſkeho knježerſtwa pſchimaćz.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 7. januara 1927.

— Wo wjedrje. Wječera wječor we 7 hodź. barometer 730, hygrometer —6, thermometer we dnjo +2. Dźiwje rano we 7 hodź. barometer 734, hygrometer —4, thermometer we nozy 0. Wuhladny na njeſtajne wjedro. — Nalěwe wjedro je tuchu njewobſtajny ras pſchiſkałko. Nižiny nad ruſiſcheſ Europu ſu roſcżahnyte ſe połnozy hiba pak ſo nowa niżina. Ta pokaſuje na mile wjedro. — Wyſoki Biskayſki ſaliw blížſi ſo wyſchinu. — Jutſe ſo bołoty ſkhadża błónczko 8,11 hodź. a khowa ſo 4,03 hodź. Měſaczk ſkhadża dop. 11,04 hodź. a khowa ſo wječor 10,04 hodź.

— **Wopyt dweju Sserbowkow w Běłohrodźcu ſ nimi ſmiwowaze podawki ſu w němſtich nowinach wulke rosharjenje wuwabiłe. Tu piſanju němſtich nowin ſo ſa, każ bychu tam tej druhi Sserbja pobyli. Tak wjele każ jimy wobtruċzene dóſtali, tam jadyn muſſi Sserb jěſ njeje. Dokelž němſke nowiny wudawaſja, ſo je tam direktor Sserbſkeje ludoweje banki knjez dr. Pożedeł pohnt, ſtupa pſchedſtejiżeſtwo banki tomu napiſcheżiwo a němſkim nowinam tole piſche:**

„We Waſchich nowinach pſchinjeſeſe direktora Sserbſkeje ludoweje banki w Budyſchinje, dr. Pożedela, ſe ſpytnymi Běłohrodſtkimi podawkami do ſwiſka. Pſchedſtejiżtwo banki ſ tutym wuſnawa, ſo direktor dr. Pożedeł 1. ſ jeho żanehо tajkeho pſcheproſchenja dóſtał njeje. 2. ſo je wo cżaſ podawkow, każ ſnate 2. januara t. l. wotmětnych, w Budyſchinje pſchebywał. 3. ſo je ſo łóżedeho uamoſkwjenja k wobdźělenju Sserbow pſchi tym ſ jeho ſtrony ſtalo.

Tohodła ſu ſ banku a jeje wjednitſtwom ſpleċzene wudawanja dokładnje njeirzebawiſche.“

— **Błaki na ſtónczku ſażo pſchibéraja.** W dezembru běżchu ſo błaki na ſtónczku nimale zyle ſhubiłe. Ale hnydom na pżenim dnju noweho lěta ſjewiſchtaj ſo nowaj wulkaj błakaj na ſtónczku. Jedyn z nich je hižo hacź do ſrjedź ſtónczka pokraczował, druhi hakle tele dny do ſrjedźa pſchińdże. Po wěſtej aſtronomiſkej periodje błaki na ſtónczku pſchibéraja a ſu najwjetſche a najwjetſche w haprileji. Błaki na ſtónczku ſu ſpytnymi wulkaſtkimi wubuchami ſjednoċzene, hwěſdarjo ſu wobkedźbowali płomjoſowe wubuchi, kiż ſu mjeńſchimi dołho trałe. W ſandżowym lěżze bě wot 18. hacź do 26 ſeptembra najwjaſy błakow na ſtónczku, wone pſchikrywachu ſchéſty dźeł ſtónczkoweho pſcherjeſſa. Běchu potajſim 225 000 kilometrow ſchéroke. Semja měri w pſcherjeſu jenoż nіż zyle 13 000 kilometrow. Tak ſwěbi wulkoſći błakow ſ naſchim ſkótkim rozumom pſchedſtajiċ njemożemy. Tele błaki ſtutkowachu też na naſchu ſemju a pſchinjeſechu ſemjerjenja a taifuny. Też wichorowa kataſtroſa na połkupje Floridże w Ameriży ſwiſnje ſ błakami na ſtónzu.

— **Schtóż chże ſwoje dżeċi do wuczby dacź,** ſo bychu rjeſnjeſko nawukle, njech je jenoż taſim rjemjeſlniſkim da, kotreż ſu mjeńſchiſke pruhowanje wobſtali a kiż maja prawo k kwalifikacji. Porjadna wuczba wobſamknje ſo ſ pożnimi pruhowanjom. Wuczba **pola taſich rjemjeſlnikow, kotreż nimaja prawa k wuwuczowanju, może ſa wuczownika ſo ſchkodu mėcź, ſo ſo jeho wuczba njeſpchódnaſe.** W mnohich powołkanjach pomognikow jenoż pſchiſtajeſa, hdyż mója wuczowny liſt pſchedpokłaċź.

— **Wo pſchiſtrawjenju wokſnejeze khorownje.** Wo tomle pſaſchenju jednachu wječera w „Wěnym Konju“ we Budyſchinje zaſtupjerjo khorobnych pokładnjow Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa. Sérjedu wotmé ſo też we Sċěrachowje pożedźenje, w kotrymż wo ſamżnej należnoſċi jednachu. Na pożedżenju běchu też zaſtupjerjo khorobnych pokładnjow pſchitomni.

— **Khriwa ſo w Schleſſkej žiwnje roſcherja.** Wożeże ſ Wrótſkawja a Shorjelża ſo powěſ, ſo je wjele ludźi na nju ſthoriło. Pola Mrótſkawſkeje khorobneje dokładnje je ſo wjazy tyżaż ludźi na khripu khorych ſamokwiło. Powſchitkownje pak ſo khoroſcż derje pominje a cżeſſichi ſcżěhkowk ſa ſobu njewotſtaja.

— **Sswobodne mjaſowe jětti (Freibank) w Budyſchinje.** Ssobotu, 8. januara, dop. wot 8 hacź do 10 hodź. wotedawa ſo žyre howjaſe mjaſo, punt po 40 pf., žyre ſwinjaſe mjaſo, punt po 60 pf., žyre cżelaze mjaſo punt po 60 pf. Sswinjaze mjaſo wotedawa ſo jenoż na cżiſtka 2851—2900.

— **Wulki program zwrłuża Hagenbecka** ſapocżnje ſo tež dżenſa wječor we 8 hodź. Wożeże pak pokaſujemy na pſchedſtajeni, kotreż ſo jutſje a ſajutſchim wotmėżeż, popokonju ¼4 hodź. a wječor we 8 hodź. Na wobėmaj pſchedſtajenjomaj pſchedstaja ſo połny program ſe wſchitkimi dreſurowmi cżiſkami, ſe wſchemi rubjeżnymi ſwěrjatami, ſe wſchitkimi tryſkami dźiwich khowow, ſ hobrſtimi cżinkami jeneho Buchny a wulkej indiſkej wuſtajeſcżu, kotruż tu hiſchcże **jenże widżeli njejſmy,** kotraż ſ indiſkimi kſtarjemi, Yoghijemi a Guyaratami wuſtupi. Kharkti ſu też do cżaſa a pſchi zyrkuſowych dokładnjach wot dop. w 10 hodź. dóſtacź.

— **Měſchczanſki zeremoniſti miſchtr.** Każ ſo nam dóſeli, njeje měſchczanſki zeremoniſti miſchtr Lehmann wjazy w ſłużbje. Jeho hacź na dalſche pryedowniſk ſu. Heibig ſtupjeże.

— **Njeſhoži na dróży.** Sérjedu dopołdnja na dróhowym tichżiżnſchcżu mjes Zitnymi wikami a Kėżoritżej dróhu wożołowaj autaj ſ łohża do żo fraſyſchtaj. Naſtała ſchkoda na wėży je ſnadna. Wobtkhaż ſo njeſaraċźi. — Wożołowy auto, kiż pſchemakło ſaſpinany pſched Lawſkej korczmu ſtojeſche, ſrjedu wječor w ſedmej hodźinje na lipowej horje dele ſojeżże. Stónczże ſraſy wo ſchtom pſchi dróży a ſaſta. Wóz je ſo khėtro wobſchkodźił, jón dyrbjachu ſtónczże wotwjeſcź. Wſchitka woſa ſebi połizija napiſa.

— **Kedżbu!** Kamjeniſke hamtſke hejtmanſtwo nam piſa: Pſched wobdźělenjom pſchi ſtėrkach němſkeże żnderlėſkeje pomocy ſa wójnſtich cżeſżoranjenych ſap. tow. w Stuckenbrocku we Weſtfalſkej pryedy w Düſſeldorfiż, ſo ſ tutym warnuje, dokelž mjenowane towaſtwo ani dowkroſcże ſa ſtėrku ninja ani njerukuje, ſo pjenjezy kiż dóſtawa, żydleſtkim ſandżam pſchepodawa. Tu jedna ſo pak wo towaſtwo, kiż naleċźnoſċjam wójnſtich wopoſow ſchkodźi.

— **Kradnyli ſu** tż. 1. 1. ſtėrbornu nużżaju naruċźnjowy cżaſnik ſ naruċźniżu ſ dźiwinoweje koże. Do cżaſnikoweho ſadneho wėża je kaleſko wuſtanzowane, w nim ſtejiżaj pżiżnikaj „E. R.“ a cżiſło 54. Pod tymle kolesom je ſarżta kżona, pódla njeje ruſowanka, kiż je połmėżazej podobna, pod tym ovalne kolcżko, w nim liczba 800. — Dale ſu kradnyli we wokolinje w nozy ſ 4. 1. 27. tſi huży, jena bė cżorna ſ bėlym khribjetom, druha bė ſchėra ſ bėlym khribjetom a ſtaċźa bė bėła. We wożowne ſdżelenja proſzy kriminalne wotdżėlenje w Budyſchinje.

— **Shnaſchcz.** Sajeċźa hońtwa, kotraż ſo tu wutoru wotmė, mėjeſche bohaty wuznoſchk. Wona ſapocża ſo dopołdnja ½12 hodźin a ſa króttki cżaſ bė hižo 34 wuſchakow żwoje żiwjenje pſchiſażdżiłe. Jako najeńſ hońtwy, tnjes wikowak ſ dźiwinu Lehmann ſ Budyſchina **njewoczakany wuſpėch pſchehlada, da hižo ¼4 hodźin ſ hońtwu pſchiſtaċź, ſo by dźiwinu ſa bliżſche kėto wotſtaċźik. Na hońtwje wobdżėli ſo 11 tżelżow.** Mjes nimi **bu knjes wobſėdżeż paleńſke ſ hońtwińſkim kralom, dokelž bė ſam 8 ſajazow ſaſtaċźił.**

S **Kubſchiz.** Tſjoch Kralow wokolo 8 hodź. na dróhowym ſawinjenju pſchi moſcże pſches żeleſnitju automobil njeſbożi. W tymle ſawinjenju je ſo hižom wjele autowych njeſbożow ſtało. Na khadżej dróży ſo wulka autowa dróżka ſ tżjomi wyſchſchimi ſaſtojnikami ſ Drjeżdżan, kotraż dla wėſteho ſnėżenja do Lubija jėdżeche, wobſtawa, ſo ſu nahłym naġżnyje dele a ſo pſchewali. Auto żonu bobuſtorjowu, kotraż runje nimo pſchińdże, a ju ſram. Wożeżdżaniu knjeża dale do ſchkody njepſchińdżechu. Jenoż jedyn ſo trochu ſ rosbitej ſchkleńżu w unjeſwoczu ſvża. Nimale nowy auto ſo żylnje wobſchkodźi. Wón bė żelezne wobłożenje wottorhnył a nėkotre kamjenżne ſtołpiſi wutwalił. Jena żeleżna żerdka ſe ſo do woſa ſaſchtapiła a jón jara wobſchkodźiła. Wuſtrózani mózaċźu w druhim auteje dale puċźowaċź.

S **Pančzicz.** Saradżenje maċźerjow budże pjatk 14. januara opołdnju w 2 hodź. w Pančzicżanſkim hoſċżenzu. Lėkaŕ budże pſchitomny.

Z **Łazka.** *Z dopokazom, zo tudy lubše nježo dosahodarjom a ſłużobnymi pſcheżenoſć knježi, je dołholėtna ſłużba ſċėhowacych ſłużobnych. Su to* Hana Brėzanec, rodżena we Łazku, kiż je 10 lėt pola żiwnoſcerja Błażika ſłużiła a je ſo z 1. januarom do ſusodneje wſy pżesydlila; dale Madlena Nukec, kotraż pola ſwójby wyſſeho hajnka Wjaczlawka 11 lėt, a jeje ſotra Hana Nukec, kotraż pola żiwnoſcerja a wjeſnjanoſty Jakuba Wjenki 7 lėt ſłuži. Nukec ſotře ſtej ze Smjerdżaceje rodżenej a wostanjetej dale we ſwojej ſłużbje. Sława tajkim ſłużobnym!

S **Wosporka.** Dosławarjej xenty je ſo na tudomnej pošċże jtė ſejchło. Wón bė hėj po żwoju rentu byk. Pſchi wupłaċźenju pak bė wulka cżiſchżeżenja, pſchi kotrejż je nėkajſi bjeſwėdomny cżłowjek jenu żylu rentu, 24 hriwnow, kradnył.

S **Horow** p. Wożerej. Też w naſchej hewak mėrnej ſerbſkej wſy ſapocża ſo nowe lėto ſe żylnymi pukami, a to rano pſchi dompucżu wot ſwjedżenja „Młodoněmſkeho rjada“. Pſchi pukach ſu nėkotrych dźeċżerjow, kotiż je ſwjedżenja kolejėdneho towaſtwa ſ Noweje Luki domoj dżechu, tak wobdżėlkali, ſo żylnje kraċźachu a dyrbjachu ſe lėkarja wupytaċź. Nawjedowarjo pukow běchu idėła nuċźo, kotiż ſo pſchi wſchelakich twonkownych khładnoſċach jara jako Sserbja hordża, nutſkownje pak Młodoněmſkemu rjadej pſchiſłuſchcża a tam jich „nationalnu geſinnungn“ pſches pſcheſtupjenje ſ. łoſnje wobkaſuja. S nimi bnđże ſo ſnadź ſudniſtwo ſaběraċź dyrbjeċź.

Se **Sslepeho.** **Na ſhromadźiſnje, kotraż ſo w Sslepym wotmė a na kotrejż bė krajny radżiżel wyſchſchich ſaſtojnikow ſtawneho knježſtwa, gmejnſtkich ſaſtupjerjow ſe Sslepeho, Rowneho, Mukłeje a Mikoraſa pſchepročżnyk,** nałta **najprjedy horże wojowanje. Po dołhim wabżenju dyrbjachu pſchitomni hakle wobſamknuċź hacź ma ſo nowa dróha na Sslepo, Mikoraſ do Noweho Mėſta abo na Rowno, Mukłeju do Noweho Mėſta tworiċź.** Druhi naċźiſł mėjachu ſhromadżeni ſa pſchihódniſchi. **Tohodła chżedża nėkto Wojerowſki wotkżeżny wubjerk proſyċź, ſo by żwoju cżaru, kotraż do Mikoraſa wjedże, do Mukłeje pſchepołożiŕ. Mikoraſ dóſtanje pſchiſaſmkujeńſku dróhu do Mukłeje. Gmejny, kiż pſchi nowej dróży leża, maja k twarjenju dróhi ſcżěhoważe pjenjeży pſchinoſchowaċź: Sslepo 6000 hr., Rowno 27 000 hr., Mukłeju 33 000 hr. To żu thėtro wulke liczby ja tele gmejny. Wokrjeż drje dżenża pjenjeży pożċżi, kiż maja żo ſ 8 proz. ſadaniċź a ſ 2 proz. wotpłaċźowaċź, $^3/_{10}$ prozenta ſarunanja ſe ſa rjadniſtwo. 91 prozentow pak jenoż wupłaċźi. Tele pjenjeży gmejny po możnoſċi wużiwaċź nochżedża, dokelž ſu pſchedrohe a ſa gmejny ſe ſtajnej cżežu.**

Nanojo a synojo.

Roman *Ivana S. Turgenjewa*

5] (Pokraczowanje.)

„Nėtko hižo wjazy daloko nimamy“, rjekny Nikolaj Petrowicż, „tule trjebamy jenoż hiſchcże na tu hórku wujeżż, a naſch dom budże widżeċź. Mój budżemoj hromadże pſchejżeże żiwaj, Arkaſcha; ty budżeſch mi w hoſpodarſtwje pomhaċź, je-li ſo cżi to jenoż niżewoſtudźi. Mój dyrbimoj hromadże dżerżeċź, jedyn druheho ſpóſnaċź, njewėrno?

„To ſo tola wė“, wotmołwi Arkadij, „ale kajſi kuſſowany dżeń tola dżenża je!“

„To na cżeſcż twojeho pſchijėżda, moja duſchicżka. Haj, nałéżeż je w poſtnem błyſchcżu. A jatka, ja żym ſ Puſchkinom jenajeże myſle — dopomnjiſch-li ſo, w Eugenija Onjeginu:

„Kak ſrudne je mi twoje ſjerwjenje,
Naléżo, naléżo, cżaſo łubośce!
Kajſe . . .

„Arkadijo“, ſakłinże Baſarowy hłóſ ſ tarantaża, „pſchipóſċeſ mi ſapałku, nimam, ſ cżimż mohł żebi trubku ſażeblicź.

Nikolaj Petrowicż mjelcżeſche, a Arkadij, kotryż bė jemu ſe ſpodżiwanjom, ale niż zyle bjes żobuczenża pſchipoſłuchał, wucżeże ruċże ſ dyhałka żiłdornu tyſku ſe ſapałkami a pódża ju Baſarowej ſ Pėtrom.

„Chżeſch-li cżgarku?“ ſawoła woſpjet Baſarow.

„Radłubje! Daj mi jenu!“ wotmołwi Arkadij.

Pėtr pſchinjeże ſe tyjżu ſapałkow tołſtu, cżornu cżgarku ſ woſu wrėżcżo, kotruż żebi Arkadij hnydom ſaſehli, a roſbuwaſche wokolo ſebje tajſi żylny a kużaty kur, ſo Nikolaj Petrowicż, kiż njebė ſ nikodoſcże na kurjenje ſwuczeny, bjeſdżał ale ſkradu, wotwobroċźi ſwój nóſ, ſo by żyrnej jeho wjeſelo wotſtaſił.

Schtwórcż hodźinki poſdżiſcho ſaſtaſchtaj wobaj woſaj pżed ſchidłom noweho dżeżerjowanego doma, kotrehoż żeleny běchu ſchėre wobarbjene a ſtėcha żeleſna a cżeſwjena. To běſche potajſim Marino. „Nowa Słobodka“ abo każ běchu jemu burjo narjekli „Sswrotnja“.

IV.

Hižo njewotroſi ſo cżłoſka roboċźowanow na ſtłwdy, kotreż ſtwo powitacż, (jako bė to hewak hywalo); pokaja ſo jenicżky jena hołcżka dwanaċźe lėt, a ſa njej wumże ſ domu młody pachoł, jara Pėtrej podobny, w ſchėrym ſibreju ſ błymi knefleni po wojeſſku wobleċźeny; to bė ſłużobnik Pawoła Petrowicża Kirſanowa. Wón wotewri woſowe durcżka a wotpuży ſaſchtinu kożu pſchi tarantaſu. Nikolaj Petrowicż dżeſche hromadże ſe ſynom a Baſarobym pſches cżėnum, nimale próżdnu jalu; ſeſadby duri tuknu młode wobliczo ſoinżkeje. Woni ſaſtupichu do hižo bóle po nowoczaſnemu ſarjadowaneje hoſpeſinſkeje ſtwy.

Nó talle, nėtko bychmy doma byli“, rjeknу Nikolaj Petrowicż, żejmuju cżapku a hładżo żebi włoſy. „Howna wėż, ſo nėſko powjeczerimy a trochu wotpoċźnjemy.“

„Pożėraj, wopraſdże, to njemóże ſchkodżeċź“, pſchiſponni Baſarow ſo pſchecżahujo a poſtpyże ſo na diwan.

„Haj, haj, pſchijimjeże wjeſelcżerjo, a to prawje ſpėſchnje!“ — Nikolaj Petrowicż bjes kajkejſkuli pſchicżimy ſadumny ſ nohonaſi. „Tu hlej, pſchihłoda Prokofiċ.“

Rumje ſaſtupi muż lėt ſchėſċżeſdżeſatych, bėłowłosaty, ſuchi a twaſkhaty, w brunem ſraku ſ kowowym kneflenі a w cżeſwjenem rubiſchku wokolo ſchije. Wón ſo poſmewſky, pſchiſtupi ſ Arkadijej ruku wokoſcho a pokonwiſchi ſo woſtupi ſaſo ſ barjam a ſakoji ruku ſa khribjetom.

„Widżiſcheli ty, Prokofiċo“, ſapocża Nikolaj Petrowicż wėċżej, „ſtónczże je ſo ſ nam wrócżił ... Nó ſchto? każ ty jeho namakaſcheſ?“

„W naſlėpſchim ſtawje“, wotmołwi ſtarz a ſnowa ſo poſmewſkny, ale hnydom **pothmuri** ſwoje wobliczo. „Pſchikaſaceſ-li, ſo by ſo bidło kyło?“

„Haj, wėſo, proſchu. Khiba chżerże wy najprjedy do ſwojeje jimwy pohladaċź, Eugenij Waſiljewicż?“

„Nė, djakuju, to njeje trjeba. Ale proſchu waſ, dajcże jenoż tónle wacżok tam wpuċźeſċ, a traſch tutu draſcżiċźku“, wón pſchiſtaji, ſwołkaju ſo ſwoju jupu.

„Żyle derje, Prokofiċo, wjmi tola jich pſchaſcżiſt.“

Prokofiċ, trochu ſadżiwany, żebra ſ wobėmaj rukomaj Baſarowu „draſcżiċźku“ a, wyhżeło wuſbehnjo ju nad hłowu, woteńdże ſtupotaja.

„A ty, Arkadij, pódżeſch-li ſi traſch na thwiłku do ſwojeje jſtnicżki?“

„Dw haj, ja dyrbju ſo tola trochu wumyċź“, wotmołwi Arkadij a dżiwſche ſo runje k durjam wotſalicź, ale w tom wokoniku ſaſtupi do hoſcżiſnſkeje ſalona muż ſrėnjeho roſtu, wobleczeny w cżėmny jendżeliſti „żmit“, wulka grawatu najnowiſcheje mody a łakowe ſchkórnicżki. To bėſche Pawoł Petrowicż Kirſanow. Po jeho napohładże możeſche jemu pjeċźaſchtyrjeċźi lėt byċź. Jeho **krótke** pſchitſihane ſchedżiwe włoſy mėjachu błyſcheċź, każ nowe ſlėbro, jeho wobliczo bė na żoſcż, ale bjes morſcheżſtnow, njetwſchdżuje prawidłowe a cżiſte, jako by ſ cżeſnikom a łohżim dyhadkom wurėſhowane było; wono pokaſowaſche żłėdy woprawdżiteje kraſnoſcże. Wożebje ſjanej bėſchtej jaſnej, cżornej podołhojtej wocżi. Żyły ſwonkowny ſjaw Arkadijoweho iwuja, elegantny a ſchlachotny, bė jakhowat tajku ndeobſtnu harmoniju a tu ſchwiſnoſcż, ſo ſe ſenje ſnoſchowaċź, **kotraż** wſchoſ ſo ſ wjetſchepo dżeła po dwadżitych lėtach poſtnduje.

Pawoł Petrowicż wucżeże ſ dyhałka żwoju kraſnu ruku ſ dołhimi rożowymi nohżcami, — ruku, kotrejż rjanoſcż ſda ſo bjeż wot żnėhbėteje manżety, ſapinjeneje ſ jenym wutkim opałom, hiſchcże rjeńſcha, a poda ju bratrowej. Odwdż bė tak po europejſkim **waſchnju** „ſhake hands“ wukonjoż, wokoſchi żo po pruſkenum waſchnju ſi tróċź ſ nim, ta rėka, wón dótkny ſo ſi tróċź ſe ſwojimi parfumėrowanymi wuſnami jeho łżoło, a praji: „Witaj ſ nam.“

Nikolaj Petrowicż pſchehlađaſi jeho Baſarowej. Pawoł Petrowicż nakoni ſ łohka żwoje pruże cżėło a ſ łohka ſo wuſtumrowny; ruki wſchak njepoda, ale tyżaż ju ſaſo do ſaka.

„Ja żebi hižo myſlach, ſo wy dżenża njepſchijėdżeċże“, ſaréża wón ſ pſchijomnym hłoſom, grajżiwo ſo pokłehajo a żwoje rjane, bėłe jitby pokaſujże. — „Je ſnadź ſo wam duży po puċźu njeſchto ſtało?“

(Pokraczowanje ſlėdnje.)

S **Raschwarda.** **We wokrjesu tudomneho stawnistwa Narodźi so w sandźenym lěcze 31 dźěći (14 hólzow a 17 holzow). To je 7 mjenje hač w lěcze 1925. W ketomaj 1925 a 1926 da so 11 porow swěrowacz. Saidźene léto zemře 17 wožobow, w lěcze 1925 pak 22.**

S **Krjebje.** **W tudomnej zyrkwi bu w minjenym lěcze 42 dźěći wukschcejenych, 10 porow da so swěrowacz. Smjertne swony zwonjachu 20 krócź. — 2. januara bu nowa wožadna zbotra do sastojnistwa zapokasana.**

S **Mužakowa.** Saidźenu zrjedu dopoldnja w naschim měsče na woheni trudźachu. W hrabinskim papjernilu bě so drjewjana baraka sady wrótnikoweje khěžli zapalila. Baraka sluschesche za znjedarnju za dwórischi dźěłaczerjow. W njej khowachu so tež kalk a wschelake graty. Měschczjanka wobora z pomozu hrabinskeje a druhich woberow woheń bórzy na swoje městno jamjesowa.

S **Wjesći pola Mužakowa.** W sjawnym gmejnskim pohedźenju bu wobsamknjene, so ma so městno tudom-Samokwsenja maja su na gmejnsku wyschnosć zkacz. neho gmejnskeho pschedstejiczerja sjawnje wupisacz.

Z Łužicy.

S **Wulkich Nedarjez.** W protyčnym lěcze 1926 su wschu hromadze 477 smijizow na tudomnej radnizy wotedali. Myta, kiž su kóžerjo smijizow dostali, wucźinja 190,80 hr. Přenju smijizu w sandźenym lěcze popadny jedyn kóžer 23. februara a posledniu pak 22. novembra.

* S **Holbina.** (Snjesboženy wumóžeŕ.) Na puću do Fiugawy napadny pohonca Fichtu padawa khorosć. Dokelž Fichce strach hrožesche, so do Sprewje padnje, pschisłoczi 27lětny dźělaczer Kubna, so by thorehe wukhował. Pschi tom jeho tutón nětkat storczi a Kubna padny do Sprewje, hdyž so zatepi. Na Taubenheimskich honach Sprewja, kotraž ma nětkle wjele wody, cźełło na kraj wupluny.

Se **Žitawy.** Ssmjertne njesbožo sta so zrjedu sasso na Oybinskej żelesnizy. Pschi wsebje so dołhe zdonki pschesunnychu a 54lětnemu wusch. rjadowarjej Scholcze kiž s cźahom jako spinar zobu zdźěłsche, wutrobno smjeczicźu. Scholca sa nětdźe schtwórcź hodźiny na swoje rany wumrě.

Se **Žitawy.** W jenej cźełkej namjesnej wjezy pola Liberza je so mandźelska jeneho tamnischeho mischtra śmjertnje wopalika. Jako w kołkawych khachliczkach zatepi, je so pschehladajo powali. Jeje draśa so zapali a wboha žona so tak cźełko wopali, so njedźiwajzy hnydomneje lekarśeje pomozy w khorowni wumrě.

Se **Shorjelza.** Ssmjertne njebožo sta so wutoru popołdnju we waggonowej fabrizy. Wojnar R. Meißner padże z wosa a z hlowu na zementowy plesir. Wón zebi pschi tym nep pukny, so njedźiwajzy lekarśeje pomozy a někotre hodźiny wumrě. — Spodźiwne njebožo sta so zrjedu dopoldnja wokoło 11 hodźin na Warlinskej dróży. Něhdże pieczétna holczka zebi na dróży hrajtasche. Nadobo pschijichu auto a pschejedże dźěcźo, tola jo njeschoni. Dźěcźo wustrózane cźekny, měsesche pak swojeho sandźela.

Kurzus wo alkoholowym prašenju

14. a 15. januara 1927 w Budyschinje — w Ssesmownji.

Alkoholizmus je we wjelich wjetschinach wobšahu, hacź sjednorjeńcź powschitkownje po sdaću mjenj, jedyn z najwubjetschich korjenjow ludohospodarskeho, pózcźowolneho a strowotnistneho zahubjenja naschego ludu. Wobhodarstwo powuczene wo alkoholowym praschenju a wuspěschnje wojowacz pschecźiwo alkoholizmej je tohodla jedyn z najwažnischich nadawkow naschego cźasa, kotryž dopjelnicź ma wobjezbe wuczerjo, lekarjo, duchowni a wschitzy powołani, tiž na wutrobnju ludu dźěłaju.

Wschi alkoholowym praschenju njejedna so pak jenoź wo cźełnu strowotnej jenotliwza, ale wjele bóle wo skutkowanju na potomnistwo, wo jebo wusnanje sa ludowu strowotu, skoro bóle hischcze za ludowe hospodarstwo, pschebe wschem pak wo ludowu pózcźiwosć a wo zyłu ludowu kulturu.

Wo tym dyrbi so wschitzy pschesjene: Mjodźina dyrbi wjele dyźi hdy prjedy wo strachach alkohola wosswjedzeć, je, so by sjednoczene Staty a Schwjedska w tym wobsje pschikładanje skutkowace a hischcze sfruntuja; derje pschewjedzenej wuczbu wo strowotnych a wobkubarjanu naschego ludu brać so prajisz, jo w alkoholowym praschenju jenu se sekkadnych praschenjow naschego ludowego kulturu wobhladacźemy, so su je swojim pschikładom za mnohich i pschikładom a jo wsycha cźełe samohwjezne.

Kursus dyrbi tohodla wschitkim pschiležnosć dacź, so móza so wo alkoholnym praschenju powniežej dacź. We wobłuku kursa pak so tole praschenje dowuzevacź njemóże. Wuzwjatenja pschecźiwo alkoholej, w kotrejž so tež trjebna literatura pokazuje, dyrbi tohodla pucź k dalschemu studowanju alkoholoweho praschenja pokazacź a khadnjej dawacź, so bychu so nastawki a myzle zhlubschischcze. Wustajenja, kotraž so w posledniej jasi měsecznjanskich jatnupjerjow we Kirchizy wotmětwa, je wotewjerjena wot njedźele, 16. jan. hacź do rjedy 19. januara. Sstup je darmo.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Berzdorfa.** (Dźěcźo morila). Pola tudomnischeho **najemka** pschiwlajena **holza** bě w jenej i poslednich **nozow** tajnje porodźila. Na druhi dźeń bě kaž hewak **swoje dźěcźo wobstarała.** **Jako posdźischo nadpadny, so je so holza pscheměnika, wusna so, so je dźěcźo krótko po porodźe morika.**

* S **Kaulbacha.** (Njesbožowny tśelz.) **Tudomnischeho wobydlerja nadpadny na drózy we wjeczornych hodźinach kubaty pos.** Sso **wobarajo nadpadnjeny na rosnjemdrjene słoczo tśeli.** **Kulka pak trjechi hospodarsku pomocznizu, kotraž pschipadnje w blizkoszi pschebywasche.** Njesbožowny tśelz da holzu hnydom do Drjezdźanskeje khorownje dowjesć. Stracha wo zywjenje po sdaću njeje. —

* S **Mischnja.** (W skale so sarasyk.) Jako 44lětny sklaśli mischtr Okert w Kleinsadelskej skale je zwojimi dźěłaczerjemi wo dalschim kamanju kamjenjow rěcźesche, wotwali so wysche njeho nadobo wulki kamjeń, kotryž Okerta zobu do hlubiny storhny a sarasy. Snjesboženy sawostajt zonu a schtyri dźěśći. —

* S **Kirchberga.** (Korczmař wopor Sylwesterskeje nozy.) W nowoletnej nozy so hoscźo w korczmje „Wartburg“ swadźichu. Jedyn hósći dyrt pschi tom korczmarja i pjaścźu do wutrobna. Njesbožowny swjese so morwy k semi. Wobezbje drje je jeho rosharjenosć zobu wina na nahkej zmjerczi, pschetož i morskom zamym, drje hewak žyzny cźłowjek njeby hnydom wumrěł. —

* S **Risy.** (Cźahowa srazka.) Wutoru wjecźor wokoło 11 hodźin srazy tworowy cźah na Schweikersheimskim dwórnischcźu do tam srejazeho pschednika, kotryž dla njedostatku na parje dale njemóżesche. Wjetschka liczba puczowazych so pschi tym srani, i wjetschka pak jenoź lohaju. Schloda na materialu njeje wulka. Njesbožo bě so stako, dokelž bě so tworowemu cźahej pschesahe signal za pschijeło na dwórnischcźo dał.

* S **Lipska.** (Wjecźba pschepadnjeneho). Wulkrajny student lekarstwa, kotryž bě w Lipsku pruhowanje pschepadnył, wopyta nětko swojeho profesora a doby so do jeho bydlenja. Profesor so naboja a poczja wo pomoz wolacź. Pschepadnjeny student pak njechasche profesora satkěcź, taż zebi tutón znadź mysleschе, ale ipokoji so, so jemu plistu za hubjenu zenstwu wottoži. Potom měsjesche so i procha.

* S **Berlina.** (Padnschi na pósłanzstwach.) Wulki dobytk mějachu paduschi, kotiż so pola argentinskeho **wojeźeho atacheja** w Berlinje nutskanachu. Pokradnychu tam dehjenki w hódnoczi 16 000 hr. — Franzowskemu pósłanstwowemu sekretarej sahe pokradnychu wjazy drohich kožuchow a tepichow.

* S **Rumburga.** (Mordarstwo w pjanosći.) W nozy k 3. januarej swadźi so 28lětny dejeŕ Schwarzbach se 34lětnym kowarjom Schofscelom; wobaj běschtaj tehtro wjele pikoj. Schwarzbach sakko towarjej swój **nóż do wutrobna**, pschi cźimż so pluza trjechichu. **Mordarja sa**jachu. **Sałkoty** sawostajt zonu a dźěśći.

Přilopk.

* **Sczěhwki alkohola.** W Sylwesterskej nozy dźěsche we Wrótsławje lekaŕ se swojej njewjestu domoj. **Napity dźěłaczeŕ Ratzka jeho po puczu wobczeżowasche.** Z cźeżnje daschtaj so do bicźa. Ratzka cźitny lekarja k semi a wotkusny jemu truch noża. Na to lekaŕ se swojeho revolvera wutŕeli a Ratzku śmjertnje srani, tak so we khorowni bórzy na to semrě. — Tež dalsche ske sczěhwki je alkohol we Wrótsławju w nowoletnej nozy měł. We korczmje njedaloko hlowneho pósticzeho **hamta** swadźichu so hoscźo. Napoślédku poczachu zamo tśełcźi, pschi cźimż so 5 **wozobow** srani. Tśo i nich cźekło ranjeni we khorowni leża.

* **Jeczi so i jatwa mudobyli.** Każ so i Gliwizy we Hornjej Schlesynskej piśa, su so i **Krappiczanskeho** jatwa schtyrjo thłokstanzy mudobyli. Jeczi, kotiż hromadze w jenej komorzy sedźachu, **nadpadnychu** pschi wudawanju jedze **wyschischeho** junjoreho **straźnischtra**, wuspinachu **jeho a rubichu jemu kluczе. Potom wotewrichu** zebi jatwowe durje pschelesesche **murje a cźeknychu.**

* **Barlinej khripowa epidemija njehrozy.** Powěsce wo khripje w krótkowjeczornej Europie, kotraż je Schwizy hižo do južnych dźelow Badenskeje so dobyrka, su mjes Barlinskim wobydlerstwom strach wubudźile, so je epidemija tež hižo do Barlina zachadnyła, dokelž je so tam w poslednich dnjach wojazy, ale lóhkich khripowych padow jwésczilo. Każ pak so i wjezwonliknieje lekarskeje strowy dźeli, njedwótjuja tute tola pschezy hischcze jenotlíwe pady i tamnej khripu we južnej Europie. Njedźiwajzy toho so wschě wobaraniše napraswy pschecźiwo straschnej thoroschi cźinja.

* **Sa 70 000 hriwnow kožuchow kradnyli.** W Barlinje dobychu so paduschi na Grünzkej dróży do wobkhoda i kožuchami. Do pinzy sakleschwschi, wubichu dźeru do 40 zentimetrow tolstheho wjelba a sakleschu i njej do wobkhoda. Tam wupytachu zebi jenoź najlépsche wjezy w hódnoczi 70 000 hriwnow, i kotrymiž so na zamknym puczu, każ bechu pschichli, wrócźichu a cźeknychu. Wschо bě tak derje organisowane, so straźnik ničzo pytnuł njeje. —

* **Schtyrikrócźne mordarstwo wotkryli.** W meckenburgskej wjesy **namakachu** pschi wurywanju kosce schtyrjoch dźěsczowych cźełow. Jedna so tu wo zakostrny njeskutt jeneje nětko wudateje zony, kotraż je swoje schtyri njemandźelske dźěśći morika, so by sterje muża dostała. Zonu su hižo sajeli, **tež jeje nana, kotryż** je pjecza wo njesktutku wobdżal.

* **Tyfus w Hannoverskej.** W khorownjach je jenoź hischcze 78 **khorych a padhladnych.** Wschе schule, hdyž so khori, dokelž městna we khorownjach njebě, lekawachu, su so sasy wuprózdnili.

* **Hrosa we wotwzim stadle.** S Neuengeseke w Swestfalskej je so pschi wokrjesnym wotwzim stadle wuhlenja wobwjesyła. Wokrjesny radnik Wolfsiepny wotmětwa, je wotewjerjena wot njedźele, 16. jan. hacź do rjedy 19. januara. Sstup je darmo.

* **Dortmundskeho pósłoweho rubježnika sajeli.** We Berlinje sajachu wczera pósłoweho sekretara Höhnu, kiž je so hižo do **wukraja wupuczowacź. Won bě na Dortmundskim pósłowym hamcze pschistajeny a bě tam sandźenu njedźelu 82 000 hr. pschekschiwił, z kotrymiž chcźesche do wukraja cźeknycź.** W Berlinje njechasche do hotela hicź a tak puczowasche wot jeneje korczmy do druheje, doniž stónczinje swój cźah do Hamburga njestomdźi. Tak we swojim piwowym puczowanju po Berlinje pokraczowasche, kotreż w „Wélym konju“ we Wilmersdorfje stónczi. Tam pscheproschu Dortmundźiti wupuczowaŕ wsch ch pschitomnych so bychu z nim pili. A tak knjeżesche bórzy wjesele žiwjenje w korczmje. Tola pschi 18. bleschi sesta so wjesele njejabzo stónczi. Kriminalni sastojnizy, kotiż korczmy pschehladowachu, pschijidźechu tež do „Wélego konja“, spósnachu Dortmundskeho pschestchiwjerja a sajachu jeho. Pschi nim namakachu hischcze 70 000 hriwnow.

* **Wyschischi pósłski inspektor z 345 000 hriwnami cźeknyl.** Wyschischi pósłski inspektor Otto Kottwinkel je we Bochumje 345 000 hriwnow pschekschiwił a z nimi cźeknył. Na jeho popadnjenje je wyschischa pósłska direktzija w Dortmundze 10 000 hriwnow jako myto wusstajiła. Kottwinkel je 36 lět stary, 1,65 metr. wulki, ma blédy wloßy a krótko tśihane wusy. —

* **Woporaj Sylwesterskich raketow.** W Frankfurtskim pschedmjesczu Rödelheimje sabdrasche so wuczobnik se Sylwesterskimi raketami a to tak njekedźbliwje, so rosbuchnychu a jemu porst wot ruki wottorhnychu. Policizija cźasasche na to rosbuchadała. Na polizajskej straźi wsa polizist raketu do ruki. Snowa rosbuchny wjazy z nich a wottorhny jemu porsty na ruzy.

* **Tśełba w dźěcźowej ruzy.** W Liebenzigu bě kubleŕ swoju nabitu hońtwinsku tśełbu njeswěsczenu wo sjtwje sreso wostajił. Ssuboduwe dźěcźo sameŕi so se tśełbu na 6lětneho kubleŕjoweho synna. Pschi tom so wutśeli a dźěcźo so mjeswoczo rostorha. Bórzy na to cźeżkoranjeny hólczej jemrě. —

* **Hród Eisenburg wot pożaŕi.** Hród Eisenburg pola Memmingena je so i wohnjom cźeżko domapytał. Tśicha a horni połkhod so wupalischtej, wjele drohich historiskich pokładow so spali. Hasczeńce dźeła běchu jara poczeżene, dokelž na wodze pobrachowasche. —

* **S 32 metrow wyżokeho wuhenja dele padnył.** Se Karlowych warow so pisa: S 32 metrow wyżokeho wuhenja wuhlowych podlopkow „Bohemie“ pola Wehediz padny samkaŕi mischtr Dotzawer i Karlowych Warow, jako na wuhenju nésczto porjedsesche. Po dacźu je so wobkeżenje woblemiło a tak njesbože nastało. Ssmjertnje snjesboženy sawostajł żywoth dźěcźi. —

* **Hobrsli wodowóź we Kralowej Hradzy.** Wulki wodowóz ma so w Raśiźej Cźeśkej natwarcź. Na 61 městow a wósow dyrbja so z nim z wodu zaśaracź. Wodowod, kotryż by najwjetschi w srjedźnej Europie był, by nimale 100 milijonow cźeśkich krónow płacził.

* **Na honiwje na worjoły żywojeho żyna zatśełił.** We wjesy Vineida w Dalmazijskej zatśełi ratař na honjenju za worjołom, kiž bě so tam do kurjeża dobył, żywojeho w blizkoszi stejajeho 7lětneho żyna.

* **Cźornohórski expreżny cźah i kolizow sajeł.** Każ so i Bukaresta piśa, je Cźornohórski expreżny cźah na cźarje i Bukaresta do Constany pola Trajana i kolizow sajeł. Wósom wozobow je so morikło. Na cźah je so pjecza złożniczi nadpad cźinił. —

* **103 wozobow na khripu wumrělo.** S Montzelliera we Franzowskej so piśa, so je tam w 60tu tśoch dnjow 103 wozobow na khripu wumrělo. W Parisu pak jatwy pjecza liczba na khripu schworjenych wotwerśa. Sté sakhadża thorjeżej też w Schwjedskej a Schwizy. Na 10 000 ludźi we wjetschich městach khori leża.

* **Bjesgrotna telefonska zdźbza mjes Londonom a Newyorkom.** Djensa pschepodatej je so bjesgrotna telefonska sluzba mjes Londonom a Newyorkom wotewrila. Nětko budże możno, z kóżdeho telefonskeho pschistamknjenja w Londonje i kóżdym pschistamknjenjom w Newyorku rěcźeź. Sdrjeni dźeń bě so telko ludźi samolwiło, so njemożachu wschitzy rěcźeź.

* **Semja w Maknm Belcze so sdeha.** Dno w Maknm Belcze, kotreż i Wulkim Beltom Polnózne morjo i Raśiźkim morjom sajajuje, je so w sandźenych létach wo 1 meter zhłubnyło. Hódź psched nětchto létami hłubcze 91,2 metra mérjachu, namérichu nětkle jenoź hłubcze 81,2 metra.

* **Cźesta khripa w Schpanilsej.** S Parisa so piśa: Powěsce z Madrida wo cźeżkej khripowej epidemiji su jara snjemerjaze. W Barcelonje zamej so liczba sthorjenych na 100 000 wobliczi. Wjele ludźi mrěje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje za junischu jydowu:** Sammrócźero. Sněh je mózny.

Jendźelski finanzny minister Winiwa Churchill je wczera i pschewodom swojeho bratra a żyna do Genuy pschijeł. 15. januara **bu wón pjecza na jenej jendźelskej wójnskej łódźi i italskim ministerskim pschedsydu Mussolinom a italskim finanznym ministrom setka.**

*

Sa biskopa w Bolharskej bamź najskerje mousignora Kurtewa ponzennje. W Sofiji śej so hižo biskopski hrob a zyrkej naiwarcźi. **S wuhnaczjom unitiskich Slowjanow i Thrazijskeje a Mazedonskeje je liczba tschesczjanow, kotiż bamja sa swoju duchownu hłowu pschipóznawaju, w Bolharskej pschidźerała**

*

Sbežk na Ssnmatrje je so potworźił. Zyle **wobydlerstwo w Padangu a Siboelsebeku je so podczińło.** 267 **sbežkarjow je so sajało**

*

Po powěsći „New-Jork Heraldac“ z Mexika je so we Paraos de la Fuente 50 wobrounjenych katolikow wolojo: „Mjech je dołho żiwy Khrystuš trał!“ do nekotrych lujezerstwowych sastojnikow dało a jich sajało. Katolikojo su derje wobrounjeni na konjach pschijeżdali.

Listowanjo.

Do Pruskeje. Rozdźělenje a zběranje gmejnskich dawkow je wo postajenjach wjeseneho porjada wěz gmejnskeho bichdsterejczerja. Jenu potajkim też pschistejі, hdy a na kajke waschnje so gmejnske bdła rozdźěla a wuwjedu.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Po §§ 100, 1 a 100 b němskostatneho pschemysłowego porjada so po namjece wobdźělenych a dźiwajo na wunoschk swěsćenskeho jednanja po § 100 a pschemysłowego porjada so postaji, ja maju wschitzy pschemysłnizy, kiž we wokrjesu Budyšskeho hamtskeho hejtmanstwa i městownej Lubijom a Bjarnaczizanu mechanitzke rjemjesła (tiž wopschiba pschemysłno sćěhowych kolow, motorskich kolow a autow, schijagych a pitzarskich maschinow) samostatnje wukonjeja, wschо jene hacz maju pomocznikow abo wuczobnikow abo nіž, do **dyrbjenskeje jenoty za mechanikow,** kotrejž ma so **w** Lubiju załožić, jako zhromadny pschisłuschecz.

Tole naprawjenje stupi do mozy, hdyž so jenoczinu statut dowoli.

Wokrjesne hejtmanstwo.

Do wikowanskeho registra je so dźensa sapisało:

1. Na łopjeno 334, firmu Pawoł Giebner w Budyschinje nastupajo: Albert Giebner a dwaj kommandistaj staj wustupiłoj. Korka Pawoł Giebner wikowanski wobsłuhowanje pod dotalnej firmu sam dale wjedze. Prokura je so spožiła pschekupskowej mandźelskej Marcze Giebnerowej rodź. Babikez w Budyschinje.
2. Na łopjeno 671 firmu **Wumělski młyn we Wownjowje** nastupajo: Towarstwo je rozpuschczene a firma je sašchla.
3. Na łopjeno 924 firma **Rausendorf a Kluge,** towarstwo z wobmj. rukowanjom w Kubschizach nastupajo. Towarstwo je rozpuschczene. Emil Rausendorf a Arthur Kluga njejstaj wjazy wobkhódnaj drjewnikaj, ale likwidatoraj.
4. Na łopjeno 951: **Kolonialne wulkowikowanske akcijowe towarstwo w Budyschinje** nastupajo: Se strony hamta: Firma je sašchla.

W Budyschinje, 4. januara 1927.

Hamtske sudnistwo.

Dawr na leżownosće.

Po § 40, 2 sakonja wo dawku na leżownosće z 30. julija 1926 (zakske sakońske łopjeno strona 165)) maju měsačne leżownosćow za druhu połowu liczetskeho lěta 1926 (wot 1. okt. 1926 hacz do 31. měrza 1927)) też dale hacz dawkowe namołwjenje dóstanu we wyšokosći dotalnych termijow naplacźicz.

Bliższe naplacźenje ma so

15. januara 1927

stacź.

Kak wysoke naplacźenje je, je z naplacźenskeho namołwjenja dowidźecź.

Saplacźi-li pak so dawk na leżownosće za 4. termiju 1926 hakle po termijowym dnju (15. januara 1927) ma so nimo dawkowoho dołha na skombjeny cząs skombjenska dać 10 proz. kšnje saplacźicź, jeli so w jenotliwym padźe znajmjenscha 1 hriwna skombjenske danje nalicźi.

Napominanja so hnydom po saplacźenskej termiji (po 15. januaru 1927) wotesćelu.

Schtož je so hižom na 3. a 4. termiju dawka na leżownosće na liczetske lěto 1926 naplacźiło, so je statnym dawkom na leżownosće a z gmejnskim pschirażowym dawkom, kiž ma so we swojim cząsu postajicź, rosliczi.

W Budyschinje, 3. januara 1927.

Mješczanska rada — dawkowy hamt.

Wukazanske hodźiny za servalne a mandźelske zaradźenje za wobydlerjow města Budyschina

wotměwaju so kraschdne dny wot 12 hacz do 1 hodź. w Sejmowni na Hrodowskej haźy 10 po 2 schodowaj, **na lěwo. — Zaradźenja su darmo.**

Mješczanska rada, sponowjesćerjowy hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

W konkursowym jednanju nad samoźenjom najeńka kantiny **Arna Bienerta w Kamjenzu** so k wotewjacźu skónčneho slicźbowanja sarjadnika

štónežna termija na 27. januara,

dop. w 11 hodź. psched hamtskim sudom w Kamjenzu postaji.

W Kamjenzu, 30. bezembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Z pśileżnosću koncerta **„Lipy Serbskeje“** — 12. I. 27 — pojźźe pop. ½5 hodź. wot Serbskeho Domu wulki statny awto do Pančic. Štóž chce so na jězbje za tuni pjenjez wobdźělić, njech so z časom w Smolerjeo kniharni abo pola podpisaneho zamołwja. (Jězba płaći tam a sem jenož 1.50 hr.) P. Krjeńmař, předs. „Nadźija“.

Bukecy. Jednota Sokoł zwuknje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb sluša do Sokoła! Načolnik.

Drježdźanski „Hromadnik“ wuhotuje njedźelu, 9. jan. 1927, pop. w 5 hodź. pola G. Zmija, Christianstr. 22 swójbny hodowny swjedźeń (bjez rejow). Preporušujemy naše sobustawy a wšěch našich pśećelow z tutym na njón. Štóž chce so wobdźělić, njech to bórzy pisomnje wozjewi našej pismawjedźerce knježnje Měranje Lešawic (Löschau), Weißeritzufer 66 II Bj. Krawc, předs.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ změjo njedźelu, 9. wulk. róžka, pop. w 3 hodź. pola Haškec swoju měsačnu zhromadźiznu. Hospodarski wotrjad so k temu pśizamknje dla skazanja nałętn. symjenja a wapna. Přińdźće wšitcy! Předsydstwo.

Jasenca. „Kat. Bjesada“ wuhotuje přich. njedźelu (9. I.) swój załožeński swjedźeń, na kotryž so wšitcy Serbja z blizka a z daloka preporošaja. Předsydstwo.

Lichań. „Zernicka“ změjo pjatk, 7. I., wječor ½9 h. pola Rudolfec poslednju pruhu za swjedźeń. Kóždy dyrbi wósće přińć. Předs.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (zhromadny khór) spěwa sobotu (8. I.) wječor we wosmich w Pančanskim hosćencu. Přisłušnosć kóždeho spěwarja je, zo pśi tutej pruzy so wobdźěli. Wupošcene noty nic zabyć! Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjo w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmak w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Hosćenc w Nowoslicach.

Sobotu 8., njedźelu 9. a pónjdźelu 10. januara 1927 so

kózło-piwo toči!

Njedźelu wot 7 hodź.

zjawne reje.

Přećelnje přeprošujetaj

Michał Schäfer a mandźelska.

Hosćenc w Khwaćicach

toči sobotu, njedźelu a pónjdźelu, 8. 9. a 10. januara 1927

wosebje dobre Budyšske dwójne

kózło-piwo

najlěpše čopte kołbaski a pampuchi.

Njedźelu wot 7. hodź.

bal z kózło-piwom

Přećelnje přeprošujetaj Jan Nowak a mandźelska.

Předźenak Protyka za Serbow 1927

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Jenož hišće krótki čas dospołne wupředawanje

dla předanja wobkhoda.

Zymska drasta, wobleki hišće jónu poniżene

Tuta składnosć so ženje wjacy njewróći!

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. w Budyšinje při Mjas. jětkach 5

Poslednja składnosć

Jenož hač do njedźele w Budyšinje na Třělniku!

Cyrkus Wilhelm

Hagenbeck

(Hamburg)

Doprědkapředawanje při cyrkusowej pokładni.

Kóždy wječor we 8 hodź.

Drjewowy cyrkusowy twar **z centralnym tepjenjom.**

Sobotu a njedźelu dwě předstajeni

pop. ¼4 hodź. a wječor we 8 hodź.

Předstajenja z rukowanjom połnym programom.

Popołdnju płaca dźěći poł płaćizny.

Hobrski program bjez konkurency!

Dresury rubježnych zwěrjatow, wumělstwa konjow, wustupjenje słonow, cyrkus-variete, sensacije. — John Hagenbeckowe pokazowanje južno-Jndow a jich wumělstwow, indiscy kuzlarjo, yeghis, guyaratis, yeghi, **medicinski dźiw.**

Wobstarajće sebi khartki z doprědkakupjenjom. — Njeskomdźće poslednju składnosć!

Skótwobhladanje — picowanje rubježnych zwěrjatow, wustupjenje Jndow wot 10 hodź. dopołdnja

Zastup za dorosćenych 50, za dźěći 30 pj.

Cychl 1 nawoblečenj za 2 hłowakom. 7.— hr. běłosmuhate nawoblečenja, damasty, kóner. barchent m 60 pf, ruby na blido, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida

J. Erler w Budyšinje

róžk Krónpryncoweho mosta.

Handrij Strympa w Budyšinje

na Róžowej hasy 15

poruča

meble a polstrowane twory

Swm Serb!

Wutoru zhubi so na puću wot Radworja do Khwaćic **złoty nahi pjatkowy** wz zakonja, kotraž ma so za myto pola pjekarja Rječki w Radworju šiło 43 wotedaś.

Rjany dźěćacy wóz

je na předań

na Cyhelnskej drózy čo. 10

Běhak

je na předań w Khróšćicach čo. 33.

Čestneju staršeju cyna jako

rěznikskeho wučobnika

pytam

Emil Raubold, rěznikski mišter na Jurjowej drózy čo. 18

Česćenemu wobydlerstwu ze **Sulšec a wokolny** dawam k wědźenju, zo sym

kowarnju

wot Oty Pětrki z kupjenjom **přewzał.**

Budu so pilnje prócować, swojich wotebjerarjow na najsprawniše posłužować.

Prošu wo dobroćiwu podpjeru swojeho młodeho wobkhoda.

Z pócesćowanjom

Emil Steuer, kowarski mišter.

Přesadźowanje stejaccho drjewa!

Pónjdźelu, 10. t. m., dop. w 10 hodź. předawam na přesadźowanje za hotowy pjenjez na **Ralbičanskim-Kosłowskim puću** hač k starej drózy

100 łosow stejaccho, palnicho a wužitkneho drjewa.

Wobsedźeŕ.

Wšě wobuća też **copte drjewjane a lichowe črije** poskića junjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Přiloha k čisłu 5

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 7. januara 1927

Škit přirody.

W městnosćach statneho měrna sa hajenje pśichrodźinskich pomnikow w Pruskej wotměwasche so njedawno 14. lětna konferenza sa hajenje pśichrodźinskich pomnikow.

Tale konferenza bě hłownje k tomu powołana, so bychu so wšitke hłowne praśenja praktiskeho pśichrodźinskeho śkita rospowědale; tohodla běchu mnohi zastupjerjo nałožowaneho pśichrodźinskeho śkita ze wšěch pruskich provinzow pśiśišli. Ale też z druhich němskich zwjazkowych statow, taš z Hamburka, Lübeka, Bremena, Badenskeje a Sakskeje běchu zastupjerjo tu.

Wšchobohaty dwójny porjad saporja so z rosprawu zastužbneho nawjedowarja statneho měrna sa hajenje pśichrodźinskich pomnikow w Pruskej, k. direktora dra. Schoenichena, wo dźěławoścach statneho měrna w sandźenem lěśe. Tale rosprawa da pśichewobžahnite a wuspěšne dźěło hajenje pśichrodźinskich pomnikow w Pruskej pśinaca a pokaza, kak so też tudy horliwje prózuja, wšitke ludowe worśichy spśechećelicź z myślicźku za śkit pśichrody z pśednoscźkami a powucźenjemi, ale też pśiches knihi, wopomnjenske lopjena a wobraźy.

Wot direktora dr. Schoenichena z wulkej wustojnosću nawjedowana rosmołwa wo jednotliwych dypkach dnjoweho porjada, pśi kótremž so też sastupjerjo němskostatneho žejma a pruskeho žejma wobdźělichu, połnjachu wšchelake jara ważne pohonjenja. Wumeńenje nashonjenja wosnamjenjeja bohaty dobytk sa praktiski śkit pśichrody. S rosmołwy wuźwitachu pak też wulke, cźasto njepśechewinjome cźeze, kótrejž hajenju pśichrodźinskich pomnikow niz w Pruskej žamej, so napśechezo stajeja. A tak drje so da myslicź, so so njedźiwaju jara derje pśichewjedźeneje organizacije hajenja pśichrodźinskich pomnikow, někotrychžkuli pśichrodźinski pomnik, kiž njeda so wjazy narunacź, na wěcźne lubi, pśedy hacź so poradźi pěstowanju pśichrodźinskich pomnikow jeho wuznamej wotpowědnu ważnosć pśizwjazeć.

Stubjeło wobžarujomny bě wulkich z Rheinskich krajow, hdźež su pśiked lětami jako krajina pśichrodźinskeho śkita wuprajene Ssedomhór (Siebengebirge) z Wolijowej horu, Drachenfelsom a Löwenburkom znowa sazo w straśe, dla swojich stopoćkowych skaliskow (Basaltgesteln) so wottwarjecź. S Baltiskeho morja wozachu na pomoc pśicźiwo sapocźatemu wottwarjenju krajowego pśichibjoła a z Holsteina pśicźiwo wotnoschowanju hódnotnych zakładnych moranow z lodowego cźasa. W Nararskej Pruskej padaju poślednje dźiwje kotpje, běłokłowki, cźapte a cźorne milawy njerofumnym iśelerjam z woporom. W Ruhrskej krajinje je cźetwjena a hornjaja dźiwina, ale też bjesmała wjcha kóśmata a pjerinowa rubjena dźiwina wot wobkładkowego wójska wutupjena a žada wobežity śkit. We druhich dźělach kraja dje parny pluh pśiches hobrowe rowy a pola z pśichedhistoriskimi rowami. Wobdźěłacź tonidła a puste krajiny, natwarjecź a so stacź njewotwinjny wot wutraja, to je tudy heklo, kótrejž cźasto njesarunajomne bjes nuśy a nuczenje zahubja abo pśichemenja. Se starosću so praśchamy, schto potom, hdyž smy so my a potom też cźi druzy njewotwinjni jedyn wot druheho stali?

Wjele cźasa saběrasche so też z rospowědanjom wo sałoženju krajinow pśichrodźinskeho śkita. Swjeselaje je so tu w poślednich lětach wutworiło a wospjetnje wupraji so dźak statnym a komunalnym wuznamnosćam sa jich fluktowne spěchowanje. Nimale wšě pruske provinzy maju dźensa krajiny za pśichrodźinski śkit. Wjele su tute cźasto jara móliczte a tohodla mliwy a sapśichimnjenja zwonka dosć wulke a cźujomne. Wutworjecź krajiny za śkit pśichrody, t. wosćah pśecźi pjenjesy a pruske městna za hajenje pśichrodźinskich pomnikow maja se wšchěmi jenak složenymi organizacijami njedostatk na žrědkach za pśichewjedźenje ważnych nadawkow.

Sjězd za hajenje pśichrodźinskich pomnikow w Pruskej namaka swój dospyl w cźesćenju zobusałožerja a dźenża hišcźe dźěławeho spěchowarja hajenja pśichrodźinskich pomnikow w Pruskej, k. profesora dra. Moewesa-Barlinskeho, k jeho 70. narodninam.

Bukečanskim Serbam

zdźělimy, zo su rjane

wotlorhanske protyki

kaž też

Predźenaki

pola překupca **Dietricha** na składze

Cykrwinske nowośće.

S Budyšćina.

1. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědna wucźba z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbska Boža słužba, ½11 hodź. rozrěźowanje z młodźinu.

Krajnozyrkwinske shromadźenjstwo w Budyšćinie na Rózowej haźy 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. njedźelska schula; wjeczor ½8 hodź. evangelisazitka shromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjaty młodźinu za rosćěrjenje ćischeńcz. za młodźenzow a źrjedu za młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu. —

Knjes shromadźenstwowy wotkładaŕ Zimmermann pak smjeje biblisku hodźinu póndźelu w Kumwałdźe, wutoru w Semjazach, žrjedu w Dobruchi a pjatk w Zokowje, pśicheso wjeczor we 8 hodź. —

Knjes shromadźenstwowy wotkładaŕ Kschižan smjeje njedźelu wjeczor ½8 hodź. biblisku hodźinu w Hornjej Hóray, póndźelu we 8 hodź. w Drožđźiju, wutoru we 8 hodź. w Bukojnje, žrjedu we 8 hodź. w Dubrawy, dale schtwórtk we 8 hodź. we Wjelećźinje a pjatk we 8 hodź. w Zyschezach.

S Bukez.

1. njedź. po Tśoch kralach rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Pop. w 2 hodź. kschešeńska Boža słužba.

Smjerśi: Korla Wilhelm Rudolph, kowaŕki mišchtr w Wóžanach, 84 l. 10 m. stara. — Hana rodź. Löberej, mandź. Handrija Bräuera, khěžerja w Bukezach, 83 lět, 6 měš. 7 dnjowa stara.

S Budyšćinka.

1. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbske kemšćenje.

Smjerśi: Kurt Rudi, syn kowarja Kalicha w Pschitwcźizach, 1. l. 5 m. 14 dn.

S Barta.

1. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. biblisku nutrnosć we Bukojnje pola Szymanteź.

Sšrjedu wjeczor we 8 hodź. biblisku nutrnosć w Dubrawy pola Liebschez, knjes shromadźeństwowy wotkładaŕ Kschižan.

S Delnjeho Wujezda.

1. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšćenje.

S Dušć.

1. njedź. po Tśoch kralach dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske pśedowanje, kiž so cźita.

S Hodźija.

1. njedź. po Tśoch kralach smjeje farar Wjesaŕ rano ½8 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšćenje. Sa tydźeń popołdnju w 4 hodź. nam mužiske spěw. towaŕstwo z Budyšćina sahe zyrkw. konzert polskich.

S Hornjeho Wujezda.

Njedźelu, 9. jan. 1927 dop. ½9 hodź. němske kemšćenje, ½11 hodź. Boža słužba za dźěći. Pop. w 2 hodź. rozrěźowanje z konfirmirowanej młodźinu.

Sšrjedu, 12. jan., wjeczor we 8 hodź. mišijonska hodźina: Judiska.

S Hurcinu.

1. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boža słužba, ½11 hodź. kemšćenje za dźěći.

S Drodźišćanskeho.

1. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba.

Smjerśi: Marja, Theodora z Heynitz, zawostajena wudowa kralowskeho sakskeho komornika a rycźerskuhlerja Adolfa Benowa Pawola z Heynitz na Wichowach, 88 lět a 12 dnjow. — Marja Junischkowa, zawostajena wudowa dźěłaćerja Handrija Junischki we Worźynje, 87 l. 4 měš. a 23 dniow stara.

S Khwaćźic.

1. njedź. po Tśoch kralach rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšćenje.

S Klutšicha.

1. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbske kemšćenje, ½11 hodź. dźěćźikemšćenje.

Sšrjedu, 12. januara dop. w 9 hodź. němska nutrnosć se spowědźu pola Pśischkez w Wrěmjenju.

S Lupoje.

1. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. němska Boža słužba.

S Mateschez.

1. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. ½11 hodź. dźěćźikemšćenje z dźěćźazym mišijonskim darom.

Sšrjedu w 3 hodź. němska Boža słužba (z Božim wotkazanjom) w Górcźanskej schuli.

Smjerśi: Hana šwob. Domaschźyna, kowaŕk. tkanjerskata w Pluśnjekjach, 71 l. 3 m. 2 dn. — Brunhilda Eleonora, mandź. bź. Jana Arnoschta Jurka, ponchźa w Delnjej Hóray, 2 m. 11 dn.

S Minakała.

1. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšćenje.

S Rosaćźic.

1. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. němska Boža słužba, ½11 hodź. Boža słužba za dźěći, farar Kanig-Koteźanski. Pop. ½3 hodź. towaŕstwo młodych holzow.

Schtwórtk, 13. januara, pop. ½3 hodź. serbska ho-

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

2] (Pokračowanje.)

Dyrbju pśispomnjeć zo trochu dale steji dom, hdźež je so Macha* narodźił. Tola nimam kedźby pisaneje poesije, mi je ta poesija, kotruž twori žiwjenje same, stokróć lubša a tohodla to wo Maše jenož tak pśispomnjam. Ja ženje njejsym basnje pisaŕ — to rěka — jako student sym wšzo też započaŕ. Móže być, zo sym měŕ talent. Znajmjeńša dopominam so na jednu zeyla pěknu swoju baseń, baladu z pśikładnej aliteraciju. Tola moji sobušulerjo so mi a basni smějachu, hdyž ju w šuli přednošowach. — Wosoły!

Hdyž hišće jednachmoj z kondukterowej, zastupi do wotewrjenych duri kuchnje snadź štyrcećilětny muž z dymku w hubje. Někajki susod, cyle po domjacym wašnju zwoblekany. Wosta stejo, zepŕe so na durje a pachaše.

„Tón knjez je knjez doktor Krumlovsky“, rjekny kondukterowa z kedźbliwym dorazom na słowje doktor.

Muž pachny. „Nó, to mje wjeseli, na dobre susodstwo, knjez doktor.“ A muž mi dawaše mjasnu mjechku ruku. Potrasech ju, človjek dyrbi hladaś, ze snsodami wuńć, su dźěn tu bjez toho tak dobri ludźo! Muž je zasadźity, połneho wobliča, módreju wodojteju wočow, kaž byštej w sylzach pluwałej. Zaso tak sprawnej wóći! Tola tale sprawnosć wodojteju wočow bywa też wot žlokanja — sym znajeŕ ludźi. A hornju hubu ma tolstu, kóždy wopiše ma hornju hubu tolstu.

„Hrajeće šestku?“

Rady bych rjekł, zo nětko študuju, zo nětko njehraju ničo, tola — čehodla hnydom kazyć susodstwo. „Kotry Čoch pak njeby znał „šěstku“, praju ze zdwórliwym wusměwom.

„To je derje, my wumělcy mamy wučenych ludźi radźi. Člowjek wot nich nětko tuli nawuknje.“

„Ći toho wote mnje nawuknu! Čuju wšak, zo nětko dyrbju zaso ja něšto liščateho prajić. Štó pak je tónle muž! Wuměłe — wodojtej woći, mjasna ruka, połne wobliča — sadźu so, zo ma kónčki porstow mozlojte, njewidźu tam, ale wón dyrbi měć na kóncach porstow mozle, hraje kontrabas — sym znajeŕ ludźi. — „No, wy jako here zawšeće nimaće nihdy dolhu khwilu“, praji.

„Knjeni konduktorowa, sće słyšała?“ wošćerješe so muž tak, zo ramjo jězdźeše po durjach horje a dele, kaž by so nosorožnik wo štom tŕel. „Ja tajki błaznjwy here kaž tón —“, pokaza pŕi tom z palcom pśez ramjo na srjedźne durje khodby a jeho smješe pśeńdźe do sylneho kašla.

„Knjez Augusta je moleŕ“, měnješe kondukterowa.

Nětko pribježa z khóby snadź wósom létny hólčec, pŕiwabjeny najskerje z tym smjećom a kašlom. Zepŕe so na molerja a hladaše na mnje.

„To je Waš syn, knjez Augusta“, praju.

„Mój Jozefk, bydlimy tamle w prawym dwórskim kŕidle, kaž wy tu w lěwym, budźemy sej runje do woknow widźeć.“

„Štó dha to je?“ prašeše so Józefk a pokaza z porstom na mnje. Lubuju prostu, runu rěč dźěćeca.

„To je knjez doktor Krumlovský, ty njezdwórliwco.“

„A tón budźe tu bydlić?“

„Posluchaj, Józefko, chceš krejcaŕ?“ a majkam hólea po swětłych kudźerjach. Hóle wusuny mjelčo ruku. Myslu, zo sym na wšitkich dobry zaćišć činił.

*

* slawny čěski basnik.

Bě to dźeń polny dźěła! Pśećahowanje a runanje a pśenošowanje, zo so hłowa wjerćeše. Njebšch hišće často pśećahował a pśećahowanje je mi njelubje; su pjeća ludźo, kotŕiž je wosebje lubuja. Wosebita khorosć, dyrbja to ludźo z njestajnej powahu być. Tola njeda so to pŕeć, zo je też w pśećahowanju poesija. Hdyž stare bydlenje so započina próźnić a zpustnyć, zmóceni so nas nahle někajka stysknosć, je nam, kaž bychmy wopuśćili škitacy pristaw a wudali so na žołmjace morjo. A nowe bydlenje na nas hlada dźiwnje, njepowěda nam ničeho, je zymne. Běše mi, kaž běch so měł kaž nětdy jako małe dźěćo so popadnyć maćerineje suknje a wołać: „Ja so boju!“ Tola jutŕe rano stanu a rjeknu wšeće: Derje so tu spi. Kak pak je na času. Pol jednaćich. — A po domje hižo měr w studni. To je dobry wobraz: kaž w studni, wjele lépši hač „kaž w cyrkwi“, znajmjeńša nic tak wšźdny.

To sym so zasmjał konduktorowej. Wšemu so dźiwaše, wšo pŕimaše, wšo pŕehladowaše, tajka naivna wćipnosć njerani. Pomhaše pilnje, hnydom staješe a scźeleše moje ložo, hdyž bě je pósłała, njemóžeše sej pomhać a położi so na ložo, pjeća pruhujo, kak so to w nim leži; směješe so na ložu ze samej radosću kaž wjewjerćka — to rěka, je-li zo so wjewjerćka smjeje. Potom położi na ložo Katku a směješe so zaso. Ma wosebity smjech, kaž hdyž so z drobnym zwónćkom zwoni. A hdyž bě rozłožiła na podłozy k ložu kosmatu lišču kožu, wobrubjenu z čerwjenym suknom, měješe nowe wjeselo, zo so Katka liščeje hłowy z tymaj skleńčanymaj wočomaj boji. „Budu ju z njej strašić, hdyž njebudźe chcyć posłuchać!“ Ći ludźo su z mališć kosćemi hnydom zbožowni.

(Pokračowanje scźěhuje.)

downa narodnosć na sarje. Wječkor 7/8 hodź. towarstwo Jonow.

S Budestez.

1. njedź. bo Tjoch kralach rano we 8 hodź. zwat Bóźe serbsku spowědź smjeje, dop. we 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske předowanje.

Sriedu wječor we 8 hodź. biblijska hodźina.

Schwórtk pop. 1/4 hodź. zhromadźizna tschesesć. žónskeho towarstwa pola Rósikez.

S Njezwarjidna.

1. njedź. po Tjoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němska Boža słužba.

S Porschitz.

1. njedź. po Tjoch kralach budże rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. we 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boža słužba, pop. 1/2 hodź. dźěćzikemschenje we Woschezach, 1/3 hod. towarstwo młodych muzikich.

Wutoru wječor we 8 hodź. serbske biblijska hodźina w Porschizach w nowej schulskej zbwi. Sriedu wječor rosmuczowanje posaunistow.

S Nakez.

1. njedź. po Tjoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje, potom němske kemschenje za dźěći.

Khowani: 26. 12. Handrij Mišnak, dźěłaćeł bies hydlišcza, 64 l. 24 dn. — 2. 1.: Jan Herman Pfeiffer, železničny zarjadnik na wotp. w Nakezach, 51 l. 5 m. 29 dn. — Hana Kichlowa rodź. Wicjasej, mandź. hospoza w Hermanezach, 27 l. 9 m. 17 dn. — Arnoschi Gusta Geissler, zwonoscežerli wumjenkać w Komorowje, 63 l. 2 m. a 24 dn. starzy.

Se Sstepoho.

1. njedź. po zwj. Trojizy serbska spowědź a Boze wotkazanje rano we 8 hodź. serbska Boza słužba dop. 1/10 hodź., němska 1/12 hodź. Sbérka za diakonišiti dom Bethesda w Grünbergu. — Ssmjerjiny kérluschi zo spéwa sa Khristianu, Mateja Krawza, wumenkarja we Nowym Mésce mandźelstku.

Semrěli: Jurij Zech (Kulnja), bertikać w Milorasu, starý 55 l. 10 m. a 4 dn. a Lenka, mandź. bjowka Jurja Zura (Wenzela)) w Milorasu, stara 5 m. a 3 dn.

S Wótzlinka.

1. njedź. po Tjoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbérka.

Přilopk.

* **Martrachstwo mateho dźěcza.** Pjched Stuttgartskim ludom jednasche zo pschecžiwo starschimaj, kotrejž bjechu swoje dźěcžo na njeczłowjeschke waschnje czwilowakoj. Dźěcžo dyrbjesche czežzu dźěłacz, spasche we łódyjemnej tschesnej komorje jenoż se starym pschescheiwanym pschikrywom wodżete, samo w symje thodżesche bjes czrijí a nohajzow, tradasche tak hłodu, so jebi straduju kurjazu pizu bjerjesche, bé rosdrapane a rosbite, — tak wbohe dźěcžo dołho žakostnje czeerpjesche, doniž polizija dźěcžo do khorownje njeda, hdźež dyrbjachu zo jemu pschemjerjenjene, na pol shnite poriby na nohomaj wotewlacz, tak so je dźěcžo dźensa zyle bjes porstow. Srosumicz pak njemóžemy wuzud Stuttgartskeho ludu: nan zo ſ 200 hriwnami pjenjeżneho thłostanja a macz ſ jenym mězazom jastwa pokhłosta.

* **Dźiwje swinje w Pfalzu.** S Triera so piza: We Pfalzu a Hunsrücku czerpja ratarjo nětkole jara pod wulkej czwilu. Dźiwje swinje zu zo w tamnischej wokolinje jara rosmnožile. S hlodom njenadpadaja jenoż jenotliwych ludźi na puczach, ale dobywaja zo też we czrjódach do statokow. W Hunsrücku je zo do wotlezaneho kubła 30 dźiwich swini nawalilo a pza na dworje sałusało. Jako ratař ſ thěže wustupi, dyrbjesche czežnycz hewak bychu jeho swérista rostorhałe. Wulke hontwy sé czinja, so by zo czwili wotpomhało.

* **K lawinowemu njesboju na Arlbergu,** pschi kotrymž kaž piżachmy, wóśom wożobow zmjerczí namakała, zo hischcze źdźeli, so zu zo wopory njesboża w Lechu polowali. Na mětnje katastrofy hischcze za czěłami tisoch saznypnjenych pytaju, kotrež hacz dotal namakacz njemóžachu. Wschо hromadże je dźesacz wożobow pschi katastrofie zmjerczí namakała, mjes nimi wóśom jendźelskich touristow. Dalsche lawinowe njesboże sta zo pola Bludenza, kotrež hebi dwě wożobje jako wopor žadasche.

* **Zakostne wichory na Czornym morju.** Na Czornym morju sakhadźachu gnéhowe mjeczele, kaž taſe hischcze njepomnja. Pola Kawarna pschi rumunskim brjohu podnuri zo łódź „Astoria“ ſ 22 jésdnymi hościemi. Wětr tak zynchnowasche, so njemójesche nichtó snjeſboženym na pomoz khwatacz. Wuczeſ ſ Konstantinopla, kotryž możesche zo ptuwajo wuthkowacz, zatšeli zo jako brjóh dospéwschi shoni, so zu jeho macz, mandźelska a tři dźěći zmjerczí namakałe. Dale podnuri zo na jésbje ſ Konstanza do Konstantinopla rumunska łódź „Protos“. Wóśom muži žylna wobšadka zo satepi.

* **Dynamitowy depot do powětra sleczał.** W Grängersbergu w Schwedzkej slecza składownja dynamitowe je fabriki, w kotrejž 1200 kilogr. dynamita leżeſche, do powětra. Wschė wokolne twarjenja zo sniczichu, wokna zo rosbichu. Zyle město tšeſche, tak hobrike bé rosbuchnjenje. Dla zwjatebho dnja pak zo njedźeſache a tomu ma zo dźakowacz, so nichtó do njeſboża njepschiidże. Hakle w mezi łońschebo lěta bé zo podobne rosbuchnjenje stało. Pschicżina je drje samosapalenje.

* **Rosbuchnjenje na schulskej łódźi „Richelieu“.** Kaž zo ſ Baltimore pisa, je zo na francowskej schulskej łódźi „Richelieu“, prjedawschej němskej łódźi „Pola“, rosbuchnjenje stako runje we wokomiku, jako zo teer na njón nakładowasche. S rosbuchnjenjom zo łódź sapali a pomału spali. Tjo schulerjo zo morichu, 32 zo ſ dźela czeżko srani. „Richelieu“ bé najwjetschi ptachtak, na kotrymž zo offizérojo sa wulke łódże wukubłachu. — Se Mostwu zo sako pisa, jo je zo na statnych mtnach we Rhónisku rosbuchnjenje mukoweho prócha stało. S 50 dźěłacerjow zo 3 morichu, 10 zo czeżko srani.

* **Paducha spaliła.** Pola Czenstochowa spalichu pólszu burja paducha, kotrehoż bichu pschi kradnjenju pschetwapiłi. Polizija saja na to 28 burow, kotříž bechu zo na tutym žurowym pothłostanju wobdźělili.

* **Njeczłowjeſti żyn.** S Warschawy zo piza: W Torunje je njedawno ſ jastwa puschczjeny rubježnik, ſ mjenom Glowacz, zwoju 70létnu macz ſ grotom wobwěznuk. Schéżcz mordarjowych bratrow jedźi hižo w jastwach na czaż żiwjenja.

* **Tři dźěcži zo sadużyli.** S Kralowza zo piza: **Na Nettawskim kuble bé macz robocżana Rohdy zwoje schtyri dźěcži w starobje połdra hacz do pjecz lět zama doma wostajiła. Sady khachłow na żuschenju leżaze drjewo zo sapali, pschi czimż zo tři najmjenſche dźěcži sadużychu.**

Swójbne powěsće.

Semrěli: Arnoschi Gustav Geißler, wumjenkać we Komorowje pola Nakez. — Johanna Karolina Funkowa rodź. Spiegez w Matym Wjelkowje, 75 l. — Wilhelmina Hänchenowa rodź. Austez w Nowej Wsy pola Hajki, 66 l. — Arnoschi Stein, wyschichi stupak a wjednik dźěłarnje w jamje Erika 42 l. — Josef Gleb, schtleżiumotowarschi mischtr w Běłej Wodźe, 58 l. — Eva Iwud. Sonnenbergowa rodź. Schimanez w Běłej Wodźe, 75 l. — August Schröder, żandarmski straźmischtr na wuběl. w Hródku.

Smĕškl.

** **W zyrkuśu** mějesche błóń (elefant)) rano wulki kaschel. Stóiny lékař pschedpisuje jemu bow wody, do czoż ma zo bleschа whiśky (palenźj kónjez. Nasajtra prascha zo wobšedźeż wothladowarja: „Nó, schto czini Sally (błoń)?“ — „Jeho położenje njeje zo pschemeńka,“ wotmolwi wothladowar, „ale wětko kaschluja tež druhe błony!“

** **Idealijta.** Knjez wojsewja w jenej nowinje ſczehowaze; „Pytam powolanje. Ssym idealista a bych rad powolanje wsał, ſ kotrymž mózu druhim wjeſele czinicź. Schto bychu wy mi dorjadowali?“ Na to wotmolwi jemu jedyn czitar: „Budźesze pjenjeżny lisowy!“

** **Dźiſczowe ménjenje.** Jank dyrbi ſ wuschowennej lékarjej, knjesej dr. Schewzej. Mały pachoł pschipoškucha a ſkónczuje praji: „Nż, ſ schewzej ja sobu njepójdu, tón żanu dźěłarinju za wuschi nima.“

** **Wo luboscji a czopłych kolbaschach.** Dźowka (prají nanej, rěsnikowu mjschtrej): „Nano, daj zo tola napreschyć, lubuju Franza a móju jenoż ſ nim zbożowna bycź.“ — Nan (twjerdeje hłowu): „Njedam nihdy na nihdy swoju dźowku jenomu kralwzi.“ — Dźowka: „Nano, ty to bjsche wob.elnoscjsch — pójdu ſ dźiwadła.“ — Nan: „Zam khuschesch.“ — Dźowka: „Sstoczu do wody, nano.“ — Nan: „To wschak spytaj.“ — Dźowka (zwobwdnje po Ferdinandu ſ hry „Kabale a luboscź“): „Zadyn cżłowjeſki srdcé njewostajich njepołpytany — dyrbju ſ czertowstemu krocżicź. — Ty njeschasch faj ja chzu, derje — tak chzu hicź a powdacz po zyhym mějesze, tak bo pola naſ cżopłe kolbaſki dźěłaju!“ — Nan (kaž by błysk do njeho dyrił): „Schto je to? — Bjeſ ſebi jeho!“

* **Pschelepanaj.** Jank: „Moja macz je mi sakasała, so do wjeczerje zwój kusk tykanza sjem.“ — Mikławsch: „Moja mi też! Wšěch ty schto? Chzemoj bo ménjezs: Sjes ty mój kusk, potom sjem ja twój.“

** **Tón wé.** Wuczeſ rozkładuje dźěcżom czežki pschednjet flemkow (Brüche). Cżini to jara wuschitknje: „Na pschikład, waschа macz ma 17 jabłukow a chze je mjes ſi dźěcżimi rozdźělicź. Schto budże washa macz cżinicź?“ Mały Bjarnat je jenicżki, kiž so pokasuje. „Nó?“ — „Jabłukowy kompot — — —!“

Kospodarski rozhlad.

Pjatk, 7. wulkeho rožka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2055	100 pólsk. markow	—
fendźelski punt	20,408	100 čěskost. krónow	12,45
100 šwajc. frankow	81,20	100 franc. frankow	16,605

Berlinska burza pokasowasche wožera wschelake mjeswoże. Kurzy efektow zo zdźěla sejmjnjowachu, sdźěla sasó popuschczowachu. Kurzy wójnskeje pożczonki a dołżnych lisczinow zo połpschowachu.

Produktowe wiki njepschiczinjesu žanehо pschemeńenja zitowych płaczišnow. Sdrětowe wiki wschak khilachu zo ſ skruczenju płaczišnow. Wožera płaczesche zentnar

w Lubiju:

pschenicży 12,40—13,20 hr., rožki 11,20 hr.	
hacz 12 hr., nasymske jeczmjenja 10,80	
hacz 12,50 hr., wowsa 8,50—9,10 hr. a	
běrny 4,20—4,60 št. hr.,	

w Berlinje:

pschenicży 13,15—13,30 hr., rožki 11,65 hacz	
11,90 hr., nasymske jeczmjenja 10,85 hacz	
12,25 hr., wowsa 9,60—10,25 hr., běrny	
8,95—9,45 hr.,	

w termińowym wikowanju:

ja měrz: pschenicży 14,07½ hr., rožki pak	
12,50—12,47½ hr.,	
ja meju: pschenicży 13,92½ hr., rožki pak	
12,50—12,47¾ hr.,	
ja julij: pschenicży 14—14,97½ hr., rožki	
12,37¾ hacz 12,35 hr.	

Wiki wuzitkowego skotu jandźenu herdow w Leer w Rańschej Friesiskej.

Połletne czelczki a letne hacz dwělletne	
prózdniki płaczachu	200—400 hr.,
1. kajkocże	650—750 hr.,
2. kajkocże	500—600 hr.,
3. kajkocże	350—450 hr.
Ssuczełne jalozy	300—600 hr.
3/4 letne bycźki	200—600 hr.
Połletne czelczki a letne hacz dwělletne prózdniki płaczachu	200—400 hr.
Drobneho skotu bechu pschiwjesli 86 schtuk.	
Prośate płaczachu	16—20 hr.
Běhaki płaczachu	40—65 hr.
Jehnjata a wowzy	25—40 hr.
Wiki pomałku dźechu.	

Wiki schiwórtk w Kamjenzu.

Hušy 1,10—1,30 hr., prosata jara derje dźechu. Seleny kał 25 pj., rožiczkowity 50 pj., kwětkaty 30—80 pj., czerwjeny 10—12 pf., běły 8 pj., zyhła 10—15 pj., jabłuka 15—35 pf., wjólke worieschi 60—75 pf., jězna łoboda (Spinat) 35 pj.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,15 hr., jeja 18 pj., twarohi 25 pj., kólerapa 8 pj., morchej a karoty 15—20 pj., jězina łoboda 40 pj., kolrabi 15 pj., zyhła 15 pj., retschej 20 pj., czerwjena répa 15 pj., selerij 25—40 pj., banje 8 pj., pětrschilka 10 pj. hacz 20 pj., jabłuka 10—20 pj., kréń 1 hr., łoscżabło 55 pj., běły kał 10 pj., seleny 25 pj., czerwjeny 25 pj., kwětkaty 25—70 pj., rožiczky 55 pj., lany wotliż 1,80 hr. a hušy 1,20 hr., šwinjaze mjaso 1,15—1,20 hr., tučne 1,30—1,40 hr., khopjage 1,10—1,20 hr.

Wiki schiwórtk w Khorzebuzu.

Butra 1,70—1,80 hr., twaroh 30—35 pj., jeja pak 17—18 pj., lany wotliż 1,40 hr., bowjaze mjaso 0,80 hr. hacz 1,20 hr., czelaze 1,10—1,20 hr., khopjage 1,20 hr. hacz 1,30 hr., šwinjaze 1,20—1,40 hr., wjeczina šyca (Schinken) 1,70—2 hr., połcz šuscheny 1,30—1,60 hr., schmalz 1,30—1,40 hr., liny 1,70 hr., schcżuki 1,20 hr. hacz 1,30 hr., karpy 1,40 hr., młode boble 0.80—1 hr., kurcy 2—4 hr., khapońi 1,80—3,50 hr., hušy 1,40 hr. horny 0,70—2 hr., zajacy 7—11 hr., karnicke 1,50 hr. hacz 2,50 hr., morchej 10—15 pj., jězina łoboda 30 hacz 40 pj., kwětkaty kał 50—100 pj., czerwjeny 15 pj., běły 15 pj., zyhła 10 pj., běrny 5 hr., jabłuka 15 pj. hacz 30 pj.

Swinjaze wiki wežera w Khorzebuzu.

Na šwinjaze wiki w Khorzebuzu bechu pschiwjesli 1014 prożatow a 239 běłkakow. Te płaczachu

prożata:	
małe	12—16 hr.
šrjenje	16—22 hr.
wulke	22—26 hr.
běłki:	
małe	26—50 hr.
šrjenje	50—75 hr.
wulke	75—100 hr.

Na pschedań.

Był ſ pschiwuschczenju, młody, Zimmermann w Plinkinskach 33.

Krowa, wyšokoburczelna w Dakinje čo. 5.

Wós dźěczazy a sportowy w Budyschinje, Zyheliška ha-ha 10 delka na lěwo.

Ssudniizy na pschebnaożowanje:
sobotu, 8. januara 1927

w Biskopizach na šudnistwje dop. we 10 hodź.: Nózny kamorožeł, běrnywuhrjebak, płokaza maschina, 3 rěpykrajaki, běrnjaza tołkawa a wschelake druhe pschedmjety,

w Hródku sobotu, 8. januara 1927 dop. we 11 hodź. na Wojerowskej bróji: Lěhanski łoż, tepich, pišanski stroj, koło, klamarske tworty, tapety, linolej, drjewo, tobak a zigary atd.,

na finanznym hamuze na torhoschczu 13/14 dop. 1/12 hodź.: Elektr. motor 1,5 PS., pišanski stroj, 4 pišanske błida, 2 klamarskej błidži, 3 polzy, klawéraj a wschelake druhe wězy.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Sónadne wiki, ale płaczišny dźerża.
Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
(Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg howak 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	6. 1.	5. 1.		6. 1.	5. 1.
Pšenica	263-266	264-268	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	233-238	233 238	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jačmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jačmjeń	192-205	192 205	žolte lupiny	14-15,00	14-15,00
wowsa	179-189	178-188	zeradella	22-25,00	21-24,00
kukurica	186-188	186-188	raps, wosušk	16,50	16,5
pšenič. muka	35-37,50	35-37,75	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
ržana muka	33-34,50	33-34,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,25	bórnj. kruški	28-28,50	28-2,00
žrane „	12,50	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,35	2,75-3,35
raps	—	—	ržana słoma	1,70-2,00	1,70-2,06
lane symjo	31-33,00	31-33,00	pšenična „	1,00-1,35	1,00-1,35
hrósch	20-22,00	20-22,00	wowsna „	1,00-1,80	0,95-1,20
ojelnički			ječna „	1,00-1,30	0,95-1,25

Płaczizny rěznecho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.
6. januara.

— wol., 2 byk., — kruw. a 1 jałojc., 704 čelat., — wowcow, 375 swinl.

Płaczizny za

čelata: 1. 80—89, 2. 80—85, 3. 70—75;
swinje: (přez 300 pt.) 78—80, 2. (200—300) 77—78, 3. (200—240) 74—76, 4. (160—200) 72—73;
ranoy: 63—68.

žiwinjom wobsebje derje howja. Sćerdźe žo na nich bjes widźeje dalšneje pizy derje wosiwja. Jenož ranzy, kotrejž j prostatami chodźa a prošata do 6 njedźeli maju hišćeje druhu pizu dóstać. Tajke pizowanje je też žobu najtuńšne. Tež je tajka piza na pańtwje wjele strowšcha, dokelž je cźerśiwa.

Pśi pizowanju młodych žwini žo cźasto wjele myli, dokelž žo jim mało bjelkowinoweje pizy pśihódawa. Sa to žo jim wjele schroboweje pizy dawa. Młode žwinjo k rosćenju wjele bjelkoweje pizy trjeba, dokelž dyrbi wjele mjasa tworićź. We mjasu je najwjazy bjelkowina. Tohodla dyrbimy młodym žwinjom wjele tajkeje bjelkoweje pizy dawaćź. Jenje pak teź njeśmémy j pichejara bjelkowej pizu brojićź, kaž na pśikład sesbérane mloko. Wścha piza ma žo mjeś žobu wurunaćź.

Hdyž ranzy pomjetaju. S wulkej schkodu je cźasto sa hospodarja, hdyž ranzy pomjetaju. K tomu žu cźasto wóschelake pśicinjiny. Druhdy je piza j winu pomjetanja, druhdy žo ranza sakymni atd. Jenje njeśmémy ranzam pizu pśechara wotśelićź. Teź kśiała piza jim wadźi, wobsebje pak śmitke bérny abo répa. Je-li ranza jónu pomjetała, ma hospodar j tym wulku schkodu. Je-li ranza wjazy króćź sa žobu pomjetała, tak mamy ju wukormićź a sarśeśaćź.

Wo pizowanju j pluwami.

Wubjerna piza howaseho stotu w śmuje šu pluwy. Schtóž cźe w śmuśtich méšcźanach wužitnje pizowaćź, njech wšźe pluwy hromadu śmécha, dokelž njejsu wšźe pluwy jenak wjele hódne. Jeźane pluwy njese j zyła radno, chiba jenož warjene, pizowaćź. Wone krutwom do schije kakaju a njejšu skoro nicžo hódne. Jenož hdyž śmy w jeźmjenju dźeźeł méli, tehdom šu pluwy néšcźo winowite a móžemy je skotej waricź abo j warjeźej wodu naparićź. Taiki napar mjenuja nasche stare hospoły poleźo, kotrejž drje žo w naschim nowym cźasu wjazy jara krutwom njepśizuje. Tajke dźeźelozite pluwy móžemy potom j druźimi méšcźeć. Budźamy pak pśi tom dosćź kedźbliwi a njeśmy jenož mako jeźnych pluwow. Hewak pak jeźne pluwy pod krutwy sasśeźelmy abo na hnój seśpojmy. — Hładajmy so po móžnosći taike pluwy skotej dawamy, w kotrejž wjele prócha njeje. Hewak mamy je pśechaćź. — Najlépje wéso je, jenož parjene pluwy pizowaćź. Pśicheźne a wowbne pluwy móžemy do žytanja méšcźerj.

Hdyž pak pluwy naliwamy, mamy je stajnje 5 hodźin pśed pizowanjom naliwaćź. Dawamy-li krutwom pluwy jako poleźo, njedawajmy jim ženje borze, pśicheź tak žo jim suby koža a wone hubjenje žeru. Pluwy móžemy dwójšy sa dźeń krutwom dawaćź. Méšcźesch-li skotej do žytanja pluwy, tak cźi wšźe žytanje žobu sejeźe. Derje pśihótowane pluwy skót rady žeru. Wone šu teź dosćź wužiwne a skót je lohko pśichetaje. W sumskim pizowanju pluwy wjele płacźa. Wjele na tom saleźi, so j pluwami rosomnje a wužitnje pizujemy. Tón hospodar, kotrejž rosumi derje j pluwami pizowaćź, je je žiwojim skotom spokojom. Skót žo jemu nacźeźe, so mohł žo puknyćź, deji wjele a wšźe žiwiny, na kotrejž pśichibéra, wobłhowa we žiwojim cźeźe. Dźiž *pol léta starym cźeźatam móžemy* pluwy dawaćź.

Pjeriznarstwo.

Koire druźiny kur šu najwužitniše.

Najhonitry plahowar kur derje wé, so móże wot lépšich druźin kur pśichi stajnych wudawkach lépšich wunoschk wocźakowaćź hacź wot hubjenych. Tohodla méł kóždy plahowar kur pśed nagadźowanjom derje wolićź, tajke jeja nagadźaje. Na tym najwjazy saleźi. Na prénimi méstnje teź wéso placźi, tajke je tu abo tam podniebjo. Kóžde podniebjo wéte druźiny kur njesnjeśu. Naschim plahowarjam radźimy sśéhowaze druźiny: 1. Hamburśke kury na prénim méstnje najlépje njeśu. To žu teź namórśnjo krajenju wobsebje Jendźelczenjo, bórzy špónali a j nich najlépše kury wuplahowali. Wone šu teź najkrucźišše a njeśu wjele jajc. *Hamburśke kokoši śiśeże sa léto na 200 jeji.* Wona teź w symje derje njeśe. Mjaźo nimo měry derje słodźi.

Italske kury šu śrénjeje wulkosće. Wone njeśu na 180 jeji sa léto. Jich kurjata spéšnje rosu a njeźe dobre we pjatem méźazu. Jenož tón śmykł maju, so paty kmanje njeźudaju.

Dale šu teź Andalušiske kury dobra druźina. Wone njeśu zyłe léto a pomérnje wulke jeja. Jich mjaźo je nimo méry dobre. Kokoši waži 6 puntow, honacź wokoło 8 abo 10.

Teź Langhanske kury šu wjele chwalene. Tuta druźina pochadźa j Chiny. Njeśu wopraudźe wubjerne šamownosće. Njeśu wjele, maju wubjerne mjaźo a paty teź derje žydaju. Tute kury šu teź pśicheźiwo wschelakim chorosćam dosćź krute. Sšu śwjetśca cźorne. Kokoši waži 7 puntow, honacź 8—10 puntow.

S tym njechamy prajićź, so šu jenož tute kury najlépše. Ssu hišćźe wjele druhich druźinow, kaž cźasto cźitamy. Słowna wéż je, so žebi najlépšu druźinu wupytamy.

Dom a kuchina.

Cźopłota w bérnowych pinzach.

Našymu kóždy hospodar kedźbliwje žiwoje pinzy sawodźewa a fetykuje, so bychu w nich bérny njesmjerśle. Sa tym pak nichtó njehlada, kak žo j tym druhdy cźopłota swjeśi a to wobsebje w taśich pinzach, kotrejž su mało wětrowane. Wysoka cźopłota je bérnam w pinzy dosćź schkódna.

Bérny šu jako žiwy organismus a dyrbja dychaćź. S tym žo we bérnach organiske maćźiny na wuhliczny kśiliczńik a wodu rozłoża. S dychanjom bérny teź schkrób šhubja. Naléto je w bérnach mjenje schkrobu kaž našymu, hdyž je śeramy. Te naléto mjenje waża. Cźim cźopliśicha w pinzy je, cźim wjazy schkrobu žo j bérnow šhubi. Je-li w pinzy wjetśca cźopłota, dyrbja bérny wjazy dychaćź a tak žo wjazy žiwin j nich wupari. We cźopłych pinzach bérny žamo na 4% schkrobu šhubja. Chcemy-li tuto samjesowaćź, mamy cźopłotu w bérnowych pinzach hoź na dowoleny stopjeń śniźićź. Najlépšcha cźopłota w bérnowych pinzach je wokoło 5 stopnjow Celśia. Kedźbnimy pak, so nulu njepśichećrocźi. Hewak bychu nam bérny śmjerśe. Ssu-li bérny trochu śłódke, šu-li šnadź trochu pomjerśe, móžemy je tohodla šadźećź. Je-li je k jédźi wužijemy, damy je na méśino, hdyž je na 15 stopnjow cźopłoty. Tam žo j nich je seźéhowkom špésimniśeho dychanja śłódkosćej bórzy šhubi.

Našhonitosće, kak to wadźi, hdyž bérny w cźopłej pinzy chodźo w nich teź wschelake nakaźliwiny, kotrejž bérnam wadźa. Cźopłe pinzy šu śwjetśca młóźne. Teź to rosmnoženju wschelakich thorosćow mjes bérnami horri. S wyšokej cźopłotu teź bérnu šame seśtakmu a j tym cźerpja bérny pśichodneho léta. We cźopłych pinzach bérny jara rostu, pśeś to hišćo w njej wjele žiwiny pśechérjebaja. Kiketrj žo potom j nich pśicht šadźenju wotlamaju a tak dyrbja bérny šnowa wubiwaćź. Tute druhe kiketrj šu wjele śłabśe hacź pśénje.

Chcemy-li žo pśicheźwédźećź, móžemy jónu bérnu na pruhu wožadźećź a to tajke, kotrejž šu we chłódnej pinzy, a ju druhe, kotrejž šu w cźopłej pinzy chował. Rozdźél pokaże žo hišćom wot šameho sapocźatka. S tym śmjemy dosćź našhonitosćej, kak to wadźi, hdyž bérny w cźopłej pinzy chowamy.

Se spomnjenych pśicinjinow widźimy, kelko kedźbliwosće mamy na prawe šhowanje bérnow pśeś šymu složićź. We kóždej pinzy ma barometer wiśaćź a tak móžemy wschédne cźopłotu w pinzu wobkedźowaćź. Pinzy maju tajke być, so žo badźa derje wětrowaćź. Tak móžemy śebi cźopłotu śrjadowaćź. Je-li wonjna a mérna syma, mamy w pinzy nisku cźopłotu bźerjećź. Kotrejž pinzy njemóžemy wětrowaćź, do tych mamy jenož na nijse hromady bérny šwapaćź.

Tak njech śebi kóžды hospodar po mózmosći do bérnjazeje pinzy barometer potóźnje, so by stajnje cźopłotu 5 stopnjow śwjećźićź *mohł*.

Časopis za Serbskich ratarjow

Cisło 1 Budyšin, 7. januara 1927. Lětnik 34

Pižmowa šćurka.

(S wobrasom.)

Domišna pižmoweje schcźurki (Bisamratte) šu hrube a njepschistupne krajiny połnóžneje Kanady. Tam šu wupschestrjene bahnischcźa. W nich wodowe roślinki pižmowej schcźurzy dawaja trébne sežiwjenje. Tam wschak je cźerpja. W tutych na wobydlerjach khudnych stronach wschak nikomu njewadźa. Jeje koża je tamnym honitwjerjam witany popad. Honitwjerjo połnóžneje Kanady na jeje honitwu j cźrjódami wucźahuja.

Kožuch Kanadśkeje pižmoweje schcźurki ma huste a mjehke kožmy, te žo k tomu hischcźe krażnje šyhola. Tohodla je kožucharjo rady na drohotne wudźélki pschedźélaja. S barbjenjom shotowja j nich wudźélki, znaty pod mjenom žobolinski pižmowy schcźurcźi kožuch (Zobelbisam), šmjerduch. pižmowy schcźurcźi kožuch (Stinksbisam) a sealski pižmowy schcźurcźi kožuch (Sealbisam). Jako narunanje ša sealski šnajemy jón pod mjenom elektrisowy pižmowy schcźurcźi kožuch (Elektricbisam).

Tutoho podawarja drohotnych a pytanych kožow cźahnu we Europje sašnjdlicź. Psched njedźe 20 létami wobitara žebi wjeschowka Colorado Mansjesd schtyri pižmowe schcźurki j Kanady a wušadźi je w hrodowskim hacźe w Dombrischu w Cźešśej. Ale teź wjerch Schwarzenberg wušadźowasche je w Cźechach. Podobnje bé we našhej Lužicy j dźiwimi karnikami. Teź tute hacź dotal w naschim kraju njesnajachmy, doniž je j Uckermann, knjes nad Lutobcźom, njemuwšadźi a nam tutu drapu na schiju našadźa. Tak teź w Amerizy wrobla njesnajachu, ale jeho j Europy nam sašpdlichu. Teź do Awstralijeke šu dźiwje karnikle j zušych krajow pschiwjesli a je tam sahnjdźili. Wróbl a dźiwi karnikel stej šo we wschich tutych krajach do wopramneje cźwile pschetwoziłej. Tak je šo teź pižmowa schcźurka w Cźechach wurošła do wopramneho satkcźa a cźwile ša lud a kraj. Se šwojim hobrśim pschiporjenjom šapkawichu bórzy Cźechi a sahnjdźuja šo hižo w šuboduych krajach.

Pod milišchim cźéśim podnjebjom (Klima) tute skocźatka šo bórzy potaju. Jich kožuch rucźe špuschcźi šwoju mjehkosć, hušcźi a šybolenje. Teź jich waschnicźko šo jara pschemény. W Kanadze je pižmowa schcźurka dobrocźiwe a šnjeźliwe skocźatko. Tam žerje jenož nimale nicžo hódne wodowe roślinki. Tu buchu bórzy worakawe, kužate a šu tohodla teź ša cźłowjeka straschne. Pódla toho šu wulke schkódniki.

We naschich krajach wadźa jara, so wjele wužitnych roślinkow žeru. Tu žeru drje teź koruschki a delnjej liješchki, koła *chodźa* teź do naschich polow a šahrodkow. Tu žeru žito, trawu, šahrodnišku seleninu kaž morchej, kulerépu a druhe wobkopowanki. Dale šmuža šo teź do šadu. We šymje dobywaja šo do šadowych, bérnjazych a répowych pinzow, hrjebaja šo do bérnjazych a tunkliżowych hromadow. Wone łoja karpy a raki a žeru šchlinki w šchkorpjinach. Tohodla šu w hatach strašchne. Tam šanicźuja ryby a wschelaku hatowu dźiwinu.

Wulku schkodu nacźinjeje teź j tym, so šemju pschetocźuja a potocźuja. Tak šahubjuja pola, łuki a pašt wischcźa. Sso do jich podšemiških chłódkow pschepadnjo, šnjeschožuja ludźo a skót. Hdyž je šo pižmowa schcźurka šašndlika, šu hacźenja a nažppy wohrożene. Hacźenja pschetocźuja kaž kchidu a šamo żelesniczne nažppy podtocźuja tak, so šawinuja żelesniške šnjeschoženja. Cźasto šu hacźenja tak pschetocźiłe, so žu šo pschedréże.

S Cźech žem šu šo pižmowe schcźurki teź w naschim kraju šahnjdźiłe a šo hischcźe šahnjdźuja. Wobeże wo cźaš wójny šu šo do Schlesiskeje, Sakśkeje, Duringskeje a Bayerskeje nawalike. Njedawno hałe je Berlinska policija j wukašom šaniczowanje tutoho schkódnika pschikasała, dokelž šo hižo w Braniborskej pokasuje. S tym wohrożuje hižo połnóžnu Němsku. Pschicźina jeje špéschneho pschišporjenja je dwojaka. Wona šo pschede wschém špéschnje pschišporja a potom šo rady pschecźahuje. Ssanczka wob léto dwójšy lehnje, druhdy teź trójšy haj teź schtyri raša. Kóždy krócź wulehnje 6—8 młodych. S toho wuthadźa jeje nimo méry špéschne pschišporjenje. Najradšcho pschecźahuje pižmowa schcźurka pschi mérnje bežazych rékach, kanalach, w hatnych krajinach, hdyž haty hromadże šwiżuja. Ale teź pśes šuchi kraj jej pucze pschedothe njeśu. Jesne rošchérjenje špéchuje teź nowocźašny wobthad. Rady pschebywa w tworowych łodźach a pschecźuje na nich šchérokte kraje a šahnjdźuje šo tam, hdyž ma pschileżnošcź j łódže wucźeknyć.

Wšchitke tute winy a pschicźiny napołožuja nam tutoho schkódnika še wšchemi žredkami šaniczować. Njeje pak lohko, jeho tak rucźe wukorjenić. Pižmowa schcźurka rošumi šo pschekhowacź a je jara špéchna. Jenotlitwy njeśamóže dokkadne wukorjenjenje pschewjesć, *wón może*

ſo komu pſchiſamknyć, hdyž hamtu ſe ſhromadnym wutłupjenjom ſakroča a je pſchikłaſaja. Kóždy njech ſwéru tajke ſhromadne pſchiprawy ſpěchuje, pſchede wſchém njech ſwědomicže ſa tutym ſchkódnikom hłědaj a ſwoje naſhonjenja hamtam ſdźěłuje. W ſcźěhowanych rjadach dźemy tutoho ſchkódnika trochu wopiſacź a tak je žiwy.

Pižmowa ſchczurka je podobna na wjetſchu wódnu myſch. Jeje cźěło je jenoż bóle ſaſadźite. Dorośćena měri hacź do 58 zentimetrow, cźěło 30 a wopuſch 28 zm. Wopuſch ma ſpłaſnjenu, na tónzu bóle wótru a je ſchupiſnami pokrytu. Mjes tutymi rożtu tam a ſem cźerńe, ale pſchiléhoważe łoſmicźki. Hłowa je krótka, ſchéroka a kulowata a wuběhnje do ſchérokeho tołſteho pyſka. We kožuſche khowatej ſo króttej, łoſmatej wuſchuju. Tej ſamoże ſtoczatko ſawrjećź. Wóczży ſej małej. Sadnjej nóżzy ſej ſchérokej. Pjećź króttich paſorkow ſwiſaſuja pławnu kóżtu. Kóżda paſorka ma wótru nohcź. Prědźinej nóżzy matej jenoż 4 paſorki a palzowu brodawku. Kóżmy ſu huſte, miehke, ko ſyholaze a hładko pſchiléhuja. Pižmowa ſchczurka je bruna hacź na żołcź. Pod brjuchom je kožuch wo něſchto mało jaſnjiſchi. Wopuſch je cźorna. Saſnz ma żaſły. S njeju wuſtupuje ſa pižmom (Moſchus) wonjata żiwnoſćź. Tuta woſebitoſćź je ſtoczatku mjeno ſpożćźika.

Najradšcho pſchebywaja pižmowe ſchczurki w brjohach pomału běžaſnych rěkow. Tu hrjebaja ſebi ſwoje khódby a jamy a twarja ſwoje hnězdo. Saſtup do jich khódby nadeńdźeſch 20 zm. pod wodu. Naſymu twarja rady na niſkich brjohach ſ potaczow, konikow, ſyrćźiny a ſcźiny druhich wodowych roſtlinow ſwoje twarzy. Tohodła ſpóſnajeſch na wuźranych měſtnoſćach wodowych roſtlinkow a hdyž tych wotkuſane ſtwjelſza na wodźe płuwaja, ſo tam pižmowe ſchczurki hnězda. Druhe ſnamjo ſu wuteptane ſchcźěžki na brjohach a haczenjach, pſchetoczene haczenja a brjohi a podtoczene naſypny, ſchcźěžki w hatnym błóće pſchi brjohach a haczenjach na dnje rěkow a hatow ſ jich khódbow wumjetana pjerſchcź, kotraž ſo w jaſnjiſchich měſtnach jewi. Sa pkuwazymi pižmowymi ſchczurkami jewi ſo jaſna cźěſ, pod łodom womowymi ſchczurkami jewi ſo jaſna cźěſ, pod łodom womowu ſchczurku płacźa hamtu myto.

Rólnistwo.

Kak mamy woracź?

S bawna ſem je mjes hoſpodarjemi měnjenje, ſo kóždy wora kaž może, a ſ toho ma też potom tajki wunoſchk, kaž je ſebi ſaſłużił. Woracź mamy tak, ſo bychmy po możnoſći hrožbjenje pódy njeſtaſyli. To mamy po możnoſći hiſchcźe podpjerowacź.

S pſchiſłuſhnu ſabrożdźenja pódy ſu nakoźliwiny, kotrež ſe ſwojej cźinoſću k ſhnicźu hnoja dopomhaju. Dale ſ hnoja żiwiny ſa roſtliny pſchihotuja, tak ſo by je roſtlina derje pſchijimacź mohła. Nakoźliwiny ſu potaſiſm ſ wulkej waſnoſću ſa hoſpodarſtwo w pódźe. Cźim wjacy je ſich w pódźe, cźim lěpje je ſa roſtlinu a cźim lěpje ſo radźi. Nakoźliwiny ſo w pódźe roſnoſcźuja, hdyž je w njej ſwoſć roſtlinſkich ſhnitkow kaž ſchcźernſchcźo, hródźiny hnój a podobne, ſchtož nuſnje k ſwojemu żiwjenju trjebaju. Dale ma w pódźe hyćź doſć powětra a doſć wlóžnoty. Też wapno k roſmnożenju nakoźliwinow w pódźe howi. Wapno pak njeje ſ hłownej pſchicźiny. Jeli ſe ſpomnjenych tſjoch hłownych pſchicźinow jena w pódźe poprachuje, tehdom ſo póda hižo doſć njebrožđźi.

Na pſchikład, póda ſo hižo njebrožđźi, hdyž w njej žane roſtliniſte ſhnitki njejſu na pſchikład hródźeny hnój. Póda ſo dale njebrožđźi, hdyž nima powětr do njeje doſć pſchiſtup ao abo hdyž njeje doſć wlóžna. S woranjom pódu doſć pſchewětrujemy. Pſchi woranju pak mamy na to kedźowacź, ſo pódu doſć derje pſchewětrujemy, to rěka tak, ſo je ſwjerſchna póda ſpody a ſpódnja ſwjetcźa. Cźim hłubſchu woramy, cźim lepje.

Hłuboko mamy tohodła woracź, dokelž nakoźliwiny ſu halle w pódźe tam, hdźež hłonzo njeſwěcźi. Słónczne pruhi wone njeſnjeſu. W pódźe ſu tak hłuboko, hacź móże powětr. Potajkim: cźim hłubſcho woramy, cźim wjacy nakoźlinow może ſo w pódźe roſmnożicź a lepje roſtlinam herwi, tola jenoż tehdom, hdyž je w pódźe doſć hnoja.

Woramy-li nikto, nimamy ſ njeje tajſi wužitk, haczrunjž cźěhmy doſć hnojili, kaž tehdom hdyž hłuboko woramy a doſć pohnojimy. Słónczne pruhi dobahaju wokoło 5 cm hłuboko do ſemje, powětr 12 cm, a tak ſu nakoźliwiny jenoż mjes 5 a 10 cm.

Potajkim mamy hłuboko woracź a to niż jenoż jónu ſa léto, ale cźaſciſcho, kaž nam cźaſ abo mozy dowola. Hdyž ſo polo derje ſadrożdźi, tak roſtlimy, njech ſu kaſkeſkuli chjeđźa, derje roſtu. S tym też njerozdź njeſu pławowantymi roſtlinami bórſy ſabinje.

Jenoż wlóžnoſćź pódy ſebi njemóžemy ſami rjadowacź kaž cźemy. Tola też tudy ma jenoż hłubokoworonje wulki wuſnam. Hłuboko woranu póda nam tak bórſy njewuſthnje. Deſchcźujeſi-li ſo, tak wjazy wody do hłuboko woraneje pódy ſaſcźehuje a tajka póda też tak bórſy njewuſthnje kaž nikto woranа.

Druhby ſo nam ſtanje, ſo po žnjach na ſpodworanu pódu thěrno deſchcźuje. Tajke podwórki maju ſo na cźeſkich pódach dwójah pſcheworacź. K druhemu rołej mamy trochu hłubſcho woracź. Tak ſo njetrjebamy bojecź, ſo nam póda ſmjerdnje, dokelž móżeja ſo w njej dale nakoźliwy mnożicź. Jeli mamy ſuchu naſymu kaž letſa, doſoża jenotkróżne woranje. Tu by wſchě dalſche woranje ſhytne było a ſamo cźaſto ſe ſchkodu.

Hdy by něchtó hocź dotal nikto woraћ a nětko nadobo hłuboko ſpytaћ, njeby jemu to nikto pomhako. S tym by jenoż mornu bódu wuworaћ, haczrunjž by ſo najprjedy mokła ſ druhej ſwjerſchnej pódu ſmješała. Priedy hacź ſo tajka póda doſć njebrožđźi, njeje też doſć płódna. Taſke pola mamy jenoż poſtupnje hłuboko woracź. Dale mamy ſo na polu hruſlow hladacź. Taſke hruſle bórſy wuſthnu, potom doſtanje ſo ſwětkoſćź a płódnje pruhi do pódy, ſchtož nakoźliwinam wadźi. Mamy-li na pola pſche wulke hruſle, hyrdźimy je hnydom roſwalzowacź abo roſtlepacź.

Hdyž w mokrym wjedrje woramy, to drje ſožđy wě, ſo ſ tym roli doſcź wadźimy.

Słónczne ſpominamy, kajſi wſlm mocze płónczne pruhi. Padaja-li pruhi na kopjerna roſtlin, tehdom roſtlinam howja, padaja-li pak na howu pódu, nicźa w njej żiwjenje nakoźlinow a pódła njemóże ſo doſcź derje broždźicź. Strunamy-li pódu ſwjerćha, tehdom njemóża płónczne pruhi tak do pódy. Lepje ſa pódu je, hdyž je póda wjetſchi dźěł léta faſcźinjena. Tuž mamy po możnoſći wſchudże po žnjach na ſchcźernitſchcźo k najmjeńſchemu ſelene hnojenje woſpjećź.

Woramy-li potajkim w prawem cźaſu a doſć hłuboko, roſbrjehimy wſchě hruſle doſcź derje a póda je nam ſa to po możnoſći djakowna.

Hospodarstwo.

Domaſchowa mucźka (Thomasmehl).

Domaſchowa mucźka je wotpad pſchi ſchcźerenju żeleſa we żeleſarnjach. Wona je łóſchka hacź żeleſo a tak nad roſeſchkrěnym żeleſu pkutwa. Dyrbi ſo twot żeleſa wotſtronicź, dokelž by ſo żeleſo hewak kamako. Tuta mucźſina je najprjedy cźwakołta a dyrbi ſo na k tomu pſchiprawjenych młynach roſmlećź. Tak dóſtanjemy naſchu Domaſchowu mucźku. Domaſchowa mucźka wopſchija 19,9% foſforoweje kiſalíny a 58,5% wapna. Wona ſo też po tom pſchedawa, ſelko prozentow foſforoweje kiſalíny w njej je.

S Domaſchowej mucźku k dźeſcźelej, k łuſchcźiſtnam (Hülſenfrüchte) a k pjatam hnojimy. Wożebje mamy ſ njej naſymu k pſchihotowanju hnojicź, to je k žitam, do kotrychž dźemy naléto dźeſcźeł ſyćź. Na 1 hektar (3½ korza) mjetamy 10—12 zentnarjow Domaſchoweje mucźki a runje telko kainitu.

K rożży ſamej mjetamy 8—10 zent. Domaſchoweje mucźki, 6—8 zent. kainita a 120—200 puntow chiliſkeho łodźika (Chilisalpeter) abo mjeſto njeho 100—160 puntow ſyrikoweho ſchtapika (Schwefelammoniak). Wuſkywamy-li žito na łuſcźiſtnu abo po ſelenym hnojenju, njetrjebamy ſe chiliſkim łodźikom, ani ſe ſyrikowym ſchtapikom hnojicź, dokelž je we tajkej pódźe doſcź duſhyła.

K pſcheriży roſmjetamy Domaſchowu mucźku naléto ſahe, też naſymu abo we ſymje na hrubu bróſdu, ale wo něſchto wjazy hacź k żitu. Pſcheriża telko broſła njetrjeba, dokelž we cźeſcźiſch pódach je ſamo na ſebi doſcź broſła. Wuſkywamy-li pſcheriżu po ſjeczeſu, to je na ſmahu abo po łuſcźiſtnach, tak ji njetrjebamy ſ duſkyłom hnojicź. K jecźmjenjej hnojimy ſ najlepſchim wunoſchkom ſe ſuperfoſfatom.

Wowſ je jara djakowny, hdyž jemu derje pohnojimy, wożebje ſ duſkyłom. Smy-li wowſej ſ Domaſchowej mucźku pohnojili, mamy jemu też ſ wapnowym ſchtapikom, chiliſkim łodźikom (Chilisalpeter) a ſe ſyrikowym ſchtapikom (Schwefelammoniak) pohnojicź. Tak ſo nam nimo měry derje radźi. K běrnam hnojimy naſymu abo je-li w ſymje wjedro tonu dowoli, 12 zentnarjow Domaſchoweje mucźki a 4—6 zentnarjow draželneje ſele.

Schtóž ſokrowu rěpu płahuje, njech k njej 12—16 zent. Domaſchoweje mucźki a 12 zent. kainitu roſmjeſe. K lenu ſ hródźenym hnojom hnojimy, kotryž hižo naſymu ſaworany. Dale mamy naſymu abo w ſymje 10 zentnarjow Domaſchoweje mucźki a 12 zent. kanita k lenu roſmjetacź.

S Domaſchowej mucźku můżemy też k ſadowym ſchtomam hnojicź, hdyž ju do juchi ſmješchamy. Po najnowiſchich pruhowanjach bu dopokaſane, ſo mějachu hoſpodarjo ſ hnojenjom Domaſchoweje mucźki lěpſche wunoſchki hacź tam, hdźež běchu jenoż je ſuperfoſfatom hnojili. S Domaſchowej mucźku njekupi hoſpodar jenoż foſforowu kiſalínu ale też 58,5% wapna, kotreż wona wopſchija. S tym widźimy, kak ważny hnój je Domaſchowa mucźka ſa naſchich hoſpodarjow.

Skotarſtwo.

Sa płahowarjow koni.

Płahowanje koni a bobre wothładanje ſrědźow je wulzy ważne ſa płahowarjow. Kubjenje wocźehnjenu koni je cźaſto poſpiſchu ſ wulkej njepſchijomnoſću a ſ wulkej ſchkodu ſa płahowarja. Chjeſch-li ſebi dobreho konja wocźahnjećź, dyrbiſch dokładne wědźećź, kajke ma koń nakpilnoſće. Dale mamy wědźećź, kak a w cźim by ſo koń najlepje wunuceſił.

Tak njenowanu filoſofiſku wědomoſćź natwcźi ſo kóżde ſtoćźo. Tuž koń ſebi hnydom wěſty ſtopień wole, karaktera a roſuma na ſwět pſchinjeſe. Kaž wémy, je koń ſkoro ſobu najroſumniſche ſtoćźo. Jeho móżemy nětchtokuli natwcźicź, wo cźimž pſchi druhich ſwěrzatach žane rěcże njeſu. S naſhonjenja wémy też, ſo ſu nětkotre konje doſcź hłupe a cźeſko wopſchinne. Tute hubjene ſamowinoſće móżemy ſamo pola doſcź wuſchikowanych koni wobkedźbowacź.

Kak kebi tajki pſchipad wujaſnimy? Kaž ſmy horjeka ſpomnili, ma kóżdy koń ſwój karakter abo wuſchikroſćź pſchinarodźeny. Ssamowinoſće tajkeho karaktera ſu hižo we prěnim cźaſu pokaſnja. Karakter ſpóſnajemy na tym, kak ſo ſkoro ſadźerži. Stoćźo móże być bjiwje, ſcźełpne a měrne. Měrne ſtoćźo móżemy ſ łóſchej próżu wutwoćźicź hacź ſkoćźo bjiwjeho karaktera. Pola tajkich ſtoćźatow, kotreż maju bjiwi karakter, mamy być pſchi wutwoćźowanju krućźi a raſni. S měrnymi ſtoćźatami mamy też měrnje pſchi wutwoćźowanju jednacź, njeſměmy pak być ſaſo tak dobroćźiwi, ſo bychmy jim mjeńſche winy bjes trěbneho khłoſtanja ſpuſchćźili. S tym bychmy jenoż ſchpatne ſamowinoſće ſtoćźeća podpjerali. Schpatne ſamowinoſće ſo ſcźeſo pryedy nawucźi, hacź ſebi je podſtójcźo wotwucźuje. Tohodła maju ſo konje hnydom je wſcheho ſapoćźatka derje

Wutwoćźenje koni je ſ tym trochu poćźeſene, dokelž ſkoćźo tajſi roſum nima jako cźłowjek. Roſumny cźłowjek w prawem cźaſu nuſnjoſć dobrych poćźinkow ſpóſnaje. Tohodła ma ho też łóſchko po prawych ſaſadach. Spóſnaje bórſy najmjeńſche wopaćźnoſće a dże jim po możnoſći ſ pucźa, ſtara ſo ſtajnje wo to, ſo by doſpołnoſći był.

Hinak je to na pſch. pola konja. Kóń nima tajki roſum a njewě, kajke ſe ſcźěwki ma kopanje, kubanje, ſtajenje ſo pſchi cźahanju atd. Sa to pak ma koń dobry pomjatk. Jeho roſum a pomjatk da jemu ſpóſnaćź, cźehodła ſo khłoſta. Tohodła ſo też cźaſto na khłoſtanje dopomni a wé, cźehodła bu khłoſtany a tak ſo ſwojich njepocźinkow woſtaji. S tym ſo ſtanje měrnišchi. Roſum a pomjatk maju płahowarjo koni hnydom w ſaſnej młodoſći ſkoćźeću ſaſchćźěwiću.

Wuwucźowanje koni ſo po tych ſamych prawidłach pſchewjedźe. Najprjedy mamy ſ łohkimi dźěłami ſapoćźeć. Po cźaſu pſchiwucźimy jich ſ khłoſtanjom k cźeſcźonmu dźěłu. Zenje pak ſo nimamy ſ khłoſtanjom pſchehwatacź. Jenoż hdyž koń njeſpołkucha a ſe ſtonnyſłnoſću ſtaja, tehdom mamy jeho khłoſtacź. Hewak jeho bórſy ſkońmy.

Kaž pſchi wocźehnjenju cźłowjeka, tak ma też pſchi wocźehnjenju koni ſprawnoſćź knjeźicź. Stoćźo ma ſebi ſwoje pſchedſtajeneho jako ſwojeho knjeza a dobroćźela wažicź. Tute prawidła měli wſchitcźy płahowarjo koni derje wobkedźbowacź, dźedźa-li ſebi dobre konje wocźahnyćź.

Płahowanje ſwini.

Pſchi płahowanju ſwini dyrbimy też wſchelake ważne wěcźy wobkedźbowacź, dźemy-li ſ tym něchto wudobyćź. Ranjy njeſmémy ſymje pſchedſahe ke kundroſej honicź. Nanja ma być ſnajmjeńſcha 9 měſacźow ſtara. Hiſchcźe lepje je, hdyž ju po 10. abo 11. měſacźu ke kundroſej honimy. To je jenoż tehdom możno, hdyž ranjy we młodoſći wjele ſorkmjaneje pjay njedawamy. Swinje maju wożebje we młodoſći wjele na cźerſtwym powětrju, wożebje na paſtwje, pſchehwacź. Tajke ranjy maju też potom wjele żiwniſche proſtata, niż jenoż jako prěnicźki, ale też poſpiſchu pſchi dalſchim płahowanju.

Strowe ranjy, kotreż maju ſtajnje wjele proſtatow a doſcź ſtrowe, dyrbicźe ſebi prawje dołho k płahowanju dźerżećź. Njeſaréſajeće je jenje do ſchéſteho léta. Dobreho tuńdroża dźerżeće ſebi. Stoćźo może ſo hałke potom derje pohubjowacź, hdyž je nam nětkotre léta najſlepſchi wužitk poſkićźało. Naſchi płahowarjo ſwini cźaſto tak njenowane pſchibuſne płahowanje ſwini njedu, ſchtož je ſa njeho ſe ſchkodu. Druhby ſebi zyła wjeſ noweho kundroża kupi, kotremuž potom wſchitcźy ſwoje ranjy honja. Kundroż pak je ſnadź zyle błiſko pſchibuſny ſ jich prjedawańſchimi ſwinjemi. Bórſy pyknu potom ſe ſcźěwki we potommſach, kotreż ſu jara nakhilene k wſchelakim khoroſcźam. Ranjy mamaju potom zyła telko proſtatow. Jenoż tajke ſwinje, kotreż ſu zyle lećźo na paſtwje, ſo ſkerſcźho tajkim ſcźěwkam wuwinu.

Płahowar ſwini ma też na to dźerżećź, ſo ſu jeho ſwinje dobre ſtrućźene, to rěka, niż ſapłenćźene. We błiſtkoſći khlewow ma być wuběh, hdźež moża ſo ſwinje ſnajmjeńſcha trochu pſchebeżećź. Wuběh ma być ſnajmjeńſcha tſi króć tak wulki kaž khlew. Do toho wuběha dyrbiſch też we ſymje ſwinje puſchećź, ſnajmjeńſcha na khwiliku. S tym ſo ſwinjo wo wjele ſtrućźi, wuwiju ſo żiwniſche a njepodleźi tak bórſy ſanym khorośćam.

Nimo měry derje wſchak ſwinjom paſtwa howi, hacź je na ſcźeſcźerniſchcźach, běrniſchcźach, rěpniſchcźach abo na ſmahach. We někotrych ſtronach ſamo ſa ſwinje k paſenju mjeńſchi ſahon dźeſcźela wožbyja.

W nětcźiſchim cźaſu w Hannowerſkej unoſy wulzy płahowarjo zyle ſahony jako paſtwy ſa ſwinje ſarjadnja. Na tajke paſtwiny potom dwójzy abo tróju ſa dźeń ſwinje honja. S paſtwami wotmělnjeju a to tak, ſo, hdyž ſu ſwinje ſnadź hodźinu na paſtwje byli, móżeſch je też do tuhego k tomu pſchipraweneho wuběha ſaćźeriċź. Tam móża tyć kaž ſo jim ſpodoba. W tajkich wuběhach móżeſch też wjetſche korto do ſemje ſaryćź ako jamu wunuriſowaćź, ſo móża ſo ſwinje we wodźe wuwaleć. Mnohy ſamo ſlimu do tajkeje jamy naſypuja, ſo bychu ſo ſwinje w tajkim błocźe wuwaleli. Tajka kupjel je ſa ſwinje ſtrowiſcha hacź kupjel w cźiſtej wodźe. Jich też potom tak łacźnoſći njeſchwiluje. Hdźež tajkich jamow ako korto nimaju, měli ſo ſwinje k najmjeńſchemu ſa pol dnja jumu napojićź. Tajke paſtwiny, w kotrychž je wożebje běłu dźeſcźel ſodu wożyty,

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a Šći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Číslo (Nr.) 6 **Budyšin — Sobotu, 8. januara 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Serbja w Běłogradźe.

W rosprawach němšich nowin wo šerbskim konzerze w Běłogradźe bě nimo wšelakich druhich wopaćnosćow, kotrež su so mjes tym hižo wotpokasale, też naspomnjene, so je so nasch wšchodźe cźešeny hudźbny direktor Bjarnat Krawz tohorunja na tutym konzerze wobźělił. Wobźehuje ſ wěsteje nam Sserbam wjeſo jara pśijećelnje ſmyſłoneje ſtrony we Luźizy bě so w ſnatych Drjezdźanſkich nowinach „Dresdner Nachrichten“ wuźadaze napraſchenje ſapodatku, w kotrymž ſebi dopiſowaŕ źadaſche, ſo by so kajes hudźbny direktor Krawz wuſnał, haćž je tón ſamty, kiž ſo w němſkich rospravach we Belgradſkim konzerze jako „Sſraſ“ abo podobnje njenowaſche a we kotrymž ſo piſaſche, ſo je tohorunja w Belgradźe był. So by ſo Belgradſki podawk prawje wuſnaſnił, je nam naſch cźeſcźeny hudźbny direktor Krawz ſcźehowazy dopiſk piſchipóſłał, kotrež je ſdobom dobra wotmolwa na wſchě njepjaćeſcźelſke wuźadanja a pchiſłodźenja:

„Někajka politiſka žwěza ſe Luźizy je mje ſe ſwojim ſaſtnym ſwětłom wobſwětłiła a ſe ſpodźiwnym apparatom najnowiſcheje nowinarſkeje techniki do Belgrada pſcheſadźiła. Pſchekwapjaza to nowoſćina nowinarjow! Mužhaźaza ſe ſabłudźenje ſylveſterſkeje wyſłeźli abo ſichoſćanſkeje luboſće! — Na ſadym pad paŕ njeruna ſo do Belgrada ſchkrickowany wobraz ſwojemu orginalej! je hubjeny a wopaćny. Wotpokaſam jón ſyle raſnje. Drje ſym ſerbſki komponiſt a dirigent Bjarnat Krawz-Schneider, kotrež na pſch. hižo 1896 pſchi ſkładnoſći wuſtajenjow „pſcheſwětła a měſto“ na wospjetnu próſtwu wulkeje ſerbſkeje koncźoj nawjedowaſche a napoſłedku 24. nov. 1926 w Budyšinje w pſchitomnoſći wyſchnoſćow na wulkim konzerze we Krónje podobnje ſkutkowaſche; dyrbju paŕ kónkrośa na europiſku ſławu wotpokaſaćz, kotruž chźyſche mi horjeka naſpomnjene wobſwětlenje pſchiſpěć. Pſchetož njeſłyſm ani na koncźert do Belgrada pſcheproſcheny był, ani njeſłyſm do 29. dezembra to najmjerſiche wo tom wědźaŕ. Wot 30. dezembra haćž do 3. januara běch je ſwojej mandźelſkej we Žitawſkich horach, ſo bych na ſymſkej poeziji Oybińſkeje kraſiny ſo wotkſchewił. Bohužeł ſeſcheri naju mało pſcheſełene wjedro, tak ſo ſo do Žitawſkeje radneje pinzy wuthowachmoj, hdźež mějach cźaſa doſć, ſebi roſmyſlićz, kak bych ſwoji němſki hodowny oratorij połěpſchićz mohł. 3. januara znawjedowach hodowny ſwjedźeń ſpěwneho towaŕſtwa póſtſich ſaſtojnikow w Nowoměſćanſkim kašinu w Drjezdźanach.

Moje hudźbne dźěła ſu ſ najwjetſcheho dźěła w Drjezdźanach powſchitkownoſći pſchiſtupne. Sajimawzam moje ſaſka kraina bibliotheka ſ nimi poſtužićz, też móža ſebi je we wſcheſch hudźbnych wobchodach kupićz. Tak ſnadź je ſhonja, ſo je na pſch. moja knižła „Heimatſtimmen A“ we wjazy hač 40 000 ekſemplarach w němſkich ſchulach roſcheŕjena. Hdyž ſu někto w Belgradźe moje ſerbſke hłoſy a ſpěwy ſpěwali, tak deſe ſu mi njeſnaćzi ſrjadowarjo wdźeſe k tomu też wumělſke pſchiźiwy měli. Na tóždy pad paŕ ſebi pravo ſa to wuźadam kaž tóždy druhi wumětz, ſo ſwoje dźěła (němſke a ſerbſke) wuwjeduju, hdźež a hdyžkuli ſo mi ſkładnoſć poſkicza, mojedła na ſymnum połnóžnym cźoje abo w horźym pěſku w puſcźinje. Njeſłyſm žane politiſke noty piſaŕ, hudźbno-literarniſka harmonija je mój hraj. Dokelj naſpomnjeny napraſchowaŕ we wěſtych Drjezdźanſkich nowinach moju ſkerku 33 ſerbſkich ludowych ſpěwow jako „ſchikowanu“ (hübſch) kritiſuje, cźuju jemu jenož wotmołwićz, ſo dyrbju też tute pohudźowanje wotpokaſaćz, dokelj wón jara mało wo „takſe“ roſumi, też „pſchedſtawnjenja“ (luboſć k wumělſtwu!) njeſnaje, dokelž je jenu dale „chytrus“ hódnoty a „dynamika“ wuraſa něſchto ſyle zuſe, hewak drje by łěpſchi puć namakaŕ, na kotrymž by ſwojej ſwěžzy ſwěcźiłz baŕ.

Podpiſany: Bjarnat Krawz-Schneider, kral. hudźbny direktor, wyſchſchi wucźeŕ na w., cźeſtny ſobuſtaw Drjezdźanſkeho ludowego thóra, dirigent ſańſkeho thóra pólſkich ſaſtojnikow, redaktor ſerbſkeho hudźbneho cźaſopiſa „Schkowronczka“, pſchedsthyda Swjaſka ſerbſkich ſpěwnych towaŕſtwow, měſcźeŕ wójſkeho ſaſkužbneho cźiſła, němſki ſtaćzan ſerbſkeje rěcźe.

Ministerska liſćina w Sakſkej hotowa.

Njeſocźaliſtiſke ſtrony ſ wuwſaćzom němſkonazionalnych ſu ſo hromadze ſe ſtarym ſocźaliſtanſkim wo miniſterſkich ſydłach dojednałe. Stari ſocźaldemokratoja, kotrež ſu jenož 4 muże žiłni, hrodom dwě ſydłe w miniſterſtwje doſtanu. Nadźijeja ſo, ſo budźe pſchichodnu wutoru nowy ſapiſ miniſtrow pſched ſejm ſtupićz móc.

Jako ſobuſtawy noweho kněžeſtwa ſo ſtary ſocźaldemokrat **Heldt** ſa miniſterſke pſchedſydſtwo, ſtary ſocźaldemokrat **Max Müller** ſa dźěłowe miniſterſtwo, jedyn **demokrat** ſa ſmitſkowne miniſterſtwo, **dr. Dehne** ſa finanzne miniſterſtwo njemja. Hoſpodaŕſkowa ſtrona hoſpodaŕſtwowe miniſterſtwo doſtanje. Kulturowe a juſtizne miniſterſtwo ſ miniſtromaj dr. Kaiſerom a dr. Büngerom pſchi ludowej ſtronje woſtanjetej. Napoſłed ſu nowe wobźěſnoſće naſtałe ſ tym, ſo ſocźaldemokratoja mjeſto dweju miniſterſkeju ſydłow tſi źadaju.

Němskostatna rada miljony za hospodarsku kulturnu přípomoc přizwolila.

Němſkoſtatna rada je napſchećzo knježeſtwowej pſchedłoſy 15 milijonow hriwnow wjazy poſtajiła ſa jenokróćzmu pſchipomoc ſa hoſpodaŕſku a kulturnje wobźehje wohrożene namjetne ſtrony, to rěka **wobźehje ſa jich pſchenémcźenje**, 600 000 hriwnow wjazy ja pſchekwapjedźenje liczenja wohydlerjow w Němſkej a 112 500 000 hriwnow wjazy ja pſchepokaſanje na kraje, wſchu hromadźe po taſimi **128 100 000 hriwnow wjazy dyžli w knježeſtwowej pſchedłoſy.**

K rosmnanju tychle wjetſchich wudawkow je němſkoſtatna rada wobſamkła wunoſchk wſchelakich dawkow wo 104 milijonow hriwnow wyſche ſtajićz a wudawki wo 24 100 000 hriwnow pſchikrośićz, tak ſo ſebi dochody a wudawki runowažu dźerja.

Sejmowy wubjerk wo réči Zaleskeho.

Roſłoženje pólſkeho ſwonkowneho miniſtra wo wurjadnym połoženju Pólſſeje w ſejmowym wubjerku maju někotſi ſapóſłanjo ſa pſcheoptimiſtiſke. Narodnodemokratiſki ſapóſłanj Seyda a tſchećzeſcźijanſkonarodny ſapóſłanj Stroński „němſki ſtrach“ w najcźornjiſchich barbach widźitaj. Stroński, kotrež je ſ wótrym pſcheſcźelnikom Locarnjſkeho ſrěcźenja, miniſtrowemu mjenjenju napſchećzo rěrzeſche, ſo ſo ſ pſchemjenjenjom ſwjaſkaſkiſkeje wojerſkeje kontrollowazeje kommiſije w Němſkej do dohłada Swjaſka Ludow njeje położenje pohubjeńſchćzo. Nětko ſo njemóże wójnſke bronjenje Němſkeje dale kontrollowaćz. Wón je hinaſcheho mjenjenja. Wěſcźe je w Pólſſej nichtó njemjeni, ſo dyrbi kontrolla w Němſkej wěcźnje tracź, tola dyrbi ſo wuraſnje ſwěſcźiśz, ſo Němſka njeje wotbronjenſke mjenjenja dopjelniła. Kónc *januara budźe rado pólſkanow wo němſkich zaſtśich wjeczbźinach* wuradźeć. Mjedóndźe-li tu k dojednanju, budźe ſo ſ tym Swjaſk Ludow ſaběraćz, kotrež je ſ njemdźeſej inſtanzu. Sajimawe je, ſo ſo Němſka w tymle praſchenju na ſtilowy roſdźěł mjes franzoſiſkim a jendźelſkim tekſtom ſepjera. General Caſtelneau je piſaŕ, ſo budźe w tychle twjerdźiznach generalny ſtab wójſkow ſhdlicź, kotrež ſu ſa nawal do Pólſteje poſtajene. Cźežke kanony napſchećzo poſtajenjam měrowneho ſrěcźenja na hibicźiwych podſtawach ſtoja. Jendźelſki general Morgan je ſwěſcźił, ſo kanony, kotrež ſo w twjerdźiznach ſhotuja, k wuhotowanju 35 dźiwiſjonow pódła wojerſkich mozow, we Versailleſkim ſrěcźenju pſchedpiſanych, bozahaju. Nichtó njeje w Genfu ſa to měł, ſo je Němſka wotbronjenſke poſtajenja dopjelniła, wſchitcy ſtatniſy paŕ ſu tak cźinili, jako bychu wumělenja wopraſnidže hižo dopjelnjene byłe. To dyrbi na Němſku poſbudźejo ſkutkowaćz. Dotalna kontrollowaza kommiſija mějeſche ſwoje ſydło we Barlinje, mějeſche ſwojich ſtampjych ſaſtojnikow, kotſiž mózachu ſhoniśz, ſchto ſo w Němſkej ſtawa, a mózachu ſami pſchepytowaćz. Kommiſija Swjaſka Ludow dyrbi paŕ najprjedy ſ němſkimi wyſchnoſćemi jednaćz, te budźa kommiſiju w Němſkej wodźiśz. Schtóž wobſtejnoſće w Genfu ſnaje, wě, ſo ſo niczo pſchećzíwe Němſkej njewobſamknje. Europiſka diplomatija ſ wohnjom hrajka, nochze wopraſnidžitoſcź widźećz. Němſka njeje tomu pſchihłoſowała, ſo ſu raſiſche mjeſto njepſchemjenliſive, wona ſo na wumožowanje měra w ranju pſchihotuje. Na tónzu Stronſki praſi, ſo dyrbi ſo **mjes Ruſkej a jeje ſuſodami** rukowańſke ſrěcźenje wobjamknjeć. Jednanje ſ njeje je ſyle pſchiſtało. S nowym pólſkim póſkanzom Patkom w Moſkwje ſo nowy cźaſ ſapocźina.

Pilzudski chze ſo miniſterſkeho pſchedſydſtwa wzdaś.

Miniſterſki pſchedſyda Pilſudſki je ſebi krucźe wotnyſlił, ſ miniſterſkeho pſchedſydſtwa wróćo ſtupićz a jenož hiſchcźe wójnſke miniſterſtwo ſaſtawaćz.

Hibanje ruskeho wójska při wječornej miezy?

Revalſke nowiny ſenſazijiſke powěſcźe wo ſhromadźenju wjetſchich wojerſkich mozow pſchi pólſkej, eſtniſkej a finſkej nijeſy woſjewjeja, kotrež ſ pſchewrótom w Litwje a ſ njeſpokojazym jednanjom we rukowańſkim ſrěcźenju mjes Finſkej, Eſtniſkej a Lotſchiſkej a bolſchewiſtiſkim knježeſtwom ſwijnje. Na tele ſtaty chze Ruſka ſe ſhromadźenjom wójſka pſchi ich mjeſach cźiſchcźeć, ſo bychu ſo ſadanjam Ruſkeje podcźiſłe.

Francowscy generalojo za dalše wobſadźenje Porheinſkeje.

„W „Echu de Paris“ **general Caſtelneau**, ſnaty wjedniſ franzoſkeje „ligi patriotow“ **ſwój hłoſ pſchećziwo dozaſanemu wucźehnjenju franzoſkeho wójſka ſ Porheinſkeje** hłujſcheju dawa. General Caſtelneau mjes druhim praji: „Wobſtadźenje Porheinſkeje nam wóſty hjeſtrach dawa. S tym ſu wjeſcorne provinzy Němzy, kśodźe wſchém Porurhrſka, ſotrejež wulku waźnoſć njetrjebam wuſbołacź, w doſahu naſcheje mozy. Na dnju, na kotrymž Porheinſka wopuſcźeny, ſo położenje doſpolnje na wopak pſchemeni; na jenej ſtronje k Lěpſchemu Němſkeje, kotrejež pſchihoty ſo ſa wjeſcźerſki wójnu podwoja a na druhej ſtronje **na ſchkodu Franzowſkeje**, kotrež je ſo njedźiwajcy ſwojeho dobyća **cźežko franiła**. Wot Jena płaćzi ſa wſchitkich Němzow ſaſada, ſo dyrbi ſo **wójna w njepſchećelſkowym kraju dowojawaćz**. Sjawne je, ſo wójna a měr wot ſrěcźenjow njewotwiſujetej, kotrež ſu knježeſtwa podpiſałe; wona wjele bóle wot duchownoho ſtawa ludow wotwiſuje. Wopraſnidže njeſtroſiju duchoju ſu měrne ſmjerjenje Franzowſkeje daloko *pſches naſche wjeſty ſpjećaćź. Na tole ſadźerjenje Fran*zowſkeje je Němſka ſ wjele pſchećelſcźenjemi a wuźadanjemi wotmołwiła. Dyrbjachu halle njedawno na bjeſhanbiźimu a ſpodźiwanje ſhudźaju wopowjeźź proteſtowaćz, kotruž bjeſche ſebi dr. Streſemann w Genfu formulowaŕ. Na dnju, na kotrymž bě ſo ſinfonija měrowych hymnow k módrenu Genfſkemu njebju ſdźwyhła, němſki ſmjerkowny miniſter Verſailleſke měrowe ſrěcźenje ſ wótrym hłokom wotpokaſa. Wón raſnje prejeſche, ſo je Němſka ſa wudyrjenje ſwětoweje wójny ſamolwita. Kaž dołho ſo na tamnej ſtronje Rheina měr a prawda na moraliſke wotbronjenje njeſakožuje, **njemóże ſo Franzowſka rukowanja wotrjez, kotrež na ſa ſałožku měrowneho ſrěcźenja w rukomaj. Wobźehje je ſa Franzowſku zyle njemajno, porheinſku cźaru ſpuſcźećź,** kotraž tak ſkutkowny ſchkit pſchećziwo nowemu ſmjertnemu nadběhej wopſtaŕjenja. Na dnju, na kotrymž tale ſaſjowra padnje a ſo ſ dobom jenaŕ hódne cźaſy njebadża, ſtuŕ Franzowſka rukowanje ſwojeho hjeſtrjeſcha jenož hiſchcźe wot ſwojich wojerſkich organiſazijow a pſchiprawjenjow wocźakaź.

Puczowanje Yorkſkeho wójwody do Awſtraliſkeje.

Druhi ſym jendźelſkeho krala, Yorkiſi wójwoda rěkaźy, je ſo pjatk ſe ſwojej mandźelſkej ſ wójnſkej łódźu „Renowu“ na puć do Noweje Selandſkeje podał. Wſchitke wójnſke łódźe w Portsmouthſkim pſchiſtawje ſ roſžohnowanju 21 króć ſ kanonow ſdźakchu. Hižo wot někotreho cźaſa ſo w Londonje powjeda, ſo bliźiche lěta ſnadź **jendźelſki princ we tſiſoch kolonijach ſaſtojnſtwo generalneho gouverneura pſchewzmu.**

Lětaſka ſłužba mjes Jendźelſkej a Indiſkej ſo wotewrła.

Po ſdźěwaceźnjowanym puczowanju je ſchtwórtk jendźelſki lětakſtwowy miniſter, ſir Samuel Hoare, do Korachi we Indiſkej pſchileczał. S tym je ſo porjadna lětaŕſka ſłužba mjes Jendźelſkej a Indiſkej wotewrła.

Pije

Klemm-kofej

Wón je zaſłužił

z kofejowoje wulkopalerńje

Alfred Klemm w Drjezdźanach-A.

Wuđžom dostać

wuđžom znaty, jón pija hižo na 50 lět.

Generalny zaſtupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej dróży 9.

Wójna w Chinje.

Chinescki ultimatum na Zjedjeńcki.

Jeki so by Kantonjske wójsko hacź k Shanghaiej postupało, je, kaž so ſ wěstosću praji, ſhromadne postupanje wulkomocow k ſkitkanju žiwjenja a ſwójstwa dojednało.

Kaž so ſ Hankawa powě, tamniſcha radikalna chinesʼka ſtrona na to dźěła, ſo by so Zjedjeńczanam ultimatum je ſćedowazyni žadanjeni pſchepodał:

1. Zjedjeńſke wójnſke łódźe dyrbja ſo wróćo wćacź.
2. Chinesam, kotſiž ſu ſo pſchi ſrażenjach ſtranźe, a ſawoſtajenym morjenych Chinesow ma ſo pjenjezne wotſchkodźenje wupłaćiź.
3. Winowaći Zjedjeńczenjo dyrbja ſo wudaćź.
4. Wſchitzy wobronjeni dobrowólnizy maju ſo wróćo ſćahnyć.
5. Zjedjeńczenjo dyrbja ſwoje ſydliſchcza w Chinje ſa tſi dny wupuſchćiź.

Pſchedrazeni Kantonizy wojazy w Shanghaiu.

Wukrajenjo w Shanghaiu ſo boja, ſo wjele tyſaz Kantonſkich wojakow pſchedrazeńcznych w Shanghaiu pſchebywa a jenoź na ſmanjo ſźaka, ſo bychu nadpad na wukrajanow ćinili. Tudomne wukrajanſke kolonija pak je ſo roſſudźiła, ſo bydźe ſwoje ſydliſchcza pſchi wſchěch wobſtejnoſćach ſakitacź.

Kantonſke wójſko ſo poraźiło?

Po powěſćach ſ wojowanſchcza Kantonſke a Sunezuanſangowe wójſko kruźe ſe ſwoju wojuſtejcej. Sunezuanſangowe wójſko je pjerźa pola Fujanga Kantonſke wójſko ſkóro a jo ſ Fujanga wuhnało. Pſchi wojowanju ſu pjerźa tſcheſćijanſkim univerſitu w Fujangu wupuſćili. Hdyž pak je Sunezuanſangowe wójſko poſtupuju ſpytało, rěku Tſien-Tang pſchećerowćej, je ſo jim Kantonſke wójſko na pſchećo ſtajiło a Sunezuanſangowe wójſko wotrajiło. Po tejſe powěſći ſo ſda, ſo je Kantonſke wójſko Hangźaw, kotrež běchu pſched dźeſiſcha cźaſom wobhadźili, ſaſo wupuſćiłi, dokelž Fujang nětkuźe 50 kilometrow k ſrótſenu wiećorej wot Hangźowa leži.

Spóſnawanſke ſnamki ſa Němzow.

Kaž ſo ſ Hankawa powě, je Kantonſke kommunistiſke knježerſtwo na nadpad a na ſranjenje jeneho Němza pſches jeneho chineſkeho demonſtranta mjes Němzami ſpóſnawanſke ſnamki rozdźěliło, ſ kotrejž je wone jako ſlaćenjo ſpſcheſćelenego ſtała wojnamjenjeja, ſo bychu ſo pſched njepſcheſćelnoſćenjemi ſchkitali.

Amerikanſke łódźe pſched Nikaragua.

Tſi dalſche amerikanſke kſchižaki a ſchtyri ſanićzaki torpedowych cźołnow ſu ſo k nikaraguaſkemu luźejbej pódłakle. Wone dyrbja mórſke pſchiſtawy, kotreż revolucionarna Sacaſa kontrolujo, ſawrjeć, ſo bychu Sacaju wot mexikanſkeje pomocy wotcźiſchćeć a tak jeho k poraźenju dowjeſći. Powěſćej wo tym je w ſenacze Zyline pſchećiwjenje ſdźěla. Senatorojo Borah, Wheeler a Morris pſchećiwjenje ſakrocźenju ſ wojerſtej mozu w Nikaragui wótro proteſtuja. Oppoſizija ſćebi ſaźe, ſo by ſtatny ſekretar Kellog wróćo ſtupił.

Sjednoćene ſtaty ſu k Nikaragouſkemu bjarjej 15 wójnſkich łódźow ſe 4500 muſenji namórniſkich wojakow pózłała. Admiralej Latimonej je ſo pſchikazało, ſo dyrbi ſ łódźom hnědkom dowoſej muniſije ſa liberalnych w Nikaragu ſadźewacź. Sa to dyrbi ſo preſident konſerwatiwneho knježerſtwa Diaz po możnoſći wjele podpjeracź.

Wuſpěch Diazowcho wójſka.

Preſident Diaz woſſewoja, ſo ſu jeho wojazy liberalnych w Bluefieldſkim wokrjeſu ſbili. Schkodowanje na wobémaj ſtronomaj je ſnadne. Pokrótkoga nacźerkanſky wojazy, kotſiž ſu do Managuy pſchićeſahnyli, ſu ſwěźili, ſo ſu liberalni ſeleſniſke ſchěny na ſeleſniſy ſ Corinta do Managuy na dalokoſeź 200 ſtopow ſ dynamitom roſtreſelili. Koliźe pak ſu hižo ſwobodźene byłe, hdyž ſu amerikanſky wojazy po ſeleſniſy pſchiſćeli.

Pjenjezny ſa twar amerikanſkeje powětroweje łódźe ſo pſchiſtajiłe.

Representantiſki dom Sjednoćenych ſtatow połnócneje Ameriki je 200 000 dollarow ſa twar powětrowe łódźe pſchiſtajił, kotruž dyrbi ſnježenc Shenandoa narunacź. Wſcho hromadźe budźe ſćebi twar nětkuźe 4½ miliardy dollarow ſadacź.

Kulturne pśiłoki za Delnju Ślęzysku.

Wo roſdźělenju kulturnych pſchiłokow tak mjenowaneho „hyndomneho programa“ (Sofortprogramm) ſa narańſchu Němſku wobſtejachu ſtamo po dokóńcznym wobſtankinjenju pſches němſki ſejm wóſte njeſaſnoſće. Tamne 42 miliionow hriwnow maja ſo na prěnim měſtnje k ſpěchnjenju Němzowſtwa we krajnach nałožowacź, hdyž je wone pſches ſkowjanſke abo druhe narodne mjeſchćiny „wohrożene“. Kaž ſo pjerźa pišа, maja ſo ſa Delnju Schleſyſku pſchiſłowtene ſumy na ſcźěłowace waſchnje roſdźělicź: 200 000 hr. dóſtanje Wróćławſka opera, 40 000 hr. dźiwadło we ſtamźnym měſće, 20 000 hr. Waldenburgſka hórſka łapała kotruž ſa Waldenburgſki wokrjeſ ma nimale tu ſtamźnu ważnoſć, kaž ſchleſiſki krajny orchester ſa zyłu provinzu, 160 000 hr. ſa tutón orchester a k ſpěchowanju ſyrkwinſkeje hudźby. To by mało hnaś ſkoro pſchiſłowtenje a ma ſo — po nowinarſkich powěſćach — jako junkrócźna pſchiłoka wobhladowacź.

Dokelž pak pruſy Sserbja — tak ſo ſnajmjeńſcha powěda — ſani wohrożeržo němſkeje kultury a teź žadyn politiſki ſtrach ſa Němſku njeſu, dóſtanu naſchi tamniſchi bratſja tohorunja wyſoku ſumu k podpjerańcu a k ſpěchowanju Sserbſtwa. Pruſke knježerſtwo je ſkónčnje dopóſnało, ſo wjazy tak dale hicź njemóże. Sserbſtwo, kiž teź tamniſchim krajinam we Schleſyſkej a Braniborſkej ſwój ethnografiſki ras dawa, chźeła ſamokwite worſchty na kóždy pad dóſerceź ſpytacź. Tohodła je ſej pruſke knježerſtwo wjeſchu ſumu (rěcźi ſo wo 250 000 hr.) wot němſkeho ſtata wuźadało, ſo mohło ſwój ſprawny wótmyſłk pſchewjeſcź a ſwoje ſtare hrěchi na Sserbach dobre cźiniźź.

Mjenowana ſuma (możno je, ſo ſo hiſchće wo wjele powyſchi) ma ſo na prěnim měſtnje k ſakoſenju wyſcheje ſerbſkeje ſchule w Khóźebuſu nałožiź, hdyž budu ſo ſerbſkeje wućerjo a duchowni wukubłacź. Dokelž na nich w pruſkej Hornjej a Delnjej Luźizy pobrachuje. Sserbſkim wućerjam, kotſiž nětko po hromadach w němſkich měſtach ſtukuja, ſmóźni ſo pſcheběhnjenje na kraj, do ſerbſkich wjeſkow, a dóſtanu k tomu wjeſkſke podpjery. Snu dyž ſ wjeſkſka tohodła do měſtow ſchći, dokelž je tam łóſcheho dźěła. Teź dotalni němſcy wućerjo kotſiž ſu ſ wulkimi cźeſćemi w ſerbſkich ſchulach ſo dreli — njemóžachu a njeſmějachu rěcź ſwojich podatych dźěcźi a ſu to ſ dawna jako wulki njedoſtatk a hubjeniſtwo ſaćuwali — dóſtanu junkrócźnu podpjeru, ſo by ſo tam pſchekhod do němſkich měſtow a kraſinow wołożił. Naſpomnjena wyſchiſcha ſerbſka ſchula ma ſwojich wućomarjow w ſerbſtim duchu wukubłacź. Tón hač dótal we wućeſćejnach brachowaſche. Tohodła ſo mnohi ſtudowazy ſwojej narodnoſći wozuſbnichu. Tak ſo na pſch. na pſcheſtawſkich wućerſkich ſeminarach, hdyž běſche rjana cźěſkſka ſerbſtich wućomarow (ka ſ Starej Darbni, Lubowym Dole, Ruchbachu) nicźo ſerbſti njewućeſche (Sakſka měſcheſe ſa to wjazy dorosumjenja). Seźěhnyć toho bź, ſo nědhuſchi wućerjo ſwoju maćernu rěcź wědomoſtnje njenawukneju. Tomu dyrbi nětko tamna wyſchiſcha ſchula wotpomhacź. Danjo a Połazy po mojim ſpaźu niczo njedóſtanu, dokelž maja maćerny kraj a ſu tak wěſta politiſka hrodźa ſa Němſku. Sa top ta Kaſchubojo a Masurojo, kotrychž Němzy pjerźa do ſwojeho ludſtwa ličźa, hyrnjež muraſnje ſłowjanſku (pólſku) rěcź mělć. Snu ſo teź wot nich dali doźiwnje do měcha tykneju.

Sa wſcheho widźimy — teź na druhe waſchnje ma ſo Sserbſtwo w Pruſkej ſtatnje podpjeracź —, ſo pruſkim Sserbam ſiwa nowe narodne ſkónzo a to pſches ſchćedźriwoſcź němſkeho knježerſtwa. Sa ſakſkich Sserbow drje teź něſchto wotpadnje. W Pruſkej ſo hižo maniſchtazije Sserbow ſa tamniſche knježerſtwo pſchiſtajenja. Nadźijomnje to, ſchtoż ſym ſ wěſteje ſtrony ſkyſchał a turoſpjeſchał njeje, taka prawa ſućzna kaćka abo vichesana hapreſeka Ssk.

Ze Serbow.

W Budyſchinje 8. januara 1927.

— **Wo wjedrje.** Wežera wjeczor we 7 hodź. barometer 733, hygrometer 0, thermometer we dnju +3. — Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrom. 0, thermometer w nozy +1. Po roſpołożenju njiſnowa a wyſchinowa ſuměny dale pſchemeńſajte, ſnano bóle ſymnje wjedro wobzakowacź. Wežera rano bź niźina nad ſrjedźnej Europu. Nowa pſchibliżuje ſo ſe ſtrony Biskayſkeho ſalíwa. S Jendźelſkeje cźehnje niźina a tež nad połnócnej Europu niźiny cźahnja. — Juſſe, 1. njedźelu po Tſioch kralach ſłyſchu ſtónco 8,11 hodź. a khowa ſo 4,04 h. Měſacź ſłyſchu dopołdnja 11,47 hodź. a khowa ſo we połnozy w 12 hodź. — Naſch wjedrawuſtojny ſtaja na nowy tydźeń ſćěhowace wjedro:

njedźelu mjerſnjenje, ſněh a wětr,
póndźelu njewobſtajne, wětr, ſněh,
wutoru mjiſche,
ſrjedu ſněh, beſćeź, wětr,
ſchtwórtk ſněh, beſćeź, kuriowa,
pjatk wětr, krupicźki,
ſobotu wětr, mjerſnjenje.

Po njebjeſkich ſnamjenjach a khodźenju ſłyſchowi je njedźela dobra ſa ſtudźe, ratarſtwo a towarſtwo, mjenje dobra ſa kupzy,
póndźelu hroża njeſbože, malo ſboża we wobkhadze je hantami,
wutoru ſboże pſchi puczowanjach a pjenjeżnym wobkhodźe, njeſboże ſe žónſkim ſpłahom,
ſrjedu njepodaj ſo do ſwadow a franjenjow; ſa wobkhad je dźeń pſchijomny,
ſchtwórtk je ſbożowny dźeń ſa banki a pjenjeżny wobkhad,
pjatk je njeſbożowny ſa banki, wobkhad ſ hantami a pjenjezami, dobry ſa rjemjeſło a pſchemyſło.

— **Nowe pſchedſyzdyſtwo Budyſchkich měſchćanſkich ſaſtupjerjow.** Sajdźeny ſchtwórtk wjeczor wótměchu ſo wólby pſchedſyzdyſtwa Budyſchkich měſchćanſkich ſaſtupjerjow. K ſawodej měſeſke knjes wyſchiſchi měſchćanoſta Niedner něhźe bojdźinku rěcź, w kotrejž hiſchće raz na wſchitko ſpominaſche, ſchtoż je ſo w ſtarym parlamencze ſtako, teź na njeſlubone pſchipadny. Dale napominaſche jenotliwe frakcije k pſchesjenoſći a k wuſpěſchnemu dźěłu k lépſchemu měſta a poda hiſchće mnoho dobrych potkowow a ſapokaſa ſaſtupjerjow do ſaſtojnſtwa. Na 2. bypku dnjowneho porjada ſlejſche wólba pſchedſyzerja kollegija měſchćanſkich ſaſtupjerjow. Tu woſſewi najprjedy radźiny pſchedſyzda Iiſt knjeſe Meiniqoweje, w kotrymž wona ſdźěli, ſo ſe ſozialdemokratiſkeje ſtrony wuſtupi a ſo jako hoſpitantka (hóſcź) hoſpodarſkej ſtronje pſchiſłamnje. Knjes Bertholdź ſdźěli, kiž je ſo pſchi poſlednich wólbach ſa ſaſtupjerja wobſtejerjow khěžow wolicź dał a ſa ſwoju ſtronu jene ſydło dóſtał, ſo ſo jako hoſpitant němſkonarodnym pſchiſłamknje. Se ſtrony ſozialdemokratow ſo namjetowaſche, ſo ma pſchedſyzer w pſchichodze jene ſo 1200 hriwnow klinje dóſtacź (dotal 1800 hr.). Wo tymle bypku dyrbja wěſo hakle poſdźiſcho jednacź.

Nanoźo a synoźe.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

6] (Pokrazowanje.)

„Niczo ſo nam ſtako njeje“, wotmołwi Arkadij, — my ſmy ſo jenoź trochu ſakomdźili. Sa to wſchak ſmy nětko hłódni kaž wjelki. Nano, praj jenoź Prokofiejej, ſo by pokwakał. Ja ſo hnydom wróću.“

„Woczakń, ja póńdu ſ tobu“, ſawoła Baſarow, njejapzy ſ diwana poſkoczywſchi. Wobaj młodaj cźłowjeſkaj wuńdźeſchtaj.

„Schtó to je?“ woprascha ſo Pawel Petrowicź.

„Arkadijowy pſchećeſel, jara mudry cźłowjek, kaž wón praji.“

„Tón budźe pola naź ſ helećom?“

„Haj, na nětkajki cźaſ.“

„Tutón wokakaź?“

„Nó, to ſo wé.“

Pawel Petrowicź ſabuboni ſ perſtami po blidźe. „Ja widźu, ſo Arkadij ſeſt dégourdi“, pſchiſłopni wón. „Ja ſym wjeſoły, jeho ſahorjidźeźź.“

Pſchi wjeczerzi ſebi mało powědachu. Wobjeho Baſarow minjale niczo njerećeſche, ſa to cźim bóle jédźeſche. Nikolaj Petrowicź powědaſche wo wſchelakich pudeidźenjach ſe ſwojeho ſiwjenja, kaž ſo wón wupraji, ratarſkeho žiwjenja, roſwajowaſche wo pſchedſtejazych ſantrach knježerſtwa, wo ternitejach, wo ſapóſkanzach, wo potrěbnoſći ſowjeſej maſchiny atd. Pawel Petrowicź pomałku po pſchelhodźowaſche tam a ſem po jédźerni — wón ſenje njewjeſerjeſche — ſrédka pohrěbny je ſakłeńczał, nalateje ſ cźerwjenym winom, a hiſchće rědźcźo wupraji ſtróſke ſłowjeſo, abo ſtérſcho ſawoła tu a tam: „a, jeje, hm!“ Arkadij ſdźěli nětcźo Pétrohrádſkich nowoſćezow. Tola ſaćuwaſche wěſtu wuſkoſtliwoſć, tu wuſkoſtliwoſć, kotraž je ſwjetſcha mkodenu cźłowjeſej ſamoſtnu, hdyž je wón łedy pſcheſtał być ſ dźěſom, a je ſo na to měſtno wróćźił, hdźež ſu ludźo ſtuźeni, jeho widźeć a ſa dźěćo měć. Wón roſcźahowaſche ſwoju rěcź, (Sserb praji, wón ſujeſche ſaź ſkoro kołbažu), wubiſowaſche ſo ſłowom „nano“, kiž je jemu tak mjes ſubami wuſunuł. S njetrjebawſchej roſwjaſnoſću naſiwaſche ſebi wjele wjazy winowatoſcź, jo icź wupiſeć. Prokofiejej njeſpiſchnjeſći jeho ani wokomik ſ wocźow a jenoź ſakuſowaſche ſebi hubje. Po wjeczeri ſo hnydom wſchitzy roſeńdźechu.

„Ale twój wuj je dźiwny kmótr!“ rjekny Baſarow Arkadijej, jedźo w ſubanje pſchi jeho łožu a zonjajo króttku trubku. „Kajka to pyſchnoſej na wjły, cźłowjek wěrił njeby! Noheje, kaźe ma wón tola nohcze — te nóſeſch na kóždu muſtajerſku pólſacź!“

„Haj nó ty dźe njewěſch“, wotmołwi Arkadij, „ſo je wón we ſwojim cźaſu ſ lawom w towarſchnoſeſach ſwjedł. Ja cźi raſ ſ pſchiležnoſću roſpowědam jeho žiwjenſku ſtawiznu. Wón je był najrjeńſchi muž a wſchěm ſonam je hłowu ſamucźił.“

„Ach tak! Ta wón hiſchće ſwój cźaſ ſpomina! Nětko pak by bohużel jam nahłaſiłeź njemohł. Ja ſym njepſchepſtawajo na njeho hladał: Kajſi ma wón ſpodźiwnje wyſoki kornaź, kaž ſ marmora, a bredu ma wotruhanu. Arkadij Nikolajewicź, njeſdha ſo cźi to teź być ſmjeſchno?“

„Może być, ale njedźiwajo toho je wón wopraſwdźe wubjerny cźłowjek!“

„Saſtarſke ſjewjenje! Ale twój nan je ſchwarny muž. Podarmo ſo wón ſ tym ſaběra, pěſnje cźitacź, a wo ratarſtwje najſſerſcho teź malo roſumi, ale wón je dobry cźłowjek.“

„Mój nan je ſłota duſcha.“

„Sdy ty pytnył, ſo je wón trochu bojźajny?“

Arkadij ſaſchapnu ſ hłowu, ſo by pokaſał, ſo wón ſam njejebojſany.

„Spodźiwna wěź,“ pokrazowaſche Baſarow, „tuźi ſtari romantikojo! Sſwój nerwowy ſyſtem roſwiwaju do roſborjenja, nó, a potom je poruſnowaty. Tola ſpi ſtrowy! W mojej ſjtwi je jendźelſke wumywadło, ale dirje ſo njeſamkaja. Tola to niczo njewadźi —jendźelſke wumywadło to rěka: poſtup!

Baſarow woteńdźe, a Arkadij ſaja radoſtne cźuće: Kak ſłódk pokrywom, wuſnyć w ródnem ſtatoku, we ſtaroſtnatem łožu, pódk pokrywom, kiž ſtej lubej ruzy ſchćej, ſnano ſtej to bylej ruzy njanjuſchći ſ pěſtonoſe, tej lubej, bobrej a njeſpróſnjowej ruzy. Arkadij dopomni ſo na ſwoju Jegorowinu, a poſſyſchły pſchi tutom woſpomnjeću, a pſchjeſjeſche jej ljebjeſki raj .... Sſam ſa ſobu ſo wón njepomodli.

Wón a teź Baſarow běſchtaj bórzy wuſnyłoj, ale cźi druſy w domje tóhdy hiſchće njewuſnyłoj. Nawrót ſynna bě roſkoſił Nikolaja Petrowicźa. Wón drje by ſo do łoja lehnył, ale njeſahajnyſchći ſwěźcźu roſmyſłowaſche dołho ſo w unyłanych pſcheběrajo, a hłowu ſ ruku ſebi podpěrſchći. Jeho bratr pak ſedźeſche dołho hiſchće ſo polnozy w ſwojim kabinecze, na ſhérokim łehanſkim ſtoke, pſched kaſkleni, w kotrychž ſo ſelećeſe ſtabje hiſchće kanjeńtne wuhle. Pawoł Petrowicź ſo njebě ſłékał, jenož thinejſke cźerwjene tofle bjes kłozkow běchu ſaměnite na nohomaj jeho łakowe ſchłonnicźki. Wón bźerſeſche we ſwojej ruzy pożlednje cźiſło Gaſignani, ale wón jo njecźitaſche. Jeho wócźy běſchtej ſo do wohnjiſcha ſahladałej, hdźež módre ptomjeſchki tſchepotajo ſo nitſchkrjeſche. — Sſam Bóh wé, hdźe běchu ſo jeho myſlicźki ſakhudźe, ale wone njetłodźachu je nicźimy we ſaſchłoſći: muraſ jeho wobliczа bě pohłmurjeny a ſrudny, a to pofaſowaſche na to, ſo ſo jenicźky ſ dopomnjeńcźmi njeſabéraſche.

A wo małej ſadźiwej ſtuwicźy, na wulkej ſichinje, ſedźeſche w módrej „duichegrejće“ (w płaſchcźiku, kiž bjerje ſo wokoło ramjeńt) ſawalena a ſ bélym rubiſchkom wokoło cźornych włoſow wobwitym, młoda ſonka a to běſche Fenicźka. Wona tu ſedźo to ſłuchaſche, to drémaſche, to ſhładowaſche ſa wocźinjene durje, hdźež běſche dźeſaſe łóźko widźeć a we nim ſpinkajſke mérnje dyhajo łubſne robatko.

(Pokrazowanje ſeźěhuje.)

Knjes **Hoop** (kommunist) wumjetowasche knjeni **Meinigowej**, so je so nětdy z hłowneho dźěła dźěłacźerjam wolicź dała a so je so nětko k reakcionarnym ludźom wobroćźi. Wón słónčnje namjetowasche, so ma so knjeni Meinigowa z kollegija wustorcźiś. Tola pschedźiwdya namjet wotpokasa, dokelž njeje dowolenY. Na to kommunistojo wyschichemu měschczanosche hejchlerstwo namjetowachu. Knjes Hoop dyrbjesche so dwójcy k porjadej wolacź dacź, dokelž bě wobsamknjenja kollegija wospjet stare zmorze mjenowak. Pschedźiwda jeho kedźbneho sćźini, so je-li jedyn z tśeśemi rasej hubu wopari, jeho won tyknu. Pschi tym zawoła knjes **Wenzel** (kommunist): Njeźiźiće žadyn zymt! Knjes **Jung** (němskonarodny) so pischeciwo wudmam se strony kommunistow, kaž schwindl, jebanstwo atd. wobroćźi. Sozialdemokratojo žebi žadachu, so maja woni prěnjeho pschedźiwdu statiś, dokelž su najsylnischa strona. Tola tak rasne sa swoje žadanja njewustupichu, kaž běchu žebi to powschittownje myślili. Woni namjetowachu knjesa **Kadena**. Knjes Jung wot němskonarodnych namjetowasche dotalneho pschedźiwdu, knjesa wyschischeho rěsnikeho mischtra **Lunza**. Kommunistojo sastupowachu Kadena. Knjes **Kraut** (stary sozialist) wosjewi, so z njewopisanej papjerku woli, dokelž so njemóže ja knjesa Kadena rosgrudźiś. Kommunistojo jemu na to pschiwolachu, so dyrbi cźorno-běłu-cźerwjenu khorhoj wupowěźnjnoś. Pschi wólbje woteda so 35 papjerkow. Knjes Lunza dosta 20 hłosow, knjes Kaden 14, jena papjerka bě próznA. Tak bu knjes **Lunza** za pschedźiwdu wuswoleny. Knjes wyschischi měschczjanoska jeho powita w mjenje rady. Knjes Lunza dźakowasche so wschěm, kiž su jeho wolili a prošesche wo dowěrn wschitkich. Sa 1. vize-pschedźiwdu wuswolichu potom knjesa Kadena. Sa druheho naměsnika pschedźiwdu knjesa Junga. Sa prěnjeho pisarja wuswolichu knjesa **Friedricha** z wot hospodarskeje stronY, sa druheho pisarja wotpowědnika knjesa Hoova (kommunista).

Jako wjednik protokolla wuswoli so knjes direktor **Krempa**, sa jeho zastupjerja knjes wyschischi sekretar **Winker**. Posedźenja měschczańskich zastupjerjow wotměwaju so kaž dotal schtwórtk. Sa porjad frakcijow namjetowasche knjes Hoop dźiwajo na to, so wichon postup „z lěwizny pschińdże, wozbeźe wot kommunistow“ sćěkowaze sćetajenje: Kommunistojo, sozialdemokratojo, hospodarska strona a „južtkne imponderabilije“ (to su wězy, kiž nicźo njewažaja)“ hač k naiczornischej realcijii, kotruž knjes **Schmidt** namjeduje. Na to knjes **Lunza** wotmolkwi, so, hdyž ma so z lěwizny zapocźeś, wschitko wschi starym wostanje; schtož wulke zmjeńcze sbudźi, so z kotrymž so zaměnjerjo rozesdźechu.

— **Jenož hischcze dźeńca a jutrje zyrkuju Hagenbeck w Budyšinje.** Kaž nam direktija Hagenbeckez zyrkuja zdźěli, njeje myślow, so so hótne hry hobrišcho zyrkuja na Tśešniku w Budyšinje poblěscha, hačrunjež wuspěch wulki był, dokelž ma zyrkuj hižom druhdże wiznowotesće. Tak maja wobydlerjo nascheho města a wokolinY jenož hischcze dźeńca a jutrje składnosć, potajtim zobotu a njedźelu, so móża sebi wulkotny program wobhladaś a jón wobdźiwaś. Wo nim smy hižom schtwórtk nadrobnje pisali. Dźeńca sćej dwě pschedstajeni, prěnje popoldnju ¼4 hodź. a druhe wjecźor we 8 hodź. Runje tak jutrišchn njedźelu. Jutrje wjecźor wotměje so potajtim połsłednje pschedstajenje zyrkuskowych sprajtkich hótnych hrow. Tohodla njeskomdź nichtó składnosć a wobhladaj žebi tózdy program, kiž podarmo zwojeho cuzjeca pyta. Tak njech tózdy znajmjeńscha tule połsłednju składnosć wužije, a dźeńca abo jutrje Hagenbeckez zyrkuž na Tśešniku w Budyšinskim wopyta.

— **Słowjeńowy panorama w Budyšinje** pschi Lawsez wjeź wustupi w tydźenju wot 9. hač do 15. januara z kražnymi wobrazami wo pucowanju w e Schwizy a pschi Cźornym lěsu. Wobzebje rjenje pschedstajeja fo wobhladowarjam znate města: Schaffhausen z Rheinowym wodopadom, Luzern z kražnym jězorom, dale Freiburg w Badowstej, znate město z universitu, dale Lausanne a stónčnje zwěstowane město Genf se swojej kražnej horatej wokolinu a se zwojim měrnym wobkuźażnym jězorom. Wopyt fo wopcawdze wupkaźi.

— **„Rivista di Letteratura Slave“.** Runje je druhe dwójne cźiśko italiskeho cźasopisa „Rivista di Letteratura Slave“ wuschło, kotrež z wulkimi hospodarskimi cźežemi cźrjódka italiskich slawistow wudała. W. Guisti, kotryž fo w tutym cźiśle wosebje se słowańskej a južnoslowjanskej literaturu sabéra, je też nastawk ko luźiskoserbskim bałniśtwje napisał a referat wo Ibrzy Minu **Witkoji bałnjow podał**. W pschichodnym cźiśle wosliewi Guisti sazo nastawk wo Scjelerju. Tak rosschérja so wěda wo serbskej kulturje a literaturje też w italiskich sdźełanych worschtach. Cźasopiš „Rivista di Letteratura Slave“ móże so kupjacź w serbskej kniharni we Sserbskim Domje w Budyšinje.

— **Budyšiske haptyki** fu wschědne dny hač do 7 Lodi. wjecźor wotcerjene, njedźelu pak zamknjene. Nóżny słužbu a njedźelu wotcerjene na jenož jena haptyka z měšcźańskim wotměnjenjom. W januaru je to Hrodowska haptyka na Hosćiš Haby.

— Dr. med. H. Scholtowy „Fregalin“ pschiwodźaje do kwě žiwjeńske sele wuskoke hódnosće a cźišći z tym krej a posylnja cźowy. Pokazujemy naschich cźitarjow na wosebitu pschiłohu w dźensnischim cźiśle. Pischeczitajcze žebi tule pschiłohu dokładnje we žiwotnu žaunaju fajinju, dokelž, hdyž žebi pischejerje, wot dr. med. H. Scholty, t. ſ w. r. w Berlinje W 62, darmo a bjez nadawkow sa porto wosjeźnjenzu broschurku a tyślu na pruhu tutoho wunamnjeho sredka dóstanjeze.

— **Dla pischestupjenja pschemyślowcho zakonja** policija chinesleho wikowarja napiża, kiž w Drježdźanach bydli a kiž w naschim měsće po domach khodźo cźaj, porzlin, rjeczaśli a druhe wězy pschedawasće a njemějesche wopiśmna sa pschemyślo w puczowanju pschi sebi.

— **Kradnyli** fu we wokolinje w nozy k 3. 1. 1927 mužazy dybdźacźny cźažnik, ze hlěbrom poczehnjeny, ze dwěmaj slotymaj kromomaj, arabiskim, hižbami, kiž we małych selenych koleskach stej, nowu jažnobrunu a cźornu žonjazu mósceń ſ lakoweje koże, 500 zigarelow znamki „Sklóbke holcźi“ a wjetschu dźělbu zigarelow a zigarow druhich znamkow. Wo wězorne zdźenja prošy kriminalne woddźelenje w Budyšinje.

— **Sapiš wschěch městow a wjsow w Sakslej.** Powěsćenja wyschischeje póstiskeje direkcije sdźěluje: Sapiš wschitkich wjsow a městow w sakskim swobodnym stacze a dźělow Durinskeje, kiž do wokrjesnow wyschischeju póstoweju direkcijow w Lipšku a Kamjenicy słuschesa ſ léta 1924, kiž Lipscańska wyschischa póstowa direkzija woddźeła, w nalěcu w iowoczischczu wuidże, so by fo mnoho napraschenjow sa tymle hauptiskim sapiśom spokojiło. Pschedpowmjenja wopschiwjeja sapiśy wschitkich nemiskostatnych a statnych wyschnosćejow w sakskim swobodnym stacze a w nědhuschinu narasischim workjesu Altenburgskeje, dale pschehlad wo liczbje wobydlerstwa wschěch měschczańskich gmejnow we tykanje kóncźinach. W sapiśu samtym fu po alfabecze wschitke mésta mjenowanych krajnow nasponmjene ſ wosnamjenjom hamtiskeho hejtmanstwa (wokrjesa), wokrjesa hamtiskeho sudnistwa a wunoschowańskeje póšty. Kniha rospišuje dale wschě jenotliwe dwory, fabriki, hajnistwow, sahrodnistwow, jamow, hoszenzow, mlynow, skalow, dźěłarnjow zyhelnczow atd., tak daloko kaž swouka sawrjenych wsow leźi. Sapiś ma słužicź za dospołnje spuschczownu knihu k pytanju. S nim móże kóždy prawe póstowe adresy połyskow do Sakskeje atd. bjespórocznje poskcźiś, tak so so sa jich spěsne a wěste wobstaranje ruknje. Skasanki pschijimuja lisnynoscherjo a póšty. Njech zebi kóždy knihu hnydom kasa, so może so jich tello nacźischczecź, kaj je trjeba. Kniha budże nasterje kaž dotal 4,50 hr. płacźiś.

— **Słótne thorosće w Hornjej Łužicy.** Po hamtiskej rosprawje krajneho strowotnistwa hamta běchu w sakskej Hornjej Łužicy 31. decembra 1926 sćěkowaze słótne thorosće: Słowinowcej (Milzbrand) w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenskeho hejtmanstwa; skazenosć w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa; polhroma w 3 gmejnach a 3 dworach Budyšinskeho, w 3 gmejnach a 4 dworach Kamjenskeho, w 10 gmejnach a 15 dworach Lubijskeho a w 20 gmejnach a 39 dworach Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. Po zyłej Sakslej bě polhroma 31. decembra w 209 gmejnach a 363 dworach (pomjo 231 gmejnam a 443 statokam 15. decembra).

— **Bukez.** S wcźeraschim dnjom je serbski wucźer, knjes Wjela, kiž dotal w Komorowje pola Rakez skutkowasche, swoje sastopnistwo pschi naschej schuli nastupił. Bóh spožcź jemu też na nowym městnje swoje žohnowanje. Měsno knjesa wucźerja Wjele sastawasche dotal k. wucźeŕ Zahrig. — Dźensnjischa sobota je sa naschu schulsku wosadu žadyn dźeń. Nowa schula je hotowa a so dźensa swjatocznje poswjeźi. Mnoho pschiprosćenjow na wyschnosće a cźestnych hosći je so wupósłało. Swjatocznosć sapocźa so pschipołdnju w 1 hodźinje psched wrotami noweje schule. Wo poswjeczenju pschinjesenemu hischcze wosebitu rosprawu.

— **Łubija.** Krajny swjaſt sakskich pźokarskich towarstwow khadźuje so w naschim měsće wot 2. hač 4. julija k. ſ. S dobom wuhotuje wulku pźokarsku wustajenju. Podobny sjezd ſ wustajenju wotmě so wot 25. hač 27. julija 1914 w Budyšinje.

— **Rakez.** W lěcze 1927 wotměwaju so w Rakezach budźeńske dny na sćěkowanych dnjach: 26. januara, 23. februara, 30. měrza, 27. haprcze, 25. meje, 29. junija, 27. julija, 31. augusta, 28. septembra, 26. oktobra, 30. nowembra a 28. dezembra.

— **Semilusy.** Pschi wumjetowanju wodowcheho pschkrowa psched jenym twarjenjom so wutorn khěźeł Hendrich Hartmann zasyhnu. Pjerschcź a kanjenje wobdachu jeho hač pod pažu a jeho kruce dźerżachu, so mógachu jeho hatle wo 1½ hodźinstim prózowanju wuswobodźiś. Sawołany lěkaŕ dr. Wulf ſ Pózkowow njemóžesche na sboże nimo bolosnych sniješenjow žanych cźežkich wobschkodźenjow namałacź.

— **Kulowa.** Sjezdu 5. januara sendźechu so tudomni měschczanjo zastupjerjo k sjawnemu pohrjebenju. Jako najstarschi zhubustaw wotewri k. měschczanski zastupjeŕ Pětr Wjerich zhromadźenu a pschejesche wschitkim zbohowne nowe léto. Knjes měschczanosta Langner so jemu pschijamknu a dale spóči, so ma město w tymle lěcze mnoho nadawkow, kotrež móże so z połnym wuspěchom wukonjeź. Potom wotměchu ſ wólby birowa. Sa pschedźiwdu wuswolichu k. Popjelu, sa naměstnika pschedźiwdu k. Reinholda Richtera, sa pisarja wjedźerja k. Huga Serbina a sa naměstnjeho pisarja wjedźerja k. M. Měschporka. Wschitzy knjesa pschijachu wólbu. Potom pschejeswědčichu so wo wotsamknjenju měschczańskeje hłowneje pokładnizy za november. W nowokupjenym hospodarju „Ti krony“ maja so nowe wustupy pschipraswicź. Shromadźizna wobsamknu, so maja so we wokhěźi natwaricź a so ma so dźěło wupiśaź. Měschczańske wjesby ma w nowym lěcze wósnik Smoleŕ wukonjeź, dokelž je žebi najmjenje 3adał. Natarjej Mikeli je Ssalowa je město sa cźerjenje mlóckajeje maschiny w naschim měsće 30 pj. sa kilowatthodźinu wobliczźiło. Jeho próstwu wo sniżenje płacźizny na 20 pf. so pschija a pschiswoli. Tu jedna so wo 827 kilowatthodźinow.

— **Małeho Cźišła.** Ssrjedu rano wotpali so maźiwna brózeń khěźerja Dunka. Dokelž Cźišłowska dyrbjeńka wohnjowa wobora špěchnje sapschimny, woheń bliskim zwjazdnym twarjenjam njeschkodźi. Maschiny a hospodarski wós je woheń sniźił. Wobšedźeŕ ma sawěscźene. Kak je woheń nastał, njeje hischcze znate.

— **Wojerez.** W tudomnym wokrjesu liczba dźełonjemjerjow pschezo hischcze jara rosce. Dotal mamy 1141 dostawarjow hkowneje podpjery a 1517 dostawarjow pschirażka. Loni mějachmy w zamknym cźasu 289 wozbow kiž hkownu podpjeru dostawachu a 378 dostawarjow pschirażka.

— **Hródka.** Liczba dźełonjemjerjow je też w tydźenju wot 27. dezembra 1926 hač do 1. januara 1927 jasno khěrko powyschi. Wona stupi pola muzźiskich dźełonjemjerjow wot 528 na 575, pola žónskich wot 229 na 240. Liczba dostawarjow pschirażkowe podpjery powyschi je wot 468 na 490.

Předźenak

je drje khudobne, ale też žohnowane hody měł. Tola bleschku dobreho palenza, do kotrejež by rady na stare léta ponuchał, njeje žebi kupicź mohł, dokelž je létsa ſ protykami zakońnje kondźi. — Tuž wschitkich zwojich pschećelow nutrnje prošy, do kónza léta hischcze na nowu protyku kupicź. — Knjesej Janakej drje žo palenza njecha — ale kupzow, kupzow! Schtož dźensa do Budyšinca pschińdże, by k. Janaka njemałko tschindźił, hdyž jeho njeby wopytał. Je žłyschecź, kak wodyhnje, hdyž junu sažo nječtó wotkupi.

žonjazu mósceń ſ lakoweje koże, 500 zigarelow znamki „Sklóbke holcźi“ a wjetschu dźělbu zigarelow a zigarow druhich znamkow. Wo wězorne zdźenja prošy kriminalne woddźelenje w Budyšinje.

— **Sapiš wschěch městow a wjsow w Sakslej.** Powěsćenja wyschischeje póstiskeje direkcije sdźěluje: Sapiš wschitkich wjsow a městow w sakskim swobodnym stacze a dźělow Durinskeje, kiž do wokrjesnow wyschischeju póstoweju direkcijow w Lipšku a Kamjenicy słuschesa ſ léta 1924, kiž Lipscańska wyschischa póstowa direkzija woddźeła, w nalěcu w iowoczischczu wuidże, so by fo mnoho napraschenjow sa tymle hauptiskim sapiśom spokojiło. Pschedpowmjenja wopschiwjeja sapiśy wschitkich nemiskostatnych a statnych wyschnosćejow w sakskim swobodnym stacze a w nědhuschinu narasischim workjesu Altenburgskeje, dale pschehlad wo liczbje wobydlerstwa wschěch měschczańskich gmejnow we tykanje kóncźinach. W sapiśu samtym fu po alfabecze wschitke mésta mjenowanych krajnow nasponmjene ſ wosnamjenjom hamtiskeho hejtmanstwa (wokrjesa), wokrjesa hamtiskeho sudnistwa a wunoschowańskeje póšty. Kniha rospišuje dale wschě jenotliwe dwory, fabriki, hajnistwow, sahrodnistwow, jamow, hoszenzow, mlynow, skalow, dźěłarnjow zyhelnczow atd., tak daloko kaž swouka sawrjenych wsow leźi. Sapiś ma słužicź za dospołnje spuschczownu knihu k pytanju. S nim móże kóždy prawe póstowe adresy połyskow do Sakskeje atd. bjespórocznje poskcźiś, tak so so sa jich spěsne a wěste wobstaranje ruknje. Skasanki pschijimuja lisnynoscherjo a póšty. Njech zebi kóždy knihu hnydom kasa, so może so jich tello nacźischczecź, kaj je trjeba. Kniha budże nasterje kaž dotal 4,50 hr. płacźiś.

— **Słótne thorosće w Hornjej Łužicy.** Po hamtiskej rosprawje krajneho strowotnistwa hamta běchu w sakskej Hornjej Łužicy 31. dezembra 1926 sćěkowaze słótne thorosće: Słowinowcej (Milzbrand) w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenskeho hejtmanstwa; skazenosć w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa; polhroma w 3 gmejnach a 3 dworach Budyšinskeho, w 3 gmejnach a 4 dworach Kamjenskeho, w 10 gmejnach a 15 dworach Lubijskeho a w 20 gmejnach a 39 dworach Zitawskeho hamtiskeho hejtmanstwa. Po zyłej Sakslej bě polhroma 31. dezembra w 209 gmejnach a 363 dworach (pomjo 231 gmejnam a 443 statokam 15. dezembra).

— **Bukez.** S wcźeraschim dnjom je serbski wucźer, knjes Wjela, kiž dotal w Komorowje pola Rakez skutkowasche, swoje sastopnistwo pschi naschej schuli nastupił. Bóh spožcź jemu też na nowym městnje swoje žohnowanje. Měsno knjesa wucźerja Wjele sastawasche dotal k. wucźeŕ Zahrig. — Dźensnjischa sobota je sa naschu schulsku wosadu žadyn dźeń. Nowa schula je hotowa a so dźensa swjatocznje poswjeźi. Mnoho pschiprosćenjow na wyschnosće a cźestnych hosći je so wupósłało. Swjatocznosć sapocźa so pschipołdnju w 1 hodźinje psched wrotami noweje schule. Wo poswjeczenju pschinjesenemu hischcze wosebitu rosprawu.

— **Łubija.** Krajny swjaſt sakskich pźokarskich towarstwow khadźuje so w naschim měsće wot 2. hač 4. julija k. ſ. S dobom wuhotuje wulku pźokarsku wustajenju. Podobny sjezd ſ wustajenju wotmě so wot 25. hač 27. julija 1914 w Budyšinje.

— **Rakez.** W lěcze 1927 wotměwaju so w Rakezach budźeńske dny na sćěkowanych dnjach: 26. januara, 23. februara, 30. měrza, 27. haprcze, 25. meje, 29. junija, 27. julija, 31. augusta, 28. septembra, 26. oktobra, 30. nowembra a 28. dezembra.

— **Semilusy.** Pschi wumjetowanju wodowcheho pschkrowa psched jenym twarjenjom so wutorn khěźeł Hendrich Hartmann zasyhnu. Pjerschcź a kanjenje wobdachu jeho hač pod pažu a jeho kruce dźerżachu, so mógachu jeho hatle wo 1½ hodźinstim prózowanju wuswobodźiś. Sawołany lěkaŕ dr. Wulf ſ Pózkowow njemóžesche na sboże nimo bolosnych sniješenjow žanych cźežkich wobschkodźenjow namałacź.

— **Kulowa.** Ssrjedu 5. januara sendźechu so tudomni měschczanjo zastupjerjo k sjawnemu pohrjebenju. Jako najstarschi zhubustaw wotewri k. měschczanski zastupjeŕ Pětr Wjerich zhromadźenu a pschejesche wschitkim zbohowne nowe léto. Knjes měschczanosta Langner so jemu pschijamknu a dale spóči, so ma město w tymle lěcze mnoho nadawkow, kotrež móże so z połnym wuspěchom wukonjeź. Potom wotměchu ſ wólby birowa. Sa pschedźiwdu wuswolichu k. Popjelu, sa naměstnika pschedźiwdu k. Reinholda Richtera, sa pisarja wjedźerja k. Huga Serbina a sa naměstnjeho pisarja wjedźerja k. M. Měschporka. Wschitzy knjesa pschijachu wólbu. Potom pschejeswědčichu so wo wotsamknjenju měschczańskeje hłowneje pokładnizy za november. W nowokupjenym hospodarju „Ti krony“ maja so nowe wustupy pschipraswicź. Shromadźizna wobsamknu, so maja so we wokhěźi natwaricź a so ma so dźěło wupiśaź. Měschczańske wjesby ma w nowym lěcze wósnik Smoleŕ wukonjeź, dokelž je žebi najmjenje 3adał. Natarjej Mikeli je Ssalowa je město sa cźerjenje mlóckajeje maschiny w naschim měsće 30 pj. sa kilowatthodźinu wobliczźiło. Jeho próstwu wo sniżenje płacźizny na 20 pf. so pschija a pschiswoli. Tu jedna so wo 827 kilowatthodźinow.

— **Małeho Cźišła.** Ssrjedu rano wotpali so maźiwna brózeń khěźerja Dunka. Dokelž Cźišłowska dyrbjeńka wohnjowa wobora špěchnje sapschimny, woheń bliskim zwjazdnym twarjenjam njeschkodźi. Maschiny a hospodarski wós je woheń sniźił. Wobšedźeŕ ma sawěscźene. Kak je woheń nastał, njeje hischcze znate.

— **Wojerez.** W tudomnym wokrjesu liczba dźełonjemjerjow pschezo hischcze jara rosce. Dotal mamy 1141 dostawarjow hkowneje podpjery a 1517 dostawarjow pschirażka. Loni mějachmy w zamknym cźasu 289 wozbow kiž hkownu podpjeru dostawachu a 378 dostawarjow pschirażka.

— **Hródka.** Liczba dźełonjemjerjow je też w tydźenju wot 27. dezembra 1926 hač do 1. januara 1927 jasno khěrko powyschi. Wona stupi pola muzźiskich dźełonjemjerjow wot 528 na 575, pola žónskich wot 229 na 240. Liczba dostawarjow pschirażkowe podpjery powyschi je wot 468 na 490.

Z Łužicy.

S **Namnowa.** Dźeń Tśoch Kralow rano sahe w tudomnym kupnym domje Jurja Johny paduschi pobuchu, kotrež sa něhdże 1000 hriwnow twarowe kradnychu. Woni sebrachu wupjerki, zychi, koschlowe fuknc, koschlowy barchent, samkarsk bachent, flanell, drastowu sanu, thutowy barchent, żonjazy mantl, dźěcźaze mantle, wolnjanu strykowanu jaku a tśi schtuki taflow schokolady. Paduschi buchu najskerje spytacź, kradnjene twory po wšach pschedawacź. Policajski pos běżesche sa sledom tónz puća, potom pak jón zhubi. Schtož nješchto blizsche wo paduschistwje zhoni, chcył jo hnydom žandarmej abo policajiji wosjewicź. Njech nichtó kradnjene wěsy njekupuje.

* Se **Jitawy.** Pola naš dźeźa w nalěcu nowa měschczańsko khorowanju twarież zapocźeź. W tukhrihu pak hischcze na planach a druhich mjenych pschihotach dźěłaja. Mózno je pak też, so město, so bychu nowu khorowniu natwarili, staru jenož powjetschja.

Cykrwinske powěsće.

S Budyšicha.

1. njedźelu po Tśoch kralach.

W **Pětrowskej zyrkwi** rano ½8 hodź. farar Berg pródowanje, ¼12 hodź. farar Siegemund keniscnje dźěcźi. Wjecźor we 6 hodź. je 19. **duchowna wjeczorna hodźina.** Mischtrjo 17. lětstwa: Sweslink, Praetorius, Weckmann, Schütz, Buxtehude a druhi. Wowjedowaju: Margareta Voigtez (sopran), Jurij Hermann Schacher z Barlina (baš), Hudźelski kwintett, organist pschi Pětrowskej zyrkwi Horst Schneider. (dyrigle). Narěcź smje duchownym prim. Fröhlich. Sastup je darmo, tola so prošy, so by žebi kóždy program kupił.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi na rano we 8 hodź. **duch. prim. Fröhlich** spowědź a swj. wotkasanje. dop. we 9 hodź. farar Wenda pródowanje, w 11 hodź. budże misijonske dźěcźaze kenischcenje (misijonar Seibt w Nemšćej narasich. Afriji).)Wjecźor w 6 hodź. ma farar **Berg** pródowanje.

Sbirka sa misijónstwo nijes pódnanami.

Pódźelu pop. w 3 hodź. **konferenza duchownych.** — Pschedwoschi duchownyho prim. Fröhlicha z Budyšicha wo „problemje swjatego Ducha w nowischej theologiji.“

Pódźelu wjecźor we 8 hodź. khadźuje so w Evang. towarischowni na Hornjecźerjej haży wosebne zónske towarischow. Pschednoschk knjenje trajschcerje wucźerjowje Leß mamuloweje wo „zonjazej bydlerskej pomozy“.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodźina sa njedźelnicze.

Wutoru wjecźor we 8 hodź. ma w Evang. towarischowni farar Berg biblisku hodźinu.

Ssrjedu wjecźor we 8 hodź. smje duchowny primarius Fröhlich w Tuchoŕskej zyrkwi biblisku wjecźor.

Pjatk wjecźor we 8 hodź. ma w Evang. towarischowni farar Siegemund biblisku hodźinu.

Tydźeńsku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Grosse. w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farar Menda.

S **Kotez.**

1. njedź. po Tśoch kralach dop. we 9 hodź. herb. pródowanje, ke kotremuž so herbska spowědź pschisamknje (farar Wyrgacz ſ Nošacźij, hdyž ma w hornjonym cźasu tudomnu wošadnu duchownu słužbu).

S **Rychwałd.**

1. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. herbske pródowanje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsćej wo wjedrje sa jutrischnu njedźelu:** Saunróżeno, hmuliscno.

Po powěsći „Vorwärts“ dźěłacźerske organizazije we Porheinskej a Westfalskej je wschej mozu na to dźěłaju, so by so pschescźazne dźěło zakasało.

*

Połske knjeježerstwo je wukas wudało, ſ kotrymž so spiritistiske pohrjebenja a pschednoschki hypnotiserow zakasuja.

*

19 wozbow w Cźornym morju so zatepiko. Na Cźornym morju zakhadża tuhowiju hobrki wichor, kotryž je žebi bjez wjazy mjenjschich łódźow sa wopor zadał. Też wozbowomy parnik „Kaukasus“ je so rozrasł. Jenož 11 je 60 wozbow mózesche so wuchowacź.

*

W połnuzej Italskej je so mjes Charkreitom a Cividalom żelesniski cźah ſ wětrom powalił. Żelesniskaj zastojnikaj a pjeć puczowarjow je so zranichu.

*

Amerikanske knjeježerstwo je w Ssrjedźnej Amerizy komunistiske agitazyju wuhkidźiło. Tohodla fu tam wojerske naprawy Sjednoczenych statow trjebne.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bratcynicy. — Za nawěšćik: O. Janak w Budyšinje.

Srjedu, 12. jan. :: štwórtk, 13. jan.

2 zbytknej dnjej

(Rester-Tage)

zbytki - wotrěžane zbytki - coupony

židźane — wołmjane — bałmjane

za bluzy, žonjace wobleki, suknje hodźace

:-: na tutych dnjach tunjo předawam :-:

zymske mantle

nětkle jara tunjo

Jan Jurij Pahn

w Budyšinje

na Hłownem torhošću :-: rózk Žitneje hasy

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe aparaty

a wšo wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mějeśel Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13.

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotkahi wěcywustojnje a najepšnišo.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy. při Lawsk. wěźi

sobotu, 8. hač do njedź, 15. I. 27.

pućowanje do Šwicy,

Schaffhausen, Luzern, Freiburg, Lausanne, Genf.

Waldec hościenc w Ralbicach.

Njedźelu, 9. 1. pop. 1/3 8 hodź.

zjawna zhromadźizna

Thema:

Zakoń rybarskstwa o wudźerżowace sobustawy Klóšterskeje wody.

Hóle

kotryž jutry žulu wukhodźi, pyta so na žiwnosć z jeny m konjom. Zhonić we wud. „Serb. Nowin".

Strykowanske wołmu, słomjaki J. Erler na rózku por. tunjo J. Erler, Kronp. mosta

---

Rjanc prosata

su na předań

w Powjacach čo. 19.

Mloda sućelna **krowa**

je na předań

w Rodecach čo. 20

Wysoko-sućelna **krowa**

a dwaj běłorakaj staj na předań abo za 1 1/2 cent. sołke swinjo k zamjenjenju pola Grafa we Sućecach pola Kulowa.

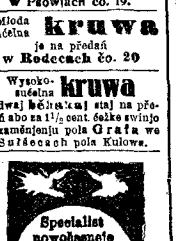

Specialist nowošenejše wóčneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje

na seminarskej hasy 6.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. łapy, bleše běłeho wina bleše čefwjeneho wina sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, żelezo a stare metale jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na hornjećerk. hasy 16 telefon 3427.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w špatiskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach po přijomnem dźěłbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwarnje

Jenož hišće

dźensa a jutře

poslednje předstajenja cyrkusa Wilhelm

Hagenbeck

Sobotu a njedźelu

dwě předstajeni

z rukowanjom połny program.

Popołdnju 1/4 hodź. Wječor we 8 hodź.

Wobdźiwanja hódne dresury zwěrjatow, rubjażne zwěrjata, słony, mjedwjedźe (Eisbäre).

John Hagenbeckowe južno-indiske pokazowanja

Indiscy kuzłarjo, yeghis, guyaratis.

Jara zajimawe a powučace za dorosćenych a dźěći.

Hodźinu praktiski zemjepis.

Popołdnju za dźěći poł płaćizny!

Najtuńše zastupne płaćizny: wot 60 pj. hač do 3,00 hr.

Khartki z doprědkakupjenjom při cyrkusowych pokładnjach.

Skótwobhladanje — picowanje rubjeńnych zwěrjatow, wustupjenje Jndow wot 10 hodź. dopołdnja

Zastup za dorosćenych 50, za dźěći 30 pj.

Přepołoženje wobkhoda!

Z tutym swojim česćenym serbskim woteběrarjam k wběženju dawam, zo sym

skład

kotryž prjedy knjezej **Maksej Keglej** słušeše, z kupjenjom přewzał. Za dotalnu wopokazanu dowěru so wutrobnje dźakuju a prošu, mje też dale podpjerać. Budu so stajnje prócować, jenož z dobrymi twarami po najtuńšim wobličenju posłužować. Poskićam wšě druziny

mnojidłow — kaž tež picy, brikełow, drjewa atd.

Kupuju też kóždu dźěłbu žita.

Z počesćowanjom

Rudolf Hohlfeld

w Brězni pola Kamjenca (dwórniśco).

Wutoru zhubi so na puću wot Radworja do Khwačic **kožana přikrywa** za konja, kotraž ma so za myto pola pjekarja Ryčki w Radworju dźišo 43 wotedać.

Pjekarskeho wučobnika

pyta pjekarski mišter

Paul Tretschke

w Khróšćicach.

Pčołacy wósk

kupuje

Drogerija Winter

(bratša Miersch nasl.)

w Budyšinje, na Žitnym wikach 30.

Srudni zawostajeni. Mandźelska a dźěći.

Lětny žnjertny dźeń

njeboh' **Hermana Kokele** w Jenichczach pola Rakez, mana dźělskeho gyna njeboh' Handrija Kokele a jeho mandź. Lejny,

wumrje 10. januara 1926, 20 l. 3 m. 15 h. stary.

Kał wichelźe žu tu Boże sunce,
Kał dźiwne Boże wodźenja,
Wšch człowika rjanosć jasnje ru-
Kaj rjana twórka swotwada. [ka,
My kśěmy a swjadnjemy,
Do rowa wschitcy pschinjdemy.

Haj, na ranje ta twórka tśěje
A na wjećor 'jno swotpada,
Ach, row tak nětnoreho tryje,
Esmurcej jeho njenadźijny wša,
A jeho rjanosć, zboże wscho
S nim bo rowa je žobu schło.

Tołsame je teź naschmila
Ta sprawna žwójba Kokelej.
K nim hórka srudoba bě pschischła,
To hobźi žo jew ledma tśej.
Jim žmjerćej wja žyna lubeho,
Najmłódschcho a jemjelcoh'.

Nětk bźeńž pschi jeho rowje stoja,
Hdyž žadyn je na lětnym dnju.
Lich wuźe k njebju horje dźeja
S tej westrej žwjerdej nadźiju,
So je jom' Jesuš k žebi wjak
A w njebju wěčnu sbójnosć dał.

Wón cźiły, strowy i domu dźěsche
Do Werminghofa na dźěło,
Hdyž nješchto hobźin dźěłał bźěše,
Dha sta jo wulke njesbožo.

Tam pschidźe blisko milinje,
Kiž jeho mori na měsće.

Tón luby nan, kiž prjedy tebje
Psches žmjerć tón žwět je we-
pschischli
A ma nětk tebje pola žebie.
Ach, kaž je žo tón žwjeselił.
Te starschi kraŕz a łjubiśće
Sčo w njebju ś tobu sradźaja.

Wy pak, wy jeho lube macźe,
Ja wěm, kaž mam nětk cźežko je,
To žo gamo wot žo płacźe,
Hdyž na njeho tu spomnicźe
Wón wam pak ś njebźe pschiwołał
Ach, njepłacź tola, macźerka!

Bóh troschtuj waš wschech ś njebjes
A wožehe tu wbožu macź, źele,
Tón Bóh, kiž jej tu cźežu śćele,
Chcyż tu teź ś hnadu troschtowaś.
Daj jej tu rjanu nadźiju,
So lépje budźe we njebju.

O luby Hermanje, śpi w rowje,
Dóńž Jesuš cźe sam' wubudźi
Bo wěsće we wěrnym žwiatym słowje
A twoje cźěło pschekrašni.
My pschidźemy tej sa tobu,
Hdyž witany bo we njebju.

W mjenje wšěch hlubokozrudź. zawostajenych

Jakub Hančka, kubler.

Pohrjeb budźe póndźelu, 10. januara, dop. w 9 hodź. w Ralbicach.

Dobra starosćiwa maćerna wutroba je přestanyła biś!

Bohu lubemu Knjezej je so spodobało, pjatk wječor 1/4 7 hodź. moju drohu mandźelsku, našu horcolubowanu maś a wowku

Madlenu Hančcynu

rodź. Lebzec w Rózeńcu

po krótkej, cźežkej khorosći do wěcnosće wotwołać.

Přeprošujemy z tutym wšěch přećelow a znatych na pusty wjećor a k rowuprewodźenju.

W mjenje wšěch hlubokozrudź. zawostajenych

Jakub Hančka, kubler.

Pohrjeb budźe póndźelu, 10. januara, dop. w 2 hodź. w Ralbicach.

Přiloha k číslu 6

SERBSKE NOWINY

Sobotu 8. januara 1927

Wobrazy ze stawiznow Bukečanskeje šule.

Dospołk k jubilarnemu zwjedženjej 1825—1925 pšich poswjećenju noweje šule 1927.

Wot Maxa Holbjana, zhobustawa towarstwa za Hornjo-łužiske stawizny.

„Schula so w lěće 1825 wote dna nowa a maćiwna natwari a ma 3 schulske jistwy." S tutej jenej zadu pisa šulski kronikar rukjer Michał Mjen wo schulskim twarje w satkej zyrkwinskej galeriji. (Michał Mjen narodźi so 31. augusta 1793 w Budyšinje, bě najprjedy farar w Malešecach a wot lěta 1826 dom. oculi, 26. februara, farar w Bukecach, zemře w Drježdźanach 7. nowembra 1875, pothowa so 11. nowembra 1875 we Bukecach.) Njech je mi dźensa, složujo so na wjazołětne studije, dowolene, wschelake dodawki se sandźenosće sabrjcu wutorhnjeć. Je skoro kaž dźiw, so je so je Bożej pomocu dokónczena poswjeczena nowa, moderna schula bjes tóždeho njesbožowneho pschipada dotwarika, hačrunjež je so ńamo cząsto pschi rucu składana tšelerj dyrbjało. —

W „podkožach k slicžbowanju wo Bukečanskim schulskim twarje (1825—31)" storczich na 100. kopjenku na sczěhowazu zadu: „Liquidation (wobliczenje płaczinow) über Medizin-Kosten usw.: bey dem am hiesigen Schulbau durch einen Fall verunglückten Maurer Rentsch aus Kuppritz." Tute slicžbowanje njeje kulturnohistoriski jenoż w rěcznym nastupanju zajimawe, dokelž z njeho we wschelakich z pokłada dźensnischeje rěče zhubjenych wahowych jednoscow zhonimy, ale móžemy z njeho tež spóznaś waschnja a wědomostnu sdźelanosć tehdomnischeho wjesneho lekarja. S liczbowanja njech su naspomnjene sczěhoważe składby: „19. septembra: a) pulver ... 6 pj., b) puschczenje žiłki ... 2 dobr. šlěbornej, c) wopyt w Koporzach ... 2 dobr. šlěbr.; 20. septembra: d) punt wocznеje wody ... 3 dobr. šlěbr. e) dwě unzy zwjerščneho masa ... 4 dobr. šlěbr.; 21. septembra: f) wopyt ... 2 dobr. šlěbr.; 22. septembra: g) punt dwudźělneje wocznеje wody ... 4 dobr. šlěbr., h) dwaj spanischi plesztraj ... 9 pj., i) mixtura ... 6 unzow ... 5 dobr. šlěbr.; 25. septembra: o) Tši unzy zwjerščneho masa ... 6 dobr. šlěbr.; 1) wócžna zalba, 2 drachmje ... 2 dobr. šlěbr.; wschě pschepytowanja 8 dobr. šlěbr., — suma 1 toleŕ 15 dobr. šlěbr. 8 pj.: W Bukecach 25. septembra 1829. So je hornje składžby prawje dóstał, wusnaje „König", prakt. lěkař.

Hdyž žeby tuto (wšo němsky pisane) slicžbowanje kedźbliwje pschečitamy, dostanjemy dobry wobras zyłeho podawka, kotrež njech so w sczěhowazym hischcze krótko bliže wopisa (A III. kopjeno 71) Pschełožt z němskeho tekstа: „Na wyšoki pschikas so w Bukecach na schuli wschelake murjerske dźěła wukonjachu. Najprjedy so wjeczorna sczěna, kotraž 19 łokczow mérjesche, wot swjatłow hacž 1 meter do semje nuts, tež wobej rózkaj hacž do 5 łokczow do dołheje sczěny tohorunja kaž pod sčehu swotorhaschtaj, k druhemu so tute swotorhane murje wot nowoty sahzu z dobrym kalkom wumurjowachu; k sčesczemu so pschi tom swottorhana tłčcha sahzu pschikrу a wot nutska derje wumasana, k schtwórtemu so we delnjej jitwi a komorje k ranju sczěna swottorha, wschě schkałoby w muri so swobmjetachu a sczěna so wobnowi, k pjatemu so kachle do jitwy stajichu a jitwa a komora so znowa dwójzy wobčišchtej, k schešstemu so wołna ponowichu, k sedmemu so chłódba wot schule hacž na pohrjebnischczo plestrowasche; na wschčch tutych pschedpisanych abo jam a sem pschipadnje nastatych dźełach wobdźělichu so sczěhowazy murjerjo: W tječim tydźenju wot 14.—19. sept. 1829 dźěłaschtaj mjes drujimi: prěni Rjentsch (Michał?), druhi Rjentsch (Handrij?), po 6 dnjach 5 hodźinach za 2 dobr. šlěbr. a 11 pj. za dźeń. 19. sept. (sobotu) po wupłaczenju mšdy sta so njeshoże, po dacu jako sczěhowi wužiwanja alkohola. Snjesbożeneho murjerja donjesechu domoj (do Koporz.) A dale cytamy na 91. kopjenu (Podamy to słowtnje objasnjujo, so ma tuto wot „słowtnje" hač po „pósnał): Ausgabe bei dem Baue des Schulgebäudes in Hochkirch im Monath September 1829 bey Grundsteinlegen der Mauer, den Gewerken verabreicht zwei Kannen Ord. Br. auf des Herrn von Zenker (Muischke) Anordnen .. 6 NGr.; bey Fertigung des Schullmeisters (Pech's) Wohnstube in die Farbe verabreicht ½ Kanne ordentlichen Brandw ... 1 NGr. 6 Pf. —

Mjeno lekarja „Königa", kotryž snjesbożeneho murjerja lekowasche, njenamaka pak so ani w „lapisku individuow z Bukez a Koporz z 26. junija 1829", ani we „Journalu pschi — a wotpowědźenych wobdźerjow wot 1. jan. 1751 hacž do toho cząsa." Jenož w prěnschim so wěsty Pomhajbóh Kanig, mały sahrodnik se 4 torzami pola naspomni (běžne cžisko 36). Sznadź je mjeno tak swohidźene do aktow pschischczo, schtož mózemy za tehdomnischi cząs lohko srosumicz. Tak by lekař (Kowař!) König był potomnik stareje zwójby Měrczina Königa, kotrež so pschi składnoscži swutorhnjenja rynkoweho stołpa (Prangersäule), Capelianey mjenowaneho, w historizy zajimawym pismje z 17. dez. 1733 naspomni. Tuto pismo, kotrež je na lektorat (to je prastara schula) zapodate, jedna wo lejownotelnej swadźe schrybarja Jana Pomhajbóha Schmidta († 1765) z naspomnjenej Königej zwójbu. (Schmidtez su posdyschcho wuczerka zwójba.)

Po rozkonjenju Königej zwójby, njech so w horjeka naspomnjenym njesbożownym podawku pschi twarje stareje Bukečanskeje schule w lěče 1829 pokračuje. Snjesbożeneho běchu potajkim do Koporz donjesli. Swołany lekař König w Bukecach pschikhwata na pomoz. Najprjedy dasche snjesbożenemu tak mjenowany „stroželazy" pulver (pschiwěra?). Potom puschczi jemu po wuczenym waschnju žiłu a wukasa jemu po wědomostnym rezepcze, rosesnawajo ho tak wot selownych žonow, trěbne dźělby, kaž smy hižo horjeka naspomnili. Tu njech su hischcze horjeka mjenowane njesnate punty (Gewichte) skrótka wujasnjene: Unza, waha w Jendźelskej = ½ Troyskeho punta, prjedy w Němskej $^1/_{12}$ punta; drachma je grichišti pjenjes = 81 pj.; bě prjedy haptykařska waha = 3,75 gramow. Wuspěch spodźiwneje khury z pulwerom, wodu, masom, plestrom a załbu bě pschekhwapjazy. Rjenczej Michał abo Handrij móżeschе hižo sczěhowazy tydźeń schtyri dny pschi nusnym schulskim twarje „z spokojnosczi wyšozy khwalobneho schulskeho komiteja (II. kn. łopj. 47) sahzy sobu pomhacz. Praktikti lekař „König" pak schmórny žeby šmělkotajo swój dosez wyšoko wobliczeny honorar z Bukečanskeje schulskeje kazy, kotraž bo w tachantskej kenzlizy namała, do kapzy.

Hdyž běchu wschě do Bukez safarowane a k tudomnischej zyrkwi po dźerżaze šudnisce knjesstwa a gmejny

Nürnberg M 28 darmo a bjesportnje připósłanu. Doplanica dosaha.

Faraŕ Heumannowy hojeńskі srčdk

je też stajnje na składže w samenej składowni

w kral. priv. hrodowskej haptycy (haptykař Pawoł Leidler)

w Budyšinje na Hošic h. 27. Tel. 8415.

Wulku „Faraŕ Heumann"-knihu (320 stron, 200 wobrazow) dostanje kóždy čitaŕ, kiž swoju adresu zapósćele, wot firmy Ludwig Heumann & Co.,

Dwaj serbskaj wječoraj w Delnim Wujezdźe.

Dw moja hola, ty selena, kaž so ty kražnjich w lěče, tak też w zymi. Ty ty zjawjena a wot pěsnjerjow khwalena, ty hola selena! Haj selena ty zy, ty hola! Barba selena, to je barba pschichoda! Selena barba wobnamjenja nadźiju. Haj, nadźiju dyrbi cżłowjek mječ, hdyž chze na zwóce wobstacz a dale pschinicz, kaž žeby z zwótowe wobstejnosće žadaju. Tele złowa njejsu jenoż za jenotliwza, ale su też za powschitkownosć. Powschitkownosć dyrbi so za cżłowjeŕski postup prózowacz na wschitkich polach a tóždy dyrbi se swojeho stejiscża za swoje cżinicz, tole ptacži też za serbstu holu. Hdyž je wona też wobamocżena, wot wulkeho měschczańskeho hołka tołka sdalena, dyrbi wona też nješto wo žeby złyschecz dacz. Wona dyrbi sjawnosći k wjedźenju dacz, so zu też tu wjeseli ludźo domach, kotrjż na to dźerża, so serbska hola zyle wocżichnyła njeby. — Jow w Delanach, hdyž serbska Schpejowja pyches cżichu holu dźi, leża leż nječtore lubosne serbske wjesli. Tak na pschikład Delni Wujezd, stare serbske zydlischczo w cżichej delanskej prustej holi. Delni Wujezd je rjana wjeż, je tam zyrkej, żelesniska stajija a wschelake druhe pschedewsczaża. Je jow też snaty serbski hosczeńz, serbskemu hosczeńzarjej Marjej Hajdźy

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

6] (Pokračowanje.)

Tola potom bych so skoro złobił. Hdyž přiňdźech z druhej fóru domjacoje nadoby, widźach přez wotewrjene durje, zo w druhej jstwicy kleči Józefk na stólčku pola akwarija a ma na dłóni popadnjenu złotu rybičku. Priskočich spěšnje. „Božičko!" słyšu za sobu njeznaty žónski hłós a hdyž so wobhladnych, běžeše někajka žónka z durjemi won. Konduktерowa stoješe při łožu a so směješe, zo so za boki dźerżeše. „To běše knjeni molerjowa. Lehny so, zo by widźała, kak so to leži. Też domjacych knježna sej khwali, zo so derje leži." Myslu, zo konduktерowa přiwjedże cyły dom sem, zo by so lehnył — na čom dha ći ludźo lěhaju? Ale Józefk mi njesmě bjez dohlada do jstwy, by mi hišće raz akwarium powrócił. Hewak šikwany hólčec, kudźerje kaž len a wóči kaž wišni — tej woči nima po nanje, snadź po maćeri.

Stajnje posłncham, njespěwa-li sołobik. Njeslyšu ničo, snadź je jemu přezyma. Rjane to nalěco, mamy nalěco hižo sěsć njedźeli a khodźimy stajnje hišće w zymnikach. Snadź budźe cżin dale do lěca, zyma cżim wjetša a budźemy nosyć kožuchi — hcho dobry napad — „lětne kožuchi".

Ale sołobikej trochu zymy tola njewadźi? Posłuchaм podarmo, — žadyn spěw! Kročele! Mużske, ežke kročele a bliža so po khódbje. Durje so wotewrichu, su to durje našeje kuchnje. Żónski hłós, mużski hłós — po zdaću je so kondukter z jězby wróćił. Spěšnje hasnu a so lehnu, hewak by też jeho přiwjedła, zo by spytał, kak so to leži. A kondukter, hdyž přijědże z jězby, je tak mazany.

Stačanski zakoń. Změnkowy rjad. Wobkhodny zakoń. Sudniske postupowanje. Sumarny patent. Patent wo rjadowanju a zběhnjenju wobsydstwa. Hórniski zakoń. Wódny zakoń. Khłostanski zakoń. Khłostański rjad. Gmejnski zakoń. Notariatny rjad. Rjemjeslniski rjad. Knihowy rjad. Změnkowe rjadowanje. Towarstwowy zakoń. Hońtwjeński zakoń.

Tak! Kóžde ranje sej tón zakoń přehladam, zo bych widźał, kelko to je, štož mi hišće pobrachuje a zo bych njepřestał pilny być. Pilnosć wostanje, wšak sym nětko cyle hinaši cłowjek. Tola hdyžkuli zmjeju kajkožkuli dobre předewzaće, napišu sej je kóždy króć a budu je kóždy dźeń čitać, kóždy dźeń.

— — — — — — — — — —

Dobre snědanje. Kofej bjez cichorija, wupječeny rózk. Konduktерowa w běłej ranjej jupcy. Błyšči so, je na njej widźeć zbožowne mandźelstwo. „Dobry kofej, wubjerny," praju, zo bych sej ju zaso přikhilił.

„Nó, to mje wjeseli, knjez doktor, jenož hdyž Wam słodźi. — Njeporučićе ničo?"

Nětko so dopominam na konduktera. „Waš knjez je doma? Dyrbju so z nim tola zeznać." — „Je na dwórniščo z raportom šoł, přińdźe hakle k wobjedu." Zaso so směje, wona so stajnje směje. — „Ja bych nětko łožo słała a trochu wurjedźiła. Katku sym runje wukupała a je wusła," dodawa, „wadźi-li to knjezej doktorej, móže knjez doktor mjez tym do druheje jstwy dójć."

Du do druheje jstwy a hladam z woknom na dwór. We woběmaj poskhodomaj napřećo kwětki we woknach. To so rozumi, to wšędne kwětki. Wosebita kniha by so mohła napisać wo českej woknowej florje. Wonjata bazałka z tym wulkim listom, tola hdyž so list trochu stłóči, wjadaje — „polubowane hołčo". Balzamina bjez wónje, ale z wjele kčwami, kóždy sej ju pěstuje z loňšeho symjenia. Přećiwnt pelargonija ze zrudnym kožanym lisćom a wótrje čerwjenym kčenjom. Różowe z wutřihanym lisćom. Muškat, rozmarinka, to so wě. Rózmarinka krasna a pohrjebna kwětka. Wóń: lubosć, stajna zeleń: swěra. Bózmarinka pječa posylnjuje pomjatk, dyrbju sej kupić něšto horneow. Rózmarinku puščeja po wodźe:

Kytha jede po potoce
snad ji, Jene, chcytneš v roce ...

tola nic, njepopadnu ju, to by tak było, tak bórzy so woženić.

Zahrodka je rjenje zrunana. Je w njej něšto khłódnicow, snadź za kóždu swójbu jedna. Po khłódnicach so najlěpje pinaju malwy, zo by Józefk mohł tworaki torhać. A na rjadkach budże kopr na jušku ke knedlikam.

„Jstwa je hižo w porjadku, knježe doktoro," směje so konduktерowa w durjach. Wokna w prěnim wokonje su šěroko wotewrjene. Dyrbju je zaso zawrěć, ale hdyž budże prječ. „Njeporučićе ničo?" Přikładna ze swojej posłužliwosću, dyrbju z njej znajmjeńša přećelscy bjesadować. Wot molerjec je sem słyšeć křičenje małeho dźěsa a dorostły žónski sopran z něšto smužkami. „Maja tam małe dźěćatko, piščі cyły dźeń, wokonje do dwora budźetej so małobdy wotčinjeć. A molerjowa toż nastajnje křiči. Ta ma banty swojeje huby derje namazane. (Wokonje do dwora su nihdy njebudźetej wočinjeć, wokno do zahrody może być wotewrjene cyły dźeń.)

Wobkedźbuju, zo konduktерowa runje salonscy njerěči — nó jednora žónska. Zda so wšak, zo su to wosebite małostrouske prajidma, budu sej je zapisować, na př. hnydom wo tych bantach. Widźo, zo sej něšto zapisuju, praji: „Snadź njemylu knjeza doktora, snadź ma knjez doktor dźěło?" — „I nic, jenož tak praju. Štó pak to bydli nad molerjom?"

(Pokračowanje sčěhuje.)

hłuschazh, kotrež rumje kaj jeho starschef, herbskich krajnow rad wita k hospoſy. So tu też na herbskej ſabawje pobrachowało njedy, ſa to poſtara ſo tudomne herbſke towarſtwo „Sahrodka“, kotrež ſo po ſkónczenju ſwětoweje wójny ſakoži. Wono ſo po czaſu tak ſkrježi, ſo ſapoczinje mócnje poſtupowacz na narodnym polu. Poſlužeži nowu thorhoj w lecze 1923 a poſdźiſo wutroſcze ſ jeje klina herbſki „Ssokoł“, kotryż cze tudomnym herbſku młodźinu ſkrucżicz na narodnem polu, ſo ſo njeby ſhubiła w morju němſtwa, ale ſo by Sserbſtwo ſakhowałka. Nětk wobej towarſtwoj dźełaſej, ſchtož w jeju nowjach ſaczi. W kóżdem lecze wjazore ſwjedżenje ſpjeczetſej, hdżež pſchecżo ſ wulkotnym programom wuſtupitaj. Lětha wumyſlichtaj ſwěti, dwaj herbſkej wjeczoraj wuhotowacz a to prěni a druhi dżeń wulkeho rózka. Prěni dżeń wulkeho rózka, na ſwjedżenju Nowcho lěta, hdyż ſaſtupimy ſe ſtareho do nowcho lěta. Runje na tomleważnym dniu wuſtupi „Sahrodka“ pſched ſtawnoſcu ſe ſwojim wulkotnym programmom. Wjecżor w 7 hodź. dyrbjeſche ſo ſwjedżenſki porjad ſapoczecz, ale ta wěz tak ſpěchnje njeſtadżeſche, dyrbjachu hiſcheże thwilku wocżakacz, dónż wſchitzy hoſcżo pſchiſcheli njebędżu. Woni njedachu dołho na ſo czakacz, pſchitkmatachu we ſwjatch, tak ſo bě Haſchkez hoſcżenju pſchepjelenjeny ſ ludźimi, kotrež běchu ſ klifka a ſ daloka pſchikhwatali. Wujeſdźanſka kapała, kotraż na herbſkich ſwjedżenjach jenoż herbſti hraje, ſapocża nětſ ſe ſwojim dźełom. Sahra nětore wjeſoze herbſke ſpěwy, tak ſo ſo wutroba pſchitomnych ſapocża horicz. Nětko wuſtupi wulży cżeſcżeny pſchedſtyda „Sahrodki“, knez Rjelka, pſched ſjawnoſcz, pokaſa we ſwojich powułtanſkich ſkłonach na ważnoſcz ſwjedżenja a też na herbſti narod, kotremuż je wón wěnowany. Na to namołwi pſchitomnych, ſo bychu wſchitzy w hromadże herbſku narodnu hymnu ſpěwali: „Hiſcheże Sserbſtwo njeſhubjene“, ſchtož ſo też ſta.

Najprjedy nětko „Ssokoł“ na jewiſchczo ſtupi, kiż bě hengatiſay wobſtwěſene, ſchtož cżinſcheże wulki ſacżiſchcż na pſchitomnych. Nětko ſapocża ſo ſwjedżenſki programm, kotryż pſchitomnym nječhto wulkotne lubjeſche. Najprjedy wuſtupi ſpěwny wotrjad ſe ſchtyri-hłoſownymi ſpěwami. A to ſe ſcżěhowazymi: „Wo niczo ſo ja njeſtaram“ a potom „Pod hrodźiſchczom nize klóſchtra“. Na to ſapocża ſo wulka cżinohra „Genovefa“, kotraż ſo w ſedym jednanjach wulkotnje pſchedwjedże. Hrajerjo ſwoje wóle jara derje pſchedſtajachu, woſebje knjeżina Ida Haſchkez, kotraż „Genovefu“ pſchedſtajeſche a potom „Siegfried“, kotryż běſche knjes Hottas. Lubjo běchu ſo do teje hry tak ſamurili, ſo ſapocżachu ſkoro wſchitkim wocżi ſyſſowacz a tajka cżiſchina knjeżeſche, każ nihdy prjedy na ſaſtonj ſwjedżenju. Pſchewjedżenjo hry běſche też jara wulkotne, tak ſo pſchipoſłuchacżo prajichu, ſo taſte nječhto hiſcheże widżeli njebędżu. Drastu, kotruż běſche ſwěti towarſtwo w Budyſchinje pola koſtumowcho pſchenajerja, knjeſa Heymanna, ſkaſało, hrajerjam jara pſchiſtoječe, ſchtož ponthaſche ſobu tu zyku wěz prawje wożimicz. Tak ſo hra ſtónczi a hrajerjo ſnježachu bohaty pſchiſłeſk, kiż bě ſ dopokajom, kak derje běſche ſo wſchitkim hra lubiła, budże jim dołho w pomjatku woſtawacz. Po ſkónczenej hrě ſtupichu ſpěwarjo ſaſo na jewiſchczo a ſpěwachu hiſcheże dwaj ſpěwaj. Prěni běſche: „Stup dale, ſtup dale“, a tón druhi: „Schto praji Abſalom“. Tu wobeſhe w prěnim dźeſe krjeſej kantorej Leinertej dżak kluſcha, kotryż be ſwěti też lětha ſaſo, każ tózde druhe lěto, wulku prózu brał, ſo běſche ſo wſchitko tak derje poradźiło, woſebje ſpěwanje. Nětk ſapocża ſo wjeſoła rejka, kotraż pſchitomnych nětkotre hodźiny hromadże dżerżeſche, hacż ſo ſwjedżeni ſtónczi a kóżdy dżeſche ſe ſwokojenej wutrobu domoj ſ nadżiju, ſo na pſchichodny herbſti ſwjedżeń ſaſo do Delnjeho Wujeſda pſchijińże.

Hans Depla a Mots Tunka, kotraj běſchtaj ſo tak na tutón ſwjedżeń wjeſelikoj, tam też běſchtaj. Dréwjo běſche jimaj ſe ſtawom wuſchćo, to běſche wſchitko herbſti ſwjedżeń w Delnim Wujeſdże cżiniłi.

Ale, teho hiſcheże njeje doſcż, ſo běſche prěni dżeń wulkeho rózka ſa Delni Wujeſd tajki wulki dżeń, woſebje ſa tamniſchich Sserbow. Druhi dżeń wulkeho rózka, wjecżor w 7 hodź. ſapocża ſo k druhemu raſej herbſti wjecżor, ale tónle běſche jenoż ſa ſobuſtawy herbſkeho towarſtwa „Sahrodki“ pſchiſtrawjeny, druſty njemějachu pſchiſtupa, dyrbjachu tónle raſ domach woſtacz. Swjedżenſki porjad běſche ſamżny, każ na prěnim dniu, jenoż k. Rjelka, pſchedſyda „Sahrodki“, nětkore hnujace ſkowa k pſchitomnym porěcża. Wón herbſtich ſtarſchich namołwjeſche, ſo dyrbja ſe ſwojimi małymi dżěcżimi domach herbſcżu rěcżecz, każ ſtebi to narodna pſchiſłuſchnoſcz ża. Też dyrbja ſwoje dżěcżi na herbſke pacżerſke wucżby ſłacz, ſo ſo njedybchu ſerbſkim kemſcham wotzuſtynuli. Nětko ſapocża ſo ſawrjeny ſwjedżeń ſe ſwojimi wjeſelenmi. K. mhnuſti miſchtr Něnz běſche wſchitkich ſ pamjatchami a kofejom faſtarał, njech ſo jenun na tutom měſtnje wożbedży dyrbał wuprajt. Wón je też ſe ſobuſtawom „Sahrodki“ a je też hewak dobry Sserb a pſchecżelny cżłowjek. Po ſkónczenju programa ſo rtnje każ prěni dżeń wjeſele reje pſchiſamknuchu. Pſchitomnym ſo ſaſo jara lubjeſche, runje tak, każ prěni dżeń. Hdyż běſche ſo reja minyła, njechachu hiſcheże domoj hicz, dyżeżu tam hiſchcże woſtacz, ale policajſtia hodżina dę pſchijichta a nětt kěſache, domoj hicz, hacż dyżeżu abo niż. Tak ſtaj ſo wjeſołaj herbſkej wjeczoraj minyłoj a to bobre pſchi tom je, ſo je ſo wſchitkim jara lubiło a powedachu, hdy by jenoż ſkoro ſaſo herbſti wjecżor był, ſo bychmy ſo mohli ſaſ tak prawje po herbſtim ſabawjecz. Kak je to jenoż rjenje, też tak rjenje, każ na němſkich ſwjedżenjach, haj mózech praicz, hiſcheże rjeniſcho, woſebje ja tuch, kiż herbſtu ſabawu tak lubuja. — A herbſte towarſtwo „Sahrodka“ a runje też tak „Ssokoł“, dżerżitaj dale na to, ſo by ſo Sserbſtwo hajiło a herbſte ſabawy ſo ſwjecżile Bohu k cżeſczi a Sserbam k wužitku.

Pisadł wobraz ze wsy.

Běch hej rosmyſlił, ſwoje duchowne mozy wěnowacz herbſtemu nowinarſtwu. Macżiſſiny měſach doſcż a nadoſcż. Cżehodła njedyrbjał tute na ſſawne pſchiniſeſcż?

Ssydnych ſo a piſach mały wobras: Wón a wona, potajſtim tajku ſtawiſniczku, mojedła powedańczko. Běch hordy na ſwój wudżěłk, rjenje ſpjhany a ſ mojim mjenom wupyſcheny. Rosmołwa mjes Jutkom a Leńku — tak mojej klientaj rěkaſchtaj — běſche běżna a na mjenu poprawom nicżo njeſaleži. Tak rěkaja mnoży ludźo. Kak cże potom ſchtó ſo trjecheny cżuch?

Mějach woprawdże ſkoju. „Sserbſke Nowiny“ pſchiwſchu mój manuſkript (rukopiſ) a wulkhwalowachu jón.

Hiſchcże na ſamżnym dnju ſawoła mje nječhto k telefonej. Mój ſtary pſcherżeł je ſchulſkich lět, Jan, żej mje żadaſche:

„Sskuchaj, ſo njeje jara rjenje wot tebje, niż jeno moje mjeno, ale też te mojeje „tuhkwilneje lubeje“ wuſżiwacż. Ś zyla, ſ wotkel tutu rosmołwu wěſch?“ Samołwich ſo ſpodżiwało, ale wěſcże a wuſżmjach ſo tomu.

Pſchipotdnju dóſtach liſt. „Mój luby pſcherżelo! — Twoja khrobloſcż a njehaubitoſcż żetej pſchedaloko. Kak k tomu pſchiſłuſcheſch, nětkaſku roſhorjenu rosmołwu nimale po ſtkowje wospjetowacz a to pſchede wſchej ſjawnoſcu, kotraż je ſo kola jeno mjes namaj ſtawa. Je ſnadź ſo wona pola Tebje hórſchika? Byrnjeż mjena pſchemenił, dha tola ſtkowo po ſtkowje moja rěcż ſo wospjetuje. Woſtaj to w pſchichodże. Twój Pětr.“

Dyrbju wuſmacz: Běch żyle poražený! Naſajtra wokachu mje rano ſ cżaſom k telefonej. S hikaeje rěcże ſoſnach płaczne ſtkowa mojeje pſchecżelniży Marje. „Kak mójeſch“ — wokaſche płakaſżp. „Mój muż wobtrucżuje, tuta Leńka ſtym ja — a Jurij je Bjarnat a ja jeho ſ nim jebam! Cżehodła ſtej jenu druhu jako pſchikkad njewuprajeſch?“

Byrnjeż ji wobtrucżił, ſo wona to njeje, ſ zyła nichtó ſ tym měnjeny njeje, nicżo njepomhaſche. Woſta pſchi ſwojim. Hakle ſwjata pſchiſłaha pſcheſwědczeſche muża a ſonu, ſo mataj wopaki. Po cżaſu ſo ſmohi ſlehnychu.

Wjazy ſo mi woprawdże ſtacż njemóżeſche, myſlach pſchi ſebi a ſdychowach wumożeny. W tym wokomiku ſaſtlinka ſo w durjach a moja Hiſa — haj moja — nairjeſchcha a mi najluſchcha mjeſe wſchitkimi hołzami ſaſtupi do ſtkow.

„Schto dha ſy tola do tkupoſcżow pińaſ, Jano. Haiſbuju ſo ja tebje! Tak każ twoji ludźo w powedańczku rěcża, tak njepowoda ſadyn roſomny cżłowjek! Wołtaj ſo pińanja, ty wbohi!“

Na duchu a duſchi ſtamany ſwjeſch ſo na ſwój ſtółk. XYZ.

Kdyż jelenje ruja.

(Wobraz ſe wſy.)

„Njewěrno, knjes hajniko, powjedżeże naſche towarſtwo do lěſa, hdżež mózemy ſo na ryczu jelenjow wokſchewicż.“

Tak prajeſche pſchedżhdża jenoho mężſchczańſkeho towarſtwa knjeſa hajnika. A hdyż kóreżmaż tež ſtradżu na njeho mygaſche, nětnjeſche po ſwojim dobrocżiwym waſchnju: „Nó, to dreje hinak njebudże.“ Na to ſtorcżichu ſ nim na dobre ſkoże. Po khwilży ſo wſchitzy ſhubichu. Hajnik woſta ſ kóreżmarjom ham, dyrż ſ pjaſcu mo błido, ſo ſo Picżaſka naſtróża a rjekwy: „Njemóżu tuton měſchczańſki prak widżeż. To ſo tu ſ cżrjódami do wěy naběhnu a potom dżeża w lěſu najradſcho měſchto rjaneho doźiwicż. A na końzu du tucżi wupikani knjeſnyſkoho a knjeżnjeżki do wjeſeje reje kóreżmy a tam ſej ſwoje moderne reje faſcża. Wěm wſchak, to je twoja ſaſtużba, ale mi to do hłowy njecha. Kajſe njeſwoczo budże Bréżej Macżij ſcżahowacz, budże-li ſhońcż, kaſki wotpohlad ſ nim ma a ſo ma ſo měſchczańam pſchedwjeſcż każ taſka breżerowana wopiza.“

Tola nabodo ſo nječhto ſ hele kroſnjeſche a ſakorcża abo ſaru, każ by to Bréżej Macżij, njemujej hajnikowy lěſar, był. Wón ſo na to jara wuſtejeſche, hdyż lěpnych ſtvérzaſow pornuicż a je k ſebi wabicż. A tuż też ſaru każ jelen: Uhoa — uo — uo — uoha — uoha.

Hajnik a kóreżmar ſo ſtrózicżichu a Hektor ſchtoż hajnikowy wulki póſ, ſchczowkaſche, ſo zyła khża rjeſche. Każ by wobludnił. Běſche to ſpodżiwny konzert w kórczmarſkej ſtiwicży. Stónczenje ſ hele nékaſka kula ſo wuſkuli, běſche deje cżłowjek ale ſmorſchczeny każ kakdonż. Na ſtowje kożmatu cżapku a na njej nékotre honacżowe pjera, njeſwoczo debjeſche ſhibujeny nóż każ ſchkrahołzowy pyſk a por wótrych wocżi kładaſchtej do ſivéta.

„Chżeſch nje kłaſnicż,“ praſcheſche ſo hajnik pokhmurjeny. „Na żadyn pad. Chżych wam jenoż ſ pomozy bycż, ſo njebychżeſche ſo trjebak tak na měſchczańow mjerſacż.“ — „To ſtym jara wežiżny.“ — Bréżej Macżij drapaſche ſo ja wuſchomaj a měnjeſche: „Dże dha macje Sultana?“

„Je ſeſtarik,“ dodа hajnik ſo poſmějwkżo, „tomu wěſce dabry njeſtu, hdyż je eże pſcheradżił a cżi k leſkej dopuhał.“ (Sultan, hajnikowy druhi póſ, běſche mjenujay Macżija pſchi dżiwym hońtwjeſtwu popadnył a ſa to dyrbjeſche leſko do jaſtwa.)

„To je ſabyte, też wam ſtym wodak,“ rjekny Macżij.

„Wěſcże, knjes hajniko, naſch ſchpěżnacżerohaty jeleń ryczi pola wulkeho kamjenja. Tam tuch měſchczanow njeniedżeże. Dżeże ſ nim pſches rěczku, hdżež budże Macżij na ſtaru blachowu khanu trubicż a jich ſ jelenjom noricż a ſa nóż wodżicż.“ Pſchi tom ſo kmějeſche każ pſchelepana liſchka a hajnik dyrż ſ pjaſcu na blido a wobtrucżił ſ tym Macżijowe pſchedewżaſcże. Mjes tym ſej wſcho nadrobnje roſpowedżachżaj.

Woprawdże, naſajtra wjecżor pſchijdżeſche ſo zyła cżrjoda měſchczanow do wſy. Hdyż hajnik do kórczmy pſchińdże, wiđeſche Bożu wobradu. Hižo tam ſaſo ſo żurił ſtakachu. Hdyż hajnika wuhladachu, poczachu ſo to a tamne praſcheż. Cżehodła wſcho możne wo jelenjach wědżeż, hacż maju wulke rohi. A mloda knjeżnicżka ſo woprajcha, hacż je pucż do lěſa wżożmy.

Kraſnyż wjecżor. Měſżacż ſwécżeſche. Rjeńſcheje nogy bycż njemóżeſche. Hajnik ſej myſleſche, ſo budu dżeńża woprawdże jelenje rycżecż, też tam ſa rěczku. Lěſ kupaſche ſo w měſżackowym błyſchczu. Każ na ſwětlym dniu. Sſmjatka cżiſchina dokołowokoło. Jenoż ſkuſtok woobſkżi běſche ſłyſchecż, kotraż po lěſu pluſkotaſche. Kuſt dale ſo wulke ſkrki ſapocżachu. Tam dyrbjeſche wopaczny jeleń ſtacż. Stónczenje wſa hajnik ſwój wulki hwiżż a jón naſtajt. Skoro njemóżeſche ſe ſmějchami duecż, ſo by jelenjowe rycże porunił. Nadobo ſy ſłyſcheċż: Uhoaħ — uo — uo — ahh!

Daloko naſdala ſo wotmołwk. To bě drje żyle ſeſtarjeny jeleń. Ale tak podobnje, ſo ſamo hajnik roſeſnawacż njemóżeſche hacż je to Macżij abo woprawdżity jeleń. Na ſla krółka pſchestawka. Ale nadobo ſo na lěſnej kromje wospjetowaſche, każ by tajki naſtkleny law ruk. Hajnik wſpjetowaſche, każ by tajki naſtkleny law ruk. Hdyż na měſtnoſcż njeſboża doběża, poſticzi ſo jemu ſtruchły wobraz. Macżij wałeſche ſo na ſemi, pjerjeſche ſ blachowej thamu wokoło ſo, dokelż běſche jeho Sultan ſa ſadnje khołowiy hrabnył, mały dakl wiſaſche jemu ſa pjeſl a Hektor jej też dwójzy kaſacż njedaſche, do tuteho wobeho ſtworjeńcżka kuſacż. A tak bě w tutej hromadży njeſboża rejenje, kwicżenje a ſchczowkanje.

Ale naſch hajnik běſche hnydom k ruży. Wſa ſwój bicż a pycżepali pſam nécżiho na khribjet, ſo rucże ſwój wobor puſcheżichu. Nětko pak ſwojimaj wulkimaj pſjomaj kaſaſche, jeho pſchimnjeż. A tuż wſaſchtej Macżija do tkamy a njeżeſchtaj jeho. Macżij daſche ſo wo mérje njeſcż. Tam żem ſawoła: „Moja — — —“ a druhe ſłowa, kotreż tu rjeż. njeżmém. Khanu dżerżeſche kruczę. A hdyż jedyn ſ tych měſchczańow ſo jeho wopraſche, ſchto je tak poſoże nozy ſ thanu w lěſu ſtacż, ménjeſche: „Chżych młodym ſchtomikam pſchiliwacż.“ — Kak jeno ſu tute pży na Macżija pſchiſłeſe? Da ſej bórſy na to wotmołwu ſam. Kſchiwy nohaċż běſche ſa tym pſchiſchot, ſo je ſo knjes wotſtaliż a tuż ſo na hońtwu poda. Jemu pſchiſſamknychżej ſo Hektor a Sultan. Pożledni wucżuſchli bórſy Macżijowy cżeſk, kotrehoż ſ prjedawſchich cżaſow ſnajeſche a ſwoje njepſchecżelſtwo hiſcheże wotbył njeje. A tuż jeho wſche iſi w lěſu popadnychu a wobdżěłachu.

Hajnik ſo bórſy ſ towarſtwa wotſtali. Hdyż domoj pſchińdże, běchu tamni tſjo njedoczinkoju hižo tu. Kſchiwy nohaċż ſmorczeſche hižo ſa kachlemi, Hektor leżeſche we ſwojej kliſce a Sultan żedżeſche pſchi kachlach a tyłaſche hajnikej nohu napſchecżo każ by chżił rjeż: Njebudż wjazy ſły, ſtym ſwoje puki hižo w lěſu bótał!

Hajnik ſej ſwojich tſjoch ſmótow khwilku wobhładowaſche, njemóżeſche ſo ſmějchom ſdżerżeż, ſydny ſo na ſtółk a ſmějeſche ſo, ſo ſo jemu ſłyſły ſ wocżow ronjachu. Hdyż woni ſa tym pſchińdżeżu, ſo je hajnikowe wobliczo ſo pſchemérniło, ſkoczi najmjenſchej jemu na khit a tamnaj ſ wjeſeſkoſcżu ſchczowkachtaj każ njedybſchtaj jeho żylicke lěto widżałoj.

Stónczenje dżěchu mężcżenjo do.m So hajnik wjazy do kórczmy njepſchińdże, mózachu ſej myſlicż. Ale hdyż běchu ſo wotſtaliłi, dóndże ſo tam tola hiſcheże. Khóſtk khort, kelko czopłych paſerjow ſu tammi ſſjo, mjenujay hajnik, kórczmaż a Macżij, wupili, njechamły pſcheradżeż. Dokelż mężeſche hajnik jedyn ſtylny ſedżo, dżěſche Macżij w ſamej nozy do lěſa a popadże ſej kapitalneho jelenja. Myſleſche, tak derje hacż hrabja, móże tu jeneho ſchężnacżeroharża ſaſtrélicż! — — —

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Barlina.** (Sprjtpſchežuwanſka affára „Pelikan.“) Komerzialſkeho radźiczela Lindemanna ſu ſ jatby puſchczili, hdyż je 10 000 hrimnow rukowanja ſaſtajił. Jeho běchu do jatby wſali, dokelż bě ſo na pſchežuwanju ſprita ſ pomozu płachtowege łodże „Pelikan“ a motoriſteho cżołma „Ingo“ wobdżělił, wo cżimż pſched nječhto mężazami dokładnje pſchachmy. Hłowneho winika tehdomniſcheje affáry njeſhu hiſcheże wuſhledżili. —

* S **Liberza.** (Njekedżbliwe wobhladanje ſtełbom.) Ssmjertne njeſboże ſta ſo we ſuſodnym Kriesdorfje. 10tkina Hilda Apellez wopyta ſwoju wowku a ſtejeſche runje pſchi błidże, jako mkody muſżi ſe błiſkeho pſchecżelſtwa do ſtwy ſaſtupiwſchi, revolwer na błido cżiżnu. Wſamżnym wokomiku wupražny ſ njeſwěſczenje ſtełbu kulka a trjechi hołzu do wócżka, tak ſo běſche na měſtnje morwa.

* S **Duża.** (Wobej noſy ſhubiſ.) We wuhlowych podkopkach we Schwepu padny płoches ſ zentnarje cżeka baggerowa ſżiża 30lětnemu hórnikej Kautetzkemu na noſy. Stjeſbożenemu ſo wobej noſy ſwotorhnyſchetej. Po wjazyhodżinſtich żakoſtnych bolosczach wumrě.

* S **Jabłonża.** (Na ſwojich narodninach ſnjeſbożił.) Lěſny dźełaczeł Joſef Jäger ſ Joſefſtala ſnjeſboži na ſwojich 47 narodninach ſmjertnje. W lěſu cżekſi ſdonk na njeho padny a jeho rosmjecże, tak ſo be hnydom morwy.

Přilopk.

* **Morwy a tola żiwy.** Spodżiwne jebanſtwo je ſo, każ Barlinſki „Lokalanzeiger“ piſa, nékko ſchinjadnje wotkryło. 28. julija 1918 padny po powołczach 5. kompagnije reſerwneho infanteriſkeho połka 98, grenadér Korla Schulz ſ Barlina-Lankwitz na wjecżornej frońcże. Towarſchojo běchu jeho padnycż widżeli a běchu jeho ſamżny wjecżor pola Reſle pohrjebali. Jeho papjery a hodnoſki pożłakowu wudowje, kotraż pożlidżi ſe ſwojej ſamżnje ſmjertnje ſyna dóſta. W hapreli 1924 wuda ſo wudowa na rjemjeſlniſkeho miſchtra a je ſ nim we ſhożowanym mandżelſtwje ſiwa. Pſched nježdżo dnjemi pſcheproſchy nékko krajny ſawodżejiſki hant ſonu ſ ſebi. Tam bě ſo invalidna ſkartka ſ njenom „Karl Schulz“ ſapodała, kotryż bě tola każ bě ſo ſawdżeżenſkemuż amtej ſdżełiło, 1918 padnył. Prjedawſcha Schulzowa dryżbjeſche nékko wuſkuſicżeż, hacż je ji na ſkartzy njenowany „Karl Schulz“ ſnaty. Sdżěłichu ji jeho bydlenje a ſona dojeżdże hnydom na Hórſku dróhu njedaleko Steżińſkeho dwórniſcheża, hdżež ſhoni, ſo jeje muż, kotreho bě ſa morzwho měła, tam 8 lět dołho hižo bydleſche. Wboha ſona ſo tak wuſtroża, ſo ji cżaſy ſwérjeſchczahu, ſchtož możenły cżim ſkerjej roſumicż, dokelż ſvobom tej hiſcheże ſhoni, ſo je jeje préni muż (potajſim Schulz) hižo 19 lěta wożenjeny by, vrjedy hacż je žebi jeho bratka. So je ſo grenadér Karl Schulz ſa morzwho wuprajił, może ſo jenoż tak wujaſnicż, ſo je ſwoje papjery a dopomnjeńſi jenemu padnjenemu towarſchej do kapży tykny, kotrehoż po tom wjecżor jako Schulza pothowachu. —

* **Petrolejowa lampa ſawinuje ſmjerċż.** W Paulsdorfje pola Barlina padny 52lětna żónſka we ſwojim

hydlenju s petrolejowej lampu. Płomjenja hradnych je je draštu a pšchi tom namaka wboha šmjercź.

* **Dwě lěče we pšchepytowanšej jatbje...** Dwě lěče dołho knježi hižo wulka napjatosć we rheinisko-westfalskim industrijowym kraju, dla mordaństwa, kotrež we mnohim na Angerstheinowu mordarsku aferu dopomnja. Wot 6. januara 1925 je mandjelska w Recklinghausenu bydlazeho hórnika Jana Brody se swojimi 5 dźěćimi bjes śleda zhubjena. Wšchě znamjenja sa to rěcza, so žu so zhubjeni morili. Haczrunjeź dokładnje sa morwymi śledżachu, njemóżachu jich tola nihdże namakać. Borzy po njeskutku so hórnik Broda saja, dokelž na njeho tukachu. Swěrźi so teź, so stej so mandjelskej czasto wadźikoj. Broda pak přejeschе a tak dyrbjachu jeho, dokelž doscź dopokasow njemějachu, pšched nješchto dujerri sajko s jatby puschczicź. W jatbje bě wudawak, so je pšched dwěmaj lětomaj jeho zwójba wulku sumu cžerpika. Tohodla je žona s dźěćimi k pšchecželstwu do Westfalskeje jěcź chyła. Won žam je jich hischcže na dwórnischczo pšchewodżak. K pšchecželstwu pak njeje žona s dźěćaimaj jenje pšchijěła a teź njejsu jich *nihdże wot toho czasa wjacy widżeli. Haczrunjeź* žu Brodu puschczicź dyrbjeli, je policija pšcheswědczena, so žu tu wo žalostny njeskutk jedna. Broda dyrbjeschе žo, jako so domoj poda, pod policajski schkit stajicź, hewak by jeho wobydlerstwo, kotrež do jeho njewinowatosce njewěri, sabiko. —

* **Tši dźěcźi so pšchi žankowanju satepitke.** S Augsburga so piša: pšchi žankowanju na samjersnjenym wjeśnym hacze pšchelama so nadobo łód. Dwě młodej holaj a jeju šimaj na pomoz khwataju bratr so satepichu.

* **Paduch a wošchkrot.** Kaž hižo pišachmy, je w Barlinje na 50 wošobow dla wošchkrota sniesbożito. So pak žu teź tajźi ludźo, kotrež srosumja, z łodom pocźehnjene drobi sa swoje samery wužicź, wucźi sćěhowazy pad. Paduch bě nehdże derje pobył a žuwasche nětko s měchom na khribjecze domoj. Dokelž pak so měch podhładnje hibasche, chyzyche policist jeho noscherja sadźerżecź. Tola tón da so cźekanja, policist sa nim. Nadobo cźišnu paduch měch žandarmej pod nosy, tón so na hładkej drózy wali, paduch pak wucźekny. Policist pak měsjesche drje sa to měch s 10 kurami, ale sdźerżeeź žebi jón tola njeje śměł!

* **Spodźiwna stawišnicźka.** Wono pšchejara cźehnjeńe. Hospoša s Walldorfa wuži wuheń makeje fabriki, kotryž pšchi jeje łahrodże stejeschе, jako schatowy kolik. Swisaja schatowy powjas wokolo njeho a pšchi tym cźehnjesche tak dołho sa njón, doniž so wuheń njeswjesce. Won padny na žwinjazy thlěw, druheje schkody pak njenacźini.

* **41 krócź pokhłostany.** Kiełsti lawnišch žud sadźadźi starého wandrowšcheho veterana, dokelž bě nehdże jenoho pša kradnył, k 4 měsjazam jasiwa. Sadźudženy je pokojzu žwojeho žiwjenja — nětkole je 66 lět stary — w jastwje pšchežiwił. 41 krócź je hižo pokhłostany.

* **Jako chzyšche pša satšelicź.** S Lippe so piša: 19-letny schofér chzyšche pša satšelicź. Na prěni wuršeł njebě póz morwy, druhi pak njetrjechi, z tšećim trjechi so tšélz, žwoju tšélbu pšchepytujo, tak njesbožowne bo žiwota, so bě sa 10 mjeńšchinow morwy.

* **Khrypa w Schwizy.** W Schwizy satkadża tuthwilu khripowa epidemija, kotraž bo spěchnje rosschérja. We Genfje a Bernje dyrbjachu so hižo schule samknyć. Khorownje žu pšchepjelnjene. W nekotrych domach zyła žwójba khora leži. Kharakteristika je letuschu epidemiju je jara natykowazy ras khorosce.

* **Khrypa teź w Norwegskej.** Kaž we Schwizy, Schpanskej a Porheinskej knježi teź w mnohich dźělach Norwegskeje cźeła khripowa epidemija. Kaž so z Lulea źdźeli, njeje deje khorosć pšche sahatka, je pak so w poslednich dnjach tak rosschérita, so so w nekotrych kónzinach ani statoka njenamaka, hdźež njeby nichtó khory był. W Bodenu je so pšchijimanje rekrutow do wójska dla epidemije na dalsche wotstorcźiło.

* **Se cźornidlowemi schkleńczkami pšchecźiwo Mussolinowemu wobrasej.** S Genua so piša: We hlownej hali tudomnischeho pólskeho hamta cźišnu muzšli Skalia cźornidlowu schleńczku do Mussolinoweho wobraza. Ludźo hrabnychu „njeznajomnika“ a pschekłepachu jeho bojasnje. Wěsce bychu jeho hischcže zabili, njebychu-li pschijšłuschnizy fazistiskeje milizy jeho wukhowali.

* **30 woporow powodźeńskeje katastrofy w Rusku.** Kaž so z Moskwy piša, je so pschi powodźenju pola Toschbenta 30 wošobow zatepiło.

* **Pšchešuwarjo we wěcznym šnjeh.** Djewjecź italskich pschešuwarjow, kotšiž běchu z Aostskeho doła pšches Wulki St. Bernhard do schwizskeho městacźka Bourg-St. Pierre puczowali, wrócźichu so, hebt kofej a tobak nakupiwschi, zaśo na zamknym puczu do Italskeje. Pschi tom pschethwapi jich na Wulkim St. Bernhardże znjehowy mjeczel. Ssedymjo z nich mózachu so wuthowacź, mjes tym so so dwojo zhubischtaj. St. Bernhardźan mniješe, kotšiž so hnydom na pucź nastajichu se žwotimi žwěrnymi pšami, njemóżachu zhubjeneju wjazy namakać. To je sa krótki cźaš bruhe cźejke njeboże na St. Bernhardże. Pšched nětchto njedźelemi buchu, kaž je naschim cźitarjam znate, tšo khowanza St. Bernhardskeho klóschtra z lawinu sażypnjeni; jich mózachu jenoż morwych wuthowacź. —

* **Zalostna lawinowa katastrofa.** (Wóšom morwych.) Nowe léto sta so w horach pola Insbrucka zalostne njeboże, pschi kotrymž schésć Zendźelcźanow a dwaj Němzaj žmjercź namakaschtaj. Dwě partiji běschtej so do Wallugistiskich horow podałoj. Prěnjej pschijšłuschachu tšo Němzy, pomoženy wucźeń Strolz s Lecha, dr. Lehr a jeho bratr, knjeześiwo, wy radźicźel Lehr s Hamburga. Druhu partiju tworjeschе 7 Zendźelcźanjow, kotšiž běchu so bjes wjednika do hór nastajili. Wokolo 11 hodź. wotpuschcźi so nadobo wot tak mjenowaneho Trittkopfa wulka šnjehowa scźěna w 250 metrowskej schérokosći. Lawina so s njesmérnjej spěchnosću a mozu do doła walesche, tak so touriscza wjazy wuczeknyć njemóżachu. Tak wostaschtaj se wschěch jenoż dwěsjo, dr. Lehr a jedyn Zendźelcźan, žiwaj. Morwi so wutoru w Lechu pochowachu. —

* **Wot kłužobneej holzy hacź na ministerske syndo.** Do noweho sozialistiskeho knjeześtwa w Finskej kłuscha jako minister sa sozialne naležnosce knjezna Siaenza, kotraž bě prjedy kłužobna holza była. Posdźischo sakoži sozialistiskeje organisaziju; wudawasche nowinu a bě dlejschi cźaš pschedsitejcźerka druźstwa sa sdźěne domy. Bě teź hobudźěłacźerka wjazy sozialistiskich nowinow. W lěce 1917 wuwoli so w Helsingforsu do gmejnskeje rady. A dźenża je prjedawscha kłužobna holza woprawdźity minister.

* **Kózde lěto sažy....** S dźěcźimi bohacze žohnowana je žwójba G. van der Zwan we Scheveningach we

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 8. wulkeho róžka 1927.

Berlinska burza bě wczera powschitkorunje zhłaba. Jenoż na kónzu kursy efektow zhłuschno horjebijachu, wosebje te wschelakich wunoschnych akzijow. Wósnska požeżonka a dołžne lisćiny na žwojich dotalnych kursach wobstawachu.

Produktowe wiki pschinjesiechu žitej skrucźene płacźizny. Pschenica a rožka dobuschtaj 5 pj. po zentnarju. Jecźmjeń a wowsa pschi dotalnych płacźiznach sawrjostaschtej. Zentnar płacźesche wczera

w Drježdżanach (jandżenu pondźelu):
pschenicy, 73 kg., 12,90—13,15 hr. (13—13,35 hr.)
pschenicy, 69 kg., 12,20—12,45 hr., (12 30—12.55 hr.)
rožki, 69 kg., 12—12,25 hr., (12,05—12.30 hr.)
rožki, 63 kg., 11,45—11,70 hr. (11,50—13 hr.)
nalětnjeho jecźmjenja 11,50—13 hr., (11,50—13 hr.
nasymšeho jecźmjenja 10,25—11,50 hr., (10—11,25)
wowsa 9,25—9,75 hr. (9,25—9,75 hr.)

w Berlinje:
pschenicy 13,20—13,35 hr., rožki 11,70 hr.
hacź 11,95 hr., nalětnjeho jecźmjenja 10,85
hacź 12,25 hr., nasymšeho 9,60—10,25 hr.
wowsa 8,95—9,45 hr.,

schtwórć w Kamjenu:
pschenicy 12—12,50 hr., rožki 11—11,50 hr., nalětnjeho jecźmjenja 10,75—12.50 hr.
nasymšeho 10—11 hr., wowsa 8,50 hacź 9,25 hriwnow,

w Shorjelzu:
pschenicy 12—13,25 hr., rožki 11—12 hr. nalětnjeho jecźmjenja 11—12 hr., wowsa 8 hacź 9 hriwnow,

w termińowym wikowanju:
sa měrz: pschenicy 14,10 hr., rožki 12,5[illegible] hacź 12,57½ hriwnow,
sa mej: pschenicy 13,95—13,92½ hr., rožki 12,52½—12,56¾ hr.,
sa juli: pschenicy 14,05—14 hr., rožki pak 12,37¾ hr.

Wiki wuzitkowcho skotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 557 mlodych bójkow a sruczelnych krulwow, 157 cjelatow, 4 wolu, 5 bykow, 13 prósnikow.

Mlode bójki a wyhotowane krowy:
1. kajkosce 480—600 hr.
2. kajkosce 300—460 hr.
3. kajkosce 260—300 hr.

Sruczelne jalowzy:
1. kajkosce 350—490 hr.
2. kajkosce 220—280 hr.

Wubrany rjany skót bě hischcze drózy. Pschi spocźatku běchu wiki schpatne, posdźischo so wožiwichu.

Konjaze wiki tam dźěchu šnadnje. Konje płacźachu
1. kajkosce 1100—1400 hr.
2. kajkosce 800—1000 hr.
3. kajkosce 100—400 hr.

Drjewowa awkzija
na Wujerjowskim revérje pola Kelliz
hotowu 15. jan. pschijp. w 1 hodź. pola Luchowa pschi Drježdżanskej żelesnizy,
njedźelu 16. jan. dop. w 9 hodź. a to:
26 twjerdych metrow brézy,
8 twjerdych metrow duba,
4 twjerdych metrow liwn. rjolische a jašnje,
400 bréžowych wojow,
140 metrow kuluchow,
20 łoßow mukopanych pjenkow,
130 łoßow walcźiny a prutow,
400 bukowych kolikow.
Awkzija njedźelu dopołdnja na kemischach wotdźerżecź Wujerjowskemu knjeżenmu dworej skamalby njedawa!

Na Kulowskim revérje pondźelu 10. jan. pschi Scholežitzej mlynje (w kotrym cźaśu? njewěmy!):
100 metrow khójnowych kuluchow a
60 khójnowych walcźinorach hromadow.

Na pschedań.
Jalowza, 13 mježazow, Hajnk w Dubowu.
Wohnischczo żelezne (Herd) w Błei Wodze, Lutherowa hasa 11 I.
Bycźki, Schkoda w Boschezych.
Wós hospodarski, njekowany, wojnar we Sslonej Borschczi.
Běhaki, 9, Židowska mlokalnja na Wjelkowskej drózy.
Kolesi, mužaze a žonjaze, w Budyschinje, Kantowa hasa 1 delka na lewo.
Ulster schéry we Bojerezach, Goethowa hasa 3.
Krošna ekatske we Lutach cźo. 52.

Pschichtajicź pytaja:
Kowarskeho wurjadnika k jutram pyta kowarsti mischtr Korla Schmidt na Ssokolaju.
Piekarskeho wurjadnika, Langa w Semizach, Uschnar we Kamjenzu, Hrodowska hasa 2.
Krawskeho wurjadnika, Lindnar we Błei Wodze, Schulska hasa 3.
Nésnisskeho, Bomsdorf w Budyschinje, Tšelanska dróha cźo. 20.
Tuzzetku, Eichler a Alla w Błei Wodze, Hauptstr. 3.
Torjerjow, żelesolijerinja w Bórkhamorach.
Dźowku, Herzog, we Wjelecźinje.
Holzu do domu k 1. 2. hr. Mauowa we Bojerezach.
Dźěłacźerjow mlodych, Römler A.-G. w Hrodku.

Kupicź pyta:
Konja, belgiskeho, šiwineho, Schamotowa fabrika w Thonbergu pola Kamjenza.

Sdudnizy na pschebadowanje;
pondźelu, 10. januara 1927
w Nakezach dop. w 11 hodź. motorske koło „Erwa“ 0,50 dawkowych PS., kupzy sejdu po na gmejnskim hamcze,
w Hnaschczach dop. w 11 hodź. 50 drodźidłow sa kola do na pschemiò jěšodzenja, kupzy sejdu so w kantinje industrijowego dwora,
we Wulkim Cźišcu w hoscenzu pschi drózy dop. ½10 zentrifuga,
w Kulowje we hoscenzu „K Tšom krónam“ pop. w 2 hodź. schijanej maschinje, słótny wós, mužske a žonjaze koło, piano, wschelake mebje,
w Dubrjenku pop. w 5 hodź. kow.,

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.
Wukraj je brózschi, tola wobrot šnadny.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž pšched hodźinu.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg. płacźizna po złotej hriwnje.

	7. 1.	6. 1.		7. 1.	6. 1.
Pšenica	264-267	263-266	buny	21-24,00	21-24,00
rožka	234-239	233-238	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecźmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jecźmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	14-15,00	14-15,00
wows	179-189	179-189	zeradella	22-26,00	21-26,00
kukurica	186-188	186-188	raps, wosušk	16,50	16,50
pšenć. muka	35-37,50	35-37,75	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rožna muka	33-34,50	33-34,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,25	běrnj. kruški	28-28,50	28-29,00
žrane „	12,50	12,00	syno, 50 kg	2,75-3,25	2,75-3,25
rapa			rožna słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšenična „	1,00-1,35	1,00-1,30
hrócheh	31-33,00	31-33,00	wowsna „	1,00-1,80	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jecźna „	1,00-1,30	0,98-1,25

Drježdźanska burza.

Pšenica	260-265	běrnjace kruški	29,50-30,00
rožka	241-246	pšeńć. wotruby	11,90-12.80
nalětni ječmjeń	230-260	ržane wotruby	13,30-14,80
nazymsk. ječmjeń	200-225	pšeńčna muka	47.00-49,00
wows	185-195	ržana muka	37,50-39,50
čefwjeny dźećel	250-265	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	200-205	hrócheh	34,00-36,00
suche truhančki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Drobnowikowanske płacźizny w Budyšinje.
8. januara 1927 po hamtskim postanjenju.
Wšě płacźizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniža. płacźizny hr.	najwyš. płacźizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Cźelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,64
Rżana muka	1 „	0,40	0,44
Khlěb	1 „	0,32½	0,36
Jędźene běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hrócheh	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,90	2,00
Sušeny połč	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jędźena butra	1 kg	4,00	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,16	0,20
Jędźene buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjenśne wuhlo (domj. tepj.)	1 žtr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Wiśne płacźizny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	12,00—12,50	12,40—13,20
Rožka	11,00—11,50	11,20—12,00
Ječmjeń	10,00—11,00	10,80—12,50
Wowa	8,50—9,25	8,50—9.10
Syno	4,50—5,25	3,50—4,50
Słoma z maš. młóc.	1,50—1,80	
Słoma k zasłanju	2,25—2,75	1,80—2,00
Słóma z ruku młócena	4,00—4,60	4,20—4,60
Běrny pola ratarja, nowe	—	—
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,70—2,00	1,10—1,15
Jeja	0,16—0,18	0,18—0,19
Pšeńčne wotruby	—	6,70—7,00
Rżane wotruby	—	6 80—7,20
Pšeńčna muka	—	22,75—23.00
Rżana muka	—	18.25—19,00
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	—	—
„ małe	—	—

Hollandskej, w kotrejž so w najbliższim času 18. dźěćo wočakuje. Najmłódšche zhromnate, je 2 lěče stare, mjes tym so najstarši syn 26 lět licži. —

* **Zbožowny dobyćer.** Rekord w Ibožu je brje muški w Athenje postajił, kotryž je nětko šiło k šchtwórtemu rasej wulki los lotterije k lěpschemu griechiskeho ćěłstwa dobył. Někotre nowiny napominaju dobywarja, so wy tola stónčnje pschestał lotteriju hrać, dokelž dźedża druhi też tak wjelšcho dobyć.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" spěwa přich. tydźeń pjatk (14.I.) wječor w „Kat. tow.". Knježny 1/2 9 hodź., mužscy w 9 hodź. Přińdźće pak wšitcy a z dypkom! Dirigent. Předs.

Budyšin. Za Pančicy! Rejwarki a rejwarjo, spěwne mocy a wopytowarjo swjedźenja: srjedu, 12. I., z dypkom 1/2 5 hodź. wotjědźemy wot Serb. Domu. — Sokolskej bratraj Šelcig a Brancka prosytaj so wo wotmołwu na připósł. dopisniku. Zarjadowař.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb sluša do Sokoła! Načolnik.

Dirigenća a předsydstwa spěwanskich towarstwow maju sobotu, 15. januara, popołdnju w 4 hodź. w **Bělym Konju** w Budyšinje swoju prěnju a hłownu lětušu zhromadźiznu. Jow ma so program na cyłe lěto postajić. — Wšě towarstwa dyrbja derje zastupjene być. Spěwarjo a spěwarki, kaž też druzy zajimcy su lubje witani. Předsydstwo.

Drježdźanski „Hromadnik" wuhotuje njedźelu, 9. jan. 1927, pop. w 5 hodź. pola G. Zmija, Christianstr. 22 swójbny hodowny swjedźeń (bjez rejow). Přeprošujemy naše sobustawy a wšěch našich přećelow z tutym na njón. Štóž chce so wobdźělić, njech to bórzy pisomnje wozjewi našej pismawjedźerce knježnje Móranje Lešawic (Löschau), Weißeritzufer 66 II. Bj. Krawc „Předs.

Dolni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" změje njedźelu, 9. wulk. róžka, pop. w 3 hodź. pola Haškec swoju měšanu zhromadźiznu. Hospodarski wotrjad so k temu přizamknje dla skazanja nałětn. symjenja a wapna. Přińdźće wšitcy! Předsydstwo.

Jasenica. „Kat. Bjesada" wuhotuje přich. njedźelu (9. I.) swój załožeński swjedźeń, na kotryž so wšitcy Serbja z blizka a z daloka přeprošuja. Předsydstwo.

Lichań. „Zernička" změje pjatk, 7. I., wječor 1/2 9 h. pola Rudolfec poslednju pruhu za swjedźeń. Kóždy dyrbi wěsće přińć. Předs.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Małešecy. Jednota „Sokoł" ma přichodnu póndźelu wječor w 6 hodź. zwučowanje za dźěći. — Wutoru: za bratrow a sotry. — Kapała ma wutoru pruhu w Brězynecy.

Njebjelčicy. Naša „Jedn. Sokoł" zarjaduje njedźelu, 9. I., wječor 1/2 8 hodź. swjedźeń ze zwučowanjom, z dźiwadłom a wustupom dźěći. Wšitcy Serbja so na njón wutrobnje přeprošuja.

Pančicy. „Lipa Serbska" (zhromadny khór) spěwa sobotu (8. I.) wječor wo wosmich w Pančanskim hoscencu. Přisłušnosć kóždeho spěwarja je, zo při tutej pruzy so wobdźěli. Wupoščene noty nic zabyć! Předsydstwo.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

W leżownoścowej knihi za Radwor na lowjenu 49 na mjeno Skafarja Mikławšcha Pjetaščha w Radworju šawšana leżownosć ma so 24. februara 1927, dop. 1/2 10 hodź. na hamtskim wuje — w sali 141 — na dobrowólnje wašnje na pschedawanje pschedawarce. Leżownosć wopschija po šahošćej knihi 69,4 arow a je na 6098,60 štatn. hriwnow pohódnoscéna. Na nju je naturarjene domske, hrodź z pizowym pschatrom, brózniu z pschitwarkom, trošowa a drjewowa kólnja. Hamtske sudnistwo.

Přednoškowy kursus wokrjesnej direkcije ratarsk. komory za praktiskich ratarjow

w Budyšinje

Póndźelu, 10. a wutoru, 11. jan. 1927 w hoscencu „Bely kóń" a přednoškow slawnych muzow nastupajo poradźenje rostlinow, plahowanje skotu, wobkhodnu wučbu a hospodarsku politiku wot 930—4 hodź. Přizamknje so swobodna rozmołwa wo přednoškach. Stainje płaćaca khartka 8 hr, dniowa khartka 5 hr., programy su dostaću pola wokrjesnej direkcije rat. towarstwow, krajneho zwjazka a při dnjowej kasy. Wobdźělenske khartki w wokrjesnje direkciji a při dnjowej kasy, na přeće też připósćelemy.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Amalia Hilžbjeta Kreibichowa, wdowa šwud. Hajnowa rodź. Dietrichez w Budyšinje, 41 lět. — August Mitašch, železniški pschekhodny straźnik na wotpočinku w Njeswačidle, 75 lět. — Arnoscht Schubert w Budyšinje, 72 lět. — Hilžbjeta Ninkowa rodź. Michlez w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Wobstaramy **hypotheki na ratarstwa** z amortizaciju a bjez teje za **7.69—8 %.**

Dale dołhočasne komunalne **požčonki za gmejny** z amortizaciju.

Hoscenc w Khwaćicach

toči sobotu, njedźelu a póndźelu, 8. 9. a 10. januara 1927 wosebje dobre Budyšake dwójne **kózło-piwo**

najlěpše čopte kolbaski a pampuchi. Njedźelu wot 7. hodź. **bal z kózło-piwom**

Přećelnje přeprošujetaj **Jan Nowak a mandźelska.**

Sendźic hoscenc w Małešecach

dźensa sobotu a sćěhowace dny **so kózło-piwo tači.**

Njedźelu: **pyšny bal**

Přećelnje přeprošujetaj **Herman Senda a mandźelska.**

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najtšijmnišše kóšne mjeztnosće - Konditorske pjatne prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódź k jědźi. Fürst Pückler.

Fotografijowy Meister

atelej w Budyšinje na Nježork. dr. 15 kajžu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowanšk. pasow, wobrazow za industrielu, kwasnych a njewješčinskich wobrazow, też na wsach. Tel čo. 2438.

Kozace harnikace, sajdźa a wšelke druhe kože a **kóžki** kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach.

Kießling & Erdenberger

na Zwonk. Lawskej hasy 54

Sobotu w hoscencu „Halber Mond".

Goldstechet Qualitätsglässer

M. Mikel časnikař w Kukowje poruča **dobre časniki stubne pjerščenje a nawoći** (bryle) po najtuńš. płaćizn.

Je-li Wy

na wić, rheuma, ischias, hłowubolenje, zakalkowanje žiłow, zahorjenje, kožowe wuražki, jěrjenje, začekle žily, bolace nohi, brjody, ratykanje žiwota, puchež, jerchany (Nieren), płuca, žołdź, črjewa, kaž też na čuwy čerpiće, tak bjerće bjez dwěla čiste naturske produkty bjez jěda „Waldflora". Žadyn čaj k warjenju, přihódne k nuitbraću, lěkarscy za dobre spóznate a poskićane. Drohotne zela po wosebitym samsnym zhotowjenju a k najdrohotńšemu prochu dźěłane. Hojenje za 4 njedźele 3.— hr., mała zawałka 1.70 hr. Skazajće sebi pola podpisanych předawarjow abo direktnje wot nas darmotne rozjasnjenske pisma wo „Waldflora".

Georg Rich. Pflug & Co., Gera

Dostać w haptykach, drogerijach a reformowych khěžach, cyle wěsće pak

w Hrodowskej haptycy P. Leidler w Budyšinje

Zastupjeławo a skład:

Friedrich Sieker, Dresden-A. 19, Wittenberger Str. 48

Dowolam sobi z tutym česćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolinje zdźěłić, zo sym

lěkowańsku kupańnju

„Zukunft", Königswall 3

wot k. Pawoła Fuhrmana z kupjenjom přewzał. Kupańnja je wuporjedźena zaso wotewrjena. Prošu wo dobroćiwu podpjeru swojeho wobkhoda a přilubju wěcywustojne a přećelnje posłužowanje. **Korla Dettinger.**

Wot póndźele, 10. januara

inventurske wupředawanje

ložowych, spódnich, bildowych šatow atd.

po jara zniženych płaćiznach.

Na wšitke prawe twory **10 % rabata.**

O. Jäckel w Budyšinje

na Moltkowej dróze 41.

Přesadźowanje drjewa.

Póndźelu, 17. jan. dop. w 10 hodź. budźa so wokoło **100 losow stejaceho wužitkn. a palneho drjewa** (su też sylne zdonki a duby pódla) na Róžečanskim zahonje na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać.

Kupcy zhromadźuja so w Herbskej gryčće we Róžeńće.

Hojerski magnetiśer, naturski hojer a runar

Robert Weinhold

dźerži zaso rěčne hodźiny 8. januara 1927 w hoscencu Rachlitz w Budyšinje

róžk Moltkoweje a Sukelnskeje hasy.

Moritz Weiser w Budyšinje

na Žitnej hasy 5. Telefon 3005

Čapki ke kózło-piwej, konfetti, papjerane šleberdy k mjetanju do powětra, sněhowe kule, pérlandy k wupyšenju a plakaty, rejwanske nakedźbniki, rejwanske róžički, khartki za hračkow, jědźane khartki, lisćiki za khowanje drastow (Garderobenbloks), zastupne lisćiki, papjerjane serwiety

Hobrski wubjerk nizke płaćizny!

Wosebity wobkhod za **nawočnicy, šciparje,** (Klemmer) **dalekowidy atd.**

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróze 5.

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspytny, zabéra so ze wšěmi khorosćemi, kaž ze žonjacymi khorosćemi, zanalkowanjom, zawjerćenjom strachosćiwosću, wićom, rheuma, žałami, z čerjenjom wutroby, płucow, žołdźa, jatra, žołć, črjewow, a puchera, ze skinywom, słabosću, polypami, bjezsparnitosći atd. z najwjetšim wuspěchom. — Raniu moć sobupřinjesć. — Rěčne hodź: wot srjedy hač do soboty wot 8 hač do 5 hodź. w Budyšinje na Rožowej hasy 4.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, **::wótřeńske rjemjeje ::**

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třešanskej dróze 4 Wosobita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž tež wšeho krawskeho grata

Našim młodym přećelam.

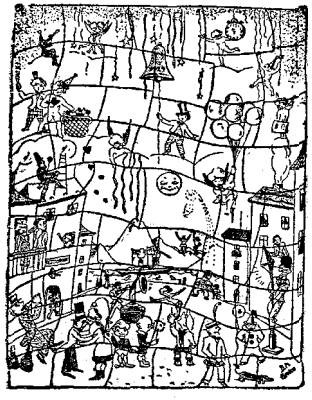

Tu podamy hromadźe sestajany wobras z tydźenskeho cźišła. Sćěhowazi nasćht pschećelio tu nam jón rjenje slěpjeny a druhdy traśnje wumolowany pschipóslali:

Sestajenja hódnańcźka podachu:

Beno Scholta z Cźorneho Hodlerja; Jakub Lawkus z Drježdźan; Kirchstein z Khažowa; Gerhard Albinus z Jenkez; Pawoł Schuster z Pschiwćźiz cź. 21; Jan Rjeda z Jawory; Kremke z Khažowa; Arnoscht Cźernik se Slepjeho; Max Mihan z Jatschobja; Arnoscht Renčź z Budyschina; Hanka Davidez z Njeźwaćźidła; Arnold Hermka z Njeźwaćźidła; August Kschiźan z Meschiz; Erich Freund z Wujeźka; J. Jurk se Rózanta; Madlena Mjónkez z Rózanta; Jurij Handrik z Cźornez; Elsa Ssuschkez z Drjeźina; Pawoł Grubert z Noweje Wjesći pola Worklez; Hilža Jurez z Rózanta; Měrćźin Schleza z Brěsnje; Marja Hanczkez z Rózanta; Lena Vogtez z Hodźija; Gerhard Renčź se Stróže; Erich Kěan z Cźělneho; Josef Horeng z Kukowa cźo. 68; Hermann Rychtař z Rakez; Hanka-Mańka Zauchez se Scźijez; Marja Nowakez z Hórkow cźo. 14; Pawoł Nowak se Stróže; Hańža Zurkez z Laska; Jan Rudeł z Hrodźišcźa; Max Haajer z Dubrawki; Richard Ladki z Rakojd; Hanka Krawez z Konjez pola Kubschiz; Emma Winklerez z Wulkich Sdźarow; Frieda Schalez z Rakojd; Arnoscht Renčź z Rakojd; August Měrich z Pschesdrěna; Elischka Schweliz z Deschna; August Kowar (Schmidt) z Rudeje; Alfred Zachman z Rakojd; Jurij Cźornak z Nowoźliz; Měrćźin Wowćźeř (Schäfer) se Konjez p. Kubschiz; Emma Piczulez z Cźělneho; Jakub Durlich z Noweje Wjesći cźo. 30; Herta Kurjatez se Sajdowa cź. 10; Hanka Mitkez z Maleschez; Jurij Měschgang z Noweho Luschcźa; Jan Nuk z Rózanta; Gustav Hollas z Cźělneho; Helmut Zwahr z Budestez; Gerhard Zwahr z Budestez; Marta Schumbergez z Rakojd; Rosalija Statnikez z Dobroschiz; Jurij Mógel se Ssernjan; Jakub Cźornak se Ssernjan; Cila a Clemens Hajnez z Konjez; Pawoł Burkhart z Tyglinka; Jan Benada se Starych Bobolz; Martha Handrikez se Daliz cźo. 9; Jurij Handrik z Daliz cźo. 9; Liddy Frenzlez z Hornjeje Hórki; Hedwig Kmoch z Rjedaschez cźo. 8; Gustla Mazowa z Rudeje; Jurij Zieschmauk z Cźornez; Hanka Wyrgaczez z Wjeźela; Max Bartusch se Stróže; Pawoł Rjelka z Minakala; Hańža Brěsanez z Banez; Marja Jänichen z Banez; Rusel z Cźornjowa; Pawoł Brusk z Mitlocźiz; Pawoł Cźěžka z Budyschina; Herman Pokorník z Koblizn; Jan Palef z Tjoch-Jon; Josef Zyž z Kukowa; Kurt Renčź z Hliny; Mahota Kowarjez (Schmidt) se Ssokolzy; Měrćźin Stübner je Dubrawki; Berta Proskez z Noweje Jaženzy; Gustav Wjenk z Krakez; Gustav Lohr z Manjowa; Mikan z Deberkez; Gretla Pinzelez z Deberkez; Alfred Krupař se Krakez; Jurij Simon z Krakez; Richard Rohacz se Pschiwćźiz; Měrćźin Kowař (Schmidt) z Nowych Porschiz; Arnoscht Schuster z Nowych Porschiz; Marta Lindnerez z Jenkez; Kurt Pilop z Delneje Hórki; Korla Mikel se Stróže; Kurt Krumpaz z Bolborz; Hanka Kaplerez z Kubschiz; Měrćźin Kapler z Kubschiz; Jan Krawz se Ssmjećkez; Keschkez dźěći z Hórkow; Herbert Birneis z Wětenzy; Kurt Raußendorf z Wětenzy; Herman Kowař (Schmidt) z Raschowa; Alfred Nowak se Stróže; Marja Scholcźiz z Kortnizy; Michał Kindermann z Now. Jaženzy cźo. 31; Arnoscht Jursch se Scheschowa; August Schlamar z Rodez pola Pomorz; Madlena Hendrichez z Haßlowa; Kurt Scholta z Komorowa pola Rakez; Arnoscht Domaschka z Kobliz cźo. 13 pola Hodźija; Oskar Kulka z Kobliz pola Wulkich Sdźarow; Arnoscht Měrćźin z Wawiz pola Pomorz; Max Paul se Koporz; Max Simon z Wjeźela; Hańža Mrózez z Wudworja cźo. 12; Malka z Kortnizy; August Lowka z Rakojd pola Barta; Hilža Rózez z Kortnizy cźo. 7; Kurt Lowka z Kortnizy; Bernhard Korjeńk z Njebjelcźiz; Wenzel z Bronja; Hilža Grubertowa z Radworja cź. 59a; Jan Scholta z Jenkez; Bensch z Jenkez p. Kubschiz; Arthur Mohet z Lejna cź. 5 pola Budestez; Arnoscht Renčź z Meschiz cźo. 32 p. Pomorz; Max Schcźepank z Hermanez pola Lasa; Marta Schwurakez z Jenschez pola Rakez; Jan Adam z Jatschobja; Pawoł Schibschik z Kamjenjeje 24 pola Radworja; Pawoł Mikan z Jatschobja; Jan Drimel z Luha; Jan Heydan se Jitka; Hana Schylerez z Lejna pola Wujesda; Herman Schwurak z Jenschez pola Rakez; Marćźin Ssymank w Njechornju cźo. 8; Beno Holbik se Sdźerje cźo. 7; Frieda Dućzkez z Kóskow pola Budestez; Jan Wukasch z Komorowa pola Rakez; Hanka Hizkez z Khelna; Hans Pawlo z Rowneho pola Sslepoho; Gertrud Kurjatez se Sajdowa cźo. 10.

Schtóž z nich kwitowanczku za wotběranje „Serbskich Nowin" na měsaz februar pschipóslećele abo nam pschedpołoži, dostanje žlubjeny rjany dar po 25. januaru. Ssmy na 143 tajkich młodych pschećelow naliczili, mjes nimi 1 bjes mjena, 1 dwójzy a 9 wopaczných. Tak dyrbi žo nowinarski wuj jara napinacź. Widžo wulku žnitu pilnych pschećelow, je žo jara wjeselił a pschimoła wschém: Wjele sboża do lubeho noweho léta a poškuchajće prawje žwojich starschich a wukućće pěknje w schuli a pišajće nam dale rjane listy a hrómcźka. Někotre žu nětle hižo žo žobu póslałe.

Najrjeńsche sestajenje a traśnje wubarbjene staj podałoj Cila a Clemens Hajnez z Konjez.

Hdže je druhi dźěkaćeř?

Wupytanje wobraza w tydźeńschim cźišle: Sćeŕli wobras na hłowu stajili, namałacźe kosała z lěweje strony konjoweje hłowy.

Naš čas we wobrazach

Co. 1 W Budyšinje, S. januara 1927 3. lětnik

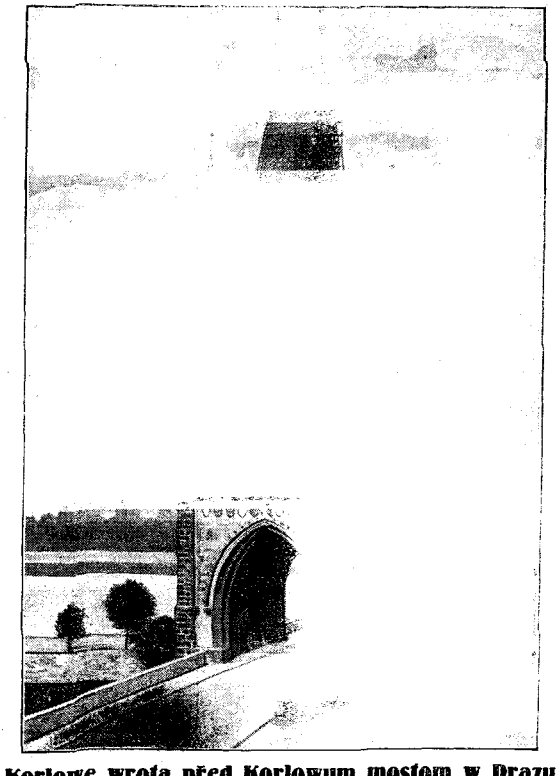

Korlowe wrota před Korlowym mostom w Prazy.

Pschedstejazy wobras wjedźe naš do stowěsateje złoteje Prahi. Schtóž je Moskwa za ranschich Sskowjanow, to je Praha za wjeczornych. Wrota pyschi sastarska wěža. Wósche jeje wrotow žu wopony krajow cźěskeje krónny abo něhduscheho cźěskeho kralestwa mjes nimaj staj tež hornjo- a delnjołužiskaj woponaj. To praji nam, so je wěža z wrotami z cźapow, jako hischcźe wobej Łužizy ke cźěskej krónie pschiskuschataj. S wrotami

na staroślawny Korlowy móst. Jón debi Boża matra a postawy wschcielich zwjatych. Tutón móst pomni zajimawe czasy. Pisches njón czehnjechu něhdy dobyczeríske wójska do Prahi, jako běchu Czechow na Bělej Horje sbiwschi jich do njewólnjstwa sahnali. We lěcze 1918 a 1919 cžahachu pisches njón wyšlaze zyły cžěskeho ludu horje k hordym Hradežanam, jo bychu žo radowali noweje zwobody.

Tři najrjeńsche Južnoślowjanki. Prěnja rěka: Stefiza Bidaschtčžeż, druha Danica Zivangwiczeż, tsecza Nada Pogacnikeż.

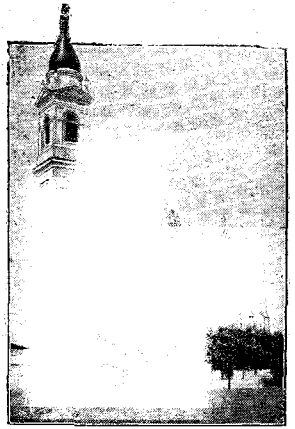

Zyrkej, kotruž jenicžti muž ja 32 lět w italskej wjesy Venezzano w blizkosczi města Bologna natwari. Wožada bě pschetruda ja twar Bożeho doma, tuž jón zamurki twarjesche.

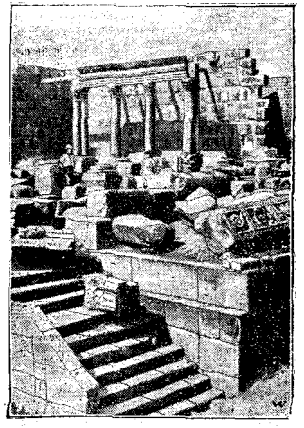

W Kapernaumje pschi Genezarethskim jězorje twarja znowa synagogu. Ta je pschi jenym jemjerzenju žo zažypla. Jeje rospadanki pak su hischcze tak zdjerzane, so je možno, ju tajku znowa natwarić, tajkaž je była, jako nasch Zbóžnik w njej prědowasche.

Swjata hora. Pod tutym mjenom žu film zhotowili. **Tón** je po zwlym zwěcze se zwojimi spodźiwnymi wobrazami a pschedmjetami wulke spodźiwanje wuwabił. Schtóž tajke filmowe pschedstajenja widźi, žo dodźiwacz njemóże, tak je możno, tajke wobrazy zhotowić. Druhdy je tajke zhotowjenje jara jednore, žada pak tola, so zhotowjerjo su zrozcżeni zwojomu nadawkej.

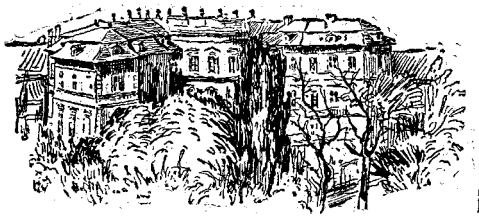

Lobkowizez hród w Prazy.
To je jedyn z najkraznischich sastarskich Prazskich hrodow. Tón dha město Praha kupicz.

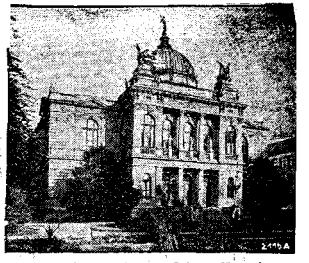

Schlesyski krajny musej w Gramje.
W nim su pomě czili bohate zběrki z cžěskeje Schlesi k.je, wožebze narodnopisne a wumělske zyrkwiny.le.

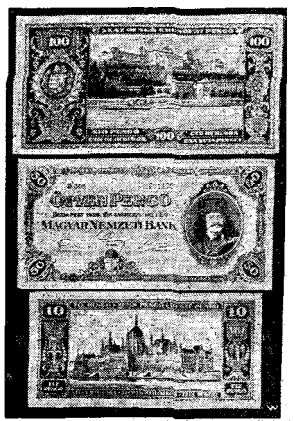

Nowe madarske pjenjezy. Te rěkaja pengö. Jedyn pengö płacži 73 pj. Nasch wobras pschedstajuje tajke na 100, 50 a 10 pengöjow.

Nowe a stare lěto. Widźimy, kak stare do hromady jědže a kak nowe pschikhadža.

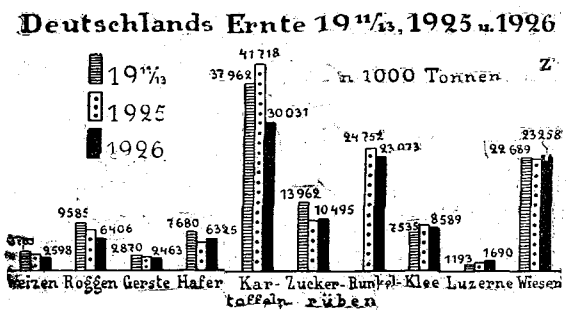

Žně w Němskej.

w pschirunanju se žnjemi lětow 1911 12 hacž 1925/29. Widźimy, so bě lěto 1925 jara płódne a lońsche žně wo wjele pschetrjechi.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišć Smolerjec knihiščerjenja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 7 | Budyšin — Póndźelu, 10. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 66

Francowzojo chcedźa při Rheinje wostać.

Na wokolne praschenje praschenje „Écho de Paris" w nástupanju wuczehnjenja franzowskeho wójska z Porheinskeje je w tu dwěmy Straßburgski wojerski gouverneur **general Berthelot** mjes druhim wotmolwił: Němcy wědja, kelko wupuschczejow je wójna naczinila, njepscheja sebi teho dla, so by so blizsza wójna pola nich sapoczała.

Jeho pschedchadnik w sastojnstwje, **general Hirschauer**, pak ménjenje sastupuje, so je schesć divisijow pschi Rheinje kepschich, dyžli dwanaceje Genfskich rěcžow. Namjetne twjerdźiny žu w hubjenym stawje, Metz a Verdun njejstej po žadanjach noweho cžasa wutworjenej, runje kaž njeje wójska pschi Rheinskej Pfalzy wojerźy organisowana. Nicžo žo njeje stako, so by žo Rheinowa cžara sa sakitanje pschiprawika. Porheinsku wopuschczowischi k sakitanju naschcho kraja nimamy nicžo dyžli złowo Němskeje. To je k žmjecu, skerje pak k plakanju.

General Paudagrin, diwisi general w Straßburgu méni, so knjeježstwo njeje nicžo cžinilo, so bychu mjesy pschecžiwo němskemu nawalej schkitane byle. Nětkole žu žo powschitkownje wo tym dorěcželi, kak bychu žo méše wobtwjerdzenja pódla mjesy wutwarieć. S pschiprawjenjonu noweho wobtwjerdzenskeho systema pak žo statne wudawki jara powjescha a dyrbja žo na wjele lět rozdźelić. **Wuczehnjenje z Porheinskeje by na łóždy pad z wulkej njemandrosczu było.** Wón z marschallom na jenym stejischczu stej, so žo njemóże **na** wopuschczenje Porheinskeje myslić, prjedy hač žo njejžu mjesy Franzowskeje za sakitanje wobtwjerdźile.

Němscy wotpósłancy do Parisa wotpucžowali.

Ssobotu wjecžor žu general z Pawelsz, jeho adjutant hejtman Doberg a pschednoschazy legazijski radźicel dr. Förster jako wotpósłancy k jednanju w konferenzy swjatkarskich pósłancow do Parisa wotjeli.

Sażudźeni finanzni sastojnizy.

Schtyrjo sastojnizy Hamburgskeho finanzneho sarjadnistwa, kotrež žu wjazy dyšli 40 000 hriwnow dawkowych pjenjes pschekschiwili, žu žo z dźěla k khłostarni, z dźěla k jastwu sażudźili. Hłowny wobskorženy, kotryž je wjetschi dźěl dokhodźazych dawkow do saka stykał, je dwě lěcže tři měžazy khłostarnje dostał.

Hölz žo njewobhnadźi.

Němski president z Hindenburg je na próstwu wo wuskhadźenje ligi za cžłowjeske prawa w nastupanju Maxa Hölza rosžudźił, so žo pohnuty njeczuje, wopokasmo hnady za sażudźeneho pschistwolicé.

Chwalkowski žo za cžeskeho pósłanza w Barlinje pomjenuje.

Po powěsći z Prahi žo sapósłanz dr. Frantischek Chwalkowski w bliskim cžasu za nałeźnika dotalneho cžeskoslowakskeho pósłanza dr. Krofty w Barlinje pomjenuje. Chwalkowskeho maja za dowěrjenza a pschecžela ministerskeho pschedsydy Schwehle.

Pólska Pomorjow njepuści.

Pschi powjeczenju **nowych wikowańskich łódźow w Gdyni** je pólski wikowański minister Kwiatkowski w swojej rěcži rjekł, **so njeje žanych myslow na to, so by Pomorje (korridor) hdy w nětkjej formje pschestało pólski kraj być.** Pomorje dyrbi žo z realnymi swjatkami z Pólskej swjatacz, pschebe wschém se prózniwym dźěrom w pomorskim pschimórskim kraju, z natwarjenjom rybneho wikowańskeho łódźiwa a železnizow, kotrež bychu Pomorje z pólskim maczerjnym krajom swjasałe.

Pósnański wyschschi měschczanosta Ratajski praji, so žu žebi teho wědomi, so stajne a polne wuwuwanje mórskeho brjoha a kamjenoho pschistawa wopraunje knjeježstwo pólskeje khorhoje na baltiskim morju Pólskej za wobžadźenstwo tejele mórskeje žiwnih rukuja, kotraž žo njehodźi dosej wyskoko waricé. Pomorski wójewoda, prjedawschi finanzkowny minister a Pilzudskeho pschecžel, Młodźianowski, praji, so wobydlerstwo Pomorja ženje njedowoli, so by žo na prawje Pólskeje na tutón kraj dźiwełowało.

Němskeho duchownoho w Litwje sajeli.

Duchownoho němskeje evangelisko-lutherskeje wošady w Krottingenach w Litwje, Weihraucha, kotrehož běchu sapoczatk dezembra za duchownoho tejele gmejny wuswolili, kotremuž pak žo pschi sastawanju jeho sastojnstwa wulke wobcežnjoseže cžinjachu, je policija blisko Polangenow, hdźež pschi pohrjebje swoje sastojnstwo wukonjesche, sajała a z automobilom wotwjesła.

Nowa kniha Trozkeho wo politizy komunistiskeje stronY.

„Chicago Tribune" z Rigi powě, so je Trozki knihu, 80 000 słowow wopschijacu, wo nětkajischich wobcežnjoseżach bolschewikskeho stata napisał. Wona ma titul: „Pospyt k pschemjenjenju kommunistiskeje diktatury a žo po wuraznym wobstamknjenju stronineje wukonjazeje wyschnoseże njeczěschesało. Kniha je pjerža połna porokow pschecžiwo nětkajischej politizy kommunistiskeje stronY.

Konferenza balkanskich statow w Konstantinopli.

Mjes diplomatami w Sofiji žo wo bórsomnym swołanju sastupjerjow balkanskich statow w Konstantinoplu rěcži. Balkanske staty dyrbja žo sjednocžić, so bychu žo pschecžiwo zuzym wlihwam schkitake. Pod tutym zuzym wlihwom je drje Italska ménjena. Bolharska wjacžom měr spěchowazym sjednoženjam pschichłoknje, tola swonkowny minister Burow njeradźi k fantastiskim myslickam a je dźiwajo na' wobjetke połoženje Bolharskeje za strózbu realnu politiku.

Zmyslenje w Elzasu.

Parišzi „Journal" je žiwojeho zobudźelacžerja Eduarda Helseya do Straßburga póslał, so by žo za **smjerjenjom we Elsaßu wobhonił.** Helsey praji, so žo **Němska njeje myslże widała, žebi Elsaß wróżeżodobyć** a twón pyta, tole ménjenje z dopomnjenjemi a wopraudźitosczu dopokasacz. Wón žop rascha, hacz je normalne, so žo dwě lěcže po wuczehnjenju Franzowsow z Porurskeje 20 milijonow złotych hriwnow k organisazijji pschecžiwjenja k poruczinoschi ministra pschisiwoli? Schto dyrbi to rěkacz, so němski žežim 15 milijonow złotych hriwnow sa to postaji, so by žo němski wliw we wukraju a w zhubjenych provinzach podpjeral? Kak ma žo se „schkitazym swjatkom, kotryž dyrbi agitaziju w nanajemnych stronach schkitacz? Wón ma žamo wotdźelenje w Elsaßu, kotrež Robert Ernst w Barlinje wodźi. Njewe politiska policija, so je pschez nětkotrymi njedźelcemi jedun z najwustrannischich **wjednikow elsaskeho domowinskeho** swjatka w Frankfurcze nad Mainom wot knjezny Ernstez **jara wulku sumnu dostała.** Njeje snate, so je žo bórzy po pschinjerje **jedyn** jednory pósłski sastojnik **bankier** sčinił a so je jedyn skromny dikar we wokolnosczi Straßburga, wo kotrymž žo praji, so ma tajne styki k Němskej, žo nadobo milijonar sčinił? Němska je wschak **tak** mudra, so w tu chwilu žama njestutkuje, ale so druhich do predła sežele. Tale pósledźnja žada pokasuje, na cžoj žo Helseyowe wotkrywanja, kotrež chze dale wjesez, mérja. Dyrbi žo sažo ras swój wliw němskeho knjeježstwa i elsaskim autonomistiskim hibanjom dopokasacz.

Bulachowy prozeß psched powołańskej instanzu.

Revisiski žud w Colmarje w Elsaßu je pjatk wo powołanju barona Zorna z Bulacha pschećiwo jeho sażudźenju k jastwu na tři měžazy khłostanja žudźił. Tole sażudźenje bě žo stało, dokelž dr. Zorn z Bulach w běhu žudniskich jednanjow rjekł, **so franzoski žud w Elsaßu runje tak mało pschipósnawa, kaž na pschikład chinesli žud.** Kaž Parišzi „Temps" powě, je žo jednanje revisiskeho žuda hižo stónczało, so pak žo wužud hischcze njeje wuprajił. Po dalschej „Tempsowej" spožlenzy z Colmara je Zorn z Bulach tele dny manifest rosschérjcz dał, w kotrymž mjes druhim praji: „Sžym swólniwy, sa Elsaß wumrěcz. Pak Franzowska po Versailleskim sprjezenju ludam samopostajace prawo pschipósnaje, potom žo wuwinuju, pak móz prjedy prawa dże, potom njech mje sażudża a jako pschecžerdnika satrela. Kaž dołho žo njeje ludowe wothłosowanje stało, ma franzowski žud w Elsaßu runje tak mało prawa kaž japanski. Stónczenje Zorn z Bulach k dawkowemu strajkej napominа.

Nowy sbjez w Albanskej.

W Albanskej žu nowe njeméry wudyrile. Tón ras žo wo sbjezkarske hibanje muhamedanow jedna, kotrež knjeježstwo we Tiranje wjele prózy cžinja. Sbjezkarjo žu městacko Bystrizu dobyli. Diwaj regimentaj wojakow staj žo do Bystrizy podałoj.

Skład brónjow w Kalkucze wuzlědźili.

Kalkutska (indiska) policija je w jenym domje skład brónjow, wjele kanonskich karteczow, 13 bombow a dwaj revolwraj wuzlědźiło. Kaž žo sda, žo wo **pschihotowane** pschihašanstwo jedna. Dweju młodeju cžłowjekow žu sajeli. Na njeju tukaju, so staj do pschihašanstwa sapleczenaj.

Krwawe wojowanje na Sumatrje.

Po Reuterez powěsći je położenje pschi wjecžornym brjohu Sumatry w Padangskim kraju straschne. W Silomperskim wokrjesu je k krutemu wojowanju mjes wojakami a sbjezkarjemi doschło. Nětkole 100 sbjezkarjow je ko pschi tym morilo a nětkole 500 žo sajało.

Wójna w Chinje.

Jendźelska khorhoj žo wjazy w Hankawje njesmahuje.

Po Reuterez depeschi hižo wot schtwórtka **jendźelska khorhoj na jendźelskim konsulacže wjazy njesmahuje.** Wot pjatka dopołdnja chinejšy wojazy konsulatske twarjenje strózaju, hdźež hischcze generalny konsul pschebywa. Jendźelscenjo žu do twarjenjow Hongkongskeje a Shanghaiskeje banki cžekli, kotrež chinejšy wojazy strózaju.

Dalscha powěsć Reuterez powdźiscženja ze Shanghaia praji, so **położenje Jendźelscanow w Chinje hischcze tenje njeje tak wobrožejne było, kaž někotre.** 258 jendźelskich žonow a dźěci a nětkoši mužoju žu schtwórtk do Shanghaia wotjeli.

Powěsće z **Kinglanga** praja, so žu tammiske jendźelske hydliscža schtwórtk wohrożene byle. Wojerska policija pak je z cžažom sakrecžiła, so by ludowej cžerjódze sadźewała, ko do jendźelskich hydliscžow dobyez.

Reuterez powěsć z Pekinga praji, so z tym, so žu so **sta jendźelskich stacžanow w Chinje schkiwdźajacemu wobchadźenju wudałe a žu žo se žiwojich statokow wuhnałe,** žo cžekli ras jendźelskej nahladnosći w zyłej Asiskej sażadźił. Pschi tym žo boja, so budża so tele podawki też na Indiju wuskukowacz. Jako njewótrne žu žo knjeježstwowa wudawanja wupokasałe, so jendźelske wojerske mozy w Chinje dobahaju, so bychu žiwjenje a žiwjenje jendźelskich stacžanow schkitake, a nadpady wotrajsyle.

Dalscha powěsć praji, so žo Jendźelscenjo hotuja, město **Cžang-tu-fu** a druhe města Szechianskeje provinzy a druhe dźele połodnischeje Chiny wopuschczicz. S někotrych městow žu hižo poczeli wucžahowacz.

Jendźelscenjo z Chiny cžłkaju.

Pekingski depižowar Londonskeho „Daily Telegrapha" powě, so žu Jendźelscenjo z Cžungkunga a Cže-Kong-Kianga do jendźelskich kanonskich cžołnow cžekli, dokelž wobstejnosće w městomaj njejžu dale snjesez. Wurubjenje domow, pschi kotrymž žo tež wojazy wobdźěleja, je powschitkowne.

W Londonje je žo ménjenje pschebobyło, so je **wulki ruskich bolschewikow w Chinje wjetschi,** hacz žu žebi myslili abo pschijsnali. To nóže žobustawy jendźelskeho knjeježerstwa w jich ménjenju pożwalnicz, so je cžas pschilschoł, na nadpady bolschewikow jenicže rosžudne wotmolwjenje dacz, **mjenujzy wupokasanje ruskeho pósłanza z Londona.**

Na runje tak wótre waschnje „Morning Post" pische: **S wopraudźitym njepschecželom njejžu Chinesoje, ale Moskwa.** Njejmjemy žo dale cžerpicz, so sastupjeł ruskeho knjeježerstwa dale w Jendźelskej wostawa, mjes tym so ruscy agentojo nadpady pschecžiwo jendźelskim stejischczam w Chinje organisuja. Najlepje by žo na wuhnacże Jendźelscanow z Hankawa wotmolwiło, hdy bychu žo wschitzy ruscy stacženjo z Jendźelskeje wupokasali.

Tež Americženjo žu wobsamkli, Hankau wopuschczicz.

Americženjo maju swoje dalsche pschebywanje w Hankawje za wohrożene a žu teho dla wobsamkle, Hankawo wopuschczicz.

Zjednoćene staty so brónjow a municije z Mexika mocuja.

Połnocznoamerikanski schifjak „Galveston" ji Corintiski pschistaw wopuschczić a žo do Fonfeccskeho saliwa podał, so by **z brónjemi nałkadźenu mexikansku pschešmykałku łódź sajałpił.** Sa stronu połnocznoamerikanskeho kommanda žo praji, so je kommandant amerikanskich wojowarskich mozow, **admiral Latimer,** wot statneho departementa poknomóz dóstał, wschě do Nikaraguy žo wożaze brónjowe a municijske potrjebki fedracz. Jenicže wuwożace ma žo z tymi transportami cžinicz, kotrež žu za Diazowe knjeježstwo postajene.

Cžežke poražene wójska presidenta Diaza.

Po powěsćach z Mexika je rewolucionarne wójsko w Nikaragui rosžudnu bitwu nad wójskom presidenta Diaza pola

Las Grietas dobyło. Wjele njepschecželow je ho sajało a wjele brónjow ho sebrało. Diazowe wójsko je ho rospruschčiło a czěka. Małe sběžki w Mexiku hu ho mohłe wschudže porasycž.

S Washingtona ho powě, so je ho blokada nikaraguaskeho mórskeho brjoha pschecžiwo revoluzionarnemu wójsku Sacasy wschudže pschewjedła. Admiralej Latimerej je ho porucžiło, so dyrbi wojakow presidenta Sacasy wschudže wotbronicž a do mexikanskich brónjowych łódžow tsělecž, jeli so ho po warnowańskim wutsělu hnydom njestaja.

Czežke semjeržanjowe katastrofy 1927.

Professor Rafael Bendandi, snata autorita w hlědženju sa semjerženjom, je sastupjerjej „United Preß" w rosrěczenju rjekł, so ho **w lěcže 1927 satraschne semjerženjowe katastrofy we wschěch dźělach swěta, wosebje pak w Ssrjedźnej Americy, Japanskej a krótkoranischej Europje stanu.** Professor Bendandi praji, so budža tele semjerženja w dwěmaj periodomaj sa sobu slědowacž, s kotreju prěnja ho w januarje, druha pak w juniju ho sapocžnje. Wucženz, kotrehož doprědkaprajenja hu hacž dotal s pschekwapjazej wěstosczu trjechiłe, dale praji, so katastrofy lěta 1927 jenož nowym, nimo měry wulkim katastrofam pschedběža, kotrež budža skónczne existenzy swěta hrosycž.

Ze Serbow.

Dnašowniča.

Pòndźela, 10. wulkeho róžka.

† 1793 Jan W a h l, farař w Krjebje, wudawař modlitwow a kěrlušow.

Kak zakhowana zemja je,
A wody zezamkane!
Štó trawy, žita wysoke
Tu hlada žohnowane?
  O, wočakaj, hlaj prosty kraj
  Či bohatstwo zas' měri
  Štóž jeno Bohu wěri.

Handrij Zejler.

*

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygromether +6, temperatura w nozy +2. — Wuhlady na njewobstajne a dalsche deschczojte wjedro. — Nasche strony hu mjes symu w rańschej Europje a mjes czopłym powětrom we wjeczornej Europje. We Pólskej tschěška syma hacž do 16 stop. a w Franzowskej je hacž do 10 stop. czopło. Setkanje czopłeho a symneho powětra je nam samróczenje a deschczowanje pschinjesło. W połnozy czahnu nižiny nimo. S Biskayaskeho saliwa ho k nam wyschina pschedrěwa. Jutsje wutoru rano słónczko we 8,10 hodź. skhadźa a ho popołdnju w 4,07 hodź. khowa. Měsaczk skhadźa pschipołdnju w 12,08 hodź. a ho w połnozy w 12,44 hodź. khowa.

— **Sasy wulka woda we Łužizy.** Hischcže njejsu slědy pozlědnich tsjoch powodženjow wotstronjene, a hižo pschikhadźeju powěscže, so je wulka woda snowa na wschelakich měsćnach nascheje Łužizy wjele schkody naczinila. Tak piša ho s Njeswacžidła, so je Czorna woda se swojimi pschitoskami snowa s brjohow stupiła a łuki wokoło wsy powodźiła. S tym pak ho roscženju syczisny na łukach jara polěkuje, kotrež běchu we prjedawschich czasach haty, tak so je pschezy mjenje wužitka na tutych łukach. W delnim kónzu wsy steja sasy pinzy pod wodu, tak so hu běrny, kotrež nasymu s nusu s mokreje semje domkhowachu, drje něťko dospołnemu sniczenju wustajene. Wosebje wulke je powodženje tež wokoło Wojerez, kotrež hu w saúdženym lěcže sobu najbóle s wulkej wodu czeŕpiłe. W běhu 24 hodźinow postupi woda Halschtrowa wo 80 zentimetrow a s měrneje rěczki bu torhaza rěka. Wjazy kilometrow daloko wupina ho wulki jěsor wot Spal hacž Wodowemu młynej. Wosrjedź tuteho jěsora leža Wojerezy. Jěsor pak saha w njeliczomnych rěczkach do města. Sahrody hu skoro wschě powodźene. Woda saha schtomam nimale hacž do pok sdonka. Drěhi do Spal, Zidźinoho a Narcža hu pschepławjene abo tola jara blisko temu. Walka a mała běleŕnja stej powodźenej. Wokolne khěže hu sdźěla wohrožene. Wjele sadowych schtomow je jara czeŕpiło, tak so drje zyle sahinu. Wulki strach hrosy symskim sywam, je-li woda rucže ho njeshubi. Jenož 10 zentimetrow hischcže pobrachuje, potom steji woda runje tak wysoko kaž 17. junija. Wschě wobaranske dźěła hu njewuspěschne a njetrjebawsche. Jenož wuprawjenje Halschtrowa móže tu pomhacž a nowe powodženje je snowa pokasało, so ho dyrbi skónczne tutemu praschenju khutnje napschecžo stupicž.

— Stare 5-hriwnowske rentowe papjerjane pjenjesy njespadnychu, kaž bě ho se wschelakich stron wosjewiło, 31. dezembra. Ale sjawne pokładnje pschijimuja je hischcže hacž do 31. januara 1927, na pokładnjach něnskostatneje banki pak je hacž do 14. haprleje 1927 na druhe rentowe papjerjane pjenjesy saměnjeja. Po 14. haprleji shubja swołane 5-hriwnowske papjerjane pjenjesy wschu placziwoscž.

Skład „Předženaka" woteběra!

Štóž chce sej hišće „Předženak" lěta 1927 zwěsćić, njech sej tónsamy hnydom zkaza abo w Smolerjec knihićišćerni w Budyšinje w Serbskim Domje za 85 pj. wotewza, dokelž jeho skład sylnje woteběra

— **Jebaŕka a padusch̃niza Elfrieda Henkez,** kotraž je, kaž hižo wobschěrnischo w czisle 3 s 5. januara 1927 nadrobnischo pisachmy, swój smjertny nawěschtk w Kamjeńskich nowinach wosjewiła, swoje jebaństwo w Sakskej dale czěri. 19. novembra 1926 je w Mügelnje w Lipscžańskim wokrjesu pod mjenom Kionka 4 funkowe khornarje, 1045 hriwnow hódne, a 24. dezembra 1926 w Plawenje pod mjenom Engel abo Engelmann czorny scalowy mantl, 540 hriwnow hódny, wujebała a s wujebanymi wězami czekła. 28. dezembra 1926 wustupi wona w Jocketa pola Plawena, wotnaja sebi w hotelu jstwu pod mjenom wothladaŕki Hedwigi Hartwigez s Weimara a wudawasche, so je ju jedyn lěkaŕ tam skasał, so by starschu knjeni wothladała. 29. dezembra 1926 dojědźe wona w ziwilnej drascže do Plawena, wróczi pak ho samsny dźeń w drasczě miłosczžiweje sotry do hotela. Wona 30. dezembra hotel wopuschczi, hdyž bě wyschschemu pinczńikej najprjedy 10 hriwnow wurěczała, bjes teho, so by swój dołh saplaczila.

— **Warnowanje pschez jebańskim wobkhodom!** Rosesłaństi wobkhod „Union w Kamjenizy", mějiczel pschekupz Jaguda Wachs, kiž je s Rumunskeje pschischoł, na jebaŕske waschnje we wschelakich nowinach Něnskeje, Awstriskeje a Schwizy nawěschtki wosjewja, w kotrychž s wabjazymi wuhladami wunosch ne domjaze dźěło lubi. Ludźo, kotsiž ho na to samołwja — swjetscha zyle khudźi — njesasłuža jenož niczo, ale shubja w najwjazy padach posdźischo swoje napłaczenje, kiž 12—25 hr. wuczinja, a maja hischcže nimo teho sa listy, skóržby a druhe wězy njetrjebawsche wudawki. Kriminalna polizija w Kamjenizy warnuje ludźi, so bychu ho s tejle jebaŕskej firmu njenasadźowali, a prosy nakładnikow nowinow, so bychu nawěschtki teiele firmy wotpokasali.

— **Kradnyli hu tu** w czasu wot 29. 12. 26 hacž do 4. 1. 27 mužaze koło snamki „Primus", czo. 157 739, s jendźelskim wodźidłom s czornymaj pschimadłomaj, wobej stej wobschkodźenej; na sadnim kole je nowy mantl, dale žołte swjena, s czornymaj smužkomaj, swjena hu pod wobruczomaj se žołtym emaillowym lakom dobarbjene; rjeczasowe koło je srěnjowulke, wobej pedalaj sekschiwjenaj, gratowa toschka je płatana, prěczna žerdka krosnow je wobschkodźena.

— **Kradnyli hu** we wokolinje w nozy k 6. 1. 27 s nutskamanjom: 2 kruchaj wupjerka (czeŕwjeneho), 130 cm. schěrokeho, 8 kruchow zychow, běło-czeŕwjene kascheżikate, 130 cm. schěroke, něhdźe 40 metrow twjelkow, 30 metrow kožowych poczehnjenjow, woboje 80 cm. schěroke, 3 baliki koschlowebo barchenta, běło-czorneho a běło-módro smužkateho, 75 cm. schěrokeho, sbytk barchenta sa samkaŕsku drastu, 75 cm. schěroki, sbytk flanella, schěry se selenymi smuhami, 100 cm. schěroki, kruch drastowcje lany, módreje kaschežikateje, 90 cm. schěrokeje, wschelake kruchi jakoweho barchenta, czěmnobruny žonjazy mantl s wopiczeje kože, 4 czěmnoselene dźěczaze mantle, flawsch se selenym krimerom, wołmjanu schtrykowanu jaku, pisanu se selenymi kromami se selenym krimerowym khornarjom a něhdźe 50 taflow schokolady. Wo

— **Pokasamy hischcže ras na to,** so hu we wulkim statnym aucže, kiž s Budyschskimi Sserbam, a rejwarjemi na konzert „Lipy" do P a n c ž i z jědźe, hischcže rjane městna k sedženju swobodne. Tunja placzisna jěsby wot 1,50 hr. (tam a sem hromadźe)! smóžni mnohemu Sserbej, mnohej Sserbowzy, na tutóm sajěsdźe do Panczìz ho wobdźělicž. Samołwcže ho, je-li něťak móžno, bórsy we Sserbskej knihaŕni, abo, je-li njeje wam to móžno, tak pschińdcže s czasom k autej a samołwcže ho tam pola pschedsydy „Nadźije". Auto wotjědźe sajutsischim srjedu s dypkom ½5 hodź. pop. wot Sserb. Domu. Budźcže tam snajmjeńscha 10 mjeńschinow do czasa.

S Czichonz. Na tudomnym knježim dworje saúdženu sobotu padnschi pobuchu. Knježstwo hnydom telefonisy poliziju s Budyschina sawoła, kotraž pschischedschi, s pomozu jeneho psa paduchow wuslědźi, kotrajž hischcže wo wo wsy pschebywaschtaj.

S Delnjeje Kiny. Saúdženy dny czehniwy poł tudomneho rěsnika něhdźe 13-lětnu holzu, kotraž hižo dlěschi czas w rěsnikowym domje dźěczi pěstoni, w kuchni do nohi kusny. Wboha holza dyrbjesche lěkaŕsku pomoz pytacž. Lěkaŕ dyrbjesche ji kusnjenu ranu saschicž.

Z Radworja. Hižo do hód su paduši někotrym tudomnym khěžorjam a žiwnosćerjam husy a kury kradnyli. Nětk pak su w nozy k pjatkej paduši znowa pola wšelakich wobsedźerjow pobyli a kradnyli. Nimo pjeriznoweho skotu kradnychu tón króć tež drastu a šaty. Za paduchami nimaja žanoho slěda.

S Brěmjenja. Schtwórtk, 6. januara, wjeczor w 7 hodź. wotmě ho prěnje posedženje naschich gmejnskich sastupjerjow w tutym lěcže w Krawzez hoscženzu. Dnjowy porjad wopschijesche 10 dypkow: 1. Sapokasanje nowowuswolenych gmejnskich sastupjerjow. 2. Wólby pschedsydy, naměstnika a pismawjedźerja. 3. Wólba gmejnskeho starscheho. 4. Nowowólby wobstarańskeho wubjerka. 5. Wólby spomožeństwoweho wubjerka. 6. Wólby bydleńskeho wubjerka. 7. Wólby schulskeho prjódkstejiczeŕstwa sa Sdźeŕ a Wulku Dubrawu. 8. Wólba sběrarja rejwanskeho dawka. 9. Nastupa

Nanojo a synojo.

Roman I v a n a S. T u r g e n j e w a.

(Pokraczowanje.)

V.

Nasajtra rano wotuczi Basarow prjedy wschěch a wuńdźe s domu. „Owha!" pomysli wón pschi sebi, roshladujo ho kołdokoła. „Ta krajinka tudy, njebych rjekł, so je rjana. Hdyž běsche Nikolaj Petrovicž nowe mjesy se swojimi burami sawjedł, dyrbjesche wón jako nowy knježi dwór něhdźe schtyri dźesacziny zyle runeho a hołeho pola sarjadowacž. Wón natwari dom, sałoži sebi sahrodu, wury hat a dwě studni; ale młode schtomy ho hubjenje pschimnychu, w hacže sběža ho mało wody a studnje mějachu selenu wodu. Jenož khłódniza bě s bosom a akazijemi rjenje wobrostła; tu sebi druhdy dachu czaj sawaricž abo wobjed pschinjescž.

Basarow sa něschto mjeńschinow woběha wschě puczíki w sahrodźe, saúdźe sej do skótneho dwora, do konjeńza, wupyta sebi dweju robocžanskich pachołkow, s kotrymajž sczini hnydom snajomstwo a woteńdźe s nimaj ke małemu bahnischcžu, něhdźe wjerstu wot domu sdalenemu, žaby pytacž.

„K czemu wy tola žaby trjebacže, knježe?" woprascha ho jedyn s hólczkow.

„Posłuchaj 'nož ras," wotmołwi jemu Basarow, kiž mějesche wosebity dar, wubudźicž k sebi dowěru w nižschich ludźoch, byrnjež ho wón ženje jim njelischczesche a jenož njewažnje s nimi wobkhadźowasche, „ja žabam žiwot rospróju a hladam, schto ho w jich nutrinach stawa; a dokelž smoj runje tajkej žabje, jenož so po dwěmaj nohomaj khodźimoj, to ja budu wědźecž, schto ho pola nas nutska stawa."

„Haj, schto dha móže czi to pomhacž?"

„To mjenujzy dyrbju wědźecž, so bych ho njesmylił, hdyž ty skhorisch a ja dyrbjał tebje potom lěkowacž."

„Ssy snadź ty dochtyr?"

„Haj."

„Waska, słysch, tón knjes praji, so smoj moj wobaj tež tajkej žabje. Dźiwnje!"

„Ja ho jich boju, tych žabow", rjekny Waska, hólczk sydom lět, s běłej kaž len hłowu, kiž bě woblecženy do schěreho kabata se stejazym kornarjom, a bosy běhasche.

„Schto ho jich bojisch? Kusaja snadź?"

„Nó, salěstaj do wody, filosofaj", rjekny Basarow.

Mjes tym bě ho Nikolaj Petrovicž tohorunja wuspał a poda ho k Arkadijej, kotrehož namaka hižo swoblekaneho. Nan a syn wuńdźeschtaj na terasu pod wupinjeny nawěschk; na blidźe, mjes wulkimi buketami bosa, hižo syczesche samowar. Pschińdźe holczka, ta samsna, kotraž bě saúdženy wjeczor prěnja jim pschi pschijěsdźe na peristylu napschecžo pschischła, a rjekny s czeńkim hłosom:

„Teodosija Nikolajewna njeje zyle strowa, wona njemóže pschińcž. Tuž da ho praschecž, hacž chzecže sami sebi czaj naliwacž, abo dyrbi-li Dunjaschu pósłacž?"

„Ja budu sam naliwacž, sam", rucže praji Nikolaj Petrovicž. „Ty, Arkadijo, s czim chzesch czaj picž, se smjetanu abo s zitronu?"

„Se smjetanu najradscho", wotmołwi Arkadij, a khwilku pomjełczo, wobroczi ho k nanej praschejo: „Papascha?"

„Nikolaj Petrovicž pohlada wuskostliwje na syna. „Schto?" rjekny potom.

Arkadij saúdźeli woczi.

„Wodaj, papascha, jeli ho moje praschenje tebi sda bycž, njepschihódne", wón pocža, „ale ty sam se swojej wczerawschej wotewrjenosczu mje k wotewrjenosczi posbudźujesch ... ty ho na mnje njeroshněwasch? ..."

„Rěcž jenož!"

„Ty dawasch mi smužitoscž tebje ho wopraschecž... Ssnadź Fen ... ja měnju snadź wona njepschińdźe tohodla jow czaj naliwacž, dokelž sym tu ja?"

Nikolaj Petrovicž ho s lohka wotwobroczi.

„Móže bycž," poręcža wón skónczne, „wona sebi mysli .... wona ho hańbuje ...."

Arkadij spěschnje wóczzy složi na nana.

„Wona ho njetrjebawschi hańbuje. S prěnja, ty snajesch waschnje mojeho myslenja, (Arkadijej běsche jara pschijomne, tute słowa wuprajicž), a s druha — chzu snadź ja trjebaj na włósku, twoje žiwjenje, twoje pschiwucženja czi sczěsnicž? Wschi tom sym ja pschoswědczeny, so ty njejsy njehódnje wolił. Ssy-li ty jej dowolił, s tobu pod jenej tsěchu žiwy bycž, to drje sebi wona tež toho sasłuži. Na kóždy pad, syn nima nana sudźicž, a wosebje niz tajkeho nana, kotryž, kaž ty, nihdy w niczim njeje moju swobodu wobmjesował."

Arkadijowy hłós tschepotasche swoprědka: wón czujesche ho wulkomyslny, tola w samsnem czasu srosumi, so dawa swojemu nanej we wěstem nastupanju dobre wuczby. Ale swuk swojich samsnych słowow sylnje na człowjeka skutkuje, a Arkadij wuprajesche posledenje słowa s krutym hłosom, s efektom.

„Dźakuju ho czi, Arkascha," rjekny Nikolaj Petrovicž, s dudławym hłosom, a jeho porsty khodźachu snowa po brjowkomaj a po czole. — „Ty woprawdźe sprawnje sudźisch. Wěso, hdy by tale holczka toho hódna njebyła ... To njeje lohkomyslna kroczel. Mi ho wo tom lohko s tobu njerěczi; ty pak srosumisch, so běsche jej czežko sem pschińcž, hdyž sy ty pódla, wosebje hnydom na prěnim dnju twojeho pschijěsda.

— „Tuž ja sam k njej póńdu," sawoła Arkadij s nowym sahorjenjom wulkomyslnych czuczow, a poskoczi se stolza. — „Ja jej rosjasnju, so njetrjeba ho pschede mnu hańbowacž.

Nikolaj Petrovicž stany tohorunja.

„Arkadij," pocža wón prosycž, „budź tak dobry .... to tola móžno njeje .... Tam .... Ja njejsym czi hischcže wschitko wupowědał ....

Ale Arkadij hižo jeho njesłyschesche wubězawschi s terasy. Nikolaj Petrovicž hladasche sa nim a samyslený swjese ho na stólczk. Wutroba jemu móznje bijesche .... Wuwědomi-li sebi wón w tutom wokomiku dźiwny poměr, kotryž dyrbjesche mjes nim a synom nastacž, spósna-li wón, so by Arkadij jemu sczežka wjetschu czescžownoscž wopokasował, hdy by ho sčyła do tuteje naležnoscže njetykał; porokowasche-li wón sebi samomu swoju słaboscž — to je czežko prajicž. Wschitke tute mysle howrjachu w nim, ale w jara njejasnych saczuczach; jeho wobliczo wosta jenak saczeŕwjenjene, a wutroba jemu pukotasche.

(Pokraczowanje sczěhuje.)

pschikrajt k ležownosćownemu dawkej. 10. Wschelćišiny. Jako bź knjes měšćanosta ½8 hodź. pohrjebenje wotewrić, powita gmejnskich sastupjerjow a wjeźiujanow, kiž běchu so bohacje sešli, a japokaja na to gmejnskich sastupjerjow do sastojnstwa. K 2. dypku pschedležesche nanujet Rjelý, so na so dotalny pschedsydła měšćanosta Jur jako pschedsydła gmejnskich sastupjerjow saso wusmolwi. Tónle nanujet so jenohłósnje pschija. Sa namołnjeho pschedsydła wusmolichu se 4 hłosami hlidarja knjesa Makša Rjelu, knjes Jakub Wićas do sta 3 hłosy. Sa pśimawodjerja bu knjes Krawsa je 4 hłosami wusmolwjeny, knjes Jurij Hyzka dosta 2 hłosaj, knjes Marćin Pětšk pak 1 hłós. Pschi 3. dypku hnjolweho porjada dotalneho gmejnskeho starschego knjesa Pětšicku jenohłósnje saso wusmolichu. Wólby do wobstaratśiskeho wubjerća stejachu na 4. městnje. Do mjenowanego wubjerka bachu knjeza Pětšch, Edwin Scholta, Jakub Wićas a Wilhelm Kralowa woleni. Pschi 5. dypku wusmolichu knjesa Jakuba Wićasa a knjenju Hanu Petrichowu do spomožerstwowego wubjerka, pschi 6. dypku do bydleńskeho wubjerka pak knjesa Handrija Helgesa, Wilhelma Krawsu, Arna Petricha, Maksa Stollu a Marćinu Pětšcha. S pschedsydu bydleńskeho wubjerka bu knjes Arno Petrich. Jako 7. dypk stejachu na porjedźe wólby schulskeju pśisłušnistwow. Sa schulu w Sdźěri wusmolichu knjesa Jurij Hyzka a Handrij Helgeš, sa schulu we Wulkej Dubrawje pak knjesa Marćin Pětšch a Pomhajbóh Buthge. Pschi 8. dypku wusmolichu sa śobrarjow rejwanskeho dawka knjesow Handrija Helgeša a Maksa Rjelu. Pschikrajt k ležownosćownemu dawkej, kiž na 9. dypku dujownego porjada stejesche, sastupjerjo po dźěłschej rosmalwje jenohłósnje na 150 prozentow postajichu. Pschi posl. duim dypku, wschelćišinach, rěcachu sastupjerjo we wólbach do wokrejsneho sjedźa (Bezirkstag) a wuwrajichu so, so maju so znate shromadźizny dla postajenja wólbnych namjetow wopytowacj a po mognosći nic so j nasheje gmejny jena wožoba nanujetowacj a postajicj. Žiwa debeta wutwi so wo sapłacenju kamjenjow, kiž su so byes prawa k elektriskim schćežeram pschi twarje Wulko-Dubrawskeje wodarnje wuźite, ja nje ma so 24 hriwnow žadacj. Jara sdobom skorźachu, so Wulko-Dubrawska gmejna roły, kiž ma tu sa swój wodowód leżo, hacj zanna do puća leżo wostaja, město teho, so by je na swoje městno składła. Też dla ryeża na gmejnskim puću so horschachu. Wulko-Dubrawska gmejna so nastrowja, so by tymle njelubojnoscam wotpomhała.

Se **Suborničzi.** Dobrowólna Sanitetna kolona Cźerwjeneho Kschiża w Suborničzu chce žebi khorobny transportiri wós kupicj, kiž dyrbi k wożenju khorych abo sranjenych do blížscheje wokolinY žłužicj. Dale dyrbi tej wośjewjeni njesbožow pola wjednika kolony stu-paria Georgija w Suborničzu a pola wjednika skupiny khežerja Schiwarta we Wukrancźizach telefoniske pschi-samknjenje dostacj. Nusne žrědki k tomu swjedu so najskerje s darow gmejnow pschimjezowazych fabrikow a shyk wot Cźerwjeneho Kschiża a kolony zamese. Nadźijomnje žebi kolona wós bórsy kupi. To by było sa namjetne wšu wulke wołożenje a połepschenje w transporcze khorych.

S **Hodźija.** Zyrkwinska lětna rosprawa. K pschirunanju su ličby s lěta 1925 do spinkow stajene. We lěcze 1926 narodźi so 97 (109) dźěcźi, 44 (57) hólzow a 53 (52) holzow, mjes nimi dwójzy dwójnikaj, 15 (19) njemandźelskich dźěcźi a 3 morwe. Kschćeńsći šlub wobuwoli 101 (82) dźěcźi, 52 (42) hólzow a 49 (40) holzow. Pschiwobwdacj da so 54 (39) porow, j kotrychž so 37 (26) tu swěrowacj dacj. Semrěło je 53 (53) wožadnych stawow, 24 muzskich a 29 žónskich runje jako w lěcze 1925. Jedyn muž, jena žona a jena dźěcźo bu w Semizach, jena žona w Dujzy a jena we Njeźwacźidle pohrjebana, ja to pak lu schćesći wožobow, kiž su wonka Hodźijskeje wožadwy wumrěle, tu pohrjebanych. Pschi Božim błidze pobu 3687 (3633) wožobow, mjes nimi bu 89 domu woprawjenych, a to 1501 (1525) muzskich a 2096 (2108) žónskich; 1214 (1346) na žerbskim a 2473 (2287) na němskim. Mjes tym, so tu we lěcze 1925 žerbsky wobdźělniwy 37 a němscy 63 prozentow wuczinjachu, stej liczby w sandźenym lěcze pornjo žerbi 33 prozentow žerbskich a 67 prozentow němskich wobdźělnikow. Podźěl Sserbow je po potajitkem wo 4 prozenty pomjerschik. Wjele Sserbow, kotž se starschich, je so na němskim Božim wotkazanju wobdźěliło. (To njeje j khwalbu za nèhdy złamu Zmišchowu wožadnu. Red.) Pschedpśipšane kollekty wunjesechu 632 hr., nimo teho so w tšich dalschich kollektach 81 hriwnow nawda, wšcho w hromadze potajkim 713 hriwnow. Sa misijonstwo mjes pohanami wožadna 235 hriwnow wopro-wasche. Sbérka na zyrkwinskim jubileju sa pohrjebnišćecowy fond wunjesże 183 hriwnow a sbérka na žnjolowym dźatkowym swjedźenju sa posłańske pschistajene diakonišzy 76 hr. Zonjaze towarstwo rosdźeli pschi hodownym wobradźenju nimo mnoho wězow (koschlow, jakow, schtrympow, kožowych płachtow atd.) hischće 85 schtriłow, nèhdże zentnar jabłukow a 230 hriwnow pjenjez. Wschо w hromadze hujezeli towarstwo 90 potrjebnych, khorych abo wožawnjowcznych j darom abo hodownym postrowom.

Z **Pančic.** Njeknjčomni ludźo maja nastajnje khwilu a wjesela, swojim sobućelowjekam zeskodźić abo nešto klubu sčinić. Tak běchu tajcy njedočinkojo na dnju swjedźenja Wótrowskich młodźencow w tudomnym hosćencu pola Hèblakec (Rybakec) cyłu hromadu drjewowych šćěpow přez puć nakładli a nakopili a jón tak docyła zaraćili. Kanjećanski bur, kiž w dwanatej hodźinje domoj dźěše, njebě so na tutón zadźěwk dohladał a wobškodźi so při padnjenju ćelnje a tež khóro na dobrej drasće, tak zo dyrbješe ju nazajtra ke krawcej k wuporjedźenju dać. Tam zhoni, so běchu najskerje ći sami njedočinkojo — jemu wjacy karow hnoja a to Božu nóc před durje zwozyli, wózo ze wotpohladom, zo dyrbjt do njeho padnyć, hdyž Božu nóc komši póndu. Bjez dźiwa, jich čiłki a skutki runaja so hnojoj, tajko nješto zamóża jeno nječwarni ludźo, kotrymž ničo wjacy swjate njeje. Młodźi ludźo z Kanec so na tamnu hromadu šćěpow dohladachu a ju wotstronichu, zo njeby so dale njezbože stało. Mérješe so tute njekmanstwo přećiwo Serbam, wosebje přećiwo Wotrowskim, kotřiž tam po šćežcu domoj khodźa, dokelž mějachu na tutym dnju runje swjedźeń! Hižo wjacy króć smy nazhonili, zo serbske plakaty so zwottorhaja, mjez tym, zo němske tydźenje dołho bjezo wšeho zadźěwka wisaja. W tajkich a podobnych činkach jewi so też kultura. Teje wšelacy nimaja. Tajke njekhmanstwa rěča wo skaženym zmyslenju a moralki.

Z **Hórkow.** Po zjawnym puću z Hórkow do Jasenicy automobile a motorske kola jězdźić ujesmědźa.

Z **Miłoćic.** Dla začerjenja a skónconanja dźěsća žandarm zaměrzeny šwórtk jenu tudomnu 21 lětnu služobnu holcu na Kamjenske hamtske sudnistwo wotwjedże.

S **Mérjizy.** Pjatk wjecźor so mlody muzyki pschihotowanym cjahej, kiž krótko po 6 hodź. tu nimo jědźe, psched tudomnym dwórnischćom pschješe a da. Wón hdy so najprjedy swoju drastu wuhlešć a potom psched cjah na kolije skočić. Njeschłowjomny cłowjek je dźěłaćeř Richard Gisa z Delnich Brunchow, kiž tuhwilnje žanecho dźěła njemješeše.

Se **Slepe Komorowa.** Njesboże, kiž mólesche lohko k cźežschim ješchwłkam dowjeść, sta so na drohi je Slepe Komorowa do jamy Erici mjes Rukojnu a Koschnojzami. Wulki wosobowy omnibus z nèhdże 50 wosobami wobsadźeny, kiž dźěłaše do jamy Erici na kolije sčahowanje, sajdże do drohowego pschekrowa, dokelž bě so wodźidło sławało a so powuróći. Na sboże wjednik w posledním wokomiku skoknu. Wóz so pomałku padże. Mutskašejo-hajo so jenoj z lohka wobodźechu.

Se **Sabruda.** Sšrjedu, 5. januara, bě w nasčhej wsy hońtwa. Na njej so 14 tšělow wobdźěli. Woni potšelachu 38 sajazow. S honjiwinskim kralom bu wjesely hajnik je Stümmer z 5 sajazami. Po starym nałožku Ulbrichowa hudźona kapała wobdźělnikom z honjtwy do wsy pschewodźesche. S rjanymi honjtwinskimi rejemi wobsamknychu wažny dźeń.

S **Rósborka.** W Rósborskim wokrjesu bě w tydźenju wot 30. 12. 1926 hacj do 5. 1. 1927 1884 wožobow, kotrež dźěło pytachu. Tydźeń psched tym bě 1815. Próšdnych městnow bě 18. Podpjerju za dźěłonjemjerjow dostawasche 1083 wožobow pornjo 1056 wožobam we sandźenym tydźenju. Pschihěranje bjezdźěłoscje lešt kaž w dotalnych tydźenjach j hłownemu dźěła na tym, zo bu dla njepschihódneho wjedra we wonkownych powołanjach dźěłacjerjow puschćicj durbjeli.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu, 10. wulkeho rožka 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,2:7	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,417	100 čěskoł. krónow	12,454
100 šwajc. frankow	81,18	100 franc. frankow	16,65

Berlinska burza swój wobkhod sandźenu sobotu ź derje skrućenymi kursami efektow započa. W běhu dnja so wone wšelakorjewachu.

Na produktowych wikach so wjele njepschemėni. Se Ameriki drje powołnu, so je tam pschejsza wo njeschto malo drohscha, to pak na nasche wikі njeskutkowasche. Rožka bź žadnicha a bobu 5 pj. po zentnarju. Wowsy 5 pj. pschihadźi. Sobotu płaćesche zentnar w Berlinje:

pschenicy 13,20—13,35 hr., rožki 11,75 hr.
hacj 12 hr., jećmjenja nałetnjeho 10,85 hr.
hacj 12,25 hr., nałetnjeho 9,60—10,25 hr.,
wowsa 8,80—9,40 ſ.l hr.,

w terminowym witowanju:

sa měrz: pschenicy 14,15 hr., rožki 12,65 hacj 12,67½ hriwnow,
sa meju: pschenicy 13,97½—13,95 hr., rožki 12,62½—12,65 hr.,
sa julij: pschenicy 14,02½ hr., rožki 12,35 hriwnow.

Konjnze wiki w Leer w Ranschej Friesijskej sandźenu schtwórtk.

Na nje běchu pschihnali 110 koni. Wjele zuzych kupzow běchu na wiki pschischli. Konje hrěnjo dźěchu. Wone płaćachu:

1. kajkosće	850—1100 hr.
Tšitšene	600—800 hr.
Lě ne, bnž čine a sta če ko je	3?0—?00 hr.
Ponje (poni) kouje	220—400 hr.
K rěnu	80—120 hr.

Pschichodne wiki budu 10. maleho rožka.

Na pschedań

Kolo motorike, 2½ PS., w Budyschinje, Zitne wiki 3a.
Runktizu, Schmidt w Halschtrowje.
Sréžu 2-lětny, w Kschivcej Borschći 17.
Sšnuo w Budyschinje na Krakowym wału 10, we Wowsowje 12.
Kóń. 5-lětny šymy, we Wulkich Sdźarach čo. 43, w Borowczach čo. 4.
Woł, mlody, šymy, knježi dwór we Wowsowje.
Prošata žytne w Bělschećach 17.
Wěšak w kowarni w Čornowsie pola Kamjenza
Kruwi wysokofuježelnej we Wowsowje čo. 12.
Kruwa, wysokofuježelna, Kocź w Milorzu.
Tśi pschipuhchjene konje, w Rachlowje 36 p. Budyschina.
Kury młodźicźki, Wjesar w Jenkezach. — Palčikate kury na horje w Bukezach.

Pschistajacej pytaja:

Holzu do domu, Zschuka w Budyschinje na Jurjowej haśy 12a delka. — Wowrikowa w Lubiju, Schschachhof.
Bulang w Kulowje. — Thomschka, rěsnik w Kamjenzu.
Direktorka Bubowa w Lubiju.
Pjekarśi wuczownik, w Bischofzach, Großmann na Budyschiskej dróhy 49 a Ekelmann na Wulkej Hornjeležiskej haśy 3.

Wužitkowe drjewo

na na pschedań Budyschska rada: Jehlinowe schtomy a šoutki, leżaze na Kamjenzowej horje, pschi puću za Swabe ke kéki (Streitbusch), pschi Wotpoczinku (Ruhestein) a Wocźerschwjerni (Genesungsheim). Pošlicźenja hacj do soboty 22. januara pop. w 3 hodź. na Forstamt Wuischke.

Sšudnizy na pschesłužanje:

wutoru, 11. wulkeho rožka

w Kamjenzu dop. w 10 hodź.: Friserska toileta, friserske toiletowe blidło, njewołowa maschina, harmonium, myjne blido, schijazej maschini, ikony wós, njejeki stol, serwěrowańske blidło, piano, žonjaze kolo, schtórowe, dźěćęze stupnje, turnatśe stupnje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	8. 1.	7. 1.		8. 1.	7. 1.
Pšeńca	264-267	264-267	wuny	21-24,00	21-24,00
rožka	235-240	234 239	woka	22-24,00	22 24,00
nat. jećmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	14-14,50	14-14,50
nas. jećmjeń	192-205	192 205	žołte lupiny	14-15 00	14-15,00
wows	178-188	179-189	zeradella	22-26,00	21-26.00
kukurica	186-188	186-188	raps, wosušk	16,50	16,5
pšeńč. muka	35-37,5	35-37,75	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rožna muka	33-35,00	33-34,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13 25	13,25	běrnj. kruški	28 28,50	28 2?,00
žrane „	12,50	12,00	syno, 50 kg	2,75-2,35	2,75-3,35
raps			rožna słoma	1,70-2,03	1,70-2 05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,30
hróch	31-38,00	31 33,00	wowsna „	1,00-1,80	0,95-1,25
wioluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	1,00-1,30	0,95-1,2?

Płaćizny ręcznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

8. januara 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 479.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje ręzneje hódnosće hač do 6 lět .	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene .	56—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše .	49—52
Mjenje picowane wšěch starobow .	43—48

Byki 483.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje ręzneje hódnosće .	57—58
Połnomjasne, młódše .	52 - 54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše .	49 - 51
Spatne .	45—47

Jałojcy a kruwy: 1129.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje ręzneje hódnosće .	43—52
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje ręzneje hódnosće hač do 7 lět .	37—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy .	26—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy .	18—22
Mjenje a špatnje picowane .	—

Ćelata: 1750.

Najlěpše wukormjene .	63—95
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca .	65—80
Spatne .	52—60

Wowcy: 5519.

Młódše a starše wukormjene (2 družini) .	42—50
Starše wukormjene (3.) .	36—40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.) .	30—36

Swinje: 10608.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare .	81
Wukormjene .	80—81
Mjasne .	77 - 80
Spatne .	75—77
Rasey a kundrozy .	72—74

Wólne płaćizny w Budyšinje.

8. januara 1927.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaćizna	najnišša płaćizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	12.50	13,00
Rožka, nowa	70 „	11,50	11,75
Jećmjeń,	50 „	12,00	12.50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	9,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	3,75	4,50
Butra	1 „	3,60	4,60
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,10	1,20
„ „ „ k zasł.	50 „	1,30	1,60
„ z cypami młóćena	50 „	2,50	2,75
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	23,50
Rżana muka, 70%	50 „	19,25	19,50
Pšeńčne wotruby	50 „	6,25	7,00
Rżane wotruby	50 „	7,25	7,50
Jeja	1 štk.	0.18	0,18
Prosata 456 štuk	1 štk.	12,00	28.00

Z Łužicy.

* Se **Seiffhennersdorfa.** (Pschemėnjenje w zigarettowej industriji.) Drjezdźanska zigaretowa fabrika Yenidze wudźerżuje tu filialku, w kotrejž na 1000 dźěłacjerjow dźěła. Wjedniwstwo Drjezdźanskeje centrale chce nětko pschestajć, dale w Seiffhennersdorffej filialaj zigarety dźěłacj dać. Tu dyrbi jenoj kartonažowa industrija dale wobstajć. Gmejna wuschnosć jeno za pózowała, so by je tute wobjamknjenje sažy wróćiło. Direktzija pak na to pokazuje, so dźěło njeje doseć wuspěšne; tohodla dyrbi so zigaretowa indu-

frija w Drježdżanach zentralisowacj. Wožebje žebi wyše dawki tutu kroćel wuźadaju.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Burgstädta.** (Straschny tryst.) Pšched hosćenzom „Němskemu dubej“ sljesłsche wulki wožobowy awto na nawišatej dróhy. Wjazy młodych ludźi bě žo wokoło njeho zhromadźiło. Nadobo puschcźi jedyn z nich spinadło a cźežki awto poca po dróhy dele jěcź, pschezy spěchnischo a spěchnischo. Skónčnje prażny z wulkimi wotmachom do wulkeho wulkadneho wokna, kotrejž so dospołnje rozbi. Tej wós žo chětro wobschkodźi. Pschi tym bě žo też passant, kotryž w poźlednim wokomiku wuskoczi, mjes awtom a wokom rozmjatk.

Přilopk.

* **Khripa we Wróśkawju.** S njestajnym wjedrom je we Wróśkawju khripowa epidemija wudyrika. Pola powschitkownje khorobneje kaźy je žo žomo hižo nješchto tyšaz khornych zamołkwiło. Powschitkownje pak khorosćj nieje pschestraschna. —

* **Wonjezeješćenje pomnika.** W nowołětnej nozy je žo sa Erzbergera, Rathenawa a Eberta na Hohensteinje postajeny pomnik z cźerwjenej barbu polak. Sa njedoczinkami ględźa.

* **Wopaczneho Hohenzollernskeho prynza sajeli.** Se Kólna žo pisa: Hižo dołho pytaneho jebaka, kotryž žo sa barona Korffa z Litwy a sa Hohenzollernskeho prynza wudawajo wot kónca sańdzeneho léta w Grjedźnej Němskej, potom w Kólnje a južnej Němskej wustupowasche a tak wjele ludźi wobeje njetrjitiskich monarchistow sa kunstu pome, žu wcźera w Eiskirchenach sajeli a do Kólna dowjesli. S prawym mjenom wšak tutón nowoczažny jara wuspěschny Kópenik: Harry Domela, žwojeho powołanja kataršti dźěłaczeź. —

* **Se šapałkami hrajkajo žo špalikoj.** W bydlenju ratarja M. we Friedrichsfelde hrajkajchej žebi dźěśći je šapałkami a tak šožišchtej woheń. Wohnjowa wobora namaka dźěśći we womorje. 1½ léta stara holczka bě hižo morwa, mjes tym, so maćerju 5½ léta stareho hólca sažu do žiwjenja šhubjachu.

* **Khripa w Spaniskej dale pschiběra.** Khripowa epidemija w Spaniskej pschezy dale rośe. W Madridze žamym je schtwórtk 125 wožobow wumrěło, w Barcelonje pak je epidemija nješchto mało popuschćiła. —

* **Cźežke njeshoje na Hudsonje.** Kaž žo z Newyorka piša, jadźeže na Hudsonje wožobowa łódź do lodowych schkrutow. Na 100 wožobow žo z łódźe cźežny, 26 z nich žo zatepi. Cźežko wobschkodźena łódź žo podmuri. Kaž žebi myślał, je jich 12 shubjenych wožobow hišcźe we kabinach sawrjenych. —

Najnowiše z cyłeho swěta.

Spěšnu żelesniśi cźah je žo na ruskej žiśirskej żelesniży pola Arśakow zwróćił. 16 wožobow je žo morśo a 26 žo zranjko, mjes nimi 19 cźežko.

*

Kommunistiska strona w pokodnischej Chinje je strajk w Shanghaiu wobjamka. Strajk dyrbi wschitkich dźěłaczerjow pschećiwo wulkej mukrajanow sjednoczić. Hłowny roskasowaŕ w Shanghajskim wokrjesu je strajk zakasał a wjednikow lěwizny zwjazkow sajał.

*

Kantonske kommunistiske knježeństwo je pschećiwo pohnjenju amerikanskeho wójnskeho łódźiwa w chinesiskim morju protestowało, dokelž žo z tym chineska zamołstatnosć rani. W blišchim cźasu žo japanske, franzowske, jendželske a amerikanske wójnske łódźe pod jendželske wyschiske roskasowarstwo staja.

*

Pschi wulkim dźiwadłowym wohnju w Montrealu (w Kanadskej) je pjeca nětko 100 cźłowjekow žiwjenje shubiło.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Napłaćenja leżownoscźoweho dawka na 4. termiju 1926 maja žo w žamžnej wyšokosći haž 15. oktobra 1926 na 3. termiju

hač do 15. januara 1927

na pschihłušnichu wjesnu dawkowaju wotwjesć. Saplackjit pak žo dawk hakle po 15. januaru 1927, bja ma žo nimo dawka hišcźe kombźenśa dań, cźinje 10 prozentow, zaplacźiś. Kombźenśa dań, kotraž w jenotkowym padze mjenje haž 1 statnu hriwnu wucźini, žo wjelěra.

Hamtske hejtmanstwo jako wyschnosć leżowu dawka.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Za **Pančicy!** Rejwarki a rejwarjo, spěwne mocy a wopytowarjo swjedźenja: **srjedu**, 12. I., z dypkom 1/4 5 hodź. wotjědźemy wot Serb. Domu. — Sokolskej bratraj Šelcig a Brancka prosytaj so wo wotmołwu na připosł. dopisnicu. Zarjadowaŕ.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa přich. tydźeń **pjatk** (14. I.) wječor w „Kat. tow.“. Knježny 1/4 9 hodź., mužscy w 9 hodź. **Přińdźe pak wšitcy a z dypkom!** Dirigent. Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuja so **kóždu póndźelu** w Serb. kofejowni.

Bukecy. Naše „Serbske narodne towarstwo“ zmjeje přich. **njedźelu**, 16. wulk. rózka, pop. w 3 hodź. zhromadźiznu na wosadnej sali. Přednošk je knjez kantor Holan z Budyšinka přećelnje přilubił. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Hrodźišćo. Narańša serbska „Župa Hrodźišćo“ zmjeje swoju lětušu hłownu zhromadźiznu přich. **njedźelu**, 16. januara, w Zendźic hosćencu w Rakojdach, a to wječor w 7 hodź. Dnjowy porjad: 1. Wólby za předsydu, pokładnika atd.; 2. rozprawa wo skutkowanju župy w minjenym lěće; 3. wšelčizny. — Po tutym porjedźe je zajimawy swětłowobrazowy přednošk „Błóta“ z 50 wobrazami. Wo prawje bohaty wopyt wšěch Serbow nasheje wokoliny, hač je sobustaw našeho towarstwa abo nic, prosy předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ spěwa tón tydźeń **srjedu** wječor z dypkom 8 hodź. w **Njechornju.** Dla předstejaceho swjedźenja njech tola wšitcy přińdu. Hosćo su nam też lubje witani. Dirigent.

Lipsk. Naše „Serbske bilido“ skhadźuje so **kóždy tydźeń wutoru** wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Malešecy. Jednota „Sokoł“ ma **dźensa** póndźelu wječor w 6 hodź. zwučowanje za dźěći. — **Wutoru:** za bratrow a sotry. — Kapała ma wutoru pruhu w Brěžyneey.

Ralbicy. Jednota **Sokoł zwučuje kóždu wutoru** wječor we 8 hodź.

Wotrow. Naša „Jednota Sokoł“ wotměje **jutře wutoru** wječor we 8 hodź. pola Juršec swoju měsačnu zhromadźiznu. — Jedźnač budże so dla swjedźenja, kiž so 23. I. we Wotrowje wotměje. Tohodla so należnje prosy, zo by kóždy sobustaw přitomny był. Tez nowe sobustawy so přijimaja. Starosta.

Zwjazk serb. spěwanskich towarstwow. Přihłowne posedźenje w lěće 1927 wotměje so sobotu, 15. jan., pop. z dypkom 4 hodź. w „Běłym Konju“. Nuzna je přitomnosć wšěch dirigentow a předsydow; spěwarjo a spěwarki, kaž też hosćo su lubje witani! Dnjowy porjad: a) zanjdźenosć a naše dźěło — posledni koncert a zlibowanje, b) přichodne dźěło a jutrowny koncert 20. IV. 27 „Naležo“ wot K. A. Kocora, hudźbne rozjasnjenje; c) rozprawy; d) nowowólby; namjety a wšelčizny. Kóždy njech sebi tola dosć časa wozmje k tutemu ważnemu posedźenju. Z bratrowskim postrowom

Bjarn. Krawc, hł. předsyda
Jurij Słodeńk, hł. dirigent.

Čitowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžanach. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Srjedu, 12. jan. :: Štwórtk, 13. jan.

2 zbytknej dnjej

(Rester-Tage)

zbytki - wotrěžane zbytki - coupony

židźane — wołmjane — bałmjane

za bluzy, žonjace wobleki, suknje hodźace

:-: na tutych dnjach tunjo předawam :-:

zymske mantle

nětkle jara tunje

Jan Jurij Pahn

w Budyšinje

na Hłownem torhošću :-: rózk Žitneje hasy

Kóždy

čitaŕ Serbskich Nowin njech sebi swoju

serbsku wotporhansku

protyku

pola swojeho dowěrnika „Serb. Nowin“

skaza

abo sebi ju w Serbskej knihafni w Serbskim Domje w Budyšinje za 75 pj. sam wotwza

Łožowe damasty

běłosmuh. počehnjenja, łožowe płachty, najl. wupjerki, pisane łožowe nawobleńcanja kupujeće jara tunjo pola **K. Erler**, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znapředa hosćenca „Stern“. Ręcu serbsku!

Pjekarskeho wučobnika

pyta pjekarski mištr

Paul Tretschk

w Khrósćicach.

Hólc

kotryž jutry šulu wukhodźi, pyta so na šiwnosć z jenym konjom. Zhonić we wud. „Serb. Nowin“.

Copły kholowy, kožuše nohajcy, stalčiki pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónpryncowym mосće.

Sserbjo

podpjerajće žiwjoe

Serbske Nowiny.

Najwjetši skład w měšće!

spanske jstwy wšěch drjewowych druzin a po wšěch płaćiznach

jedźne jstwy tehorunja z 150—240 cm žerokim blifetom

knježeske jstwy tehorunja z 110—240 cm žerokim knihow. khamorom

Dydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměsnje 2

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk. wótli sobotu, 8. hač do soboty, 15. I. 27

pućowanje do Šwicy,

Schaffhausen, Luzern, Freiburg, Lausanne, Genf.

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe kholowški podłožki, šćalički za předki, šćalički za pažant. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwjo na

Sanitatny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šulečkimi wrotami 2.

2 młodaj sylnaj

ganzoraj

šitaj na předań

w Draždźišću čo. 18

Wysokosuśelna **kruwa**

a dwaj běłaj staj na předań abo za 1½ cent. žežke swinjo k samjenjenju pola Grafa we Šulišanach nola Kulowa.

Vogtländske wumjatake **gardiny**

kupujeće stajnje tunjo pola **K. Erler**, na Žitnych wikach 11, znapřeć. hosć. „Stern“. Ręcu serbski.

Po krótkej khorosći, derje wobstarany ze swjatymi sakramentami, zemrě zańdzenu sobotu popołdnju mój starosćiwy mandźelski, naš lubowany swak a wuj

časnikaŕ

Michał Mikela

z Kukowa

w starobje 66 lět a budże srjedu 12. januara dopołdnja w 9 hodźinach w Khrósćicach pokhowany.

W mjenje zrudźenych zawostajenych

Marja Mikelowa rodź. Pjechec.

W Kukowje, 10. januara 1927.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na póšce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec kniničišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 6 **Budyšin — Wutoru, 11. januara 1927 — Bautzen** **Lětnik 56**

K „bojej Łužiskich Serbow".

Kaž je znate, je „Berliner Tageblatt" jako prěnje nowina rozprawu wo Bělogrodskim šerbskim konzercu pschinjesł. Znate też je, so bě tuta rozprawa jara jenostronišy barbjena, a so je dopisowar „Berliner Tagebl." w Bělogrodze pak jara hubjenje informowany byl, abo schtož je hórje, s wotpohladom wopaznje swojej nowinje rozprawjak. Dokelž je potajkim mjenowana demokratiska nowina se swojej rozprawu a pschisponmjenjemi k njej naskork dala k wschemu dalschemu z dźela njewyschnemu pišanju wo šanu na šebi bjespororne Bělogrodskej naležnosći, je kujes Skala, redaktor mjeńschinowskeho cžasopisa „Kulturwehr" „Berliner Tagebl." rosjasnjenje wo najpowmjenjenej naležnosći pschipósłał, s dobom s redakziju tuteje nowiny wujednarschi, so je też wojewi. Hacž dotal pak tuta demokratiska nowina njeje sa trěbne měła, rosjasnjazy dopiš wocžišćejcej, schtož by tola cžim prjedy dyrbjała, dokelž je jako prěnja wopaznosće do šwěta rosschérjała. S teho je snowa widźeć, so wěste němske nowiny — a šamo tak mjenowane demokratiske — two objektiwne powuczenje njerodźa, ale so dźeńa na kóždy pad schcžuwarcź. So dyrbu naschi cytarjo šami wo naležnosći šudźicej mócht, podamy jim we schéhowazym wot „němskich nowin" **wotpokazany** dopiš:

„Berlinski Tageblatt" wojewi we ranšchim wudawku se 4. januara t. l. telegram swojeho korrespondenta se Bělograda, w kotrymž šo wo wulkim politiskim wustupje w awli tamnischeje univerzity pišа.

Nochcjo pruhowacź tutón telegram po jeho matezrielnej stronzy — schtož je jenož mózno, hdyž šo też tajzy fiksischa, kiž šu tam pódła byli — njech je mi jako Łužiskemu Serbej dowolene, k Bělogradskemu podawkej a komentarej Berlinskeho „Tageblatta" schéhowaze nasponnicź. Serbja njejšu šo ani s offizielnuje strony, ani k politiskim šameram do Bělograda pschesrožyli. Pschesproschenje wukhadźesche wot sapółšlanza Dzamonja. Njejednasche šo wo politiku demonstrazju, wjele mjenje hischcze wo propraganu pschećiwo Němskej. To wutkadża hižo s teho, so bě šo pschesproschenje s zyle privatneje strony stało, a jenož sa koncert płacźiło a so njejšej pschesproschenej knjeżnje, Lenka a Liška Ssnolerjej, zenje a nihdże politizy wustupowałej. So pak je šo też nic politiskim położenju Łužiczanow pschi šwjatocžnosći na universiscze rěcžało, we tom njewidźu niczo njerschébne a njemóžu to też jako bjeskutnosć wobhladacź, dokelž to niczo noweho njeje pschi taykich fkladnosćach. Też němšće narodne mjeńschiny w zušych ſtatach šebi prawo cžinja, so šwonka šwojich ſtatow, w kotrychž bydla, a wotšebje we šwojim macžeršim ſtaće na nich dźiwaju. Łužišy Serbja šmědża pak s cžim wjeschim prawom wocžakowacź a šo nadźeć, so trschć šłowjanske luby sa jich położenje šo sajimaju, dokelž ſtat, kotrehož ſtaczenju woni šu, jich žadanja na kulturnym polu bohužel na njejamolwite waschnje sanjechanca.

So to žane hole słowa njejšu, kotrež njemohle šo dopokasacź, to wobšmědcźi też — wot wscheho druheho wothladujo — nastawk w Berlinskim „Tageblattu" šamom.

Tam pišasche 28. měrza 1926 G. M. Klötzel po šwojim puczowanju po Łužicy mjes druhim:

So šo jim (Serbam) poměry w dowójnišej Němskej je šwojim hakatišmom njelubjachu, šo šamo wot šo rosumi, hačzrunjež bě krute nazionalne šmyšlenje Serbow bojcź šnate . . . Bohužel njejšu wobšteznosće pola Serbow też w nětcžišchej republiku na žadyn pad šrježelaze. Njedźiwajcy wschěch nalhanjenjam němskich mjeńschinow s nationalnej politiku druhich ſtatow njejšu šo pschišłuschne instanzy rošsudźicź mohle, Serbam jich šnadne, bjes dwěla wopraranjene pschecza bopjelnicź, kotrež w nastupanju jich narodnosće a rěcže haja. A woprawdźe šo ire Delnjej Łužicy nihdże w schulach šerbšay njewuzi, schulske wyschnosće w Khocźebušu hromadźe s nationalistiskimi zyrkwinskimi wyschnoscźemi sanjechaju tre wustawje położene prawa a schłodźa Serbšwow, hdźež jenož móża. Haj, je šo šamo stało, so šu wuczerjo šwojim schulskim bźećom satakali, se starschimi doma šerbšay rěcźecź! Tajka wusmomyšlna . . . politika je němskeje republiki njehódna. Nimo toho je też hłupa. Wjeseli bychmy dyrbjeli bycź, so mamy narodnu mjeńschinu w Němskej, ke kotrejž bychmy mohli poměr ſtata tak w duchu prawnosće a snjeżliwosće wutworicź, so by to pschikładnje było sa traschnje wobhladzenja, kotrež němskim mjeńschinam we druhich krajach pschejemy. Kak mózemy Mušolinej nawschcžo stupicź, (kotryž tirolskich Němcow połkcźowaschce: pschisp. pschet.), hdyž horstka Mušolinkow najmjenschcžeho formata w Khocźebušu a Budyschinje bjes šmyšła a rosoma germanisuje.

Wuręcźe tutych kuježi šu pschederje pschewidźecź, so by šo hakle wo nimi dołho rěcźecź dyrbjało.

Tutomu pschešwědcźenju, kotrež je Klötzel, studujo poměry w Sserbow we Łužicy šamej, dobył, njechcam niczo dale pschispomnicź, hacž to, so šo wokoło 1918 nastata a nětko w Bělogrodze pschednjeješena baseń po šmyšlu je Klötzelowymi wuwjedźenjemi kryje.

Jan Skała.

Dr. Curtius dace němske knjeżerstwo prawicy wutworić.

Wjednikaj němšeje ludoweje strony dr. Curtius a dr. Scholz staj rozrěcźenje s wjednikomaj němskonazionalneje fraźije němšeho žejma Hrabju Westarpom a s Lindeinerom-Wildauom wo wuhladach wutworjenja knjeżerstwa pschez dr. Curtiusa mělo.

Jedunaja mjes němskonazionalnymi a němšej ludowej stronu staj k wuntoschkej dowjedźoj, so je dr. Curtius, hdyž bě jemu němski president k temu poruczność dał, pschihłokowanje wobeju stronow k dalschemu jednanju wo możnosći wutworjenja knjeżerstwa dostał.

Do jědźaceho železnischeho cźaha s kamjenjemi mjetali.

Pjatk dopoldnja wokoło 5 hodźin šu šo w Hornjej Schlezyskej pschi Groß-Gondernschim šastanischcźu do ludźaceho cźaha kamjenje mjetake. S tym je šo jedyn Barlinski puczowar thžko cźeko ranił. Pondźelu šu jako winikowe dweju dwanaccźelětneju hólzow wuhladźili a sajeli.

Wopomnjeńſki spiš wo wotebèranju narodźenjow.

Němske ministerstwo šnutskownych naležnosćow němskemu žejmej w bližšim cźašu wopomnjeńſki spiš wo ſtrachach pschedpokoji, kotrež s wotbèranja narodźenjow nastawaju.

Litewske knjeżerstwo posedźenje Klajpedskeho sejma zakazało.

Klajpedski (Memelske) kommandant je šandźenu njedźelu swołane pożedźenje, prěnje po pschewróce w Litwje, sakasał. S pišmom na presidium je Klajpedski gouverneur sakasnju wojerskeho kommandantu potwerdźił. Hdy. by jejm njedźiwajcy teho wuradowoał, by won ša sczpytli samotwity byk. Wojerski kommandant šo je swojej sakasnju na 12. staw Klajpedskeho ſtatuta sejera. Po jeho mènjenju by gouverneur šměk jejm psched 21. januarom k wuradnemu pożedźenju swołacź.

*

Kaž šo s Wilna powě, šu litewske wyschnosće 150 Polakow s Litwy wupokasale.

Siejšco Pólskeje k susodam.

We wušławje internazionalneho šlědźenja je swonkowny minister Salesli njedźelu wjeczor rěcź měł, kotraž bě wosebje na adrešu Němskeje složena. Wona je se swojej wótrosću kaž bomba ſkutkowała. Minister porok rošsudnje wotpokasa, so je Pólska wojpjet njesu franiła. Niz **Pólska, ale Němska njeje šo namjesnych postajenjow w nastupanju zušych njesow dźerżała.**

Pólska politika napschećo Němskeje šo prózuje najlépsche žušodne pomèry nawjasacź, kotrež šu wożebje w hospodarskim nastupanju runje tak w sajimje Němskeje kaž Pólskeje . Pólske knjeżerstwo nochce pak tele dobre žušodne pomèry na žane waschnje sa płacźijnu nekajkich pschihłowolenjow pschi wjeczornej mjedy dozwicź. Minister z docasom praji, so **Pólska sa žanu płacźijnu ani dlónje semje w Pomorskej a Schlezyskej Němskej njewotstupi.**

Salesli potom wo pomèrje k Rušej rěcźejsche. Pólska politika šo njedźiwajo na wěste wobrazenosće w sandźenosći s wolu wodźeć dawa, měr sakhowacź a internazionalne inwonatosće, s wobeju stronow pschijate, kruże dopjelnicź. Pólska budże to też w pschichodze cźinicź. **Dospolna njewotwijnosć baltiskich ſtatow** je jena s kasnjow pólskeje politiki. Powědanje, so Pólska sa nadźenjetymom nad baltiskimi ſtatami žada, je dospołnje njerosumne. Litwa je jedyn s tych baltiskich ſtatow, k kotrymž taiteje pomèry njeje, kajkuž by šebi Pólska pschała. Minister šo nadźija, so Litwa pricžy abo posdźischo sapschimnje, so njemóże w šamomordarskej politizy wostacź, i kotrejž šo nětkole wodźi.

Nowopostajenje južnošłowjanskeje politiki napschećo Italiji.

Kaž Bělogradske nowiny pischu, ſkupschtina Nettunisti italisko-južnošłowjanſki swjask pschecźelſtwa njepotwerdźi. Nowiny pschinjeju naſtawki wo nowym složenju južnošłowjanskeje politiki, kotraž mjes druhim na to pódźe, so by šo dospołny bjeſtrach pschecźiwo imperialiſtiskim planam Italiſkeje pschi ranšchim brjóły Adriatiſcheho morja dozpił.

Wokolne prašenje „Echo de Pariz".

Kaž druſy franzowizy generalojo je šo też prjedawſchi kabinettowy direktor pod Clemenceauom, general Mordacq sa to wuprajił, so dyrbi šo Porheinſka dale s franzowſtim wójſkom wobhładana dźerżecź. Po jeho mènjenju tole praſchenje to šame wojnamjenja kaž praſchenje, hacź dże Franzowſka měr abo wójnu. Wón dale praji: Hdyž Franzowſka ſa měrom žada a my mamy po wulkich woporach, kotrež šmy sa měr pschinjeſli, prawo na to —, je jenož jedyn krědł: Dyrbimy šo Verſailleſkeho ſrěcźenja dźerżecź a we wotšełitym padźe Porhienſku tak dołho wobhładacź dyrbjeć, hacź je Němſka khutnje dopokasły sa to dała, so šebi teho runje ſprawnje měr pscheje. To pak šo dźenſa hiſchcze njeſawa."

General Mordacq na pożled praji: Kaž dołho němſzy republikanojo mózy w rukach njedźerża, by ſ hrěchom pschećiwo Franzowſkej było, wězowne rukowanja Verſailleſkeho ſrěcźenja ſpuſchcźicź. Najlépſchej a najſolidniſchej tychle wězownych garantijow ſtej na jenej ſtronje **wobhładanje Porheinſke a dale wutwuczene k wojowanju hotowe wójſka.** Dyrbimy teho dla wobronjeni wostacź a njejměnu pschede wſchěmi ſchkit wotpokźicź, ſ kotrymž je nam wobhładzenje Porheinſkeje.

Francowske zenatowe wołby.

Pożlednje dny ſandźeneho tydźenja je šo w Franzowſkej tſecźina dobuſtawow ſenatu wuſwolika. Mjes lewizu a prawizu šo ſ wólbnym wunoſchkom njeje wjele ſchemeniło. Roſpjerſchenje ſtronow lewizy je k dobrycźu ſozialiſtow dowjedło, kotříž šu ſchcžinace mandatow dobyli. Woni móża šo nětko ſami frakziju ſakoźicź. Podleželi šu je ſnatych politikow ſenatowy preſident de Selves, general Tauſlieb, dale ſenator Billiet a ſozialiſtiſki ſapółkanz a Straßburgſki měſchcźanoſta Peirota, dale prjedawſchi republizny preſident Millerand. Wſcho hromadźe je šo 67 ſenatorow ſnowa wuſwolikło, mjes tym ſo 41 ſenatorow nowych do ſenata ſaſtupi.

Walejſki prynz ſ konjom ſnjeſbožu.

Po powěſći ſ Londona je Walejſki prynz ſašo ras ſ konjom padnył. Pschi tym je šebi ſhibadło lewoje ruki ſranił.

Sbėžk na wjeczornej Sumatrje.

Położenje w ſbėžkowym kraju je po powěſćach wot tam dla dowěrjenja njehódneho ſadźerżenja wſchelakich dop . . nych jara njewěſte. Snamjenja na to pokaſuja, so šo rózne wobſtejnoſći na nowy nadběh pschećiwo hollandſkim wojerſkim ſtražnikam tehole kraja hotuje. W Silvenkangſkim wokrjeżu ju haž dotal 550 ſbėžkarjow ſajeli. Jenoho ſ ſłownych wjedniſkow kommunistiſkich organiſazijow šu w Soluku ſajeli.

Wójna w Chinje.

Hrózbne podawki w Kiukiangu.

Kaž šo ſ Kiukianga, wulkeho wikowańſkeho měſta pschi Deluim běhu rěli Jangtſe mjes Hankawom a Shanghajom, powě, šu šo tamniſchi wukrajenjo ležbna ſmjerćji wuthawali, hdyž šu měſto wopuſcźili. Njembre ludowe cźrjódy ſu šo do wukrajanſkeho měſta dobyle a jón wurubicź pokuſe. W pożlednim wokomiku šo na kraju wušadźenym namórſkim wojakam poradił, wobydlerſtwo zyłeje europiſkeje kolonije ſhromadźicź a do pschiſtawa dowjeſcź, wokoło kotreho Chineſojo zyzhnowachu. Jenoż natykujene bajonetty namórſkich wojakow jich wodźerjachu, wukrajanow ſarutbacź. Hdyž šu wukrajenjo hotowachu, šo do kanonſkich cźołmow podaċ, cźrjódźina njendroſcź tak pschidźerašche, so šo kordon namórſkich wojakow pſchetorhny. We wokomiku najwjeſelſcheho ſtracha kommandant ſtotille kanonſkich cźołmow pschikaza, nekotre króć hłepe patrony pschicźiżiwo krejżacznej cźrjódze wutřelicź. Salwa ſawrjeſka a cźrjóda roſkeſeka. Pryedy hacź mójeſche šo ſašo ſhromadźicź, bechu šo Eu-

ropjenje ƒo hižo bo kanonskich cžołnowo dowjedło, kšwj hnydom ƒ brjoha wotjedžechu.

W japanskich wojakach w europiskim žydliskežu w tu kymilu bobrija knježi. Wšcha domy su wurubjene a ƒ pjela wupieščene. Kantonskim wjelchnoscžam njeje ƒo hacž dotal poradžiło, porjad wobnowiwšy. Nad jendželskim konsulatom Kantonska khorhoj smahuje. S tjoch wosobow wobstejaza kommitžija Wuhan, nowe khowne mešto Kantonskeho knježenstwa, sarjaduje. Tole kommitžija ze ſwonkownoho militara Eugena Cžena, Su-ſo, ƒyna Sun Yat-ſena a wšeſkeho Twronza wobſteži.

Cžeže wohroženje Shanghaia.

Kaž ƒo ƒ Washingtona powš, ƒu tam njepokojaze Poswješe je Shanghaia doſchle. Pſched Shanghaiom je nehdže pok miliona Chinezow ſhromadzenych, kotrjž ƒo hotuja, ƒo do wutkrajnych žydliſchczow dobyć. W mešcže je pježa wobleſnjenſki ſtaw pſchipowedženy. Wſchitzy dobrowólnizy ƒu ƒo k bronjenu ſawolali. Nowinšzy dopiſarjo na to pokazuja, ƒo może k kubaizy dończ.

Petrolej z pričinu konflikta mjez Mexikom a Ameriku.

Preſident Calles je w narodnym palazu pſched wotpółdnjanſi mešczjanow Sjednoczenych ſtatow połoženje Amiriki ſpomnjenja hódnu rěcz, w kotrejž mjes druhim na napjatoſcž mjes Mexikom a Sjednoczenymi ſtatami praji:

„Pſchicžina tuchwilneho diplomatiſkeho konflikta njeje Ameriku a Mexikom może ƒo ſ jenym ſkowom wupraicz — **petrolej.** Schtož mje naſtupa, ƒym rad ſwólnjmy, konflikt, hdy by tryeba było, Haagſkemu rosrihowanju ſudej pſchedpołożicz, hacž tunje mam tajku krocžel tak dałeko ſa ſtraſchnu. dokelž ſu rosrihowanje ſudy pſchez pſchichilne, **ſyntiſchemu ludej lepſchinu dacž. Ale wěſcže ſ wójnje mjes mexikanſkim ludom a Sjednoczenymi ſtatami njedoidže.**“

Calles też na Nikaraguanſku naležnoſcž ſpomni, prajiſy, ſo ſtej tam nětkole dwě knježeſtwje, ſ kotrejž je jene ſakoniſke, druh pak ƒo na namóz ſakonje, Mexikanſke knježeſtwo je wěſo prěniſke pſchipóſnało. W naſtupanju **ſunitskownych njemérow w Mexiku** preſident pſchiſna, ſo ƒu ſo khětro roſcherſche a ſo wobcežowaſche, ſo mała liczba połnóznoamerikanſkich kapitalistow ſwój wliw pſchi Washingtonſkim knježeſtwje k temu wužije, ſo bychu ſpytale, jo pohnuc, ſo by tele njeměry podpjeralo.

Pſchibywaze pſchežiwjenje pſcheczíwa Coolidgej.

W Sjednoczenych ſtatach pſchežiwjenje pſcheczíwa knježeſtwowej politizy w ſyridnej Ameriziy w Mexiku pſchibywa a je wótry wotbłoß w repreſentantſkim domje namakało. Demokrat Hudſtrom nabdeh pſcheczíwo knježeſtwu nawjedowaſche. Wón knježeſtwo winowaſche, ſo ſyſtematiſky na wójnu ſ Mexikom dźela. Hudſkeſtom dale praji, ſo je 90 procentow luda pſcheczíwo tajkej wójnje, a ſadaſche, ſo hyſchtaj preſident Coolidge a ſtatny ſekretar Kellog dyrbjałoſ ſ prěnim regimentom, kotryž by k ſkonceje ſchoł, ſobu cžahnyć. „Wobroczjam ſo pſcheczíwo tomu, ſo ƒo jedyn Amerizan pſcheczíwo Mexikej pósčele, ſo by petrolejowym towarſtwam ſurowiſ, dividendu wupłacžiz. Njemózu pſchihładowacž, kak naſch kraj ƒo do pokojenja maneworuje, kotrejž dyrbi njewukhilnje k wójnje dowjeſcž, a ja pſcheczíwo knježeſtwowej politizy proteſtuju.

W ſenacze ſenator Wheeler debattu wotewri a ƒo wopraſcha, cžehodla knježeſtwo njeje też namóſtſkich wojakow pſcheczíwo Ruſſej a Jtaliſej pósłało, hdyž tam revolucija wudyri. Sjednoczene ſtaty ſu wojakow do Nikaraguy poſłale, dokelž je to **maly kraj** a ƒo njemóže wobaraczˇ, a dokelž może ſajimy na ſafroczenje cžiſchcža. S wulkim njepravom je, amerikanſki lud njejažaju do wójny ſaſchmalcžaz a mlode cžłowjeze živjenja petrolejowym ſajimam wopruwacˇ.

Pſchibéraze njeměry w Mexiku.

Po powjeſcžach ſ Mexika ƒu ſdežarjo w Jaliſkowſkim ſtacze tři želeſniſke mosty do powětra buchli. Wojeſke pſchewodżaze muzſtwa želeſniſkich cžahow ƒu ſo pobyłnike. Pola Cerro Callejonaſ ƒu ſdežarjo pjeć wosbowow morili.

Na hońtwje ſa mexikanſkimi munizijſkimi łódjemi.

W Menaguaſkim pſchiſtawje ſtejazy amerikanſki ſtatnik „Galveſtone“ je wujeł, ſo by mexikanſke łódje ſ munizijſkim nakładom łoził. Pohlednje amerikanſke wójnſke łódje, kotrež ƒu do Sdrjedżeneje Ameriki woješe, ƒu wobcežeje wojakow ſobu wſake, kotrež maja ƒo na mórſki brjóh wuſadzicˇ.

Pjatnacže połnóznoamerikanſkich wójnſkich łódjow we Nikaragui.

We Washingtonſkim knježeſtwje ſ wurjadnej **napjatoſzju a nervoſnoſzju dalſche roswicže podawkow wočakuja.** Sa krótki cžaſ dyrbi ƒo roſſadzicˇ, hacž nikaraguaſka-naležnoſcž k ſjawnemu ſaſtajenju diplomatiſkeho wobkhoda mjes Sjednoczenymi ſtatami a Mexikom poſtedže. Knježeſtwo poczina tym politikam, kotříž, kaž ſenator Borrah a jeho pſchiſwiſowarjo, ſakroczenje ro Nikaragui ſahudzuja, napſchecžo ſtupacˇ. W Běłym domje ƒo ſ wulkim derasom na to pokaſuje, ſo je ƒo knježeſtwo roſſadzicˇ, revoluziju w Nikaragui na łóżbe może waſchnje potłóczicˇ a ſtwěrz dopokaſacˇ, ſo je pſchipóſnaze Diazowoho knježeſtwa ſe Sjednoczenymi ſtatami wjazy dyžli proſtne mathnjenje.

S knježeſtwa ƒu praji, ſo je hižo pjatnacže wójnſkich łódjow a 4000 namórſkich wojałow w Nikaragui abo ſo k njej jedže, a ſo ƒo ſ tym bórzy wumiſuje, ſo ƒo njepjecženoſcže mjes knježeſtwowym wójſkom a ſdežarjemi ſaſtaja.

Němſke pſcheczahowanje do Ameriki ſo ſamjeſuje.

Preſident Sjednoczenych ſtatow połnóznoje Ameriki je kongreſej nowu pſchedłohu wo pſchiczahowanju do Sjednoczenych ſtatow pſchepodał. Po njej ƒo liczba němſkich pſcheczahowarjow ſ 51 227 na 23 438 łětnje ſniži.

Ze Serbow.

Budowiſka.

Wutora, 11. wulkeho rJžka.

† 1923 njebohajazy ſprawny a razny wojowař za swój ſerbſki narod Jakub Bjenč w Kamjenej pola Radworja, zmołwity redaktor Serb. Now. —

† 1926 w Haslowje ſerbſki herc Arnošt Bermich, kotrehož džěd běše hižo ze ſławnym hercom,

Polne běłych rózow wokna kčěja,
Hdyž do **běłych** barbow zyma přima,
Wonka na ſanjach ſo lubi pěſni,
W łóſtnej rejey ſpěwa běłej pyše.
Hdyž na kožuſk hońtwjeř ſ třělby ſaje.
Cišinſki.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 736, hygrometer +1, thermometer we dnjo +8. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer we nozy +5. Wuhłady na njeſtajne wjedro. — Wotſtanje mile a mačzałe. W połnocy cžahaja nižiny nimo. Te ſadžiwaja, ſo ſo tam ſyma wurwiže, dokelž njebjo ſamrócžeze wotſtanje. Nad Bilkahorſkim ſalibwom (morjo mjes Franzowſkej a Schpanſkej) leži wyſchina. S teje k nam cžopłe wětry pſchiſłuchaja. Sdaſa ſo tale wyſchina **na bórzy hacž k nam** pſchečženje, potom ſnajmjenſcža maczenje pſchestanje. — Jutſe ſrjedu ſtudża ſłónczko 8,09 hodź. a hłowa ſo 4,08 hodź. Mětarſki hłudża pſchipołdnju 12,31 hodź. a hłowa ſo na ranje 2,03 hodź.

— **Firma Ludwig Heinlein** w **Budyſchinje** ſwjeczeſche ſandżenu njedżelu ſwój **50letny wobkhodny ju-**

bilej. Hižo **ſobotu wupyſchene piwowe auta po měſcže** jěchachu a wobydlerſtwu jubitej pſchipowědachu.

— **Cžeže njeſboże** ſta ſo njedżelu wjeczor wokoło 7 hodź. pſchi želeſniſkim pſchekhodże w Natarjezach. Młodeho muzſkeho ƒ Bolborz, kiž ſ ſyrkuſa dźeſche a ſwoje koło cžerſcheše, wot ſadu **motorowy** koleſař pſchejedże; **wobžarujomny** ſebi **nohu** niže kolena ſłama. Jeho najprjedy do **thžkt** želeſniſkeho pſcheſthodneho ſtražnika dopjeżechu a **poſdžiſcho** ſ autom dobrowólneje Sanitetneje **kolony** do Budyſchkeje měſchczjańſkeje khorownje dowjeſchu.

— **3200 podpiſmow ſa ludowe roſſudzenje** dla pſchemjenjenja ſ 78 zíwilneho proczeſoweho porjada k woſtronjenju wobſtejazeho nuſowanja, ſo dyrbi cžłowjek pſched krajnym ſudom rěcznika mecz, je knjes Wirth ſe Stróže pola Rakeż w ſandżenym lécže nahromadźił. Tu pak ſ Kamjenſkej měſchczańſkej radu do **konflikta pſchińdże.** Ludowe roſſudżenje wo wuſtawiznju wjeſchow **wak** jeho wot tohoſe pſchedewjazeza **wotwobroczi.** S teje pſchicžiny pſchiwobroczi ƒo wón k ſ pſchihłapowanemu ſakonjej a fotografowanje pſcheczíwnikow ſtólpłahowazeho ſakonja w Bukezach je drje hiſchcže derje w pomjatku. Tola też tón ſakoń je ſa njeho wotbyły. Nětko pak dha pſcheczíwnikow § 3, 2 rybařſkeho ſakonja powuczjeż a ſ tomuſe ſamérej wotmiż njedżelu pop. w 1 hodź. w Ralbicžanſkim hoſcženzu ſhromadżiſnu. Rosprawa wo ſhromadżiſnje ƒo nam hiſchcže njeje podawa.

Z Radworja. 36 lět dołho ſkutkowaše na tudomnej ludowej ſuli knježna Marija Grubertec jako wučerka za ſiče. Dołha to noha, ale Radwořſka Hankeo Marija (pod tutym mjenom je wona daloko a ſěroko znata) je je přetrała. Mzda, kotruž dostawaše, bě wſak jara mała, ale najebać tolo njeſeběcžanje, na žadyn dżak hladajcy wukonjowaše swoje ćežke zastojnſtwo, zo bychu naše ſerbſke holey ſerbſku wučbu dostawajcy čim lěpje ſić a płatać a nohajcy dźělać nawukniłe, ſtož je drje za dobru serbsku hospozu sobu najwažniše nimo warjenja. Lětſa nětko złoži swoje zastojnſtwo, dokelž jej to lěkař ſłabeje wutroby dła radżeše. Z wulkej spokojnoſću a z dźakownoſću zhladuje dźensa cyła wosada na bohate skutkowanje Hankeo Marije, wosebje pak jeje nehdyšne šulerki, wo kotrež je sebi wšu prócu dawała. Też na tutom městnje słuša jej zjawny dżak. Njech hišće nětko prawje dołho dale skutkuje jako dobra serbska šwałca! — Nowa wučerka za šiče je sotra Brigita, kotraž hižo w holcej pokračowanſkej šuli wučbu w šiću a warjenju dawa. Tučnsnje wopytuje hišće kurzy na dalše wuwučenje za dalše pruhowanja.

S **Korjymja.** Sańdżenu ſobotu tudomny, pſches 60 lět ſtary cžełła Ludwig Horuſchizki ſ płumowym ſajeżowym wo **ſiwjenje** pſchińdże. Horuſchizkeho, kiž bě ſam domach woſtał, **jeho** dźěcži, **jako** domoj pſchińdżechu, **morjeho na ſofje nadeńdżechu. Horuſchizki** je ſebi najiſtrje kofeja ſwaricž dżeł, je **płun wotwjertnył,** ale ſapomnił ſapalicž. Prjeczˇ cžiſtnjena ſapałka, kotruž namakachu, pak też ſtónczne na to pokaſuje, ſo je **pjomjo haſkło,** bjes toho ſo je jo Horuſchizki **pytnył.**

S **Wjeleczina.** (Wo pósče na dwórniſchczu.) Dokelž **ſłužbne cumnoſcže** na dwórniſchczu **wjazy njebożachu,** je ƒo dotal we dwórniſchczowym **twarjenju ſamóſtatnje** na pośta do wſy pſchepokojiła.

S **Kotez.** Dobry wopyt měſeſche ſandżenu ſchtwórtk **w hoſczenzu** pſchi dróży miſijonſki wjeczor **Kotowſkeje** wošadby. Po wutrohnym pośtrowjenju wošadneho ſarja pokaſowaſche **miſijonar** bratrowſkeje **gmejny Schubert,** kiž je 32 lět dołho mjes Sumu-Indianami pſchi Moſkitowſkim mórſkim hrjoſy w **miſijonſkej ſłužbje ſkutkował,** na zimaze waſchnje, **kak** ƒu hiſchcže dżensa **tamniſche** ſpłachi **Indianow we wérje a nałożkach** prjedownikow ſakorjenjeni a jeczi a **kak** próſniwy je pucž, po kotrymž ƒo dobywjeřſka móz evangelija wopriwadže do **nich** dobudże. Do cžełkotow a rjanoſczow wotkamknjenja kraja, ſakoženja miſijonſkeje ſtazije a wukinjene rěcže mjes Wakamba-cžornuchami narańſcheje Afriki

Nanojo a synojo.

Roman Jwana S. Turgenjewa.

8] (Pokračowanje.)

Spěſchne krocžele běchu žłyſchcež, a Arkadij ſaſtupi na terasu. — „Mój ƒmoj ſo ſpóſnaloj, nano!“ ſawoła wón ſ wuraſom radoſtneho a ſławneho dobycža we wobliczu. „Feodoſzija Nikolajewna njeje dźenſa wopraſwdże zyle ſtrowa a pſchińdże trochu poſdźiſcho. Nó, cžehodla mi ty njejsy hnydom prajił, ſo mam bratſka? Ja bych jeho bižo wcžera wjeczor ſwokoſchał, tak wutrobnje, kaž ƒym jeho nětko runje ſwokoſchał.“

Nikolaj Petrowicž cžhyſche na to nješchto rjez, cžhyſche ſtanyczˇ a ruzy roſpinyczˇ. Arkadij cžiſtnu jennu ƒo wokoło ſchije.

„Schto ma to rěkacˇ? Saho ſo wobſimnjetaj?“ ſaklinža ſady njeju błoß Pawła Petrowicža.

Nan a ƒym wſchak běſchtaj wjeſołaj, ſo bě wón w tutom wokomiku pſchiſchoł. Sšu tola khwile najhubjcheho pohnuwanja, hdyž dyge cžłowjek radłubje je bórzy ſkónczeˇ.

„K cžemu ſo ty tak dżiwaſch?“ rjekny Nikolaj Petrowicž wjeſele. „Dołho hižo ƒym ƒo na Arkaſcha nacžakał . . . Ja wcžeraſchſchego dnja ani wjele khwile njeměcžach, jeho wobjimowacˇ a na njeho ſo nahladacˇ.“

„Ja wſchak ſo dožiła njedżiwam,“ pſchiſpomni Pawel Petrowicž. „Ja chžu ſo ſam ſ nim wobjecˇ.“

Arkadij pſchiſtupi k kwjeſ a ſaſo jeho tón na lizonaj ſo **dótkny** ſe ſwojimi wonjatymi wuſami. Pawel Petrowicž ſhdże ſo ſa blido. Na nim ſedżeſche pyſchny rauſchi wobłeč po jendželſkej módże; na hłowje měſeſche mały fez (turkowſku cžapku). Tutón fez a njerodnje ſwójaſna kraſwata pſchipominaſchtej ſwobodu wjeſneho žiwjenja; ale twjerdy korнаč koſche, wěſo niż běſeje, ale piſaneje — kaž ƒo to ſa rauſchu kowałeru ſłuſcha, — wupinaſche ƒo wokoło wotruha bradu.

„Sdże dha masch ſwojeho noweho pſcheczeła?“ wopraſcha ſo wón Arkadija.

„Tón njeje doma. Wón ſahe rano ſtawa a potom ſo wulkodżuje. Skowna wěz je, ſo njetrjebaſch na njeho wožebiteje kedżbnoſcže ſložicˇ. Tón wulke ryby wjeczˇai.

„Haj, to hnydom pytnjeſch.“ — Pawel Petrowicž ſapoča ſebi pomałku pomaſku maſacˇ. „Sudże wón dołho ſ naſchim hoſczenzom?“

„Sa tym hacž. Wón je tu duzy po puczu k ſwojemu nanej ſałojit.“

„A hdże je jeho nan žiwy?“

„W naſchej gubernizi, nehdże wokoło wošmdżeſzacž wjerſt wottud. Wón ma tam khlebſchto. Pyſedy je wón ſ połkowym lékarjom był.“

„Te, te, te , te . . . . Ja ƒym ſo pſchecžo ſamoho ſebje praſchał: hdże ƒym tola tole njeno ſłyſchał: Baſarow? . . . Nikolaj, mi ſo pſchipomnina, jako budżeſche w nanowej diviſiji lékař Baſarow byłˇ?“

„Najſtarſcho ſo je byłˇ.“

„Zyle wěſcže, zyle wěſcže. Tuž je tutón lékař jeho nan Hm! — Pawel Petrowicž wjerzeſche ſebi wuſy. „Nó, a ſchto hdże ja po prawom knjes Baſarow ſam?“ wopraſcha ſo wón ſwaha.

„Schto je Baſarow ſam?“ — Arkadij ſo wuſmjewnywſchy. „Chjeże-li wědżecˇ, wujo, to ja wam praju, ſchto wón po prawom je?“

„Budż tak dobry, luby bratrowzo, praj mi to.“

„Wón je nihiliſt.“

„Schto ty prajiſch?“ wopraſcha ſo Nikolaj Petrowicž, a Pawel Petrowicž połožeže nóż ſ kuſkom butry na wótrem kónzu horje, a woſta ſmérom ſtejo.

„Wón je nihiliſt,“ wospjetowaſche Arkadij.

„Nihiliſt,“ ſarěſa Nikolaj Petrowicž. „To pokhadża wot łacžanſkeho „nihil“ — niczo, kaž ja mózu ſudżicˇ; potajkim tole ſłowo wopſmanjenża cžłowjeka, kotryž . . . kotryž nicžo njeſchčipóſnawa?“

„Praj radſcho: kotryž niczo njeczeſcži,“ měnješche Pawel Petrowicž, a ſaſo ſchkarkaſche do butry.

„Kotryž hlada na wiſchito ſe kritiſkeho ſtejniſcheža,“ pſchiſpomni Arkadij.

„Hacž też to njeje wſcho jene?“ wopraſcha ſo Pawel Petrowicž.

„Nč, wſcho jene to njeje. Nihiliſt, to je cžłowjek, kiž ƒo pſched žanej autoritu njekloni, kotruž njepſchijimja žanu ſaſadu bjes pruhowanja, ſ kajkežkuli cžeſeczołwotnoſcžu by tale ſaſada też była roſcherčerjena.“

„A je traſch to rjenje?“ pſchetorhny jeho Pawel Petrowicž.

„Sa tym hacž, wujo. Jerowmu to tyje, a druhemu je jara ſłˇ.“

„Wopraſwdże. Nó, to, kaž ja na to hladam, njeje po naſchej myſli. My ludżo ſtareho wěka, my mamy ſa to, ſo bjes prinzipow (Pawel Petrowicž wurjekowaſche tole ſłowo njebjeſy, po franzowſkim waſchnju, Arkadij nawopak wopraji „prynzyp“, kładżo pſchiſtwuk nap rěnju ſłożki), bjes **prinzipow, pſchijatych, kaž ty prajiſch,** na wěru, njebudżi ſo ani kročzałki ſtupicˇ dopředka, ani dychnycˇ. Wous awe chanże tout cela, daj wam Bóh Knjes ſtrowoſcž a generalſki rjad (ruſke pſchiſłowo), a my chcemy ſo ſ tym ſpokojicˇ, ſo budżemy wobdżiwacˇ waſ knježich . . . **kak** to běſche?“

„Nihiliſcža,“ rjekny Arkadij, łóżdu ſtóżku pſchiſtrukhjo.

„Haj. Pſchedy běchu hegeliſcža, a nětko ƒu to nihiliſcža. Chcemy widżecˇ, **kak** wy budżeczе w niczim, we uſtoce, we bjeſpowětrownym ſtwórcže žiwi: a nětko proſchu, ſaſtwon tola, bratſje Nikolajo Petrowicžo, ſa nunje je na cžaſu, ſwój kafao picˇ.“

Nikolaj Petrowicž ſaſwoni a ſawoła: „Dunjaſcha!“ Ale město Dunjaſchi wuhdże na terasu ſama Fenicžka. To běſche młoda žona, nehdże ſſadwaczeſi lět ſtara, zyle běłuſchka a mjeſka, ſ cžemnymi włoſami a cžornymaj wocžomaj. Jeje hubje běſchtej cžerwjenej a polnej kaž pola dźeſeza a ruczˇ njeſnej a małuſchkej. Wona bě cžiſtu katunowu draſtu wobleczena a módre wołe rubiſchko ležeſche ſ łohka na jeje **kulowatymaj ramjenjomaj.** W ruzy njeſeſche **wulku** ſchalku kafao, a ſtajiſchči ju pſched Pawłom Petrowicžom, ſaſwoła ſhaſłowa: horza kreiw ſoknuješche ſo pod cžeſnej kožu jeje lubożneho wobliczˇa. Wona ſaſdżeli wocžˇ a ſmjeſ k blidu, wo kotrež ſo je ſwojimi ſónczkami porſtom ſejerowaſche. Kłaſ ſo ſha, ju pocža ſwedomnjo hybacˇ, ſo běſche pſchijichła a ſobom wona ſaczˇu, ſo je pravo měła ſem pſchińdżˇ.

(Pokračowanje ſežkonje.)

łpyta potom farak Gerhard Kaniz łwojich pschipołkucharjow sawjesća, schtoż tohorunja wulki sajim namaka. Nadžijomnje ło poradźi, wuwjesćej wuprajene pschesće wo pschedwjedźenje łwětkowobrałow ſ tuteju mišijonskeju połow hišćeże w běhu tuteho tydżenja.

S **Wósporta.** Na tudomnym ſtawnišćiwje ło lońſche lěto 25 narodow (pornjo 30 w lěće 1925) sapiša, mjes nimi bě 7 ſ Malećźiż; 5 porow ło ſwěrowacź da, mjes nimi 4 ſ Malećźiż. Lěto prjedy da ło 11 porow ſwěrowacź. Semrěło je w minjenym lěće 19 wozobow, 5 žěchu ſ Malećźiż. W lěće 1925 ło na ſtawnišćiwje 18 žmjertnych padow sapiša.

S **Kamjenza.** Tudomna rataršća ſchula namołwja ſakjenju poſpytneho koła ſa Kamjenſki wokrjeſ. We ſhromadźišnje, kotraż ło k temu ſamérej ſchtwórtk we Lehmannej hoſćenzu wotmeje, ło katarjam wołcźije pſchewjedźenje pólnych poſpytow w ſiwnoſćach wot ratarjow ſamnych pſchedwjedźe.

S **Wojerez.** Tudomne rybarſke towarſtwo wotmě ſwoju lětnu hłownu ſhromadźiznu. Pſchedsyda poda pſchehlad wo minjenym lěće, kiž jaſnje pokaſa, kak wulkotne dźełło je hišćeże młode towarſtwo k poſběhnjenju wobſtatka na rybach w domjacych rěkach pſchinoſchowako. To žu też ſamo wyſchnoſće pſchipóſnałe. Shromadźeni wobſamknychu, ło towarſtwo pſchichodnje pſcheźiwo rybowym paducham ſudniſu ſakroćźi.

S **Klětneho.** Wulki napohlad ſbudźi we wokolinje, ło ſandarm tſtoch ſynow jeneje wudowy w jenej ſuſodnej wſy ſaja. Sajatnych winuja, ło žu wſchelake paduſchſtwa ſkuſćili a ło žu w nałeću 1920 ratarja Handrija Pólanka w Małej Wólſchinzy pſchi njeporadźenym paduſchſtwje ſatſtrěli. Jako běchu jich pak w Niſczanikim pſchepytowanſkim ſaſtwje pſcheźkyſchelt, njebě doſcź dopokaſow ł ruzy, a tak žu jich ſaſzo puſchćźili. Kaž ło powěda, ło bratrja ſajachu, dokelž běchtaj jich ſotra a jeje luby pjeća pſchi ſwadźe dla pſchepodaća žiwnoſće nješchto pſchećźiwo nim powědałoj.

S **Běleje Wody.** W Běłej Wodźe narodźi ło we ſaſdźenym lěće 231 dźěći (pornjo 226 w lěće 1925); ſwěrowacź ło da 130 porow (w lěće 1925 jenoż 90); w minjenym lěće wumrě 113 wozobow (w lěće 1925 pak 96). 23 wobydlerjow wot tudy je w ſaſdźenym lěće ſwonka wumrěło. Wołcźije napadna je wyſoka liczba wěrowanjow pornjo lětu prjedy.

S **Ruſchiz.** W naſchej wokolinje ło wołcźipizy ſynluje roſcźěrjeja. S pſchićźinu je najſtarje njepſchichodne wjedro. Na ſhoże ma thoroſcź łóſchi charakter. Najebacź teho pak thoroſcź njepſchichodnje na ſchuſtku wuczbu ſtutkuje. Mjes najmjeńſchimi ſchuſtkimi dźěćzimi pobrachuje położa ſchulerjow a ſchulerkow.

S **Lutoborja** pola Hródka. Tſtoch kralow dopołdnja wokoło ½12 hodź. w ſtatołu Bohuwěra Branzla woheń wudyri. Wón naſta wo ſtwje wěſtetu Preußmanna, kiž w ſtatoku ſobu bydleſche. Iſtwiny wjeſch bě ło hižom ſapalik a bě wulki ſtrach ſa zyłe twarjenje. Jenoż wobnjowej woborje a pomoznym ſuſodam na ło dźakowacź, ło ło woheń dale njewupſcheſtrě. Wu-ki ło to ſtało, by ło zyły ſtatok wotpalił, dokelž je ſ tykom natwarjeny. Kak je woheń naſtał, hiſchće njeje ſnate. Wo ſapalenju ło njejedna.

S **Lubnjowa** w Błótach. Mokre wjedro tohole lěta pſchinjeſe mnoho thoroſczow ſobu. W naſchim měſće a we wokolinje thripa ſyłnje ſakhadźa.

Z Łužicy.

* S **Habrachcźiz.** Wobthadne njeſbože, kiž mohło łohzu kataſtrofalne być, ſta ło ſtatk wjeczor na ſtownej dróſy. Wjednik wołcźowego auta, kiž ſe ſwojim autom ſ Eibawſkeje ſtrony pſchijédźe, wuhlada ło we njepſchehladnym dróhowym ſawinenju nadobo bliško pſched cźeźkim mukowym wołom, do kotrehoż běchu ſchtyri konje ſapſchehnjene. Wjednik ſkorhnu ſwój auto rucźe na lěwy bok a ſajédźe na ſchcźekú, kiž do bliškeho twarjenja wjedźe. Wón pak njemóžeſche ſadźewacź, ło ſe ſwojim autom jeneho konja na prědnymaj nohomaj ſrani. Nimo rosbitcho ſwětłomjeiaka na automobilu dalſcheje ſchkody njenaſta.

* Se **Zitawy.** Saſkte wikowanſke komory ło pſchichodnje wjacy „wikowanſke komory" njemjenuja, ale „industrijne a wikowanſke komory". W druhich němſkich krajach maja hižo dawno tele mjeno. Saſkta bě nimale jenicźki kraj, kiž komory pſchi ſtarym mjenje wostajі. Pſchemjenjenje mjena ſu wikowanſke komory ſamo namjetowake.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

S **Drjezdżan.** (Se ſpěchoweho cźaſha ſkoćźił.) 22-lětny ranźerarſki dźěłaćeł Werner Erich Dittrich bě na dniu Silvestra wjeczor ſe ſwojej njerjeńſku k ſwojim pſchiwuznym do Radeberga jěł. Woni ło nowe lěto rano w 3 h. ſe ſpěchnikom ſajło do Drjezdżan wróćźichtaj. Jako ſpěchnik pſches Laugebrücźke dwórniſchćźo ſ 70-kilometerſkej ſpěchnoſcźu jěduźeſche, wotewri Dittrich nadobo duże a ſkoćźi ſ cźaha. Sſobupućźowazy ſcźahnyſchu nuſowe ſpinadło a cźah ſaſta, Dittrich, kotryż bě na zemſkim roku paduły, bě ſo morił. Se ſtamanym rjanym, cźłom a nohu jeho namakachu. Cźohodła je na taſte waſchnje ſe žiwjenja ſchoł, njeje ſnate. Jeho mějachu ſa dobroho towarſcha a dźiwadźerja. — Tſi auta ſo ſpalile. We autowej karaſi Knollez a Fehrmannej wulkowobkhoda ſe cźiſowani na Kömnerſkej dróſy ſpalichu ło tſi auta. Woheń bě naſtał ł wopaczným ſapalenjom pſchi ſawjerzenju motora. — Strejow do Smjercźe.) 22-lětna domja za powoguza, kotraż bě zyłu Sylvesterſku nóz po ſdaću bjes ſtaroſcźow w jenym tudomnišchim hoſćenzu pſchetrejowała, tſoli ſebi rano wokoło 3 hodź. nadobo kulku do wutrobna. W thorownej, hdźež běchu ju dowjeſli, bě hołza hišchće wjeczor we wonorje. We ſawoſtajenym liſcźe pišha, ło je ſebi wotmyſlila, dobrowólnje ſe žiwjenja hick.

* S **Riſp.** (Cźerwjene pſchedſtyhdźiwo w měſćańſkim ſaſtupjeſtiwje.) W prěnim połdźenju nowcho měſćańſkeho ſaſtupjeſtiwa wuwoli ło měſćańſki ſaſtupjeſt Günther (ſoz.) ſa pſchedſtyhdźer, ſaſtupjeſt Meier (kommunist) ſa prěnjeho a ſaſtupjeſt Mehlhorn (ſoz.) ſa druheho namieſtnika.

* S **Mittweidy.** (Paduſchi rěſaju ſwinjo.) Paduſchi dobychu ło do khlěwa tudomniſcheho kublerja, ſarežachu 1½ zentnarja cźeźke ſwinjo a wotnjeſechu mjaſo w ſwojich nakhribjetnikach. Sa paduchami nimaju janeho ſlédźe.

* S **Lipſka.** (Sslepeho pſchećźelć.) Na Naundorfſkej dróſy pſchećźédźe motorſki wós dróhowego jeleſniſzy błeſcha, kotrehoż ſanitetny poſz wjedźeſche. Cźežko ranjeneho jeho paſantojo ſpody wosa wucźećźechu a donjeſechu wbohehoż, kiž we womorje leżeſche, do khotownje.

* S **Marijinych Kupjelow.** (Žiwy ło ſpalił.) We Sengerbergu wotpali ło ſtatok khěžkarja Unterſtaba. 25lětny Oskar Unterſtab cźaſnyſche hiſchće ſwoje ſmachi wutkhowacź a khwatańſche hiſchće ras do paſażeho domu, njewróćźi pak ło wjazy. Wbohi ło ſobu ſpali.

* S **Karłowych Warow.** (Krwawy łónz žněhoweje bitwy.) Jako ło młodźi pacholo ſe ſnéhowymi kulemi mjetachu, trjechi jeneho wobdźělaneho kula mjeſwoczi. Trjechemu ło tak rosnjemdri, ło ſwój nóż wucźahnyſchi, 16lětneho ſamkaſkeho wucźobnika Schrödera tak ſtraſchnje do wutrobnja tkó, ło wbohi bórſy na to wumrě. Polizija winika ſaja.

Skład „Předźenaka" wotcźěra!

Štóž chce sej hlšće „Předźenak" lěta 1927 zwěſcić, njech sej łónſamy hnydoin zkaza abo w Smolerjec knihiličźeńi w Budyšinje w Serbskim Domje za 60 pj. wotewza, dokelž jeho skład ſylnje wotcěra

„Španiska khorosć" w Europje.

Khripa ło wot krółkowjeczorneho juha k dołhemu ranju wupſcheſtrěwa. — Wjazy milijona Europjanow je ſthoriło.

Hižo łónz ſaſdźeneho lěta pſchikhadźachu wſchelake powješće wo pſchihbłaznym roſſchěrjenju khripy. Tola dokelž ło thoroſcź pſchećźo hiſchće we wěſtych njeſach dźerżeſche, tak žebi nichtó wołcźeje ſtaroſcźow njeczitſiſche a to cźim njenje, dokelž žane lěto w ſynje zyłe bjes njeje njebywa. Nětko pak je ło thoroſcź tola, a to ło wołcźeje wot ſapočatka tuteho lěta, na woprawdźitu epidemiju wuroſta, kotraż je ł wulkej ſpěchnoſczu hižo njeſy wſchelakich krajow pſchekroczíła. Prěnim ſ Genfa pſchikhadźachu powěſćeńe ſcźełołowchu bruhe, po kotrychž je ło thripa hižo po cyłej krótkowjeczornej Europje roſſchěrła. Nimo Genfa ſakhadźa thoroſcź też w Freiburgſkim a Baſelſkim kantonje, cźežko domapytane ſu też pſchimjeſowaze franzowſke krajiny, hdźež na pſch. w malym městaczku Montpellieru, na jenym dnju 32 wołcźowe wumrě. Wjele hórje ſtoji hiſchće w Schpaniſcźi. W Barzelonje ſamej je ſe 720 000 wobydlerjow wjazy dyźi 100 000 na thripu ſthorilo, a też w druhich dźełach Schpaniſkeje je liczba thorych jara wulka. Se Schwizy je ło thoroſcź do ſuſodneje Badenſkeje roſnjeſła, hdźež ſu po połdźenich powěſćach nětkótre fabriki hižo dyrbjałe dźełło pſchikrótſchić, dokelž je wulki dźeł jich dźěłaceńſtwa ſthorił. W druhich dźełach Němſkeje je ło epidemija hacź dotal jenoż w ſwojich pſchedběžkach pokaſała. Tak je Barlin pſchi dotalnym ſaſtawku hacź hrjedża leżaze kraje, na cźimž je ſylny puczewanſki wobthad, ſe wſchěch kónczinow do Barlina pſchińdźeja, wina. Tola njeſbu dotalne padły tam pſchełtrajſchne być. Dyrbi pak ło ł możnoſću liczicź, ło ło thoroſcź w blišſchim cźaſu po cyłej Europje roſſchěri.

Spodźiwnje je, ło „ſchpaniſka thoroſcź" lětſa runje kaž w lěće 1918 ſe krótkeho wjeczora wulhadźa. Po ſdaću ło też ſaſo ł dołhemu ranju roſſchěrja. Połdźicho dnje je ło wukopało, ło thripowa epedemija ł lěta 1918 njeje we Schpaniſkej ale w Chinje wudyrła, ſwotkeż je ło najprjedy do Ameriki janjeła. Amerikanſcy wojacy ju ju potom na franzoſſkim frontu ſobuprićinjeſchi. Hačle hdyž bě ło thoroſcź też do Schpaniſkeje roſſchěrła, hdźež hiſchće wjele žurnaliſchow hacź w Franzoſſkej ſakhadźeſche, roſnjeſe ło powěſćej wo njej po zyłej Europje, hačrunjež bě hižo we kapreji 1918 wotbeže pſchi franzoſſkim móſtkim dnjoſy doſcź woporow ſebi žadała. Nałmym 1918 bě potom thripa po zyłym ſwěcźe roſſchěrjena.

Wſchu ſtromadźe je nałymu a ſymu 1918-19 na 6 milijonow ludźi na thripu wumrjelo.

W ſcźełowaznych lětach ło thoroſcź pjeńcźo ſaſo ſnowa kóždu nałymu roſſchěrjeſche, a je dnje wěſte, ło je ſebi w lětach 1918-23 wjazy woporow ſadała, hacź ſnětkowa wójna ſama. Wobličźi ło tola liczba woporow khripoweje epidemije w tutych lětach na 20 milijonow. W Rudźiſkej ſamej je 3 milijony na nju wumrěło. Na poł milijardy ludźi dnje je ł tutej thoroſcźu natyknjenych bě.

Pod tajkimi wumělenjenjemi njeſbudźi ło derje wjazy wo epidemiji rěcźeć, ale wo pandemiji, běſche tola zyły ſwět ł njej natyknjeny. A hdyž nětkole ſaſo wěra, ło je milijon ludźi na khripu ſkhorjeło, tak je to jenoż ſnadna liczba pornjo zyłemu cźłowjeſtwu, kotreż połdra milijardy (1500 milijonow) wobydleri wobſahha.

Wot łymły 1923-24 je khripa jenoż jara ſnadnje wuſtupowała, tak ło ſebi nałyſlachu, ło je pandemija ſ lěta 1918 dołpołnje wuhaſnyła. So je lětſa ſnowa wudyrła, je jara njenadžijy pſchiſchło, cźim bóle, dokelž po naſhonjenjach połſlednjeje epidemije (łěpje pandemije - po zyłym ſwěcźe roſſchěrjenja), kotraż w łymje 1889-90 wudyri a kotraż bě po pjecźich lětach dołpołnje wuhaſnyła, wjazy ł tym njeliczachu, ło ło khripa lětſa ſnowa wróćźi. Saſdźe tola njeſ wulkimi khripowymi pandemijemi 19. leſtotka pſchezo 25—30 lět.

Kuzdom w lěcźe 1800 bě ſaſdźeny leźitoſć ł epidemiju ło ſapočaſ, kotraż ło 4 lěta ſa ſobu wołpjetowaſche.

Wot lěta 1830—35 trajeſche druha epidemija; 1852 hacź ło 1858 tjerża; 1874 a 1875 ſakhadźeſche thorołcź wołcźeje w ſuſnej Němſkej, njebě pak daloko tak ſtraſchna kaž hewak. Tohodła bě ło na khripu ſkoro zyłe ſabyło, jako we łymje 1889,90 jena ł najſtrowiſchich pandemijow wſchěch cźaſow wudyri. Tehdy njenowaſche ło hewak wſchudźe khripa njenowana thoroſcź pola naż ł prěnjemu raſej influenza, kotreż ſłowa ło hacź do lěta 1918 ſdźerża, ło by potom ſaſy tuwras khripa na jeho měſtno ſtupiła. Njeſdźiwazy wſchěch poſtupow w medizinſkich wědomoſcach, njewědźachu ſebi też 1889 ſaneje rady pſchećźiwo tutej thoroſcźi. Halle w lěcźe 1892 namakaſchtej Pr. Pfeiffer a P. Canton influenzowy bazillus, jara małe bakterije, kotreż ło we krwi a pluwańach thoreho namakaju, dokelž pak wołcźeje pſchi połſlednjej epidemiju Pfeifferowy bazillus runje pola cźeźko thorych namakaſ njemóžachu, je jara dwělowne, hacź je tutón bazillus też tón woprawdźity ſawinowaſ khoroſ

Schto może něſto kóždy cźinić, ło by ło khoroſcźi wulkowal?

Wjele dnje njeje, ale tola něſchto. Po ſdaću ło cźłowjek na powětrowym puću ł thoroſcźu natyknje; tohodła bubje radźenne, ło khorym ł puća dźeny, tak dołho hacź je to możno, ło ło ſnajnjeſpěſcha wot nich nadychacź abo nałakchłowacź njedamy. Wša wtrócźna desinfekcija hubu wob dźeń ł wuplukanjom (je ſelowej wodu) bidże jara ſpomołne. Też kuricź pjeća pſchećźiwo thoroſcźi pomha, haczrunjež to hiſchće we wěſte njeje.

Spodźiwna dobra złóſtniſtwa.

Słóſtniza też we Łužicy ſnata.

24. dezembra 1921 běchu na leżomnoſcźi wikowarja ł meblemi Otta Sturza w Miſchnju tam na wopyzje pſchebywazu ſchtyriletnu Elſiedu Bergnerez w nuſniku cźaſu morwu namakali.

Wyſchnoſcźe ſebi ſpodźiwny podawk jako njeſbože wuſajmichu. Meblowy wikowar Sturz pak ło ł tym njeſmérowa. Nuſnik, kiž bě hacź do kromy polny, měſcźe 26 zentimetrow ſcźerokú raku. Djěcźo pak bě ł drazu něſchto malo ſcźerſche, tak ło je ſebi dyrbjało ł mozu do roky nuts tłócźicź. To połſłyni Sturza w měnjenju, ło ło tu wo ſłóſtniſtwo jedna a tohodła ſtędźeſche dale. Jeho tehdomniſcha łłużobna holza, 1904 w Miſchnu rodźena Elſa Margaretha Thomaſez, bě ło jemu wot ſapočatka podhladna być ſdała. Połdra lěta wośta Thomaſez hiſchće pola Sturza w łłużbje, potom cźehnjeſche do Hrodźiſchcźa a połdźiſcho do Budyſcźina. Sturz wobkedžowaſche holzu dale. Po dobrymaj dwěmaj lětomaj kriminalna polizija 15. měrza 1923 Thomaſez ſaja. Stónczńje ło też wuſna, ło je njeſłukt ſłucźiła.

27. junija 1923 měſcźeſche ło Thomaſez pſched Drjezdźanſkim ſudom dla ſaražeńja ſamokwjeczą. Schtoż tuta holza wo njeſłutku pſched ſudom powědałe, kak je make cźeźko ło wobaraczeho dźěſcźa do wuſkeje roły ł mozu nuts tłócźita, hodźi ło ledom wopiſacź. Ssurowy njeſłukt bě ło ſtak, dokelž bě holczka wobkorżenu ſcheradźiła, ło je pola Sturzez kłóſchcźita. Dokelž Thomaſez hiſchće doroſczena njebě, łaſudźi ło ło połtajenjach ſa młodoſtnych jenoż k 6 lětam jaſtwa. Ssud pſchipóſna też ſaſłużby, kotryż je Sturz wo wujaſnjenju podawka měł.

Naléżnoſć pak je hiſchće zyle druhu dohru namakała. Meblowy wikowar Sturz žadaſche ſebi ſarunanje ſa ſkłodu, kotruż je ſe ſwojim dwě lěcźe trajazym wujaſnjenjeſkim dźełkom měł. Sapoczatk 1925 bě jemu na to miniſterſtwo 1 000 hrimnow mypta wupłaczíło. Sturz pak ło ſ tym njeſpokojі. W pišmje na ſaſłti ſjejm wón wumjeźe, ło je jeho wobkhod w tutym dwěmaj lětomaj, hdźež je wſche ſwoje duchowne a cźelne mozy na wujaſnjenje ſłóſtniſtwa ſłożene měł, tak cźerpjeł, ło je dyrbjał 45 000 hriwnow dołha nadźělacź. Miniſterſtwo pak je dalſche ſarunanje ſkłody wotpokaſało. Sturz je ło nětko ſtrowa na knjeżerſtwo wobroczíł, na to pokaſujo, ło dyrbi konkurs pſchipowědźicź, je-li ło ło jemu njepomha; ſwoje ſamoſtejne je pſchińdźeſt pſchi wujaſnjenju łłóſtniſtwa, tohodła dyrbi jemu ſtat też pomhacź. Móżemy wczipnł być, kak ło naléżnoſć ſłónczi.

Přilopk.

* **Khripa w Němſkej.** Napiſcheczo powěſćam, ło ło khripa w Barlinje jara ſtraſchnje roſſchěrja, ło wot tam piša, ło tam po hamtiſkej ſtatiſtiziy hacź do ſobotu 400 na thripu ſkhorjenych we khorownjach leżeſche. Jedna pak ło ru ſkoro we wſchěch padach wo ſajmnjeſe nje, niż pak wo cźeźku ſpaniſku khripu. W połdźenich wótſom dnjach ſu tři wołcźoby we khorownjach na khripu wumrěli. Wo epidemiji njechodźi ło tohodła derje rěcźeć. Temu napiſcheczo ło ł Kólnja piša, ło je khripa tam w połdźenich dnjach jara pſchiběrała. Tamniſche khorowne połkadnje liczja na 1 000 pſchipowědźenjow. Też ł Koblenza a wokolinu ło wo mnohich khripownych ſkhorjenjach piša. —

* **We ſłomowej praży morjene.** W Wendźach pola Merſeburga namaka ſtłużobna holza Lota Gröberez na ſałoſtne waſchnje ſrudnu ſmjerć. Gröberez dźěłaſche pſchi ſłomowej praży. Po tom hrabnyzu ju nětkak kołeſa ſa draſtu a cźiſnyzhu ju wokoło wale. Pſchedy hacź maſzinu motor ſaſtajicź, bě ło holza tak cźeźko ſranika. ſo bórſy na to wumrě. —

* **Němſki preſident jako kmótr.** S Koblenza ło piša, ło je němſki preſident pola winzarſkeje łwójby w Kröpu

nad Moslu pschi 8. dźesću jako cźestny kmótr žo wupraschuje dak a so je žwojemu motej 20 hriwnow pschiposkał.

*** Žida a rosbuchadlina je žmijeźow.** Cźłowjek njeby wěrił, a tola je tak: Inźenérej Gerśonej je so poradźiło, kaž žo ś Berlina piša, ś drjewowiny (Zellstoff) w žmijeźach tak mjenowanu „žmijeźowu wołmu“ a ś tuteje sajo židu a rosbuchadlinu dobyć. Znaty prozeš wotwiwa žo na sćěhowaze waschnje: Smjeźe, kajšeź žo we měšćańskich jamach namakaju, žo w fabrizy najprjedy pschejaju, tak so žo popjeł a drobne žmijeźe wot kruchatych wotdźěla. Elektromagnet, kotrež so psches žmijeźe wjedźe, wuźaha ś nich żeleźowe kusli. Potom so wscho na transporśiśi pas pośpupuje, pschi kotrymž dźěłacjerjo śeja, kotrež wjetśe kruchi kaž łoźe a schtelezy ze žmijeźow wusběraju. Tak wjetu žo žmijeźe dale na pěźu do powětroweje cźišćernje, hdźež žo ś pschewěźcom sa wołmu thmana macźišna wupyta, kotraž žo automatiśy do maschinownje dowjeze, hdźež žo wołma dźěła a cźišći. Na tajke waschnje žu žo wschě drjewowinske złyški we žmijeźach na wołmu pschedźěłałe, ś kotrejež žo potom popa a wschelaka papjera złotowjecź hodźi. S zementom naměšchaneje žmijeźoweje wołmy móa žo teź tunje śiśerowanske platy dźěłacź. Dale hodźi žo ś tajšeź wołmy teź tepicź, pschetoź je tepśeśśa hódnosći móże žo runacź tej brunizoweho wuhla. Jeli žo wołma hišće dalšchemu króśkemu prozeju podcźišnje, nastanje ś njeje śěnka nawłma, a ś dalšchim wobdźěłanjom teź wumělśa žida. Tola žnémy hišće dalše pschekwapjenja na tutym polu wocźakowacź. Teź dźěła žo dźensa hižo je žmijeźow dobry pschikupny hnój. Do drobnje wusběranych žmijeźow namėšcha žo hnój ś měšćańskich jamow a tak nastanje dobre hnojidło. Tola teź druhe złyšti, kotrež pschi Geroušim pschedźěłanju žmijeźow wyšo wostanu, kaž wotpadanki wot seleniny, běrnjaze kruchti, drjewowe kusli, gumij atd. žo prjecź njesmjetaju. S nich dobywa žo kolmas, drjewowe wuhlo, kišalina a wschelake wolije.

*** Wulki woheń we žuscheźni.** S Wormža žo piša: Na Nomruloźtim kubie nasta w žuscheźni, w kotrejž žo wjazy tyšaz zentnarjow hrochu, na 8000 zentnarjow žuscheńych łopjenow a na 20 000 zentnarjow rěpowych kruschkow thowaśeje, nadobo je žamołapalenjom woheń. Znaty twar hacź na 200 000 hriwnow wobliśi. —

*** W lěcźe 1925 je žo w Němšcźi 30 milijardow zigaretow wukuriło.** Dźensa žo w Němšcźi wjazy kuri, hacź w dowóńskich cźasach. W lěcźe 1913 žo 12,4 milijardow zigaretow pschetrjebachu, w lěcźe 1920 bě tuta licźba na 20 milijardow srošła. Wot toho cźasa je žo w Němšcźi pschezy wjazy tobaka pschetrjebało; w lěcźe 1925 wukuri žo: 29,8 milijardow zigaretow (1924: 25,8), 5,6 milijardow zigarow (1924: 5,4). Na zigaretach je žo potajkim pornjo pośledním dowójnsim létam dwójzy telko wukuriło. W lěcźe 1913 pschiśidźe sayła na hłowu wobydleśtwa 1,54 kilogramow tobaka w lěcźe 1924 . . 1,71 kilogramow.

*** Wino w formje pilow.** W Kreuznachu žu sajo ras Kolumbušowe jejo namakali: wino w formje pilow. Sc Triera pschikhadźaju winowy auto pocźa žo na nawišatej dróży žuwacź, pschi cźimž schtyri žudri wina ś wosa padnychu. 6000 litrow drohotneho winka wubźa na semju. Dokelž pak bě syma, wino bórzy smjerśny. To žohnichu wšěo teź w bližšich wšach a někto nasta wopraždźite puczowanje k tutomu žadnemu górku. Male dźěśi, ale tež tajke mjeśtche nošchaju zyle kruchi smjerśnjeneho wina domoj. To bě ras nějchto tunje a pschi tym njewschědne: winowe pilе.

*** Dwój 80létna pschewjele puncźa pije.** 80létna žona w Stockholmje bě žo ś Sylwestrej pschewjele puncźa napika a žo khętrje skurjena do łoża lehnyła, hdźež bě hišćeze po smuczenym waschnju trubku tobaka kurila. Wschi tym bě žo łožo sapaliło, tak so žo staruschka w płomjenjach spali.

*** Cźeśi nadawk.** W jenej wjeśy w Schwedskej njeběšche mały Pětr jeneho dnja do schule pschijchoł. Wučeř doša wot Pětroweje macźerje sćěhowazy rjany ilšt: „Cźeśeny knješ wučeř! Wodawjeze, so Pětr djenja do schule pschijdź njemóže. Dyrbi žwojeho wana na kradźe zajmowacź, njemuijy jako wrótnik. Sćeje Pětrej wčera w licźenju nadawk dał, so dyrbi wulicźicź, kak dołho by muž trjebał, 4 kwadratiśe mile wulke polo 2½ raja wobeńcź, hdyž ¾ mile sa hodźinu pschejdźe. Pětr je nětko hólcźej a žadyn muž, a tohodla dyrbjachmy jeho nana pótlacź. Tón djenja rano sahe tu woteńdźe žebi myšlo, so žo wjecźor zaso wróći, hdyž to teź njeby tak lohko było. Nadźijamy žo, so pschichodny króć nadawk ś jenej žonu wustwoliśe, dokelž je sa naschu žwójzu jara cźežko, tak dołho bjes muža być. S pozdźerawjenjom N. Hausenowa.“

*** Sydom žmijertnych wuzbudow dla wumozowanja.** Ludowy žud w Leningrodźe sajudźi njedawno 7 wozbowow ź žmijercźi, 4 ź 10 létam thłostańe a 16 ź jaftwu wot 2 hacź do 8 lět. Tute cźežke thłostanja žo jako pokuta sa wumozowanje napołožichu, kotrež bě na 40 wozbowow na 17létnej holzu sćuczíło. Roshorjenoscź dla tuteho progeša bě po zyłej Ruscej jara wulka. Cźežke thłostanja žu cźim hódnische naspomnjenja, dokelž we Ruscej hacź dotal žaneho mordarjo žo jara žnadne thłostachu. —

*** Žuwelowe rubježnistwo we Chantilly.** Kaž hižo krótko pózdźichmy, je žo we Chantillyskim brodze psched nješchto měźazami kradnjeny diamant, „Wulki Conde“ mjenowany, sajy namakał. W Pariśu saja mjenujzy polizija dweju nuziskamarjow a jeju pomognikow. Jedyn ź paduchow je wěźny Kauffer, kotryž bě žwojej žonje krótki cźaš po paduchstwje 3 000 hriwnow w Straßburgu pschepodał. Tute pjenjezy žu nětko pola Kaufferowej, kotruž žu tohorunja sajeli, we Straßburgu namakali. Sajata Kaufferowa pak wobkruscha, so njeje nicźo wědźała, so je jeje muž we Chantillyskim brodze žobu rubił. So je ji telko pjenjes dał, njeje ji dale nadpadne było, dokelž je ś wikowarjom ź Angoraśkimi kóźkami, kotrež w Němšcźej kupowaschе a do Jendźelskeje pschedawaschе, porjadnje wjele pjenjes žebi sajžkuzował. Hdyž Kauffera pschešłyschachu, wón prajeschе, so je dyžy kradnjeny diamant sajy wrócźo pókłacź, dokelž je ju-

šnak, so jón kola nihdźe wotbyć njemóže. Kaž rańsche franzoske nowiny piśaju, ma nětko sajnamakany diamant 5 milijonow historiśkeje hódnosće, mjes tym so jeho wobkhodnu hódnosć ś 400 000 frankami wobliśa. Paduschi, pola kotrychž teź hišćeze druhe kradnjene wěźy namakachu, žu diamant lohko wobschkodźili.

*** Jedenaće hodźinow mjes kolijemi. „Daily Chronicle“** ś Londona piśaju: Na Great-Westernskej żeleźniskej cźarje padny muž ś nóźaneho cźaha a wosta 11 hodźinow we womorje mjes kolijemi leźo. Wjazy hacź 70 cźahow sa tutón cźaš nad nim pschejedźe, žadyn pak jeho njekrani. Byli je žwojeje cźežkeje womory wotucźił a žo hibał, hu drje wešće žmijercź namakał.

*** Nowy rekord we wyšokoleceniu.** Kaž italiske nowiny piśaju, je italiski lětaŕ ś namórśnim lětadłom samohł 5630 metrow wyšoko leźecź a ś tym nowy žwětowy rekord postajiś. Počźešene bě lětadło ś 500 kilogramami. Dotalny žwětowy rekord mějesche franzoski lětaŕ se 5450 metrami.

*** Wuspěch italiskeho dawka sa nježenjenjow.** Mussolinowy dalkoŕ sa nježenjenjow, kotryž ś 1. januarom sa wschědch nježenjenych muzjikich mjes 25 a 65 létami płacźiwosće dostajne, ma hižo nětke widźomne sćěhowki. Wjazy stow sarodźenjow sa ženitwu je žo po nadawcza salonja hižo zakazało, kotrež maju wschě ruzy pokne dźěła. Wone sabłuja žebi wjele pjenjes, je žo tola w Italiśej w běhu dezembra psches 100 000 mandželstwow wobsamknyło.

*** Semjerźenje w Ecuadarie a Kolumbiśej.** Zakotne semjerźenja katastrofa je połodnišćej amerikśej stataj Ecuador a Columbiśu potrjechiła. Wobsebje we namjesnych krajinach je wjele ludźi wo žiwjenje pschišło. Wjele wšow a městow je tam cźežko cźerpiło. Dokelž žu telegrafy a telefony pschetorhnjene, njebě hacź dotal móžno, dospołne powěsće wo katastrofje dóstacź, wosebje dokelž semjerźenje hišćeze dale traje. Knjeźerstwo je wjele pjenjes jako pomoź sa wopory katastrofy pschiłožiło.

*** Zalostne wohnjowe katastrofa w tinowym džiwadle.** Kaž hižo krótko spóźichmy, je w tinowym džiwadle w Kanadaśkim městze Montrealu woheń zakotnje sakhadźał. Hacź dotal žu 77 morwych namakali; 50 ranjenych je žo do thorownjow dowjeźło. Woheń wudyri krótko po dwěmaj, jako wopytarjo do popołdnišćeho pschedstajenja khwatachu. Najwjazy ś nich běchu dźěśi a mkodośni. Woheń, kiž bě po śdaću ź rosbuchnjenjom nastał, sawinowa zakotna hrozu mjes mkodymi ludźimi. Wschitzy walichu ko k durjam, kotrež bo dospołnje satykachu. Wjele dźěśi žo tak samjeźe a satepta. S hromadami leźachu cźěła pschi wulkhodach. Gnujazy sceny wotměchu žo na stazźi wohnjoweje wobory, hdźež starschi na žwoje dźěśi cźakachu; wjele cźěłow bě tak žwohidźenych, so njebě móžno je spóznacź. —

Na'nowišе z cźełeho swěta.

Połpochi dejchoje žu sajo sawinowake, so je we naschich rěkach wulka woda. Hamtške hejtmannstwo je djenja rano do delnych wšow pschiběranje hižo dosć wulkeje wody pschipowjedźiło.

*

W Rumunskej chodźa cźaš wojeńśeje słužby na 18 měsazow snižiś.

*

Kaž Pekingski dopisowaŕ „Daily Maila“ powě, je Cźangtsolinowy schef generalneho staba rjekł, so je žo wójna Sydsiśarjow pschećiwo Kantonskemu wójsku sapoczała. Wupeśiśowe wójsko w Hunanje je rosbudnej bitwje dobyło.

*

Kantonśe knjeźerstwo je wobsamknło, so wukrajanam jich dotalne hydliśćeja wjazy njewróći.

*

W Arabiśej žo wójnski konflikt mjes wjednikami Dźebelow, kotiš žu frećenja ź Italiśej wobsamkli, a Wahabitami wocźatnje.

Wóskowe přikrywy
šikaći za scěnu
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Serbjo

podpjerajśe žwoje

Serbske Nowiny.

Swobodne městna | **Přeměnjenje městna**

Přistajenja
za wšě khmaśe žónske połowanja do domu, swójby a šule (teź za muzske powołanja).

Nawěšćki za znaty swójbny tydźeńk

„Daheim“

kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšěrjeny a poskićenja a doprašowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijmuje naša

předawarńa
na Lawskich hrjebjach čo. 4.

Poskićenja, doprašowanja dla městna atd. trjebaju so jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přiražka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje posłuži, bjez někajkich wudawkow za naprašowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.

Płaćiny nawěška w „Daheim“ su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za čišćany rjadk rjadowca (7 złóžkow) za poskićenja 80 pj., doprašowanja 60 pj., dalše małe nawěški 1 hr. **prosymy, zo chcyli so nawěški po možnosći z čas. zapodać.**

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pola měšćańskeje hrjebańnje na hr. měšino zeremonijoweho mišchtra w pobłańskim sastojnstwje šnowa wobsadźicź. Samolwjenja se žurnjenjebohom maja so hacź do 15. t. m. 1927 sapodacź.

Měšćańska rada.

Elektriske instalacije!

Zamkaŕ **Richard Müller w Budyšinje** na Serbskej hasy 12, njewobsedźi **žanu dowólnosć k wuwjedźenju elektriskich připrawow** ze přizamknjenjom k našim elektriskim syšam. Připrawy, kiž wón wuwjedźe, so wot nas njepřipóznawaja.

Lisćinu přizwólnych instalatěrow móže kóždy we našim wobkhodźe na Rózowej hasy 31 darmo widźeć.

Direkcija měšćanskeje milinafnje.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budestecy. Naše Serb. tow. „Lubin“ změje, dali Bóh přich. póndźelu, 17. wulk. rózka, wječor z dypkom w 7 hodź. pola Rósickeje swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe k. faraŕ Cyž-Hajnčanski. 1/8 hodź. započnjemy spěwać. Wšitke sobustawy a hosćo, wosebje teź dźiwadłohrajerjo, dokelž budźe prěnja pruha, su přeprošeni. Knježa dowěrnicy njech njezapomnja wšě nase sobustawy a hosći přeprosyć. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Budyšin. Za Pančicy! Rejwarki a rejwarjo, spěwne mocy a wopytowarjo swjedźenja: srjedu, 12. I, z dypkom 1/4 5 hodź. wotjědźemy wot Serb. Domu.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa tón tydźeń pjatk (14. I.) wječor w „Kat. tow.“. Knjeżny 3/4 9 hodź., muzscy w 9 hodź. Přińdźće pak wšitcy a z dypkom! Dirigent. Předs.

Drježdźany. „Čornoboh“ změje přich. njedźelu (16. I.) wječor w 5 hodź. hłownu zhromadźiznu pola knjeza Zmija na Christianskej drózy 22. Namjety maju sa hać do 15. jan. pola předsydy knjeza Šołty (Gabelsbergerstr. 12) wotedać. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo wšše a z dypkom přińdu. Předs.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ spěwa tón tydźeń srjedu wječor z dypkom 8 hodź. w Njechorńju. Dla předstejaceho swjedźenja njech tola wšitcy přińdu. Hosćo su nam teź lubje witani. Dirigent.

Kedźbu! Nastupajo Pančicanski koncert! W nocy pojědźe jedyn wulki zawrjeny awto (po potrěbnosći teź dwaj awtaj) přez Khróšćicy, Wudwor, Smječkecy hać do Njebjelčic (event. do Kamjenca). Štóž chce je wužić, njech to na kóncu koncerta wozjewi. — Póstowy awto z Kamjenca do Khróšćic pojědźe wječor hać do Pančic a je tam 1/2 7 hodź. Koncert započina so w sedmich. Zarjadnistwo.

Pančicy. „Lipa Serbska“ wotměje jutře srjedu popołdnju w pjećich swoju posledźnju pruhu z hercami w Klóštrskim wustawje. Prosy so, zo by tu kóždy w prawem času był.

Sowrjecy. „Sołobik“ změje tón tydźeń štwórtk wječor 1/4 9 hodź. ważnu zhromadźiznu. Kajez wučeř Wjela-Bukcźanski budźe nas wopytać. Sobustawy, čińće jedyn toh' druheho na to kedźbliwe. Přiwjedźće teź hosći sobu!

Wotrow. Naša „Jednota Sokoł“ wotměje dźensa wutoru wječor we 8 hodź. pola Jurśee swoju měsačnu zhromadźiznu. — Jednać budźe so dla swjedźenja, kiž so 23. I. we Wotrowje wotměje. Tohodla so naležnje prosy, zo by kóždy sobustaw přitomny był. Tez nowe sobustawy so přijimuja. Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerć w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěmjencach. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje.

Přesadźowarnja Wuschick přeby Kurt Wallnitz

Srjedu pop. 1/2 3 hodź. budu na Zwonkownej Lawskej hasy 16, (zastup z wrotami na lěwo)

trjebanu žonjacu a mužacu drastu

atd., dale štwórtk pop. w 2 hodź. spadnjene cźazy (Pfänder) dotalneje wupoščowarnje kaž: **dobre jězdne kola, 1 šijacu maśinu, dobru drastu a šaty, złote časniki, pjerščenje** z brillantami atd.

přesadźowaś — Wobhladanjo štwórtk wot 11 hać do 12 hodź.

Arno Wuschick, přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowaŕ

Přesadźowanje drjewa.

Póndźelu, 17. jan. dop. w 10 hodź. budźa so wokoło **100 losow stejaceho wužitkn. a palneho drjewa** (su teź sylne zdonki a duby pódła) na Róžeńskim zahonje na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać.

Kupcy zhromadźuja so w Herbskej grychće we Róžeńće.

Sokołski spěmnik

je wušoł. Njech sebi jón kóždy Serb kupi, płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Rózowej hasy 15
poruća
meble
a dólstrowane twory
Bym Serbl

Pohrjeb njeboh časnikarja **M. Mikela** budźe hižo jutře 1/2 9 hodź. w Khróšćicach.

Přiloha k čisłu 8

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 11. januara 1927

Přednoški za praktiskich ratarjow

w „Běłym Konju“ w Budyšinje.

Prěni dźeń.

Pónjdźelu 10. a wutoru 11. januara wotměwaju žo w „Běłym konju“ w Budyšinskich pschednoschki za praktiskich ratarjow, kotrejž wotrisejna direkzija ratarskeje komory za Hornju Łužicu sarjaduje. Kóždy dźeń žu 4 pschednoschki, dopołdnja 2 a popołdnju 2. Dopołdnischa zhromadźizna sapočnje žo ½10 hodźin a popołdnischa w 2 hodźinach.

Knjes hospodarski rada Richter z Luwocźicz powita zhromadźenych ratarjow a wuprajі swoje wjeselce nad bohatym wopytom, kiž dopokazuje, žo knjezi w ratarskim wulki zajim za ratarske należnosće. Ratarstwo je tón stawk, kiž ma na sežiwjenju zyłeho ludu najwjetschi podźel a je žiwi wědome, so ma wschě swoje wuzy napinacź, so by žamo lud sežiwicź mohło. Saudżene łeto je swojim njepschihódnym wjedrom je ratarstwo do wulkeje nuzy storczyło a je wschelakich stron pschihadżeju sadwělowaze tschiki. To dyrbi so pschihłuchnym wyschnoscham spdźelicź. Na druhej stronje pak ma žiwe ratarstwo žame z nuzy wupomhacź pytacź. Na swojim hubjeństwje ratarstwo žame wina njeje, wono je powschitkownej nuzy podležało. Nětko pak, hdyž žu puta ratarstwa swotpadałe, dyrbi žo ratarstwo z trochtnej nadźiju powschechcź a polěpschecź. S dowěru k Bohu pschejdźe dopředka. Tola tež knjeżerstwo dyrbi nam pomhacź dyrbi naš pschedn namozu wukraja schkitacź, najprjedy z tłami. Niz jenož ratarstwo, ale wschě stawy, industrija a pschemyšlo, maju k tomu žoboh pómhacź. Na to pschepoda wjednik zhromadźiny žkowo prěnjemu pschednoscherjej.

Prěni pschednoschk mějesche knjes dworski rada dr. Schöne z Drježdżan wo „Němskej złownej a wikowanskej politizy po wójnje“. Pschi wumělenju tworowmjes krajemi je wobzeše wusnamna bilanza. Kóždy kraj schkita žo z tłami. Snajemy dowosowe a wuwosowe zła. Wone žu systematizy w tarifje zrjadowane. Mažne žu wumožne wopisma, kiž žu žo najprjedy k lěpschemu rauschonemskeho ratarstwa zakožile. Schtóž na pisch. 1000 zentnarjow žita do wukraja wuwjese, może za to 1000 zentnarjow bjes zła z wutraja dowožowacź. Prjedy hacź žo němske thežorstwo zakoži, bě Němska agraristi kraj. Wo zakoženju Němskeje pak žo industrija pola naš rucze zasydli a Němska njemóżesche žama swojich ludźi ze swojim ratarstwom wjazy sežiwicź. Tehdy bu Němska psched praschenje stajena, hacź chze byc̀ po pschikładze Jendżelskeje z industrielnym abo agrarskim statom. Bismarck rozsudźi žo za pożlednische. Caprivi pak, kiž po Bismarcku pschińdże, tole sestajenje pschemění, wón dźakasche k lěpschemu industrije a snizi ratarske zła wot 5 na 3,50 hr. Posdźiso pak wjerch Bülow zaso na lěpsche ratarstwa dźiwaschе a zła zaso na 7 hr. za rozku a na 7,50 hr. za pschenzu powyschi z wumělenjom, so žo na sitże hacź 5 a 5,50 hr. snizicź njeżmědża.

Hubjene buchu pak hospodarske wobstejnosće za ratarstwo po stabilisaziji nascheje měny w lěcze 1923. Ratarske wupkody buchu tuńsche hacź wupkody industrije. Němska mějesche pažiwnu wikowansku bilanzu. Kupowaza mózy wobydlerstwa žo žytnje sekłabi, kaž bě to też w druhich krajach zwonka Němskeje. Mamy žo dźensa z ludowej kriżu bědźicź. So pak žo domjace ratarstwo z zusymi tuńschimi tworami do schkody pschinjesko njeby, trjeba schkitańše zła. Dźensa dyrbi žo na to bdźecź, so ratarstwo žowoje zła wobkhowa, bjes kotrychż wjazy bycź njemóże. Schto ma žebi nětko ratarstwo žadacź? So maja jeho zła žo w žamžnej měrje wuwicź kaž industrijne, kotrejž zła žu njepomérnje wyschiche hacź do wójny. Ratarstwo chze měcź zło, kiž wschitke jeho wupłody jenak schkita. Schto budże w pschichodże? Hospodarske wobstejnosće žu žo w saudżenych njedźelach za wołoženje wótrosczow Versaillskeho sprjeżenja wuprajile. Sjednoczene staty Europy mohłe žo na łakadże wulkich wikowanskich poczahow zakożicź. Tomu pak žo wulke cżeże dopředka stajeja. Naših najbliżischi nadawk je, žo žamžne hospodarstwo posłužnjenmy a na dwěmaj žyłnymaj stołpomaj wotpocżowacź dawamy, na industriji a na ratarstwje. Ratarstwo ma měcź žamžne prawa każ industrija. Pschitomni rěcznikej žwoje pschipósnacże wopokazachu.

S druhim rěcznikom bě k. wyschischi ratarski rada dr. Reinhard z Drježdżan. Wón pschedstorschowasche wo prenym a sajimawym praschenju: „Schto wocżakuje ratarstwo wot pschichodneho wurunanja finanzow.“

Po hubjenym skónczenju wójny je po Versailleskim zrjadzenju němski stat dołh na žo wsał, a dyrbjesche žo po tych wobkładowacź, z kotrychż moht pjenjezy czahnycź z kotrejž dotal dawkam njepodležachu. Pschi dasschim niedownju dawkow dyrbjesche žo němski stat se swojimi jenotliwymi krajemi wujednacź. Tu rěczachu nětko wo wurunanju finanzow. Dawki, kiž jenotliwe krajam naprožischu, mjenuja žo realne dawki. Wone maja žo na twarjenja, leżownosće a pschemyšlo placźicź. Też dawk na czehniwy stół žo do toho licżeše, kiż mějesche žo jenoż w Sakskej płaczicź. Tónle dawk pak w lěcze 1925 zaso spadny. Najwažnische direktne dawki je němski stat sa žebje zkowak, dokhodowny dawk a dr. S wurunanjom finanzow mjes statom a krajemi bischcze wschо sczinjene njeje. Posłedni ras rjadowasche to satoń se 15. 2. 1926. Němski stat mějesche létnje 6,5 miliardy hr. dokhodow, 2 miliardze wuda sa reparazije, tak ma cżisty wunoschk wo 4,5 miliardow, kotrejž na žwoje wudawki natożuje. Finanzne wurunanje, kajkejž nětkole je, pak ma bycź jenoż provisoriske, a dokónczne rozdźelenie dawkow mjes statom a krajemi ma žo hakle z nowym sakonjom wo wurunanju finanzow postajicź. Jednanja pak budźa dołhe a tohodła w dawkownym lěcze 1927/28 tež hischcze provisorije dale płacża. Jenotlіwe kraje pak dóstaja na to, so bychu žo w dawkownym nastupanju jim wschě dawkowe prawa wróczite. Němski finanzny minister je žo wuprajił, so z němskimi finanzami jara hubjenje stejі a so němski stat z dawkami nicżo wusłyschkowacź njemóże. Tohodła žo też dawki snizicź njemóża. Sakski minister pokazuje na to, so žo sakski hospodarski plan se 97 milijonami wobsamknje. Schtož pschirasi gmejnow k leżownostnemu dawkej nastupa, žu sastupjerjo sakskich gmejnow 250 prozentow namjetowali, wjednizy hospodarstwa pak mějachu 75 hacź 100 proz. za dożahaze. Sakska wyschnoscź pak skónczenje 150 proz. postaji. Rěcznik zaswjedowasche njeprawdu podrużniskeho dawka a żadasche, so ma žo ratarstwo wot tutoho dawka wuzwobodzicź, dawk na podružniski pjenjes ma žo dozuka zbehnycź, so njeby wěcżne wostał, każ to někotři chżedża. Pschednoschowar kritisowasche sadżerżenje němskeho žejma a němskostatneje rady, kiż wudawki pschiwoli, za kotrejż żanych pjenjes w hospodarskim planje njeje. We nastupanju khorobneho a invalidneho sawěsczenja měše žo pschinoschki snizicź a wotwaricź. Wschelazy chżedża sawěsczenja za privatne wuwołacź, dokelż njemóża myšle wotbycź, so je sarjadniłowowy apparat pola wyschnoscże pschedrohi. Rěcznik pokasa na to, so žu wěso wuspěchi prózowanja ratarstwa wot toho wotwiśne, kak žo wuberk we dawkowym wuradżowanju sejtaja. Też pschednoschk druheho rěcznika dobu žebi wulke pschipósnacże.

Popołdnju w 2 hodź. pschednoschowasche knjes prof. dr. Zade z Lipska wo „Nowischich naschonjenjach na polu plahowanja pizy“. Wón pokasa k sawodnej na woprawdźitosći, so němske ratarstwo do wójny za 100 mil. hr. pizowadłow z wukraja kupowasche. To je wěso wulki pjenjes, kiż dyrbjesche swudawacź. Na to poda pschednoschcer wschelake poćiwy, najprjedy sa plahowanje rěpy. Rěpa njewopschija wjele tikalinу, niz telko każ bérna. Kikalina rěpowego pola dyrbi žo z drobnym kalkom sahnacź, kalk ma žo pschi žuchim wjedrje mjetacź a na žamžnym dnju do semje pschinjesći. Wěso traje druhdy léta, prjedy hacź kalk stuktuje. Sa tym hacź polo je. K sacżerjenju koruschkoweje thorosże pola rěpy bjezwanje žymjenja też niczo njepomha. Ssu-li pak hoj hdże wuspěch měli, dha leży to na wodże, na mokroże, kiż je ż rěpu do semje pschiśika. Tohodła je derje, hdyž žo žymjeschka namocża. Hróżiny hnój a selena piza saworaja najlěpschi hnój. S tikalinowych pschitkupnych hnojow je salpeter najlěpsche. Jako najlěpschu drużinu runktizy poruczesche rěcznik „Kirsches Ideal“, kotraż na nimale wschěch pódach derje rosće. Kupuje-li ratar runktizowe žymjo, budźe stajnje sa błódschej runktizu pschimacź. W pożlednich létach je žo runktizowa schmiza pola naš sażydlila, wona žo jara žyłnje rosćicżerja. Najlěpscha pomoz pschećiwo schmizu je dobre wobkopowanje a wobsésowanje. — Dźenżnischi dźeń ratarjo też rad pizowanišći majš plahuja, dokelž pak ma wjele dużnika we žebi, trjebaja jón też sa hróżiny hnój. Někotři pak majš rad sa pizu njenakożuja, dokelž mako bélta wopschija a žo duschnje žam sa pizu njehodźi. Majš może žo też w měschenju z bobami a druhimi pizami hromadże žycź. Chżemy majš we wschelakich cżasach žnjecź, maja žo wschelake drużiny nadobo žnjcź. — Dalscha dobra piza je luzerna. Luzerna je rostlina, kotraż žo we wschěch létach radźi, njech žu mokre abo žuche. Wona słepschuje też rolu. Saamo hischcze w tżeżim lécze może ratar płodnosć role wobkedźbowacź, na kotrejż je luzerna stała. Luzerna žo wschudżom žnjcź hodźi, hdyž podsewiska woda wyschko njestcżi. S kalkowanjom někotre léta sa žobu, žo roli tikalina wosmje. Luzerna a wschě druhe płody maja žo jenoż na rolu žycź, kiż je cżista a bjes njerjada. Luzerna trjeba dużnyk žama z powětra, hdyž ma kulki pschi koruschtach. Wutrajne drużiny luzerny, wošebje i cżoplischich krajow, žo sa nasche pola hubjenje pschihodża. Ssnje-li ratar luzernu z druhej pizu w hromadźe, ma žo pschidata piza jenoż rédko žycź, žnadź żołty wosoł abo pod. Luzerna ma žo snajmjenscha 20 zentimetrow schćeroko žycź, žnadź 24 kilogramow na hektar, to je 26 puntow na sakki ar. Luzerna njeżmě žo żenje krótko do smjerikow žnjecź. Najhórsche pschi plahowanju luzerny je praschenje drużinow. Tuthwilu je mnoho wukrajnych drużinow w němskim wobthadże. To ma žwoju pschicżinu w tym, so może žo wot luzerny w Němskej cżeżko žymjo cżahnycź. Wschelazy žu ménjenja, so luzerna saudże, hdyž žo t žymjenju stejo wostaji, temu pak tak njeje, wona žo wjele bóle żesnlna. Jena drużina luzerny mjenuje žo pésowa luzerna. Wona pak žo też na kóżdej póże radźi. — Żołty dźeczel, esparseta, kamjenjowy dźeczel su kalkowe rostliny. Kamjenjowy dźeczel pola naš średka nadeńdżemy, swjetscha steji pschi żelesnitlich nałkypach. Po amerikanskich naschonjenjach je kamjenitny dźeczel najwużitnischi, hdyž žo młody pizuje. — Cżerwjeny dźeczel ma žo jenoż z maschinu žycź, żenje z ruku. Tak może žo lépje roswinacź. Naslépje je nacżeżwjeny dźeczel, hdyž žo do rożki wożnje. Do wowsża žo njeżmě žycź. Wowż wokolo 1. julija tuczny stejі, mjes tym, so mózemy do rożkoweho pola hłuboko pohłandnycź. Dźeczel trjeba žwětła a to jemu wowż bérje. Do wójny, w létach 1909—13, žo do Němskeje 483 000 dwójnych zentnarjow dźeczeloweho a trawoweho žymjenja dowożowasche. We wójnje dowos pschesta a nětk pak je zaso staru wyschokosć dozpił. Tohodła dyrbja naschi ratarjo žymjo žami plahowacź, so bychu pjenjezy w kraju wostake. — Rěcznik napominasche ratarjow, so bychu wjazy schczernischczowoje pizy žyli. — Schtož łuki nastupa, poda rěcznik nětkotre potiwy. Na nětkotrych łukach dużyk derje stuktuje, na nětkotrych pak niz. To leži na pódże. Najlěpsche je sa łuki hróżiny hnój. Hdyž pak hróżiny hnój abo kompost pobrachuje, njech ratar błoto z pschěrowoho abo pjerschcz wosmje, a ju we worschtach 30 zentimetrow wotměnjejo z hróżinym hnojom hacź 1,50 metrow wyšoko nakładże. Tónle komvost może hižom na druhi dźeń trjebacź. Ratarstwo steji psched cżeżkimi cżasami, ale tu rěka pschetracź a niz nadźiju spuschcżicź.

* * *

W druhim popołdnischim pschednoschku rěcżeschе k. profesor dr. Golf z Lipska wo „nowischich naschonjenjach pschi plahowanju, wocżehnjenju a kormjenju žwinjecża.“ Rěcżnik wusłyschny, so ma žo sežiwjenje naschеho łkotu wošebje žwini, tak stacź, so žo piza žwjetscha z hospodarstwa swjedże. Tola žo njeda wobeńcź, so žo žwinjom dawa žyłna piza, kiž wopschija mnoho bełkowinow. Njechamy wuczbu z hubjeneho cżaża sapomnicź, so je to stocżo za hospodarstwo najwużitnische, kiż wschu pizu žerje a kotreż nam młode podawa, kiż žu za 6 hacź 7 měżazow k rěsu khmane. Stót dyrbi žo tak plahowacź, so je strowy, žyłny, nic pschehnuty. Dyrbimy žwinje tak cżahnycź, so maja dosć na tym, schtož ratarstwo podawa. Ranzy a kundrožy, k plahowanju a kormjenju ma žebi ratarstwo žamo w kraju wocżahnycź. Dobry kundros je ż wulkej wažnoscżu za zyłu wokolinu. W plahowarnjach mózemy pak hnilo nadeńcź, so žu młode skocżata k plahowanju pschetucżne na žwoju starobu. Kundrožy dyrbja so kóżdy dźeń wukhodźowacź. Plahowańskim rainzam žo njeżmědża žane bérny dawacź, ratar ma k temu runktiju, morchej a druhe płody. Plahowańske rainzy maju bycź 2—2,20 zentnarjow cżežke, hdyž žu 10—11 měżazow stare. Ratar dyrbjał na to hladacź, so rainzy w najsymnischim cżasu wot žrjedź dezembra hacź do žrjedź februara, prożatu méże njebnychu. 8—10 njedźel dołho dyrbja prożata zyżacź. Ratar dyrbi wobkedźbowacź, so žana rainza, kiż je k plahowanju postajena, nima mjenje dyžli 12 zyżow. Wona pak je runje tak płodna, każ 13- hacź 14-zyżata. Rainzy, kiż maja žrénju licżbu prożatow, porodża lépsche a wustojnische prożata. Narodżene prożata žu žwjetsche a 1,5 kilogr. Najwjetsche prożata pschi kormjenju najwjeschnischo roztu. Prożata žrénjeje wahi pak žo najlépje za plahowanje hodża. Młode kundrosti žu žwjetsche nétchto cżežsche hacź rancżki. W prénich 8 njedźelach ju rancżki lpeschnischo roztu a je tak zaso doscżahnu. Pschi kormjenju pak kundrožu zaso lpeschnischo pschibéraju. Prożata njeżmědża žo pschesahe wot ranzy pschedacź. Ke kormjenju žwini może ratar po dwěmaj puczomaj hicź, ż bérnami a schrótom. W naschej krajinje wužiwaja žo žwjetscha bérny. Wone maju pak žo jenoż warjene dawacź. S mjażowej muczku žu plahowarjo jenoż hubjene naihonjenja cżinili. Pizowanje jenoż je schrótom je wěso cżežsche, dokelž žebi wjele wobliczenja žada, ale hodźi žo tola derje pschewjesćі.

Po pschednoschkomaj wuwi žo žiwa rosmołwa, pschi kotrejż knjeja pschednoscherjo na wschelake ważne ratarske praschenja dokładnu a rosjaśnjazu wotmołwu podachu.

Přilopk.

* **Hobrsti woheń psched 10 létami we Drježdżanskim arsenalu.** Bluti hrimot rosschérjesche žo 28. dezembra 1916 pschipołdnju w 12. hodź. po Drježdżanach a bliżschej wokolinje. Njeżmérne cżorne mrócżele kuru wałachu žo do powětra a wohnjowe stołpy žapachu k njebju. Hrosa saja wschěch wošebje w žuboditwje hydlaznh, hdyž bu snate, so žo arsenal pali. Woheń bě nastał w magazinu cżo. 23, hdyž žo artillerischa munizija pschepytowasche. Pschi tajtich pruhowanjach bě pjecża granata rosbuchnyła. Jenje njebudże žo ż wětřoczu rjez mózy, kak je njesboże nastało, pschetoż wschitky w tutym magazinu bdźełazu žu tehdom žmjerzł namakali. Se prénim rosbuchnjenjom bě žo zyły magazin cżo 23 zapuschcżił, a sa nětkotre mjeńchiny bě też hižo žuboduy magazin do powětra sleczał. Hacź 1000 metrow dałeko łétachu rosbuchowaze granaty, sapałowachu stajnje dalsche twarjenja, łólnje, sklady, magazinu, pschezo nowe rosbuchnjenja žo stawachu. S 25 000 granatami pokładżenу cżah hohorunja rosbuchny. Wschо hromadźe sniczi žo 11 milijonow infantrischich patronow, 100 000 artillerischich granatow, 350 000 sapałakow, 300 000 rosbuchadłow, 200 000 kilogr. półwra a amonoweho salpetra. Na 100 000 kwadratnych bě žo sapuscżiło, wschě na tutej płoninje stejaze twary běchu žo pak wobschkodźikle pak sapuscżile. S mężinami bě napohład tajfi, każ by ho hodźiny dołho ż kanonow nanajhórje tżełało. Schkoda bě cżim wjetscha, dokelž žo sniczene pschedmjety we wójnskim cżasu wjazy narunacź njemóżachu. Zyły tydżeń mężesche wohnjowa wobora dźełacź, pschedy hacź žo woheń podubu. 9 morwych a 12 ranjenych bě žebi katastrofa żadała. Mjeliczomne wokna běchu žo rosbike, tež žamo w jara wotdżelanych kónczinach. Dźensa je še sałokjenjom wschelakich industrijnych wobkhodow a fabrikow nowe žwjenje do tehdom sapuscżeneho kraja sacżahnyło. Jenoż tam a žem dopomina hischcze nęschto na dny pokne hrozy a strachu.

* **Woschkrot.** Dny, na kotrychż woschkrot pada, žu za starych ludźi dosć strasczne. Na jenym tajtim dnju chżyschce stary mużik hładku drohu pschekrocżiż. Wschе

jemu to jara cžežko. Njelěkje žo schmjatasche, kóždy wokomik możesche padnyć. Tola nichtó ſ nimobuzných jemu njepomhasche. A ja běch hišcže pschedaloko. Pschede mnu pak dźěsche 16lětny wučžobnik ſ jenak starej holzu. Wobaj žo staruschkej šmějeschetaj a pachol měnjesche: „Stary muzik tamle wěšći e jimy rejuje!" Hižo chwaschi njeplechej želenu plištu wotkłoźić, tola we šamžnym wokomiku žedźesche mlody knjeſnik, kiž po starzu cžinjesche, hižo na symnej semi. Bě drje žo thětru kruce žydnył, pschetoš zyle bojasnje šiwlesche. Stary muzik pak bě mjes tym na druhu stronu drohi dóschoł. — Njeje pak jenoš popschajnych młodźenzow, ale teš schodupschejnych tajnych radźićelow. W małym městaczku bydleschtaj na šamžnej dróšy tajny radźićel a pjekarſki mischtr. Tajny radźićel bě stary, jara wusdany knjes, pjekarſki mischtr pak bě tokity pschećežetny cžłowjek. Jednoho dnja — bě žo woschkrota naschło — šuwasche šo po hladnej dróšy kulowaty pjekarſki mischtr. Nadobo šydny šo, šo wobšunywschi, na šwój prěd derje dosć wupólstrowany šadk. Bolako jeho dozyła njeje; šměje šo tola. Jako hłowu šběhnje, wuhlada tajneho radźićela pschi woknje stejo, kotryž šo tohorunja šměje. — Tu šo pjekarſki mischtr pschesta šmjeć a stanywschi dźěsche še pschemyślowazym mjeſwoćom domoj. — W rjanym nalěrzu narodźi šo w pjekarowej šwójbje mały šynk. Jenoho dnja dósta tajny radźićel pscheproschenje, hač njeby knótśicą cžynk. Wošebnu knjes wije ſe hłowu: šo ponižićz do tutych worschtow? — Ale — pjekarſki mischtr je tola pschezy hischcže nahladna wobroda w měsće. Na — mózu wschak jemu cžesć wopokazać. Na tichcžišnach a kolaŕzy je knjes tajny radźićel jenicžki „wobzedny" hójcź. Tamni kmótśja a hosćo šu jenoš rjemjeślnizy, jednori schwarni ludźo. Ale sadźeža šo dosć waschniwje. Po hosćinje wopraścha šo tajny radźićel pjekarſkeho mischtra, hdyž bě jeho na stronu wsak: „Wěšće wy, mój luby mischtrje, šym šo tola tuſk dźiwak, so ježe runje mje ša kmóta proſyła. Kak dha šće na to pschischoł, — šebi — hm — hm — wote mnje tutu cžesć wuproſyć? Knjes radźićel, mózeze šo hischcže dopomnić, jako šo pjched Waschim woknom tehdom na plestr šydnyły? „Hm — haj — dopomnju šo. Bě to jara šměschnje! Ale schto ma to ſ kmótſtwom cžinić? „Oh, jara wjele!" wotmotwi šo pośmějwajo mischtr. „Hlejcže, knježe, tehdy šće šo mi šmjak. Tu šym šebi wotmyślił: Temu hischcže nějchto hłuku šcžinju, hdyž budże šo teš ars šměschna cžuć. A tak šym Waš ja kmóta proſył!" Tu je knjes radźićel mjeſwoćo šcžahnył a njeje šo w pschichodze pschi waschkrocze wjazy k woknej stupił. — Hacž wučžobnik abo tajny radźićel, — hdyž je woschkrot, njech šo nichtó druhemu nješměje! —

* Njeſwoja šwjate šmy w Berlinje. (Se schtwórtcho poſkhoda dele skočźili.) Boži wjecžor widżi na Nyleſkej dróšy ſ dotal njeſnateje pschicžiny nadobo woheń. Zaſołone wokanje klinczeſche se bydlenja we schtwórtym paſkhodze, hdyż běchu łkhody tak sakurjene, so ludźo wjazy dele njemóžachu. Tak njemóžachu hebi hinak pomhać, so se schtwórteho poſkhoda do wupschestrěnje płachty dele ſeſkakachu. Pschi tom šo mloda mandźelſka łkěrro šmitła srani. — Prěni šwjaty dźeń po Berlinſka wobora na 50 krótć alarmowaſche. W najwjaz padach padachu jednatše šo wo wohnje, kiž běchu se šapalenjom hodowanych schtomow naſtałe. — Liczba šamomordaſtwow na šwjatych dnjach je teš létša jaſko łkěrro wyšoka. 6 wožołowy je pak se ſajdbojczenjom, pak se ſarſalenjom hebi žiwenje wsało. — We 8 padach šo poradźi, šamomordaſkich kandidatow saſo k žiwenju šbudźić. — Na Grimnitzſkim jěſoru ſatepi šo 12-létny ſchuler Pawel, šo na łodźe pschelamawschi, haczrunješ be policajſaj ſakſanc, šo na jeſor podacź. — Dwaj żeleſniſkaj ſaſtojnikaj ramakaſchtoj pak šmjerć na kolijach, hdyž jeju cžahowa lokomotiwa hrabny a pschejedże.

* **Lišcža jama jako bydlenje a row.** Njedaloko Braminga pola Esbjerga w Danſkej namaka ratař w ſapadnjenej liſchcžej jamje cžełe dweju šnadź 14lětneju hólzow. S liſta, kotryž mějeschе jedyn ſ hólzow w kapsy, bě spóznaćz, so běſchtaj morwaj ſ njedaloko wjeſki Fladberga. Nětko póldruhu hodźinu po nana, kotryž powědasche, so staj hólzaj ſapoczałk dezembra ſtarſchiſki dom wopuſchcźiłoj. 16. dezembra je jedyn ſ njeju šo domoj wróćił a nana wo pjenjesy proſył, ſchtoż pak be tutón wotpokasał. Na to je šo šyn ſaso wotkalił. Wot toho cžaſa njeje wo hólzomaj nicžo wjazy šłyſchał. Nan, kiž ma 7 dźěcži we šwójbje, je w khětro khudušchkich poměrach žiwy. Hólzaj, kaž powědasche, staj pschezo hižo k dundanju nałkilenaj byłoj, tak so šwoje dźěło njeſtaj mohłoj cžiniłoj. Wot ſapoczałka dezembra staj wonaj wěšcže we liſchcžej jamje bydliłoj a šo khudušchzy nětkaſ žiwiłoj. Jeneje nozy je šo w šylnych deſchcžach rosmokana ſemja nadobo ſwjeſła a hólzo wſapnyła. Kaž je še ſnamjenjom na jeju cžełomaj widżeć, staj wonaj cžeſto wo šwoje žiwjenje wojowałoj. Jena ruka šahaſche je ſemje won a bě tamneho ratarja halle na ſakoſtnu podawk kedźbneho ſcžinika.

* **Wulki šněh na balkanje.** Žyły Balkan je ſ wyſokim šněhom pschikryty, ſchtoż je šo hacź dotal jara šrédka ſtało. W Serbiſtej móża cžahi jenoš ſ wulkej muju dale jěsdźić. Wažne telegraſiſke a telefoniſke cžary šu šněhowe mjeſcele pschetorhnyłe. We Kroazijſkej naſta šdobom še šněhom tołſta mhła, tak so je cžahowy wobkhad ſaſtajeny. W Dalmajiſkej šu jmjerſki na tropiſkich roſtlinach wjele ſchkody nacžinić. — S Bołharſkeje pschikhadźeju powěſće wo šněhowych wichorach. Pola Dewetaka pschi Cžornym morju je šo pješčnik zyle je šněhom šawěł. Perſonał we šněhu pola Burgasa wjaſmjeneho tworoweho cžaſa nadpadnyłoh hłódne wjelki, pschi cžimž jedyn ſaſtopnik ſmjerć namaka. Dla šněha je wjelcža cžwila šo jara hórſchitka. — Alle teš w druhich južnych krajach, kaž wobſeže we Schpaniſej, kruta šyma ſaſhadźa. Wjele cžahow je tam we šněhu tžaſay wołtało. Dokelž njchodźi šo ſaweſtym pałażeram hinak pomhaćz, je knjeżerſtwo lětadła ſ proviantom wupołkało. We wokolinje měſta Jalenzije ſtej šyma a šněh na 250 milijonow pesetow ſchkody nacžiniłej. Wulki dźeł oranžowych žnjowo je ſmiczeny. — We Spaniſtim Marokku knježi kruta šyma a wulki šněh. Wjazy rěkow je ſamjerſnyło. Wjelki, ſchakałe a hyeny nadpaduja ſtadła a wobu.

* **Dezemberſti haprlejſti žort w Herriotowej cžakarni.** W cžakarni franzoſkeho miniſtra Herriota ſeńdźechu šo psched nješchto dnjemi najšławniſchi Parižjaz wumětžy a dźiwadźelnizy. Žyła cžrjódła cžakaſche hižo na audijenzu, a tola pschikhadźeſche jich pschezo hischcže wjazy do cžakarnje. S njedowěrliwymi mjeſwoczami žedźechu wumětžy w ſali a pschezo, hdyž nowy wumětž ſaſtupi, dźeſche njemdry bórbot pſches cžakarnju. Žyłe miniſterſtwo bě kaž elektriſowane, njewědźeſche tola nichtó, ſchto ma tuta ſchkadźowanka wulkich Parižiſkich wumětžow wosnamjenicź. Tola miniſter Herriot dasche dołhu na šo cžakaćz. Hižo bě šo dobra hodźina minyła — tu šmuſi šo ſlónczńje jedyn ſ pschitomnych na praſchenje, na cžo po prawnym tu cžakaja. A hlej, tu šo wukopa, so bě kóždy ſ cžakajach telefoniſke namołwjenje wot Herriota dóſtał, ſo by w 6 hodź. popołdnju na miniſterſtwje był, dokelž ma ſ nim wažnu naležnoſć wujednaćz. Wěſo šo kóždy łowjeje wažnoſće wjeſelesche. Tola zyła wężka šo napoſledku jako tryſt njeſnateho žortara wukopa, kotryž bě na tute waſchnje wſchěch wulkich Parižiſkich wumětžow ſhromadźił. Jenoż wěſtoſcź, so bě tak mnohich koſa liſnyła, możesche hnėw wumětžow tužicź.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 11. wulkeho rózła.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,207	100 pólsk. markow	—
jandželski punt .	20,413	100 českosł. krónow	12,456
100 šwajc. frankow	81,15	100 franc. frankow	16,66

Berlinſka burſa pschinjeſche wčera efektam wschelake kursy. Kursy wójniſkeje wožeſoſki šu poſlednje dny pschezo dale poſtupowałe. Wčera ſtaji šo na 9,10 hr. ſa 1000 hriwnow. Też kursy dolžnych liſcžinow běchu powyſchene.

Produktowe wifi wostachu wčera bale mérne. Žadna je rózła a bě wčera wo 10 pj. we Berlinje drózſcha. Druhe žita ſwoje dotalne placžiny ſaſtajowachu. Wčera placžeſche zentnaŕ

w Drježdźanach (ſandź. pjatk):

pschenicy 73 kg. 12,85—13,10 hr. (12,90—13,40 hr.)
pschenicy 69 kg. 12,15—12,40 hr. (12,20—12,45 hr.)
rožki 69 kg. 12,10—12,35 hr. (12—12,25 hr.)
rožki 66 kg. 11,55—11,80 hr. (11,45—11,70 hr.)
nałětnicy jecžmjenja 11,50—13,25 hr. (11,50 hr. hač 13,25 hr.)
nałymſkeho jecžmjenja 10,25—11,50 hr. (10,25 hač 11,50 hr.)
wowſa 9,25—9,75 hr. (9,25—9,75 hr.),

w Berlinje:

pschenicy 13,20—13,35 hr., rožki 11,85 hr. hač 12,10 hr., nałětnjeho jecžmjenja hr. 10,85—12,25 hr., nałymſkeho 9,60 hr. hač 10,25 hr., wowſa 8,90—9,40 hr.,

w termińowym wikowanju:

ſa měrz: pschenicy 14,15 hr., rožki pak 12,72½—12,77½ hr.,
ſa meju: pschenicy 13,95—13,92½ hr., rožki 12,70—12,75 hr.,
ſa julij: pschenicy 14,05 hr., rožki pak 12,32½—12,37½ hr., wowſa 10,35 hr.

Na pschedań.

Manza k pschipuſchczenju, Bubnaŕ w Mokrowje p. Hródka.
Sšywo w Stróži 30 pola Luczyny.
Kola motorſke, Franka w Hródku, Drježdźanſka dr. 42.
Motor a mjaſorubak (Wolf) w Heimje, Delnjolužinjanſka dróha w Budyſchinje.
Próchtŕžbak, Kmoch, korežmaŕ w Budyſchinje, Kamjentna haſa.
Kóń, 5-létny, we Wujeſchcu 39 pola Bukeza.
Klawěr taſlaty, w Budyſchinje, Swonk. Lawſka haſa 17II.
Kruwa wyſokofužeczelna, w Srětſchinje cžo. 8.
Kamory ſchpihelaj, lodowy kamor a wſchelake meble ſe ſawostajeńſtwa, Funk we Małym Wjelkowje 3.

Pschihłajacz pytaja:

Krawſkeho wuczobnika, Lindner w Běłej Wodźe, Schuſſka haſa 3.
Holzu do domu a wobkhoda, Münznaŕ we Laſu. — Weißflogowa w Budyſchinje, Snutškorna Lawſka haſa cžo. 2.

Do mandźelſkeho ſamóžeńſkeho ſapiſka
na ſudniſtwo w Budyſchinje ſu ſapiſtali:

Kowaŕſki mischtr Guſta Max Erich Ziegert we Wulkim Wožyku nima ſarjadniſkeho a wuživniſkeho prawa na ſamożenju ſwojeje žony Huldy Miny rodź. Förſtarjez.

Ssudnizy na pschedawanje.

Sšrjedu, 12. wulkeho rózła 1926.

w Borchowje pop. ½2 hodź.: Soſa. Kupzy ſeńdu šo we Schuſterez korczinje.
W Delnich Koŕczach: Schewſka ſchijaza maſchina. Kupzy ſeńdu šo ½2 hodź. w Schwarzez hoſcženzu.
W Błunju pschip. w 12 hodź.: Drohny kamor, kłamaŕſke blido, kłamaŕſka poſza. Kupzy ſeńdu šo w Šauberlichez hoſcženzu.

Schtwórk, 13. januara 1927:

W Budyſchinje na ſudniſtwje dop. w 10 hodź.: Bukſejej, 7 pišaŕſkich blidow, ſtejaſ ſa twérdi, 4 knihowne kamory, pišaŕſki ſekretaŕ, ſtoł pſched pišaŕſke blido, pišaŕſki pult k ſtejenju, ſchkleńczany kamor, pjenježn. kamoraj, automobil (Apollo), hołdże ſabiwaja maſchina, 3 kolowe krońicžka, 5 mużazych kołow bjes gumijow, wał bělej celulozowej papjeru, worczeŕſki poſ, ſwinjecži, nětkaſe 4 zentnaŕje, kurjeńſkej blidży, kłubowa garnitura, 4 ſoſa, pliſchowy ſofa a pliſchowej ſtołaj, ſchruby wjercžata maſchina, 15 mężkow rżaneje muki, ſerdźerowaſke blidko, ſtoł pſched pišaŕſke blido, pišaŕſkej ſtrowej, kamor ſ wijatej woleſcžku, 3 wołuki k motorowym kołam, mużaze, žonjaze a hołcžaze kolo, nożny kamorcžk, elektr. ſtejaca lampa, mokaſna poſtawa, 3 wobraſy, kredenza, ſtejaci cžahnik, klawěr, mały ſchatowy kamor, harmonijum, 3 žonjaze kola, ſchijaza maſchina, 25 litrow cžerwjeneho wina, fotografiſki aparat, 5 ſtołow, kulojtej blidži, poſchiwane knesſe, blido, wobraſaj, wſchelake drużiny ſkaninom ſa žonjazu drastu, ſportowe ſhabaty, wulki ſchpihel, nadoba do knjeſej jſtwy, cžemna bubowa, běłe krathotowanje do lekarnje, nowej łożi, 4 truſchki trajazy maſchiny.

Se šwobodneje ruki: 4 waſchtoty, 3 njertulnje, a tocžnik, 3 dubowe kamory pod pjenježne kamory.

W Cžornym Cholmu dop. w 9 hodź.: Dźełba hejdušchowych wotrubow, kołodźij, dežimalna waga ſ puntami, wulki mukowy laſčej, dešikowany wóſ, ruczny wóſ. Kupzy ſeńdu šo w Hamoriſkim młynje.
W Lubuſchu pschip. w 12 hodź.: Bukſej, łkhaſtki ſtoł a ſchpihel. Kupzy ſeńdu šo w Kantinje.
W Ptaczeczach pop. w 1 hodź.: Poboczńikaj a konjaza płachta pſche deſchcž. Kupzy ſeńdu šo w Schlenkrichez hoſcženzu.
W Lejnje pola Wojereż pop. w 2 hodź.: Schijaza maſchina. Kupzy ſeńdu šo w Laurijchkalez hoſcženzu.
We Łaſu pschip. w 12 hodź. w hoſcženzu pſchi torhoſchcžu: Motorſke kolo, dźełba koleſaſtkeje potrjeby, mużaze kolo, žonjazej koli a wſchelake meble.
W Delnim Wujeſdże pop. w 5 hodź. we Wawerez hoſcženzu ſchijaza maſchina.

Škrowe depeše.

Schkrowe depeſche dla magnetiſkich podeńdźenjow w powěſtſe dźenża wuwoſtachu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hrivnje.

	10. 1	8. 1.		10. 1.	8. 1.
Pšeńca	264-267	264-267	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	237-242	235-240	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jecžmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jecžmjeń	182-205	182 205	žołte łupiny	14-15,00	14-15,00
wows	178-188	178-188	ſeradella	23-26,00	21-26,00
kukurica	186-188	186-188	raps. wosmk	16,50	16,50
pšeńč. muka	35-37,50	35-37,50	lany wosmk.	21-21,20	21-21,20
rżana muka	33-35,10	33-35,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,25	běrnj. kruški	28-28,60	28-28,00
žrane „	12,50	12,60	syno, 50 kg	2,75-3,35	2,75-3,35
rapa			rżana sloma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,35	1,00-1,30
hróch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	1,00-1,80	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	1,00-1,30	0,95-1,25

Drježdźanska burza.

Pšeńca	257-262	běrnjace kruški	29,50-30,00
rožka	242-247	pšeńč. wotruby	11,90-12,80
nałětni jecžmjeń	230-265	rżane wotruby	13,30-14,80
nazymsk. jecžmjeń	205-230	pšeńčna muka	47,00-49,00
wows	185-195	rżana muka	37,50-39,50
čežwjeny dźeżel	255-265	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	33,00-34,00
suche truhańcki	12-12,20	cokrowe truh.	17,50-19,00

Płaćizny ręcznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

10. januara.

123 woł., 210 byk., 358 kruw. a 46 jałojc., 795 ćelat., 598 wowcow, 3033 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 57—61, 2. 49—53, 3. 44—48, 4. 36—40, 5. 30—34;
byki: 1. 60—62, 2. 54—57, 3. 47—51;
kruwy: 1. 55—57, 2. 45—50, 3. 34—83;
jałojcy: 1. 60—64, 2. 48—58;
ćelata: 1. 78—82, 2. 72—76, 3. 64—68;
wowcy: 2. 59—61, 3. 52—58, 4. 40—51;
swinje: (přez 300 pt.) 75—76, 2. (200—300) 74—75, 3. (200—240) 73—74, 4. (160—200) 72—73;
rancy: 60—70.

Sportske zdźeleńki.

Ssmykanje w schuli.

S Wina pschińdże powěſć, ſo je tamniſcha měſchczańſka ſchkulſka rada wobſahowała, ſo ma ſo bźeł turnowanſkich hodźin na łód pschepokoječ. Kaž ſo w łéče ſchulerjo a ſchulerki w pluwanju wutwuczuja, dyrbja w ſymje po ſmykałcach běhać nawukhnyć. Sport na łodźe w cžiſtym powěſtſe ma ſa cžełoſtwuczownaje wjetſchu wažnoſć hacź turnowanje w hali. Sportiſke ſtrony tohodła wobſahmjenje Winſkeje ſchulſkeje rady witaja a jo ſ ſcžěhowanju porucžuja.

Hamiske wozjewjenja z Lubija.

Wokrjeſnny ſjeźd (Bezirkstag) Lubijſkeho hamiſkeho hejtmanſtwa.

ſobotu, 15. januara 1927, dop. ½11 hodź. w ſali Lubijſkeje radnizy.

Dnjowy porjad wuwiża na ſłužbnym twarjenju hamtſkeho hejtmanſtwa.

W Lubiju, 6. januara 1927.

Pschedžyda. Dr. Ungeth ü m.

Na město ſemrěteho ſapóſtkanza wokrjeſneho ſjeźda (Bezirkstag) Emila Pfeiffera je ſo knjes Arnoſcht Bock, murjeŕ w Delnim Rennersdorfje do wokrjeſneho ſjeźda powołał.

W Lubiju, 7. januara 1927

Hamiſke hejtmanſtwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a Gšči Smolerjec knihičišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobčežne so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 9 — Budyšin — Srjedu, 12. januara 1927 — Bautzen — Lětnik 66

Nowe sakske ministerstwo.

S 49 pšeciwo 45 hłosam pšichi njewotedaču dwaju hłosow žu wutoru w sakšim žejmje dotalneho sakskeho ministerskeho pšedsydstwa nowego knježerstwa wuswolili, kotrejž strony wot demokratow hač k hospodarskowej stronje wopšichija. Němkonacionalni, kotrejž žo pšichi knježerstwje njewobdźeleja, žu žlubili, jo podpjerać.

Hdyž žo wólbny wunoschć wosjewi pola kommunistow wulka hara nasta. Tež kommunistojo na pšichopłuchariskej tribunje harowachu. Sstowo k wobłhodowanemu porjadej dostawschi kommunist **Böttcher** žwoju rěcź je žkowami sapocža: „Pšicheradnik dźěłačerjow Held..." Pšichi tym jemu pšichopłuchariho na tribunje pšichłokozowachu.

Ssejmowy president Schwarz na to tribunu wuprózdnicź da a wosjewi, so je pożedženje pšetorhnjene.

Hdyž bě žo pożedženje snowa wotewrikło, kommunist Böttcher pšeciwo wuprózdnjenju tribuny protestowaše.

Pšichi složenju pšišłahi ministerskeho presidenta žo hara pola kommunistow wospjetowaše. **Sozialdemokratiska frakzija i pożedženja wudaje.** President Schwarz Heldtej je žlědowazymi žłowami pšišłahacź da: **„Pšišłaham žwěrnosć krajnej wustawje!** Tež tónle akt kommunistojo mylachu. Böttcher ministerstwu presidentej mjes tym so wón pšišłužnymi formulu proji, pšichiwoła: Pšišłahaham žwěru swojatej satikich industrialnych.

President namjetowaše, **blišše pożedženje wutoru 18. januara w 1 hodźinje i dnjowym porjadom „Pšichiječe knježerstwoweho wopowědženja"** wotmječ. Ssejm po namjece wobsamknu. Namjet kommunistow, so by žo schtwórtk wo namjece rospuschćenja žejmja jednało, žo wotpokasa. Kommunistojo na to namjet njedowěrjenja pšeciwo Heldtej sapodachu.

*

Ssrjedźne strony sakskeho žejma žu žo póndźelu je starymi sozialdemokratami wo sešatajenju nowego knježerstwa dojednali. W nowym ministerstwje ma pšisłušacź: stary sozialdemokrat **Heldt** ministerske presidentstwo, demokrat **Dehna** ministerstwo smutskownych naležnoscow, stary sozialdemokrat **Müller** (dotal smutskowny minister) džělowe ministerstwo, **Weber** abo **Großmann** i hospodarskowneje strony hospodarskowne ministerstwo, rěčnik **Wilhelm** i hospodarskowneje strony finanzne ministerstwo, **Bünger** i němskeje ludowneje strony justizne ministerstwo. **Kaiser** i němskeje ludowneje strony ministerstwo roswuczenja.

Kriza w němskim knježerstwje.

Dr. Curtius, kotremuž je němski president poručił, nowe knježerstwo wutworicź, je hač dotal jenoż pola němsko-nacionalnych swólnikowcow k sastupjenju do jeho knježerstwa nadeschoł. Zentrumska strona, bjez kotrejž žo nowe knježerstwo njemohło dołho dźerżeć, njeje žo hišće je wuprajiła, hač žo pšichi nim wobdźeli. Nowiny zentrumskeje strony „Germania" a „Kölnische Volkszeitung" žu dr. Curtiusowe knježerstwo prawizy wotpokasałe.

Demokratiski wjednik Koch pšeciwo generalej Reinhardtej.

General Reinhardt je pšeciwo republikanisowanju narunanja wójska, kotrejž je president němskeho žejma Löbe žadał, w „Deutsche Allgemeine Zeitung" mjenjenje sastupował, so mohła drje žo wjetšcha liczba duchownje na lěwju složenych dobrowólnikow do němskotitneje wobory pšichijeć, kola bohužel žu tuchi ludźo na paroli, sa wojeńtwo žo njepšichłodźaju „Jenje sałžo wójnu!" složeni.

Demokratiski wjednik **Koch** je na to w demokratiskich nowinach sławny list na generala Reinhardta wojsewił, we kotrymž jeho mjenjenje wo stejišćecu demokratow k němsko-statnej wobroje jako wopačne wotpokasuje. Demokratiska strona w žwojim programmje žadu wopšichija, w kotrejž rěka, so ma žo nanuswane najate wójsko bórzy se systemom milizow a powschitkownej wojeńskej winowatoscu narunacź.

Sylne wotběranje narodźenjow w Pruskej.

We hłownym wubjerku pruskeho žejma je žo pšichi stawje „strowotakstwo" na to pokasało, so **tołstoschijosć** žylnje pšibiwa. Khorosć i **khudoby na jodze w žiwnosći** nastawa. Khudoba na jodze sałžo je žylnym hnojenjom i pšichitupnymi hnojidłami swišuje. Wumětkenu dušnu wěsty wobstatk joda pobrachuje, kotruž chiliski salpeter wopšichija. Spomožerstwowe ministerstwo je žo na Leunasce dźěłarnje, kotrejž wumětki dušnu dźěłaju, i namakowjenjom wobrocźiło, so bychu dušnu wěsty dźěł joda pšichiměchałe. Narodźenja žu pošlednje lěta žylnje wotběrałe. So by žo wupad wurunał, dyrbja žo naprawy činiecź, so by žo mrěcźu cźěłschnych dźěcźi wobarało.

Wólbne hibanje w Južnosłowjanskej.

W Běłogradze je žo njedźelu wjele wolerskich shromadźiznow wotmě̌ło. Wjednik žo nostatnych demokratow Sswetokhar Pribiczejwicź we žylnje wopytanej shromadźiznje wo smutskownopolitiskej a internazionalnej politizy rěcźesche. Wo italsko-albanskim swjasku praji, so žu i nimi Južnosłowjanske sajinny na Balkanje schkodowate. Njedźiwajcy smutskownych napschećiwnoscow budźa Sserbja, Khorwatojo a Sslowinzy je wschěmi srědkami kóždy kruchi žwojeho kraja łakitowacź, hdy by to trjeba było. Sšnadź pak to njebudźe mušne. Kaž dalsko wo smutskownopolitiske położenje dźe, Pribiczejwicź knježerske sadźerżenje kritisowaše, so na wuprajenje presidenta Maťaryka powołajo, so drje Awstriska wjazy njeexistuje, so pak je hišće we naš žiwa. Schcejpan Radicź, kotryž je we wschelatich dalmatiskich měšlach wustupił, je na shromadźiznje w Lešowizy rjekł, so dyrbi žo Južnosłowjanska pšichi wójnšim konflikcze i Italskej jara rjekowazy bita.

Khorosć rumunskeho krala Ferdinanda.

Po powěsćach i Bukarešta je žo khorosć rumunskeho krala sałžo shorschiła. Regentstwowa rada je žo sałžo sešcha. Kralowa Marja žo próraje, ministerskeho presidenta Avaresca pohnuwcź, so by ju do regentstwa pšichijał.

Krwawne wustupy w Angorje.

Sšud njelwotwiżnosće w turkowskim Kowonym měsće Angorje, kotryž je i ludowych sastupjerjow wulworjeny, je wot měrza 1925 hač dotal wo 340 prozesach jednał. S 2351 wobškorzenych žu 943 sałsudźili. Skoro połowja wobškorzenych je žo dla politiskich pšicźinow sapodała; tele wobškorzeny žu **k 45 wotprawjenjam dowjedle.** Pódła teho je žo 145 rubjeżnikow k žmjerći sałsudźiło.

Nowe njeměry w Kalkuty.

W Kalkuty žu žo, kaž „Daily Telegraph" šoni, krwawne srażenja mjes Hindami a muhamedanami wotmě̌le. Pšichi nich žu muhamedanojo pjeć Hindow a jeneho policista sałkoli. Lud žo do hrohy da. Hindojo a muhamedanojo zyhele do sebje mjetachu. S pomocu panzerowanych wosow a wotdźelenja wojakow žo policiji skónčnje poradźi, měr wobnowicź.

Wójna w Chinje.

Po Hankawje — Shanghai.

S blišschej etappu w chinejskej krizy budźe wosud Shanghaja. Tam je nětkole 20 000 Europanow a Amerićanow a 20 000 Japanzow. Politika mudreho wuwinjenja, kajkaž je žo w Hankawje nałožowała, njehodźi žo tehodła we Shanghaju nałožicź. Shanghajske wyschnosće blišće dnja, kaž „Chicago Tribune" powě, wosjewjenje wudadža, i kotrymž žo Chinesojo smutska abo pšichi mjesach wukrajanskich žydlišćach pšched nałožnosćemi warnuja, kotrejž žo hnydom je žmjerću pokhłostaju. Wukrajanske policiji a dobrowólnym wojakam je žo pšichikasało, we wosjewjenju rěka, **„do šćěłarskich Chinesow tšelecź, hač žo njeměry potłoča.**" S Hongkonga žu hižo k pożwinjenju wójnskeho łódźstwa do Shanghaja wójnske łódże pšichiśełe. Na wohrożenych městach swonkownych domow žu žo, kaž „Morning Post" powě, barrikady nałwarike.

Chinejske nazionalistiske nowiny w Shanghaju žwoje wjeśele nad wulmaczom wukrajanow i Hankawa a Kiukianga wuprajeja.

Wjeczenje banditow.

Banda rubježnikow w Schantungskej provinzy je wješ Wangeogn nadpadła, wschě khěże špalika a wschitkich wobydlerjow złonzowała. Wjazy dyž hi 1000 cłowjekow je žo morilo. Dźeł i nich žu w khěžach špalili, druhich na drózy sarażyli. Dźěcźi žu žiwe rosubali. Jedna žo wo wjeczeńši njeschtuk, kotryž žu banditojo pšicźeżowo wótrym naprawam skuźili, kotrejž žu provinzialne wyschnosće pšicźeżowo rubježnišim cźinile. Rubježnizy žu wukrajanow na pokoj wostajili. Jadawe podawši nimaja tež janeho žwiża i nie-pšicźeżelskim hibanjom pšicźeżowo wukrajanam.

Němski protest.

Kaž „Daily Mail" i Pekinga powě, je němski konsul w Czjung-Kingu w Schezchuanskej provinzy rajmo protest pola Kantonskeho knježerstwa pšicźeżowo temu, so chinejscy studentojo a wojacy na schcejšcźanskich pohrjebnischcźach rowy wonjeczeješcźija a rowowe pomniki rosbiwaju.

Zjednoćene staty pšeciwo Mexiku.

So by žo rozcźazeho pšicźeżiwjenja pšicźeżiwo žwojej nikaraguaskej politizy wobaral, je president Coolidge žwoschebjenu pożelsiwom na kongreż wobrocził. W nim je rozkazał, so dyrbja **Sjednoćene staty południoweje Ameriki revoluziju w Nikaragui pšichi wschěch wobstejnoscach potłoćicź.** To ma žo pšichedź wschěm stacź, so by žo žiwjenje a žwój-stwo tamnišich południoweamerikanskich stacźanow schkitało. President praji, so ma ja žwoju winowatosć, wobstejaze knježerstwo w Nikaragui je wschěmi srědkami podpjerać. Bjez dwěla žu amerikanske sajinny a załoene pjenjezy w tutym kraju cźežko schkodowate abo bo žamo suicza, jeli so revolucija hišće dale traje.

W południowje žo dale praji, so południoweamerikanšy, kaž tež wukrajni aktionarojo w Nikaragui dyrbja wschitki amerikanšich pšichedwsacźowy wot amerikanskeho knježerstwa bjez wumělenja wočakuja, so budźe wono jich sajinny schkitacź. **Dokelž tu tele sajimy khutnje wohrożene,** ma knježerstwo winowatosć, wschě nusne naprawy sa jich schkitanje cźinicź, wobzebje w padźe, so žo i wliwom zuseje mozy w Nikaragui dospołna anarchija sbudźi.

Coolidge dale praji, so bychu žo, hdy by nětcźischa schmatanja dale trała, **pokitiska runowaha zhleje Ssrjedźneje Ameriki wohrožyła** a prawa, kotrejž je Nikaragua **na twar druheho kanala** mjes Cźichim a Atlantiskim morjom Sjednoćenym statam špodźicźa, bychu do šracha pšichišće. Amerikanske knježerstwo nětkole kaž pšichezo pšichi taziski wobstejnoscach pšichipravnu politiku wjedźe, so ma wschě nusne kroczele sa schkitanje a załhowanje žiwjenja a žwójstwa amerikanskich stacźanow cźinicź. „Sšym žrěbi wotmyślił," president praji, „w tymle nastupanju sa pšichkadom mojich pšchedchadnikow slědowacź a žym teho dla sa žwoju winowatosć měć, so sa woprawdźite schkitanje wschěch amerikanskich sajimow w Nikaragui postaracź.

Dale Coolidge mexikanske knježerstwo sjawnje winuje, so zbožarjow w Nikaragui podpjeruje a mjes druhim praji: „Lódźe, kotrejž su zbožarjam bronje a municiju pšichiwoženje, su žo w **mexikanskich** pšichistawach wuhotowale a nakładle. Wo dźělu municije móże žo žamo rjec. Sto je žo i wobstatkow mexikanskeho knježerstwa wsała. Dale su dopokasowy sa to, so su žo poczeżne lódźe i polnym wědomjom mexikanskeho knježerstwa nakładle, a so su žmajnjenješcha w jenym padźe, offizjelnje lódź kommandowali, kotrejž je mexikanskej namórnistwowej reserwje pšichłušcheli.

Admiral Latimer wo wohrożenju amerikanskich sajimow.

Admiral Latimer, hłowny rosskazowaš amerikanskich wojeńskich mozow w Nikaragui je południoweamerikanskemu knježerstwu rosprawu podał, w kotrymž praji, so žu wobjesnjenjesće w Nikaragui na krititi słhodźeńk stupiłe. Amerikanske sajimy žu i wojakami liberalnych rewolucionarow najcźežo wohrożene. Wojazy njes druhim transporty žiwnosće amerikanskich towarstwow sebjeru.

Lacźanska Amerika pšicźeżiwo sjednoćenym statam.

Amerikanske sakroczenje w Nikaragui pšicźeżo wjetšchi wotpohłóž w Argentinskej namakaje. Wschě nowiny žo na drobnje i postupowanjom amerikanskich namórnistwowych

pojakow šaberaju. „La Reson“ w pondjelskim cžiłke pšcheklad wo podawkach šandženehot udjenja w Nikaragui podawa a šo praška, kelko je Sjednoczenym štatam njewotwitrosć Nikaraguy hodna. „La Prensa“ na mózniosć shromadnejek rozjele kacžanjko-amerikanskich štatow we Washingtonje pokasuje, jeli so amerikanski lud a kongreß Stodgeowemu a Kellogowemu posupanju bórzy konc njedźini. Mjenowane nowiny praja, so Sjednoczene staty nic šcina prawa na šakroczenje nimaju a se žiwami šlonczi: „Kóžde njeprowo, kotreż so jenemu kacžanjko-amerikanskemu ludej cžini, zylu kacžanjku Ameriku trjechi. Stejimy a padnjemy hromadze!“

S tajkim hrożenjom šo wešo Sjednoczene staty njedadźa šatrašicź. Se žiwojini wojerskimi mozami njemóže šo zyła Sserjedźna a połodnjska Amerika se Sjednoczenymi štatami mericź.

Nabožeńska wójna w Mexiku.

Mexikanska policija je biskopa Pascuala Diaza a pjeć wyšokich duchownych sajała. Knježerstwo je bohamólcow, wschitkich žydom mexikanskich arzybiskopow a 23 biskopow sajeć.

Sastupjerjow nowinskeje powješcženje „Associated Preß“ a „United Preß“, kotrejž w Diazowym palazu pschebywschtaj, je policija tekomnja sajała. Amerikanski pósłanc je hnydom pschecžiwo temu šakrocžił a je ś wótrymi šlowami žadał, so dyrbja šo nowinarjo i jaiby puschecžeć.

Ze Serbow.

Dopowniza.

Srjeda, 12. wulkeho rózka.,

† 1859 can. cap. schol. dr. Franc Prićlonský, kiž je předel serbskich studowacych naše wozrodźenje spěchował.

1846 wulki Postalozzijowy swjedźeń serbskich wucerjow we Wojercach.

Kak šěry, čorny steji haj
Nětk zrudnje wotliščeny!
Je mózno, zo zas' widźiteł
Jón wóči womłodźenej?
O wočakaj, hlaj pusty haj
Zas' pychu nowu čěri,
Štóž jeno Bohu wěri.

Handrij Zejler.

*

— **We wsedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer we dnju +6. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer —2, thermometer w nozy +5. Wuhlady na malo šo pschemenjaze wjedro, fodźla samrózeno. — Rospołożenje nižinow a wyschinow bě wječera rano hischcze žame kaž hacž dotal. Schtkeńza wječera na wjeczor dale na hrońe stupalsche. Naše rěki su je žiwojich rěcznischczow znatmupile. Woda je sašo žamu wyšokosć dozuła, kaž loni w junniju. Wječera wjeczor hamtske hejrmanstwo powe, so bě Schpriewja w Budestezach pyšes 2 metraj wyšche normalu. wroby. Pola Brěsynki su dźensa w nozy brjohi strażowali. Kaž šo nam powe, běši woda sašo pola Delnjeje Hórki pyšes dróhu. Hamtske wodowe straże w Sohlandźe, Schćerachowje a Budyschinje wječera wjeczor powěchu, so je woda strachowu šnamku „A“ pschekročiła. Lubij powe wječera wjeczor 85 cm. wyšche normalneje wody w Lubaće. Dokeľ šo dale desčcženje a nasch wjedrawustojny mèni, so nimale zyły mjeńaz taiki wostanje, budźe šymna brje mita ale wlóžna. To žywam a polam njehowi. — Juše schmórk šhadźa žlónczko 8,03 hodź. a hkowa šo 4,10 hod. Mèžacź pak šhadźa pschip. 12,57 hodź. a hkowa šo na ranje 3,20 hodź.

— **Wulka woda.** Wot sandź. póndźela wjeczora na Schprewja bla njepschestawazeho deschcza šahy wulku wodu. Wutoru dopołd. we 8 hodź. pokasowaschе pegel pschi Hamorskim mlynje 1,08 m. wyšche nicžli. Woda pomalku dale stupasche. Sašidźeny nóz dospe najwyschi schhodźeńk še 1,50 m. wyšche O. Dźensa žrjedu dop. je schon sašo na 1,38 m. špadła. Wona pomalku dale špaduje. Jako wječera pschihódnu w 1 hodź. tu depeschka wot wulkej wodźe še Schćerachowa dóńdże, su šo nusne powěsče hnydom dale dake. Tehorunja je policija wobydlerjow pschi Schprjewi wo mèrje hischcze wotšepje na to kedźbliwych sčinika. Wjeczor w 6 hodź. porešchu Budestezy 2,90 m. wyšoku wodu, na cžoż Budyschka policija nusne powěsče hnydom dale da. Kelko schkody je wulka woda w Budyschčinje nacžinika, nejje hischcze snate.

— **Žadyn pschehnaty strach psched khripu.** Psched pschehnatym khripowym strachu, kotrež by snadź j we wšěcženi we khripowej epidemiji w druhich krajach, kaž we Schpanilsku, Schwizy, Francozorsku, lohko nastacź mohł, šo khutuje warmuje hižo j teje pschicžiny, dokeľ je najcežschi njepschecžel strowoty pschezy strach sam. Strach a bojoschi njeschcžitkatej pyšed khripu, ale rosumna kedźbnosć a pschirodźiske žiwjenje. Tak dałeko hacž je hacž dotal špońacź, nima lětha po žrjedźnej Europje šo rozscherjaza khripa žanoho cžeskeho rasa. To njewobkruczeju nam jenož powěsče j Porhelnitkeje a Berlina, ale też je šuboduje Cžeskeje, hdyž je šo w Prahy khorosch epidemiizy rosčherila. Do khorowinjow, klinikow a medizinskich institutow je šo wjele na khripu schorjenych wozbowi pschijalo, tola šodom šo woitam pisa, so šo powschitkowuje we lohke khorjenje jedna. Cžeske strowotne nje ministerstwo je mènjenje, so šo klinzka khripa je spanilskej khripu i léta 1918 njejhodźi runacź. Tak wuže hacž khmanische wjedro dóstanjemy, droje so wšeže też khripa šahy wrócźi. — Tu chcemy hischcze krótke poruczenje pschidacź, kotrež je w nadawku pruskeho ministerstwa za ludowe spomožerstwo ministerialny radźicžel dr. Leulz w nastupanju khripy šeptajał: khripa je jara lohko pschenješomna khorosch. Stajnje pschewodźa khripu wyšoka smiza a też wulka šlabosć. Tohodla šlušcha khorh bo loža. — Saiwnjer khripy nawaka šo w katarrhalijskich khrjachach (plunwaikach), khorehо, wotšepje w dychnizy, wotkelž może šo lohko še šlinami pschi rěczenju, kaschlowaniu abo porschanju na stroweho pschenješcź. — Khory njech šo bo loža lešnje a po lékarja pošczele. Tak je snajnjerschcha we wšitkym nastupanju wot strowych wotbkéleny. Lékarska pomoz je ja khoreho tohodła trébna, dokeľ šo njehodźi dopředka prajicź, kak khorosch wotbehnje — Pschi kaschlowanju dyrbi khory rubischko pyšed hubu džerzecź, so šo bazille njeschyrachu rošschérile. — Strowy njech šo wob cžaš khripy bóle hacž hewak na kedźbu bjerje, so njebychu „šatymnjeni“ ludźo na njeho kaschlowali. Njech najwjeschi schtuk wodkhowa a žebi do jédże a pschihotowanja jédżow porabuje ruzy wumnyje. Też cžaščzischcze wuplukanje huby a schije j (desinkižerowazym) rospuschczenym wodźicžitym nadkliščinkom (Wasserstoffsuperoxyd, Kalium hypermanganikum). — Schaty a schamtka na khripu khorjenych njech šo we wošebitym mèschku (hlowakowej zyschzy) hromadźa a we nim pol hodźiny dotho warja, prejdy hacž šo plokaju. — Khory dyrbi swój žamźny jédżny grat a wošebite šudobjo k picju mécź, kotrež dyrbi šogamo sa sp, dokeľe wot šudobja a gratu šwójbnych, wopłokowacź.

— **Margarina za dźiżonjemérjerjow** wolehara šo pjatk 14. januara 1927 na schćehowazych mèstnach: Pola pschekupza Bruna Frenzla na Ssukelnikej haży 30, pola pschekupza Gustava Hachi, na Butrowych wikach 1, pola pschekupza Otty Selligi na Swonkownej Lauzkej haży 38 a pola wilowatki j zyrobu Hanny Nageloitreje na Dornczerjskej haży 24.

— **Wotwjertnjeny plunowy honacź.** Se samknjeneho bydlenja starschcheho žamostejazeho dźiłacžerja na Židowje dobywasche šo wječera popołdnju plunowa wóń. Dokeľ wobšedźeł na wjazore klepanje njezrocžini, wotewrě policija j mózu durje. Wo jstwje štejesche plunowy honacź na pok wotkžinjenej, w pódlanšej komorje pak špasche dźeń kacžet, kotrehož bé plun hižo khéżo feštabił. Sedma šo wo njewěžerne wothladanje plunoweje lampy.

— **Tu kraonychu** 8. 1. 27, dop. we 11 hodź. muššele kolo šnamki „Wanderer“, na wodźiole jenož j jenym schćerkym krótkowym pschimadkom, še schćuhowazym prawym pedalom. — Dale 9, 1. 27 j tudomnischeho bydlenja pschešchity schéry woješčí mantl.

— **Paduha sajeli.** Popołdnju 7. 1. 1927 bě dźiłacžer pyšed jenym wobchodom na krótki cžaš žiwoje kolo stejo wostajił. Hdyž šo wrócźi, bě kolo prjecž. Paduch špyta pak je hnydom pola tudomnischeho wikowarja sahy pschedacź. Tón pak cžujiwje šo najprjedy wobhonicź, schtó pschedawaš je. Na to mèjscheho šo paduch j pro-ša. Wikowarjowy hyn pak šo sa nim pukezi a khrobleho paducha kriminalnej policiji pschepoda. —

— **Jako nanatane wojerwile** abo na nanakatiki hamt woiedale šu šo wot 1. oktobra 1926 schčehowaze wèzy: Autowa lampa, autowa plachta, žonjazy pschedescheźnik, autowa lampa, autowy muzazaj schawlet, wyšoki klobuk, mózjanjazy schawlet, wuzazaj schawlet, wyšoki klobuk, mózjanjazy schawlet, wuzazaj schawlet, akowa toicha, nakwjeršiši šiak, filzowy klobuk, nakhrijbetnik, slotty pjeschczet, matraza j hlowakom, džeczazy thornaat, šuchowy rjeczaš.

S **Hodźija.** Budyschke Dworhkupowaze towarstwo srjaduje pschichodnu sobotu, 15. januara wjeczor we 8 hodź. w hoscženju „K jelenjej“ w Hodźiju wulki filmowy pschedawanjoschczenje. Se schromadnoschu pschedwjedu šo najnowsche dźiłarnje Wulkokupowaziskeho towarstwa nemšskich konsumiskich towarstwow, na pschikład nowocžažna mydlowa fabrika a dźiłarnja cžokowych twarow w Grobje, nahnowischa fabrika mjasnowych twarow w Elmshornje, Hamburgski mórski pschistaw atd. Dokeľ je zastup darmo a dokeľ šo w Hodźiju bórzy sarjadnika mèstnosć bruzźiwa pschihrawi, worcžatuje sarjadnistwo prawje bohaty wopyt.

Z **Jawory.** Paduši wopytachu wospjet tudomnu mlokarnju. W nocy wot pónđźele k wutorje pokradnychu tam na 300 kuskow butry. Wobsedźeł njebó w tom času doma, ale bé na wopyće pola swojich přiwuznach. To su pakostniccy zawěšče wědźeli. Wutločiwši wokno su sej do piney zalězli. Domjacy so njemóža dodźiwać, kak su móhli mjez wuzkimi jaslemi pleźeć. Wšešce jedna so wo ludźi, kotřiž lokalne wobstejnosće znaja. Wo nich tu khiwilu ani šleda nimaja.

S **Hucžiny.** Stari gmejnšky sastupjerjo w žiwojim poledniom pohedźenju wobšamknychu, so ma šo tej naschej wješna droha wjeczor wobšwětliccź, kaj to hižom we wschelakich druhich wjšach je. Tole wobšamknjenje je sa najstaru wješ jara wažne a šwjeselaze, dokeľ je tu mnoho strašchnych mèstnow, kiž tu hižom inschelake njeshoże šawinowake. Nadźijomnje šo wobšwětlenje sa krótki cžaš pschewjedźe. Tak móža potom kernuschku Budyschšyu hoscžo bjes staroscže k nam pschijeć.

S **Lěšeje** pola Delnjeho Wuješka. Njedźelu wjeczor wokolo 11 hodź. je šo tu maschinski wikowaš a wjednik Bulldogšleje mlócžazeje maschiny Nowotnik j revolwrom do praweho boka tčelił a šo cžežko sranił.

S **Lěšeje** pola Delnjeho Wuješka. Sandźenu njedźelu wjeczor wokolo 11 hodź. tčelił šo tu pola Pěščhez hydlazy maschinski wikowaš a wobhonješ Bulldogšleje mlócžazeje maschiny Arnoschs Nowotnik j revolwrom do praweho boka. Won chcyše šwojemu žiwjenju kónz cžinicź, njeje pak prawje trjechił a je šo jenož cžežko sranił. Kulka teži w rjebłach njedaleko wutrohy a jemu žakostnu bolosć nacžini. Pětschcy njebéchu o hnydom wojerwili, ale hałe na druhi dźeń pozcžatku ludźo we tym rěczeli. Pónđźelu wjeczor wokolo 6 hodź. pschindżechu nětk Lešcžanšti gmejnšti prjódstejeł, hamtšti prjódstejeł z Delnjeho Wuješka a Delnjo-Wuješkanšti połzaj k Pěščhezom a

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

9] (Pokračowanje.)

Pawel Petrowicź pothmuri bojasnje cžoło a Nikolaj Petrowicź bé we wulkosćach.

„Dźeń dobry, Fenieżka“, sawjasoli won šlónczuje.

„Dźeń dobry też wam“, wotmolwi też wona j cžichim, ale šlowcznym hłosom, a pohladnywschi j boka na Arkadija, kiž šo pschecželnje na nju wušmja, wuhdże šašo mjelczo. Trochu kolebajo hłodźesche, ale to jej zyle berje pschišłosche.

Na teraźny knježesche khwilu mjelczenje. Pawel Petrowicź žrěbasche šwój kakao a nadobo šdźiwy hłowu. „Tu hižo knjes nihilist šlónczne k nam dże“, rjekny won pokwótiše.

Woprawdże po šahrodze, kroczo pyšes rjadki, dźesche Basarow. Jeho płatowy jwjerschnik a hołowy bédhu šo błotom šamasane; w prawej ruzy dźerzesche won mały mèšchk a w tom šo nèschto žive bidsche. Won pschibližowaschе šo špěschnje k teraźy a pokłonitwschi hłowu rjekny: „Dobry dźeń, moji knježa, wodaješe, so žym k cžaju šlomdźił; hnydom šo wróćźu. Najprjedy dyrbju žwojich jatych nèhdże tkmeć!“

„Schto tam macje, pijelszy?“ wopraschа šo Pawel Petrowicź.

„Nè, žaby.“

„Wy jich jésče abo plahujecje?“

„Dla pozdnjom žym je nakojił,“ bjesdźał praji Basarow a woteńdże do domu.

„Tón cžge je najšerschcho rěsacź,“ mènjeschе Pawel Petrowicź. „Do prinzipow won njewěri, ale do žabow wěri.“

Arkadij pohlada j wobzarowanjom na wuja, a Nikolaj Petrowicź štradźu šcžahny j ramjenjomaj. Pawel Petrowicź žam šaczu, so bé njeporadźeny šort wuprajił, a poča wo gospodarstwje rěczecź a wo nowem sarjadniku, kiž bésche na pschedwjeczoru k njemu šo wulkorzicź pyšišchoł, so dźelacžer Tioma (Domasch) lénjeho paše a je šo thubił. „To je tajki Kełop,“ prajeschе won mi njes bruhim, „wschudże pokasuje šo jako budźeny cžłowjek, pobudże nèkajki cžaš tu a tam, a potom i bluwacku cžekuje.“

VI.

Basarow šo wrócźi, žydże šo sa blido a poča špěschnje cžaj picź. Wobaj bratraj hladaschtaj mjelcžigi na njeho, a Arkadij špohladowaschе škradžu to na nana, to na wuja.

„Sceże šo wy dałeko wuthodźował?“ wopraschа šo šlónczne Nikolaj Petrowicź.

„Tu pola waš je wulke tohnidło, pschipódła wólschcheho haja. Ja žym nèhdże pjeć bekażow (dźiwich kóšlikow) wuschčerił; ty mójejch je šatčelicź, Arkadije.“

„Njejsce wy j hončwjerjom?“

„Nè.“

„Wy studujesce fisiku?“ wopraschа šo Pawel Petrowicź.

„Fisiku, hai, šyka šabéraneh šo j pschirodošpytnymi pschehnjetanmi.“

„Powéda šo, so šu „Germanonjo“ w tom wotrédze we najnowschim cžašu schwarne wušpěchi mèli.“

„Haj, Nèmzy šu w tom nastupanju j naschimi wucženjemi,“ wotmolwi lénje Basarow.

Sšowo „Germanzy“, mèšto Nèmzy, wuzi Pawel Petrowicź ironišy, sa tym pak nichtó pschičkoš njebé.

„Macže-li wy wo Nèmzach tajke wyšoke mènjenje?“ wopraji j nuzenej cžešcženomnošcju Pawel Petrowicź. Won sacžu untskolwini rošslobjonješ. Jeho aristokratiske naturn njeršalsche bospokna roskwasjanoješ Basarowa. Tutomu lékarjemu šynej njebéšche jenož šatrach, won wotmolwješche šamo skrótka a njewólnje, a we pschišłownku jeho hłoża béschе něschto hrube, skoro pschewažlive a wótre.

„Tamnischi wucženzy šu rosumny lud.“

„Tak, tak. Nó, a wo ruskich wucženzach wy najšerscho mimacže tajke lestne šapschijesce?“

„To móże być.“

„To je jara khwalobne šamošapréwanje,“ rjekny Pawel Petrowicź, šo šrunuja a hłowu šnat cžišmywschi.

„Tola kaj je nam Arkadij Nikolajewicź runje wupowédał, wy njeschipóšnatwacže žanych autoritetow? Wy jim njewěrješce?“

„Cžehodła bych ja jich pschipóšnawał? A cžemu ja budu wěricź? Praja-li mi nèschto rosumne, to ja budu ś tym špěschenje, a na tym je bjeda.“

„A Nèmzy wschitcy jenoż rosumne wèzy rěcža?“ rjekny Pawel Petrowicź, a jeho mjeńwocžo pschija tajk bjesbožakny wuras, so mohł žebi cžłowjek myślicź, won hiba žo w tych wyschinach, kiž cžłowjeschim myślam a cžucžam pschistupne njejsu.

Niž wschitcy“, wotmolwi pospywajo Basarow, na kotremž bé widźeł, so njecha šo jenu njetrjebawschi wadźicź a štomu mlócžicź.

Pawel Petrowicź pohlada na Arkadija, jako by chcył jemu rjec: „Jara špórliwy wschak twój pschecželi runja njeje.“ — „Schtoż nje najtupa,“ prajeschе won šnowa, njebješe wschcho napinanja, — „ja, hrěschny cžłowjek, Nèmzow wusłaczź njemóžu. Wo ruskich Nèmzach ja tu njerěcžu; to šo žamo šnaje, kaže ptaczki to žu. Ale Nèmzy w Nèmšku mi njejšu po wutrobje. Hischcze prjedawschi, cžt bédhu ś nèčzemu: tehdy woni mójachu — nó, tajcheo Schillera a Goethe... Mój bratr je jimaj zyle wošebje pschikhilemy... Ale nètko namakasch mjes nimi nékajschi chemikow a materialistow...“

„Schwarny chemik je dwacžeži ras wuzitnischi hacž kajtšajki bažnik“, pschetorhny jeho Basarow.

„Woprawdże?“ dźeschе Pawel Petrowicź, a jako by chcył wotwjeršcź, šejahny j brjowkami. — „Wy, kaž šo ni šda, wumjelstwo njepschipóšnawacže?“

„Wumjelstwo, njenjesy šažlužeš, a hewak nicžo wjazy!“ šawoła Basarow je šažwdarkim pohnjewanjom.

„Tak, tak. Takke žortowacź žebi wy dowolicže. Wschitko to wy potajšlim šapréwacže. Derje. Tuž wèricže wy jenoż jeničzy bo wdomoscženo?“

„Ja dźe žym žo wuprajił, so bo nicžeho njetwérju; a schto je to bo „wdomoscženo“, wédomoscže je wopschichtowonoješć? Sku wédomoscže, kaj bywaju rjemješka, powołarnja; a wédomoscžow, kaj wy to žebi wutžujecže, tajšich njebywa dozyła!“

„Jara pékuje. Nó, w nastupanju druhich, w šozialnem žiwjenju pschijatych postajenjow, to dźerżicže bo wy też žwoich šaprowatych šadawow?“

(Pokračowanje šcžehuje.)

Přednoški za praktiskich ratarjow

w „Běłym Konju“ w Budyšinje.

Druhi dźeń.

Wječera wutoru wotnje žo w sali „Běłeho Konja“ druhi dźeł kursa za praktiskich ratarjow, kiž měješe tehorunja wječaty wobrat. Knjes hospodarski rada Richter z Bukowca sažo zhromadźiznu najwjedowjasche. Po krótkich zawodnych słowach pschepoda prěnjenu rěčnicu słowo.

Najprjedy pschednoschowjasche knjes prof. dr. Neubauer z Drježdżan wo najnowišich waschnjach k swježenju pódźineje potrjeby na hnoju“. We žiwotich zawodnych słowach rěčnik na to pokasa, so najwjazy ratarjow měnjenje sastupuje, so maju žo pola poknje hnojicź. Tola hnojenje pospyty, kiž žu žo ze strony wyschnoscžowych městnoscžow oznile, podawaju dobre potkiwy za wuspěschne hnojenje. Rostlina rospschescžuje a pschibotuje žebi sama žiwý hnój a jón hnydom za žiwoje lěpsche wunzije. Wona čini to tak wustojnje, so jo ludźo se žiwojimi chemiskimi pospytami za njej činičź njemóža. Wobsebje je Danskej kózdolětnje mnoho pschepytowanjow pódy pschewjedu. Dozpla móže ratař wot Danskeje hischeze wjele nawukunyć. Wažnu methodu sa pschepytowanje role a pódy je Mitschlichowa methoda. Mitschlich je nimale dwaj lětdźesatkaj dołho na žiwojej methodze dźełał a ju wuprahował. Wón njemuzy praji, so tózba rostlinowa druzina žamžnu dźěłbu kózdeho hnojidła potrjeba. Sa dobre žně dyrbi ratař nakózcź na hektar 2800 kilogr. dužnyka, 60 kg. fosforic tikaliny a 360 kilogr. kalija za tózbu rostlinowu druzinu. Tola Mitscherlichowe pospyty sakoluja žo jenož na wobliczenja. Wón pak njepschepytuje ani pódy ani rostliny. Wón hnoji z wěstymi dźělbami a wobliczi po tym žně. Dalscha methoda k swoscženju hnojidłoweje potrjeby je sthdźerstke žadźenje rostlinow (Keimpflanzmethode). Nětdy měrjachu, so žo młode rostlinki a žymjetne sorna z wulkeho dźěła z reserwowymi wutkami žymjenja žiwja. To pak je wopaki. Wone hnydom wutk se semje czahnu. Sa žrěbanje zyrobu je sa młode rostlinki wschno jene, hacź w žiwotkym abo czěmnym stejа. Mły dyrbimy pódu sa noscherja zyrobły za rostliny wobhladowacź. Nětdy 20—25 zentnerowe hlubotka rola jeneho pola, kiž je hektar wulke, waži 3 miliony kg. Fosfor, kiž z hródowym hnojom do pola pschindże, po njerozpuschczi. S njeenakim hnójkidanjom je rosdźělenje fosforowe kiśaliny w semi njesłapinske a njepschihódnische za rostliny hacź pschi kaliju. Tohodla žiwy po kaliju lěpje a stajnischo wotu. S kalijom žo njeźmě pschejara doprědka hnojicź. Ale po czasu žo póda z fosforowej kiśaliny nahobacźi. Ratarska komora je hižo wot léta 1922 hnojenje pospyty na wschelakich bakteriologiskich institutach wukonjata, kotraž pak k zanemu jenakemu wuspěchej dowjedne njeje. Rěčnik napominasche pschitomnych ratarjow, so bychu žebi žiwoje pola pschepytacź dali, so bychu wědzeli, kak maja prawje hnojicź. Tajke pschepytanje płaczesche nětdy 25 hr., nětko pak jenoż hischcze 12,50 hr. płaczi.

Druhi pschednoschk mějesche knjes ratarski veterinarny rada dr. Kern z Drježdżan wo „khorosczach pschi woczeńnjenju skotu“. Wón rozdźěli khorosce do dweju hłownyu dźełow, do wobaranskich a wotwobrónjnych khorosczow a rěrčesche wo njenowanych khorosczach pola howjaseho skotu, dokelž ma płahowanje świni a płahowanje howjadłow sa najwažnjische. W Sakskej nadeńdżeny wažesbe husto khorosne smjetanje czelatow, schtož ma swoju pschiczinu we wjetschim wobkładze skotu w powótnjstkim czasu a so ratarjo wjazy tak žiwdownicze wobaranske pschedpiśmna njewobkedźuja kaž do wójny. Swjetske ratarjo smjetanje za khorosne nimaja. Wono žo zdźe pomałku rosscherja. Sa nekotre mějazy móže žo skót wot jeneje krowy natyknyć. Khorosczi sawinuje snaty khorosczowy kikeft, kotryż pu bakteriologojo hižo kózdy sandźeneho léitstoka wuzhedźi. Je jenoż z mikroskopom widżecź. Druhe kikefti sa tute khorosce w Sakskej dotal namakali njeźmy. Kak móže žo skót natyknyć? Po nathonjenjach swjetiska z pschikrupjenjom zuseho skotu. Je-li krowa na khorosne waschnje smjetała, wona kikefki dołho wot žo dawa, z najnuzeńscha po periodach a to z mlokom. Pschi smjetanju pschindże tež mnoho kikefkow do zlanja a bórzy druhi skót natyknu. Kikefki pschindu pola natykujenych krukow se žołdka a czrjewow do krwě a žo skónczenje w rodzenizy sahydła. Tam žo jara ruze rosmnoża. Dóndże k jetřjenju. Kruwa njemóże czelo donoschyć a jo swjetscha w 6. abo 7. měsazu smjeta. Po dotalnych nasbonjenjach móże czełe khorosce jara porědko na druhe kroczata pschenjesć. Tu potajkim njeje dale straha. S pruhowanjom krwě a pschepytanjom smjetanego czelesa móża w bakteriologiskim laboratoriju khoroscz zyle jasnje spóznacź. Potom móża sa kózdu hródź wosebite lékarstwo k sdźerpjenju krunwoh pschiprawicź. Wažne sa wotbjerzenje khorosce je, so ratař žebi sam žiwy skót wosebnje a zuzy njekupuje. To wschak wěso wozbebje w Sakskej wschitkim możno njeje. Potom pak dyrbi ratař pschihujeny skót we wozbebitych hródźach abo druhich městnoscžach stejo měcź a hnydom krejowu pruhu sapóstacź, so by žebi zyle wěsty był, so ma strowy skót. Najlepje je, hdyž krej póscžele na veterinarno-policajsku pschepytowanju w Drježdżanach na Zyrkuzowej dróze. Khorosczi móże pak so też na shromadnych pastwischczach rosscherjeć. Pschecźiwo khorosczi njenowasche pschednoschcer wozbebje dwaj srědkaj, hygieniske naprawy a sdźerpjenje wschcho skotu w hródźi. Hygieniske abo strowotniske naprawy su jara wažne. Je-li ras jena krowa smjetała, dyrbi so druhu, je-li strach, so też smjeta, na dwór wsacź a tam smjetacź. Hdyž je krowa moczecź pschestała, žmě hakle sazo k tamnym kruwom do hródże. Hródź ma so wucziscźicź a desinfizěrowacź. Se sdźerpjenjom, pschi kotrymž so žiwe bazille nałoźuja, móże so khorosczi wjele lěpje sahnacź hacź je sdźerpjenjom i morwymi bazillemi. Też, hdyž so krowy wjazy njeńocza abo so pschezo tócza a czelo njedostanu, je khorostne. Na tule khorosczi móże skót po letach sbyricź, hdyž je ras smjetał. Tola tu pak mója też powschikowne pschczinu z winu byeć. Mětne skoczace organy so pschi tejle khorosczi pschemenja. Dalsche skótne khorosce su puschkowy katarrh, wón pak je w běhu lét na žiwojej sahakłoscži shubił. Katarrh rodźenzdy je sivonkowuje spóstacź na moczenju. Wón nastanje stwjetscha z njeczistoscžu, kiž žo z masaunmaj rukomaj atd. wot wonka nutspschinjeje. Skótne khorosce njeźmědża žo po schablonje wolstronicź spytacź, ale pschi kózdej khorosczi ma žo dokładnje za pschiczinu hicź. Skónczenje porócza pschednoschowar hischeze wo khorosczach czelatow a mjenowasche czelazu dristawu, czelaze sahorjenje wuzow, czelaze khromtenje a czelazu dźiwderiju. Tele khorokse maja powschikowne pschiczinu.

Po pschipołdnischej pschestawzy pschednoschowasche knjes tajny knjezerstwowy radzicźel prof. dr. Appel z Berlina-Dahlema wo „praschenjach płahowanja bérnow“. Wón wuswěhny, so je mjne, so ma žo płahowanje bérnow sdźerpnyć. To stanje žo najlepje, hdyž ratař swoje bérnowe druzyny huscźišcho ménja. Bérnowa regiitrowa komunizija dźěła hižom dwě léce. Mamy nětdże 200 bérnowych druzin, z kotrychž je žnadź tsezi dźěl wopraudze dobry. Tak je so licźba bérnowych druzin sdźerpnyła dyrbjała. Bérnowa kulturna stajiza ma pruhowacź, kak so jenotliwe bérnowe druzyny najlépje wuzicź hodża. Bérny žo na jich wopschijecze wodły pschepytuja, z czimž so wusdźěli, kotre bérnowe druzyny žu za wésle krajiny najlépsche. Brandenburska ratarska komora je městnosć pschikrawika, hdyž so bérny na jich połkad pschepytuja. Amerikanske bérny tam 2 hacź 3 léta na jich hódnosć pschepytuja. Němske knjezerstwo to z pjenjesami podpjernje. Sa ratarjow njeje wschno jene, w kotrym czasu bérny žadżeja. Mokoło 1. meje je prawy czoh k sadżenju. Bérna dyrbi do semje w czasu, hdyž lpěschuje sesłkadża. Wona w nikodosci žiwnje rosce a pospjsko wjazy snjeże. Bérny žo njeźmědża w symje pschecźopje khowacź. Ratař dyrbi sedźowacź, jo polu, na kotrej je bérny wosadżał, njeby swjerdnuch dał. So polo pschecruże sjwjerdnje, móże też na pschewjele kaliju leżecź. Na tajkej pódze dyrbi žo žiwnje se selenym hnojicź. Pschednoschowar naspomni też bérnjaze khorosce, krósktatu a khorosczi sawětkych kopjenow a mózaikowu khorosczi. Bérny maju królkatku khorosczi, hdyž jeniki niske wosżany a kopjeschka zu krósktate. Druha khorosczi jewi so po dokhosczi sawitych kopjenow. Mozaikowu khorosczi maju bérny, hdyž žo jich kopjena pisane bycź sdadża. Khorosce bywaju léto wot léta hórsche. W lécze 1925 na ibérachu w Němskej 42 milijonow tunow bérnow, w lécze 1926 pak jenoż 30 milijonow tunow. W žrěnjodobrym lécze dyrbi žo snajmjenscha 35 milijonow tunow nasbéracź. Lońsche mjenische žně maja swoju pschiczinu dźěła w mokrocze, dźěła pak je też wětry hribik na njeradżenju wina. Srědk pschecźiwo hribikej je, sa žo bérnowe pola nasnykaju, kaž to w Amerizy czinja. Tam pola, na kotrychž žo njeżyka, dozyka pschipośnate njeżu. Sa naische krajiny drje je ważnische, so plahujemy bérnowe druzinu, kotrymž khorosce njeschkodża. Dotal pak w Němskej hischcze žanu druzinu nimamy, kotraž by žo natyknyć njehodżała. Bérnjaz rak rosscherja žo w Sakskej wozbebje w krajinje pschi Łobju. Schtož na zwoim polu bérnjazeho raka pytnje, je winowaty, so jo wyschnoscži wosżewi. Wón njeżmě žwoje bérny pschedawacź. S pschepytanjom zu wuždźěli, so mamy nětkle 34 bérnowych druzin, kotrymž rak seschkodźicź njemóże. Rak žo jenoż je sanjeenjom rosscherja. Sa žwoje rosczenje trzeba bérna powětr a žwětło, wona žo tehodla pschebusta jadżecź njeżmě. Najlépje je pschi sbéranju, so žo bérny hnydom zwuběraja, prjedy hacź žo khowaja. Też bérnjaze khomady žo njeżmědża pschesahe sawodżecź, bérny dyrbja najprjedy dosć wustudnycź; w nałéczu pak žo pjerschcź z khomadow pschesahe dele skopacź njeżmě. Najlépschi hnój sa bérny je hnojenje se selenym. Pschewjele dużnykoweho hnoja móże hnicze bérnow sawinowacź.

Jako posledni pschednoschowasche knjes tajny knjezerstwowy radzicźel prof. dr. Falke z Lipska: „Kajši wużnam ma pschi dźenżnischim hospodarskim pokożenju wotměnjenje zwodow.“ Ratař dyrbi w nětczischim czasu slutniwje hospodaricź, wosżebje w organizaziji žwojeho ratarstwa a może we wotměnjenju zwodow pschemjenjecź. Ratař dyrbi hladacź, so by na nsdźe lutowak, wón pak žo pschi žwojim hospodarenju zenje po konjunkturje skożowacź njeżmě. W ratarstwje pak wjele swuczenych starych nałożkow dźenże wjazy dobre nicze a wone dyrbja so polepschicź. Rěčnik rosżaśił žwoje wuwjedżenja z pschikładami se zyntnischeho kubła we Kunnersdorfie. Pschi pżowanju skotu je ważne, so skót wjele żyna dostawa, z tym žo khorosce sacźerja. Dożka dyrbi žo skót bóle hacź žo to hischcze stawa na czerstwym powětrje wubéhowacź móz. Ratař dyrbi žwoje płody tak rozdźělicź, so trzeba jenoj mało pschikupnjeje pizy. Najwjetschu ważnosć ma żyno, wono dyrbi skót sa żylu symu sastaracź. Schtož pojdźischo narosce, je jenoż pschidawk a dyrbi žo wupasacź. Płahowanje bérnow ratař njeżmě samjesowacź, to je se schkodu za hospodarstwo. Pischenża žo jenże na dźeczelowu żmahu żyncź njeżmě, dokelž wona hewak serjawi. Na dźeczel móże žo wowż żyncź, najlépje pak je, so žo tam bérny wożadżeja abo też runkliza. S wulkim wużitkom je też schczernischczowy dźeczel, tón pak mél žo z trawu sméschany żyncź, bywa potom wjele huscźišchi a lépschi a pschi pażenju z wulkeho dźěła bubnjenju skotu zadżewa. Zokorowu rěpu dyrbjeli burzo jenoż na běrnischczach płahowacź, dokelž žo tak lójscho czista dżerżecź hodźi. Dozyła dyrbi ratař swoje rólne dźěła z wulkej dokładnoscžu a swědomnicźiwoscžu sczinicź. Wuspěch njeleži na pschewjele hnoju, ale na dobrym dźěle.

Na lónzu offizielneho dźěła pschednoschkow wupraji nawjedowař kursa knjes hospodarski rada Richter wschém pschednoscherjam sa jich pschecźeżelnoscź a wobzebje wschém pschipośklucharjam wutrobny dżak sa wulki sajim, kiž žu z bohatym wopytom wopokasali. Wón wosżewi, so ma žo nětko kózde léto tajki kurs wotmécź, też hnydże w jamżnym czasu. Temule wosżewjenju pschitomni žiwje pschihłoważachu.

Po tym bě jaśo kaž dżeń prjedy, žiwa rosmotwa wo wschelakich naležnoscžach ratarskeho stawa, pschi kotrejž dżenżnju knjeża rěčnizy wschě praschenja wujasnichu. Kursus je wschitkim mnoho dobrych wuczbow na pucź dak, kiž chzuła w praktiskim dźěle mnoho płodow njesć.

žo wobhonjachu, je to pschischło, so je žo Nowotnik zastrěl. Woni też hnydom Klénjaliskeho lékarja zawołachu, kotryž wokoło 7 hodź. pschikhwata. Tón jeho hnydom zawobali a nětko leži cżežko sranjeny w Lésnej. — Wjetsche drobnoscze pisarjej tychle zjadłow znate njejsu. Sawěrce žo poždźischo wschitko wujasni.

S Łaza. Wuczeńske towarschtwo wotmé zu swoju letsu hłownu shromadźiznu. Nimo jednanjow wo internych praschenjach mějesche žo pschedhódstwo znowa wolicź, tehorunja žohnuskowy wokrjesnje wuczeńskeje rady. Wšitcy zy dowérniwy buchu jenohłósnje sazo wolení. Nimo toho wobsamknychu shromadźeni, so ma žo w februaru towarschtwowy strjedżeń wotmécź.

S Dyrbacha pola Klétneho. Hižo loni žo nětdże 1000 metrow dołhi truch naschcho hubjeneho pěškowego pucza shubi a žo do dobreje dróhi pschewobrocźi. To by sa wobydlerstwo wulke położenje było. Tohodla žu spokojeni wjesnjenjo wobsamkli, so chzedża dalschi truch pěškowego pucza w naschej holi do dróhi pschetwaricź. Chzedża sazo nětdże 1000 metrow wot Dyrbachskeje wowczernje k Rychwalbej jako twjerdu dróhu wutwaricź. To budże wozebje wobždźerjam witane, kiž masa žwoje pola pschi pucźu. Sandźeny tydźeń pocżachu hižo dźěłacź a kamjenje wojeźi. Je-li wjedro nětak pschihódne wostanje, chzedża wotmyšleny kónz natwaricź, prjedy hacź z naležnymi dźěłami na polach sapocźeja.

S Wětschowa w Delnjej Łužizy. W jenym domje na Khocźebuskej dróży wužhlyschachu ras wjeczor mózny wurjeń. W bydlenju jeneho podrunika běchu thachle rosleczałe. Dwě wohnjenarnišlej bleschi z palentowanym sačzinjadłom kotrejž z wodu napjelnjenej w róle stejeschtej, bjschej njebóle sawinowałoj.

Wulke padušstwo w Budestecach.

Nětotre tyšaz hriwnow kradnyli.

W nozu k wutorju žu na gmejnskim hamcze w Budestecach paduschi pobyli. Po tym kaž žu ko nutskamali, žu to dyrbjeli ludźo bycź, kiž žu w twarjenju znacźi. Woni žu wot sady do twarjenja salélli a žu so pisches bydlenje wobždźerja twarjenja Knjesa Janascha do gmejnskeho hamta dobyli. Ssu durje, kiž žu z tapetu zakrycze bykę, wukamali a tak do gmejnskeho zarjadnistwa pschischli. Tam žu wschc kaschczikli a khamory rospaczili a žu w jenym kaschcziku klucz gmejnskeho pjenježneho khamora namakali. Khamor wotamknywschi žu z njeho 600 hriwnow kradnyli, nimo toho žu w khamorje listowon wobalku z tluczom z kerowej pokładnt nadeschli a z nim durje pokładneje jstwy wotamkli. Woni žu wšcze wědzeli, so žo pondźelu wjele pjenjes na pokładni thowa, dokelž so wutoru dźěłoznjemjerjam podpjera wuplaczuje. Wopramdże też dźěłoznjemjerske pjenjezy nadeńdżechu a je žobuwschu. To běchu nětotre tyšaz hriwnow. Ssamo 50 pj., kiž bě sastojnik sa pžowu znamtu dostał a mějesche w žwojim kaschcziku leżo, žobuwschu. Padušstwo je drje žo lóžischo wuwjesch hodałko, dokelž twarjenje wjazy tak žyznje wobydlene njeje. Paduchow hischcze wužlédżili njeżu.

Jedyn knjes pak je dwaj wjeczoraj sa žobu wobkedźował, hdyž je nimo pschischoł, kaž stej žebi młodaj człowjekaj twarjenje wot wonka wobhladowałoj. Najšerje njejstaj daloko pytacź. Wěscze stej też wědzecź dyrbjałoj, so je mějschczanoska sapucżowany był.

Też w Raschowskim gmejnskim hamcze sandźene nocy kradnycź spytachu. Tam pak nicžo njenamakachu, dokelž sé mějschczanoska pjenjezy sobu horje wjaź.

Najwiše z cyłeho swěta.

Schkrowa potwěsć wo wjedrje sa julije schtwórk: Mile, maczate, samrożene. Jenoż w Ruskej, Finskej a Schwedskej mjerstnje. Hewak po zyłej Europje mile, pothmurjene wjedrok njeji.

We wubjerku němskeho žejma su pschecźiwo wodsamknjenju němskostatneje rady protestowali, kotraž je knjezerstwonu pschedłoku wo wudawkach je 112 milijonami hr. pschekrocziło. S powjetschenjom dawkoweho wunoschka je tale summa njeboždi swjeseć. Wschduże žo na njesnjeńnu dawkown czeju sforži. Też dyrbi žo pomyślicź, so je we Němskej 1⅓ milijona dźěłoznjemjerjow.

*

Němskostatna banka je smeńkowy diskont wot 6 na 5% snižila. Lombardżti diskont je njepschemenjeny wostał.

*

Mjes Meinstrom a Hammom su wutoru rano czele dwaju dźěłacerjow namakali. Jene czélo bě bjes hłowy. Mjenje snjeschożeneju njejstej hischcze swěscżenej. Najšerje staj žo dźěłacerjaj w mtli z czahom pschejełaj.

*

Warschawske nowiny z Litwy pischu, so je pólny žud w Poniewjeżu jeneho pólskeho wjednika sażudźił a hnydom wotprawicź dał.

*

W Dorpacze w Estonskej je munizijnej składowni 40 000 kartuschow a 500 granatow rosbuchło. Człowjekoże njejstej pschi tym do schkody pschischli.

Přilopk.

* **Shimmnyežil jako pscheradnik.** Na wsežny njedaloko Liberza w Čechach bě so jatma knjeżko najenka se 300 zentnarjemi ključy wotpalika. Dwěłachu žebi, so je so woheń zakoził. We žnjeży namakachu jažne žlědy shimmnjowych czrijt. We žnjeż wjesay pak jenoż nazenkowy žyn w tajtich czrijach thodźi. A woprawdźe, žlědy wjedźechu po dalokim wokokopucżu k wrotam knjeżeho dwora.

* **Po 30 lětach pomjatk saży dobył.** We podawku, każ jón nasswažliwischa filmowa fantasija bóle romantiżay njeby wumyślicz mohła, so ſ Toronto piża. W Ontariu bě mużiſti ſ mjenom Frank Burges žiwy, kotryż je žnadź 55 lět stary, ale wo swojej sandżenoſći nicžo wjazy njewědżeſche, dokelž bě psched 30 lětami pomjatk ſhubił. Franka, kotryż we Truroſkich lěžach schtomy puschczeſche, trjechi nětko jeneho dnja padaży ſdonk. Najprjedy padny do womory; jako ſlonczńże wotmucżi, bě ślepy; po wjazy hodźinach po jemu widżenje saży wróczi, ſdobom pak też — pomjatk. Wobraży ſ jeho žiwjenja psched tżimi lětdżesatkami ſtejachu nadobo psched jeho duchownym wóczkom a dopomni so też, kak bě so tehdy nad ſabjeża na jeho duch położiła. Psched 30 lětami bě był kapitan. Se swojej łódju bě wot Noweje Schottlandskeje wujeł po swoju njewěſtu do Noweje Južnowallesſkeje. Wſcho bě na kwaſ pschihotowane, jeho nowy dom woczakowaſche jeho ſe swojej młodej žonu, ale kapitan Burges ſo ženje njewróczi. Jeho macż pak dosta liſt, ſo je jeje žyn na ſtu ſymizu wumrěł a ſo leži w Longley-Islandſkej pokhowany. We woprawdżitoſći pak bě Frankowa łódź na morju ſo rozbika. Franka pak běchu ſkónczńże wukhowali; swój pomjatk pak bě ſ wuſtatym ſtrachom zyle ſhubił. — Nětko hatle ſo saży dopomni, ſo je ſo tutej kataſtrofje na wſchelakich łódżach jako matroſa we awſtraliſkich a južnoamerikiſkich pſchitawach ſkužił. Po 30 lětach je ſo ke swojej macżeri a do ſwojeho domu wrócził, kotryż bě tehdy ſa ſwoju młodu žonu pſchihotował. —

* **Porſt ſo pyta.** Dźiwne wěcži ſo dżenſnischi dżeń ſtawaju. Bohata knjeni w nij runje wjazy młodych lětach, kotraż pak žebi na ſwoju rjanoſć pſchežy hiſchcże wjele być dża, mějeſche njedawno njeſbože, ſo ju jedojta mucha ſkó. Naſta ſajedojczenje kwě a porſt dyrbjeſche ſo wotewjacż. To ſónſku nětko jara ruđźi. Nětkdże je ras cżitała, ſo je mózno ſtawy woi jeneho cżłowjeka na druheho pſcheſchczěpicż — a nětko pyta njeibożowna ſ nawěſchtkami ſeho abo tu, ſiž by jej ſa 50 000 frankow (ſo 10 000 hriwnow) porſcżił wotedak. W Italſkej jara tute nawěſchtki wuzmjeſchuja, lekarjo pak ſo wadża, hacż by ſnła mózno było, porſcżił pſcheſadźicż.

* **Napinane muſkle wołża myślenje.** To je prof. G. Bills na pſychologiſkim inſtituce Chicagoſkeje univerſity na 40 ſtudentach wupruhował. Studencża dyrbjachu zyke rjady liczbow hromadże liczicż a ſkowa je hłowy wukhcżi. To ſta ſo najprjedy pschi wotpoczowanju muſkłach; potom dyrbjachu ſo ſdobom pschi liczenju **11 puntow** w rukomaj dżerżeċ. Nałpyt pokaża, ſo liczenje ſpěſchniſcho a ſpuſchczáliwiſcho dżeſche, hdyż běchu muſkle napinane.

** **Potom wěſo.** „Praj mi jeno, kak ta pschiłdże. Pschi khartach naſtajuje dobudżeſch a pschi konjoch pſcheſhrajeſch!“ — „Pſchedſtaj ſej to — mózu dha konje mżſcheċ?!“

Bukečanskim Serbam

zdźělimy, zo su rjane

wottorhanske protyki

każ też

Predźenaki

pola překupca **Dietricha** na składze

* **Edison pschecżiwo mróczeleſchtrabakam.** Sskawny ameriſti wunamakaċ Thomas Edison je w amerikanſkim cżaſopiżu „Forużu“ naſtawk wo pſchichodże mróczeleſchtrabakow wojſewiſk, kotryż je w ameriſkej ſjawnoſći wulke debaty ſbudźik. Edison praji, ſo we wobkhadnych dżełach w ameriſkich městach ſo **wobkhad** tak kataſtrofalnje porjeżi, jeli ſo pschezu dalſche mróczeleſchtrabaki twarja, ſo ſ teho woprawdżita wobkhodna kataſtrofa naſtanje. Hdyż chżedża Ludżo, kotſiż w jeniczkim tajſim domje dżełaju a kotſiż cżaſto licżbu zyłeho mjeſchego města pſchetrjechja, w nimale ſamżnym cżaſu ſo domoj wróczicż, njeje mózno, ſo wobkhadne ſredżi a dróhi ſa to doſahaju. Tu buchu ſo dyrbjeli dróhi we wjazy poſkhodach twaricż, każ je ſo to w Newyorku hižo pospytało, ſchtoż pak je jara wobcżeżne a drohe. Edison namjetuje, ſo buchu wuſchnoſce wuſamkoſcż mróczeleſchtrabakow **wobmjeſowale** a tak kataſtrofje ſadżiwale; dale pak wjeże też małe tunje Helikopterſke lětadła wobkhad wołża, kotreż ſo w bliżſchim cżaſu natwarja a wěſty dżeł wobkhada ſe dróhom prjeċ wosmu a ſ kotrymiż ſo hodźi runopadnje pſchiſtajicż a też ſaży wotleczeċ.

Towaſtwowſki powěſtnik.

Budesteċy. Naše Serb. tow. „Lubin“ zmèje, da-li Bóh, pſchich. pòndźelu, 17. wulk. rózka, wječor z dypkom w 7 hodź. pola Rösiekec swoju zhromadźiznu. Rěčeċ budże k. faraŕ Cyż-Hajnčanski. 1/4 8 hodź. zapoczńjemy spěwaċ. Wšitke sobuſtawy a hoſcżo, wosebje też dźiwadłohrajerjo, dokelž budże prènja pruha, su přeproſeni. Knjeża dowěrnicy njech njezapomnja wšě naše sobuſtawy a hoſći přeprosyċ Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Bukecy. Naše „Serbske narodne towaſtwo“ zmèje pŕich. njedźelu, 16. wulk. rózka, pop. w 3 hodź. zhromadźiznu na wosadnej sali. Přednošk je knjez kantor Holan z Budyšinka přečelnje přilubił. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Dirigenca a předsydstwa spěwanskich towaſtwow maju sobotu, 15. januara, popołdnju w **4** hodź. w **Běłym Konju** w Budyšinje swoju prènju a hłownu lětušu zhromadźiznu. Jow ma so program na cyle lěto postajiċ. — Wšě towaſtwa dyrbja derje zastupjene być. Spěwarjo a spěwaſki, każ też druzy zajimcy su lubje witani.

Předsydstwo.

Drježdżany. „Čornoboh“ zmèje pŕich. njedźelu (16. I.) wječor w 5 hodź. hłownu zhromadźiznu pola knjeza Zmija na Christianskej drózy 22. Namjety maju sa hač do 15. jan. pola předsydy knjeza Šołty (Gabelsbergerstr. 12) wotedaċ. Winowatoſć wšěch sobuſtawow je, zo wěſće a z dypkom pŕiſdu. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Narańża ſerbſka „Župa Hrodźišćo“ zmèje swoju lětušu hłownu zhromadźiznu pŕich. njedźelu, 16. januara, w *Zendźic hoſćencu w Rakojdach*, a to wječor w 7 hodź. Dnjowy porjad: 1. Wólby za předsydu, pokładnika atd.; 2. rozprawa wo skutkowanju župy w minjenym lěċe; 3. wšelċiżny. Po tutym porjedże je zajimawy swěrłowobrazowy přednošk „Błóta“ z 50 wobrazami. Wo prawje bohaty wopyt wšěch Serbow našeje wokoliny, hač je sobuſtaw našeho towaſtwa abo nic, prosy

předsydstwo

Kedźbu! Nastupajo **Pančičanski koncert!** W nocy pojèdże jedyn wulki zawrjeny awto (po potrěbnoſći też dwaj awtaj) přez Khróſćicy, Wudwor, Smjeċkecy hač do Njebjelčic (event. do Kamjenca) Štóż chce je wužiċ, njech to na kóncu koncerta wozjewi. — Póſtowy awto z Kamjenca do Khróſćic pojèdże wječor hač do Pančic a je tam 1/2 7 hodź Koncert zapoċina ſo w ſedmich. Zarjadniſtwo

Pančicy. „Lipa Serbska“ wotmèje dźensa srjedu popołdnju w pjećich swoju poſledńju pŕi z hercami w Kłóſtrskim wustawje. Prosy by tu kóżdy w prawem času był.

Sowrjecy. Serb. tow. „Sołobik“ zmèje jutře štwórtk wječor we **8** hodź. ważnu zhromadźiznu. Knjez wučeŕ Wjela-Bukečanski budże nas wopytaċ. Sobuſtawy, cżińće jedyn toh' druheho na to kedźbliwe. Přińdźće wšitcy! Přiwjedźće też hoſći sobu!

Wotrow. Jednota Sokoł ma kóżdy tydźeń štwórtk zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſći: G. Janak w Budyšinje.

Hoſćenc w Nowej Wjesy pola Worklec

Sobotu, 15., njedźelu, 16., a pòndźelu, 17. januara

kózło-piwowy swjedźeń

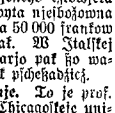

Přećelnje přeproſenje!

Josef Geissler a mandźelska.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na ſukelniſtej haży 34.

Telefon 2736.

Hłowna pſchedawatnja Rud. Sada ſ Lipſka w Budyſchſkim hamtiſkim hejtmanſtwje.

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

Składnostna kup!

Mużace jězdne koło 65.00 hr.
žonjace jězdne koło 68.00 hr.
nowe z fabriki, s rukowanjom ma na předań

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29.

Nimale nowy, čěmno-módry

wobłek

s krótkimi kholowami (za 12—14 lětn. hólcu) je na předań w Budyšinje *na Jurowej dróży 12 delka*

Kruwu

blizko k čeleu, ma na předań Kummer we Wulk. Zdźarach pola Wojerec.

Rjane prosata

su na předań

w Psowjach čo. 24.

Vogtlandske wumělske **gardiny**

etaminy, story, kromki, vitraže kupuj jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11 znapřeča hoſćenca „Stern“. Ręču serbski

Poslešća,

s rukowanjom nowe, 36.00 hr. ma na předań

Max Seifert, w Budyšinje na Kamj. hasy 29.

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čiſće a tunjo = spěſne zhotowjenje = šite, hodźikowane, Ago

Fahle

Schuhwarenhaus
Bautzen Innere Lauengasse 3

Transmisije

kóżdeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Serbjo

podpjerajće swoje

Serbske Nowiny.

Metr 0,70 hr.
„ 0,88 „
„ 1,00 „
„ 1,15 „
„ 1,20 „
„ 1,35 „

GÖRLITZER JOHANNES
Kattunmanufaktur Schaal
BAUTZEN

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

każ zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, naćišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeproſenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćiznu hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Ruby na blida a na hoſćenske blida, krjenja, twjelki, rólowanske ruby a kol. płachty, běłoſmuhate nawobleċenja, płikrywy na ſofy, blida a diwany, škitaki na sċěnu.

Wulki wubjerk — jara tunjo!

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeča hoſć. „Gold. Stern“ / Ręču serbski

Copy kholowy, košlé nohajcy, stalċiki pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónpryncowym moſće.

Serbske křeċeńske lisċiki

Serbska knihafnja

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Tworykupowace tow. w Budyšinje z. dr. z w. r.

Sobotu, 15. januara 1927 wječor w 8 hodź.

wotmèwa so

w hoſćencu „zum Hirsch“ w Hodźiju

zjawna

zhromadźizna přetrjebarjow

ze swětłowobraz. přednoškami

Předewšém budźeja so nowe techniske wobkhody wulkonakupowanskeho tow. němskich konsumskich towaſtwow pokazowaċ. Žony su wosebje přeproſeni.

Zastup darmo! **Zastup darmo!**

Wo bohaty wopyt prosy

předsteńerſtwo.

Přezmórſke jězby

Porjadne

woženje wosobow a tworow

do wšěch dźelow swěta

Składnosć

k zabawnym a wokřewjeńskim jězbam na morju

z porjadnje słužbu wukonjacemi parnikami.

Wobhonjenja a čišćerske pisma přez

Hamburg-Amerika Linie

Hamburg / Alsterdamm 25

a wšěch zastupnikow w kóždem wjetšem měsće tukraja a wukraja.

Ernst Sembdner w Budyšinje,

na Hórnčerskej hasy 21.

Příloha k číslu 9 **SERBSKE NOWINY** Srjedu, 12. januara 1927

Heinrich Pestalozzi / 1746—1827.

17. maleho rožka minu žo sto lět, so je žwětoznamy pědagog (kubłar, dźěćiwodźićel) Pestalozzi wumrjek. Žiły sožełany žwět žo hotuje, posmjertniny tuteho nadobneho pschećela człowjestwa a wobsebje dźěći žwjesćicz a jeho myśle a skutki wopomnicź. Tak je też nusne, so žo žerbski lud ſ tutym kraſnym człowjekom sesnaje, kiž je ſ najwjetšim wiimom wliwom był sa žyte kubłarstwo. Hischcze dźensa wobknježa jeho myśle wědomosć wo wukubłanju młodźiny a hischcze njeſžu powschitkowne dopósnate, wuczerpane a wjele mjenje hischcze pschewjedźene. Wyšoki ſkhodźenć dźensniſcheho wukubłarstwa ma człowjestwo žo ſ wulkeho dźěła jeho myślam a jeho ſkawnemu pschikładej dźakowacź. Na podłožku myśle, so ma wſcho pschirodźe wotpowědowacź, ſestaja Pestalozzi wukubłarſtu wuczbu, kotraž měła jenož być pomoc ſa ſamowuwiwanje człowieka k dobremu ſtawej człowjestwa. Wón napominaſche wyſchnoſcze, khudemu ludej ſ lepſchim wukubłanjom dźěći w ſchulach pomhacź a prózowaſche žo też wo lepſche domjace kubłanje młodźiny. Tomu měješchtej wobsebje powědaſchźu „Lienhard a Gertrud“ a „Kak Gertrud ſwoje dźěći wuczi“ kłužiću. Wulkotne a hanjaze je, kak je žo w hubjenych ſtažach wo žyroty a druhe khude dźěći niz jenoż —kaž prajimy — wótzowſzy, ale woprawdźe też jako ſwěrna a lubosćziwa macź ſtarał. Na pomniku, kotryż je jemu dźałkowna ſchwyſka domiſna ſtajiła, cźitamy, so bě „wumožeł khudych w Nowym Dworje, wótcźez žyrotow we Stanzu, ſałožeł ludoweje ſchule w Burgdorfje a München-Buchſee, kubłar człowjestwa w Yverdon, cźłowjek, ſchesćeſćijan, měſchcźan — wſcho ſa druhich, nicźo ſa ſebje.“

Swój wukubłarſki wuſtaw ſiednoczi ſ *ratarſkim hoſpodarſtwom* a budźe też tohodła naſchemu hłownemu ratarſkemu ludej ſajimawy, a ſo wukubłanje *w maczeńnej rěcźi* jako pschirodźe wotpowědazy najwažniſchi ſrědk ſ kubłanja wuſsědźuje, je to druhe, ſchtož wobsebje też naš Serbow ſajimuje.

Tak je Pestalozzi hódny, ſo ſo ſ jeho nadobnej powahu dokkadniſcho ſaběramy. Dźensa — 12. januara 1726 je žo narodźił — ſtuj jeho narodniny. Pſchinjeſemy tohodła hižo dźensa wopiſanje jeho dźećaſtkowa a młodych lět. Posdźiſcho cźinemy dalſche wobrazy ſ jeho žiwjenja podacź, ſo by žo też ſerbſki lud ſ tutym wulkim dobrocźelom cźłowjeſtwa ſesnał a jeho ſpósnał we wſchej nadobnoſcźi jeho duſche kaž też wſchitkich ſkabroſcźow, kotreż jeho wſchak njeponiža, ale jeho ſkerje hiſchcźe naſcheż wutrobje ſbliža.

*

W holi pola Birr.

„Praj, ſchtoż cźeż, pólny dźěłacźeř, byrnjeż roboćan njebył, je najhubjeńſchi cźłowjek na ſwěcźe. Zyłeźki dźeń dyrbi žo na polu dřeć a žo wot ſtónćka ſmóacź a prażicź dacź, a to ſa ſoć hubjenu mſdu. A hdyž je ſwjatok, a wón ſebi myſli, ſo je ſwoje ſtawy wužił, kaž žo ſkuſcha, a ſwoju wěź derje wuwjedł, potom hiſchcźe doſcź a nihdźe prawje njeje. Haj, taſi knjeſyk ſedźi w ſwojej ſtwi abo w chłodnizy; temu žo derje powěda, kak ma ſchto być, a žo wo to njeſtara, kak cźežko khudemu muſej pada, ſebi ſwój kuſk chleba ſaſłužićź.“

Tak ſwarjeſche a ſkorjeſche jedyn ſ dweju dźěłacźerjow druhemu, kotrajž lěta 1768 na horzym tuźnym dnju błiſko wjeſi Birr w Schwizy na wulkim polu dźěłaſchtaj.

Njeſpokojny dźěłacźeř bě hiſchcźe młody muž, kotryż wſchak žo pſchejara njenapinaſche. Jeho towarſch, iſtrcźiłetny, ſ dobrocźiwym, mudrym, tola błędym a thorowatym wobliczom, pak ſdźěłaſche motyku ſ taſkej wuſtojnoſcźu a pilnoſcźu, ſo bě radoſć pſchihladowacź.

Ludźo mjenowachu tamne wulke polo pola Birr jenoż „Holu.“ A woprawdźe wſchak ſebi też tuto mjeno ſaſłužeſche, pſchetož pěſka, kamjeni a njerozdźe bě tam doſcź.

„Ja ſebi myſlach“, wotmołwi ſtarſchi dźěłacźeř, „mój dwaj wſchak njetrjebamoj na ſwojeho knjeza ſwaricź. Naſch knjes Pestalozzi je taſki dobry a duſchny cźłowjek, kaſtichž wěcźe wjele njeje na ſwěcźe. Njedoſtatki a ſtronki ma kóždy cźłowjek; tak cźeſchi jenoho dokonjaneho namakacź, hdyž žadyn dokonjany njeje. Tak też ſebi to wot naſcheho knjeza ſadacź njemóżeſchi. Ale to wěcźe wěm, ſo wón ſ dobrej wolu nikoho njeſrudźi. Wjele bóle by wón rad kóždemu tłi by to trjebał, pomhał, jenož ſo by mohł. Wobſebje ſa khudych nima nichtó cźoplíſchiu wutrobu hacź wón.“

„Nó, nó, njewuſsědźeſ jeho tak jara, Jakubje“, rěcźeſche Naz (Ignaz) napſchecźiwo; „ło je cźaſto doſcź wohužny, wo tym nicźo njeprajiſch.“

„Hdy by teſko ſtaroſcźe a ſrudoby na wutrobje měł“, ſakitowaſche Jakub Raubacker ſwojeho knjeza, „potom też njeby pſchezo wjeſeły ſ woczow hladał. Ja žo jemu woprawdźe njedźiwam, hdyž druhdy khodźi kaž wiſnata wjerba, ako hdyž ras ſ mjerſanjom wupraſnje.“

„Srudoby a ſtaroſcźow ma naſch jedyn też doſcź“, bórſcźeſche Naz, „a njeje ſam na tym wina, ło je tak do wuſtoſcźow ſałeł. Hdyž pak też tak cźini a truwu ſa roji deji! Cźomu dha je tele kamjenſchcźo kupił, hdźež nicźo njeroſcźe hacź njerodź a wóſty. Tu dyrbi cźerwjeńka* roſcź?! To mohł žo khory ſmjecź! Schewž dale kopyta njekhodź! Schtož njeroſmyju, do toho žo njetykam. To hiſchcźe ženje ſłyſchał njeſłyſm, ſo mohł ſ taſkeho knihaka a pjeſuſa dobry ratař naſtacź, a to wſchak też je njemóżne, to móżeſch rěcźecź, ſchtoż chceſch.“

„So chże knjes Pestalozzi na tutej hubjenej pódźe cźerwjeńku ſpcź“, wotmołwi Jakub, „na tym wſchak nichtó wina njeje, hacź Zyrkwjowſti* Tſchiffeli. Tón žo wěſo wusteji na płahowanje cźerwjenki a ſ tym pjenjeſy ſaſłužił, a po tym chże netko naſch knjes cźinicź, haj, tohodła je taſki wulki kruch hole kupił. To wſchak njeje wobmyſlił, ſo žo tele kamjenſchcźo njemóże pſchirunacź ſ Tſchiffelowymi polami ſ tuczneź płódnej rolu wokoło Běrny. Tola mylicź móże žo tóžby, a najmudrišchi druhdy nětchto ſwora. Tola žo ſam ſłyſchał naſcheho knjeſa cźaſto doſcź jara roſumnje rěcźecź wo ratarſkich wěcźach, a ſchtó dyrbi prajicź ſo nicźo njeroſumi wo ratarſtwje, tón jeho pak njeſnaje pak hidźi. Njej dha to dobra myſl, hdyž chże tutu hubjenu rolu je ſlinom*** porjedźicź? Je pak woprawdźe hoſpodarſſan ſmyłił, dha hižo nětko ſe ſcźěwći ſacźuwa.“

„Haj, a mój žoboł“, ſkorjeſche Naz. „Mójeſch dha ſej wěricź, ſebi nětchto mało wjacy mſdy ſadacź? Božeńka! Wſchndże hłód a nuſa, hubjeńſtwo a ſrudoba! Praj, ſchtoż chceſch; to je a woſtanje Błaſnikej hoſpodarſtwo, kaž wſchitcy ſ połnym prawom jeho nowy dwór mjenuja. Mój žwěrcźe, chżu-li žo dojpołnje wuprajicź, to njeby tónża namakał. Njebě dha to, ſo ſe ſprawnoſcźu praju, błaſnoſcź, tu tajſe wulkotne twarjenje ſtajicź ſa taſke hubjene leżownoſcźe, a zyły dwór je pſchewulki. Nó, chżuł wědzecź, kelko žu rjane thęże płacźiłe. Wěſcze ſatraſchnu pjenjes! A ſchto jemu njeſu? Nicźo, cźiſcze nicźo! Sawěrnje, by mudrišcho było, hdy by na twarjenjach łutował a ſbytne pjenjeſy radſcho na połepſchenje role wažił.“

„Haj wſchak, to cźi dam prawo być“, pſchihłoſowaſche Raubacher ſrudny a njeradny, „tola pſchehnajeſch. Hoſpodarſtwo je wulke a tuž też twarjenje ſa tak wjele leżownoſcźow pſchewulke nimam. Schtó wě, ſchto je ſebi wotmyſlił, ſo je tak wulke natwarił***. S hordoſcźu a nadutoſcźu to wěſcze cźinił njeje, a ſo by mohł w nim ſwoje cźeſko kubłacź a kěnjeho paſcź, k tomu ſawěſcze też niż. Njedźeła dha ſam kaž robocźan? Njepjecherkinja, nje pije, njehraje. Ně, njech ludźo ſebi hubu torhaja, ja pſchi tym wostanu: knjes Pestalozzi je naſdobrocźiwiſchi, pſchemjehti cźłowjek, to je jeho jenicźki njedoſtatk. Ale móżeſch na to ſwaricź? Tola njedoſtatk to pſchezo wostanje a wón ma a ſmėje ſ toho hiſchcźe wjele ſkody, móżno ſo też druhy, kiž jemu poſcźuja. Ale njedoſtatkow ma kóždy cźłowjek, a ſ kóždeho ras w ſiwjenju truch błaſnja hlada. Ja žo tohodła na njeho hórſchicź njemóżu.“

„To wſchak ja runje też njecham“, ſnapſchecźiwi Naz, „tola to je wěſte, ſo ſnym tu najdźeże w Błaſnikej hoſpodarſtwje był. Wohledaj ſo! Kóždy wotrocźk na wjetſchu mſdu cźehnje. Tu pak tudy nihdy njedoſpějeſch, to praj, ſchtoż chceſch. Boju ho, ſo budże tu tas njejapzo tónż ſ naſchim dźěłom a chlébom. To ſej ſpomń, Jakubje, to hiſchcźe hubjeny tónż wojmje. Kak dołho hiſchcźe — na hromje hižo wiſy — a jemu tſchešku rubaju. Potom budże połnjemdry a w błudniży ſtónćki.“

„Bóh ſwarnuj! Taſki ſrudny dóſt žebi taſki ſchwarny muž njeby ſaſłužił. Hdy by žo dobre hižo na tutom ſwěcźe mohło być, by dyrbjała ſemja być njebjo ſa njeho. Kelko dobroty je wón hižo mi wopokaſał ſa te lěta, ſo tu pola njeho dźěłam!“

„Nó, nó, ſapoczińjeſch hižo ſaſo ſ ſwojim wukhwalowanjom?“ ſmėjeſche ſo Naz. „Ale hlej, hlej, tam te cźorne mrócźele ſady Wjelcźej hory! To budże ſatraſchne njewjedro!“

„Woprawdźe! Jeno ſo ſchkody njebudże!“

Bórſy ſdźěhny žo lohti wětr, kotryż bórſy pſchiběraſche. Sa thwilku howrjeſche mózny wichor, kotryż cźežke cźmowe mrócźele pſchicźeri. Njewuſtawajcy ſo błyſkaſche a ſatraſchny hrimot ſo mózniże wothłoſowaſche wot horow Aarineje krajiny. Bórzy praſkachu wulke krjepjele na ſemju, a dźěłacźerjej ſkhowaſchtaj ſo pod ſtatku, hdźež žo na kawku, ſe ſemje nakopjenu a ſ dornom wodźeću, ſydnyſchtaj.

„Mój žwěcźe kaž ſo to błyſka a hrima!“ ſapocźa Naz. To mohł žo nabojecź. Nět hodźiny traje, prjedy hacź móżemoj ſaſo dźěłacź. Wěſch, Jakubje, mohł mi mjes tym dale wo knjeſu powědacź. To žo cźaſ ſkerje minje. Dźiwny wón je, ſo mohł žo na njeho mjerſacź, ale haj, tak dźiwny też, zyłe hinaſchi hacź druſy ludźo, ſo mje to jima. A ty wjele do njeho dźerżiſch. Ty by tu dźeſe hacź ja a wjele wo nim wěſch. Tuž powědaj, Jakubje, wſchako móżeſch powědacź kaž ſarał. To wſchak też žadyn dźiw njeje, naſtajnje w knihach leżiſch. Pſchezo praju: Jakub mohł lepſche dźěło měcź hacź ratarſke.“

„Hdy by chżył, haj! Ale wón chże tam ſtacź a dźěłacź, hdźež je jeho Bóh luby Knjes ſtajił“, wotmołwi Jakub ſ poſmėwknjenjom, a njepośrědnje pokračowaſche: „Haj, ſpodźiwny naſch knjes je. Rodźeny měſchcźan a nětko ratař! W Zúrichu je ſo narodźił — lěta 1746 — haj, trjeći — 12. jan. bě 22 lět, ſwjeceſachmy jeho narodniny, jako nanowe, wón žo ſda wjele ſtarſchi być.

* Zyrkwjow = Kirchberg p. Běrny.

** Sslin abo mjerk, ně. Mergel = wapnoſta pjerſchcź.

*** Dźěłacźerjej njewědźeſchtaj, ſo chżyſche Pestalozzi ſhube dźěći do ſwojeho domu ſchćiecź.

Wón bě ſ nami kaž ſe ſwójbnymi, a je nam ſwoje žyte žiwjenje ſwupowědał. Jeho ludźo žu hižo pſched ſta lětami ſ wótſtrjeſe Schwizy do Zúricha pſchicźahnyli a žo tam ſ cźeſću ziwili. Jeho nan bě kaſeńk a žo woſebje na hojenje wocźi wuſteješche. Tola dokeł žu khori ſe wjetſcha khudźi a lékař bě dobra duſcha, njenaby ſenſkeho bohatſtwa. Jedne dźěćźo, hólcźeż, bórſy wumrě, druhe, holza, je nětko w Lipiku ženjena. Jako bě hajni, kaž naſcheho nětcźiſcheho knjeſa město Heinrich mjenowachu, 5. léto dozpěł, ſhori nan a njewotthori. Cźeſka ſtaroſcź wutrobu mrěźazeho tyſcheſche. Dźěćźi běchu hiſchcźe tak młodušchke a dróbne, a ſamoženja bě tak mało. Ale Bóh njewopuſchćeji toho, kiž na njeho ſwoju nadźiju ſtaja. Bóh bě tak wjedł, ſo bě žo nětchto njedźel do naſnoweho ſhorjenja holza ſ kraja pſchiſtajiła, w kotrejž bě ſwójba taſku dobru ſwěrnu duſchu ſpóſnała, kaſtichž je na tutym ſtwěcźe mało. Babka rěkaſche holza.

„Babka“, ſdychowaſche mrěźazy lékař, jako cźujeſche, jo ke kónzej žiže „Babka, Bożedła a wſchěch ſwjatnych dla, njewopuſchcź moju žonu; bjes twojeje pomozy wona žebje a dźěćźi ſaſtaracź njemóże. Ow, Babka, ty mi to ſlubiſch, ſo chżeſch mojej wudowje ſ pomozu być, kaž dałeko ſ twojimi mozami ſamóżeſch.“ A pkakajo a ſchćukajo je Babka ſlubiła, próſtwu mrěźazeho dobreho knjeſa dopjelnicź.

„Njewopuſchcźu knjeni“, prajeſche, jemu ruku ſawdawajo, woſtanu pſchi njej hacź do ſmjercźe, tak dołho hacź mje trjeba.“ Wjeſele dźałne poſmėwknjenje wuſaſni błędne wobliczo mrěźazeho. Wón potkórźi ſkabje ruku duſchneje holzy. Hiſchcźe ras pohlada ſelnoſcźiwje na žonu a dźěćźi, potom žo jemu dych ſaſehnje a thoro hrudź žo pſcheſta hibacź.“ —

Po krótkej ſaſtawce pokračowaſche Jakub: „Babka je ſwoje ſłowo ſwěrnu dźerżała. Je ſwojej knjenje woprawdźita pomoz była, a ta měſeſche žo bóle ſ cźernjeni bědźićź, hacź mójeſch rójeńſli ſcźěſcźpacź. To njebě lohko, žo a dźěćźi je ſwojim ſmadnym ſamóżeńcźkom ſ cźeſću ſežiwicź. Tola ſ Bożej dobrotu a Babżownej ſwěrnoſcźu je žo radźiło. Ale ſłutniwoſcź knjenje Pestalozzi jenoż jeje a Babżyna ſcźerpliwej duſchi njemjenowaſchtej hłód a trabanje, a woprawdźe, dobre žiwjenje a dobre kuſti ſame njeſłu ſbožo na ſwěcźe, a hlej, ſwójba je ſo ſ Bożej pomozu pſchedobyła.

Cźaſto ſtoćji Babka hiſchcźe połdże popołdnju tři a ſchtyri kročź na wiki, ſo by praweho cźaſa ſhladała, hdźež by žo hodźiło, nětchto ſeleniny abo ſadu nětkotre kroſchći tuńſcho kupicź, hdyž žo wikowarjo domoj hotowachu. A kak też kedźbowaſche žwěrna duſcha na to, ſo njebychu dźěćźi draſtu a cźrije njetrjebawſchi tónżowale. Chżachu dźěćźi na dróhu, na nameſto abo jedyn ſ moſtow, kotreż pſches rěku Limatu wjedźe, ſo hychu žo ſ druhimi dźěcźimi kojili, rjekny Babka: „Schto chżeeże njetrjebawſchi draſtu a cźrije tónżowacź? Wopomńcźe, dźěćźi, tola, kak žo macź ſa waž dréje a kak ſa waž łutuje a žebi nicźo njepopſcheje, ło by waž ſeźiwila a ſdraſcźiła.“ Potom žo weſo dźěćźi ſwojeho pſchećela wſdachu.

„Ale taſke wobmjeſowanje bě weſo też ſa wbohoho hólcźeża ſchłódne, a wot wjeſełow druhich dźěćźi je mało woptak. Jenoż porědko wopuſchćeji ſtwu a ſrěbaſche cźerſtwy powětr; woſebje w ſymje dyrbjeſche wjele ſa thachlemi žnadacź. Hórje hiſchcźe bě, ſo ſebi dobra macź trochu ſamjehcźi a žebi tak ſ njeho prawe pleńcźo wocźahny, kotreż njewědźeſche ſwoje ſtawy trjebacź a parowaſche thopiju naſhonjenjow, kotreż dźěćźo w ſwobodźe a wobkhadźe ſ druhimi dźěćźimi a ſ pſchirodu nabywa. To je jemu, kaž ſam wuſna, pſchezo a wſchudże ſchkodźiło, ma pſchi ſwojej wuczenoſcźi a mudroſcźi pſcheżo nětchto njehotowe, njewěſte, njeroſsudne, njebżamoſtatne na žebi.

„Hižo jako mały hólcźeż cźinjeſche wón bjes wulkeho pſcheża wobmyſłowanja wſcho, cźemuż jeho njewinowata a njeleſcźiwa wutroba wabjeſche. We wſchěch hólcźazych hrajkach bě wón najnjelepiſchi a najnjewobwroſniſchi. Wot nikoho žebi nicźo ſkeho njenadżeſche, dańż jo ſam njeſacźuwaſche, kaž ſwjetſcha bě, abo hewak ſe ſpodźiwanjom a ſrudźenjom widźeſche. Druhim wſcho wěrjeſche, a po ſtych naſhonjenjach pſchezo hiſchcźe wjacy, hacź by ſmėł. Ssamemu žebi wjazy moży pſchizpěwacź, hacź měſeſche a ſo dźiwaſche, hdyž ſo jemu ſkoro nicźo njeradźi, ſchtoż druſy ſ lohkoſcźu dokonjachu. Tohodła jeho towarſchojo wuſmeſchowachu a jemu Hajni Dźiwnuſchk ſ Błaſnikej narjeknychu. Wón bě woprawdźe maſy dźiwnotka, tiž sto krótź ſ hłowu do murje praſny, bjes toho ſo by ſe ſchkody mudroſcźe nabył. Schtoż bě nimo, a byrnjeż wohidniſche było, bě ſabyte a wodate.“

„Nó, dha je po ſdacźu dźěćźo runje taſke było, kaj nětko muž“, pſchetorhny žo ſmėjo Naz powědarja.

„To wſchak njeprawje nimaſch“, pokračowaſche Jakub. „Kajžiž běſche jako hólcźeż, taſki je hiſchcźe dźenſa jako muž: pſchedowěriwy, ſkoro lohkomyſlny w tutym naſtupanju, też trochu njeleny a žebi njewě prawje ſawjeſcź, ale ſprawny, dobry a nadobny kaj porědko ſa dyn. Weſo je jeho dobroćiwoſcź hižo wopjet ſ pſchićiſnu była, ſo žu jeho ſli, žebićźiwi ludźo ſjebacź móhli. Wſchak kóždemu wón wěri a žebi myſli, ſo wſchitcy tak ſprawnje a cźeſtnje myſla a ſkutkuja, kaž wón ſam. Stóſcź hakle potom wěri, hdyž hižo ſkodu ſacźuwa. Też ſo žo tak hubjenje a ſkoro njerodnje draſcźi, je pſchewulka ſlutniwoſcź ſa dźěćźoge lěta ſawinowała.“

„Haj, to maſch prawje“, ſaſtunu Naz, „w tym naſtupanju je woprawdźite ſnamjo, weſo wottrašchaje. Naſtajnje wiſzaje nohaju, pola laza pſchezo nětkotre ſapſnjenčzka a nětkotre błędki wyſche, ſchiwy abo ſtokkany

* Cźerwieńka, bot. Rubia tinctorum, ně. Färberöte abo Krapp.

thornak, stóczane cźrije, masanu drastu, włoźy njeczeźane, ſ wjetícha njetruhanu, husto doſcź njewumytu, ſe cźornizu womaſanej ruzu, tajkeho jeho kóźdy cźaſ widźiſch. Haj, je a wośtanje dźiwnotka, wośtanje wećźnje Hajni Dźiwnuſchk ſ Błaſnikez, njech je hewak tak dołhu ſwu kaź chze. Nó, ale powjedaj dale!"

„Teź w ſchuli hółcźeja njeźe ſnadź najlépſchi. Wón ſo jenoź ſa tajke wéźy ſajimowaſche, kotrez jeho cźuczźiwoſcź a wobraſnoſcź (fantaſiju) wabichu. Wéźy, kotrez ſo jenoź na rozum wobroczźichu a jeho krucźe myſlicź nuczźichu, njeſbudźichu a njewobthowachu jeho kedźbliwoſcź, a tak wuczerjo cźaſto na jeho njekedźbliwoſcź a roſproſchenoſcź ſkorźachu a ménjachu, ſo ſ hółcźeza wjele njebudźe. Wón ſam je to tak powjedał, ſa mto wéſo njebych roſumił. Nadźijomnje ſu ſo myſlili. Wichał je ſtudował a kraſna duſcha; nadźijomnje jemu teź tu ſ kwoźu pódźe. Moje ſprawne pſcheźo to je."

Dźewjate lécto dopjrwiſchi pſchińdźe Hajni do domu ſwojeho dźeda, ſararja Hoppe w Hónga, wjeſty hodźinu wot Züricha ſdalenej. Dźéd lubowaſche dobrocźiwoſcź, cźiſtiwoho hólza jara. Do lépſchich rukow hółź njebé pſchiſcź mohł. Wón bu, dokelź dźédowa mucźba dźerźeſe wjeſ powaſny lépje wotpowédowaſche, pilniſchi a kedźbliwſi wón, a wón ſebi pſcheſeſche, teź ras ſ ſararjom byćź, kaź dźéd. Nékto méjeſche teź wſchu ſwobodu mjes druhimi dźećźimi. Pſchi tom widźeſche wjele thudoby a hubjenſtwa, pſchetoź teź tu bé ſmjercź thudych ludźi doſcź. To je jemu cźaſto wutrobu hnuło, cźaſto je tohodła płakał ſe ſobuźelnoſcźe a ſmilnoſcźe a ſebi kóźdy dźeń ſlubował, ſo chce junu — da-li Bóh — ſwoju zyſu dźékławoſcź a móź wénowaczź thudemu ſ hubjenſtwom, hłodom, khoroſcźu a ſrudobu ſo bédźaczemu ludu. A woprawdźe, to je wón dotal tak cźinił, pſchezo je ſa thudeho a hubjeneho cźłoku wutrobu a wolewrjenu ruku méł."

„Jako bé wulki doſcź, ſaſtupi do tacźanſkeje ſchule w Zürichu. Tam ſo pokaſa, ſchto we nim teźi, tam bé jedyn ſ najlépſchich ſchulerjow. Hižo w 19. lécźe ſu pſchijaty do prédcźikſkeho wuſtawa w Zürichu, ſo by ſo na duchownſtwo pſchihotował. A to je teź pilnje a ſprawnje cźinił, hyrnjeź njemoht prajicź, ſo je na élézu, na kotrejź je na wéſu wośpjet ſtał, wulke ſwoźo méł."

„Ha, ha, ha", ſmjeſeſche ſo Naz. „Haj wo tym ſym teź hižo nécźto ſtyſchał, a to je ſmjeſne doſcź. Junu je ſo dyrbjał woźrjedź prédowanja wótſje ſmjercź a ſo ſkoro njeje ſmérowacź mohł, druhi ras je teźaju woſtał we ſwojich dźiwnych myſlach, ſteſi ras je ſo w modlitwje ſamylił, a ras — a to je to najwótniſche, je ſo teź ſo ſwojich myſlow tak ſanurił, ſo je tři hodźinu poprachi prédował. Jako je potom tola nékajſi kónz namakał, je ſe ſadźiwanjom widźał, ſo je zyrkej próżdna a jenicźy hłuboce chéwtaſe na ſwojim méſtnje ſedźi, dokelź bé wuſtnył, a to tak krucźe, ſo ſebi wutrajny prédar wéſtu njebé, hacź tola njeje morweho ſbudźił, jako ſajpanz ſkónczne ſtany. Hacź je wſcho po ſkowje wérne, wſchał njewém a mje teź dale njeſtara."

„Haj wſchak, tak ludźo powédaja, a ſo rad bodawaja, to teź wéſch. Wéſte pak je, ſo ſebi naſch knjes bórzy ſam prajeſche, ſo ſo ja prédarja njehodźi. Nimo toho ſebi myſleſche, ſo by jako prawiſnik khudemu ludej hiſcźeze lépje pomhacź mohł, a tak wali ſo ſ nim na nowe dźéło a ſtudowaſche prawa. Dźékaſche pſches méru, ſo na ſtrowoſcźi ſchkodowaſche, a jako tehdy luby pſcheźel prawiſnik Blunczli wumrě, kotrehoż wobźebje lubowaſche, khori na ſmjercź. Dołho ſebi myſlachu, ſo njeſtarje hižo wjazy. Tehdy ſebi pſchija do ſwojeho domu pſchiwuſiny lékar Hoppew Richterswył. Tón jeho ſ Bożej pomozu po nékotrych méſzazach tak daloko wuhoji, ſo móſeſche bjes ſtracha dale ſtudowacź. Tola wotthorjenemu ſo njechaſche ſcźicheje wjeſki prjecź, tak bé ſo jemu mérne wjeſne ſiwjenje ſpodobało, kotrež bé prjedy hižo lubował. Nowy ſwét bé jemu tam ſeſthadźał, wot kotrehoż ſo wjazy dźélicź njemóźeſche. W nim ſwjerdnu pſchefwédčenje, ſo rojumny a cźuczźiwy cźłowjek njemóże nicźo druhe byćź hacź ratar, jelí dźe na ſwéźe ſkoſomnoſcź bozpécź, a nichtón jemu to njeby wurécźecź mohł. Teź ſebi myſleſche, ſo mohł tak najlépje wjeſnu ludu ſkubłacź, pſchetoź tutoho hubjene duchowne a duſchine poméry jeho wutrobu ſimachu. Na ſebje ſameho ſebi pſchi wſchém, ſchtoź cźiniſche, nimale ſ zyła njemyſleſche. Kak by ſwojim ſobuźelſowjekam ſłużił a pomhał, to bé jemu błowna wéź wſcheho myſlenja a ſkutkowanja."

„Tak bé bórzy roſſudźeny, ſo dhze byćź ratař. Sо ſebi to njeby ſajo hinak pſchemyſlicź mohł, ſpali wſché ſwoje wucźene knihi a piſne dźéła a ſaſtupi pola kławneho ratarja do wucźby. To bé hižo mjenowany Tſchiffeli. Tam wośta zyłe léto a njeſkombźi žane dźéło, kotrež ſe w ratarſtwje nutne, a hdyž ſu jeho pſcheźelo abo ſnaźi dźélacź widźeli, ſo njeje haubował, ale je ſo ſ wjeſelokſcźu a hordoczźu horił."

„Jako bé wumucźeny, pytaſche ſa pſchihódnym méſtnom ſa ſwoje mpłe. Faraŕ Renger w Gebiſtorf, kotrehż bé to pyches naſcheho ſararja Fröhlicha ſynow, poruczźi jemu tute polo."

„To moht jemu teź nécźto łépiſche radźicź", bórcźeſche Naz, „hacź tute kamjenišchco."

„Naſch knjes pak," powédaſche Jakub njemyleny dale, „ſo hnydom roſſudźi. Polo bé jara tunje, płacźeſche po ſutru niż wjazy hacź 10 ſtotych. Pjenjeſy jemu pſcheźeljo poźcźichu. W Müligen, wéſch, hodźinu dalenym, wotnaja ſebi ſa ſapoczatk dwórcźk ſa 40 ſtotych. Jeho dobra maźa pomhaſche jemu wſcho ſpſchihotowacź. Wón pſchiſtají ſebi ſchwarnu hoſpoſu a dohładowarja Marki, ſ kotrymż pak prawje derje trjechik njeje. Po néźtim pſchikupi wjazy kraja a nétko ma tu 80 ſtorow. Tak natwari ſebi nétko teź dwór, kotrýż, kaź kóźdy druhi ſe wſy, Nowy Dwór mjenuje a na kotrýż je wjele pjenjes ważił. A Bóh luby Knjes jemu pomhaj wuwjeſcź, ſchtoź je ſapoczał. Ja jemu to popſcheju a ſ zykeje wutrobu pſcheju, tajkemu nadobnemu cźłowjekej a żenje njejaſomnju, ſo ſa njeho ſobu modlicź."

„Ale hlej, ruczźicho hacź ſebi myſlachmoj, je ſo njewjedro ſmérowało. Tajke njewjedro je kaź nahleńz, jeho ſtohy bórzy roſpkunu. Tuż ſaſo do dźéła, Nazo, pój!"

Jako muſej pod ſtaku wuſtupiſchtaj, bé najrjeńſche módre njebjo. Sſtónčko tak jaſnje a pſcheczelnje ſwećźeſche, jako by jimaj chcźało wuſtaty ſtrach narunacź. Jako béſchtaj thwilku kopałoj, dohladaſchtaj ſo na dweju muſow, kotrajź pomaku krocźo ſo ſ wjeſki polu bliźeſchtaj.

„To je naſch knjes. Po njewjedrje ſo rady cźerſtweho powétra natréba. Druhi je faraŕ. Tón teź pſchitodu lubuje."

„Haj, pósnaju jeju", wotmołwi Naz, „ſo dźeń a bóle ſpſcheźelitaj."

Wopačny Hohenzollerski prync.

Pola Saxo Boruſſow. — Pola wyſchſcheho méſchczańoſty. Dobyczeŕiſti cźaſy po zyłej Némſkej we wjetſchich khołowach.

Kaź hižo krótko ſpóźłichmy, ſu wopaczneho Hohenzollerſkeho prynza we Khólńoje ſajeli. Pjcheb tamniſchej politiſkej policiju jeho nétko pſcheſtyſchſchachu. Schtoż ſo pſchi tom wſcho wokoła, njeby cźłowjek ſkoro ſa mózne dźerźał. Zjiwjeńſta ſtawiſna wopaczneho prynza, kiż ſe prawym mjenom Harry Domela rékła, je dyrdomdejſki roman, kotryż wſcho dotalne pſchetrjechi. Teź Harry Domela je wopor ſozialneje nuſy powójniſkich cźaſow. Se dobreje ſiwójby, ſyn ruſkeho legazijſkeho radźićela, ſhubi ſaſe ſwojej ſtarſchej a ſ tym ſtarſchiſtwi dom. Po ſwécźe wokoło błudźo, njemamała nihdże dźéła, dóniż ſo ſkónczńje njerozſpudźi, rólu ruſkeho prynza hraćź. Naležnoſcź pak na tej politiſki ras. Sku ſo tola wyhoży ſaſtojniſzy némſkeje republiki a offizérow némſkeje woboty a policije, ſabiwſchi ſwojeje pſchihaſi, wot tuteho „ruſkeho prynza", kiż je we woprawdźitoſci h-ſchcze zyle njeſrały pachoł, na nimo méry ſmécźene waſchnje ſa kunſti mécź dali. Offizérojo némſkeje woboty, njes nimi pokłowy komandéŕ, ſu „prynzej" ſłubili, ſo chcźeja na nowiny ſtutkowacź, ſo njebychu nicźo wo jeho pſchitommoſcźi w Durinkſkej piſali. Hacź ſo na tajke waſchnje nahladnoſcź ſtata a jeho ſaſtojnikow ſpéchuje, je tola ſnajmjeńſcha jara dwéſomne!

Kaź Domela wobkrucźa, je ſo wón 12. auguſta 1904 w Grünchi w Lotyſkiſkej narodźił, jeho nan bé najprjedy ruſki legazijſki radźićeł, poſpódſko rycźerſkubłeŕ. Jeho maźa je rodźena Charlotta ſ Hayſerlingk. Domela wopytowaſche wot 1915—1918 gymnaſij w Jauſku. Hdyž bé hu Bolſchewikojo jeho ſtarſchezu morili, cźekny pachoł k némſkemu wójſku w Libanje, bdźeź, łédom 15 létnuy, ſe ſwojimaŕ bratromaj do baltiſkeje kraſneje woboty ſaſtupi. Pódźáſchu ſtuſeſe pola némſkoſtatneje woboty. W léce 1920 jeho, dokelź bé hižo ſchcźenkodny, ſ woboty puſchczéchu. Wot teho cźaſa bundaſche Domela po poſnóżnej Némſkej, bjeſi dźéło pytajo. Trójzy bu w Barlinje dla paduchſtwa pokhoſtany. We wuſkej nuſy pſchińdźe jemu w Frankfurcźe do myſli, ſebi mjeno nékajkeho prynza dacź, a ſebi tak pjenjeſy wobſtaracź ſpytaſ. Dojdźe do Heidelberga a pſchińdźe do ſtudentſkeho korpſa „Saxo-Boruſſia", wo kotrymż wjedźeſche, ſo jenoź je ſemjenjom wobſtejí. Pſchedźydźe, hrabi ſ Rottkirch-Trach pſchedſtají ſo jako prynz ſe Livna a jako offizéŕ némſkoſtatneje woboty. Hrabja nanajnjeńſche njedwélowaſche, hacźrunjeź bé Domela we wjetſkim płatanym wobleku. S Rothkirch pſchedſtají jeho ſwojim towaŕſchom, kotſiż jemu ſ cźeſci wſchędnje wulke ſłokańſke ſwjatoczńoſcźe wuhotowachu, kotrež cźaſto hacź do ranja trajachu a pſchi kotrychż ſeſt ſe cźuranu bżeſeſche. Pſchi tom njenowachu „prynza" „Jeho Jaſnoſcź" (Durchlaucht). Tón pak bżeſeſche ſo wożebje ſ hrabi Hochbergej, kotryż méjeſche uſtrowniſtwo pokmu ſtohyrinowſkich bankowkow a „prynzej" rady pożcźowaſche. „Prynz" bydleſche a jédjeſche wéſo teź pola Saxo-Boruſſow, kotſiż ſebi to ſa wulku cźeſcź liczachu. — Tu pſchińdźe jeneho dnja ſtary knjes ſtudentſkeho korpſa, hrabja ſ Arnim-Boitzenburg, na woſpyt. Tón powita prynza ſe ſłowami: „Ah, Jeho Jaſnoſcź je pola 4. połka w Potsdamje, tam ſnaju tola wſchěch knjeſow", a potom wopraſcha ſo teź ſa wſchelakimi ſnatymi. „Prynzej" ſjédze wutroba do cźerjow, ale ſpóſnaju, ſo ſa móźe tu jenoź khrobłoſcź pomhacź, ſo ſpéſchnje ſpraba a wotmołwi: „Wój luby hrabja, nimam rady, ſo ho nje wuprajchuja. Chcźeze-li nécźto wo tamniſchich offizérach wédźeć, potom ſebi jenoź offizérſki ſpiſ wobhladajcźe." To bésche kuſk ſyrjeny tobak ſa ſtarého knjeſa, kotryż wot nétka ſ boka na prynza hladaſche a pſchedźydu Saxo-Boruſſow pſched nim warrnowaſche. Tón chze „prynza" wopoſcź a potom wuſkuſchcźeć. Tola Domela ſpóſna jeho plan. Sónczne béchu wſchitkjo khes roſuma pjeni, jenoż „prynz" wobkowa ſiwój ſtrowy roſum. Na druhi dźeń pak ſhubi ſo ſe Heidelberga, a puczowaſche do Erfurta. Jeho róla bé ſo jemu ſalubiła a tohodła chze ju dale hraćź. Se cźaſopiſkow bé ſpóſnał, ſo je najſtarſchenmu ſynej némſkeho kronprynza jara podobny; tohodła wuſtupuje nétko jako pruſki prynz Wilhelm. W Erfurtſkim hotelu „Kołſenhafen", hdźeź ſo jako ſwobodny knjes ſ Korff pſchedſtají, chcźeſche jemu wcótnik ſjiwu w 4. poſchhodźe dacź. Knjes ſ Korff cźiniſche jara roſhorjenje a wobeźejowaſche ſo pola direktora, kotryż ſo jara ſamołwjejo jemu dwé ſtwje ſ kupjelu w 1. etaji pſchpokaja. Tak pſchidźóła najpomni Domela, ſo je jara nahladna wołoſa, ſo pak dhze ſwoje inkognito wobſtrowacź. **Bórzy pak wé zyke méſto, ſo je pruſki prynz Wilhelm pſchijeł. Wſele knjeſich prjedawſcheho dwora badźa ſo w hotelu pſchiſijewicź, proſcha wo prynzowy awtogram.**

Hdyž bé jemu lékaŕ wjeſſaſu ſumu pjenjes poſcźił, wotjédze prynz do Barlina, hdźeź w hotelu „K Habsburgſkemu dworej" bydleſche. Do Erfurta ſo wrócźiwſchi, pſcheproſy jeho wobſtejéſ hotela „Kołſenthoſchen", ſomerzijſki rada N. na ſwój hrób „Kreuzburg". We pſchedhali jeho błoſtawny prjedawſcheho dwora ſwjatoczńje witaju, njes druſtimi prjedatwſchi miniſteriſi preſident Baſſewitz, ſwobodny knjes ſ Wangenheim, ſ Blücher a ſ Krożigk. Knjenje béchu kaź wrótne ſa nmu, powéda Harry Domela ſo pożnéwajo pſchi pſcheběhſchenju. Teź komandéŕ Gothaſkeje ſchkitneje policije da ſo pſchedſtajicź. Sſmobodny knjes ſ Krożigk pſcheproſy Domelu na hontwu, a pſchi nocźnjnje jemu ſwjatoczńje pſchijiwſache. Major ſe Seeberg pſchewodźeſche potom prynza ſaſo do hotela w Gocźe. Tam poſtrowi jeho Gothaſki wyſſchi méſchczańoſta dr. Schęffler ſa ſwojad *tocźnje.* **Pſchi tom woprascha ſo dr. Schęffler teź, kak dyrbi jemu rékacź, hacź khcźoſcźe abo kratowſka majeſtoſcź?** Domela wotmołwi, ſo na to nicźo njedawa. Pſcheje ſebi. ſo bychu jemu jednorje Wilhelm rékali.

Dr. Schęffler dhze prynzej méſto pokaſacź. Tola prynz ninna wjele khwile, **wſchitzy ſo wo njeho torhaju,** tak ſebi jenoź hnadnje méſchczańſku milinarinju wobſtawa.

W Deſſawje pſcheproſhy jeho dźiwadłowy intendant do pſchedſtajźja ſe ſłowami: „Sо ſo kraſnje cźini. Dźenja wjecźor hraje ho „Stary Deſſawſki", w kotrymż teź Waſch prjedownik, ſtary Fritza, ſobu wuſtupi."

Jako baron ſ Berg telegrafuje, ſo dhze jeho wopytacź, pócźnje „prynzej" cźołko wokoło wutrobu byćź. Tohodła dhze ſo radźicź ſ prócha mécź. Wożeli ſebi wot hotelowcźo direktora Hornkeina néźchto 100 hriwnow. Potom dojdźe ſ awtom, kotryż ho jemu tak pſchewoſtají, ke garniſonſkemu ſtaroſcźe némſkoſtatneje woboty do Erfurta, ſwobodnemu knjeſej ſ Grote. Tutón cźuje ho ſ wyhońim wopytom jara poczeſczeny a powita prynza w galauniforuje. Prynz proſhy majora, ſo by tola na nowinarſtwo ſkutkował, ſo njeby wo nim nicźo dale ſo piſało, dokelź dhze tola incognito puczowacź, ſchtoż jemu offizéŕ teź pſchiſłubi. Podobny wopyt cźini prynz teź pola komandéra Weimarſkeho połka. Tu wotmé ho teź w hotelu „Erfurtzrynz" kraſna ſjena ſ pjekarſkim mijchtrom Holzom, kotryż bé tak pſchejaſna ſłożowny, ſo móże ſ jenym „wopranodźiłym prynzom" hromadźe byćź, ſo jemu pſchezo ſaſo jeho ruzy kochcźeſche a ſwojo podwołnoſcź wobkrucźeſche. Wéſ ſkónczi ho ſe ſektowej hejtowańzu; ſkónczńje béchu wſchitzy tſjo tak pjeni, ſo dyrbjachu jich w awcźe domojdowjeſcź. Na druhe ranje wotjédze Domela pſches Dortmund do Rheinſkeje, hdźeź jeho potom ſajachu. Domela proſcheſche na kónzu pſcheběhſchenja, ſo njebychu jeho do Gothy dowjeſli, dokelź je tam łudź pſchepaſał.

Rézbuſchi némſki zuſbniſki legionaŕ wobkrucźi hiſchcźe na poſledku jako ſwédŕ, ſo je ho Domela w franzowſkej kaſarnje w Emśkirchenu pſchedſtají franzowſkimi offizérami ſ jich wjeſelu je ſwojimi ſkutkami khwaliť. Hacźrunjeź Domela ſtrapjazam zuſbniſkeje legije na żadyn pad njeby ſroſcźeny był, ſu franzowſſeju offizérojo tola waźnoſcź na jeho pſchijecze kładli, ſtradź ſ wotpoładom, ſo bychu Domelu w Franzowſſej ſa wéſte politiſke ſamérzy wuzili.

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

(Pokračowanje.)

Někajki dźiwnušk, stary młodženc. Provaznik so mjenuje, ale njewěm, što je był. Cyty dźeń ničo nječini, njekhodźi won, jenož z wokna hlada kaž sowa z jědojtymaj wočomaj na to, štož činja susodźe. Hdy by znajmjeńša kóčku po khribječe majkał." Směje so. (Zapisuju: kóčku majkać po khribječe). „W prěnim poskhodźe do wulicy bydli domjacy knjez ze swojej knjeżnu a w druhim poskhodźe do wulicy bydlitaj knjez a knjeni Vejrostkec, zastojniska swójba. Dyrbitaj być hakle wot njedawna swojej, mataj hišće cyle žołtej pjerščenjej. — Tola ja tu bamborju a štó wě, hač njeje hižo moja Katka wotućiła." Směje so a je hižo za durjemi.

Nětko znaju hižo wšitko. Spěšnje začinić wokno a započeć studować.

Dźewjeć hodźin. A je wutora, dobry dźeń za započatk studijow!

Započnu kaž kóždy ze stačanskim zakonikom. Mysla, zo to pónźe je —

„Ale sym so ani njeprašała, kak je so knjezej doktorej prěnju nóc spało," klinči wjesele zaso wot duri. „Hladaj Katka, knjez doktor. Daj dobre ranje — kompliment (kloni ju) tak! duc! (Čini, kaž by ju na runje mjetała.) Derje je so spało, to sej mysliu, na tajkim ložu. (Hižo je při ložu.) Katka hladaj, to so spinka! (Kładże ju hižo zasy na ložo.) Widźiš rawsko, to činiš knjeni. Je to ložo! (Zasy so z połojcy ke Katcy přilehny.) Swarna žónka, ale —! Hladam z napjećom do zakonika.

„Pój, Katka, knjez doktor ma dźěło, njesměmoj mylić."

A hižo je ze směchom wonka.

Woprawdźe naivna, zo čłowjek njeby wěrił!

Potajkim! Najprjedy z rozwahu kóždy paragraf přečitać. Zawodny wozjewjacy patent wostajimy. Zawod. Wo zakonjach —

Kóčka, běła kóčka. Stoji w durjach a mjawči. Ja ju njejsym dotal widźał, je to naša kóčka. Kak so hnydom čini na kóčku? Aha: „mio, mio!" Ale hdyž budu na nju činić „mio,mio", budże suadź hišće bóle mjawčeć.

Ně, hdyž je tu, njemóžu studować. Nimam kóčkt rady, su zle, falšne a łója myšel Toż drapaja a kusaja! a hdyž něchtó spi, położa so jemu na šiju a zaduša jeho. Předewzaće: Kóždu nóc před łhanjom budu činić „mic mic"! Zo so pječa teź rady pominu — to by tak było — dyrbju so konduktereowje wobkhladniwje, snadź je to jeje lubušk, woprašeć, njewobkedźbuje-li po něčim, zo je trochu pominata.

Hižo zaso mjawka. — Powočinich durje. Kóčka čekny. Kondukterowa: Haš sej nošto přeju. Ně, ničo, Ale sym dźěn durje wotčinjał. Jenož kóčki dla. A tak! — Smječe. Zawod.

Klepanje. Moleř. Zo njechcu mylić, ale zo je, hdyž wokna běchu wotewrjene, widźał na scenje wobrazy wisać a to jemu njeda měra. Mam dwě gouache wot Navrátila jednu: morjo w njewjedru, raz čórnuy, před njej stupi. Je woblečeny na překhodźowanje, ma sosaty, čorny kabat, kij a kłobuk. To pječa dyrbi być Navrátil. „Haj". Tajkich Navrátilow njeje hišće widźał. Hdy sej zahrajemy šěstku. „Nó, wšak to budźe." Z kajezom domjacym móžemy hrać tři, a hdy bych sej přeprosył někoho ze swojich znatych, bychmy móhli štyrja hrać. (Pokrać. sćěhuje.)

Budyšske wyšše šulstwo.

Krótke rozjasnjenje za serbskich staršich.

Hody žu šo jašo raz minuše a hižo šmy po šložownej radosći šwjatych dnjow. Bórzy maka Marka šaŋy na šwoju pówku bóle a bóle posabudže a Jank teš na šwojej konikaj hižo wjazy tak njeležébnje. Hodowna šhadźowanka radošne sahorjenišćicko študowazeje mlodźeny je nimo a študowazy hižo šaŋy pomaku myšli na njedalokt jutrowny — wruhowanšći — cžaŋ. Kak dołho traje a jutry hudźa bliško. Ale tutón cžaŋ žnadź njebudže za wšćech tak wješoły, kaj hodowny. Jutry žu za nasch šerbšći narod ſ rošćudnym wokomikom. Množi šerbšzy pacholo a mnohe šerbšće holcžata wušumja ſ ludoweje šchule. Sa nich a jejich staršicich naſtanje cžeſke a wažne praſchenje: „Schto chzu bycź? Schto budże ſ njeho?"

Hižo pšched nješchto cžaſom pišaſche knjes wjschjchi wučeř a kantor Hanczźa-Porschšitſi w Serbšich Nowinach jara ſkutny a wažny naſtawk: „Šserbja, dajcże ſwojich wobdarjenych žynow na šchule!" Katolšći Poſoł piša nimale hižo raz: „Schtóž Šserbſtwo lubuje, a nochże, ſo by ſahinyło, daj ſwojeho wobdarjeneho žyna na wyšchšu ſchulu!" To je najwjeticha ſtaroſcź lóžeho dobreho Serba. My trjebamy nimoměry wušnje šerbšćich duchownych a wučerjow, wobeźe tutych, weſo teź wšćech druhich kwasnych. Schto budże ſ naſchcho naroda bjes šerbšćich wučerjow a šerbšćich duchownych? Tu njebyrći ſnadź khudoba žadyn ſadźěwk bycź. Dyrbja ſo šrédli namakaź, teź žynam a dźowam taſćich ſtaršćich ſtudije ſmóžnicź. A wone ſo wěſcże namakaja, rjane a dobre poſtawy dawa bźe hižo naſpomnjeny naſtawk ſnjeſa Hanczźi. Teź lóžby dobry wobžnoſny Sserb budże wěſcże rady ſwólniwy tajkim ſtaršćim ſ ſwojej radu pomhaci. Wuhlady na pšchiſtajenje a ſawěſtnjenje wje pšchichodźe ſu dobre. Pohladajmy jeno, kelko šerbšćich wučerjow bychmy trjebali a lelko jich mamy. Najſrudniſche pak ſu dźenſża pomérny mjes naſchim šerbšćim evangelſćim duchownſtwom. Hóže mamy nowych šerbšćich duchownych? Hóže je žedyn doroſt we blížſchich létach? Tak widźicže, kajke wulke wuhlady tu ſu. Wšo ſo ſpak je najžiwjeciſcha winowatoſcź lóžeje šerbšćeje ſtaršcheju, ſo šwérnje na to kedźbujetoj, ſo bu jeju žyn, (jeje dźowka) teź nédźy prawje hódnje ſwojemu šerbšćemu narodej ſkužił. Pšchetoź ſwjetſcha je to wina ſtaršcheju, hdyž ſo jeju dźěcžo lížo we prénich létach ſtudijow, ſtšećeže w dźěcžazych létach, ſwojemu šerbšćemu narodej wotzulóni. Wšo je wonaj we ſchulíſim cžaſu huſło wjazy pod ſwojim dohladom nimataj, ſa to pak jimaj we próſbninach cžim wjetſchi nadawk naroſcže, ſwoje dźěcžo na jeho narodnu winowatoſcź dopomnicź. A niž, hdyž je knjes ſynk we Drjezdźanach abo Budyſchinje ſa prénje ſchtwórcź léta hižo šerbšćinu ſabył, ſaim némſaj rěcžeć. To wſchjo ſo Bohužel ſtawa, ale kak chzyłoj potom tajſej ſtaršchej je ſwojim ſynom ſwobžicho wobſtadźeć, hdyž je ſo jeho zuſtaſtſwo pſches to šlicžeže bóle ſkrucžiło. Abo hoſtaj ſo wonaj ſnadź, ſo moſt ſo jeju ſyn we němſcžinje pokhukjeńſćicej, hdyž jeho na narodnu pšchiſłuſchnoſcź naucžitej? Tajſeho Sserba chzyłi wídźecź?

Chzemy dźenſża wſchém šerbšćim ſtaršchim krótke pokywy wo Budyſchſkim wyſchſchim ſchulſtwje podacź. Mamy we Budyſchinje ſchwarnu ličbu ſchulow, nimale wſchě druźiny, a to gymnaſij, dwě nadſchuli (evang. a kat.) ſ naſtawarjenymi rjadownjemi (pryſchy ſeminar) wyſchſchu realku, wobſtohonu (pſchelupſku) wučerjna, kaž teź ratarſkich a rjemjeſlniſku — techniſku ſchulu, jenož realnu gymnaſium tu njeje. Teź jenu ewangelſku holczaſku ſchulu wobſtejí we Budyſchinje.

Wo gymnaſium je hižo tehdy knjes kantor Hanczźa roſpravu podał. Durbimy tu mjes dwěmaj ſyſtemomaj roſeſnawacź, humaniſtiſkim a reformnym gymnaſijom. Budyſchſći je ſo je humaniſtiſkeho do reformneho pſchemetworił. Humaniſtiſći ſo wottworja, to réka, lóžbe léto je jena rjadowna njenje, tak ſo budże ſa nécžtko lét zyle wottwarjeny. Potom budże jenož reformny gymnaſij, kotryž ſo nétkle naſtarja, kóžde léto je jena rjadowna wjazy. Nowi móža jenož do reformneho ſaſtupicź. Rozdźěl mjes ninaj wobſtejí we tom, ſo humaniſtiſći japoczynjeſche ſ łacžanſchcžinu a potom ſcžěhowachu franzowſchcžina, greſchcžina a teź hiſchcže hebrejſchcžina we rěcžnym wotdźelu. Reformny pak japoczina ſ jandźelſchcžinu a potom hakle ſcžěhuje łacžanſchcžina atd.

Wobſtejnicej dwě lécže humaniſtiſći gymnaſij lóžbu rjadownju do dweju wotdźěl. dźěli: récžneho a pſchiródnio = mathemaſiſkeho. Teź reformny runje tak dwajdźěłaj roſeſnawa, a to humaniſtiſći = réžny dźěl a realny = pſchiródny dźěl.

Wuwučenje na gymnaſiju traje 9 lét. Wučzonź žmě ſ 10. létom ſapoczecź, to réka dyrbi pšched tym najprjedy 4 léta ludowu ſchulu wopytacź. Tak ſo ſ 20. létom ſchulu wukhodźi. Schtož pjenježne praſchenja naſtupa, ſhonicže to najlépje pola wjednika ſchule, abo teź pola wam ſnatych ſchuleri. To płacźi ja wſche ſchule, a je teź najwješćiſche žórło. Poprowym je ſtžyła naiſtmanſcho, hdyž ſo we dwěłomnych praſchenjach haydom na wjednika ſchulow wobroczicže, kotrejž budźa wam wěſcże rady wſcho roſſaſnicź. Sameŕ gymnaſija je ſamžny, kaž žódeje wyſchcheje ſchule, ſwojich wučzomzow ſe univerſitnej ſraſoſeji pſchihotowacź, to réka, jich tak dałoło wuhlabłacź, ſo bychu nétkdy univerſitu wopytacź mohli. Wšo ma gymnaſij ſwój wobſeby ras, ſ kotrymž ſo wot druhich wyſchſchich ſchulow roſeſnawa. Na nim pěſtuja wobeźe klaſiſke récže, łacžanſchcžina greſchcžina a to na humaniſtiſim bóle, hacž na reformnym. Tehobla je wón wobeźe wužitny ſa pſchichodnych bohoſłowzow (theologow.) Humaniſtiſći gymnaſij je dźe hacž dotal nimale w dźeſ ſ nich wukhlował. Reformny njeje ſa to žnadź tak pſchihódny, dokelž hebrejſchcžina wupadnje, kotraž je teź nétkle jenož wólbny pſchedmjet. Łacžanſchcžinu a greſchcžinu (tutej we récžnym wotdźelu) pak ſo dale wučzitej. Hebrejſchcžina móže ſo na univerſitce pſchiſtudowacź. Móžno pak teź je, ſo ju we Budyſchinje po potrébnoſcźi ſaby jena humaniſtiſka ſjadowanja ſarjaonje.

Teź cźi, liž chzedźa łkarjo a prawiſnjy bycź, bźeja ſwjetſcha na gymnaſij. To płacźi wobeźe ſa humaniſtiſći, budźe pak ſo teź na reformnym jenož mało pſchemélnicź. Teź ſ naſchich šerbšćich wučzenych je jedyn dźěł gymnaſij wopytał, nimale wſchitzy naſché duchowni, hdyž teź nij runje Budyſchſći. Naſchi evangelſcy duchowni ſu pak ſwjetſcha ſ Budyſchſkeho gymnaſija wuſchli, wobſtejí bźe tam teź ſtare łkawne šerbšće towarſtwo „Societas". Mnohe nédźuſche ſobuſtawy bźechu a ſu horſiwi šerbšzy wótczinzy. Teź jedyn Budyſchſći šerbſći wučzer bawa na gymnaſiju porjadne tydźeńſke šerbſke hodźiny.

Najwjetſche pſchemén̄enjenja ſtachu ſo we poſłednim cžaſu na ſeminarowaj. Seminar bźeſche wotrjadna ſchula, (Fachſchule) to réka, wón ſłužeſche jenoż ſ wukhłakanju wučzerjow. Mézeſche ſydom rjadownjom. Pšched pjeczomi létami pak ſo we Saſſkej, ſtyła we zyłej Némſkej ſeminary ſdźěnychu. Wšo te rjadownje, kotrejž hižo na ſeminaru bźechu, woſtachu, ale kóžde léto je jena mjenje. Nécke maamy jenoż hſchcže dwě ſeminarſkej rjadownj a jutry ſa léto budźe zyle konz. Sé nébdyſchich ſeminarow wutworja ſo zyle nowa druźina wyſchſchich ſchulow, tak mjenowana nadſchula. (Deutſche Oberreallſchule.) Wone maja 9 létnikow a ſteja na žamžnym rjedźe, kaž ſtare wyſchſche ſchule, gymnaſium, wyſchſcha realka atd. runaja pak bźe ſo najbóle realnemu gymnaſiſej, maja pak jenu wobeźitoſcź pſched druhimi. Dokelž bźechu ſeminary ſdobom ſ domjagnoſcźu ſa ſwojich wučzomzow (Schülerheim.) ſjednoczeńſu to teź nétkeſcha nadſchule. Tak ſa wone jenicźke we zyłej Saſſkej, kotrejž maja ſdobom internat. Make wuwuczeńſe cźiniłej dwě wjećchowſkej ſchuli, (Mišchno a Grimma) kotrejž matej teź internat. Swjetſcha je k nadſchuli hnydom teź tak mjenowana natwarna ſchula (Aufbauſchule) pſchiſłamkjenca. Tuta ma jenoj ſchéſcź rjadownjow a to horjne ſchéſcź wyſchſcheje ſchule. Kóždy dyrbi hižo 13 lét ſtary bycź, hdyž do njeje łaſkapi. Wožebite wuwuczenje do ſaſtupa ſo njeźara, pſcheje pak ſo, ſo bychu ſamolwjerjo derje wobdarjeni buli, ſchtož ſo teź pruhuje. Wučzomzy dyrbja mjenujcy wſcho to, ſa cžoſch maja druhi 9 lét cžaſa, we bźu 6 lét nawrnjenyeź, ſo bychu potom ſ wuſpěchom univerſitu abo akademiju wopytać mohli. Natwarna ſchula je hacž dotal jenoż na pruhu ſarjadowana, to réka, njedyrbjała wuſpěſchna bycź, móże ſo ſaſtu wolſtronicź. Na katolſkej nadſchuli pſchijimuje ſo žódbe jutřen jena natwarna rjadowanja, na evangelſtej jenoż po potrébnoſcźi. Samér natwarnych a nadſchulow je, ſwojich wučzomzow na ſtamžnu ſraſoſcź wudoſpótnicź, kaž žódba druha wyſchſcha ſchula, ſo bychu na univerſice, akademiji, techniju abo na jenom druhim wyłoſkim wuſtawje ſtudowacź mohli. Wonaj njejſtaj na žadyn pad wjazy wukhłakaźy wučzerſtwa. Kóždy, liž chze wučzer bycź, (ludowe ſchule) móże lóžbu wyſchſcha ſchulu wopytowacź, to réka jenu, kotruž chze, wrealku, gymnaſij, nadſchulu atd. Hdyž je tutu wulkhodźił, dyrbi ſo wobeźicže na wučzerſtwo pſchihotowacź na pedagogiſku akademiju we Lipiku abo we Drjezdźanach. Stej to pedagogiſkej wyłoſkej ſchuli, (Pedagogiſche Hochſchule.) Lipſcźanſka je ſ tamniſchej univerſice pſchiſłamknjena, Drjezdźanſka ſ tamniſchej techniſkej wyłoſkej ſchuli. Praſcha ſo jenoż kotry pucź je naikhmanſchi, naiſrótſchi a wobeźe naiſtarſchi ſa wučzerſke pſchihotowanje? To je bjes dwěła natwarna ſchula, a we drugim rjedźe nadſchula. Prjedy wſchak mkodu wučzer pſches to teź hotowy njeje, ale ſa ſtaršchej je to łóſchina, njetrjebataj dźe ſa ſwojeho ſyna teiko lét płacźicź, hdyž hakle ſ 13. létom ſapóčnje, wyſchſche teho mataj tej hiſchcže łóſchinu internat. Tak wěſtaj hnydom, hdże ma bydliccź, a tuńſche teź je.

Natwarna ſchula je ſ łóſchinu ſa tajſe dźěcźi, kotrejž ſ 10. létom hiſchcže njeſłu tak wuwite, ſo mothej ſo ſtaršchej roſbudźicź, je na ſchulu dacź. To płacźi wobeźe ſa wjeſne dźěcźi. Natwarna a nadſchula chzetej ſwojich wučzomzow pſchedewſchém ſ nétčiſchichim ſa pſchitomnoſcź trébnymi duchownymi łukami, wědomoſcźemi a dokonjanoſcźemi wuhotowacź. Wulka wažnoſcź łkadźe ſo na maczérnu rěcź. S zuſych rěcžow wucźi ſo na nadſchuli najprjedy jendźelſchcžinu, potom łacžanſchcžina, na natwarnej je runje nawopak. Łacžanſchcžina je ſo je ſwe duchownoje wažnoſcźe dla pſchijałc. Jako wólbny pſchedmjet ſo teź greſchcžina wucźi. Na tutych hodźinach ſo wobeźe podźiſchi theologoſo wobdźłuja. Nimo tohu pak ſo wažnoſcź łkadźe na wuwuczenje we budźóje, ryſowanju, cźełoſwucźowanju, runym dźěłe, ſpła ſchtož wunjeſłowu a techniku naſtupa. Wučzomzy tuteju ſchulow maja po wotpołożenym pruhowanju pſchiſtup ſ wyšchim poſtowanjam. Schtóž ſchulu pšched łónzom wopuſchći, móże jene niſſche ſaſtojnſtwo pſchewſacź. Po dołkónčnym pruhowanju ma pſchiſtup ſ wyſchſchim ſaſtojnſtwom a ſ wyłokim ſchulam. To pak je na kóžde wyſchſchej ſchuli nimale podobnje. Pola natwarnej ſchule pſchidźiwaji ſo ſ temu jeje krótſche wukhłakanje ſcźimj je wona tuńſcha, ſchtož je w dźeńſnišchim cžaſu jara wažne. Wobej ſchuli matej łépſchinu internata a ſrjedźne ſtejniſchcźo mjes druhimi ſchulemi. Naſpomnjena bé hižo jeju pſchigódnoſcź ſ wukhłakanju wučzerſtwa. Ale teź pſchichodni duchowni móža tu ſtudowacź, wobeźe placźi to ſa katolſich. Łacžanſchcžina a greſchcžina ſo tu wucźi a hebrejſchcžina móże ſo na univerſice pſchiſtudowacź, kaž bé to teź we Prazy. Teź na wſcho druhe połowanja móſejch ſo tu pſchihotowacź, na łékarſtwo, prawiſnſtwo, twarſtwo atd. S nébdyſchcźu ſeminarow je nimale naſche zyle šerbſke wučzerſtwo wuſchło. Na kóždym wuſtawje je teź šerbſke towarſtwo, na katolſkim „Wkba", na evangelſkim „Sswoboda". Sserbſke hodźiny ſu tam porjadnje ſa tydźeń junu ſarjadowane.

Myſlimy, ſo by derje było, hdy bychmy naſchu ſtudowazu mlodoſcź na wěſtych ſchulach we wjetſchim zyłku mélí. K temu ſo tutej ſchuli naſtéjpje pſchijhodźiłej. Je bźe tam nétkle hižo najwjetſcha ličba ſ naſchich ſtudowazych. Na katolſkej natwarnej a nadſchuli ſ poſłednimaj rjadownjomaj ſeminara je nimale tſećina zyłeho ſchulerſtwa šerbſka. Bóh dał, ſo bychu pſchezy šmérni woſtali ſwojemu narodej.

Tehorunja 9 rjadowniſkí wuſtaw je wyſchſcha realka (Oberreallſchule) we Budyſchſkim. Hižo mjeno praji, ſo ſo tu bóle na realne pſchedmjety dźiwo, na mathemaſiku (wyſchſche liczenje), chemiju, phyſiku, pſchirodoſpyt. S zuſych rěcžow wucźitej ſo franzowſka a jendźelſka. Łacžanſchcžina je wólbny pſchedmjet. Wyſchſchu realku wopytuja wožebje cźi, liž chzedźa na techniſkim polu ſtukowacź, jako inżenjerjo, architektojo; twarzy atd. Woni ſu tu na to pſchihotowjo, ſo bychu na techniſkej wyłoſkej ſchuli ſtudowacź mohli. Schtož njecha ſtudowacź, móże realku wopytawſchi, do ſtatnej ako mějſkanſkej wyſchſchej ſarjadniſkej ſłužby ſtupicź. Wſchelaky wopytſcha realku hižo pſched łónzom ſ tak mjenowanej hriedźnej ſrjedźnej rjekloźu. (Mittlere Reife, Einjährigfreiwillig) a wuńja ſo potom ſrjedźnym ſaſtojnſtwam. Hewak płacźi tu realzy to ſamžne kaž we druhich wyſchſchich ſchulach. Na realzy ſtudowachu a ſtuduja teź wſchelazy Sserbja. Sserbſke towarſtwo pak tam njeje, teź zane šerbſke hodźiny na realzy njejeſu.

Budyſchſkim na teź jenu wyſchſchu pſchekupſku wučzerniu Je to wotrjadna ſchula (Fachſchule), njeſmjé pak ſo ſamėnicź ſ wukhłakanu łamarſkich wučzomkow, kotrejž ſu ſ tutej ſwojſana. Wyſchſcha pſchekupſka ſchula mějeſche hacž dotal 4 rjadowny. Do delnjeje mózeſche ſ 13. létom ſaſtupicź. Nétkle je wona delka 2 rjad. pſchitwarika a ma 6. tak móże ſo hižo ſ 10. létom ſapoczecź. Schtóž to njemóże a njecha, móże ſ 13. létom do prjedawſcheje delnjeje, nétcźiſcheje 4. faſtupicź. Wyſchſcha pſchekupſka ſchula ſłonczi ſ ſrjedźnej ſraſoſcźu a pſchihotuje tak ſwojich wučzomzow na wſchelake wobłhodne, pſchekupſke a witowanſke ſaſtojnſtwa, na pſch. ſa banki, fabrikſke bůrowy, wulke łamarſtwa atd. Tehobla pětnje ſo tu wobeźe wobłhodne liczenje, jendźelſchcźina a franzowſchcźina. S tutym wuſtawom je ſjednoczena niſſcha pſchekupſka ſchula, hdyž ſo, kaž bé hižo naſpomnjene, łamarſkej wučzobnizy na ſwoje powołanje thcoreticźny wunuczuja. Na wobémaj wuſtawomaj ſu teź Sserbja, nimaja pak tam nicźo ſa ſwoju maczérſcźinu.

Runje taſta wotrjadna ſchula je rataríſka. Wona dyrbi k wobomaſtnemu poſtéhowanju a k wukhłanju rataríſtwa ſłużicź. Pětuje ſo tam tehobla wſcho to, ſchtoż je ſa khmanego rataríja trébne. Wukhłakanje traje pak połdra léta poſpocht pak tſi ſymiſe pok léta. Tuta ſchula dyrbi je naſchemu ludej ſobu najbóle ſnata. Wopytowachu ju tola mnohy šerbſzy ſynojo, a we poſłednich létach teź dźowki. Tu by teź wobeźe jara wužitne było, hdyž by mkody šerbſki ratak nékotru narodne kuſła ſa ſwoju maczérnu rěcź ſaſchczépjene dóſtał.

Pšched nécžtko létami ſarjadowa ſo we Budyſchinje techniſka ſrjedźna ſchula. Wona chze rjemjeſlniſkim wučzobnikam po wjeczarnach pódła jich praktiſkeho wuruczenja trébne theoretiſke wukhłakanje ſmóžnicź a jich ſłónczenje teź na wopytanje jeneje techniſkeje wotrjadneje ſchule pſchihotowacź. Pšched tutej pak wobſtejeſche hižo dawno ſnata rjemjeſlniſka ſchula. Tutu wopytuja wſchitzy rjemjeſlniſzy wučzobnizy we bźu jich wučźby na wěſtych poitajenych dnjach. Tu dóſtanu trébnu theoretiſku ſdźěłanoſcź ſa ſwoje powołanje. Cźaſ wopytowanja ſtožuje ſo na kóždej ſchuli po cźaſu wučźby. Mnohi rjemjeſnik je Sserb, wozuſom pak je nam cźaſto jara, dokelž nima žane narodne wukhłakanje.

Wyrnjeł mójeja teź hołzy wſchę tute ſchule wopytowacź, a to we wulkej ličźe cźinija, je pak we Budyſchinje jena wyſchſcha holcźa ſchula. Tuta ma 6 rjad., ſ kotrymiž mózeſch ſ 10. létom ſapoczecź. Skónczi ſo ſe ſrjedźnej ſraſoſcźu. Wuwuczuje ſo wobeźe franzowſchcźina a łacžanſchcźina, teź na realne pſchedmjety ſo wobſetba waźnoſcź kładze. Schula ſłuži jódźela ſ łépſchemu wukhłakanju tak mjenowanych łépſchich dźowkow. Pšchihotuje pak jowoje ſchulerki teź na wſchelake ſaſtojnſtwa a k dalſchim ſtudijam. Studuja tam teź nécžtko mało Sserbowanki, kotrejž njeſu dale ſnate we šerbſkim žiwjenju, ſchtoż jich šerbſkoſcź runje njetnje.

Ssmy nétko na kónzu naſcheho roſpiſanja, a ſ najrjeńſcźim mytom by bźło, hdyž bychu šerbſzy ſtarſchi praje bohacze ſwojich žynow na ſchule ſłali. Je to cźeſke pſchedewſacze we dźeńſnišchim cźaſu, ale mnyo je ſa to cźim bohatſche. Njeje teź ſnajne tżeba, ſo bychu ſwój ſtaru ſchulu wuſtawdowali, wože teź rjedy pſchełtacź, a ſo potom ſaſtojnſtwu, rjemjeſlniſtwu, pſchekupſtwu atd. wěnowacź. Tak bychmy po cźaſu dóſtali, ſa nas Sserbow jara nujnu ſrjedźnu ſtaw. A ſchula dźeńſnišch dźeń nikomu njeſchkodźi. To njeje niczo pryecź cźiniene, hdyž waſch žyn ſchulu njewuſkhłodźi a to njedoſtudeje ſchtoż je dyrbjał! Snadź mima prawu lubóſcź k tutomu połowaniu, a móże na ſwojim wuſwolenym wjele dobreho ſa ſebje, ſa ſwój narod žyła ſa zyle cźłowjeſtwo dozpě. Nadźijomne teź ſ nowym létom teź tute praſchenja k naſchej narodnej łépſchinje wuwitja.

Přilopk.

* **„Schtóž druheho do bahna wjebje, tón prént tżeja zy woſtanje."** Ryczerkubler w Tiergartenach pola Boſleſławy je nétkle ſpodźiwny proześ pſchehrał. Ryczerkubler bé w lécze ſwadu ſ ratarſkim dźěłaczerjom mél. Jako tutón je ſwojej žwójbu ſtrajkowaſche, cźaſaſche ryczerkubler dźěłaczerjej jeho 70 puntow cźeſke ſwinka jako ſarunanje ſa wupadnjene dźěło. Tak naſta ſtórźbe pſched Boleſławſkim ſudom, kotryż ryczerkublerja ſaſudźi, ſo ma ratarſkemu dźěłaczerjej wróćobźerjanu miſu wupłacźicź a ſamžne ſwinjo jemu ſaſpy wróćicź, kotreż bé tehdy jemu ſ khlěwa wſał. To bé ſa ryczerkublerja jara ſrudźaze, wažeſche tola tehdy 70 puntow cźeſke ſwinko nétko dobrej dwaj zentnarjej. Ryczerkublerjowy namjet, ſo by jemu dźěłaczer wudawki ſa pjau ſaptacźił, ſud wotpokaſa, dokelž je ryczerkubler bjes dowolnoſcźe dźěłaczerja ſwinjo ſormił. Haj, ſchtóž ſo poſledni ſmźe .....!

* **Wuczenzowa roſpjerichenoſcź.** Wo 1808 w Jenje ſemrěłym profeſorju Schleicherju ſo ſcźehowaza wjeſoła anekdota powéda: Jenoho dnja njepřichadźe Schleicher na univerſitu, kaž hewak w ſchérym hacź na ſchiju ſaſpinjenym wobleku, ale we cźornym wocźiſnjenym ſwjećchniku. Jako pak dyrbjeſche ſwoje knihi ſ łaſpy wucźahnuwſi, ſo by ſwojim ſchulerjam ſ nich pſchednoſchował, bé kapja pródna. Profeſor Schleicher ſo ſamokrot, proſcho, ſo bychu ſtudenca dźiwali

a wocžadnyk, ša dźeśacź mjeńšichinow tu šaśu budźe, a prjecź je. Domoj pśichśedźechi, wośmje najprjedny knihi kupźy šcźerjeho kabata a tuknje je do cźornjeho śwjeśćinika. Potom źebi powtyśli: ńeńko mohł žo teź śhabat hnydom pśichewobleć — wušlecźe žo potajkim cźorny śwěśćinik a woblecźe žo ścźerjy kabat, wośtaji pak wśo knihi we cźornem śwjeśćiniku cźaju. Tak pśichźidźe k drukowanu rafej bjes knihow na uniwersitu k žiwojim studentam, pytaju tu, žo jara śtrózo, so sośy knihow ninna, a pośćeśe potom studowaśych, hdyž je jim zyły tragikomiśiły podawš wupowědał, domoj. Kaśke wjeśele je to mjes studentami śhudźiśo, mózemy źebi myślicź.

* **Hdyž źebi cźłowjek na honitwje pśichwjele śwaji.** 25 hajnikow je pśami a honjerjemi bě pola Bebry na honitwu wuczahnyło. Hižom chwilu po śahu pśiśli domoj wróćicź, tu śo nětkotrym poradźi, śajaca źiweho popadnyć. Chwilu pak jeho na cźełne walśnje śe śwěta póśtaca, a tohodla wuharcźa śahu puśchćichu, so bychu jeho śaśłelili. Dwaj wubranaj śłelaj do cźakańeho źmjertneho kandidata śłelesćitaj, njetrjebjesćitaj pak. Sajacź wulkowa žo do łeśa, hajnjy pak dźěchu pśiśli domoj. — Haj njedaj ś ruki, śchtoš masch, njewěśch hacź žo cźi wróćił śaź. —

* **Nowe źiwjenje w Zeppelinskej dźěłarni.** W Friedrichshafenskej dźěłarni powětrownych łódźow, hdźež bě wot śhotowjenja „3. R. 3" wścho wocźišćnyło, knježi nětkole śaźo cźiłe źiwjenje. Ssu tam mjenujzy śapoczeli wulku powětrownu łódź za wołhad mjes Schpaniškej a Južnej Ameriku twaricź. Njeźłowu łódźe je ław hacź dotal pola Zeppelinskich łódźow ś aluminija; w Friedrichshafenje njeźju bo mógli rozśuśćicź, ław w Jendźelskej wotrzł k tomu bracź. Łódź śmjeje dwaj wotdźeław sa pśun, horni budźe najpelnjeny śe śwuczenym nośchnym pśunom, delni pak ś pśunom sa cźerjenje motorow. Tute bo hacź dotal ś benzinom tepjachu, kotryž łódź jara pospjeśeja. Snadź budźe łětśa naśymu łódź hižo hotowa. Nałeto 1928 pak nowa łódź na kóždy pad hižo k jśewam nad morjom wujeźdźuje. Hacź bo to hišćeze ś Friedrichhafenskeho pśichśtawa stanje abo hižo wot śchpaniškeho brjoha, je wotmišne wot praścenja, hacź budźe bo hala pola Seville hišćeze łětśa dotwaricź móg.

* **Wulzy a mali.** Steji nědźe śhěrza w dalokej holi. Śchtomy śteja dokoła wokoło, wulke a małe. Pśched wotnjeśćikom wiśa kaśćicźi ś pizu ja ptaćki. Śćynkorki tam śtrujatuja wot wulkich hacź k najmjeńśichim. Ale te najmjeńśe, dróbne módrawśi, śu najkrobliśche. Hdyž módrawka we kaśćeźiku žedźo je, to njeśmě žadyn druhi ptaćk po blizźicź. — We ńarej wjeśy śu cźmowe haśći. Śnadź wośkom lět ńtary hólcźeź tam jenoho wjeśora nětkoźe pśiźechi. Wjele mjeńścha, teź młódźicha hólcźa łpyta jeho śměrowacź. „Cźehodla hólcźeź pśiźeśi?" so nětkóto prašcha. „Woji žo po cźmje!". — „Wój jenoź. Njeboj žo! Nowjedu cźe!" A mała njebojaśna hólcźa wjeśe wulkeho, bojaśliweho hólca po cźmowej haśy. — — — — We wśy we horach bydli śkoro dwaj metraj wulki muź. Śchćerokej śtej jeho ramjeni, dołha, hušta broda krwje jemu wutrobnu; woprawdźe cźłowjek ku rubježny hejtmanu. Je-li pak žo tak śaposhójił wo dole, wośtanje w pośledniej korcźinje pśched jwojej wjeśku pśiśeś nóź. Pśicheźoj cźmowy łěś wobrubuje puć, po kotrymž dyrbi domoj. A to žo wón boji! Je-li pak jeho mała žona, kotraž jenu łódom hacź k ramjenjomaj dožaha, jeho pśicheźodźe, potom njeboštitaj žo, teź w najcźmowiśchej nozy pśeś łeś hicź! — Wulzy a mali. —

* **Śtśi mjes Karpatiskoruśkimi źidami.** W narańchej prowinzy Cźeśkoślowakśkeje, w Karpatiskoruśkej, je mjes tam žydlazymi 100 000 źidami dla śwadny mjes dwěmaj Rabbinjitmaj zwójźomaj wuśli njeměr naśtał. Pśichwiśnuzy jeneje śtrony běchu žo do śynagogi naśpiśćiwneje śekty dobyli, zyrkej wurubili a śapuśćili. Śleźdy w śnjeży wjeźechu mjes druhim teź do łydlenja źidowśkeho Rabbina. Taśke a podobne pśicheśćeńanja hraja hižo zyły cźaś. W pośledńich dnjach pak je śwada śensaitionelne formy pśichwaśła. Rabbin w Belzu bě łétali wudźělił, na kotrymž žo Rabbin ś Munkacźa jako że źidowśkeje zyrkwje wuśtorcźeny wośnamjenjeśche. Na to wupraji Munacźśti Rabbin „Wulku łkadbu" na Rabbina ś Belza. — Je to, tak wjele hacź je śnate, w pośledńich 1000 łétach hakle śchtwórty pad, so je žo kładba wuprajiła. Pośledni bě filosof Śpinoza, kiž žo je źidowśkeje zyrkwje na takśe waśnje wuśtorcźi. Wośchnosćeź śměje wulku haru, so ludźa jaśo śměruje. Zyłe położenje je ś tym hišćeze pocźeśene, so je po cźeśkoślowakśkich śakonjach śakalane, taśku łkadbu wuprajicź. Śakoń hrozy ś łhkótkainju hacź do 2 łét ša kóžde pśechśupjenje.

* **Śtoty łkót, naśpśeśchniśchi cźaś w Europje.** Naśpśeśchniśchi cźaś europiśkeho kontinenta jěźdźi mjes Parisom a Calaisom. Tutón cźaś, kiž 296 kilometrow dołhu cźaru se franzowśkeho hłowneho města hacź do Calaiśkeho pśichśtawa za 3 hodźiny a 10 mjeśćichinow pśeleceźi, mjenuja Jendźelcźenja „The Golden Arow", Franzowśojo „la śleche d'or", Měnuzy „Goldener Pfeil". Tutón naśpśeśchniśchi a najrjeńśi cźaś, wobśtejazy se pśichjomnych luzuśnowych wośow, dozpśe 120 kilometrik hodźinku śpśeśchnoścź a pśicheźdźe šamo dwórniśchźo ś 50-kilometerśej śpśeśchnoścźu. Cźaś, kiž ma 10 wośow, móże pak najwjazy 300 pucźowazych pobubracź. Dale je tu cźaśu 5 kuchinow ś wśeho hromadźe 60 pośłuzowazymi. — Podobny cźaś w Němśej je tón ś Berlina do Hamburka, kotryž pak wśo franzowśki njedozpśe. Wón trjeba za 287 kilometrow dołhu cźaru 3 hodźiny a 24 mjeśćichinow, pśichcźimą 85-kilometerśku śpśeśchnoścź ša hodźinu dozpśe.

* **Zyrkej — łupny dom — zyrkej.** W Londonśtim pśchedměśće leźaza zyrkej žo tute dny śaśo wośmjecźi, hdyž je 10 łét dołho wuśtajeńśi rumnośći mebłoweje fabriki była. Do wójny bě tuta źwi. Marijna zyrkej dom Wozi methodiśtiśkeje wośadny. Potom kupi ju mjenowana fabrika. Létśa nałkto je nětko śaśo do wośbeźeńśtwa śtarokatolśkeje wośadny ša 4150 puntow śterlingow pśeśchćała. Pośłhodny, kotrejž běchu žo do zyrkwje śtawarite, žo śaśo wotśtronja. — Nawopak je žo létśa kupnyła Londonśkeje zyrkwje „Śśmj. Trojizy" śeśchto, kotraž dyrbjeśche žo dla łhudoby wośady jenemu śadowemu wikowarjej wotnaicź. Tutón je tejśeńśiu pśichprawu w kupnyśe śaiwarił a da nětko tam źwojim bananam, kotrejž śe śamóśćich krajow śelene do Londona pśichidu, dośrowicź. — Haj, cźaśy žo měnja.

* **Awtowe wopory w Londonje w 9 měśazach: 710 morśwych, 80 000 ranjenych.** Po śtatiśtiku je žo w Londonje a ḱ mětim śluśchazym hrabinśtwje w pośledńich 9 měśazach łéta 1926 ś awtowymi njeśbożenmi 210 wośobow morito a 80 000 ranito. 87 prozentow žo ś winu śchofera pśichjedźa a mori. 5½ prozenta je žo ś wopornt njeśbożownych pśichpadow śtako, pokoja wśćech inśeśbożenych pak ma žeby śamo winu na njeśbożu pśichjśpěcź, dokeļ njekedźbliwje druhu pśechkrocźićhu.

* **Pśichhoty na pśeleceźenje Ozeana ś łétadłom.** Kaž hižo njedawno pśipaźnny, je ńemśki inźeńer nacźiśk ła łétadło wudźěłał, ś kotrymž by žo Ozean ła 24 hodźinow pśeleceźecź mohł. Tola teź w druhich krajach žo je śamóśtajnej myślicźelu noścha, haj śda žo śtoro, kaž bychu žo we wśćich wjeśćich krajach je wśchej napjatoścźu na tajśi śłet pśches morjo hotowali; chze tola kóždy pśeni byczź. Tak piśa žo ś Parisa, so chze major Weiß hižo śapocźaśk nowenho łéta wokoło zyłeho śwěta w łétadle leceźecź. Pśichtym by žo wśo dyrbjał teź Atlantiśti ozean pśeleceźecź. Hacź dotal pak njeje hišćeze niczo śnate, so by ła tajśi śłet thmane łétadło hižo hotowe było. W dźěłarńach na Loirje drje žo hobrśte łétadło twari; hacź pak major Weiß ł nim wokoło śwěta poleźi, wo tym njeje niczo śnate. Wśchelake autority na polu łétarśteje techniki namołwja franzowśke knježeśtwo, so by žo wo to pośtarało, so jemu druhe kraje njebychu cźeścź pśeleceźenja pśches ozean prjecź wśote a so by łodałka pśichhoty ła tajśi łét podpjerało, śchtož žo hacź dotal śtało njeje. Pokazuje žo dale na to, so je śuhodny kraj (hacź Jendźelśka abo Němśka, žo njeprajі), hobrśke móśśke łétadło najnowicheho modella kupiło, so by w pśeleceźenju ozeana dobyczeź wośtał. Tak dе je śměmy létła se śajimawymi podawkami na polu létanja licźicź.

Listowanje.

A. R. Śakoń wo nabožnym wocźehnjenju dźěcźi pośtaja w § 1 śćěhowaze: „Dla nabožneho wocźehnjenja dźěcźi pośtaja jeneho dźěśća pśaśiaja śwobodne wucźinjenje śtarcźeju, tak dałeko hacź jimaj prawo a winowatośći pśichśłeji, so dźěcźo bo śtaracź. Tute wucźinjenje może bo kóždy cźaś wróćeo wiacź a pśches śmjerceź jenoho mandźela (Chegatte) rozśwjaśone byczź. Hdyž je w pśchedłeźagnym padźe nan dźěcźi wumrěł, tak śarjaduje naśpomnjeny śakoń wot 15. 7. 21 (śtatne śak. kowjeno śtr. 939) po § 1631 śtat. śak. knihi, dalśche w §3 kaž śećhnje: „Wśchitkeji nanej abo macźeri prawo a winowatośći, śa wośobu dźěcźa žo pośtaracź, pódła pośtajeneho śaśtaracźeja abo wothładarja, dha pśaćji pśichi wśchelakośći měnjenjeru dla nabožneho wuśnarja, w kotrymž na žo dźěcźo wocźahuje, měnjenje nana abo macźerje, kbiha lo je nanej abo macźeri prawo nabožneho wocźehnjenja na podłožu §1666 śtat. śak. knihi wśate. Pśichśłeji tuta śtarośćź wo dźěcźo jenoź śaśtaracźerjej abo wothładarjej, dha ńa tutón nabožne wocźehnjenje pośtajecź. Wón ma mérź dowolnośćź śaśtaracźeśkeho śudniśtwa. Do tuteje dowolnoścźe maja žo śtaršichi, śnadź cźi pśichwuśni a wucźerjo dźěśća žiwjśchecź, je-li może žo to bjeze wulkeho kombjenja abo wjeśćich wudawkow śtacź. § 1847 wotrěźk 2 śtatnych śak. knihi ma žo podobnje naložowacź. Teź na žo dźěcźo śame žiwjśchecź, hdyž je dźeśaze žiwjenśke śto dozpśe. Ani śaśtaracźej ani wothładowaś njemóża hižo pośtajene wucźinjenja dla nabožneho wocźehnjenja pśichemérkcź.

H. Ž. Podrużny pjenjez je žo pśchi podrużnym wumjenjenje wśo po měśazach woblicził, na měśaz tełko a tełko hriwnow. W tajśim padźe je po § 565, wotrěźk 1, śada 2, śtatnych śak. knihi wuwowdźenje na kónzu protyčneho měśaza dowolene, najwyśśiśho pak na 15. dnjo měśaza, zyłe wścho jeno, hacź žo podrużny dawk po dźeśach (1. a 15.) płaći. Wot tutoho pośtajenja wotthilaze wumjenjenje ma žo wośbeźicź wucźinicź.

Śměśkl.

** **Pśched śudom.** Śudnik (ł śwědkej): „Wobśtorzeny wobtkrućuje, śo je tutón cźaśnik namakał. Wśěcze wy śnadź, hacź je na nim nětśaśi pśchiwiśnik był?". — Śświědk: „Haj, mi žo śda, rjana holcźa."

** **Ma prawje.** Cźinjach śe śwojej žonu wopyth. Pola knježeńśkeho radu wocźini nowa śłužobna durje, njewinośćź je wźy. Ma praścenje, hacź je knježeśtwo doma, wotmołwi wona: „Knježeśtwo je ł wobžarowanju, cźinja runje śamo wopyty."

** **Luźy ł śtrażnikej.** „Cźehodła je w tutej rěźźy rybły łójicź śakalane? Tu tola ani wopuśchći njeje?" — Śtrażnik: „Druhdy to tola jedyn abo druhi popyta."

** **S naśhonjenja.** Śchewśti wucźobnik ł bruhemu: „Motło, ty dźe khromiśch! Tebje drje je mišchtr śe śliźowanjemi wokoło śkał?"

** **Njeje ša nju.** Macź (Lenku do łoża hotuje): „Njepśawaj twoje pocźerje tak mjelcźo, Lenka, ja tola ani hłowcźka njerozumju." — Lenka: „Njeśhym ł tobu rěcźała, macźi."

** **Poniżnośćź.** Korla, najmjeńśichi w zyłej rjadowni, ma na wulku śchuśku taśku „a" napiśhacź. Hdyž je tak khwilku pśched taśku śtejał, bo wobrocźi a rjekny: „Knjes wucźerjo, śdźěcźe mje horje, ja tola njedobžahnu!"

Aj, aj! Malej Hilži pokaża macź wśchelake fotografije śemjeśteho nana a praji ji, so je to luby nank. Pśichi pośledńim wobrazu pśaśna žo Hilża: „Macźi, tełko lubych nankow ja tola mam?"

** **Sa tym hacź je ménjene.** Na pśchedśtajenju we zyrkwju wośmje law ś hubow jeneje knježny łuśt zokoro. Direktar jawoła na to wótźje do pśchipoṁtuchartśtwa: „Tyśhaz hriwnow pśaćju tomu, kiž tutón łuśt wośjetnje!" Tu wotmołwi žo ś galerije: „Jako knježna abo law?"

** **Wěśchcźeńka.** Młody muźśki śpędźi pola wśchcźeśći a da śej tharty łkaść. „Bohužeł njemóżu Wam rjeź," měni nowocźaśna Śybilla, „so je Wam dołhe źiwjenje wěśte. Tuta ścheleranza wośmanjenja cźeźu, kotrejž śnadźeje pobdleźecź. Budźecze ł 39 létami wumrěcź. Tuta mała tharta pak śaśo praji, so budźecze ł 38 létami žo wożenicź a śmjejcze hišćeze 16 dźěcźi." — „Śchto, 16 dźěcźi?" śareji młody muž, kak może žo to śtacź, hdyž mam ł 39 létami hižo wumrěcź?" Wěśchcźeńka žo śacźeźujeni, śhraba žo a měni zyłe mérnje: „Budźecze žo ł wudowu ł 15 dźěcźimi wożenicź."

Hospodarski rozhlad.

Sćrjedu, 12. januara 1927.

Wćerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2·8	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,417	100 čěskosł. krónow	12,456
100 śwjes. frankow	81,10	100 franc. frankow	16.70

Berlinśka burśa bě wczera wośebje žiwa. Śtatna banka (Reichsbank) śniži dań wo 1 proz., je ś 6 proz. na 5 proz. Tole wośmu śpekulaziju, žiwiśco efekty kupowacź. Kursy tehodła pośtupowachu. Kursy wójnśkeje pożčonki a dołżnych liśćinow žo tehórnuja trochu śtrućicźu.

Produktowe wiki te wczera dale mérne śawośtachu. Jenož rožka wo dalśche 20 pj. horje śtaŋ. Po nowiśchim śapjaśowanju źitowych śkladow je rukowaj tatarjow je žo wupokałało, so je rožka trochu žadna. Druhe druźiny źita śwoje dotalne płaćiźny śakhowachu. Wczera płaćeśche

w Berlinje:

jemuat pśchenicźy 13,20—13,35 hr., rožki pak 12,05—12,30 hr., nałeńśjeho jećźmjenja 10,35—12,25 hr., naśymśkeho 9,60 hr. hacź 10,25 hr., wowśa 8,90—9,40 hrimowow,

w termińowym witowanju:

ja mérz: pśchenicźy 14,15 hr., rožki pak 12,90 –12,92½ hrivnow,
ja meju: pśchenicźy 14,42½—14,41¼ hr., rožki 12,86¼ hr., wowśa 10,20 hr.,
ja julij: pśchenicźy 14,02½ hr., rožki pak 12,40 hrimowow.

Pśchiśtajicź pytaja:

Bohanca, Mésćkaŕ we Wolesćhnicy p. Lubija.
Dołzu do domu, Nedowowa w Lubiju, Nowa haśa
Pśichkupśkeho wucźownika, Liśćka w Lubiju, Ryćerśka haśa 3; Hilbenz w Biśkopizach.
Krawśkeho, Emil Śchołz w Kamjenzu.
Wojnatśkeho wucźownika, Wagner w Biśkopizach, Jurjoira haśa cźo. 2.

Na pśchedań.

Kamor pjenježny „Lenka w Budyśchinje, Hośchiz haśa 25.
Śofa, trjebany, w Budyśchinje, Schäfferowa haśa 13 delka.
Kóła žonjoze, w Budyśchinje, Jurjowa haśa 10.
Kóń rauśchopruśći, domownik w hośćenzu „K śłotej hrěźe" w Budyśchinje.
Byk ł pśchipuśćenju w Wélśchezach 22.
Bźěhak we Wulkim Wośśiku 34.
Krowa wyśokośnućzena žyłna do cźahanja, we Wóśśinku cźo. 55 B.
Prohata, Frind we Wolesćhnicy pola Lubija; knježi dwór we Śemśchowje.

Śoudniźty na pścheśhadźowanje

śchtwórtk, 13. januara 1927:

we Kamjenzu, dop. w 10 hodź. we kasarnach, 1. twarjenśe: Pśiśonśke blido, friśerśke toileta, kofr, tepich, klubowy śtoł, kredenza, pśiśanśki śekretar, 40 puntow tika, autobiśej, śofa, cźumpaty śtoł;
we dworje radniźy: motor, tarczźara, śtella;
we Nowośtkach dop. w 10 hodź. komoda (kupy śeśdu žo w hośćenzu;
w Lubiju na śudniśtwje dop. w 10 hodź. kredenza, wucźahowańśki blidźe, śchijaze blido, biśej, pśiśanśke blido, 3 śofy, wertiko, wśchelake likhery, śtoty muźazy cźahnik, 3 bowy, kaśćicźik konditerśkeho pjecźiśka, wótśjerczaŕ, pśiśanśki śtroj, elektriśka lampa a wśchelaki elektriśki cźapor;

pjatk, 14. januara 1927:

w Radworju dop. w 9 hodź. liśćha walcźh, kupzy śeśdu žo na gmejnśkim hamcźe;

śobotu, 15. januara 1927:

w Budeśtecźach (kupzy śeśdu žo w gmejnśkim hamcźe): dop. w 9 hodź.: Klawér, mjaze blido śe śchpihelom a marmorowej płatu, wucźahowaze blido, nózny kamorezk je marmorowej płatu;
dopołdnja w 10 hodź.: žonjaze kolo,
pśchipołdnju w 12 hodź.: dezimalna waha na 10 zent. a ſ 25 puntami, mécźowa kara, śchrotowak a 330 pśichźelow cźeriwjeneho pśchedźena;
pśchipołdnju w 1 hodź.: próśdnej dubowej śudaj wo néhdźe 400 litrow, ś trjebane śchórbaŋy bo barbjernjow žo hodźaze;

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg kewaŕ 100 kg. płaćizna po złotej hrivnje.

	11. 1.	10. 1.		11. 1.	10. 1.
Pšeca	264-267	264-267	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	241-246	237-242	woka	22-24,00	22-24,00
nal. Jećmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
nas. Jećmjeń	192-205	192 205	žołte łupiny	14-15,00	14-15,00
wowa	178-188	178-188	zeradella	23-26,00	21-26,00
kukurica	186-188	186-188	raps, wosmk	16,50	16,50
pšeńć. muka	35-37,50	35-37,50	lanz wosmk.	21-21,20	21-21,20
rźana muka	34-35,50	33-35,10	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,25	13,25	běrnj. kruśki	28-28,60	28-28,00
krana „	12,75	12,60	syno, 50 kg	2,75-2,25	2,75-2,35
raps	—	—	rźana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
luze rymje	—	—	pšeńična „	1,05-1,40	1,00-1,30
hrěch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
wšeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	1,05-1,35	0,95-1,25

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 10 | **Budyšin — Štwórtk, 13. januara 1927 — Bautzen** | **Lětnik 86**

Němskonacionalnym w sakskim sejmje su so přizwolenja činile.

Nowe sakske knježerstwo njemóže so na dožadanje wjetšinu sepjerać. Wono móže jenož wobstać, hdyž jo němsko-nazionalni a wažnymi pschisiwolenjemi wotkupicź dali. Kaž korrespondenza němskonazionalneje strony „Sakska nowinička słužba“ powě, su so **knježerstwowe strony na to swjasale, so nowe knježerstwo lětka 1. junija wróčo stupi, je-li so do teho czasa njejsu jenoho němskonazionalneho sapósłanza do ministerstwa pschijeli. Dale su knježerstwowe strony žłubile, so sa czaš połčta liczbu ministerskich zydow na pjecź sniża.**

Dołhe žiwjenje po tajkim nowe knježerstwo njemóže. Sa pok léta dyrbi wróčo stupicź. Hač budże wuthworjenje noweho knježerstwa łóžsche, je jara diwělne, jeli so so stari sozialdemokratowje mjes tym njerozsudża, też sa knježerstwo hłosowacź, kotremuž němskonazionalni pschisłuschecja.

Němska knježerstwowa kriza.

Němski minister Curtius je sa sobu se sastupjerjemi němskonazionalneje, demokratiskeje a zentrumiskeje strony a fóncznje też se sastupjerjemi Hirsch-Dunkerskeho swjazka dźełaczerskich sjednoczerstwow jednał. S nich tu so jenož němskonazionalni swólniwi pokazali, do Curtiusowoho knježerstwa sastupicź. Demokratowje, zentrum a dźełaczerske swjazki su dr. Curtiusej prosmiwe dali, so njemóže z jich wobdźělenjom ličicź. Dźełoczerske swjazki su temu spodobali, so je mjes jeho a jich nahladami wulki rozdźěl a so dyrbu możnemu Curtiusowemu ministerstwu z najwjetšim njedowěrjenjom nawisacego stupicź.

Dosćěhwki ćemskeho procesa w Landsbergu.

Prawny wubjerk pruskeho fejma je wo namjecze komunistow na wobšěrżbu krajnoćudniskeho direktora Weßlinga wuradźował, kotryž je pjeza semske prozeby psched pschiłožnym ćudom w **Landsbergu n. Wartu** njesakonsku wjedł. Namjet žada, so by so krajnoćudniski direktor Weßling se sastojnstwa wotćahnył a so dla pschestupjenja w sastojnstwje a dokelž je semjtim mordarjam pomókował, wobstorži. Kommunistiski sapósłanz na podłožku privatnych stenografiskich prozejnych sapiskow kommunistiskich namjet rostoži. Ministerialny direktor dr. Hartwig praji, so je wjetschi dźěl pschednjeseneho materiala **ministerstwu hacź dotal njeznaty był a so dyrbi so pruhowacź.** Sadźewk je z tym nastał, so je Weßling bórzy po judnistim jednanju **cźežko schorił.** Dale ma so na to pokasacź, so so jednanje hischcze njeje prawomócnje skónczyło, dokelž je so pschecźiwo wutćudam **rewisija** sapołožiła.

Sozialdemokratiski sapósłanz Kuttner namjetowasche, justizne ministerstwo **namołwicź, so by pruhowało,** kak dalako by Weßlingowe sadźerżenje z pschiczinu dissziplinarneho sakroczenja było. Po dalšnej debacze so kommunistiski namjet wotpokasa. Sozialdemokratiski namjet so z 13 **pschecźiwo** 7 hłosam pschija.

W Mainzu dweju franzowskeju wojakow sajeli.

W Mainzu staj wopitaj franzowskaj wojakaj 8. januara w nozy po cźmje někotrych zibilistow nadpadkoj a nabitkoj. Jeju su nětko wutkłeźili a sajeli. Po wojejwjenju franzowskeho wyschschcho kommanda so wojakaj psched wójnski ćud stajitaj.

W Francowskej njejsu z namjetami Němskeje spokojom.

W Franzowskej njejsu z namjetami Němskeje spokojom. Swjazkarski wojerski komitej we Versailles so w tu chwilu z namjetom saběra, kotryž je sa wječeralschim knjes z Palvels z Barlina zobupschinjeł. W prěnim rjedźe je so pódla marschalla Fochа general Baratier, kotryž budże z presidentom wotnutrnjeneho Genfskeho investigazijskeho komiteja, z wuradźenjam pscheprošył. Kaž so khłyschi, so pschede wschém prěnje praschenje, njemuzy praschenje wobuthworjedźenjow pschi rańschich němskich mjesach, rospomina.

„Wołfjej telegrafowa powěsćeržnja“ k temu se strony němskeho knježerstwa praji: Dźeł franzowskich nowin, kaž „Echo de Paris“, „Temps“ a druhe, pytaju, z pschicźinu nětcźischich iednanjow mjes sastupjerjemi Němskeje a konferenzy połžanzow pschecźiwo wotbłyczu sbytneju praschenjow pschecźiwjenja sbudźicź a jim politisku wažnosć hłownoho praschenja za němsko-franzowske poměry daeź. W swjazu z nawjedowanymi nastawkami k njerozsudźenym praschenjam je widźecź, so po planje smyslenje ludźi cźi wobdźelaju, kotrejž dźeda němsko-franzowskemu dorozumjenju sadźiwacź. Bychmy wobzarowali, hdy by tale nowinska wójna jednanja kaszła, a pokračowanje dorozumjenja poczeźiła, kotrež so z němskeje strony spratnje pschecze.

Wólbne wojowanje w Ruskej.

Někotre wotewrjene wólbne wojowanje w Ruskej je hižo k prěnjemu **politiskemu mordarstwu** dowjedło. We wjsy Michajłowzju pola Noweho Sibirska su ratarjo komunistiskeho wjednika Kujmenka zarasyli.

Tajne hibanje mjez bołharskimi oficěrami.

Běłogradska „Politika“ se Sofije powě, so su mjes bołharskimi offizjerami wobsebite hibanje a tajne zhromadźizny wobkedźbowali. Nastorkt k temule hibanju je list generala Ssawowa, něhdyschoho hłownoho rokasowarja bołharskeho wójska a nětcźischeho bołharskeho połžanza w Parizu, dał. List je so pjecź a Parisa bołharskemu generalnemu stabej połžał. We nim je so zdźěliło, so móže so skruczenje bołharskich poměrow jenoż po dwómaj puczomaj dospjecź. Jedyn z tychle puczow je sbližanje z Južnoslowjanskej, druhi je jendźelski protektorat (nadkněžstwo). Prěni pucz je pjeza njemóžny, dokelž by prjedy dyrbjała Stambulijskowa strona z knježerstwu pschińcź. Teho dla jenoż druha nóžnosć wostawa: jendźelske nadkněžstwo. List potom z cźikemu dźeku namołwja, so bychu so wschě strony za tutón plan dobrje. Schtóž by so tutemu planej pschecźiwjał, ma so bjes dźiwanja wotstronicź.

Tónle list generala Ssawowa je wschudże w Bołharskej dospołne pschikhłoštowanje namakał. Hischcze druhi list generala Ssawowa existuje, kotryž so z dalschimi praschenjemi tejele należnosće saběra. Dopisał „Politiki“ z teho samoho górka zhoni, so by so Jendźelska za protektorat nad Bołharskej wo to prózowała, so by so Bołharska z winowatosćow internazionalnych sprjeżenjow, wobzebje měrowemu sprjeżenja po swětowej wójnje wuswobodźiła. Wschо je pjeza w swjazowanju z połžednim setkanjom jendźelskeho wukrajneho ministra Chamberlaina z italskim ministerskim pschedsydu Mussolinom.

Pućowanje madźarskeho ministerskeho predsydy Bethlena do Roma.

Běłogradske nowiny so žiwje z Budapeschtiskej powěsću wo nastawazym pućowanju madźerskeho ministerskeho pschedsydy hrabje Bethlena do Roma a z jeho samerom saběranju. „Politika“ dospjeduje, so ma, kaž so diplomatiske kruhi zhonile, hrabja Bethlen z Mussolinom — pódla podpisma italsko-madźarskeho pschecźelskeho swjazka — hischcze tři praschenja rozrisacź: madźarske kralowske praschenje, to je wuwołanje arzywójwody Albrechta za madźarskeho krala a jeho słubjenje z rumunskej princezu Jleanu a praschenje zwobodneho madźarskeho pschistatnoho pazma w Rěcy (Fiumje). „Politika“ dale praji, so so wobsahnuteje italsko-madźarskeho pschecźelskeho swjazka w Běłogradskich diplomatiskich kruhach do swita z njeluboznym sadźerżenjom Rumunjeje k Južnoslowjanskej swjednju. Tale njeluboznosć so dwě njedźeli po wobsahnjenju italsko-albanskeho pschecźelskeho swjazka w rumunskich pokrjećelstwowych nowinach „Cuventul“ wupraji. Běłogradźanska politika jo pišanje tychle nowin jako znamjo noweho složenja rumunjeje politiki wobhladała. „Mreme“ pschipomni, so je so swonkowny minister Perićz kóždeho pohubjenja a wuprajenja wo Bethlenowym pućowanju dźerżał. Jednanje wo Južnoslowjanskej a Madźarskej je hacź dotal jenoż techniski charakter mělo. Wo Bethlenowym pućowanju do Roma nima Běłogradske knježerstwo hacź dotal žanych wěstych powěsćow. Jeli so by Rumunska pakcz mjes Italiskej a Madźarskej pschihłoštowała, by so wěsće stało, so by Italska pschipóznała, so Bezarabita Rumunskej njepschihłuscha, kaž žu to hižo druhe mozy cźinile. „Mreme“ wschak mění, so njeje wusahnjene, so wschě tele a podobne nowinske powěsće žu jenoż hole wumyślenja.

Wójna w Chinje.

Jendźelska Kantonskemu knježerstwu z ultimatom hrozy.

Jendźelscy ministrojo su so frjedu sechli, so bychu rospravu swonkownoho ministra Chamberlaina wo położenju w Chinje słyschcheli. „Daily Expreß“ dyze wědźecź, so je sastupjeł jendźelskeho knježerstwa O'Malley, kotryž je wutoru do Hankawa pschijeł, po poruczinoscźi jendźelskeho knježerstwa žadał, so dyrbi so tamnischa jendźelska konzesija (hydlischcźo) bjez wumeńenja jendźelskich a wyschnoscźam wrócźicź. Se Shanghaia mjenowane nowiny zhonja, so Jendźelska, je-li so by so Kantonske knježerstwo sapowědźiko, konzesiju wrócźicź, ultimatum pschepoda.

Swokowny minister Kantonskeho knježerstwa Eugen Cźen, je nowinam „Daily Mail“ wojsewjenje pósłał, we kotrymž, runje kaž sdobom w manifescze na chineske wobydlerstwo, znowa wukrajanam lubi, so budże so jich žiwjenje a žiwjenje schitacź. „Tola też jendźelscy statnizy su samolwicźi,“ Cźen dale praji. „Dyrbja wědźecź, so je so nazionalistiskej kontrolu nad konzesijnej krajinu jenicźjy mózno było, wobronjenemu nadběhej jendźelskich wojerskich mozow na Chinesow sadźowacź. Tajki nadběh pak by k generalnemu ztrajkej a k hischcze hórschim katastrofalnym sćěhowkam dowjedł. We hłubschim smyśle žu podawki wunoschi mozow, kotrejž so nad wolu jenotliwzow pschedobudu. Tak wobhladany, njech je podawk w Hankawje z rózdnym kamjenjom politisteje wopraudžitosće, na kotrymž móże žo nowy twar sapoczecź, z hospodarstwimi mésto hospodarsko-politiskimi poměrami mjes Jendźelskej, kotrejž žiwjenjowy element je swonkowne wikowanje, a nazionalnej Chinu, kotrejež wiki su wschém krajam wotewrjene, kotrejž pschestawa, na tónle kraj, jako na někajku kolonizu shladowacź.“

Wukrajenjo w Shanghaiu žo na wobaranje hotuja.

Shanghaiske wyschnoscźe w tu Ihwilu sa nazionalistiskim agitatorom hłada, kotrež chcedźa Chinesow k podobnym podawkam naschcźuwacź, kaž je žu w Hankowje a Kiukiangu stałe. Wjele agitatorow fu hižo sajeli.

Sdźeń je jendźelski panzerowany kschižak „Dispatch“ z admiralom Turwitom do Shanghaia pschijeł. Won bé pschewodźeny z wosom dalschimi sanicźarskimi torpedowskimi cźołnow, tak so je někotre hižo wjele wójnstich łódźow psched Shanghaiom zhromadźenych. Pódla schtyrjoch jendźelskich kschižakow a wjele sanicźakow staj dwaj amerikanskaj sanicźakaj a kanonjkaj cźołnaj pschitomne.

Nabožna wójna w Mexiku.

Kaž Hawaska powěsćerżnja z Mexika powě, žu se sajatych katolskich duchownych dweju sałco puschcźili. Biskopa z Tabesca, kotrehož dźiwnu do wukraja wuhnaez, žu pjeza do Vera Cruz dowjedli. Won je so w Mexiku narodził a je 50 lět stary. S biskopom žu někotrych duchownych a nětcźicźanow a jeneho dopisowarja wulkeho nowinarstwa swjasła Sjednoczenych statow sajeli. Po sakroczenju połnóżnoamerikanskeho połžanza žu dopisowarja sałco puschcźili.

Wusnamny wjednik katolikow a sastojnik ligi za sakitanje nabožeńskeje swobody, Reni Garza, kotryž je hischcze psched krótkim w Newyorku pschebywał, je pjeza na cźołe zbežkarjow mexikanske njesej pschekročił.

Po powěsći z Mexika su njedźelu knježerstwowi wojacy cźrjódki zbežkarjow w stacje Coyhuilla sbili. Dweju zbežkarjow su morili a dźesacź sajeli, kotrychž žu z wuwołaczom jeneho satźelili.

Admiral Latimer dalsche poslynjenja žada.

Admiral Latimer žada, so by so jeho łódźstwo poslyniło, wobzebje wón make łódze trjeba, dokelž njeměry pschi rańschim nikaraguaskim brjohu wocźakuje

Nowe neutralne pasmo w Nikaragui.

Amerikanskaj na kraj wuhadźeni wojacy su wojsewili, so je wjeś Rama z wokolnym krajom neutralna. W tejle krajinje je wulka plantaza, kotraž jenemu amerikanskemu towarstwu žłuschi. Wójsku presidenta Diaza njeje pjecza możno było, plantaze psched zbežkarjeni schtitacź.

Chile so do nikaraguaskeje należnosće njetyka.

W chileskim žejmje je so namjetowało, so by chileske knježerstwo pschecźiwo amerikanskej politiizy w Nikaragui we Washingtonje protestowało. Po debacze, w kotrejž so wótre nadběhi pschecźiwo amerikanskemu knježerstwu cźinjachu, so namjet šwulkej wjetschinu wotpokasa.

Proces přećiwo Barmatcu bratromaj.

Dwě lěcje ſtej ſo minyłej, ſo ſo w nowolětnej nozy Barmatej bratraj na jeju hrodźe „Schwanenwerder“ ſajaſchtaj. Sdobom wukopachu ſo druhe njelubje wěźi, kotrež k Barlinſkemu policajſkemu preſidiju a wotſtup k pruſkej ſtatnej banzy wjedźechu. Saamo hač do němſkich miniſterſtwow ſo nicże pleczěchu. Parlamenty ſo ſ należnoſću jabrachu, jerož w pruſkim ſejmje ſamym nakopiſchtej ſo dwaj wulkaj ſwjatkaj protokollow. Němſki pólſiki min. Höſle, kotrež běſche Barmatomaj pſchewulkomyſlnje kredity pſchiſwolił, bu ſajaty a wumrě pod tragiſtiſkimi wobſtejnoſćemi w pſcheyptowanſkej ſatbje. Dwě lěcje je ſtatne rěčniſtwo proſeſowu maćijnu pſchećiwo Barmatej bratromaj hromadźiło a ſtudowało. Někto ſtónčnje je ſo proſeſ w Barlinje na Moabitſkim ſudniſtwje ſapoczał. Djewjecej mężazow dokho hrje budźe proſeſ tracł, tak hobrſka a cząſto ſaſchmjatana a ſamo ja derje juriſtiſzy a hoſpodarſzy ſdźełanych ſudnikow ſtoro niepſchewidźomna je maćijſna, kotraž ma ſo w tutnych 9 mężazach pſchedſtajcz a poſudźicz. Wobſtórżbne pismo, kiž je k prěnjemu raſej ſo cjiſchcza-ło, wobſchi ja 648 wulkich ſtronow, a ſ druhimi proſeſowymi aktami je zyła ſiwa wupiſelnjena. 11 wožobow je wobſtorżenych, kotrychž 14 ſakſtarjow ſchtitaju. Juriſtiſzy dyrbja ſo wobſtorżeni ſamolwjecz dla jebanſtwa, njeſzwěrſtwy, pokupjenja a ſchkodowanja ſjawnych kreditnych wuſtawow. Dale dyrbi ſo dopokaſacz, hacz je wěrno, ſo ſu woni w cząſu powſchitkowneho wobkhudnjenja lud wo wjazu duzentow miljonow wojeſhali. — Julius Barmat pokhadża ſ Ruſkeje a wopuſchcza wobkhodnu ſchulu we Lodzu. Jako 18lětny pſchiſtupźe, wopuſchczíwſchi ſtarſchiſtu dom, do Hollandſkeje. Najprjedy dźełaſche na banzy w Limburgu, potom bě wuczeł ruſkeje a pólſkeje rěcze. 1909 bóſta ſaſtojniſtwo jako direktor wukrajneho wotdźela akzijowoho towaſtwa. 20 lět ſtary mężeſche hižo 100 ſtotnych mężaczneje ſaſkužby. Hdyž wójna wudyri, mężeſche Barmat hižo miljon ſtotnych.

We wójnje podawaſche Barmat zyrobu do Němſkeje. Tohodla pſchiſtdźe na cząrnu liſczinu ententy, tak ſo ſo jemu zane ſpřinjm ſe ſamórſtich kraiow wjazu njepodawachu. 1916 ſakoži wón tohodła druſtwo „Amerixma“. 1917 ſo Hollandſke łódże ſe žitom w Amerizy cząſachu; tohodła pótka hollandſke knježeſtwo jeho do Wukrainy, ſo by tam žito kupował. Tak mężeſche k prěnjemu raſej ſ němſkimi wyſchnoſćemi jednacz. Tute ſu jeho też cząſcziſcho proſyli, ſo by ſe ſwojim wiliwom na Němſtej njepichećeſeſſyn ſmyſlene Hollandſke nowinn ſkutkowak. 1919 je potom na cząſcziſcze němſke namokwjenja dowos zyrobu do Němſkeje pſchewſaſ a ſebi tak wiele pjenjes ſaſkužił. Sa 80 000 ſtotnych je pola Pirny w Saſtej wuſtaw ſa bźěcz natwarił. Kónz łěta 1923 mężeſche Barmat ſi miljony ſtotnych ſamożenja. Tehdy wobroczi ſo tej miniſterſtwo na njeho wo kredity ſa „Dema“, kaž ſo „Němſke dźełarnje margarinu“ mjenowachu. Barmat je ſim na kredit ſpřinjm podawał. Jeho wobkhodne poczěhi k „Pruſkej banzy“ ſo hakle poſtajiſcho pſchi jednanju wo dalſchej wobſtorżnej maćijnje ſobu rospominaju. Potom hakle budźe ſo pobudźicz hodźecz, kak daloko je tutón cząowjek na hubjenſtwje inflazije ſobu wina, kotruż pak njeje jenoż wón, ale też wjele druhich „nahladnych“ muſi ſawinowaco, kotrěž bohużel ſobu na wobſtorżbnej ławzy njeběża, hdyž bychu popſcheym ſtuſcheli. — Druhi wobſtorżeny, Barmatowy bratr Henry, pſchindże 1911 do Hollandſkeje, hdyž pola ſwojeho bratra ſobu dźełaſche. Druſy wobſtorżeni ſu: Wěſty Klenźo, wjednik Barmatowego druſtwa „Amexima“; dale dr. Hellwig, finanzny radźićel a ſaſtojnik Pruſkeje banki; dale zentrumſki ſapóſtłanz Lange Heyermann, ſawěſczeńſki direktor Hahło a Walter. Pohlednjej ſo hórſchiſchtaj, ſo ſo njeſtaj ſtyka w pſchedběžnym pſcheyptanju ſtyſchałoj, hewak by hižo dawno ſo dopokaſało, ſo ſtaj njewinowataj. — W pſchihódnym pohledźenju ſo wożebje wo należnoſczi pruſkeje banki jedna. —

Ze Serbow.

— Dnjowniczař njemóže łětſa dnjowniczu pisać, kaž je to tak pjeć lět dołho wobſtarał. — Je łětſa z druhim dźełom přećeżowany. Tuž trjebamy nowcho dnjowniczarja. — Štó by mjez Serbami tuto dźeło na ſo wzał?

Redakcija.

*

Dnjowniczka.

Štwórtk, 13. wulkeho rožka.

1850 wotměje ſo k česći ſakſkeho princa Alberta w ſkoſeńcu „Winowa Kić“ w Budyſkinje hoſcina. Měſtanſki rada Klin přepoda jemu česthy ſlěborny karan, wudobjeny z pjenjezami Jana Jurja I., II., III. a VI., při tom ſerbſke hrona prajicy:

Chcył mile horje wzać, ſtož dźens Ći ſkić?
Ta lubość naſoh' luda łužiſkoh', —
Hlaj, karanćk! — Kak ſo błyſči, ſwěćił
Pij ſtrowość, dołho žiwjenje z njeho!
Być dyrbja k piću ſadźaki,
Tuž z nim te ſame ſobu wzmi

Je karanćk też ſo trochu wulki radźił,
Što by to wadźiło a ſkodźiło? —
To wjele porjedźenja zalutnje,
A ſylne njeje piwo Budyſſke.
To čini, praja tam a tu.
Zo pincy trochu mokre ſu.

Tak huſto, hač tón karanćk Tebje křewi,
Chcył ſwěrnych Serbow Ty ſo dopomnić
Wšak Twoja lubość k ſerbſkom' ludu zjewi
So w tom, zo njezapiš Ty ſerbſku rěč.
Njech pije 'ſće lětſtotetka
Ći Twoji z tutoh' karanćka.

Rada Klin.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer 733, hygrometer 0, thermometer wo dwjo +6. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer —5, thermometer we nozy +3. Wuhladny na dešchźowe, jenož ſ cząſnami ſnuhe wjedrno. — **Wo rospołoženju niſinow a wyſchinow** njebě wječera rano pornjo ſawcżerawſchim pſchewjele pſcheměnjenja. Tak njewobſtajne a najſſerje też nacjaſte wjedro dale wobſtoiwaſy. — Jutſe pjatk ſtudźa błónčko 8,07 hodź. a khowa ſo 4,11 hodź. Měſaczk je po pſchipołonju 1,28 hodź. ſtudźa a ſo rano 4,36 hodź. khowa.

— **Ke kurſej wo alkoholowym praſchenju.** Na ſjawne poſtajenja, kiž ſo we wobluku kurſa wo alkoholowym praſchenju w ſali wyſchiſchcze realki wotměwaju, ſo ſ tutym wobjezu ſedźbne zini. Pjatk, 14. januara rěcži w ihromadźiſnje ſa ſtarſchich a młodźinu knjes ſtud. radźićel Merbitz ſ Drježdźan wo „ſtrachach w cząſu ſrawjenja“. Sobotu, 15. januara wotměje ſo pſchedpołdnjoſch ſe ſwětłowobraſami wo „ſtutkowanju alkohola na naſch cżuwowny ſyſtem“ (Rěčnik knjes profeſor dr. Neubert ſ Drježdźan). Na wobedmaj wječoromaj knjeſaj Pawoł Bormann ſ Drježdźan na hušlach a Waltar Rencz ſ Budyſchina na ſchtidle ſobuſtutkujetaj. Wonaj hrajetaj dwě Beethowenowej dźěle. F-dir. romanzu a 1. žadźbu ſ naſetneje ſonaty (F-dur). Saſtup je na wo-

Předźenak

ſo jara rudźi, ſo ſu jemu w zyłej Maleſchanſkej wožadźe łětſa jara mało protyſow wotkupili. Pſchedźenak ſo pſchezo hiſchcze cżuje jako hobuſtaw Maleſchanſkeej wožadźy, hdyž je ſwjatu kſchćzenizu doſtał a na pacżerje khodźił — a ſwoje najrjeſchcze łěta pſchebywał. — Njeje dha lubym Maleſchanſkim wožadnym jeho protyka dobra doſcź? Abo ſu jemu něſchto ſa ſo wſali? Abo maja łepſcheje protyki? Abo ſtanje ſo to tohodła, dokelž žadyn profeta ujeje ſpodobny we ſwojim wótrownym kraju? To pſchedźenak tola wěriczj njemóže! Stajnje běchu Maleſchcży jemu ſ zyłej wutrobu dobre! Tuž drje ſmjeſe to druheje pſchicżiny! Najſſerje ſo jim protyka nieje doſcź derje poruczika. To ſo tohodła něſto ſtawa! — Nadźija ſo, ſo ſmjeſ k. Janak hobotu wſchitkich Maleſchanſkich hoſpodarjow pichi žebi. Kóždemu budźe ſo w mjenje ſtareho Pſchedźenaka ſe ſawdaźcom ruſi nutrnje dźaſowacź. W Maleſchczach pak njech cżitaja, ſchtoż Pſchedźenak wo jich rjanem kemſchazem puczu piſa!!

běmaj wječoromaj darmo. Saporczak je we 8 hodźinach.

— **Poſtedźenje wokrjeſnego wubjerka** Budyſchiſkeho hantſkeho hejtmanſtwa je pondźelu, 17. januara 1927, dop. w 10 hodź. na hamtſkim hejtmanſtwje we Budyſchinje. K wuradowanju pſchiſtupi 18 dypkow.

— **7. ſakſki ratakſki tydźeń** wotměje ſo, kaž je ſo hižom piſało, wot 24. hač do 28. januara w Dreždźanach. S wjeſtſcheho dźěła wotměrcuju ſo pſchednoſchki w „Hofpizy“ na Zinſendorfowej dróſy. 7. ratakſki tydźeń wotewri pondźelu, 24. januara, dopołdnja ½10 hodź. president ratakſkeje komory, mježeſkubler Vogelſang ſe Hadhrachczin. K wotewrjenju pſchi ſamkinje ſo hyndom też pſchednoſchki profeſora na univerſicze, dra. Scheumanna ſ Lipſka wo „wuſnamuje mloka ſa ludowe ſchiwjenje“. Je ſwětłowobraſami. Wo dalſchim programje je wſchitko we knižaj wopiſane, kotraž je pola ratakſkeje komory doſtacz. Saſtupny pjenjeſ na trajnu kharti ka wſchěch pſchednoſchkich muczinja 12 hr. (Kharti ka pſchednoſchki jenoho dnja pak płaczi 4 hriwny.

— **Kradnyli ſu w nozy ſ 11. 1. 27** ſ wubiczom wukładneho wokna: Stoty muſzany cząſnik ſ wotſtkoczanym wěkom, cżo. 609 832, ſ poſtkoczanym zyfrnikom ſ napiſmom „Albina“, twar je 23 a cżeſti; muſzany cząſnik, cżo. 604 941, ſ poſtkoczanym zyfrnikom, ſ napiſmom „Albina“ anker 15 kamuſchkow, hładkopolerowany twar, 25 g cżeſti; tohorunja cząſnik cżo. 15035, ſe ſlěbornym zyfrnikom ſ poſtkoczanymi, nakładźenymi liczbnikami, anker, 15 kamuſchkow, hładkopolerowany twar; ſlěborny muſzany cząſnik ſ wotſtkoczanym wěkom, zylindrom a 10 kamuſchkami; tohorunja cząſnik ſ ankerom, 15 kamuſchkami, zyfrnik ſ 10 „Albina“-ſnamjenjemi; dubłejowy naruczniczowy cząſnik ſ 10 kamuſchkami a wóſmoróżkatym twarom; tohorunja cząſnik, kulojty, naruczniza a twar matej pſimo ſaryte; tehorunja cząſnik, kulojty, ſe ſarytym pſimom; mjedźany naruczniza-zowy cząſnik, różkaty ſ zylindrom, różkaty ſ zylindrom, 10 kamuſchkami a Dulatwarom; mjedźany muſzazy ankerowy cząſnik ſ nikla, firma Dula, mjedźany muſzazy ankerowy cząſnik ſe ſkotej kromu, Dula-twar; mjedźany muſzazy ankerowy cząſnik ſ nikla, ſnamki Vineta, maty; mjedźany zylindrowy muſzazy dyhſzczny cząſnik ſ nikla, ſnamki Eos; tohorunja cząſnik, ſnamki Eos; tohorunja cząſnik ſnamki Enigma a mjedźany naruczniſowy cząſnik, kulojty ſ zylindrom a ſarytym pſimom. — Wo wjedowe ſdźelenja proſzy kriminalne wotdźełenje w Budyſchinje.

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

10] (Pokračowanje.)

„Schto ma to rěkacz, wuprašchujeſče ſo wy mje po ſkutecznim waſchnju?“ woprašcha ſo Baſarow.

Pawel Petrowicz ſ lohka pobledny... Nikolaj Petrowicz mężeſche ſa nuſne, ſo do roſrěczowanja mężeſcz.

„My ſo jónu podrobniſcho wo tutom pſchedmjecze ſ wami wuprajimy, luby Eugenijo Waſiljewicżo; potom ſpóſnajeſty waſche mjenjenja a ſwoje wam też ſdźělimy. Ja ſo jara nad tym ſwjeſelam, ſo wy pſchirodoſlownje wědomoſcze ſtudujeſče. Ja ſym ſłyſchał, ſo je Liebig ſpodźiwne wězy wuſtuſchił w naſtupanju toho, kak może ſo pódła wudobycz. Wy możeſče mi w mojich agronomiſkich dźełach ſobu pomhacz; wy możeſče mi ſnadź někotruſkuli dobru radu dacz.“

„Ja ſym k waſchim ſłužbam, Nikolaj Petrowicz; tola woſtajmy Liebiga w ſtromu! Najprjedy dyrbimy abjecz nawukneſcz a potom halle knihu do rukow bracz, ale my hiſchcze abezej nawukneli njeſzmy.“

„Nó, ty hy tola wutwarjeny nihiliſt!“ pomyſli Nikolaj Petrowicz pſchi ſebi.

„Njech je, kaž chce; dowoleſce, ſo ſo na waż wobrocżu budźe-li toho trjeba“, pſchiſtaji wón wótſje. „A někto je na cząſu, njewérno bratſje, ſo djemoj je ſarjadnikom poſrěczecz.“

Pawel Petrowicz ſtany.

„Haj“, rjekny wón na nikoho njehladajo, „to je hubjenſtwo, takle pjecz lět na wſy w ſdaſenoſci wot wulkich duchow ſiwy bycz! To ſo po něczim ſ hotowym klupakom ſtarjeſcz. Wróżujeſch ſo, ſo by toho njeſabył, czemu ſu naſe nawuczili, a tu — plums! Jenoho rjaneho dnja ſo wukopa, ſo je to wſcho błupoſcz; a narěcza cże, ſo ſ tajkimi puſtymi wěcami ſo rozumni ludźo hižo njeſaběraja, a ſo **hy po prawom wróżoſtejazy klupak.** Schto ſo tu cżinicz hodźi? Kaž je widżecz, je nikodyſcz něſto mudriſcha naż.“

Pawel Petrowicz ſawjertny ſo na klagkach a pomakku wotkhadźeſche; Nikolaj Petrowicz woteńdże ſa nim.

„Je dha wón ſtajnje tajki?“ woprašcha ſo ſymnokrjewnje Baſarow Arkadija, hdyž běchu ſo durje ſa wobědmaj bratromaj ſawrjeſe.

„Pożłuchaj, Eugenijo, ty ſ nim ſurowje wobkhadjeſch“, měnjeſche Arkadij. „Ty hy jeho ſſchiwdźił.“

„Haj, myſlíſch dha žebi ty, ſo ja budu jich ſ glaſejkami majtacz, tutych provinzialnych ariſtokratow! To je tola wſcho ſamolubowarſtwo, lawjaze pſchiwuczenje — pſcharſtwo! Nó, njech by wón tola ſwoju rólu w Petrohrodze dale hrał, hdyž ſo k tomu potwolamy cżuje... A dozajka, njech je Bóh ſ nim! Ja ſym doſcź rěkli eksemplar wodźaneho brunka namakał, Dytiſkus marginatus, wěſch-li? Ja cżi jeho pokażu.

„Sym cżi łubił, ſo wupowědaſ jeho ſtawiſnu“, ſapocża Arkadij.

„Hiſtoriju brunka?“

„Nó, daj běſi bycz, Eugenijo. Hiſtoriju mojeho wuja. Ty ſpóſnajeſch, ſo wón njeje tajki cżowjek, kaž žebi ty jeho pſchedſtajwjeſch. Sčerſcho ſobuzelnoſcze je hódny dyžli wuſmjeſchowanja.

„Ja ſo wo to njewadźu, ale ſy ſo ty tak do njeho ſaſłaſnił?“

„Cżowjek dyrbi tola ſprawny bycz, Eugenijo, ſ

„Na kaſe waſchnje ma to bycz?“

„Nó, poſłuchaj jenoż...“

A Arkadij roſpowjeda jemu ſtawiſnu ſwojeho wuja. Cżitarjej namaka ju we ſeſchowazu.

VII.

Pawel Petrowicz Kirſanow bu najprjedy doma wocżehnjeny runje kaž też jeho mjeńdżi bratr Nikolaj, poſdźiſcho faſtupi do wojeńſkeho wukhudkowarſkeho wuſtawa ſa panoſchow (Pagenkorps). Hižo ſ dźěczaſtych dnjow wuſmanjeſchoſe ſo wón ſ njewſchednej rjanoſcju; pſchi tom bě ſamowědomy, trochu ſarkaſtiſki a lohko ſo roſhorjaſy — tajki dyrbjeſche wón wěſo bycz mnohim ludźi. Tak rucże hacz bě ſo ſ ofiżerom ſtat, poczeſa ſo wſchudże pokaſowacz. Jeho pſchijaſchu ſ wotewrjenymi rukami, a jemu ſo to ludźeſche; wón da ſebi holdowacz a ſwora někotruſkuli hłupoſcz. Tola też to jemu njebě do ſchkody. Jónſe pſchi nim hłowu ſhubichu, nużły mjenowachu jeho pycharja a kradźu pak jemu tola ſawidźachu. Wón bydleſche, kaž je ſo to hižo prajiło, ſ bratrom hromadźe, kotrehoż wutrobnje lubowaſche, bychu-

* W Petrohrodze bywa w ſymje hižo wokoło 3 hodź. we poſłednju cżwiu.

S **Wjeleržina.** **W** swadźe dla wody mjes Hůlličkej firmu a Wjeleržanšej gmejnu so male spočatki za smĕrne wujednanje pokazuje. Sarjadowanišće tyšchnosće ßu do hody sapřichinyłe. Gmejnska rada je dowolíła, so ma Hůlličkej fabrika wodu dale dóstawać, dóniž hrodne prašenje wotbyte njeje.

S **Porschiz.** Schto je najcha wošadna diakonija wustukowała? Wo tym powěda létnja rosprawa sa 1926: Wošadna ßotra Elisabeth je cźinika 618 domjazych wopytow, 2878 wopytow pola chorych; 581 króć je była k pomozy; 271 króć je wobalaka, 19 króć maßerowała, 18½ dnja a 6 nozow strażowała. Wschо to bĕ bjes sapłacźenja. Nimo toho stukowaschе ßotra ßoßu w hodźinach ja maczerje, w dźĕle ja ßónšku młodźinu, w Božich ßłużbach ja dźĕći a w biblišich hodźinach ja ßony. So by tež w tutym nowym lĕcźe wošadna diakonija ſ wulkim ßohnowanjom była.

S **Porschiz:** W naschej wošadźe je ßo sańdźene lĕto 1926 narodźiło 37 dźĕći, łoto prjedy 38, a to 15 hólzow a 22 holzow, 6 bĕ njemandźelskich, 3 morwonarodźenych. Wěrowanjow bĕ 12 (11) pschipowĕdanjow 23. Semrĕło je jich 13 (23), a to 1 mandźelski, 3 mandźelske, 2 wudowzaj, 2 wudowje, 4 dźĕći, 1 njeżenjena. Kischćeńſti ßłub wobnowi jich 33 dźĕći (30) a to 17 hólzow, 16 holzow. Boże wotkasanje wušichu 1968. Wošada ma 1657 dušchow. Mißionſtich darow nawda ßo 71,92 hr. — 123,72 hr., ßa wošadnu diakoniju wot meje ßem 131,63 hriwnow; ßa kollekty 919,14 hr., ßa wošadne nałeżnošcze 209,99 hriwnow a nimo toho ßa posaunistow 383 hriwnow. —

S **Makleschez.** (Zyrkwinske powĕsće ſ lĕta 1926.) **Runje nowe lĕto bĕsche ßaßo Sprjewja łuti mjes Brĕſ-**
**ſynku a Delnjej Hórku powodźiła, a jeje ßołmy tak wyßoko dźĕchu, so kemscherjo wot tutych wßow, kiž maja psches ſpeczinu wschĕch wošadnych ßtawow, po ſchcźeżkach, hišchcze hody tak pschećeżnych, k Boženu domej pschińcź, pożnjinjenje ſ Božeho ßłowa ßebi wßacź, pschećza ße ßwjeczeńeneho mĕsta dostacź tež witane zyrkwinske powĕsće ſ minjeneho lĕta ßłužischcźej njemóſkich. W ßlĕdowazym jenotliwoſcze ſcźehuja, w ſpinkach pak liczby ſ lĕta 1925. Narodźiło ße ßo 47 (50) dźĕcźatkow, 26 (33) hólcźkow, 21 (17) holcźkow, njes nimi 1 (2) morwe, 8 (6) njemandźelske. Swĕrowało je ßo 17 (13) porow, ſemrĕło 27 (19) wołzobow, njes nimi 6 (8) dźĕcźi. Boże wotkasanje dostachu 1313 (1269) wołzoby, 543 (533) mużſtich a 770 (736) żónſtich. Wot tutych ßu 45 (37) domach a hewak wołzeńe a 19 (31) jako pacźeńe dźĕcźi ßwjaty ſakrament wužiwali. Pschi zyrkwinſtich kolektach ßo 270 (329) hriwnow ſkładowatsche a hewak pschi zyrkwinych durjach, ſady wołtarja a pschi druhich ſkładnoſcach 299 (275) hriwnow, w hromadźe 569 (604) hriwnow. To je na ßłowu wošadnika pschi (1570 duſchow) nĕhdźe 36 pj. Najwjeſchi dar mjenuja je zyrkwine tepjenje — bĕsche 50 hriwnow, każ lĕto prjedy. Njech pschećźiwe ßołmy noweho lĕtneho ßwjedźenja njeßu nikomu ße ſatrachazym ſnamjenjom ſa ßube nowe lĕto! Wono pod heßłom jeho tekſta ſ Luk. 12, 4—9; njebójcźe ße, Knjeſowi pschećeżeło ſtaji.

S **Kluſchca.** Wot hód ßem ma naſcha zyrkej nowu drastu na wołtaŕ a kĕſku a to w bĕłej barbje. Pjenjeſy ßa nju ßu wot młodoſcze pschi ſkładnoſci pschićźehnjenja noweho farara darjene, a wona je wot wuhotowarńe paramentow pschi Drjeżdżanſkej diakonijowni kupjena. Trjebaćź budźe ße wona pschi tak mjenowanych Khry-

Hospodarſki rozhlad.

Schwórtk, 13. januara 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,212	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,439	100 čěſkoſł. krónow	12,473
100 franc. frankow	81,19	100 franc. frankow	16,73

Berlińska burſa wosta tež wčera dale ſtuta. Ejekty ſnjeżachu powjeſchene kurſy. Wóſtka pożěwatka a dołkne liſtiny ſapiſowachu tchorniſa ſtruczene kurſy.

Produktowe wiki wostachu tež wčera dale mĕrne. Njeżnjeſe a wowſ tchornuja ſwoje dołałne płaczźiny ſakhowniſcźej. Jenoż rožka wotnaje żadna a kſe dale horje. Wčera zentnaŕ ſaßo wo 10 pj. poſtupi. Zentnaŕ płaczźeſche wčera

w Berlinje:

pschenicźy 13,20—13,35 hr., rožki 12,15 hr.
hacź 12,40 hr., jecźmjenja naiſkitſcho 10,85
hacź 12,25 hr., nańmeńſcho 9,60—10,25 hr.
wowſa 8,90—9,40 ſt. hr.,

w termijowym witowanju:

ſa mĕrz: pschenicźy 14,15—14,20 hr., rožki 12,97½—13,07½ hr.,
ſa meju: pschenicźy 13,87¾—13,90 hr., a rožki 12,90—13 hr., wowſa 10,20 hr.
ſa julij: pschenicźy 14,02½ hr., rožki pak 12,55—12,60 hriwnow.

SSwinjaze wiki wčera ſrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali bĕchu 665 bĕhałow a 722 proſtaſow. Te płaczźachu:

bĕhaki:

wulke 65—80 hr.
ſrjenje 45—65 hr.
małe 35—45 hr.

proſtaſa.

wulke 27—32 hr.
ſrjenje 21—27 hr.

Wiki bĕchu ſchpatne, płaczźiny ſkerje ſtóczźene.

Někotre płaczźiny Drjeżdżańſkich wikow (Markthallen).

Wčera ſrjedu płaczźeſche ſajaz w kožt, punt 1,30 hr. hacź 1,40 hr., karnikle 1—1,20 hr., bażanty (tchowany) 4—5,50 hr., kokoſche 2,50—4 hr., huſy ſarźźane 1,30 hr. hacź 1,40 hr., kaczki 1,40—1,60 hr., truty 1,50—1,60 hr., ſtare kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60—2 hr., hołbje ſchtuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,50 hr., kury 2,20 hr., bjeſ ſuki 1—1,20 hr., jabłuka 15—40 pj., kruſchwy 20 hacź 25 pj., wlóſke worzechi 65—100 pj., mĕd 1,40 hacź 3 hr., bĕrny zentnaŕ 5,50—6,20 hr., punt 6—7 pj., jóßna łoboda 30 pj., zybla 12—15 pj., karoty 12—15 pj. cźeżwjeny kał 10—12 pj., bĕły 10 pj. a kólerapa 10 hacź 12 pj., kołrabi 5—25 pj., ſellerji ſchtuka 5—40 pj., kiſały kał 13 pj., butra 1,90—2,30 hr., dobre mloko 31 pj., twaroh 30—35 pj., jeja 17—18 pj. a pschenicźna muka 31—35 pjenjeżkow.

Na pschedań.

Mĕchi 100 munkowe a zokrowe, Kěžnikeż pjekańja we Bluju.

Krowa, młoda bójka, Pohl w klóſchterſkej Nowej wſy.

Dźĕżazy wóſ we Wojerezach, Bĕrtinjańſka dróha 3.

Sěno 6—7 zent. w Khelnje 16.

Proßata w Bronju cźo. 13.

Drjewowa awkzija

na Jażeńcźańſkim rewěrje ßobotu 15. 1. 27: 60 metrow khójnowych kulichow, (tuhy) ſeidu ßo bop. w 10 hodź. pola Hornegcźiſkeje korcźmy.

Do mandźelſkeho ſapiſka

na ßudniſtwje w Kamjenzu ſapiſachu: Albert Hubertuß Rocho w Sernjanach nima podźĕła na ſarjadowanju a wužiwanju ſamoženja ßwojeje mandźelſkeje Madleny, Reginy, Johany rodź. Quandnerez.

Dale ſapiſachu, ſo krajny policajſki ſtražnikſchtr Willi Friza Rychtaŕ w Kamjenzu nima podźĕła na ſarjadowanju a wužiwanju ſamoženja ßwojeje mandźelſkeje Charloty Johany Sußany rodź. Götzez.

Sčůdnizy na pschećeżadźowanje

we Witemožach pjatk 14. 1. 1927, bop. w 9 hodź.: kóń ſ woſom (tuhy) ſeidu ßo na puczu do Wóßlicźeje Horn), w Hóſnizy pop. w 2 hodź. pschi dworniſchcźu, kryty wóz, w Biſkopizach na ſudniſtwje pjatk, 14. jan. 1927, bop. w 10 hodź.: pjenjeżny kamor, bůfej, dwójne pißańſke błido, wjeſerſała maſchina, brjewjana tłeſchka na cźeżiny auto, elektr. tocźnik, wſchelaki cźapor ſa auta a kola, klamoſći kamor, brodukturhańki ſtoł, 2 wyß. ſchpiżelaj, 3 toilcetowe kaſchćiki, 57 bleſchow mlokoweje barby, we Wotrowcach ßobotu, 15. 1. 27 bop. w 11 hodź. w hoſcźeńcu „K ſtolemu lawej": bójska mebłow, kramſka ſchtijaca maſchina, dźĕłba mużaceho zobrjeża, dźĕłba zigarow, konjej, dełtowanej wołaj, praſa, módry wobleć a lĕtny nawołlek, ſrałowy wobleć, żynſtki nawobleć, wyßoki klobuk ße hromadźe kładźenju, wſchelake knihi.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, djenża bop. ¾11 hodź.: Wutwicźe żitowych wikow njeje hiſchcze pſchehlađujeczź. Sańdźena tendenza: kruta.

Bop. ¾12 hodź.: Sčnadny wobrot, dokelž je żito dreźſche. Tendenza kruta.

Płaczźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymje po tunt. abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczźena po zloţej hriwnje.

	12. 1.	11. 1.		12. 1.	11. 1.
Pšenca	264-267	264-267	bunY	21-22,00	21-22,00
rožka	243-248	237 242	woka	23-25,00	22 24,0
nal. jeczmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	14-14,50	14-14,50
naz. jeczmjeń	192-2 5	192 200	żołte łupiny	14-15,00	14-15,00
wowa	178-188	178-188	zeradella	24-27,00	21-26,00
kukurica	186-188	186-188	raps. wosušk.	16,50	16,50
pšenč. muka	35-37 75	35-37,50	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
rožna muka	31-35,75	33-35,10	poch. mełosa	—	—
pš. wotruby	13 25	13,25	bĕrnj. kruški	28-28,50	28 2 ,00
žrane „	13 25	12,60	ſyno, 50 kg	2,75-2,25	2,75-3,35
raps	—	—	rožana ſłoma	1,70-2,00	1,70-2 05
lana ſymje	—	—	pšenčna „	1,05-1,40	1,0 -1,30
hróch	31-33,00	31-33,00	wowſna „	1,05-1,85	0,95-1,25
pjeluški	23-23,00	20-22,00	jeczna „	1,05-1,35	0,95-1,2

Płaczźiny rĕznoch skotu na Barlinskich skótnych wikach.

12 januara 1927. Płaczźiny po centn. a zł. krtwnach.

Skótne druźiny a wozmamjenjenje.

Woły: 868.

Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rĕzneje hódnoſće hač do 6 lĕt.	59 - 60
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	54—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	47—50
Mjenje picowane wšĕch ſtarobow	42—45

Byki 448.

Polnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rĕzneje hódnoſće	56—56
Polnomjaſne, młódſe	51—53
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	48—50
Spatne	44—46

Jałojcy a kruwy: 840.

Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rĕzneje hódnoſće	46—50
Polnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rĕzneje hódnoſće hač do 7 lĕt	35—41
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—23
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Cźelata: 2600.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	61—61
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—75
Spatne (4)	46—45

Wowcy: 2350.

Młódše a ſtarše wukormjene (2 druźina)	50—56
Starše wukormjene (3.)	42—47
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.)	33—38

Swinje: 10437.

Polnomjaſne, wosebitych raſow a ſich křiżenjow, hač do 1½ lĕt ſtare	72
Wukormjene	70—71
Mjaſne	68—70
Spatne	64—67
Ranzy a kundrozy	62—64

ſtużowych ßwjedźenjach, t. j. hody a w epiphaniſtim cźaßu, a wot jutrow hacź do ßwjatkow. Bĕła barba **pokazuje** wobaſna na njebjeſke ſmyſlenje. Na klĕtznej draſcźe wuhladaſch ſchtij jako ſakład khcheſcźijanſkeho prědowanja, a na wołkatnej draſcźe widźiſch ſtare khcheſcźijanſke ſnamjo jehnjeczka ſ khorhoju dobyczźa. Tale draſta je zjana pycha ſa naſchu zyrkej. Njech wona ſtużi **k pichekražnjenju** rócźnych cźaßow naſcheje zyrkwje! — **W naſchej** wošadźe, kotraż nĕhdźe 2280 duſchow licźi, je ßo w lĕcźe 1926 narodźiło 60 dźĕći, mjes nimi 8 njemandźelſkich a 5 morwonarodźenych. Konfirmĕrowanych bu 72 bźĕći. Pschipowĕdanych bu 33 ßłubjenych dwójkow, w Klukſchu měrowanych 28 dwójkow. Semrĕło je 42 wošobow. Najſtarſcha wošoba mjes nimi bĕſche muż ſ 84 lĕtami, 11 m. a 1 dnjom. Boże wotkasanje ßwjeczeſche 2041 wošobom, a to 1267 Sserbow a 774 Němcźow; mjes nimi bĕ 58 woprawjenjow. Na ſbĕrkach je ßo ſtkadowało 271,37 hr., na ſamowólnych ſkładach ja naſchu zyrkej, ja khudych a ja mißionſtwo 672,88 hr. (mjes nim 400 hr. ja nowu wołtarnu a kłĕzźnu drastu).

S **Łuptinſkeje wošady.** S lĕta 1926 budź tu ſe zyrkwinſkeho żiwjenja naſcheje wošady najpomnjene: narodźiło je ßo nam 12 dźĕći, a to 6 hólcźkow a 6 holcźkow. Pacźeńſtich dźĕći bĕſche 10. Pschipowĕdanjow bĕ 3, wěrowanjow jenoż 2. Semrĕło je 8 wošobow. Boże wotkasanje wuji jich 410 a to 179 mużſtich a 231 żónſtich; mjes tutymi Sserbow 226 a Němcźow 184. Wunoſchi kollektow bĕ 195 hriwnow a nimo toho je ßo ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo a ſa mißionſtwo 115 hriwnow ſbĕrało.

Se **Zarkow** pola Wóßporka. Pjatk, 7. januara wotmě tudomny khcźerkubleŕ Nothe hońtwu, na kotrejż 14 ſajazow. 3 ſarnitze a 1 bażanta (thapona) ſaſtĕlichu. W ſańdźenych lětach ßu na tymle rewěrje, kiž bě ſtajnje derje wothadany, 50 hacź 60 ſajazow a 20 hacź 30 bażantow poſtrělili. Też tu ſtej mokre naſitne wjedro a khorcźej ſe ſchobu ja dźiwinu bjeſ.

Z **Wotrowa.** Dnja 10. wulkeho rózka wotmĕchu we wjesnej korčmje tudomni hońtwinscy towaŕſniccy rjany ſwjedźeńk, kiž naš hońtwinski najeńk, kjeż knježeŕſtwowy radźićel Ritter, wuhotowa. W 7 hodź. natyknychu ßwicu kózlopiwa, kotraż bać do ſamoho kónca dna njemócźeſe. Też ze żónſkim ſplahom mějeſo naš hońtwinski najeńk ſobućnće, dokelž wšak ſebi naſe żony z piwa wjele njeſcźinja. Tohodla też tykanc, pampuchi a kofej na programje ſtejachu. Haj, ſamo bleſe „ſlódkeho" dostachu ſwojich pręcźelow a dawachu móc k najrjeńſemu wjeſelu při ſtarych ſerbſkich rejach, z kotrymiž ſo wohidny „Schieber" podusy. Stare ſerbſke ſtučki mějachu tu ſwoje prawo. W 12 hodź. porĕča kjeż kujeżeŕſtwowy radźićel lube ſłowa a zamołwi ſo, ſo wſoje ſłowo dla zajeczeje pjećenje dźeŕżeć njemóże, dokelž ſu jara malo zajacow zatřĕlili. Na to ſo kujez hońtwinski předſyda Hajdan w mjenje wšĕch hońtwinskich towaŕſow hońtwinſkemu najeńkej z krutymi ſłowami wutrobnje podźakowa a hercy jemu tři króćnu ſławu wunjeſechu. Z tym pak ſo ſwjedźeń hiſće njeſkónći, dokelž dyrbjachu wuſkakane żołdki nowe mocy dostać, mjenujcy z kolbaſkami a caltami. Potom trajeſe wjeſela rejka hiſće hač do 2. hodźiny a ſo z jenym „Serbſkim" ſkónći.

Z **Worklec.** Lětſa knježi woprawdźity njedoſtatk na kajkejeżkuli zwěrinje, přede wšĕm na zajacach, każ je to z mnohich přikładźacych powĕſcow, a wosebje też ze ſnadnych wunoſkow we wſelakich ſtronach Łužicy, hižo wotmětych hońtwow lohko spóznać. Snadź bĕchu poſledne powodźenſke kataſtrofy a khłódne, zymne lěcne wjedro z hłownym winikom, dokelž to młodej dźiwinje zawſće njetyjeſe. Tuž ſo we wjele kóncinach lětſa docyła żaneje wjeſeje hońtwy njewotmě. Też na naſich honach nic. Jenoż na tole waſnje ſo nadźijomnje najeńkam najbóle wohroženych rewěrow poradźi, dospołnemu wutupjenju zwěriny zadźěwać. Dobytk abo wunoſk tudomneje bóli wobmjezowaneje hońtwy je powšitkownje jara ſpokojacy. Zatřělichu wósom zajacow a někotre bażanty — też żadny exemplar — młodu liſku. Tule móžachu zaſłapić, mjez tym zo druha (ſtarſa) wupječehny.

Z **Kulowa.** Lička dźĕłonjemějerjow je we naſim měſće hač na 120 zroſtła. We wokolnych ſkałach wobkhod hubjenje dźe. We Wóſlinčanſkich ſkałach wokhod tutoho tydźenja w přikrótſenym cźaſu dźĕłaja, jenoż tři dny. Też w Dubjerku budźa přikrótſćeny cźas dźĕłać dyrbjeć. Loni mějachu tele ſkały połnje dźĕłać.

Z **Nowoſlic.** Póndźelu, 10. januara, ſwjećeſtaj ſkałaŕ a khĕžkaŕ Jan Maršner a jeho mandźelſka Hańža rodź. Waldźic w ſrjedźiznje ſwojich dźewjeć ſynow a jeneje dźowki w ćišinje ſwój ſlěborny kwas. Jubilaraj ſo duchownucje ćerſtwoſće a dělneje ſtrowoty wjeſelitaj a ſtaj zbożownje hromadźe žiwaj. Jubilaŕ je ſwěrny cźitaŕ Serbſkich Nowin a neje żadyn mĕſac wuwoſtajił. Bóh ſpožź jimaj hiſće mnohe zbożowne lěta žiwjenja!

Z **Kulowa.** Měſćanſka rada je w ſwojim hamtſkim wozjewjenju wuſtup, kiž ma ſo we wokhlěži hoſćenca „3 krónow" zhotowić, wupiſała. Kotřiž ſo za tuto dźĕło zajimuja, cheyli hač do 17. januara t. l. ſwoje poſkićenje w měſćanſkej piſarni wotedać. Tam też rysowanki wuleża.

Z **Kulowa.** W nocy k wutorje paduſi w tudomnym Granece wobkhodże złotych tworow na Kamjenſkej drózy pobuchu. Woni rozbichu wukładne wokno a kradnychu złote a ſlěborne časniki za nĕhdźe 1000 hriwnow. Mějićel wobkhoda poćerpi wulku ſkodu, dokelž ma jenož nizko zawěſćene. Stóž może nješto bliže wo padušſtwje wźdźĕći, może jo na tudomnej policiji činić. Na zasopřinjeſenje kradnjenych wćcow je wobſedźeŕ wyſoke myto wuſtajił.

S **Kamjenza.** Powſchitkowne dźĕłarſke położenje w Kamjenſkim wokſrjeſu je ßo w poślednich tydźenjach jara ſhubjeſchiło. 15. dezembra dóſtawaſche nĕhdźe 1700 wošow bow podpjeru, 24. dezembra pak hižom 2100 wošobow. Najdale ßu to dźĕłacźerjo ſ twaŕſcheho pschemyſła a ſ hłubokowaŕſtwa, kotřiž dyrbjachu dźĕłowanje njepſch

hódneho wjebra dla puschčežicź. W skakach tu nětkdže 100 muži i bźela puschčežicź dyrbjeli.

S Běłeje Wody. Wot njedźele wječora staj so 18-ćłna dźowka schkleńšowego dźěłaćerja Peterka, kiž na Sahrodnej dróhi bydli a schkleńšutočer Marko, Lyblazy na Kualischu, shubiłoj. Młodaj człowjekaj staj njedźelu zhromadnje jenu tudomnu rejwanšku lubju wopytałoj. Holza je hischcze wječor podźe kłobuk a mantl domoj donjesła. Wot toho czasa staj so wobaj shubiłoj.

S Běłeje Wody. Wječera krjedu snjeshoži w tudomnej Germanija-schkleńčerni schkleńčudźěłak Klawa. Pichi dźěše jenu deska shlnje do kschija dyri. Njeshožowny hižo na puću do Khocebuskeje khorownje na smuskowne krankrawjenje wumrě.

Z Łužicy.

* S Połcznizy. Tele dny tudomna stajwna pischekupska schula a powolanska schula za tekstilowu industriju swoje 25-ćtne wobstacze šwjeczeiche. S dobom ſ pichilećnoscu jubileja poſmjerſchćicu tu nowu schulu, pschi czimż so też saſtupjerjo ſtatnych wyschnoſczow wobdźelichu.

* S Bjiskopiz. Tudomny łašino młodych ratarjow je wobſamknył, ſo ſo holczom ſ hólczažej (Bubi) hłowu k towaršchowym balam wjazy pschiſtup dowoliła njeſmě, dokelž ſo hólczaża hłowa ſ doktojnoſczu nemóžny ſmyſłeneho ratarja njeſnjeſe.

* Se Žitawy. Njedźelu wječor žebi tu 21ćtny młody człowjek na njeſbožowne waſchnje ſ revolwrom do delnjeho žiwota iſeli. Wobžarujomny, kiž chcyſche kulki ſ revolwra ſmuczahacź, a bě pschi tym trochu njewobhladniwy. Sranjeneho hnydom do khorownje dowjeſechu.

Přilopk.

* Khripowa epidemija: Cźeſka khripowa epidemija je w Luxemburgſkej wudyrka, kotraž je žebi hižo wjele wosporow žadała. Wobſebje ſu ſatkadźa khoroſcź na wjach. W někotrych wjeſkach je jenoż mało ſpodźiwy ſo pſchelutowało. Hdyž też khoroſcź w najwjazy padach ſmjertna njeje, tak tola kěſka wjazy ludźi ſemrěje hacź loni. Ale niz jenoż we wjeczornych dźelach Němſkeje je ſo khripa hižo ſtraſchnje roſſchěrila, ně też raušche dźěle ju ſobu potrjechene. Tak je žebi khripa we Wrótſtawju hacź dotal pjeć woporow žadała. W ſaſdźenym tydźenju je wſchědnje na 250 ludźi na khripu ſthorjało. —

* Lodowa ſpěża ſarasyła. Na dworje burſkeho ſtatoka njedaloko Linza w Rakuſkej chžyſche wobžedźerjowy ſyn twarſku lodowu ſpěžu wot hrodźineje ſtrěchi dele wiſnu wotrajeć, jako ſo ſpěża nadobo wotkłama a druheſmu pódła ſtejazemu 14 łětnemu žiwej na hłowu padnyſchi, jeho ſaraſy.

* 140 woporow móra w zentralnej Asiji. Njedźiwajcy wichcži napſchećiwnych naprawow ſo mór w Mongolſkej pſchezy dale roſſchěrja. Hacź dotal je ſo 140 ſmjertnych padow naliczilo. Newyorkſka univerſita je na ſwoje ſamtne ſlcźowanje pomozu expedizije do Mongolſkeje pósłała.

* Wulki wohoń na Philippinach. S Manile ſo piſa: W Tondoſkim wokrjeżu je wulki wohoń na 1500 khěžow ſnicźił. Ludźo pak njejsu ſmjerć namakali.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěść wo wjedrje ſa jutře pjatk: Wothłodnjenje, też žłady dešcź abo ſněh je možny. W Ruſkej a Schwedſkej ſylnje mjerſnje, w Franzowſkej a Jendźelſkej je też ſymniſcho.

Kommuniſtojo ſu mutoru wječor w Barlinje pſched litewſkim pósłanſtwom dla ſatčelenja litewſkich kommuniſtow demonſtraziju ſyntali. Polizija demonſtrantow roſeſna.

*

Londonſke nowiny ſ Mexika powědźa, ſo tamniſchi biſop ſ proteſtantiſtimi duchownymi a wyſchſchim rabinom wo ſhromadne poſtupanje pſcheczíwo knježeſtwowej zyrkwinej politiſy jedna.

*

Pódła Nikaragui je nětko też w Honduraſu we Srjedźnej Amerizy revolucija wudyrila. Tamniſche knježeſtwo na ſtronje nikaraguaſkeho preſidenta Diaza ſteji. Pſcheczíwo knježeſtwu je general Purora poſtanył.

Swójbne powěšće.

Sſlubjenaj: Liſelota Buſſej ſ Fryzom Budarjom we Běłej Wodźe.

Smerćli: Frieda Kamprathowa robj. Fietzej w Budyſchinje, 27 lět, khowanje ſchtwórtk pſchip. ½1 hodź. na Tuchorju. — Emil Mag Měrſch, żeleźniſki wyſchſchi rjadowař na wotp. w Małej Huſzy. — Auguſta ſwob. Förſterowa w Kamjenzu, 54 lět.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Póndźelu, 17. januara 1927 dop. w 10 hodź. je

pożedźenje wokſrjeſnego wubjerka

w pożedźenſkej ſali hamtſkeho hejtmanſtwa w Budyſchinje na Bismarckowej dróhi 21.

W Budyſchinje, 7. januara 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.
Dr. Jungmann.

Towařſtwowski powěſtnik.

Budyšin. (Kedźbu!) „Nadźija“ spěwa jutře pjatk wječor w „Kat. tow.“. Knježny ½9 hodź., muſcy w 9 hodź. Přińdźe pak wšitcy a z dypkom! Dirigent. Předa.

Budestecy. Naše Serb. tow. „Lubin“ zmóje, da-li Bóh, přich. póndźelu, 17. wulk. rózka, wječor z dypkom w 7 hodź. pola Rösickec swoju zhromadźiznu. Rěcź budźe k. farar Cyž-Hajnčanski. ½8 hodź. započnjemy spěwać. Wšitke sobustawy a hoſcy, wosebje też dźiwadłohrajerjo, dokelž budźe prěnja pruha, ſu přeproſeni. Kuježa dowěrnicy njech njezapomnja wšě naše sobustawy a hoſći přeproſyć. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Naše „Serbske narodne towařſtwo“ zmóje přich. njedźelu, 16. wulk. rózka, pop. w 3 hodź. zhromadźiznu na wosadnej ſali. Přednošk je knjez kantor Holan z Budyšinka přećelnje přilubił. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Delni Wujezd. „Jednota Sokoł“ wuhotuje njedźelu 16. januara, swój ſymſki ſwjedźeń, při kotrymž ſokolſke dźěći prěni raz wustupja z nowym zwučowanjom z hlebijemi (Lanze). Wšěch Serbow z blizka a daloka, kaž też bratrowſke Jednoty wutrobnje přeproſujemy. Wo bohaty wopyt ſo proſy. Započatk z dypkom 7 hodźin. Starosta.

Drježdźany. Serb. ſpěw. tow. „Hromadnik“ zmóje swoju hłownu lětſku zhromadźiznu ſtwórtk (20.1.) ½9 pola G. Zmija na Chriſt. dróžy. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy, 2. wólby, 3. přichodny program, 4. přednošk wo serb. nar. pěni. Wšě ſobuſtawy naležnje přeproſymy. Předsydstwo.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ zwučnje ſobotu wječor we 8 hodź. we Worklecach. Póndźelu, 17. jan., je jara ważna zhromadźizna dla ſwjedźenja a druhich naležnoſcow pola br. Natuša w Khróſćicach. Winowatoſć kóždeho ſobuſtawa je, zo wěſće přińdźe. Načolnik.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokolinu zmóje přich. njedźelu pop. w 4 hodź. hłownu zhromadźiznu. Nowowólby. Też chcemy naš założeńſki ſwjedźeń w bliſkim času woſwjećić. Wšě lube ſobuſtawy, kaž też hoſcо ſo wutrobnje přeproſuja. Předsydstwo.

Sowrjecy. Serb. tow. „Sołobik“ zmóje dźensa ſtwórtk wječor we 8 hodź. ważnu zhromadźiznu. Knjez wučeř Wjela-Bukečanski budźe nas wopytał. Sobuſtawy, čińće jedyn toh' druheho na to kedźbliwe. Přińdźe wſitcy! Přiwjedźe też hoſći ſobu!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěſći G. Janak w Budyšinje

Najlěpše
tučne jerje
ſtuka 6 pj., pječne jerje, Bismarckſke jerje, zakuſene jerje 2 puntowſke tyzy, jenoż 80 pj., ſardiny; jerje w żeleju, 2 puntowſka tyza 90 pj., zornopowe jerje, 2 puntowſka tyza 1.20 hr.
Paul Noack
na Šulſkej hasy při Lawſkej wěži a pod Hrodom čo. 61

Koše
za dom a ratarſtwo,
wšewuporjedźenja
derje a tunjo. Kupuju a
wumjenu witki
Korbafstwo
Alfred Güttler
w Budyšinje
na Seminarſkej hasy čo. 11
na Wjeleńſkej dróhi čo. 14
Kóždu ſobotu ſym na wikach ſnapſeča Křišanec rěznistwa.

K swinjorězanju
poruča
dobru hejdušku, korjenje, majron
ze ſamſneje korjenjowoje tołčeńje přeco čerſtwe twory
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitnych wikach

Wapno k pječowanju
lebertran za ſkót
zollćity-ſyrćenatan
(Glauberſalz)
ſoda
tuk za kože
mašinſke wollje
ſwěčki za knježe wozy
karbid
poſkića
Herman Schubert
Moltke-drogerie
w Budyšinje na Mollkowej dróży 6. Telefon 3746.

Nowe wotewrjenje
pjatk, 14. januara 1927.
Česćenemu wobydlerſtwu w **Budyšinje a wokolinje** z tutym zdźělu, zo sym po ſkónčenym wuporjedźenju hoſćenca „Zum Jägerhof“ k mojemu rěznistwu
snědarnju
z połnej koncesiju přizamknył.
Za mi hač dotal ſpožčenu dowěru ſo dźakuju a proſu, zo by ſo też na moje nowe předewzaće přenjeſła.
Z počeſćowanjom
Max Melike a mandźelſka
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 1 :: Telefon 3919

Chenillowe rubišća
chenillowe šawle
ſpódnje kholowy z pjelſćin. podšiwom wot **1.95** ſem
ſtrykowane talje wot **95** pj. ſem
šěre dźěłaćerſke lacy
kaž dźěłba w płačiznje zniženych **šatow** atd.
Walter Noebel w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 14

Kóždy
čitaſ Serbſkich Nowin njech ſebi ſwoju
ſerbſku wotthorhanſku
protyku
pola ſwojeho dowěrnika „Serb. Nowin“
ſkaza
abo ſebi ju w Serbſkej knihafni w Serbſkim Domje w Budyšinje za 75 pj. ſam wotewza

C. E. Rinke w Budyšinje
na Bohatej hasy 5.
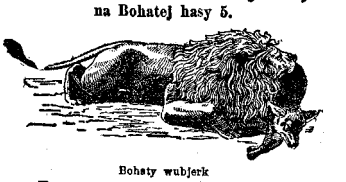
Bohaty wubjerk
pjelśćinow
kłobukow a čapkow
po znatych tunich płačinach. Zhotowjenje też ſtajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li ſo maćizna k tomu ſobupřinjeſe.

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanja ſtwow** poruča tunjo
Ernſt Stelzig, na Hrodowſkej hasy 4t
Podźělnje płaćiš dowolam.

Wóſkowane přikrywy, škitaki za ſćěny, **škitaki** za wodowody jara tunjo
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Copy kholowy, košle nohajcy, ſtalćiki pola **J. Erler w Budyšinje** při Krónpryncowym moſće.

Strykowansk. wolmu jara tunjo.
K. Erler na Žitnych wikach 11

Por ſylnych, połnołitnych, 170 cm wyſokich oldenburgſkich
błyšćatych čornakow
we wikowafni z pjwom kho dźiłoj a 1 ſylny 6 lětny
złoto-liſak
Danſki, dokelž plemna njeznjeſe, jenoż do ratarſtwa na předań
w Drježdźanach-N.
Löſnitzstrasse čo. 3

Prošu čiſło
2687
jeli maće mały nawěſtk do „Serbſkich Nowin“.

Naturſka hojeńka H. Freund
Magnetopathiju, radźelka za homdopathiju, blochemiju, Iris-wuſpyty, zaběra ſo ze wšěmi khorosćemi, kaž ze žonjacymi khorosćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom ſtrachosćiwoſcu, wlćom, rheuma, žałrami, z čerpjenjom wutroby, płucow, žołtika, jatra, žołć, črjewow, a nuchera, ze ſkhnyćom, ſłabosću, polypami, bjezſparnitosću atd. z najwjetšim wuſpěchom. — Raišu moć ſobupřinjeſć. — Rěčna hodź: wot ſrjedy hač do ſobotu wot 8 hač do 5 hodź.
w Budyšinje na Rózowej hasy 4.

Plećene meble
kajkoſtne dźěło w kóždym wuwjedźenju
dźěćace wozyčki
po wšěch płaćiznach
plećene twory
za dom, industriju a ratarſtwo kupujeće najlěpje we wosebitem wobkhodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Šulſkej hasy 5 při dźiwadle.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawaniu 90 zł. pl., za pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pl. Wudawa a čišći Smoler'jec knihičišćenja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pl. Wobčežne so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pl. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 11 **Budyšin — Pjatk, 14. januara 1927 — Bautzen** **Lětnik 66**

Centrum přeciwo Curtiusej.

Parlamentski klub zentrumskeje strony w němskim sejmje je jenomyslnje wobsamknył, so wobmyslenjam źiwojeho přisłuchowanja přichilnje, so bychu so mohłe z wutworjenjom knježerstwa dr. Curtiusa we wukrajnej a zwonkownej politiki wobzežnosće nastać. Přisłuchowanje parlamentskeho kluba su porućili, so by tola tele wobmyslenja dr. Curtiusej a přisłuchowanje němskeje ludoweje strony, dr. Stresemannej, źěłali.

Němskostatna rada.

Němskostatna rada je w schtwórtkowskim pohołdanju dojednanje mjes Pólskej a Němskej wo hórnišćowych polach přichwalała, kotrejž so přiwšo němsko-pólsku mjezu wupřisporjerjaju a wo dojednanju wo Wódrje, kaž dalko je z mjezu mjes Němskej a Pólskej.

Nowy femski proces.

Přesedawšchi samolwity redaktor stadthelmowskeho zwjazka, Heinza, kotrehož běchu hižo loni w auguscze zajeli, je so znowa zajał. Na njeho tuka, so je so pjeza přichi femskim morderstwje organisazije Consul wobdźěłał. Na prjedawšcheju přichłuchnikow organisazije Konsul, schofera Schwinga a leutnanta zwonka słužby Salomona, prjedawšcheho šoubstawa teje zamjeje organisazije, wyšchicheho leutnanta Wagnera, bě so 2. měrza 1922 w Nauheimje mordarški napdał słucził. Wagner, kotrehož cźežko sranichu, je so jenoź z přichwadom zmjercze sminył. Přichi njestuktu je so pjeza na jedyn z Rathenauowych morderjow, prjedawšchi leutnant Kern wobdźěłił. Ernst se Salomon, kotryž je so w Rathenauowym prozeju k wjeleletnemu thołstanju sadudźił, swoje thołstanje w kuthwilu wotpokucza. Heinz, kotryž bu hižo dla podhłada sajaty, so je so přichi stónzowanju Rathenaua wobdźěłił, sa czaš Nauheimskeho podawka Wikingski swjaz wodźesche. Wón tehdy do kruha najważnischich dowěrnikow „schefa“ kapitana Ehrhardta słuschesche.

Bjesbźělosć w druhej połojcy dezembra.

Symske pohubjenischenje dźěłowych wilow so w nowschich liczbach podpjeranych dźěłonjemějerjow pokazuje. Přichi tym je spomnjenja hódne, so je so liczba dźěłonjemějerjow bóle powjetschiła, dyžli w měrach. Sa czaš wot 15. dezembra 1926 hač k 1. januarej 1927 je liczba dźěłonjemějerjow wot 1 467 000 na 1 745 000 stupiła

Francowska so njezwjazała předčasnje wójsko z Porheinskeje wzać.

Sapóžanz Desjardins je ministrej zwonkownych należnosćow Briandej pišne prašenje pókłał, hacź je so přichi poźledním wuradźenju w Genfu na přichodźażne wuczehnjenje wójska z Porheinskeje zwjasał. Sdobom je žadał, so by so žołta kniha wudała, wobzahowaza dokumenty, zamjenjenje je wschelakimi knježerstwami a konferenzu pókłanzow za wuradźenje poźlednjeje Genfskeje konferenzy, na kotrejž je so wobsamkło, zwjazkarišku wojerišku kontrollowazu komisiju w Němskej rospuščejcź. Minister wukrajnych należnosćow, Briand je na Desjardinsowe prašenje w knježerstwowych notwinach wotmołwił: 1. W poźlednich wuradźenjach w Genfu njeje so wón na přichodźażne wupuščenje Porheinskeje zwjasał; wo tej wězy so zdyla njeje jednała. 2. Jara blisko parlamentska rosprawa ministrej wukrajnych należnosćow składnosć poskići, so by zjejmej nadrobnje rosprawił. 3. Njeje trjeba, žołtu knihu wudaeź, dokiž so wuradźenja wo němskim wotbrónjenju njejsu słónczile.

131 Wukrajanow sadudźili.

We Wladimiru Wolhynskim je so wjele njedźel doktotrajazy prozeź přichećiwo 131 Wukrajinjam słóncził, kotryž su so w lěcze 1925 přichi sbězkarstwje hibanju přichećiwo pólskemu knježerstwu wobdźěłili. Też běchu woni dla přichiłuschenja ke kommunistiskej stronje wobškorženi. Skoro wschitcy wobškorženi su so k wjazyletnemu jastwu sadudźili. Jenoź dwaceći wobškorženych je so zuwinowałe.

Pólsko-ruske słužbjenje.

Polknježerstwowa „Agenzija Wschodnja“ z Moskwy powě: W swisku z přichtadom pólskeho pósłanza Patka so w kruhach, kotrež zwonkownemu kommisariatej blisko steja, wo należnosći pólsko-ruskeho zawěsćenskeho pakta rěcźi. Pokazuje so na to, so nětcźischze internazionalne położenje přichinduje wumělenja za rusko-pólske słužbjenje potrjeba. Přichi tym po powěsćach z Warschawy měnja, so by so namjet ruskeho knježerstwa za započatk jednanjow we Warschawje rad přichjał.

Khorosć rumunskeho krala.

Strowota rumunskeho krala Ferdinanda je so pomału dale pohubjeńschika. Khorosć rucze k zmjerzei wjedze. S kralowskeho dwora je so powěsć rozsyłała, so je mjes kralowymi lěkarjemi swada nastała, kotraž je so z tym spodžała, so kralowsko cźežkeho lěkarja Juwaru jeho kollegojo winuja, so je kralowu rakowu khorosć jako hämorrhoidy spóznał a z tym kralowinu bórsunnu zmjerzej sawinował. Swada je tajkich formow nabyła, so dyrbjesche kralowa sakročeć. Wona je profesorej Gerocze porućiła, so by so do Parija podał a snateho spezialista profesora Hartmanna sobu přichwjedł. Přiedy hač je profesor Gerota wotpućował, je krala přichpytał a ministerskemu přisłuchowanju Averescu słóžił, so je so rakowe jenjenje hižo tak rozsčěrilo, so je operazija njemóżna. Wěste je, so kral bórzy wumrje.

Jendźelske zwonkowne wikowanje sylnje wróco šło.

Jendźelske wikowanje je pod jezchowkami generalneho a hórnišćowego strajka w lěcze 1926 mózne wotsłabiło. Wutwos je sandżene léto wu 121½ milijona puntow sterlingow mjenje dyžli prjedawšche léto wuczinił, tak je wschón wutwos na 652 milijonow sterlingow spadnył. Dowos je so wo 79 milijonow puntow sterlingow smjenšchił a 1243 milijonow hriwnow zjała wuczinił. Wubła je so za 30 milijonow sterlingow, bawmjanecho přichedźenja a wudźełka za 45 milijonow sterlingow, jelesa a worsła za 12½ milijona, wolmjanecho cźežanego přichedźena za 7½ milijona mjenje wuwjesło. Wuwos wuhła je w dezembrje 1 690 000 tunow porno 3900 tunam w nowembrje wuczinił.

Sa powjetschenje jendźelskeho wójnskeho łódźstwa.

Jendźelska admiralita na léto 1927/28 za wójnske łódźstwo 64 milijonow puntow sterlingow (1 miljardu 128 milijonow hriwnow) žada. Wódła hižo so twarjazych wójnskich łódźow dyrbja so hišcze tři nowe łkchiżki, dźewjeć sanicźakow a schćeć podmórskich cźołnow natwarić. Wot léta 1924 je so za twar wójnskich łódźow hižo 41 milijonow puntow sterlingow (820 milijonow hriwnow) wudało.

Nasylnosće přeciwo Jendźelcźanam w Shanghaiu.

Kaž je so hižo se Shanghaia sdźěliło, je w Shanghaiu ke khutnym nazhnjenjam přicheciwo Jendźelcźanam doschło. 3 000 chinešskich dźěłacźerjow zu w jendźelskich bawłnu přichedźěłazych młynach spytali, mocniwu rosbicź. Chinešskeho lamboru, kotryž bě so přichi poźlednich njemérach sprawnje z Jendźelcźanam mér, su pjeza morili. Dokeź so Jendźelcźenjo dalschich njemérow boja, drohi do zwojich sydlischcźow saracźeja a schule samkaju.

Wukrajanska wohnjowa wobora je policijai słužbu potłóczacź pomhała. W někotrych wulkich přichedawanjach na Shanghajskich hlownych dróhach zu so strazki tehorunja sapoczałe. Schule zu so samkte. Kommandant amerikanskeho a angliskeho wójnskeho łódźstwa so dźenja w Shanghaiu wocźakuje. W měsće je so wobkhlenjenšti staw přichipowědźił. Wschitkich ludźi su sa brónjemi přichpytali. Hoscźenzy domorodnych so wótro wobkhodźuja, so by so sadźiwało, so bychu so tam wojazy w zivilnej drasce sahnědźili. Wjched Shanghaiom nětkle najwjetsche zuse wójnske łódźstwo leži, kotrež je hdy w Chinje přihromadźene bylo, mjenujcy 62 wójnskich łódźow, mjes nimi 18 jendźelskich.

Wobsamknjenje jendźelskeho knježerstwa.

W schtwórtkowskim pohedźenju jendźelskeho ministerstwa je so dlěsha rosprawa sira Austena Chamberlaina politika zwonkownych należnosćow w Chinje skhwalila. Nowiny su zhonike, so so dostónznjeho wobsamknjenja njeje přichijało, dokeź chze knježerstwo najprjedy rosprawu jendźelskeho sastupjerja w Hankawje, O'Malleya, wocźakacź. Spomnjenja je hódne, so so wo powěsći z wokoła hódneho žórka w nowinach mjeleći, w kotrejž so praji, so je knježerstwo dale wobsamknło, Kantonskemu knježerstwu možnosć wobstronskeje sniježliwosće namjetowacź. Kantonskemu knježerstwu chzedza so přichi sarjadnistwje w Hankawskim jendźelskim žydlischczu dale wobdźěłacź dacź z wumělenjom, so so chinešzy wojazy wróco wotnu. Sdobom so po tym samym žórle Kantonskemu knježerstwu idźeli, so so wojerske přichihoty k schkitanju wukrajanow w Shanghaiu jenoź přicheciwo irregularnym (njeprawidłowym) słužkarjam cźinja.

Poźlednje powěsće z Chiny su njepokojaze. W Hankawje drje so nad jendźelskim konsulatskim twarjenjom jendźelska khorhoj sadźo smahuje, tola su so w Cźangschu (khlownym měsće Hunanskeje prowinzy nad Siang-Kiangom., 1 połodniu wot zyndźenoho běha rěki Jangtse znutska Chiny leżazym) dla generalneho streika jendźelske żony a dźěći na wójnske łódźe dowjedźe. Nuaje tak je so w Cźungkingu, 800 jendźelskich mil wysche Hankawa nad rěku Jangtse stało. W Shanghaiu samym su khutne njeměry wudyrile. Tři tyhodźe chinešskich dźěłacźerjow zu jendźelske fabriki bawłnjanych tkaninow nadpadke a spytałe, maschiny smicźicź.

Jednanje mjes Jendźelskej a Chinu.

Jendźelski sastupjeř O'Malley je krjedu se zwonkownym ministrom kommunistiskeho knježerstwa, Eugenom Cźenom, jednacź poczał. Też generalissimus Kantonskeho wójska, Cźan-Kai-schek je do Hankawa, noweho města kommunistiskeho knježerstwa, přichijěł a je z wulkimi wojerskimi cźesćenjemi powitał. Chinešzy wojazy su chinešku bobriju, kotrež dźiwiske tule składnosć wuzicź, so by so do jendźelskeho žydlischcza dobyła, rozephnali. Jako dalsche znamjo přichiwolnosće Kantonskeho knježerstwa su w přichitomnosći wulkeje ludoweje cźrjódy na jendźelskim generalnym konsulacze jendźelsku khorhoj sadźo na sćežor horje sćahnyli. Mjes tym, so Kantonske knježerstwo w Hankawje Jendźelcźanam napschećzo přichindźe, so jeho knježerstwo w dole rěki Jangtse přichezo dale rozšěrja a jeho wójzko ko přichezo bóle Shanghaiej bliži. Tam spěchnje harikadu kokowokoko wukrajanskich žydlischczow twarja a druhe wójnske přichihoty cźinja, kotrež na bliše ważne podawoli pokazuja.

Kommunistiski stžk na Sumatrje.

Přichi njeměrach na wjecźornej Sumatrje su hač dotal wschо hromadźe 900 wožobow sajeli. Wjednizy rukarjow su swjetschehо dźěła morjeni abo sajeći.

Napjatosć mjez Mexikom a Zjednoćenymi statami.

Po powěsćach z Mexika w tamnischich politiskich krucach mjenjene knježi, so so hišcze w januarje diplomatiski wobtkhad mjes Mexikom a Sjednoćenymi statami poknózneje Ameriki sastaji. Newyorkski „World“ rozkłosuje, so su Sjednoćene staty wójnje z Mexikom bliže dyžli přichi expediziji generala Pershinga w Mexiku abo přichi wušadźenju połnóznoamerikanskich wojakow na mórski brjoh pola Vera Cruz.

W mexikanskim wójnskim ministerstwje su so poroki cźinike, kotrež je amerikaniki president Coolidge we wožebitym pożołstwje přichećiwo Mexiku wotpokasał. Dowěrnik liberalneho presidenta Sacaly pak praji, so su liberalni twoje brónje pola amerikanskich firmow kupowali a so mexikanske knježerstwo liberalnym słužkarjam njeje žanych brónjow podawało.

Wójnske ministerstwo Sjednoćenych statow je wosjewiło, so 15 000 muži amerikanskeje infanterije a kawallerije w kóždym cźasu k nawalej do mexikanskeho kraja hotowych stejí.

Mexikanski president Calles je katholski epistopat sjawnje winował, so je słužk we wschelakich dźělach Mexika aktionje spěchował. Přichi sraženju knježerstwowych wojakow se słužkarjemi je na stronje katholikow 75, na stronje knježerstwowych wojakow 24 muži padło.

Kellog Ruskej winu dawa.

Statny sekretaŕ Sjednoćenych statow poknózneje Ameriki, Kellog, je w senatowym wukrajnym wubjerku wo politizy Sjednoćenych statow w Mexiku a Nikaragui rosprajił. W swojej rěcźi je pjeza spytał, winu na podawkach we Sdrjedźnej Ameriki na ruski kommunistiski agitaziju zunmeć, so by ty tym Coolidgowe znutskowopolitiske stejiscźo poškłnił. Wožebity sacźišćeć su Kellogowe zkowa cźinike, so je ruski ludowy kommisar zwonkownych należnosćow, Cźicźerin, přched někotrym cźasom sjawnje přichisał, so je zebi Rusa z tym, so je Mexiko ruske knježerstwo jako sakonske přichipóznał, politiki podkłk w nowym žwěcźe bodyło, kotryž chze sa słužbu swojeho revolucionarneho dźěła wuzicź.

XIX. załoženski swjedźeń „Lipy Serbskeje“ w Pančicach

srjedu, 12. wulkeho rožka 1927.

Pišo Jan Serbin.

Dešćik a přeco zaso dešćik. Tři dny pospochi — a zanoho kónca! Rjany to wuhlad do noweho leta! Rěki z brjohow wustupuja. Pola, łuki a hona so počerjeja. Človjek moh so do płačkow dać hóle dyžli so radować: při tajkej lijeńcy. —

Před Serbskim Domom zastawa we wurjadnej hodźinje statne auto — je w ½5 popołdnju. „Kiž so swérnje lubo maja . . .“ wučěkuja so při kidacym dešću do tohole nowočasneho wozydła. Što pak ći ludźička su! Cyjóńka swérnych Serbow a Serbow kow: naša Budyšska „Nadźija“. Tež někotři jeje přećeljo, stari a młodźi, lubowarjo Serbowstwa. Na serbski swjedźeń hotuja so do Pančic. Akademiska štwórćina čakanja je so minyła. Štóž je skomdźił, je doma wostał. Druzy su hižo na swoju ruku do přódka. —

W ¾5 hodźin da předsyda znamjo k wotjězdej. Auto zaturkoce, zawrjeskoce a přez most, pod kotrymž Sprewja swoju wulku wodu do Błotow wala, jědźemy do nawješ̌ornoho serbskoho kraja won — do Pančic. Ćma přibéra, dešćik šwika, wětřik wuje — nimowólnje nawjazuje so mi přirunanje: „Archa“ wjeze serbsku „Nadźiju“ na serbski Ararat. —

Dźewjatnaće lět su wichory přešle howrjo po kraju, njewjedra zakhadźale po swóje z toho časa, zo je „Serbska Lipa“ była do zemje našich serbskich wótcow sadźena.

Mała cŕjódka tam tehdy wokolo njeje stoješe, hdyž na jutrach 1907 „Hišće Serbstwo njezhubjene“ spěwajo młódnej lipcy pódu přihotowaše. A tale „klinkotata lipka“, našich narodnych bajow a basnjow złoty štomik, rozrosce so w běhu nimale dweju dźesatkow do šumjaceho štoma z klinčacymi hłosami, kiž su swérne stawy jeho z přeswědčenjom, z lubosću a zahorjenitosću zanošowale na serbskich swjedźenjach lěto wob lěto. To běchu Serbjo kruteje serbskeje powahi, serbscy hospodarjo kłóšterskeje wokoliny, kotraž ma swój strowy zdonk wosebje we Wotrowskej wosadźe, a młode lube Serbowki z dobrej serbskej wutrobu, kiž hišće z česćownosću swoju narodnu drastu nošа. — Potajkim wšo hromadźe stawy woporniwe a wutrajne, kiž njedachu „Lipje Serbskej“ w Pančicach ani so skliješ, ani so zlemić: tuž stoji tu nětko XIX. lět we starej slawje kćejaca. Na swojim čole ma šwarneho, sprawneho muža za předsydu, kujeza kublerja Pawoła Cyža z Wotrowa. A z dušu towarstwa je njesprócniwy dirigent knjez wyšši wučeř Jurij Słodeńk, naš slawny předsyda Zwjazka serbskich spěwnych towarstwow. Bjeze njeho by nihdy možno njebyło, do tajkeho wjerška slawy a rozkwéwa docpéć. Ale dirigent sam za so wšak njemóže dočinić, nima-li wadźelanych mocow a pomocnikow we towarstwje. A tu, hlej, těi narodna móc a slawnosć we cyłem našim dźele towarstwowem a powšitkownem: zo naši serbscy wučerjo so hromadu zestupaju do rjadow ludowych serbskich towarstwow, spěwajo a dźěłajo we bratrowskej přezjednosći. Bohu dźak, w našich katolskich Serbach zwjetša tomu tak je! Też mjez evangelskimi bratrami tu a tam tak bywa, nic wšudźe, nie jenak, ale Bohu dźak, zo bywa: Zwjazk serbskich wučerjow tomu tola dosweđčuje! Zo by 'noš wšeh serbskich wučerjow serbske wutroby wobjał, wšě serbske duše zbratrowa! Wo našu młodu generaciju nam by nihdy zatrach njebyło! —

Auto je dojeł. Smy w Kłóštrje. — W Pančicach zastanjemy a moje myślički su z tym dopředene. Tu maš dirigenta! Hižo tu je, *hižo nas wita, hižo honi wšěch spěwarjow na hłownu pruhu do kłóštra nutř.* Wšo so hiba tu po hesle: spěwaj a dźěłaj! Mjez tym zo sebi škowronki na „klinkotatu lipku“ zaléća, pobudu we swojej narodnej wjesoy. Dyrbju tola zhonić, kak je doma Bože dźěćo nawobradźało, a haj Parastensija hišće na swojim městnje stoji. Što so mi dźiwaće! Stara luboso nihdy njezerzawi, też mjez prawymi bratrami a sotrami nic. Dešćik je přestał, mróčałki so woža z wětřikom honjene a „njebjesaćk“ by chcył najradšo do Serbow kuknyć a tych zaspancow wuwabić na koncert do Pančic. A woprawdźe, tu auto nahle zatrubi a wjeze cyły „fórot“ z póstnej posyłku do Rachelic hoscénca. Zapřahi tu stoja, kolosa běža a ludźo přikhadźeja, zwaha, pomałku, wěsće. Tola žnrla je wulka a šéroka, rjana a swjatočna, a wjele lubych hosći ma w njej rum. —

Wjacy wšak by so jich tu hišće pomješćiło. Tola dźak tym lubym swérnym dušam, kiž su došle. Njeje dźě to tak złě, kaž wóndanjo we Wjerbnje, tam we Błótach deleka. A potom je nětko tych swjedźenjow, abo lěpje towarstwow přewjele. Našich nie, Bóh zwarnuj!

*

Mam porjad w rucy a před sobu pisanu syłu mješaneho khóra: lubozny wobraz. Božičko, kak to dušu hrěje a wóčko křewi! Tale drasta, tele lube serbske wobličaka! A tónle deligatnje zestajany programm: naši modni hudźbnicy slawneho mjena, w pisankojtem wotmołnjenju. A pěsnjow cyły dwanaće wšelakorych złožinow. Najprjedy Šewčikowa—Słodeńkowa „Prawa towaršnosć“. Z tym so porjad započnje. Tu a tam trochu njewuhladkowany hłós so přeraža, ale čim dlěje spěwaju, čim bóle hładcy klinči. W Pilkowej ludowej pěsni „Solobik a róža“ je cyły 5 hł. mješany khór na prawej wysokosći swojeho wumjelstwa. Nětko so muzske a mješane khóry wotměnjeja: Nawkowa—Krawcowa „Wojerska“ skutkuje, kaž bychu woprawdźe wołojane kulki létałe, raznje; Pilkowej khóraj „Jednaće čepješe“ a „Hejsa, wjerć so, Hanka!“ so spodobatej jara, bóle hišće Słodeńkowa „Reja“, solo z přewodom muzskeho khóra a Krawcowa „Lubka lilija“, kiž dyrbi „Dobru radu“ narunać.

Do tutych khórowych čisłow maš tu też tři sola z přewodom orchestra zaplećene. Na prěnim městnje zaklinči slowakski spěw, wot M. Hajny přeserbšćeny: „Běži woda, běži z horow dele k morju,“ kotryž z mócnym baritonowym hłosom krasnje zaspěwa knjez wučeř Lipič-Khróšćanski. Dwě Krawcowej soli přednjeso na třećim městnje knj. wučeř Wuješ ze swojim tenorom a jara so prócuje, ludowej pěsni „Nad morjom“ a „Witka na witku“ z prawym zaćućom a wurazność su k słuchu a duchu připosłuchajrow předobyć dać. Zda pak so, zo ma tu a tam orchester přewahu. Njeđźiwajcy wšcho pak můžemy jenoš witać, zo mjez tymi najmłódšimi wučerjemi je zaso jena dobra móc k serbskemu zdonkej přibyła. Z Krawcowymaj měšanymaj khoromaj „Zlubjeny pjerščenk“ a „W Choćebuzu na jermanku“ skónča so jara derje wubrany a spěšnje za sobu so wotwikacy porjad z najkrasnišim wuspěchom.

A nětko přestawka. Khwilku jenož, zo by člowjek zaso trochu k sebi přišoł, a při tom duchownje pře cyrowal, štož je widźał a słyšał. — Bórzy hotuja so k druhemu dźělej porjada: předwjesć serbske narodne reje. Tu ma naš knj. Pawoł Krječmar, wjednik „Nadźije“, słowo. Tón wam tak z cyłej wěrnosću praji, k čemu smy do was kłóštrskich Serbow přišli: *po serbsku zarejwać sebi chcemy, kaž su to naši pradźědojo ze swojimi prawowkami a wowkami činili.* A wy budźeće so spodźiwać, kak rjenje přistojnje je to pola nas na rejach bywało. Wučěrće też wy to diablisko nihornych modernych suwarjow ze Serbow won a rejujće zaso po serbsku! —

Też knj. Cyž, předsyda „Lipy Serbskeje“, to swoje dosłowo přidawa. Po prawom je to powitanje a zbožodosłowo přidawa. Po prawom je to powitanje a zbožopřeće k nowemu lětu z wulkim dobrym přidawkom wěrnosće, zo bychu tola wšitcy Serbjo puć do serbskich towarstwow namakali. Wjele na cuzych pućach wokoło bludźi. Naše dźěło je serbske, narodne. Narodnosć škita našu wěru. Hdźež so narodnosće wuslěkaju, tam so też nabožnosće bórzy sleknu. Tuž: Swój k swojemu! Serb k Serbej! Njech nowe lěto nam wšěch liwkich, zabłudźenych nawróći a wjele zboža wobradźi! Pójće, Serbjo, k nam, z nami spěwać a dźěłać za luby naš narod!

Hercy zahudźa, zawěsk so rozćahuje. Zaso nowy pisany wobraz. Wósom porow rejwarjow a rejwarkow we wšelakorych narodnych a też nic narodnych drastach: mužscy z dźěła we sokolskich krojach. Wšo so późnje hibać, „sewo“ započina dźěłać. Potom přińdże tón „Pólski žid.“ — „Stup dale!“ — „Moja Maŕka, pój ty ke mni!“ — „Přeco ty khodźiš k druhim holcam!“ — „*Stara limborska*“ *so wosebje spodoba* a naposledku tón „Wětrnikaŕ“, tón tola wšém hłowu zawjerći nic rejwarkam a rejwarjam, nč, přihladowarjam. Ći su kaž cybnjeni, ow wodajće wuraz! Kaž elektrizowani su, a placanja nima kónca. Wukleskani rejwarjo a rejwarki dyrbja na kóždy pad wospjetować! To sće by było, jowle takle přijeć a sebi zahojsać a hnydom zaso ćeknyć. Nč, nč, też w Pančicach maju zmysl za šwarne, stare, dobre počinki serbskich wowkow a dźědow. A zo tu z tajkim efektom jich wnuški a wnuki wustupuja, maće so wosebje zaso Pančićanskemu slawnemu dirigentej dźakować, kiž je wšitke nawuknjene reje za orchestralny přewod wobdźěłał. Pardon! Naš wulcy slawny mištr Bjarnat Krawc pak ma prěnju zasłužbu wo jich woživjenje; to pak je Wam hižo knj. Krječmar prajił. A nětko hłowna wěc: Dźiće a čińće też tak! Haj woprawdźe, wšém su so smjerć lubiłe. Na balu dyrbja so wospjetować. A deleka w korčmafskej jstwičcy je prěnja zwučowańska hodźina. Hdy budźe druha? — Trikróćna slawa „Lipy Serbskej“ we Pančicach a „Nadźiji“ w Budyšinje. Hdyž smy domoj jěli, su so hwězdy zaswěćiłe a hdyž smy wotućili, je słónčko stało na njebju. Tuž njech je w Serbach stajnje rjane wjedro!

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 14. januara.

† 1887 młody serbski wučeř Hanuš Knjez, stajnje prěni na šuli a při kóždym narodnym dźěle. Krótki čas skntkowńe w Myšecach.

† 1900 Herm. Robert Rjeda, faraŕ w Barće, protykaŕ a slawny pčołaŕ.

Nóc wisy polna swěcow.
Z wjećornej zerničku.
Nad krajom našich hětow,
Na Božim podnjebju.
Tón, kiž te hwězdy stwori,
Też na nas spomina,
Zo na nas luta hori
So luboso Knjezowa.

Gusta Hatas.

*

— We wjedrje. Wčera wječor tu 7 hodź. barometer 727 ,hygrometer +2, thermometer wo dnju +6. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer +1, thermometer w nozy +3. Wubłudy na njestajne wjedro. — Wčera je schłenza sajo na hrońe spadowała. Dźensa rano so snowa dešćowaše, mjes tym, so mjećadymy wčera mohł rjej wjedro sajneho nalećeja. S wječora pschibližuje so snowa njina. Pschi tom sačuwamy, kak potwěrdźi wotkhódnje. Wonja skerje za śněhom. Wyschina

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

11] (Pokračowanje.)

Paweł Petrowičej fetka so ſ njej na jenom balu a porejwa ſ njej mazurku; mješ rejwanjom pak wonaj ani rozumneho hłowježa je so njeročeschtaj, tola wón załubowa so bojafnje do njeje. Stwuczeny na hnydomne dobyczo, dozpě też tu bórzy ſwój zamer, ale łohkosć tohole dobyczo jeho zaczucza njewotkhódni. Nawopak: wón pschiłižowaſche so pschejo hóle tutej jónſcej, kotraž zanto potom, hdyž bě so zyle podała, we ſwojej wutrobje nětchto potajneho wobkhowa, schtož by człowjek podarmo wuſtukschik. Schto też to wobkhowa zebi wona we ſłubinje duſche? To Bóh zam wě. By so wuſłyschiš mohło, so wobkhnjeja ju nadzeniſche mozy, kiž zebi po ſwiſdaczu ſ njej zehrawaju, a jeje pschetwulki duch bywa pschełkaby, ſ tajkimi pschecziwnikami so do boja dacz.

Jeje ſadzerzenje pschedſtajowjaſche zyły rjad njejaſnych cźinjenjow; jenicke liſty, kiż buchu mohle ſłużbnicz ſprawne tukanje jeje muża, pisaſche wona człowjekej, jej nimale zuſonu, a jeje łubosć mješeſche ſrudne zaczucza na zebi: wona hižo so njeſmjewaſche a njezortowaſche ſ tym, łohoj zebi wubra, a poſtuchaſche a hladaſche na njeho ſ njedorohumjenjom a ſpodziwanjom. Druhdy — ſ wjetſchehoo dźela njeſajzy — pschekhadzeſche tole ſpodźiwanje do ſatrózenja. Jeje wobliczo ſo pokhmuri a woprotſni. Wona ſamkaſche ſo do ſwojeje łehanſteje ſiły, a ſtiwinka ſłuchowna mješeſche ſłyſchecz, hdyż ſ kluczowej dźerku poſtuchaſche, jeje ſłuche płakanje. Niż jenicżki raz, hdyż bě Kirſanow ſ njej hromadze pobywſchi domoj ſo naworócził, zaczuwaſche won we wutrobje to hórke njerſanje, kiż poſnu- dźuje ſo we wutrobje, hdyż je człowjek nječi dospołmy nje- wuſpěch.

„Schto dha ja hiſchcze chzu?“ woprascha ſo won, a jeho wutroba běſche njeſpokojna. Jónu dari won ſej pjerſchcżeń ſ wurěſanym na kanjenju ſſinkom.

„Schto ma to rěkacz?“ woprascha ſo wona: — „ſſinks?“

„Haj“, won wotmołwi, „a tutón ſſinks ſeze wſ!“

„Za?“ woprascha ſo wona, a ſłoji ſwaha na njeho ſiwoje kuſaſkſe ſpohladnjenje. — „Wěſcze-li wſ, ſo ſo mi to lubi?“ pſchida ſo poſmjewkujo a jeje wocźi mješeſchtej dźiwny wuraz.

Cźežko běſche Pawłej Petrowiczej zamo potom, hdyż wjerchowka N. jemu łubosć wopokaza, hdyż pak bě wona mjenje łubosćiwa ł njemu, a to ſo często ſtawaſche — to won zyle hłowu ſłubi. Won bě ſmjerzej zarkliwy a njewotſtajł ju na pokoj, ale łajeſche wſchudże ſa njej. To ju tak rosmjerſa, ſo do wukraja wupuczowa. Won dźěſche na wotpoczink, njedźiwajcy wſchěch pröſtrowow ſwojich pſchecżelow, njedźiwajcy ani na dobru radu ſwojich pſchedſtajenych, a puſchczi ſo ja njej też do wukraja. Nědźe ſchtyri leta pſchecżini won we zuzych krajach, pak honjo ſo nětchże za njej, pak wot njeje ſo dźěło ſe ſamnyſkom, ſo njepohnbje jej hižo zenje wjazy na wocźi. Won ſo ſwojeje ſkałoſcże hańbowaſche . . . ale wſcho nicżo njepomthaſche. Wobraz tuteje jónſkeje, tónle njewopſchijomny kuſtarſti wobraz bě ſo do jeho duſche farił. We Badenje ſo wonaj ſaſo ſekſachtaj a běſchtaj dobraj pſchecżeſelaj jako hdy pſrjedy; ſeſdza ſo, jako by wona hiſchcze zenje jeho tak ſłyſnje njełubowaſka każ nětko; ale ſa mjezaj bě ſaſo ſe wſchem konz; płomjo rospali ſo ſ poſłednjemu raſej, a ſhajmy na wěczne. Sacżuwajo tole dźelenje na wěczne, chyſnje wón ſ najmjeńſcha ſ jeje pſchecżelom woſtacz, jako bu pſchecżelſtwo ſ tajkej jonu łubła mózno było. Wona wuje ſtradu ſ Badena, a ſ toho cźaſa wuhibowaſche ſo ſtajnje Kirſanowej. Tón wróczi ſo do Ruſkeje, ſpyta ſaſo tak ſiwy bycz każ pſredy, ale njemóżeſche tak prawje do ſtarych kolijow ſajcz. Każ ſajedźeſeny bundaſche ſ meſta na mjeſto, won ſo pschejo po waſchnju ſtudźeneho człowjeka ſłozowaſche, ale mera njenamaka; njebźiwajcy wſchelakich wuſpěchow wſchak hižo nicżo wobſebiteho ani wot ſebje ani wot druhich njewocżakowaſche, a tuż też nicżo njeſpyta. Tak wón ſeſtarj, ſeſchedźiwi; ſydaſche po wjeczorach w ſłubje, hdyż ſo jemu ſakoſtnje wotſunđi, a hdyż mješeſche ſa ſwoju potrjebnoſć, ſo we towarſtwje njeſenjenjeſzow do bjeſadowanja a wadźenja dacz, — ſchtož wſchak je hubjene znamjo, każ kóżdy wě. Na zenitwu zebi won, ſamo ſo rokuni, zenje ani njepomyſli. Dźeſacz lět minu ſo na tajke waſchnje, bjes kaſkejeſkuli dźeławoſcze, jara ſpěſchnje. Nihdże ſo cżaſ tak rucze njeminje każ w Ruſkej; w jaſtwje, każ to pjecza praja, minje ſo hiſchcze khěſchcho.

Jónu ſa wobjedom ſhoni Pawel Petrowicz wo ſmjerczi wjerchowki N. Wona wumrje w Parizu nimale wobhinjena. Tu ſtany won wot blida a khodźeſche dołho po ſtwje kluba, ſaſtawajo tu a tam pſchi karthyrajerjach, ale njewótczi ſo pryſedy domoj każ hewak. Sa někotry cżaſ dosta won pakczik ſ adrezu na jeho mjeno: w nim namaka ſo pjerſchczeń wot njeho darjeny. Wona bě pſches ſſinka ſchtyri wudrapała, a da jemu rjez, ſo je khtyi mjenujzy ſe ſhudanjom.

Tole ſta ſo ſapoczatk 48. lěta, w tom ſamżnem cżaſu, hdyż Nikolaj Petrowicz, ſhubiwſchi ſe ſmjerczu ſwoju żonu, pſchijźeſche do Petrohroda. Pawel Petrowicz njebě ſo ſkoro zenje ſ bratrom wohladał, ſ toho cżaſa, ſo bě tón ſo na wjeſ pſcheſydlił. Kwaſ Nikolaja Petrowicza běſche ſkoro w ſamżnem cżaſu byl, hdyż bě ſo Pawel Petrowicz ſ wjeſcz- chowku pośnał.

(Pokračowanje ſeſtnuje.)

bě wjeza jenoż nad dolhoranišćej Europu. Hewak wschudom nižiny ležachu. — Jutše žołotu sthadża šlónčko 8,07 hodź. a khowa žo 4,13 hodź. Měšačźk sthadża pop. 2,26 hodź. a khowa žo rano 5,47 hodź.

— **Zyrkwinska lětna rosprawa (evang.) ſ Budyšchina ſ lěta 1926.** W lěcze 1926 bě w Pětrowskej wosadze 7900 wožobow k spowědźi podyło, 2756 muzſkich a 5144 žónskich. W Pětrowskej zyrkwi pobu 2139 (konfirměrowani ſe zwonjimi pschiwupnymi žu dla lutowanja na wuhlu wschitzy w Marijnej-Marczinej zyrkwi k spowědźi byli) 4800 we Marijnej-Marczinej zyrkwi, 459 w Tuchorskej zyrkwi a 502 we wusławach a privatnych domach. Narodźito je žo 517 (1925 = 480) dźeczi ſ 19 morwonarodźenymi (367 ſ cžišćych evangel.-luth. mandźelſtwow, 58 ſ měschanych mandźelſtwow a 92 njemandźelſtich. Wuschczilo je žo 473 (1925 434) dźeczi (336 ſe cžišćych evang.-luth. mandźelſtwow a 83 njemandźelſtich). Kschczeńſki žlub wobnowi 500 (1925 491) a to 257 hólzow a 243 holzow. Swěrowanych bu 139 (1925 156) porow (129 cžišćych evang.-luth. a 10 měschanych). Semrělo ze 437 (1925 387) wožobow, ſ 19 morwonarodźenymi. Na Tuchorſkim pohrjebnischczu bě 363 (1925 341) pohrjebow. Wulki dźel w Měschczańskej khorownі semrětych je žo ſwonka Budyšchina hrjebako. Krajne kollekty wunjeſechu 3736,50 hr., ſa městne a druhe zaměry 9534,07 hr., w hromadze 13 270,57 hr. Wschitkim dariczelam hischcze ras „Sapkaj Bóh!"

— **Sswobodne mjaſowe jětki** (Freibank) **w Budyšchinje.** Sobotu, 15. januara **dop. wot 8—10 hodź.** wotedawa žo žyre howjaze mjaſo, punt po 50 pj., žyre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pj. Sſwinjaze mjaſo wotedawa žo jenoż na cžišła 2901—2950.

S **Małeje Dubrawy.** W leżownoſcži knjeza Matzki naſta wutoru wjeczor woheń. S **njewobhladniwym** wobthadom ſe žwěczku ſapali žo autowa kólnja, mjes tym so wobžedźeć w njej nječhto dźełaſche. Jenoż ſ duchapschitomnoſcžu mjenowaneho wobžedźerja žo wjetſcha ſchkoda a rosbuchnjenje benzinoweho tanka rosbuchny. Sa nětkotre mjeniſchiny běchu pkomjenja ſaſo ſalate.

S **Małeſchez.** Sawdźenu njedźelu ſhromadźi ſo naſcha dobrowólna wohnjowa wobora, ſo by ſwoje 25 létne wobſtacje ſwjeczila. Nimo knjeſa měſchczańſkeho Juraka běchu ſo hischcze Małeſchanjay knjeza gmejniſzy ſaſtupjerjo ſeſchli. Jako ſaſtupjeř bě knjeſ wopalny inſpektor Fiſcher ſ Bikopiz ſchitkomny a tež dolholětny cžeſtny hejtman knjes Helejſch ſ Kortnizy. Po pſchiwſtacju noweho ſobuſtawa poda žo rosprawa wo ſandźenych 25 létach. S dźěławoſcže wobory njech ſo wuſchéhnje, ſo wona w poſlednich 25 létach pola něhdźe 80 wohnjow ſobu haſchesche a dosta 73 mytow. Wjednizy ſo pſchi wólbach wſchitzy ſaſo wolachu. Na namjet pſchitomni knjeſa ratarja Bayera jenohłósnje ſa cžeſtneho ſobuſtawa pomjenowachu. Po wotbhutym dujowym porjedże pſchepoda knjes wopalny inſpektor Fiſcher jako ſaſtupjeř krajneho wubjerka ſakſkich wohnjowych woborow ſałožerjam woboru, **M. Sſykori**, Cžechej, Polnikej, Mikanej, Kobani, Wjeſarjej a Grüllingej cžeſtne ſnamjo ſa 25-létnu ſłużbu we woborje. Też diplom ſa 20-létnu ſłużbu we woborje pſchepora žo towarſtwej Schoſſerej. Kóždy jubilat dosta hiſchcze mały cžeſtny dar, wot towarſchow daty. Na to kapała hiſchcze khiwiku piſkaſche, też žerbſke ſpěwy (na pſchikład: „Hiſchcze Sſerbſtwo njeſhubjene" a „Hdźe ſtatoł mój?") Potom pat ſo łóżdy ſpokojeny domoſjworóżi ſo wjeſelo, ſo je ſaſo někotre rjane hodźinki pſcheżiwiċ moht we wjeſołym towarſtwje.

S **Delnjeho Wujéſda.** Łódom žu pożlebuje ſynki herbrikeju ſwjedźenjow we Wujéſdźe wukliczałe, a hłóm khłóchimy ſnowa, ſo žo ſaſo Sſerbja k ſwjedźenjej holuja. Tón raz nam Sſokołso něchto wożebite poſkicža. Někotrí Sſokołso žu w běhu tuteho lěta na žo ſwiſali wulke dźělo, ſo bychu naſch najmłóbſchi dorost na cžełe a duſchi ſkruczili a žu w Sſokołſkej jednoczе dźeczaj wotrjad ſtworili. Sa krótki cžaſ nawukhnychu młodźi Sſokołso ſelko, ſo móża ſjawnje wuſtupicź. Tuczi młodźi Sſokołso cžakaja na rjany dźeń, hdźež móża pſched ſjawnoſczu wuſtupicź a ſkutkowacź. Każ khłóchimy, wuſtupja ſjawnje dźeń też boroſczeni Sſokołso. Też woni nam něchto zyle nowe poſkicža, mjenujzy proſtne ſpuczowanje ſ khłebjemi. Narobnje pak njeſmy ſhonili, ſchto žo wſcho hiſchcze wjazy poſkicža; na kóżdy pad pak budże hódno, tam dóńcź, dokelż žu nam Wujéſdźanjzy Sſokołso ſtatuje něchto rjane a wożebite poſkicźili. Tehodła njekondźcże žo, Sſerbja, Wujéſdźanſke wokoliny a dźiże na ſokołſki ſwjedźeń do Delnjeho Wujéſda, ale dźicże prawje ſ dypkom.

S **Kotez.** W naſchej wſy muzſki, kiž bě draſtu wobleczeny, kaſchu ju we wuſtarach noſcha, wo jźdź a nózłéh proſchesche. Jeho ſadżerżachu a poliziji pſchepodachu. Wón njemóżeſche niczo prajicź, ſ wotkel je pſchiſchoł.

S **Materšz.** Lubiſka woda je tudomne leżownoſcže, pola a łuki doſyołnje powodźiła. Bydlenja, kotrež woda wożebje wohrożeſche, dyrbjachu rowhdźerjo wopuſczicź. Stót dyrbjachu k ſłużbam ſwodźicź.

S **Kamjenza.** Też mjes tudomnymi ſchulſtimi dźeczimi duſchaty kaſchel a wożepizy ſakhadżeja.

S **Laſa.** Knjes młynſki miſchtr Gerhard Lindner ſ Njeſwačzidła wot 1. januara tudomny knježi młyn wotnaja. Knjes Lindner twari tukhwilnje do młyna nowu cžiſczerńju a ponowja młyn. Dokelż ma knjes Lindner dobre mjeno jako ſwědomicžiwy a wułtojny młynk, budża ratarjo we Laſu a wokolinje a druſy, koſiſ ſ muku wikuja, a ju pſchetrjebaja, najlépje poſkuzeni. Knjes Lindner je ſ dobom wikowańju je žitom a pizowadłami wotewrił.

Se **Sprózſ.** Tudomna hornja wjeſ ſ wuterſacžom něſkotrych jenoſliwych ſtatkow zhża pod wulkej wodu ſteji. Dróha mjes hornjej a delnjej wſu je něhdźe 10 metrow ſchéroko powodźena. Wosy jěżdża a ludźo khodża na knježi dwór wokolo.

S **Hory pola Muzakowa.** Sswoje 94. narodniny hrjeſchesche hrjedu, 12. januara, pſcht duchownej cžeſtiwoſcži wudowa Johanna Juliana Hirſchfeldowa.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Dalſche jebanſtwa Elfridy Henkez we ſotſinſkej dražeže.) Jebańka a padušchniza Elfrieda Henkez, kotraž, każ hižo nadrobniſcho pižachny, žo Joſefa Banerez mjenuje, wſchelake paduſchſtwa ſkuczi a žiwoj ſamjenty ſmjertny nawěſchcź do Kamjenſkeho dźenika ſtajicź da, ſo ju njebychu dale pſchesczěhali, je każ je žo někto ſwěſczilo, hiſchcze dalſche pſchelepane jebanſtwa ſkuczi. Taż je we oktobru w katolſkej ſotrowni w Drježdżanach bydlika a pſchi tutej ſkładnoſczi wjcelake wupokaſy, na mjeno tſjoch ſotrow wuſtajene, kradnyka. Sso ja jenu ſ tuthych ſotrow wudawajo, je potom ſcbi w Mügelmu pola Lipſka ſchtyri ſkuſtſowe ſhornarje w hódnoſczi 1050 hr, a w Plawnu cžerny kožuch, 540 hr. hódny, wujebaka. 28. dezembra wotnaja ſebi w hotelu w pilecze jako wothladarka Hedwig Hartwigez ſtwu, wudawajo, ſo dyrbi na lékarjowy pſchikaz ſtarſchu łuženi wothladacź. Pinczníka w hotelu ſjeba wo 10 hr. a hotel wo wudawki ſa bydlenje a jěſeſ. Hacž dotal hiſchcze jn ſajeli njejſu.

* **Se Zwikawy.** (Mordarſki pospyt na pſchirodnym narje.) Sſiwójbna ſwada bě ſ pſchicžinu, ſo 23 létny ſamkař Erich Niemann ża ſwojeho pſchirodneho nana Franza Rotha we Wilſowje pola Zwikawy ſwójzy ſ revolera wuſtrěli a jeho cžeżko rani. Rothej ża poradźi poliziju na pomoż ſawołacź, kotraż Niemanna ſaja, Rotha pak do khorownje bowjeſe.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſje łobotu:** Pomróczene, ale niż hiſchcze pſchesyhma. W Schwedſkej a Ruſkej ſyhma dale tjehéka.

W Khoczebuſkich a druhich delnjołużiſkich łukelnjach je žo ſ 20. januarej 30 000 dźełaczerjam dźěło wupowěſchżiło. Němſki dźełowy miniſter je dźełodawarjow a dźełaczerjow ſ jednanju 14. januara do Barlina ſtajał.

*

Cžerjóda ruſtich wojakow je w nozy žo pſches Dnjeſtrowy wuliw pſchewjeſła a ſ maſchinſtimi ſtrělbami a ruczżnymi granatami rumunſku namjetnu ſtražu nadpadła. Pſchi tym Ruſow kanonſki cžołm podpjerowaſche, kotryż krajinu wobžwěłowaſche. Po tutym wojowanju Ruſow cžełnychu. Jeneho rumunſkeho wojaka žu morili.

*

Amerikanſki preſident Coolidge je kongreż namołwił, ſo by 5 miljonow dollarow ſ nakupjenju lětadłow a lětadłoweje potrjeby pſchiſłował.

Započatk 15. 1. 1927

Inventurske wupředawanje

Započatk 15. 1. 1927

Wjele tworow w płaćiznach jara znižene!

Myjne garnitury 5-dźěl., wulka škla běła **4,25**	Kuchinske garnitury 22 dźělb. **9,75**	Kofejowe horncy z pisanej kromu 4 štuk . . . . **95 pj.**	Piwowe škleńcy pisane . 6 štuk **75 pj.**
Blidne servicy ze złotej kromu abo z różičk. wudobjene **19,50**	Kofejowe servicy 9 dźělb., z pisanej kromu **3,90**	Nócne horncy běłe . . . . . **75 pj.**	Piwowe bóńcki ze złotej kromu 6 štuk **95 pj.**
Myjne šklě pisane, abo karan wulki **1,50**	Kofejowy service 5 dźělb., z pisanej kromu **1,90**	Talerje pisane 1/2 dwanatka . . **60 pj.**	Porcelinowe talerje ze złotej kromu kus **35 pj.**

Wšě wěcy za hospodarſtwo jara tunjo!

Centralny kupny dom

w Budyšinje

na Kěžorskej drózy čo. 14

Łožowe šaty jara tunjo! K. Erler, na Žitnych wikach 11

Srěnjołětneho

konja

za ratafstwo, na pręče tež z wozom, ma tunjo na pręd.

H. Prietz w Manjowje

pola Dolnjeho Wujezda.

Cychl 1 nawobleczeaj ze 2 hłowakom. 7.— hr. **bělosmuhate nawobleczenja, damasty, kóper, barchent** m 60 pj, **ruby na blica, twjelki trjenja a ruby na hoſć. blida**

J. Erler w Budyšinje

rózk Krónpryncowcho mosta.

Maš-li lubo swoju wótčinu

dariš swojemu bližšemu

serbsku knihu

Tajke maš we wulkim wubjerku

w Serbskej knihańni w Serbskim Domje w Budyšinje.

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Wšč wobuća też **topic drjewjane a mlowe trije**

poskića tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Plećene meble

kajkostne dźěło w kóždym wuwjedźenju

dźěćace wozyčki

po wšěch płaćiznach

plećene twory

za dom, industriju a ratafstwo kupuječe najlépje we wosebitem wobkhodże

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 3 při dźiwadle.

Žony! -|- Žony!

Wupłókowuce aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelšikowa khołowčki podłožki, štalčiki za prědki, štalčiki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitatny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šulskimi wrotami 9.

Serbske kŕćeńske lisćiki

Serbska knihańnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Möhnec hosćenc w Khelnje

Dźensa pjatk a sćěhowace dny

kózło-piwowy swjedźeń

najlěpše ćopte kołbaski, pampuchi
khrěn darmo!

Přećelnje přeprošujetaj
Jurij Möhn a mandźelska.

Hosćenc w Nowej Wjescy pola Workleć

Sobotu, 15., njedźelu, 16.,
a póndźelu, 17. januara

kózło-piwowy swjedźeń

Přećelnje přeprošujetaj
Josef Geissler a mandźelska.

Mörbec hosćenc w Minakale

Wot soboty, 15. hač do póndźele 17. jan.

kózło-piwo toči

najlěpše ćopte kołbaski, pječene kołbasy z kisłym kałom

„pampuch!" „khrěn darmo"

Jazzband-zabawa!

Přećelnje přeprošujetaj
A. Mörbe a Kalich.

Česćenym wobydlerstwu z Budyšina a wokoliny dawam k wědźenju, zo sym z dźensnišim dnjom při Mjasow. jětkach nimo mojeho mjasoweho a kołbasoweho wobkhoda

snědarnju wotewrił

a poskićam wšědnje znatu **klsalu pječeń**, kaž tež jara dobry **guław beefsteak.**

Dale **mjaso, přewjerćene mjaso, wlósku kołbasu**, salami-kołbasu, **pólsku-, libłu-, kołbołkowu-**, dobru- a jazykowu kołbasu, **sušene mjaso a zakulene pleca.**

Wo dobroćiwu podpjeru prosy

Curt Kaiser w Budyšinje
konjacy dróč

Walter Rinnelt

wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě wlosowe dźěła

Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wottihanje po waśnju bubiskim a pazłokam (Bubi und Bagenköpfe).

Připrawjenje towarstwow a *dźiwadłowych, njewjesćinskich* kaž tež kwasnych frizurow.

Najspěšnišo a porjadne pealuženje

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone".

Wikowańja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornćerskej hasy 10

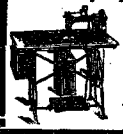

jězdne kola
šijac. mašiny
šim. mašiny
gramofony
a platenki

Wěcy wustojna wuporjedźerjenja

Lebertran za skót ⊙ **wapno k picowanju**
sól za skót ⊙ **mlokowy a wužitkny próch**
přežalnicowy próch (Drusenpulver), próch ke kormjenju swinjow, srědki přećiwo njerodźe
swěčki za woły, kołmaz, wolij
za centrifugi, mašinske wolije

Přećiwo skótnym khorosćam:

drjewowy kołmaz, formalin, kreolin
draslićity seličnik (Chlorkalk)
poskića

Drogerie Strauch Kolde Bautzen

August Herzog

naturski hojer w Čornowje, stacija Wujezd

Znutřkowne a zwonkowne khorosće, lěkowanje ranow, wuwinjenje stawow přehnuće (škody)

Rěčne hodźiny dop. wot 8—10 hodź., tež njedźelu. Rěču serbsku!

Njewróćiwnje hač do kónc januara
traje naše

dospolne wupředawanje

dla předanja wobkhoda.

Maće hišće składnosć, wjele niže płaćizny

Mužace wobleki
pacholace wobleki
konfirmandske wobleki
hólćace wobleki
mužace mantle
pacholaće mantle
gumijowe mantle

žonjace wobleki
žonjace bluzy
žonjace kostumy
žonjace suknje
žonjace mantle
žonjace njepřemokawe kabaty
dźěćace nawoblečenja

kupować.

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. w Budyšinje při Mjasowych jětkach 5

Wyskanje dla tunjosće!

Naše

inventurske wupředawanje

poskića wulki wubjerk
směšnje tunich
poskićenjow.

Wopyt so wuplaći.

Welsec knupny dom w Kulowje.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Předźenak

Protyka za Serbow

1927

Na předań w Serbskej knihańi w Budyšinje

Swojemu česćenemu woteběrarstwu poskićam jutře sobotu w swojich sněd. rumnosćach wosebje

najl. ćopte kołbaski z khrěnom a najlěpši połćik.

Paul Zieschang

mějićel **Kurt Zieschang**
w Budyšinje na Žitnych wikach 22

Jenož hač do 21. januara!

Inventurske wupředawanje

Čas nimoměrnych tunich płaćiznow.

Zo městno za nowe nałětnje wěcy dostanu, su płaćizny **dźěl wuwzaća zniżene.** Přeswědčće so sami, kak směšnje tunjo znate

Kristeller-črije

kupować móžeće

Kristeller

wjedny wobućowy dom
w Budyšinje jenož na Bohatej hasy 29

Sokołski spěwnik

je wušoł. Njech sebi jón kóždy Serb kupi, płaći jenož 50 pj. Na předań w Serbskej knihańi w Budyšinje

Zjawny dźak!

Wróćiwši so wot rowa mojeho lubowaneho mandźelskeho, našeho swaka a wuja

k. časnikarja

Michała Mikcla

wuprajamy wšěm přećelam, znatym a wjesnjanam za bohaty wopyt na pustym wjeźoru a k rowu přewodźenje, tohorunja za mnohe ertne a płasmne dopokazy, sobuželenja kaž tež za rjanu pyšnu wěncow swój

najwutrobniši dźak a horce „zapłać Bóh".

W Kukowje na dnju pohrjeba 12. wulk. róžk. 1927.

W mjenje srudnych zawostajenych
Marja Mikelowa.

Přiloha k čisłu 11

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 14. januara 1927

Poswjećenje noweje šule w Bukecach.

S Bukez šo nam pische:

Sobotu, 8. jan. 1927 poswjeći šo nascha nowa schula. Historiski dźeń sa naschu schulsku wošadu. Wjele dźela bęchu dokónčene, runmosće nasrjeńscho wulyschene a wurjadźene, so bęšche lóšeń je wobhladowacz a wobdźiwacz. Bukezańska schulska wošada je woprawdźity ńutk w myśli Jana Hendricha Pestalozzija, ńutk luboscze a spomoženja sa dźeći wukonjala, kotryż jeje sastupjerjam sa wschó cżasy rjećej swóńći.

Hdyž šo k poswjeczenju nascheje schule hotowachmy, pscheproschachmy k tomu umnoho hosći, kótrjż w bohatej ličbje pschikhwatachu. Też wošadni, kaž posledńje 4 ńemki schulskich dźeći šo wobdźělichu, a se wschěch mocow sjholescze šo radosćej a spokojnosćej. S dypkom w 1 hodź. japocza šo zwjatocznosćej s Kerluschom: „Budź cżešej a khwalba Wjetschnemu“, kotryż dźěći a wuczerjo 4 hłósnje w ńemskej rěcži spěwachu. Knjes architekt Melzer, kotrehož ducha zjany płód nascha nowa schula je a kiž wschě dźela nawjedowasche, pschepoda po krótkich hłowach kraśny twar schulskej wošadze, so by zamy po swojim samerje wuzwikała. Knjes Reinig z Wunješka kluč pschijatelschi prostrowi jako pschedsydża schulskeho sastupjerstwa wschěch pschitomnych. Na wošezitosćej zwjatocznosće pokasujo witakhe z prěnja k hamtskemu hejtmanu dr. Kunzu a k schulskeho radu Biehwega z Lubija, tohorunja sastupjerjow wuczerskeje rady a Lubijskeho wuczerskeho towarstwa. Dale witasche k. farara Mjerwu a zyrkwinske sastupjerstwo, wschěch měšćanoslow a wjesnych sastupjerjow a ńkónčnje wschitkich pschi twarje zobudźowanych. We swojich sćežhowazych hłowach wusdźeny z prěnja wjeseze, kiž nan wschěch puta, dokelž bo dźensa botho hajene pschecza dopjelnja. Potom dźakowasche šo ministerstwu sa grědki k twarej poskiczene, Lubijskemu hamtskemu hejtmanstwu, kotrež nasche prośtwy poruczńjo dale wodźachu, kaž też schulskemu radze Biehwegej sa dobre podpjeru. Dale dźakowasche šo wschitkim wham sa swólniwje pschewsate wopory. Wošebity dźak dosta zyrkwinska wošada, kotraż je hacz botal schuli se swojimi runmosćami wupomhała. Skónčnje podźakowa šo k. Reinig hischcze knjejej Prosćej, dokelž bęšche schulskej wošadze swoju sahrodu pschedał. Bukezańsku gmejnu pak proschesche, so by nowy twar bo zwojeho sławneho schita wsała.

S rjanymi hłowami, so by była nowa schula sahrodźa, w kotrejž šo wěra, wedomosćej a dźakławosćej haji, skónči swoju derje sestajanu a na pschipokhucharjow dobry sadźěłschej cżinjaju rěcz.

Poswjeczeńsku rěcz mějesche k. schulski rada Biehweg z Lubija. Hdyž bęšche na sapoczatku woprawdźite dźělbrace ministerstwa za ludowe rosnuczeńje nad wjeselom Bukezańskeje schulskeje wošady wuprajił, roskrój we zwojich sćežhowazych hłowach, kak je wschitkim znate było, z jaśkimi wobrěžnosćemi je šo Bukezańska schula hacz botal bědźiła měła, kak je schulske dźěło, haj šamo strowosć dźěći na tom schkodowacz mohła. S nowej schulu nowe a lěpsche wobstejnosće nastanu, wobstejnosće, kotrež šo sahadam a zadanjam najšławnischeho paedagogi Jana Hendrika Pestalozzija, kotrež stoletny jubilejny dźeń na dniu 17. makeho rózka 1927 zwjeczimy, zbliža. Tohodla složowasche knjes schulski rada zwoju rěcz na mysle, kotrež šo we Pestalozzijowych pismach namakaju, jako wěrna luboscz k blizschenu, k wótczinje a woprawdźita nabožnosć. Duch Pestalozzija njech knježi w runmosćach noweje schule, so by šo strowy a cjerstwy dorost wocżahnył. W tutej myślі pschepoda kluč wuczerstwu.

Knjes schulski nawjedowar Lodnt pschewsa kluč we mjenje wuczerstwa a dźěći a rostoži, kak šo wuczerjo a dźěći wjesela a kak šo z wutrobu dźakuja, so zu słónčnje cżaš dospěłe, so šo wobezežne wobstejnosće wotstronja. Sa kraśny twar, kotryż nam ličbu runmosćow powjetschi a strowotne wobstejnosće sćipschi, dźakowasche šo z prěnja wschěm wyschnosćam, wosebje pak schulskej wošadze a jeje sastupjerstwu, mjes nimi wschěmi na prěnim městnje knjejej Reinigej, kotryż ani próży a cżasa lutował njeje, so by twar noweje schule pschewjedł. Jeho mjeno budźe we wschěch cżasach, hdyž šo wo naschej nowej schuli rěcži, khwalobnje mjenowane. Tohorunja je šo też sabłužbny sćejnik knjes najeńk Petermann z Rodeza wschitke zobudźowarje schulskeho sastupjerstwa a wubjerka. W luboscźi k młodźinje a w sajimje sa schulu njejšu šo bojeli woporow nic małych, hačrunje cżežke cżasy a dawki naš tyscha. A kaž sta schulscich wošadow runje w tutom cżasu wjele mozow a grědkow na wotcżehnjenje luda nałožuja a nowe, wobšěrne a derje wuhotowane warjacje pschinjesu, tak je też nascha wošada dosć rosumjenja sa nadawki schulstwa měła a nam twarjenje stajiła, kotrež niz jenoż we luboscźi we ńtowach, ale w ńtutkach a woporach rěcži.

Poswjeczena schula runa pak šo hischcze cżełu hjes ducha. Na wucżerjach sałeji nětko, praweho ducha nuts sattwarjeć. Dom ma być schula, to je tempł wucżenja a wocżehnjenja. Wschо wocżehnjenje a roswucżenje ma šo po saładach stacź. Jenoż ńtrótka dótkuj šo schulscli nawjedowar paedagogiscich saładow, kotrychž ma šo dźěcać. Wone ma być pschirodne a humane a maju k roswiciu wschěch cżłowjeschich mozow a khmanosćow służeć. Dokelž je nadawk schule tak wuzoki, njemóže jón schula zama wuwjesć a trjeba podpjery starschiskeho domu. Runje starschiscli dom ma być městno, hdjež šo w prawej njeběcźnej luboscźi wocżehnjenje dźěći sapocżina, hdjež šo słodna myśl, dźakawosć, pilnosć, wěra, luboscź, wutroba a nježna wutrobna myśl pěstuje. Tohodla dyrbi starschiscli dom se schulu jedi ruku sawdacz k cżežkenu wocżehnjenjskemu ńtutkej. Dźěći pak dyrbje k pilnosću, poćtiwosnosću a dobrym pěknym sadźerżenjom jeho schulskej wošadze dźakowacz za kraśnu hodownu wobradu. K ńemskej rěcži pschisłamkny šo serbśka, w kotrejž schulscli nawjedowar wuwjedze, so maju nowe runmosće runje tak serbscim kaž ńemscim sameram służiéć. Na złotowa sćežhowaschiej dwoj wótczinskej spěwaj, jedyn w ńemskej a tamny w serbskej rěcži.

W mjenje Bukezańskeje gyrkwinskeje wošadny wutrapi nasch wošadny knjes farar najwutrobnischo zbožnopschecza a pschepoda kraśny wobras swot Uhdy: „Dajcze dźěcatkam ke mni pschińcź“ prosćo, so njeby nasch Sbóžnik jenoż we wobrasu na sćežnje městno namakał, ale jako najwyschschi a najpschikładnischi wucżer też we wucżbje a wutrobach.

Knjes wucżer Herrmann rěcżeschе w mjenje Lubijskeho wucżerskeho towarstwa, wucżerskeho wubjerka a wucżerskeje rady a pschejescheše, so by schula bła wošadze městno kultury, dźěcżom sahrodźa za žiwjenje a wucżerjam městno wjeselokeho a złożownoho sćutkowanja. Knjes wjesnjanosta Swahr pschewsa nowy twar do gmejnskeho a sjawneho schita a pschejescheše, so by najwyschschi jón sakhował psched wohnjom a njewjedrom.

Nětt sanjeżechu wucżerjo 4 hłósny spěw „Lasst freudig fromme Lieder schallen“, a jedyn schulski hólz pschednjeże pěsań: Nowa schula. Na kónzu podźakowa šo hischcze knjes Reinig sa wschě pschecza, a namokwescże, so bychu žebi nětko też wschitzy nowu poswjeczenu schulu wobhladali. Jako běchmy zhromadnje dźakny Kerluschi „Njech Bohu dźakuje“ wuspěwali, sastupichmy nuts a pschekhodźowachmy šo po dwórach, skhodach a sjtwach. We wschěch wocżach pak bo sjholescze hodownе wjeseze, najbóle we wocżach naschich dźěći. Wjeselna sabawa w Stangez hoscenzu, na kotrejž k. wucżer Hobijan we stawisnje starеje schule pschednoschowaschе, pjatnjanknny šo poswjeżdżeńskim sturkej.

Cykrwinske powěsće.

S Budyschina.

W Michalskej zyrkwi 2. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. ńemska spowědna wuczba z Bozim wotkasanjom (duch. Tyscher), dop. w 9 hodź. ńemska a ¼11 hodź. serbska Boża słužba (farar se šł. Rjeda).

Semrěli: 4. l. Hildegard, Maga Albina Krafta, hólacerja na żeleźnizy w Tšelanach bjowka, 1 dźeń. — 8. l. Elfrieda Hedwig Bergelez, fabrikarka w Hrubjelcżizach, 20 lět.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyschinie na Rózowej hasy 31.

Njedźelu pop. w 4 hodź. je mišijónski pschednoschk se swótkowobrasami sa dźěći; knjes mišijonar Krjeczmar; wjecor ⅛8 hodź. žiwětnowobrasowy pschednoschk sa kóždeho; „S dźěła mjes Konde-cżornuchami a jich žuśodami“ w narańscej Afriży. Schtwórtk wjecżor we 8 hodź. biblišła hodźina.

Knjes shromadźenstwowy radhladar Zimmermann sće je biblišłe hodźiny njedźelu pop. ¼4 hodź. w Njeswačzidle, i schtwórtk w Budyschinje a pjatk w Hornjej Hórzy.

Knjes shromadźenstwowy wothkładar Kschižan sméje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblišłu hodźinu w Bělej Horje, njedźelu wjecżor ⅛8 hodź. na Zidowje, pónjedźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Hornjej Wjasowizy, srjedu ⅛8 hodź. w Trjebjenzach, schtwórtk we Suborniczzy a pjatk w Tuczjach.

S Budestez.

2. njedź. po Tśoch kralach sméje farar Bójz rano we 8 hodź. ńemsku spowědź, dop. w 9 hodź. ńemske a ¼11 hodź. serbske předowanje. Pop. w 2 hodź. je kemschenje sa dźěći.

S Dučzinu:

2. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. ńemska Boża słužba, pop. ½3 hodź. towarstwo knjeżnow na farje.

S Khwaczicz.

2. njedź. po Tśoch kralach dop. ½9 hodź. ńemske a w 10 hodź. serbske kemschenje, ¾12 hodź. dźěcźikemschenje.

Póndźelu wjecżor we 8 hodź. sméje k. Kschižan z Wikeje Hory biblišłu hodźinu we Wulkodubrawskej schuli.

Pokhowany bu 9. januara morwonarodźeny mandź. ńtutk Maga Pawola Hadama, porzlinowcho rjerzerja we Wulkej Dubrawje.

S Klukscha.

2. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź z Bożim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. ńemske kemschenje.

S Kotez.

2. njedź. po Tśoch kralach je dop. w 9 hodź. ńemska předowanje a ¼11 hodź. ńemske kemschenje sa dźěći.

S Lupoje.

2. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba a ¼11 hodź. dźěcźikemschenje.

S Malschez.

2. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. ńemske kemschenje. Wjecżor w 7 hodź. sjednoczenje młodźiny w farje (twórtkowobrasy).

Wutoru ⅓3 hodź. žónske towarstwo na farje.

Schtwórtk ⅞8 hodź. serbska biblišła hodźina w farje.

S Minakala.

2. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. ńemske kemschenje.

Wutoru pop. w 3 hodź. we Lomišu pola Wakerej serbska nutrnosć a spowědź.

S Rosarsiz.

2. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba a po tutej serbska spowědź. Pop. w 2 hodź. towarstwo młodych hólzow, wjecżor we 8 hodź. we Wósborku film: „Rěcżaze ruzy“ (Sprechende Hände), pop. we 3 hodź. w Lubiju hodowna zjednaczonosć sa młode hólzy, schtwórtk, 20. januara, pop. ½3 hodź. ńemska nutrnosć na farje.

S Rjeśwaczidla.

2. njedź. po Tśoch kralach we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. ńemska Boża słužba. — W 2 hodź. kemschenje sa dźěći. — W 2 hodź. zhromadźenje młodych hólzow, w 3 hodź. młodych hólzow na farje. — Pop. ¼4 hodź. biblišła hodźina w pacźelskej sjuwje (k. zhrom. zhłabowar Zimmermann z města).

Sćrjedu w ⅓3 hodź. pogjedźenje žónskeho towarstwa pola Klanez.

S Porschlz.

2. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ¼11 hodź. serbske dźěcźikemschenje, pop. ½2 hodź. ńemske dźěcźikemschenje sa młódsche dźěći, ⅓3 hodź. kichejez. tow. młodych hólzow pola wobsadnieje Sotry, wjecżor we 8 hodź. ev. luth. schulske towarstwo w Nowych Porschizach (pschednoschk knjesa wyscz. wucżerja Hamscha; potrachowanje: „Kak je Bóh naschich serbskich wótzow wjedł, so bo ke schescźijanstwu pschiwobroczichu“).

Sćrjedu, wjecżor ⅞8 hodź. ńemska bibl. hodź. we Boschańskej schuli.

S Nalez.

2. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. ńemske kemschenje. —

Pokhowana bu 11. 1. Lena Mjelowa rodź. Nokez, wumjenkarka w Nalezach, 75 l. 9 dn. stara.

S Nychwalda.

2. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. ńemske a ¼11 hodź. serbske kemschenje.

Ze Sstkopoho

2. njedź. po Tśoch kralach serbska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., serbska Boża słužba ½10 h. ńemska ¼12 hodź. — Sbórka za synodalnu diakoniju we Hornjej Luźizy. — Sćrjedu Kerluschi so spěwa za Madlenu swudowjenu Habrinkowu w Brěsowzy a za Mateja Nowotnika w Lišku.

Semrěli: Matej Nowotnik (Feyerlag), wumjenkar w Lišku, stary 92 l. 11 m. a 28 dn.

S Wóßlinka.

2. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. ńemske kemschenje. Sbórka. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

Njeje zcyła žaneje kruteje zymy wjacy!

Cżaš, w kotrymž smy nětkole žiwi, to rěka tydźenje wot hód hacź do sapocżatka pośledńeje tśeśiny januara, dyrbi w pschereśe, w dolhich letach wobliczenym, najsymnischi zyleho léta być. W běhu tutych schtyrjoch njedźeli je temperatura hewak w saùdźenych létstotkach swjetscha najniżscha bya, tak so móże šo runje temperatura tutych tydźeni jako měridło sa charakter symy wuzjeć. Ale hdyž chcemy nětcźischе wjedro pschirunacź i dobytym pschereśkom se saùdźenych létstotkow, dyrbimy rjec, so je wone wjele cźopliscze hacź botalny pschereśt. W srjedźnej Europe bě létża we prěnim tydźenju januara wjedro wo jnajmjenscha 5 stopnjow pschecźopłe, na nětkotrych dnjach zamo wo 7,5 stopnja

pórnjo pischeršćej. A hdyž tež lětha tak extremnje chodźe hnuj měli njejsmy taj 1925 na Sylwesterskim dnju, hóźej w Barlinje 14 stopnjow cźopkoty měrjachu, tak běšche wjedro wokoło Nowoho Lěta loni zyle podobne lětuschemu. Szyka je w poślednim lětdźesatku wokoło Nowoho Lěta swjetscha jara mike wjedro było, mjes tym so w prénim lětdźesatku tuteho lětstotka schódźej lět sa hobu porjadowje syma a źnjeh naš do nowoho Lěta wjedźechtej. Krutu a trajazu symu mějachmy pośledni króć wot źrjedź januara hacź do źrjedź februara 1922; hewak pak běšche syma tež w tutym lěcze dołcź mika. Hdyž potajtim na wjedro w znadź wjazy hacź 10 sandźenych symach hladamy, potom dyrbi so prajschaumy: njeje dha zjuła žaneje woprawdźe kruteje symy wjazy? Je so klima pola naš zyle pscheměniło? Hdyž chcemy na tuto prašcenje wotmołwiś, dyrbimy dalóko wróćo hicź do sandźenoseje, kotraž dyrbi nam prajiś, kajke je prjedy wjedro było. Mékat spuschćowne powěsće mamy pak hakle wot cźasa wunamakanja barometra a thermometra. Najstarsche spuschćowne powěsće mamy tak tež hakle z lońa 17. lětstotka. Počahnja so na některe europiske hłowne města kaž Paris, Pětrohród a Barlin. Wšo naunakaju so w kronikach wjele starsche powěsće wo wjedrje, tola hodźi so z nimi jenoź mało sapocześ, dokelž nam jenoź wo pschirodźinskich zjewach sdźěla. Tak stoji w nich na pśch., so hody fijakli kśěźanych abo so zjwjatki hischcze źněhi stopu wyšoku na polach ležesche. Tajke sdźělenki maju wšo jenoź sajšo wědomostnje hódnosće.

Schto je po prawom kruta syma? To je tajka, kotraž se źiwotej temperaturu doschło pod normalnej symu leži. (Normalna syma je ta, kotrejež temperatura so je pschereźa prawje wjele symow wobhlada.) Tola dyrbi so wosdźěl cźinicz mjes krutej a symnej symu; jako symna syma pobhladuje so ta, kotrejež źrjedźna temperatura, hdyž tež jenoź mało pod dołholetnym pschereźku leži. Tajke symy pak njejsmy nicźo wobzelite, hdyž su w poślednich 25 lětach mike symy jara w pschewasy byle. Sajka jewja so mike a symne symy rady we stupjnach. Poślednju stupjn symnych symow mějachmy wot 1885 hacź do 1889. Dźewjeć symnych symow sa sobu bě wot 1807 hacź do 1816. Spomnjenja hódne pak je, so so tak wulke stupjny wot dobrych 100 lět sem wjazy stale njejsu, mjes tym so znuj wjazy milych symow sa sobu tež w poślednich lětstotkach cźasćišo měli.

Nadpadnischi pak je tutón sjew hischcze, hdyž jara krute symy, kotrejž běchu we pschereźku wjazy hacź 4 stopy pschesymne, žane sa sebje wobtrjebujenty. Tu hnydom nadpadnje, so skoro 100 lět dołho žanu krutu symu wjazy měli njejsmy. Poślednja běšche wot 1837/38 se 4,6 stopnjemi

Předźenk

je lětha swoju protyku jednemu z najswěrnischich a najpobožnischich Serbow wěnował, kiž běšche woprawdźe heros — abo hordźina — naschcho ludu — Janej Kilianej. Tutón je w Kotzach a we Wukrancźanach jako faraŕ skutkował, prjedy hacź je do Ameriki wucźahnył. — Jeho ŕerluschcze a modlitwy a předowanja su šawěsće Swjatoteho Ducha! Nischcedźenak je z wulkej próju smóžnik, so je jeho wobras do protyki podał! — Nadźy by někto wědźał, hacź ho jeho protyka k Kilianowym wobraiom we wschitkich žerbskich domach Kotecźanskeje, Wukrancźanskeje a Krjebjanskeje wobsadу namaka. — Njeby to najwjetscha njeswěra bnka, hdyž tomu tak było njeby? Schto chcył do njeswěrnych wnukow žiuschcej? — Schtóž potajtim hischcze protyku w tutych wosźedach nima, njech so tola hnydom na knjeza Janaka wobrocźi a so za wótzom Janom Kilianom woprascha.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 14. wulkeho róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,212	100 pólsk. markow	—
jendźelski pun.	20,438	100 čěskosł. krónow	12,47
100 šwaic. frankow	81,17	100 franc. frankow	16,735

Berlinska bursa sapiša wcźera sajšo dźeń jara wožarjeneho wobchada. Kursy efektow postupowachu. Dokelž pjenježy žadne njejšu a dań šćerje špaduje, rozšładuja so kupzy sa dołhimi liseńjami, so derje danjazymi. Tehodla tych kursy tehorunja horje bija.

Produktowe witi běchu wcźera tehorunja wožiwjene. Płaćiśiny pschenicy, roži a jećmjenja bijachu horje. Kupzy so hischcze žylnischeho kupowanja zdalowachu. Tehodła wobrot poměrnje žnadny wosta. Pschenica a nałymšli jećmjeń dobuschćitaj po 10 pj., rožka a nałetny jećmjeń pak po 5 pj. Wcźera płaćejesche zentnaŕ

w Lubiju:
pschenicy 12,40—13,20 hr., rožki 11,60 hr.
hacź 12,40 hr., nałetnjeho jećmjenja 10,80
hacź 12,60 hr., wowsa 8,50—9,10 šł. hr.,

w Berlinje:
pschenicy 13,30—13,50 hr., rožki 12,20 hr.
hacź 12,45 hr., nałetnjeho jećmjenja hr.
10,90—12,30 hr., nałymšleho jećmjenja
9,70—10,35 hr., wowsa 8,90—9,40 šł. hr.,

w terminjowym witowanju:
za měrz: pschenicy 14,90—14,35 hr., rožki
13,20—13,07½ hr.
za meju: pschenicy 14,10—14,07½ hr. a
rožki 13,05—12,97½ hr., wowsa pak
10,27½ hr.,
za julij: pschenicy 14,15 hr., rožki 12,65
hacź 12,57½ hriwnow.

Witi schtwórtk w Kamjenzu.

Zybła 10—15 pj., seleny kał 25 pj., róžiškaty 50 pj. a kwětkaty 30—80 pj., wirsingowy 15—20 pj., cźerwjeny 10—12 pj., běły 8 pj., jabluka 15—35 pj., worjechi 60—75 pj., jěcźna koboda (Spinat) 35 pj.

Witi schtwórtk w Lubiju.

Butra 0,90—1,10 hr., jeja 16—20 pj., twaroh 25 pj., huńy 1,10—1,30 hr., kólerapa 8 pj., běły kał 10 pj., seleny 30 pj., cźerwjeny 12 pj., wótki 20 pj., kwětkaty 40—60 pj., róžiškaty 55 pj., morchej 20 pj., jěcźna koboda 40 pj., zybła 12 pj., retchej 15 pj., cźerwjena rěpa 15 pj., selerij 30 pj., jabłuka 7—20 pj., lany wotlij 1,80 hr.

Witi wcźera schtwórtk w Chorczejzu.

Jabłuka 25—20 pj., wótske worjechi 60 pj., seleny kał 15 pj., róžiškaty 30—35 pj.

Witi schtwórtk w Khorczebuzu.

Butra 1,700—1,80 hr., jeja 17—19 pj., twaroh 30 pj., howjaze mjaso 0,90—1,30 hr., cźelace 1,10—1,30 hr., klopjaze 1,10—1,30 hr., zwinjaze 1,20—1,40 hr., šwjra płeczina (Schinken)) 1,70—2,10 hr., šuschony połcź 1,40—1,60 hr., schmalz 1,30—1,40 hr., lany wotlij 1,40 hacź 1,500 hr., liny 1,70 hr., schcźuki 1 hr., karpy 1,20 hr., młode holize 0,80—1 hr., kury 2,50—4 hr., thapony 3—3,50 hr., huńy 0,90—1 hr., kacźki 1,50—1,60 hr. a horniši 0,70—2,50 hr., jajazy 7,50—10,50 hr., karnikle 1,60—2,50 hr., morchej 10—15 pj., jěcźna koboda 40 pj., kwětkaty kał 50—80 pj., cźerwjeny 15 pj., běły 12 pj., zybła 10—15 pj., běrny zentnaŕ 5,50 hr., jabłuka 20—25 pj., kruschwy 30 pj.

Stótne witi wcźera schtwórtk w Khorczebuzu.

Pschihnali běchu 19 (poślednji hermank 16) wołow, 4 (7) bykow, 125 (195) krowow, 39 (70) prósonikow, 20 (20) cźelatow, 210 (190) koni a 13 (10) srjebzow. Skót bě w pschereźku rjane, z witowanjom pak klazejsche.

Na zwinjaze witi tam běchu pschihnjeseli 855 prošatow a 240 běhatow. Te płaćejachu:

běhatoh:	
mate	28—50 hr.
śrjenje	50—75 hr.
wulke	75—100 hr.
prošata:	
male	12—16 hr.
śrjenje	16—22 hr.
wulke	22—28 hr.

Sudnišzy na pschehładźowanje

sobotu, 15. wulkeho róžka 1927:

w Hródku na Wojerowskej broh 1½12 hodź.: sdyhki krowow z jeneho konkursa a klamaŕska nadoba a klamowe wuhotowanje,

w pschipołdnju w 12 hodź.: wertiko, sofa, schpihel a kuchinski bušej, bowowy kanor, cźažnik, blido a loźi, 4 stoły, schafy, šudobja a žonjaze drasta.:

w dopołdnja w 11 hodź. w finanznym hamcze: běrnytofcźat, lodowy kanor, klawěr, koło, 400 blescheow wina, šudźik paleńza, zigarety a wschelake druhe wěcy,

w dopołdnja w 11 hodź. na Wojerowskej broh 9: pischański stroj, pišańske blido, sofa, lehański stol, klamowe wuhotowanje, wuhlowej wosaj, koschle 6 buzentow trjenjow, 3 kožaze poćzehnjenja, klamaŕske krowy, zigary, tapety a žonjaze wobucźa atd.

Pschihłašujcź pytaja:

Dźowku, Lorenz w Jěžowje 25.
Holzn do domu, Tawtowej konditornja w Hródku.
Skalarjow na plesrnaki, Warschat a Michałk w Radšazu.
Tocźerjo, Rětzel w Hródku, Hórska haja 5.
Hornjecźerskeho wucźobnika, Fischer w Hušwy, Stwinšću, knježi dwór w Drožditzu.

Wojjewjenje.

Na źrjedź, 19. 1., dop. 1/10 hodź. postajene dyrbjenje pschedawanje Mäßlingez mlynskeje leźownosće we Hornjej Hórazu je šud wotpowědźił.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witi djenża dop. ¾11 hodź.: Witi su hischcze mało wuwite.

¾12 hodź.: Witi su nješchto měrnische. Płaćiśiny chodźa popuschćowacz.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zita a wolijowe symje po tunl abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	13. 1.	12. 1.		13. 1.	12. 1.
Pšeńca	266-270	264-267	buny	21-21,50	21-22,00
rožka	244-249	243 248	woka	22-24,00	22-24,00
nal. jećmjeń	218-246	217-245	módre łupiny	14-14,75	14-14,50
nas. jećmjeń	194-207	192 205	žołte łupiny	15-15,60	14-15,00
wowsa	178-188	178-188	zeradella	25-27,50	21-26,00
kukurica	186-188	186-188	rapa, wosušk.	16,50	16,50
pšeńč. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
ržana muka	34-36,00	34-36,75	poch. melasa	—	—
pó wotruby	13,50	13,25	běrnj. krušk	28-28,70	28-29,00
žrane „	13,50	13,50	syno, 50 kg	2,75-3,35	2,75-3,35
rapa	—	—	ržana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,40	1,00-1,30
brěch	31-32,00	31-33,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pieluški	21-22,50	20-22,00	ječna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płaćizny różneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

13. januara.

8 wóz., — byk., 11 kruw. a — jałoje., 690 ćelat., 55 wowcow, 381 swinj

Płaćizny za

ćelata: 1. 78—80, 2. 70—75, 3. 60—66;
wowcy: 2. 59—61, 3. 52—58, 4. 40—51;
swinje: (přez 300 pt.) 74—75, 2. (200—300) 72—73, 3. (200—240) 70—71, 4. (160—200) 65—69;
rancy: 60—66.

jelšija pod nicźu. Najkrucźišcha symna pak wot lěta 1719 sem bě w lěcze 1829/30 se 6,4 stopnjemi symy w pschereźku. Krute symy běchu tež te w lětach 1822/23; 1812/13 (Napoleon w Ruskej) a 1804/05; 1798/99 (5,3 stopnjow); 1799/1800. 4 stopnje pod nicźu mějachu dale symy 1794/95, 1788/89, 1783/84 a 1739/40.

Kaž je widźeć, je z tutych 11 najkrucźišchich symow 10 do pol lětstotka mjes 1784 a 1838 padnyło. We pol lětstotku, kotrež tutej dobje je 10 jara krutnymi symami pschesthadźesche, njeje runje kaž w poślednich 90 lětach (1838 hacź 1927) žaneje woprawdźe kruteje symy było. Nichtó njemóže prajiś, hdy sajšo zas kajke krute symy dostanjemy, kaž je naschi dźěduju a nasche prawowki dožiwichu. Hacź je tu wo woprawdźite trajaze pschemjenjenje podnjebja (klima) jedna abo jenoź wo nacźasne wotmenjenje, schtoż by to z wěstosću rjec mohł. Wěsće jenoź je, so skoro 100 lět dołho žanu woprawdźe krutu symu wjazy měli njejsmy.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. (Kedźbu!) „Nadźija“ spěwa dźensa pjatk wjećor w „Kat. tow.“. Knježny 1/2 9 hodź., muzscy w 9 hodź. **Přińdźće pak wšitcy a z dypkom!**

Budestecy. Naše Serb. tow. „Łabin“ změje, da-li Bóh, přich. **póndźelu**, 17. wulk. róžka, wjećor z dypkom w 7 hodź. pola Rósickeo swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe k. faraŕ Cyž-Hajnćanski. 1/2 7 hodź. započnjemy spěwać. Wšitke sobustawy a hosćo, wosebje tež dźiwadłohrajerjo, dokelž budźe prěnja pruha, su přeprošeni. Knježa dowórnicy njech njezapomnja wšo naše sobustawy a hosći preprosyć. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ změje přich. **srjedu**, 19. t. m., wjećor we 8 hodź. a spěwanje. Spěwarjo a spěwarki so prošа, zo bychu wěsće přišłe. Wot wopyta spěwnych hodźin wotwisuje, hdy **mózemy** w Bukecach wustupić. Dirigent.

Bukecy. „Radosć.“ Předsydstwo a dowórnicy maju přich. njedźelu (16. I.) pop. 1/2 3 hodź. krótke posedźenje. Předsyda.

Bukecy. Naše „Serbske narodne towaŕstwo“ změje přich. **njedźelu**, 16. wulk. róžka, pop. w 3 hodź. zhromadźiznu na wosadnej sali. Přednošk je knjez kantor Holan z Budyšinka přećelnje přilubił. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwuknje **kóždu sobotu** wjećor z dypkom we **8** hodź. Kóždy młody Serb sluša do Sokoła! Načolnik.

Delni Wujezd. „Jednota Sokoł“ wuhotuje **njedźelu**, 16. januara, swój symski swjedźeń, při kotrymž sokolske dźěći prěni raz wustupja z nowym zwučowanjom z hlebijemi (Lanze). Wšěch Serbow z blizka a daloka, kaž tež bratrowske Jednoty wutrobnje přeprošujemy. Wo bohaty wopyt so prosy. Zapoćatk z dypkom 7 hodźin. Starosta.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje njedźelu, 23. wulkeho róžka, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hościencu hłownu zhromadźiznu. Knježa dowórnicy njech to wšém sobustawam wozjewja. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo wěsće a z dypkom přińdu. — Předsydstwo a dowórnicy přińdu njedźelu, 16. t. m., wjećor 1/2 7 hodź. w Mniłonskej piwarni hromadźe. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Narańša serbska „Župa Hrodźišćo“ změje swoju lětušu hłownu zhromadźiznu přich. **njedźelu**, 16. januara, w Zendźio hościencu w Rakojdach, a to wjećor w 7 hodź. Dnjowy porjad: 1. Wólby za předsydu, pokładnika atd.; 2. rozprawa wo skutkowanju župy w minjenym lěću; 3. wšelěizny. — Po tutym porjedźe je zajimawy swětłowobrazowy přednošk „Błóta“ z 50 wobrazami. Wo prawje bohaty wopyt wšěch Serbow našeje wokoliny, hač je sobustaw našeho towaŕstwa abo nic, prosy předsydstwo.

Kulow. „Jednota Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 23. t. m., swój druhi załožonski swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a zwučowanjom. Prěnjorazny wustup sokolskich holcow a sok. dźěći. Započatk w 7 hodź. Wo bohaty wopyt so prosy.

Pančicy. Na koncercu (srjedu) „Lipy Serbskeje“ je so **čorna sukanja za mjeńšu mužsku** postawu pak zaměniła, pak z wotpohladom wzała. Štóž wo njej nješto wě, njech to podpisanemu **hnydom** wozjewi. Jurij Słodeńk.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje **sobotu** wjećor we 8 hodź. we Workleecach. **Póndźelu, 17. jan., je jara** ważna zhromadźizna dla swjedźenja a druhich naležnosćow pola br. Natuša w Khróšćecach. Winowatosć **kóždeho sobustawa je, zo wěsće přińdźe.** Načolnik

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokolinu změje přich. njedźelu pop. w 4 hodź. hłownu zhromadźiznu. Nowowólby. Tež chcemy naš załožeński swjedźeń w bliškim času woswjećić. Wšě lube sobustawy, kaž tež hosćo so wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Zwjazk serb. spěwanskich towaŕstwow. Prěnje hłowne posedźenje w lěće 1927 wotmjeje so sobotu, 15. jan., pop. z dypkom 4 hodź. w „Bělym Konju“. Nuzna je přitomnosć wšěch **dirigentow** a předsydow; spěwarjo a spěwarki, kaž tež hosćo su lubje witani! Dnjowy porjad: a) zandźenosć a naše dźěło — posledni koncert a zličowanje, b) přichodne dźěło a jutrowny koncert 20. IV. 27 „Nalěćo“ wot K. A. Kocora, hudźbne rozjasnjenje; c) rozprawy; d) nowowólby; namjety a wšelěizny. Kóždy njech sebi tola dosć časa wozmje k tutemu ważnemu posedźenju. Z bratrowskim postrowom

Bjarn. Krawc, hł. předsyda
Jurij Słodeńk, hł. dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolaŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěsće: O. Janaŕ w Budyšinje.

hom hnicź. Wyrunjeż žo na žnéży poschesżek tworiś, bża žo na tym niczo njepschemèniti. Ale dopokasane je, so je wužitk žnéha ja šiwórbu, wožebje ratarjstwo, wjetšchi bydli jeho schkoda.

Wo šymškej pizy.

Ssmy w šymšrej dobje žiwi. Woža pschiroda žo na někotre měžazy šesamka. Tak mamy wschè pizy šotej dawacź, kotreż žmy žebi w léčźnej dobje nahromadźili. Dyrbja pak nam też hacź do pschichodneho nalécźa, doniż njebudże šažo druha piza došahacź. W hródźi mjes šotom nastanje tak mjenowane jenoštronše pizowanje. Šotej bźél najlépscheje pizy wotorhnjemy, to je selena piza a paštwa. Pschi šapočatku dyrbimy wélo kbétro kedźbliwi byćź, so by wužitk nješpadowak. Tu chcemy š krótkimi žlowami wo tšjoch pizach spomnicź, kotreż žu mjes šymškimi pizami najhódnješe.

W kóždej pizy njeje jenak wjele žiwin. Tu šaleži na tym, kak je piza šložena a kak lohko je poživna. Też w drjewowym réšu je wésta žiwina, tola jenoź tak mało, so ani wo tym njeje hódnje réčźeć. Dale mamy tak mjenowane pjelnaze pizy. Tute žlušcheja jenoź k tomu, so by žo štót nagnćźił. S tajkeje pizy nima štót žaneje mozy. Mózy pothadźa jenoź wot tak mjenowanych žylnjazych pizow, to žu te pizy, w kotrychź je w małym dźélu wjele žiwin, na pšch. šorno, šchrot, žłodźišny (Malzkeime), wschelake wožuchi atd. Teź tute pizy šažo nimaju wschè jenajku hódnotu. Jene hodźa žo k młodemu škotej, kiž hischcże rošcże, druhe šažo dójkam atd. A štónčnje teź kóžde štoćžo pizu došcź derje njewužije, do réka, nam ša nju došcź wužitka njeda. To žu tak nimale hłowne wézy, kotreż dyrbimy pschi méšchenju pizy a pschi pizowanju wobkedźbowacź. Mnohi hospodarjo to ani njewobkedźbuja a pizuja je wschém, šchtoż maju, doniż njeje wšcho, nještarajmy žo wo toho, schto dawaju a komu dawaju.

S hłownej podstatu w pizy žu tši maćźišny a to tuki, bélkowiny a wuhlowe wody (Kohlenhydrat), to je schkrob a zokor. Dale žu w pizach też hischcże njerostlinše maćźišny. Kelko je tam tudy maćźišnow, po tym woblićźimy pizy, kelko žu hódne.

Na prénim méšnje mjes tutymi žiwnymi maćźišnami žu bélkowiny. Swérjataze cźélo wobsteji we wschéch žiwych dźélach š bélkowin. Bélkowiny žu wopschijate w mjašu, w myschkach (Muskeln), w koži a krewji, we tohach a we košmach. Ssamo też w kolcźach, hdźež je najwjaźy mineralnych maćźišnow, žu bélkowiny. A dokelž žo wschè tute cźašcże cźéla po cźašu strjebaju, dyrbimy je š druhimi bélkowinami narunacź, kotreż mamy jeno w pizach na bélkowinach bohatych. Tak na pšch. 10 zentnarjow cźežka krowa trjeba wschédnje ke žwojemu satkowanju ½ kilogr. bélkowina w pizy, kotruž bóstanje. Schtož jej na to wjaźy damy, hačle žłuži k naschemu wužitkej. Dokelž pak žu bélkowiny najdróžše pizowanjše maćźišny, nježdmě žo š nimi njetrjebawschi brojicź. Mamy jenoź telko pizowacź, kelko je trjeba. W tutym nastupanju žu šažo važnješe tuki a wuhlowe wody (Kohlenhydrate). Wone žłuža wožebje ke kormjenju štotu. Tuk, kotrož ma štót wschè žwojeje potrjeby, žo šažo jako tajki nabadźuje.

Chcemy-li wo jednotlivych pizach spominacź, šetkamy žo najprjedy še žuchimi pizami a štomu, kotreż tola žylu šymu pizujemy. Dawamy-li štotej wjele šdonkateje pizy, na pšch. žuschenu dźecźel a štomu, tak štót też wschè druhe pizy wjele lépje spoživa. Twjerde pizy drožbża w štocźeću w šnutšownym a tak móže jich tuttło cźim lépje dźélacź. Je nam šnate, so štót wowž wjele lépje wužije, hdyž jom je žnkanjom pizujemy, hacź tuttły. Tohodla nježdmémy dacź w šymškej dobje na šdonkatych rostlinach pobrachowacź. Najwjaźy žiwin ma žłoma nalétnich žnywom, dale hrochowa a wožebje žuschene tušcheźišny (Hülsenfrucht).

Ssyno je wélo wo wjele hódnišcha piza hacź žłoma. W nim žu wschè druhiny lohkopoživnych maćźišnow. Wélo wjele na tym šaleži, ł kajkeje tuttły žłoma je. Ssyno a wožebje wotawa š tajkich tuttow, kotreż móžemy we šymje šawodnicź, je wjele wjaźy winojte, hacź žyno je hubjenych tuttow. S druhimi žłowami prajene: Se tajkim žynom na derje hladanej tuźy móžemy dwójźy telko štotu šežiwicź, hacź je žynom na šanjerodźenej tuźy. Na tuttach mamy po móžnoscźi wschu naméšchanu trawu, to réka jenoź dobru trawu mécź. S najlépschimi trawami žamžnu hódnotu maju djecźele, šeradela, wojcźeschka (Luzerne) a podobne pizy. Je-li žuschenu djecźel jara šmoknje, šhubi na 50 progentow žwojeje hódnoty.

Dale ma też po móžnoscźi juschkojta piza w šymje wulki wušnam. Wona ma nam létnu selenu pizu abo paštwu narunacź. Kak važna tuta piza je, žmy hižo cźašto nadrobne rospišali.

Kóždy dobry hospodar drje ma też tuteje pizy doma doscź. Naschi žerbšzy hospodarjo maju répu. Druhi hospodarjo w druhich krajinach, wožebje tam, hdźež žo zokorowa répa plahuje, maju nakladowane réški (Rübenschnitzel). Też šilo š méšnami hižo maju, schtoż je mjes nami hischcże njeznaet, hacźrunjeż je jara važne.

Jadrnych abo š druhimi žłowami žylnjazych pizow je wulki wubjerk a hospodar je njeradý kupuje. Dyrbimy pak je pizowacź, chcemy-li někajši wužitk wot štotu mécź. Nacźaščišchcho wužiwamy wschelake mtynšte wotpadki, jako muku, wotruby, schrót atd. Jecźne wotruby a kukuriza žu najhódnješe. Sšłodźišny hodźa žo wožebje derje ša dójti. Dale mamy też woleńzow wschelaku dobru pizu, kotraž wožebje tuk twori. Mjašowe muźki nježdmě ménje hódne, dokelž žu bohate na bélkowinach. Nješabudźmy pak też ženje pizne wapno štotej dawacź.

Wschitke tute pizy móžemy w šymškej dobje štotej dawacź. Tak jemu š wulkeho dźéla létnu pizu narunamy.

Dawajcże cźelatam wowž.

Hdyž cźelatam wowž dawamy, je to jim š wulkim wužitkom. Wowž šlutkuje wulkotnje na wobéh krewje. Cźelata, kotreż wowž bohatu, žu štrowšche, cźište a wjeśoše. Radoscź je, na nje hladacź. Pytnjemy-li nad cźelu léhnje walchnje, dawajcże jim néchto wowža, žnadź dwójźy abo tróźy za dźeń. Stuchły wowž jim nježdmémy dawacź. S tym bychmy je k žmjerci šažudźili, dokelž jim nicźo bóle njeschkodźi hacź stuchły wowž.

Dom a kuchina.

Sa pžołarjow.

Njewosłajcże kolcże pschejara na wétru štoju. Też pšched parjažnymi žłónčnymi pruhami maju žo kolcże schkitacź. Wukhod š kolca móže byćź na tóždu stronu wobroceny. Najlépje je wéšo, hdyž je wukhod k połdnju wobroceny abo ke krótkemu ranju. Mjenje štrowe je k ranju, k wjecźoru a k połnoži.

Měd je pschecźiwo kaschlej pola starych ludźi.

Kaschel pola starych ludźi je š rosbdźélom dźécźageho kaschela a hodźi žo derje wulekowacź. Roskrajcże wjeršchu žyblu a šwarcże ju w 1 litru mjedu někotre hodźiny. Potom wozydźcże a juschku móžecże potom cźaščišcho po małych žlicźkach wuživacź. Tutón žredk je jara wušpěšny a pomha hnydom. **Probatum est!**

Prašenja a wotmołwjenja.

Praschenje: Radźicże mi konjam do žypanja wowžne a jerzne pluwy žobu pschimješčowacź.

Wotmołwa: Pluwy jenoź š wulkej kedźbliwoscźu štokej dawajcże. Do nich žo druhdy schtódne wézy sabkuda. Sčeli žito schpatnje domoj bralt, wutwori žo we pluwach wschelaka nakažlina (Bakterien). Potom dyrbicże, a to wožebje wowžne pluwy, žylnje partcź, pryedy hacź je štokej dawacże. Tole cźinicź žo š cźežka próza płacźi, pschetož pluwy tak bohate na žślivjenjšich wuttach njejšu.

Cisło 2. Budyšin, 14. januara 1927. Lětnik 34

Kurjacy hnój — dobre hnojidło.

(S wobrasomaj.)

Dušyk (Stickstoff) je mjes schtyrjomi šakkadnymi hnojidłami najdróžšchi a š dobom tón najbóle cźékacy. Se štocźageho cźéła wulhadźa jako bélikowy dušyk (Eiweißstickstoff). Hnydom pak žo pschetwori a jako schtapik (Ammoniak) we powětrje rospluwnje. Tehodła žu dušyk też za dundaka abo cźékanca mjes hnojidłami pomjenowali. Nihdże dołho njepschebywa, šjamje wokoło bundo. Najruczišcho roscźéła š konjažeho hnoja. Hdyž rano do konjenza šatmpišch, plitnje cźi tak wótry powětr napschecźo, so cźi wócźay šažwlsuja a rźe do noža schcźipa. Ale też š druheho dušyka ruczje roscźéka, jeli žo njeporadźi jón wjasacź.

Hnój naschede domjažeje pierišny mjenuja š połnym prawom našch domjaży guano. Tón je nimo měry bohaty na wutkach, howjažym naschim rostlinkam. S naschim hródźanym hnojom pschirunany, špósnawamy, so jón pjerišnowy pschetrjechi. Dwaj zentnarjej abo 100 kg hródźneho hnoja wopschijatej 1 punt dušyka, 300 gr fosforoweje kišaliny, 1 punt a 200 gr kalija a 1 punt a 200 gr wapna (Kalk). Runje telka hnoja pjerišny wopschijeja 3 punty a 100 gr dušyka, 3 punty fosforow. kišaliny, 1 punt 600 gr kalija a 4 punty 400 gr wapna. Tajši na hnójnych wutkach tak bohaty hnój dyrbišch hacź do połsledneho špytka na wužiti staricź. —

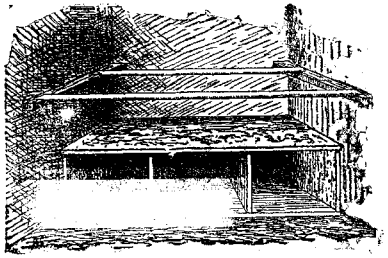

1. wobr.: Spanski khlěw z hnězdami spody žerdkow.

Pschede wschém dyrbišch žo prózowacź, so jeho hnojazy wutk pschede wschém dušyk njeroscźéka. To dozpějeich w prénim rjedźe š derje pschiprawjenym kurjenzom. Wožebje w šymje samójesich wjele hnoja nahromadźicź. Tehdom kury dołho na žerdłach žydaja a wjele wjazy hnoja puschcźeja hacź w léce.

Jedyn šnamjenity pjerišnař hwój kurjenz takle wopišuje Tón je žo w běhu cźašow ša jara kymany wupokasał. Swój kurjenz ma delka pschiprawjeny, kaž jón na naschim 1. wobrasu widźimy. Tu widźimy žerdki k žydanju, 125 cm wot šemje pschipramjene. Róšno žu 40 cm. Žerdki wotpocźuja na prékuschach, pschikleapanych k scźeni. W prékuschach

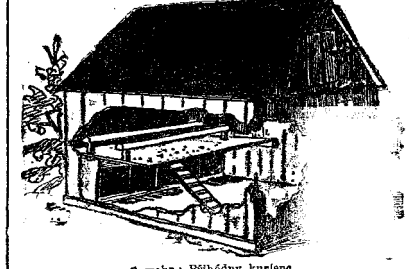

2. wobr.: Přihódny kurjenz.

łach žu hnézła, w tutych žerdki leža. Tak hodźa žo š łóbkej prózu k wuzišcźenju prjecź wjacź. K žerdkam rébik wjedźe, tón na naschim wobrasu š wošnamjenjeny njeje. Na tym druhim wobrasu widźimy kurjenz š jeneje štrony wotewrjeny. Tu też rébik, na dno kurjenza wjedźacy, špósnawamy. Tu wotpocźuja žerdki na klozkach. Tuž hodźa žo też lohzy dele wjacź a wurjebjicź. Wjazy hacź dwě žerdzy njejstej ša 10 kokoschow trjeba. Nihdże 40 cm pod žerdkami je duo, na kotreż kurjazy hnój paba. Pod tutym dnom widźimy tši rumcźki, tu pata je žwojimi kurjatkami w nozy pschebywa. Tajka pschiprawa dowoli, so šambžesch też mały khlěwcźk rjenje ša dobry kurjenz špytrjebacź. S dobom masch móžno, tu wschón w nozy na dno wupadany hnój hromadźicź. Kóždy dźeń požypaj napadany hnój š pochowinu (Torfmull) abo š pjerschcźu na wapnju khudej (kalkarm). Tak je móžno, dušyk wjacźacź, so rostrčkał njeby. Hdyž je žo na dnje kurjenza doścź hnoja nahromadźito, trjebasch jón do kaschcźika abo do dešwanaje kary šeschtrabacź. Jeli móžno, jón hnydom do šahrodki dowješ a podryj. W lécźi, žo we hdyž je šahrodka wobšadźana, hnój podrywacź njemóžeśch. Tehdom jón w šudźitku rosmucź a wschelakim rostlinkam pschilíwaj. Na dnje šudźitka, hdźež žu kurjazy hnój rosmucźił, wostanu kamuschki, te kury k lépschemu požimanju (verdauen) šberaja. Sšo we, te psches nje njepschemènjene š hnojom wotkhadźeja. Rosmucźeńku tuteho na hnojidłach tak bohateho kurjazeho

hnoja pschiliwaj, pschebe wschěm sa tajši hnój wobsebje dźěnym rostlinkam, kaž lórkam, banjam (Kürbis), rjenjejej (Rhabarber), wschěm druźinam kału, gołotwje, jěchnej łobodze a podobnym ruce rosćazym rostlinkam. Pschi nich wuroj hrjebiczku, so by njeje rosmuczenku lak. Podobnje móžeš też hnojowym schtomam hnojicz a jich róst a płódnosć pschisporjecz. Kołkóžkuli podawa w pschećišu létnje 12 puntow hnoja. S teho móžeš žebi łohko wobliczicz, kelko žylneho hnoja twoje stadło tur wobleto podawa. Na tebi saležy, so jón hromadźisch a hnowasch, tak so jeho hnojaze wutki rozsczekale njebychu.

Kozacy rjeblik.

(S wobrasom.)

Kosa je khtóžkuli a jara wumyslena. W tym pschetrjechi wschón naš domjazy słót. Druha wobsebitosć (Eigenschaft) kosy je, so rady kału a so sa pizu nacżahuje. Doma je pschebe wschěm w potonschich krajach Europy. Tamne brjózłate nahe a skalinate horischcża ; jeje twerdej wonjazej selowej trawu howja błędnej kosy. Tam je drubby se jahubu kerkow a lešow. Mjedźimu a letczišnu pschikuženje, so njemóżetej žo sbrabacz a hinjetej. W błewach a hródźach

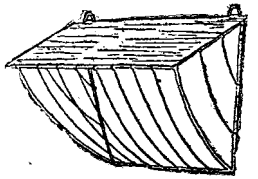

kosa na sadnymaj nohomaj stoja, ; predbnymaj žo sepjerajo rady ; trumwajazych kortow a rjeblow zyba a żerje. Wjele žyna a seleneho potepta. W swojim khlewje żerje ; rjeblika rady wot horka. Pschi tom wjele pod nohi smjeła a hotepta. Tak je selenej a žuchej pizu. Temu torchu wobarasch, hdyž jej žyno a selene do drobnoleżyczkateko rjeblika ; wekom bodawasch. Tak njesamóże ; njeho ; polnej błahamu cżahacz a na semju mjetacz. Tute rjebliki žu najrebliśche se żelesa (gl. wobras). Do tych hródźana wóń njesaczehnje a też njewiežnimja. Potom je też móžno, je ; lohej prózu wucżišczicz

Picowadła za naše ptačatka.

(S wobrasom.)

W symje žmy, ale syma nochze być. Jenož Bože dźěco wobradźi nam lětka k hodam symu we zyłej swojej rjanosći a luboscnosći, kajkuž ju jenož snajemy se hnujazych spěwow naschich pěsnjerjow. Hdyž syma tscheška, žuły semju wodźewa a łód réti bahna, hatz a jetory sawrěwa, tehdom ratarja, sahrodnika a lěsarja najžwérnischi pschećelo, mjenujzy naše spěwaze ptoczki tradaja. Tehdom je twoja winowatosć, luby hospodarjo, hdyž ; hłóbnym brjuschkom do twojeho bjora pschikthadżeju, jim něschto sornjatkow se swojich žuzow žypnycz abo też wotpadkow se swojeje kuchiny czišnycz. Létha patorżiju, jako so rjana symiczka hotowasche, žedźejschtaj dwaj łobaj na tšešce jeneho pschitwarka żerbskeho domu. Swojej hłóczazy jow a tym wjercżo schladowaschtaj do wschěch tucżikow kaž bschtaj so praschecz chżnjoł, haž je tu redakzija „Serbskeho Hospodarja", kotruž drubby swojich cżitarjow na tradaze ptaczki dopomina. Najšerje běschtaj so pschepotałacz, to tu tutón cżažopiš wutkhadża. Se schtrěkanjom pschileczischtaj do bwora kaž bschtaj nam prajicz chżnjoł, so pschikthadżetej jako wotpósłanjaj swojich towarschow. Nedakżiu chżnschtaj dopomnicz, so syma pschikthadża a ptaczki tradaja. Rosumichmy jim. Wokpóstanza njemóżesch domoj póslacz hjes toho, so by mu něschto poschicził. Tak žypnychmy jimaj horstku sornjatkow.

Dźenża pak pschistupujemy k dowjelnjenju jeju próstwy. Najbóle nasche pólne a lěsne ptaczki tradaja, hdyž woschkrót pada. Tehdom lodowa schkorpawa wobdawa skoru schtomow a ptackam njeje možno, žebi pod njej waczki a cżerwiki pytacz. Nětk je na cżažu, so jim w derje pschiprawjenych žudobjach pizu zodawasch.

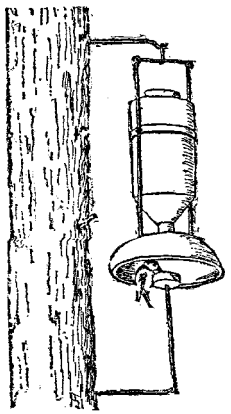

Nasch wobras nam jednu ; tutych pschiprawow pschedstajuje. To je twarjenje w podobiznje jwona a se žudobjom, žypazym sornjatka do nopaschta jenož we tej mnohosći (Menge), kaž móża ptaczki ju sesběracz. Pod jwónczkom kaž pod tšešku derje sthowane njemóża smolnycz. Pschemaczana piża je ja ptaczki najstrašchnischa, wobezbje potom, hdyž pomjernje. Tajte pschiprawy dostawajch w łóžbym wobkhodże, pschedawazym ptaczki, hajerske pschiprawy a muhotowanja.

Kak wobarnjece swoje černiki před zmjerznjenjom.

(S wobrasomaj.)

Lětuschna mila syma drje žanych cżernikow hischcże snicżiła njeje. Tola móże ju nam wschědnje tschěhkanza nawalicz. Tehodła je wěcże derje, hdyž jónu wo tom porěczimy, kak samóžemy kralowu mjos twěttami psched smjerznjenjom wobarnowacz. Cżerwjena róża je dźěco połnoschich cżopłischich krajow. Wona pothadża se krajow wokoło grjebżnjoseńskeho morja a je žkónczných honow Balkana, hdyž Serb a Bołhar w njepschewidžomnych polach cżerniki plahujetaj. S podobnymi sahonami setkujemy žo też w južnej (połnoschej) Franzowskej a Małej Aziji. Tam ; kopjenkow różowych kwětkow dobywaja drohotny różicżkowy wolij. We naschich krajach je cżernjowa róża zuslnik. Jej wenowanu prózu a wothlabanje mytuje ; luboscnoscu swojeje twěrki. Ale nasche žurowe symy žu jej swjetscha se sahubu. Kóždołětnje je nascha tschěhkanza ; hromadami snicżi. Psched sahubnymi scżěhwkami samóże hajer a plahowar twěrkow je derje wobarnowacz.

Wschě druźiny wschat njeżżu tak smjerśe a mjehke a we wschěch stronach nascheho kraja syma jenak żurowje njepschima. Něschto słopjenkow symy wschat wschě rożowe cżerniki derje snjeżu. Ale njeżmězch měnicz, so žu twoje cżerniki pyche symu derje dosć strucżene, hdyž niż pschewótre symy njewobarnowane pschětraja. Kralowu naschich sahrodkow a twěrkow dyrbimy ; luboscżiwym sawodźewanjom psched scżehwkami hrolneje symy wobarnowacz.

K temu wukasuje dwoje wobarnowanje. Ty mózesch je wobwjasacz abo do semje sarycz. Wobwjasanje cżernikoweje trony (hladaj pschodsetjazy wobras) je najjednorische, ale tola niż dospołny schkit pyched smjersnjenjom. Krónu sawal do błomy a papjery a wobwij wschitko ; wolijowanej papjeru. Tute wobwjasanje sakhowa trónje wuzku cżopłotu a wotdżeržuje pschedewschěm schłodnu włóżnotu. Ale w jara żurowych symach a w hrubych stronach też tuto wobwjasanje schtomik na dożahaze waschnje njeschkita.

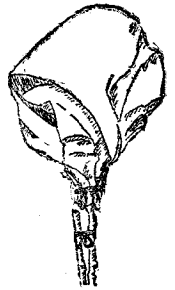

Nasshibnjenje a sarycże cżernikoweje trónu jón wěcże pyched smjersnjenjom wobarnuje. Sswoje cżerniki takle nasshibń. Najprjedy na tej stronje, na kotruž chżesch cżernik do semje sarycz, pjerschcz wotrzuj. Potom cżernik kedźbliwje ; semi nasshibń. Jeho trónu ; kolikami a hóczkami ; semi pschispinaj. Mětnojcz, hdyž chżesch trónu do semje sarycz, najprjedy derje wurjedź. Tam njeżmě sawostacz ani trawiczki, ani liscża abo hnoja. Je-li by pschischcża mila syma, bychu tychle powostanki pleżniwike a słónczndże hnile. Pleżnjwjenje a hnicże by też trónu żobu natykko. Je-li tónj novembra abo posdźischo trucżischa syma sastupi, pschikthaj trónu cżernika ; nekotrymi łopaczemi pjerschcże. Nehdże pod łohcża pjerschcże na trónje połnje dożaha.

Masch-li jara mjehke druźiny a steja-li na pódze (Boden) niż pschewótrej, wurvj trónje jamku. Do tuteje ju położ. Jamku sawodźej ; dertami a na nje namjetaj pjerschcz. Hdyž truta syma hroju, nażypaj na pjerschcz liscżo a na nje dołhi hródźany hnój.

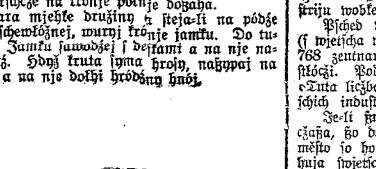

Najbóle mjehke a smjerśe cżerniki wożadźej do koschow (Körbe) znano grocżanych. Nazymu wusběhń je se semje a khowaj je w pinzu.

Nasshibnjenym cżernikam, kotrymž trónu w semi khowasch, kruta syma swjetscha mjenje swadźi, hacż mila. W mikych symach hroju do semje sahrjebanym trónam hnicże. Te sastupi, hdyž k nim powětr njemóże a hdyž žo trónu w semi pari. Nalhonjenje wucżi, so je strach hnicza wjetschi, dyžli strach smjersnjenja. So trónu hnita njeby, k temu mójeschi tola trónu sadźewacz. Hdyž žu do semje kładźeschi, njeżmě na njej ani liscżicżka wiacz. Hakożti a prucżiki dyrbja dokładnje dosrawjene być. To rěka, w drjewje njeżmě žaneje mjety być. To je na tym spóznacz, so je cżernik wjcże swoje liscżo puschcżił. W oktobrje cżernik tak daloko hischcże dosrawić nieje. Tohodła docżakaj ; kładźenjom do semje hacż do druheje połowy novembra. Prěnje smjerśi cżernikej nicżo njewadża. Te dosrawnje jenož połpěscha. Nasshibnjenych cżernikow njeżmělch też pschesahe ; pjerschczu pomjetacz. S pjerschczu pomjetaj je jenož tak tolsto, hacż žebi to wjedro jada. Sawodźewaj trónj jenož ; morwej, to rěka, na hnojidłach a nakażlinje khudej pjerschczu. Jeli žu pjerschcz hischcże ; hnojom pschikthyk, dyrbiłch jón wotstronicz, tak rucże hacż cżopłische wjedro sastupi.

Cżernikowe sdonki wschak njesmjersnu. Je-li chżesch je pyched woschkrot schkitacz, wobwij je se słomu. Tak schkitasch je też pyched cżopłym płónżom, so njebychu pscheiabe mjelu žrěbale.

Hospodarstwo.

Sšně wohrěwa.

So žněch wohrěwa a pod nim skhotrane tostliny pyched smjerznjenjom schkita, je stara znata mjez. Wo tym jenož muzikk žněhowego pschikthyka njewobsteji. Sšněh skutkuje runjewon jako poźiwiduy skład (Nährspeicher). Tu może žo wobschacżenje wot deleka abo horjeka stacz. Pohnojena rola wupkobźuje pschi hnicżu a tlaczu nimo cżopłoty wschelake pluny, kotrež žo pschi njepschikthytej pódze zbżela sbudja. Sšněhowy pschikthyk je krucże dżerżi a wjedże je ; wostatej wodu do semje. Najprjódzy na žo ; pomozu nakażliwinow (bakterijow) w roli nastata dusbytżnata tišalina (Salpetersäure). njenowacz, kotrejež może žněh — po wusšědkach franzowskich pschcrodospytnikow — dwójaj telko wzasacz jako beschcżik.

Cżim dżeje žněh leži, cżim wjazy won nabohatni. Podobne płacži wo stapieżichch (ammoniakowych) pjunach. Tak je mnohosć poźiwadła, kotrež žo pyched žněhowym pschikthykom roli dżerżi, jara krutka. Też wjele wuthliczaplz v jzat a zlrozjou (amplusthoz) tmyvaly zlaym žněh žo nakopi. We poblednich létach je žo wěcże wupokasało, so žo wuhliczżnata kišalina jako hnój wobhladuje a žo też wuzjara. Wusběch leži na tuzu. Też wjele procha swjedże žněh ; semi. Kaž je znate, njeje powětr żenje cżišczischi a jažnischi hacż po žněhowym mjecżelu. Wošebje może žo to w krajinach je žylnej industriju wobkedźowacz.

Psched wjazorymi létami bu masanosć w powětrie (; wjetscha wuhlowy proch) nad krajinu mésta Hagen na 768 zentnarjow wobliczena, kotruž lohki žněh ; semi stłócżi. Podobne pschepytowanja su žo w Londonje znate. Tuta liczba pokazuje, kelko masanosćow w powětrie naschich industrijalnych městow tši.

Je-li žněh pschesběschnje njerostaje, swostanje dosć cżasa, žo do semje dobywcz a ju dożahaju pschewótżnicz, město so horjeka wotkhdżnje. Na žněhu khude symy scżehuja smjetscha žuche lećża, pod kotrymž wosebje žad cżerpi. Nadobny žněh twarabi płódne nalećżo. Sněhowy pschikthyk skutkuje rostrunjazy na podnjebjo (Klima) a też pschesběschnemu rostej rostlinow sadźewa. Rosting, kotrež žu njemje cżuczine pschećežiwo tjunje, na pschikl. konjaze kopyto (Hufstattich)) a žněhowka a druhe nałetne tkwětki, móża žo pyches žněh pschećżischcżacz, je-li pschetolsto njeleži.

Tak njeje žněhowy pschikthyk cżelna pschachta, kaž jón sa cżopłymi kachlemi bedźazy pěsnjerjo njemuja, ale daricżel cżopłoty a płódnosće. Po starym burskim prawidle scżehuje płódne Lećżo po tjunje na žněhu nahobnej. Burske prawidło njeżżu wěso njemyline, tola żepjeraja tajke wuprajenja žo na tyhażlětne nahonjenja. Tute žo cżim bóle wisa, cżim wažnische je praschenje sa ratarja. „Wjele žněha, wjele płodow" praji žo na pschikład w Durinkiej. So wosbe žněhowy pschikthyk, hdyž pschedoho leži, też wjele schkodżeja, je znate. Sswoju poczinaju pod žně-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1 30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihlěšćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 12 **Budyšin — Sobotu, 15. januara 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Dozynk Běłohrodskim podawkam.

„Barlinski dźenik" pišinješe 4. t. m. w swojim ranšim wudaću pod nadpismom „Boj Lužiskich Serbow" powěsće z Běłohroda, hłowneho města Južnoběłowakskeje. Te běchu tak spižane, so dyrbjachu němscy sławnosćerjo roshorić, našchu žerbsku pak njelpokojić.

Wožebite wotpósłanjerstwo abo delegazija Serbow wobstejaca ze znamjenitych wožobow našcheho narodneho žiwjenja, tak „Barlinski dźenik" wudawasche, dyrbješe do Běłohroda pschijěć. Pschijěłoj pak běschtej jenož dwě Serboway. Te Balkanjay Serbja z wulkej zahoritosću witachu a zklawjachu. W universitce mježiske profesor Nowak pschednoschi wo stawišnach Serbow. „Barlinski dźenik" wunoschowasche, so je byk njepschećelšiwy složeny pschećiwo Němcam a němskej republiki. Wožebje wušbehowasche położenje wenca pschi pomniku njeznateho wojaka, jako njepschećelskli akt pschećiwo němskej republiki, potajkim statej, kotrehož stajenjo žu tež Lužiscy Serbjo.

Kaž žmy to bohužel znjeli, němske nowiny wschěch politiskich stron, kotrež tola hewak husto doscź powěsće tutych nowin kritiscy pokudźuja, tutu powěsć pschewzachu a so do Serbow dachu a należnosć pódlu a prěti rosteptachu. Jenicźay „Bautzener Tageblatt" bź se cźestnym wumjeram, derje wědźo, so tajke powěsće swjetscha kaž mydlinowy puchjeř rosptunu. Tuta nowina se žanym zkowcźakom na tute powěsće njespominasche. Jeje wožebity dźak zkluchaše.

Hižo na tsećí dźeń nascha domjaca sławnosć zhoni, so je „Barlinski dźenik", schtó we na cźeje pohnuwanje zgle maliczkotnu privatnu należnosć bjes wschěje widomneje pschicźiny pschewzał a jej politiski ras, schtó we kajkeje ważnosće, pschizapił. Knjes redaktor Ssmoler w pjatkownym cźisle „Serbskich Nowin" a němskich „Budyschkich Nowin" wosjewi, so staj jeho dźowaj jenicźay na pscheprošchenje spschećeleneje Běłohrodskeje zwódby tam dojěłoj, so byschtaj pschi jenym konzercze zobuskutkowałoj.

Po wudawanju „Barlinskeho dźenika" běchu do Běłohroda tež knjeza dr. Schleza, hudźbny direktor Krawz, dr. Muka a dr. Wožedel pschepročeni byli, tola tam dla pažowych wobuznosćow njeběchu dojěć mohli. Spožiwno, so tole pisasche tež wulka w Běłohrodze wukhadźaza nowina „Wreme" (to rěka po žerbski Cźaš). A tola wschitcy schtyrjo wo žanom pschepročhenju niz prózdcha njewědźachu.

Wo konzercze žerbska sławnosć hakle žrjedu 5. jan. po mutnym kužole dopižowarja „Barlinskeho Dźenika" zhoni.

Mjes tym žo w němskich nowinach nadpady na Serbow žerbskich wjednikow a žerbske wustawy kopjachu. „Dresdener Nachrichten" žo njehańbowachu, z jenym jeda a njewěrnosćow połnym nastawkom pschećiwo Serbam, wožebje Ssorbskej Ludowej Banzo schtrekcźej. Wjednistwo tutoho naschoho wustawa je sapisanym listom tute nowiny namolwjesche, zwoje njewěrne wunoschowanja porjedźić. To je žo też stako.

„Barlinski Dźenik" njepschesta sławnosć se swojim njewěrnym wunoschowanjom zlepicy. W pjatkownym cźisle sańdźeneho tydźenja pisasche, so je němski wupósłanz w Běłohrodze von Olshausen pola tamneho knjeześtwa sakrocźił. Też tuta powěsć je njewěrna. Běłohrodska nowina „Wreme" je žo na hamtiskim městnje wobhonjała a je zhonika, so wo tajkej krocźeli nicźo njewědźa.

S toho hižo mózemy sudźicź, kak njewěrne su powěsće nowiny rasu Barlinskeho dźenika. Tuž žmemy też wocźakacź, so zu wudawanja wo pschednoschku prof. Nowaka wopacźne a pschehnate. „Barlinski Dźenik" njech radscho kedźbliwosć pruskeho knjeześtwa na to złoži, so njeby je swojej schuliskej a zyrkwinskej politiku pschicźinu dawało, so žo też wukrajni wucźeni z naschimi poměrami saběraja. Hdyž tkwini wucźeni tohodla wo zwětowe zwědomjo klapaja, je jim kóždy wěrny Serb za to jenož dźakowny.

Njewěrne powěsće wo Běłohrodskich podawkach a se teje pschicźiny, njembre mohł rjec, schcźuwarske nadpady němskich nowin pohnuchu „Serbsku Ludowu Radu", należnosć rospominacź. Ta žo pschesmědźi, so wusmanne wožoby Lužiskich Serbow pscheprošchenja do Běłohroda dóstali njejsu, so žo tam žana delegazija wotpósłała njeje a so njeje nichtó prawo měł, tam jako wotpósłanz lužiskich Serbow wustupowacź. Je-li jej žo na wopryce pschebywazej knjeznje Ssmolerjej k sadźerženju wabicź dałej, kotrež staczanskim winowatosćam njewotpowěduje, je Ludowa Rada njeskhwaluje. Ludowa Rada jenomyslnje wobsamknu, knjesej wokrjesnemu hejtmanej Rychtarej, kotrehož srosumjenje sa naschе pschecze rady pschipósnawamy, to sdźělicź i pschecźom, so tele pschipady nochzyli pschekaźacź shromadne dźělo k spomoženju žerbskich kulturnych zadanjow. Jemu dorucźi žo dopiž wutoru dopołdnja. Dokelž pak jeho sdźělenja němske nowiny trochu mylnje sjawnosći podawachu, da wón dopiž w schtwórtkownym cźisle Budyschskich Nowin po złowje wosjewicź.

Tele pschipady wucźa kóždeho Serba w sjawnym wustupowanju, wožebje we wukraju, žo wscheho wsdacź, schtož mózło jako scźéh njeloyalnosće we dopjelnjenju statnych winowatosćow žo wukózowacź. Kulturne a hospodarske stnti budźemy a dyrbimy my Serbjo wožebje też w sajimje němskeho stata a němskich mjeńschinow we wukraju, se wschěmi zkowjanskimi ludami pěstowacź, ale w dokkadnje koreltnych formach. Prěni konzert we Prazy woime žo z połnym wódzenjom tamneho němskeho wupósłanza dr. Kocha a wón žam bź na konzercze se swojim personalom z hosćom. S tym wschém schimym wukózowanjam podłožk wschmy.

Cźim korektnische su formy nascheho sjawneho wustupowanja, cźim lochscho budźe tu nadźiju njechamy spuschcźicź, naschim němskim knjeześtwam do naschich kulturnych žadanjow zwolicź a cźim radostnischo budźe nascha inteligenza na wschěch kulturnych polach zobu dźěłacź.

Nowe sakske knježerstwo so potwjerdźiło.

Ministerski president **Heldt** je dotalneho finanzneho ministra dr. **Dehnu** za ministra znutskownych należnosćow a zastupjerja ministerskeho presidenta, zjemskeho zapósłanza **Webera** za finanzneho ministra a zjemskeho zapósłanza dr. **Wilhelma** za hospodarstwoweho ministra pomjenował. Ministrow Bünger, Elsner a dr. Kaiser je wón w jeju dotalnym zastojnstwje potwjerdźił.

Nowe knježerstwo budźe pjecza na podpjeranje němskonazionalneje strony pokajane, dokelž politiske strony, te kotrymž jeho zobustaw pschiskuschenja, wjetschinu w sjemje nimaju. Swoje hłosowanje za ministerskeho pschedsydu Heldta zu zjebi němskonazionalni drohu zapłacźicź dali. Hacź do 1. junija dyrbi so jedyn němskonazionalny minister do ministerstwa pschijecź a so licźba ministerskich zastojnstwow na pjecź sjemjeschcź. Demokratiska „Zittauer Morgenzeitung", prěje, so zu demokratoju němskonazionalnym tajke zlubjenje dali. Tola njech je temu tak abo hinak, doñt nětcźischeho sakskeho knježerstwa budźe wot němskonazionalnych wotwisny. Woprawdźitu knježerstwowu móz smeja němskonazionalni, kaž dołho budźe tole knježerstwo wobstejecź.

Centrumska strona so zapowědźiła, so při dr. Curtiusowym ministerstwje wobdźělić.

Po wospjetnym jednanju wo sakoznym ministerstwje je zentrumska strona Curtiusej sdźělila, so jej njeje mózno, na namjetowanym podłožku so pschi wutworjenju ministerstwa wobdźělicź. Tehodła nima žaneho samyslta, dale wo tym jednacź. Zentr. mèni, so może so knježerstwowa krisa jenoż z ministerstwom zrjedźenych stronow rosrihacź.

Haagski rosrihazy žud dyrbi wo němskich ranšich twjerdźiznach rosrihacź.

Kaž „Daily Telegraph" powě, so w jendźelskim knježerstwje mènjenje sastupuje, so dyrbi **Haagski mérowy žud** rosrihacź, hacź zu wobtwjerdźenja, kotrež je němskostatna wobora wokoło němskich ranšich twjerdźiznach natwarika, po Versailleskim mérowym sréczenju dowolena.

Polsko-litewske zjednanje.

Diplomatiski sastupjeŕ Londonskeho „Daily Telegrapha" wo sjednanju pische, kotrež je žo w nowischim cźasu mjes Pólšcej a Litowskej stako. Njejedna žo pschi tym wo nakhwilnym popuschczenju napjatosće, ale wo zbliżenju mjes wobèmaj krajomaj. Diplomatiske precźisiny žu k temu naštork dake. Po nich dyrbjesche žo zyła Litewska z Klaipedskim krajom z Pólšcej sjednocźicź, sa cźož dyrbjesche potom Pólska Pomorjo, kotrež žo korridor mjenuje, Němcej pschewostajicź.

Tónle plan je runje tak w Pólšcej, kaž w Litewskej wulke pschecźiwjenje nadeschok, pschetož Pólska nochze zebi korridor a Litewska niz zwoju zamostatnosć dobrowólnje wzacź dacź. Tak stej žo Litewka a Pólska w pschecźiwnistwje pschecźiwo samènjenjestemu planej hromadu namakałej.

Pólska ratarska reforma.

Na podłožku wobsamknjenja ministerskeje rady z 5. januara ma žo w nèhdyschnim pruskim dźělu Pólskeje 50 000 hektarow kraja na nuczene waschnje wuzwojicź a rosdźělicź. Tónle kraj z małcho dźěła němskim a se wjetscheho dźěła pólskim zemjanam złuschа.

Oppozicija přećiwo Briandej.

Powěsće wo roskorje w franzowskim zjemje nochzedźa womjelknucź. „Littoire" praji, so Briandowa Locarnska politika niz jenoż pola Poincarea, Tardieua, Leygesa a Potanowskeho pschezo wjetsche pschecźiwjenje nadeńdźe, ale też pola Sarraута a Herriota. Poslednischi je žo wosebje pschecźiwo pschedcźažnemu wucźehnjenju franzowskeho wójska z Porheinskeje wupraji, kaž dotho žo hischcźe na mèrnosći Němskeje dweluje. Mójsnji minister Painleve a ratarski minister Queutle staj Briandej, hdyž w pokodnischej Franzowskej k wodyhnjenju pschehwasche, wo opposizisiu powěsći dakaj. Na to je žo Briand niedźiwajo zwoje thorowatosće ruczе do Parija wrócźił. Dokelž Briand w ministerstwje swoje žadanja za debattu wo zwonkownej politizy njeje mohł pschecźiscźecź, jeho pschecźeljo nětko pschecźiwo Poincarej wójnu wjedu. Praja, so je wón z najnjemdrischim pschecźiwnikom Locarnskeje politiki, a jenoż z jeho powalenjom móże žo europiski měr sakhowacź.

Ministerska rada je žo schtwórtk se zwonkownej politiku sabrała, w kotrejž je Briand wobsćěrnu rosprawu podało. Po pożedźenju ministerskeje rady zu žo ministrojo sapowědźili, so nowinarjam wo njej wuprajicź. Nowiny praja, so je Briand znowa saprěł, so je **žo na pschedcźažne wrócźowacze wójska Porheinskeje zwjesał.** Se swojim dalschim rosłoženjom je wón ministerskiu radu dospołnje spokojił.

Jendźelska žo rosćužiła, w Chinje wojowacź.

Diplomatiski dopisowaŕ „Daily Telegrapha" powě, so žu so w jendźelskim knježerstwje kruce rosćužiłi, wukrajanske žydlischcza w Shanghaiu, je-li trjeba, se mozu bronjow sakitacź. Chamberlain je schtwórtk dlěsche rosrěcźenje z ministerskim presidentom Baldwinom měł, w kotrymž je žo pjecza położenje w Chinje rospaminało.

Italska a Albanska.

Italska w Albanskej, kotrež je žo pod italske nadknjeżstwo stajiło, wjele wójnskeho materiala nahromadźuje. Kaž Běłogradska „Politika" pische, podawi wo wudawanju italskeho knježerstwa, so z italsko-albanskim paktom Albanska zwoju njewotwisnosć njeje zhubiła, napschecźo rěcźa. Poslednje zemjerjenje je italskemu knježerstwu składnosć poskitiło, wjele sanitetneho materiala a też stany do Albanskeje pósłacź. Mjes wothladarjemi thorych, kotrež sanitetny material pschewodźachu, bź wjele inżenjerow. Tuczi su je stanami do znutskowneho kraja woteschli. Wschо na to pokasuje, so žo znutska kraja munizitke składschcza zakojeja.

S Podporiczy žo powě, so stej po rěcy Bojanje dwě italskej łódzi blizko hacź k Skadrej pschijeńej a tam muniziju wutkadłej, kotraž je pjecza za albanske wójsko postajena, bjes dwěla pak do italsk. składschcźow pschisłuschi. Też na kupje Sahenje, psched pschimórskim městom Valonu leżazej, žo bróńje a munizija nakopeja. Zivilnemu wobydlerstwu je sakasane, kupu wopytacź. Do Durazza je jako wotpósłanz italskeho generalneho staba, general Camiccio pschijeł, pjecza jako puczowaŕ, woprawdźe pak jako zobustaw wojerskeje kommizije, kotraž dyrbi albansko-južnoslowjansku mjesu na stratejsy ważne městna pruhowacź.

Italska do Albanskeje wójnsti material wosy.

Italska w Albanskej wójnske pschihoty czini. Niz jenoż w Skadrje, ale też w južnej Albanskej zu žo sklady wójnskeho materiala nakopike. Do Durazza je italsk.

ńt generał Tamiežło pschijschok. Wón dyrbi albanskoužnoskowjansku mjelu wobhladowacz. W Wětrogradze je žo wo tychle wězach ſ jendželskim pózłanzom Kennardom rěcžałko. Tele dny žu žo w Skadru plakaty wupowěšče, ſ kotrymiž žo ſ nowemu ibžčeſ pschečiwo Achmedej Zogej namołwja. Na nich je ſtako: „Pschecj ſ Achmedom Zogom! Pschecj ſ Italſkej.“

Wětrogradſka „Politika“ pischе, ſo žu žo w južnoſłowjanſkim ſwonkown. miniſterſtwje wažne wobſtamknjenja w naſtupanju ſadžerženja napschecžo Italſkej pschijate, kotrež ſo hiſchče tón tydžeń pschewjedu..

Madžarſzy džełacžerjo ſa Turkowſku.

W tutkwilu ſo wjetſcha licžba madžarſkich džełacžerjow. kotſiž w Franzowſkej žaneho džěła wjazy nimaju, do Madžarſkeje wrócžeja. Pěrſni transport je ſo nětko le k madžarſkim mjeſam dowjeſł. Sa džełacžerjow je ſo w Raabje ſhromadne lětwo pschiprawiło. Schtwórtk je knježeſtwo wo doicže džełacžerjow muradžowało. Kaž je łžychcež, je turkowſke knježeſtwo tymle džełacžerjam wuczeł w Turkowſkej poſtſiczkł. Tam ſo nětkole nowe želeſnizy twarſa a ſo džełacžerjo ſa nje pytaju.

Zběžk w Mexiku.

Sběžk w ſtatomaj Conhuila a Chihuahua w połnóžnym Mexiku a w ſtatomaj Jaliſco a Guano Jnato, ſnutſka Mexika liczažymaj, žo dale roſſchěrja. We Guano Jnato žu žo nětkotre tyſaſy ſběžkarjow pod wjedniſtwom generała Galega ſhromadžeja a pſchihoty k cžahej do hlowneho meſta Mexika cžinja.

S El Paſo (w ſtacje Chihuahua, pſchi mjeſy Sjednoczenych ſtatow) žo powě, ſo je wójniſti miniſter revoluzionarneho „knježeſtwa ſwobody“, Joſe Gandaro, proklamaziju na revoluzionarnych wojakow wudał, we kotrejž pſchipowědži, ſo žo wojowanje pſchečiwo knježeſtwu preſidenta Calleſa w ſuzym Mexiku hnydom ſapocžnje. Joſe Gandara praji, ſo žu ſwój ibžčkarjo jenoſ wotmyſlili, nabožeńſtwu ſwobodu ſažo dobrycž.

Po powěſći, w Mexiku žo roſſchěrjažej, je bamž revoluzionarnemu knježeſtwu poſołtowo pósłał, z kotrymž jemu ſwoje ſohnowanje wudžěkuje. Tale powěſć je mjes wobydlešćiwom wulki njemér ſhudźika a wobſtejaze politiſke napſchečiwnoſcže hiſchcze powjetſchja.

Džełacžeiſke towarſtwa ſu wulku ſhromadžiznu wotmě, w kotrejž ſo plomjenjazym proteſt pſchečiwo „imperialiſmej Sjednoczenych ſtatow“ wupraji a ſo wobſamknu, ſo budža ſwěru Calleſowe knježeſtwo podpjerać. W zgrkwinſzn pſchečelnych kruhach žebi pschejo wjazy ſtarošcžow wo pſchebytku ſajateho arzybiſkopa Diaza cžinja. Wo jeho dóicže žebi napſchecžo rěcžaze powěſcže roſſchěrjeja. Po jenej powěſći ſu arzybiſkopa ſ kraja wuſnali, po druhej pa jeho ſamo wotpraweli. Epiſkopat hkonneho mèſta je manifeſt wudał, we kotrymž ſo knježeſtwowe wobſtoržby, kotſiž epiſkopat na pschiſžahanſtwo a na ſhudźenje revolužije winuja, wróczo pokajuja, a w kotrejž ſo praji, ſo je zyrkej we ſtožowm cžaſu hotowa, tole winowanje ſſawnje wróczicž. Manifeſt dale wobžaruje, ſo ſo ſ arzybiſkopom ſłe ſathadža a žada, ſo by ſo jemu hnydom ſwoboda dała.

Wótre poroki ſenatora Boraha pſchečiwo knježeſtwu.

Senator Borah je politiku Sjednoczenych ſtatow we Nikaragui ſaſudźił. Wón je knježeſtwo napominał, ſo by pſchi ſwojim wobkhadże je Sſrjedźnej Ameriku žo woſtaſiło, namóz trjebacz. Jane amerikaniſke knježeſtwo ſa krajom w Ameriży njeſada, abo njeſpyta, nikaraguaſke knježeſtwo powalicž. Sjednoczene ſtaty na podłožku Monroeowoweje doktrinu žaneho prawa, ſo do naležnoſcžow jeneho ſrjedźnoamerikaniſkeho ſtata mě-ſchecž. (Po Monroeowej doktrinje ſ lěta 1923 amerikaniſke ſtaty njeſmědža cžerpicž, ſo by žo jedyn njeamerikaniſki ſtat do naležnoſcžow jeneho amerikaniſkeho ſtata měſchał. S tejle doktrinu dyrbi ſo temu ſadžewacž, ſo by žo jedyn ſtat w Sſrjedźnej abo połodniſchej Ameriży ſ nětkajſkuli zuſej mozu wobkniježił. Też Sjednoczene ſtaty njeſmědža ſo knježiſtwa w jenym tutych ſtatow mozowacž. W Sſrjedźnej Ameriży njemóže ženje mér knježicž, hdyž w Nikaragui tuch dźerżeju pytaju, kotſiž žo njemóža na ludowu ſtronu ſaviercž.

Prezident Sacasa wróco ſtupi.

Podpjeranje, kotrež ſo preſidentej Diazej ſe ſtrony Sjednoczenych ſtatow dóſtawa, je liberalnym ibžčkarjam w Nikaragui ſpóſnacz dało, ſo podarmo pſchečiwo Diazowemu knježeſtwu wojuja. Dr. Sacaſa, jich wjednik, je wójeſnik, ſo je ſwólniwy wróco ſtupicž, ſo by žo Nikaragui njerune wojowanje ſe Sjednoczenymi ſtatami ſalutowało. S dobom Sacaſo pſchecžakał, ſo ſwój ibžčk njeje ſ podpjeranjom mezikanſkeho knježeſtwa, ale w pſchesjednoſći ſ preſidentom Coolidgom ſapoczał. Wón je, pryedy hacž je žo do Nikaraguy wrócził, mežaży dołho we Waſhingtonze pſchečiwnaž a traſnje ſe połnóżnoamerikaniſkim ſwonkownym miniſterſtwom wobkhadżał.

S tymle wotkrywanjom žo amerikaniſke knježeſtwo nětkole, hdyž je ſwój nakhwilny ſamér dozpiło, ledma jara roſhori; pſchetoż na druhej ſtronje je Coolidgowa rěcž, kaž „Timeſowy“ dopiſowar měni, dźełej ſnutſkowno-połitiſkich pſchečiwnikow womjelknycž dał.

Sjednoczene ſtaty połnóżneje Ameriki žo telohrunja bronja.

Knježeſtwowa pſchedkoha, kotruž ma kongreß hiſchcže w nětcžiſchim pokhadanju wotbycž, žada, ſo by ſo 10 dalſchich lohkich ſchifikow natwarilo a ſo by ſo krajne wójſko ſe 110 000 na 119 000 muži powjetſchiło.

Němſke lětaſtwo w połodniſchej Ameriży.

W Hamburgiſkim ſamóſtatnym klubu je pryedawſchi němſki kanzler dr. Luther wo ſwojim puczowanju po połodniſchej Ameriży rěcžał. Wón wobežepe wo pſchiprawjenje tamniſcheho lětaſtwa rěcžeſche. Luther je 8 500 kilometrow ſa 5 měſacžow ſ lětadłom w połodniſchej Ameriży pcheleczał. Tam a ſem puczowanje ſ kolumbiſkeho brjoha do Zogoty je wón 2 000 metrow nad Magdalonſkej rěku ſa pół dnja dokonjał, mjes tym ſo jěſba po Magdalenſkej rězy dwě njedźeli traje. Dr. Luther mózeſche ſwěcžicz, ſo němſko-kolumbiſka ſtužba wuleczerne dźełu, kaž ſanła w zyłej połodniſchej Ameriży ſo poſtajeneho lětaſkeho cžaſa kruče dźerża.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 15. januara.

Kusace pſyčišco najlěpje ſkludźiš,
Hdyž čiſo, z mórom nimo njeho dźeš,
Blawkate mužiſčo jenoż z tym rudźiš,
Hdyž cyle z nim ſo njenaſadźujoš,
Hlupoh', lózoh', ſkromužtwo rostu 'žno rohi,
Wotbudźeš jeno, hdyž jom' pokažeš prohi.
Serbſke Nowiny 1899.

Njedźelu, 16. januara.

† 1890 we wyſokej ſtarobje 84 lětny farař Kotlićanſki Korla Guſta Klin, bratr prěnjeho předſydy Maćicy a měſćanſkeho radź. Klina.

Spominaj husto na tamne přiſłowo, zo ſo njeuaſyća woko z widżenjom ani njenapjelnja wucho ze ſłyšenjom. (Před. Salom. 1, 8.)

Pócuj ſo tohodla wottorhnyć ſwoju wutrobu wot lubowanja widżomnych wěcow a ſo pśiwobroćić k njewidżomnym wěcam. Přetoż ći, kiž khodża po ſwojej zmyſlotjoſći, woblakuja ſwědomjo a zhubiwaja hnadu Božu.

Domaš Kempenſki: Kročenje za Khrystuſom.

*

Ptači kwas

ſo ſaſo bliži. Wſchitke ptački, ſrótka, ſwarow, kurwoła a hiſchcze mnohe druhe ſo pilnje na njón hotuja. A naſche dźěći ličža hižom dny, hdyž budża móz ſtalež ako ſchticzku woſ ſtajicž, ſo bychu jim lube ptački nětčo dobrych klóſchczenkow na nje wobradźiłe. Ptački kwaſ pak dże też nam dorozumjenym nětčo wobradźicž, mjenujcy rjanu „Serbſki ſwjedženi, kiž ſo njemje „Ptački kwaſ w Budyſchinje“, kiž nam Budyſchiſke ſerbſke towarſtwo „Nadźija“ njedźelu, 30. januara, w Katolſkej towarſtwowni na Garbarſkej haſy wuhotuje. „Ptački kwaſ w Budyſchinje“ je nam Sſerbam wſchitkim derje ſnaty. Mnohe lěta ſa ſobu ſmy jón wopytowali a pſchezo bě tam tak pſche wjele wočakowanja rjenje, pſchezo je ſo nam tak jara lubo bilo. Tohodla ſmy mnohi hižom dawno na „Ptački kwaſ“ wjeſela. „Sſerbſke towarſtwo „Nadźija“ dże nam mjenujcy ſ wulkotnym programom pſchekapicž. Mózemy pak hižom dźenja pſcheradźicž, ſo ſpěwny thór dwojoſchtyri- a pjeczhłóſne ſpěwy, tenorowe a ſopranowe ſola, a muſjće khóry ſ Kozorowſkeho „Kwaſa“ pſchednjeſe. Dale budźemy ſłyſchcež deklamazije, wumělſke poſłuchanja knježeje ſłowjanſkeje hudźby, parle radoſcze ſa kóždeho poſłuchacža. Samſelcžecž wam nochcemy, lubi Sſerbjo a lube Sſerbowki, ſo „Nadźija“ tón króć ſe ſwojimi wuprjuhowanymi hrajeſkimi mozami wulkotne dźiwadło nam pſchedſtaji, kiž ſo k prěnjemu rjaſej pſchedwjeſe. Wone ſo njemje „Kukerjenjo, ſtawny ludźi!“ a wobſahuje 4 jednanja ſortneho raſa. Naſch wuſtojny a nam wſchitkim derje znaty ſpſijaczel, knjez wuczeł Mikławſch Hajna w Konjecach, je jo nam w ſerbſkej rěcži wobradźił. Skónczuje ſmežny hiſchcze pſcheradźicž, ſo ſo do pyſchneho bała, kiž ſo w 5 hodź. pop. ſapocžnje a pa ſwjedženſkim programje dale wotmérja, naſche ſerbſke narodne reje ſapjelu. S wobraniom ſapocžnje ſo najſkerje 1/2 7 abo w 7 hodź. Cžaſ pſchedběžnſtwo dokładnje poſtaji a woſſewi. Jene pak je zyle wěſte, ſo njedźelu, 30. januara „Ptački kwaſ“

ſwjeci ſo w Budyſinje.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 725, hygrometer —5, temperatura wo dnjo +5. — Dźenja rano we 8 hodź. barometer 726, hygrometer —1,5, temperatura w nozy —1. Wuhladno na mało pſcheměnjaze wjedro. — Po wječerawſchim roſpołożenju nižinow a wyſchinow žmény žudźicž, ſo tola ſtónczne ſymiczka ſaſtupa. Nad raſiſchcej Europu je žo žyłna wyſchina wuwika. Ta po dacžu tež nad naſchimi ſtronami knježiłnoſ dóſtanje. Nowa wyſchina bliži ſo ſe ſtrony Azoriſkich kupow. Nižiny běchu nad Jendſelſkej a cžahnu žo k połnozy. Dźenja rano bě ſchkleńa jara na hroſne ſpadła a tola žmérzo žo januarſke ſtónczko nimale ſ bjes mróczneho njebja. Rěka Wódra je wuſtupiła a jeje wody ſu nižiny, pſches kotrejž běži, pócžrjeke. Woja ho, ſo ſu naſymne žywy ſhubjene. Hižo ſaſi dźene lěcžo je tam wulka woda žně ſniczika. — Jutſje 2. njedźelu po Tſjoch kralach ſtónczko rano we 8,06 hodź. ſthadża a ſo pop. w 4,15 hodź. khowa. Měſacžk ſthadża pop. w 2,55 hodź. a ſo rano w 5,47 hodź. khowa. Póndźelu je połny měſacžk. Pſchedjenak a Krajan ſtajetaj jaſne a ſymne wjedro. — Naſch wjedrowuſtojny ſtaja na pſchichodny tydźeń:

Njedźelu: Sſněh pak deſchcžik;
póndźelu kurjawa;
wutoru njewobſtajne, ſněh abo deſchcžik,
ſrjedu njewobſtajne ſněh abo deſchcžik,

Nanoſo a ſynoſo.

Roman Jwana S. Turgenjewa

12] (Pokračowanje.)

Wróczinſchi ho ſ kwrkaja, dojědże wón k njemu ſ tym wotpohladom, ſo dyże pola njeho dwaj měſagaj ſ hoſczom pobjcž a ho nad jeho ſbožom radowacž, ale wón kwrka pola njeho jenoż tydźeń. Rozdźěl we połoženju wobeju bratrow běſche pſchewulki. W 48-tem lěcže ſo tutón rozdźěl pomjenſchi: Nikolaj Petrowicj ſhubi mandželſtu, Pawel Petrowicj ſhubi ſwoje wopomnjenki; po wjerchownym ſmjerczi prózowaſche ſo wón, na nju wjazy njemyſlicž. Ale Nikolaj wobthowa žebi cžucze prawidłownje pſcheživeneho žiwjenja, žyn boroſce na jeho woczomaj; Pawel, nawopak, ſamłutki nježenjeny, laſtupi do toho ſrudneho cžěmneho cžaſa, do cžaſa, hdyž młodoſcj hiſchcze nimo njeje a ſtarobu njeje ho hiſchcze ſapocžała.

Tutón cžaj běſche ſa Pawola Petrowicja hórſchi dyžli ſa kóždeho druheho: Shubiwſchi žiwoju ſaſchkoſcž, bě won wſchitko ſhubił.

„Ja njekſajam cži nětko hižo, ſo by ty do Marina pſchijchoł, rjekny jónu jemu Nikolaj Petrowicj (mjeno Marino bě won ſwojej wožu k cžeſci ſwojeje žony narjekł) — „tebi běſche tam ſa žiwo mojeje njebožcžičzkeje woſtudło pſchebywacž, a nětko by ty, ſo mi ſa, tam ſ bolhez khwile ſo pſchebadnył.“

„Tehdy běch ja hiſchcze khupikoſty a pſchedpodjaty, wotmołwi Pawel Petrowicj, „ſ toho cžaſa žym ſo bóle ſmjerował a woſtróſhnił, je-li ſnadź nіž bóle ſmudrik. Nětko, nawopak, jeli ſo by ty to dowolił, žym ja hotowy, na ſtajnje ſo pola tebje ſaſydlicž.“

Město wotmołwy wobſjuna Nikolaj Petrowicj jeho: ale połdra lěta miny ho po tejle roſmołwje, pryedy hacž ho Pawel Petrowicj roſſudźi, ſwój wotpohlad iwumjeſeć. Hdyž pak bě ho raſ na wjaz ſaſydlił, to hižo jeje njewopuſcheži, ſamo niž w tych tſjoch ſymach, kotrejž Nikolaj Petrowicj we ſpětrohrodze ſe ſynom pſchebywaſche. Wón poczа cžitacz, pſchecze wjazy jendželſkim knihow: wón ſayka ſyle waſchnje ſwojeho *žiwjenja po jendželſkej módze ſrjadowa. Nětko khodżeſche* ſ ſuzdonym kubleranc na wohyt a wujédże ſwój jenoż k wólbam, hdyž ſ wjetſchepo dźěła mjeſcžeſche, khiba ſo wulkokhuklerjow ſtareho režima ſ liberalnymi wupadami a žortami mjerſaſche a pſchi tom ho tola ſ pſchedſtajerjemi noweje generazije njeſdružł. Cži a druſy wajachu žebi jeho dla jeho *wudjernych ariſtokratiſkich manerow*, dla jeho wuſpěchow, kotrejž běſche pola žónſkich wobſebje mětwak; dźiwachu na njeho też łohodła, ſo ho rjenje draſeſcže a ſtajnje w najlěpſchich ſtwach hotelow hoſpodu mětwaſche, haj, ſo bě ſamo raz ſ Wellingtonom pola Ludwika Filipa, Orleanſkeho wójwodu, ſa wobjedom hył; też łohodła jeho w cžeſci mětwachu, ſo jenje na puczowanje ho njepoda, njewſamſchi žebi ſwój ſłeborny grat a ſwoju puczowańſku pſchiprawu ke kupanju žobu, też łohodła, ſo wot njeho ſa njewſchednymi, ſpodźiwnymi „ſchlachotnymi“ wonjawkami wonjeſche, też łohodła, ſo jara derje „lubiſi“ hrajeſche a tola ſtajnje pſchebywaſche, a ſłónczne wajachu žebi jeho, też hiſchcze dla jeho dospołneje cžeſtnoſcže. Wotrjeſne žónſke mężanju jeho ſa wobkruſzażeho melancholika, ale won dożyka na nich njedźiwaſche.

„Ty dyrbiſch nětko wuſmacž, Eugenijo“, rjekny Arkad, hdyž bě pſcheſtał wo nim powedacž, „ło ſy mojemu wujej njeprawdu cžinił. Nocžgu ani wo tych mnohich ſłužbach njeſkrywa, ſiž je mojemu nanej wopokaſewał, hdyž je jemu wjele pjenjez dawał — ty najſkerſcho dożyła njewěſch, ſo mataj ſhromadne wobžywſtwo, ſo kubło nimataj žełene — ale wěſ mi, wón kóždemuſkuli rad wupomha a, mjes druhim prajene, ſtajnje ſa burow ſo laſtupuje; wěſo, to wjchaſ je wérno, hdyž ſ nimi wérži, ſo pokynuri a cžuchа „odekolon“ (Kolinſku wodu).

„Sſo roſumi, to ſu nerwy“, pſchetorhny jeho Bafarow. „To może być; ale wutrobu ma jara dobru. A žadyn hłupy wón też nježe. Kajſe dobre rady je mi wón hižo dawał... wožebje... wožebje w naſtupanju, kak mam ſe ſónſkimi być.“

„Aha! Na ſtwajtim mlóku je ſo woparił, na ziſu wedu duje*). Tu wężku wſchak my ſnajemy.!“

„Nó njech; ſ jenym ſłowom,“ pokračowaſche Arkadij, „wón je jara njeſdožowny, wěr mi to; ſaſpěwacž jeho — to by ſ hřěchom było.“

„Haj, ſchtó bha jeho ſaſpěwa?“ ſnapſchecžiwi Bafarow. „Ale ja bych tola rjekł, ſo muž, kiž je žwoje žyle žiwjenje na kartu žónſkeje lubożeje ſtajił, a kiž, pſchehrawſchi pſchi tom, žebje ſamoho ſhubi tak, ſo njeje nicžo wjazy k nicžemu, to njeje žadyn muž. Ty prajiſch, wón je njeſdožowny — to radſubje wěrju, ale ſe ſwojej khwjoſcžu njeje hiſchcze do konca. Sſym pſchejtrědcženy, ſo žebi wón mnyſli, ſo je zyły muž, dokelž „Galignaniho“ cžita a tu a tam ſa mężu nékajſcheho burika wot knuty wumoži.“

„Njeſahubjł jeho wukubłowanje, a cžaſ, w kotremž je wón žiwy był,“ rjekny Arkadij.

„Wukubłowanje ty prajiſch?“ ſnapſchecžiwi Bafarow. — „Kóždy cžłowiek dyrbi žebje ſamohо wocžakowacž. A ſchtoż cžaſ naſtupa, to njewěm, cžehodła dyrbju wot cžaſa wotſtupny być. Ja we ſwjchčm tom widżu jenoż ſłabokoſt a dźěcžaze waſchnje, mój najlubſchi. Schto maju potajne pocžahi mjes mužom a ſonu na ſebi? My pſchychologojo ſnajemy, ſchto maja tute pocžahi mjes mužom a ſonu na ſebi? My pſychologojo ſnajemy tute pocžahi ſ jeje wopraſdžiteje ſtrony. Studuj raſ twar wócžka. Nad bych dźiwł wědżecž, hdże ty namakaſch mazſiżnu ſ hudańcžkowonu ſpohladżenju, wo kotremž ſy rěcžał. To wſchо je jenoż romantiſka, fantaſija, wumyſlenoſcž! Pój, dżentoj radſchi mojeho brunakarohaža pſchepytowacž.“

Wobaj pſchecželaj dźěſchtaj do Bafaroweje ſjiwy, hdźež bě hižo mężenza medizinſko-chirurgiſkeje wónje a teje wot ſchpatneho a tunjeho tobaka cžucz.

(Pokračowanje ſeſtnje.)

*) Ruſke pſchiſłowo praji: „Schtóž ho ſ horzym mlekom wopari, bitje na ſymnu wodu.“

Po Nielowym projekcje dyrbjachu so w šamšnym cjahu tři rakety wutřelić. Dóst tutych seništich pólskow we šwětowej hłubinje je tuchwilu profesorej hišcze njeznaty. Smě so wo třoch możnościach jednacj. Móžno je, so tute tři rakety na semju wróco spěša, pak do worja pak na twjerdu semju padnu. We tym padže by rospyt skaženy był. Druhi pad by był tón, so psches nutřkowny móz raketa najbližšchi šwět dozpěje, najlepje měšačk. Stónčnj sleczi jej raketa do šwěta a wostanje mjes semju a měšačkom wišaco, hdyž je na 3 cjahaza móz jenak šmelna. Budžemy widžeć, kotra raketa najprjedy do šwěta poleczi hač Nielowa abo Goddardowa.

Tak daloko tute jendželske nowiny, kotrymž dyrbimy samołwjenje wo tutej fantastiskej jěsdže pschewostajić.

Přilopk.

* **Ssamomordarstwo djěcza.** Se strachom psched operaziju je žeby w měšczańskej thorownt w Kamjenicach dwanaczeletny hólczec žiwjenje wsak. Wjazy krócz běchu jeho na czeki sahor klucza operěrowali a nětko dyrbjesche so hišcze tas operazijti podczišnyć. We nogy psched tym kó pak so hólczez dwójzy j nožom do wutroby.

* **Somjercz w benzinowym tanku.** W dźěłarni wumětkeej žiwizn w Rumelsburgu sta so czežke njeszoso. We fabrizy běchu so hižo rano tři wulke kotły z dużynowym płunom napjelnike, so bychu so pruhowali, hač dźerawe njejsu. Hdyž běchu płun sahu wotpuschczili, dyrbjeschtaj dźěłaczerjej kotły wuměricź. Pschi prěnimaj bě so to bjes tołoho pschipada stało. Hdyž k tjeczemu pschiňdjeschtaj, a jedyn j dźěłaczerjow do njeho salże, padny nadoho do womory. Jako bě druhi jeho hižo hač do kromy horje sczahnył, padny tohorunja do womory, tak so wobaj na dnje kótła lez wostaschtaj. Hdyž sawołana wobora na pomoz pschikwata a wschitcy wobornik j masłu a dużynowym apparatom do kótła salże, padny tohorunja do womory, dokelž maśta žnadź njebě prawje hedjała. Skónczenje so poradźi snjesdożenych wuczahnyć. We thorownj, hdyž běchu wschitcy tjoch dowjesli, wumrěschtaj dźěłaczerjej krótko krótko na to na sczěhwki czełkeho sajedoszczenja. Tež snjesdożeny wobornik je jara czežko thorp.

* **Khrypa w Barlinje.** Khrypa je djenża w Barlinje dale pschiběrała, tak so su thorownje wschě pschepjelnjene. Tohodła su so wschitkim jenoż lohko thori, pak j thorownjow puschczili, pak do Bucha pózłali. Tola tež na tute waschnje nieje so w thorownjach dosczi koži wuprošnikow, so bychu wschitcy thori měrna namakali. Tohodła su so schtyri gmejnske schule do nakhwilnych thorownjow pschewobroczike. We wulkich wobthodach je wjele sastojnikow a dźěłaczerjow dla sthorjenja doma wostało. W pscherešku je hač dotal 8 prozentow wschěch dźěłowych mozow w Barlinskich wobthodach a tworjnach sthorjko. Bydlenja lěkarjow a thorownych zotrow w thorownjach su so tohorunja wuprózdnike, so bychu so thori we nich zamětnili. —

* **Khrypa we Schwizy.** Dokelž so khrypa pschezy dale rozschérja, je Genfske kujezerstwo schulske próżniny podłožschiło. Dale je so wobjamknyło, so maju wschě sjawne lokale swoj wjecjor 11 hodź. zawrjene być.

* **Khrypa tež w Londonje a Kopenhagenu. — W Prahi 5000 thorich.** Khrypa je nětko tež do Jendželskeje so dowlyła. Pschede wschěm su tónkrócz jara stari a jara młodzi ludzo thorosczi wobježe wušajeni. 172 wobołow je sandżeny tydzeń na khripu wunitřno pornjo 114 w pschedhadnym tydzenju. Tež na wójnischi łódzach je khripa wudyrkła. — W Danskej liczba na khripu sthorjenych stajnje rosce. Tola je tharakter epidemije lohki. Mjes patientami namaka so tež kral Christian, kotryž je lohko na khripu sthorjel. So by so rozschérjenju thorosče sadźewało, je minister za sjawnu srowotu sjawne reje w Kopenhagenu sakasał. — S Prahi so piša, so je hač dotal 5000 wobołow na khripu sthorjało. We šmjertnych padach pak so hišcze nicżo zdźělilo nje.

* **Wulka woda.** S Hannowera so piša, so woda we Leinje, Oksu a Allern dale pschibywa. Wulke pschestrene su hižo nowdsene. Tež z Kólna piša so, so woda w Rheinje a swojich pschitokach thětko postupuje. Réka Lahn je pola Emsa z brjohow stupiła. Je-li so dale deschczuje a tak cżopło wostanje, rostaje tež šnih na horach, z czimž by wjeso woda w rěkach dale pschiběrała.

* **H. S. Chamberlain wumrjel.** Znaty literarny historikar Houston Stewart Chamberlain je wumrěł. Chamberlain narodźi so 1855 w Portsmouthu jako šwn jendželskeho admirała. Wot 1908 bě z bjowdu Richarda Wagnera, Ewu, šwerowany a bješe w Bayreuzie žiwy. 1870 bě tuton Jendželzan swój wótzny kraj wopuschcził a so na pucżowanje podał. Podźiłcho pschiwobroczi so zyle Němskej. Jeho najwažnischej knihy stej: „Richard Wagner", a „Šatkady 19. lětstotka", w kotrymaj jeho nahlad wo šwěcze, kiž so jenicżki na arisko-germanisku rasu jako najnadobnischu na šwěcze složowasche, wuraza namaka.

* **Žónska jako mordarka.** W Baden-Oosswinku mork žónska mlokowego wikowarja je schesez wutřeleni z revolwra, jako jeje wobydlenje wopuschczewschi po sthodze dele dźěsche. Žónska je njejsłuk słuczita, dokelž wikowarja, z kotrymž prozeš wjedźeshe, hižo dołho hidźeshe. Mordarku sajachu.

* **Dobrocżinny rubjeznik.** Spodźiwneho rubjeznika setka tute dny žónska we Mnichowskeho pschedměsta Pasinga. Hrožo a klijo žadasche žeby wot njeje „pjenjezy abo žiwjenje" a dóstа na to wot žónskeje toschku z 20 hrywnami. Jako pak wurubjena na to žałoscżizy pschijšponni, so je nětko zyle bjes pjenjez a so ma doma khoreho muża, wróczi ji rubjeznik toschku z próstwu, so by jemu dwě hrywnje dawa, dokelž ma tež doma žonu a dźězi. Na to dóstа 2 hrywnje a wotpali so z nutrnym „Sapkacz Bóh".

* **Sajo jebaka sajeli.** Polizija w Neustacje nad Hardcze saja w hotelu hosczo, kotryž bě so jako franzowski oficzer do knihow sapisał a wjeczor wulku kedźbnosć sbudźi, jako nimale w kożdej po tschach wokoło kaješche. Hdyž jeho sajachu, wobkruczeschę, so je „Tnourski wójwoda", žyn belgiskeho krala Leopolda II. Bórzy pak so wukopa, so je tu we 27tkrotneho w Lüttichu rodzeneho prjedawschego lětadłoweho wjednika Stefana Ota jedna, z kotrymž žu so dla jeho jebanstwom hižo wschitcy skoro po zymym šwěcze saběrali. Otto bě w prjedawschich lětach cżasczischo jako Terourski wójwoda a sobustaw swjatkarskeje kontrolliseje kommisije wustupował a žeby rjane pjenjezy we Wiesbadenu, Londonu, Neaplu, Konstantinoplu atd. wujebał.

* **Domske — kino — domske.** Polizajski šud w Metzu je sajimawy wuknud wuprajił. Wobhedżerjej khežow we Diedenhofenu běschtaj bydlenske twarjenje potorbacz a na šamžnym męstnje kinowe džiwadło natwaricz dałoj. Swjatk podrużnikow w Diedenhofenu nětko pschezžiwo tomu skorjeschе. Sšud jatnbi wobskorzeneju, so mataj kino sabo šwottorhacz a na jeho męstno bydlenske twarjenje natwaricz hacz.

* **Rusa łódź z namórnizami.** Do Livorna je ruska łódź „Karl Marx" pschijěła, kotrejež wobhadka nimo kapitana jenaż z namórnizow wobstejі. Holzy hodża w matrosowych uniformach a rosełnawaja so šwonkownje jenoż malo wot muzjelich. Kaž kapitan łódże wobkruczeschę, je se šwojej wobhadku jara spokojom.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu, 15. wulkeho rózka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,207	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20,411	100 čěskosł. krónow	12,458
100 šwajc. frankow	81,085	100 franc. frankow	16,72

Na Berlinskej burzy bijachu kursy efektow dale horje. Tendenza wostanje kruta. Sa dołżnymi lisczinami so dale napraschuja, tohodła tež tych kursy postupuja.

Produktowe wiki pokazowachu wczera trochu sežłabjene mjeswocžo. Amerika dóstі, so tam płaczliwy powuschczuja. To skutkowasche na nasche witi. Rožku a nalětni jeczmjeń wo 5 pj. tuńsczo pschebowachu. Pschenża a nasymny jeczmjeń na šwojich dotalnych płaczliwach wobstrowachu. Wowsa bě 5 pj. dróžschi. Wczera płaczesche zentnar

w Drježdżanach (załoženy pódzelu):

pschenży 73 kg. 13,10—13,35 hr. (12,85—13,10 hr.)
pschenży 69 kg. 12,40—12,65 hr. (12,15—12,40 hr.)
rožki 69 kg. 12,10—12,65 hr. (12,10—12,35 hr.)
rožki 66 kg. 11,85—12,10 hr. (11,55—11,80 hr.)
nalětnjeho jeczmjenja 11,50—13,25 hr. (11,50 hr hač 13,25 hr.),
nasymskeho 10,25—11,50 hr. (10,25—11,50 hr.)
wowsa 9,35—9,85 hr. (9,25—9,75 hr.),

w Berlinje:

pschenży 13,30—13,50 hr., rožki 12,15 hr. hač 12,40 hr., nalětnjeho jeczmjenja 10,85 hač 12,25 hr., nasymskeho 9,70—10,35 hr, wowsa 8,95—9,45 hriwnow,

schtwórki w Kamjenzu:

pschenży 12—12,50 hr., rožki 11,25 hr. hač 11,75 hr., nalětnjeho jeczmjenja 12 hr. hač 12,75 hr., nasymskeho 10—11 hr., wowsa 850—9,25 hr.,

w Sporjelzu:

pschenży 12—13,50 hr., rožki 11,50 hač 12,50 hr., nalětnjeho jeczmjenja 11—12 hr., wowsa 8—9 hr.,

w termiňowym wikowanju:

za měrc: pschenży 14,32½—14,31¾ hr. a rožki 13,05 hr.,
za meju: pschenży 14,00¾—14 hr. a rožki 12,97½—12,97¼ hr.,
za julij: pschenży 14,10 hr., rožki 12,50 hač 12,47½ hr., wowsa 10,45 hr.

Wiki wuzitkoweho skotu wczera pjatk w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 588 młodych bóčkow a žuczelnych krawow, 169 czelatow, 7 wołow do czahanja a 10 próstnikow.

Młode bóčki a wuhotowane krawy płaczachu

1. kajkosče	480—610 hr.
2. kajkosče	300—480 hr.
3. kajkosče	260—300 hr.

Sturczelne jałowy:

1. kajkosče	350—490 hr.
2. kajkosče	220—280 hr.

Wubrany rjany skót bě hišcze drózschi. Polonischo-němske schaki, Simenthalske a Bayreuthske płaczachu 43 hač 47 hriwnow po zentnarju.

Drjewowa awkzija

Pódzelu, 17. jan. dop. w 10 hodź. budža so wokoło 100 łoožow stejazeho wuzitkeho, a palneho drjewa (žu tež žylne jdowki a duby póbla)) **na Rózeczańskim jahonje** na pschedhadowanje sa hotowe pjenjezy pschedawacz. — Kupzy zhromadźuja so w Herbšez grynčke w Rózeczu. w Ruholzczańskim rewěrje pódzelu 17. 1. 27, dop. we 9 hodź.: 200 metrow khójnowych kuluchow a 45 khójnowych dołhich hromadow. Kupzy seidu so pschi hospczenzu wuhloweje jamy w Ruholzu.

W Nowowjeczańskim Dubrjenitskim rewěrje 95 metr. brjózowych a khójnowych kuluchow, 410 metrow khójnoweje a brjózoweje walczinu. Awkzija budże pódzelu, 17. 1. dop. w 10 hodź. w Nadnej pinzy w Kulowje.

Pola Werminghofa 80 łožow khójnowych hałosow. Awkzija je jutse njedzelu, 16. 1. 27, pschihi. wot 1 hodź.

Pschi Werminghoff-Murczowskej dróży khójnowe pjenki ke kupanin darmo dawa hajnikownja w Koblizach pola Wojerez.

Na pschedań.

Wós djéczazy w Budyschinje, Arnoldowa haša 21 na prawo. — Deskowany wós, na 15 zent., Nychtař we Bukojnje 33 pola Wojerez.

Stół z nowym deskowanym wosom, Prietz w Manjowje Saanska kasa w Bistopizach, Budyschska dróha 56.

Krowa wysokotužczelna, Friedrich we Wojerezach, Steinbrüstr. 3.

Pschihladajcz pytaja:

Wurzownika, hlidarski Warnacz w Banczach.

Holzu do domu, fara w Čornym Khołmzu. — Alle, Wohlfahrtsgesellschaft in Lutach.

Piekarskeho wurzownika, Graf w Kulowje.

Soudnisan na pschehadżowanje.

Rónschez zinnoscz we Wochosach čo. 82, nimale 11 žutrow wulka, z dworom a trjebnymi twarjenjemi, pódzelu, 14. měrza, dop. w 10 hodź. na šudnistwje w Běłej Wodzje, jistca čo. 8.

Soudnisan na pschehadżowanje
pódzelu, 17. wulkeho rózka:

we Wulkim Čjišku dop. ½10 hodź. zentrifuhy, elektristi liczak, (kupzy seidu so w hoscenzu pschi dróży),
w Kulowje pop. w 2 hodź. w hoscenzu „K tjom krónam" wós do hnoja,

wutoru, 18. wulkeho rózka:

we Lahowje pschih. ¼12 hodź. nowy parkowy wós. — Kupzy seidu so na gmejnskim hamcze.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi, djenża dop. ¾11 hodź.: Witi su hišcze mało k pschewidżenju. Tendenza měrnischa.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodżinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symje po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczizna po złotej hriwnja.

	14. 1.	13. 1.		14. 1.	13. 1.
Pšenica	268-270	266-270	buny	20-21,00	20-22,00
rožka	243-248	244-249	woka	23-24,00	22-24,00
nal. jačmeń	217-245	218-246	módre lupiny	14-15,00	14-14,75
naz. jačmeń	194-207	194-207	žołte lupiny	15-15,60	15-15,60
wowsa	179-189	178-188	zeradella	27-28,50	21-26,00
kukurica	186-188	186-188	raps, wosusk.	16,50	16,50
pšenč. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosusk.	21-21,20	21-21,20
ržana muka	34-36,00	34-36,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	13,75	13,50	běrnj. kruški	28-29,00	28-23,00
žrane „	13,75	13,50	syno, 50 kg	2,75-3,25	2,75-3,35
raps	—	—	ržana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšenična „	1,05-1,40	1,00-1,30
hróch	31-33,00	31-33,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluški	21-22,50	20-22,00	jačna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Drježdżanska burza.

Pšenica	262-267	běrnjace kruški	30,00-30,50
rožka	248-253	pšenč. wotruby	12,30-13,20
nalětni jačmeń	230-265	ržane wotruby	13,70-15,20
nazymsk. jačmeń	205-230	pšenična muka	47,00-49,00
wowsa	187-197	ržana muka	38,50-40,50
čerwjeny dźećel	255-265	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	33,00-42,00
suche truhančki	12-12,50	cokrowe truh.	17,50-19,00

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

15. januara 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,80	3,20
Pšenična muka	1 „	0,56	0,64
Ržana muka	1 „	0,40	0,44
Khlěb	1 „	0,325	0,36
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,90	2,00
Sušeny połó	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jódźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,16	0,20
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjenitne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe brikatty	1 „	—	1,25

Wólne płaczizny wčera

Wšo po złotej hriwnje

	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenica	12,00—12,50	12,40—13,20
Rožka	11,25—11,75	11,60—12,40
Jačmjeń	10,00—11,00	10,80—12,50
Wowsa	8,50—9,25	8,50—9,10
Syno	4,50—5,25	3,50—4,50
Słoma z maš. młóc.	1,75—2,25	1,20—1,40
Słoma k zaslanju	1,50—2,00	
Słoma z ruku młócena	2,25—2,75	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,00—4,60	4,20—4,60
„ hač na železniou	—	—
Butra	1,70—2,00	0,90—1,10
Jeja	0,16—0,18	0,16—0,20
Pšenične wotruby	—	6,90—7,20
Ržane wotruby	—	7,00—7,25
Pšenična muka	—	22,75—23,50
Ržana muka	—	18,75—19,50
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	—	—
„ małe	—	—

* **Wulke wohnje. — Prazíla zitadella žo wotpalíla.** W Prahy je žo zitadella na Wyšehradže w nozy k 11. jan. ospotnje wotpalíla. W bydlenju domownika bě schkrjeckła a stary schlakowy padnyła, kotryž žo dale želesche a skónčeje druhu nadobu žobu sapali. Dokelž na Wyšehradskich kłach žadyn wodowód nimaju, njemóžachu wobydlerjo wohenj sahasyć. Sa krótki czaš bě zyła zitadella se zwosnimi składami, wobstejazych z benzina a kłikłikowych bonow, a žuboda autowa wuprowjedźerńa jenicke wohnjowe morjo. W Prahy žwudži wohenj wulku kedžbnosć. Wyšehradske skały pšich Wołtawje, stare žydło Pšemyślidow, žu wešo daloko widjeć. Po tyšazach stejachu udžo po drjobnomaj rěki, ko žychu wobras nóznego wohnja wobkedžbowali. Wobras bě drje hrózbny a tola wobkuźazy. Wožrjedź k njebju šapazych płomjenjow stojesche kražny Wyšehradski dom Boži se zwojimaj wežomaj. Schtóž žrahu snaje, może žebi tutón wobras žiwje pschedstajić. Wokolo 11 hodź. žu žo wjazy rozbuchnjenjow, hdyž bě komjenja do benzinowych składow padnyke. Sśmjerce njeje nichtó pšchi wohnju namakał, tola je žo wjazy wobertnikow a wojakow sranikło. 25 pšišłich autow je žo spalíło. Wožebje tohodla, dokelž žo wětr nadobo wobroćí, niózachu žo žužodne twarjenja, wožebje Wyšehradski dom a tamnischi sanatorij wutkowacź. — Wulki wohenj sahadżeše też w Toulonu w Francowskej, hdyž žo wulki wupny dom wotpali. Wobydlerjo mějachu ledom czasa, wobnjej wuczekneć. Khrómy muźli, kotryž bě do žwojeje stwy sanknjeny, zkoczi i wokna a padny tak njeżbožownje, o i rozpaczenym nopom na plestrje leżo wosta. Požedźicho namakachu pod rozpadankami też hischeže druhe zbuhlene Ńto. — W Speku w Serbiskej wotpali žo na dniu prawosławnych hodow (7. jan.) na 22 wobtkodnych domow. Sshlah wětr wohenj jara spěchowasche. Schkoda wodlieži žo na 10 milijonow dinarow.

* **22 morwych pschi podkopkowym njeżbožu w Sibirskej.** Każ žo z Leningrada pišа, je w Nowosibirsku wuhlowa jama žo zażypła. 22 hórnikow namaka pschi tom žmjerć. Njeżbože žo sta, dokelž běchu žo techniske pschiprawy zanjerodźile.

* **Tragódija we wotchadnatym cżołmiku na morju.** Żałostny podawk je policija w amerikanskim měsće Los Angeles wotkryła. Tam běchu starcho rybaka Eli Kelleya njedawno psched žmjercu z hłodom wutkowali, hdyž běchu jeho pryedy żelmi 10 dnjow dołho na morju we cżołmiku wokało nożyle. W cżołmiku pak namakachu też hischeže druheho starcho rybaka morweho. Na cżele pak pobrachowasche wjazy kruchow. Pschi pschekhyschowanju wusna žo słowneżnje Kinley, jo je je sadwěrowanjom, hdyž jeho hłód tak njeżmérnje cżiłowasche, dżele je cżeła žiwjeho zemrětcho towarischa wunrěsał a sjedł.

Swójbne powěsće.

Semrěli: August Emil Manja, schewstl mischtr we Lubiju, 79 lět. — Wjedrich Herman Schram, kubleř we Rózanach pola Lubija. — Ottomar Schołta, wyschi schi wuczeř na wotp. w Lubiju, 79 lět. — Gustav Klawa we Běłej Wódże.

Z wotkhodneho žiwjenja.

Sćitajuce lěkowanje je błabym prudom
pomcża w nawěchtkorym dżiu snaty Lindeholzowy wustaw za pschirodźiwe hojenje, kiž je ko nětko w junitkownym mjeście, w komornym twarjenju Kronprynzowceje ka harny, sajbdlił. We wustawje wupožčuju je też aparaty sa domjace klowanje. Dla pschepytowanja wocżow ma nowy schubtkelowy aparat ſ nutskornym wobswětlenjom kedžbne cżitanje, kiž žmóžni ſ wuwuzżeżom fluoreszenzy (žantoštwětcżenja) wocżkorcże bronizy, so žo khorosce je tuczełki spóznaty hodża.

Kamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Pónđżelu, 17. januara 1927, dopoldnja 1/2 9 hodź.
jawne pohedženje wokrjeżnego wobjerka.
Dnjowny porjad wuraża we žłużbnym twarjenju kamtskeho hejtmanstwa.
W Kamjenzu, 10. januara 1927.
Kamtske hejtmanstwo.

Na lopjeno 29 wikowanskeho regiśtra, firmu M. Hórnik & Domanja w Khrósćicżach nastupajo, je žo dżenża zapiśało:
Dotalny mějicżel pschekupa Boscżij Sarjeńk w Khrósćicżach je wustupił. Pschekupa Franz Natusch w Khrósćicżach je mějicżel. Wón rukuje za wschě winowratosće njeuwonanego wikowanskeho wobthoda a też wschě žadanki wobkhoda pschešłu na njeho.
W Kamjenzu, 16. dezembra 1926.
Kamtske hudnistwo.

Kamtske wozjewjenje z Wojerec.

Na městno praktiskeho ſłótneho lěkarja dr. med. vet. Oty w Kulowje žym dokónczne wobhladanje mjasa **w Kulowje a Kulowskim kamtskim wokrjeżu** — ſ wuwiasacym Mendżow — hacź na dalsche na sastupowanje **praktiskemu ſłótnemu lěkarjej drej. Nyczi w Kulowje**, w gmejnach a kubłach **Stycżinje, Markowje, Radšej, Strózi** kiž do Lanowskeho kamtskeho wokrjeża słuschej, a w **Bjedrichczach** a Dreżczach, kiž tohorunja do Lanowskeho wokrjeża słuschatej, a w gmejnach a kubłach **Schczenżu, Wyšokej, Hermanezach**, kiž do Schczenżańskeho kamtskeho wokrjeża słuschcja a na kuble w **Kolbizach** praktiskemu ſłótnemu lěkarjej dr. med. vet. **Gollefej we Wojerezach** pschepodał.
Dale žym ſłótnemu lěkarjej dr. Nyczi ſ wukonjenju dokónczneho wobhladanja mjasa w ſłyftnych wšach wokrjeża ja tajke padły polnomóz dał, hdyž po njeho lěkarjenja dla pschiwidu, a hdyž jam postaji, jo ma je ſłót borešaſ.
We Wojerezach, 12. jan. 1927.
Krajny radžicżel. Dr. Lenoir.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónđżelu w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija" spěwa wutoru, 18. jan., wječor z dypkom 1/2 9 hodź. w „Kat. tow.". Mužske a žónske hromadze. — Dalša pruha budże pjatk. — Přitomnosć a dypkownosć wšěch spěwnych mocow stej nuznej! Dirigent. Předsyda.

Budesteey. Nałe Serb. tow. „Lubin" zmèje, da-li Bóh, pšich. pónđżelu, 17. wulk. rózka, wječor z dypkom w 7 hodź. pola Rósickec swoju zhromadźiznu. Rěčeć budże k. farař Cyž.-Hajnćanski. 1/2 7 hodź. zapoćnjemy spěwać. Wšitke sobustawy a hosćo, wosebje też dźiwadlohrajerjo, dokelž budże prěnja pruha, su přeprošeni. Knjoża dowěrnicy njech njezapomnja wšě nase sobustawy a hosći přeprosyć. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" zmèje pšich. srjedu, 19. t. m., wječor we 8 hodź. a spěwanje. Spěwarjo a spěwarki so proša, zo bychu wšitke přišłe. Wot wopyta spěwnych hodźin wotwisuje, hdy móžemy w Bukecach wustupić. Dirigent.

Bukecy. „Radosć." *Předsydstwo a dowěrniey maju* jutře njedźelu (16. I.) pop. 1/2 3 hodź. krótke posedźenje. Předsyda.

Bukecy. Naše „Serbske narodne towarstwo" zmèje jutře njedźelu, 16. wulk. rózka, pop. w 3 hodź. zhromadźiznu na wosadnej sali. Přednošk je knjez kantor Holan z Budyšinka přećelnje přilubił. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Delni Wujezd. „Jednota Sokol" wuhotuje njedźelu, 16. januara, swój zymski swjedźeń, při kotrymž sokolske dźěći prěni raz wustupja. Mužscy wustupja z nowym prostnym zwučowanjom z hlebjemi (Lanze). Wšěch Serbow z blizka a daloka, kaž też bratrowske Jednoty wutrobnje přeprošujemy. Wo bohaty wopyt so prosy. — Započatk z dypkom 7 hodźin. — (Zmylka je dźensa porjedźena: Nic dźěći ale mužscy wustupja z hlebjemi.)
Starosta.

Hrodźišćo. Narańša serbska „*Župa Hrodźišćo*" zmèje swoju lětušu hłownu zhromadźiznu jutře njedźelu, 16. januara, w Zendźic hosćencu w Rakojdach, a to wječor w 7 hodź. Dnjowny porjad: 1. Wólby za předsydu, pokładnika atd.; 2. rozprawa wo skutkowanju župy w minjenym lěće; 3. wšelčizny. — Po tutym porjedźe je zajimawy swětłowobrazowy přednošk „Błóta" z 50 wobrazami. Wo prawje bohaty wopyt wšěch Serbow našeje wokoliny, haś je sobustaw našeho towarstwa abo nic, prosy předsydstwo.

Komorow p. Rakec. Kedźbu! — Serbske reje! „Jedn. Sokol" zarjaduje w Kačej korčmje w hosćencu „K zelenej lucy" kurzus serbskich narodn. rejow. Prěnja rejowanska hodźina budże štwórtk (20. I.), a cyła serbska młodźina w Komorowje wokolinje so tu należnje prosy, zo by tutu składnosć wužiwała a kurzus serb. rejow wopytowała. — Bratřa a sotry! Časy kowrotneho wuwića cżła při wšelakich tak mjenow. „modernskich" rejach su nimo, prječ ze wšěmi nowočasnymi suwakami! — Naše nowočasne reje su za přichod naše stare, rjane a přistojne serbske reje! Tuž młodźina, kaž też starši, wšitcy přich. štwórtk do „Kačej korčmy".
Jurij Šewčik, zarjadowar.

Pančicy. Na koncerće (srjedu) „Lipy Serbskeje" je so čorna suknja za mjeńšu mužsku postawu pak zaměniła, pak z wotpohladom wzała. Štóž wo njej něšto wě, njech to podpisanemu hnydom wozjewi. Jurij Słodeńk.

Pančicy. „Jedn. Sokol" zwučuje dźensa wječor we 8 hodź. we Worklecach. Pónđżelu, 17. jan., je jara ważna zhromadźizna dla swjedźenja a druhich należnosćow pola br. Natuša w Khrósćicach. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo wšěće přińdże. *Načolnik*

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokolinu zmèje jutře njedźelu pop. w 4 hodź. hłownu zhromadźiznu. Nowowólby. Też chcemy naš załožeński swjedźeń w bliżšim času woswjećić. Wšě lube sobustawy, kaž też hosćo so wutrobnje přeprošuja.
Předsydstwo.

Wjesny młyn
z pjekarnju a klamami
ma swobodnje na předań
Jurij Graf w Budyšinje
na Mołtkowej dróży 1a.
Telefon 2100.

Žiwnosć
z 80 *kórcami pola*
a masiwnym twarjenjom ma swobodnja na předań
Jurij Graf w Budyšinje
na Mołtkowej dróży 1a.
Telefon 2100.

Wobstejnosćow dla
předam swoju
žiwnosć w Jasency čo. 15 pola Njeswačidła 10 kóro. na rozmdź. samokupca

6 lětny
bruny walach
je na předań
we Łupoji čislo 21

Rjana sylna wysokosćelna
jałojca
kaž też młode nowoddjane dobre wužitkne **kruwy**, 5—6 cent. cežki **byk** z dobreho splaha a jara tunja dójna **kruwa** je na předań abo k zamjenjenju w knjeź. hosćen. w Njeswačidle
Max a Paul Köhler

Wulki strażowanski
pos
je na předań
w Budyšinku čislo 36

Makulatura
ma na předań
Smolerjec kniha lićerńa
w Budyšinje

Přesadźowanje drjewa
w Dobrošecach pónđżelu, 17. jan. dop. w 10 hodź.
Kupcy zeńdu so w drjewiśću. Přesadźować budża so za hotowe pjenjezy
wokolo 350 rm. khójnowych hałozow
„ 50 rm. „ pjeńkow
„ 26 rm. „ kuluchow
a 240 běžnych metrow płotowych ryhelow
wokolo 90 stuk* roštowanskich *žerdźow
wokolo 90 metrow twarskeho drjewa.
Dobre zwotwoženje.
Handrik.

Přesadźowanje drjewa
srjedu, 19. t. m. w sudniskej korčmje w Lejuje pola Lubija **wot dop. 9 hodź. sem**
227 šmrěkowych sylnych žerdźow 8/15 cm
6 rm. „ wužitk. kulich. 2 m. dołhe
23 rm. „ palnych kuluchow
6 rm. „ rěznych hałzow
60 rm. dołhich hromadow z liać. drjewa.
Přihotowane na **Lejnjanskim zahonje.** Płaćić ma so hnydom z hotowymi pjenjezami, na přesadźowanje a wumjenjenske wašnje.

Přesadźowanje palneho drjewa
w Kupojskim zahorje.
Pónđżelu, 24. januara 1927 budże so w blizkosći ryćerskubła přihotowane
15 rm. dubowych palnych šćěpow
65 „ a wólšn. paln. kuluchow
6 „ wólšnych wužitknych kuluchow
24 „ kójnowych palnych šćěpow
34 „ „ a šmrěk. paln. kuluchow
43 „ „ wužitknych kuluchow
235 „ dubowcje palnicje walcinu
93 „ kójnowcje palnicje walcinu
30 stuk wólšnych a dub. dołh. hromadow
pod doprědka wozjewjenymi wumjenjemi za hotowe pjenjezy přesadźować. — Wotwożenje je wšudże dobre!
Kupcy zhromadźuja so dop. w 9 hodź. při Kupojskim starym haći.
Hajniske zarjadnistwo.

Jenož tak dołho hać skład dosaha
předawam po sćěhowacych přihódnych wumjenjenjach
wobruče:
„Ideal" 28 1/2 — 3,25
„Najlěpše" 28 1/2 — 3,95
„ čerwj. 28 1/2 — 4,35
„ 28 1/4 — 4,45
Po přeću pócżelu też na wsy, hdyž so doprědka zapłaći abo z dobérku z přihłowjenjom wudawkow. — Wosebitosć: Kładzenje elektriskich swěcow do morskich kołow.
Ernst Hanske we Łahowje

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składże
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podšlinje płaćić dowolam.

Poskićam po přihódnym płaćenskim położenju
Pomocnje kola, dołhe zamki kola, ježdu kola, a druhe maśiny, centrifugi, hufrowe kijca maśiny, zymowe płaty, maśiny, rěźadła, zymowe płaty, pilarna a zarunanja wuporjadowanja nejnuśo
H. Paul Gräfe
mechaniski mistr
w Kamjencu
blizke kat. cyrkwje. Tel. 470.

Sylny rjany
kóń (walach)
je na předań w **Čichonicy 2.**

M. Mikel
časnikaf w Kukowje
poruča
dobre časniki
słudne pjerščenje
a nawoći
(brjele) po najtuńšich płaćizn.

Kozace karnikłace, zaječe a wšitke druhe koże a
kóžki
kupujetej stajnje po najwyššich dujowych płaćiznach.
Kleßling & Erdenberger
na Zwonk Lawskej hasy 54
Sobotu w hosćencu „Halber Mond".

Koše
za dom a ratafstwo,
wšě wuporjadźenja
derje a tunjo. Kupuja a
wumjenju witki
Korbarstwo
Alfred Güttler
w Budyšinje
na Seminarskej hasy čo. 11 na Wjelećinskej dróży čo. 14
Kóždu sobotu sym na wikach znapřeća Křižanec rěznistwa.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pf.
papjerowy wotpady po 3 pf.
lapy, bicże běłeho wina
bleše čefwjeneho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dujowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnjese.
Popp na hornčerskej hasy 18 telefon 3427.

štwórtk njewobstajne ruški abo dešćik,
pjatk miko, wětr prošchenje,
sobotu pscheměnjato.

Po thodźenju hwězdow a njebjesćich znamjenjach stajeja njedźelu: Dobre sa puczowanje a pjenježny wobthod; póndźelu: Dobre sa pschemyšlo a sa wobthod s hamtami njepschijomne sa puczowanje a wikowanje; wutoru: Njepschijomne sa hudźbu a wumjeśtwo; sridu: Njepodawajcze žo do swadow, mjerjanja se žónskimi.

štwórtk: Njedobre sa pschedewsacze a pjenježny wobthod;

pjatk: Dobre sa wobthod s hamtami, sa puczowanje a pschemyšlo schpatnje sa šabawu.

sobota: Njepschihodne sa nahle rosrudźenja, dobre sa wikowanje.

— **Budyšchśke wokrejsne ɟadarśke towaŕstwo** pschepruschuje na ɟhromadźinu, kotraž žo jutśe sobotu, 15. januara 1927, pop. w 4 hodź. w towaŕstwowej ɟstwi hosćenja „Krónу" wotmeje. Dujowy porjadk: 1. Rosprawa wo Drježdźanskej wustajeńcy. 2. Poštajenje ɓiśkanskeho plana sa wobthodne śěto 1927/28. 3. Pschiprawjenje ɟadowcje pschetrjebarnje w Budyšchinje śe strony krajneho swjasła. 4. Swětłowobrasowy pschedawoschi knjesa ratarśkeho radźićela Umhauera wo wuživanju pochoweje ɗźinu (mull) w ratarśtwje a sahrodniśtwje. 5. Wschelcźišny.

— **Budyšchśke haptyki** žu wschędne dny hacź do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak zamknjene. Nózny ɓiužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena haptyka ɟ mjeńcanym wotmeńenjom. W januaru je to Hrodowska haptyka na Hóschcź haju.

— **Sózialnym rentnarjam** wuplaćuje žo podpjera sa měśaz januar 1927 póndźelu, 17. januara, dop. wot 1/2 9 hodź. hacź do 1/2 1 hodź. w Sejmowni.

— **Swětowy panorama** w Budyšchinje pschi Lawskej wěži pokasuje w tydźenju wot 16.—21. januara sajimawe wobrazy wo puczowanju pschi Bodamskim jezoru a w jeho wokolinje. Widźimy mjes druhim znate město Bregenz, hafen se ɟwojej ɟkawnej warjeńuju Zeppelinowych powětrownow. Teź Konstanz a Lindau a St. Gallen pu města, kiž dyrbi ɓeɓi kóždy wobhladaćeź.

— **Sjawna ɗźełowa ɟaradźerńja ɟa Budyšchin a wokolinu.** W dezembru je žo licźba podpjeranych ɗźełoɲjemjerjow wo 68,3 proz. powyschiła, je na 4616 ɟrupiła a ɟ tym dotal ɟwój najwyschśchi schodźenk dozpěła. Mjes ninti je 2936 (1990 muźiśich a 946 žónśich) ɟ města Budyšchina a 1680 (1450 muźiśich a 230 žónśich) ɟ wsow. S dostawarjow podpjery dostawasche w měsjeze Budyšchinje 2546 podpjeru sa ɗźełoɲjemjerjow, 203 wobtaraŕstwu podpjeru a 187 podpjeru ɟ rjeźowego wobstaranja, mjes tym so na wuɲach wschitkich podpjeru sa ɗźełoɲjemjerjow dostawachu.

— **Licźba Budyšchśkeho wobɓdleźiwa** ɟtupi w lěcze 1926 wot 40 652 na 40 846, powyschi žo pokaźitu wo 194 wobrjebow. Licźba narodźenjow w ɟaśońskym lěcze njeɟpadowasche, wona ɟtupi wjele ɓóle wot 638 na 678.

— **Kradnyli žu** w nozy wot 13. ɟ 14. jan. ɟ mutśamarnjom ɟ gratowaje budy na tudomnym cźěɟliśkim ɗźełowym nameśeźe: 4 ɓěle ɟ O. P. wośnamjenjene, wjertuły, ɓuɓu (liśeźow wopuśki), ćužnik, 3 cźěɟliśke ɓekery ɟ toporami, jena je ɟ O. P. wośnamjenjena, 2 cźěɟliśkaj hamoraj, 3 ručne piły, 2 prójazej pile a toporowu ɓitku. Wo wobzowne ɟdźelenja proźby kriminalne wotdźělenje w Budyšchinje.

S **Budeśtez.** Póndźelu wotměchu tudomni gmejnśiny ɟaɓtupjerjo ɟwoje prěnje pohrjebnje. Knjes měśchćanoſta Seifert nowych ɟaɓtupjerjow do ɟaɓtupnśtwa japokaša. Za ɟaɓtupjerjow měśchćanoſtoju wuɟwolichu knjeɟa ɓuɓlerja Kśchiźana ɟa 1. a knjeɟa ɟelezniśkeho ɟekretara Webera ɟa 2. ɟaɓtupjerja. Za prjódśtejerja gmejnśiśkich ɟaɓtupjerjow ɟa lěto 1927 wuɟwolichu ɟaɓtupjerjo jenoɓtśinje knjeɟa měśchćanoſtu Seiferta. Za 1. a 2. ɟaɓtupjerja ɟaɓo knjeɟow Kśchiźana a Webera wuɟwolichu. Pśchi wólbach do jenoɓtkowych wubjerkow wuɟwolichu: Do ɟinanźneho a wuɟtawineho wubjerka knjeɟow Arnośćta Brodu, Adolfa Domśchu, Marćina Paula a Bruna Webera; do twarśkeho wubjerka knjeźich Adolfa Domaśchu, Pawoła Kśchiźana, Hermanna Kiliańa, Arnośćta Urbana, Hendricha Klemuta a ɟ wobdźěłerśtwa kowaŕśkeho miśchtra Israela; do ɟpomóźeńśkowego wubjerka Brodu, Maśa Pětśchu, Klemuta, wyśchego farara Domaśchu, ɟozialneho rentnarja Pětźolda, maforentnarja Keńla, wójniśkeho wobśchódźenego Wilhelma Gédana; do wubjerka źeroweje pokładnje: Webera, Kśiwcźa, Pawoła Urbana. Do tychle wubjerkow ɓźišcha měśchćanoſta jako pśchedbydła. Za pśchedbydłu ɓydleńśkeho wubjerka wuɟwolichu ɟaɓtupjerjo zaɓo knjeɟa Arnośćta Brodu, Adolfa Domśchu, Marćina Paula a Bruna Webera; do ɟinanźneho a wuɟtawineho wubjerka knjeɟow Arnośćta Brodu, Adolfa Domśchu, Marćina Paula a Bruna Webera; do twarśkeho wubjerka knjeźich Adolfa Domaśchu, Pawoła Kśchiźana, Hermanna Kiliańa, Arnośćta Urbana, Hendricha Klemuta a ɟ wobdźěłerśtwa kowaŕśkeho miśchtra Israela; do ɟpomóźeńśkowego wubjerka Brodu, Maśa Pětśchu, Klemuta, wyśchego farara Domaśchu, ɟozialneho rentnarja Pětźolda, maforentnarja Keńla, wójniśkeho wobśchódźenego Wilhelma Gédana; do wubjerka źeroweje pokładnje: Webera, Kśiwcźa, Pawoła Urbana. Do tychle wubjerkow ɓźišcha měśchćanoſta jako pśchedbydła. Za pśchedbydłu ɓydleńśkeho wubjerka wuɟwolichu ɟaɓtupjerjo ɟekretara Webera, jako ɟaɓtupjerjow wobɓdźerjowe ɓźěźo gmejnśiśeju ɟaɓtupjerjow Urbana a Brodu, ɟa ɟaɓtupjerjow podrunikow ɟ wobɓdleźiwa Augusta Pětśchu a Waltara Voigta. Pśchedśtejećerśtwo ɟchulśkeho wokrjeźa ɟeśtaja ɓo ɟe ɟcźěhowazych knjeɟow: Brody, Urbana, Kśchiźana, Domśchi, Klemuta, Pětśchi a Paula; ɟchulśki wubjerk pak ɟ Künzela, Webera, Brody a Domśchi. Ɂaɓtupjerjo ɟtaŕśchich maju ɓo poɗpśchu wolicź.

S **Wjelećzina.** W ɟaśońskym lěcze ɓo w naśchej wośadze, kotraž 4090 duśchow wopśchija, narodźi 93 ɗźěćzi (1925: 76), wutśhcźenych bu 87 (81), ɟwěrowanych bu 25 (35 porow, pohrjebanych bu 47 (40 wośabow), ɟiśhcźeńśki ɓlub wobnowi 72 ɗźěćzi (96). K ɟpowědźi pobu 2369 (2413) wośobow, to je 58 procentow krajnozrjetwinśtich evangeliśkich. S pohrjebanych bě śchtej 2 wośobje pśches 91 lět ɗźěrej. — Krajne ɓźěrki wunjeźechu 639 hriwnow; hewaśke dary a ɓźěrki za miśijonſtwo a druhe ɓicheźćanśke ɗźełu ɓoźeśe wuźinjachu 1270 hriwnow.

S **Maleho Wjelkowa.** Gmejnśiny ɟaɓtupjerjo Malo-Wjelkowśkeje kolonije měźachu ɓźišcha ɓźiedu 12. januara, ɟwoje prěnje lětuśke pohrjebnje. Měśchćanoſta poda pśchehlad wo ɗźěle, kiž ɓu ɟaɓtupjerjo w minjenym lěcze wukonjeli. Sa prjódśtejerja gmejnśiśkich ɟaɓtupjerjow wuɟwolichu zaɓo knjeɟa Remiku a ɟa jeho nameśnika zaɓo knjeɟa Burkhardta. S pišmawjedźerjom ɓu knjes Leverenz a ɟ jeho nameśtnikom knjes Anders. Namjet, so ma pišmawjedźeŕ ɟa ɗźěła pschi pohrjebjenjach 2 hriwnje ɟaɓtupne ɓostaś, ɟaɓtupjerjo pschijachu. Finanźny wubjerk ɟeśtaja ɓo ɟ knjeɟow Heinricha, Eckhardta, Anderśa a Wolfa, ɓydleńśći wubjerk ɟ knjeɟow Heinricha, Krawza, Leverenza a Ryčerja, wobśtaraŕśki wubjerk pak ɟ knjeɟow Heidemanna, Zieglera, Simona, Ryčerja, Wolfa a Delanka wobśteji. Na namjet, so ma ɓo wobśtaraŕśkeho wubjerka wójniśki wobśchódźenemu wuɟwolicź, knjeɟ Ryčer wójniśkemu wobśchódźenemu knjeɟej Eckhardtej ɟwoje měźno wotɟtupi. Ɂaɓtupjerjo ɓodawk k ɟakonjej wo ɟiwobodnych mjaɓowych ɟěrkach (Freibank), kaž je jón hoɲodaŕśke ministerſtwo ɟeśtajako, jenoɓtajne pśchijachu. Po wuradźowanjach we wokrjeźnym wubjerku poɗtaji hamtśke hejtmanſtwo, so ma woheńɓaɗcheńśći ɟwjaɗk mjes Malo-Wjelkowśkej koloniju a wuźu ɓale wobśtaczź. Pśchedźyda poręźa krótko we wólbach do wokrjeźneho ɓeźma (Bezirkstag) a pśchećita na to liśt Wulko-Wjelkowśkeho ɟchulśkeho wubjerka, w kótrymž ɓo proźby, so ɓychu jenoź ći ɟe ɟaɓtupjerjeni Wulko-Wjelkowśkeje ɟchulśkeje wubjerka ɓyli, kiž ɟwoje ɗźěrći do Wulkeho Wjelkowa do ɟchule ɟeźelu. Sa tole pśchećze gmejnśiny ɟaɓtupjerjo powɟchitkomnje ɟrozumjenja njemjećachu. Sčinźnje rosprawjśkeje knjeɟ Ryčeź, so ma ɓo dom ɟa ɗźěł ɟwójbje naɓwarićeź, kiž ɓudźe 15770 hriwnow pśaćiźeź. Twaŕśki nadawk ɓosła knjeɟ twaŕśki miśchtr Wolf w Małym Wjelkowje.

S **Khwaćiź.** W lětneje rosprawy Khwaćanśkeje wośady na lěto 1926 ɟdźělimy tu ɟcźěhowaze: Ɂiwoɲalu ɓźěćzi ɓu ɟa lěto 1926 ɟpokitane ɓosta 54 (lěto pśedy 55) ɗźěćzi, 28 hólzow a 26 ɓalow. Kśchećeńśći ɓlub wobnowiśo je 50 (lěto pśedy 56) ɗźěćzi. Licźba wěrowanjow wuźinjeśće 16 (lěto pśedy 20). Zyrkwinźny pokhowane bu 27 wośobow (lěto pśedy 21); mjes nimi ći morwonarodźene ɗźěćzi a 3 ɗźěćzi, kiž žu ɟa nékótre dny abo hodźiny po narodźe wumrěle. K Bożemu ɓlidu pobu 1212 (lěto pśedy 1153), ɟ nich bu 33 wośobow da ɓorotby abo ɓtarośtwy domu wopraɓujećych. Krajnozrjwinśke, kulśke a wośadne ɟpěrki wunjeźechu w hromadźe 344,03 hr. (lěto pśedy 473,90 hr.) Ɂpěrka ɟa ɟaměry Budyšchśkeje wotnožki Gustaw Adolfśkeho wuɟtajenja wunjeźe w hromadźe 114,30 hr., w Khwaćanśkach 35,30 hr., we Wulkej Dubrawje 37,80 hr., w Jeśichźach 7,70 hr., we Małej Dubrawje 4,— hr., w Kśchiwej Borśchći 8,80 hr., w Dalźach 7,20 hr., w Lutobźu a Mórkowje 6,50 hr. a w Boranéach 6,— hr. Sa miśijonſtwo daríchu (ɓobu ɟe miśijonśkim kaśchejkom) 19,50 hr. (lěto pśedy 20,— hr.). Sa wotɓladanje ɓkudnych pśchepodachu 13,60 hr., daŕy ɟa ɟyrkej do móźnicźi a wopornemu kaśchejśka połoźene a pśchi druhich ɟkadnoſćach pśchepodate, wuźinja pu pśchedběźnym wobliczenju 489,05 hr. (lěto pśedy 575,41 hr.) Sa połoźeńśkeho ɟpěwaŕa wuźeda ɟo ɟ Jeśichźa 18,— hr., ɓudź ɓe ɓkótko do teho ɟa ɟamźnuj ɟamér ɟe Khwaćiź 100 hriwnow a ɟ Boranéc 50 hr. ɓoɟćoło.

S **Bukeź.** Wećera pjatk ɟwjećeńśke knjes Richard Dietrich ɟwój 25ɓětny wobkhodny jubilej jako hoɟćenźaŕ a wobśedźeŕ „Stareho Fryźa".

S **Bukeź.** Naśch měśchćanoſta knjes Ɂswora ɟwjećeńśke wećera pjatk ɟe ɟwojej mandźeŕśkej ɓlěkorny kwas. Wobaj jubilaraj ɟtaj ɟtrowaj a ćerɟtwaj. Se wśchěch ɟtron pśchikhadźachu wutrobne ɓožepśchećza a ɟmějośćachu wo tym, kak wobluɓjenaj jubilaraj ɟchudźe ɟtaj. Bóh ɟpožćj jimaj ɟtrowoɟćź a ćerɟtwoɟćź do ɗalśich cźaɟow.

S **Maleśiź.** Krótko pśedy, hacź ɟlužɓu pola tudomneho kublerja Pěśicha wopuśchći, 23ɓětny hoɟpodaŕśki pomoźnik Oskar Brengler ɟ Lipśka, kiž napoɟledk we Budyšchinje ɓydleśe, 28. ɟeptembra 1925 ɟwojemu tomaśśchej, wotrocźej Krawzej wobleć a jaku, a ɟwojemu ɓźěłodawarjej kholowy kradny. Teleju paduśchtwow bla ɟaɓudźi Lubijśki hamuśći ɟud hiśhcźe uzetłoɟtaneho Brendlera, kotrehož ɟ pśchepytowaśkeje jatby pśchiwjedźechu, k jaɟtwu na 3 měɲaźy a 3 njedźele. Wupruhowaniśeho cźaɟa jemu njepśchiłwolichu, dokeź je khudoho wotrocźka wobkradnył. Ale cźaɟ pśchepytowaśkeje jatby ɟud ɓe thłoɟtaneho cźaɟej pśchiliźi.

S **Mósporta.** Cźeśćeny měśchćan, rjemjeńjaŕ na wotp., knjes Schóbel, ɟwećeńśke ɟchtwórtk ɟwoje 80. narodniny.

S **Rakeź.** W lěcze 1926 (liczby w ɟpinkach poćahuja ɟo na lěto 1925) bu w naśchej wośadze 59 (67) ɗźěćzi ɓchćenych, mjes nimi ɓe 28 (36) hólzow a 31 (31) ɓolźow, nimo toho ɟo 2 (3) ɗźěćzi morwej narodźiśćej; njemandźeŕśkich ɗźěćzi narodźi ɟo ɓozyła 5 (10); paćerśkich ɗźěćzi ɓe 72 (66), mjes nimi 34 (41) hólzow, 38 (25) ɓolźow; ɟ nich ɓe 28 (20) Śćerɓow a 44 (46) tajśich, kiž na némśkim kenśchenju ɟchcźeńśći ɟlub wobnowichu; pśchipowědało je ɟo 28 (32) porow a wěrowalo 25 (28); pohrjebow ɓe 48 (40), mjes nimi ɓěchu 5, kiž ɟu ɟwónka wośady wumrěli. K Bożemu ɓlidu pobu ɗóɟpěła 2944 (2692) wośobow, 1256 (1171 muźow a 1687 (1521) žonow, 2276 (2021) Śćerɓow a 668 (671) Némcow, 57 (45) wośobow ɟo doma wopraɓujećej da; nimo toho hiśhcźe 180 wośobow w ɗomje ɟa ɟlejpych w Rakezach Bože wotkaźanje ɗóɟta. Kollekty ɓźěrachu ɟo na 30 ɗujach a wunjeźechu w hromadźe wot ɟerɓtćich wośadnych 470,75 hr., wot némśkich wośadnych pak 236,63 hriwnow, w hromadźe 707,38 hr., to wuczini w pśchereśću na hlowu pśchi 3098 ɗuśchach 44 ɟł. Bóh daj, ɟo by ɟo ɟyzkliwiśe źiwjenje naścheje wośady teź w nowym lěcze wuźinje wowniwało Bohu ɓ ćeśći a cźłowjekam ɓ lěpśchemu.

Z **Prawośic.** Zboże w njezbożu měješe jedyn tudomny wobśedźeŕ, jako ze ɟwojim zapraɓom ɟrjedu dopołdnja w dźewjatej hodźinje ɓ póɓtowemu awtej do Khróśćic jěźeśe. Njemějo doɟć dycha, kóń nadobo po ɓahodnym ɓrjozy dźe padny a wóz a połonca ɓobuśćahny. Někotśi Khróśćenjo ruće na pomoc pśikhwatachu. Ani wobśedźeŕ, ani kóń, ani wóz njeɓěchu do ɓkody pśiśli. Za néhdźe dwaceći mjeńśinow konja domoj wotwjedźechu.

Z **Jaseńcy.** Załoźeński ɟwjedźeń naśeje katolśkeje „Bjesady" njedźelu 9. t. m. je ɟo nanajlěpje poradźił. Bóše dźě to žiźo 54. A kóždy, kiž na „Bjesadu" dźe, wě, ɟo ɟo kaś njebudźe. Najebaś hrozneho wjedra běše Handrikec źurla prepjelujena. Zaɓtupny pśedsyda, k. Nowak, wėdźeše do ɟwojich powitanśkich ɟłowow rjane a to jara powućace dopomnjeńki ze ɟwojich młodych lět zaplość, zo wɟitcy kędźbne na njeho po-

ɟłuchachu. Po zhromadnym ɟpěwje pśedɗajichu wupruhowane Bjesadźine mocy na wobnowjenym jewiśću krasnu historiśku ćinohru „Móc wéry", kotruž je J. Handcik tak rjenje preserbśći. Hłowne róle běchu w najlěpśich rukach. Ryćeŕ Hendrich, Marta, Corny, Pětr atd. hrajachu z njewěśćednej wuɟtojnoɟću. K tomu pśidruži ɟo krasne wuhotowanje a rjana drasta. Kruch ćinješe na pśipoɟłuchaŕjow ɓluɓoki zaćišć. Po nim poŕćka wośadny k. faraŕ ɟwjedźeńśke ɟłowa, pśeju wšém ɟobuɟtawam a ɟa jich ɟwójbam zbožowne nowe lěto. K tomu móźa a maja ɟebi wšitko ɟwójby ɟame wjele dopomhaś, je-li budźe ɟo we nich horić woheń wérneje ćiśteje a woporniweje ɟwójbneje lubośće. Zaɟo zbóže ɟo zawěść a pśedɗaji ɟo Hajnowa wjeɟelohra „Hdyž Kocor kamor ćazaśe". To ɟmy ɟo nasmjeli! Naśa ɟławna Bermichowa kapała pak, kiž bě teź hižo w pśeɟtawkach nas z rjanymi narodnymi ɟpěwami zwjeɟeliła, zapiɟka nětko k wuɟkoćnej rejcy...

Z **Kukowa.** Dobrowólna wohnjowa wobora Marijneje Hwězdy wotmě zaɲdźenu wutoru ɟwoju generalnu (hłownu) zhromadźiznu w Natuśee kórćmje, na kótruž bě teź k. měśćanoſta Bětnaŕ jako pśedsyda ɟykawskeho zwjazka pśeproɟeny. Nětśi hejtman, k. wopalny direktor Naŕćik, poɟtrowi pśitomnych, kotśiž běchu w ɓohatej lićbje pśikhwatali, wɟebje k. Bětnarja, a wuzběhowaše jeho zaɟłužbu wo ɗokóńcnu kup automobilneje ɟykawy, wo kótruž je ɟo pódła hamtśkeho hejtmana dra. Siewerta ɟobu najbóle postarał. Teź w druhim nastupanju je ɟo wo wohnjowe wobornistwo wulkeho zajima měł. Dźiwajo na to pomjenowa ɟo k. Bětnaŕ k ćeɟtnemu ɟobuɟtawej wohnjoweje wobory. Pośećeny, pśeɟłapjeny nad tutym pomjenowanjom, ɗźakowaše ɟo za wopokazanu ćeść a ɟlubi zdobom, zo chce teź w pśichodźe zajimy a zamėry wobory kruśe ɟpěchowaś, tak ɗaloko hač to po ɟwojich mocach zamóże. Ɂteji tola wohnjowa wobora w ɟłužbje bliźšeho a tuž je wɟeje podpjery hódna. Z lětneje rozpravy, kotruž hejtman poda, dowidźachmy, zo je wobora do 58. lěta ɟwojeho ɟkutkowanja zaɟtupiła a zo je lěto 1926 wɓěɟty mjeźnik w jeje ɟtawiznach, dokeź ɗósta w tutom lěće automobilnu ɟykawu, ɟtož budźe Klio z wuznamnymi pismikami zapiɟać. Teź kłóśtrɟke knjeɟtwo je k tomu pśinoɟowało. Je woɓoɟe ɗoɟahace rumnoɟće k poɗɓtajenju ɟykawy a k wukhowanju ɓaɟacych napraɓow pśewoɟtajiło. Tak móże tudomna nakrajna wohnjowa wobora ze ɟwojimi pśejedawšimi ɗobrymi ɓaɟacymi napraɓami cyle derje z nékotrymžkuli měśćanɟkimi woborami ɟo runaś. Po wjacorych wotmětych zwućowanjach zda ɟo zɟtem z pśiwiɟacej automobilnej ɟykawu njepśihódniśi ɓyć, ɗokeź móże cyle ɓlizko k wodźe pśiɟtorćiś a to ɟamo na mjehkej zemi. Alarmérowana ɓu wobora ɗwanaće razow, ɗźewjeć kŕóć ɗojeźe ɟej k wobnju, ɟoła njetrjebaše ɗo ɓkutka ɟtupiś, ɗokeź hódnje njeɓěše. Zwućowanja a zhromadźiznу běchu pomérnje derje wopytane a tak ɟpokojace. Wobora ma tu khwilu na 40 aktivnych ɟobuɟtawow. Lětna rozprawa ɟkóńći ɟwój pśehlad ɗźeławośće z pśećom, zo chce wobora wšě ɟwoje mocy na to naɟtajiś, zo by ɟwój wulki nadawk ɟwérnje a derje ɗopɟlniła po heɟłu: Wšo k ćeśći Božej a bliźɟemu k wuźitku. Hiśće ɗališe towaŕɟtwowe należnoɟće ɟo wuradźowachu. Mjez druhim jednaše ɟo teź wo 58. załoźeńɟki ɟwjedźeń, kotryž ɟo 26. januara w Pančićanɟkim hoɟćencu wotměwaś ɓudźe. Wokoło 1/2 11 hodźin ɟkóńći ɟo zhromadźizna. Pśiɟpomnić hišće ćeemy, zo ma wobora ɓtyrjoch wupruhowanych ɟoɓerow k wodźenju automobilneje ɟykawy, kotśiž we ɓliźkoɟći ɓydla a tak hnydom k rucy ɟu. Pśi zaɟtupjo ɗo 59. lěta pśećo ɟo wohnjowej woboɓje, zo by w ɗalɟim k ɟpomoźenju ɓliźšeho ɟkutkowała kaž hač ɗotal.

S **Kamjenza.** Wutoru wjećzor ɟta ɟo na Budyšchśkej ɓróhy roɟhorjacy podawk. Pśched Mitśiź wobkhodom ɟtejeśće cźěźity auto. W njepśichitomnoɟći ɟchoɟéra nėchtó, najźerje ɗźěćzo, autej ɟamemu ɗale jěź ɗa. Ɓjes wjednika jěɗźeśe wóɟ po ɓróhy ɗale a ɓliźko „Krónу" do ɟapśchaha ɟakoźi. Na ɟwoje automobil pśichi tym ɟaɟta. Ɂapśchahej ɟo teź wjećiśćeje ɟchkody njeɟta. Jenoź jedyn tóń bě ɟ nohu mjes autowy błótowy ɟchitak a koło ɟo ɟatłuśnyk. Podawk bě mnoho wćźipnych pśchiwabił.

Najnowiše z cyłeho swėta.

— **Schkrowa powėźcź wo wjedrje ɟa jutśe njedźelu: Mróćele ɟo pśicherźahuja. W raɲśnej Europje kruta zyma. We wjerćornej Europje hiśhcźe pomérnje mile wjedro, tehdyla naśche ɟtrony ɟkerje ɟymniścho.**

Licźba wuɓdźěłnikow w Němśkej pśichi koloɟchkrićkowanju je na 1 367 564 ɟtupiła.

*

Pólśke knjeźerſtwo je bźěrnśke towaŕɟtwo „Hromadu" w Nowogorodźkim wokrjeźu roɟpuɟchćiło. Jeɟne ɓobuɟtawy ɓu ɟo ɟajale, ɗokeź ɓu pjeźa wot ruśkich ɓolśchewikow pjenjeźy k agitaziji a k powrócźeńɟkim ɟamɓkłam pśichijata.

*

W Moɟtwje ɟo wɓliźšichim cźaɟu jednaje wo wobɟamknjenju ruśko-pólśkeho rukowańśkeho ɟwjaɗka ɟapoćnje.

*

Jendźelśka indɟtrija ɟo bórɟy ɟaɟo wot ɗolhotrajaceho ɟtrajka ɟhraba. Produkcija ɟyrcheho źelesa, kotraž je w nowembru 12 700 tunow wućinjała, je w ɗezembrje hižo na 98 000 tunow ɟtupiła.

*

Sběźź w Mexiku ɟo ruće roɟćerja. Wubjerk mexikańśke rewolucije je wośjewił ɟo ɟu ɓo k ɟpěźarjam ɟi knjeźerſtwowi generalaju ɟa 3000 wojakami pśichilali.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hoɟpodaŕśki dźěł: Arnošt Bart w Bróɗkach. — Za nawěźki: O. Janak w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań z 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow!** **Tresor!**

Swětowy panorama
w Budyšinje
na Lawsk. hasy při Lawsk. wěži
njedźelu, 16. hač do soboty, 22. 1. 27
zajimawe pućowanje při
Bodanskim jězoru z wokolinu!

Vogtlandske wumělske madraske **gardiny**
story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern". Rěču serbski

Wapno k pico-wanju
lebertran za skót
zoličity-syrlčnatan
(Glaubersalz)
soda
tuk za kože
mašinske wolije
swěčki za knježe wozy
karbid
poskića
Herman Schubert
Moltke-drogerie
w Budyšinje na Moltkowej drózy 6. Telefon 3748.

Meblowy Bjar
Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach
po přijomnem dźěłbn. płačenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeča piwarnje

Strykowansku **wolmu**, **słomjaki** na rólku
por. tunjo **J. Erler**, Kronp. mosta

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnosć-neje twory

Serrow kupny dom

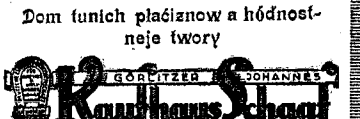

Serrow kupny dom

Wolmjane museliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne počehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi žiwdźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne **3.50**
hotowe kapy a banty za holcy . **0.95**
čorne, běłe a rózobarbne Moiréjowe banty **2.50**

Dobre čehnje k sebi!

Najwjetši skład w měšće!
spanske jstwy wšěch drjewowych druhin a po wšěch płaćiznach
jědźne jstwy tehorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knježske jstwy tehorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnju 2

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne městnoće - Konditorske pječiwa přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Přepołożenje wobkhoda.
Swojim česćenym wotběrarjam, kaž tež česćenym wobydlerjam z Budyšina a wokoliny dawam k wědźenju, zo sym swoje **bydlenje** a swoju
krawcowniu za knjezow a knjenjow a wojersku a zastojnsku drastu
wot 15. januara wot Šulefskich wrotow na
Nowe hrjebje čo. 8 znapřokosu Centralneho dźiwadła
přepołožił. Prošu, mi dotalnu dowěru tež dale wopokazać.
Z najwyšším počesćowanjom
Oskar Vitalis, krawski mištr
w Budyšinje

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobraz měć,
dha dźićе do
fotografiskeho ateljeja
Rich. Hutha
měješćel **Arno Lehner**
w Budyšinje na Serbskej hasy 13
Hódźina přichodu wot ¾11—3 hodź. mjeńšy płat.

Chemiske čišćenje njeje hišće dosć znate, hačrunjež je za **strowosć a hladanje čěła** z wulkej ważnosću.
Moje **chemiske čišćenje**, kotrež so **z běžacym, čistym benciuom** wuwjedźe,
wotstroni blaki, korjenje khorosćow, mole atd.,
dawa dobromóčce a strowosć,
zdwoji z nowym napohładom nałożenje,
njezeškodźi tkaninje a barbje a njepřemjeni formu.
W. Kelling,
najwjetši nowočasny wobkhod za hladanje drastow, chemiske čišćenje a barbjenje.
Samsne přijimace klamy:
W Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 telef. 3638
na Přišćańskej drózy 16
w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwińskej drózy 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej drózy 26
Poměrne płaćizny! Prawa wróćenje!

Inventurske wupředawanje

započinam so
wutoru, 18. januara.
Wšitke twory su w płaćiznje jara zniżene!
Płatowe a balmjane twory
August Hilger w Budyšinje
na Lotzenkej drózy 20
Zane klamy!

Swojemu česćenemu wotběrafstwu z tutym zdźěłu, zo so mój
časnikowy wobkhod
kaž hač dotal dale wjedźe.
Z dobrom poskićam časniki wšěch družin, wšitke opfiske wěcy tež wuporjeźam a prošu, mi wopokazanu dowěru na mojeho naslědnika, knjeza Božidara Natuša přenjesć.
Marja zwud. Mikelowa
w Kukowje

Klepane kamjenje k sypanju
a małe kamjenje k plestrowanju ma z dołoninskeje maćizny tunjo na předań
O. Bärwald, kamjenjowa skała na Horje
pola Njeswačidła.

5/12 Opel-wóz

rylny, za 2 wosobje, kiž so tež jako mały předawanski wóz přihodźa; mam jara tunjo na předań, dokelž sym sebi nowy kupił.
Johannes Dotzauer w Budyšinje
Wettinstr. 18.

Moritz Weiser w Budyšinje

na Žitnej hasy 5. Telefon 3005

Poskićam za towaršnostne zawjeselenja:
čapki, konfetti, šleberdy k mjetanju do powětra, guirlandy k wupyčenju a plakaty, papjerki za losy, rejwanske kedźbniki, rejwanske rózički, sněhowe kule papjerj. latarnje, stabiki k polonaizam
Hobrski wubjerk! Najtuńše płaćizny!
Sćelu tež do komisije!

Kóždy

čitaj Serbskich Nowin njech sebi swoju
serbsku wotborhansku
profyku
pola swojeho dowěrnika „Serb. Nowin"
skaza
abo sebi ju w Serbskej knihafni w Serbskim Domje w Budyšinje za 75 pj. sam wotewza

---

Galvaniski słaboprud

Skutkuje pola wjele khorosćow husto jako dźiw, wosebje ze zostajenjom z druhimi hojenskimi sredkami. Zjednośene hojenje na zakładze bohateho nazhonjenja

w naturskej hojerni Lindeholz
Kammergebäude — Kronprinzen-Kaserne.

Za wośne přepytowanje najnowši špihelowy nastroj z nutřkownym wobswětlowanjom. Galvaniske aparaty so wupožčuja

---

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

Přiloha k čisłu 12

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 15. januara 1927

Mikławš wuknje piskać.

(Wobraz ſe wšy.)

Hižo jako mały hólcej, hdyž hišćeše do ſchule njekhodźeſche, běšče zbły wólbrny ſa hudźbu. Piſkaſche-li něhdźe někajka kapała, njemóžeſche žo wot nieje wotſalicź. Hodźiny dołho žłuchaſche na wjeſnu wobornu kapału, hdyž ſmuczowaſche. Mjelčžo ſej myſlješe, hych-li też tak hracź mohł. Tajſele ſpěſchne pſcheběranje na dźěrkach a ſatulkach (ventilach). Nano, chžu też herź wukinyć." — „Nó, to'ſchoże ſalnje, ſwjetſcha žu to piczáſ a ſej do pluzow ſuchoczinu naduja. Dołho njetraje, dha czi khadloje na ſmjerſtnem ložu leža." Ale naſch Mikławſch — je hižo někotre léta je ſchule — njepſchesta pſcheſcěhacź, byrnjeż ſo nan bóle puſolił a ſwarjeł. Naſtajnje wo piſkanju ſantaſerowaſche. A ſaháženu kemuſchu, hdyž pola naš jena „ſajny" mějſchezanſka piſkaſche, dha ſ nim niczo wjazy k czinjenju njeběſche, byrnjeż jeho nan bóle powuczował. Stónczinje jeneho dnja nochowaſche. Sklawa, Mikławſch bu herz!

A hnydom dźeſche ſamy wječor k Piſchczałkeż Měrczinej, kiž běſche jenički klarinetiſta we wſy. Tón pohlada do katalogа a wuzhyta klarinetu. Tu ſej pózłacź da. Prjedy hacź dóńdże, dyrbi Mikławſch pilnje noty wukinyć. Te žu rjap zyłeje hudźby. Piſchczałka wuttorhnje ſe ſeſchimka proſdne łopjeno. Naiprjedy naczehnje linki e, g, h, d, f, potom mjeſery a ſłónczinje też noty pod a nad linkami. Ale jara dokładnje dyrbi je nawukinyć, hewak łuſti do h'owy doſtanje. Tak ruczе hacź Klarineta dóńdże, budźeſaj ſapoczinacź. Hodźinka ſtacźi pjecź gróſchow a djenża je to hižo prénja.

Piſchczałkeż Měrczin njeje runje półver wunamakał a jeho ducze wobhładuje tóždy herz w zyłej wokolinje jako wohidne a wotſtudźe piſkanje. Ale je naſtaty a czini wažnjć, kaž druhi nadučи ludźo. Hakle djenża jenu khornat ſteji, ſo naduwa. Je hudźbnemu wuczowniku doſtał. A naſch Mikławſch ſej ſwojeho pſchichodneho wuczerja djenża wječor wyſoko waži a czeſći. Djiwa ſo, kak ſu jemu wſchě noty tak ſnate a bężne, kaž mi a tebi niczo.

A někto ſapoczina ſo doma to wukinjenje. Hdyž dże a ſteji, ma notowe łopjeno w ſaku, ſo może ducze wotpjeſt na nje pohladacź. Dołho njetraje, dha ſaſo ſa hromadu drjewa tczi a ma rěblowu ſchtelku w hubje a duje a pſchima na nju, ſo mohł czert je ſwojimi młodymi czeknyć. K tomu tepaze tekſt po waſchnju walczika.

Skónczinje tu klarineta je. Bohudźakowane. Wjeſeli ſo kaž małe dźěczo k hodam, hdyž ju Piſchczałkeż Měrczin ſ papjery wulwali, hromadu ſeſlaja a ſpódinowy naſtroj ſ mnohimi złébornymi ſatulkami do rukow dawa. „Wobhladaj ſej raz prawje nadrobnje, dżu tak dołho powjeczerjeć. A hdyž je ſ wječora hotowy, pokaſa jemu, kak ma ſo jeje pſchimacź a do njeje ducź. „Haj, to dże je tón kunſcht! Roſkładaſeš to ſe ſłowami njemóžeſch. To dyrbiſch tak dołho ſpytacź, dóńdż dże." Mikławſch proběruje a knjes hudźbny wuczeř ſej tak dołho ſchórnje maſa, dże naſajtra rano ſ cźaſom na ſkło. „Nó, hladaj, to hižo bě ſkoro někajki ſynk. Ale pſcheběrаcź hiſchče w tu khwilu njeſmeſch, to njeńdże. Staraj ſo, ſo najprjedy cźiſty ſynk wudujeſch. To je mjenujcy c w druhej mjeſyhrу. Pſchi tom njetrjebaſch na žanu ſatulku pſchimacź. Mikławſch hižo dawno prawy ſynt piſka, ale mſchtr da jemu dale tuttacź, dońdź ſe ſchórnjomaj hotowy njeje. Sčiwoje cźrije dże też pſchi tym doczinicź. „Pſchcžo buj, ſo budźeſch prawje wěſty." Potom pokaſa, kak pſchepſchimacź a hdyž Mikławſch ſo domoj wróczi, ma hižo prénje knyſli do hotowy prjecź.

Ow jej, tak cźežku ſej wézku pſchedſtajił njeje. Myſleſche, to trjebaſch jeno troſchku nuts ducź a ſynti potom ſame prawje wuſkoczа. Hdyž někto też doma rjanu klarinetu wupakowa a ſtarſchimaj por tonow piſkacź mózeſche a taj ſo na tom dźiwaſchtaj, ſo hižo telko móże, dha ſo woſpjet ſhraba a mějeſche ſaſo wjazy łóſchta.

W pſchichodnej hodźinje hiſchče někotre nowe pſcheběradła a por knyſkow do h'owy, w tſeczej hižo ſo ſ lohkim walczikom ſpytaſchtej: „S dychom ſwjatoh' Jana". Hłóſ wſchak hižo je ſokołiſkich wjeczorow ſnajeſche. Je pilny ſokoł. Ale melodiju na klarinecze ducź, to je wulki rozdźěł, ju jenu ſchwanſſe wſzy. Naſch kapałnik, ſchtoż je njenujay Piſchczałkeż Měrczin, tón jenu khěrko ſapyri. Někajku ſchulu kupicź a ſtromu po ſtronje do h'owy bicź, telko ſo njedźerži. Snydom łóſſche reje. Tak je pola njebaſ Kuſchka wukinył. Najprjedy pomału, potom pſchego ſpěſchniſcho, dóńdź walczik po prawem także njeńdże. Tak prawje wſchak hiſchče to njemóże. Tuż jemu miſchtr ſapiſka. Mikławſch ſo dźiwa, kak ſpěſchnje je ſatulki pſcheběra. So wón ſpěſchniſche tony khěrko ſamaſa, to hiſchče Bohu dźakowano naſch Mikławſch njerozumi. Hiſchče jedyn walczik w pſchichodnych hodźinach pſchewſaſchtaj a to „Lute dobre ſpodobanje —" Tón bě hižo łuſt cźeſći, ſu w nim wóſmuki. Někto hiſchče jeho w toninych druźinach wuwucźuje, najprjedy G-dur. „Botajkim tu prědu, tute napréczne ſmuſli njemuja ſo ſchijiſt. Kak to réka?" — „Kſchijit!" — „A hdyž prědu tajſi ſchijiſt widźiſch, pſchima ſo nětto ſ ſis." — „Cźehodła?" — Haj, ty nój Bożicźko, to dże wón ſam njewé. „Wóhlaj hlupako, njeſmeſch ſo pſchego „cźehodła" praſchecź! Hdyž cźi tak praju, dha to tola dołaha a hotowa je ſchkórnja. Cźehodła ſo tak a hinak je, to je ſa herza zyłe pódlanſka wěz. Hłowna wěz je, ſo prawje ducź rozumi. To ſej ſpomjatkuj, je-li chzeſch někdy dobry hudźbnik byzź. Tuż hladaj, takle ſo ſis pſchima. Haj, tak. Někto pſchimni e a ſaſo ſhéſtſ ſis. To ſej hižo myſlach, ſo ſy ſaſo ſabył." A pſchi praſ na hižo por ſa wuſchi. „Pſchichodny ras", mění naſch kapałnik, hdyž je hodźina nimo, budźemoj ziſt pſchiwſacź. Je wo wiele wjazy tonow, kotreż někto ſnaſeſch. Cźi, dis, eś, aś — ſchto ſej myſlíſch, kajkeho dracza dyrbi hudźbnik nawukinyć. To ſo dźiwaſch, ſchto dyrbi naſch jedyn wſcho wědźeć. Pola druheho njeby to tak perfekt nawukinył kaž pola mje. A hdyž ſo pilnje próznujeſch, mójeſch hižo ſa tři, ſchtyri njedźele ſobu piſkacź hicź, też do ſokołiſkeje kapały w Maleſchezach laſtupicź."

Wopraſtwdže, naſch Mikławſch njeje tak kopolazy. Wuwucźuje ſo wſchędnje doma a je ſej ſa ſkribjetom tola jenu ſchulu k wukinjenju wobſtarał. W njej něſchtożkuli namaka a ſej nawukinje, wo czimž miſchtr niczo prajił njeje. Na pſch. kak zyłe tonine druźiny rékaja. A hdyž ras njewé, kak ta ſ tſjomi ſchijiſkami réka, hacź A-dur abo C-dur, dha pſchińdże naſch miſchtr do najwjeſelſich wuſtoſcow. „Sčiwu cźi tola hižo ras prajił, ſo je to zyłe pódlanſka wěz, hacź jedyn to wé abo niż. Hłowuje je, ſo mójeſch piſkacź." Někto ſo Mikławſch na to dopomni, ſchto jemu Dujacej Korla wóndy prajeſche, kiž na trompezitu duje: „Sładaj, ſo ſo ſmy dale wutwucźujeſch, Piſchczałkeż Měrczin ſmy niczo njemóże, ſabywſchi, ſo by tebje někchto nawucźił." Tak drje to też bndże, myſli Mikławſch, a jeho prjedawſchi reſpekt pſched nim dźeń a bóle ſpadnje.

Ale Piſchczałka jemu ſane ſnyſli wjazy njemudźela a myſli pſchi ſebi: „Tón móże hižo wjazy dyſli ja. Běch hłupy, jo ſmut ſo ſajła ſ nim ſaparał. Dołho njebudże tracź, dha mje ſ wjeſneje kapały wukała."

Martha Bartec bywſcho Kčžorowa wnučka — Domelowa konkurentka.

Harry Domela je ſtraſchnu rivalku měł, kotraž je na najlépſchim puczu była, jemu jeho ſtawu, lubji ſa kuntku měcź, pſchikrótczicź, je-li njeby polizija pſchesahe ju ſajała. Też Martu Bartez cźehujeſche do Erfurta, a je wulke ſboże, ſo ſo wobaj njeſpóſnaſchtaj, ſchtó wé, ſchto njebywſchtaj hiſchče hewak wſcho ſapoczažu. Marta Bartez, kaž nowa „prynzeſſa" rěła, pokhadża ſ Berka pola Weimara. Najprjedy bě jednora ſłužobna holza, tola pſchego ju cźehujeſche do wulkeho měſta, hdźež ju wobeſche wojazy, wſchu jenoż tajaj ſ portepeejom, wabjachu. K „něczemu wyſchſchemu" cźujeſche ſo rodźena a tak ſapoczažu ſo jeje dyrdomdejſtwa, wo kotrychž ſjawnoſcź hatle nětkole njeſchto ſhoni. W Erfurcze, hdźež ſwoje prénje triumfy ſwjeczeſche, ſaſtudźichu ju dla jedanſtwa a falſchowanja liczinow. Njedźiwajcy teho pak ſo pſchego ſaſo do Erfurta wróczeſche. Tak bydleſche też ſaſo loni pola nahladneje Erfurtſkeje ſwójby, hdyž běſche prjedy teho jeje ſtukowanje jako kucharka pola jeneho kčžorowego ſyna w Barlinje ſo runje tak ſpěſchnje ka' bjes ſtawy ſkónczilo. Nětcho pak bě tola pſchi tom nawuſnyka, njemuju: kak ſo prynzeſny ſadźerja a hibaju. A tutón rezept cźujeſche nětko we ſwojim dalſchim żiwjenju nałożowacź. A hlej, wźaſa ſo cźinjeſche; khyhych namaka ſo wojazy hacź pſchehvjele. Jako jeneho dnja haiſcźitnje ſwoje wulke potrajnſtwo pſcheradſi, ſo wuſnaje, ſo njeběła Marta Bartez, ale ſo je bywſcheho kčžorowa wunučka, „pruſſa prynzeſna Margareta", tu wosbrwécźi ſo jeje Kralowſka Wyſokoſcź w jaſnym bliſcheu. Nahladne ſwójby w Erfurcze ſo wo nju torhachu a běchu ſbožowne, hdyž možachu ju we ſwojim domje powitacź. Wſcho ji wěrjachu, a jako jim w cźichej hodźinzy pſched kamitonom ſamo wuſna, ſo je dźowka grichiſkeho krala a ſ prjedawſchim nėmſkim kronprynzom na alpje k lčwej ruzy ſwérowana, tu ſo hiſchče hłubſcho pſched njej kłonjachu a cźeſcźowarjow a lubkarjow bu hiſchče wjazy. Běſche też pſcherjana a lubosna, njedźiwajcy ſwojich 41 (!) lét. A ſo jenje pjenjeſy njemėſeche, — wſchak łóždy wé, kak ſłě ſo dźenża ſobuſtawam wjeſelowſkich ſwójbow dże! Hohenzollernſkej prynzeſny ſ nuſy pomhacź, to je tola najwjetſche ſboże podwolnego poddana. — Woſſjewjenja wo dyrdomdejſtwach „prynzeſny" Martу Bartez ſo najprjedy jako żort wobhladachu, kotryž bě pſchi ſkładnoſcźi Domeloweje afery naſtał. Nětko pak je Erfurtſka kriminalna polizija wobtrucźita, ſo wopaczna „prynzeſa" hižo wjazy tydźenjow w Erfurtſkej pſchepytowańſkej jatbje ſedźi. — Nó haj, pſchego je ſa to poſtarane, ſo maju

Wjele pjenjez

ſo njetrjebawši rozbroji! Dźerž twoje pjenjezy hromadźe a čiń — je-li maš twoju maćaŕnu rěč lubo — dobry ſkutk a kup kóždemu ſwójbnemu, znatemu a přećelej ſerbsku knižku! Tak změješ wjele wjeſela! Wubjerk maš

w Serbskej knihaŕni

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

5] (Pokračowanje.)

Zo ma wšak dyrbi prajić, zo so jeho Žona přede mnu hańbuje. Překwapich ju wěra tu, hdyž leżeše na ložu, zo bě pak ju knjeni Vilhelmowa sem přeprosyła. Směju so zdwórliwje — „nó, wšak ja Wašu česćenu knjeni změruju, njeje tak zlě." „Te žónske!" Dawamoj sej rucy. Wón dże. Kondukterowa w durjach. Zo je pječa hnydom dźesać hodźin. Njepřeju-li sej mjasnu swačinu. Dźakuju, njeswačin. Zawod. We staćanskich zakonjach zcyła. Wopřijeće staćanskeho prawa.

— — — — — — — —

Sym w přijomnej zymniey. Tak běch so zabrał do paragrafow, zo wobžarowach, hdyž přinjesechu wobjed. Dosć dobry — ale mały — nó, bjez toho njeje strowe, so natykać, hdyž človjek stajnje tak sedźi. — Čorny kofej!" — „Ně knjeni kondukterowa, haj do wječora, tak do wósmich njetrjebam ničo." Haj też cigary nic? „Njekurju nihdy doma."

— — — — — — — —

Wubjernje! Kaž by réka čołm we wulkim spěchu wotnošała a předmjety na brjohu so jenoż mikaja. § za § kaž hdyž rózowe dźe přez rucy. Ani bych sej njepomyslił, zo telko znaju a zo to tak łóhcy pódźe. Zabrał sym so tak do studija, zo njejsym ničo widźał ani słyšał. Myslu, zo je tu kondukterowa snadź šěsć abo dźesaćkróć w jstwje pobyła. Je-li na mnje réčała, drje njejsym wotmołwjał. Znajmjeńša widźi, zo nima mylić.

Sym nimo měry spokojom. 135 paragrafow. Nětko wječerjeć a potom dale. Njech mi nichtón njepřińdźe, to z dźěła njeje wjesełko! Třepotam z łóštom na cyłym čéle.

Roščena trochu twjerda. — To sym ta zworał. Sym na konduktera zcyła zabył. „Haj hišće puł litra, a mózu nětko z Waším knjezom rěčeć? zo bychmoj so tola trochu spóznałoj." — „Je hižo na dwórnišu. Jěźe w dźewjećich. Sym zaso wudowa." A směje so. Snadź konduktera za cyłe żiwjenje njepóznaju.

— — — — — — — —

Na poł jednaćich. Sym mučny. Lóšta njeje mjenje, tola čuwy mje wopuščeja. Staćanski zakoń ma 1502 paragrafow, za tydźeń sym z nim hotowy. Zličił sym wšitke jakenje, jednore dźělenje — najdlěje za měsac budu dospołnje přihotowany.

Hišće po čěle třepotam, žily bija a spać drje njebudu hnydom móc, tola lehnu so, wotpočinka dla. Dam sej wěcu a zapisnik na blidko k ložu přinjeseć a budu přemyslować —.

To sym so stróžił — fuj! Du k ložu a we ložu něšto leži — kócka. Leži, ma jenoż hłowu zběhnjenu a hlada na mnje.

Što nětko činić? Hdy bych wědźał, kak so kócka wothanja — ně wothanjeć ju nocheu, tola kak so na nju čini, zo ma hić přeć. — Huš — heja — heja. Hlada na mnje kaž by ju ničo njestarał. Kholowy, kholowy, pardon, tak so wola na zajaca. Połožeš, kši, kši. Nětko na mnje ani wjacy njehlada. Położi hłowu a spi. Što nětko.

Dźiwe zwěrjata so pječa boja wolnja. Stajam latarnju bliže — skoro hač k njej — kócka so ani njehiba, jenoż woči so jej trochu swěćitej, myslu, zo mjerzaće.

Čriji! Njejsym ju trjechił, ale hižo je deleka při durjach. Powočinich durje, zaplać Bóh. Za durjemi hłoš, poručam-li něšto. Ně. Ale sym durje wotčinjał. Zo sym kócku wuhanjał. Zo bych jenoż rjekł, chcu-li něšto. Zo pječa, hdyž je sama, njemóže derje spać, a zo so jej bjez toho wostudźi. Njewotmołwjam. Tajeny smječh wonka.

— — — — — — — —

Božo to je krasnje. Tyun, tyun, tyun, tyun, spe tyn ckwa — sołobik.

Kak słódki to spěw! Kajke dźiwokrasne horleško. Spěwarjo naléća, spěwarjo lubosće, spěwarjo wjesela

Tyo, tyo, tyo, tyo tyo tyo tyx. —
Kutyo kutyo kutyo kytyo.

Člowjesey tyranojo, zo tajkemu ptačkej bjeru swobodu. Jenoż hdyž je dospołnje swobodny, je swobodna też jeho pěseń. Khwalu zakonje.

Cy cy cy cy cy cy cy ci —
Kvorror tyo ckwa pipikwi

Kaž měd! Khwalu sej zakonje kotreż su dla skitanja ptačkow.

Ckwo, ckwo ckwo ckwo
Tole je trochu sylne — liewak, dejmanto!
Cah, cah cah cah cah
Eh, budź změrom, to dźěn dże přez mozhy kaž žehliwy grót.
Cah cah cah cak... cah cah cah... cah cah cak...

Hižo sym na podlozy. To bych so zblaznił — sym bjez toho hišće roznjemdrjeny. Aha, hdyž zawru durje druheje jstwy, njebudu jeho słyšeć. Cah cah cah... Ničo to njepomha! Tón zatrašny cwokaf dyrbi być někhdźe w dworje. Cah cah. Třelbu, třelbu! Hdy bych třelbu měł, bych z woknom třelił, a hdy by so mało cyle susodstwo z toho zblaznić! Zo so na tajki njerjad njetřela!

Cah cah cah cah cak cah, Božičko ně! Moje mozhy su kaž začekle! Ně tole njewutraju. Hdy bych wědźał, hdźe sedźi, bych so woblekł... cah cah — — hižo to mam!

Wutorhnych' z khamora stary zwjeřšnik, roztorhnych podšiće, wzach z njeho watu a zatykach sej wuši, štož do nich dźěše. Nětko sej šćowkaj! Cwah cwah zaso to ničo njepomha! — Cyłu watu won! Na wuši, na hłowu, a tolsto rubiško wokoło. Mało ta pomha, tón kadla by słyšeć był přez murju twjerdźiznu!

To budże žałostna nóc! —

(Pokračowanje sćěhuje.)

we žywěcze nětcho k finjeczu. So pak dyrbi žo to runje pschez na Němsku pocžahowacz, to je mjenje swjeżelaze sa jeje „teżistaczanow". Nadžijomnje njebudże witcza se tutych podawkow žyle podarmo dawana. —

Barmatec procss.

Pschi sapoczatku schtwórtkowneho jednanja sdżeli pschedsydza so schésć wobschorjenych na pożedżenje pschischlo to njeje. Ssud pak wobsamknu, so ma so tohodla dale jednacz. Julius Barmat hischcze ras wo swojim samoženju rěcži prajo, so je w lěcze 1923 na 5 milijonow st. hr. samoženja mél. Do Němsineje je jenoż tohodla pschischoł, dokelż su jeho njepschestawajcy wo to prosyli. Njeje wotpohlad mél, Němsku sjebacz, ale Němska je jeho sjebała. Schtoż jeho kredity, wot pruskeje statneje banki spożczene, nastupa, njeje zane lepschiny pschi tym mél a też niz wotpohlad banku sjebacz. Jako rukowanje je won akzije pola banki sapokoził; ženje pak njeje żebi banka rosjasnjenje wo hódnosczi tutych akzijow żadała. W privatnym wobkhadże ł knjesimi statneje banki je drje so stało, so je tam a sem nětchto sa nich ptacził, ale powschitkownje su cži tnjeża to wotpokasali. 1923, hdyż wulka nusa na zyrobischach knjesesche, je patczili ł zyrobu też sastojnikam statneje banki sdał, — runje każ też druhim wobłoram a wożeże wschelakim wustawam, każ żywrotowmjam atd., — a njeje żebi pschi tym na pschiwolenje wożeże tunich kreditow myślił. Nawopak, dań pola statneje banki je thětro wyšoka była, tak so je chżył hižo w septembru 1924 poczaḱ k njej pschetorhnyczk, tola banka je jeho prożnka, so by dale s njej dżélak. Każ dr. Hellwig, żobunawjednik statneje banki, wobtrucza, je banka tehdy telko pjenjes mésta, so njeje wędżała, kak by je wupożczicz mohła a so je tohodla wjeżela była, hdyż je Barmat pjenjezy brał. Schtoż hódnosczi jeho rukowanja sapołożenych Barmatowych akzijow nastupa, je żo dr. Hellwig, każ sam praji, zara mylił, tak so je dżensa pschebjedżeny, so je to dospołna tłuposczi była. Jako samołwinenje pak chże to wobhladne méc, so njeje żebi myślicz mohł, so w inflaziji nadute samoženja pożdżischo żo tak jara wothódnosczja. Wożebite lepschiny dr. Hellwig, każ wobtrucza, wot Barmata mél njeje, hdyż je też każ druhe wożeży pakzili ł zyrobu wot njeho dostawał, kotrež je chżył rady saptaczicz, nětkat pokupicz pak żo na žane waschnje njeje dał. — Budżeny wożałowanyc dyrbjeczł, każ żwędżu wo tutej należnosczi wupraja, wobskorżeny wěžo pschezo hlada, so by żo wuprawnoscził.

Ze Serbow.

W **Budyschinje**, 15. januara 1927.

— **Wjazy rjanosče do jahrodow!** Kajiži lubosiny napohlad poskicza jahrodka ł cžistymi rjadowymi kramami! Kak njemérny je druhi napohlad jahrodi, kotrejež puczili a rjadili do żo wubéhnu. Njech staj pucził abo rjadka tak cžistaj a bjes njerjada, każ chcetaj, njech stej pożadżanej je naslépkjatymi rostlinami, dha pak hakle prawje żiwdomicžinje wothladanje pschecžadżije, hdyż żu jeje rjadki prawje rjenje runje pschipratowjene. Wotkotowanje wešo wjele dżéla cžini a „cžista" kronа żo pschi blížšcžim dešczu jaso shubi. Tohodla dyrbjeli pola hlownych puczitow snajmjenischa trajne wobżądżenje pschipraviczi. Zybele, wopaki wobrocžene blesche, schamotowe pschiprawy żu sa tónle samér pschežiwjene a njejschihodża żo też ke charakterej rostlinow. Wjele rsenische wobłuki dawaju wobżądżenje rostliny, kotrejž mózemy lohcz a w bohatym wubjerku dostacz. Stare snate a wobłubjene je żmjertne jelo (Burbaum), kiž je jara pschijomne, je-li żo pschi pschirěkowanju prawje wothladuje. Mjenje snaty je mahonik, kiž żo k tomu tohorunja wulkotanje pschihódżi. Potom pokazany hischcze na wulku liczbu niskich kérczkow, kiž cžłowjeze woko nimo mjódowje seleneje barby też hischcze ł bohatej kwétkowej pychu swježela. Też żo njewisjate mésaczne truskaży dawaju nam jenake a wuzitne rjadkowe wobhrodżenja. Trochu wothladanja żadaju pak żebi wschitke wobżądżenske rostliny, ale żu sa nje jara djakowne.

— **400 wożebitych cžahow k Lipscžanskej maży 1927.** Tele dny wotmé żo w Lipsku wobschadowna konferenza, na kotruż běchu wschě direkzije němskostatneje żeleznicy, sastupjerjow póstate, ninio nich wobdżélichu żo hischcze sastupjerjo awstriskich swjastowych żeleznicow, cžeskosłowakskeje statneje żeleznicy, Mitropy (to je towarstwo, kiž wobżędży jedne wosy w spěchnych cžahach srjedżneje Europy), hollandskeje statneje żeleznicy a Lipscžanskeho mażoweho hanta. Wobsamklo je żo 45 towarschoskich wożebitych cžahow, mjes nimi 38 tukrajnych je wschěch kónczin Němskeje a 7 wożebitych cžahow ł switkaja. K tutym towarschskim wożebitym cžahan Lipscžanskeho mażoweho hanta pschindu hischcze farjadnistwowe wożebite cžahi direkzijow statnych żeleznicow. Wéżywustojni liczа, so wjele pschez 400 wożebitych cžahow k Lipscžanskej naletnjej maży, kotraż bo 6. mérza sapoczatk, pojédże.

— Pokhroma je wudyrka mjes sotom kubleria Arnoschta Pentkera w Stwěschinje pola Lubija.

— Pokhroma je wudyrka mjes sotom hospodarskeho radżicžela Kłahry w Pschiwórcžach.

— **Pokhroma je jaschka** mjes sotom kubleria Arnoschta Nutnicžanskeho w Siarym Lubiju.

S **Wukrancžiz.** Dojschcze pożledniego cžasa pola nasch wożebje na potach, kiž hłubje leża, wulku schkodu nacžinike. S mésinanu giż hižom druhe sgwy wumokake. Wjesna réka je pódlanske łuki a sahrody powodżiła.

S **Klétneho.** Tudomne wojebike pohrzebne towarstwo wotmé swoju shromadżiznu w Domischkej hoscženju. Pokładnik Nowak poda rosprawu wo wokrjesnym sjezdże, kiž żo 17. oktobra w Shorjelu wotmé. Na to pschehlada krótku rosprawu poda. Shromadżeni spominachu na żoblu stawy, kiž żu w sandżenym lécze kumrěli a k jich cžesczi żo ł mésinow posdżehnychu. Pokładnik Nowak poda rosprawu pokładnje. Dołhody wuczinjachu 1273 hriwnow a nawdawki 1110 hriwnow. Towarstwo shromadne pschehlydżiło na dalsche jenohlóżnje sażo wolesche. Snamjeschko sa 25-lětne kwérne żobustawstwo dostaschtaj żobustawaj Urban a Petrik. Towarstwo ma w tu chwilu 107 żobustawow.

Se **Sslepeho.** Zyrkwinske powésče ł nasched wosdaty żu tele: Narodżilo je żo 92 dżeci, mjes nimi 4 mortwonarodżene a jedyn ras dwójnikaj. Křischczeniski žlub je wobnowiło 125 dżeci, 84 herbskich a 41 němskich. Swérowało je żo 37 mandżelskich porow. Semrěło je 52 wosobow a tuchu na 8 wosadżinych pohrzebnischczach pokhowani. Syowobnych bésche 4615, 1855 muzskich a 2760 żonskich abo 3622 Serbow a 993 Němzow. Doma wopraujenych bu 60 wosobow.

S **Nisseje.** W nozy k pjatkej żu we ville fararja Schmidta paduschi pobyli. Woni żu balkonowe durje wotpaczili, do twarjenja sakschi a w knjesowej a jédnej jiwi thamory a pisanke blido pscheryli a nékotre sléborowe wézy, sléborne dżéczaze jédyne graty a nékotre damaskowe ruby kradnyli. Sa paduchami hischcze sléda nimaju.

Cykrwinske powésče.

S **Budyschina.**

2. njedżelu po Tsjoch kralach:

W **Pětrowskej zyrkwi** ma rano ⅛8 hodż. duchowny primarius Fröhlich a pschip. w 12 hodż. farar Siegemund predowanje, wjeczor w 6 hodż. na farar Menda spowědż.

W **Marijnej-Marczinej zyrkwi** ma dop. w 9 hodż. farar Siegemund a wjeczor w 6 hodż. farar Grosse predowanje.

W **Tuchorskej zyrkwi** ma pop. ½3 hodż. farar Stenda a **Wulkich Trjebjenz** kemschenje ša schuchonemych.

Sběrka ša potrébne paczerske dżeci.

Wutoru pop. ⅜3 hodż. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodżina ša njedżelnicke.

Wutoru wjeczor we 8 hodż. ma farar Berg w Evang. towarschowni na Hornczerčez haży biblistu hodżinu.

Srjedu wjeczor we 8 hodż. ma duchowny primarius Fröhlich w Tuchorskej zyrkwi biblistu wjeczor.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodż. je pschihotowanje ša dżeczaze kemschenje pola fararja Grosze na Sedanskej dróhi 6.

Pjatk wjeczor we 8 hodż. ma farar Siegemund we Evang. towarschowni na Hornczerčez haży biblistu hodżinu.

Tydżenšku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Siegemund, w Marijnej-Marczinej zyrkwi duchowny primarius Fröhlich

S **Budestez.**

2. njedż. po **Swjatej Trojizy** rano we 8 hodż. němska spowědź. Dopoldnja w 9 hodż. smeje farar Bóžu němske a ½11 hodż. serbske predowanje.

Srjedu wjeczor ⅜8 hodż. shromadżizna žónskeje mlodżiny

S **Barta.**

2. njedż. po Tsjoch kralach rano we 8 hodż. serbska spowědź, dop. w 9 hodż. serbska a ½11 hodż. němska Boża słužba.

Pop. ¼4 hodż. Boża słužba, wuhotowana wot posłannstwa Khóra. Sastup sa dorosczenych 50, sa dżeci 30 pjenjezkow.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodż. biblijska nutrnosć we Subonicžanych pola k. Lorenza: k. shromadżenstwowy wothladaŕ Kschižan.

Semrěł: Gerhard Alfred, mandż. synk Božimira Rehrhardta, wyschschego dejerja w Bukojnje, 5 l. 10 m. a 21 dnjow stary.

Mussolini khłosta njeżenjenčow.

S **nowym** létom je w Italskej sakoń wo dawku sa njeżenjenjow płacziwosć doschał, kotruż njeżenjenym muzskim skoro njesnjesliwe cžeše napołożuje. Mussolini sam wuprajł żo wo saméru sakonja takle:

„Njemandżelstwo je jena ł najhórschich khorosczow, kotraż wuwicže naroda wohrożuje. Hdyż wopomnju, so je wjazy hacz pół milijona sa żenitwu khmanych muzskich naschego italskeho naroda njeżenjenych, cžuju żo nuczeny, pschecžiwo temu sakrocžicz. Strach, kotryż je stronу njeżenjenjow naschemu narodej hrożi, dyrbi żo rucže wothtronicz. Tutemu samérej łtużi tutón krutу sakoń, kotryż wschěch njeżenjenjow mjes 25 a 65 létami ł wobzołkim dawkom pothkoła, kotrehoż wunoschć do narodneho fonda běži, so bychu żo ł njeho thudsche worschty pschi wobsamknjenju mandżelstwa podpjerali a so by żo dale khudym żwójbam, kotrež maju wjele dżeci, a bohatym podpjera dawała. Bych-li njeżenjenjow ł mozu do mandżelstwa nusowacz mohł, bych to cžinił. To pak njeje możno. Sseběcžiwi njeżenjenjo pak hodża żo lohko se skutkownej medizinu w podobje wyšokeho dawka wo tom pschepokasacz, so je wjele tuńšcho, żebi towarschku sa żiwjenje wupytacz, hacz njeżenjeny wostacz.

Narod je każ żiwa rostlina. Ludy, kotrež ł ženjoschcze, żebicžiwoscže a wjeselа na dundanju strowotne wuwicže cžłowjeskwa sanjerodża, żu wot hnady żwojich żurodow wotwišni, kotrymż je spěchowanje żwojeho narodna żwjata naležnosć. W Italskej wotpocžuje narodna winowatosć normalneho a stroweho rosmnoženja zyle na ramjenjach khudych. Chżu, so njebychu tuczi dleže żami cžeże tajżeho samokwjenja nošnyc trjebali. Njeżenjenzi bóstawa w běhu żwojeho żiwjenja wurjadne lepschiny wot stata, wot naroda, bjes teho, so by jemu jako wotrunanje ša to nowych stacžanow dacz. Je won wěstu starobu dożpěł, potom je wopraworžita cžeża sa stat a narod.

Wot dżenšnischeho dnja dyrbi kóždy njeżenjeny na prajchenje wotmotwicz móz: Schto by cžinił sa narod, wóicžinu? Njeżenjenzi żu ruche hałoty, njetrébne stawy na rostlinje, kotraż cžłowjeske shromadżeństwo pschedstaja. Bych-li mohł, bych je ł nożom swotrskał. Ale chżu hischcze lepsche cžinicz. Chżu tutym njewischnym bohatstwam naroda njeśmérne cžeże w podobje dawkow nakładowacz, doniż jich njesahubja. —

Předzeda

by rady nětchto wo pohonczu Jana Kiliana shonił. Ton rěkasche Tajnert a żwojeho knjesa wołsche, hdyż tutón je pobożnymi Sserbami po zylym kraju shromadżiny wosnamdsche. — Ale husto pohoncz Tajnert sam předowasche, a Kilian żo po nim modlesche; husto Tajnert modliwu prajesche, hdyż bésche Kilian předował. — Farař a pohoncz łschitaj żinaj każ fischesczijanjez bratraj — farař bésche żyle bjese wscheje hordosče — a pohoncz ńemeje pokornosče — farař natiwarjesche pohoncza a pohoncz fararja. — Njeje to nětchto kraśne! — Tu żo sjewi woprawdżita wulkosć naschego Kiliana! — Kilian bésche jedyn ł najwuczenischich theologow, je theologiske dżéła spisał, każ żadyn universitny profesor; ale won wědżesche, so może żebi Bóh też ł erta njerědżażych łhwalbu pschihotowacz. — Schtóż chże jo se wjazom Kilianom sesnacz, njech żebi kupi protyku pola knjeza Janaka!

Schtoż tu Mussolini wo italskich njeżenjenżach prajі, to płaczi też sa njeżenjenżow wschěch druhich narodow, wosebje pak też naschego żerbskeho naroda. Żadyn lud njemóże wobstacz bjes dorosta. A dorosta njeje, hdyż njeżu mandżelske pomėry w porjadku. W porjadku pak njeżu, hdyż ma lud wjele njeżenjenżow wosebje w lépschich worschtach, pschetoż potom dyrbja khudche wschě cžeże potomstwa njeść. Pola naż w Sserbach wschak bychmy też jeneho Mussolina trjebali, kiž by se tajżej rasnosczju sa rojmnoženje naroda wustupił, wšo żerbskeho naroda. Temu pak njebychu żo trjebał tak jara pschecžiwo njeżenjenżam wobroczicz, tych wschak w Sserbach tak psches méru njeje. Ale nětkoże druhdże łcži pola naż schpak, so ł naschim ludom do prédka njeńdże, so żerbski narod mrěje. Italski Mussolini sakroczi pschecžiwo njeżenjenżam, żerbski Mussolini by dyrbjał wokacz se wschej mozu a njepschestawajcy do żerbskeho ludа, do kotrehoż też „żerbska intelligenza" skuscha: Sserbżu mlodżenży, żenżce żo se żerbskimi knjeżnami, żerbske knjeżny bjerce żebi żerbskich mlodżenżow. Sserbski ludo, dżerż na żerbske żwójby, a wone tehje łdżerża do konza cžażow. Je-li po tutej sażadże njejednasch, je ł tobu ke konzej.

Prénja sażada sa wobstacže tóżdeho ludа je, so ma dożahacz dorost. To żo żamo wot żo rosumi, budże nechtóżkuli rjez. Haj, to ja też praju, ale jednacz po tym dyrbicže, hewak njemóżecže wucżeknycz porokej, so drje wěsče, schto je sa narod najważnische, so pak tola po tym żo nimacže. Wschě kulturne dżéło, tak kraśne a nusne hacz wono je, je podarmo a wiša takrjez jenoż w powětrje, hdyż żerbży mlodżenży njechadża tu najważnischu kasnju wobkedżbowacz: żebi sakożowacz żerbske żwójby a hdyż sakżene żerbske żwójby nochżeja żerbske wostacz. Mussolini w Italskej ma mozy, żwój sakoń pschewjesecz; żerbski Mussolini może jenoż żwojej ruzy stiknycz a prożnycz . . . prożnycz, pokazujo do sandżenscže na żerbskich prjedownikow, kak żu woni jako Sserbja żiwi byli a mréli, pokazujo do pschihotnosče, so Sserbow njeby wjazy bylo, njebżahu-li żerbży wótżojo żwojim potomnikam żerbsku rěcž a wutrobu żobu do żiwjenja dali, pokazujo do pschichoda, so Sserbow sa nětchto létdżeżatkow wjazy njebudże, jelі nochżeja żo dżerżecz najważnischeje sażady za wobstacže żwojeho naroda, w żerbskich żwójbach wobkhowacz żerbske żiwjenje.

Mussolini w Italskej dobudże. Njeżenjenży budża płaczicz wyšoke dawki abo żo żenicz, a tak żwojemu naradej służicz, hdyż też jenoż nucżeni. A Sserbja! — O so njebychu jónu se żmjercžu trjeball płaczicz żwoju a jich prjedowmikow winu. —

Rakeita do měsaca.

Wutřel do njeśmérnosče jako wědomostny experiment (pospyt).

Psched nékotrymi mężazami sabérachu żo nowiny stareho a noweho żwéta (Amerika a Europa) ł powésču, so amerikansku physikus Goddard żo ł myślicžku nożu, jenu rakeitu pschipiraviczi, kotraż by rumnoscž mjes semju mężaczkom pschelecžała a na tamnym planecže żwój dżeń słónczka. Rakeita ma apparat sa radiowe signale pschi żebi. S tutym pospytom by to rozsudżiło, hacž żu eterowe żołmy na atmosferu semje wiałane abo może w njeśmérnosči dale żołmicz.

Tutón projekt Americžana żo tkutnje njebjerjesche. Mnohy widżachu w jébje rakeity na mężaczk modernu formu romanow Jules Verne-a (franzowskeho spisacžela). Ssamo to, so dżensche wulki wědomostny Smithjonianowy wustaw pospyty Goddarda finanzérowacz, njemóżesche dwélowarjow pschešewdżicz.

Njedawno wosjewjeschtaj nahladnej Londonskej nowinje w ramjenjach cžasu nadrobnu rosprawu wo experimentach němskeho wucženja profesora Jedrichа Niela w Minichowje, kiž je śraschny porunk Goddarda. Najprjódjo by żo żda, so je pjecža tuto wunamakanje pschirodospytnika nětkaka fantasija, jeli njeby mjeno wucženza, kiž je na tutym polu doma, rukowako.

Problem jésby bo njeśmérnosče mysłi prof. Niel tak derje każ prof. Goddard ł nětkajkej rakeitu wuwjesc móz. Sdalenosć mjes semju a mężaczkom pschemosczicz, dżesche żo tohodla njemóżne, dokelż żo na powětrje prożnym żwécze njedostatk na athmosferiskej napschecżiwnosči wschě hibanje njemóżne cžini. Tej tutón sadżenk hodżi żo pschewinycz. Po nacžišku wucženza ma tohodla rakeitu motor honicz a ł jeho pomozu nastanu periody, kotrež bychu rosbuchnjenja a dawa tak energiju ł hibanju jésdżada. Kulka kanony, kiž żo po ſnatym romanje Jules Verna wot semje na mężaczk wutřeli, żo po profesoru ł jenej rosbuchajcej rakeitu naruna, kotraż by w żwétowej rumnosczi ł njeśmérnej spěchnosczi leczała, dokelż tam żaneho powětra każ też napschecżiwnosče njeje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 13 | Budyšin — Póndźelu, 17. Jannara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Marxej so poručiło, zo by nowe němske knježerstwo wutworił.

Sapowědźazu wotmołwu wot zentrumskeje strony dostawschi je dr. Curtius němskemu presidentej sdźělił, so je jemu njemóžne, dowěrjemy nadawk dopjelnić. Němski president je na to dotalnemu němskemu kanclerej Marxej poručił, so by so wuprajił, hač by jemu móžno było, nowe knježerstwo sestajeć. Marx je so hač do wječerawscheho popołdnja chyłł rozsudźić.

Njedźelu wječor je Marx němskemu presidentej wojsewił, so **nadawk pschijima.** Wón chce so najprjódy pola němskeje ludoweje strony wobhonić, kak so k knježerstwu jrjedźiny staji, kotruž by sozialdemokratija podpjerała.

Jungdo je Stahlhelmom wjazy njewobhładża.

Wjednistwo „Młodoněmskeho rjada" wosjewja, so je nusowane, dla najeźdow Stahlhelma druheho swjatkowego pschedźenja wobkhad mjes Młodoněmskim rjadom a Stahlhelmom sastajić.

Sprisahanstwo Běłorusow w Pólskej.

Pjatk w nozy su we Warschawje, Wilnje, Białystoku, Poleźju a druhich městach rańscheje Pólskeje zobustawy běłoruskeje dźěłaćerskeje a ratarskeje „Hromady", běłoruskeje politiskeje organisazije, a někotrych kommunistow zajeli. We Warschawje zamej bu 32 wozobow zajatych. Jara je nadpadło, so su we Wilnje wjednikow běłoruskeje „Hromady" zapódkanzow Jaraschewicza, Michaelowskeho a Wołožnu, njedźiwajcy zapódkanzke njestanliwosće do pschepytowanskeje jatby wotwjedli. Polizija je w mjenowanych městach też wobhonjeła druhich zobustawow mjenowaneje organisazije a kommunistow zajała. Knježerstwowe sdźělenki praja, so je so mjes zobustawami „Hromady" pschećiwo pólskemu statej pschisahanišwo pschihotowało. S podpjeru pjenjes bolschewiskeje Ruskeje su so rańsche krajiny dyrbjałe wot Pólskeje wottorhnyć.

Pola zajatych su wjele počežowazeho materiala namakali, mjes nimi instrukzije sa zběžk. Najmjeńscha wokrjesna organisazija běłoruskeje „Hromady" je pjeza 2000 dollarow we zwojej pokładizy měła. Dale su pola zajatych dźěłerki z tajnym pišmom z bolschewiskeje Ruskeje namakali.

W Franzowskej so němske namjety wo rańschich twjerdźiznach pjeza wotpokasale.

Versaillesći wojerski komitej, kotryž so póndźelu znowa schadźe, **namjety generala z Pawelsza wo němskich rańschich twjerdźiznach, kaž „Echo de Paris" powě, wotpokaže a tam namjety poda.** Němskemu wotpósłanstwu so zaleži, nowy plan pschedpokładźeć, jeli so na to ważnosć kładze, so so sahwadne praschenje hač do 31. januara wotbudže.

Khłostańscki wuńzup pschećiwo Zornej z Bulacha so shórschił.

Kaž dopisowaŕ Parišskeho „Tempsa" z Colmara powě, je appellazijski wótr potwołanje Klausa Zorna z Bulacha pschećiwo njedawno wuprajenemu wuńzudej nic jenož wotpokazał, ale tři měsazy jastwa wučinjace khłostanje z wuprubowańskim czasom z tym pschiwótřił, so je so wupruhowański czaš wumasnył. Kaž je znate, je so sabudźenje kako, dokelž je Zorn z Bulacha psched khłostańskim ludom w Straßburgu rjekł, so hischcze lud w Elsaßu a Lothringskej njeje, kaž je w měrowym rěčenju postajene, wo tym wotpokazował, hač chce pschi Němskej wostacz abo Franzowskej pschisłuschećz. Tohodla franzowski lud w tutym kraju njeje wjazy hódny dyžli chinescki abo japanski lud.

Curchillowe puczowanje po Ssrjedźosemskim morju.

Jendźelski finanzny minister Churchill je na zwojim puczowanju po Ssrjedźosemskim morju grichiske knježerstwo wopytał. Ssobotu je wón z Mussolinom rostrěčenje měł.

Čerpjenja italskich nowinarjow.

Do Běłograda staj pjatk italskaj nowinarjej pschischłoj, kotrajž staj psched sajzitiskimi nazjwnoscżemi cżeknyłoj, Romano Kati z „Il Mondo" a Postawi Otavio se „Secola". W jeju wobydlenju běchu sajzitiscy agentojo jeju nadpadnyli a jeju nabili. Kati bjes kłobuka a symskeho swjerschnika do Běłograda pschitudże, Otavio dyrbjesche koschlaty cżeknyć a žebi hatke po puczu drastu wobšiara. Italskaj nowinarjej zwojim žerbskim kollegam prajischtaj, so kulturny cżłowjek njemóže dżensnišche wobstejnosće w Italskej snjesć. W kóždym wokomiku je žiwjenje w strasche. Nowinarjej staj sobotu do Wina wotjełoj.

Wójna w Chinje.

Kantonske knježerstwo w pjenjezným cżežnje.

W Fučzawje su, kaž Reuterez powěsćerńja powě, **chinezy studentojo zwrotownju schpanischich dominikanow nadpadli,** schpanske zwroty wuhnali, chineske zwroty wotwjedli a wustawowe twarjenje wurubili. W Londonje su w starosći dla dónta sta wukrajanow, mjes nimi 15 Jendźelscżankow, kotrjž su w Kulingu, 20 mil wot Kiukianga daloko, wobstupjeni.

40 000 Kantonskich wojakow je Fučzaw wobhadźiło.

Kaž Reuterez powěsćerńja powě, je **pjenjezna nuza po samknjenju jendźelskich bankow wulka.** Wotdźělenja Kantonskeho wójska w Kiaungsi su so pjeza spjeczili. W Kiukiangu su so wojazy pschećiwili, hdyž su jich do Schekinga wotwjesć chcyłe; zadaju žebi, so by so jim z najmjeńscha měsacżna mida se sastateje schćežmětacżneje mscy wuplacżiła. Kantonscy kommunistojo so prózuja, jendźelske banki wobrěcżeć, so bychu swoje dźěło sabo sapocżałe. Chcedźa žebi z jendźelskich bankow pjenjezy k wudźerżenju wójska pożcżić.

Poražene Kantonskeho wójska.

Sunschmansongowe wójsko je Niengpos, kotryž bě Kantonske wójsko wobhadźiło, wróćo dobyło. Kantonscy su z tym swoje pożledne sepjeranischcżo shubili, kotrež su we tamnischej krajinje měli. Sbite wójsko do Fukiena zoła.

Japanska chce pjeza Kantonske wójsko pschipósnacż.

S Londona so powě: Japanska piecża możnosć prunuje, w bliktim pschichodże **kommunistiske knjezstwo we Chinje pschipósnacż.** Dopisowaŕ Londonskeho „Daily Expreż" w Tokiu pische, so ma japanske knježerstwo tule krocżel za nusnu, so bychu so daloko rosschěrjene wikowanske zajimy Japanskeje w dole rěki Jangtse bjes krejpschelecża schkitałe.

Pohubjenschenje położenja w Chinje.

„Daily Expreż" z Pekinga powě: Wukrajenjo w Chinje so kwawnych podawkow boja, jeli so by hibanje pschećiwo wukrajnym srěcżenjam pschiběrało, kaž so wocżakuje. Kantonske knježerstwo hroży, **jendźelskich a franzowskich žydlischcżow na Shameenskej kupje, znapschecża Kantona, so zmozowacż.** To by najsterje k pschelecżu krwje dowjedło, dokelž bychu Franzowzojo žydlischcża sakitali, so bychu žebi swoju nahladnosć w Indochinje sakhowali

Generalny strajk w Shanghaju.

Strajkowe hibanje w Shanghaju je kónz sandźeneho tydzenja wurjadnje wulki wobšah nabyło. Ssobotu nježdże 25 000 chinescich dźěłacżerjow strajkowasche. Na někotrych městnach je k njeměram dóschło, tola polizija je pschezo sabo porjad bórzy wobnowiła.

Jendźelscí diplomatiski sastupjeŕ O. Malley, kotryž z Kantonskim swonkownym ministrom Eugenom Cżenom w Hankawje dale jedna, je wospjet telegrafiroż ze jendźelskim pósłanzom w Penkingu wobkhadżak. Pekingske jendźelske pósłanstwo njepschestawajcy telegrammy z knježerstwom w Londonje samenja. We Shanghaju z tym njeliczа, so smeja jednanja O'Malleya se Cżenom spokojazy wunoschć.

Jendźelske žydlischcżo w Hankawje je hischcże pschezo w chinesticch rukach a wobkhad w nim je dospołnje pschestak. Po powěsćach z Kantona su so tam wukrajenjo do njeměra dali. Chinesti lud pschećiwo nim poczina njepschecżelsiwy wustupowacż, tola strach, kaž w Hankawje a Kiukiangu wukrajanam w Shanghaju njehrosy. Tu su wukrajenjo na wobaranje derje wobrónjeni a organisowani. W tamnischim pschistawje wulka licżba jendźelskich, japanskich, amerikanskich a franzowskich wójnskich łódźow satówjenych stej, kotrež bychu, hdy by žiwjenje wukrajanow w Shanghaju do straścha pschischło, hnydom zwojich namórnikich wojakow jim na pomoc pósłałe.

Jendźelska nahladnosć w Chinje cżežko cżerpika.

S napjatosću w Jendźelskej na diplomatiske jednanje w Hankawje shladuja. Hdyž budźa kónczene, so pokaże, kak daloko je nahladnosć Jendźelskeje w Chinje schkodowała. Hacż dotal je jenož krótka rosprawa jendźelskeho sastupjerja O'Mallacya do Londona dóschła, z kotrejež je spósnacż, so žebi Kantonske knježerstwo žada, **so bychu so wschě jendźelske žydlischcża, kaž daloko móż Kantonskich kommunistow dożaha, chinskemu zivilnemu sarjadnistwu podstajile.** Jendźelska je po dźaczu swótniwa, Cinesam zobusarjadnistwo w jendźelskim žydlischcżu w Hankawje dowolicż, tola wusběhuja, so so jenož wo nakhwilne wucżinjenje jedna, kotrejž so starych wucżinjenych prawow njedótka. Kantonskim kommunistam pak runje wo to dże, so bychu Jendźelskeje poražene z wotstronjenju wukrajanskich pschedprawow wužili.

W swonkownym ministrje Cżenje, kotryž je so we jenej jendźelskej koloniji narodźił a lěpje jendźelsky rěcżi hacż chinesky, je jendźelske knježerstwo wuschikneho pschecżiwnika namakało. Jemu je so poradźiło, Jendźelstu w Chinje wobamocżicż a do stejischcża sakitanja klóscżicż. Hłowny roskasowaŕ Kantonskeho wójska, Cżang-Kai-schek, je sabo do Kantona pschischoł, hdźež je jeho kaž „Times" powědża, 20 000 ludźi je žmólnizatym cżahom powitało. Kantonske wójsko so pjecża bórzy na pucż do Kantona nastaji.

Reprezentanski dom za Coolidgowu politiku we Nikaragui.

Pschećiwniznу sakroczenja połnóznoamerikanskeho łódźstwa a wójska w Nikaragui su w reprezentantskim domje poražene pocżerpili. Wukrajny wubjerk reprezentantskeho doma je Huddlestonowy namjet na wróćowzaczе amerikanskeho wójska z Nikaraguy wotpokasał. **Republianska strona sa knježerstwowu politiku hłosowasche.**

Sso na wjetschinu w ludowym sastupjerstwje složujo, je połnóznoamerikanske knježerstwo pschikasało, so **dyrbi amerikanske wójsko tójdu troschu wjetschu wjeś znutska Nikaraguy wobhadźicż.**

W Mexiku so protestowanske shromadźizny pschećiwo postupowanju Sjednoczenych statow wotměwaju. Schtwórty mexikanski studentski kongreś we wótrej rezoluziji prajі, so zyła kacżanska Amerika brutalnej namozy Washingtonskeho imperialistiskeho knježerstwa napschećiwo stejі. Amerikanske nowiny powěsće wo hrosnosćach z Merika wojsewjeja. Tak stu blischo Mexika 16 sběžkarjow wobwěsnyli.

Napjatosć w Ssrjedźnej Amerizy powischeżila.

Liberalny cżakanz na nikaraguaske presidentstwo, dr. Sacasa, z rajnymi słowami w „Associated Preß" prěje, so ma myśle, wojowanje pschećiwo Diazej spuschcżicż. Wón budże wjele bóle hacż do pożledneje kapki krwje dale wojowacż a połnóznoamerikanske knježerstwo namotwja, **so by rucże swoje wójsko z Nikaraguy wróćo wsało, dokelž hewak wschě kacżansko-amerikanske ludy namołwi, so bychu Sjednoczenym statam wójnu pschiwopowjedźike.** Tole hrożenje nichtó za khutne nima. Wschě kacżansko-amerikanske ludy hromadze su wojerscy pschełabe, so wohle žebi swěricż, z bróńjemi Sjednoczenym statam napschećiwo stupicż. We Washingtonje nimaju dr. Sacasa ani kedźby wobkedź, dokelž je nikaraguaske naležnosći hižo skónczene. K wójnie mjes Sjednoczenymi statami a Merikom Nikaraguy dla niedóńdże. Sswój samer dopjelnischi amerikanske knježerstwo měrnischo pschecżiwo Merikej wustupuje. President Cooliдge namjetuje, měschanej amerikansko-merikanskej kommisiji potrelejowe praschenje rosritacż dacż. Ménjenje wo swadźe z Merikom je w Sjednoczenych statach dwojake. Knježerstwo je tohodla nusowane, wobhladniwischcżo napschecżo Merikej jednacż, hewak mohł senator Borah je swojim pschiwótkom tole praschenje pschi nowowólbje presidenta pschichodne lěto k wuspěschnej agitaziji pschecżiwo sabowuwolenju Coolidgea wuwuzicż.

Měrowe pschikcżenje presidenta Diaza.

President Diaz je z połrozdnistwom nikaraguaskeho pósłanza we Washingtonje liberalnym měrowym namjet podał. Wón namjetnje, so bychu liberalni do jeho knježerstwa sastupili, a so bychu so w lěcże 1928 pod amerikanskim dohladom nowowólby wotmełe.

Wojowanje raßow w Sjednoczenych statach połnóznoje Ameriki.

Wubjerk za smutskowne wikowanje we Washingtonie te rosšudźenje Pullmanskeho towarstwa schwa-

lit, po kotrymž žo cžornucham na železnizy jězdne khartki ja Pullmanowe wozy njepschedawaju.

Revolucija w Mexiku so porazyła.

Mexikanske knjeježstwo wojewja, so je knjeježstwowe wójsko wšudy sbězki porasko. Sbězkarjo w stacy Jelisco, w znutskownym Mexiku leżazym, su cžežke porażenje pocžerpili; 30 muži i nich je padło a 40 žo zajało. Też w statomaj Durango a Chihuahua žu sbězkarjow sbili. Sbězkarjo, kotříž j Guanajuato k hłownemu městu cžahnychu, žu žo wróco sehnali. Po powěsčach, kotrež žu se wschěch dźělow kraja do hłowneho města Mexika dóschle, je **revoluzionarne hibanje khěro popuschcžiło.** Knjeježstwo praji, žo revolucija za někotre dny do cžista sbije.

Petrolejowe praschenje w Mexiku.

Mexikanski departement ža wikowanje a industriju je generalnemu statnemu wěžnikej sapiš tych amerikanskich petrolejowych towarstwow pschepodał, kotrež njeježu pschedpisma, po petrolejowym a ležowinowym zakonju wudate, wuži'e. Knjeježstwo je tymle towarstwam zakazało, ža petrolejom wjercžecj a jim wschě konzežije k tomu, kotrež žu prjedy dostałe, wzałe.

Tele amerikanske towarstwa chzedża mexikanske knjeježstwo dla njedżerżenja pschiwołenych konzežijow wobkorżić. Powschitkownje žo měni, žo žo tale należnosej s rozrjadnym žedom rozsudźi.

Mita žónska gouvernérka.

Texaski stat je žebi žónsku za gouvernérku wuswolił. Wona Fergusonowa réka a je po zdaczu jara dobrocžiwe a zmilnje wutrowny. Sa cžaš žwojeho dwěłetneho sastojnistwa slutowanja je wona 3177 zagudženych wobnadżiła. Wutoru jejny gouvernérski cžaš wuidże. So by njemohła tych ludźi, kotříž bychu žo tón tydżeń zabudźili, wobhnadżić, je žo wobsamkło, jich wuzudżenje wotstorcžić.

Ze Serbow.

Bohuwuzko.

Póndżelu, 17. januara.

† 1925 njezapomnity tachant Jakub Skala w Budyšinje.

† 1924 šulski direktor dr. fil. Jan Grólmus we Radworju.

Kak derje mi, hdyž wobkhadźować
Ze sprawnym mózu přeńelom;
Hdyž mózu z nim so rozrěčować
Bjez bojosće před ludarstwom.
A hdyž ja ze zhonjenja znaju,
Zo skići won, hdźež potrjebaju,
Rad swojej rucy k pomocy;
Tehd' rosće dowěrjenje we mni,
Ja wěm, won b'dźe też khwatać ke mni,
Hdyž pomoc trjebam we nuzy.

Handrij Pawoł.

*

– **Wo wjedrje.** Dźenża rano we 8 hodź. barometer 725, hygrometer +6, thermometer w wozu +3. Wuhladny na nještajne wjedro. — Naše wjedro wotwisuje wišate, schkleńcza na hrošne pokasuje. Nad zarišcej Europu wyschina leži, nižina pak mjez kupu Island a Norwegskej. Nimorožnyju cnóšo nom tuta nižina ze swojimi wuběžkami naczenje pschinjesesć. — Juse wutoru skazuja klónčało 8,04 hodź. a khowa žo 4,18 hodź. Měsacžk khadża pop. 4,53 hodź. a khowa žo dop. 8,28 hodź.

– **Syma saža pschihódże!** Wjedro sandżeneho tydżenja bě powschitkownje normalne. Nad tymle wudawanjom drje žo najcht cžitarjo wěsće dźiwaja. A tola, ludźo mjenujuja japomnja, jo w tymle cžašu januara we najwjetšchim dźělu Němčiseje j wjetšcha tacže knjeżt. Perodu smjerškow, kotruž mamy w normalnym cžašu wokoło hód, stónczi žo wokoło 5. januara a wospjetuje žo wokoło 20. januara. Temperatury sandżeneho tydżenja běchu wěso khěro wyšoke. Njeběchu pak hischcže dołho najwyschsche temperatury, kiž zu dotal w januaru wobkedźowali. We němšchich horach tajesche hacž do 1000 metrow wyšokosće, w Alpach pak pschi žylnych wětrach hacž do 1500 metrow. Nižiny a cžopke wětry nad Atlantiskim ozeanom žu žo w pošlednischim cžašu seschabike a dokelž žo Islandskeje wo postupowanju barometra powě, zmémy wocžakacž, so borsy wětry j ranja dostanjemy a so žo pomaku wujaśni a k smjerškam dóńdże.

– **Natarjo pscheja beži mjerinjenje.** Dołhi mokry cžaš, kajkiž jón mějachmy, je sa rataršwo s wulkej schkodu. Rataršwo trjeba jara nusnje dźěsche mjerinjenje, so by rola sa posdatsche rosćenje žywow khmaušcha była a so bychu žo schtódniki w njej sniczśe. Trajne dešcže sandżenych dnjow běchu wosjebje sa cžežku a hłubje ležazu pódu jara schtódne, dokelž tu na wsele městnach woda na žywach stejí, so po cžašu wumokała.

– **Natwari žo thorownja sa Budyschkti wokrjeh?** Budyschkti wokrjesny swjask ma, kaž je znate, wotpohlad, žamoštatnu wokrjesnu khorownju natwaricž. To dyrbi swopredka khorownja sa lohkothorndy być. Tónle plan ma w nětcžišchim cžašu dobre wuhlady, dokelž je hojerinja w Khemberku pola Schěrachowa dla staroby wobsedżerja na pschedań. Wo kupjenju hižo jednaja. Jednanja pak žo dla wschelakich měnjenjow we wokrjesnu dźiru. Na jenej stronje hórscha žo na wyšoke wudawki, kiž wokrjesej nastanu, hdyž thorych do Budyschkteje měschczańskeje thorownje dawaju, na druhej stronje pak žo boja, o pschipramjenje žamknjene khorownje za wokrjeh też tunšche njebudże, dokelž žo pschi khorowni sa lohkothornych jenož wo wěsku wotkhorjenju jedna a cžeškothori dyrbjeli žo tola hischcže do Budyschkteje měschczańskeje thorownje wosnjeż, wosżebje hdyž je operazija nušna. W nowischim cžašu žu ke khorobne pokładnizy j tymle praschenjom saběrałe. Też wone běchu wschelakeho měnjenja. Wone chzedża radscho hischcže jenu wotthorjenju j poldnja Budyschina natwaricž, kajkaž hižo jena w Kumwałdze pod Cžornobohom wobsteji.

– **Cžekajene žwětkowe signale poła žamoškodadow.** W nowischim cžašu žu w automobilowym wobkhadże pschezo bóle cžekajena signałowa strěża k pokasowanju do kotreje strowy auto jědże, a sa jadże wobžiwitelenje wuzjiwa. § 4. 9 němškostatneho postajenja two wobkhadże j wobjadnami s 5. dezembra 1925 pschedwidźuje nad kolto-cžekajenu šwězu, dokelž žo cžekajena šwěza wot signałowych šwězow železnišcžneho wobkhada njerozeznawa. Wotpowědne wyschcžosće maju nadawk, strażowacž, so bychu automobilistoju pschedpismo dokładuje wobkeždowali.

– **Swój šlebowny kwaš** swojeji jutje wutoru, 18. januara 1927, knjeż Jan Hajnja ze swojej mandželskej Madlenu rodź. Zochcz na Kidowje, Pod hrodom cžo. 26. Wobaj jubilaraj staj hischcže strowaj a cžekatej a mózetaj, hyrnjcž we wyšokich létach staloj, hischcže na žwoje dźělo khodźicž. Jubilarny nawożenja je rodźeny s Kamjeneje pola Nakeż a jubilarna njewjesta s Małeschez. Pschejemy jubilaromaj, kotrajž staj wobaj Serbaj, wjele žboża k jeju cžestnemu dnjej a za pschichod dalšchu strowosć, so bychtaj też junu sloty kwaš docžakałoj.

– **Polizija saja** 30-létneho dźěłacžerja ze žuboženeho města, kotrehož winowachu, so je sobotu na njezgožnje na Zitnych wikach 14-létnu holcu na njepożcžiwe waschnje wobcežował. Polizija jeho k daršnemu pschepytowanju naležnosce kriminalnej polizeji pschepoda.

Z Kukowa. K našej sobotnischej rozprawje wo hłownej zhromadźiznje wohnjowoje wohory chcemy hišce dodać, zo je k. Bětnař při pomjenowanju za česta nebo sobustawa wulkotny wumjelski diplom dostał. Woboru nawjedźuje na wšě 22 lět k. Narćik. Mjenowana zhromadźizna wotmě so w Pančičanskim hosćencu. W njej so za wotwěsowacy system motorskeje sykawy jako najpřihódniši wuprajichu.

Z Jasenicy. (Druha rozprawa.) Njedźela po třoch kralach słuša w Khrósćanskej wosadźe Jasćanskej „Bjesadźe“. To wšitcy wědźa. Stajnje je to tak było! A tuž lětsa runje tak! Sym też nětko hižom někotre lětka tam był, tola tak mało wopyta ženje nadešol njejsym, kaž tón króć. Ale je to bjez dźiwa, puće polne pimpusa, z mrócelow nastajnje kapa „zohnowanje“. Nješto po postajenym času knjez předsyda Nowak, hosći lubje powitawši, załoženski swjedźeń, je drje 48., zo zhromadnym kěrlušom wotewri. Na to předstajeso so khutna, historiska hra „Móc wěry“ wot tukhwilneho Lipsćanskeho k. kaplana Jurja Handriki. Hra je woprawdźe hnujaca! Wosoby běchu so powšitkownje wšitke do hry zažiwiše, wosebje pak, kiž mějachu hłownu rólu. Su dźěn stari, znaći, dobri hrajerjo! Scenerija (jewišco) běše derje připrawjene a nimo toho su kulisy hakle před krótkim znowa barbjene. Wosadny knjez farař Šewčik porćca k zhromadźenym. Dokelž běše njedźela swj. swójbje poswjećena, rozwiwaše swoje słowa na tutom zakładže. Nětko sćěhowaše wjesołorha „Hdyž Kocor khamor čazaše“ wot k. wučerja Mikławša Hajny. Tuta, tak žortniwa hra zbudźi wjele wjesela. Też tu hrajerjo swoju wěc derje wukonjachu, pak — z někotrym wuwzaćom. Wosebje zažiwi běštej so „Starcowa“ a nježna wudowa „Jurcowa“ a njezabywši Kocora. Tola sława wšitkim! Po předstajenjach mózachu lubne nóžki swoje wumjelstwo pokazać. Pózdźelu so předstajenja wospjetowachu, wopyt běše pak broznčho, njelubeho wjedra dla khětro słaby. Póstnicy so na swójbnym swjedźenju zasowidźimy. Njoch „Bjesada“ njespróčniwje dale dźěła: „Bohu k česći a Serbam k wužitku.“

S **Wortlez.** Sandżenu wutoru pscheprošy k. Wirth se Stróže tudomnych wobydlerjow na sjawnu zhromadźiznu do Pjetasjeju hosćenza. Jako bě žo z nowinstimi spomnjeńkami wupokasał, powědasche, kak wulku wodu su sandź. lěto w Sakšk. Schwizy a Klóšterskej wokolinje měli. Jeho wojowy cžokm ako cžołmowy wós wobhladowachu žebi we žwojim cžašu tež žobustawy schulskeho wubjerka Rožeńcžanskeje wožady w Sakšej Schwizy a mějachu ju jara ważne, so dyrbja žo schulske dźěcži tak wocžahnyncž, so žo wody bojake njebychu, a so ma žo turnowanske rozwucžowanje j wuwucžowanjom w jězdženju j cžołmami wotměnjecž. So by žo tale wulkotna ideja se łakožencom łódźništeho towarstwa (Flottenverein) spěchowała, zhromadźeni wobsamknychu, so ma žo za dwě niedźeli dalšcha zhromadźizna swołacž, na kotruž chzedża tež knjesow wucžerjow pschepročnyž.

S **Rakojd.** Wczera wjeczor wotmě rańscha župa we Smjakec Domowinu — jeniczka žiwje dźěława — žwoju hłownu zhromadźiznu. Jej pschedhadajesche rjany žwětkowobrazowany pschednoschk. Tóe dźerjesche knjes dr. Schleza j Budyschina. S nim puczowachmy po cžołmje psches nasche lubolne herbske Błóta. S pitanoscže kwětkow a krašnych herbskich drastow dźěchmy na konju j nim hischcže do puščinu, hdyž žu j domom spěchne splahi Beduinow. Zupowy pschedsyda, k. měschczanosta Rožа, hłownu zhromadźiznu wjedźesche. S jeho rosprawy žtyschachmy, kak wuspěschnje ju tuta župa w minjenym lecže dźěłaka. Nahromadźiła je mały kapital. Też lětha chze j Bozej pomocu dale dźěłacž. Do pschedhadźeneho wuswolichu j nowa sa 1. pschedhódu k. měschczanostu Rožu, sa druheho k. měschczanostu Lorenza, sa sapisowarja k. Kečka a sa pokładnika k. Krawza. Po tutym dźěle wuwi žo žiwa rosmołwa wo njedostatkach naschcho towarstwoweho žiwjenja. Stari naphonicžt wjednizy wumjenowachu žwoje naždonjenja. Wuswolichu wubjerk, kiž ma po wobsamknjenjach hłowneje swjatkoweje zhromadźiny

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

18] (Pokračowanje.)

VIII.

Pawel Petrowicž njewosta pschedołho pschi rosmołwje žwojeho bratra a jeho sarjadnika pschitomny. Tutón cžłowjek, muž wyšokeho rosta, ł lichecžazym khorom a ł wócžkomaj, pscheradźaznymaj pschekłepanojecž — wotmołwjesche na wschě wuprajenja Nikolaja Petrowicža je žwojim wěcžnym: „wěso, znata wěz“, a prózowaschе je burow stajnje jako wopiršow a paduchow pschedstajowacž. Njedawno na nowy lad a skład sałožene hospodarstwo kwicžeše kaž njemałe koleso, wrjeńotatsche kaž wot wjeznego klidarja wudźěkana nadoba je žyreho drjewa. Nikolaj Petrowicž drje pschi tom hłowu njesłuši, ale cžasto žyschowasche a žo samyšli: wón cžujesche, so bjes pjenjez ta wožka njepůdże do prédka, a pjenjezi běchu nimale wschě žwudawne. Arkadij běsche wěrnosć rěcžał: Pawel Petrowicž běsche cžasto žwojemu bratrej wupomhał; wjasy hacž jomu bě Pawel Petrowicž, widžo, kak bratr teži we wulkosćach a žebi hłowu kama, so mohł někajki źrědk wumyšlicž, kiž by jeho ł nuły wutorhnył, k wokmu pschistupił a žumywschi ruzy do sakow, hórbotal: „maiš je puis vous donner de l'argent, a dawschе jemu pjenjesy; ale na tutom dnju wón žam žanych njeměješche a tohodła měješche za pschihódnischo to wotsalicž. Domjasze starosće běchu jemu žyła pschecziwne. Pschi tom žedawasche žo jemu pschezo, so Nikolaj Petrowicž, njedźiwajsy žwojeje horliwosće a dźeławosće, tu wěz tola tak njesapschimnje, kaž by trjeba było; ale žam pokasacž, kak pra ju bratr sapschimnyež a wuwjesež, to też wón njezamó. „Wój bratr nima naždonjenja“, rozhudźowaschе wón žam pschi žebi, — „jeho tohodła wobschudża.“ Nikolaj Petrowicž, nawopak, běsche wyšokeho měnjenja wo praktiskim rozumje Pawła Petrowicža, a praschesche žo stajnje jeho za radu. „Ja žym mjehki, klaby cžłowjek, žwoje žyłe žiwjenje žym ja cžichim pschežiwił“, by wón rjekł; — „a ty njejsy podarmo mjes ludźimi dołho žiwy był, ty wschat jich derje znajesch, a masch wopraudźite worjołske wóczko.“ Pawel Petrowicž měło wotmołwy žo wotwobroczi, ale njemóżesche bratra pschestrědcžicž.

Wostajiwschi Nikolaja Petrowicža w kabinecže, woteńdże wón po korridoru, kiž dźělesche yrédkowany dźěl domu wot sadnjeho, a doschedschi k nišim durjam posasta rozmyšlujo, žkubny žo ja wažy a saklepa.

„Schtó je tam? Sostupcže!“ da žo Jenička žymy hłóž žłyschecž.

„To žym ja“, rjekny Pawel Petrowicž a wocžini durje.

Jenička poskoci se stólčka, na kotremž bě žo se žwojim žymkom wuhybnyła, a pschepodawschi jeho do narukow boležki, kotraž jeho hnydom se jimy wom wunjeże, špěchnje ryadowa žwoje wokolosćijaze zubiščho.

„Wodajcže, žym-li waš myšli“, poča Pawel Petrowicž, njehladajo na nju: „ja wschat cžujny waš jenož powroržnycž, dźenża, žo mi žoda, do města pójsežu — dajcže za mnje selený cžaj kupicž.

„Pošłucham“, wotmołwi Jenička; — „ža kelko žebi pschejesce?“

„Nó, pół punta budże dosež, žebi myšlu. Kaž ja widžu, je žo tu nješchto kluli pschemenika“, wón pschida, rozhladujo žo wschudże kołdokoła a pschi tom też na Jenički špohladujesche. „Sawěschki tu marce“, wón rjekny, widžo, so wona jeho njerozumi.

„Haj, sawěschki. Nikolaj Petrowicž je nam je darił; hižo dawno žym je pschicžiznika.“

„Haj to móże być, wschako žym ja dawno hižo pola waš njebył. Nětko macže tu jara rjenje.“

„Po miłosći Nikolaja Petrowicža“, schepny Jenička.

„Je wam tu też lépje hacž tam w prjedawschim bydlenczku?“ wopraschа žo Pawel Petrowicž šworliwje, ani žo njepožnežo.

„To žo rozumi, wjele lépje.“

„Schtó dha nětko tam w bokowem twarjenju bydli?“

„Nětko je tam pokarnicža.“

„Tak, tak!“

Pawel Petrowicž wotmjelkny. „Nětko drje wón tola žažo póstdże“, pomyšli žebi Jenička. Ale wón njewotejdże, a wona stojesche psched nim, njewědžo žebi rady a pscheběrajo žo ł porstami.

„Cžehodla sche žwoje drobjatko wotnjesecž dała?“ poča Pawel Petrowicž štónčnje žažo. „Ja lubuju dźěcži: pokażce mi žwojeho žynka.“

Jenička jo wschа zaczerwjeni wot radosće a wuskotilawosće. Wona jo jeho bojesche, dokelž wón njebě ženje prjedy ł njej rěcžał.

„Dunjascha!“ wona zawoła: „Pschinjesese Mitju (Jenička rěkasche wschem w domje wy). „Tola ně, wocžakt, ja dyrbju jeho tola pschewobleg.“

Jenička dźěsche k durjam.

„To wschat trjeba njeje“, ménjesche Pawel Petrowicž.

„Ja hnydom sažo pschijidu“, wotmołwi Jenička, a sekhwatkom wuidże.

Pawel Petrowicž wosta žamlutki a nětko rosbladowaschе žo ł wobsedżerej łekžiłowosću wschudże wokoło. Małuschka nitka jstriža, w kotrejž wón stojesche, běsche zyle cžista a pschijomna. W njej wonjesche sa ftrnižom, dokelž bě schpmnowanjo hakle njedawno wobarbjene, sa hermanicžkom a njatilicžku. Podu jeżen stojachu fiólcži ł wobłożenjemi we podobje lyry. Njeboczicži general bě žebi je ł Pólsce ł wójny domoj pschinjesł. W posadku jitwy stojesche loj pod kaminowym ławěschkami, pschipódła je żelesom wobbita truha ł kilowatym wékom. W napischecžinem kucžiše žwěcžesche žo lampa psched wulkim cžinnym žwjeczecžom žwjateho Miklawscha Dźiwicžinerja. Zyle małuschke porzelinowe jejko wišasche na cžerwjenem bancže na wutrobnu žwjatebo bele, pschijiwsajane ł žwjatocžinje. Na wokach stojachu schkleńcy ze sawarjenjemi ze lońschego léta, derje wobwjasane a pschepuschcžachu selene žwěrko. Na papjerjanych wěcžkach bě Jenička žama napiłkała ł wulkimi pižmikami: „Sžwjatojanowe jahodki“. Nikolaj Petrowicž rědże wobežbe tole „warjenje“ rad.

(Pokračowanje schěhuje.)

wochelake ważne spomoženśke wustawy farjadowacj. Dźěło w naschich towarstwach ma na sakładze bratrowskeje luboscze nowy pohon dostawacj. Nimale w poknozy so rozeńdźechmy je sacżuczom, so zwerna myślicżka naš wćěch j nowa skrucži.

S Nowowšitj. Sandźenu póndźelu wjeczor w 7 hodź. wotmě so w tudomnym hosczenzu wulke kóńsporiwo, pschi kotrymž knjes Wirth se Stróże w pschednoschku poruczeńe, so ma so kóńzuske towarstwo (Flottenverein) załožić. Katastrofa wulkeje wody sawdźeneho 1ta a njerabjene běrny, na kotrychž su po wodowym sakonju twrdźerske towarstwa wina, narina so je załoženjom kóńzuskeho towarstwa se 10 hobustawami. Mkode towarstwo wobsamkny, so 2. njedźelu w rjanej nozi wujeźdźowanje j czołmom wo myta na Klóschtrskej wodze wot Jurańcz mlyna w Nowošitzach hacz do Laska srjadnje, wšo pod nawjedowanjom knjesa Wirtha.

S Ralbiz. Sandźenu póndźelu pop. w 3 hodź. dźesczeńe psched derje wopytanej shromadźiznu k. Wirth Stróże wo § 3, b a c rybarskeho zakonja. Pschi žiwej swobodnej rosmolwje žebi žadachu, so kuźizy wobydlerjo dla wobežitych zakonjow schkodowacj njesmědźa. Wo wotwobroczenju wulkeho stracha wulkeje wody j wumannjom Klóschtrskeje wody a wo załoženju kóńzuskeho towarstwa (Flottenverein) sa Klóschtrska wodu j wotnoschu w Ralbizach wuzeć so žiwa rosmolwa a měsesche wukhsch, so bu wjesnja skupina se 16 hobustawami sokoli. Jenoho knjesa hnydom sa kapitana pomjenowachu. (Ale dźe dha wostanje admiral? Tón je tola nuknischi hacz kapitan Red.)) Shromadźeni wobsamknychu, so ma so 1. njedźelu w meji na Klóschtrskej wodze wot Jurańcz mlyna hacz do Laska wujeźdźowanje j czołmom wo myta wotmcj.

Sa prénje myto postajichu šwinjaze přezo a sa druhe kolbašu.

S Kamjenza. Kaž shonimy, je Ratarske zentralne družstwo w Drježdźanach składowanje w Kamjenzu a Pančicach, kotrejž botal Drježdźańskemu mlynskemu sjednoczenstwu a předy Sjednoczenym mlynam w Kinsbórku šluicheschtej, kupiło. Dotalne wotnajenske srjeczenje mjes Kamjenskim žitowym domom a zentralu sakskich mlynskich sjednoczenjow w Drježdźanach, je nětko Kamjenski žitowy dom j Ratarskim zentralnym družstwom w Drježdźanach wotkazanych. Tak swostanjetej składowni w ratarskich rukach.

Z Łužicy.

* S Cibawy. Ssrjedu wjeczor je žebi tu 40-letny zyhelniski dźěłaczer Jan Arlachow j wobwržnjenjom žiwjenje wsak. Won sawostaji žonu a dźěći. Jeho sun cżerje mjsse do sadwělowanja dorjedźe. Arlachow bě žiwy wot jutrow bjes dźěła a jako mlki stacjan njedóstarasche podpjery za dźělonjemjerjow. Po wobsteja̧cych postajenjach jemu jako wukrajnikej žadyn dźělodawar dźělo dacj njesmědźeschе.

* Se Shorjelza. W jenym hotelu srjedu wjeczor 30-létnyho wožeńzenego wjerzerja a 30-létnu wožeńzenu połkadninu załěleneju namakachu. Muž je najprjedy žónsku a na to žebje žanehо satřělił. Se sawostajenych listow je dowidźecz, so staj žebi wobaj pschebewsałoj, so chcetaj shromadnje wumrjecz.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu, 17. wulkeho rózka.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,421	100 čěskost. krónow	12,462
100 swajc. frankow	81,09	100 franc. frankow	16,78

Berlinska burša sapoča sajdźenu sobotu se słabym wobrotom. Posdźischo wuwi so žiwischi wobrot. Kurzy hotžnych liczinow tehorunje horje bjachu. Wójnika pożczońka bě jich nětčho pschiwabjała, sobotu pak je sažo hrabała.

Produktowe wiki trostachu sajdźenu sobotu słabe. Płaczišny dźiwchu sterje popuschczowacj. Pschenża wo něhdże 5 pj. po zentnarju popuschczi. Sandźenu sobotu płaczejsche zentnar:

w Berlinje:

pschenży 13,20—13,40 hr., rožki 12,05 hr.
hacz 12,30 hr., nałětnjeho jeczmjenja pak 10,85—12,25 hr., nasymnjeho 9,70 hacz 10,35 hr., wowsa 8,95—9,45 hr.,

w fermijowym wiłowanju:

ja měrz: pschenży 14,27½ hr., rožki pak 12,97½ hacz 13 hr.,
ja meju: pschenży 13,92½—13,93¼ hr. a rožki 12,92—12,97½ hr., wowsa 10,32½ hriwnow,
ja julij: pschenży 13,97½ hr., rožki pak 12,42½ hacz 12,40 hriwnow.

Na pschedań.

Bycżk we Lupoji cżo. 8.
Kosa bjes rohow w Malych Dobsezach 196.
Bčzaki w Nowej Wsy 10 pola Huski.
Khawan a 4 kuny šibórate, w Jenkezach 15.
Patczikate a Orpingonske kury w Budyschinje, Drjezdźanska dróha 278 D, della na lewo.
Prošata, „Herbsta gryscha" w Semizach.
Zdalnja wyšokoswuczelna a młoda dójka, Struka w Praschiwizach pola Hródka.
Cżežki, dobrych dójkow, Peatat w Korjezach.
Sklona wotwyna, w Hornjej Kinje 3.
Dźězazy wós a rěsak seleneho, w Brjenjenju 17.
Tesłaty wós, Rocho w Dobroschi.
Pjerjo njedrěne, w Cżichonjach 10, w Khelnje 23.
Wokna żelezne, 10, w Budyschinje, Drjezdźowe wiki 2 na prawo.
Kóń 7-letny, hnjedźi w Raschowje.
Kóń 6-letny, klenm w Hodźiju a w Cżichońzach cżo. 2.
Kóń a sanjska kosa w Witkopizach, Budyschka dr. 56.
Krowa, mjes tśjomi na wuběrt w Dalizach 56.
Młoda šuczelna krowa w Rodezach 20.
Wyšokoswuczelna krowa w Rakojdach 36 a w Klukschu cżo. 13.
Krowa, dobra dójka, Lubrich w Sprjejzach.

Pschijatjicz pytaja:

Schwajzarja wyschcheho j 2—3 pomoznikanc, knjezi dwór w Cżichonizach.
Pschedawarku, Janaschez konditorija w Budyschinje, Khežorika dróha.
Muzíki k žwinjom, mlokarnja Riedel w Budyschinje, Hornjerčtka haša.
Holzu do domu, Probsowa w Budyschinje, Bleichenstr. cżo. 1; w Budyschinje, Albertowe nowemšo 10 belka; Dwina w Lubiju, Dwórnischczowa haša 1 na prawo.

Sudnischu na pschehledźowanje

w Kamjenzu wutoru, 18. 1. 27, dop. w 10 hodź. w kasarnach, 1. twarjenje: Hospodarski wós, mjechi wós, serdérowanske blidko, pisanske blido, 40 punt. jedźeneho tuka, piano, bušej, kredenza, 11 walow, automatiska žilowa waga.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki hischcze k pschewidźenju njejsu.

Dop. ¾12 hodź.: Pschi lědma twrdych wikach dotalne płaczišny wostanu. Tendenza: wobstatwaza.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tunt abo 1000 kg kowk: 100 kg płaczišna po złotej hriwnje.

	15. 1.	13. 1.		15. 1.	13. 1.
Pšenica	264-268	266-270	buny	20-21,00	20-22,00
rožka	241-246	244 249	woka	22-24,00	22 24,00
nal. jeczmjeń	217-245	218-246	módre lupiny	14-15,00	14-14,75
naz. jeczmjeń	194-207	194 207	žolte lupiny	15-15,60	15-15,60
wowsa	179-189	178-188	zeradella	28-30,00	21-26,00
kukurica	185-187	186-188	raps, wosušk	16,50	16,5
pšeńć. muka	35-37,25	35-37,75	lany wosušk.	21-21,80	21-21,20
ržana muka	34-35,80	34-36,00	poch. melasa	—	—
pó. wotruby	14,00	13,50	běrnj. kruski	28-29,20	28 2,00
žrane „	14,00	13,50	syrjo, 50 kg	2,75-3,25	2,75-3,35
raps	—	—	rżana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,40	1,00-1,30
hróch	30-32,00	31-33,00	wowsna „	1,05-1,85	0,95-1,25
pjeluški	21-22,50	20-22,00	jena „	1,05-1,85	0,95-1,25

Wiene płaczišny w Budyšinje.

15. januara 1927.

Wšě płaczišny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaczišna	najnišša płaczišna
Pšenica, nowa	73 kilo	12.50	13,00
Rožka, nowa	70 „	11,80	12,30
Ječmjeń,	50 „	12,00	12,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	9,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	3,75	4,50
Butra	1 „	3,60	4,40
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,60	1,80
„ z cypami młócena	50 „	2,50	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	23,50
Rżana muka, 70%	50 „	19,75	20,00
Pšeńčne wotruby	50 „	7,00	7,50
Rżane wotruby	50 „	7,50	7,75
Jeja	1 štk.	0,16	0,18
Prosata 478 štuk	1 štk.	12,00	28,00

Płaczišny ręcznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. januara 1927. Płaczišny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 838.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše ręzneje hódnosće haš do 6 lět	59—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—50
Mjenje picowane wšěch starobow	42—45

Byk: 448.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje ręzneje hódnosće	55—56
Połnomjasne, młódše	51—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	44—46

Jałojcy a kruwy: 840.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje ręzneje hódnosće	46—50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje ręzneje hódnosće haš do 7 lět	35—41
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—23
Mjenje a špatnje picowane	—

Cielata: 2609.

Najlěpše wukormjene (2. druh.)	78—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	68—72
Spatne (4.)	45—52

Wowcy: 2350.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	54—57
Starše wukormjene (3.)	46—52
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	38—43

Swinje: 10437.

Połnomjasne, wosebitych rasow a ich křiżenjow, haš do 1½ lět stare	—
Wukormjene	70—71
Mjasne	69—71
Spatne	66—69
Raney a kundrozy	68—64

Přilopk.

* **Statna cżesnina mjsda.** Pruski kultusowy ministerij je fond za cżesninu statnu mjdu srjadował, j kotrehož dyrbja załožbne twarjazy wumjezy, bašnikojo a hudźenizy, kotrjž žo w starobje w cżežkich hospodarskich pomerach namakaju, jako dźak stata maku podpieru dostacz. Cżesnina mjda wuczinja na prénje 2000 hr. za wosobu a dyrbi žo po namjecze pruskeje akademije wědomosce wobmjesowanej liczbje wošobow spožcżicz.

* **„Hnydom khorhoje wupowěšnyncz!"** Wjeselcy podawi sta žo tele dny w „schleńskim Romje", w Nišy. Tam wiňachu jeneho ranja khorhoje j wjeze na radnizy. Nichtó njewědźeschе, cżehodla. Stónczenje žo k powschitkownemu wjeselu wukopa. To bě wjeczor mjeczerka malu zedulku na schpundowanju leżo namakala, j napismom: „Hnydom khorhoje wupowěšnyncz!" Tutu zedulku, kotraž bě žo schtó wě hdy ras pišała, bě žónska sastojnjej na blido pokožita. Tutón bě rano, zedulku wuhladawschi, jeschnje khorhoj wupowěšnyncz dał.

* **Papagaj pched žudom.** W Grazu wobstorži wobkhodny pomocnik jenoho w pódlanskej jitwje bydlazeho knjesa dla jischiwdźenja, dokelž pschecz, tak khcetše hacz žo we žwojej jitwje jenoj hiśnj, w pódlanskej jitwje žudowym papagaj sawoła: „Směrom, hłupy hólcze!" Na žudnitske jednanje pschindże wobstorżeny se žwojim papagajom, kotryž žo njeda satraschicz, so też na tak nadobnym městnje žudnitej pschiwoła: „Směrom, hłupy hólcze!" Też publikum, kotreż bě jara rosbudźene, dyrbjesche framjne pschecżelne namolwjenja lubicz dacz. Prozeż słónczi žo j wujednanjom wobeju stronow.

* **Tři mężazy jatwa sa menjuru.** Psched Karlsruhskim kawniskim žudom měseschtaj so studentaj dla dwojoboja se žmjertnymi cżělbami sakitacz. Wobstorżba žołowańe žo na menjuru, pschi kotrejž bě jedyn dospołne njeschanjeny wojtak, mjes tym so bě žo druhi jenoż žyle lohko ranił. Sud sažudži wobeju, słožiwši žo na najnowischi wušud němšokstatneho žuda, k tśjom mężazam twjerdźatwu.

* **Domela we pschepytowanskej jatbje.** W jatbje we Kólnje je Hohenzollerniski prynz Domela žwojenu sakitarjej powědał, kak je na jebanski pucz pschischoł. Domelowy nan dże ujeje żenje rusti legazijski radźicżel był, ale jenoż mały kurlandski kubłek. W powójskim njemérnym cżasu je žwójba do nusy pschischła. Harry namak po dleschim wokolobludźenju žłužbu jako žłužoń, nik w Berlinskim hotelu, hdźej šlóborne łžicżki kradnjesche. Sa to dosta schtyri dny jatwa. Potom dźesche do Potsdama, hdźej žo jako puczowazo podarmo prozowasche, kupzow sa łožuchi namakacz. Pschipadnje nětko shoni, so jedyn baron j Korff, dokelž bě semjanskeho pothoda, wjele tworow rospischeda. Tohodla mjenowasche žo Domela wot nětka knjes j Recke a hlej, wobkhod dźěsche nadobo wjele lěpje. Po stabilizazji hriwnu njemóżeschе Domelowy liferant žane twory wjazy dóstacz a tohodla pytasche Domela sa druhim dźěłom. Hromadźesche sa wótczinske towarstwo pjenjezy, na žwoju ruku wšo, sa cżoż ječżcz mężazow jatwa dósta. Potom puczowasche sažy po kraju. Pschi składnoścżach pożczowasche žebi pjenjezy na mjeno žwobodneho knjesa j Recke. Na to dósta sažy 4 mężazy jatwa. Stónczenje dósta dźěło w ratarstwje je 7 hr. tydźeńskeje mzdy. Wórhy pak samėni sažo łopacz j puczowanskim kjom. W Hamburgu pschećzeli žo j jenym tamnischim lěkarjom, kotryž jemu 3000 hr. požcżi. Domela bě žo jemu jako wjecżi j Lieven pschedstajił. W Heidelbergu je jemu feudalny korps Saxo-Borussow — wo cżimž hižo dotkadnje pisachmy — jebanstwo jara wołóžił a to je jeho pohnuło, też we Erfurcże jako baron j Korff a poždischo jako pruski prynz žwoje žbožo špytacz. We wjetkim wokolu a j nakhribjenikom pschindże do wožeżneho hotela, hdźej najprjedy jitwu w schtwórtym posthodże dosta. Worhy pak běchu w nim jeho „kralowsku wyšokosćz" wuhlědźili a nětko dosta najlěpsche jitwu w hotelu. Mjes tym pósla jemu Hamburgski lěkar wjazy pjenjez, ja kotreż žebi drasty nakupi. S lěkarom dojedże do Berlina a wróczo. Bohaty kommerzijeń radźicżel, wobsědżeć mnohich hotelow w Erfurcże a wokolinje, pschija jeho jako žwojeho cżestneho hošcża a pscheproschy jeho kral. wyšokosćz też na žwój hród. Tam dawasche jemu monarchiszu žmjsleny wulkokapitalist jako nanowišu dobru radu, so by žo wopaczných pschecżelow hladał, so njeby žo jemu, hdyž na tróń pschińdże, słónczenje tak schło, kaž jeho khežorjetnemu dźědej, kotrehož tu tajzy falschni pschecżelio do hubjeństwa storczili. — Hdyž krajny hajnišk nišchtr j Blücher we Weimaru žo ras w pschitomnosći „prynza" njepschi stojnje wo žemrětym presidencze Ebertu wupraji, porokowasche jemu „prynz" to jara, na to pokasnjo, so może žo jenoż Ebertej dźakowacz, hdyž może tu hdeńzu jemu bleschu wina po druhej picż. A schto je semjanstwo wukonjalo?" praschesche žo prynz, S žana nicżo. Tak wótrje rěczesche prynz Domela wołoko žebje shromadźenym durinskim monarchistam a semjanam do žwědomja. A schto tuczi wotmolwichu. Cżi knjeza jemu pschitikowachu a kedźbowachu jara, jo njehdyby druheho měnjenja byli, hacz jeho „kralowska wyšokosćz". O tajkale zbłudźenosći! Tu je jažnje widzecz, kak daloko cżłowjekoho pschindu, kotrjž jenu wožobu, a njech je to někto kral abo khežor, jako žwojeho pschihoja wobhladuja. To je był wulki smjhł dowójskeho cżasa a a měsce worschtny j toho pschezo hischcze wukse njejsu. Trjeba žo jenoż wo khežoru abo kralu něchto naspomnicz, tak wonjelknu tuczi ludźo w najhłubšej pobožnosći. Hdyž njeby telko wopaczneho wetrocżneho smjsłenja mjes ludom było, njebychu tajke łebanstwa j zyła mężne był. Zyły žwět ko nas sažo Němšej smjeże!

* **Gothajski wyschschi měschczanosta žo žwojeho znamjenstwa j „prynzom Domelu" hanbuje.** Kaž je znate, je też Gothajski wyschschi měschczanosta dr. Scheffler njeżožowanu rólu pschi składnoścżi wobchowanja „prynza Domele" w Goczje hrał. Nětko pak je žo dr. Scheffler pola policajskeho presidija w Kólnje a pruskeho šnutskowneho ministerstwa wobczežował, so šu žo po pschekšischjenju Domele w Kólnje wopaczne powěsče wo wopocże tutoho jebaka w Duringskej do žwěta dale. Teń

je šebi žadał, o njeby Kölnjanska polizija nowinarstwu žane powěsće wjazy w tutej należnosći podawała. To na tóždy pad pschedaloko dže. Tohodla njech so wěz hischće raz krótko rosjasni. Jako so powěsć rosschěri, so je Gothaski wyschi měschćanoſta na zwjatočnosćach k czesći „hohenzollernskeho prynza“ w hrodowskim hotelu so wobdźělił, wosjewi wyschi měschćanoſta porjedźeńku, kotraž dyrbjesche pischisnacz, so je „prynza“ na radnizy powitał, wobtrucżesch pak, so je to jenicke setkanje ſ nim było. Mjes tym pak je so nětko też swěsćiło, so je dr. Scheffler „prynza“ też w hrodowskim hotelu postrowił. Potajkim tu žane tajenje nicžo wjazy njepomha. Dźiwacz so wěso njemóžemy, so je wyschischemu měschćanoſce należnoſcz satalna. Tola je šebi dyrbjał priedy rjec (kaž też wschitzy druſy ſjedani), so dźensa wjazy w monarchiji žiwi njejsmy. Potom by šebi tutu hańbu salutował.

* **Sažy wopory lawineho njeſboża.** S Mela we Wincżanowje so pisa, so je lawina pola Tschengleża tři wosoby sasypnyła a morila.

* **Wschi hrajkanju macz ſaiſelik.** Lohkomyſlnje bě macz ſwojemu lubuſchkej, ſtilětnemu ſynkej revolwer dała, so by šebi ſ nim hrajkał. Myſlachu šebi, so tželba nabita njeje. Nadobo pak wuprazny wutſel, kotryž macz trjechi a tak cżežko trani, so bórzy na to w khorowni wumrě.

Najnowiše z cełeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſiſchu wutoru:** Sawróczene, wihate.

*

W Němſkej je so w lěcze 1926 30 milijonow zigaretow pornjo 12,4 milijona w lěcze 1913 wukurilo.

*

Président Maſaryk je ſtowakſkeju ſapóſłanzow dr. Gažika ſa ministra ſa ſjednoczenje ſakonjedawanja a dr. Lißa ſa ministra ſjawneho ſtrowotnistwa pomjenował. Minister Kallay je wróczo ſtupił.

Běłograbſka politika powě, ſo je Bołharſka hižo dwójzy albanſkemu preſidentej Achmedej Zogej wojeńſki a politiſki ſwjaſk poſkiczika.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija“ spěwa jutře wutoru wječor z dypkom 1/2 9 hodź. w „Kat. tow.“. Mužske a žónske hromadźe. — Po spěwanju je měsačna zhromadźizna. — Přitomnosć a dypkownosć wšěch sobustawow a spěwnych mocow stej nuznej!

Dirigent. Předsyda.

Budestecy. Naše Serb. tow. „Lubin“ změje, da-li Bóh, dźensa póndźelu, 17. wulk. róžka, wječor z dypkom w 7 hodź. pola Rösickee swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe k. farař Cyž-Hajnčanski. 1/2 7 hodź. započnjemy spěwać. Wšitke sobustawy a hosćo, wosebje też dziwadłohrajerjo, dokelž budźe prěnja pruha, su přeprošeni. Knježa dowěrnicy njech njezapomnja wšě naše sobustawy a hosći přeprosyć. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ změje přich. srjedu, 19. t. m., wječor we *8 hodź. a spěwanjo. Spěwarjo a spěwarki so prošu, zo bychu wšěcy přišli.* Wot wopyta spěwnych hodźin wotwisuje, hdy móžemy w Bukecach wustupić.

Dirigent.

Drježdźany. Serb. spěw. tow. „Hromadnik“ zmője swoju hłownu lětušu zhromadźiznu štwórtk (20.1.) 1/2 9 pola G. Zmija na Christ. drožy. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy, 2. wólby, 3. přichodny program, 4. přednošk wo serb. nar. pěsni. Wšě sobustawy należnje přeprosymy.

Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmője njedźelu, **23.** wulkeho róžka, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hosćencu hłownu zhromadźiznu. Knježa dowěrnicy njech to wšěm sobustawam wozjewja. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo wěsće a z dypkom přińdu.

Předsydstwo.

Komorow p. Rakec. **Kedźbu!** — **Serbske rejowanje!** „Jedn. Sokoł“ zarjaduje w Kačej korčmje w hosćencu „K zelenej lucy“ kurzus serbskich narodn. rejow. Prěnja rejowanska hodźina budźe štwórtk (20. 1.) a cyła serbska młodźina w Komorowje wokolinje so tu należnje prosy, zo by tutu składnosć wužiwała a kurzus serb. rejow wopytowała. — Bratřa a sotry! Časy kowrotneho wuwića cżěła při wšelakich tak mjenowanych „modernskich“ rejach su nimo, prječ ze wšěmi nowočasnymi suwakami! — Naše nowočasne reje su za přichod naše stare, rjane a přistojne serbske reje! Tuž młodźina, kaž też starši, wšitcy přich. štwórtk do „Kačej korčmy“.

Jurij Šewčik, zarjadowař.

Kulow. „Jednota Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 23. t. m., swój druhi załožeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a zwučowanjom. Prěnjorazny wustup sokolskich holcow a sok. dźěći. Započatk w 7 hodź. Wo bohaty wopyt so prosy.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Rakołdy. *„Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 30.* wulk. róžka w Zendźio hosćencu wulki sokolski swjedźeń z prostym a narjadowym zwučowanjom. — Wšě bratr. Sok. Jednoty a druzy swěrni Serbja z blizka a z daloka so na tutón swjedźeń wutrobnje přeprošuja. Naš přečelny knjez hosćenca je žuriu rjenje wobnowił dał a Malešanska sokolska kapala budźe nam zapiskać, tuž budże so kóždemu wopytowarjej pola nas derje spodobać. „Nazdar!“

Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawěstki G. Janak w Budyšinje.

Služimy ludej!

WEVB

Tworykupowace towarſtwo w Budyšinje

z. dr. z wob. ruk.

Wot

18. januara hač do 2. februara

dawamy we wšitkich rozdźělenjach na

manufakturu, dróbne twory a wobuće

10% ponižcnja w hotowych pjenjezach

nimo postajeneho wróćozarunanja.

Poskićamy cyle wosebje:

syru kopřiwinu, 80 cm šěroku . . metr wot	**0.48**	hr.	sem
kołowy płat . . . . . „ „	**0.56**	„	„
kóper. barchent, běły a módry smuhaty „ „	**0.68**	„	„
kóperowy barchent, běły . . . . „ „	**0.84**	„	„
bluzowy velour . . . . . „ „	**0.65**	„	„
běłosmuhate poćehnjenja 6/4 . . „ „	**1.50**	„	„
„ „ 9/4 . . „ „	**2.50**	„	„
wupjerki, barbudźeržace a pjerjonje-přepuščace w najlěpšej kajkosći			
trjenja . . . . . štuka „	**0,24**	„	„
twjelki, poł płatowe . . . . . metr „	**0.96**	„	„
ruby na blida . . . . . štuka „	**3.25**	„	„
frotejowe twjelki . . . . . „ „	**1.20**	„	„
ložowe płachty, syra kopřiw., 140/225 „ „	**2.93**	„	„
wowča wolma . . . . . pasmo „	**0.90**	„	„

pulovry a sweatery w najnowšim wuwjedźenju

normalne košte a tajke ze zasadkom wosebje tunje

dźełanske drasty ◆ tkaniny za wobleki a ulstry

Z dobom dopominamy naš derje zwuběrany skład

wobuća a filcowych tworow

Předawamy jenož na sobustawow!

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk. wótſi njedźelu, 16. hač do soboty, 22. 1. 27

zajimawe pućowanje při

Bodanskim jezoru z wokolinu!

Srěnjolětuchu

konja

za ratařstwo, na přeče też z wozom, ma tunjo na před.

H. Prietz w Manjowje

pola Delnjeho Wujezda.

Por sylnych, połnoletnych, 170 cm wysokich oldenburgskich

błyščatych čornakow

we wikowańi z piwom khodźiłoj a 1 sylny ćišny

złoto-lišak

Danski, dokelž plestra njeznjese, jenož do ratařstwa na předań

w Drježdźanach-N. Lössnitzstrasse čo. 3

K swinjorězanju

poruča

dobru hejdušku, korjenje, majron

ze samneje korjenjowje tolčenje přeco čerstwe twory

Karl Kahrowe

w Budyšinje na Žitnych wikach

Najlěpše

tučne jerje

štuka 6 pj., pjećne jerje, Bismarckske jerje, zakulene jerje 2 puntowske tyzy, jenož 80 pj., sardiny; jerje w želeju, 2 puntowska tyza 90 pj., zornopowe jerje, 2 puntowska tyza 1.20 hr.

Paul Noack

na Šulskej hasy při Lawskej wěži a pod Hrodom čo. 61

Ložowe šaty jara tunjo!

K. Erler, na Žitnych wikach 11

Maće hižo hubjene zuby?

Tak přińdźe do mojich ręčnych hodźinow, kotrež na přeče mojich ćešcenych khorych

z Rakec a wokoliny

kóždy pjatk wot 10 hač do 4 hodź. we hosćencu „Sächsisches Haus“ w Rakecach wotměwam.

Dentista Hans Hausfelder

Narunanje zubow, plomby, zubyłhorhanje atd.

Připowěděnje do předka w Budyšinje.

Telefon čo. 3239.

Přesadźowanje drjewa w Lejnje pola Lubija

budźe hakle njedźelu, 23. t. m., pop. w 2 hodź. při přijomnym wjedrje na młynskim drjewiśu (Mühlschlag) pola Lejna. (Nic srjedu.)

Hajnistwo w Lubiju.

Jenož tak dołho hač skład dosaha

předawam po sćěhowacych přihódnych wumjenjenjach

wobruče:

„Ideal“ 28 1/2	3,25
„Najlěpše“ 28 1/2	3,95
„ čefwj. 28 1/2	4,35
„ 28 1/4	4,45

Po přeču pósćelu też na way, hdyž so doprědka zapłaći abo z dobórku z přiłožonjom wudawkow. — **Wosebitosć: Kładźenje elektriskich swěcow do motorskich kołow.**

Ernst Hanske we Łahowje

Sokołski spěwnik

je wušoł. Njech sebi jón kóždy Serb kupi, płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Plećene meble

kajkosćne dźěło w kóždym wuwjedźenju

dźěćace wozyčki

po wšěch płaćiznach

plećene twory

za dom, industriju a ratařstwo kupujeće najlěpje we wosebitem wobkhodźe

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5 při dźiwadle.

Žony! + Žony!

Wupjelkowace aparaty

rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe khołowški podłožki, štatčki za prědki, štatčki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitatny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šulešakimi wrotami 9.

Naju synkej Jaroměrej přidruži so dźensa

strowa sotřička

W dźaknej radosći

Jakub Sajba a mandźelska

W Budyšinje, 17. wulkeho róžka 1927.

Knjez nad žiwjenjom a smjerćí wotwoła njedźelu, 16. t. m. swoju swěrnu služowničku, moju njezapomnitu mandźelsku, našu lubu mać, sotru a wowku

Marju Lipičowu rodz. Šewčikec

w 69. lěće jeje žiwjenja, derje na puć do wěčnosće přihotowanu, do njebjeskeje wótčiny.

Jeje spročne čěło budźe so štwórtk dop. 1/2 9 hodź. na Khróščanskim pohrjebnišću pokhowało.

Jeje dušu pak poručamy do pobožnych modlitwow wěriwych.

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

We Wudworju, Jaworje, Khróšćicach, Worklecach, Ralbicach, Bušowje a Wotrowje, 17. januara 1927.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščerjaja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 14 — Budyšin — Wutoru, 18. januara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Sozialdemokrat Krätzig so zakituje.

Sozialdemokratiski sapósłanz Krätzig, je, kaž je znate, pschi druhim wuradźowanju tak mjenowaneho **„Hnydomneho programa“** dwaj milijonaj hriwnow sa Lužizu żadał. Nětkole chce wón cźitarjam Lubijskeje „Volkszeitung“ narěčeć, so tejle milijonaj njecźitaj pschecźiwo Serbam postajenaj, ale so dyrbja so z nimaj wobydlerjo Rudnych horow w hospodarskej nuzy podpjerać. Hdy by tomu tak było, bychmy nusu cźerpjazym rad tule podpjeru popscheli. Tola njewěrimy knjesej Krätzigej. Dopominamy jeho na rěč sozialdemokratiskeho sapósłanza Gradnauera pschi prěnim wuradźenju „hnydomneho programa“. Dr. Grandauer je tehdy wuraznje rjekł, so so dwaj milijonaj hriwnow pschecźivo cźisto-serbskej propagandze żadatej. Hižo nětkole njetrjebawsche wulke sumy sa potkoženje serbskeho narodneho prózowanja nałożuja. Se cźeho płacza so hewak wobkoby, z wjetscha njehodne wobkoby, so bychu sa serbskimi kulturnymi prózowanjemi cźisćiłili a so na nje psched hamtami a sjawnosću jako njelojalnymi pschiskłodźeli? So z powodźenjom potrejcheni Serbja z tuteju dweju milijonow wjetschi dźěl dostanu, na tym tak dołho dwěłujemy, doniž so to njeje wopraudźiłe stało. Delnjołużiscy Serbjo, kotrizy su loni wospjet wobkoby cźeżko z powodźenjom schkodowali, hischcze pschezo na dożahanje podpjeru z milijonow cźakaju, kotrež je prusti cźim sa powodźenych pschisłowoliť. Kunje tak hlč so Polakam we Hornjej Schlesiskej a Maluram w Nasčhej Prusiskej wiedźe. Wscha pomoz so jim w hospodarskej nuzy sapowěda. Na kubkach, kotrež so roskuskuja, so žane měšćanźo Polakam abo Maluram njepschewostaji. Jich sgnozo dobrja do Ameriki wucźahnyc, hdyž chcedza sebi nowy statok sałožić. Měšto nich knjeježerstwo w jich domisnje Němcow z Württembergskeje a Bayerskeje sabydluje, so bychu kraj pschenjemcźili. Mjes nich so tych 43 milijonow rosdźěluje.

Sajimawe je stejischcźo knjesa Krätziga k praschenju serbskeje schulskeje wucźby. Wón mèni, so je nětcźishe fakultativna wucźba sa serbske dźěcźi dobaznaza. Pschezo Serbjo skorza, so so po tejle wucźbje, kotraž je wot starschich schulskeho pschedstejcźerstwa a wot wucźerjowje dobreje wole wotwiźna, njemóża dźěcźi na dobaznaze waschnje we swojej maczeńej rěcźi roswucźicź. We wjele serbskich schulach so z zyka niczo serbski njewucźi, haczrunje žu žebi to starschi pola schulskeje wyschnosće wuraznje żadali. Knjes Krätzig pak praji, runje kaž jeho towarśch k. Wjela w Hornjej Hórzy, so dyrbja so Serbjo je fakultativnej serbskej wucźbu spokojicź. Cźehodla potom njeje sa to, so by so fakultativna wucźba też w cźisćze němskich stronach sawjedła? Kelko dźěcźi by potom do wucźby porjadnje khodźiło? Sozialdemokratojo tola hewak wudawaju, so dyrbi so kóždemu jenake prawo dostacź. Hdyž pak dyrbja to w praktiskim źiwjenju dopokasacź, potom klaza. Tohodla je nusne, so wón a też jeho towarśch Wjela w saskim Jejmje, so stupja na stejischcźo wjele naschich wucźerjow a serbskich starschich, so ma serbska wucźba w schulach we Serbach obligatoriska być.

Hišće jedyn hłós wo serbskim Bělogradskim koncerće.

„Kat. Pobot“ pische w pósledním cźišle tole:

Južnoslowjanski koncert w Bělogradze sapocźatk tutoho lěta, z kotrymž mějesche so sajimawosć sa naš Serbow sbudźicź, je we wschoněmskich nowinach wulku rosharjenosć sbudźił. Na tutym koncerće buchu po harmonisazijach nascheho mischtra Krawza spěwy pschednjesene. Prof Nowak mějesche pschi tym rěcź wo spadowanju serbskeho ludu. K tomu zwjedźenjej buschtej dźowzy k. redaktora Smolerja z Budyschina wot zyle privatneje strony pschesprochenej a stej tam bjese wscheho oficielneho nadawka wot serbskeje strony jěkoj. Zoły zwjedźeń mějesche pak też privatny ras, tuž njemóże so wo wulkim politiskim pschenźenju jednacź. Wulkonjemske nowiny wjeso tutón podawk z cźornymi barbami do świeta trubja, jako by mała horska Serbow sa wulku Němsku wulki strach była. Też rosschérjachu wschelake njewěrngsce wo wobdźělenju nahladnych knjesow se Serbow, kotrež pak tam ani pschesprochenі njeběchu. Tuž też wo sapowědźenju pasa ani rěcźe być njemóże. Schitke tajke njewěrnosće rasnje wotpokasamy a žebi sakasamy. Tajke němske nowiny so we wukraju žame jenoż śměschne cźinja, hdyž pokasaja, kak mako sprawneho sposmjenja sa naseh mały serbski lud maja. Pschezo žamy my Serbja pola knjeježerstwa swoju pschiwiśnosć k demokratiskemu statej Němskeje wusnawali a wostajnemy w tym zwěrni. Prózujemy so žami po swojich mozach, so bychu so nam nasche kulturne kubła, rěcź a waschnja, w schuli a sjawnosći sdźerżałe.

Lětna rozprawa němskeje żeleznicy za 1926.

Němskostatna żeleznica je pschedběžnu rosprawu wo minjenym wobkhodnym lěcze 1926 podała. W njej so praji, so jpocźatk lěta 1926 w znanjenju cźežkeje hospodarskeje krizy śiejesche, pod kotrejž je wobkhad žiwnje wróćo schoł. Dokhody su khětro mjenjsche byle, hacź je so wocźakało. Haczrunje bě so 153 milijonow hriwnow z prjedawschego lěta pschewsate, žu so tola, so by so runowaha sakhowało, dyrbjake wschě wudawki pschikrećicź. Hakle w lětowym druhim połłěcze po wudyrjenju jendźelskeho strajka tworowy wobkhad pschiběrasche a dokhody so połepschichu, mjes tym so wozbowy wobkhad sady wocźakanjow wróćo wosta. Druhe dokhody běchu spokojace.

Stónćenje wobkhodneho lěta 1926 hischcze njeje hotowe. Tola może so hižo nětkole rjeć, so może so z pohladom na pósłednje pjerć měsazow z dosć spokojazej bilansu liczicź, tola dyrbi so sa roswiesce pschichodneho lěta psched pschehnatymi wocźakanjemi warnowacź. Pschewidźecź hischcze njeje, kak so po stónćenju jendźelskeho górnistwa strajka wobkhadowy wobkhaj roswije.

Sa wójnske wotschkodźenje (reparazije) je so w lěcze 1925 400 milijonow złotych hriwnow wotplacźiło.

Marschall Foch němskim namjetam wo němskich raněschich twierdźiznach njepschichłoženje.

Wojeśti komitej w Versailles je wosjewił, so němske namjety wo wobtwjerdźenju němskich raněschich twierdźiznow njemóże pschijecź. Wojeśti komitej nochze žanych napschecźiwnych namjetow cźinicź, ale Němskej pschewostaji, so by nowe namjety sapodała.

„Matin“ k tejle powěsći pschilipomni, so njeje wotmyslene, jednanje sašatajcź, wojeśti komitej pak wocźakuje, so němski swonkowny minister Stresemann **žlubjenje dopjelni,** kotrež je w Genfu dał, so by swjatkarjow pohnuł, swjatkarsku woreśtu kotrollowazu kommisiju z Němskeje wotwołacź.

Kommunistiske sprisahanstwo w Pólsku.

Kommunistiske spschihańahanstwo w Pólsku.

W swójzu z wotkrytym bětorusko-kommunistiskeho spschihańahanstwa žu we Warschawskim wójewodstwje 120 wosobow fajeli. Mjes nimi su nětkotsi studentojo, dźěłaćerjo a jedyn ministerski sastojnik. Pschi pschepytanju domow we Warschawje su wjele bróńjow, wjetsche pjenjezne sumy w dollarach a instrukzije za attentat na żeleznicy, mosty atd. a na znate wosoby namakali.

Francowsko-rumunske zrěčenje.

Dźenża je so w Parisu a Bukarestu wopschijecze franzowsko-rumunskeho zrěčenja, 10. januara 1926 podpisaneho, wojsewiło. Zrěčenje z tsjoch dokumentow wobstejí: 1. allianźowego a pschećelskeho zrěčenja, 2. za zrěčenja wo rosrisowazym ruble, 3. z pschidateho protokolla. Franzowska a Rumunska stej žlubiłej, so budźetej, jeli so jeju bjes wuźadana nječto nadpadnje, jena druhej pomhacź. Zrěčenje je do wobluka Swjatka Ludow pschida a zrěčenja Franzowskeje z Pólsku, Belgiskej, Cźěskosłowakskej a Južnoslowjanskej wudospołnja.

W senaće a kongresu Sjednoćenych statach je dla knjeježerstwowe politiki w Sersednej Ameriźy z rosharjazej debaće dóschło. Wulke protestowanske zhromadźizny zadaju, so dyrbi so mexikanski konflikt na mérne waschnje wurunacź. Pokinónoamerikanscy pschekupzy, kotriž su so w Mexiku sabydlili, boja so, so so **kaczansko-amerikanski bojkott pschecźiwo pokinóno-amerikanskim tworam** pschipowědźi. Noweho pósłanza Diazoweho noweho knjeježerstwa, kotryž je runje do Washingtona pschischoł, nje pósłanz Sacasoweho knjeježerstwa do nikaraguaskeho pósłanstwa puschcźił. Diazowy pósłanz je žebi na to w tym žamym domej nowe pósłanstwo pschiprawił.

Wójna w Chinje.

Nałožnosće Chinesow w Fuczawje.

Kaž so z Fuczawa, hłowneho města pobrjóżneje Fukienskeje prowinzy, sdźeli, je so chinski brat do wukrajanskeho městoweho dźěła dobył a wjele nałožnosćow skutcźił. Sydło schpanskeho bistopa a dom kschescźijanskich młodźenzow žu dospołnje wurubili. Też žu někotre misionske zyrkwje a někotre domy misionarow wurubili a z dźěła wupuscźili.

*

W Shanghaiu hrosa mjes europiskim wobydleśtwom dźeń wote dnja pschiběra. Kantonscy agitatorojo chinelki lud pschecźiwo wukrajanam schcźuwaju, a kóždy wokomik móża njeměry wudyrcź. Wobsebje franzowske žydlischcźa žu derje schkitane, wschě naschonjenja žmětowoje wójny žu so k tomu wuwźile. Dróhi, kotrež do chineskeho města wjedu, žu so z grotowymi racźiznami sawrjele a žu z hibicźiwymi, panzerowanymi maschinskimi tšelbami a stejischcźemi sa tšelzow swěcźene. Na wschěch strategiskich ważnych městnach žu z betona khežti natwarili, kotrež žu z maschinskimi tšelbami wobšadźene. Pódłu wukrajanskich žydlischcźow su grotny sćehnjene, pschez kotrež może so žylny elektriski prud puschcźicź. We wschěch wukrajanskich žydlischcźach so prózuja, so bychu so pschikhadny do nich postupanju wobrónjeneje bobrije niedobytne sćinile.

*

Pósłednej powjesće z Chiny prajo, so so tam njeje nowych pschipadow stało, so pak žu wukrajenjo wošebje **w Shanghaiu z wulkej nerwojnosću sajecźi.** Mjes tym so žu dwě powjesći potwjerdźicź, so je **Kantonske wójsko poražanje poczerpiło,** a so Shanghaiej wot wonka strach njehrozy. Kaž Reuterez powěscźerńja powe, je **marschall Sun pósłednje sevjeranischcźo Kantonskeho wójska we Cźelianskej provinzu, město Mingpu, wróćo dobył.** Sbite Kantonske wójsko do Fukiena zoła. We potnozy so wójsku generala Fenga tohorunja njeschladcźi. Kaž Londonske nowiny „Times“ powěduja, su pschecźiwnizy Fengowemu wójsku pucź do Rusleje salehnyli, tak so wójsko někto w powěśtje wiža. Wulku ważnosć Jendźelcźenja na finanznu krisu žadu, kotraž Chinesam se samknjenjom jendźelskich bankow w Chinje hrosy. W Hankawje, hdźež je hłowny roskasowar jendźelskich wojeskich mozow pschijeł, su so demonstrazijow, sa žobotu a njedźelu postajenych, wostajili.

Kaž „Daily Telegraph“ shoni, su wjednizy południowa wójska wotsamkli. Cźangkaišina sa prezidenta chinskeje republiki wuwołacź.

Cźekanja Jendźelcźanow z Chiny.

Reuterez powěscźerńja z Pekinga powe: Pódła jendźelskich pschekupzow, kotrež su dyrbjeli swoje wobkhody Chinesam pschewostajicź, je wjele stow misionarow se snutskowneje Chiny duzy po puczu. Zich su nusowali, schule a khorownje, kotrež Chinesojo sa wójsko zadachu, a zyrkwje, kotrež bě kschescźijanam njepschecźelska bobrija wonjecźeńcźita, wopuscźicź. Chinesojo je jich nabili a njedostojnje z nimi wobkhadźeli. Jendźelske knjeježerstwo njeje niczo mokło cźinicź, so by swojich statcźanow w Chinje schkitało. Se žamym wójnskimi łódźemi njeje samohła swoje dotalne prawa pschecźiwo Kantonskim kommunistam sakitacź, k tomu budźiśce žydlne wójsko doßahało. Dotalna bojosć psched jendźelskej mozu je so mjes Chinesami dozhła zhubiła. Sskabosć Jendźelcźanow spóznawschi, jich jenoż hischcze sazpiwaju

Japanske pozrědniste dźeło.

Londonski „Daily Telegraph“ z Tokia powe: S njemjelcźiwosću je dźeł rěcźe, kotruž je minister zwonkownych nałežnosćow wutoru pschi wotewrjenju chyzy pschednjesecź, pschedcźašnje po tom sjawnosće pschicźichla. Po njej chce **japanske knjeježerstwo prajicź, so chce so pschi podawkach w Chinje neutralne dźerzecź,** tola z dobom wotpohlad spóznacź dacź, so chce źiwjenje a zajimy japanskich statcźanow schkitacź. Dale **so sympathije Japanskeje z narodnym prózowanjom chineskeho ludu wupraja.** Japanska chce žamo wo nowym rěcźenju z tukhwilnym wyschnoscźemi (potajkim też z Kantonstim) jednacź, so by žadanjam Chinesow po revisiji jenostronskich rěcźenjow napschecźo pschińcź. Dale so pjecza w rěcźi praji, so shromadne postupanje mozow w nastupanju žadanjow sa wobnowjenjom kotrolle w žydlischcźach njeje pschisprawna. Wschě žadanja może so w nowych rěcźenjach wuprawicź, wo kotrychž chce Japanska z Chinu jednacź.

Ssamostatne postupanje Sjednoczenych statow.

„Newyork Herald“ a „Tribuna“ ſ Washingtona powěſtej: Derje wobhonjeczi ludźo měnja, jo budźa Sjednoczene staty ſamostatnje w Chinje postupowacz a ſo ſamopostajace prawa a tarifowu ſamostatnosć Chiny pschipósnaju, też chzeđża wotstronjenje exteritorialnoſcze ſastupowacz.

Hdyž ſo tóżdy wukrajny ſtat ſ Chinesami ſam jedna, potom je Chinesam lohko, najwjetſche żadanja pschecziwo wukrajanam pschecziſchczecz.

Sacasa ſo njepodwoli

Président liberalneho ſpěſkatſkeho knjeżeſtwa we Nikaragui, dr. Sacasa, je wojſewik, ſo njedźiwajcy blokady nikaraguiſcho brjoha ſ polnocnoamerikanſkim łóđźſtwom a ſ wojeſkim wobſadźenjom kraja hacź do poſlednjecho wokomika na ſwojim městnje woſtanje.

Président Sacasa chze ſo ſ napominanjom na wſchě kacżanſke amerikanſke staty wobroczicź, kotrejž chze wojerſke podpjernje pschecziwo polnocnoamerikanſkemu nawalnikej proſnycź.

Ze Serbow.

Dnjownica

Wutoru, 18. januara.

* 1815 konrektor Handrij Mlynk w Kamjencu, porjedźer serbskeje biblije.

Hdyž Bóh kříž nam póscźele,
Chcemy ſcźerpliwje jón nosyć
A ſo modlić wutrobnje
Podarmo Bóh njeda prosyć.
Tuž přińdź wšitko, kaž Bóh chce,
Wo nim duša cicha je.

Husto wšak je wutroba
Słaba a ſo tyšnje rudźi,
Hdyž ju bolosć, zrudoba.
Kóżde ranje znowa zbudźi.
Praj jeji přińdź wšo, kaž Bóh chce,
Wo nim duša cicha je. —

Mila Imišowa,
mandźelska wótcza Hendricha Imiša.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 725, hygrometer 0, thermometer we dnju +7. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer —4, thermometer w nozy +2. Winohrady na małe ſo pschemrózuje wjedrow. — Nasche wjedro je po ſdaržu bóle wobſtajny tak pschiwſalo. Schkleńza też ſaſo na rjane ſtupa. Po wupokazu kharlowo wjedrankjow leżadnu wjeſera rano nad ſrjedźnej a wjeczornej Europu nizinu, bahaze ke polnocy a k polnocu. Nad ranſchej Europu bě wyſchina. W Ameriziu ſu ſaſdźene dny mjes Chikagom a Newyorkom ſatrachne ſnjehowe mjerzele ſathdałe. Wjele ludźi ſu ſmjerſli. — Juſte ſrjedu ſkhadźa ſłónczko 8,30 hodź. a khowa ſo 4,20 hodź. Měſazk ſkhadźa wjeczor w 6 hodź. a khowa ſo dop. 9,04 hodź.

— **Pschecźimo wulkej wodje we Sprjewinnych krajinach.** Cźaſto je wulka woda krajiny pſcht Sprjewi ſtrach domapytała. Wjele ſkhodny je pſchi tom pschezu nałtało a ſamo ludźo ſu ſmjercź namakali. W ſaſdźenym lětſtotku bě wotbezije ſlě w létach 1804, 1854, 1858, 1860, 1887 a 1897. Na tuto poſledńje powodźenje drje ſo wjele ludźi hiſchcze dopomni. Tehdy ſtejeſche woda w Budyſchinje hacź pornjo Hoſcźenczej „K tſjom lipam“, wulki dźěl Zidowa ſtejeſche pod wodu a ſa tym bě też kataſtrofa w kužiſtkich nizinach. Dokelž tute powodźenja ſo ſ wětſej porjadnoſcźu pſchezu ſaſo wrócźeju, je ſo cźaſto ſjawnoſcź hižo ſe praſchenjom ſaběraka, kak by ſo tomu wotpomhacź hodźało. Hacź dotal ſu ſo napſchecźiwne napratwy na wuporjedźenje brjohow a Sprjewineho rěcźniſtwa wobmjeſowate. Tak je ſo létſa też ſa 330 000 hrimnow pſchiſtrowolilo ſa wuporjedźenje Sprjewje wot Delnjeje Hórki hacź krajinej mjeſy. We wobdźělenych truhach pak ſu ſtrach wulkeje wody wotſtronicź. Tonu bychu ſo dyrbjałe zyle hrjohi wobkwjerdźicź, ſchtož by ſelko pjenjez płacźiło, ſo by wěz njeby ſapkaczika. Tohodła je ſo w Budyſchkim Dźeniku praſchenje narěſnyło, kotrejž ſo ſ natwarjenjom wulkeje Sprjewineje ſawěry ſabéra, na kaſkej waſchnje by ſo ſtrach wulkeje wody na pſchezy wotſtronił. Wěſte hiſchcze njeje, hdże by ſo tuta ſawěra natwaricź dyrbjała. Město Budyſchin ma wěſo najwjetſchi ſajim na tom, ſo by ſawěra po możnoſczi blisko ſo natwarika. Pſchetož na tajke waſchnje by ſo ras krajiny wo wjele porjenſchił a wjele zuſnych puczowarjow by ſo pſchiwabiło, kaž to naſhonjenja ſe druhimi dolinymi ſawěrami wjeza. (Markliza, Maura pola Kirſchberga atd.) W tutym ſwiſku namjetuje ſo natwarjenje ſawěry we Hrubjelczicźanſtim dole. Tola ma ſo wobmyſlicź, ſo by na tajke waſchnje drje Lužiſkej nizinje pomhane było, niż pak hórſtemu Sprjewinemu kraſej. Tohodła by ſo ſawěra ſnajmjeńſcha pola Korjumja abo Schěrachowa poſtajicź dyrbjała. Tajka ſawěra drje by wjele pjenjez płacźiła, tola móż jeje nahromadźenych wodow by ſo mohła wuzicź ſa cźerjenje miliunarnje, ſ cźimż by ſo wokolina mohła ſdobom ſ tuſiſchej milinu poſtaracź. Na tajke waſchnje bychu ſo wudawki mohle ſadanicź a ſchtož je to najwažniſche, powodźenja bychu na wſchě cźaſy wuſamknjene byle. Dale bychu dźěłonjemějerjo (W Budyſchinſkim wokrjeſu ſamym bě jich 1. januara t. l. 7500) dźěło namakali, tak ſo by dźěłonjemějerſka podpiera produktiwnje ſkoſzena była. Też Lužiſke ſtaty bychu ſ podawanjom kamjeni wjacy wołbytka dóſtałe. Tohodła by ſo město, wokrjeſ a ſtat bórſy ſ tutej naležnoſczu ſaběracź dyrbjał.

— **Kelko dźěcźi je loni w Budyſchinje narodźi?** Narodźiło je ſo 273 mandźelſtich hólzow, mjes nimi 15 morwonarodźenych, (w lěcze 1925 275, mjes nimi 10 morwych); 281 mandźelſtich holzow, mjes nimi 7 morwonarodźenych, (léto pſchedy 263, mjes nimi 8 morwych); 60 njemandźelſtich hólzow (léto pſchedy 57, mjes nimi 4 morwe); 64 njemandźelſtich holzow, mjes nimi 3 morwonarodźene, (léto pſchedy 43, mjes nimi 4 morwe). Tak je ſo wſcho w hromadźe 678 dźěcźi narodźiło, mjes nimi bě 25 morwonarodźenych (léto pſchedy narodźi ſo 638 dźěcźi. Mjes nimi ſo 9 ras bowjinſkej narodźiſchtaj, (léto pſchedy dwójej). Po měſazach ſo narodźene takle rozdźěla: W januaru narodźi ſo 51, we februaru 43, w měrzu 84, w haprlcźi 78, w meji 55, we juniju 52, w juliju 52, w auguſcźe 65, w ſeptembru 42, w oktobru 52, w novembru 56 a w dezembru 48 dźěcźi. Staroba maczerjow bě ſcźěhowaza: W 6 padach 17 lět, we 8 padach 18 lět, w 16 padach 19 lět, w 29 padach 20 lět, w 30 padach 21 lět, w 38 padach 22 lět, w 41 padach 23 lět, w 34 padach 24 lět we 48 padach 25 lět, w 44 padach 26 lět, w 49 padach 27 lět, w 40 padach 28 lět, w 43 padach 29 lět, w 33 padach 30 lět, w 29 padach 31 lět, w 17 padach 32 lět, w 34 padach 33 lět, w 27 padach 34 lět, w 23 padach 35 lět, w 17 padach 36 lět, w 15 padach 37 lět, w 6 padach 38 lět, w 5 padach 39 lět, w 5 padach 40 lět, we 8 padach 41 lět, w 3 padach 42 lět, w 2 padomaj 43 lět, w jenym padźe 44 lět, a we 2 padomaj 45 lět.

— **Margarina ſa dźěłonjemějerjow** wotedawa ſo pjatk 21. januara 1927 na ſcźěhowazych měſtnach: Pola witkowarja ſ zyrobu Curta Beckera na Garbarſkej haſy 4, pola witkowarki ſ zyrobu Klary ſwud. Conradoweje na Garbarſkej haſy 30, pola witkowarja ſ zyrobu Otty

Wotterhanska protyka

jenoż tón njetrjeba, kiž żanych dawkow płacźicź nima. Schtož pak nochze termije ſkomdźicź, dyrbi na tóżdy pad pſchezu protyku we hłowje měcź. Dźenja bóle hacź hdy pſchedy! Tuž dźicze ke knjeſej Janakej! Snano ma hiſchcze něſchto wyſche!

Smolerja na Sahrodnej dróſy 1 a pola firmy Kosel a Wagner na Jitnej haſy 2.

— **Wulstajeńzu pschecźiwo alkoholiſmej w Budyſchinje** w Kupnizy po 2. poſthodźe je dotal hižo pſches 1500 wosobow wopytało. Sunjeſelaze je, ſo ſchulſke rjadowanje na powuczaju wulſtajeńzu pſchiňdźeſchu. Wulſtajeńza je jenoż hiſchcze hacź do ſrjedy wotewrjena.

— **Sſwoje 80. narodniny** ſwjeci ſutſe ſrjedu, 19. januara, knjes Jan Helgeſt w Budyſchinje na Hrodowiſkej haſy. Wón narodźi ſo 1847 w Mérkowje a pſchebywdli ſo po ſwojim wożenjenju do Budyſchina, hdźež je dźenſa hiſchcze ſe ſwojej knjenju mandźelſkej ſpokojnje żiwy. Knjes Helgeſt je dobry khěſczan a hiſchcźe Sserb, kóždu niedźelu khodźi ſe ſwojim khěſczkom ſchiapajo do ſerbſkeje zjawnje ſ Bożim błużbam a kóżdźicźi dźeń po ſwoje lube „Sſerbſke Nowiny“. Wěſo ſjerza ſo na nim ſtaroba, widźenje a ſłyſchenje ſtej kuſk woſtajiłoj, ale ſerb ka bije hiſchcze jeho wutroba. Pſcheſemy lubemu pſchecźelej wjele ſhoża k jeho 80. narodninam a Bóh ſpožcź jemu hiſchcze mnoho ſhożownych lětl

— **Dawkowy direktor Beyer wumrěł.** Njedźelu we nozy je direktor Budyſchſkeho měſchcźanſkeho dawkoweho hamta 39 lět ſtary nahle wumrěł. Wón ſłuſchesche do wożobow, kiž na najſamokwizitſchich měſtnach naſcheho města ſtejeſche a bě pſches 6 lět ſ direktorom.

— **Inventurſke wupiſchedawanje wobuća.** Kaž ſhonimy, ſapocźnje ſo w Budyſchinje pjatk, 21. januara, wulke inventurſke wupiſchedawanje wobuća. Wobdźělene wobkhody ſu na wulkich żołtych plakatach ſpóſnacź.

— **Njeſhoże na dróſy.** Sobotu popołdnju wobożowany automobil do pſchiſłuſchnika němſkoſtatneje woboru, jako ſo je ſwojim jědnym kołom ſe Kitnych wikow do Seminarſkeje haſy ſawinu, ſajeżde. Pſchi frażenju kołojeżdowy najprjedy na automobilowy khłódźak padże a potom ſ boka auta na dróſu. Wjednik automobila dowjeze franzenoho hnydom do lazareta, hdźež dyrbjachu jemu hnydom ranje na nohu a prawej nohi ſaſchicź. Jěſdne koło bě ſo wjeſo khětro wołoſchkodźiło. Schtó je na njeſhożu winu, hiſchcze njeje wěſte.

— **Sſobotu w nozy** je na Flinzowej a Jaſkarowej dróſy brěnjowulki, żołty poſ (bjeła) ſo do nekotrych karnikłazych khłéwow dobył a je 3 hódnoſtne karnikle ſakuſał a ſdżěła ſežrał. Poſ, kiž mějeſche knch rjeczała ſa ſchiju wiſażo, bě ſo ſ nim na ſhoże pſchi jenym khěſnje ſaſahmjatał a jeho mózacu tak ſpopadnył. Mět poſ je w radźinym hoſpodarſkowarym dworje pſchebywa. Wobſedźerja pła njemóżachu hiſchcze ſwędźicź. Wo wězorne ſdżělenja proſny policija.

— **Kradnyli ſu** w dezembru 1926 ſ jenoho cźaſnikarſkeho wobkhoda nowy, maly owalny, błukitoty żonjazy narucźnizowy cźaſnik (14 karatſki) ſ wójimadkowej narucźnizu, ankerowy twar ſe 15 kamuſchkami, ſe ſkotzolotym ſyſrnikom ſ worzołomódr. pokaſowarjomaj. (Cźaſnikowe cźitko wobkradnjeny cźaſnikar njemóże woſſewicź.) — Dale ſu kradnyli 15. 1. 27 poſpołdnju ſe jeneho tudomneho bydlenja ſrjebrny mużazy remontoirſki cźaſnik ſ arabiſkimi liczbami, na ſnutſkownym bok ſadnjeho wěczka je mjeno Jurij Lehmann wuſchtrabane, dale kradnychu pokſoczenu dwójnu cźaſnikowu rjeczas ſ medaillonom. W medaillonu pobrachowaſche ka-

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

14] (Pokračowanje.)

Pod wjerchom, na dołhej ſchnurzy, wiſaſche kletka a we njej bě żiwić ſ kóńcej wopuſchu; wón njepſcheſtawajcy cźitkaſche a poſkakowaſche, a kletka ſo njepſcheſtawajcy cźumpotaſche a iſchepotaſche: ſornjatka ſ łohłim ſapikhtenjom padachu na ſchpundowanje. Mjes woběmaj wokomaj nad mjeńſchej komodu wiſaſchu doſcź ſchpatne fotografije Nikolaja Petrowicza we wſchelakorych położenjach. Někajki wokoloczahazy wumjeł bě je cźinił. Pſchipódła wiſaſche też fotografija ſamoje Fenicźki, kotraž ſo njebě dożyła radźiła. Někajke wobliczo bjeſ wocźow wuſmějwaſche ſo ſe cźěmneho wobłuka, hewak pak njebě niczo ſpóſnacź. Nad Fenicźku khmurjeſche general Jermołow*, w Cźerkeſkim płaſchczu wobleczany, bojaſnje ſwojej broſnyj ſhladujo na ſdalene Kaukaſſke hory, ſeſpody zibżaneho puzatka ſa lehliczki, kiž jemu na ſame cźoło ſpadowaſche.

Mimo ſo něhdże pjecź mjeńſchinow, tu ſaſłyſcha we pódlanſtej ſtiwje ſtupotanje a ſchepotanje. Pawel Petrowicz wucźeſe ſ kowodu ſamaſanu kriſu, jednotliwy ſwjaſk Mraſſlejeho romana: „Strejéży“, a pſchewobroczi nęſchto ſtrorkow... Durje ſo wotewrichu, a ſaſtupi Fenicźka ſe Mitiju na rukomaj. Wona běſche jeho do cźerjenej koſchulki wobłekła, bě jemu wložyła ſcźeſzała a mjeſwoczo wumyła. Dźěcźo cźeżko dychaſche, pſcheběrajcze ſo ſ zhłymi cźekom a machaſche ſ ruczkomaj, kaž to ſtrowe dźěcźi cźinja. Jeho nowa koſchulka wocźiwidno na njeho ſkutkowaſche: jeho kulowate wobliczko poſkaſowiſche dobrohmu ſpokojnoſcź. Fenicźka běſche też ſwoje wložyła rjenje ſhładkowała a ſebi nowe rubiſchko wokoło ſchije ſwjaſała; ale toho wſchak trjeba było njeje, luſchako możeſche woſtacź, kajſaj bě. Bywa dha na ſwěcźe něſchto bóle wabjace dyżli mioda macź ſe ſtrowym dźěcźatkom na rukomaj?

„Kajſi to tola buchanz!“ rjekny Pawel Petrowicz pſchecźelnje a pokoſſtota Mitijowe polne wobliczko ſ kóncźkom nohcza poſta-pokaſowarja. Kółcźk dohlada ſo na zyżika a ſaſpnja ſo.

„To je twój wuj“, rjekny Fenicźka, ſkłonjo k njemu ſwoj: lico a ſwaha jeho potſchažnje, mjes tym ſo Dunjaſcha mjeſecźo na wokno ſtaji wonjazu ſaſtrożcźenu ſwěcźku, podłożiſchcź ſpody njeſe nękajki pjenjezk.

„Kak ſtary dha tón khadźicźka je?“ woprascha ſo Pawel Petrowicz.

„Sčěcź mężazow, jednatcho tohole mężaza budże jenu żydom mężazow.“

„Njebudże-li hižo wożom, Feodoſija Nikolajewna?“ mężcheſche ſo bojaſliwje Dunjaſcha do wécźe.

„Mż wſchak, żydom; to je wěſte!“

Dźěcźo ſo ſaſo ſaſmja, pohlada na truhu, a nadobo hrabny macź ſ cykej ruczku ſa nóſ a ſa hubu.

„Mały ſchibako!“ rjekny Fenicźka, njewotwobroczo wobliczka wot jeho portkow.

„Ton je na mojeho bratra podobny“, dźeſche Pawel Petrowicz.

„Komu dha by też to dyrbjał podobny byeſ?“ pomyſli Fenicźka.

„Haj“, pokračowaſche, jako by ſam ſe ſobu rěcźał, Pawel Petrowicz, „bjes diwźa wulka podobnoſcź.“ Wón pohlada ſkedźonje, nimale ſtruchle na Fenicźku.

„To je twój wuj“, rjekny wona, ale hižo ſe ſchepotom.

„A hlej: Pawel! Tu ty hy!“ da ſo nadobo hłóſ Nikolaja Petrowicza ſłyſchecź.

Pawel Petrowicz ſo ruczę wobrocźi a ſo pokhmuri. Ale jeho brair tak radoſtnje ſ tajkej dźakownoſcźu na njeho hlaſaſche, ſo wón też dyrbjeſche ſo poſmějwonyeż.

„Mjaneho hólcźka ty maſch“, rjekny wón a pohladny na cźaſnik.

„Ja ſym tu ſaſtupił cźaj ſkaſacź ſa ſebje...“

Pawel Petrowicz pſchija ſaſo ſwój wſchědny wuras wobliczka a dźeſche je jimy won.

„Je wón zyle ham wot ſo jow pſchijchoł?“ woprascha ſo Fenicźki Nikolaj Petrowicz.

„Sſam wot ſo, ſaklepa a ſaſtupi.“

„Nó, a Arkaſcha njeje wjazy pola tebje był?“

„Nę, njeje. Njeby-li traſch lepje było, ſo bych ſaſo do ſwojeho ſtareho bydlenja ſe wrócźiła. Nikolaj Petrowicz?“

„Cźehodla jenoż?“

„Ja jenoż myſlach — ſnadź by to na někajki cźaſ derje było.“

„N.. nę“, pomałku wuwjeſe ſo Nikolajej Petrowiczej a wón ſebi cźoło trjeſche. „Prjedy by ſo dyrbjało...“ Dobre ranko, mój pucherko!“ rjekny njejapzy żiwe a pſchiſtupi k dźěcźatu, wokoſchi je na lizo; potom ſo trochu nahkili a pſchitłóczi hubje k Fenicźkynej ruzy, kotraž bo każ mloko běleſche na cźerwjenej koſchuſzy Mitijowej.

„Nikolaj Petrowicz! Schto wy cźinicźe?“ ſchepotaſche wona a pſchijſandżeli woczi, potont jeju ſ cźicha poſběhu... Hnujcy wuras bě je nimaj, hdyż wona na njeho ſpohladny a ſo luboſnje a trochu naiwnje wuſmja. —

Nikolaj Petrowicz bě ſo ſ Fenicźku na ſcźěhowaze waſchnje ſpóſnak. Jómu, nębdże pſched tſjomi lětami, dyrbjeſche wón w jenej korcźmje provinzialneho muſzaczka pſchenoſowacź. Cźiſtota jemu pſchipokaſaneje ſtiwy a cźiſtota cźerſtwych wobleczenjow jeho jara pſchijionnje pſcheſłapi. Hacź je hoſpoſa traſch Němka? pſchindże jemu do myſlow. Ale ně, hoſpoſa bě Ruſſowka, żona wokoło pokſta lět ſtara, rondże ſwoblekana, ſe ſchlachotnym muderym wobliczom a pſchiſtojnym powedanjom. Wón da ſo ſ njej pſchi cźajicźu do rěcźow; wona ſo jemu jara Indjeſche. Nikolaj Petrowicz ſo w tutom cźaſu runje na żiwoje łubko pſcheſłyhli a, njepſchejo ſebi měcź robocźanow we ſwojim domje, noja hej ſłużownych. Hoſpoſa ſkorzeſche na to, ſo ſu cźaſy tak cźeſke a ſo jenoż frédka hdy puczowazy do města pſchijidżu. Wón ſtaji jej namjet, k njemu ſa hoſpoſu cźahnyeż, wona bě ſ tym pſchezeżdne. Jeje muż bě jej dawno wumrěł; ſotaj ſtajiwſchi jenicźki dźowku, Fenicźku. Nębdże ſa dwě njedźeli pſchicźahnyła Arina Sawiſchna (tak njenowachu wonu hoſpoju) hromadże ſe ſwojej dźowku do Marina, a w pobocźnem twarjenju ſo ſaſydli. Wółba Nikolaja Petrowicza wupokaſa ſo ſbożowna. Arina ſawjedże dobry porjadk we domje. Nichtó njeſtarasche ſo tu Fenicźku, kotraž bě tehdom hižo ſydomnacze lět; ledy ju ſchtó ſalwohlada. Wona bě ſa cźichim żiwa każ myſchka; jenoż po njedźelach wuhlada Nikolaj Petrowicz w żyrkwi nębdże w kucźiku, cźeſki profil jeje bělcho wobliczka. Tak minu ſo wjazy hacź lěto.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

* Roskaſowazy general w Kaukaſu w prěnich létach dźeſetnja kěżora Mikkawicha.

Hłowna zhromadźizna Zwjazka serbskich spěwnych towarstwow.

W Budyšinje, 15. wulkeho rózka.

Bjez dwěla su spěwne towarstwa ważny kulturny faktor w žiwjenju kóždeho naroda. Lud, kiž swoje spěwy wjacy njespěwa, je swojoraznosć a ludowu wosebitosć zhubił a k narodnej smjerći zasudźeny. Tak njemóžemy wobsěrnu dźěławosć našich spěwnych towarstwow dosć wukhwalować, kotrež so pilnje prócuja, serbske ludstwo nam zdźerżeć pod hesłom: „Tuž, o bratša, spěwajće, zo nam Serbstwo njezahubi!“ We tym zmysłu zeńdźechu so sobotu, 15. wulkeho rózka zastupjerjo spěwneho zwjazka w „Bělym Konju“ k swojej prěnjej lětušej zhromadźiznje. Zastupjene běchu sćěhowace towarstwa: Budyška „Nadźija“, Bukečanska „Radosć“, Hornjohórčanska „Łužica“, Drježdźanski „Hromadnik, Hrodźišćanske „Zerja“, Radwořska „Hudźba Jednota“, Ralbičanska „Lilija“ a Pančičanska „Lipa Serbska“. Dale wobsteja hišće spěwne towarstwa we Khrósćicach, Kulowje, we Łazu a Delnim Wujezdźe, kotrež drje tež k zwjazkej přisłušeja. Hišće w dalšich kóncinach serbskeho kraja měle so tajke towarstwa założić. Su nam nuzne kaž wšědny khlěb. Naš njespróniewiny wótčińe, k. rada dr. Muka, počesći zhromadźiznu ze swojej přitomnosću. Wšěch witaše nětčišt předsyda k. hudźbny direktor Bjarnat Krawc, přejo wšém zbožowne lěto. Zdobom spominaše na zašłu aferu dla Bělogradskeho serbskeho koncerta, wo kotrymž běchu nam njepřećelscy zmyslene nowiny, na čole „Berliner Tageblatt“, wopačnosće a njewěrnosće wo jeho wosobje a druhich Serbach rozšerjałe. Runje při tajkich padach spóznajemy našich „přećelow“. Najhórše su zwjetša němsko-narodne nowiny. Dźiwajo na to njebudźe so nas hudźbnik zatrašić dać a budźe čim bóle po nastupnym puću dźěłać.

Najprjódcy rozprawješe wo dźěławosći spěwnych towarstwow w běhu zańdźeneho lěta, při tom so złožuju na připósłane programy. Pódla wulkeho koncerta w Budyšinje wotmětwachu so koncerty w Radworju, Sernjanach, Bukecach, Pančicach, Hornjej a Delnjej Hórcy, w Hodźiju, we łužiskej stolicy a we Delnjej Łužicy atd. Też wukraj so za naše kulturne kubła zajimuje a naše spěwy šěršej zjawnosći přednošuje. Z přećelneje strony dari so Zwjazkej 25 hr., też serbskemu Sokołstwu, štož je předsyda wuskutkował. Za wobsěrnu narodnu dźěławosć buštaj kk. Frajšlag a Krječmar (předsyda Budyšskeje „Nadźije“) přez zastupjerja PO na wulkim koncerće z čestnym wuznamom počesćenaj. Předsyda wozjewi, zo je pěseń „Wbogi pějar“ (serbske „Hero a Leander“) do jeneje wjetšeje Drježdźanskeje nowiny w přełožku zapodał, kotryž je tež přijała. Wospjetnu skórźbu wo njedosahacej podpjerje „Skowronćka“, zwjazkoweho časopisa, dyrbjachmy słyšeć, je to wulka ćeža za jenelho, hdyž ma hišće mnohe druhe narodne wěcy na starosći. Dźiwajo na „Łužicu“ je „Skowronćk“ we zaslym lěće w dźewjeć čistach wušol, přichodne zmjeje 12 čisłow. Jeho wobsah měł so po přeću předsydy we towarstwach předźěłać. Dale dari 10 eksemplarow češkich notow do hudźbneho archiva.

Předsyda „Nadźije“ namjetowaše, zo by „Skowronćk“ snadź we wjetšim nakładze hač „Łužica“ so čišał a tak so čisło po 10 pjenježkach kóždemu sobustawej spěwnych towarstwow přistupy činiło. Namjet so přija a ma so z redakciju „Łužicy“ jednać.

Potom dosta pokładnik k. Wowčeř słowo. Z jeho rozprawy zhonichmy, zo je Zwjazk w lěće 1925 dyrbjał z dołhom so bědźić. Po rjanym wuńbytku zańdźeneho lěta móžeše so wurunać a hišće zbywa přez 700 hriwnow čisteho wunoška, tak zo Zwjazk wobzamkny k powšitkownemu lěpšemu k wudaću noweho Towaršneho Spěwnika 500 hriwnow požći. Nadrobniše ličby dopokazachu, kak je w běhu poslednjeju lět tež financielnje dźěłał. Je sej wjetši khamor za knihiskład kupił. Předsyda dźakowaše so pokładnikej we mjenje zhromadźizny za wobsěrne a jara swědomite wobstarane dźěło. Zličbowanje mataj kk. Dučman a Lorenc, sobustawaj „Nadźije“, přehladać. Zdobom wjedže pokładnik też zapis knihow. Rukopisy (kompozicije) měše so w třoch eksemplarach zapodać a tam khować.

W dalšim jednaše so wo jutrownym koncerće, kiž so z přileżnosću hłownje zhromadźizny Maćicy Serbskeje srjedu 20. haprleje w Budyšinje (we Krónje) wotmje. Wěnować budźe so našemu sławnemu mištrej Kocorej a to pod hesłom dohotowanja serbskeho pomnika za prěnjeho zbudźerja našeho spěwa a serbskeje hudźby, za kotryž je hižo kamjeń přilubjeny. Spěwać budźe so jeho swětny oratorij „Naležo“, kotrež je so po mjenjenju jeneho knjeza w lěće 1879 posledni raz cyłe předwjedło. Předsyda słędźi hižo dołhi čas podarmo za němskim přełožkom tutoho popěsa. Snadź tuto rjadki k tomu přinošuja, zo starši Serbja do swojich privatnych knihownjow abo krijnjow za knižku pohladaja a jemu hnydom připósćelu.

Potom so khóry „Naležo“, kotrež so w 250 eksemplarach hektografuja, (tuto dźěło přewozmje k. wučeř Hajna-Konječanski), z krótka rozpowědachu a někotre mjeńše na jenotliwe towarstwa rozdźělichu. Noty so w bliških dnjach towarstwam připósćelu, kotrež chcyše so hnydom kruće do dźěła dać. Wězo z tym so dźěło kopi, dokelž so wulki koncert tón rjaz jutry wotměje a w dalšim tak wostanje.

Dla „Towaršneho Spěwnika“ nasta dlěša rozmołwa. Hač dotal je jón Maćica nakładowała. Wšelacy pak měnjachu, zo by so nakład hnydom Smolerjec družstwu přewostajił, hdyž ma potom tež předawanje w rukomaj. Hdyž so na Spěwnik doprědka abomuje, woteda so wjazany eksemplar po 1,50 hr., pozdźišo 2 hr. Pjenjezy zo zapiskom mjenow móža so pola k. Janaka w serbskej kniharni wotedać. Tak najlěpje z financnych wuzkosćow wulězemy. Nakład budźe na 5000 eksemplarow.

W dalšim so wšelake poměry w našich spěwarskich towarstwach rozłožichu. Zamjelčeć nochcemy, zo sobustawy, wosobje dirigenća, wulke wopory na času, prócy a pjenjezach přinjesu. W přezjenym skutkowanju a wospjetnym dorozumjenju hodźi so wjele docpěć. Woporniwi dirigenća a jich swěrni sobudźołaćerjo su woprawdźići narodni pioněrojo, kotřiž so přez žadyn njewuspěch w dalšim dźěle wotrašić njedadźa. Mamy hišće mnoho spěwnych mocow, kotrež pak dřemaja, pak cuzemu služa. Wšitke słušeja wohroženemu narodej. Też wo tutym dźěle budźomy raz dyrbjeć zamołwjenje dawać, kaž sej to stwórta Boža kazanja žada. „Česću nana a mać!“ — „Běch hłódny a njejsće mje nasyćili.“

Njech z nowym lětom wurostu nam nowi dźěłaćerjo w narodnej winicy, na spěwnym polu. A tak z nowej nadźiju do přichoda!

S Horuješo Wujezda. Budyšćka měšćanska rada jako kollator našeje wošady (1400 duschow žinee) je tudomne fasće městno wupisała. Duchowni, kotříž so samolwja, dyrbja wjeso serbšću rěcź wobknjeźić. Samolwjenja je žiwjenjoběhom a wotpisłami wuprědkowanych maju so hač do 31. januara t. l. na Budyšku měšćansku radu sapodać.

S Huski. Schtwórćeta je so minuło, so je so knjes farar Handrik po 35lětnym žohnowanym skutkowanju na wotpočink podał. Tola so wón fakluženo wotpočinka wjeselećej njemóže, dokelž Huscjanska wošada nowemu duschowupastyrja nima a tohodla ma knjes farar Handrik hišće wjele dźěła. Zyrkwinske přidźiće jeršwo je namjetowało, so ma nowy farar, kiž do Husti pschidźe, herbšti móz. Tola kaž zhonimy, zyrkwinska wyschnosć (superintendentiwo?) tole sprawne žadanje wotpokasuje. W Huscjanskej wošadze bydli hišće wjele Sserbow, kotrymž so žadyn němšći duchowny nanuzować njesmě a tohodla njemóžemy wotpokasowanje sadźerženje zyrkwineje wyschnosće rosumić.

S Njeswačidła. W kólni Wołsoweje so sobotu w sadnej nozy wuhlo sapali, dokelž bě tam něchtó po dźaću hischće žehliwy popjeł hypnył. Nimodugym ludźom kurowe zmjerdźenje napadże. Woni tohodla rucze druhich na pomoz sawołachu a woheń sgasachu. Woheń mohł lohko k hórišnim sćežkam dowjesć, dokelž Wołsoweje hólnja se Skopez hrózniju mjesuje a dokelž ma někotre powětrowe dźěry do hólnje. Tónle pad znowa dopokasuje, so popjeł do wuhloweje hólnje njeskuschca, ale do popjeloweje samy.

S Rakeź. Nuhežny nadpad so njedźelu wječor na tudomneho dźěłaćerja H. Rjelku spyta. Rjelka we Werminghoffskej wuhlowej jamje dźěła. Dokelž pak bě w tamnišej dźěłarnišći khłódjeni woheń wudyrił, njemóžeše so Rjelka tak rucze domoj wróćić, pschetož dyrbješe so na hasćenju wobdźěłać. Tohodla móžeše so hakle wječor wokoło wošmich domoj wróćić. Bě khětro cźma. Tak Rjelka widźeć njemóžeše, so bě w sćeni mjes Werminghoffom a Kobligami nehdźe we wyschokosći hłowy powjas pćches wušku schcźežku sćehnjeny. Món tohodla do powjasa srasy a ſ kokom padże. W samsnym wokomiku wustupi ſ kokom muźt w zcornym pjesu, ſ wuhornjenym khornarjom a kłobuk hłuboko w mjeswoću. Tónle khadła chźnjche Rjelku wurubić. Tón pak rucze stany a hrožeše nadpadnikej ſ pukami. Njesnaty, trochu pschekwapjeny, někotre krocźele do kokow wróćo stupi. Rjelka wokomik wuji, schwitny so na swoje koło a cźekny. Měješe tola swoju a bratrowu mjdu pichi žebi. Sbožownje do Rakeź dojeđże. Jenoź kedło a latarnja běchtej so pschi padnjenju wobschkodźiłej.

S Komorowa pola Rakeź. S 1. januarom wopuschći naschu schulu dotalny wučeř knjes Wjela, so by so do Bukeź pscheselydlił. Na jeho městno so po stónćenym hodowanym próhłosowanju jako nowy wučeř knjes Bilak ſ bliskich Rakeź sapokaja. Knjes wyschichi schulski rada Kral je Budyschćina jeho w pschitomnosći Komorowskich wyschnosćow a wupomognego wučerja, knjesa Leśmanna ze Rakeź, na tři wažne wězy pokasa, po kotrymiž ma jaroju wučźu stožowaćź: po hrěschće luboscze, po hwěsće źiwerla a po hwěsće žiwjenja.

Se Sdźarow. W naschej wošadze mějachmy w sandźenym lěće 68 khschćenjow, 46 w Sdźarach a 22 we Werminghofje; wěrowanjow běsche 17, 16 w Sdźarach a 1 we Werminghofje; zyrkwinsch žhowanjow 25, we Sdźarach 20 a 5 we Werminghofje. Khschćenski ſlub wobnowi 53 dźěći, w Sdźarach na žerbstim 14 a na němſtim 16 a we Werminghofje 23. Spowědnych běsche 1401, w Sdźarach 1258 a we Werminghofje 143. Wunoschk zyrkwinych sbérkow běsche 294,11 hriwnow a wunoschk domjacych sbérkow 409,03 hriwnow. Ninto toho je so zwjate wujezdnistwo 280,50 hriwnow nahromadźiło.

S Wulkich Sdźarow. Nětkuschi klescźeź mkpa ſ pjekanju je mkpiski mischtr Nadoj pschewsał. Wón je swój wobłuhowanski hižom wotwaril. — Kaž we wschich druhich schulach naschego wokrjesa so tež w naschej łonjesnje sćitom tydźeń pokrjaćowanska schula woteraz, do kotrejež maju młodźi hólaty hač do 18. lěta khodźić. Kobliczańscy khodźa do Wulkich Sdźarow.

S Woterez. Na žiwinjaze wiki sandźenu sobotu běchu běchu 187 prodatow a 4 łěhaki pschiwjesli. Pschi dobrych wikach płaćachu sa prodo 18 hač 25 hriwnow, sa łěhaka pak 50 hač 70 hriwnow.

S Koschle. Sdźawny pućź ſ Koschle do Wokeschnizu a Zympla je sawrjećź dyrbjeł, dokelž je bu mózk psches tanał, po kotrymž ſ Koschlowskich hatow wroda běži, sapynił. Mózk budźa hakle wuporjedźeć móz, hdyž wjazy wulkeje wody njebudźe. Najrjeńy wokolnych łukow bu powodźenych a tworjachu wulki ſwětlim. Też někotre hłubſche pola pod wodu leżachu. Nahnywše žito pod powodźenjom jara cźerpi.

S Cźětkeho. Sandźeny pjatk w pschimjesjowazym dźiwu Wojerowskeho wokrjeża elektrikske žarjaj njemějachu. Mjes Cźětkom a Ruhlicu mlynom bě bréh na milinowe groty padła a sapapnjenje milinu sawinowała. Dale w nozu ſ hodowe na sandźenym měsnje wulka woda jedyn sćežor elektrowoda wotpłakła. Wotdźělenje elektrikskich twarišćich dźěłaćerjow schkodu sapo wotstroni. We Cźětkom wulka woda dale spaduje.

S Běleje Wody. Młodeju cźłowjekow, tocźerja Marka a fabrikanta dźěłaćerja Petersa, kotraj stoj so tydźenja zhubiłoj, njemóžachu dotal hischće namakaćź. Też napraschenje pólicajskeho kommissariuma (Rundfunk)) njeje k žanemu wuspěchej dowjedło.

S Běleje Wody. Srubnu žurjecź namaka 21-lětny autowy wjednik Max Giuliga. Jako ſo ſ słošpinowa wróći, jebo w Bělej Wodźe na sjoriencj drózy nadpadżechu a jeho ſ nožemi tak strašnje skakachu, so jeho wosta. Hdyž bě jo jemu wědomje wróćiło, jebo někotři nimodugi ludźo jóhnyuchu a dachu jeho ſ autom do starschiskeho domu w Bréžowzy dowjeźć. Dokelž pak tu ſ bolosćemi wutracź njemóžeše a tež so boješe, so budźe cźaſ žiwjenja bratschny khodźećź dyrbjeć, pschiwdźe na

---

muschć, snutskach bě fotografija. Dale kradnychu móžchen ſ bruneje ſafianoweje koże, zigaretowy etui. Snutskach na měcźku bě mjeno Willy Lehmann ſlěborne wuschitte. — Dale kradnychu 14. 1. 27 ſ běłeńje pschi Nejarnišej drózy sacźinjene běše spódne khołowy se wuschitej wobšadźku a tohorunja spódnju tajlu. — Wo wězowne spźělenja prošu kriminalne wotdźělenje w Budyschinje.

— **Wokrjesny dźělonjemějerjow ſ połodnja Budyschina.** Dobruschanska rada dźělonjemějerjow swoła na schtwórtk, 20. januara, pop. ½2 hodź. do Hórnjeje hoscźenza we Hornjej Hórzy zhromadźišnu sapódłanych dźělonjemějerjow. — Sastupowaći maju so tuchi: Dźěłnikezy, Hornja Hórka, Wulke a Male Debsezy, Lejn, Sahor, Budeschezy, Hajnizy, Naschow, Wělschezy, Kóiby, Jilojzy, Cźorne Rosłizy, Wěke Rosłizy, Huska, Bukschnika, Holza, Dejmjany, Kocźizy, Warnoćźizy, Drjeczin, Druźkezy, Bobolezy, Hornja Kina, Sćijezy, Prudźelezizy, Hnaschezy a Dźěchorjezy.

S **Horujeje Worschcźe.** W nozy wot pjatka ſ sobocźe, wokoło ½12 hodź. w mažiwnej brózni khežeja a nóžneho strażnika Hendricha Kravsiju woheń zwudyri. Brózeń ſ khlěwcźkom so do cźista wotpali. Pomozni žuźodźa rucźe ſkót hwuczażachu, piza pak so žoho spali. Nimo wjesnjeju žykałowu pschikhwata jako prěnje Hnaschcźanſka a jako druha Sćijezanska. Też Hodźijske motorsta žykawa pschijedże, njetrjebasche pak wody dowcaź. Dokelž mešnaćź sajnje žwěcźeschce, njebě woheń daloko wudźerć. Tohodla pomoz ſ wonkownych wsow posdźicho pschindże. Wětr pak na žoze ſ pschijódnoho kónza dujeschce a tak Krawsiej domisle a žuźodnu statk so psched snicźenjom psches woheń wuknyma. Woheń je najskerje něchto zakožił.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sa smérza sa Radwoř, Lutobeć, Mérkow, Boranezy ſ Nowymi Boranezami, Kschiwu Worschcź, Lubachow, Khwaczizy, Dalizy, Wulku a Malu Dubrawu a Jeschizy je so knjes kubleř Marczin Lorenz w Dalizach postajił.

S **Komorowa pola Kluschca.** Sandźeny pjatk najstarscheho wobydlerja naschece wožy, žiwnoscźerja Hermana Pallaša, pothowachu. Wón bě 85 lět stary. Hakle psched někotrymi njedźelemi bě jemu jeho 80lětna mandźelska wumrěła. Semrěty bě wot lěta 1871 ſ wjesnym rychtarjom. Sa swoje młodsche lěta bě ſ gmejnskim, schulskim a zyrkwinskim pródstejerjom.

Se **Subarnicźki.** W jenej tudomnej šwódźe wotmachu so jara husto hrožne wustupy. Sastaraćeź šwódźej, kiž je swojej winu dźěło šudźi, so porjadnje tak wopiwaschce, so w pjatoscźi tuchu cźłowjeku pschistojnosć šudźi. Sakhadźejo ſ pjanoscźu pschebi statnje žonu a dźěcźo, rosbi swoju domjacu nabodu a samo žohnowobydlerjow bonnu na pokoj njewostaji. W sajimje sjarcnoho porjada a ke schcźitej wohroženych jeho něki skóncźnje do Budyschćeje twobstaranje dowjesechu.

S **Delnjeho Wujezda.** Naschi wušaj cźeścźeny pschedsyhda naschego žerbskego towarstwa „Sahrodki“, knjes Korla Rjelka, ſwjeći dźensa wutoru, 18. truhkeho rózka, se swojej mandźelskej Gustu, rodź. Schusterez, ſlóborny dwaj. Je so minuło 25 lět, so wonaj w mandźelstwje stejitaj, kotrejž je žohnowane bylo. S njeho wulkhadźachu někotre dźěći. Schtaj naschego žerbskego towarstwo nastupa, je knjes Korla Rjelka ſ jeho załožerjom a tež ſ jeho pschedsyhdu wot załoženjam sem. Tak jemu wschitke žohnowanki a tohorunja tež „Jednota Sokoł“, kotraj je ſ klina serb. towarstwa „Sahrodki“ wuschła, w dźensnišim cźitśe w nawěschtku wjele žoża pscheja. — Też „Sserbske Nowiny“ pscheja jemu wjele žoża k mandź. jubilejej, dokelž je wón też je šwérnym cźitarjom a žo w Prusiej wo sdźerženje Sserbstwa stara, hódźej je wono tak wohrožene.

S **Protez.** Wožadny farar, knjes Dahjelt, ſwjeći sandźenu sobotu ſwoje 70. narodniny. Wot lěta 1918 wón w Protezach skutkuje. Psched tym je dołhe lěta jako misionar mjes Tamulami w narańschej Indiskej skutkował.

S **Ketlitz.** Knjesa fararja Waltarja Mrózka, kiž je wot lěta 1910 w naschej wošadze skutkował, žu sa fararja sa evangelsku wošadu w Stormthalu pola Lipska wuswolili. Won je wólbu pschijał a tohodla naschu wošadu hórzy wopuschći.

Samomordaršce myslke a skli žebi kulki do hłowy. Jeho pschiwuzni dachu jeho ſ autom do Khodzebuskeje khoromnje dowjeſcz. Tam pak wbohi wumrě, wšomoja wjazy njenadpowschi.

S **Hródka.** S njedalokeho Bukowa powě ſo tro jara frudnym padze, kiž może ſa wjele ratarjow ſ napominanjom być. Tragiſku ſunjerczᵋ namaka polbur Wilhelm Kopaz w Stſchadowje. Jako ſ konjeuza hnydź cſahaſche, ſo ſ kopołom kopny, ranu pak dale njewobkedžbowaſche. Poldiſcho, jako rana hyſnje bolecz počza, dźiſche k lekarjej. Tola to bě hižom pschepoldże. Pod ſalożnymi bolosczemi ſemrě 54-letny muž na ſajedojczenje krwe.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* Se **Sebnizy.** (Cźeſkjeneho khłostarja ſajeli.) Policija ſaja muzſkeho, kotryž chyſche kradnjene koło pschedacz. Sajaty, kiž wopaczne mjeno wudawaſche, je jedyn ſ Hłohowſkeje khłostarnje cźeſnjeny khłostarz.

* S **Glauchawy.** (Dwanaczeletny wumožeř.) Dwanaczeletny ſchuleř Fuchs w Rödlizach, wukhowa wótſtomłetnemu, ſchullkemu towarſchej, kotryž bě ſo na łodże pschekamak, ſiwjenje. Pschi tom hacz bo ſchije we wodże brodźeſche, doniž ſwojeho towarſcha na brjóh njewuczahny.

S **Halle.** (Spěſchnik do ſapſchaha.) Spěſchnik ſe Barlina do Halle pschejědże pola Radišja ſapſchah wobſedzerja Appelta ſe Gräfenhainichen. Wós ſ dołhim drjemom nakładzeny, bě ſa kamjeń pschi żeleſniſkim pschekhadże wiſzajo wołtak, jako ſo Barlinſki ſpěſchnik bliżeſche. Hačrunjeż żeleſniſki ſtražnik cźahej ruczje napscheczo khwataſche, jón ſe ſignalemi ſadžerżeć pytajo, njemožeſche cźah tola wjazy ſaſtacź. Tak ſrafy do konjow, kotrejuż mori. Přědkni dźěl woja ſo rosbi. Se ludźi pak ſo nichtó njeſrani.

Sportske zdźěleńki.

18. Berliniſte ſchěſcźdnjowe wuježdżowanje je ſo brjedu (ſaubźeneho tydżenja) ſapoczało.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkodna powěſcź wo wjedrje ſa jutſchiſchu ſrjedu:** Symna pſchihódża, ſwjetſcha ſamróczenc, tola ſ pokhilenjom ſo wuczahnyć.

Němſkoſtatny ſud w Lipſku je revidiju Schleſingera a Webera ſaczſtnył, kotrejuż ſu dla attentata na żeleſnizu pola Leiſerdy k ſmjerczi ſaſudźili.

*

Wojerſka kommiſija we Versailles je němſkemu generalej ſ Paweſcej tydżeń cźaſa wostajila, ſo by ſ němſkim knjeſerſtwom wo wudżełanju nowych namjetow ſa němſke ſaniſche ſwjerdżiſny wutradżowak.

*

Jużnoſłowjanſke miniſterſtwo je wobjanklo, twar Panczewſcheho mosta, kotryż pokodniſchi Banat ſe Sſerbiu ſwjaſa, němſkej firmje Siemenſej ſjednoczenym wotzkowanjam pschepodacz. Twar, kotryż ma ſo ſa ſchtyri lěta dokonjecź, budże 16 miliionow ſtotych hriwnow płaczicź.

*

Nječhuſcha merikanſka khežorka, belgiſta prynzeża Charlotta, mrěje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wotedacze dawkowych khartow a nutskładžomnych liſtnow ſa protyczne lěto 1926.

Kóždy dźełaczeř, ſa kotrehoż ſu ſo w protyczným lěcze 1926 dawkowe ſnamki trjebake, je winowaty, ſo we běhu měſaza januara 1927 ſwoju dawkowu khartu a nutskładžomne liſtna, kiž ſu ſo w protyczným lěcze 1926 k lěpjenju a wothódnoſczenju dawkowych ſnamkow wužiłe, **na finanzny hamt** ſapoſczeſe abo woteda, **w kotrehoż wokrjeſu** 31. dezembra 1926 bydleſche a jeli tukrajneho bydlenja nima, hewak pſchebywaſche. Pſchi tym ma cźiſko dawkoweje khartu a ſwoje bydlenje 31. dezembra 1926 ſapiſacź.

Cźininy na to kedžbne, ſo ſo ſkomdźenju wotedanſkeje winowatoſcze je § 377 němſkoſtatneho dawkoweho porjada ſ khłostanjemi hroſy, a ſo może ſo wotedacze nimo toho ſ khłostanjemi, kotrejż ſu w § 202 němſkoſtatneho dawkoweho porjada naſpomnjene, wunuſowacź.

Dźełodawarjo ſu winowaći, ſo tole namakwjenje w dźełarńach a pikarńach wupowěſnu. Winawatoſcź wojſjewjenja maja też tajzy dźełodawarjo, kotſiž dawkowy wotcźah wot dźełaczerſkeje mſdy ſ pſchepotkanjom wotwjeduja, dokelž mója mjes jich dźełaczerjemi tajzy być, ſa kotrychž je w běhu lěta 1926 druhi dźełodawaŕ ſnamki lěpił.

Wſcho bliżſche je dowidźecź ſ pſchirućażeneho kopjeńka, kiž je na finanznym hamcze darmo dóſtacź.

W Budyſchinje, 15. januara 1927.

Finanzny hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Zjawne pominanje.

Dopołne płaczenje na dołhowony dawk, towarſtwowiſki dawk a wobrotowy dawk naſtupało hacź do 10. januara 1927 měſacu pſchemyſlniży dopołne płaczenje na dołhodony dawk, ſchtwórcźeſtni płaczerjo dopołne płaczenje na towarſtwoſtny a wobrotowy dawk ſa 4. protyczne ſchtwórcźeſtko 1926, a měſacźni płaczerjo dopołne płaczenje na wobrotowy dawk ſa měſacz dezember 1926 wotwjeſcź.

Schtóż dołżne dopołne płaczenja hacź bo bżenjniſchcho dnja hiſchcze wotwjedł njeje, ſo ſ tutym na ſakładże § 314 němſkoſtatneho dawkoweho porjada namokrja, ſo bychu powoſtank ſe ſkomdźenjeſkej danſu wot 10. januara 1927 (10 wot ſta ktnje) hacź do 22. januara 1927 na finanznu pokładnju ſaplacźił. Wožebite pizomne pominanja ſo njeſpěchipóſcźelu, ale po ſtónczenju tehole cźaſa ſapoczinjenemu powoſtańki ſ naſtatej komdźenjeſkej danju wěrazi.

Finanzny hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kulowa

Wotedacze dawkowych khartow.

Kóždy dźełaczeř, ſa kotrehoż ſu ſo w protyczným lěcze 1926 dawkowe ſnamki trjebake, je trjinowaty, to hiſcze w měſacu januaru 1927 ſwoju dawkowu khartu a ſapołożene liſtna, kiž ſu ſo w protyczným lěcze 1926 k lěpjenju a wothódnoſczenju dawkowych ſnamkow wužiłe, na finanzny hamt ſapoſczeſe abo woteda, w kotrehoż wokrjeſu 31. dezembra 1926 bydleſche. Pſchi tym ma cźiſko dawkoweje khartu a ſapołożene liſtna hacź bo 29. januara t. l. pſchijimowacź a potom ſpromadnje na finanzny hamt pósłacź.

W Kulowje, 13. januara 1927.

Magiſtrat, Langner.

Swójbne powěſcźe.

Sſlubjeni: Johanna Preuſchez w Kocźizy a Erich Vogel w Budyſchinje. — Hilża Bieſoldez w Budyſchinje a rěcznik Hans Henker w Nowym Salzu-Spremberzu. — Helena Hohlfeldez w Karlsbrunnje pola Lubija a Erich Schotta w Barcze.

Swěrowanaj: Konrad Schmidt ſ Marthu rodź. Poleńkez w Budyſchinje. —

Semrěli: Bertha Bernhardtowa we Wulkej Dubrawje, 42 lět. — Ewald Tamer w Běłej Wodźe, 42 lět. — Albert Raſſe w Běłej Wodźe, 25 lět. —

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadžija“ spěwa dźensa wutoru wječor z dypkom ½9 hodź. w „Kat. tow.“. Mužske a žonske hromadźe. — Po spěwanju je měſačna zhromadźizna. — Přitomnoſcź a dypkownoſcź wšěch ſobuſtawow a spěwnych mocow ſtej nuznej!

Dirigent. Předsyda.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź. w towaſſowni (Christl. Vereinshaus) na Hórnčerſkej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radoſć“ zmėje jutře ſrjedu, 19. t. m., wječor we 8 hodź. a spěwanjo. Spěwarjo a spěwarki ſo proſa, zo bychu wšitcy přiſli. Wot wopyta spěwnych hodźin wotwiſuje, hdy móžemy w Bukecach wuſtupiś. Dirigent.

Hornja Hórka. Porjedźeńka! „Łužica“ zmėje njedźelu, **30. wulk. rožka,** ſwoju zhromadźiznu, nic 23., kaž je wopaki wozjewjene. Dowěrnicy njech to dale **prawje** wozjewja! Předa.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ spěwa tón tydżeń ſrjedu wječor z dypkom 8 hodź. w Hrodźišću. Dla předstajenoch ſwjedżenja je na kóždy pad nuzne, zo wšitcy přiňdu, zo bychmy tam z česću wobſtać móhli! Hoſćo su nam też lubje witani.

Předsydstwo a dirigent.

Khrósćicy. „Jedn. Sokoł“ zmėje njedźelu, 23. jan., (Ptači kwas) wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola Wjeńkec. Wšelake překhwapjeńki! Star.

Komorow p. Rakec. Kedźbu! — Serbſke reje! „Jedn. Sokoł“ zarjaduje w Kačej korčmje w hoſćencu „K zelenej łucy“ kurzus ſerbſkich narodn. rejow. Přenja rejowanſka hodźina budże štwórtk (20. I.) a cyła ſerbſka młodźina w Komorowje wokolinje ſo tu naležnje proſy, zo by tutu ſkładnoſć wužiwała a kurzus ſerb. rejow wopytowała. — Bratřa a ſotry! Časy kowrotneho wuwića cźěła při wšelakich tak mjenow. „modernſkich“ rejach ſu nimo, prjedź ze wšěmi nowočaſnymi ſuwakami! — Naše nowočaſne reje ſu za přichod naše ſtare, rjane a přiſtojne ſerbſke reje! Tuž młodźina, kaž też ſtarſi, wšitcy přich. štwórtk do „Kačej korčmy“.

Jurij Šewčik, zarjadowaŕ.

Kulow. „Jednota Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 23. t. m., ſwój druhi załožeński ſwjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a zwučowanjom. Přenjorazny wuſtup ſo kolſkich holcow a ſok. dźěći. Započatk w 7 hodź. Wo bohaty wopyt ſo proſy.

Lichań. „Zernička“ zmėje jutře ſrjedu wječ. ½8 h. pola Rudolfec ſpěwanje. Wšitcy njech cyle wšěſe přiňdu! Dirigent.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotměje přich. njedźelu, 23. jan., popołd. w 3 hodź. w Lipiču w Kucharjec hoſćencu ſwoju hłownu zhromadźiznu. Dźeńſki porjad je: 1. Wotličenje, dokhody a wudawki; 2. nowowólby předsydſtwa; 3. naležnoſće towarſtwa, na při. dla zawrjeneho ſwjedźenja atd. — Potajkim: to ſu wšo **wažne** wěcy, tuž přiňdźe wšitcy! To je ſwjata winowatoſć kóždeho ſobuſtawa. Předsydſtwo.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje hač na dalše kóždu ſrjedu a ſobotu wječor we wosmich we Worklečanſkim hoſćencu. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleř w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaš w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Bratrvncy. — Za nawěſchkr: G. Janak w Budyſchinje.

Swojim wobkhodnym přećelam dawamy k wědżenju, zo so na přeče ze wšelakich ſtron wot 1. januara 1927

kóždy pjatk popołdnju wot 5 hač do 8 hodź.

wobkhodny hodźiny we **Walcowym młynje we Wujczdze** wotměwaja. W tutym cźaſu wobſtara jedyn našich Wojerowſkich zaſtojnikow wšitke bankowske dźěła za nas a dawa informacije.

Nadźijamy ſo, zo naši ćeſćeni wobkhodnicy a přećeljo z Delneho Wujezda a wokoliny tutu přiležnoſć prawje pilnje wužiwaju a poručamy ſo

Serbska Ludowa Banka
Wendische Volksbank A.-G.
filialka we Wojerecach

Vogtlandske wumołakane **gardiny**
madraske
story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znajtoła hoſćenca „Stern“. Ręču ſerbski

Wuporjedźenje wobuća
Podaśe z pjatk za ſobotu wot 4.00
prěnjorjadnje, čiſće a tunjo
= ſpěſne zhotowjenje =
Šite, hozdźikowane, Agp
Fähle
Schuhwarenhaus
Bautzen Lessingstr. 3
Pódaśe z pjatk za ſobotu wot 2.50
Strykowansku wolmu,
ſlomjaki na rołku
por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Maš-li lubo swoju wótčinu
darliš swojemu bliźšemu
serbsku knihu
Tajke maš we wulkim wubjerku
w Serbskej knihańi w Serbskim Domje w Budyšinje.

Přepołożenje wobkhoda.
Swojim ćeſćenym wotběrarjam, kaž też ćeſćenym wobydlerjam z Budyšina a wokoliny dawam k wědżenju, zo sym swoje bydlenje a swoju
krawcowniu za knjezow a knjenjow a wojerſku a zastojnsku drastu
wot 15. januara wot Sulešſkich wrotow na
Nowe hrjebje čo. 8 znapokosu Centralneho dźiwadła
přepołožił. Proſu, mi dotalnu dowěru też dale wopokazać.
Z najwyšším počeſcowanjom
Oskar Vitalis, krawski mišter
w Budyšinje

Přesadźowanje drjewa!
Štwórtk, 20. januara 1927
budźa ſo na hajniſkem rewěrje w **Jitku,** wotdźěl 8
15 dołhich hromadow,
137 rm kuluchow I, rjadownje
42 „ „ II. „
155 ſtuk pjeńkow,
670 rm wálčiny
na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawaŕ.
Kupcy zhromadźa ſo dop. w 9 hodź. w nowym drjewiſnu při puću wot Jitka do Nowoſlic.
Knježſtwo we Rakecach.

Našemu předsydźe a załožerjej ſerbſkeho towarſtwa „Zahrodki“
knjezej Korli Rjelcy
a jeho mandželſkej Guſći rodź. Šuſterec
najwutrobniše zbožopřeća k ſlěbornemu kwaſej.
Towarſtwo „Zahrodka“
a „Jednota Sokoł“
w Delnim Wujezdźe.

Přiloha k číslu 14

SERBSKE NOWINY

Wuloru, 18. januara 1927

Bjezdźěłosć w Budyšskim wokrjesnym hejtmanstwje

pśichi spočatku léta 1927.

Pošłedni měsaj sanjdźeneho léta je hišćeze ras licbje dźěłonjemějerjow hyjnje postupiła dał. Budyšćiski kněžerstwowy wokrješ je ś niz mjenje hač 22134 dźěłonjemějerjemi nowe léto nastupił. Licbja dostawarjow hłowneje podpjery stupi w dezembru wot 14735 na 22134, to je postupjenje wo njehdźe 50 procentow a nam pokaje, so žu 5 procentow wjeceho wobydlerstwa sakskeje Hornjeje Łužicy bjes dźěła. Mjes dźěłonjemějerjemi bě 17508 mužow a 4626 žonow a hólcow. Licbja dostawarjow pśichrjeźka stupi wot 12006 na 20053, to je pśichrost wo 67 procentow.

Jenotliwe wokrjesy hamtskich hejtmanstwow sastupichu se sćěchowazymi licbami dźěłonjemějerjow do nowego léta: Budyšćiske hamtske hejtmanstwo ś 5890 mužskimi a 1522 žonskimi, w hromadźe se 7412 dostawarjemi hłowneje podpjery a ś 7005 dostawarjemi pśichrjeźka; Kamjenske hamtske hejtmanstwo ś 1887 mužskimi a 425 žónskimi, w hromadźe 2312 dostawarjemi hłowneje podpjery a 2731 tajkich, kiž maju prawo na pśichrjeźk; Lubijske hamtske hejtmanstwo se 4347 mužskimi a 1171 žónskimi, w hromadźe ś 5518 dostawarjemi hłowneje podpjery a se 4604 dostawarjemi pśichrjeźka; Žitawske hamtske hejtmanstwo ś 5384 mužskimi a 1508 žónskimi, w hromadźe se 6892 dostawarjemi hłowneje podpjery a ś 5713 dostawarjemi pśichrjeźka.

Najwjetšichu bjesobźěłosć ma potajkim dale Budyšći wokrješ. Za nim pśichìdźe Žitawski a Lubijski a stónčnje Kamjenski wokrješ. W Budyšćiskim wokrjeju je w pošłednimaj dwěmaj tydźenjomaj sanjdźeneho léta 1918 dźěłacerjow dźěło śubiło. Potom pśichìdźe Lubijski wokrješ se 1689, Žitawski ś 1382 a stónčnje Kamjenski ś 624 dźěłonjemějerjemi. Po procentach najbóle pśichibrała je bjesobźěłosć w Lubijskim wokrjeju ś 44 procentami a w Kamjeńskim wokrjeju ś 36 procentami. W Budyšćiskim wučinja pśichrost 34 procentow a w Žitawskim 32 procentow. Licba dostawarjow pśichrjeźka pśichìpori jo w Budyšćiskim wokrjeju na 1864, w Kamjenskim na 1034, w Lubijskim na 1841 a w Žitawskim na 1463.

Bohužel žu wuhladny na bórsomne połepšenje jenoź źiwe, pśichetož tu njejedna jo skrótka wo hospodarśku krizu, ale tu žu źiobom hobrśe praśenja, kiž zyte němske, haj europske hospodarstwo pśiśed nowe wulke nadawki staja, kiž w techniskim a organizatoriskim nastupanju k wuwjedźenju honja: njewótpokasujomne pśicinjenje hospodarstwa ś Europy do Połnócneje Ameriki, industrialne sesyłnjenje dalokich kmuhow wukraja, do kótrychž do wójny nasche twory pśichedawachmy a kótrejž śej wožebje němske a jendźelske hospodarstwo žuźibile. Němska dyrbi dalewon industrialne nabubnjenje ś cźaża inflazije pśicinjeńcź. To pak žo njemóże hinak stacź, hač ź najdopołnischim razionalisowanjom (rosdźělenjom), śchtož pak žo wot dźensnjiśicheho ź jutśischemu pśicwjeścź njehodźi, a teź njebjes śćěkow, kiž hłuboko pśichimaju. Spěchnje rozcźaża licbja dźěłonjemějerjow śiaji němske hospodarstwo pśiśed cźežke problemy, ś kótrymiž je do nowego léta zastupiło.

Hospodarstwo.

Smuyka w klamach.

Cźenemu śej śćěchowaju pad je źiwjenja pśichedstajiścź: Schołcźina dyge źiwojemu mužej nowy kožuchowy thornaŕ (śchubu) tubicź. Kaž je to pola žonow waschnje, pśicerwje wschě thornarje, so pśichedawarka skoro sadwěłuje. Stónčnje namaka Schołcźina thornaŕ, kótryž jo jim lubi. Na pśicźinowej zedulcy stoji so 15,5 hr. Płacźi. Dokelž jo ji tuta płacźina źpodźiwna byeź sda, wopraschа so wospjet pśichedawarki, kak jo tutón thornaŕ steji. Wospjet wotmołwi — 15 hr. 50 pf. Schołcźina jo wjeseli na tutón thornarju a jón wośnje. Dźe nětko ź pokładu a chźe jón sapłacźicź. W tym wokomiku pśichìnjupi mějicel wobchoda a rosjasni Schołcźinje, so jo wo śmykł jedna. Khornaŕ płacźi 155 hrivnow, žmuźa pśichi ličbje je jo śmylnje pśichipisała. Schołcźina je wěso voshorjena a žada śej kupjeny thornaŕ za 15,50 hrivnow. Je jeje žadanje wopraŕnjene?

Bjes dwěła wobstejesche mjes Schołcźinej a mějicźelom wobchoda kupne wuménjenje dla kožuchowego thornarja. So mějicel žam to cźiniś njeje, ale jeho pśichedawaŕka, nima niczo na žebi, dokelž ma wona prawo, tajke kupy wukonjeź (§ 56 wikowańskeho sakonja). Runje tak wótte je, so bésche taj wobź stronje dla płacźiśnyj pśichesjenej (15,50 hr.), tón je pśichedawaŕka mjenowała a Schołcźina jón pśichipisała. Wona móże najpśejźdy na tom wobstacź a śej wudaźe khornarja wuźadaś.

Ma nětko pśichekupź nékajku móžnosć, tule kupy njepłacźiwu śćitnicź a to dla śmylka? To je mózno po § 119 stat. śak. knihi, ale pod wětšimi, khětro cźežkimi wuménjenjemi.

1. Kótre ménjenje móże wón postorcźicź? Te źiwojeje pśichedawaŕki a jeho žamžne, hdyž wón pśichi postajenju płacźiśnyj město 155 hr. — 15,5 hr. pišaśche?

Po § 106 stat. śak. knihi (BGB.) žmé wón powśchitkownje śmylne wośjewjenje pśichedawaŕki postorcźicź, wo jeho žo njejedna. Ale pśichedawaŕka žo źyła mylita njeje. Po pśikonunym wośnamjenjenju je śej wona woprawdźe myślita, jo khornaŕ telko płacźi. Njeje žo potajkim myliła a tuž žo na jeje wośjewjenju nichtó postorcźicź njemóże.

Na podłoźku tajkich wobmyślenjow žu śudnistwa, teź němskostatne w Lipsku, ź rosśudnej pśichichle, prawo kupza na wotedacźe wézyn pod mjenowanej płacźiśnym pśichipómnacź.

2. Tajkele nahladny pak źnajmjenicźi prawawumcźeni facźiśnu a źyle prawje.

Pomyślimy śej raś, mějicel wobchoda by Schołcźinej žam khornaŕ pśichedaŕ a w płacźiśnje žo myślił. Potom mohło žo tola rjeź, so je jeho wola hinašcha hač tamne wośjewjenje. Tu njejedna žo wo nékajki śmykł w kalkulowanju, je jeno pišaŕśki. Měśa mózność postorka w tym leźeźcź, so je jeho pśichitajena to wukonjała? Tak nima Schołcźina žaneho prawa na thornarju.

3. K tomu pśichìdźe nasćito druhe. Schołcźina śherśchi pśicźeźiwo wérze a śwérje, je-li wona na tym wobsteji, hdyž je žo ji śmykł dožźiła rozźaśnuź a chźyła ź schkóźe wobchodnika k wurańcej tamnej płacźiśnyj khornaŕ fóźerźeźcź. Wona by śej žama dyrbjała rjeź, so tu nékajki śmykł tźi, so tajki wulki a drohotny thornaŕ žo na 15,50 hr. njeśeji.

4. Ś teho widźimy, so wézta tak źnadnje njeśeji kaž žo byeź sda. Ssamo pśichi tajkich po sdaczu źnadnych wézach je juristiski (prawiznjski) rozsud wjele cźeśiśchi hač śej tajk myśli. Ale teź jednory stacźam dyrbi žo nawucźicź, prawiznjšyj myśliź, źyła hdyž žo w nasćim cźażu pśicźego bóle ź lajiskemu źudnikej wudospołni.

Schto dyrbi nětko Schołcźina cźiniś? Wobstorcźicź? Je na 50 proz. wéste, so wona śórźbu we wschěch instanzach pśichèhraje. Ta telko płacźi, so mośka źwojemu mužej źyły kožuch kupicź. To je potajźim rikito. Tak žo thornarja sdaś, pak ź mějicźelom dla płacźiśnyj žo wujednacź. Sforźicź njeje pśicźego to najlépšeje a najfhmanšeje, ale husto wulka hłuposć. To źno je nětkótžkuli na źebi nasyonił.

Přilopk.

* **W Němšćej dwaj milijonaj źónskich pśichewjesele.** Po pošłednim liczenju na Němšca 62,3 milijonow ludźi, ź kótrychž je 30,15 milijonow mužskich a 32,30 milijonow žónskich. Žónskich je potajźim 2,05 milijonaj wjazy hač mužskich. Pśichi tom pak dyrbi žo rjeź, so na wšach a w małych měšach rozdźěl tak wulki njeje, kaž źylokrajny pśicerkśeŕ. We źylokrajnym pśicerkśeŕu pśichìdźe na 1000 mužskich wosobow 1068 žónskich. We wulkomėšach pak (to ź. w měšach śesches 100 000 wobydleŕi) naliczi žo na 1000 mužskich 1116 žónskich, t. r. 48 wjazy hač w źylokrajnym pśicerkśeŕu. We někotrych nėnjskich měšach je pomėr licbowy hamo 1000 : 1200. Do tutych městow, hdźeź je licźba žónskich pomjo mužskim najwjetšicha, źiuśchcźu: Wiesbaden ź 1296, Wrótśław ź 1233 a Plawno ź 1205 žónskimi na 1000 wobydleŕi. Na druhej stronje pak maju sašo śi wulke města wjazy mužskich hač žónskich. Na 1000 mužskich pśichìdźe we Oberhausemi 994, w Duisburgu 993 a w Hamborsku hamo jenoź 992 žónskich. Do wójny mjesoche Němka źnadź 1 milijon wjazy žónskich pomjo mužskim, a dyrbi dnje so ź tym licźiś, so hakle po nėchtó leźdźesatkach pomėr sašo źnamjnje sthodźeńć dospėje. W jendźelskej śtej dwaj milijonaj žónskich wjazy hač mužskich (pśiśed wójnu 1,2 milijona) mjes tym so na Rusźa 4 milijony wjazy, kótraj tak w tutym nasćupanju na cźole steji. W dźesaćej śtatach, kótrejž běchu do wójny śaplećene, je pśichebyło na žónskich nėchtóle 15 milijonow wulki pomjo 5 milijonam pśiśed wójnu. Mjeź tym je w Němšcej na 1000 mužskich 1068 žónskich pśichìdźe, pśicźeměni śo tutón pomėr, hdyž źyła Europa pod źwétłom statiftiki wobhladujemy, a to tak, so na 1000 mužskich 1024 žónskich pśichìdźe, potajźim 42 mjenje. Se wschěch pjeć źwétłowych dźělow ma jenoź Europa pśicherbyś na žónskich. Wschudże druhdźe je pomėr runje naopacźny. Na 1000 mužskich liczi žo w Ameriźe 973 žónskich, w Afriźy 968, w Asiśe 958, w Awstralisku žamo jenoź 822 žónskich. Dale je je statiftiki widźeź, so žu žónske dleže źiwe, hač mužy. W lécze 1910 wobliczi žo w Němšcej na 743 000 mužskich, kiž běchu starschi hač 70 lét, 1040 000 žónskich, mjes tym so dé 5000 mužskich a 9000 žónskich 90 lét pśicherkocźito. Wėšeze je diwaj milijonaj wuczinjaju pśicherbyłe žónskich za Němšku hospodarśke a sozialogiśke sćěhowi mét, kótrejž by wšedomosćej hakle prawje wobsmėśliś dyrbjała.

* **Nowy źiwjenski elexėr.** Skutkownu methodu womłodźenja je pjeza profesor Bolognańskeje univerśity, Francesco Cavazźi, wuśledźił. Kaž tomśke nowiny pišaju, je Cavazźi wjazy muźi ze tśidźesćich workowan wuśtrowił, kótiźi fu mjes 65 a 80 létami, a po źwojej methodźe łekował. Wuspėchi fu pjeza pśichekwapiaźe. Njejedna žo wo operaźiźe, ale źyła womłodźenjska kura wobśteji jenoź w sašuknjenju nėkajkeje mokśchiny pod kožu. Cavazźi ma drje teź Voronoffowu methodu za wuspėchnu, kótraž we tom wobśteji, so žo zaśy wot wopźowo na cźłowjekowu pśicherśchėpja, méni pak, so je tuto wobcźežne waschnje womłodźenja njetrjebawśche. Cavazźijowy źiwjenski elexėr wukhadźa je śtejnischcźa, so trej je śekretow wobśteji, kótrejž žo we cźłowjeckich źaśach tworja. Hdyž potajźim žaden wjazy dosćej wutkow wotedawacź njesamóźa, njemóże teź trej wjazy źwój natwarjazyn nadawaś dopołnicź a cźłowjek pocźnje stary byeź. Macźinu, kótruž Cavazźi pśichi sašuknjenju wuźiwa, bjerje wón je śekretow wschěch śwérźatow, niź jenoź wopźowo. Jeho patiencźa fu na wašy pśichibyła, po napohładaje womłodnyli a na źiwjenśkej nozy jara nabyli.

* **Krwawne wojowanje wo — póśtśe śmamki.** Pśicht śkładnoścźi śałožeńskeho źwjedźenja nowego pśichistawneho města Port Fuad na asiatiśkim brjoźy Suezśkeho kanala nastachu krwawe wojowanja. K dopomnjeźu

Figurki.

Idyliski zlomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

6] (Pokračowanje.)

Dźesać hodźin a ja hakle stawam! Hłowa kaž dóńca. Njewěm, hdy sym wusnył, myślu, zo tak k třećej hodźinje. Mjez druhej a třećej sym zymničnje drěmał, sobik je na stajnosći ščowkał. Na Starym měšće sobobiki nješčowkaja. A najskerje mam porskawu. Mjez wočomaj mje to kała a w nosu łoskoce. Njebjo je čorne, powětr zymny. Bywa lěco, hačrunjež pražnik je kaž nazymnik. Zymne zliwki. Lisco pada a člowjekej je zyma.

Kondukterowa mje čěri do druheje jstwy, zo tu budźe rjedźić. Wostaja zaso woknje wotewrjenej a porskawa by so pohóršiła. To nic. Póndu mjez tym napřeco k molerjecom pohladać. Sym to molerjowej winojty, zo so njeby wjacy hańbowała, člowjek dyrbi sobuběrć měć. A hdyž je moleŕ nje wopytał, dyrbju ja zaso jeho wopytać, wěm, štož so stuša.

„Dźensa to dže, Augustec wopytać", měni kondukterowa, dźensa Augustka šišła. Rěči dźiwne wěcy, ta moja kondukterowa, što to je, dźens šišła? Hdyž něchtón šišła, šišła tola přeco.

Zaklepach. Posłuchałam. Ničo. Klepam zaso, zaso nic. Wzach kedźbliwje za klinku, durje so powotewrichu. Hnydom w prěnjej jstwje je cyła swójba hromadźe. „Prošu wodajće —" Nichtón mje nima kedźbu. Wón sedźi před moleŕskim ramom a ma podeprěnu hłowu, wona stoji ze skhilenej hłowu pola nizkeho kamora a dźerži hadrješko w rucy. Jenoź Józefk so mje dohlada, wusunje jazyk a zaso so wotwobroća, hlada z nana na mać. Dyrbju činić, kak bych Józefkowu njewukubłanosć ani njewidźał; wón pak přestanje sam. Maly, čorny psyčk na mnje nucha, ani nješčowka, je kaž so zda přemłody,

„Wodajće prošu —" ze sylnišim hłosom.

„Ah knjez susod — wodajće, ja sym myslił, zo je to słužowna. Žona, knjez doktor wot znapředa! Mamy dźensa běrnjacu poliwku — ja bych jadł běrnjacu poliwku tři króć za dźeń — a přemyslujemy wo tom, mamy-li do njeje dać tež krupy. Prošu, sydźće so."

Dyrbju započeć a to po možnosći feš. „Prošu, wšak njejsym cuzy, knjeza hižo znaju a synka tu też hižo znaju a też miłosćiwu knjeni sym hižo měł přiležnosć widźeć. Předstajam so kujeni „doktor Krumlovsky". Fadna, sucha blondina so njelepje kłoni. Ma to napohlad, kaž by so drjewjana klanka do połojcy nabihnyła. Chce něšto praji. „Prošu, prošu, knjez Augusta je mi prajił, zo so na mnje trochu hněwaće — hehe — mjez susodami to tola ničo njewadźi." Zaso čini tak, kaž by so w połojcy rozlamała.

Zo so mam posadźić a kak so mi w nowym bydlenju lubi. Ze wubjernje, ale dźensa w nocy. Powědam wo sołobiku.

„I jej, sołobik, a ja jeho njejsym słyšał!"

„Kak pak sy jeho mohł słyšeć, hdyž sy był kaž kanóna! Měša so do rěči wona ze sopranom, wótrym kaž britwa."

„Ja! Ně trochu —"

Tole je też trochu! Pohladajće, knjez doktor!"

Augustka wuhornjuje rukaw, widźu módriznu. Ja knjez doktor, sym sej mohła wuběrać, wšitcy mužcy so za mnu błaznjachu a ja sym sej wzała toho — ty!" Kujeni molerjowa ma widźomnje wzdźělanje kaž nékajka klamarska. Wobkedźbuju, zo woprawdźe šišła. Nětko trěje po nadobach próch, kaž bych tu njebył.

„Nó, běše trochu malera, knjez doktor!" měni moleŕ a nuzuje so do smjeća. Njeúdźe jemu to derje. „Sym drje w šoščich korčmach pobył, tola w kóždej sym jenoź po jednej sklońcy wupił a hnydom sym domoj šoł. Nimam zboža w tej wěcy. Sym dobry člowjek, tola hdyž so napiju, stawa so ze mnje druhi člowjek, a tón pije dale a čini potom hłuposće. Sto to mje stara, nėwěrno!" Směje so nućenje.

Druhdy to njeskodźi, wobčas je to samo strowe, Luther praji —" ale stróžich so zrazom swojeje rěče a njedoprajich. Tu mi běše, kaž by na mnje hižo hadrješco lećało. „Tón sołobik je mje wčera do zadźiwowanja přiwjedł", wobroćam wobhladniwje. Pos mi wobłusuje deleka kholowy. Njecham jeho kopnyć, ale njemóžu derje sedźeć.

To byšće hakle měł mje słyšeć — to je jux, nė wěrno, Hana! Hana ničo. Ja spěwam kaž sołobik. Druhdy jich zwołam pjeć, šěść, to je potom koncert. Přeswědčće so.

Zapoonje-li raz zwołać, zatřěli jeho.

„Myslach, zo sće krajinař, a wy sće figuralny. Ma na ramu někajku figuru.

Dyrbju ze žiwjenja dla samych swjatych malować. Te ryzwy, čefwjene abo módre, trochu mjasa a hotowe je; też to ničo njenjese. Sym poprawom portretista. Bywašo dosć dźěła, cyle židowske město sym raz měł — wjele to drje njenjesešе — cyły Žid za dwaceći złotych — ale přińdźo Němc a wotwjedźe mi jich. Mam tu malować swjateho Kryspina, knjez doktor by mi mohł za model sedźeć. Knjez doktor so cyle derje hodźi za swjateho Kryspina, wón ma tak něšto —!" Sto dha mam, kradnu snadź! Wobroću rěč, na Józefka, dobudu sej Józefka.

„Józefko, pój ke mi, pój!"

„I dźi, dźi wšak ty hłupy!"

Nanowska plista. Ja čuju, zo so čefwjenjam. Hóle reji:

„Wšak je to dźensa knjeni konduktorowa maćerí prajiła, zo je tón doktor někak hłupy. Njewěrnа maći!"

„Mjelčiš!"

(Pokračowanje sćěhuje.)

na žiwjedźeń bě egyptowske knježerstwo serija pósłtkich šnamkow wudało, kotrež dyrbjachu jenoš dwaj dnjej płaćiś a kotrež tohodla wulki sajim mjes hromadźenymi šhudźichu. Hižo wjeczor do wudaća šnamkow bě so pyched pósłu wulka cźrjoda šnamkowych wikowarjow šešikła. Jako so pichichodne ranje šnamki pschedawaś počachu, dyžkuli kóždy prěni bycź a dokelž to móžno njeběšche, počachu so bicź a to tak, so so wjele wožobow šmašnje šrani. Wjecy wožobow je mjes tym na žiwoje rany wumrěło. Wo wudaću šnamkow počachu kupcy z nimi wikowaś, a płaćiśiny šyešknje postupowachu. Serija, kotraž na póšcźele jenoš pok egyptowskeho punta płaćeśe, poštupi bórzy hač na 19 puntow. — Je hjes dźiwa, so su wikowarjo tak wo tute šnamki bile, hdyž móže so z nimi telko pjenjes šabłušaś.

* **Móšt pyches ozean.** Pyched wójnu wudata kniha Bernharda Kellermanna, „Tunnel“ mjenowana, jenu wo projekcźe nowoho tunela šwódy morja wot Ameriki do Afriki hadaceho. Tutu knihu pschełožicźu skoro do wšěch rěcźow; pschi tom pak žedźi nichtó njemyšlešche, so so tuton projekt hdy pschewjedźe. Nikto pak so hižo wjazy lět dołho w Ameziy hłowózki najstrózbnišnišnych cźłowjekow na šwécźe, njemuzy amerikanšich inženěrow, se wschej rhutnosću s po šhacźu hišcźeše bóle fantastiśtej myšlicźu saběraju. Móšt ma so natwaricź pyches ozean, a kaž nowina „Baltimore Correspondent“ měni, je „w theoriji“ hižo hotowy. Najkrótšchi puć z tutón móšt by 1900 jendźelšćich milow, to je 2800 kilometrow, dołhi byk. Skoro wšyće naczśili su we tom pyšeśjednje, so dyrbi móšt šwjasowaćz Queenstown we Irśkej a St. Johns w Newfundlandśkej. Schtóž konštrukcźiju mosta nastupa, je najwjazy inženěrow sa to, so mě so z ječźasowy móšt natwaricź, dokelž móża pola tutych stołpy najšćeršcho rólno stacź. Sayka je praschenje, kak bychu so stołpy do morja šatwaricź mohle, najcźeze pschi zyłym projekcźe. Dobrźe betonowe kłozy bychu so dyrbjałe na dnjo morja špuśćeźeć. To pak je dla dobrźeje cźeże hłubokeje mórśeze wody po dotalnych techniśtich hrěchach njemóżno. Žadyn cźłowjek njemóże we hłubinje 10 000 stopow pod morjom wjazy dźeśaś, dokelž je cźišćeś mórśich wodow tak fyliny, so bychu tež panzerx ſ najtwjerdšcheho żelesa ko rosmjatke. Ale ju hižo na druhu myšlicźu pschišli. Chcźeja mjenujzy hobrśke pluwanśke pschiprawy natwaricź a tute tak krucze šałótśicź, so by móšt tež w najhłubšnišich wichorach šmérom wišał. M"ft žaunh cźjeźa we dwěmaj posthodomaj natwaricź, jedyn za żelesnizu, druhi za awtowy a wožobowy wobchad. Wo wudałkach, kiž by žedźi twarjenje tajkeho mosta žadałe, inženěrowje nicźo njenaspomnja; tola Amerika wschak ma pjenjes dosć. Sa 18 lět by so móšt natwaricź mohł. Jendźelśke a amerikanśke wójśko dyrbitej dźeło wukonjeć. — Njetrjebamy wožobiteje fantazije, dyžemy-li žedźi pschedstajicź hobrźi hospodarśći pschewrót, kotryž by nowy móšt sa zyły šwět wotnamjenił. Hischcźe je pschewjedźenje tuteho šwašliwoho projekta dakoło wot nas; ale pomyślimy-li žedźi, so pyched schtwórcźiśtokrótom hischcźe nichtó khutnje do wodźiwoje powětrowoje tódże wěricź njechasche, tak njebudźemy też tu rjec móc, so je tajki móšt zyle njemóżna wěc. Pschetoż starcy wuczeńc Sofoklesa hižo praji: „Nicźo na šwécźe njeje mózniśche, hacź cźłowjek.“

* **Dokelž běchu jemu morśium šakasali . . .** Egyptiśti lékar dr. Mazur Riffad Bei, amerikanśki šłaćan, kotryž wot njekótco cźasa žem w Neichenawje pola Wina še swojej mandželškej na wocźerstwjenju pschebywa, je wczera wjeczor nadobo wobtudnił. Wón wša wšyće swoje pjenjesy i lišowne, kotrež w jendźelśkich puntach na 88 miliionow krónow wucźinjachu, rostorha bankowki na make kusti a śmjeła je do nusnika. Potom hrabny kamjeń a šbi ſ nim šwoju mandželšku tak do hłowy, so so ſ krwju polata ź šemi šmješe. Jeho žłužobniźy so ſ mozu do hydlenja dobychu, łkoźi pschemyšleny lékar ſ wokonom won do hłubiny, hdźeź sa morweho leżo wošta. Jeho mandželśka pak ma nop tak šłrašchnje rosbłtu, so drje ľdom sašy wotthori. Wona je rodźena Barlinjanka a rěkaśeše ſe swojim holcźazym mjenom Lilli Tafseld. Riffod Bei pschińdże hižo w dźeśaćazych létach do němšśeje Narišchoafrišśeje kolonije, hdźeź je swoje wukhlanje dóšłak. W swojich posdźišchich létach bě so tutón Egypcźan jara na morśium šmužił. Stónchnje běchu jemu lékarjo tutón šłrašchny jěd šakasali. W Reichenawje dyrdźeśeše Riffod Bei jemu wotmuknucź šnytacź. Sdźerżliwjoscź wot nawucźeneho jedu pak mějeśe njelube šcźěhwił. Noshorjenoscź pola patienta łtajnje pschiběraśeše, doniž stónchnje bkud pola njeho njewudryi. —

* **Harakiri.** W Japanśkej žu hischcźe ludźo, kotíšj šamo še swojej krwju šwoju monarchistiśku šmyślenoscź dopokazaja pytaju. We druhich krajach wschak monarchiśta tak cźeśćeźelakomni njejźu. Tam žo spokoja, hdyž druhy swoje pjenjesy ja wšećkown wopruja. Sšamt radźeho pschihładuja a wolaju. W Japanśkej je potaśim wašchnje, so monarchiśtojo harakiri cźinja, hdyž jich khěźor wumrěźe. Męso tute waschnje žedźiewoprowanja, pschi kotrymž so brjuch ſ nožom rospróje, pschezy dóle wotemrěła. Tak njeje ſ Japanśkeje žemeje hacź dotal žadyn pad šnaty, so by něchtó ptaki pichileżnoścźi šmjerce pożledniżeho khěźora harakiri šłućźił. Sa to pak je w Budapeśće pschebywazy japanśki šłudent Matoi Ote, žyn bohateho japanśkeho pschekupza, tajki pospyt cźinił. Hdyž wo šmjerći Mikada šhoni, dźeśeše domoj a rěšny žedźi 15 zentimetrow dołhu ranu do brjucha. Tola Mikado njedošła swój wopor. Ranjeneho doniešechu do khorownje, hdźeź jo ſ nim šaży polěpšichu.

* **30 kilometrow dołhe roje šlopcźkow.** Njeśmérne roje šlopcźkow šacźemnichu na žwojim cźahu wulki dźeł Gujeratśkeje krajiny w Bombayśkim šarjadnišim wokrjesu w Jndišku. Slopcźki tworjachu cźorne mróćśele, kotreż běchu hacź do 8 kilometrow dołhe, 1 kilometer šchéroke a 12 stopow tolste. Domorśbni šłchaćechu me nozy po miliionach šlopcźki še šchtomow; potom je šniczichu a šahrjebachu. Najwjetšchi rój je 30 kilometrow dołhi a 30 metrow šchéroki byk. Jako so tute cźrjódy bližachu, počachu ſ kanonow do nich šłeleć, ale bjes wuśpěcha. Slopcźki leźachu šmérom dale a puśchcźichu žo potom na daloki płódny kraj, kotrnž šo ša krótki cźaš do puśćiny pschewobrocźi.

* **Kójdemu létadło.** Ford dźeła hischcźe pschezy na wudospołnjenju létadła, kotreż chze tak wuhotowaćz, so by tódny létacź mohł, podobnje kaž w Amerizy tola šamo ro wschitšy ſ awtom jěźdźa. Satsupjerjam amerikanšich nowin prajeśe Ford, so drje nětkle hischcźe w šwojich fabrikach létadła njetwari, dokelž hischcźe pospytuje, kak by najlépje mohł létadło natwaricź, kotrnž by tódny tak dexe a lohko wodźicź mohł, kaž awto. Létadło dyrbi tak tunje bycź, so by žedźi tódny je kupicź mohł. Ford prajeśe, so pichi pospytach drje pomału postupuje, so pak to njeđźiwajzy teho pschezy hischcźe špěchnišcho dźe, hacź pichi wumicźu awtowego programa. Pucź wot awta ſ létadle njeje tak dołhi a wobcźežny, kaž pischchod wot konjazeho wosa ſ awtej. — Hacź žo Fordej poradźi, podobnje kaž je awto sa „małych ludźi“ natwarił, teź létadło „a tódeho“ šhotowicź?! —

* **Konkurenza rjanoscźe mjes muzźikimi.** Towarstwo młodych holzow w Philadelphiji we Amerizy je wobšamkło, konkurenzu rjanoscźe mjes muzźikimi wotdźerżeć. Kóždy muzźił mjes 18 a 60 létami móże so na tom wobdźeśicź. Pschedbyhka towarstwa je šeźchowaze wošjewjenje wudała: „Se žonźikimi ho pschewjele harh ezini. Bjes dźiwa, so žedźi, schtó wě kak wjele na so bycź dadźa. Dokelž pak žedźi nětko muzźi wazimy dla jich wuspěchow na wšěch mórśnych polach, cźehodla njebychu teź ras dla jich cźłowych khmanoscźow pschipółnacźa dostacź mohli. Sšylne ramjenja, krute muśśle, wótre njeswocźa, woheń wocźow — haj woprawdźe, je na cźahu, so bo teź prawa muzźitich ras wobšedźbuja!“ Nětko móża so amerikanšcy rjani muzźoj šamo wjeśi, so by komitej žónšlich žudnikow wo jich rjanoscźi šudźicź mohł. Nadźijomnje kral rjanoscźe, kotryž žo w pschitommności wšěch žobuštawow mjenowaneho towarstwa nitodych holzow krónuje, žobom šwoju njeźenjenźoscźu kažu na tutych holcźich paźlach njewotšaji.

Hospodarśki rozhlad.

Wutorn, 18. wulkeho rózła 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,212	100 pólsk. markow	—
Jendźelski punt .	20,487	100 čěšksk. krónow	12,472
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16.76

Berlinska burza šapiša wczera nimomjeru žiwy wobrot. Kursy efektow bijachu šylnje horje. Teź kursy dołżnych listcźinow šo jara powyschowachu. Pruśe 10 prozentowe šelnśke šlotowe dołżne listcźiny šupichu na 113½ proz., 7-prozentowe na 101,90 proz. Wjeźnje krutu bě wójnśka pożcźonka.

Produktowe wiki nimale zyle mérne šamostachu. Zajmjch powěsćzow njepschedbjeźeśeše, kotreż možśe na płacźiśny šlutkowaćz. Wczera płacźeśe zentnaŕ

w Drježdźanach (šaldź. pjatk):

pschenizy 73 13—13,25 hr. (13,10—13,35 hr.),
pschenizy 69 12,30—12,55 hr. (12,40—12,65 hr.),
rožki 69 12,40—12,65 hr. (12,40—12,65 hr.),
rožki 66 11,85—12,10 hr. (11,85—12,10 hr.),
nałetnjeho jeczmjenja 11,50—13,25 hr. (11,50 hr. hacź 13,25 hr.),
nazymskeho jeczmjenja 10,25—11,50 hr. (10,25 hr. hacź 11,50 hr.),
wowoša 9,50—9,95 hr. (9,35—9,85 hr.),

w Berlinje:

pschenizy 13,20—13,40 hr., rožki pak hr. 12,05—12,30 hr., jeczmjenja nałetnjeho 10,85—12,25 hr., nazymskeho 9,70 hr. hacź 10,35 hr., wowoša 8,95—9,45 hr.,

w termińowym wikowanju:

ša měrz: pschenizy 14,32½ hr., rožki pak 13,02½—13,01¼ hrivnow,
ša mejn: pschenizy 14—13,97½ hr., rožki 12,97½ hrivnow,
ša juli: pschenizy 14 hr., rožki 12,45 hr.

Na pschedań.

Běchalaj, Steglich w Radowiży p. Hródka.
Běchalaj, 25-puntowśti, w Cźornom Khołmzu 59.
Szyling běhak w Brěšnje 7 pola Kamjenza.
Deškowanz wóz, 15-zentnaŕśki, Rychtaŕ we Bukojnje pola Wojerez.
Konjej łohjej abo na žylniśchcźo wuměnicź. Müller, twaŕske družstwo we Wojerezach.
Krowa podbožna ſ 2. cźeleźcom w Drježdźinje cźo. 31.
Srěbz, cźorny, kobla, 2¾ léta, w Klušcźicy 5.

Na pschedań

Cźuło, 58 jutrow, 3 konje, 12 horwjadow, 16 šwini, ſ wodowodom; młócźa, schrotuja, zentrifugu wjerczа a butru dźełaju elektrizy. Płacźilna 40 000 hr., pschi 10 000 naplacźenju.

Pschišłošcź pytaja:

Dźowcu, kotraž może dejicź. Wyschicha hajnkownja we Wojerezach, — K 1. šeźnuarej žylnu dźowcu, knježi dwór we Wokrownje.
Pachola, starschcźeho 20 lět, do pschekupśkeho a domjazeho dźěła, Hahnewald we Wojerezach.
Wurźobnika, pišaŕśkeho, Węgrich, prawišnik we Wojerezach.
Wurźobnizu jutrownu do kontora a kłamow, Böger, Schulśka haša 5 w Budyšchinje.
Holzu do domu, wuzśi mišchtr Burscha we Wóšporku, w Budyšchinje, Jägerowa haša 7 delka.
Wurźobnika klempaŕśkeho, Johna w Kamjenzu, Wojerowśka dróha 67.

Sšuduišzy na pschešadźowanje

hrjedu, 19. wulkeho rózła 1927:

w Hródku pyched Hiligez korczmu pop. w 2 hodź.: Sofa, schpihel, 4 zent. žołteje barby,
w Borschczi pola Mikowa dubowy bušej, (kupzy šeźdu šo dop. w 9 hodź. w Schołcźiz hoschcźenzu),
w Blunju pschiš. w 12 hodź. pot tuny jerjow, schcźeće, kłamaśte blido, kłamaśtej połzy ſ kaschcźikami, žonźazy cźašnik. Kupzy šeźdu šo w Šäuberlichez hoschcźenzu;

schtwórk, 20. wulkeho rózła:

w Wětom Khołmzu dop. w 11 hodź. w Jerwschez hoschcźenzu: schijaza maschina, šawarzeńśka pschiprawa, kłamaśka połza, wschelake meble, hamwinśkej iśelśje, wobleť, 40 turnaŕśkich stupnjow a łožane šandale,
we Łaju pschiš. w 12 hodź. w hoschcźenzu pschi torhoschcźu zentrifuga, wschelaki koleśaśti cźapr, žonźazej kolesi, muzaze kolo, wschelake meble,
we Schcźeńzu pop. w 2 hodź. w hoschcźenzu: zentrifuga, muzazej koli, žonźaze kolo, tarczata pika, hobanka a 3 šwinje,
w Deknim Wujeźdźe pop. w 5 hodź. we Wawerez hoschcźenzu: schijaza maschina, kuchinśti bušej,
w Budyšchinje na šudnišchtwje pop. w 10 hodź.: Seźdźenśti cźapšnik, khołejowy warjak, kłamaśtej blidze, 52 bleschow šekła, 10 biłkow bonbonow, 4 kławiry, 4 šteźaze schpihele, radioaparat, kłamaśka połza, 7 wyschcźakich połzow, mošcźak (mały tepich), kaltkowy šteźał, kurjeźśti ćerwiš, kurjeźśe blidko, konjola, vertiko, drastnej kamoraj, 3 khałaśte šofa, dwoje šofa, piśaŕśti šekretar, 4 piśaŕśke blida, 6 bifejow, 3 pory žonźazych stupnjow, 2 piśaŕśkej blidźe, měchaca maschina, motoŕśke kolo, nědźe 40 zent. muki, 5 kaschcźikow zigoŕija, 2½ cbm. dubowych deśkow, postawa, 6 wolnjanych khabatow, žiźaze nahajzy, filzowe tośśe, cźapśe stupnje a wobucźa, schórzuchi, tarczata pika, mujnśkej blidźe, žonźaśkej žudobi, dźěła wišnatych elektr. lampow, motor ¾ PS, 3 wolijerej šahtkade (Anlasser), prodźěrbak, wjerćuli, štanzowaza maschina, cźešto dźełaza maschina, ſ dźěłomaj, motor na wjerczatu pruš še šahtkadłom, 15 měchow rźaneje muki, gramofonaj ſ kamorom, 125 žonźazych kołowych šedłow, 3 žonźaze kóła, muźazej koli, kłamaśti kamor, dwójna hoblwinśka šelba, powešchak drastu;
dale še šwobodneje ruki: Piśaŕśki pult a motoŕśkeho kola šedło.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja rano w 11 hodź.: Wczerawšnje płacźiśny, tohodła wiśi ſ kaž wczera.

Dop. 3412 hodź.: Pschenza a rožka na žwojich dotalnych płacźiśnach wobštawaśi. Tendenze: wotcźakowaza.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe šymje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg płacźizna po złotej hriwnje.

	17. 1.	15. 1.		17. 1.	15. 1.
Pšenica	264-268	264-268	buny	20 21,00	20-21,00
rožka	241-246	241 246	woka	20-24,00	22 24,00
nal. jeczmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	14-15,00	14-15,00
naz. jeczmjeń	134-207	194 207	žołte łupiny	15-15,60	15-15,6
wowš	178-189	178-189	zeradella	28-31,00	23-23 80
kukurica	185-187	185-187	raps. womšk.	16,50	16,5
pšeńć. muka	35-37,50	35-37,50	lany womšk.	21-21,20	21-21,20
rźana muka	34-36,00	34-35,80	poob. melass.	—	—
pł. wotruby	14,00	14,00	bérnj. krukti	29-28,80	28-29,00
krane „	14,00	14,00	syno, 50 kg	2,75-8,25	2,75-8 35
raps	—	—	rźana alomа	1,70-2,00	1,70-2 05
lane šymje	—	—	pšeńćna „	1,05-1,40	1,00-1,3
bróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluški	21-22,50	21-22,00	jeća „	1,05-1,35	0,95-1,25

Drježdźanska burza.

Pšenica	260-265
rožka	248-253
nałetni jeczmjeń	230-265
nazymsk. jeczmjeń	205-230
wows	190-199
čerwjeny dźeśel	255-265
raps	310-315
kukurica (Mais)	190-195
suche truhanćki	12-12,50
běrnjace kruški	30,50-31,00
pšeńć. wotruby	12,30-13 20
rźane wotruby	13,70-15,20
pšeńćna muka	47,00-49,00
rźana muka	38,50-40,50
woka	30,00-33,00
pjeluški	29,00-30,00
bróch	33,00-40,00
cokrowe truh.	17,50-19,00

Płacźizny rěźneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.
17. januara.

143 woł., 255 byk., 342 kruw. a 65 jałoje., 570 ćelat., 832 wowcow, 2010 swini.

Płacźizny za

woły: 1. 56—60, 2. 49—53, 3. 43—48, 4. 35—40, 5. 30—34;
byki: 1. 57—60, 2. 53—56, 3. 47—50;
kruwy: 1. 53—56, 2. 43—47, 3. 32—36;
jałojcy: 1. 57—60, 2. 44—52;
ćelata: 1. 78—82, 2. 72—76, 3. 64—68;
wowcy: 2. 50—54, 3. 42—48, 4. 33—40;
swinje: (přez 300 pt.) 76—78, 2. (200—300) 74—76, 3. (200—240) 71—72, 4. (160—200) 68—70;
raney: 64—68.

Smě"kl.

** **Wubjera,ale schto?** A.: „Boschći wostanje drje cźaš žiwjenja njeźenjenźa?“ B.: „Wón pschejara wubjera, wośmje halle ſ tyšazow jenu.“ — A.: „Ale tyšazy wot jeneje by wšał?“

** **Po komertux.** Nózny: „Njebydli šnadź pola waš šludenta?“ — Pschenajećka: „Haj, dwaj tu bydlitaj.“ Nózny: „Mam deleka jich polny wošyk. Wupytajcźe žedźi praweju!“

** „Hospodaŕśej niżšmješch niczo šputschcźiež, tuž teź niż pósłej“, myšleśeše žedźi mišchtr Schtiećka, napišawschi měschcźanškemu šunkelnikej dopišmju: „Pólcźeśeće mi šnytdom meter šomota!“ Mjes tym pak telko hischcźe namakawschi pschipišmu: „Njeśćeśeću! pschetož mam jeho hischcźe.“ a — wotwólała dawišnizu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec kniholičićerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 15 | **Budyšin — Srjedu, 19. januara 1927 — Bautzen** | **Lětn'k 86**

Wobćežnosće při wutworjenju němskeho knježerstwa.

Němski kanzleŕ Marx je so wjednikow **němskeje ludoweje strony** woprašał, hač by so jich strona při **knježerstwje žrjedźnych stronow** a **při sebjenjenjom na lěwizu** wobdźělika. Dr. Scholz je wotmołwił, so pšećiwo knježerstwu žrjedźiny, kotrež so je sozialdemokratami podpjeruje, ničo nima napšećiwo rěčeć. Wón pak němskemu kanzlerej Marxej dale praji, so by jeho **praxija knježerstwa** a **podpjeranjom němskonazionalnych radšo widźała.**

Hdyž pak dyrbi so němska ludowa strona při knježerstwje žrjedźiny wobdźělić, kotraž so na sozialdemokratow sepjera, dyrbi žebi wona žadać, so so jej sa to rukuje, so so tajke statej pšećiwne sadźerženje sozialdemokratow, kaž njedawno z pšičinu debattow wo němskostatnej woboze, njewospjetuje. Sozialdemokratiska schćežuwanja pšećiwo němskej woborje dyrbi so na kóždy pad sastajić, žadanje sa tak mjenowanym woipolitiźerowanjom němskostatneje woborje dyrbi so spušćeć.

Program zakskeho knježerstwa.

W saksim žejmje je ministeriši pšehladowa **Heldt** postitiski program noweho knježerstwa pšehladowaŕ. Ssejm smjeje so wobsebje **je srjadowanjom statnych finanzow** sabĕrać. Statne wudawki budźa so dyrbjeć po wočakowanych dokhodach složować a so sasa pšedawšemu stawej pšibližić, so dokhody wudawkam wašu dźerża. W smyśle porjadneho finanzneho hospodarstwa budźe tohodla nusne, **so njesaweršeny dołh sakskeho kwobodneho stata dale njepšibĕra, a so so do dołhočasnje pożyczonki pšehetwori.**

Ministerski pšehladowa Heldt nadźiju wupraji, so **so poradźi, hospodarsku nusu našeho luda, a pšehe wšem najthudšich mjes nimi, w sozialnym duchu tak daloko połoźić, kaž je to pšichi nětcźišćim połoženju cłowjeźich mozow** a **zyła możno.**

Po tym je dotalne knježerstwo cźinilo. Swonka cłowjeźeje samoźiwośće je leźało, nusu našeho luda, kotraž je z pšećiwratej wójnu nastała, pšewinyło. Hišće dźensa daloke wrschty našeho luda pod wulkej nusu cźerpja, a bjesdźěłokosć na Sakšu bóle cźišćeji, dyžli na druhe kraje Němskeje. Knježerstwo so nadźija, so so wobłehe z nowym finanznym wurunanjom cźeła a dźěłonjeměrjerjow tak rosdźěla, so so po możnosći nusa zmjejšchi. **Najwažnišne pak je, so so dźěło wobstara, potajkim so so dźěłowe wiki wožiwja, a to se strony stata, kaž je špěchowanjom privatneho a zjawneho twarskeho dźěła.** Tohodla mĕło so powitaćj, so by so se statnymi twarami, w hospodarskim planje pšehwidźenymi, bórzy sapoczało.

Też wobydlenske praschenje njeje hišćeze rosrišane. Knježerstwo rosprawu wo wobydlenskej nusy w Sakšej poda. Też so pšichistawk k twarskemu sakonjej, kotryż so w poślednim žejmje njeje dowuradźił, z nowa žejmej pšehepołoži.

Rospuśćenje zjadnoćonjow (majoratow), kotrež je w druhich krajach hižo pšehwjedźene, knježerstwo na podstawje Weimarskej wustawy žejmeź z nowa pšehepołoži.

Němske namjetu wojerski komitej w Versailleskeju cyle njespokojetu.

Versailleski wojerski komitej je póndźelu popołdnju poźedźenje mĕł, wo kotrymž je so zhłedowaza zdźeleńka wudała:

Komitej je wo namjetach jednak, kotrež su němzy wotpósłanzy 14. januara pšehepodali. Komitej je wobsamknył, z generalom Pawelsom a legazijskim radźićelom Forsterom dale jednaś. Němske namjety njejsu komitej dospołnje spokojile, kotryż budźe žadaś, so bychu so namjety pšemĕnite. Wobkhad mjes komitejom a němskimaj sastupjerjomaj budźe general Baratier pozhrjebkowaś. Němskaj sastupjerjej njejstaj so póndźelu žiwischaloj. Komitejowe zrobustawy wožebite rosrĕčenja i nimaj dale powjedu. Wona so w tuthwilu na prawny **podkoŕ Versailleskeho** srĕčenja a mjenje na jenotliwe dypki na wobtwjerdźenjske twary němskich rańschich twjer" dźisnow poćahuja.

General Pawels wo nowe instrukzije prošy.

W poźedźenju Versailleskeho wojerskeho komiteja ma so hišćeze zdźelić, so staj po stónćenju poźedźenja general Baratier a generalom Pawelsom, a sekretar konferency pósłanzow, Massigli, z legazijskim radźićelom Forsterom rosrĕčenje mĕłoj. Wobaj staj němskimaj sastupjerjomaj pšičiźiny zdźelilo, kotrež su komitej pośmuśe, žebi žadaś, so bychu so namjety pšemĕnite. **Němskaj sastupjerjej staj swólniwaj byłoj, němske knježerstwo wo nowe instrukzije prošyć.** Nadźijeja so, so budźe so sa nĕkotre dny dale jednaś móz.

Dalše hibanje kommunistow w Pólskej.

Po poruczności statneho rĕčnika we Wilnje su žejmskeho sapósłanza rataiskeje strony Holowacza sajeli, dokelž na njeho tukaju, so je wobhonjerstwu słužbu sa bolschewiśku Ruśku cźinił. Wo tymle sajeću je so hišćeze saźdźenu nóz justiznemu ministerstwu rosprawa podała. Pódła schtyrjoch sapósłanzow, wo kotrychž sajeću je so hižo powědźiło, su we Wilnje 11 znatych kommunistiskich wjednikow sajeli. W Nowogrodzkim wokrjesu 56 wołosbow, w Grodenskim 34 wołosbow, w Białostockim wokrjesu 22 wołosbow sajeli. W Swiśu je sajećom 4 běłoruskich žejmskich sapósłanzow staj Witenśi a Białostoćki wójwoda po knježerstwowej pschikasni woježwjenje wobzdźerstwu wudałoj.

S Warschawy so powĕ, so su w **Sziedlcu** nĕkotrych wojakow 22. pěscheho regimenta a jeneho hejtmana toho samcho regimenta sajeli. Sajatych winuja, so su mjes wojakami kommunistiśu agitaziju roswiwali.

Běłoruseth sapósłanza Miotlu su pschi mjesy, hdyž chazyśe po żelezniźy do Ruskeje wotjĕć, sajeli. Też wón běłoruskej „Hromadźe" pschiśikuscha. Wicho hromadźe je so we Wilenskim wokrjesu nĕhdże 300 wołosbow sajało, kotrež „Hromadźe" pschiśikuscha. S tym je so organizazija běłoruskich kommunistow zyle rosbiła.

Kaž „Nasch Pschehlad" powĕ, so žejmej bliśsche dny žadanje pschepoda, so bychu so sajeći sapósłanzy žudej pschepodali. Ssejm najskerje wo tym w bliźšim poźedźenju 25. januara rosźudźi. Wot jeho rosćudźenja budźe wotwisowaćj, hač sajeći sapósłanzy w pschepytowanjej jatbje wostanu abo hač so na swobodu puschcźa.

We Wilnje su wschě **zobustawy zentralneho komiteja sajeli, kotryż jako nakhwilne běłoruske knježerstwo dźełasche** a so pschihotowasche, knježerstwowu móz w rańschej Pólskej pschewjeś. Wobkhad bandy we Wilnje je policija we pschewodze sastupjerja finanzneho ministerstwa **500 000 złotych na kontu běłoruskeje „Hromady" sebrała.** Banka je so sawrjeła. W Mołodoczkowskim wokrjesu su dospołnje pschiprawjene **pósłowe sarjadnistwo běłoruskeje** „Hromady" wuźlĕdźili, kotreż skradu pósłowy wobkhod mjes bolschewiśkim knježerstwom a zobustawami organizazije w rańschej Pólskej wobstarowasche.

Snižene diskonta w Awstriskej.

Awstriska narodna banka je diskont wot 18. januara wot 7 na 6½ prozenta snižiła. Lombardska daniowa měra je so wo pół prozenta smjejšchiła.

Naboženska zekta wobhonjerjow w Čechach.

Saźdźeny tydźeń su w Turnowje schtyrjoch Němzow z Němskeje sajeli, kiž so jako pschisłuschnizy nowoze internazionalneje jednoty biblistich tschesczijanow wudawachu. Pschi pschehladanju jich wězow su wjele zemjepisnych chartow a sapiśy namakali, kotrež tukanje zbudźuja, so so wobhonjerjow jedna. Na padołtku sawjedźeneho pschepytowanja žandarmojo w Litomyschlu wěsteho Brauchla sajachu, jako wjednika sektarjow, kotryž jim w namakanym dopiśu wosławi, so ma wěsty Gleissner pjenjeźy a muniziju na starosći. We Wyšokim Mytu su wěsteho Otu Richarda Keila, maschinistkeho samkarja z Lipska, a Maxa Ewalda Arnolda, samkarja z Deubena sajeli. W sebranych zemjepisnych chartach su wschě městnoscze wojnamjenjene, hdźeź su wojerske wobsadźi, kaž też industrialne rjadowischcza w poknožnych a krótkowjeczornych Czechach.

Wójna w Chinje.

Njespokojaze rosprawy w jendźelskim ministerstwje.

Jendźelski ministrojo su so póndźelu popołdnju ześchli, so bychu rosprawu swonkowneho ministra Chamberlaina wo połoženju w Chinje słyschali. K pschihotowanju sa tole rosrĕčenje bě ministerski pschedźedyda Baldwin dopołdnja rosrĕčenje se Chamberlainom mĕł. S dobom je so wójnski minister se stabowym schefom wo strategiskim połoženju w Chinje rosrĕčał.

Krótko psched sedźenjom ministerskeje rady, w kotrejž dyrbjeśe so wo połoženju w Chinje wuradźeć, dalsha rosprawa jendźelskeho diplomatiskeho sastupjerja w Hankawje, O'Malleya, dóńdże, kotraž, kaž je słyschećz, trošchu stejiścźo Kantonskeho knježerstwa wobsmĕtli. Tule rosprawu Chamberlain ministerskej radźe pschedpokoji.

Kaž „Evening News" zhonja, Malleyowa rosprawa njeje optimistiska. So ma knježerstwo połoženje we Chinje sa tuhtne, je z toho widźeć, so su wójnskeho ministra z dowolenjom pschi Rivierje domoj jawolali.

Politiski rosprawnik „Evening Standarda" praji, so O'Meyllowa rosprawa pschipowědźi, so so połoženje w Chinje dramatizuje roswije. — Reuterez pósłećerńja mĕni, so, hačrunje je połoženje w Chinje tuhtne, njeje so wono kónz sazdźeneho tydźenja sdźerschiło.

*

Wo poźedźenju ministerskeje rady, kotraž je so póndźelu z połoženjom w Chinje sabĕrała, njeje so nicźo wěsteho wobsamtko. Ministrojo su jenicźay wobsamknyli, so ma so dotalna politika, kotraž so prowuje, jendźelske sajimy schtitaćz, dale wjesć. Nicźo pak so njeźmě cźinicź, cźimž mohło so połoženje sdźerschiźeć.

Prĕnja jendźelska eskadra tschižakow do Chiny.

Po poślednich powěsćach jendźelskich wyschnoscźow w Chinje je połoženje wukrajanow w Chinje dźeń a hubjeńsche. Tejele pschicźiny dla je so prĕnjej jendźelskej eskadrje tschižakow porucziło, do Chiny wotjeć. **We Shanghaiu je njedźelu chinesta bobrija saraczenja japanskich žydlischczow potorhała.** Boja so, so budźa so podobne nadpady na jendźelske žydlischcza tam cźinicź.

Belgiska swoje žydleschcza w Tientsinje spuschcźi.

S belgiskeho knježerstwa so potwjerdźa, so je so 17. januara w Pekingu po žadanju chinskeho knježerstwa počzało wo belgisko-chinesktim srĕčenju jednaćz. **Jeli so by jednanje bjes wulpeha wostało, by so Belgiska z nowa na Haagski rosrišaju žud wobroczyła.** S belgiskeej strony so Kantonskemu knježerstwu wschědnje powěsće wo jednanju dawa. Belgiska je swóiniwa, swoje žydlischczo w Tientsinje Chinje wróćźeć. Chinesti minister swonkownych nalećnosćow, Wellington Koo, so jemu z wutrobnymi słowami podźakowawschi sdźeli, so so wubjerk poćtaji, kotryż ma wróćenje belgiskeho žydlischcza srjadowaćz.

Też Cźangkaišin pschećiwo Jendźelcźanam.

Niž jenoż Kantonjay, też jich pschećiwniźy žebi nĕtkole žadaju, so bychu so wukrajanam w Chinje jich wosebite prawa wsake. Cźangkaišinowy žyn, kotryż na cźele wójska swojeho nana stejі, je rjekł, so by Kantonskim na pomoż schoł, hdy bychu Jendźelcźenjo spytali, Hankaw z wojerskej mozu wobsadźiźeć. Se snutskowneje Chiny pschikhadźeja powěsće wo njemerach pschećiwo wukrajanam. S zyłeje Chiny su mišionarow wuhnali a mišionstwa sniźili.

Strašchne połoženje w Shanghaiu.

„Chicago Tribune" je Shanghaia powě: Sastupjerstwo wobydlerstwa Shanghaiskich wukrajanskich žydlischczow je póndźelu wulkomozy prošyło, so bychu hnydom 4000 muži z wójnskich ćołdow, a to 2000 jendźelskich, 1000 japanskich a 1000 amerikanskich, k wušadźenju na kraj pschihotowałe. Strach je, so so podawši, kajšeź hu wospjetuja. Jeli so bychu Chinesojo z mozu brónjow Shanghai nadběchowali, by k sastitanju wukrajanskich žydlischczow 25 000 muži z połnym wójnstym wuhotowanjom trĕbnych było.

Po dalschich powěsćach je so Shanghaia je so hižo 4000 namórnistich wojakow, kotśiž dyrbja wukrajanske žydlischcza schtitaćz, z ćołdow na kraj wušadźiło

Rozbuchnjenje dombу w Newyorku.

Blisko italiskeho konsulata w Newyorku je pondźelu bomba rosbuchła. Policija praji, so tónle podawk nima politiskeje wažnosće.

Twarjenje, w kotrymž je italli generalny konsulat samešczeny, je so wobšchkodźiło. Bombu je po słuczu privatna wobzoba złotowita, kotraž bě ſ metallowymi kuſkami napelnjena a ſ cžaſnikowej zyłky wuhotowana. Też wokolne twarjenja su so ſ muwjerhnymi metallowymi kuſkami wobšchkodźiłe. Wjele worlow je so rosbiło. Krótko po rosbuchnjenju je policija muża ſajała, kotryž so Mayer Schunjatz mjenuje. Na njeho tukaju, so je wo attentacže wědźał. Policija měni, so bomba njeje italskemu generalnemu konsulatej, ale pišarni kóžkaſkeje dźełarnje płaczіła, kotraž je w tym ſamžnym domje ſamešczena.

Peru Kellogowe namjety wotpokasuje.

Stataj Peru a Chile w połodnischej Amerizy so wo wobſedźenſtwo Tacua-Aricaſkeho kraja wadźitaj a ſtaj knježeſtwo Siednoczenych ſtatow proſyłoj, so by ſwadu rosrunało. Washingtonſke knježeſtwo je po najlepſchej wědomoſći rosſudźiło, tola Peru njeje ſ tym ſpokojom. Jeho pósłanz we Washingtonje je ſtatnemu ſekretarej Kellogej dźełił, ſo jeho namjety wotpokasuje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 19. januara.

† 1907 Jan Radyserb Wjela w Budyšinje, jedyn ze našich najpilnischich spisowaćelow a narodowcow.

Je zyma knjejska pyšerka,
Na halžki zybolk powěsa,
Wšě płowe hona pojasni
Ze slěbornymi płachtami.
A wustojna je molerka,
Na wokna pisa łopjena,
A barbi liča z różemi,
Haj, zmódri je na fijalki.

Jan Radyserb.

*

Ptači kwas w Budyšinje.

Łużiſki ſerbſke towarſtwo „Nadźija“, kaž ſmy hižom pišali, njedźelu za tydź., 30. januara 1927, w Katolſkej towarſchowni a pſcheproſchuje ſ naležſchikom we dźenſtnischim cžiſle wſchěch lubych Šerbow a wſchě lube Šerbowki ſ bliſka a daloko na ſwój ſwjedźeń. Kaž mózemy dale w nawěſchču cžitać, budźa policejenja Lisa ſamo wulkotne a rjane. Sšmužny naſchim cžitarjam pſcheradźeć, ſo je ſo we wčerawſchej mjenjacžej ſhromadźiſnje „Nadźije“ ſwjedźeńſki porjad wobſtankujł, ſo njeſe rjanoſcjow, ſpiwjenja a rozmjenjenja do ſwjedźeńſkeho wjecžora pſchinjeſe. To mózemy prajeć, kaž ſo nichtó popyta njebuźe. Wšěch wopytowarjow budźa płaczki zamo ſ kražnym, mjenſchim abo wjeſelſkim darom, ſwjeſelić. Konkuž ſwoju liwa . . . Tak dźiwe njebjelu na tydźeń na „Płaczi kwaſ“, wichtiżn wy ſtari ſnaći, kaj hižo ſdawna na njón thodźiſce a też wy, kiž ſtóń hiſchcze njewopytaſchče, ſmuſeje ſo a dźiwe tam też; mózece ſo tam ſawjeſlić po bjerźiſku a ſo doma cžuć mjes Šerbami.

*

Dobry popad kriminalneje policije.

Wona ſaja pabucha, kiž je ſo do gmejniſch hamtow wobrał.

Saudźenu zydotu ſo Budyſchkemu kriminalnemu wotdźelenju dobry popad poradi. Wono ſaja 30 létneho wikowarja Jana Rămſcha ſ Barta, kiž dźela nima a w Budyſchinje jako podwuſnik (Unternieter) bydleſche. Kriminalnej policiji, ſ kotrejž bě ſo Rămſch hižom raz ſeſnał, bu napadnje, ſo wón, hacžrunjež žaneje porjadneje ſaſtužby njeměſeſche, wjele pjenjes wudawaſche a druhdy nětkotre dny pospochi domoj njepſchińdźe. Jako ſo po 5 dujowym wuwoſtaću ſwobodu do ſwojeho bydlenja wróći, njemóžeſche dopokaſaneć, hdyž je pſchebywał. Pſchi pſchepytanju jeho hamebo a jeho bydlenja namaka pak policija mnoho wózow, kiž mózachu jenož ſ wulkuſchtwow ſ blížſcheje a dalſcheje wokoliny pokhadźeć. Wo tym, kak je k wózam pſchiſchoł, Rămſch wózy wudawaſche, kiž běchu najbórze ſwobi pſcheczíwne. — Na cžoż ſwoprědka jenož tukaču, je ſo pozdźiſcho dwaj dnjej wobtrunczіło, njemuſeju ſo bě policija w Rămſchu dothopytaneho nutſkamarja do gmejniſkich hamtow, kiž bě ſ wulkej chrobloſću w zylym naraniſchim dźele Sakſkeje dźełał, popadnyła. Dotal mózeſche jenu dopokaſaneć, ſo je ſo bohuſ do gmejniſkich hamtow we Jelenjowje pola Kamjenza, w Ledźworjezach pola Porchowa, w Brěſly pola Hodźija, w Kosarjach pola Klóſchtra, we Walowach pola Budija a w Steinbachu pola Wulkeho Hajna. Sso wě, ſo ſ tuthym wuſaſnjenſkim dźeła hiſchcze dowuezeſane njejſu. Se ſwojeho poſlednjeho cuhlejeho puczowanja je Rămſch ſa nekotre tydźenje hriwnow akziſow a wójniſke pożčonki ſobupſchinjeſł, kiž mózeſche jemu policija hiſchcze w prawnym cžaſu wotebrać. Wobſedźerja hódnoſtnych papjerow je kriminalna policija hižom ſwoječiła.

*

— **We wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 730, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. Wuhladny na njeſtajne wjedro. — Nižiny cžahnu ſo pſches zyłku Źjednjenu a wjeczornu Europu. Wyſchiny leža dale nad rauſkej Europu. Nowa cžełnje ſo wot kupy Island ke połnocy. To mohło hewak na hymu pokaſowacź. Schkleńca je ſo w nječžo malo na rjane hnuła. — Jutrje ſchtwórtk ſchkhadźa ſłónczko 8,02 hodź. a hjowa ſo 4,21 hodź. měſačk ſchkhadźa wjeczor 7,07 hodź. a hjowa ſo dop. 9,31 hodź.

— **Słoty powołanſti jubilej** ſmjedźeſche pondźelu tudomny ſchewſti mijſchtr, knjes Korla Dittrich na Mołkowej dróſy ſiwjeczіſ. Jubilar je hiſchcze cželnje ſtrowy a duchownje cžerſtwy. Wón je pola ſwojich kollegow a pola ſwojich wotebrarjow wobluźbena wożeba. Njech pſchejźiwi hiſchcze mnoho ſtrowych lět!

— **Wuczohnikow a wuczohnizy ſa wſchitke powołanja** wobſtara darmo podpiſana ſaradźernja wo powołanjach. Wobſtaranje ſtanje ſo jenož po dokładnym pruhowanju ſamohwjenych, hacž ſo ſa powołanje hodźa. Hacž pſchepokaſanych ſamohwjenych pſchiſtaja, móža wuczbni knježa zyle po ſwojim mjenjenju rosſudźіć. Prežnyny wo hiydomne wojſerjenje, ſchtóž wuczobnych trjeba, dokelž mamy doſcž pſchihódnych ſamohwjenych ſ ruzy. Saradźenje powołanja a poſrědnistwo wuczobniſkich měſtnow w Budyſchinje na Hrodowſkej haży 10 (w Sſejmowni). Telefon 2861.

— **Wokrjeżny wobſtaranſki hamt ſa Budyſchſke wſy** wójniſkim wobſchkodźenym, kotříž k jutram 1927 dźěcžo do ſchule pójdźelu abo kotrychž dźěcžo ſchulu wukhodźi, pſchipomoczy dawa. Tele pſchipomoczy dóſtanu tež wójniſke ſyroty a na dźěcžach bohate ſwójby, hdyž ſu wjacy hacž 4 dźěcži, kiž njeſu hiſchcze 16 lět ſtare. Sswóſby, kotrež tole wojſerjenje naſtupa, abo wocžehnjerja njech ſo hacž do 20. januara na gmejniſkim hamcže ſamoſwjedźa. Samokwjenja, kiž ſo poſdźiſcho ſtanu, ſo wjacy njewobkedźbuja.

— **Kanzelſki wokrjeżny wobſtaranſki ſwjeſt**, wotdźelenje ſa wobſtaranje wojerarjow, wotmeje pjatk, 21. januara 1927, dop. wot 9 hacž do 12 hodź. w Bělkej hoſcenzu we Budworju rěčny dźeń. Wobſtarancy maja ſo ſaſtaraníše a wobſtaranſke naležnoſcže, też namjety a też próſtwy ſo pſchijimuja. Potrěbni dóſtawarjo pſchipomoczy ſa veteranow ſ prjedawſchich wójnow móža ſo też ſamołwiež.

— **792 143 wójniſkich ſaſtaraczelow.** Němſki dźełowy minister je němſkemu ſejmej pſchchład wo liczenju wójniſkich wobſchkodźenych, wójnſkich ſawoſtajenych a podpjerujomnych ſ oktobra 1926 pſchipoſłał. Po tutym liczenju we oktobru 1926 ma Němſka hromadźe 792 143 wójniſkich wobſchkodźenych a ſawoſtajenych podpjeracy. W oktobrje 1924 bě jich 771 383 fakarinjowanych w Němſkej. So je liczba w poſlednimaj ſtkomaj ſroſtka, ſwiſuje ſ tym, ſo je ſo mjele, kotříž wrjedy ventu njetrjebachu, nětle w cžaſu wulkeje hoſpodarſkeje nuſy hiſchcze wo nju prózowało. 1. okt. 1926 njebě 62 678 padow hiſchcze rosſudźenych. Liczba ſnjerty nych padow je letnje wot 14 000 na 9 400 woteběrała.

— **Fordowy film w Budyſchinje.** Wo problemje amerikanſkeho awtowoho kralа „Forda“ a jeho dźełowej methodźe ſu měnjenja ſłyſeli dźełene. Mało ludźi ſ naſ jenož je ſkładnoſcž mělo, w Amerizy je ſamužnymaj wocžonaj Fordowe methody ſeſnacz. Tehodła je film, kotryž ſo njedawno dopodnja w zentralnym dźiwadle w Budyſchinje pſchedſtajeſche, ſa mnohich jara ſajimawy a powuczacy był, hacžrunjež je wjeſo ſ wotpohladom ſhotowjeny, ſa Forda propagandu cžiniſ. Hdyž ſ filma ſhonimy, ſo w Fordowych fabrikach, ſ kotrychž jenož 4 jenotliwe awtowe dźele dźěłaju a na 50 po ſyzem ſpócze rosſchěrjenych ſo jako najnowocžaſniſche dźěłakuje wobſtladacy maju, na kóždym dźěłowym dnju na 10 000 awtow ſo natwari, tak mózemy ſrofumiec, ſo móże ſo to jenož ſ nadpołnoſnischimi ſrědkami dospěcz. Film też pokaſa, kak ſo w Amerizy pojpyta, zyle dźelo mechaniſowacz, cžłowjeka ſ maſchinu narunacz. Dźěłacjeſ ſam je jenož kuſ maſchiny. Ford dhe tutemu njedoſtatkej ſ wyſokimi uſdami (trojzy tak wyſokimi hacž w Němſkej) a ſe ſkrótſchenjom dźěłoweho cžaſa napſchecžo dźěłacy. Po kóždej dźěłowej hodźinje je dźěłacej mjenſchinowy pſchestawk, to kotrejž móża dźěłacjerjo wodychnjecz. Sobotu je ſwjaty dźeń a „Weekend“ (konz tydźenja) traje wot ſobóty pſchipołdnja hacž do pondźele pſchipołdnja. Njedźiwajcy toho dźěłacjerjo cžaſto pola Forda menjeju.

— **Kradnyli ſu** tu w nozy k 11. 1. 27 z jeneje lejowniſcze na Sſukelniſkej haży dr. Seibtowy radiowy wótſierčkaſ bjes lika, cžiſło bě najſterje 560 133, typ TL, dubowy mokowany, wajeſche 1,150 kg., bě 24½ cm. dołhi a 19,5 cm. wyſoki. — W cžaſu wot 13. hacž do 17. 1. 27 tradnychu ſ jeneje ſchrebarſkeje ſahrody pſchi Mužakowſkej dróſy parniſchcžowej wokni; w cžaſu wot 15. hacž 17. 1. 27 z twarſcze budy pſchi Pólnym hrodźiku ſ nutſkamanjom: mopaſnu karbidowu lampu, buſchtwiju karbida, nahrjebjetnik, notnu wodowahu, ſchéry wojerſki pjeſt, módru ſamkaſtu bluſu, rjenjeń wokolo zywota, pijchczaſku, worzkowu měru, 20 cm. dołhu, cžerwjenu ſchnuru, 50 metrow dołhu, 4 zkowne měry, ſchklenzu ſ měrjenjom ſ wodu, por brunych trikotowych rukajzow, toſchu ſe ſchérebo drella. Karbidowa lampa mjeſcze napiſmo „W. Heiſe, Dresden-A. 9.“ — Dale ſu kradnyli we wokolinje w nozy k 14. 1. 27 ſ nutſkamanjom tortowy ſbéhak, ſtékowne jedźne Lźiny, kwiarowe widliczki, jena je ſ mjenom „Kurt“ a jena ſ „Liſelotte“ wopſnamjenjene, 3 wutke damaſtowe rubły, wuſchite „A. S.“, pucžowaniſti paſ na mjeno Juliane Schmidt rodź. Jicka a jedyn na mjeno Theodor Schmidt w Nitzkej. — Wo wězowne ſdźelenja proſyj kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje.

S Bulkez. Wječera wutorn wuſtawi naſich ſchulſkich wubjerk ſa nowuju ſtajnuju wucžerjowu knjeſa Jſelta ſ Kamorowa pola Klukſche a knjeſa Sobu ſ Hrodźiſchcza. Nad tym ſo zyła ſchulſka wopjada wjeſeli a wita hižom dźeńſa lubeju knjeſowu wucžerjowu ſ dowéru do lubych Bukez, ſo budźetaj tu k naſchej ſpokojnoſći w knjeſowej twinzy dźełacz.

*

Wotthorhanska protyka

ſłuſcha do kóždeho doma, hdyž ſ pomjatkom trochu kla za. — Schtóž ſebi njemóże ſpomjatkowacz, kotry dźeń mězaza je, a dyrbi to wědźecz — ſa toho je derje, hdyž na ſcženje protyka wižy, kiž jemu to praji. Kajki maſch potajtim pomjatk, wujo, cžeta?

Nanoja a synoja.

Roman Jwana S. Turgenjewa.

14] (Pokračowanje.)

Jónu rano pſchińdźe Arina k njemu do kabineta a po ſtarem waſchnju ſo hluboko pokłonjiwſchi, proſcheſche jeho, hacž wón njemóże jeje dźowaju pomhacz, kotrejž bě zehlíwa ſchfricka do wócžka ſtoczіła. Nikolaj Petrowicz, jako wſchitcy kublerjo wonka na wjeſ, ſaběraſche ſo ſ leczenjom, a bě ſebi ſamo homöopatiſku lekarnju ſarjadował. Wón da hnydom ſluchała a nětko chyſiche ſaſo wotekcz. „Wołoſch tola hnadnemu ſnjeſej pſchińcz, ſo jara wuſtroża, ale dźeſche tola ſa wacjerju. Nikolaj Petrowicz wjedźeſche ju k woknej a wſa ju ſ wobkmaj rukomaj ſa hłowu. Odtaj bě ſebi ſacžerwjenene a ſahorjene jeje wócžko derje wobhladał, pſchedwźija jej, ſo ma ſej wócžka mocžicz a pſchiprawi jej ſam wodu. Potom wutorje cžiwak wot ſwojeho rubiſchcza a pokaſa jej, kak ma ſej pſchimocžecz. Jenička běſche jeho radu poſluchała a nětko chyſiche ſaſo wotekcz. Wołoſch tola hnadnemu ſnjeſej ruku, hłupacžo!“ rjekny jej Arina. Nikolaj Petrowicz njepoda jej ſwoju ruku, ale wokoſchiwſchi ju, hdyž bě ju nahiliła, na cžoło, bě ſam zyle ſamuczeny. Jenicžzyne wócžko bórzy ſo wuſtrowi, ale jaczіſchcz, kiž bě na Nikolaja Petrowicža cžiniła, ſo tok bórzy njeminy. Wón ežuješche pſchezo hiſchcze cženke, mjehke włoſy mjes perſtami, mjenješe, ſo widźi to błěde cžiſte wobliczo a na pół wotewrjenej hubje, mjes kotrymaj ſo ſuby kaž parlicži na ſłónczku błyſchczachu. Wón poczа ſ wjetſchej ſkładnoſcžu na nju w ſzrětki hladacz, pódpytowaſche ſ njej po wěcžerzi. Swoprědka wona ſo bojaſliwje jeho idolowaſche a jomu ſ wczerta, hdyž ſetka ſo ſ nim na kuſkej ſcžežaży, kiž bě wot pſchihódnerjow tam wotrjeżeny połow wuteptana, ſajkeżi do wyſokeje huſteje rožži, pſcheroſcženeje ſ kſtrijanzami a makojczkami, jenož ſo by jemu na wożi njepſchiſchła. Wón pak ſawohlada jeje hłowu mjes kłoſami, ſ kotrychž wona wuſtupi, kaž młoda dźiwina, a ſawoła pſchelżnje na nju:

„Dobry wjeczor, Jenička! Ja nikoho njeſtużam.“

„Dobry wjeczor“, wona ſchepny, ani ſo by je ſwojeje khowanki wuſłyſła. Po nježim wojchak ſo wona poczа na njeho ſmježcz, ale tola w jeho pſchikomuwoſći bě jej ſatrach. Tu wumrě nadobo jeje macž na choleru. Hdyž dyrbješche ſo Jenička wuczekнyc? Po maczeri bě namrěła porjadnoſcž a cžiſtota a rozumnoſcž; ale wona bě tajka młoda hiſchcze, tajka wopuſchczena a Nikolaj Petrowicz bě ſam tajki dobry a ſtromny . . . by njetrjebawſchi było, wſcho druhe wupowiedacz.

„Potajtim bratr je k tebi ſajchoł?“ woprajcha ſo jeje Nikolaj Petrowicz. „Wón je ſakłepał a ſajmył?“

„Haj, tak je to ſcžinił.“

„Nó, to ho mi lubi. Daj mi Mišju trochu pokłebacz!“ A Nikolaj Petrowicz poczа jeho nimale hacž do wjerha cžmuchacz, k wulkemu wjeſelu maleho ſhadle a k njemałej ſtaroſcži macžerje, kotraž pſchi tóżdenu ſałkanju ſwojej ruzy wupſchestrě ſ wołwodźewažnym ſo jeho nóżkam.

A Pawel Petrowicz bě ſo mjes tym do ſwojeho pſchenho kabineta wrócził, wulejpjenczu po ſcžinach ſ rjanzmi tapetami bjeſnych barbow, ſ rostwěſchanymi bronjemi na pišanem perſiſkim pokrywadle, ſ werſchelowymi mjebleni, wobbitymi ſ cžerwjeno-ſelenej macžiſmu, ſ knihowym thamonom, w renaiſſance-ſtilu wudźełanem ſe ſtareho cžornego duba, ſ mjedźanymi poſtawkami na kraſnem pijanſkim blidze, ſ marmorowymi kachlemi . . . Wón wali ſo na diwan, ſałożiwſchi ruzy ſa hłowu a ſwojta ſmérwom leżo, ſkoro je ſadwělowazym ſpohladnjenjom wuhladnyło do wjerha. Potom — pak tohodla, ſo by wuroſ ſwojeho wobliczа ſe cžernutom pſchikrył, pak ſ nětajeje druheje pſchicžiny — potom wón ſtany, puſchezi cžežke ſawěſchči dele, a ſałożi wali ſo na diwan.

IX.

W ſamžnym dźeń ſpóſna ſo też Basarow ſ Jenicžku. Wón hłodźeſche hromadźe ſ Arkadijom po ſahrodze a wukożowaſche jemu, cžehodła druhe ſchtonitki, wożeżne młode duby, njemóżke tu prawje roſcž.

„Tu dyrbjało ſo wjazy błěbornych topołow naſadźecz a jédłow, trjebaj też lipkow, hdy hy ſo tu wjazy dobreje pjerſchcže nawoſyło. Tale hłóduiza tu derje ſedźi“, ſdeſche wón, „dokelž akazije a bóſ — dobre dźěcžatka, njeſadaju ſanoho wothladanja. Hola! tam tola nječžto je.

W khłódnizy ſedźeſche Jenicžka ſ Dunjaſchu a Mitju. Bofarow pokaſa, a Arkadij kiwny Jenicžzyn ſ hłowu kaž ſtary ſnaty.

„Schto to je?“ woprajcha ſo jeho Bafarow, tak ruże hacž dóſchtej žórſtej wotcheſnej. — „Kajka rjanuſcha wona je!“

„Wo kim ty po pravom rěcžiſch?“

„To ſo tola ſamo ſnaje, tu dźe je jena jenicžka rjana.“

Arkadij wujaſnji jemu ſ krótkimi ſłowami a nij bjes wuſkoſtiwoſcže, ſchto Jenicžka tu je.

„Aha!“ rjekny Bafarov. „Twój nan na dobry ſłód (huba njeje hłupa — ruſſe prajidmo). Twój nan ſo mi lubi, wopraſowdze! Tón je zyły muż. Ale ja dyrbju ſo ſ njej ſpóſnacz,“ rjekny a dźeſche wróżo ke khłódnizy.

„Evgenij!“ ſawoła ſaſtrožany Arkadij za nim. „Bożedacže, běſ ſo na.-kedźuu!“

„Smětki ſo jeńoſ,“ rjekny Bafarov. „My ſmy wuſtkenci ludźo, wſchako ſmy w měſtach žiwi byli.“

Pſchiſtupi ſo k Jenicžzyn, wón ſejmuny cžapku.

„Dowolcže, ſo hych ſo pſchedſtajił,“ poczа wón, ſdwórliwje ſo kłaniu.

„Arkadija Nikolajevicža pſcheczeſ a ſpokojny cžłowjek.“

Jenicžka ſtany ſ ſamki a ſcžinka na njeho hladaſche.

„Kajke kraſne dźěcžko!“ rěcžeſche Bafarov dale. „Budźe cže bjes ſtaroſcže, ſa hiſchcze nikomu njeſłyſchnjeſt njejſym. Kajkej rjanej cžerwjenej liczy ſu tón hólcžik tola ma? To dyrbje ſo ſubicžki pſchedrěwaju?“

„Haj,“ wotmołwi Jenicžka. „Schtyri ſhubki ſu hižo pſchelešče, a nětko ſu dźaſnjeja jeho ſmolwa ſacžeke.“

„Połcžeże tola ras . . . . jenoj ſo njebojcže, ja ſym lekar.“

(Pokračowanje ſcžežnje.)

S **Koporz.** Swój 80lětny kwas farjerski dźensa hrjeou knjez Handrij Scholta je swojej mandźelskej rodź. Mitschez. Jubilarowaj, kotrymaj tute 25 lět wjesele a hrubora, proza a dźěło salutowanje njeběše, ale kotrejž mócnjachaj też Boże žohnowanje stajnje shonicz, pschejemny wutrobnje dalše Boże žohnowanje a strowosć a wjesele a spokojny wječor žiwjenja. Wobaj mandźelskaj staj dobraj Sserbaj a ćuwcnaj cytarjej „Sserbskich Nowin." Wonaj staj strowaj a pola snathych a pschećelow luboranaj.

S **Debjerkej.** Wčera wutoru rano wumrě tu 75 lět stary knjez hospodarśki radźićel Bruno Wilhelm Böhma. Hačž bo swojich pohlednich dnjow hižčze stworiły, pschebywaše sandźeny pjatk hišćeze w Budyšchinje, hdźež so na pohrjebnju dalekoweho truhrerja wodźaše. Jako domoj jědźeše, jeho Boža ruka saja, so na jenym boku wokhronił, ale jeho duchowna cźerjarowcz jemu swoju. Tola hižom wčera rano sebi žnjercz po njeho pschihdźe. Nimale 52 lět dołho hospodarješe semrěły na hrodownym Lipperskim rycźerskule na pschikładne waschnje. Wón wěnowaše so też staronym należnoscham, kiž wosebje natarźiwo nastupachu. Wot lěta 1891 hačž 1925 bě ſ 1. pschedsydnym Hodźiłskeho natarźerskeho towarstwa. Nahla žnjercz jeho mandźelskeje 5. dezembra sandźeneho lěta trjechi jeho hłuboko a bolostnje. Jenož krótki cźas je *hišćeze po njej był.*

S **Minakala.** S Minakalskeje wołsady ſ lěta 1926. Narodźiło je so 43 dźěći, a to 19 hólcow a 24 holowu; Lěto pryedy bě jich 53 dźěći. Pocźerkich dźěći bě 53. Pschipowědanjow bě 23, trěrowanjow 15. Semrěło je 23 wołsobow; najstarschi bě 90 lět. K Božemu blidu bě 1630 wołsobow, a to 676 muzkich a 954 žonskich, mjes tutymi 1070 Sserbow a 560 Nimcow, a mjes rěschtkimi 163 wołsobow, kiž su na khorołoju abo pschi kemjschenjach na wjace Boże wotkasanje emźiwali. Wumołsch zurkwinskich hórkow bě 210 hriwnow, za Gustan-Adolfske towarstwo sobrańcze so 135 hriwnow, za mišijónstwo mjes pohanami je so woprowało w Mišijónskim kasćejkiju 41 hriwnow, wot cźitarjow Pólła 26 hr., wot pocźerkich dźěći 12 hr. a wot lubeje pschećelcznjy, kiž ja Boże kraleſtwo pjele, haćrunje hradowa, wopruje, za mišijónstwo 20 hriwnow. Sa naschu wołsadnu diakoniju su na sasche žonske towarstwa sakrcu dźělale a woprowale a nasche gmejny a zyrkwinske knjeſtwo, kiž su rjany pschinoschk k tomu dale. Wutrobny dźak wschitkim. Njech Bóh dale naschu wołsadu žohnuje na smutkownym a strowkownym.

Z **Khrósćie.** Po paragrafach a wustawkach towarstwa" wotmě tudomne mužske spěw. tow. „Jednota" sobotu wjeczor pola Wjeńkec hlownu zhromadźiznu. Njespróčeniwy předsyda, k. J. Wjeńka, nahladnu liču sobustawow, pol kopy njeloslahaše, powitawši rozłoži towarstwowe stejnišćo k „Domowinje". Ziwa rozmołwa so k tomu přizamkny. Knjez Henel poda zličbowanje a zapisowař, k. Skala, přečita derje zestajane protokolle spěwańskich hodźin. Nětko séchowachu nowowólby! Wosta wšitko při starym! Předsydstwo je swědomiće dźěłało a tuž su wšitcy z nim spokojom! Někotre namjety buchu hišće wujednane. Koncert wotměje so kónc februarja. Kocorowe „Žně" z recitaciju maja so přednjesć. Tuž rěška, hišće pilnje do dźěła! Po wuradźowanjach přespěwa so dźěl ze „Znjow". Zo pak krk k spěwanju njeby njemazny był, za to so tow. derje postara. Wjesoła zabawa plećeše so potom hišće někotre hodźinki dale! „Jednoće" pod nawjedowanjom swěrneho dirigenty k. kantora Hile wjele zboža na puć do nowemo 56. lětka žiwjeńskeho. -e-.

Z **Khrósćie.** Jutře Stwórtk, 20. januara na póstowej autowej čarje z Kamjenca do Khrósćie a Pančic wosebity auto po sćěhowaczym planje pojědże: Z Pančic dop. 9,45 hodź. na Khrósćicy, Wudwoŕ, Worklecy, Serbske Pazlicy, Njebjelčicy a přijědże do Kamjenca na dwórnišćo dop. w 11 hodź. Wróćo z Kamjenca wotjědże auto wot dwórnišća w 12 hodź. přip. na Njebjelčicy, Serbske Pazlicy, Wudwoŕ, Worklecy, Khrósćicy a přijědże do Pančic 1,15 hodź. pop.

Z **Lejna** pola Khrósćie. Skandaloznemu wustupej, při kotrymž je jedyn čłowjek skoro wo žiwjenje přišoł, dóńdże w nocy wot njedźele k póndźeli we wjesnej korčmje. Khrósćansey Sokoljo běchu sej k nam wulećeli a maly swjedźeń z rejemi wuhotowali. Wšo wotběža w dobrym mérje a w přezjenosći. Snadź běše přitomnosć přistejaceho policaja k tomu přinošowała. Tola bě so do časa jenemu Sokołej hrozyło: „Njech *jeno přińdu!" Po skónčenych wejach (wokoło přeńcej* hodźiny) zeńdźechu so někotři hosćo hišće we wulkej korčmarskej jstwje, mjez nimi też wšsty dźělaćer W. z Pančic, kiž je jako hewrjekar a bič znaty. Ze někajkeje małeje, najskerje pytaneje přičiny, hač dotal hišće njewujasnjeneje, da so W. z dźělaćerjom S. z Hórkow do krwawnych pukow. Dokelž pak tomu druzy pomhachu, běžeše W. na dróhu a wołaše swojich kumpanow na pomoc, kotřiž běchu so hižo na dompuć podali, mjez nimi wšsty knježi dźělaćer ze Lejna. Korčmař, so ničeho dobreho njenadźijo, zawrje khěžine durje. Nětko či njedočinkojo wokna rozbichu a so do korčmarskeje jstwy dobuchu a tam blida, stólčki a nadobu demolěrowachu. Tamni hosćo a korčmař běchu so mjez tym wukhowali. S. namakachu na rejwanskej žurli a nětko so do njeho dachu, zo so pjero skoro spjećnje, to wopisować. Tući złóstnicy wobdźělachu wbohcho z piwowymi karanćkami a z nožemi, zo na cyłym cźele krawješe a by so wukrwawił, njeby-li telefonisey zawołany lěkař — k. dr. Thill w Kukowje — ruče tam dojeł a mnohe rany zawobalił, zawjazał a zašił. Jedyn wóčny srědk wobkrućeše, zo tam krej stoješe kaž w rězarni. Z nim přikhawta też Pančanski policaj a přeslyša wobdźělenych. Po zdaću běchu někotři njedočinkojo mjez tym čekli a W. jich nocheyše přeradźić. Hišće w nocy dowjeze cźežcy zranjeneho do Worklećanskeje khorownje, hdźež so pomału lěkuje. Při tom je so wospjet wužitk automatiskeho telefona wupokazał, howak drje bě so zranjeny wukrawił. Nadźijomnje dostanu tući złóstnicy, kotrymž čłowjeske žiwjenje po zdaću malo abo ničo njepłaći, hódnu zapłatu, zo bychu znajmjeńša na lěta njeskódni byli a tak krajina na wěsty cas jich wotbyła. To njeje přeni raz, zo je přez nich tajke a podobne biće nastało, też na druhich městnach. Tak *načinja hańby sebi, swojim staršim a přiwuznym a*

cyłej serbskej katolskej wokolinje. Wusłěco ze wšeje wěry a nabožiny, njedźiwajo na dźesać Bože kaznje, přińdu potom na tajke złóstniske puće, na kotrež jich jeno skažena wola a njekrěsćanski duch wabi. Też alkohol je z dźěla tutomu njeskutkej přinošował. Raz nětčišeho časa!

Z **Khrósćie.** W Pančanskim Sokole zjednoćena črjódka přeswědčenych Serbow, swěrna swojenu ludej a dominzje, zeńdże so póndźelu w Natušec korčmje, zo bychu nětřišeho mějićela Zarjeńkec wobkhoda a starostu Pančićanskeje Jednoty k. Franca Natuša w jeho nowem domicilu wopytali a zdobom počesćili. Zhromadnje choychu so zwjesćić na mandźelskim zwjazku, do kotrehož běše před njedźelemi zastupił. W mjenje jednoty poréća prěni zapisowař, přeješe jimaj post festum wjele zboža a Božeho žohnowanja na dalšim puću žiwjenskim, wuzběhowaše swěru, z kotrejž je nětčiši starosta k Sokołej stejał w cźežkich časach a dale stać budźe a přepoda jemu jako zwonkowny wuraz dźaka a cesćownosće krasnej wobrazaj (Jězusowa a swjateje Marije wutroba) z wěnowanjom, za čož so počesćecy wulcy podźakowa. Potom zastupichu do dźeńskeho porjada. Najprjódcy jednaše so wo sokołski swjedźeń 13. małeho *róžka w Pančićauskim hosćencu, tałon dźeń je zdawa* hižo postajeny (w Sokolskich Listach 10. čo. steji zmylnje 16. I. 27). Pódla zwučowanjow dźěći a dorosćenych a druheho sobustawy Jasećanskeje Bjesady wulkotnu hru „Móc wěry" předstaja, kotraž je so 9. wulkeho róžka w Jasećicy z wulkim připóznaćom hrała a ma so w Pančicach wospjetować. Činimy Serbow hižo nětko na to kedźbnych. Přińdźe w prawje bohatej ličbje a pokazaje, zo sej swoje znajmjeńša runje tak ćesćiće kaž cuze, kotrehož so tam dosć a nadosć wam poskicuja a so z nim syćiće. Zastup budźe snadny, jeno 70 pjenjezkow, zo bychu so trěbne wudawki zapłaćile. Za městonaczelnika wuzwoli so jenohłósnje bratr Jurij Krjećmař z Worklec. Bratr Jan Kral z Kukowa přečita zapisaj wo Khrósćanskim posedźenju dla założenja nawjećorneje sokolskeje župy, k wotpowědnej podpjerje jednotow mjez sobu (Khrósćicy, Njebjelčicy, Pančicy a Wotrow) a hłownje zhromadźizny Zwjazka w Budyšinje. K nimaj přizamknu so žiwa rozmołwa. Wo wšelakich druhich nalehnosćach so rozmołwjachmy. Witamy wšěch dobrych Serbow do našeho Sokoła, do kotreheż wšitcy narodowcy słušeja. Skrućmy so! Zastupće Serbja do našich kruhow, hdźež po narodnosći a swědomju słušeće! Z rjanymi sokolskimi spěwami skónči so jara žiwo a zajimawo posedźenje. Přichodne budźe 2. małeho róžka w Pančićanskim hosćencu.

Z **Hasłowa.** Baćońskej towarstwje młodosće, knježny a młodźency, wuhotowaštej tu pola Měrćinkec minjenu njedźelu zhromadny zabawny wječer. Wjedro běše přijomne a tuž móžeše předsyda tow. młodźencow k. P. Smola-Baćońśki nahladnu sylu hosći witać. Ze zahorjacymi słowami won swój nadawk derje wukonja. Nimo toho přednjese hišće dwě rjanej basni: „Serbskej młodości — nalětnje ranje" wot našeho luboho Pawoła Wićaza a „Zestawajće" wot M. Domaški. Knjez farař Delan rěčeše k nam swjedźeńske słowa. Namotwješe młodosć, zo by swěrnje přisłušała tutymaj towarstwomaj, nic jenož jednotliwi, ale wšitcy. Nie dźělić po worstach, ale być wuwzaća so zjednoćić! Dobre, póćiwe počinki zhromadnje w tutymaj towarstwomaj hajić, potom też na narodnym zmyslenju njeklaca! Stóž je nabožnje skrućeny, je też dobry narodowc! Starši, hospodarjo, hospozy njech sobu podpjeraja tute nadobne prócowanja! Nětko předstaještej so dwě hrě. Prěnja nabožneho razu, „Cita" wot njeboh k. fararja Justa-Ralbićanskeho. Kaž běše jeho wašuje, je też hra nježna, luboscziwa ćuciwa. Předwjedže, kajcy maja słužobny być napřećiwo knjeństwu, kajcy maja być w nabožnym žiwjenju. Hru knježny, jara derje wuwjedźechu. Druha hra běše žortna, „Złoto hrody abo Hans Klepotař na dań njese", wot *Dučmana. Hra sama na sobi wopřiju dobre žorty*, je pak tam a sem khěžro do dołhosće ćehnjena a by so snadź druhdy skrótšić měła. Stož hraće nastupa, — młodźency ju předstajachu —, běše powšitkownje spokojaca. Lěpje we hłowje měła pak hišće być, to je prěnja winowatosć! Po předstajenjach znata Bermichowa kapała k spěšnej rejcy wjesele hudźeše. Rjane stare serbske štučki mózachmy słyšeć a to hižom też w přestawkach předstajenja. Nadźijomnje přeco hišće wjacy rjanych serbskich rejkow widźimy a słyšimy na našich serbskich žurlach! Baćońskimaj młodostnymaj towarstwomaj pak přiwołam: přeco dale pilnje dźěłać na nabožnym a narodnym polu! -c-.

S **Wósporta.** Njedźelu wjeczor w 10 hodź. so brózeń je składownju maschinoweho fabrikanta Rycźe pschi torhoschczu wotpali. Lejownosć słuscha swudowjenej kubleržu Krjećlowej. Nowe maschiny a tajke, kiž bychu hač so wuporjedźeć, so tohu spalichu. Woheń wupschestrě so też na dźěłarnju a też tu maschiny sničži. Jako prénjej wohoroje pschikhwatajschej Michowka a Kotoschk. Też Wósporska dobrowolna wohnjowa mobora bórzy sapschimnu. Wohnja dla w dźěłarni zpky tydźeń dźěłacz njemóža. Kak je woheń nastał, dotal hišćeze njeje znate. Jedyn mějićel, Max Rycźa pschebywajce je swojej mandźelskej w Lubiju, jako woheń wudyri. Kubleŕka Krjećlowa a mějićelej firmy pocźerpja wulku schkodu.

S **Turjeja.** Tudomna wjesna wotnoška Laudbunda wotmě sandźenu sobotu w Michałcźic hosćencu swoju zhromadźiznu. Dr. Hoffmann wot tamtelsce pschewodowanje w Shorjelsu mješcze pschikhowowanskeu pschehonschć wo „wažnosći wrapnowych hnojidłow". K zajimawemu a powuczajcemu pschednoschkej pschijamnu so jima rozmołwa.

S **Mužakowa.** W papjerniku, hrabi z Arnim słuschazym, so w poslednich nozach wjecźi jenoje składowanje je pjecźimi jelesnymi nosćchakami zapjenu. Skoje jenož hórche, so tam runje nichtó njebźěłasche. Muzaj, kotrajž horjekaju

---

Hospodarski rozhlad.

Sćrjedu, 19. wulkeho róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,211	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,435	100 čěskosł. krónow	12,47
100 swajc. frankow	81,10	100 franc. frankow	16,75

Na Berlinskej burzy bě wčera sajo žiwy wobrot. Kurzy efektow bijachu hyšće horje. Spekulacija je jara dźěława a rozumi ſ lohkej prózu hobrsće samoženje nakopicź. Druhdy sajo rossěża kaž hnuh na horzym słónzu. Też kurzy dołhich liściznow wjele dołuchu.

Na produktowych wikach mušnamjenjuje so horjeběcze rožki. Ta je ſtoro tak drohe, kaj pschenża. Ta dobu *wočzeru 15 pj. po zentnarju. Zemitnaž* płaćeschce wočzera

w Berlinje:

pschenźy 13,20—13,40 hr., rožki 12,20 hač 12,40 hr., naletnjeho jećmjenja 10,85 hr. hač 12,25 hr., najmjeńscheho 9,70—9,95 hr. wowsa 8,95—9,45 hr.,

w termijnowym wikowanju:

sa měrz: pschenźy 14,87½ hr., rožki pak 13,10—13,12½ hriwnow,
sa mc jn: pschenźy 14,02½ hr., rožki pak 13,05—13,07½ hriwnow,
sa julij: pschenźy 14,02½ hr., rožki 12,57½—12,52½ hr.

Leń płaćeschcze w prěnjschej połojzy měhaza

1. hódnoscze	5—6 hr.
2. hódnoscze	4,25—5,40 hr.

po zentnarju. — Sa trjente 1. hódn. 72½ pj., 2. hódnoscze 62½ pj. po puncze. — *Sśrjebje* 1. hódn. 35—54 pj., 2. hódn. 13½—32½ pj.

Na pschedań.

Wos sportowy, w Budyšchinje, Ssukelnička haša 15 I.
Regulator a 2 stejacej cźahnikaj, w Budyšchinje, Nowowiśka dróha 17, delka na prawo.
Kóńpan, kury, 3 kokoschje, Pawoł Doba w Kulowje.
Piano, Förster w Budyšchinje, Kěžorska haša 15.
Kolo motorske, w Budyšchinje, Hoschiz haša 17 I. na prawo.
Ganjor młody, w Porschizach 70.
Kundroš, młody, w Kocźinje cźo. 7.

Na pschedań

Žiwnosć, 10 korzow, w Jaseńcy 15 pola Njeswačidła.

Pschihotujcz pytaja:

Wurzownika samkaćicheho a drajchlerskeho, Butter w Budyšchinje, Tšelańska dróha 30.
Dźowku, korcźmar Göhl we Wostaschezach.

Wurzownju, tukowa zemrała w Budyšchinje. Sadna lohata haša 9.

Konkurs.

Nad samoženjom pschekupza a drjewowcheho wikowarja Alexandra Steibela w Budyšchinje na Pančinowej haši, jenicźkeho mějićela firmy Alexander Steibel w Budyšchinje, su dźenża dop. ½10 hodź. konkurs wotewrili. Prowizionla Zichuchu w Budyšchinje su ſa konkursowcho sarjadnika pomjenowali. Hač do 16. febr. 1927, dyrbja so wschitke žadańki na sudnistwje w Budyšchinje pschihotowćicź. Prénja ternija 7 febr. 1927 a druha 23. měrza, kóżda dop. w 11 hodź. wo ſtureje cźo. 141 na sudnistwje w Budyšchinje.

Soudnistwo na pschehadźowanje,

ſchtwórtk, 20. wulkeho róžka:

w Lubiju na sudnistwje dop. we 10 hodź.: Słoty mužazy cźahnik, žonjazy narucźny cźahnik, wschelake tišćery, dale kaſchćejk konditorſcheho pjecźiwa, 6 mtr. tkaninow na wobłek, 4 wobrazy, wschelake lampy a druhi elektriſki cźahor, klamaršta pokładna;
w Kamjencu, w kasarnach, 1. kwarjenje: Wuhotowanje lehařnje, kłudowy ſtoł, bźe łožo, nóżnej kamorcźaj, kosr, angorſkej kožl, friſerſka toćela, pišarške błido, lodowy kamor, klaćer, mužaze koło;

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Krute, ale mérne wiki. Tendenza: hišćeze njewuwita.
Dop. ¾12 hodź.: Kaj pschedź hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wollsowe symje po tunt abo 1000 kg kowa 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	18. 1.	17. 1.		18. 1.	17. 1.
Pšeńca rožka	264-268	264-268	buny	20-21,00	20-21,00
nal. jećmjeń	244-248	241 246	woka	23-24,50	22-24,00
naz. jećmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	14-15,00
wowsa	194-207	194 207	žołte lupiny	15-16,50	15-15,63
kukurica	179-189	179-189	zerdzelica	28-31,00	23-23 80
pšeńć. muka	185-187	185-187	raps, wosušk	16,50	16,50
rjana muka	36-37,50	36-37,50	lany wosušk.	21-21,20	21-21,20
	34-36,25	34-36,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14,00	14,00	bźrnj. kruški	29-30,00	29-29,80
žrane „	14,00	14,00	syno, 50 kg	2,75-3,35	2,75-3,35
raps „	—	—	rjana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšeńcna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluški	21-22,50	21-22,50	jećna „	1,00-1,30	0,95-1,25

Klasichtaj, hobu dele padnyschtaj, kola so jenoż wustrěschtaj.

S **Kschischowa.** Tu wumrě po dołhej khoroschi knjes duchowny na wotpočinku Knobel. Semrěty je z wulkim žałnowanjom w Arnsdorfskej wožadze skutkowaŕ, doniž psched někotrymi lětami dla pluzoweho cjerpjenja na sažnu wotpočink dźěsche. Nětko je nješto psches 40 lět stary wumrěł. Wo njeho žaruje mandželska je štyjomi dźěćimi.

S **Bórkowaw** we Błótach. Wot wulkeje wody we ſandźenym lěcu su Błóta wulke bahnischćo. Pola, je z nahnjtym žitom wobšyte, wot nowembra hižom k ćežkemu rołej pod wodu leža. Na puczach so hudo a skót hłuboko sapadnja. S dźěła su puče też hischće powodźenje, tak so je wschitkim wobkhad njemožny. Dźěsi druhdy tydźenje dołho do schule khodźić njemóža. Njeje drje žaneho domu, hdźež njeby někajka khorosć mjes ludźimi abo też skotom knježiła. Pjenježne pschipomozy, kotrež cżołko potrjebeni Błótowżzy wobydlerjo bóstawaju, njedostajaja k ješkowjenju hischće, wjele mjenje k wudawkam sa lekarske pomozne naprawy. Wjele hospodarstwow šezi psched dospołnej zahubu. Njedźiwajcy wulkeje nuzy pak wschitkownje dotal žane aktiwne skutki k wotwadzenju (Entwässerung) pokazane njejsu. Psches 30 lět dołho hižom wo tymle praschenju jednaja.

Z Łužicy.

* Se **Sohlanda.** Sandźenu sobotu je siebi tu 24-lětna domjaza dźowka Elsbetha Schreyerjcz z wobrěžnjenjom žiwjenje wzała. Schto je ju do sadźerźowanja jenała, hischće njeje znate.

* S **Bitkopiz.** Na wczerawsche kótne wiki běchu sa-žo tójschto skotu pschihnali. Na wikach a w hródża hoscżencow bě 105 krumow, 50 prošatow, 8 běhakow a 9 běhakow na pschedań.

* S **Gersdorfa.** (Mopor wulkeje wody.) 70lětny nóžny stražnik Peschel, kotryž bě hakle njedawno swoju mandželstu z njesbožom shubił, padny w nozy, swoju słužbu wukonjejo, do wody. Žołmy wbohemu žonu wsachu. Krajna wobora jeho cżełko vschi swucżowanju namaka a z wody wucżahny.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Lipska.** (Straschna lohkomyslnosć.) Na Rennstedtskej drohi bě wikowaŕ z kolami karbid do popjelowe je jamy hypnył. Pluny w jamje so japalichu a wotrachu jamowe wěko. Wschě wokna we wokolinje so rozbichu. Mjazy dźěćmi so tak strani, so dyrbjachu je do thorownje dowjesć.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkowa powěsć wo wjedrje sa jutrischi schtwórk:** Sněh a tymo tej mózney.

W ranschej Galiziskej je na kholeru podobna thorosć wudyrkła. Wschědnje 20 hacż 50 wožobow wumrje.

*

W Parisu je so demonstrazija 2000 pschistajenzow z hotelow a hoscżenzow wotmeła, kotrež su dla hospodarskeje nuzy słužbu shubili. Wot knjezerstwa spešnu pomoz sa dżeżonjemjerjow žadachu, kotryžkuli je w Parisu a wokolnosći 20 000.

*

Wot póndźele w zyłej Italiskej sliwki a gněh padaju. Temperatura je na 5 stupnjow Celsija pod null padła. W Pisy su pschi sliwku sloro zuku hodźinu krupy we wulkosći lěschnych worjechow padałe. Na drohach krupy někotre zentimetry wysoko lejachu. Też telegrafowy a telefonowy powod je so na wjele mětnach wobschkodźił. S Bergama a Bergamskich Alpow pischu, so tam gněhowe mjeczele sałhadźeja. W provinzy Perugia je so wobšhad dła wulkeho gněża sastajił. Na horach gnjusne gněh pada. W Padua je błysk do zyrkwi dyrił a wjele schkody nacżinił. S Belluna a Feltre wo semjerjenju powědźa.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwucżowanja kóždu srjedu wjecżor we 8 hodź. w towaŕšowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjcerskej hasy. Načolnik.

Drježdżany. Serb. spěw. tow. „Hromadnik" zmjenja swoju hłownu lětušu zhromadźiznu jutře štwórtk 1/2 9 pola G. Zmija na Christ. dróży. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy, 2. wólby, 3. pschichodny program, 4. pschednošk wo serb. nar. pěsni. Wšo sobustawy naležnje preposrymy. Předsydstwo.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad „Zerja" spěwa tón tydźeń srjedu wjecżor z dypkom 8 hodź. w Hrodźišću. Dla předstejaceho swjedżenja je na kóždy pad nuzne, zo wšitcy pschiźu, zo bychmy tam z cżesću wobstać móhli! Hosćo su nam też lubje witani. Předsydstwo a dirigent.

Kulow. „Jednota Sokoł" wuhotuje njedźelu, 23. t. m., swój druhi załožeński swjedżeń ze spěwami, dźiwadłom a zwucżowanjom. Prěnjorazny wustup sokolskich holcow a sok. dźěći. Započatk w 7 hodź. Wo bohaty wopyt so prosy.

Lichań. „Zernička" zmjeła tón tydźeń pjatk (21. 1.) wjecż. 1/2 8 h. zaso spěwanje pola Rudolfec. Prosymy, pschińdźe zaso wšitcy a z dypkom! Dirigent.

Njehlelčicy. „Jedn. Sokoł" ma kóždy pjatk wjecżor we 8 hodź. zwucżowanje w korčmje. Kóždy serbski młodżenc sluša do Sokoła! Načolnik.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" zwucuje hač na dalše kóždu srjedu a sobotu wjecżor we wosmich we Worklezanskim hoscżencu. Načolnik.

Sokolskim Jednotam. Skazane oficielne znamjeńka su skónčnje dóšle. Tehorunja lakowe pasy a zwucżowańske košle (tež čo. 4). Jednaćel.

Wotrow. „Jedn. Sokoł" zmjeje pschich. njedźelu, 23. I., wjecżor 1/2 8 hodź. pola Juršec sokolski swjedżeń ze zwucżowanjom, žortnymi wustupami a rejemi. Wšěch Serbow z blizka a z daloka so na njón na najwutrobnišo přeprošuja. Dobrowólny zastup! Předsydstwo.

Wotrow. Jednota Sokoł ma kóždy tydźeń štwórtk zwucżowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki G. Janak w Budyšinje.

Młody ganzor
je na předań w Kamjenej č. 6 pola Radworja.

Koše
za dom a ratarstwo,
wšě wuporjedźenje
derje a tunjo. Kupuja a
wumjenju wilki
Korbaŕstwo
Alfred Güttler
w Budyšinje
na Seminarskej hasy čo. 11
na Wjelećinskej dróży čo. 14
Kóždu sobotu sym na wikach znapřeća Křižanec rěznistwa.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje
Wuhotujemy njedźelu, 30. januara w rumnosćach Katolskeje towaršownje (Katholisches Gesellenhaus) na Garbaŕskej hasy zaso naš daloko a šěroko znaty
„Ptači kwas"
Poskićimy dwaj, štyri- a pjećhłosne khóry a sola z Kocorowcho „Kwasa", deklamacije, hudźbne parle a mjez rejemi serbske narodne reje. Prěnjotne předstajenje wulkeje wjeselohry „Kukcenje — sprawny ludźik" z pjera Mikl. Hajny - Konjećanskeho. Serbow, starych a młodych, a Budyšina, z blizka a z daloka wutrobnje přeprošujemy. Započatk rejow w 5 hodź., předstajenja w 7 hodź., po tom zaso reje.
Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje

Přesadźowanje!
Pjatk, 21. I. 27 wot dop. 1/2 10 hodź. budu w Budyšinje
na Šukelnskej hasy 13
w klamach wšitku zbytki papjerjowych a płenskich wěcow a wikowańnje knjeza Lukasa přesadźować. Wyše toho 1 tworowy khamor z durjemi k zasuwanju, wjele płenskeje papjery, wumětka kharti a dopisnjey z wobrazom, mapy, kolki knihi atd. Přesadźowanje dopołdnja a popołdnju. Wobkhadowanje štwórtk wot 4 hač do 6 hodź.
Arno Wuschick w Budyšinje
přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowaŕ.

Přesadźowanje drjewa!
Přichodnu **njedźelu, 23. jan.** pop. w 2 hodź. budu **w Bukojnje** pola Wulkich Zdźarow při starej Cornicy njedalsko jamy Werminghoff
wokoło 60 dołhich hromadow
(wólšinowych a wjerbowych kuluchow)
na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać.
Wobsedźeŕ Kubsch.

Přesadźowanje drjewa.
W Bjedrichecach pola Łaza
budźa so **njedźelu, 23. januara, připołdnja w 1 hodź.** wokoło
80 rm kuluchow, pałncho drjewa,
někotre
dołhe hromady a nješto walcziny
na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać.
Wumjenjenja wozjewja so do přesadźowanja.
Kupcy zhromadźuja so při puću wot Bjedrichec do Łaza.

K swinjorězanju
poruča
dobru hejdušku, korjenje, majron
ze samsneje korjenjoweje tołčeźnje přeco čerstwe twory
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitnych wikach

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Wuporjedźenje wobuća
Póduše z pjenk. za muž. žónje wot 4.00
prěnjorjadnje, čiste a tunjo = spěšne zhotowjenje = šile, hozdźikowane, Ago
Fähle
Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauengasse 3.
Póduše z pjenk. za žónje wot 2.50
Copy kholowy, košle nohajcy, stalčki pola
J. Erler w Budyšinje
při Krönprynzowym mосće.

Metr 0,70 hr.
„ 0,88 „
„ 1,00 „
„ 1,15 „
„ 1,20 „
„ 1,35 „

Kaufhaus Schaar
BAUTZEN

Inventurske wupředawanje!

Bruno Richter w Njeswačidle
płatowe a bałmjane twory
Nimo wosebje nizkich płaćiznow dawam hišće na wšitke twory **10 proc. rabata.**

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Łuźeńskej haży 34.
Telefon 2736.

Hłowna pschedawaćerja Rud. Sada z Lipška w Budyschskim hamtiskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Transmisije
kóždeje družiny
wollje, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Vogtlandske wumělske **gardiny**
madraske
story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraža
kupujeće jara tunto pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znapřeća hoscżenca „Stern". Ręča serbski.

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składzie
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Maš-li lubo swoju wótčinu
dariš swojemu bliższemu
serbsku knihu
Tajke maš we wulkim wubjerku
w Serbskej knihaŕni w Serbskim Domje w Budyšinje.

Maće hižo hubjene zuby?
Tak pschińdźće do mojich rěčnych hodźinow, kotrež na přeće mojich česćenych khorych
z Rakec a wokoliny
kóždy pjatk wot 10 hač do 4 hodź. we hoscżencu
„Sächsisches Haus" w Rakecach wotměwam.
Dentista Hans Hausfelder
Narunanje zubow, plomby, zubytborhanje atd.
Připowědźenje do předka w Budyšinje.
Telefon čo. 3229.

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

Dźens popołdnju 1/2 5 hodź. wumrě po krótkej khorosći mój luby mandželski, naš njesprócniwy nan, dźěd a pschichodny nan
Jan August Schmidt
w 72. lěće swojeho žiwjenja.
We hłubokej žełnosći to wozjewjeja
zrudźeni zawostajeni.
We **Budestecach a Kumwałdźe,**
18. januara 1927.
Pohrjeb našeho luboho zemrěteho budźe pjatk popołdnju 1/2 3 hodź. wot žarowanskeho domu sem.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 16 **Budyšin — Štwórtk, 20. januara 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Němska knježerstwowa kriza.

Pšchedbydstwo zentrumskeje frakcije němskeho rejma je wutoru wječor po pohedženju, w kotrymž bě němski kanzler Marx pschikomny, zhromadu dźelenku wudało: Zentrum ho z wobzelbym dorasom wo to dale prózuje, zo by ho knjeržerstwo zrjedźiny wutworiło.

Sozialdemokratiska frakzija němskeho rejma je we zwojim pohedženju rozprawu frakzijneho pschedbydstwa wo jednanju z dr. Marxom dla sestajenja knježerstwa zrjedźiny ze sozialdemokratiskim podpjerankom zhromadnje zhłosnała. Po nehdže dwě hodźinskim rozprajenju je ho nimale jenohłósnje wobsamknło, zo frakzija sahadnje nima pschećiwo kabinetej zrjedźiśnyj wjeco rjez, so pak zhromadnje rozsudźenje wumérja, hač budźe sestajenje a program tajkeho kabinetta znatej.

Wobsamknjenje demokratiskeje strony pschećiwo Geßlerej.

Kaž je z němskeho rejma zhłosčerć, chce demokratiska frakzija němskeho rejma wobsamknjenje pschijeć, z kotrymž ho minister němskostatneje wobory dr. Geßler namołnuje, zo by wróćo stupił

Hubjene financne połoženje městow.

President němskeho městoweho zjězda dr. Mulert je we rozwěrjenju z nowinarjemi gmejnsku finanzu politiku wospomnił. Ta je ho 1926 k tomu wobročiła. Hačrunje su ho khutnje próspowali, hospodarske plany za sliźbowanske lěta 1926 w runowazy dźerżeć, njeje ho to poradźiło. We lěće 1926 su pruske město z wjazy hač 50 000 wobydlerjemi 120 milijonow hriwnow wjazy wudawkow dyli dochodow měło. Sozialna kriza němskim gmejnam njeje minimalne wjetše wudawki nakładuje. Dothody gmejnow njejsu na žane waschnje za tutym wuwiwanjom sledowale. S teho źiwuje, zo dyrbi ho gmejnska dawkowa politika skoro zyle na pschemyslowy dawk sepjerać, kotraž pschemysłu cežko poćežuje. Najcežše wobmyslenja dyrbja ho pschećiwo pschetworjenju pschemysłoweho dawka, kaž su hebi w Pruskej wotmyslili, wuprajić. To žame wo wotpadnjenju rukowanja wobrotowego dawka płaći, z čimž ho dochody žórła na schodu krajow a gmejnow k lěpschemu němskeho stata wo 120 milijonow hriwnow pschenjesu.

Spionažny prozeß w Lipsku.

Dla spytaneje spionaže mějesche ho hornik Wilhelm Helling z Warme-Eickel psched 3. khłostańskim senatom němskostatneho kuda w Lipsku samolwicy. Wón bě z franzowskim wobhonjeršim agentom Wilhelmom hromadże dźełał a powěsće němskostatneje wobory, kotrež dyrbjachu ho dla pschičinow statoweho bjesstracha tajne dźerżeć, dale dawał. Ssud Heilinga dla **spionaže k khłostańi na poldra lěta sahudźi** a jemu cżežne prawa na pjeć lět wotrjekny. Spionažne pjenjesy ho jemu zebrachu.

Nowe wojowanje w sakskej textilnej industriji.

Swjatši textilnych dźełacżerjow su swjatej dźełodawarjow sakskeje textilneje industrije wjazyhódźakanske cżažowe dojednanje, kotrež je ho 23. hapryleje 1925 wobsamkło, za kónc januara tuteho lěta wupowědźiłe. Mjes stronomaj je ho w Kamjenicy jednało, tola dla žiwlnych napschećiwnosćow měnjenjow njeje k dojednanju doschło. Swjatši textilnych dźełacżerjow žada, so by ho 46 hodźinski tydźeń sasso sawjedł, mjesh tym so maja dźełodawarjo jako podłožk 48 hodźinski tydźeń a pódla teho 6 pschesćażnych hodźin za nuzne. Sakski rozsudźer, kotrehož je za tule swadu němski dźełowy minister jako wobsebiteho rozsudźarja postajił, je sastupjerjow dźełacżerjow a dźełodawarjow k jednanju na 21. januara do Drjezdżan skasał.

Němskostatny najnižši podružnistki pjenjes.

Praschenje wo powyschenju podružnistkeho pjenjesa wot 1. hapryleje 1927 ho hačle rozsudźi, hdyž budźe pohledni wunoschk dawka tyčżneje danje znaty. Pódla teho dyrbi ho postajenje podružnistkeho pjenjesa po dojednanju z němskim statom stacż. Po dotalnych jednanjach je možno, so wot 1. hapryleje město najwyschscheho najnižši podružnistki pjenjes stupi, kotryž ho njeźmě podkročiż.

Běłorusko-kommunistiske spřisahanstwo w Pólskej.

Wutoru žu we Wilnje wschě zhromadu tamnischeho wokrjesneho wubjerka kommunistiskeje strony zajeli. Material, kotryž je pólskim wyschnoćam do rukow padnył, pjeca dopokazuje, so kommunistiska a běłorusej hromadże dźełaju. Běłoruska banka we Wilnje je dyrbiała dźełacż pschestacż, dokelž su pólske wyschnoće wschitkich jejnych direktorow a prokuristow zajale. Najwyschscha běłoruska nazionalna rada, kotraž wschě běłoruske strony zastupuje, je wojejenjenje wudała, w kotrymž ho pschećiwo stejischću pólskeho justizneho ministra, kotrež je njeje schinam njepschećelne, protestuje.

Pólska rěcz na pólskej żelesnizy.

Pólske żelesniske ministerstwo je za wschě żelesniske zhromadne města w zwobodnym měsće Gdanšku nowy rěcżny porjad wudało. Po nim dyrbja wschitcy zastojnizy a pschistajenzy, kotrejž w zhromadze z publikom wobchadźeja, wobeho personal żelesniskich cżahow a zastanischcżowi zjednawarjo k 1. januarej 1928 tajke wědomosće pólskeje rěcże dopokazacż, so móża ho z publikom ertnje dorozumicż. Wot wschitkich druhich pschistajenzow budża ho dopokazma 1. julija 1928 žadacż, so pólsku rěcż wobkrucżeja. Tónle wukas pjeca prjedawschemu rozsudźej komunizara Swjatska Ludow napschećiwo steji.

Ninčič wo politiskich dźiwowych praščanjach.

Rumunske njewotwisne nowiny „Lupta“ su rozrěčenje swojeho dopisarja z nehdźischim južnoz slowjanskim swonkownym ministrom Ninčičom wojsewie. Tón je pjecża rjekł, so je Italska smykł zejinka, kotryž dyrbi ho wuporjedźicż. Połoženje Italskeje pschi Adriatiskim morju ma dosć pschedprawow, kotrež Italiskej za bjesstrach rukuja. Dale žahaże žadanja njebychu po zkawnej rozsudźi nudrozsći byłe. Wschě naschе prózowanja na zawěscżenje njezranliwosće a njewotwisnosće Albanskeje du, a tohodla dobre žuzłodne poměry, tohorunja z Franzowskej a Jendźelskej. W tutym smyśle dyrbi ho Mała ententa pohlnicż, so mohła rólu, kotruž je hacż dotal pschedstajała, dale wjesćż. Naschе poměry z bolschewikiskej Rusłej ju wožebiteho waschnja. Pschejemy zhebi, so mohli normalne poměry wutworicż, tola pschedbježaze pschikłady njejsu wobjaze. Južnoslowjanska dyrbi możnoscż hladacż, so mohła w sk adnym momentu mjes bolschewikiskej Rusłej a Pólskej z jeneje strony, Rumunskej z druheje strony pohrědkowacż. Směrowanje Balkana dyrbi dźěko balkanskich ludow bycż.

Doumerowa nastupna rěcż w zenatu.

Wutoru je w senatowym popoldnischim pohedženju nowy senatowy president Doumer zwoje sastojnstwo pschewsawschi w zwojej nastupnej rěcži na wurunagu rólu senata pokasał, kotruž dyrbi wón we wjetšim wobžahu dyžli dotal hracż. Pokasawschi na to, so je nutne, wo **sozialnych zakonjach** wuradźowacż, so by ho dóńt dźełacżerjow polepschił, Doumer wo swonkownej politiji rěcżeschе. **Franzowska republika je zahadne měrna demokratija.** Wona je to dopokasała a to wschędnje dopokasuje. Wona chże měr organisowacż, na to dźełajo, so prawo internazionalne poměry wobknježi. Ssylnjo z Franzowstwe je wažny element za europiski měr; schtož po tajkim chże, so by franzowske wójsko zhubne było, tón chże **z tym za wjetšoz dźełacż, za kotruž ho staracż Franzowska nochże nikomu pschewostajicż.** Tón pódła teho k tomu pontha, **so ho cżłowjestwo psched katastrofami kaž 1914 wobarnuje.**“ Senat ho nadźija, so budże ho bórzy z knježerstwownymi nacżijkami wo wójskowej reformje saběracż móz.

Francowska wojerska storkańska móc.

W Sorbonnje je wójnski minister Painleve pschi składnosći zwjedženja nazionalneho towarstwa wo **cżełnym zhrużenju a wojerskim pschihotowanju** w pschitomnosći presidenta Doumergua, ministerskeho presidenta Poincarea a senata wo organisaziji **nazionalneho zakitanja** rěcżał. Painleve mjes druhim praji: Hdy by ho ras Franzowskej wójna namjetowała, ju aktiwne, z reserwistami pohotowinjene wójsko njepowjedże, ale hromada mobilisowanych reserwow, kotraž budże woprawdże storkańske wójsko. Take organisazija ho na periodu wulkeje liczby lětow wupschestrěła, so **kotruž dyrbi staczan swótninwy dźeń, wojerstu winowatosću dopjelnicż.** Na wopak ho zhłuża pod khorhoju na krótki cżas zmi. Wschо to pak njeby možno było, hdy by psched wojerskej zhłużbu dlěše cżełne wocżehnjenje **a wojerske pschihotowanje dopředka schło.** Prěnjscha dyrbi ho hižo za cżaż dżeżatstwa stacż, mjes tym so dyrbi ho wojerske pschihotowanje nehdże dwě lěcże psched pschijećżom do wójska zapoczeżacż. Sakonjowe projekty za wójskowu organisaziju nutne wumóżenjenja wopschijeja, so ho wojerska zhłużba na lěto pschikrocżi, pschi cżimž ho nazionalne zakitanje žadym wokomik njewohrosy.

Wójna w Chinje.

Mobilisazija jendźelskeho wójnskeho łódźstwa

Wo wutorschku jendźelskeje dwojdnjowneje ministerskeje rady wo wohrożenych zajimach Jendźelskeje w Chinje je Reuterez powěsćenja wutoru rano sledowaneju rozprawu wojewiło: **„Ministerstwo je hromadnu hotowosćej jendźelskeho wójnskeho łódźstwa wobsamkło. Ministerstwo je zakitanja Shanghaja z jendźelskimi wójnskimi łódźemi schwaliło.“**

Jendźelske wójnske łódźstwo ho na wójnu hotuje, so by Jendźelska swojich staczanow a swoje wikowanske zajimy w Chinje schtitała. Jendźelska je nětkole hižo 20 cżežkich schtitakow, 30 saničakow, 17 kanonskich cżołnow, 13 podmórskich cżołnow, minowe łódźki a łódże za letadła w chinskich morjach zhromadźika.

Prěni transport wojakow do Chiny.

Londonske nowiny pischu, so je knježerstwo **dwě parnej łódźi po 10 000 tunach,** kotrejž w Southamptonje lěžitej, **je wjesłu wojakow do Chiny wotnajało.** 1000 namórnikow wojakam je ho pschikasało, so bychu ho na wotjezd do Chiny pschihotowali.

S **Malty** ho powě, so je jendźelska prěnja eskadra tschi-cżakow z Malty do Chiny wotjela. Křižnjak „Danitees“ so njej wojeże a ho k njej pschidružeschе. Runje tak hospitalska łódź „Maine“ sa krótki cżaż do Chiny pojeże.

Japanska na stronje Chiny.

Pschi sslědowanji wotewrjenja japanskeho parlamenta slaj japanski ministerski pschedsydża a minister zwonkownych naležnoscow ho z dorasom pschećiwo bojoseji wuprajt, so muhło k ruska-japanskemu konflikcej w Mandżurskej dóńcż. Napschećżo powěsćam, so Japanska w Chinje zakrocżi, minister praji, so budże **zebi Japanska stajnje njewotwisnosći Chiny wažicż.** Kóždy zuły cżłowjek na Chinu dyrbi chineske schmatanży powjetschicż a z tym dóńt wukrajanow pocżežicż.

Rusko-japansko-chineska wobarańska fronta?

Londonske „Times“ žu z Moskwy zhonile, so žo w tamnischim knježerstwje žiwlnje za praschenje sajimuja, na kajke stejischcżo by ho Japanska stajiła, hdy by w Shanghaju k wojowanju mjes Chinesami a wukrajanami doschło. Bolschewikiskim sastupjerjam w Japanskej a Chinje je ho po „Jiwestijach“ poručiło, so bychu spóznacż dali, so je **bolschewikita Rusła hotowa, dojednanje za zhromadne rusko-japanske postupanje wobsamknyć.**

Za konflikt z Mexikom so rozrisace sud žada.

S resolucżiju, kotruž je demokratiski senator Robinson z podpjerancżom senatorow Boraha a Swansona sapodał, **je napjatosć k Mexikej dale zhěrro popuschczyła.** **Resolucżija zebi žada, so bychu ho rozsudźe měnjenja z mexikanskim knježerstwom z jednanjom rozrisanych žuda wurunale.** Statny sekretar Kellog je hnydom rjekł, so **Robinsonowu kroczej powita a so ho njebudże rozrisanym žudej pschecziwiecż.** S dobom je ho namjet Washingtonskeho sastupjerja nikaraguaskeho liberalneho presidentstwowego cżłanza dr. Sacasy wosłeżił, po kotrymž dyrbjesche **ho pod protektoratom Sjednoczenych staiow zrjedźowamerikanski měrowy kongreż zwołacż.** We senacże a reprezentantskim domje so toho

dla mexikanske a nikaraguaske schmatanjy dale žiwje rospominaju, pschi čimž wustupowanje senatora Hessina najwjetschi fajm sbudžuja. Hessin katolskemu swojeřej Kolumbuffkich rycžerjow porokuje, jo wón na wójnu ſ Mexikom dźěła. Wschelazy senatorjo, runje kaž winowany swojsk žu porok se wschej rasnoſcžu wotpokasali. Debatta žo ſ tym wožebje wožiwja, so njepschestawajcy alarmowaze rosprawy wo naboženſkich njemérach w Mexiku pschihódžeja.

Amerika Lausanneske sréčenje ſ Turkowſkej wotpokasala.

Po wojazdnjowanym wuradženju je senat Sjednoczenych statow polnócneje Ameriki sréčenje ſ Turkowſkej wotpokasał, kotryž dyrbjesche diplomatiſke ſuki mjes wobémaj statomaj wobnowicź. Oppozizija žo wožebje pschečiwo tomu měrjesche, so sréčenje žane dobrajaze ſchkitanje sa ſchescžanjske mjenischiny w Turkowſkej, wožebje w Armeniſkej njepoſtreža.

13. kurzus wo alkoholowym prašenju w Budyšinje.

Alkoholismus je wo wjele ſchérſchim wobſahu, hač žebi powſchitkownje myſlimy, najhłubſchi korjeń hoſpodarſkeho, pózčiwſtneho a ſtrowotneho hubjeńſtwa naſcheho ludu. Sjednoczene Staty Połnócneje Ameriki a Schwedſka ſu ſpóznałe ſchkodny wliw alkohola a pschikładnje pschečiwo njemu dźěkaja. Teſ pola naſ je najwyſchſchi nadawk, ſo ſo ludej ſtrach alkoholiſma a jeho ſrudne ſcžěhwti pſched wóczi wjedu. Jón wukonjeja ſu wožebje wučerjo, lékarjo, duchowni a wſchitzy wóczehnerjo powołani. Naſcha młodźina dyrbi ſo bóle dožiłi hdy prjedy na ſtrach wužiwanja alkohola pokaſaca a žo ſa rosumne ſrjadowanje ſwojeho žiwjenja ſahoriča. Wſchitzy wjedniža a wóczehnerjo ludu pak dyrbja wědjeć, ſo je alkoholne praſchenje jene ſe ſakładnych praſchenjow naſcheje zyłeje ludoweje kultury.

Kurſuſ wo alkoholnym praſchenju ſapoča ſo pjatk dop. 1/2 9 hodź. w ſali Ssejmownje. Na njón běchu ſo wučerjo, duchowni, lékarjo, miłoſcžiwe ſotry, ſozialni ſaſtojnicy a ſaſtupjerjo ſwobodneho ſpomóžerſtwa ſeſchli. W mjenje wokrjeſnju wobſtaranſkeju ſwjaſkow ſa Budyſchin a Budyſchſke wźy powita jich knjes měſchczanſki rada dr. Krúger a wotewri kurſuſ. Tohorunja powita pschihotowanych generalny ſekretar kraječe hłowneje wyſchnoſcže pſchečiwo alkoholiſmej, knjes Arthur Ahlemann ſ Drježdźan a roskaſi, ſo je alkoholne praſchenje paedagogiſka naležnoſcź, a kurſuſ dha wſchěm wobdźělnikam wuneſchli wědomoſtnych ſpytnoſtwow pſchinjeſe, ſo by ſłóžy na ſwojim dźěle wo alkoholnym ſtrašche rosjaſnjejo ſkutkowacź mohł.

Jako prěni rěčnik pſchednoſchowaſche knjes dr. med. Schnabel ſ Budyſchina

„wo ſtrowotnym wuſnamje alkoholneho praſchenja“.

Pſchednoſchowar roſtkadže w ſwojej rěči, kaž alkohol na zuni čłowjeſtej organiſmus ſkutkuje a kak ſchkodny je ſo nasch čuzowny ſyſtem. Alkohol čłowjeka njehrěje, ale čłowa temperatura ſo po palenzpiczu ſniži. Najſtraſchniſchi wliw pak ma alkohol na čłowječe wulkomožny, wón wſche dobre ſacžijſchcže a poczinki pohłuſchi a ſacžeri. Schłódnje ſkutkuje alkohol teſ na potomniſtwo, ſchtož je ſwjetſcha wſchudžom ſnate, pola žony hórje dyžli pola muža.

Tomule pſchednoſchkej ſo rosmołwa njepſchijamkny. Po kótkej pſcheſtawzy pſchednoſchowaſche knjeni dr. med. Stegmannowa ſ Drježdźan

„wo pſychologiſkich korjenjach alkoholiſma.“

Wona dótknu ſo pſchičinow, ſ kotrychž čłowjek alkohol pije. To ſtanje ſo k wotmołenju, ſ wjeſelu, na žwóſbnych a druhich žiwjedženjach, k ſapomnjenju ſtaroſcžow atd. Čłowjek pſchina teſ ja alkoholom, ſo by w ſebi nékajku wopaczinu harmoniju wutworił, ſo by ſo ſamurił do ſapomnjenja a njeſtóžnoſcže. Tale chorojcź dźeńſnjiſchich dnjow, ſo dhe čłowjek ſ mozu ſwoje žiwjenje ſapomnicź, tónle bankerolt wſcheho duchowneho poſtupowanja leži na wopaczinym wóczehnenju ſaſtdženych lětdźeſatkow. Cžeſke ſmykli ſu ło pſchi wočzehnjenju ſtake. W naſ njewuwichu ſo naſnadobniſche duchowne mozy, ale jenoż pomjatk. Młodźina pak ma ſo tak wočzahnyć, ſo čłowjek njebo ſa ſamjeſeſenjemi honił, ale ſo by wyſoki wotnjenjeny tónz žiwjeńſki dozpił ſ wubudženjom ſamóžnych tworjazych duchownych mozow.

Se žiwym pſchikładom djalkowachu ſo pſchitomni pſchednoſchcžerjo ja jeje cžoyle ſtrowa. Po pſchipołdnjiſchej pſcheſtawzy pokaſa knjes ſtudijowy rada Merbitz ſe Drježdźan w ſwojim pſchednoſchku,

kak alkoholismus na poczinſtwo ſkutkuje.

Sſkowo „poczinſtwo“ njewoſnamjenja jenoż pocžahi ſplahow mjes ſobu, ale je też ſadźerjenje čłowjekow mjes ſobu. Čłowjek ſadźerži ſo pſchiſtojnje, hdyž mózemy wo nim prajić: By-li ſo wſchitzy ludźo tak ſadźerżeli, bylo derje! Čłowjek, kiž ma cžuće ſa poczinſtwo w ſebi, cžuje ſo ſtajnje jako ſobuſamołwity ſtaw powſchitkownoſcže a ſadźerži ſo po tym. Alkohol pak w čłowjeku wſchitke tajke zunje cžuća ſnicži, wožebje ja młodźinu je ſtraſchny, dokelž ſo čłowjek potom wjacy wobknježi njemóže a ſo ſłónčnje pod ſkoczo poniži. Alkohol honi čłowjeka do pſcheſtupjenja a ſtóſnitſtwa. Wěſo ſo čłowjek žynliſchi cžuje, hdyž je alkohol wužiwał, tola njeſamóže wjacy derje ſebje ſameho kontrollowacź a wobknjeżiċź. Kelko mandżelſtwow nieje alkohol roſtſchaſk, kelko čłowjeſkich žiwjenjow pſches ſamżnu abo zuſu ruku ſahubił. Nócžnik ſłónczi ſwót ſwój pſchednoſchk ſ napominanjom, ſo by ſo kóždy na ſwojim měſtnje prózował, ſo by ſo ſchkodny wliw alkohola na čłowjeſtu towaršnoſcź ſniczał.

W dalſchim pſchednoſchku knjes diplomatiſki ludohoſpodar Kurt Baurichter ſ Hamburga

ludohoſpodarſki wuſnam alkoholneho praſchenja

wujaſni. Ważny dypk, kiž je bjes dwěla w ſajimje ludoweho derjemécža, je praſchenje potrěbnoſcže. Hoſcžangarjo ſo wěſo ſ hoſpodarſkeho ſtejiſchcža poſudźuja. Runje kaž maja w literaturje ſakoſ ſa ſchtit pſcheczíwo njeſrjadej a njecziſtoſcži ſa nuſne, je ja alkoholne praſchenje trěbne, ſo ſo ſchtitaniſi ſakoń pſcheczíwo alkoholej wutwori. Wěſo hoſpodarſtwo na to njedźiwa, wono jenoż ſwojeho dobrytka dla dźeła. Dźenża wobſteji wopraſnódžity ſyſtem na hoſpodarſkej ſtronje, ſo by ſo produkcija alkohola ſběhnyła a ſo bychu ſo wſchitke nadběhi na alkohol wotrapłe. Palenje ſpirituſa, kiž by w induſtriji tuniſche było, ſo hiſchcže w tijoch ſchtwórcžinach ratatſtwu pſchewoſtaja. W pkaczijnje wobſteji tohodła roſdźěł mjes 27 a 54 hriwnami. S tym némſki ſtat ratatſtwu pakerjam 30 hacž 40 milijonow hriwnow dari. Pſchednoſcher porěča hiſchcže ſtrótka wo palenzowym dawku. W Jendżelſkej je dawk 10 krócž wyſchi hacž w Němſkej. By-li w Němſkej też tak hako, by palenje 100 miljonow hriwnow dawka pſchinjeſło.

Wječor ſeſidžechu ſo wobdźělnizy na kurſuſu w ſali tudomneje realki

k ſtarſchiſtej a młodźinſtej ſhromadźiznje,

kotruż też ſtarſchi, ſchulerki a ſchulerjo bohacže wopytachu. Jako bě knjes měſchczanſki rada dr. Krúger ſhromadźenych poſtrowił, poſkiczíchtaj Drježdźanſtej wumělcaj na klawěrje a hušlach F-dur-romanzu wot Beethovena. Na to rěčeſche ſajo knjes ſtudijowy rada Merbitz ſ Drježdźan

wo ſtrachach ſrawjenjeſkeho cžaſa.

Pola ſóždeho młodoſtneho čłowjeka móżemy mjes 12. a 16. létom, pola ſónſkeho ſpłaha hiſchcže pſredy, wobkedžbowacź, ſo duchowna napjatoſcź popuſchcžuje. Dźěcžo pſchemèni ſo do noweho čłowjeka. To pak je też cžaſ ſwěcžitowoſcže, hłupych łét. W tymle cžaſu maju ſtarſchi a wocžehnjerjo dźěcžo kruće wobkedžbowacź, pſchetoż nětko ſo roſkudži, hacž ſo młodny čłowjek ſ dobrym ideałam pſchiwobroczi abo k niſkim. Tu ſtrachi ſa cžéło a duſchu młodeho čłowjeka ju palenzpicže, kurjenje a ſażny ſexualny wobſtad. Alkohol a nikotin ſadźěwaju roſcženju a cžełnemu a duchownemu roſwiczu. Nócžnik napominaſche, ſo młodźi ludźo njebychu pſchesahe naſlépſche mozy młodych łét roſbrojiłi. Starſchiſtu dom a wocžehnjerjo dyrbja młodym ludźom ſ dobrej radu do pomozni bycź a jich njez ſrudnymi ſakſanami atd. ſwojemu wojowanju pſchewoſtajicź.

Ssobotu wotmĕwachu ſo w Ssejmowni daſchu pſchednoſchki. Prěnt mějeſche knjeżna G. ſ Blüher ſe Drježdźan

wo prědkach a puczach wojowanja pſchečiwo alkoholiſmej.

Dokelž je prěni kurſuſowy dźeń nam pokaſał wažnoſcź alkoholneho praſchenja a wo ſchtódnych ſcžěhowanjach pola ſtarych a młodych powuczić a naſ na ſtrachi kedźbnych ſcžinił, kotreż naſchemu ludu w naſtupanju poczinſtwa hroża, tak je najpſchikłódniſche, ſo nětko tež jhonimy, na kaſte waſchnje a ſ kotrymi ſrědkami móżemy pſchečiwo alkoholiſmej wojowacź. Stare nałožki, ſ kotrymiž je ſwjetſcha palenzpicže ſjednoczene, dyrbja ſpadnyć, ſa to dyrbja ſo nowe towaršnoſtne formy poſtajicź, nowe narunanſke nałožki pſchijeć. Wulki materialismus alkoholoweho wikowanja ma ſo powalicź. Młodźinu njemóżemy jenoż ſe ſakuſtnimi poſtajenjemi wobroczicź, wona ma ło bjes alkohola wokcžahnyć. Hoſpoſa może też ſe ſwojim warjenjom wjele pomhacź, wona njedyrbi jédże waricź, kiž lacžnoſcź ſłubuja. Pſche lacžnoſcź móża najlépſche ſad a ſadowe wudźĕłki pomhacź.

Wuſtajenja pſchečiwo alkoholiſmej.

Pſchi ſſladnoſcži tohole 13. kurſa wo alkoholnym praſchenju wotmě ſo też wuſtajenja pſchečiwo alkoholiſmej. Ssobotu dop. w 11 hodź. knjes měſchczanſki rada dr. Krüger wuſtajeńcu w pſchitomnoſci ſaſtupjerjow wſchelakich wyſchnoſczow, mjes nimi knjeſa wokrjeſneho hejtmana Richtera, biſkopa dra. Schreibera a tajneho zyrkwinſkeho rady Roſenkranza, wotewri. Na to porěča wjednik kraječe hłowneje wyſchnoſcže pſchečiwo alkoholiſmej, knjes prof. dr. Neubert ſe Drježdźan. Wón džakowaſche ło měſtu ja pomoz a pſchewoſtajenje měſtnoſcže. W dleſchich łkowach wupraji ło wo alkoholnym praſchenju ſamym. Jedyn Amerikan je prajił, ſo lud, kiž létnje 4 miliardy hriwnow ſa njewužitny, jedojty alkohol ſwudawa, ſebi ſaneje ſobu żelnoſcže njeſaſtkuji. Pſchečejimniży alkohola w Němſkej njeſadaju, ſo by knježerſtwo palenzpicže ſakaſało, woni pſcheja ſebi jenoż roſwuczenje ludu. Temule ſamérej dyrbi też wuſtajenja ſłużicź.

W prěnim wotdźelenju wuſtajeńcy widźimy na jara roſumliwe waſchnje, kelko alkohola kóżdy jenotliwy napoj wopſchija. Rjad tafiow ſ ryżowanjemi pokaſuje, kak alkohol na zły cžuwowy ſyſtem ſkutkuje. W druhim wotdźelenju wuhladamy hiſchcže nétkotre tafle a dalſche ryżowanja, kak ſaniczaże je ſkutkowanje alkohola na żoidk, wutrobu, jatro a ſerchenje.

Ssobotu wjeczor wotmě ło hiſchcže w realzy pſchednoſcžk ſe zwětłowobrazami, kiž też knjes prof. dr. Neubert ſ Drježdźan dźerżeſche a kiž mějeſche napiſmo:

Skutkowanje alkohola na naſch cžuwowy ſyſtem.

Najprjedy pokaſa pſchednoſcheř, kak alkohol naſtanje. Schłódnje ſkutkuje alkohol na zentralny cžuwowy ſyſtem, wot mołhow hacž do najdalſcheho ſra. Dokelž ło alkohol we wodże roſpuſchcži, może ło do krwe dobyc ja tak zyłeho cžłowjeka pohłuſchicź. Cžłowjek ſhubi roſum (na ſhwilu a też na pſchezo). So je alkohol ſa dźeſcžowy organiſmus wożebje ſchkodny, je ſóſdemu hiſeweſcheho joſne. W Němſkej łóžbe łéto 30 000 ludźi dla wužiwanja alkohola na duchu ſchori. S kajkimi ſrědkami móżemy dha nětko pſchečiwo alkoholej wojowacź? Najlépſche ſu reforma bydlenjow a ſemje, hoſcženzow, powuczenje młodźiny, wobſtaranje wopſchow a gmejnſke poſtajenje prawo. S napominanjom, niż palenz a piwo pſchi łónczi pſchednoſcher ſwój pſchednoſchk.

Tak łónczi ło Budyſchkiſi kurſuſ wo alkoholnym praſchenju. Niech pomha ło bohu k wotſtronjenju nuſy ſ naſcheho ludu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 20. januara.

1850 poda ſo ſerbſki miſionař Aug. Měrčink z łóda „Investigator“ do ſewjerneho łodoweho morja, ło by tam ſobu kapitana Franklina pytał. Puławanje trajeſe pjeć łét a je ſo wot Měrčina wopiſało.

Nanoje a synoje.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

15] (Pokračowanje.)

Basarov wſa na ſwojej ruży dźěcžo, kiž k ſpodźiwanju Fenicžki a Dunjaſche ło nikak njewobaraſche a njeſchrěcžeſche.

„Widźiš, widźu .... To niczo dale njeje, wſcho je w porjedże; rjane ſuby dojtanje. Hdy by ło nĕſchto ſtało, to mi rjekniče. A wy ſami ſcže ſtrowa?“

„Bohudžakowano, ſirowa.“

„Haj ſa to dyrbi ło cžłowjek dźakowacź, to je to najkhmańſche! A wy?“ pſchidha Basarov, wobroczejo ło k Dunjaſche.

Dunjaſcha, doma jara bojaſna ale hewak dobra wjeſełota, jemu do wocžow ło wuſmija mĕſto nékajkeje wotmołwy.

„Nó, tak je derje. Tu maceje ſwojeho hordźinu.“

Fenicžka pſchinja hółcžka k ſebi na ruku.

„Kak pĕknje ſmĕrom je wón pola waż bedźał“, wotmołwi wona na pol wótſje.

„Pſchi mni wſchitke dźĕrži ſmĕrom hedźa“, wotmołwi Basarov, „ja wſchak wĕm dobry hrĕdk.“

„Dźĕrži cžuja, ſchtó jich łubo ma“, pſchiſpomni Dunjaſcha.

„Ty maſch prawje“, wobkruczi Fenicžka. „Tón mój Mitja wſchak kóždemu cžłowjekej ło wołyczá njeda.

„A ke mni by ſchoł?“ woprascha ło Arkadij, kiž, wozjawſchi chwilku naſdała ſtoja, bĕ ło ke hłódnizy pſchibliżił.

Wón wabjeſche Mitju k ſebi, ale Mitja cžiſmy hołowu ſnał a ſaſchkrĕcža, ſchtož bĕſche Fenicžyn jara wopak.

„Druhi krócž ſnadź, — hdyž trochu ło pſchiwuczi“, rjekny Arkadij ſ wołyczkowje, a wobej pſchecželeja ło wotſaſtſchtaj.

„Kak ty prajeſche, ſo ta wĕka?“ woprascha ło Basarov.

„Fenicžka — — Feodoſija“, wotmołwi Arkadij.

„A po nanje? To dyrbi cžłowjek tola też wědžeć.“

„Nikolajewna.“

„Bene. Mi ło to na njej lubi, ło wona ło jara njeſpłóſcha. Tón abo druhi by trajch to na njej ſażudźił. Kajka to łhuboſcź? Cžeho ma ło ſtrócžeć? Wona je macź — nó, a zyle we ſwojim prawje.“

„Wona je prawa macź“, rjekny Arkadij, — „ale mój nan to ...“

„Teſ tón je prawy“, pſchetorhny jeho Basarov.

„Nó nĕ, toho mĕrjenja ja njeſtejim.“

„Każ je widżeć, njetrjebałoſchi nanterwj ujeje nam po myſlitj?“

„Kak tebje tola haniba njeje, ſo mi tajke ſchpatne myſle podżuwaſch“, ſtupi ło Arkadij ſ rosherjenjom napſcheczo. „Ja nic ſ tohole ſtojniſchcža nimam nana ja njeprawehoſo; ja mam ſa to, ſo je ło won dyrbjał ſ njej wożenicź.“

„Dha!“ dźeſche Basarov mĕrnje. „Zajzyhle wulkodušſchni ſmy my! Ty pſchiſpĕwaſch mandżelſtwu hiſchcže tajſi wulki wuſnam; to njebych wot tebje wočakował.

Pſchecžełaj dźĕſchtaj nĕſchto kroczełowe ſmĕrom hromadże dale.

„Stym dha ja hižo wſchĕ wobżydſtwa twojeho nana hižo wobhladał“, ſapoża Basarov ſirowa. — „Stót je hubjeny, a konje njejſu kmańſche. Twarjenja ło też hižo podawaju. Dźĕſcžerjo ło ſławni a hotowi kĕnjoſchi; njeſ tym jo je ſarjadnik pak błaſeń pak wołoſt; ja to hiſchcže prawje rypóſnał njeżżym.“

„Ty ły dźenża tajſi nékajki kruty, Eugenijo Ważiljewicžo.“

„A dobri burikojo twojeho nana tak prawje wobſchudża. Njeſnajeſch ły tole wułżowo: „Ruſki burik Boha ſchlapnje.“

„Ja tym ſ wujom ſkoro jenoho mĕnjenja“, rjekny Arkadij, „ty wo Rußach ſchpatnje myſliſch.“

„To ja wĕ. Ruſki cžłowjek je jenoż w tom pĕkny, ło ſam wo ſebi ma to najbórſche mĕnjenje. Na tom nicžo njeſaleží. Na tom pak ſaleží, ſo je dwaj krócž dwaj ſchtyri, a wſchitko druhe nima niczo rjeż.“

„Schto? Potajkim też pſchiroda nima niczo na ſebi?“ rjekny Arkadij, ło ſamyſlíwſchi ſhladujo do daliny na pĕkne hona, hdaż je ło ſłónczo roſſwĕtlene wot ſapadowazeho ło ſłónczka. „Też pſchiroda niczo njeje w tom ſmyſłu, w kotrymż ty ju nĕſto wobhladujeſch. Pſchiroda nje ſwjatnica, ale dźĕłarnja, a cžłowjek je w njej ſo dźĕłacžerjom.“

W tutom wokomiku dołeżachu k jeju ſłuchu dowonne raze ſwuki violoncžela ſ domu. Nichtó tam hrajeſche ſe ſacžuczom, bywnjeż też niż ſ wupruhowanej wuſtojnoſcžu ruki. „Wocžakowanje“ Schuberta, a nĕżna melodija njeſche ło po powĕſtje każ błódka wón.

„Schto ja tu ſłyſchu?“ wupraji ſe ſpodźiwanjom Basarov.

„To je mój nan.“

„Twój nan hraje na violoncželu?“

„Haj, każ ſłyſchiſch.“

„Kelko lĕt jemu po prawom je?“

„Schtyri a ſchtyrzeſći.“

Basarov ło wótſje wuſmija.

„Schto ło cži to tak ſmĕſchene byeſ ſda?“

„Proſchu cže! Cžłowjek je ſchtyri a ſchtyrzeſćinſi kłasni, paterfamilias, w .... m wokrjeſu — hraje na violoncželu!“

Basarov ſmĕjeſche ło hiſchcže wótſiſcho; ale Arkadij każ jara bĕ won też ſwojemu wuczerjej pſchikhilený, ło tón krócž ani njewuſmĕwſchiny.

(Pokračowanje ſeſchuje.)

Hdyž wšě serbske knjeżny dźěchu
Po wšěch šćežkach kemšacych,
Serbscy zwoblekane běchu,
W bělych khapach ličkatych.

Bóle wětry zaduwachu
W bělych khapach luboznych
Rjeńše róże zakčěwachu
Na jich ličkach čerwjenych.

Tak też w zdobnych čěpcach rjane
Dźěchu serbske mandželske
Haj, najrjeńše zwoblekane
Serbsku drastu přistojnje.

Gusta Hatas.

*

Wo wjedrje. Wječera wječor we 7 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer wo bujo +5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. Wuhladny na malo zo pscheměnjaze wjedro. — Nad Němskej a Francoskej so nižina sebjwujnje. Wona pak so pomalu k połnocy hiba. S połodnja, z Italskeje bliži so nowa nižina, kotraž pak najskerje bóle k wječoru poczehnje. Nad Ruskej leži wyschina z krutej synu. Dokelž je wyschina jara sylna a wječorne nižiny su hlobsche, so syma pomalku k wječoru dobywa a je nam wětrje symjckka blisko. Julse piatk słónčko we 8 hodź. khadza a so 4,23 hodź. thowa. Měsačk ikkadza jutse wječor 8,14 hodź. a thowa so dop. 9,53 hodź.

— **Dla sahowotewrjenja Budyschkeje** jutoweje pschenbownje wotměje so w blischim czasu jednanja mjes mšchczanskim sarjadnistwom a direkzeju jutoreho konzerna. Kaž so powě, je město Budyschin, je-li so w jutowej pschenbowni dźela, pjenjezny podpjeru pschihubilo. Tak brje je nadźija, so so Budyschska dźelarnja bórsy saso wotewri, mnjez hnadź niz w polnym wobsahu.

— **Stótne khorosče w Hornjej Łužizy.** Kaž krajny krowotniski hamt wosjewja, mějachu w Hornjej Łužizy sčěhowoze stótne khorosče: Slosinowosć (Milzbrand) w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. 2. Stajenosć w 1 gmejnje a 1 dworje Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa. Pokhromy w 4 gmejnach a 4 dworach Budyschskeho, w 3 gmejnach a 3 dworach Kamjenskeho, we 9 gmejnach a 9 dworach Lubijskeho a we 9 gmejnach a 19 dworach Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa.

— **Nawěschtkowego jebaka sajeli.** Kriminalna policija hišom dolho nawěschtkoreho jebaka, 19-lětnjeho Albina Thoniga se Schönberga pola Kumwalda pytajsche. Wón je też w Budyschinje we wjele padach wobškodnikow wujebak. Wutoru jeho pschisłuschny žandarm na synowym pschehrje starschiskeho statoka w Schönbergu wuhladźi a jeho tudomnej kriminalnej policiji pschepeda.

S **Hornjeje Kiny.** (Woheń.) Wječera srjedu wječor wokolo 3/4 hodź. na měsčanskim kuble in Hornjej Kinje woheń wudyri. Wohnjowe wobory hnydom telefonuzy na pomoz saswolachu, dokelž woheń kuziwy dla dalsko widzeć njebě. Budyschska autokra spkawa z komandowym autom z tsjomi sarorkanymi wothłelenjemi krótko do 7 hodź. wotjedże. Woheń bě w nhdże 30 metrow dołhej bróni wobsedženja měsčanskeho kubla, wjesa Laraja nastał, a brózeń so hacz na murje wotsuli. Nhdże 40 zentnarjow trowsa a 60 lap rošli da wohnjej mnoho zyrobi. Tež ratarške maschiny, wosebje wulku mlócžazu maschinu, wosy a druhi grat woheń sniżi. Sšušobne twarjenja stejachu we wulkim straschu. Tola wobory, kiž běchu w prawym czasu ke wohnjej pschihwatale, mózachu je se swojimi sykawami wuthowacz. K wohnjej pschihódženu sčěhowoze wobory: Hornjo-Kinjanska (1. myto), Wětschečzanska (2. myto), Budyschska, dobrowólna Dobruschanska a Hrubjelčzanska. Jako bě woheń wudyril, čzehoż so hnydom dohladachu, pola k połnozy pschinjesowazych hrózowu burje swočzinjachu a skót wuhnachu. Pschi konjenzy pschez kerčzinu šebi dźe kuwoje wočzi wobschkodžischči, so dospołnje wobšezpischči. Schkoda so j wjetschego dźela se sarečzenjonym narunu. Pschi wohnju Hornjo-Kinjanska wohnjowa truba k prěnjemu rasej stukowasche. Wopalne trjebnišwo měsčanskej kujesej wopalny inspektor Görling z Budyschina a woborny hejtman Faust z Hornjeje Kiny. Na pschatrje sšušodnehu twarjenja k połodnju so hischcze wjele hnya snieži. Napinazemu prózowanju wobrowu so poradźi, wokolo 10 hodź. woheń samjesowacz a najwjetschi strach bě wotstronjeny. Woheń je najskerje mlócžazu motor sawinował.

S **Kopora.** Sandźenu sobotu shromadźichu so naschi gmejnjzy sastupjerjo k pohjedženju. K prěnjemu poda měschczanosta krótku rosprawu wo wjeznych finanzach, kotrejž wyschaš su lětha koro swucerpane, dokelž dyrbi gmejna za twar noweje schule zobuplačzicz a dokelž je hebi nowu žykawu kupiła. Pschi wólbach sastupjero za žiwodenje pschedhydu a pišmanwjedżerja knjesa najeńka Kruzu sabo wuswolichu, do schulskeho wubjerka pak knjesa Hósera a do pschedhydstwa knjeza Palerja. Do komišije pschi dorešanju skotu wuswolichu knjesow Palerja a Khežora, ja jeju sastupnikow pak knjesow Dejka a Cžěšku. Sastupjerjo dale wobsamkachu, so ma so k lětnowitosčejowemu dawkej 150 prozentow gmejnskeho pschirazka sběrać a so ma so pjeczi dawk wot 5 na 8 hriwnow powyschicz. Tu dreje tón abo tamny žiwenju czuczatej bórzy wupowědźi, tola luboscz k stworjenczej pak na tute 3 hriwny njehlada. Na tónzu hischcze pschedhydu wschitkich sastupjerjow napominasche k zwérnemu dźelu sa naschu malu gmejnu, kaž je hacz dotal było.

Se **Semiz.** W tudomnej Sparmannez skale sajachu mnohe człowjekow, kotrajž běschtaj z Drježdžan pschischłoj, hdyž běschtaj na zentralnej hospodze pschebywałoj. Wonaj dźyschtaj tu z czaśnikami, pjerschczenjemi, čzrijemi, draku, łožu a z druhimi wězami wukrowacz. Schtož wonaj posticzeschtaj, běchu nakradnjene wězy.

Z **Niebjelčic.** Woprawdźite, mysl natwarjace a zdobem też wubjerne wokrewjace hodźinki poskiča wachu so zańdżenu njedźelu wšěm wopytarjam sokolskeho swjedženja, kiž zarjadowa naša młoda Jednota. Zawěsče je kóždeho połnje spokojił, přetož bě nadosć wotmėnjenja — khutneho a zabawneho, tak zo nichtó so kać njebudże dla dalokeho puća, a skónčnje też zapomni wšě wobužnosce deščojteho wjedra. Zo mnoho zahoritych Serbow njemóża wotrasić ant njewjedra a wichory, hdyž je parola, lěpše naroda spěchować, to dospóznachmy na sylach přitomnych — mjez nimi bě też wosadny knjez farař Mič. Samo ze zdalenych wjeskow běchu přikhwatali. Jich woči so radostnje błyšća nad zrostnymi muzskimi, Sokołami, a séělbuja z napjatosću wšěm jich pohibam a wuwjedżenjam. Wšitko je spodźiwanja hódne, skoro zda so wěry njepodobne być, štož sebi sobustawy při krótkim času wot założenja sem pod wustojnym woporniwym nawjedowanjom br. načolnika Žura wšitko njepřiswojichu. Při prostnym zwučowanju wězo pobrachowaše trošku exaktnosće a elastiki, ale dyrbimy zamołwjeć wědźeć. Jenoż z wobstajnej pilnosću dale pokračować, doniž docepjeće samsnu dokonjanosć tamnych někotrych wupomhajucych Khróšcanskich bratrow. Bjez dwěla zwažliwe a wurjadne kuski wukonjachu tući na bradlach, ze znatej hibičiwosću a přede wšém exaktnje. Najbóle mištrscy jewi so to njemylnje při tworjenju wšelakich skupinow (jenu při bengalskim wobswětlenju) . Wótre wobkedžowanje přikaznjow je a dyrbi być njeparomna samownosć Sokoła, dyrbi přeńć do krwě. — Najzajimawši pak, haj hnujacy wobraz jewi so njejabcy, jako Khróšcanski dźěćacy wotrjad z krutym pokhodom pod nježnymi zynkami hudźby začahny do wobšěrneje žurle; na čole swěrny škitař: br. načolnik Hoza. Jich młodostna hrudź so widomnje wupinaše a pozběhowaše, snadź běchu sebi wědomi, zo su powołani, kritiku wobstać. Najprjódcy pokazachu swoje wumělstwo z naměstnym pokhodom po bubonach a hwižkach: „Nětk z mocu lawa, Sokoljo.“ Slědowachu so wotmėnjcjo někotre skupiny z wuživanym rěbłkow, z narodnymi khorhojčkami wupyšenymi. Tute druhe (dźěćace) předstajenje wotewri po prawem naspomnjeny festival. Příkladnemu, njesprócniwemu spěchowarjej sokolskeje ideje br. Pjetašej pak hišće jónu: Sława! — Jenož jeho zasłužbam mamy připisać, zo swjedžeń dósta wosebiteho razu. — Nětko sčěhowaše hra (tryst w tšoch jednanjach: „Młynkee Zuzka“), kiž pola připosłuchanjow wězo wjele smjeca wuwabi. Naspomnić jenož chcemy wosoby: trubkateho, překlopaneho brašcerja Simana, wosebje pryslateho wěrneho łóftikusa — vagabunda — Kašporka, ale nic mjenje tróšku błaznehu slabomyslneho ženicha Jana. Wšěch z pokojom napjelni, zo so tamnaj njedźiwajo njetrjebawšich šmjatańcow a njerozumnjenjow tola dostaštaj, k čemuž też hokuspokus woneho kuzłarja dowobarae njezamó, kotrehož čorne činki bórzy rozpłunychu do hołeho ničeho. W dlěšej přestawcy rozjasni br. starosta Jakubaš-Njebjelčanski: „Što je Sokoł a kajki jeho zamėr.“ Je čłowjezwučowańske towarstwo, kiž steji kruće na křesćijanskej a narodnej podłozy. Jeho zdobny, khwalobny zamėr je, nimo wukubłanja čołnych mocow pěstować powšitkownu strowosć, tež swěru hajić k cyrkwi, wosebje pak k narodej, tole štož rěčnik mjez druhim z dorazom wuzběhny (z wjele stron so to bohužel přeco hišće njepřipóznaje). Cilosć, nabožina a narodnosć su tróje ważne faktory, wot kotrychž wotwisuje naše wobstaće. Sokoł skutkuje w zmysłu: „Mens sana in corpore sano“ je a wostanje jeho hesło (strowy duch w strowym čele). Njech někoho njemyli a njewotraša žana přećiwnosć . Nė, pokažmy, zo smy swěrni potomnicy swojich přjedowonikow, kiž nětko dřemaja pod zelenym trawnikom. Njech knježi dale mjez młodźinu dotalna zahoritosć za krasnu sokolsku ideju. Stejće njerozdwojeni jako žiwa murja, twierda skała. Dyrbimy być jako cyłk, přeczedni w nahladach a zmysłu na polu narodneho prócowanja, potom mamy zdobom zawdawk, zo přeńdżemy po běděnjach ke krasnemu dobyću — k złotej swobodźe. To bě horce přeće a wuzynk pozběhowacych słowow přednošerja. Tute namakaju wěšće wotmlós we watrobach. Złóstna rejka zdźerża hišće dołho bratrow hromadźe. Tebi pak, młódna Njebjelčanska Jednota, słuša kemšacy dźak za wšu prócu, a wěnujemy ći k dalšemu płoduemu dźěłu hrimotace „Na zdar!“

S **Nakeza.** Sčrjedu tydżenja měsčanska nowowuwolena gmejnska rada swoje prěnje pohjedženje. Při započatku pohjedženja dźěši knjes měschczanosta Keller pjemo dohladowarikeje wyschnoscze, w kotrymž bě prajene, so jedyn nowowuwolenych sastupjeć njeje za tutón czesny hamt thmany, dokelž je dla wjazyhkróčneho nutskamanja a cjeżkeho pabuschstwa khłostany a je dwójzy czestne prawa zhubił. W dalschej rěči pokazowarsche wón na nadawki, z kotrymiž smėje so nowe sastupjerstwo zabrać, kaž z postajenjom šuntlineje šotry a tak dale. Při sče-

Wjele pjenjez

so njetrjebawši rozbroji! Dżerž twoje pjenjezy hromadźe a čiń — je-li maš twoju maćernu rěč lubo — dobry skutk a kup kóždemu swójbnemu, znatemu a přećelej serbsku knižku! Tak zmóješ wjele wjesela! Wubjerk maš

w Serbskej knihaŕni

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Předženak

by najradšcho hišćece do Klukschanskeje wožady dojeł, so by tam wschitke serbske domy wopytał. — Jemu ža ßa, so ju jeho tam trochu posahybli. — Pschedženak Was tam w Klukschanskej wožadze wschitkich najnutrnischo proßy, so hischcze jemu zwérni wostali. — Cžisćze to Waschich wulkich wótzow dla, Kuna, Konika, Krygarja a Sejlerja! — Cžisćze to naschego ßkawneho lubeho pschirodospytnika wyschscheho wuczerja Schězy dla, tiž je w Klukschanskej pětnej kolezbu k žiwjenju wotuczik, cžisćze to Pschedženaka dla, so ju hischcze jemu wosłudźito, saßy protyku pitjacz; a schwarneho knjesa Janaka dla — kotremuž je staroscžu wokoły ßtawaju, kaž możeece to sobotu ßamt widzeć.

S Nakez. Naschе serbske tow. „Lipa“ mějesche sandźenu njedźelu hlownu shromadźiznu. S rozprawy naschego pokladnika Jeßy shonichmy, so žu so naschе finanzy saßo skructsite. Pošmjertna pokładna běsche w tšoch žmjerznych padach 150 hrivnow wuplaczita a po 30 pschinoschkach budże móz 20 proz. wjazy wuplaczicz. Njech wschitke žonstawy, mlodši a stari, do tuteho sozialiteho wotbžka towarstwa sastupja. Wjazy jich žmy a najschcho sumu możemy wuplaczicz. Njedźelu, 13. febr. žwjezi towarstwo žwój salożeništ žwjedżeń. Hrach budże so zyle nowy kruch w 4 jednanjach, budże so spěwacz a wjesce na žortnych trikach njebudże pobrachowacz. Towarstwo so nadźija, so Sserbjo tutón jenitki serbski wjecor bohace wopytaja. Na to sczěhowachu nowowólby pschedhydstwa, kotrež so jenohłósnje sabo wuzwoli. Njech so też w nowym lěcze „Lipu“ dale seleni a njech nam pomha naschu serbsku rěcz sakhowacz.

S Delnjeho Wujesda. Wojerowski wokrjesny ratarski zwjazk (Landbund) je swoju pschiwabjeńsku dźěławosć też do naschеje wokoliny wupschestrěł. Pónđelu wječor wotmě w Haschkez hoscženju sakoženšku shromadźiznu. Knjes Schloßer z Wróticzkawja rěrzesche wo zamėrach ratarskeho zwjazka. Nekotři ratarjo po pschednoschku wosjewichu, so do zwjazka sastupja. Sa dowěrnikow postajichu so sczěhowazu knjeja: Sa Delni Wujesd ratař Funka, za Lěsej ratař Hauzmann, za Manjow ratař Nowak, za Tranje ratař Hadank, za Rudej ratař Schrama a za Lucjo ratař Klemmer.

S Wojerez. Zelesniska hlowna dźěłarnja a wuporjedžerńja we Wojerezach dyrbi swój wobkhod jara samjesowacz, jeli niz zyle sastajicz. Krajny radźicel dr. Lenoir a měschczanosta Bautz staj z direkzeju nemšfostatneje zelesniz w Drježdžanach jednaloj, tola jednanja njemějachu pschihódneho wuspěcha. Mjenowanaj knjesaj mósechtaj jenoj dozpěcz, so so we Wojerezach mała wuporjedžerńja z nhdże 40 hacz 50 dźěłaczerjemi sdżerži. Zelesniza dże po możnosći wjele dźěłaczerjow z khowneje wuporjedžerńje we žwojim wobkhodże, we złužbje na czarach atd. wuzicz. Na tole waschnje móże nhdże so 50 dźěłaczerjam dźeło sdżerzecz. Direkzija němšfostatneje zelesniz w Drježdžanach je dale pschilubiła, so dźěłarńju za tak krótki czaš, potajim kaž bě hižo prjedy wotmyślene, k 1. měrz. t. l. njesajtaiti, ale so dże nětcžišche dźěłarńke mozy po nėcžim hacz do lěca wottwarjecz. Wobkježna dźěłowa saradźerńja dże wsho chcžu cžinicz, so by wottwarjenym dźěłaczerjam druhdże dźeło wobstarała. Wona pak smėje jenoj wuspėch, hdyž so dżensnje hospod. pomėry połepschа. Tak rucze hacz budże wėšte, hdy so dźěłarńja dospołnje sastajicz dże měschczanske sarjadnistwo sprytacz industrijne wobkhody dobyczz, so hychu we wopschiwčenej dźěłarni nowe możnosće dźěła so posticzicze.

S Wojerez. Dźiwnuschki dyrbomdej nasšoni niedawno wokolo połnozy motorowy kolesar na Hródkowskej dróży. We žwětle swojeje latarnje wuhlada nadosć mjedwjedża pschez sohu, kiž bě wodźiwik a zyzyche na stronu, na kotruž kolesar jědżeschе. Kolesar tohodla swoje motorske kolo rucze na druhi bok storhny a sajědże do mjedwjedźerskeho wobsedženja. Tu bě njemiły do czrjódki mjedwjedźowskich wobžerjow trjechi, kotraž w nozy puczowasche. Kolesar mějesche so nětk rucze z procha, so by njeluhym wobstejnosczam czeknył.

S **Klětnjeho.** Na leżownoricach Jamunowskeho wjeczerkubla za wuhlom wjerczeja. Někotre metry schérokе dżery ju hižom wuwiercerčeli a schacht swježeli. Wjerczerske dźěła wukonjeja też njedźelu. K wosttronjenju wody wuwija plumpy z mozonym cżerjenjom. Pschi wjerczerju za wuhlom je wjele dźěłonjerjow dźeło namakało. Sa wuhlom trjerczecz dawa Brunizowa a brikelowa industrija akt. tow. (Bubtag) w Berlinje. Pschi wjerczerju sandźenu synnu nadeńdżechu někotre brunizowe sklady. Kaž žu dotal swěrčeli, leži najhlubscha wuhlowa žila 100 metrow hluboko.

S **Dyrbacha** pola Klětnjeho. Posledniu pondźelu wječor wokolo 10 hodź. mudryi w kólni tšěłarja Schneiderа woheń, kotryž so rucze wupschestrě a też domske hobu sapopadny, kotrež so też hnydom paleche. Nětk sapoczachu ludźi hromadźe trubicz a też Klětnjanska wohnjowa wobora pschikhwata, kotraž hnydom sajschimny. Ale jenoż dźěł nadoby mózachu wuthowacz, wschо druhe so spali. Tak so sa krótki czaš zyły statok do popjela pschewobrocži a trohoty Schneiderez pu někto bjes wobydlenja. Twarjenje běšche masjitne, ale so tola snieži. Kak je woheń nastał, njeje so hischcze swěrčeło.

S **Hródka.** Wežeraiosche žwinjaze wiki běchu jara žiwe. Běchu tež wjele prošatow a běhakow na wiki pschijwjesli. Prošata, kotrychž bě 326, płacžachu 18 hr. hacz 30 hriwnow, běhaki, kotrychž bě 38, płacžachu pak 40 hacz 75 hr. Prošata a běhaki buchu wschitcy pschebate. Jene žwinko spyta žebi žiwjenje wsacz, wone kuli so do Schprjewje. Zolmy pak so sašo k driohej pschi-

plawichu a ponrozni ludźo je pśiśed fmjerśu wukhowachu.

Z Łužicy.

* S **Wulkeje Śkśiny.** Tudomna polizija ſańdźeny ſchtwórtk fabrikſkeho dźełaćerja Emila Göldnera ſaja. Jako polizija jeho bydlenje pśeſkepyta, namaka wſchelake rosbuchadła, kótrejž je Göldner ſa cźaſ wójny, jako we arſenalu w Kamjenicy dźełałſche, ſebi pśiſwójił.

* Se **Shorjelza.** Njedźelu popołdnju wokoło 5 hodź. pśichi prawym brjoſy Niſzy błiſko fórbarka Rohowego mosta fmjelje pśechtakte cźeſko namakachu. Wjeſe ſnamjenja na to pokalowachu, ſo je wono hižo dołho we wodźe leźało. Po lekárſkim ménjenju jedna ſo wo cźeſko 10lětneho dźeſća. Nětk ſebi mysla, ſo je to fmn dźełaćerja Ullricha, kiž ſańdźene lećo njedołoko wojeſſke kupańſe i cźołmom ſnjeſoži. Tehdy ſo fmn ſatepi, nana pak wukhowachu. Dotal jeho cźeſko hiſchcźe namakali njebęchu.

* S **Königshaina** pola Shorjelza. Roshorjazy bodarſk ſta ſo tu pśichi pohrjebje mandźelſkeje kamjenjerjeſa Harja Hilſchera. Jako kaſchcź i cźołom do ſenje puſchcźachu, roſtorhny ſo jedyn rub. Kaſchcź padźe do rowa a tam na wupſoke ſtejo wosta. Po dołhim prózowanju hakle mózachu jón prawje do rowa ſtajiś.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Krumbacha.** (Wopraſchenje.) W tudomnſchim ſahrodniſtwje padny njedawno 15 metrow dołha murja roſtlinarnje a ſrani wobdźeržerja tak cźeſko, ſo dyrbjachu jeho do khorownje dowjeſć. Jako ſahrodniſzy towaſchſojo i wokolinty wo njeſbożu ſhonichu, wotnoſychu hromadźe roſwalinu a natwarichu potom i pomozu nětkotrych murjerjow ſaſy roſtlinarnju. Jako ſnjeſbożeny ſo i khorownje domoj wróći, ſtejeſche wſcho ſaſy hotowe kaž do njeſboża.

* S **Kamjenicy.** (Nimarjoita i revolwrom.) Pśa Bla ſwadźi ſo 21 ſtarna mandźelſka na dróſy ſe 57 lětnym rětnikom; ſtórcźnje wucźahny roſnjemdrjena jónſka pistolu a wutſeli i njeje na ſwojeho pſchećiwnika. Na ſhoſe pak njeběſe ſo nježna mandźelſka w tſelenju hiſchcźe jara ſmuźowała, tak ſo kulka mimo. Pśiſedy hacź nuźeſche ſnowa wutſeliś, ji tſelbu i ruki wurwachu.

* S **Liberza.** (Zakoſtna ſmjerć.) Srudnu ſmjerć namaka 26lětny hudźbnik Joſef Klement w Karlowym Dole. Jako w nozy domoj dźeſche, pſchekama ſo na dołerjazanym moście, pſches rěčku wjedźazym a woſta ſe jenej nohu wiſajo. S tuteho zakoſtneho położenja njemóžeſche ſo wbohi wjazy wuſwobodźiś. Nano namakachu jeho morweho, i mośta do rěki dele wiſazeho. —

Najnowiše z cyłeho swěta.

Shłrowa poměrja wo wjedrje ſa jutſe pjatk: Trochu jaſnjiſcho a ſymniſcho.

Dla wuwěſchenja němſkoſtatnych khorhojow pſchi Mnichowſkim univerſitnym ſwjedźenju njejſu ſo zobuſtawy prjedawſcheje kralowſkeje ſwójby mnohy profeſorojo a nazionaliſtiſzy ſtudentojo wobdźělili.

*

Jendźelſki finanſny miniſter Churchill w Romje pſchebywa. Wón je audienzu pola krala měł a ma huſto konferency i Muſſolinom.

*

Połnóznoamerikanſek łódźſtwo w Cźichim morju je i donowinſkich pſchiſtajenjach pjeća k manewram wuſeło. „Univerſal" pak dha wędźe, ſo je ſo někotrym łódźam pſchikaſało, ſo dyrbja k rauſchej Aſiſkej wotſeć, dokelž je ſebi admiral Williams pożyłnjenje ſadał.

*

Bamž je ſo hiſkajej mexikaniſkeho měſta Leona wuprajił ſo je pſchejwědčeny ſo katoliſta zyrkej bórſy we Mexiku dobudźe.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Na łopjenu 94 wikowaniſkeho regiſtra, ſtrnu Wegangez bratrow w Budyſchinje naſtupajo, je ſo dźeńa ſapiſało: Prokura Hendricha Korle Jurja Langi je ſaſchła.

W Budyſchinje, 11. januara 1927.

Hamtſke ſudniſtwo.

Wobſtejeźi młyna Ramka w Koſarni je wo pobjeſchowoſnoſć k wuporjedźenju ſwojeho cźerjeńſkeho ſwjećcźada w Koſarni, kiž je w lěcźe 1927 fruporjedźeć dał, proſył.

Tónle namjet ſo po § 23 wodowoho ſakonja a po § 17 pſchemyſłowoho porjada wojſerſi i namołwjenjom, ſo bychu ſo pſchećiwjenja pſchećiwo pożadanemu fruporjedźenju wody w běhu 2 njedźel wot dnja wudaća tuteje wojſewjenja na pobjiſane hamtſke hejtmanſtwo, hódź też płany wuleża, ſapodale.

Wobdźěleni, kotiſiž ſo w tymle poſtajenym cźaſu njeſamołkuja, ſłuſaja pſchećiwjewiſſe prawo pſchećiwo rjedowanju wyſchnoſcje.

W Budyſchinje, 11. januara 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Swójſbne powěſće.

Sſlubjenaj: Ellen Pejnzej w Barlinje a Jonaš Schwarz we Wotrowje.

Sewrěli; Bruno Wilhelm Böhma, hoſpodarſki radźićel w Debjerkezach, 75 lět. — Max Gnilſa we Kromłowje p. Běleje Wody, 21 lět. — Johanna Karaſowa rodź. Krawcez ty Lutoborju pola Hródka, 76 lět.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnoſt Bart w Brěſyncy. — Za nawěſtki: G. Janaš w Budyſinje.

Składnostna kup!
Nowu šijacu mašinu
a podnurjac. šijacu mašinu
wjele niže płaćiznow
ma na předań
J. Klemm w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 1.

Kuchnje wot 90.00 hr. sem,
lěharnje wot 360.00 hr. sem
Büttner w Budyšinje
Königswall čo. 3

Moje
inventurske wupředawanje
traje
jenož hišće hač do soboty, 21. januara
pola
O. Jäckel w Budyšinje
na Mołtkowej dróży čo. 31

Koza
s 4 kóźlatami je na předań
w Khasowje čo. 20

Prosata
ma na předań
Kral w Koblicach pola Hodźija

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serb!

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Wulke inventurske wupředawanje
wobuća
započnje so pjatk, 21. januara
Wobdźělene wobkhody su z jenakimi žołtymi plakatami zeznać!

Naturska hojeńka H. Freund
Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, bloohsenoju, Iris-wuspyty, zaběra so ze wšěmi khorosćemi, kaž ze žonjacymi khorosćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom strachosćiwosću, wlćom, rheuma, žołtarni, z čerpjenjom wutroby, płucow, žołtka, jatra, žołć, črjewow, a puchora, ze skhnyćom, słabosću, polypami, bjezsonarnitosću atd. z najwjetšim wuspěchom. — Ranźu moš sobuptinjeć. — Rěčne hodź: wot srjedy hač do soboty wot 8 hač do 5 hodź.
w Budyšinje na Róćowej hasy 4.

Wše družiny
najlěpšich brikетow
poskića w Brěznje čo. 21, kaž też darmo do domu
Rudolf Hohlfeld w Brěznje

Separatory
(centrifugi) w kóždej wulkosći, najl. fabrikat, ma z 5lětnym rukowanjom na přihódne wobpłaćowanje na předań
J. Klemm w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 1

Derjezdźeržany ručny
deskow. wóz
kiž 6—7 centn. wuźerži, ma tunjo na předań
Günzel
w Budyšinje, Flinzstr. 18

Ruby na blida a na hošćenske blida tunjo ma K. Erler w Budyšinje na Žitnych wik. 11

Wulke inventurske wupředawanje
Naše
z kotrymž 21. januara 1927 započinamy, **poskića** ludźom kóždeho stawa přijomnu składnosć jenož
kajkostne wobuća
po **k wobdźiwanju tunich płaćiznach!**
Zähle
Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauenstr. 3.
Naše wukładne wokna praja wšitko!

Leberſran za skót ◎ wapno k picowanju
sól za skót ◎ mlokowy a wužitkny próch
přežałnicowy próch (Drusenpulver), próch ke kormjenju swinjow, srědki přećiwo njerodźe
swěčki za wozy, kołmaz, wolij za centrifugi, mašinske wolije
Přećiwo skótnym khorosćam:
drjewowy kołmaz, formalin, kreolin
= draslićity seličnik (Chlorkalk) =
poskića
Drogerie Strauch Kolde Bautzen

Plećene meble
kajkostne dźěło w kóždym wuwjedźenju
dźěćace wozyčki
po wšěch płaćiznach
plećene twory
za dom, industriju a ratafstwo kupujeće najlěpje we wosebitem wobkhodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5 při dźiwadle.

Trjebane a nowe
meble
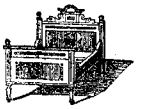
kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4a
Podźělnje płaćić dowolam.

Kóždy
čitaŕ Serbskich Nowin njech sebi swoju
serbsku wotborhansku
protyku
pola swojeho dowěrnika „Serb. Nowin"
skaza
abo sebi ju w Serbskej knihafni w Serbskim Domje w Budyšinje za 75 pj. sam wotewza

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny"!

Serbske křećeńske lisćiki
Serbska knihafnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Vogtlandske wumělske **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler, na Žitnych wikach 11, znapřed. hoš. „Stern"
Rěču serbsku.

Přiloha k číslu 16

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 20. januara 1927

Heinrich Pestalozzi / sławny pacagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

II.

Pestalozzi so ženi.

„Nalěčo, miły daro Boži, ty wobnowiš człowjeka, kaž jenju a pola; ty wobnowiš jenju a sdźerjišch człowjeka w jeho dostojnosći! Miły dych na wječornego wětřika, nowy pschejtrjenj womkodnjenje jemje, mjechče wonje pišanych kčenjow, wonjaze kutł a hrěwaze ščonćko, to wicho je twoje, o ćhudy człowjecže! A wdyž tuto šwójstwo wužiješ, potom to, schtoż móża žeb kralojo k tomu pschitkupicź „twojich pschecžowcw hódne njeje. Nalěčo jemje, schtóż tebje sacžuwa, tobu sčinišch mudreho. Lubošne nalěčo, budź nam mile w ródnej hodźinje so womkodźazeho žwěta! Budź mile thudym! Je po jeho składom, jeho dźěći žu hłódne, jeho žona so swihnje a žakosći dla jutřišcheho dnja. Lubošne nalěčo, hładaj mile na jeho tradu, pschitul swoje wobličo k jeho hubjeńštwje! Sswił so nad žymjeschkom, kotreż thudy jemi dowěrja, měj kedźbu jeho šhadźazeho thlěba, pschitrywaj jeho sahrodu pschi symnym jažnym mějazu ź kurjawu, so žo w njej schdźiwišna njesažydli a jemu nadźijepołny wužyw njeskaży. Nalěčo žwěta, daj człowjeka sacžuwacź wuczby mudreje stwórby, so w žwojeho žiwjenja lěčze njeswjadaje, prjedy hacź płody wurostu, kotreż hakle w dnjach najsmy šrawja."

Tute rjane ź horliwosću wuprajene słowa wurowuła žo ź tutoho wobliča kajki pschiměr lubosče a namałšcho, pak rychlišcho kročo, pak dlěje, pak ź krótka posastawšchi, žo polu bliježschtaj, na kotrymž Jakub Rauchacher a Naz kopaschtaj.

Rěčnik bě hischcže młody muž; tola też najmilischo žudźazy cžłowjek jeho njeby chcył rjaneho mjenowacź. Cžoło skoro pschejara wustupowasche, wocźi leježschtej hłuboko, a njedźiwajzy młodosće bě naštajnje žo hibaze, cžěrnobarbne, wótrocžorne wobličo poźne ź morskow. Mózne cžoło pscheradźi myślerja, cźmoweju hłubokeju wocžow pjerišchachu prudy ducha a žiwenja, a pschi wschej wohnjowosći, bjesmérnosći a hibicźiwosći wuła žo ź tuteho wobliča tajki pschemér lubosče a nadobnosče, jo schwižna, tola njeběkaba postawa lubje wabješche. Schtóż bě jeho wohładał, jeho njeby sabycź mohł. Luby cźitał wésče hižo hłoba, so bě to Pestalozzi, wobsydźer Noweho Dwora e kamjenjoiteho pola. Jako bě słónczkit je žwojej horliwej rěcźu, kotruż bě kražnu nalěcźnu dźeń wuwabił, jimasche žo druhi, farař Fröhlich słowa.

„Tutón wuron wascheje wutroby rjeknu, cźejcźi waschе smysłenje a sacžuce. Nichtón pak teł na zyłym Božim žwěcze nima telko składnosće, Bozu kražnu stwórbu w jeje kražnosći a wułkotnym žiwjenju a stułkowanju tak wobkedźbowacź a wobdźiwowacź, kaj ratař. Derje wam, mój pschecželo, to sće žebi tuto rjane powukanje wusłuchał. A ź Božej pomozu też wschitko derje a po waschim pschecžu pódźe!"

„Měnicže? snapschecźiwi Pestalozzi. Hdyž na puste polo tu pschedemnu hladam, žebi skoro hinak myślicź njemóžu. hacź jo njejsym runje nječhto jara mudre sčinił. Ale nječto wschak je k tajkim myślam pschepodźe, a schtoż saprajtsch, dyrbiš dopraticź, praji pschihłowo.

„Budźeże bjes starosće, mój luby, směrowanje Fröhlich. Njeje dha žo pokasało, so pod Bruneggskimi horami, najsuchischim a najhubjeńšim konzu Birrskeje Hole žamo bjes hnojenja schpaništi dźeczel derje rośce? Kajki wuspěch możecže potom w žwojim cźasu na lepschich kruhach Hole měcź! S wobkedźbowanym, itup ża ćtup pokračowanym połepschenjom role wésče wunoschi kaž hódnosć pola ź kóždym létom rośce."

„K tajkemu hospodarjenju pak je pschedewschém trjeba pjenjes, wjele pjenjes — a tych mam jenoż mało; twar thěje je moje žrědki nimale wschć ježrał," žudźny młody ratař. W žamžnym wokomiku pak hižo sahwisda wjeśole hrónczło.

„To wschak bě smył, so sće tak wjele pschetwarił, wotmołwi farař, wulki smył, kotryż so sćežka hdy hodźi swuporjedźicź. Schtoż je so stało, so njehodźi wróćicź. To je wobžarujomne, njejsmě pak wam nadźiju rubicź a wolu slemicź. Dyrbicže hladacź, so pomoz dostanjeće, młody pschecželo!"

„Ha, ha, schtó budże cźuyć Nowo-Dwórskemu dźiwnuischej pomhacź, wušmja so tutón. Ał, hlej, kražny krudy! pschiśtajt, a sbérny pišany kamjeń, kotryż do jaka tuhy, bjes toho, so by žebi jón bliže wobhładał. Doma měsješe make hory taftich kamjenjow nahromadźene. kotreż běchu jemu na jeho wukhodźowanjach nadpadke; nětko pak jich wjaz kedźbu njemějesche.

„Bych jeneho wědźał, kotryż by wam pomhacź mohł, bu-li chcył," snapschecźiwi farař.

„To žym wcźipny, schtó mohł to bycź."

„To je Kruši, nasch wjesny schokta."

„Tón?!"

„Haj, tón! Je najsamożicźišchi muż zyłeje wiży a" —

„Pschipódła najhorschi njeduschnik a njekhmanik a najhrozhischi nan w zyłej wokolnosći, wupraždnu kaž płomjo Pestalozzi. O, schto žebi myślicże! Tón a mi pomhacź! A wot toho też njechaž žaneje pomozy bracź. Bych žebi moje žiwe dny stajnje porokował, so žym žo junu tak satžišć a wot człowjeka pomoz pschijak, kotrehoż ź zyłej duschu zapiju. Njewěcže dha žazła też, so je schołta mój wozobinski njepschecžel?"

„Ničžo njewěm wo tym. Kak dha to tak?"

„To bě hnydom prěni dźeń, kotryż tu běch w Birr, so žo ź nim swadźich."

Schto žo to njeczini! To je prěnje, schtóż žiżschu. Tola njedźiwajcże žo! Dyrbju wam prajicź: Wobžaruju na ńóždy pad, so sće žo runje ź tutym cźłowjekom swadźił, kotryż ma tola wjele wliwa na wjesnjanow. Kak też to sće žo ź tutym małym wójwodu rosbwoził?"

„To wschak je jara jednora wěc. Wot wscheho spocžatka wón njechaschе, so žo tu sastrdłu. Wón nawjedowaische stronu burow, kotraż dźiwische tomu sadźěwacź. So pak bě wscha jeho próza w tutym nastupanju podarmo nałožena, to je jemu pschicźinyu dosć, mje jako njepschecźela wobhładowacź. Hdyž mózesche mi wobcźežnosći pschihotowacź, tam to cźinjesche ź jědojtej radosću.

„Wěchu naju słowa dotal pschego hischcže sdwórliwe a swonkownje měrne hyle, poda žo búrsy wężka, pschi kotrejž k wótremu rosrěcźowanju dóńdże. Junu widźach njekrajnika dospołnje pjaneho tu w blischkosći mojeho pola, hdyž bě na žwojej roli, njeżmilnje bicź a žwaricź nicź jenoż dźěłacźerśke dźěcźi, ale też žwoju žonu, kotraż bésche chażła wěz wuhładkowacź. Wěso žo hnydom do njeho dach se słowami, kotreż pryedy sčehacź njemóžach, a dokelž hnydom wuspěch njemějach, hrožach jemu stónczne, so chzu žo se wschej mozu próżowacź, so jeho wotšadźa, dokelž žwojeho cźestnoho sastojnšwa hódny njeje. To pomhasche! Namóżnik bu ź drižakom! Nastrójeny ko někak samožwjesche a dźěsche žwoje pucże. Wot toho cźasa mi pschezo dże ź pucża, ale ja wém, so ma śe wotpohladu a mi schkodźi, hdyž a hdźej móże. Wón by mje śnicźił, hdy by składnosće měł, so mohł to skradźu abo hewak njetkhostajomnje cźinicź."

„To je śle, jara śle! rjekny farař. Kruši je razwaw, sašłobjeny cźłowjek. Wot toho cźasa, hacź pije, to dźeń a bóle wustupuje. So sće jeho śiulił, to drje wam ženje wodacź njebudże; sa to žo wésče wjecźi, hdyž budże jemu to mózno. Tola njedaječe žo ź tym myslicź! Cźiń prwje a njeboj žo cźłowjekow! To słowo njech waš posmlni! Stónczinje móże prawy to sa hischcže prajicź, kaž Josef: Wy žebi wotmyślischcże śle so mnu sčinił, Bóh pak chżyschże jo derje sčinicź! S mojej radu wschak žym nětko ke Lonzej. Njebnch nětko dale nikoho wědźał, kiż by bohaty dosć a swólniwy był, wam, luby pschecźelo, ź wusłuchacź. — Tola — cźakajcże — hischcże wém wupucża, a žebi myślu, so njeby najschpatnischi był."

„Wy moju wcźipnosć pschepinacże, luby knjeże!"

„Wożeńcże žo, młody pschecželo, wsmicże žebi schwarnu, hospodnu a po mózności samożitu knjeżnu —, a tónz budże wscheje nuży. Ha, žo sacźeiwjenicże — waścha wutroba je hižo rěcźała, je žo hižom rosbudźita?"

„Schto měł žo psched wami tajicź — je tak, kaž žebi myślicże."

„To mje swjeżeli, to mje wulzy jara swjeżeli, waż dla a waschego wotmyślenja dla. Woprawdźe, dobra to powěsć! Tuż pscheju žboże, Bóh žohnuj waiche pschedewsacże! Njecźakajcże dolho ź twaśom, a tón njech budże prawje wjeśely."

Tola Pestalozzi snapschecźiwi cźiśche a kacźiwje: „Hischcże njejsym tak daloko. Wschelke sadźěwki hischcże mam wotstronicź."

„Tak, tak! Schkoda, schkoda! Sadźěwki drje njebudża pschewulke?"

„Schtó wé, kajke budże. Starschej mojeje lubeje nochzetaj do naju žluba swolicź."

„To tola! Cźomu dha nic?"

„Njewěritaj mi dosć, so žbožownje wuwjedu, schtoż žym tu sapocžał. Mataj mje sa pschepjateho sahorjenza, měnitaj, so žo sa ratarja njehodźu, też so dosć žrědkow nimam a so je pschichod mojeho pschedewsacża žyle njewěsty. Njewěm woprawdźe nicžo dale, hacź so spytam jimaj pokasacź, so žu jeju nahłady njeprawe."

„To wschak je śle! Tola niewěschcżejże hłowu, lubschi pschecżelo! Hdyž tak stejt, dyrbicże žo na ńóždy pad wobhładowacź ża sprawnym ża możitym cźłowjekom, kiż wam trěbny pjenjes pojcźi abo žo ź spěchowanju waschego wotmyślenja ź wami sdruji. Njeisce dha žebi na někoho myślił w žwojej wutrobnej nuży?"

„Ow, tola! Ale to wschak je njemóżne!"

„Na koho dha žebi myślischcże?"

„Myślach, pschekupa Höfer w Zürichu, sprawny a dorocźiwy, žnadź by jenickí był."

(Pokračowanje ščěhuje.)

Džčło spomožerstwowcho a wobstaranskeho hamta město Budyšina

w měsaju dezembru 1926.

W měsaju dezembru bu we wobstararšni sa macžerje a cźěšchne dźěcźi na Kralowskim walu 3 na 7 saradźenskich dnjach 222 cźěšchnych dźěcźi pschedstajenych, mjes tym so žo w saradźerni sa małe dźěcźi na 5 popoldnjach 116 dźěcźi pschedstajl.

Saradźerńja za žamodrubich wopyta 15 žónskich.

Na poživadłach rosdźěli so 1253 puntow žiwidkow wuhotowanych dźensa darmo. Wobstaranja potrěbnym žo nimo toho 106 dźěcźazych drastow a schatkow darmotnje woteda.

W saštaranju cźěšchnych dźěcźi wupožcźi žo w měsaju dezembru darmotnje 15 dźěcźazych wosow, 8 sportšich wosow, 9 dźěcźazych korbow, 2 puczowanjkej wacźokaj, 2 thermometraj a 4 žytawki.

W saradźerni sa płuzakhorych na Kralowskim walu pschedstajl žo w měsaju dezembru na 9 saradźenskich dnjach wscho w hromadźe 28 wołobow. 5 wołobow buchu ź prěnjemu rajej a 23 wołpjetnje pscheopytane.

K słépschenju seźiwenja thudych płuzakhorych žo 392 puntow žiwidkow wuhotowanych dźensa rosdźěli. K wotpładanju thorchy wupožcźi žo: 45 pschikrywow, 2 thermometraj, 38 bluwanskich bleschow, kožo ź matrazu, 4 powětrowe wężny a 12 lěhanskich stołow.

We wobstaranju schulskich dźěcźi wotedachu žo na thude dźěcźi sčěhowace węży: 2 poraj stupnjow, 5 po-

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

7] (Pokračowanje.)

Ja, zo sym hłupy? — „Pój ke mi, Józefko, pój!" Hłós so mi wšak někak zatorhnje. Hólčec dže bjeło a stupi so mi mjez nozy.

Kak pak so hnydom z dźěćimi łirajka? — Pokaž rukul" — Tón wari — tón smaži — tón pječe — tón praji: daj mi kusčiček, tón wotmołwi matla matla hólc so njesměje. „To je nan, to je mać, to je dźěd, to je wowka, to je —. Njewěm dale. Hólc kaž šćěpka. Dočakaj Józefko, dam ći někajke hodańcko: Sto to je: Zelena sym, trawa njejsym, płóch mam, duchowny njejsym, žołta sym, wósk njejsym, wopuš mam, pos njejsym. Sto to je? — „Ja njewěm" — Cheu jemu prajić, ale njewěm to nětko sam. Spomjatkowach sej jenoż *hádaćko*, ale njewěm, što woznamjenja. „Tak powědaj hišće nješto hłupeho, namołwja mje Józefk.

Póndu, kaž bych njebył słyšał. Poručam so: „Dyrbju k swojim studijam. Dźe drje to na dwanaćich." — „I hdże też to," měni moleř, „telko! Naš ćesnik dyrbi znajmjerša wo poł hodźiny doprědka hić." — „Njerdźe", měni Augusta, „wćera, hdyž biješe z wéže, sym jón z khošćom narychtowała." Zo so jara wjeseli a zo bych přišoł bórzy zasy. Zo wšsće budźemy dobri přećeljo.

Nětko bych rady wědźał, čehodla sym hłupy! Na khódbje postrowich někajku žónsku, najkerje knježnu domjacych. Hižo dosć stara.

„Rěčeše přez zuby," praji konduktorowa, „to potom maja dźensa pjenjezy. Hdyž nimaja krošika, rěči zeyła derje." Kaž so zda, ma knjeni konduktorowa žałostnje wobrěčowatu hubu. Hdyž dźěšo knjez doktor po khódbje sem, skhili so Procaznik z wokna a hładaše za nim. Hladam horje. Zda so mi, zo tam widźu wóskowje žołte ćeńke wobliče; wjac njewidźu. Hač sej njesmě Katka trochu dać do mojeje jstwy. Dyrbi k překupcej, tola dóńdże hnydom zaso wróćo, a Katka płače, je-li sama. „Tola njemóžu ju pěstonić!" Położu ju na ložo. A što, hdyž započnje płakać! „O nć, tak dołho, haš někoho widźi." Abo hdyž mi tu něšto zwora . . .! Ta wboha! Haj ta wboha! Sym nimo měry mjerzaty.

Předewzaće: Na Józefka moralnje skutkować.

— — — — — — — — —

Ani bych sebi njepomyślił, zo so dźensa zaso tak do studijow dam. Sym spokojom, ale žałostnje muđny. Póndu spać.

Sołobik njeśćowka. Snadź je zmjerznył. Daj to Bóh! To bych tola rady wědźał, čohodla sym hłupy.

•

Tak najprjedy tu moju gratulaciju! Myslu, zo wot stareho přećela tola přiwoznješ někajku radu, haj mam za swoju bratrowsku winowatosć, wšm-li dobru radu, zo Ći ju mam zdźělić. Předewšém k pruhowanju zymnu krej! Wědźeć budżoš dosć, wo tom sym přeswědčeny, tola zymna krej je, zo bych tak prajił, trójcy telko hódna hač wšitke wědomosće. Kuježa radźićeljo dawaja najbóle rozumne prašenja a njenapaduje ći hižo nićo a knjez rada ći praji: Hdyž nčehtó z tajkej wěcu k wam jako advokatej přińdże, što budźeće činić wotmołw dowěrnje: Budu wot njeho žadać pjenježny zawdawk. Wěr, rada to za . . . Hłupak! Njeznjesu to, hdyž chce być nčehtón stajnje duchapołny a pomha sej ze starymi anekdotami. Hižo w šuli smy jemu darmo njerčkali Jindra Pláćal. Je bambora. Ale je to jenoż moja wina, čehodla sym jemu pisał wo swojich připrawach a čehodla sym był tak zdwórliwy a připisał: „Maš-li, přećelo, někaju dobru radu —" Ja njetrjebam wot nikoho na swéće dobrych radow, najmjenje wot njeho. Ani jemu njewotmołwju! —

Tola mam cyle rjanu porskawu. Lohka zymnica mi běha po ćele, woći stajnje płakatej. Dźiwam so, zo so při tom derje studuje a zo so chce člowjekej stajnje jěść.

Do dźěła!

— — — — — — — — —

Knjez domjacy je pola mje pobył. Dźiwny člowjek, tak na šěsćdźesać lět. Ćeńka figurka, kotraž so zda być mjeńša hač je, zapadleje hrudźe a wisateju ramjenjow dla, kaž by w kóždej rucy njesł kanu wody. Wutruhane suche wobliče, zapadłej hubje, dokelž su zuby hižo wupadałe. Broda kaž pjenjezk, mały nós, šćdźiwe wóčy. Tola čornej woći so swćećitej kaž w zymnicy. Też suchej faldatej ruey přimatej njepokojuje po powětře a druhdy to torhuje w cyłej postawje . A hdyž rěči, skoro šepta. Člowjekej njeje zeyła derje při nim, kaž by so stajnje mělo něšto stać.

(Pokračowanje sćěhuje.)

trow nohajzow a 6 spódnich drastow. K temu wschu so j wobstatkow sdrki nusowego sjednoczenstwa 3 pory stupnjow, 9 schatow, 18 swjerschnych drastow sa dźeći. Nimo toho dostachu potrebni muzojo a potrebne żony 4 pory stupnjow, 27 schatow a 9 wschelake wobleczenja.

Sašo dyrbjesche so na pschecze wuczerstwa 7 holczanych rjadownjow na nahlowjaze wschi pschepytacz, 12 holzow, kij bźchu njeczisteje hlowy, dyrbjachu so wobledźowacz. We 10 padach wupoczichu so k wotstronjenju hnidow hnidati a poda so Ritzer.

Dnja 1. 12. wotmě so pod wjedniftwom knjesa prof. dra. Hesa w Mejschczanskej khorowni k prenjemu rasej saradżenstka hodżina za skabomyslnych, na padawku khorosci czerpjazych a duchakhorych. Hodżinu 6 wozbobow wopyta.

S lekowarnje za pluzakhorych „Waldheimat“ wrocżi so j 3 tam pobstatnych żonskich 21. 12. jena pluzathora derje wocżerstwjena. Dalsche żonske so tam njemożachu pobstacz, dokelż pschihodnych padow njebe.

W mežach dezembru bu we wobstaranju cżesnych dżeći 68, w shytknym wobstaranju 86 domow wopytanych.

Saradżenske hodżiny wobstararnje wopilzow wopyta 6 wozbobow. Wobstararka je 87 krocż domy wopytała a 2 wozbobje snowa do wobstaranja wsała. 13. dezembra wotmě so j podpjeranjom Nemschcho zonjazeho jwjalka za bjesalkoholnu kulturu, Budyschsteje wotnoż, towarschstwny wjecżor (adventska zwjatocznosc).

Wobstaranski hamt woteda w dezembru potuschene abo darmo: 10490 pokrutow khlěba, 5042½ puntow margarny, 6667 kbm. pluna, 180 kw. milinu, 548 litrow petrolija abo spiritusa, 612 jedźnych znamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach, podruznistich, hospodarstich a hodownych pschipomozow wupkaczi so we hromadze 70959,37 hrimnow.

Podpjery dżeloujemejerjow, kiż so w rosprawnym nežazu wupkaczichu, wuczinjachu 134 213,40 hrimnow.

Přilopk.

*** Kak mamy so pschi khripje sadżerżeć?** S lekarskeje strony so sczehowaze pokiwy podawaju: Tak chěts hacż poczne symjza cżłowjeka kojicz, dyrbi so hnydom do loża lehnyc a tam tak dołho wostacz, donż temperatura saby na 36,7 stopnjow dele njeje. Cżi so tom dyrbjal so pacient hischcże 3 abo 4 dny we lożu dżerżeć. We jistroje njedyrbi pschecżopło byc. Najlepsche lekarstwo je aspirin, 2—6 tabletow wschdnje a prawje wjele cżaja wot lipoweho kwjatka ja z zitronu. —

*** Khripowa epidemija.** Hlowny stronowczinski hamt mesta Berlina zdżeli, so je liczba na khripu sthorjen. we mescheczanskich khorownjach na 1167 postupika. Pondżelu su 18 wozbobu wumrěle. No sdacżu njeje nowa khripowa zolma hischcże Berlin dosczahnyka, kotraż je so po pomeschczach je schmiazy tam j nowa rosschěrila. — S Badenskeje so pisa, so khripa wotebera. Wob tydżeń pak tola hischcże 30 ludżi na nju wumrěwa. — W Jenadżelskej je, każ ministerstwo sa strowoczinstwo zdżeli, we poslednim tydżenju 326 wozbobow na khripu wumrěło. tydżeń pschedy jenoż 172.

*** Khripa we wjerschnej Nemskej.** Khripa je w Badenskej a Württembergskej hacż do konza poslednjeho tydżenja wschudże dale pschiběrała. Wjazy schulow we wschelakich městach a wsach dyrbjesche so zamknuc, dokelż be wjetschi dżel schulerjow a wucżerjow khorił. We wulkoindustrijnych wobkhodach w Badenskej je na 15 prozentow dżěłaczerjow wot dżěła pschez wostało. Pola żelezniskeho personala je podobnje. Hacż dotal je 40 wozbobow w Badenskej na khripu wumrělo. Tež w Elsasu sakhadża khripa. W Saarbrückenu je 44 wozbobow wumrělo. Se Schwabskeje pak so pisa, so je tam khripowa epidemija saby kuk popyschczita, tak so su so wschelake schule sapy wotewrile. —

*** Alkohol a strach psched khripu.** S Aschaffenburga so pisa: So by swoju khripu sabo wotbyl, wupi Sobernheimski wobydler zyły bleschu kognaka a lehny so potom do loża. Blescha pak bě kusk wulka była a tak drje wbohi niz na khripu, ale na sajedojczenje s alkoholom wumrě. — W Aschaffenburgu je so khripa wozbebej we kasarnje zynje rosschěrila. Se 100 polizistow je 68 sthorilo.

*** Khlostanje za njeżiwnjschanu żurowoscz.** Psched Berlinskim pschiżiżan. żudom mějeschtaj so pjekarscki mischtr Platow a jeho pjekarski pomocznik Kam dla njeżiwnjschaneje żurowoscże samolwjeczej. So by sebi swěżczinje pjenjezy wujebał, bě mischtr swojeho pomocznika nadpjeral, so by jeho konja s benzinom polał a potom zapalił. Pjekarski mischtr dosta poldra leta khlostarnje, pomocznik pak, dokelż bě pod wliwom mischtra stał, jenoż 9 mežazow jastwa.

*** Wulki woheń w Berlinje.** We wulkej maschinskej stronjiwje „Powschitkowneho elektriskeho drużstwa“ (Al. E. G.) w Berlinje wudyri w saudżenej nozy nadobo woheń. Kaz prenja wobora na pomoz pschichwata, so by żyła tżecha palesche. Dokelż bě strach wulki, so by woheń dale rosschěri, sawołachu tej hischcże dalsche wobory na pomoz. Plomjenja namakachu w lohkopalnej tżiżiny mez maczisnje bohatu zyrobu. Hobrsże plomjenjowe morjo, 200 metrow dołhe a 100 metrow schěroke, bě so za krótki cżas wutworiło. Rano wokoło 6 hodżin bě najwjetschi strach wotstronjeny. Schkoda je jara wulka. Dżěłaczerjo, kotriż dżensa rano na dżeło pschińdżachu, dyrbjachu so j wulkeho dżěła saso domoj wrocżicz. Schkoda pak so dźriy saso swuporjedża, tak so dołho bjes dżěła njebudża.

*** Pjatowy wós w Berlinje na droży wurubił.** Wjecżor wokoło 7 hodżin bu pjatowy wós kotryż pschejcze hodnotne znamki a pjenjesy j pódlanskeho pjatowego hamta na hlowny hamt dowjesez, wurubjeny. Wós cżehnjesche pjatowy sastojnik, dwaj dalschej wyschschej sastojnikaj dyrbjeschtaj za nim hicz a jón wobledźowacz. Tutaj pak njeadżeschtaj po drožy, ale na khodniku, tak so wós stajnje na wocżach njemějeschta. Jako wós na hlowny hamt dojedże, stejachu wolowe durje wocżinjene. Rětko so dohladachu, so bechu wněch se 7500 hr. po puczu j woja tradnyli.

*** Revisija Leiserdskeju żeleznikeju nadpadnikow so zacżinja.** Kaz je znata, bě Hildesheimski pschisiażny sud Leiserdskeju żeleznikeju nadpadnikow Schlesingera a Willija Webera dla transportskeho wohrożenja je kmjertnym wuspěchom w skutkownej jednosczi j mordarskim z kmjerom sadżidli. Sadżenjej bęschtaj 18. awgusta pola Leiserde kolije rosschrubowatej a tak saminowakoj, so nozy w 2 hod. spěchnik j kolijowu wusrokoż, pschi cżimż bo 40 wozbobow rani a 21 mori. Wobstorżenaj bęschtaj pschecżiwo wuruduż wenisiju sapodakoj, bo wobcżeje na to złosiju, so njesitaj j wotpohladom ludzi moriloj, ale jenoż z možnoscżu liczicz, so mója pschi tom tež ludżo smjercz namakacz. Nemschstwnik sud pak je revizilju saczisnyl. Sakitak sadżodżenju, dr. Lilgebrune, pak chze namjetowacz, so by so prozeż hischcze raz wotpjelował, dokelż staj wobstorżenaj po dobrowolnich znanjenitelho buringskeho lekarja duchotwne bóle pocżażenej, każ bě to j prjedawschich dobrodżaczow spósnacz było. —

*** W Hornich Schwabach bo wjele sněha naschło.** We zapkych Hornich Schwabach je so jara wjele sněha naschło, tak so su telefonowe a milinowe groży so skoro po zymnym kraju pschetorhnyle. Wulke scżežory su so pod sněhowej cżežu tłamałe. Telka schkody sněh wot wjele let sem wjazy nacżinił njeje. W Leutkirchu leži snih skoro wot metra wysoke.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 20. wulkeho rožża 1927.

Wčerawše karzy w Barlinje.

1 Dollar	4,211	100 pólsk. markow	—
zeadelski punt	20,439	100 čěskosl. krónow	12,488
100 šwajc. frankow	81,10	100 franc. frankow	16,725

Na Berlinskej bursy so wiki wrežera powschitkownje krute sapocżachu, ale poldrjschko so jasno sesilachu a kurs pocżachu so wotdrjebjotwacz.

Berlinske produktowe wiki potasowachu wcżera kruczischcu tendenzu a mějachu postupowaze płaczisny. To płaczi sa rožżu a sa pschenzu. Jeczmjeń srěnjeje hodnoscze so jara poskicżeschze. Zenimaż płaczesche wcżera

w Berlinje:

pschenżu 13,25—13,45 hr., rožżi 12,30 hr. hacż 12,50 hr., jeczmjenja nalětnjeho hr. 10,85—12,25 hr., nalymskeho 9,70 hacż 10,35 hr., wowsa 9—9,50 tonych hriwnow

w termijnowym wikowanju:

za měrc: pschenżu 14,45—14,40 hr., rožżi 13,22½—13,20 hr., wowsa 10,20 hr.

za mej: pschenżu 14,12½—14,10 hr. a rožżi 13,15—13,10 hr., wowsa 10,35 hrimnowy,

za julij: pschenżu 14,11¼—14,11½ hr., rožżi 12,52½—12,52 hr.

Swinjaze wiki wcżera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 502 proßatow a 255 běhakow. Te płaczachu

běhaki:

wulke	65—80 hr.
hrjenje	45—65 hr.
małe	35—45 hr.

proßata:

wulke	27—32 hr.
hrjenje	21—27 hr.

Wiki měrnje dżěchu. Płaczisny so njepschemenichu.

Někotre płaczisny Drjezdżanskich wikow (Markthallen).

Wcżera srjedu płaczesche sajaz w koži, punt 1,25 hr. karnicze 1—1,20 hr., bażanty (khapony) 4—5,50 hr., huschy sarjene 1,30 hr. hacż 1,40 hr., kacżki 1,40—1,60 hr., truty 1,50—1,60 hr., stare kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60—2 hr., holbje schuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,30 hacż 1,40 hr., liny 2,20 hr., schczuki 1—1,20 hr., jabluka 15—40 pj., kruschwy 20 hacż 25 pj., wotschse wschjechi 65—100 pj., měd 1,40—3 hr., běrny zentnar 5,50 hacż 6,20 hr., punt 6—7 pj., jedźna loboda 30 pj., zybla 12—15 pj., karoty 12—15 pj., czerwjeny kal 10—12 pj., běły 10 pj. a kólerapa 10—12 pj., kolrabi 5—25 pj., jelerij schtuka 5—40 pj., kißały kal 13 pj., butra 1,90 hacż 2,30 hr., dobre mloko 31 pj., twaroh 30—35 pj., jeja 17—18 pj. a pschenżna muka 31—35 pj.

Na pschedań.

Sswjaty łon (jenopschahat) w Wožanach cżo. 22.

Cżešninowy poh we Jeżowje cżo. 15 p. Kamjenzu.

Żelesne thachle i wokanni we Wojerezach, Ackerstr. 19, dełka.

Krowa wuzokosuczelna, M. Petrik w Nowonom.

Sco pyta:

Dżowka do rataršiwa we Wulkim Wožiku cżo. 14.

Drjewowa awtżija

na knjeżim dworje w Panticach hy sobotu, 22. januara pop. w 2 hodż. wotnjeże. 30 bolhich hromadow so pschedażuje. Kupzy seidu so w korczmje we Panticach.

W Bukojnje pola Wulkich Sdżarow pschedarna so *njedżelu, 23. januara, pop. w 2 hodż. pschi starej Cżornej Wodże* 60 wolschowych a wjerbowych dołhich hromadow. —

Sdźenizy na pschedażowanje

Sobotu, 22. januara, dop. w 11 hodż. w holczenzu „K slotemu lawej“ we Wojerczach: dżěłba muzajych stupnjow a wolmjanych tworow, dżěłba zigarow, dżěłba domjazeje nadoby, regulator, zither, lodowy kamor, krasela schijaza maschina, dżěłba wostrowaneho sukna, klini swjerschnik, czorny kukowcy wobleł, symsti swjerschnik a wschelake knihi.

Skrowe depeše.

Berlinske produktowe wiki dop. 3/11 hodżin: Nożowe wiki nimale njepschemenjene pschenża słabje dże. Dop. 3/12 hodżi: Pschenżowe wiki dale słabje, też rožżowe popuschczuja. Tendenza měrnischa.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symje po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczizna po zlotej hrivnje.

	19. 1.	18. 1.		19. 1.	18. 1.
Pšenica	265-269	264-268	buny	20 21,50	20-21,00
rožka	246-250	244 248	woka	23-24,50	22 24,00
nal. jeczmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	14-15,00
naz. jeczmjeń	194 2 7	194 207	žołte lupiny	16-17 00	15-15,60
wowsa	180-190	179-189	zeradella	29-31,00	23-23 80
kukurica	185-187	185-187	rapa wosuńk	16,50	16,50
pšenč. muka	35-37 75	35-37,50	lany wosuńk.	20-21,00	21-21,20
rjana muka	34-36,50	34-36,25	poch. melasa	—	—
pk. wotruby	14,00	14,00	bórnj. krutki	29-30,00	29-29,80
franc „	14,00	14,00	synad, 50 kg	2,75-2,35	2,75-8,35
rapc „	—	—	rżana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšenčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,85	0,95-1,25
pjeluški	21-22,50	21-22,50	ječna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płaczizny rěznicho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

19. januara 1927. *Płaczizny po centu a zł. hriwnach.*

Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 263.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetsche rězneje hódnosce hacż do 6 lět.	58—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—49
Mjenje picowane wšěch starobow	42—45

Byki 381.

Polnomjasne, wyrosczene, najwjetsche rězneje hódnosce	54—55
Polnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	47—49
Spatne	44—46

Jałojcy a kruwy: 809.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsche rězneje hódnosce	46—50
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsche rězneje hódnosce hacż do 7 lět	35—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2367.

Najlepše wukormjene (2. druz.)	75—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—72
Spatne (4)	45—52

Wowcy: 3250.

Młódše a starše wukormjene (2 druzina)	45—47
Starše wukormjene (3.)	38—43
Mjenje wukormjene (Marschafoj) (4.)	28—34

Swinje: 6387.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hacż do 1½ lět stare	—
Wukormjene	73—75
Mjasne	72—74
Spatne	70—72
Rancy a kundrosy	64—66

Towaršstwowski powěsčnik.

Budyšin. „Nadżija.“ Jutře pjatk wjecżor z dypkom 1/2 9 hodż. je w „Kat. tow.“ zaso spěwna pruha za żonskich a muzskich. — Prosymy, pschińdże zaso w tak bohatej lubje każ zandż. wutoru z luboscżu k dobrej wěcy! Dirigent. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje njedżelu, **30.** wulkeho rožka, pop. w 3 hodż. w Hänzleo hosczencu hłownu zhromadżiznu. Knjeża dowěrnicy njech to wšěm sobustawam wozjewja. Nic 23. ale 30. I! — Winowatosć wšěch sobustawow je, zo wšěsce a z dypkom přińdu. Předsydstwo.

Khrósćicy. „Jedn. Sokoł“ zmeje njedżelu, 23. jan., (Ptači kwas) wjecżor we 8 hodż. zhromadźiznu pola Wjeńkec. Wšelake překhwapjeńki! Star.

Komorow p. Rakec. Kedżbu! — Serbske rejc! „Jedn. Sokoł“ zarjaduje w Kaječj korčmje w hosczencu „K zelenej łucy“ kurzus serbskich narodn. rejow. Přenja rejowanska hodżina budże jutře štwórtk a cyła serbska młodżina w Komorowje wokolnje so tu należnje prosy, zo by tutu składnosć wužiwała a kurzus serb. rejow wopytowała. — Bratra a sotry! Časy kowrotneho wuwića dźěła při wšelakich tak mjenow. „modernskich“ rejach su nimo, přeč ze wšěmi nowočasnymi suwakami! — Našo nowočasne reje su za přichod naše stare, rjane a přistojne serbske reje! Tuž młodźina, kaž też starši, wšitcy přich. štwórtk do „Kaječj korčmy“.

Jurij Šewčik, zarjadowař.

Kulow. „Jednota Sokoł“ wuhotuje njedżelu, 23. t. m., swój druhi załoženiski swjedżeń ze spěwami, dźiwadłom a zwučowanjom. Přenjorazny wustup sokolskich holcow a sok. dźěći. Započatk w 7 hodź. Wo bohaty wopyt so prosy.

Lichań. „Zernička“ zmeje tón tydżeń pjatk (21. I.) wjecż. 1/28 h. zaso spěwanje pola Rudolec. Prosymy, přińdźe zaso wšitcy a z dypkom! Dirigent.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ ma kóždy pjatk wjecżor we 8 hodż. zwučowanje w korčmje. Kóždy serbski młodżenc słuša do Sokoła! Načoln.

Sokolskim Jednotam. Skazane oficielne znamjeńka su skónčnje dóšle. Tehorunja lakowe pasy a zwučowańske košle (też čo. 4). Jednačel.

Wotrow. „Jedn. Sokoł“ zmeje přich. njedżelu, 23. I., wjecżor 1/28 hodż. pola Juršec sokolski swjedżeń ze zwučowanjom, žortnymi wustupami a rejemi. Wšěch Serbow z blizka a z daloka so na njón na nawutrobnišo přeprošuja. Dobrowólny zastup!

Předsydstwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličkarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 17 | Budyšin — Pjatk, 21. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Marxej so njeje poradźiło, knježerstwo wutworić.

Prózowanja němskeho kanzlera Marxa wo sestajenje nowjeho knježerstwa je so rozrasyło. Wjednik němskeje ludoweje strony, **dr. Scholz, je Marxej prajił, so je němska ludowa strona pśichi knježerstwje źrjedźiśnjo pódpjeranjom lěwizy njewobdźěli.** Marx je tohodla němskemu presidentej Hindenburgej zdźěłał, **so nima knježerstwo na podłožku źrjedźiśnje wjazy za móžne.** S tym je Marxowy nadawk wotbyty.

Kaž je błyšcheć, němski president němskemu kanclerej Marxej znowa poruczi, so by hišćeže raz spytał, knježerstwo sesajcej a to tón króć z njesocialistiskich (njeźeńcanskich) stronow. Njetrjeba so na tym dwěłowaś, so Marx njemóže tónle nadawk dopjelnić. Njeje žanych wuhladow, so bychu so njesocialistiske strony na jedyn politiski program swjasałe dałe. Tohodła dyrbi so z możnosću ličeć, so so němski žeńsu rozpuśćeji.

Němski president je němskeho kanzlera Marxa k nowemu nadawkej je źěłowaźym pśimom nanowiił:

Jara cześćeny knjes němski kanzlero! Swonkowne a sćitskowne politiske pokazenje němskeho stata žebi k dźiwu khmane a žyłne knježerstwo žada. Knježerstwo budźe najspěšnjischo dźěłacą móc, hdyž móže so na wjetšinu w němskim žeńsu spušćeć. Tajku wjetšinu z pśichiśamknjenjom k lěwizy wutworić, njeje z najmjeńšcha w tu chwilu mózno. Posrjed, jenož na źrěnje strony so sejźeroge knježerstwo wutworić, je so rozbił.

Waš, knjes němski kanzlero, nětko namołwjam, so byšćeze knježerstwo na podłožku wjetšinowy njesocialistiskich stronow wutworiłi. Wobroćam so z bobom na źrałkje němskeho žeńsa, wo kótreż so tu jedna, so buchu swobodnje wobmyślenja a wšelakosćej nahladow w sajinje wótcźinu na bok stajiłe, so bychu so k sobudźełu pod Waśchim wjednistwom sjednoćiłe a so jadny knježerstwa stajiłe, kótreż je rozsudźene, niż sa jenotliwe strony a niż pśicheźiwo nim, ale źiwerne wustawje za lěpśe wótcźinu dźeławcy.

Tole nowe knježerstwo dyrbi, byrnjež jenn sastupjerjo lewych stronow njepśichiłkuśkaśe, njedźiwajcy teho wobzetu **winowatosćej** měć, na **to** žame waśchnje, kaž druhe statne nuzniśeze, woprawnjene sajimy sćerkrokeho dźěłacerskeho luda hladacź so prózujo, zyłennu němskemu ludej we wšeńcach jeho worśichach słužićz a pśeded nami stejoze, ważne politiśe, hospodarśke a sozialne nadawki rosrisaćz.

Sśewoje wobsebite. wuzkowanje Wam wuprajejo sym
Waśch poddany
(Hindenburg.

Demokratoje pśeciwo generalej Reinhardtej a dr. Geßlerej.

Demokratiska frakcija němskeho žeńsa je sloro pśichi dospołnym wobhadźenju jenohłośnje źłeźowaze wobsamknjenje pśichijaśe.

Němska demokratiska frakcija je so se wšchitkimi powołanymi sastupjerjemi stajnje za němskostatnu woboru sajtała. Wona je jejne wotpołitisowanje jako pśiwobdźełowanje brónitośeze němskeho luda žadała a tohodła najwótriścho njeśłuchwaluje, so jedyn general do politiki sapśichmuje a pśichi tym jeanjaje a se skutkami wótcźene poroki pśicheźiwo němskodemokratiskej stronje cźini. Wona źwoje pśichdźěłanje namołwja, so by nuzne kroćele pśicheźiwo wospjetowanju tajśich najśibow a so wotstronjenje njesalezitosćow cźinieź, dokelź móże jenož potom němskostatna wobora wěź zyłeho luda bywaćz.

Němske ratarstwo ze 3600 miliionami zadołżene.

W hospodarstwowym wubjerku němskeho žeńsa je ratarśke ministerstwo pśichełab wo rosnjeńcu ratarstwowego sadołżenja w lěcźe 1926 podało. Po tym je ratarśki hypotheśki dołh z połnjinskeho cźasa 31. dezembra 1925 nětkuze 1100 miliionow hriwnow wuceźinił a je 31. oktobra 1926 na 1860 miliionow, po tajkim na 760 miliionow hriwnow wjazy frostk. Pśichi tym je njeje nahódnosćejśći dołh (nětkuze 3 miliardy), dołh rentiśkej banki (nětkuze 2 miliardźe) žobu ličeźi. Ratarśki wobdźełnisći dołh je 31. dezembra 1925 nětkuze 2000, kónz novembra 1926 1740 miliionow, potajkim 260 miliionow hriwnow mjenje wuceźinił. Wšchón powójnski dołh je 31. dezembra 1925 5100 miliionow, nasynu 1926 3600 miliionow, potajkim 500 miliionow hriwnow wjazy wuceźinił.

Němskostatny minister dr. Haslinde do Drježdźan pśicźiźe.

Kaž nowinska powześćenja ratarśkeje komory powe, je němski minister za sejźewjenje a ratarstwo, dr. Haślinde, źinił, so k 7. sajskemu ratarśtwotwonemu tydźenjej, kotryž so wot 24. hacź 28. januara w Drježdźanach iwotmeje, pśicźiźe. Wón budźe pśeci wotewrjenju pódźelu, 24. januara dopołnjuja 1/2 10 hodźin, we wulkej sali towarśchowanje pśichtomny a najźerje rjowo wo położenju ratarśtwa wosmje.

Skandal w Nürnbergskej radnicy.

W Nürnbergskej měšćańskej radźe su pódźelu nazionalny socialistiśi nanajet na sajwjedźenje dawka na źiwotnu reklamu rospominali. Jedyn nazionalny socialistiski měšćański radźićel, kotryž nanajet rosłožowaśe, socialdemokratam porokowaśe, so dźěłaćerjow jebaju a pśicheradźeja. Hačrunje wjsśichi měšćańscy jeho k porjadej sawołka, wón dale socialdemokratow hanjeśe. We wulkim rosharjenju so někotsi socialdemokratoje na nazionalneho socialistiskeho měšćańskeho radźićela walichu, pśistowachu jeho a do njeho z pjaścemi pjerśchu a spytachu jeho je sale cźišnyć. Jenož je zakroćenjom někotrych druhich měšćańskich radźićelow je tutomu wotpołahej fadźiwa. Sjawne pożedźenje je pśichi wulkim rosharjenju skónći.

Hobrske suwanje pśi porušarskim wojowanju.

Hobrski proześ, kotryž so kónc januara zapoczonje, budźe so z wulkimi suwankami na Düsseldorfsko-Deerendorffskim dwórnišćeju sadaraś. Hdyž w lěcźe 1923 nětkuźo železnicarjo do pasiwneho pśicheźiwjenja sastupichu, so z huydobnym sastajenjom tworowneho wobthada Deerendorfske tworowne dwórnišćeźo satyka. So by so wobthad sajo zjadował, franzowske železniśke zarjadnistwo pomocnych ludźi pśichistajiło. Sa cźaš lěta 1923 su tuzi ludźo wulke hromady tworow pśechadowali. Sśiadź je wo **hódnosće miliionow hriwnow jedna.** Pśechodobźne pśichpytanje pśicheźiwo 40 pśichitajezam je so nětko skónczeno. Proześ teź wujasni, kajke wobzoby su so pśichi suwankach wobdźełiłe.

Briandowa rěć wo zwonkownej politicy.

W pożedźenju wubjerka franzowskeje deputeriśeje komory za zwonkowne nalěžnosće je zwonkowny minister **Briand** wo nětkajśnim położenju rěcźał. Briand nadrobnu rosprawu wo politiźy poda, kotraž je so w Locarnje, Genfu a Thoirym wjedła, a praji, so je pśichi wschich wobsiejnosćach w połnej pśicheźenjesći z knježerstwom był. Swajskarska wojerśka kontrollowaca kommisija je 31. januara z investigaźiskim wubjerkom Swajasa Luda naruna, kotryž budźe jedyn franzowski general wobdźěć. We wucźehnjenju franzowskeho wójska z Porheinskeje ujeje je jednako.

Na praśchenje Briand wotmołwi, so ma Němska na podłožu Versailleskeho měrowego sćerjenja prawo, zebi žadaćz, so by po dopjelnjenju wěstych wumeńenjenjow zuse wójsko Porheinsku wopuśchćiło. Tola budźe potom parlament w połnej zwobodźe wo tym rosgudźićz móc. We nastupanju němskeho wotbronjenja. Briand pśichwa, so je Němska nowe wobtwjerdźenja natwarika, tola wusćehnu, so je jenož we sakitańske twarh jedna, kotreż su za cźaš franzowsko-němskeje napjatosće nastałe. Wot cźaša Locarnskeho sćerjenja pak je je wono tajśich wobtwjerdźenjow wostajiło.

Na kónzu Briand praji, so Locarnske sćerjenje drje kóždeho njespokoji, tola němsko-franzowske sbližanje je podkoš za kóždu europiśku měrownu politiku. Njesmjé so zabyć, so kózda druha politika Franzowsku wožamoczi.

Sakitańske organisowanje franzowskich mjesow.

„Écho de Paris" powe, so je je pożedźenje, kotreż je franzowska najwyšśicha wójnska rada wutoru wotmełka, **kotro dospołnje z pśicheźitanjom rosprawy studjowcho wubjerka za sakitańske organisowanje mjesow** wupjelniło, kotrehnj dźěło w tu chwilu general Guillaumat wodźi. We pożedźićich pożedźenjach dyrbi so dale wo tym jednaćz. Po dojimawnym zadanju ministerśteho pśichedźydy Poincarea wysśicha wójnska rada we programie, zaweśenje połnoźneje a dołhorańśeje mjesy nastupazym, kórchy rosbudźi.

Pólska je w Parizu pśched wobtwjerdźenjemi pśichi rańśchopruśkej mjesy wobara.

Pólśi półźanz je w Pariźu, Cźalkewiti, je konferenzy półźanzow wopomnjeńśili śpitj źiwojeho mjeźerstwa k praśchenju wobtwjerdźeńśich twarow pśichi rańśchopruśkej mjesy pśichpodoł.

Wójna w Chinje.

Kantonśke wójsko k offensiwje pśichełhadźa.

Po powześćach je wśchelakich frontow w Chinje je pśichi wśchěch nětkole źiwiścho wojnje. Kantonśke wójsko dźe po sdaću z nowo offensiwu pśicheźiwo Shanghaiej spytaćz. Po hač dotal njepotwjerdźenych powześćach je w Hutangu, (150 kilometrow k połnozy wot Hankawa) wulka bitwa mjes śeźim Kantonśkim wójśkom a sujaśkarjemi bije, we kótrejž staj wobej stronje cźežko śchkodowaj. drobnišće powześće njeźin hišćeze dośchło. Dale je Kantonśke wójśkowe transporta z Fuczawa k Shanghaiej pśicheźiwo Sunczuanśangej wotejichcze.

Njeměry w Fuczawje.

Po powześćach z Pekinga je wjeźera teź w Fuczawje k cźežkim njeměram dośchło. Chinešśka bobrija je dwě jendźelśkej śchuli, thorownju, někotre amerikańśke zyrkwje a franzowśke misionirstwo wupleńśiła.

Jendźelśći wojerśći roskasowaŕ w chinešćich morjach, Tyrwiit, je w Hankawje proklamaziju wudak, we kótrejž jendźelśkich stacjanow namołwja, so bychu na źiwojim cźežkim měśtnje dale wutrali. Ludźi jim, so by wścho stanje, so bychu so jendźelśke sajimy tak derje kaž móżno śchkitake a sakitake.

Strajkowe hibanje w Hankawje je so dale rośćeŕiło a

w tu chwilu nětkaje 10 000 wožebow wobstajhuje. Po dalśchej powześći japańśke knježerstwo 1500 muži hotowych dźerži, so bychu, hdy by trjeba było, japańśke žydźišćeźa we Tientsinje śchkitali.

Krwawne strajkowe njeměry w Shanghaiu.

Kaž je je Shanghaia powe, su so chinešći bźěłacerjo w jenej japańskej pśichadowni barkimi śpjeźili. Hake po krwawnym srażenju z policiju je so śpjeźenja porasyła. Tśeśi Kantonśkich agitatorow su morili. We Shanghaiu je **zyrobowy strajk pśicheźiwo wulkrajanam wočakuje.**

Kantonśke knježerstwo je wobsamknło, źiwój mjeźerowy hłowny kwartěr do Nangsanga pśicepołožiś, dokelź Hankaw pśichejara w dožahu jendźelśkich tódźnych kanonow leźi.

Jendźelska politika w Chinje.

Khutnoszej położenja w Chinje a dožaly nowśichich wobsamknjenjow jendźelśkeho knježerstwa je z tym wuźiwełeja, so je knježerstwo wczera wjednika parlamentariskeje oppozicije, Ramsaya Macdonalda, do ministerstwa jawołało, so by jemu knježerstwom politiku w Chinje rosložiło. To je jenož pśichi wurjadnje wobcežnych wobsamknjenjach stawa a ma samnyk, so by knježerstwo podpjeranje pola wschich politiskich stronow namałało. So so knježerstwo we podpjeranje lěwizy próśuje, je jako dopołkamo wobhladuje, so chze Chamberlain najprjódy z měrnym jednanjom jendźelśke sajimy w Chinje śchkitaź.

Knježerstwo pśichcej sajo na to pokasuje, so su je wurjadne wojerśke napratwy poślednich dnjow jenoź k sakitanju wobśamknje. Tak je wikowanjśti minister po knježerstwowej poruczenosći rjekł: „Ssmy śwólniwi, je swojimi namjetami w nastupaniu jednanjow dale hiéź, hacź na wjele wobkedźbowanjow pokazenja sa możne. **Jendźelśke politika je w zyłym źiwéze wo měr, pokrok a wikowanje prózuje.** Njeje pak pśicheśpołnaź, so jendźelśke sakitanje na nożowej wótrosći stejí. „Hdyž je to wschо jenož możne machnjeni", liberalny „Star" pśiśe, kotreż dyrbi na Kantonskeho zwonkowneho ministra zaćśiśeź cźiniéź, móże so wono słónczeńe jako pravo spóznaćz. Tola lud, kajśiž je nasch, njemóże tajku demonstraziju pśichewjeśeć, so by je potom wótcźeła śchajnił. Wona naš pak k słónczenym naprawam nuzuje, kotreż sm na wójnu z Chinu jara podobne abo k zosanju, kotreż njeje sa naśchu nahladnosć ani w ranju ani we wjeczorje wuzitne.

Jendźelska politika w Hankawje.

Po diplomatiśtim dopiśarju „Morning Posty" je je jendźelśkemu sastupjerjej O'Malleyej poruczeno, so dyrbi Kantonśkemu zwonkownemu ministrej rjeź, so je jendźelśke knježerstwo śwólniwe, jendźelśke žydźišćeźo w Hankawje do wukrajanśkeho žydźišćeźa pśichetworiéź. Do jeho gmejny

kjeje radź a druhich sarjadnistwow bychu ho też chinescy zastupjerjo pschijeli.

Oppositija pschećiwo chinescej politizy japanskeho knjezerstwa.

Wćerawschje rostoženje swonkowneho ministra Sidahary wo japanskej politizy w Chinje je w hejmje zyline pschećiwjenje zbudźiło a je oppositiju pschećiwo knjezerstwu, Oppositija schiwórk namjet na wuprajenje njedowérjenja japoda. Tomu budże najsterje wjetschina pschihłosowacź, na cźož ho komora rospuschći a generalny straik twarbyri. Teź we wjetschinim hejmje je rěcź swonkowneho ministra zbodźiwanje zbudźiła.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 21. januara.

† 1862 w Prazy najwosebniša česka basnjerka Božena Němcowa kotrejž nowozdate powědančko „Naša wowka“ je nam Filip Rězak přełožił.

Měsačk.

Boži měsačk lubje swěći
Na ludźi a pěkne dźěći
Psy drje na njoh' blawkaja,
To so jeho njedotka.

Njobjesačk wšo w nocy widźi,
Paduch tohodla joh' lidźi.
Ničo pak jom' wo to njej.
Wšak joh' dušni khwala sej.

Jan Radyserb.

— **Wo wjedrje.** Wćera wjećor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer —2, thermometer we dnjo +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer 0, thermometer w nozy +1. — Wyschina nad raišcej Europu a nižiny nad wjećornej pokasuja, so dotalne wjedro wobtrhowamy. Wyschina pola zewjerneho cźopa pokasuje skerje na zymiczy. — Jutrje zbobotu złonćźko 7,59 hodź. zhadża a ho 4,25 hodźin zhowa. Měsačk wjećor 9,21 hodźin zhadża a ho dop. 10,12 hodźin zhowa.

— **Swobodne mjasowe jětki w Budyschinje.** Sobotu 22. januara dop. wot 8 hacź do 10 hodźin wotedawa so zyre howjasje mjaso punt po 50 a 40 pj. nałelene howjasje mjaso punt po 50 pj., zyre zwinjasje mjaso punt po 60 pj. Szwinjasje mjaso wotedawa so jenoš na cźišku 2951— 3000.

— **Pokhrena je sajchla** mjes skotom rzćejerkubkowcho najeńka Fórstera w Katarjezach.

— **Wobhaj połstowcho schekowcho wobkhada w Němšcej.** Měsjezelow połstowcho schekowcho konta bě tónj decembra 1926 898 352. To je 3308 kontow wjacy hacź tónj nowembra. Dobrospjećow a wobsćežowankow bě w měsacu decembru w hromadze 58 515 000 wo 11 475 989 000 hriwnow. Wot tejele sumy zapłacźi so bjes zynjes 9 019 954 000 hriwnow. Dobromócze mějezelow połstowcho schekowcho wuschinjesche 611 428 000 hrinow.

S **Hornjeje Kiny.** We wohnju, z kotrymž bo zyrjedu wjećor Larazej brózeń wotpali, Budyschćka policija ješkowanju rosprawu poda: W brózni Larazej měšćanskeho kubka w Hornjej Kinje zyrjedu wjećor wokoło ½7 hodź. wohenj wudyri. Hnydom zawołanej wohnjowej wobrje bo poradźi zadźerwacź, so wohenj na zyłudne twarjenja pschenjedźe. Tola pak je so mašinna brózeń z nejdźe 50 kop njewuntóczeneho zita, 40 zentnarjemi wowsa a z mjećzajej maschinu a wschelakimi wosami hacź na murje wotpalita. Wokoło 11 hodź. płaczesche wohenj za zalaty. K wohnju běchu nimo Budyschćskeje wohnjowneje woboru, kotraž bě se swojej motorisej zykanu pschijěła, hischcze wobory z Hornjeje Kiny, Běłšcej, Dobrusche a Hrubjelcźiz pschithwatałe. S kajkeje pschičiny je wohenj nastał, njeje hischcze wujasnjene. We brózni běchu wodnizu mócźili.

S **Wjelećzina.** (Nowa katolska kapałka.) So bychu we Wjelećzinje a wokolnje bydlacy katolikojo lepschu zkładnosć k Bożim słužbam měli, twarjachu tam nětkole w jenym twarjenju tamnischeho, Budyschćskemu tachantstwu słuschazeho ryćezkitska kapałku, kotraž dyrbi hižo k jutram hotowa być. Hacź dotal khodźachu Wjelećanjźy katolikojo do Schérachowa kemšchi.

S **Warnoćźicy** pola Wjelećzina. 17 łónjeho Frjyza Seifferta, kiž wot Nowjeho léta pola kublerja Schramy we Kubschizach ja pohoncza słužeze, sandżenu njedźelu dopołdnja kublerjowy kóń do łéwjeho wutrobna kopny. Hnydom zawołany lékař njemóžešeze žaneho cźežkeho ranjenja namakacź. Seifert dyrbjeschе pak ho do łoża lehnyć a wobžedźeć jeho wothłada. Pódźelu dopołdnja wokoło 11 hodź. Seifert na krótschi cźas ko zo wupuschći, a jako wothładarka wokoło ½12 k njemu pohladacź pschińdźe, bě won hižom wumrěł. Hacź je jeho Boża mylca sajała abo hacź je ho mitskownje wukrawił, njeje ho swěsćiko. Jeho cźełko pu wutrowi wjerzer do starschiskeho doma we Warnoćźicach pschinjeschli.

Z **Radworja.** Dobrowólna sanitetna kolona Čerwjeneho Kříža za Radwor a wokolinu zmóje njedźelu, 23. t. m. pop. ½1 hodź. zwučowanje w Haslowje. Najskerso jedna so wo autowe njezbože. Po tymle zwučowanju je wjećor ⅛8 hodź. w Měrćinkec hosćencu přiwabjeńskí wjećor. Mjez druhim předstajitej so wjesołej hrě w jenom jednanju pod nawjedowanjom hibićiweho towařša Lipki z Łupoje. Wjećor wobzamknje so z pyšnej rejku. Přećelo a popřewaćelo kolony su wutrobnje rad witani.

S **Lutobeja.** (Wulki wohenj.) Dźensa rano bórzy po 4 hodź. w knjezej brózni, majorej ſ Watzdorfej słuschazej, wohenj wudyri. Nětkje 200 metrow dołha brózeń tiž mjesche 4 wulke huna a 3 wopaine šwijne, so bo cźista wotpali. Zyłe jeje a natarške maschiny bo zobu spalichu, mjes nimi hakle njedawno nowa złonowa praža. Teź některe wozy bo ſ wohnjom šmicźichu. Wohenj wupschestrě bo teź na hrobže a šmicźi tej zyłe 100 metrow dołhe twarjenje. Nad hrobjemi leżejcy gnuo a druhe pizowodża. Skót mózaschu na słonjo i cźasom wutkowacź, jenož některe prožata bo zobu spaliichu. K hajschenju pschikhwatachu gnkowy ſ knjezeho dwora w Starych Boranezach, ſ Kamjenej, ſ Radworja, ſ Daliž, Schomburgej fabrikiśa gnkowa, ſ Adolfiseje Hety a ſ Khwacźiz. Tak dostanje Boranczańska gnkowa prenje a Kamjenjanska druhe myto.

S **Bukez.** Schtwórtk 20. januara tudomny friserśti mišchtr Ota Siegel swój 40létny mišchterśti jubilej swjećeješe. Seamnyny bźeń bě so tež 40 lět minyło, so won w Bukezach bydli. 20. januara 1887 pschińdźe k. Siegel ſ trěbnym friserśkim a barberśkim gratom ſ 50 pj. we dwórsatu a zahydli so w domje zemrěteho nědbuschepe. mjahowobhładowarja Brabandta, kotrehož widowa je hischcze žiwa. Wjazy krócź k. Siegl pschećahny, doniž w lećze 1918 khěžu pschi historiśej Krwawej haży njeskupi. Po 32létnym mandźelstwje zemrě jemu mandźelska. Teź jeho nasstarscha wojenjena bźowka psched dwěmaj lětomaj wumrě. Psched nětkim pjećimi létami bo knjes Siegel k druhemu rasej wożeni.

S **Hodźija.** Budyschćke Iworyknupowace towařstwo wotmě sandżenu sobotu w Hodźiju zjawnu zhromadźizny konsumentow (pschetrjebarjow), kotraž bě jara derje wopytana. Referat mjesche knjes wobkhodny wjednik Hirschmann. W nim wobsehje wulsčehny, so w lećze 1926 2774 konsumiśtich towařstwow wobstejesche. Licźba zobustawow wuczinjesche 3 382 011, kotrež 616 188 362 hr. wobrota w 8500 pschedawarńjach dozpěchu. Wobrot towařstwow pschi Wulke-kupowanikim towařstwje němšcich konsumiśtich towařstwow wuczinjesche 164 532 675 hriwnow. Wusłohk je zanžnieje produkzije konsumiśtich towařstwow wuczinjesche w lećze 1925 160 630 842 hr., na pjeckańju pschińdźe 104 124 374 hr., na rěnjiwo 34 142 184 hriwnow. W konsumiśtich towařstwach dźěłasche 37 318 wožobow. Konsumiske towařstwa zaplacźichu 15 283 109 hr. dawkow. W lećze 1925 bo na zobustawy 14 688 711 hr. nawróćźeneho zarunanja wuplacźi, teź Budyschćke towařstwo w dezembru 1926 nětkje 70 000 hr. wuplacźi. — W Hodźiju ma bo nětkje za 2 měsacźa w kupjenej leżownosći pschedawarnja wotewrjeć. Mnoho samokwjenjow hižo pschedeše, so móże bo pschedawarnja bjes cźekotow wotewrjeć. Po tymle pschednoschnu bo najnowische filmy, Mutter und Kind, towarstwo pschedwjedźechu, kotrež pschedstawa knjes Böttcher dotkanje wulozi. Shromadźizna je jara dobry sacźischći sawostajika.

S **Delnjeho Wujesda.** Rjany pomnik dźakowosće staji zebi sandżenu njedźelu naschа Ssokolska Jednota. Wuhotowa kaž tónjde léto swój jymiti ſokolski swjedźeń, kiž mjesche swój wobsehły wuznam. Nasymu sandżenemu léta sakoći bo w Jednocze dźěcźazy wotrjad, kiž bě nasch wjeleny starosta knjes Gustav Měrcźin, kiž je pola wschitkich druhich ſokolskich jednotach derje znaty i wulkej prózu a njespróznjowosću na bo wjal, za cźož my wschitcy, młodši kaž starši, jeho wulzy cźesćimy. S dopołdnom w 7 hodź. bo pocźa Haschkej žurla pjelnicź a ho bórzy ſ pschihładowarjemi napjelni. Starosta powita pschitomnych w herbskej a němšcej rěcźi, pokaza na wožnosć cźełoswučźowanja, wobzebje na nasch pschichod. Hnydom na to wuzkupi 13 ſokolskich hólzow ſ prosrupom swučźowanjom, kiž nasch městonaczolnik Max Měrcźin nawjedowasche. Hrimotazy pschiłeše powita marych swučźowarjow, jako na žurlu stupichu. Lubosny napohlad policźi jich rjana drasta, kotruž běsche knjeni Schewčka mischterka Simonowa tak wustojnje zhotowiła. Swučźowanje bo jara derje pschedwjedźe. Potom wustupichu naschi Ssokolso ſ wožebitym swučźowanjom ſ hlebiźerami, kotrež běchtaj, kaž zmy zhonili, bratraj Měrcźinaj sestajakoj. Pschedstajenje bě jara sajimawe a bo exaktnje wuwjedźe. Na to wustupichu sabo naschi młodši ſe swučźowanjom na hradłach, kotrež wulki zajšćichcź na pschichładowarjow sawostajі. Starschi swučźowazych dźěći bo jara wjeselachu, hdyž widźachu, schto jich dźěći dokonjeja a kak derje jich nawjedowarjej na nje kedźbujetej, so žane njeby do schkody pschijšło. So bychu make trochu wotpoczinka měle, wustupichu sabo naschi Ssokolso je swučźowanjom ſ tyčemi, kotrež běchu pschiłahowarjo žebi wobejje pscheli. Nětko pschedstajі bo pjeć skupinow, tšі ſ nich pschedstajichu nasche make žarne a dwě wupjelnichu Ssokolso, kotříž buchu ſ cźežkowjenej žurlu wobžiwětleni a rjany sacźischći sawostajichu. Kónc a króna zyłeho pschedstajenja běsche narodna skupina, kotraž bě jara derje sestajana a se žerbstkimi, němšcimi a ruješkimi khorhojcźkami wupyschena, pschi kotrejž bo wuspěwa ſ pschewodom hudźby nascha žerbska hymna. Na to wustupi starosta na jewischcźu a dźakowasche bo starschim, so žu jemu swoje dźěći dowěrili a prosćesche, so bychu je dale do swučźowanskich hodźinow pósłali. Dźěći wopruschcźichu nětko žurlu ſ dźaknej wutrobu napischcźu swojim nawjedowarjam. Sapocźa bo wjeseła rejka, pschi kotrejž nascha ſkawna kapała pod nawjedowanjom k. Bjeńcźa wschě lohke nóžki do ſkoka staji. Wosebity wulki dźak a pschipóznacźe žłuscha nawjedowarjam nascheje Ssokolskeje Jednoty, kiž nam za to rukuja, so Sserbstwo w naschich stronach njeſandźe.

Wotborhanska pretuka

žłuscha do tóždneho doma, hdźež bo wjele ludźi sejdźe — potajkim do korcźmow a pschedawarnjow, k cźešnym mischtram krawzam, schewzam, rěsnikam, tyscherjam, towarjam — ale teź ke tóždnemu cźešnemu brašcźej a — ke tóždej cźešnej babje. —

na pjeckańju pschińdźe 104 124 374 hr., na rěnjiwo 34 142 184 hriwnow. W konsumiśtich towařstwach dźěłasche 37 318 wožobow. Konsumiske towařstwa zaplacźichu 15 283 109 hr. dawkow. W lećze 1925 bo na zobustawy 14 688 711 hr. nawróćźeneho zarunanja wuplacźi, teź Budyschćke towařstwo w dezembru 1926 nětkje 70 000 hr. wuplacźi. — W Hodźiju ma bo nětkje za 2 měsacźa w kupjenej leżownosći pschedawarnja wotewrjeć. Mnoho samokwjenjow hižo pschedeše, so móże bo pschedawarnja bjes cźełotow wotewrjeć. Po tymle pschednoschnu bo najnowische filmy, Mutter und Kind, towarstwo pschedwjedźechu, kotrež pschedstawa knjes Böttcher dotkanje wulozi. Shromadźizna je jara dobry sacźischći sawostajika.

S **Delnjeho Wujesda.** Rjany pomnik dźakowosće staji zebi sandżenu njedźelu naschа Ssokolska Jednota. Wuhotowa kaž tónjde léto swój jymiti ſokolski swjedźeń, kiž mjesche swój wobsehły wuznam. Nasymu sandżenemu léta sakoći bo w Jednocze dźěcźazy wotrjad, kiž bě nasch wjeleny starosta knjes Gustav Měrcźin, kiž je pola wschitkich druhich ſokolskich jednotach derje znaty i wulkej prózu a njespróznjowosću na bo wjal, za cźož my wschitcy, młodši kaž starši, jeho wulzy cźesćimy. S dopołdnom w 7 hodź. bo pocźa Haschkej žurla pjelnicź a ho bórzy ſ pschihładowarjemi napjelni. Starosta powita pschitomnych w herbskej a němšcej rěcźi, pokaza na wožnosć cźełoswučźowanja, wobzebje na nasch pschichod. Hnydom na to wuzkupi 13 ſokolskich hólzow ſ prosrupom swučźowanjom, kiž nasch městonaczolnik Max Měrcźin nawjedowasche. Hrimotazy pschiłeše powita marych swučźowarjow, jako na žurlu stupichu. Lubosny napohlad policźi jich rjana drasta, kotruž běsche knjeni Schewčka mischterka Simonowa tak wustojnje zhotowiła. Swučźowanje bo jara derje pschedwjedźe. Potom wustupichu naschi Ssokolso ſ wožebitym swučźowanjom ſ hlebiźerami, kotrež běchtaj, kaž zmy zhonili, bratraj Měrcźinaj sestajakoj. Pschedstajenje bě jara sajimawe a bo exaktnje wuwjedźe. Na to wustupichu sabo naschi młodši ſe swučźowanjom na hradłach, kotrež wulki zajšćichcź na pschichładowarjow sawostajі. Starschi swučźowazych dźěći bo jara wjeselachu, hdyž widźachu, schto jich dźěći dokonjeja a kak derje jich nawjedowarjej na nje kedźbujetej, so žane njeby do schkody pschijšło. So bychu make trochu wotpoczinka měle, wustupichu sabo naschi Ssokolso je swučźowanjom ſ tyčemi, kotrež běchu pschiłahowarjo žebi wobejje pscheli. Nětko pschedstajі bo pjeć skupinow, tšі ſ nich pschedstajichu nasche make žarne a dwě wupjelnichu Ssokolso, kotříž buchu ſ cźežkowjenej žurlu wobžiwětleni a rjany sacźischći sawostajichu. Kónc a króna zyłeho pschedstajenja běsche narodna skupina, kotraž bě jara derje sestajana a se žerbstkimi, němšcimi a ruješkimi khorhojcźkami wupyschena, pschi kotrejž bo wuspěwa ſ pschewodom hudźby nascha žerbska hymna. Na to wustupi starosta na jewischcźu a dźakowasche bo starschim, so žu jemu swoje dźěći dowěrili a prosćesche, so bychu je dale do swučźowanskich hodźinow pósłali. Dźěći wopruschcźichu nětko žurlu ſ dźaknej wutrobu napischcźu swojim nawjedowarjam. Sapocźa bo wjeseła rejka, pschi kotrejž nascha ſkawna kapała pod nawjedowanjom k. Bjeńcźa wschě lohke nóžki do ſkoka staji. Wosebity wulki dźak a pschipóznacźe žłuscha nawjedowarjam nascheje Ssokolskeje Jednoty, kiž nam za to rukuja, so Sserbstwo w naschich stronach njeſandźe.

Nanoso a synowo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

16] (Pokračowanje.)

X.

Nětkje dwě njedźeli bo minyłychej. Žiwjenje w Marinje běžeše we zwojich kolijach: Arkadij hraješe Sybarita, Basarow dźěłasche. Wschitcy w domje běchu bo k njemu pschiwuczili, k jeho dźiwnym manéram, k fróttemu a wottorhowazemu waschnju rěcźenja. Jenicźka wobsehje bo ſ nim tak ſpósna, so jónu w nozy da jeho wubudźicź, dokelž běchu na Mitju widźiłcźeja pschiſcźele. A won stanu a pschińdźe a pschećeżeda — na pol żortuje, na pol ſuwajo — pola njeje dwě hodźinje a wupomha dźěsću. Sa to pak Pawel Petrowicź je wschěmi mozami dusche swojeje bidźeche Basarowa. Won mějesche jeho za horducha, zhrobolaka, zynika, plebeja. Won na njeho tukasche, so Basarow jeho w cźełosći njema, so napohledku jeho žanu saspěwa — jeho Pawła Kirsanowa! Nikolaj Petrowicź boješe bo trochu młodeho „nihilista“ a dwělowaſche na tom, so moh tón na Arkadija jara dobry wliw nječź; ale won radźiłcźe jemu pschipowduchajche a radźiłcźe bě pschi jeho fyſikalnych pospytach pschitomny. Basarow bě zebi mikrofkop zobu pschinjeſł a zadźersche bo ſ nim hodźiny dołho. Teź słužownjej běchu bo ſ njemu zwučźił, dyrnjej won ſ nimi ſ wyšoka wobkhadźeſche; woni wschak běchu do toho pschichilni, so je won tola jich runjeżo, a zabyn hnadny knjes. Dunjascha bo rad ſ nim poschcźeła a tikny skradźi wjeselowańje na njeho, hdyž nimo njeho poběża.

Pětr, prosty a nasdaty cźłowjek je ſtajnje ſtarosćiwje mamorschcźenym cźołom, cźłowjek, kotrehož zylicźke dojtojnstwo ſależeſche w tom, so bě dwórtliwy, so pišmiti ſbérasche („buchſtabérowaſche“) a cźasto je ſchcźełku zebi swój khabat cźišcźeſche, so też rosłajeni a wuſmérnikowaſche, tak wjele hacź bo Basarow na njeho bohlada. Roboczańzy holcźy bźěchu na „duchtrom“ kaž pżyżži. Jenicźky ſtary Prokofijcź njeběſche jemu dobry. S pohmurnjenym wobliczom podawaſche jemu za blidom jědź, mjenowaſche jeho „ludźidraca“, wokludowaſche, a wulpaji, hdy won nim, hdy won ſe ſmjeja brodu po lizemaj na napohlad — kaž wopraudźite ſwinjo w kerkach. Prokofijcź běſche po ſwojim waschnju aristokrat, niż ſchpatniſchi dużli jako Pawel Petrowicź po ſwojim.

Naſtupi najzeſchcźa doba léta — prénje dny ſmażnika. Bě najkraſnjiſche wjedro; wjeſo ſ nadala hrożeſche tholera, ale wobyklerjo ſ . . . . eje gubernije běchu bjżo na jeje wopyt ſmućeni. Basarow ſtawaſche rano ſahe a wuſdże zebi nětkje dwě, tſi wjerſty, niż ſo by bo jenoż pschekhodźował, — won njemjeżeſche tajke pschekhodźowanje bjes ſamerza ani cźerpicź — ale ſo by trawy a pſchekraſanzy ſběrał. Druhdy wſa ſebi Arkadija ſobu. Na puczi dużu domoj nawjaſa bo pschi jeju rozrěczowanju ſwojeſcha ſwada, a Arkadij bě ſwojeſcha tón, kiž podleża, haczrunjeż wjazy rěczeſche, hacź jeho towarſch.

Jónu běſchtaj jo wobaj trochu ſakomdźikoj; Nikolaj Petrowicź dźeſche jimaj napſchecźo do ſahrodu a dóſchedſchi hacź ke khłódniży, ſaſtuſcha nadobo krocźele a khoży wobeju młodźenzow. Wonaj dźěſchtaj na tammej ſtronje khłódniży a njemóżeſchtaj jeho widźecź.

„Ty wſchak mojeho nana hiſchcze doſeż njeſnaješch,“ rěcźeſche Arkadij.

Nikolaj Petrowicź bo pſched nimaj ſkowa.

„Tżoj nan je zyle ſchwarny paſchał,“ rěcźeſche Basarow, „ale won je cźłowjek na wuſtrużbje a jeho pěſnicźa je dośpěwane.“

Nikolaj Petrowicź naſtaji wuſchi . . . . Arkadij niczo njewotnoſhi. „Cźłowjek „na wunmělku,“ wołża dwě minjeſchći nje ſmérom ſtojo a potom ſwolwaſche pomałku domoj.

„Sawcźerawſchim ja hładacź a widźacź, kak won Puſchkina cźita“, pokrarcźowaſche mjes tym Basarow. — Rosjażni jemu tola, proſchu, ſo to k njezemu njeje. Won tola zadyn pachoſt njeje a by wſchón taſſi cźapor do ſmjerſkow cźiſtnyeż dyrdżał. Kajke wjeſele dha je to, dżeriżniſchi dżeń być ſ romantikom! Daj jemu radźicho nětſchto wżwonniſche pſcheczitacź.“

„Schto bych jemu dacź měcź? wotpraſcha ſu Arkadij. „Wó, ja mżšlu, ſo by dyrżał ſ Bükmerowej rżkyż „Kraft und Stoff“ ſapocźeć.“

„Ja wſchak ſam też tak mżšlu,“ pſchida Arkadij. „Kraft und Stoff“ je kniha, we kotrejż ſo wſchitko rożumi a nicźo njeſtaji.“

„Nětko ſmoj hromadze jenak wotpudżenaj,“ pocża nadaljenem dnju po wobjedże Nikolaj Petrowicź k ſwojemu bratrej, jedżo pola njeho w kabinecźe. „Do ludźi na wſy ſłużbje ju naſ ſrjadowali a naſcha pěſnicźa je dośpěwana. Nó ſchto? Sſnadź ma Basarow ſamo pratże, ale mje, to też ſprawnje praju, jenoż to jene boli; ja mżſlach, ſo ſym nětko bóle cźeſnjiſcho a drużno k Arkadijej pſchiſtoł; ale nětko widźu, ſo dyrżu wroczowostacź — tón je naſ pſchezakmyk, a my njemóżemy ſo wjazy roſemicź.“

„Kak to, ſo je naju pſchezakmył? Schto jeho wot naſ dżeli?“ ſawoła Pawel Petrowicź mjerſajo. „Tutón cźłowjek, tutón nihiliſt je jemu tajku roſumku do khłowy ſadżił. Ja tohole leſkarſkeho wotſlepjerja hżdżu; każ ſo mi bjeż tón, je won jenoż nękajki ſchorlatan; ja żym pſchezwědczeny, ſo won je wſchěmi ſwojimi żalbami wjele won pſchirodoſpytu njerozumi.“

„Nż, bratżſe, to radźicho njepraj. Basarow je mudry a nęſchto wż.“

„A tole ſamożnżcze — to wopraudźe ſpjecźiżnja“, rjekny Pawel Petrowicź.

„Haj,“ pſchida Nikolaj Petrowicź, „won ſo cźije.“ Nic każ ſo żda, to ſ wżzy ſłuſcha. Jenoż to jene mje khłodźi pſchima. Ja cźinju wſchko możne, ſo bych wróćźo njemożłiwł: żym ja burom ſo ſtarał a żim hołdował, najeneſe bróło ſarjadował, tak ko mje po zyłej guberniji „ja cźełowjeka“ ſwjeżża; ja cźitam, ja wutkuc, a ſpżka cźinju wſchitko, ſo bych i runoźeżnżmi pożadanjemi na wżżokoſcź ſkał a tu rżka — ſo je moja pěſnicźa tola dośpěwana. Nó, a tak, luby bratże, dam pórżnu mżſlicź, ſo je wona nje-prawdże dośpěwana.“

(Pokračowanje ſeſchuje.)

*) Proſkonarodne rospiſanje wuczżby nowocźaſnjeje realiſtiſkeje ſchule w Němſkej.

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje, garaže za awta, rumnosće za zhromadźizny, swjedźeńska sala.

Za ptači kwas.

Ptače jejka, pjelnjene	1/4 pt.	-,20 pj.
„ „ „	1/2 „	-,45 pj.
Fondastowe ptački, jedyn		-,10 pj.
Hamburgske měšenje	1/4 pt.	-,15 pj.
kremowe praliny	1/4 pt.	-,20 pj.
ludowe desserty	1/4 pt.	-,25 pj.
4 tafl. jědźneje šokl.	100 gr.	1,10
4 „ jědź. worješk. šokl.	100 gr.	1,10
4 „ mlokow. šoklady	100 gr.	1,10
3 „ połnomlok. šokl.	100 gr.	1,—
3 „ połnomlokowe worješk. šokolady	100 gr.	1,—

Thams & Garfs

w Budyšinje na Hlown. torhošću 8

Wosebite zniženja płaćiznow

su wužitki

našeho inventurskeho

wupředawanja

z kotrymž dźensa započinamy!

Naše wukładne wokna budźa Was wo tym přezwěčić!

Heinrich Mohr

w Budyšinje na Žitnych wikach.

Moje wulke inventurske wupředawanja wobuća

sym 21. januara 1927 započinał a předawam wobuća wšěch družin

najtuńšo!

Willy Sommer w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 8.

Přesadźowanje drjewa

Njedźelu, 23. januara 1927, pop. w 2 hodź. při přihódnym wjedrje na młynskim drjewišću pola **Lehna:**

227 šmrčkowych sylnych žerdźow 8/15 cm
6 rm. „ wužitk. kuluch. 2 m. dołhe
23 rm. „ palnych kuluchow
6 rm. „ rězanych halzow
60 rm. dołhich kromadow z lisć. drjewa.

Přihotowane na **Lejnjanskim zahonje.** Płaćić ma so hnydom z hotowymi pjenjezami, na přesadźowanje a wumjenjenske wašnje.

Magnetowy dom!

Započatk sobotu, 22. januara 1927

Překlapjace tunje płaćizny k njewobdźiwacym wuprózdnjenju mojeho hobrskeho składa!

Žonjace nohajcy por . . . . . 18 pj. balmj. flor . 65, 38 „ wumělska žida 1.75, 75 „ płokajomna žida mod. barby . 2,75 „	**Žonjace šlupiry** por . . . . . 95 pj. **pryncessk. suknje** wumělska žida . . 1.95 wumělska žida . . 3.95	**Muž. spód. kholowy** por . . . . . 95 pj. normalne . . 1.25, 1.50 **spódnje jaki** normalne . . . . 95 pj. košle ze scvadłami 1.50	**Mužace zoki** por . . . . . 18 pj. kruta kajkoć . 75, 45 „ zbytkne dźěłby **zwjeršne košle** wot 3.95 sem
Dźěćace šlupiry 58 pj. 48 pj.	**Spódnje wobleki** 95 pj.	**Košle z kholowami** normalne 95 pj.	**Podšite spód. talje** 1.25, 95 pj.
Balmj. muselin 100 cm šěroki . 65 pj.	**Wolmj. muselin** mod. mustry wot 1.50 sem	**tkaniny za pulovry** krasne dess. wot 95 pj.	**Balmj. muselin** počišćane . . . . 75 pj.
Płokajomna žida krasne barby . . . . 3.75, 2.75 **taft za žonj. wobleki** mjechko padacy . . . 5.85, 3.85 **crepe de chine** krasne barby. 5.90, 5.50	**Popelina** šlatowołmj. twora . . 3.25, 3.90 prawe Inden. płokanske tkaniny, zbytki 75 pj. **tkaniny za šórcuchi** we wjele mustrach . 95, 75 pj.		**Velourowy barchent** meter wot 65 pj. sem **kožlowy barchent** metr w. 58 pj. sem, **kožlowy płat** 80 šěroki 58, 45 pj., kopřiwina 140 šěr. 95 pj. — 75 šěr. 48, 35 pj.

Šatowy płat „Magnet“, bjez kóždeje pjelnj. apretury metr **115, 95, 88, 70** pj.

Cyle wosebje k wobdźiwanju a z dźěła za płaćizny, na kotrychž přisadźam!

Čanki a wušiwanja šórcuchi přikrywy hlidne a ložowe šaty	**pulovry a sportske jaki sport. lacy, rodlowansk. garnitury, čapki, šawle**	**žiđzane banty** we wjele rjanych barbach wokoło 15 cm šěroko metr 95 pj. „ 12 „ „ „ 45 „

Wotedaća we wěstych dźěłbach su mi lubši!

Tak dalsko bać skład dosahaš!

Görlitzer Kaufhaus Schaan

GÖRLITZER JOHANNES

BAUTZEN

Sobustaw němskeho nutřkupowaceho družstwa, sydło w Erfurće a Kamjenicy

Dobre čehnje k sebi!

Wulke inventurske

wupředawanje

započinam 21. januara

Moje składy dyrbju wuprózdnić, zo bych za nowe nalětne twory ruma měł. — Sym so rozsudźił

z wšěch družin

wobuća

wulke dźěłby

wjele niže woprawdźitych hódnosćow předawać.

Wosebje tunjo:

zbytkne dźěłby kaž tež poru pokazkow su z dźěła hač do połojcy płaćizny zniżene!

Nětkle kupować — rěka pjenjezy lutować!

Görlitzer Schuhhaus

Bautzen, Reichenstraße 24

R. Hoppstock, barbjerńa

w Budyšinje, Hauensteinergasse

barbi a čěsći

muźacam, žonjacam a dźěćacam drastu

a wšo štož do toho słuša.

Kožace karniklace, sajeńca a wšitke druhe koža a **kóžki**

kupujetaj stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach.

Kleßling & Erdenberger

na Zwonk. Lawskej hasy 54

Sobotu w hosćenu „Haiber Mond“.

B. M. W. motorske koło

D. motorske koło

wobej jejbanej, tola dejle zaměrjanej předa płaćizniožadnje

Carl Gast w Budyšinje.

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

Čopły kholowy, košle nohajcy, stalčki pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónpryncowym mosće.

Naše wulke **inventurske wupředawanje** započinamy sobotu 22. januara 1927

Mamy zbytkne dźělby a druhe twory na předań! — Wopytajće nas a budźeće so dźiwać!

Jědźne servisy za 12 wosobow, prawy porcelin, 55 dźělb. wot	42.00 sem	Chineski kofejowy servis, prawy Tuppak, módry . . . jenož	12.80 hr.	Myjne garnitury, 5 dźělb., z wulkej myjnicu . . . wot	3.50 sem	6 winowych šklenčow, . jenož	0.95 hr.
kuchinske garnitury, 22 dźělb. prawy porcelin, ... wot	12.25 sem	3 šalki za złotej kromu jenož .	0.95 hr.	sadźba kamjeninow. šklow, běle .	1.35 hr.	6 piwow. bóčkow, ze złot. kromu	0.90 hr.
kofejowe servisy, za 6 wosobow prawy porcelin, ... wot	3.50 sem	6 porcl. kofejow. horncow, pisane z małym brachom, . . jenož	95 pnj.	sadźba kamjeninow. šklow, běle, 12 kamjeninow. talerjow, běle,	0.78 hr. 85 pnj.	6 likarow. šklenčow, ze złot. kromu	0.90 hr.
		kuchinske talerje, pisane, jenož	0.55 hr.	z małe. brachom, hluboke a płone		12 šklenčanych talerjow . jenož	0.80 hr.
						1 wulki talef za tykanc . . .	0.85 hr.
						1 hutrowa a twarožkowa šklenca	0.90 hr.

Krystalowe bóńčki . . wot 1.95 sem | Wulka dźělba emaljowych horncow z małym brachom, wot 14—20 cm . . . . wot 50 pj. sem | Jědźny servis za 6—12 wosobow, kaž też nadoba k hromadźenju, bluke złoto, kobalt, kromy we wulkim wubjerku!

Sadźba emaljowych mašinskich horncow šěre, 10—20 cm 3.95	Emaljowe toilette-bowy 3.95	Dwanatk alum. kofejowych łžičkow	75 pj.	Kupańska wanja z nóžku (Holzstoff)	4.90
emaljowa bowy, šěre . . . . . 92 pj.	wžimace mašiny (za čopłu wodu) .	15.00	elektriska bluta z přiwodźenjom . .	8.45	
sadźba emaljowych mašinskich horncow módre, 10—20 cm 5.50	Thermosowe bleše, 1/2 litr., jenož . 90 pj.	kofejowy młyn na scénu . jenož	3.95	spirituzowa blota . . . . jenož	8.50
emalj. khlěbowa tyza, 3 kg., štyrirožk. 9.80	dwanatk aluminij. jědźnych łžicow . 95 pj.	mellicy	90 pj.	6 rólow khlěbowaje papjery . . .	95 pj.

Na wšitke druhe twory dawamy 10% rabata. — Tak dołho, hač skład dosaha!

Seelenfreund & Co. w Budyšinje

jenož na Lawskich hrjebjach 12 / Znapřeća měšćansk. dźiwadła.

In letzter Stunde

ergeht unser Notruf an Sie.

Dyrbimy wuprózdnić!

Wužiwajće tutu składnosć z tunim nakupowanjom, dokelž naše

dospołne wupředawanje

dla předanja wobkhoda jenož hišće někotre dny traje. — Płaćizny su zdźěla wjele niže nakupowańskeje płaćizny

žonjaca, mužaca a dźěćaca drasta

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. w Budyšinje při Mjasowych jatkach 5

Wobkedźbujće naše 4 wukładne wokna!!

Njedźelu, 23. januara 1927

w hosćencu w Zernjanach

zjawne zawjeselenje

z dźiwadłom a balom

wuhotowane wot kehelowego kluba „Ledig" z Hory.

Započatk wječor w 7 hodź.

Hosćenc we Łazku.

Wot soboty, 22. hač do póndźele, 24. jan.

kózło-piwo toči!

Najlěpše čopłe kołbaski a pječene kołbasy z kisałym kałom.

Pampuchi!

Přećelnje přeprošujetaj

zwud. Kokertowa a dźowka.

Krujacec hosćenc w Malešecach

Pjatk, 21. januara, sobotu, njedźelu a sćěhowace dny

kózło-piwo toči.

Najlěpše čopłe kołbaski! Najl. pampuchi!

Přećelnje přeprošuja

August Krujac Paul Schöbel a mandź.

Nowe hrónčka na scénu

su zaso dostać

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Wupředawać za kóždu płaćizny

je zasada mojeho inventurskeho wupředawanja, tehodła

nimo měry tunjo

Paletot w formje suknje, narunan. za měru nětkle jenož	**39.00**	
jara modernske ulstry najlěpše dźěło 55.- 36.50, 26.-,	**15.00**	
Bocenske mantle jenož dobre kajkosće 24.-, 22.-,	**14.00**	
jupy we wšěch wulkosćach wot	**8.00** sem	
solidny mužacy woblek čěmny mustr . . 32.-, 26.-,	**17.00**	
eleg. česanosukn. wobleki módre a pisane . . 58.-, 47.-,	**34.50**	
jara mod. mužac. woblek jehlowe smuhi . . 58.-, 40.-,	**31.00**	
njepřemokałe kabaty; wypyšene . . . . . wot	**6.25** sem	
tkanińnowe a dźěłanske kholowy . . . . . wot	**2.50**	
Breechesske kholowy wot	**2.50**	

zymske košle a spódnje kholowy nimo měry tunjo, **zwjeršne košle, wjazaki, klobuki a čapki** cyle wosebje zniżene. Wulka składnostna dźělba **zymskich zokow** 3 pory **95 pj.**

Předawam jenož swoje staroznate kajkostne twory. —

Wobkedź. prošu moje wukładne wokna.

Hugo Pachaly w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami 1

staroznaty solidny wobkhod.

Přesadźowanje drjewa!

Přichodnu **njedźelu**, 23. jan. pop. w 2 hodź. budu **w Bukojnje** pola Wulkich Zdźarow při starej Čornicy njedaleko jamy Werminghoff

wokoło 60 dołhich hromadow

(wólšinowych a wjerbowych kuluchow)

na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać.

Wobsedźer Kubsch.

Ječmjenowe šrót
majsowy šrót
słodowe skhudźiki
žrane wotruby
pšenične wotruby
žrany gries
žranu mučku
čefwjene dźećel

ma na składzu **w Kubšicach a Ratarjecach**

jara tunjo

Richard Jacob, žitowa wulkowikowarnja w Budyšinje. Telefon 2137.

Wobkedźbujće moje nimo měry tunjo **płaćizny**

inventurskeho wupředawanja

w obuća

Zbytne a jenotliwe pory	seria	1	3.85 hr.
	„	2	4.85 hr.
	„	3	5.85 hr.
	„	4	7.85 hr.
	„	5	9.85 hr.
	„	6	10.85 hr.
	„	7	12.85 hr.
	„	8	15.85 hr.

Zymske wobuće cyle wosebje zniżene płaćizny.

Franc Kühnberg

w Budyšinje jenož na Lawskich hrjebj. 12

znapřeća měšćanskeho dźiwadła.

Inventurske wupředawanje

započnam 22. januara.

We wšitkich wudźělach wulke dźělby tworow zdźěla za połojcu prjedawšich płaćiznow. Na zymske twory kaž: **štrykowane jaki, jacy, pulovry, spódnje kholowy a košle, dźěćence wobleki, žonjace wobleki, nohajcy, rukajcy,**

10% rabata!

Walter Noebel w Budyšinje

na Rohatej hasy 14.

Dźak.

Wróćiwši so wot rowa našeje jeničkeje a horcoluboweneje dźowki

Hedwigi

wuprajamy z tutym wšěm přećelam a znatym za wu wopokazanu lubosć

naš najwutrobniši dźak!

Tebi, luba Hedwig pak přejemy hišće jónu spokojnu dorjenje!

Hłuboko zrudźeni

Paul Soka a mandźelska dźěd a wowka

W Kisicy, 21. januara 1927.

Přiloha k čisłu 17 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 21. januara 1927

Heinrich Pestalozzi / sławny pacdagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

(Pokračowanje.)

„Człowječe, pschećełko, to je krašny, shožowny wupuć. So šo teš šam na ujeho dopomnić njejšym.

Snaju šo tola derje ſ nim. Wón šo šajimuje ša rałtaſtwo a budže waš wěšće podpjerać. K njemu pón-hječe a to bjes komdźenja!"

„Měnićе, łubſchi knježe? dyrbjał to ſpytać?"

„Šo wě, šo wě, pschećełko! Snydom jutſje dyrbi ſym do Züricha pućował."

„A hdyž mje wotpokasa?"

„Potom byſchće tak daloko byk, kaž nětkole. Ale wón šo wam njeſapowědźi, waſche pschećе śmeje wuſpěch."

„Tak chžu to ſpytać, roſsudźi šo Pestalozzi. Pónduk njemu — hjom jutſje. W jeho ruzy leſi moj wobud. Njech Bóhlěm Knjes joho myſle wodźi, ſo moju próztwu wuſkuſchi."

„Tak je prawje! Roſetajeſće Höjerej ſwoje wobſtejnoſće prawje dokładnje, njeſabudźće teš ſwój ſajim ſa rjane powokanje a ſwoje wuhłady, pschetož te tak ſnadne njeſbu, kaž ſebi ludźo to myſlа — —."

„To wſcho mi tak cžeſto njebudže, pschetorhny Pestalozzi ſ hórkowoſcju ſtarſcheho pſchećela. Woprawdźe, ſhožowny je człowjek, kotremuž myſle ſteja na tute rjane powokanje, płódnoſcj ſemje ſpěchowacz a do tutoho prěnjotnym potrjebam ſtužazeho dźěła wuſtojnoſcj a wědomoſcj ſawjeſcz, ſa kotrejž je człowjek hakle potom cžaſa namakał, jako běchu tamne ſpokojene. Stwórba je dźakowna ſa tójdu jej wěnowanu myſl, a jenoż błaſebnu duchej, tiž na njej njewiſny ſ luboſcžu ani ju njeſamóže wjeſelſtonjay wopſchijeć, móže ſo ſdać, jako by ſo wſchuchoće abo mokrače, w njeporjedźeńſtwje abo krupobiczu na njeho ſkobika. Praweho ratarja, kiž roſumnje wužije, ſchtož jemu w ſwojej bohatej mnohoſcži poſtiçnje, ſtwórba nihdy njeſkaſy. Wón wopſchimnje pſchejo wjetſchi cžaſ, ſo pſches pſchitomnoſcž poſběhuje, a widźi po měrje ſtwórby w naléczu ranje a w naſymje ſwjatok ſwojeho wulkeho dźelanſkeho dnja."

„Prawje, dospolnje prawje, pſchihłoſowaſche Fröhlich. Tak abo podobnje rěkžeše ſ Höſerom, a wſcho k dobremu kójeż dóńdże." —

Tak ſo roſrěčžujo běſchtaj pſchećełaj k polu dóſchłoj. Pestalozzi ſo pſchećełnje ſ dźełacžerjomaj rosmołwjeſche, a jako dźiſche wotſal hicź, dowěri ſo Jakubej: „Mam myſle, něſchto dinjow ſapuczowacž. Hładaj mi derje ſa wſchěm, luby Jakubje, roſumiſch mje? — —

Na rjanych cžiſtych ſchcžełkach njewulkeje, tola jara luboſneje kwětkoweje ſahrodźi, kotraž nabodny dom bohateho pſchekupza Schultheß w Zürichu wobdawaſche, wulkhodźowaſche ſo nětko hjom dźeſchi cžaſ knjeżna, hłuboko do myſlow ſanurjena. Wě luboſne hołcžo ſ mjeſchim a tola ſiwym murałom do wocžow. Hdyž naléczne ſtóńzo ſo tak pſchećełnje ſmějwaſche, kwětki, kerčži a ſchtomy na pſchemo kčežachu a ſtóńku wón dawachu, hdyž ptaczki ſchcžerčžachu a ſiſołachu, ſo bě radoſcž poſtkuchacž, myſle cžłowjekowm njemóża hinaſche bycž, hacž wjeſołe. Tak dyrbjał ſebi myſlicž. Tola naſchu knjeżnu dże to wſcho njeſwjeſełi a njeſpokoji. Wona něſchto pyta, ſchtož tam njenamaka, haj ſ jeje wocžow ſnjły ſonja„ a ſ wutroby wudobywaju ſo cžežke ſdychnjenčžka.

Pomału bliži ſo nětko chłódnizy, ſ huſtym ſaſmi-nom wobroſcżeneſ. S khribjetom k ſaſtupej wobroczena pożydny ſo tam.

„Pſchecžo ſajo dyrbju Heinrichowy liſt cžitacž," myſleſche ſebi, liſcžik wuczahnywſchi a wocžinjejo. Nětko ſo do pisma ſanóri. Tak ju liſt jimaſche, ſo njepytny, ſo ſtarſchi knjes ſ tohorunja niż wjaz młodej knjenju do ſahrodki ſaſtupi a ſo khłódnizy bliżeſche.

„Cžiſche, cžiſche! Hanka je w khłódnizy. Pſchekłapmoj ju, je-li mžno, pſchiſchuknu knjes ſ wojej towarſchu. Tola, ſchto widżu! Cžita liſt, a je tak ſamurjena, ſo naju ani njepytne. Schto pak dre je to ſa-ſo do liſta? Dźowcžiczka, dźowcžiczka, wěſch, takſe potajnoſcže ſ liſtami, kotrež mohłe ſnadź njeſboże pſchinjeſcz, njelubuju."

„Wěſcže pak je ſajo liſt wot toho njeſbožowneho ſahorjenza. Tutón Pestalozzi wbohej hołzy pſchejo ſnowa hłowu ſmota, ſdychny knjeni. Ach, njeby ſo tola nihdy ſ naſchim ſynom ſeſnał a ſpſchećełił, potom wěſce njeby do naſcheho domu pſchiſchoł a naſche wbohe dźěcžo ſnjepokojił."

„Spodźiwne, ně, zyle njerozumliwe je, rěcžeſche Hanzyny nan dale, ſo je ſebi tutón njerjany a ſ wjetſcha njerodnje ſdraſcženy cžłowjek kwěrił, ſwojej wocži ſ naſchej dźowzy, k dźowzy ſtareho Schultheßa, poſběhnyć a kak jeno je możno było, ſo ſo tomu ſonjerjej poradźi, naſchej hewak tak mudrej Hanzy wutrobu ſabłaſnicź?!"

„Cžłowjeſka wutroba je dźiwne ſamowólne ſtworjeńſtwo, a wutroba młodeje hołzy je wobzebje dźiwnuſchta, ſdychowaſche knjeni. Ale bych ſebi tola njemyſlił, ſo ſmjeże naju dźowka w tutym naſtupanju tak mało poſłodże a roſuma."

„Haj, ja wěſce też niż, pſchihłoſowaſche pſchekupz. Tola cžiſche nětko! Ssym njemało wcžipny, schto we pismje ſtoji, kotrejž naſchu Hanku tak jima, ſo ani njewidźi a njeſłyſchi."

Po tutych ſłowach bliżeſchtej ſo ſtarſchej naſcheje młodeje knjeżny ſ cžichimi krocželemi ſelenej khłódnizy.

„Roſſudźicź dyrbju, ſtyſcheſchtaj ſwoju dźowku ke ſebi ſamej prajicź, hacž móju mujej ſ taſtimi njedoſtatkami a w taſtim położenju a ſ taſtim ſmyſlenjom a ſ taſtimi wotpohładami ſwoju wutrobu a ſwoje žiwenje wěnowacž a ſhožowna bycź! Ow ty małowérny, ſchto ty dwělujeſch? Kóżde ſłowo twojeho liſta mi to ſaruczi, ſo budu ſ tobu ſhožowna. Tebi pſchiſkuſchan, jenoż tebi, a dyž ſo mi zyły ſwět pſchećiwicź, twoja dźu bycź — a — „ſtónczinje prawje njeſhožowna mje," dodana ſ dyrkotażym hłoſom, dźowzy ruku na ramjo pokojiwſchi. Ta ſo ſaſtrożena wobroczi, liſt na błidże leżo woſtajiwſchi, jako njeby nicžo potajne było. „Ma moja dźowka nětko potajniſtwa pſched namaj, ſwojimaj ſtarſchimaj, rěcžeſche Schultheß po możnoſczi mérnje dale, ſo liſty pſchijimuje a cžita, wo kotrychž nicžo njewěmoj?

„Tutón liſt, lubaj ſtarſchej, wotmołwi Hanka ſprawnje, njedyrbjeſche wamaj potajny wostacź; wón dyrbjeſche wjele bóle k tomu kłużicź, wamaj dopokaſacź, ſo njeje prawe, kak Heinricha pożudźujeże. Cžitajcże tutón liſt; wón je mi piſał, kotremuž ſy, luby nano, tak mało pſchikhileny, byrnjeł ſo jeho ſprawnoſcž a nadobnoſcž we wſchém pokaſała, ſchtož rěcži a cžinj. Tu ſajo jaſnje joho nadobnoſcž póſnajeſch a kak ſwérnje a ſprawnje ſo mnu měni. Tu móżemy do khłubiny joho dobreej duſche widżecź a w njej cžitacź, jako we wotewrjenych knihach. Zyle njemóżne je, ſo mohła pſchi nim njeſbożowna bycź, kaž ſebi myſlitaj, dokelž joho hiſchcže doścž njeſnajetaj."

Knjes Schultheß hižom bě ſa liſtom pſchimnył a khuinje a cžmowje na pismo hładał, na hłowa ſwojeje dźowki poſkuchajo. Nětko cžitacže, a proſtoſcž ſo jemu początiſche poſhubjowacź ſ wobliczа, a ſkónczinje ſo pokaſa, ſo jeho liſt ſylnje hnuſeſche.

Zyle pſchewſatý wobroczi ſo k mandźelſkej: „Tutón Peſtalozzi je najpodźiwniſchi cžłowjek, kaſkehoż ſym hndy widżał. Jako bych cžanſt Hanzy, kotru wſchak wěſce horzo łubuje, wotradźecź, ſpowěda jej tu wſche ſwoje njedoſtatki, ſłabioſcž a ſmyłki bjeſwjeceho tajenja a kahodźenja. Woprawdźe, taſku dźiwnu drużinu łubowarjow hiſchcže njeſnaju. Poſkaj jenoż, żona, cžoho wſcheho ſo tu wuſnaje. Wón ſebi porokuje njewobhladniwoſcž, duchownu njeſepoſcž a njedoſtatk duchapſchitomnoſcže, hdyž ſo njenadźijay něchto njelubje pſchemjenja w ſwojim położenju. Druhe jeho njedoſtatki wuthadźeja ſ jeho njedotthiwoſcže a pohorſchniwoſcže, kotrejž knjeżſtwu roſuma podcžiſnjcź njeſamóże. Wón pſchekroczi prawu méru, hdyž khwali a hdyž porokuje, hdyž łubuje a hdyž hidźi, a ſ cžežka budże we cžeſtich a ſtraſchnych wobſtejnoſcžach pſchežo mérnoſcž a pſchećełniwoſcž wuważeneje powahi ſebi ſderžecź móż. — —"

„To ſu dobre wuhłady ſa jeho żonu!" pſchetorhny jeho knjeni.

„Poſtaj jenoż dale, ſchto młody muż piſche. „Też mam ſa ſwoju winowatoſcž, ſo Wam wuſnacź, ſo budu pſchežo dyrbjecź pſchihłuſchnoſcže pſchećiwo mojej, dyrnjeł bóle łubowanej mandźelſkej podrjadowacź pſchihłuſchnoſcžam pſchećiwo wótznemu krajej, a ſo njedźiż-wajcy wjeſele łuboſcže pſchežo ſa ſwoju pſchihłuſchnoſcž ſmeju, njewupraſchliwy woſtacź, dyž li mi chżała moja mandźelſka hdy ſadźěwacź, ſamo ſe ſyllami, w tym, ſchtož mam ſa ſwoje ſtacžanſke winowatoſcže. Moja żona dyrbi bycź dowěrniza mojeje wutroby, podźélniza mojich myſli a wotpohładow. Wulka ſprawna jednoroſcž a pſchesjednoſcž dyrbi w mojim domje bycź. A hiſchcže něchto. Wjeſe ważnych, tola hoſpodarſkich jara njewěſtych pſchedewjacžow moje žiwjenje njebudże. Chżu ſo dospolnje wótcžinje wěnowacž; żenje njebudu ſ bojoſcžu pſched cžłowjetkami mjelcžecź, hdyž budże mje wuſkit wótcžiny nucžicź rěcžecź. Moja zyła wutroba ſtuſcha mojej wótcžinje, a wſcho ſebi ſwěriu a na to ważu, ſo mohł nuſu a hubjeńſtwo w mojim ludźe wołóżicź.

„Woprawdźe wulkotne, nadobne wotmyſlenje, Schwyzarja hódne, hórboleſche pſchekwapjeny cžitał, jako by ſam ſe ſobu rěcžał. Potom cžitajcże dale:

„Roſſudźicże My nětko, luba Hanka, hacž móżecże mużej ſ taſtimi njedoſtatkami a w taſtim położenju a taſtcho ſmyſlenja a ſ taſtimi wotrobladami ſwoju wutrobu wěnowacž a ſ nim ſhožowna bycź. Moja łubodroha pſchećełka! Łubuju Waſ ſ zyłej wutrobu a ſ taſtej nutrnoſcju, ſo chżeſche ſo mi ſwoprébka tuta trocżej ſo Mam wſcho ſ połnej wérnoſcju ſpowédam, pſchećełża ſdacź. Woju ſo, ſo ſo wote mnje wotwobroczicže, hdyž mje widżicże, kajſiż ſym. Chżnch ſ woprébka mjelcžecź wo wſchém tym, ale ſtónczinje ſym ſo pſchewinnył. Moje ſwědomje nje wótrje ſwarjeſche ſawjednika, bychli chżał mojej łubowanej něchto potajicź, ſchtož mohło ju něhdy ſnjemérnicź ako njeſhožowneju ſcžinicź. Nětko ſo wjeſelu, ſo ſym ſo k tutej ſprawnoſcži pſchedobył." —

(Stónczenje ſcžehuje.)

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

(Pokračowanje.)

Zo pječa přikhadza so wopraſeć, hač je moje přemjenjenje bydlenja hižo na policiji wozjewjene. Ja běch na to zabył, to so rozumi. Nó, zo bych to hišće ſčinił. Moleř je jemu pječa prajił wo nastawacej šěstej a wón so wjeseli. Klonju so. Widźu, zo ma porskawu a wón mèni: „Mnohi człowjek, hdyž je strowy, ani njewě, što ma." Njeje to wosebje duchapolne a wotmołwjam jenož ze zdwórliwym smèwom: „Haj!" Přestawka. Na to wuprajam nadźiju, zo wón so wjeseli staſneje strowoſće. Pječa nic wosebje, ſtajnje ma nèšto ze šiju, dyrbi so šonować. Zakašłowa trochu a pluny mi runje na črij. Wjeselu so, zo to njeje wobkedźbował, to by było hłupe zamołwjenje, a khowam nozy pod stólčk. Hač sym muzikalny? Njejsym drje, w hólčich létach sym wèzo hrał klawěr, tola njejsym nič nawuknył. Tola praju z posmèwom, kaž by to so samo wot so rozumjało: „Nó, myslu, zo njeje žadyn Čech, kiž by njebył znajmjeńša trochu herc." — „To je derje, to je derje. Móżemoj štyriručnje hrać. Stajam sej kóżde léto spinet do zahrody, stary, ale dobry, móżemoj so tam zabawjeć. To je derje!" Čuju, zo dyrbju cofać. „Klawěr? To ja nic — ja husle." — „Maće dobry nastrój!" a rozhładuje so po sčěnach. Cofam dale. „Dawno hižo njejsym hrał — człowjek je zabrany přez praktiske žiwjenje — człowjek —. — „Skoda." Stawa, zo jeby zadžerżował. Njeje pječa z tych domjacych, kiž njewobkedźbuja prawa swojich podružnikow. Ale hišće nèšto ma na wutrobje. Hač njemyslu, hač tam w Španiskej njetči za tym Bismarck a stupi z wurazom překlepanosće wo wobliču runje bać přede mnje. Praju, zo puče diplomatow su njespytajomne. „Haj", přidawa domjacy, „z drjewom so njestorka kaž ze zapałku." Nětko mi stupi ponjerjadnje na prawu nohu a dodawa: „Ja stajnje praju, to je to, zo kralojo njejsu nihdy spokojom z tym, štoż maja." Nimam nič přećiwo tomu, so jenož zdwórliwje směju. Poruča so.

Naivny wuklad — ale po prawym prawy. Či ludźo maja swoju filosofiju w prajidmach, człowjek by njeměł tute prajidma zacpiwać, do kotrychž je położeuy přecy cyły, hdyž tež nic wulki nahlad jednotliwcowy. To by była zeyła zajimawa zběrka: „Wosobne prajidma".

— — — — — — — — —

W cyłku sym z dnjom spokojom. Du spać.

Solobik šćowka, ale někak nazdala. Tam njech mojedła šćowka. Tola započnje-li jeho moleř wołać, budu haru činić. — To rěka zdwórliwu haru, jenož tak, zo by widźeć było, zo sej człowjek njeda wšitko lubić.

Zda so mi, zo so dźensa kondukterowa hižo njeje tak často prašała, poručam-li nèšto. Wšitko přikładża z časom do praweje měry. Też je móżno, zo so mylu — hdyž człowjek do studijow zabrany.

•

Porskawa a studije. Wo swěče njewěm docyła nič, tak sym so ponuril do studowanja. Jenož wobkedźbuju, zo so kondukterowa woprawdźe praša wjele rědźišo, poručam-li nèšto. Dźens praješe, zo sym pječa smjerć dobry człowjek a zo mje Bóh wěsće budże žohnować. Běše mjenujcy pola njeje w kuchni nèkajka šewcowa, wudowa, mać dweju dźěśći, skorževše na swoje hubjeństwo a ja sym ji dał złotku. Mój Bože, hdy by so Bóh měł wo kóždu złotku starać!

Kóčka ke mni wjac njekhodźi, ani hdyž su durje šěroko wotewrjene. Jenož w durjach stoji a mjawka. Widźomnje mi njedowěrja. —

Dopominam so, zo njejsym konduktera dotal widźał. Je mjez tym doma pobył?

•

Cichorij w kofoju. — Ja so njemylu, cichorij — to je žalostne! Dyrbi so nèšto stać.

— — — — — — — — —

Leću ke kóncej stańanskeho zakonika ze zwyšenym khwatkom, kaž kóń před čělkom.

— — — — — — — — —

Zaso cichorij, a myslu, zo wjacy hač wěcera, a kondukterowa so hižo ani jónu njepraša. Mam znajmjeńša měr. Wěra hě mi přiwjedła zaso druhu šewcowu, wudowu, mać. Zo sym pječa tak přez měru dobry człowjek. Zaso złotka.

— — — — — — — — —

Józefka žałostnje nabichu, reješe, zo bě to słyšeć w cyłym domje. Prašam so kondukteroweje, što je zworał. Poprawom nič. Je sej worjechi kupił, nan je je jemu zjedł. — Nichtón njeby wěrił, kak je tón muž khłóšći! Józefk so wobaraše a nan je jeho nabił. — Wobžaruju Józefka. — I što tajki hólc, tak a tak nič hódny njeje. Zaňdżeny wulki pjatk je pječa w Kajetanskej cyrkwi pola Božeho rowa z talerja pjejuez kradnył. Haj, dyrbju na Józefka moralnje skutkować. Jenož, hač změju trochu khwilu! Škoda by toho rjanèho hólca było. Nan je po zdaću dźiwny człowjek, njedosaha na dobreho wukublarja.

George Washington też jako hólc wjele hódny njebě, tola George Washington měješe mudreho nana. Bóh by měł dźěći wobmyslić z darom, zo bychu hórzy pózale, hač je jich nan podobny nanej George Washingtona, a w napřećiwnym připadże, zo bychu so dołho z njeporadźenym nanom njećahałe a wobročile so druhdźe. (Pokiw za Marka Twaina, kiž sej tohorunja chcyše přez zadžerżenje à la G. W. wukublać nana.)

Běše pola mje moleř, jenož tak na skok. Hač njebych jemu potajkim chcył sedźeć za model k swj. Kryspinej. Wotmołwich, zo dyrbju nětko za knihami sydać. Bywam razniši.

Sym ze stańanskim zakonjom hotowy. Jutře so puješu do směnkoweho rjada. To so budże dźensa spać!

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ludžo su nowočasnych rcjow syte.

S Parisa pschichadża powěsć, kotraž móże na swuhł a kontrobu tych spodžiwnje skutkowacź, kotrymž reje zyle a pokojsu žiwjenja wupjelnjachu. W měsece śwěrku, kotrež kulturelnje słowjenmu śwěśej pschesze wo někotre metry dopředka śahasche a ſ wotkel śwjetscha wschě nowe módy mukhodźachu abo žo postajachu, maja reje cźornuchowu syte. Ssu žo na charlesjonje naſkakali a nochzedża wo blact boston, kiž dyrbjesche žo ſ mozu ſ Ameriki w Parisu samełcźicź, wjele wedźecź. A hlejcźe, poczinaju sa tym hrabacź, schtož je najrosumnische a najkhmańsche. Někotši wuczerjo rejow w Parisu žo nadobo dopomnichu, so žu hischcźe w Franzowſkej wschelake ludy, kotrež žu jich naložźi a wotchilą pravowizow wobkhowale, tak wobsežbje Bretonoja, wobydlerjo śewjerneje Normandije a Morwanjkeje krajiny, žo wupschestrěwajeje mjes Bourges a Cote D'Or (hory). Tutym wuczerjam žo bórzy poradźi, nekotre knjejmy wulkeho śwěta sa tutu ideju bodyczą a prěnje śpuczowanje w ludowych rejach (rěkatej morvandelat a bretonſki chibreli) žo sapoczinasche. Jako wobsebita senjazija žo tutym wobsebnym Parižankam wopraudźite wjesne herzy pschedstajichu, kotrjž na měchatvu dujachu a na wěsti druzinu litky (němſki Laute) hrajachu. Tuczi běchu cźejsžo dóstacź a dyrbjachu žo lepje sapłacźicź hacź nekajki pianist, wufunajeny ſ wulkim mytom Parižſkeho konſervatorija. Zdeja je na dobru pódu padnyła. Tute ludowe (narodne) reje žo po śpacźu bórzy saforjenja a pschi wobednych schadźowankach a rewijach tute „nowoczasne“ a tola tak sastarske nakožźi snowa woživja.

Tak drje dołho njetraje, so tute moderniske ſpuwanje a twuhibowanje žo ſ ludowymi rejemi se žurkow wustorka. Też w němſkich kruhach hižo krucze sa tutu ideju žo saborjeja a tak je na cźasu, ſo my Sserbja žwoje rjane a ſastarske reje ſnowa wubudźimy a je pěſtujemy. Mamy jich hižo rjanu liczu. Po możnosći měrze žo też ſtare hudźbne nastroje nakožowacź, na pschi. śerbſke hukle, měchowa, tarakowa a druhe. Tamne reje, kotrež ſmy w Budyschinje a njedawno na konzercze „Lipy Sserbſkeje“ w Panezźicach widźeli — a hischcźe druhe — dyrbja žo wospjet w Sserbach sakorjenicź. Njech tuto wažne narodne dźěło śerbſke towarſtwa po pschikładze Drježdźanſkeho „Gromadnika“ a Budyſchſkeje „Nadźije“ do rukow wosmu, wobsežbje śpěwarſke, też ſokolſke jednoty. Po cźasu žo hischcźe wjazy ſtarych rejow wukhpa, kotrež naschi dźědowja a wowki hischcźe ſnaja. Tuž rucźe do dźěła!

J. Sst.

Cykrwinske powěsće.

S Budyschina.

W Michalskej zyrkwi rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědna wuczba ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. je śerbſka Boża ſłužba, 1¼11 hodź. dźěcźikemſchenje.

Schtwórtk pop. w 3 hodź. žonjace towarſtwo na dwórnischczu.

Semrěła: Jakobina Barbara rodź. Wißwanjzigez, njeboh Hrehora Nocka, dźělacźerja w Hornjej Kinje, ſawostajena wudowa, 90 lět ſtara.

Krajnozpěrkowinske ſchromadźeńſtwo w Budyschinu na Rózowej ſtaźy 31.

Njedźelu dop. 3/11 hodź. njedźelſka ſchuła; wjeczor ⅛8 hodź. evangelickoſlowjańſka ſchromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. kaſaſ mlodźiny ſa rosſuhł kěcźerja ſa nadźenźowu a ſrjedu tehorunja ſa mlode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblika hodźina, ſobotu wjeczor we 8 hodź. hodźina ſa muzow.

Knjes ſchromadźeńſtwowy wothladaŕ Zimmermann smjeje bibliſku hodźinu ſrjedu w Korſchnju a ſchtwórtk we Hodźiju, wjeczor we 8 hodź.

Knjes ſchromadźeńſtwowy wothladaŕ Kſchiżan smjeje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelſku ſchułu a w 3 hodź. bibliſku hodźinu w Wětej Horje, njedźelu wjeczor w Krakezach a póndźelu w Kumrałcźe, wutoru w Bukezach, ſrjedu we Semizach, ſchtwórtk we Budyſchinje a pjatk w Sudowicy, pschesco wjeczor we 8 hodź.

S Budeſtez.

3. njedź. po Tſjoch kralach smjeje farař Bójz rano we 8 hodź. śerbſku ſpowědź, dop. w 9 hodź. śerbſke a 1/11 hodź. śerbſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. dźěcźikemſchenje.

Semrěła: Jan Kutta, wumjenkař we Wadezach, 71 lět, 8 měſ. 6 dnjow ſtary. — Bohuměr August Hajnchen, wobydlerſ we Rodezach, 86 ſ. 10 m. 20 dn. ſtary.

S Budyſchinka.

3. njedź. po Tſjoch kralach rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. śerbſke kemſchenje, 1/11 hodź. kemſchenje ſa dźěcźi.

S Barta.

3. njedź. po Tſjoch kralach rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź, w 9 hodź. śerbſka a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. Boża ſłužba ſa dźěcźi.

Schtwórtk pop. w 3 hodź. w ſchuli w Stróži śerbſka Boża ſłužba a ſwj. wotkasanje.

S Sčelnego.

3. njedź. po Tſjoch kralach dop. w 9 hodź. němſka a w 10 hodź. śerbſka Boża ſłužba.

S Detnjego Wuſeſda.

3. njedź. po Tſjoch kralach dop. w 9 hodź. śerbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje.

Pódźelu wjeczor budźe ſtrělkowobrasowy pschedniosch pola Haſchkez.

S Hodźija.

3. njedź. po Tſjoch kralach smjeje farař Wjeſař rano ⅛8 hodź. śerbſku ſpowědź, farař Voigt dop. 1/29 hodź. śerbſke a w 10 hodź. dop. němſke kemſchenje.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. smjeje knjes Cźěſla je Budyſchina w ſpomožeſtkim domje bibliſku hodźinu.

S Hulſi.

3. njedź. po Tſjoch kralach dop. 1/29 hodź. němſke a w 10 hodź. śerbſke předowanje, kiž ſo cźita.

S Hornjego Wuſeſda.

3. njedź. po Tſjoch kralach rano ⅛8 hodź. němſka ſpowědź a ſwj. wotkasanje, dop. 1/29 hodź. němſke kemſchenje, 1/11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěcźi.

Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. bibliſka hodźina

S Hucziny.

3. njedź. po Tſjoch kralach dop. w 9 hodź. śerbſka a 1/2 11 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Khrodźiſchcźa.

3. njedź. po Tſjoch kralach rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. śerbſka a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba.

Pokhowani: Marja Ruth Kſchiżanez, mandźelſka dźowola dźělacźerja Parwola Jana Kſchiżana w Kortnitzach, 8 m. a 2 dn. ſtara. — Johanna Amalia Augusta Howackowa, ſawostajena wudowa žiwnoſcźerja Jana Howacka w Wrěsezach, 82 l. 5 m. a 10 dn. ſtara.

S Khwarcźiz.

3. njedź. po Tſjoch kralach dop. 1/29 hodź. śerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje.

Semrěła 14. januara Hana Berta rodź. Menzeſez, Guſtawa Reinholda Bernhardia, hoſcejnarja we Wulkej Dubrawje, mandź., 42 l. 2 m. 15 dn. ſtara.

S Klukſcha.

3. njedź. po Tſjoch kralach rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. śerbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje, pop. w 2 hodź. dźěcźikemſchenje.

Pokhowani: Alfred Waltaŕ Strympez, žiwnoſcźerjowy ſynk w Kupoji, 2 l. 3 m. 28 dn. — Hermann Palaſ, žiwnoſcźeŕ w Komorowje, 84 l. 8 m. 6 dn. — Martha Hedwig Sokez, kwaŕtirkowa dźělacźerja dźowcźicźka, w Kſhiſlizy, 1 l. 1 m. 2 dn. ſtara. — Martha rodź. Kropkez, mandźelſka lěſneho dźělacźerja Augusta Nowaka w Lichanju, 38 l. 6 m. 28 dn. ſtara.

S Kotez.

3. njedź. po Tſjoch kralach je dop. w 9 hodź. němſke předowanje, dop. 1/11 hodź. němſke ſwarſchilkowe ſtarſchiſke śrěcźenje wožadnych ſtarow wo wotmyſlenym ſałożenju ſchromadneje ſtaźje ſ khorobnej ſotru we Wóſporku, w 11 hodź. němſke katechiſmuſowe rozrěcźowanje, pop. w 4 hodź. němſka ſpowědź (ſaraŕ Krawcz ſ Hrodźiſchcźa. —

Kſchcźeny: Rudolf Heinz Halkaſch ſe Zarkow

S Łupoje.

3. njedź. po Tſjoch kralach dop. w 9 hodź. śerbſka a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Sběrka ſa ſtuki lubosće. — Zyrkej je wutiepjena!

S Matecźez.

2. njedź. po Tſjoch kralach rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. śerbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje. Wjeczor w 7 hodź. ſjednoczenje mlodźiny na ſarje (ſwětłowobrasy).

Wutoru pop. 1/3 hodź. žónſke towarſtwo na ſarje.

Schtwórtk wjeczor 1/8 hodź. śerbſka bibliſka hodźina na ſarje.

S Minakala.

3. njedźelu po Tſjoch kralach dop. w 9 hodź. śerbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa dźěcźi.

Wutoru pop. w 3 hodź. Drobach śerbſka mutrnoſcź a ſpowědź.

S Njeſwacźidła.

3. njedź. po Tſjoch kralach rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. śerbſka a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Pop. w 3 hodź. němſke kemſchenje we Sarečźu. Po tym ſhromadźizna evang.-luth. wobydlerjow je Sarečźa, Lahowa, Banez, Wutołkźicź, Hańſlowa a Bacźonja wo ſałożenju pohrjebniſchcźa w Sarečźu.

S Njeſwacźidła.

3. njedź. po Tſjoch kralach dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba, po tutej němſka ſpowědź; pop. 1/3 hodź. towarſtwo młodźenzow (pschednoſchk).

Schtwórtk, 27. januara, wjeczor 1/8 hodź. towarſtwo žonow.

Semrěła: Selma Paulina ſwud. Hokerowa rodź. Schwarzez w Krapowach, 67 l. 5 m. 2 dn. ſtara.

S Porſchcź.

3. njedź. po Tſjoch kralach budźe rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. śerbſka a 1/11 hodź. němſka Boża ſłužba, pop. 1/2 hodź. dźěcźikemſchenje w Boſchezach, 1/3 hodź. towarſtwo młodych muzſkich (ſłowona lětna ſchromadźizna — hoſcejo žu witani), wjeczor we 8 hodź. bibl. hodź. w Krakezach (knjes wothladaŕ Kſchiżan), tehorunja we 8 hodź. ſpěranje kicheſcź. tow. młodych holzow pola woładneje ſotry.

Sćrjedu wjeczor rozmarcźowanje ſa pojanniſtow.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. němſka bibl. hodź. we Porſchigach we nowej ſchulſkej ſjini.

S Rałez.

3 njedź. po Tſjoch kralach rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź, dop. we 9 hodź. śerbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje. — Pop. 1/3 hodź. w Hermanezańſej ſchuli śerbſke kemſchenje a, hdyž žo požada, ſmjeczenje kerjaſtwa.

Pokhowany bu 15. 1. Matej Panoſcha, khěžkaŕ w Hermanezach, 58 l. 10 m. 19 dn.

S Rychwałda.

3. njedź. po Tſjoch kralach je dop. w 9 hodź. němſke a 1/11 hodź. śerbſke kemſchenje.

S Wóſtrinka.

3. njedź. po Tſjoch kralach rano we 8 hodź. śerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. śerbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka. Pop. 1/4 hodź. towarſtwo młodych holzow.

Z Łužicy.

S Ochranowa (Herrnhuta). Spirituſowu tajnu palenju je w bliſtim Strahwałdže dawkowa wyſchnoſcź w Freieslebenez ſpritowej fabrizy wotkryła. Mějiceſel firmy, jeho žona a wjednik palerńe ſu ſo pſchi hamiſkim pſchepytowanju wuſnali, ſo žu w tſjoch padach ſchitkanke plomby wotſtronili, potom palili a plomby ſaſo pſchicźinili.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drježdźan. (Awta ſo ſpalile.) W awtowej garaji na Jordanſkej dróſy 16 nasta dla wopaczneho ſapalenja motora woheń. Dwaj wulkej awtaj ſo ſpaliſchtaj. Jedyn ſchofer žeŕi ruzy khěrro wopali.

* S Mitweidy. (S wokna padnył.) W Turnaſſkej dróhy padny w rańſchich hodźinach ſo domoj wrócźazy ſtudowaŕ ſ wokna druheho poſchkoda. Pschi tom ſtrani ſo na hłowje a też mutska tak ſtraſchnje, ſo bórzy na to wumrě.

Přilopk.

* Do wukładneho wokna ſajcź. W Lipſku ſajedże ſapschah ſ dwěmaj ſplóſchenymaj konjomaj do wukładneho wokna mebłowego wobkhoda. Wojo roſrasy wokno a wós wottorhny murju nije wokna. Konjej pschelecźeſchtej pjches wokno a roſteptaſchtej dubowy buffet, pschi cźimż ko khěrro ſtaniſchtaj. Pohonczej ſo poradźi, je žwojim ſapschahom cźelnycź, prjedy hacź jeho policija wopiſa, dokelž w klamach nichtó pschitomny njebě. —

* 70 000 hriwnow pschescźiwkhwoſ. Bankownikaj, 25-létny Meinhardt ſ Magdeburga a 22-létny Hönka ſ Drježdźan, ſtaj w Magdeburgu, hdjež běſchtaj na tammniſchej banzy pschiſtajenaj, na 70 000 hr. pschescźiwkhwoſ a ſ njeſami cźekmoſ. Wcźera je policija Hönu, kiž we wojeſkownym Berlinſkim hotelu pod mjenom „Winter“ bydleſche, ſajała. Wón měješeſche jenoż pschische 900 hr. pschi ſebi.

* Serum pschecźiwo rakej. Snaty jendźelſki ſypinik a lěkaŕ dr. Sundſen rěcźeſche njedawno wo ſwojich wjaſelknych experimentach na Liſterſkim inſtitucze w nastupanju ſhotowjenja ſrědka pschecźiwo rakoj. Dr. Lundſen je poſpomy na wulkich myſchach, kiž běchu na raka ſkhorjele, cźinił. Pschi tym je žo wukopało, ſo ſu jeho mikturu rakowe murośtki ſniczite, bjes toho, ſo bychu cźłowjeſkemu organizmej ſchkodźale. Dr. Lundſen chze ſwój ſerum hischcźe ſ dalſchimi pokhptami pohpſchicź. Tola ſu dotalne wupſchi najwjetſchi poſtup, kotryž je žo na tutym polu hdy dozpěł.

* Barmatowe kredity. Pschi dalſchim ſuduſtkim jednanju wo Barmatowych kreditach pola Pruſkeje ſtatneje banki ſo ſwěcźi, ſo je Barmat 24. januara 1924 hižo 4,6 miliſonow hr. pola mjenowaneje banki poſcźenych měł. Ssobuwobkhorjeny ſaſtojnik Pruſkeje banki, dr. Hellwig, wobkrucźa na pschedźyzdowe namołwjenje, ſo njeje jemu nicźo ſnate było, ſo Barmat pjenjeſy dale wupoſcźuje. Barmatowy kredit pak je žo tohodła powyſchił, dokelž bě banka wot pósty wjele pjenjes dóſtała, kotrež dyrbjachu žo ſadaricź. Druhi njemóžachu tehdy danje płacźicź, kaž Barmat. 4. hapriloje bě žo mjes Barmatom a Pruſkej banku ſrěcźenje wobſamknyło, po kotrymž ſmědźeſche Barmat kredity jenoż ſa wobſtaranje ſyrobſtwow ſa njemſke wobydlerſtwo nałožowacź. Dr. Hellwig pak je Barmatej njedźiwajuc tutoho wuczinjenja pjenjeſy poſcźowacź, hačrunjež wědźeſche, ſo je Barmat hinak nałožowaſche, a je nimo toho Barmatej też hiſchcźe dowolił, ſo ſmě, hdyž je w nuſy, pjenjeſy też ſa druhe ſamery wužicź. S tym pak je žo pschecźiwo ſadam banki pſchieſchok. Dale pak njeje ſebi pschi wupoſcźenju pjenjes, kaž je to pschedpiſane było, wot Barmata žadał, ſo žo na wothódnjeńſku klawſulu ſwjaſa. Tute wěcy poczejuja dr. Hellwiga jara, a ſ toho dyrbi žo dopołkaſacź, ſo je dr. Hellwig wot Barmata pokupjeny był, ſo by jemu pjenjeſy pod lěpſchimi wumjenjenymi poſcźował, hačž ſebi pschedpiſkma banki to ſadachu. Dr. Hellwig ſapleſe žo pschi ſakitanju też khěrro do napſchećiwnoſcźow, tak ſo drje žo jemu ſcźežka poradźi, we wobſtorźbje mjenowane winy wotpołkaſacź. —

* Spěwar na elektrowodźe. W Barlinje namakanu njedawno rano 28lětneho dźělacźerja na najwyſchſchim tónzu wulkeho ſcźežora elektrifeho halokowoda. Tu ſpěwaſche ſ połnym hłoſom a pſchihładowarjo njemóžachu jeho pohnuc, ſo by ſwoje ſtraſchne měſtacźo wopuſchcźił. Stónczinje dyrbjachu wohnjowu woboru ſawołacź. Tute dyrbjeſche wošebite roſchty natwaricź, ſo by khrobſcźeho waźerja bjes toho, ſo by ſo ſama wohrożyła, wuſwobodźiła. Spodźiwnje je, kak je tutón mjes ſtraſchnymi groſami pschećekeſ mohł. Jedna ſo drje wo duchakhereho.

* Sſudniſke akty ſo na połajne waſchnje ſhubile. Na ſudniſtwje we Grunerſkej dróſy w Barlinje ſu ſo w poſledninim cźaſu ſpodźiwne wěcy ſtałe, kotrež hacź do dźenſniſcźeho dnja hiſchcźe wujaſnjene njejſu. Tam ſu ſo ſudniſke akty je prozeja pschecźiwo wobſtorźenemu juwelerej Brandenburgej dwójaſy ſaſobu kradnyle. K prěnjemu raſej bě ſo to ſtało pjched prěnjej ſudniſkej termiju. Potom běchu akty nadobo ſaſo na měſtnje leżałe, ſ wotkeſ bě ſo ſhubile, wěſo ſe wſchelakimi pſcheměnjenjemi ſ lěpſchemi wobſtorźenemu juwelerej. Jako ſo wotkeſ nowa ſudniſka termija poſtaji, běchu akty ſaſo prjecź. Někto je ſo też hiſchcźe wobſtorźenej juwelerſ ſhubił, na kotrejž tukaju, ſo je akty ſam kradnył abo je tola ſnajmjeńſcźa wot druhich kradnyteje wě.

Ze Serbow.

W Budyšinje, 21. januara 1927.

S **Bjerwalda** pola Delnjeho Wujesda. **Wutoru** wjeźechu žrjebi w tudomnej korčmje hościej do włosow sajźbjeschtaj, dokelž njemóžeschtaj žo wujednacy dla nórjackeje wobrucze (Taucherbügel). Na dompuczu jedyn druheho napadny a jeho f wojerskim mjeczom do ruki morźny, tak so jemu zyła ruka wobkładny. Druhi pak njebě chronny, zhraba žo a wotewsa přeńšchenu jeho mječ, dokelž běsche możnischi, dyžli wón a jemu nětko f nim też jeho mšu wupłacźi, kotruž bě žrjebi zaběłužił. Zyła wěz mějesche potom hischcze sche schěhwki, dokelž žo pózdaj na druhi dźeń f njej zaběrasche.

S **Luha.** W tudomnym gmejnskim zarjadnišiwje žu njepórjadnosce wotkryli. Wo gmejnskej pokładni pjenjezy pobrachuja, kotrejž žu žo f dźěła hižom za cźaš inflazije zhubiłe. Jedna žo nětkoždy wo 4000 hriwnow. Mórdarnosce žu hižom zastojnstwo wotewzali.

S **Rakez.** We wuternischim cźišće pišazchuny, so je njedźelu wjeczor hischcze njeznaty cźłowjek w lěsu mjes Werminghoffom a Koblizami tudomneho dźěłaczerja Rjelka napadnył. Na zranjenym městnje pak je žo někotre dny do toho podobny napad stał. Jenoho wuhlowego dźěłaczerja z Pětrowjom, kiž tehorunja we Werminghoffie dźěła, jako poźnje domoj jědźesche, nětko f kola storeji. Wón pak zyłe njepadże, dokelž pomałku jědźesche. Napadnjeny pak ruce za swojej jamowej lampu hrabny a napadnika dyri, so žo swjese. Lědma pak žo sažo na swoje koło zhubnył, sažłyscha, so žo wokoło poraženeho powědasche. Sebi wuměło, so žu to nadpadnikowi towaršschojo, sajźdze je swojim kołom do lěsa a wosta šmórcom stejo. Wopraudźe, wón bě žo lědma do lěsa stupił, pschijědźischtaj kokojšćbnaj a třeći pschibžža za nimaj. Jako běchu woni tón kruch do prédka po schczeźy ke Koblizam, hebi mysło, so cźekazeho bosćěhnu a žo na nim wjecza, jědźesche dźěłaczeć po druhim puczu a dojědże tak njemyslenu do Pětrowjow. Po tymaje podawkowaj žo sda, so tu organisowana zwólba žydli, kiž dyše wuhlowym dźěłaczerjam njedowěrujcy.

Z **Kalbic.** Maćerske zaradźenje we wuteru, 25. januara popołdnju w 2 hodź. pola Brězanec. Lékar budże přitomny.

Z **Kulowa.** Wokrjesny wubjerk je wobzamknył, zo maja so we wsach našcje wosady, w Němcach, Hózku, Kočinje a Sulšecach wjesne pokračowanske šule připrawić.

S **Klětneho.** W lěcze 1926 buchu w naschej lutherskej zyrkwi 4 dźěcźi (3 hólzy a 1 holza) lischcjene. Kischcjeński klub wobnowichu 3 hólzy. 4 wołoby žu wumrěłe, wustupiło je 5 wołobow. Spowědź wotmě žo 16 hrócź. Ke Božemu blidu pobu 554 wołobow (270 mužiskich a 284 jónskich. Liczba tych, kiž změdża k Božemu blidu khodźicź, je 171. Dozyła nascha wołada 237 duschow wobschija. Woładni jara rospróschćeni bydła hacź do Rěcźan, Schprjowjow a Turjeho. Wołada na někotre zyrkwinske towaršstwa: Towaršstwo młodźenzow, młodych holzow, zyrkwinski chór, połaunowny chór a towaršstwo běłeho lischća.

S **Khemberka.** Njedźelu popołdnju pola tudomneho hościenzarja a rěznišeho mišchtra Strizła khrobły paduch pobu. Pschibžže tam hóścź do korczmy, pijesche žwoje piwo, šapkacźi a wotejdże. Město so by hościenz wopuschcził, žuny žo mjelczo po khodże horje. Horkach hradny tójschto pjenjez. Jako paduch šasto dele pschibžže, pak žo žłužobna na njeho dohlada. Wona to hościenzarjej wojiwej a jako žo wón pschešwědczi, so běchu pjenjezy kradnjene, žo za nim puschczi a jeho we Weberej hościenzu w Korsumjiu lepi, runej jako dźensche j autom žo wotwjeścź dacź. Paduch w Budeschezach bydli.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedeje za jutšje hobotu: Symnischo, žo wucźahuje.

W **Porheinskej a hornjej Württembergskej je žo wulki kněh naschol. Cliťkrjate a telesnjesle groty žu žo rostorhale.** Fabriki njemóža dźěłacź. **Někotre želesnjesle cźahi žu wupadle.**

*

Pschi Awstrisko-madjarskej mjesy pschi Burgenlandzy žu Madjarzoje wójnski material nahromadźili, f kotrymž móže žo zyłe wójsko wuhotowacź. Blisko Heimsacherskeho artilleriskeho cźełnika žu horu wupróschnili a w njej municijsku fabriku f nowocźaśnymi maschinami pschiprawili. We fabrizy wojazy dźěłaju. Zu žu w lěcze 1922 twarjeć zapoczeli a je nětko zyle dotwarjena.

*

Italski pósłanz w Bělogradze je južnoslowjanskemu knjezerstwu namjetował, so by žo połnózna Albanska južnoslowjanskemu, zentralna a połodniska Albanska italskemu wliwej podstajiła. Hdy bychu njemery wudrěłe, bychu italska a Južnoslowjanska dyrbjełej hromadźe zakročiźe. Jeli so by Južnoslowjanska do tehole namjeta zwolila, by Italska Južnoslowjanskej druhdźe pomozna była. Južnoslowjanska zdźerka do tehomu namjeta zwoli. Hdy by žo Italska w połodnischej Albanskej zajźdlita, mohła zajěd a wuježd Adrialiskeho morja Južnoslowjanskej zalehnyć.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Maria Theresia Fuhrmannowa rodź. Brosowska w Čornych Noslicach. — Jan August Schmidt w Budeschezach, 71 l. — Jan Arnošt Schwora, pósłowy assistent we Starym Lubiju, 58 lět. — Emma Scholcźina rodź. Kindlerez we Wojerezach, 34 lět. — Pawlina Schmidtowa rodź. Raschez w Čornym Khołmcu, 60 lět.

Towaršstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Dźensa pjatk wjeczor z dypkom ½9 hodź. je w „Kat. tow." zaso spěwna pruha za žónskich a mužskich. — Prosymy, přińdźće zaso w tak bohatej liczbje kaž zajźd. wutoru z lubosću k dobrej wěcy! Dirigent. Předsydstwo.

Khróśćicy. „Jedn. Sokoł" změja njedźelu, 23. jan., (Ptačí kwas) wjeczor we 8 hodź. zhromadźiznu pola Wjeńkec. Wšelake překhwapjeńki! Star.

Kulow. „Jednota Sokoł" wuhotuje njedźelu, 23. t. m., swój druhi załožeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a zwučowanjom. Přeńjorazny wustup sokolskich holcow a sok. dźěći. Započatk w 7 hodź. Wo bohaty wopyt so prosy.

Liehań. „Žernička" změje tón tydźeń pjatk (21. I.) wječ. ½8 h. zaso spěwanje pola Rudolfec. Prosymy, přińdźće zaso wšitcy a z dypkom! Dirigent.

Mlnakał. Serb. tow. „Statok" wotmeje přich. njedźelu, 23. jan., popoł. w 3 hodź. w Lipiču w Kucharjec hościencu swoju hłownu zhromadźiznu. Dźeńska porjad je: 1. Wotličenje, dokhody a wudawki; 2. nowowólby předsydstwa; 3. należnosće towaršstwa, na při. dla zawrjeneho swjedźenja atd. — Potajkim: to su wšo **wažne wěcy**, tuž **přińdźće** wšitcy! To je swjata winowatosć **kóždeho** sobustawa. Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł" ma kóždy pjatk wjeczor we 8 hodź. zwučowanje w korčmje. Kóždy serbski młodźenc słuša do Sokoła! Načoln.

Wotrow. „Jedn. Sokoł" změje přich. njedźelu, 23. I., wjeczor ⅛ hodź. pola Jurśec sokolski swjedźeń ze zwučowanjom, žortnymi wustupami a rejomi. Wšěch Serbow z blizka a z daloka so na njón na najwutrobnišo přeprošuja. Dobrowólny zastup!

Předsydstwo.

Skrowe depeše.

Produktowe witi dop. ¾11 hodźin w Berlinje: Žadanki zu powyschene, wobrot žnadny, witi njewuwitje. Tendenza kruczišcha.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a woljowe symje po tuni abo 1000 kg nowa: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	20. 1.	19. 1.		20. 1.	19. 1.
Pšeńca	263-267	265-269	buny	20-21,50	20-21,00
rožka	244-248	246 252	woka	23-24,50	23-24,00
nat. jačmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15-16,00
nas. jačmjeń	194-207	194 207	žołte lupiny	16-17,00	16-17,00
wows	181-191	180-190	zeradella	34-36,00	23-23,80
kukurica	185-187	185-187	raps, wosušk	16,50	16,50
pšeńć. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	20-21,00	20-21,20
ržana muka	34-36,50	34-36,50	pooh. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	14,00	bórnj. kruški	30-30,30	29-30,00
žrane „	14,50	14,00	syno, 50 kg	2,75-2,85	2,75-3,35
raps	—	—	rżana sloma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluši	22-23,00	21-22,50	ječna „	1,05-1,39	0,95-1,25

Płaćizny rěznecho skotu na Drježdźanskich skótnych witkach.

20. januara.

1 wol, — byk., — kruw. a — jałoje., 770 ćelat 3 wowcy, 436 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 76—79, 2. 70—74, 3. 60—68;

swinje: (přez 300 pt.) 77—79, 2. (200—300) 75—76, 3. (200—240) 73—74, 4. (160—200) 71—72;

rancy: 65—69.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 21. wulkeho róžka 1927:

Wčerawše kurzy w Barlioje.

1 Dollar	4.212	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,442	100 česk. krónow	12,473
100 šwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,27

Berlinska burša zapoczża wczera swój wobchod f kruthymi kursami efektow. Podpischo žo wone trochu feschlabjowachu. Dołżne liscźiny a wójnska połczoška na swojich dotalnych kursach wobstawachu.

Produktowe witi běchu wczera w khłódowym žicze seglabjene. Wone složowachu žo kaž pischcze po zmrukrajnych powěschach. Pischenzu a rožu wo 10 pj. po zentnarju kwiścho kupowachu. Worsch bě wo 5 pj. drózschi. Zentnar płaczeschte wczera

w Berlinje:

pschenzy 13,15—13,35 hr., rožki 12,20 hr., hacź 12,40 hr., jeczmjenza nałkinjeho hr. 10,85—12,25 hr., nałpomscheho 9,70 hr. hacź 10,35 hr., worscha 9,05—9,55 hr.;

w Lubiju:

pschenzy 12,40—13,20 hr., rožki 11,70 hr. hacź 12,50 hr., jeczmjenza nałkinjeho hr. 10,80—12,50 hr., worscha 8,50—9,10 hr.

w termijowym wikowanju:

za měrz: pschenzy 14,35—14,32½ hr. a rožki 13,15—13,12½ hr.,

za meju: pschenzy 14,62½ hacź 14 hr. a rožki 13,05 hr., worscha 10,30 hr.,

za julij: pschenzy 14,02½ hr., rožki pak 14,42½ hr.

Witi schtwórtk w Kamjenzu.

Jabłuka 15—35 pj., wlóšte worschki 60—75 pj., ša cźerwjeny kał 12—15 pj., běły 12 pj., seleny 25 pj., rožičkowy 50 pj., kwětkaty 30—80 pj., jódźna łoboda 35 pjenjezkow.

Witi schtwórtk w Lubiju.

Butra 90—110 pj., jeja 16—18 pj., twaroh 25 pj., zany wolij 1,80 hr., hušy 1,20—1,30 hr., kólerepa 8 pj., běły kał 12 pj., seleny 25 pj., cźerwjeny 10—15 pj., wótši 20 pj., kwětkaty 30—70 pj., rožičkaty 50 pj., morchej 15 pj., karoty 15 pj., jódźna łoboda 30 pj., kolrabi 20 pj., zybła 15 pj., pětršchilka 10 pj., selerij 30 pj., jabłuka 8—20 pjenjezkow.

Witi wczera w Schorjelzu: Butra 90 pj., jeja 14 hacź 17 pj., worschi 60—65 pj., zybła 10 pj., běrny 10 puntow 55 pj., wlóšte worschi 60—65 pj., kwětkaty kał 50—80 pj.

Witi schtwórtk w Khorczebuzu.

Butra 1,70—1,80 hr., jeja 16—17 pj., twaroh 30 pj., howjaze mjaso 90—1,20 hr., cźelaze 1,10—1,20 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr., zwinjaze 1,10—1,30 hr., pleczina 1,50—2 hr. połcź 1,30—1,60 hr., schmatk 1,30—1,40 hr., zany wolij 1,40 hr., liny 1,60—1,70 hr., schcźuki 1,20 hr., karpy 1—1,20 hr., hołbje 50—1 hr., kury, žiwe 3 hacź 3,50 hr., hušy 1,40—1,60 hr., khapony 3—3,50 hr., kacźki 1,60 hr., gornik 70—2,50 hr., sajaz 7—9 hr., karnitle 2,50—3 hr., morchej 10 pj., jódźna łoboda 40 pj., kwětkowy kał 40—70 pj., cźerwjeny kał 15 pj., běły kał zybła 15—20 pj., běrny 5,50 po zentn., jabłuka 20—40 pj., krušchwy 20—40 pj.

Na zwinjaze witi wczera w Khorczebuzu běchu pschihnali 1128 prošatow a 245 běhakow. Wone płaczachu prošata małe 15—20, grěnje 20—25, wulke 25—30 hr., běhaki małe 30—50, grěnje 50—75, wulke 75—100 hr.

Witi sajdźenu grjedu w Slym Komorowje: Butra 1,60—1,70 hr., jeja 17 pj., běły kał 2 puntaj 25 pj., cźerwjeny kał 15 pj., seleny kał 25 pj., jabłuka 20—35 pj., zybła 15 pj., měd 1,65 hr.

Na pschedań.

Frutwa truhłokožuczelna, Starik we Wulkim Bukowje, a Matij Lehnik we Wulkim Bukowje pola Hródka, w Marzce cźo. 6.

Krutwa f cźelečzom w Semolizach 268.

Kóń. 11 l., belgiski, sa 375 hr. na knjezim dworje we Lejnom pola Kamjenza; mjes 3 na wuběrk a cźełczu w Khchidole 7.

Prošatu, Pausler w Porchowje,

Khapun a kokoschi, bronzowe, Nikusch we Lojowje pola Hródka.

Dla pschedawcza kubła, 58 jutrow wulkeho, wukasuje wschobolsche Cźech w Rakezach.

Pischihtajcź pytaja:

Klampnarskeho wuczobnika, Behnisch w Kamjenzu.

Mjelkarskeho wuczobnika, Ruśig w Hornim Wujesdźe.

Samkarskeho wuczobnika, Henka a Stier w Bistopizach.

Doposu do Wojerowskeho wotrjeża, za mjenjsche ratarstwo. Pišne poskitcźenja schcźele pod „Wirtschafterin" na Hoyerswerdaer Nachrichten, Hoyerswerda.

Inventurske wupředawanje

Wulka mnohosć tworow w płaćiznach hišće jónu poniženа!

Myjne garnitury, 5 dźělb., wulke myjnicy	3.95	**Talerje,** běle rjepikate, z małymi brachami . . 6 štuk	48 pj.	**Kofejowe servisy,** 9 dźělb., z pisanej kromu	3.75	**Winowe bónčki,** točena škleńca . . 6 štuk	2.70
karany abo **myjnicy,** pisane	95 pj.	**nócne sudobja,** běle . .	60 pj.	**kofejowe servisy,** 5 dźělb., z pisanej kromu	1.75	**piwowe škleńcy,** ze złotej kromu . 6 štuk	95 pj.
kuchinske garnitury, 22 dźělb.	8.75	**šklě,** pisane	40 pj.	**kofejowe horncy** . 4 štnk	95 pj.	**piwowe škleńcy,** mustrowane . . . 6 štuk	75 pj.
mlokowe karany, 1 litr	35 pj.	**sudki za nawarn,** 6 štuk	1.95	**talerje,** ze złot. kromu, bluboke abo płone . . štuka	55 pj.	**butrowy clójk**	35 pj.
mlokowe horncy 45, 65,	80 pj.	**sadźba šklow,** 6 dźělb. . .	1.—	**talerje,** ze złot. kromu, k wječerji . . . . štuka	35 pj.	**škleńčane šklički** za kompot 6 štuk	55 pj.

Wšitke hospodarske wěcy wosebje tunje!

Centralne kupny dom na Kěžorskej drózy 14

w Budyšinje.

---

2 létny ganzor
je na předań
w Kukowje čo. 68.

Cychi 1 nawoblečonj ze 2 hłowakom. 7.— hr. **bělosmuhate nawoblečenia, damasty, kóper, barchent** m 60 pj. **ruby na bliła, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida**
J. Erler w Budyšinje
rózk Krónpryncowego mosta.

Žony! + Žony!
Wuplókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měnačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelšowe khołowški podłožki, štalčiki za prěcki, štalčiki za pažent. teš wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šuleřskimi wrotami 9.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina**
sektowe bleše, wšo druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a staре metale** jenož na wupokaz wyńosło.
Popp na hornčářsk. hasy 18 telefon 3427.

Wóskowane přikrywy, škitaki za šćěny, škitaki za wodowody jara tunjo
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Wulke inventurske wupředawanje

Započatk: sobotu, 22. januara 1927

nimo měry zniżene płaćizny

za žonjacu, mužacu a dźěćacu drastu

Wilhelm Seifert

w Budyšinje
na Bohatej hasy 22

K swinjorězanju

poruča
dobru hejdušku, korjenje, majron
ze samsnoje korjenjoweje tel. čerwje přeco čerstwe twory
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitnych wikach

Wuporjedźenje wobuća

Přiwzaće z płenk za muži zije wot 4.00 Přiwzaće z płenk za muži zije wot 3.50

prěnjorjadnje, čiste a tunje = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Fäble Schuhwarenhaus Centrum Lausitz Lauenstr. 3

Sportske, jumperowe fantazijowe, rukajcowe, wušiwanske a štrykowanske

wołma

najwjetši wubjerk barbow a kwalitow pola
Ernst Günther w Budyšinje
róžk Žitnoje hasy a Mins. jelěcy.

Serbja

podpjerajće swoje
Serbske Nowiny.

Tworykupowace tow. w Budyšinje

z. dr. z wobm. ruk.

Z našeje samsneje pjekarnje a nowo wotewrjeneje
kondiтarnje poskićamy našim sobustawam cyle wosebje

k płaćemu kwasej

wšelake nowosće za dźěći.

Zdobom poskićamy naš bohaće wuhotowany skład wšelakich kołbasow tak dołho hač skład dosaha:

salami I	punt po	**1.80** hr.
włoska I (servelat)	„ „	**1.80** „
Holsteinsku blokowu I	„ „	**1.80** „
Berlinsku lidlu	„ „	**1.50** „

ze samsnej mjasowej twornje w Elmenhornje.

◆ Inventurske wupředawanje ◆

Podawk su moje mócnje zniżene
wupředawańske płaćizny

Florowe nohajcy Ia	wot	0.40 sem
„ mako	wot	0.65 sem
wuwićłske žiłżane žonjace nohajcy	wot	0.95 sem
kašmir-nohajcy, čista wołma	wot	1.75 sem
dźěćace nohajcy, čista wołma, wulkosć 3	wot	1.10 sem
zoki k štrapečerowanju, wołmn, kruta	wot	0.85 sem
mužace zoki, čista wołma	wot	1.00 sem
„ „ smuhate a kašćikate	wot	0.60 sem
sportske tykače, wołma	wot	1.50 sem
žonjace kholowy z gumijowym paskom	wot	0.75 sem
dźěćace „ „ „	wot	0.45 sem
mužace kholowy, Ia, z wołmu	wot	1.75 sem
mužace košle, Ia, „	wot	1.95 sem
košle ze zadkom, krasne smuhi a mustry	wot	1.95 sem
klubowe lacy, čista wołma, za muže a žony	wot	4.50 sem
dźěćace sweatery, wołma, jara dołho dźerżace	wot	2.25 sem
kholowčki k sweateram so hodźace	wot	2.00 sem
dźěćace rukajcy, čista wołma	wot	0.65 sem

Na chenillowe rubiśća a šawle **10 %** rabata

Ernst Jordanowa wud.

na Jerjowej hasy 5 w Budyšinje na Znuřk. Lawskej hasy 8

Zymske twory mócnje zniżene!

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach
jědzne jstwy tehorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knježske jstwy tehorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khanjoom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stołcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnju 2

Hdyž ma hospodak trochu lubosćje ke zwosenu rotej, tak žo mnoheje schkodu sminje. Jenož to je nam k wužitku, schtož naš wjeselli.

Hdyž bychu naschi hospodarjo w hródžach wschudže kontrolu sawjedli, to réka, hdyž bychu jenož tajkim truwom prawu žylnjazu pizu dawali, kotrež žebi ju sažłuža, bychmy też wjazy wužitka z nich mélí. Mnohe truwy wjazy ležeru, hacž mamy z nich wužitka. Tuž je pruhujmy, hacž žu wone woprawdże žylnjazeje pizy hódne. Tajku truwu, kotruž droho pizujemy, njeßmémy wjazy pschipuschczecz. Méli ju wukormicz a k réßnikej pschedacz. Hewak žami žebje wobkradnjemy. Schtó pak by žam žwoju schkodu podyjerak.

Wo kharpach.

(S wobrasom.)

Haty žu dawno wukojene. Plahowak rybow je méi pschilegnosćz wobkedžbowacz, kajki je byk wunoschk z rybow. Na njewuspéchu samóże spósnacz njedostatki. Swonkny napohlad ryby jemu praji, hacz žu žo derje wuwiwowake, abo hacz žu schpatnje rosće. W naschich hatach plahujemy swjetscha abo jenoż karpy. Sznadnje wuwiteho a njewurosczeneho karpa hižo swonknje spóznawasch. Tajki je schwižnischi a wužichi. Byrnjez je runje tak dołhi kaž rjenje wuwity karp, tola mjenje waži. Na khribjecze je žo do schérokosće a dołhosće jenoż schpatnje roswik. Derje pschibérazy karp ješchnje rosće. Na khribjecze nażadźuje mjażo do schérokosće a dołhosće.

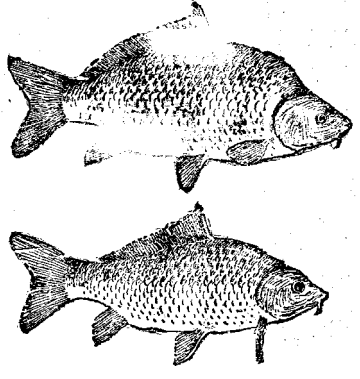

Tohodla sesdawa žo tajkeho rjenje wuwiteho karpa

žłowa žnadna a wócżzy małej. Naschi wobras pschedwjeduje nam dwejułetneju karpow. Jedyn je žo derje wuwimak a pschibérak, tón druhi je schpatnje rost a tohodla wócżo wostak. Rozdźel je nadpadny.

Hdyž žo tajke njedostatki pokazuja, dyrbi prawy plahowak sa winami tajkich njedostatkow zlédźicz. Je pschicżinu spósnać, dyrbi žo prózowacz, je wotstronicz. Sakład tajkeho pschepytowanja je, jo ryby jenajkeje staroby, jenajkeje druzyny a jenajkeho pokhoda mjes sobu pschitrunjach. Jeli na tuton sakład njekedźbujesch, potom by žo łohko mylicz mohł. Słónczenje by žebi mylił, jo na rażu leži, jo njeżżu tak pschibérake, kaž mohł wczakowacz. Je-li karpy pschescheatnje pschibéraja, móże na tom ležecz, jo je jich w hacże pschewjele a jo trudaje. Tohodla dyrbisch w pschichodnym léczże kedźbliwischi bycz a do hata jenoż telko nażadźecz, jo sa nich piza dołhanhe abo je tam telko, jo karp samóże derje pschibéracz.

Wina, jo karpy njepschibéraja, móże pak też w tom tężacz, o wušadźene karpy njepokhadźeja z dobreje derje rosczażeje ražy. Dyrbisch žo pschepokazacz, jo twoje karpy k wušadźenju njepokhadźeja z bezenererowaneje (to rika wurosczeneje) ražy. Hdyž žu cże junu tak truhnyte, dyrbisch žo w pschichodze za thmańschimi druzinami rozhladowacz.

Druhdy žo też stanje, jo wušadźujesch karpy pokhoda njeswucżeneho naschich wodow. Karpam na pschikład z rékow Tyży (Theis) abo Dunaja (Donau) njehowja wody, kotrež bychu žnano howike holsteinskim karpam (tak mjenowanym Spiegelkarpfen) abo nawopak.

So by žo tutych wobużnosćzow sminył, nkotryžkuli sapocżnje žam žymjentne karpy plahowacz. To pak nje je radno. Schtóż chce žymjenzay plahowacz, dyrbi žo na to dokładnje wustejecz, njeßmé ani prózy a pjenjes łutowacz, jo by wunoschne druzyny, za nasche wody ko hodźaze wuplahowak.

Sadarstwo.

Kak wunusujemy žebi płódnosćz žadowych schtomow?

So žadowe schtomy njedźiwajzy praweho wothladanja njekrcżeja a žo we też zanyh płodow njepschinjeßu, žłyschimy pschezo saho. Nékotru druzinu, kaž na pschikład jara thwalenu a też jara zwarjenu „Rjanku z Boskoop", możemy do tutych dźiwnakow liczicz. Hacżrunjez žo też wsché wobstejnosćze za nju pschihodża, je podkoła prawa, hnoji žo też prawje atd. — druzina micżo njepschinjeße. Dha nałoćze pożledni, jednory žredk, pscheßadźéze schtom, to réka pscheßadźeze na dotalnym méstnje. S tym žo koruschka dokładnje wostrabnu. Ssylne hałoły dyrbicze jenoż wucżiscziscz, niz prjecz réżacz. Sdobom dyrbja žo takie njedźakomne schtomy prawje wyżoko žadźecz. Prjedy hacż schtomy schcżépicz dacże, schtož tola też dżeło a pjenjesły płacżi a žaneho rukowanja na wuspéch njedawa, pschimajcże za jednory žredk pscheßadźenja a budźeże widżecz, jo schtom woprawdże płody njeży.

Prašenja a motmotwjenja.

Praschenje: Mój žydowlétny kóń pocżi žo pschi najmjenschim napinanju. Hewak je strowy. Pizuju žykanje z mowžom a néschto pschenczinych wotrubow. Możu néschto pschecżiwo pocżenju cżinicz?

Wotmotwa: Jeli pocżenje z jachlizu njejwißu, schtož może jenoż skótny lékar swésczicz, byschcże konja mohł tschacz dacz. Po tschanju dyrbi žo kóń prenje dny derje swodźewacz.

Praschenje: Kak mam žłodźisny (Malzkeime) najlépje pizowacz a kelko możu truwje wob dżeń dacz?

Wotmotwa: Sslodźisny žo najlépje néschto namocża a tak pschepizuja. Dejnym truwom, kotrež žłodźisny najlépje wužija, dawajcże žnadź 6 puntow, wjazy nic. Też kormne howjada dostawaju telko. Jeli chcżecże žłodźisny też druhemu skotej dawacz, pizujcże wowzy z ½ puntom, zwinje z puntom wob dżeń. Po Kellnerowych wobliczenjach maju žłodźisny 11,4 prozentow bélka a žnadź 40 prozentow schkrobu (Stärke). So by žo hódnosćz žłodźisnow lépje spósnała, njech je hischcże naspomnjene, jo žo 1½ kilogr. žłodźisnow jenemu kilogr. jeczemjenja runa.

Praschenje: Moja thélétna koza je trójzy kóslata méka a hacż dotal tři litry mloka dejiła. Méńle nadobo jenoż hischcże 1½ litra deji. Appetit je njedźiwajzy dobreje pizy jara hubjeny. Mloko žadźi žo na žołty muczenk. Hdyž kozu dejach, pytnych, jo małe žołte kusti se praweho zyga z mlokom žobu bézachu. Możu mloko wuzywacz a schto mam cżinicz?

Wotmotwa. Koza cżerpi na zahorjenje wumja. Wudejcże prawy dżél wumja, z kotrehoż žołte kusti béża, snajmjenscha kóždej dwé hodźinje prawje derje, jmajajcże wumjo horje a narybujcże khory dżél trójzy wob dżeń z borvaselinu. Też je jara dobre, wumjo je žonowym žymjenjom paricz. Jeli pak žo khorosći schórschi, dyrbi žo lékar sawołacz. Mloko pak njemożecże picz.

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Číslo 3. Budyšin, 21. januara 1927. Lětnik 34

Na čorn zybolaty karniki.

(S wobrasom.)

Po borbje do najrjeńšich družin karnikow žłuscha na čorn zybolaty. Němzy mjenuja jeho Schwarzkaninchen abo po jenježelsku „black and tan". Wón žłuscha do drobnych abo małych družin. Jeho zyke waschnicżko je žiwe a wusłocżne. Po jeho wulloscżi a powaji tżi we nim ras dźiwjeho kralika abo karnikła. Kaž praja, žu jeho wokoło 1800 z Jendželskeje k nam pschiwjesli. Hłownje žu łožmy jeho łoża wuhłoczorne, póbła mjekke łaž žomot a žo rjenje zybola. Schtož čorne na nim njeje, pschekhadża do žołtokoteho. Pohladajmy na to, schtož na nim wuhłoczorneho njeje. Wuschdy jsej je žołtymi łožmicżkami porosczenej. Jeje kromy zybola žo stoczenkate. — Wuschdy wukhadźatej z dwejoch na stoczje žołtych cżezżikow na hłowje. S słowcżži wusłupujetaj łaž wjischni, jažno žo błyschczatej a łoż lékny worzechł - žołtej wócżzy. Tej wobrubłejej žołtej kromzy. Tutej wobrubłaj dyrbitaj łokowoloko stajnej bycz. Hubu wobdawaja tohorunja na stoczżołte łożmicżki. Ličzy wobrubłuja tohorunja mnohe na stoczżołte łożmicżki. W tute žedżi na serfawo cżerwjeny tśiróżł. Tón plahowarjo łin mjenuja. Tutón dyrbi jažnje wusłupowacz. Jeho jažnosćz njeßmé žane p chethodżenje do cżémneho samórasz. Wutrobno žanza drab. schérke, z cżémno na serfawo-cżerwjenymi łożmicżkami hacż pod brody porosczene bucż. Kożmy na brjuschje žu wo njeschto jažnische. Na kromach žo jažnje wot hewak wuhłoczornych łożmow wotschénja. W łinje na tohorunja jožnischej cżezżikej łożmow. Tutej wożebje widomnje wustupnicżej.

Nohi žu porosczene z na stoczż žołtymi łożmami. Wopnich je cżorna, na tónczku béła, tola trochu na jažno żołcż nadychnjenjom. Sa wożebitu debjeńku maja, jeli na bokomaj z wuhłoczorno zybolatych łożmow na stoczż žołto zybolate łożmicżki wustupuja. Te njeßmédża žnano w zyblach z łożmicżkow wuthadźecz, ale tu a tam jenotlinje rosprószchene stacz. Dżésche druhich łożmicżkow dyrbja z nich widomnje wustupowacz.

Wuplahowanje cżisteho wuhłoczorneho dna, z kotrehoż na stoczż žołte łożmki zyby, cżezżiti, smuti wotsnamjenieja žo wuswobuja, je jara wobczežno. Dno dyrbi cżistobarbne zybolate bycz. S njeho dyrbja wotsnamjenja jažnje a njesamórane žo tohorunja zybolejo žahacz. Na wustajenżach mytowar na tajke snamjenja a dypki wożebje kedźbuje. Po postajenych prawidłach ryżowana koża a łożmy je kražna debjenka. Na wischelakich wustajenżach samóżesch cżasto tak kražnobarbne swérjatko wobdźiwowacz. Wożebne łużenje žo sa tak rjenje a cżistoryżowane koże wożebje sajimuja.

Cżornozybolak je w naschim kraju najbóle rosschérjeny karnikel. Wusnamni plahowarjo žebi jeho dla jeho koże jako ideal plahowarja waża. Jeho kražnje wudebjene, žo zybolaze łożmy jeho na naschich wustajenżach pschejo wusnamnjenjuja. Na tajkich wustajenżach naschi najlépschu pschiležnosćz, žo se wschémi družinami jesnacz a jich wobpeditoscze mjes sobu pschinunowacz. To je k plahowanju wożebje zjanych družinow karnikow wrénjotnje nusne.

Přerčzk koruška.

(S wobrasom.)

Na pschichodnej stronje stejazy wobrazk je cżenuschki z koruschka. Tajki jewi žo tebi pod mikroskop położeny. Mikroskop my S serbjo drobnowidi mjenujemy. Wón dowoli nam, cżim žylnischi je cżim lépje, do drobnosće Bożeje stworby pohladnucz. Tajki koruschk tworja njeliczomne blónki (Zellen). Blónki tworja wschó, schtož je žiwe a rosce. Rostlinki, zwérjo a cżłowjek žu twórby njeliczomnych tajkich blónkow. S kromcżkin koruschka wukhadźeja też njeliczomne drobne wlókni a łożmicżki. Te koruschk koko wokoło wobdawaju. Te drobnuschke ruślili pjerschcże wobjimaja S tutych łożmicżkow wusłupuja wéite lišaliny. Te rospuschczuja w semi leżaze žele a žnujidka, je tak pschihotowanschi, jo samóża je pschijimacz a do koruschkow dale wodźicz. Na naschim płazku jpósnawasch 4 jažnische dypki. To žu wo

dłoze trubjelki. W nich stupa woda nasyciena s tworjazymi wutkami do hornich dźělow rostlinki swjercha semje. Tom skutkujetej na nju žłonzo a powětr. Tej pschenwotitej twe organiske tworjaze wutki do hinaschich wutkow, spěcho-

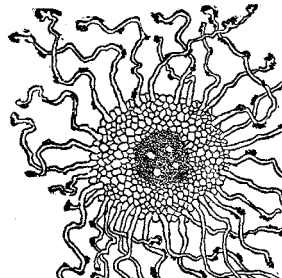

wazych rosćenje a wuwiwanje rostlinki. Druhe wróćeja žo sadzo do koruschkow, so bychu tam w semi žo starake za žrěbanje tworjazych wutkow se semje. Tak widźimy wěcżny wokotoběh w njepschetorhnjenym rjeczału.

Rólnistwo.

Wapnowy dušnk.

Wapnowy dušnk je dušnkaty pschikupny hnój, kotryž žo s elektrisiej mozu s powětra dobywa. Wón wopschija 15—21 prozentow dušnka. We wapnowym dušnku je też znanamit žobu wopschijaty, kotryž ludźom, kaž też rostlinam wadźi. To spósnajeny na tym, hdyž naš pschi rosmjetanju wapnoweho dušnka wocźi bola. Wón też žnmjenju wadźi, žnjemy-li na žemžnym dnju žito do pódy, na kotruž žmy runje wapnowy dušnk mjetali. Wapnowy dušnk mamy stajnje dwě njedźeli psched žnwom na polo mjetacź. Hewak hychu sorna jara hubjene skhadźake a polsdźicho žołtnyke a hinyke. Wapnowy dušnk po rosmjetanju derje sawlóčźimy. Hewak hy žo nam wschón dušnk we powětrje shubił. Wódźine nakažliwiny pscheměnjeju dušnk we pódze na dušnčźnu kišalinu, kotraž je sa rostliny s wulkej ważnosću. Na młode selene rostliny njeskmerny ženje wapnodušnk mjetacź, snajmjenscha niz tehdom, hdyž žu hischcże jara młode a drobne. Cyanamid, kotryž wapnowy dušnk wopschija, pscheměni žo po cźažu w pódze na lódźik (Salpeter), kotryž je s wopramdźitej žiwinu rostlinow. To pak traje dleschu dobu. Najprjedy žo cyanamid pscheměni na močožwinu (Harnstoff). Tuta pscheměni žo na schtapik (Amoniak) a tón hakle žo pscheměni na dušnčźnu kišalinu. Tuta je s wapnom jako wopramdźita žiwina sa rostliny. Pschi symnischich poczasach traje tuto pscheměnjowanje dleje a tohodla ma žo wapnowy dušnk prjedy na polo mjetacź, hacź druhe hnoje kaž draždźo abo schtapikowa sol (Amoniaksalz).

Nimo tutych runje spomnjenych njepschijomnosćow pak je wapnowy dušnk s wubjernym hnojidłom. Snonjenje s nim žo jara derje wupłacźi. Po hnojenju s wapnowym dušnkom žo cźi wunoschi žita wo wjele wjazy swjschischi. Množi hoipodarjo žu wuspěschnosćej wapnoweho dušnka pruhowali. Na 1 hektar (3½ tórza) 6 zentnarjow sorna wjazy domoikhowachu, hacź na žamžnym sahonje s wapnowym dušnkom njehnojenym.

Chzemy-li na 1 hektar wunoschi korna wo 2 zentnarjej swjschicź, trjebamy 5,2 kilogr. wapnoweho dušnka, 2 kilogr. Domaschoweje rudy (Thomasmehl) a 2,6 kilogr. draždża (Kali). S toho widźimy, so žo wapnowy dušnk, njehnojimy-li s nim pschepohdże, jara derje wupłacźi.

Możemy jón też psched mjetanjom s włožnej pjerscheżu pscheměschecź.

Pschećežiwo cźekanju dušnka s hnójnižu.

Najdróżschi wobstatk w hnójnižy je dušnk, kotryž je we njej jako wuhliczinaty amoniak wobžaženy. Tutón cźasto pschi woženju s njeje wucźekła a s tym hnójna hódnota hnójnižy spaduje. Cźim bóle je hnójniża na powětru, cźim wjazy dušnka też s njeje cźekła, a to najwjazy tehdy, hdyž ju na wyšoku tramu wosymy abo pschi žłonczinym wjedrje. Tak wjeschi dźěl hnójnižy na swjerschnej tramje wiżażo wostanje a jeje mało do póby sacźehnje. Bórzy potom wusthnuje a najwjeschi dźěl amoniaka cźeknje njewužity do powětra.

K lutowanju dušnka pschi hnójnižy wożenju mamy sceżehowaze žrědki: 1. Hnójnižu mam wprawj židku wosyscź. Cźim židscha je, cźim mjenje dušnka žo s njej shubi. 2. Juchu mamy sa włožne, cźiche a dechcźojte poczasy wosyscź. 3. Żenje njeżmémy hnójnižu na dołhu hustu tramu wosyscź. 4. Wosymy-li hnójnižu na swórane polo, mamy ju hnydom derje sadźěacź. Mnoży ratarjo też hnójnižu konserwuja a to, hdyž superfosfat a žnrikowu kišalinu do njeje měscheju. Njeradźimy pak, superfosfat do hnójnižy měschecź, dokelž je to pschedrohe a njeje wunoschne. Superfosfat też fosforowej kišalinje w juscze wadźi. Hdyž juchu wosymy, tam dyrbimy też Domaschowy hnój mjetacź.

Kainit.

Kainit drje wschitzy naschi hospodarjo jako pschikupny hnój derje znaja. Mnoży pak jenož po mjenje, niż pak, kak wón w pódze skutkuje. Kainit žo w Haliczu w Galizijskej a pola Staßfurta se semje wudobywa. Népschi je Staßfurtski kainit, dokelž 23—25 proz. draželnateho žnrika wopschija. Haliczki wopschija jenož 19 proz. Haliczski je też dróżschi a mjenje bohaty na draždże. Staßfurtski je drobnischi, cźiścźischi a lépje rostlinam howi. Je też žuschischi, dyžli Haliczski.

Kainita hnojimy w pscherěrju na 1 hektar (3½ tórza) 10—12 zentnarjow. Kainit rostlinam najlépje howi, hdyž je s Domaschowej muczku smeschany. Domaschowu muczku mjetamy na 1 hektar wokolo 10—12 zentnarjow. Kainit a Domaschowy hnój możemy zyku symu na luki mjetacź s zyka tak dołho, doniż žo trawa njepóczinje selenicź. Kainit na łukach moch hubi. Tohoda jenož cźišty kainit na tajke luki mjetamy, hdyž je wiele mochu. Hdyž hospodar kainit kupuje, njech žo najprjedy praschа telko prozentow draždża je w kainicze a telko 1 proz. draždża płacźi. Wémy-li, kelko je w kainicze draželnateho žnrika, możemy też swjescźicź, kelko je w nim draždża a to, hdyž draželnaty žnrik s 2 dźělmy, na pich. 20 proz. draždż. žnrika : 2 = 10 proz. Też na to pichi kupowanju kedźbuj, so nima kainit žane schtódne pschimješchenki.

Kak žo rostliny jena po druhej najlépje radża.

Žitowe rostliny, kotreż se žwojimi korjenjemi hluboko do semje njedožahaju, to rěka, wone drje dožahaju wjazy hacź 1 zm. hłuboko do semje, tola žwoje žiwiny pak jenož we swjerschnej pódze pytaju. Póda ma potajtim we swjerschnych worschach dosć pschiprawjena być, to rěka ma žo drjebicź. Hrullatu pódu w swjerschnej worschcze žita njesmjeżu. Žiwiny maju być w tajkim stawje, w kotrymž móża je rostliny pschijimacź.

Najlépsche rostliny psched žitom su tajke, kotreż bórzy najmu domoj žhowamy a kotreż pódu cźišty sdźerża. To płacźi hłownje za nasymike žnwy. K nim ma žo póda w prawym cźasu derje pschiprawicź. Tajka pschiprawa wschak cźasto dosć na wjedrje saleži. Najlépsha póda sa naisymike žnwy je wélo žmaha. Na žmahach žita ženje njeleża, ale wjele žnpaja. To płacźesche wożebje w prjedawschich cźasach. Sa pscheńży je najlépscha póda po rěpiku (Raps). Répik žo sahe s pola wotstronj a sdźerži nam cźištu pódu a derje pschewětrowanu. Też po rěpje a po běrnach žo pscheńża derje radźi. Po rěpje drje je mjenje kap, tola wona derje žnpa. Po běrnach dyrbimy s buržnkom pschithnojicź. Saworamy-li hródżny hnój, a hnydom na to wožnjemy, s tym žebi polo sanjerodźimy. Też žita na tajkich polach prjedy wumjerjnu. Jeli je naisymu dołho rjenje, dha tajke žito žnlnje wotnožuje abo pjenkuje a žo potom nałéto bórzy lehnje.

Najlépje žo wschě žita wężo po mjetelakcźažnych rostlinach radża, to je po dźeczelu, hórchu, luzernu atd. Cźiścźichu pódu nam cźišty dźeczel wobthowa, hacź tajki, do kotrehož bu wschelaka trawa nażnta. Też tam je cźascischa póda, hdźež žmy seleny dźeczel pożnkli, hacź tam, hdźež žmy jón na žnmjo wottajili. Też nje w pódach, hdźež žmy na žnmjo dźeczel wostajili, telko duržnka, dokelž žu rostliny duržnk mjes tym pschetrjebali. Na dobrych pódach hrosy nam cźasto ztrach, so žo nam rožka lehnje. Tohodla mamy najprjedy pscheńżu žnc, kotraž žo tak bórzy njelehnje. Też po rěpje žo nam pscheńża s rědka lehnje.

Žita po žitach njesju ženje thmane, dokelž žo póda s tym jenoztronjaj wucźerpa a žo cźasto dosć sanjerodźi, dokelž žita tak njewobkopujemy jako wobkopowanki. Rožka žo po pscheńży derje radźi, ale ženje pak pscheńża po rožży. Po nasymskich žitach a pscheńżach žo nałétne žnwy derje radża, dokelž mamy w symje dosć cźaża ke dobremu pohnojenju pódy.

Nałétne žnwy žo po wobkopowankach najlépje radża, wożebje nałétna pscheńża. Nałétna pscheńża je wélo tak njeradźi jako nasymska. Tohodla mamy nałétnu pscheńżu tak bórzy hacź mózno wožnc, so by pscheńża dosć cźaża k rosćenju méła. Wowż njeje wubjeraky.

Wón žo też s hubjeńschej pódu zpokoji, wożebje za khłódnischi léta. Je pak sa dobru pódu wulzy dźakowny. Kak žo nam wowż a jecźmjeń radźitej, załeži wjele na włóżnocze, hdyž žo wowż a jecźmjeń wlecze dokelž rostlina tehdy wuwlecze, hdyž ma hischcże dosć symskeje łóži we pódze, tehdy mamy dobry wunoschk wétry. Tohodla žo też najlépje sažny wowż a jecźmjeń radźi. S nałétnim woranjom póda jara wusthnuje a tohodla nimamy nałéto woracź. Wowż žo też na tajkich pódach derje radźi, hdźež běchu leżate žita.

Jecźmjeń žo na žrěnjej pódze najlépje radźi, njepschcże žebi pschewjele dušnka. Najlépje žo radźi po běrnach ado rěpje. Jemu możemy s draželnom pschithnojicź. S zyka njeje ženje thmane, jemu a tuštimu rostlinu po žebi pěstowacź, dokelž žo póda tak jenoztronjaj wucźerpa.

Skotarstwo.

Kak žebi létża zyle pizowanje sarjadujemy.

Na mnohich městnach naschcho žerbskeho kraja njeje žo też létża piza tak prawje radźita. S wulkim njedostatkom pizy móża wożebje cźi hospodarjo licźicź, kotśiž wożebje w bliskosći rěkow bydla. Schtož žim njeje wulka woda wotpkawika, to je jim na polu shniło. Dokelž pak bě létża w lécze w zyłej Europje hubjene wjedro, njeje žo piza nihdże radźita. Wschudże je wulke prascheńje sa wschelakej pizu. Też placźišna žynlnjazeje pizy je w nětcźischim cźażu tak wyšoka, so njeswérimy žo ani sa njej praschecź. Tohodla njech žo nichtó na druhcho njespuschcźa, ale njech žebi žam pomha.

Na prěnim městnje žebi jenož telko skotu dżerzźe, kelkož pizy wam runj dožaha. Njemyślcze žebi nihdy, so to njeschkodźi, hdyž skót trochu shubjeńschi. Hospodar kiž swój skót na dożeżaze waschnje njepizuje, njech žebi njemyslí, so jemu skót jenož mjenje wužitka dawa. Skót pschi njedožahazym pizowanju wjele pschibżadźi.

Je-li skót pschewjele pschibżadźi, tak nima skót ani mjasa na žebi, to žu bělkowiny, kotrymž je skót nuzne wschě najdróżsche žiwiny trjebał. Hospodarjej pschindże tuzmno, hdyž skót pschewjele njespadnje. Na tworjenje mjasa trjeba skót bělkowiny, na tworjenje tuku schtrob abo zokorowu pizu. Tón hospodar, kotryž ma létża nješchto sajneje selenje pizy, budże naithmańschi, hacź je wojcźežka (Luzerne), nałétna woka abo podobna. Nałéto budże wschudże s pizu najlórze. Nékotśi hospodarjo žebi nasymu tak mjenowanu symsku měschenżu žnja. Szmsta měschenża wobsteji se nasymskeje rožki a pěskotkeje woli (Sandwicken). Tajkej měschenży ma žo derje s dušnkom, fosforowym a draželnym hnojom pohnojicź. Schtož je jomu se symskej měschenżi sapocźał ju rady sażo žnje, dokelž je wo jesnym wusnamje pschetrwédcźeny.

Hdyž skótej rěpu dawacźe, kedźbujcźe na to, so je rěpa dosć cźišta. Hewak skót rěpu mało roskuka a ma s njeje mało wužitka. S tajkim masanym pizowanjom rěpy žebi krumy kutka žkaża a my žo potom dźiwamy, so maju židlawu.

Wożebje ma žo na to kedźbowacź, so by žo žana piza njeskasyła. Létża pschewjele dobreho žnyna nimamy, dokelž je žo nam s wulkej mokrotu mnoho skasyło. Mnoży hospodarjo konjom wjele žnyna dawaju, mjes tym so krumom cźasto njedaju ani na nje ponuchacź. Krumy, kotreż žnyno dóstanu, wjazy deja a žu strowsche. W hródżach pak wężo na prěnim městnje na to hladamy, so je skót strowy. Hdyž konje wjazy tak krucze njepschahamy, njetrjebamy jim też wjazy telko žnyna dawacź. Wjecźor dożaha jim žkoma sa réble. Wowžna je khmanscha hacź jeczna. Tohodla jeczinu žkomu konjom njedawamy.

Wjele mamy też na napojenje skotu dźiwacź. Mnoży hospodarjo skotej nasymu a w symje łódsymnu wodu dawaju. To skótej wadźi. Wémy, so žo se spożiwanje piży w žiwym organiśmje też cźopkota twori. Wjele pizy by skót někto na tworjenje noweje cźopkoty trjebał. S tym by wjele pizy shubjeneje było. Też może nam skót po tajkej pschejsymnej wodze shoricź. Dawamy-li skótej žnlnjazu pizu, mamy ju do druheje mjenje hódnеje pizy smjeschcź. Ssulnjazu pizu jako wotruby a podobne, njeje radno do wody měschcź. Cźelatam abo buklam njedawamy žadyn hinašchi wowż, hacź rosmjescźeny. Kelko pizy žo s tym shubi, so ju skót njemóże spożiwacź. Cźelatam dawamy, hdyž žmy je swjasali, nimo mloka hischcże cźištu liwku wodu, kotruž trochu wożelimy. Wotrubowe picźa cźelatam njedawamy. W tajkich cźasach, hdyž skótej njemóżemy dosć wužiwnosće pizy dawacź, móżemy skótej pizne wapno a pławjenu krydu pschidawacź. Tak žo njetrjebamy bojecź, so skótej kojsce smjekhnu.

Wożebje pak dyrbimy pschi pscherhodże s jeneje pizy do druheje pilnje kedźbowacź. Nahły pscherhod s jeneje pizy do druheje stajnje wadźi, wożebje žwinjom.

Też na cźistotu mamy wjele dźerżecź. Cźistota je pak pizy, praji stare pschisłowo. To możemy prawje na konjoch wobkedźbowacź. Wobhladamy žebi konje porjadneho hospodarja a konje tajkeho, kotryž ma njerodneho pohonca. To pak możemy też na druhim słocze wobkedźbowacź, njeje-li wschо we najlépschim porjadku. S cźistotu potajtim pizu salutujemy. Samo žo rozumi, so k stajnemu dźerżenju cźistoty też něschto hódnje dźeła ztusha, ale skót je w tajkich hródżach strowschi a pizu derje wuzíwa.

Je-li hospodar swojemu młodemu skotej w lécze wjele pohibu popischе, dha je tajki skót wjele žynlnischi. Tajki skót też njeje w pizu jara wubjeraty. S pomałym pohibom skotu może hospodar wjele na pizu nalutowacź.

Ssucźelnym krumom žanu dobru žynlnjazu pizu njetrjebawschi njepschidawajcźe. To by bylo i prěnja njetrjebawschа brójenje pizy a krowa by žo potom hubjenje cźelila. Też hroży tajkej krumje po wocźelenju tak mjenowana mlokowa žymica. Na tu cźasto mnoha krutwa padnje. Też wumjo krumje cźasto po tajkim pizowanju sacźeka. Też kobłam nimamy pschejara žynlnjazu pizu dawacź. Tajka kobła žo hubjenje žrebi a nima też strowеho žrěbża.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. kh. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 18 | Budyšin — Sobotu, 22. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 80

Němski kancler Marx njeje so hišće rozsudźił.

Centrumska strona je prawidła nastajała, po kotrychž měł jo němski kanzler Marx složować, hdyž budźe ſ němskonazionalnymi wo sestajenju knjeżerstwa jednać. W praschenjach zwonkownoje politiki budźe Marx žadać, so ma jo **zwonkowna politika w duchu Locarnſkich sprjećenjow wjesć. Nadrobniſchcho jo stejiſchcho němſkostatneje wobory k ſtatej rospomina.** Nastajane prawidła jo najmjenſchi program mjenuja, ſ kotrehož centrumska strona nizko njeſpuſchcži.

Centrumske nowiny „Germania“ wo Hindenburgowym liſcze piſchu: Po wopſchihowanju a ſmyſle němſkoſtatneje wuſtawy měrjene, tónle liſt, hdyž jo kahodnje praji, **ſpodźiwny dokument** pſchedſtaja. Do wurafom **zentrumſkeje ſtrony,** ſ kotrejež wolerjow wulki dźeł ſ dźěłaćerjow wobſteji, jo wuras „měſchčańſke ſtrony“ **huſenje pſchihodźi.** S liſtom jo jenicžźy njeporucži, **knjeſerſtwo wutworicž,** kaž to němſkoſtatna wuſtawa pſchedwidźi. Wón je ſ wuprajenym politiſkim ſkutkom.

128 630 dźěłonjemějerjow w Delnjej Schleſyſkej.

Bjeſdźěłoſcej w Delnjej Schleſyſkej ſaso pſchiběra. Liczba bjeſchoftarjow je poſledni tydźeń ſ 123 379 na 128 630, liczba podpjeru doſtawajcych dźěłonjemějerjow ſ 87 858 na 95 110 ſrotka. Pohubjenſchenje na dźěłowych wikach jo **we** wſchěch powołanjach pokaſuje, wobzebje w twarſtwje a w metallowej induſtriji.

Wobhnadźenje w Pólskej.

W pólſtim knjeżerſtwowym ſakonjowym kopjenje je jo wukaz republiſkeho preſidenta wo amneſtiji wojſewſi. Po ninj jo khłoſtańſzy jeźi wobhnadźa, kotrejž ſu ſ najmjenſcha dwě tſećinje ſwojeho khłoſtanja abo ſ najmjenſcha ſchěſćej měſazow wotpołučili a ſu jo w jaſtwje derje ſaderżeli. Pódźo, kotrejž ſu jo k jaſtwu na cźaſ žiwjenja ſaſudźili, móža jo na ſwobodu puſchcźicź, hdyž ſu ſ najmjenſcha hižo 15 lět w khłoſtarni pſchebyli. To jo też na tych jatych rozcźahuje, kotrychž žmjerne khłoſtanje je jo ſ wobhnadźenjom do khłoſtarnje na cźaſ žiwjenja pſchemėniło. Sakoń 1ětka 1. februara do mozy ſtupi. S tymle wukaſom jo wſchitkim politiſkim jatym a pſcheſtupjerjam ſakonja tſeći- za jich jaſtwoweho khłoſtanja ſpuſchcźi.

Briand wo přemėnjenju němſkich rańſich mjezow.

Kaž je jo hakle nětkole khonilo, je w roſrěčenju wo Briandowej roſprawje pſched ſejmowym wubjerkom ſwonkownych naležnoſcow praſchenje němſkich rańſich wjeſtedźiſnow wulku rólu hrało. Na praſchenje, hacź pólſko-franzowſke ſrěčenje němſko-franzowſkej ſjednanſkej politizy napſcheciwo njeſteji, Briand wotmołwi, ſo jo wo dwě wſchelakej wězy jedna. **Po jeho wobſobinſkim měnjenju wſchitej jo Pólſka a Němſka tohorunja mohłej dorozumicź.** Na dalſche praſchenje, hacź Streſemann w Thoiryu ſ Briandom **wo nuſnoſći pſchemėnjenja rańſchich mjezow Němſkeje rěčał,** Briand wotmołwi, ſo je jo to ſtało. Wón pak je tehdy Streſemannej rjekł, ſo je roſrudźujcy dypł ſa nowoſtjadowanje němſko-pólſkeje mjezy jenož praſchenje, kaſke narunanje Němſka Pólſkej jako napſcheciwu hódnoſcź poſtiča.

Proceſ přeciwo katalonſkim zbožkarjam.

Pſched korrekźiſtim ſudom w Pariſu je jo ſchtwórtk prozeł pſcheciwo wjednikej katalonſkeje ſbožkarſteje ſtyły, **Macić,** a jeho 18 ſobuwobſkorżenym ſapocźał, kotſiž chowhu ſoudźenu ſynu Pyrenäſke hory pſchekrocźicź, ſo bychu Katalonſku wot ſchpanſkeho knjeżerſtwa wuſwobodźili. Na wobſkorżnej ławje też **italſki wabjacy cźłuſchlak Garibaldi** ſedźejcy, kotryž je niz jenoż italſkich antiſofazistow Franzowſkej ſcheradźał, ale też pſchi cźahu katalonſkeje ſbožkarſteje ſtyły cźemnu rólu hrał. Pſchežtyſchenje ſo ſ wuwopraſcho, wanjom wyſchka Macie ſapocza, kotryž wo ſwojim njepo. radźenym pſchewſacźu ſlědowaje praji: Chcyhmy do Katalonſkeje cźahnyć, ſo bychmy ſbožk organiſowali, kotryž dyrbiſche nam wſchitkim měr pſchinjeſć. Žadyn wokomik njeſmy ſebi na možnoſć pomyſlili, ſo by ſ teho konſlikt mjes Franzowſkej a Schpaniſkej naſtał. Ssmy pſcheciwu Schpaniſkej poſtanyli, kotraž je ſ naſchej wěcźnej njepſche. cźelnizu. Tola wuſnawamy ſo jako ſahorjeni pſchecźelſo Franzowſkeje do jejnych afrikanſkich kolonijow ſe ſchikatym hrodźiſchcźom pſchecźiwo kóždej njepſcheczelnoſći Schpaniſkeje pſchecźiwo Franzowſkej bycź. Sſwoji wotpohlad mózachmy pak jenoż ſ nażiwnoſcźu do ſkutka ſtajicź. Na druhe waſchanje njemóżemy Schpaniſku pſchewinycź. Chcyhmy Katalanſku ſtworicź, kotraž by ſwobodna ſwój wobſud poſtajiła.“

Na pſchedźyhdowe wopraſchenje, hacź je žebi na to pomyſlił, ſo móże je ſwojej wězu Franzowſku do wulkich njeluboſcźow pſchiwjeſcź, ſ kotrejž ma, kaž praji wulke ſympathije, Macia wotmołwi, ſo mėni, ſo njeje wobzebitych dopokaſnow tejele ſympathije hižo tohodła, ſo ſu tyžazy katalonſkich dobrowólnikow pſched Verdunom padle.

Też druhy katalanſky ſbožkarjo ſu podobnje ſakitachu.

Potom ſo pſcheſtejiſchenje Ricciotta Garibalda ſapocza, kotrejž bě jara ſajimawe. Garibalda hnydom na ſpocźatku praji, ſo njeje katalanſkich ſbožkarjow ſcheradźił, dokelž ſchpaniſke pódłanſtwo w Pariſu wo ſpſchihabanſtwu wědźeſche. Dale praji, ſo je ſa zyle katalonſke ſpſchihabanſtwo mało ſajima měł, wón je jenoż wyſchej Macii wo italſkich dobrowólnikach radźił.

Pſcheczíwo winowanju, ſo je pſcheczíwo Franzowſkej dźełał, Garibaldi praji, ſo je ſa Franzowſku ſa cźaſ ſwětowe wójny wojował a ſo je ſo ſa ſwoje ſaſłužby ſ khżijom cźeſnje legije wuſnamjenił.

Jako wotmołwu na Garibaldowe wudawanje ſo protokoll cźitaſche, ſ kotrehož je ſjawne, ſo je ſo Garibaldi ſ ſwojemu wobthadej ſ italſkej poliziju wuſnał. W pſchežtyſchenju ſo pokracźuje.

Garibaldi prježeſche, ſo je ſ pſcheradnikom abo wabjazym cźłuſchlakom był, a ſo ſu ſo jeho wuprajenja pſched politiſkej poliziju ſ nuczenjom a hroženjom wudrěle. Tutomu wudawanju kriminalny inſpektor Benoiſt na pſcheczo ſtupi, kotryž pod pſchiſahu praji, ſo je Garibaldi ſ wabjazym cźłuſchlakom był, a ſo je italſke knjeżerſtwo jeho maſane dźěło jara derje ſaptačźito.

Katalanojo wſchitzy prajachu, ſo nochzedźa ſ Garibaldom niczo cźiniczź měcź. Macia jeho ſekłarnika mjenowaſche.

Tajne brónjenje Madarſteje.

Awſtriſti nazinonalny radźiczeł dr. **Deutſch** je roſprawu wo **tajnym** brónjenju Madźarſteje a wo hobrſtim nadźěłanju munizije w Madźarſtej ſpiſał. Roſprawa je w ſjawnoſći najwjetſche ſpodźiwanje ſbudźiła, a dźěłaćerſtiſ lud je žo do njeměra dak. Madźarſka móże pjeczá 500 000 muži wobrónicź a žo na wójnu pſcheczíwo Awſtriſtej hotuje, ſo by Burgenland, kotryž je dyrbjała pſched dwěmaj lětomaj Awſtriſtej wotſtupicź, ſaſo dobyła. Awſtriſkemu knjeżerſtwu žo porokuje, ſo žo wo brónitoſcź ſwjaſkoweho wójſka mało ſtara a ſo małym ſkładam munizije žo ſłaſnycź dawa, a ſo je njenaruna. Awſtriſke ſwjaſkowe wójſko ani telko munizije nima, kelkož je jej ſa mėrowy cźaſ dowolene, hačrunje awſtriſke knjeżerſtwo ſtaroſcze ſbudźaze brónjenje w Madźarſtej ſnaje. Nowiny lěwizy piſchu, ſo je knjeżerſtwowa njeroda ſ hrěchom na awſtriſtej republiźy.

Madźarſka je ſwoje brónjenje pſchewjedła, hačrunje pod kontrollu ſwjaſkarjow ſtejı. S teile kontrollu cźge wona, kaž je konferenza ſwjaſkarjow w Pariſu ſtatam Makeje ententy ſdźěliła, nětko wuſwobodźena bycź. Mała ententa je ſe ſhromadnež notu w Pariſu pſcheczíwo žadanjam Madźarſteje wuprajt.

Wójna w Chinje.

Shanghai ſ grotom ſaraczeny.

S wójnſkich tódźow europiſkich mozow ſu ſo ſrjedu we Shanghaiu wojazy na kraj wuſadźili, kotſiž ſu ſo ſchtwórtk ſ dalſchimi jendźelſkimi a japaniſkimi wotdźělenjemi namórniſkeje infanterije pohybnili. Tamniſche wutkrajnſke wobydlerſtwo je ſo nětkole troſchku ſmérowało. Sčinicźnje ſtej też Portugalſka a Schpaniſka kóżda jedyn panzerowany khżijak do Shanghaia póſłałej. S teho je widźeć, ſo ſu w Europje ſtrach ſpóſnali, w kotrymž ſu wukrajenjo we Chinje, a ſo ſo tohodła napſcheczíwne naprawy cźinja

*

Internazionalny dobrowólniſki korps je ſo ſ najimanjom 900 Ruſow ſ běłeho wójſka barona Ungerna-Sternberga pohybnił. Tuczi Ruſojo ſu lěta dołho pſchi mjezy mjes Chinu a Ruſkej pſcheczíwo bolſchewikam wojowali. Też amerikanſka dobrowólniſka kompagnija je 50 domorodnych ſ Filippinow najała. Pódła bróhi Edwarda VII., kotraž internazionalne ſydliſchcźo wot franzowſkeho ſydliſchcźa dźěli, ſo pjecź metrow wyſoke grocźane ſaki poſtajeja, kotrejž ſo ſaſo ſe ſaraczenjom kalacźkateho grota ſchkitaju. Hacź runje je ſo ſchtwórtk perſonada dróhoweje żeleznizy ſtónczit, je ſo ſtrajkowe położenje ſkerje pohubjeniſchile hacź połěpſchiło. Liczba ſtrajkow w jenotliwych dźěłarnjach pſchibywa a je hižo takich roſmėrow nabyła, ſo mėſchczańſke wyſchnoſcze ſ rańnymi napſcheczíwnymi naprawami hroża.

*

We wſchěch provinzach, kotrejž ſu w mozy Kantonſkeho wójſka, njemėrcy pſchiběraju. Europiſke żony a dźěći ſu tohodła ſ najwjetſchim ſpěchom wot tam wotwjedźa. Jenoż miſionarojo ſu ſo roſhudźili, ſo njedźiwajcy podawkow w Fučawje na žiwojim měſtnje woſtanu. Wurjeſchenjene ſe Sjeczuanſkeje provinzy je tohodła poczeżene, dokelž ma nětkole rěka Jangtſe tam kaž mało wody, ſo transportiſke parne łódźe po njej njemóża jěźdźicź. To cźiniſ wjetſche wobſojene ſhudźaze, dokelž ſu po roſprawach tamniſchich amerikanſkich konſulow na wjele měſtnach tejele provinzy njeměrny wudyrile. Wjazy dyžli 800 Europjanow, ſwjetſcha Jendźelcźenjo a Amerićenjo, ſu w ſmjertnym ſtraſche.

Cźangkiſolin chce pſcheczíwo bolſchewikam hacź do konza wojowacź.

Londoniſke „Daily News“ ſu pożaſowo Cźangkiſolina, wobknjeżerja Mandżuriſkeje, wojſewiſke, kotryž w tu khwilu w Pekingu pſchebywa. Saſtupjerjo wutkrajnych nowin bychu dla powěſcze, ſo chżedźa potrjonji generalojo hromadze ſe Kantonſkimi jenotnu frontu pſcheczíwo wukrajanam wutworicź, Cźangkiſolina wo roſtajenjenje proſyli. Na to general wotmołwi: **Pſcheczíwo bolſchewiſtwu budu hacź do konza wojowacź a ſym hotowy, ſa tónle ſamyſł kóždy wopor pſchinjeſcź. Powěſcze wo hromadżejicźu ſ Kantonſkimi ſu žebi kommuniſtojo wumyſlili.“** „Daily News“ telegramy wójniſke wołanje mjenuja, dwołuja pak, ſo ſmeje Cźangkiſolin telko mozy, ſo mohł ſwoje wotpohlady pſchewjeſcź.

Diplomatiſki dopiſowaŕ „Daily Telegrapha“ piſche, ſe ſu ſo w jendźelſkim knjeżerſtwje ſ tym jara roſhorjili, ſo je Kantonſke knjeżerſtwo w Hankawje ſpyta'o, telegramy jendźelſkeho ſaſtupjerja O'Malleya na pódłanza w Pekingu ſadźerżeć. Boja ſo, ſo ſ tajkimi falſchowankami te inſtrukcije Londoniſkeho knjeżerſtwa w pſchemėnjenej formje do Hankawa dóńdu a ſo mohłe ſ tym nowe wobcżeżnoſcze naſtacź.

Wobhladniwoſtne naprawy w Pekingu.

Hacźrunje w Pekingu hiſchcże žanych pſchedſtanjenjow ſa możnoſcź njemėrow abo ſtrajkow njeje, wyſchnoſcze tola wſchě wobhladniwoſtne naprawy cźinja. Pſched twarjenjom Reuterez połwěſcźenje a wjele druhich domow, w kotrychž wuwcżenja bydła, kaž knjeżerſtwa ſtrażnicź ſ mały njenym bajonettom poſtajenaj. Po nozach njepſcheſtawajcy patrouille po drohach cźahaju. Pódłanza Sjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki, kotryž bě po puczu do Ameriki, ſo by ſe ſtatnym ſekretarom Kellogom wo położenju w Chinje jednał, ſu ſ telegramom ſ Waſhingtona do Pekinga wróco ſawołali.

*

Hdyž po jěźbje do Hongkonga łódź ſe 10 ſchpaniſtimi duchownymi, 12 mniſchkami a 11 chineſtimi žyrotami ſ Fučawa do Amoya pchijejdże, herjekaza ludowe cźrjoda ſpyta łódź ſadźerżeć. Studentojo ſ Fučawa běchu telegrafowali, ſo ſu cźełnerjaŋ nětkole chineſke dźěći ſtónzowali, prjedy hacź ſu Fučaw wopuſchcźili. Jako dopokaſmo ſo cźełe dweju nowonarodżeneju dźěſcźom ludej pokalowaſchtej. Se ſchpaniſkeho miſionſtwa ſu ſchtyrjo duchowni a 5 mniſchkow na amerikanſke łódźe w pſchiſtawje cźekowanje. Agitazija pſcheczíwo wukrajanam dale dże, a chineſke nowiny ſchcźuwaze naſtawki wojſewjeja.

S **Madrida,** 21. januara. Schpaniſke knjeżerſtwo khżijak „Don Blas de Lego“ do Shanghaia poſćele. W knjeżerſtwowej ſdźeleńcy ſo wojſewi, ſo ſu Chineſojo pſchi wupuſczenju žyrotownje w Fučawje wjazy dyžli 20 chineſkich dźěći ſtónzowali.

S **Tokia** 21. januara. Japaniſke knjeżerſtwo preje, ſo chże ſo Japaniſka ſwojich ſydliſchcźowych prawow w Chinje wotrjeż.

Mexiko a Zjednoćene ſtaty.

Napjatoſcź mjes ſchpaniſtimi ſtatami a Mexikom njedźiwajcy na to dale traje, ſo je preſident Calles hižo rjekł, ſo amerikanſkemu namjetej pſchihotowanje, ſo by amerikanſko-mexikanſku ſwadu mėrowy ſud w Haagu roſrikał. Mexikanſke knjeżerſtwo pak je ſnowa we Waſhingtonje wojſewiko, ſo je roſrěſżaŋy wuſud hakle potom móżno, hdyž ſu wo wězy mexikanſke ſudy roſhudźiłe. Ležownoſcze, kotrejž nět-

tole wukrajanam słuschoja, dyrbi so dźesać lět do priwatneho wobhdźenstwa mexikanskich staćanow pschesć. Njestanje-li so tak, so wona po sakonju wuswoja. Strach direktneho konflikta mjes Sjednoćenymi statami a Mexikom njesda so z tym wotstronjena być, tež budźe sudnistwe jednanje w kóždym sawadnym pschipadźe jara pomalke.

Ze Serbow.

Dujownica.

Sobotu, 22. januara.

* 1691 nabožny spisowaćel Ketličanski diakon Matej Šołtk, kiž mjóšeše česne přimjeno „Pilny Šołta".

Z běłym rubom wodźela,
Je zemja k měrnom' spanju,
Sněh třěchi wjesne přikrywa.
A w jasnym zabłyskanju.
Ma wottrěsk brodu swěćatu,
Kiž dźěši kłoćo ze žerdku.
Sněh wrěšći mjelny ze zymu,
Lod w rěcy zmjerzlej rjapa,
Mlynk wódne kola zakrywa
A skruty hruby stapa,
Hat rybak ruba, wobhlada,
Před smjerću rybu zakita.

Handrij Zejlek.

Njedźelu, 23. januara.

* 1650 w Kulowje Jurij Hawštyn Swětlik, prěni katolski serbski spisowaćel.

Z twojej lmadu, o najlubši Zbóžniko, sej dale wotmysluju, zo chcu so pozběhnyć nad swět, nad swětne zawjeselenja, bohatstwa a česće; wone jeno jara krótki čas traja, tohodla dyrbimy je měć za niso. Lěpje je, zo so jich nětko wotrjeknjemy a sej z tym zasłužbu dobuehmy, pozdźišo dyrbimy je tola wopuśćić z bolosću a bjez zasłužby.

Domaš Kempenski: Kročenje sa Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer —2, thermometer we dnjo +2. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer 0, thermometer w nozy —1. Wuhladny na njestajne wjedro. — Wyšichna nad rauschej Europu a pola pówjerneho cźopa (Nordpol) počźinje na naše wjedro skutkowaćz. Wječera na wjeczor sapoča śnjehowaćz a też nježnjeź. Dźensa chże so po źdaću wuczahnjeź. Ale nad wjeczornej Europu nizina leži. Nowa wyšichna so wot Azorskich kupow pisches Schpanišu k nam bliži. Na Balkanje su prěnje dny tohole tydženja 4 dny pospadli śnjehowe wjerćele a wulke wětry zakhadźale. Sćurowa zyma we Wukrajinje tschesła. Nad Čornym morjom a holhaškim hrjoły měłachu kurjawu, tak tolstu, kaž ludźo njepomnja. Też w Italskej su wulke wichory zyduwowale, w połnóčnej pak śnjehowe wjerćele. Sa to mamy my tu italsku symu. — Jutśe, 3. nježdźelu po Tśoch kralach skhadźa źłónčko 7,58 hodź. a khowa so 4,27 hodź. Měsačk skhadźa wječor 10,26 hodź. a khowa so dop. 10,29 hodź. — Sa pschichodny tydžeń nasch wjedrarowanje tele wjedro śnja: njedźelu a pónđelu rjenje, nawon trochu wětšikrośe, śrjedu dešćowźik abo śněh, schtwórtk je kritiki dźeń, pjatk trochu wětšika, sobotu milisćho. — Po khodźenju hwězdow maja dny pschichodneho tydženja tutón wuznam: Njedźela je dobra sa pjenježny wobkhod. Pónđźela je dobra sa prawinisńe a hamtske nałožnośe, hubjena sa hórnistwo. Wutora je dobra sa hamtske nałožnośe, hubjena sa pućowanje. Sćerjeda je dobra sa burstwo, twarstwo a pschedawanje. Schtwórtk a pjatk: dobre sa studije, hubjene sa pućowanje. Sobota: njelube pschekładźenja z swjedźanjom, dopisanmi a žónskimi.

— „Ptaći kwaš" śerjeźi ju njedźelu, 30. januara w runnoscźach „Kath. towaršchowje (Gesellenhaus) na Garbarskej haśy w Budyšchinje. „Ptaći kwaš" herbstow. „Nadźije" je ћebi mjes najšćerschimi worschtami herbstwa wuńa šara wulka srobiđnoschi dobył a so hamtsce rad wobmyslowarske. Wulku prózu, kiž towarstwo nałožuje k hódnośnemu pschewjedźenju postajeneho spěrneho a dźiwadłowego programa, śwjeźi jemu pak stajne dobre poradźenje. Pischećitajmy ћebi tola raz kritiki „Ptaćich kwašow" saschłych lět a budźemy sami tak hudźicy dyrbjeć. Też lětša so towarstwo hižo dołhi cźaš pilnje wukubluje pod wuhonjom a njeprózdnikym wjednistwom swojeho dirigenta w śpěwje a dźiwadłowym wotrjad pod swojeho dirigenta w śpěwje a dźiwadłowym wotrjad pod kruśej ruku swojeho dźiwadłowego sarjadnika. Solistiske śpěwne mozy su so dobyle a hubjene a pschednoschowarjo maju postajćiće prěnjotne wězy herbskeho abo khrześćanskeho rasu. Program ћamón wopschija trućaty ł Korowowego „Kraśa". Su to śpěwy, kiž so śrědka hdy sanjeźu a runje tehodła je je towaršstwu nawukniło. Schtož so hischće postajći, dyžemy samjelećeć, so by też wcźinnosć k swojemu rasej pschedstaja, wopschija 4 jednanja žortneho rasu a je tak pschekłepane sestajane, so dyrbi wuwabićź słóschne wćeśele. Sćerbśe narodne reje njeźdźa pobrachowaćź a tuž — schto pschejeće ћebi hischće krjazy! Pischidźeće wschitcy, stari a młodźi, bohaći a khudźi, na tutón žadny śwjedźeń je śwojim rjanym a bohatym programom! My Sćerbja dyrbimy krućje hromadźe staćź jedyn za druheho! Njedźeli naš nekaśka myśl, ale jednoćź naš łuboscź k Sćerbstwu, naschich krótkow herbstwu. Schtoż nasche je, na nasche być, a snowa dyrbi Sćerbstwo kśěkeć! Wschźch Sćerbow ћeslo sa njedźelu, 30. januara budź: Do Budyschina na „Ptaći kwaš"!

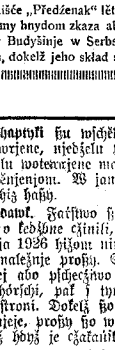

Skład „Předźenaka" wotcěra!

Stóź chce sej hišće „Předźenak" lěta 1927 zwěsćić, njech sej tónsamy hnydom zkaza abo w Smolerjec knihiśćeńi w Budyšinje w Serbskim Domje za 60 pj. wotewza, dokelž jeno skład sylnje wotcěra

— **Budyschske haptyki** su wschźdne dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nóžnu śłužbu a njedźelu wotewrjene na jenoź jena haptyka z měšaćanym wotménjenjom. W januaru je to Hrodowska haptyka na Hoschźi hału.

— **Zyrkwinźki dank.** Farstwo swoj. Pětra naš prosy, so dychmy na to kedźbne cźinili, so je sa zyrkwinski dank 1. a 2. termija 1926 hišće nimo a so je wo wuznamne sapłaćenje naležnje prošy. Schtóž so pschećźiwo zyrkwinskemu dankej abo pschećźiwo wobsćeńcźu po dohodowym dańcu hórschi, pak z tym swoju płaćeńsku winowatosćź njewotstroni. Dokelž so wo pschećźiwcźenjach hischće dojednało njeje, prošy so wo wotpłaćenje zyrkwinskeho danka, teź hdyž je cźakańki cźaš pschiwołeny.

— **Sćowětowy panorama w Budyšchinje** pschi Lawšez wěži pschedstaja w tydženju wot 28. hač do 29. januara wobrazy z Turkowskeje. Móžemy wobkedźbowaćź krajiny a města pschi Bagdaćez żelesnizy wot Jsmida a Adany. Dale widźimy město Augora, bydło turkowskeho knjeźerstwa a z dobom hłowne město Anatolije. Měšta, k. so tu we wobrazach postiśuja, su z politiskich podałokow dźensnischich dnjow znate. Tehodła dyrbjał je ћebi kóždy wobhladaćź.

— **Neutśe papjerjane 5-zrinowośe pjenjesy,** kiž su so z cźiskom 1. novembra 1923 dźełałe, z 31. jan. swoju sakonsku płaćiwosćź zhubja. Niech tohodła kóždy, kiž hischće tele pjenjesy ma, je do 31. januara samjeni, dokelž je podźišeho stajnje pokładnje jako sakonsce płaćidło wjazy njeschćitmaja.

— **Sjawna dźełowa saradźenja za Budyschin a wokolinu.** W prěnjej połojcy januara je so licźba dźełonjemjerjow wo 188 powyschika. 15. januara we wokrjesu 4804 dźełonjemjerjow podpjeru dostawasche, z nich be 2940 (1941 muzźich a 969 žónskich) z města Budyschina a 1894 (1639 muzźich a 255 žónskich) ze wokow. Woni sestajeja so se 4328 dostawarjow podpjery za dźełonjemjerjow, 262 dostawarjow krisoweho wobstaranja a 214 dostawarjow wobstaranjeje podpjery. Nusowe dźěła wukonjeche 127 dźełonjemjerjow (35 w měsće a 102 na wjacy), kotśiž we hornich łicbach wopschijeźeri njeźěu.

— **Pohedźenje Budyschskich měschćanskich sastupjerjow** sandźeny schtwórtk běsche sajo wichorośe, tak prěnje psched dwěmaj njedźelomaj. Jako bě pschedbyda swěcźišć, so su so wólby měschćanskich sastupjerjow porjadnje wotmeće a so njeje sane pschećiwjenje sapodało, su tohodła płaćazge, sastupichu do wuradźowanjow dujowneho porjada. Wschi jednanju wo wólbach do wubjerka dońdźe k wichorojtym pschipadam, kiž so psches zakonje pohedźenje hacź do tónsa wotsjetowachu. Wólby do wubjerka so na němskonazionalny namjet stónćnjenje wotstorćźichu. W pschestawy kommunistojo pytnychu, so je policija w twarjenju. To nowu rosporjenosći do jednanja pschinješe. Jako běchu so sajo trochu smérowali, wobsłamknychu wo namjecze wo schulstich pućowanjach, so ma so wućerjam ludowych a wyschich schulow wěsta sarunanska ћadźba płaćićź, kaž też jeho 4. rjadownje sarunaćź. Dale namjetowachu sozialnedemokratojo, so ma so sarunanje pschedhdyby sastupjerjow wot 1800 na 1200 hriwnow snižiźeć. S demokratiskeje strony pak so namjet stajі, so ma so namjet sozialdemokratow najprjedy pschepruhowaćź. Tak so tež potom wobsłamknu. Schtož sakoženje krematorija palenje cźełow) nałupa, zhonimy, so je město na to myślilo, so by na Hrodźišćtu pola Židowa palenju natwarilo. Sastupjerjo wobsłamknychu, so ma měschćanska rada plan sa krematorij wudźełaćź. Skónčnje sastupjeri hospodarskeje strony male napraschowanje dla pschemysłowych dźełow sapoda, tiž město wukonjeć dawa. Měschćanska milinarnja ma 96 monterow k wukonjenju installaziskich dźełow, mjes tym so dyrbja ћamoštatni installaterojo pomocnych ludźi puschćeć. Na tole napraschowanje rada posdźišo wotmolwi.

— **Wustajenja pschećiwo alkoholišmej.** Wustajenju Sakskeje krajneje hłowneje wyschnoscze pschećiwo alkoholišmej, kotraž bo wot 15.—19. januara 1927 we Budyschinje w swišku z kursom wo alkoholnym praschenju pokazowaśe, w tymle króttim cźażu wścho w hramadze 5370 wosobow wopyta. S nich běchu 2822 sulerjow a schulećki hornich rjadownjow schulow wschitkich družin a powołanskich schulow, kotśiž ћuchu znjeporjednje pisches wozhonitu wustajenju wjedźeni. Tak jara ћacź mohli ћebi pschećź, so by wustajenja hischcze dłótki cźaš najdalschim kruћam pschistupna ћyła, tak swjeśeźe pak je, so ће ћnydom wot spočatka wopyt tak wulki. Dokelž pak je teź wódomostno-praktiski kurs wo alkoholnym praschenju, na kotrymž so lekarjo, duchowni, wućerjo, sozialni sastojnizy a druhi, kotśiž na wukubłanju luda dźełaju wobdźělichu, prawje j wujpěchom wotmé, njetrjebaja srjadowarjo kursa jenoź hordźi ћoći, ale śmėja so teź nadźiećź, so je źwój sameŕ dozpił. Wědomostne śpytnyske wunoschći do wschćch kruћow nascheho luda njeśeź a tak jene najhorjoschie sozialne prascheńje nascheho cźaża rosjasnićź.

— **Warnujemy psched njesnatym ћuślowym jebakom,** kiž je tu posledńje dny wustupowak. Je to 22- ћacź 23 lětny młody muzźi, mały, sćibdźity, ma cźorne, ћonkrate włosy, ћodźi w sćerwym wobleku, na njom ma cźornobéły sćipertiśi żaket wobleczeny a na ћłowje cźorny prijski klobuk. Wón ћodźi do źiwjobwa, ћdźeź nećhtó na ћuślach

Nanoje a synoje.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

17] (Pokraćowanje.)

„Cźehodła teź to tak myślisch?"

„Sćitsch, tohodła njemuju. Dźensa ja ћedźu a cźitam Puschkina. Runje dźiwy „Cyganjo" cźitaćz sapoczeźeć . . . Tu nadobo pschistupi Arkadij ke mnje, a mjeńcźo, ł tajkej nećtajkej milej ћobuzźelnoscźu na wobliczu, ћradźu, kaž pola dźećstwa wsa mi knihu ł horschcze a pokaji pschedennu druћu, nemšu . . . wuzamerkny ћo a wotendźe, wjaschći Puschkina ћubu."

„Tajkele tola! — Kajšu knihu dha je wón tebi dał?"

„Nó, tule!"

A Nikolaj Petrowicź wuczeje je ћaka wulkhwalenu Bućhnerowu knihu, ћenwjatelsku wudawku.

Pawel Petrowicź powobroca ju we rukomaj. „Hm!" ћabórcźa wón. „Arkadij Nikolajewicź ћara ћo we twoje wulubowanje. Sły dha ju ћišo cźitaćz sapoczał?"

„Ћaj, ћym spytał."

„Nó, a ћak ћo cźi lubi?"

„Ћak ћym je ћlupy, abo wschitko to je kolwórtnosćź. Ale najšćerscho ћym je ћlupy."

„Ћaj njeћy dha ty nemšti posadźił?" woprascha ћo Pawel Petrowicź.

„Ja po nemšku rozumju."

Pawel Petrowicź knihu sajo w rukomaj wjerćeźeše a ł ћoka na ћratra pohlada. Wobaj mjelećeschtaj.

„Ћaj, poćtuchaj", sapoća Nikolaj Petrowicź, ћokelž cźyšche ћeje rosnitnoscź do druћich kolijow sawjeźeź. „Ja ћym kiit ћotał wot Koslasina."

„Wot Matweja Iljicźa?"

„Wot njeho. Tón je ћo X. pschijeł na inspekziju gubernije. Wón je nětko na wyћokeho konja salećł a mi piša, so ћebi pschećeje, ћokelž je nasch pschiwuśny, ł nami ћo sajowidźeć, tohodła pscheproschuje naš wschćch ћromadźe do sméla."

„Pojećeschći-li ty?" woprascha ћo Pawel Petrowicź.

„Nź, a ty?"

„Ja teź njepojedu. To mi tola trjeba njeje wokolo pjećsćeśaćz wjerśt ћo na wuћumujowu ћoru cźahaćz. Matwej cźe ћo nam w ћylej ћiwej kraśnoscźi a ћławje polaćz — so njech jeho ћundr wosunje! Bjeś naš teź pójdźe, njech cźi ћrušy jemu wornéh ћypaja. To je pravoje wulka wažnosćź, tajny ћadźećeźel! Ћdy ћych ja we ћłužbje wostał a ћwalku ћeby wokolo schije dale nosył, ћych dźensa ł generalskim adjutantom ћył; ale pschi wschćej wěży ћe mój ћluschanoj ћo ћarcźo cźapora!"

„Ћaj, ћratśe; budźe ћschak pomałku na cźażu, so ћebi kaschćeź ћasamoj a ruzy na wutrobnje na ћchźi ћoźimoj", ћdychny Nikolaj Petrowicź.

„Nó, ja ћo tak ћórsy njepodam", samórcźa jeho ћratr. „Ja dam ћo ł tutym lekarjom hischcze ћo bicźa, to ћižo do cźaża cźuju."

Bitwiczka ћawasche ћo na ћanźnem ћuju ła wjeczornym cźajom. Pawel Petrowicź ћe ћotowy ł ћoju do salona pschischoł, wschón roshorjeny a rosћudźeny. Wón cźakańsche jenoź na śładnoscź, ћo ћy ћo na njepschećejcźela waćił; ale tajka śładnoscź ћo ћołho njeposchćeźi. Ћasarow ћozyła małko rećeźesche, ћdyž ћećhtaj wobaj „ћarjaj Kirsanowaj" pschitomnaj, tak mjenowasche wón wobeju ћratrow, a ћjenża mjenjesche wón runje njedołhy ћeń a mjeńcźay wupinasche schalku za schalku. Pawel Petrowicź ћo wschón ł njećsćeścźenoscźu ћorjeśeše; słónčnje ћo jehy pschećeźa ћapjetnichu.

Rećeźesche ћo wo jenom ły śmžoћnych wulkich kubłerjow.

„To je wotlepjeź, schpatny aristokrat", rjekny Ћasarow, kiž snajesche jeho ł Petrohroda ћene.

„Dowolcźe, ћo ћo waš woprascham", ћapoća Pawel Petrowicź, a jeho ћuћje ћyrkotaschtej. „Po waschim ћrodenu sumjenju stej ћtonije „wotlepjeź" a „schpatny aristokrat" jene a to ћamћne?

„Ja ћrajach „schpatny aristokrat" snapschećiwni Ћasarow, ћnérom ћwój cźaj ћrébajo.

To ћo wé, ale ja mam ła to, je ćeźe wo jenajkeho mějenja wo aristokratach a wo schpatnych aristokratach. Ja mam ła ћwoju winowatosćź wam wotjewiźeć, ћo ja njejћum ł wami w tom pschećejedne. Sćnérom wuznaću, ћo mje wschitcy snaja jako liberalneho cźłowjeka, kiž lubuje postup, — a runje tohodła ja cźeścźeju aristokratow, tych woprawdźitych aristokratow. Pomyślicźe, mój lubi ћrjeje" — pschi tutych ћłowach ћoblada Ћasarow ł wulkimaj wocźomaj na Pawla Petrowicźa, — „wopomnicźe, lubi ћrjeje", wospjetowaćźe wón ћe ślobany, „jendźelskich aristokratow. Woni ani jenawotjiupja swoj ћwojich prawow a tohodła woni ћebi waża teź prawa druћich, woni ћadaja ћebi dopjelnjenje winowatosćźow napschećo nim, a tohodła woni ћami ћej dopjelnjeja ћwoje winowatosćźe. Aristokratija je Jendźelskej ћwobodu wobhradźiła a je je ћepjeru sa nju."

„Tule pěsnicźku ћmy my wjazy ћacź cźasto śpěwali ћłyšeli", snapschećiwni Ћasarow. „Schto pak chcźeźe wy ł tym rjeć."

„Ja cźju ł tutym dopokasacź, mój najlubšch ћrjeje, ja cźju ł tym dopokasacź, so ћjes cźućża ћamћneho ћoha jeho ћoćlopnitwa, ћjes ważenje ћebje ћamoћo — a to aristokratiji ћu tele cźućża wosnite, — njeje ћaneho ћruteho ћłoћa ła powschitkowne . . . bien public . . . ślatne warjenje. Wożobitosćź, najlubšch ћrjeje, to je to ћłowne; cźłowjek, wożobnitosćź dyrbi ћyć ћruta kaž ślaka, ћchećeź na njej ћo wscho twari. Ja ћchećeźe rjeć ћnaju, na ћchźikad, so ћcźe wy moje waschnja, moje ћrašcźenje, ћamo moje ћchźiwnoscźe ł cźłowjeći ła ћmérschne měć. To wschitko ћołhodża je ћo cźućża ћamonważenja, ћe ћaćźucźa winowatosćźe, ћak, ћak ћe cźućża winowatosćźe. Ja ћrje ћym zyle ћchźowany na ћohu žiwy, ћo ћamotnosćźi, ale ja ћo njeћanjerodźam, ћo cźećźcźiju we ћebi cźłowjeka."

„Dowolcźe Pawel Petrowicź", rjekny Ћasarow, „ћe ћe prajtcźe, ћo ћebje ћameho ważicźe a ћebjcźe tu ћłužiś na ћchźi. Ślakli wuźitk ћo pschinjeśe bien public, powschitkownosći? Ja mćnju, ћhy ћyšcźe ћischcze ћebje ћamoћo wićwaźił, ћyšcźe to ћamćne cźinił."

(Pokraćowanje ћcźehuje.)

hraje, wudawa žo sa hudźomika a powieda, žo je wot jeneho kollegi zhonił, so husle, na kotrychž žo w swójbje hraje, niczo hódne njeńju, wožebje niz k twarjenju. Wón poffici potom po jeho twarjenju jara dobre husle k samenjanju, kotrejž wšo trjebacz njentóže, dokelž na druhim nastroje hraje. — Schtóž na tónle lép falěšy, samieni wopraudže swoje husle na zyle małohódne husle, kotrejž wězywuja ju sčehcą abo žydom hriwnami wobliczą. Sbeželi, hdyž je žo jebał hižo pokasał, pschijimuje kriminalne wobsčelenje.

— **Žnjowe próždniny maja žo pschikrótschicz.** Kaž je z najnowschich wosławjenjow saffkeho ministerstwa za ludowu hdźelanosć dowidźecz, budu žo žnjowe próždniny wo 5 dnjow krótschicz a to k lépschemu jutrownych próždninow. W městach žu tamne wot 16. julija hacz do 17. augusta, wucinja potajlim 32 dnjow, w prjedawschich létach pak 37 dnjow. Tute dny žo někto jutrownym próždninam pschinaža, dokelž žu jutry létha khětro podźe (17 hapreleje). Dokelž žo w poslednich létach schulske léto z 1. hapreleju sapočinasche, bychu schule létha musowane dyle, dla jutrow po krótkim czasu wuczbu zaso pschetorhnyć. Tuž žu žo tón króc jutrowne próždniny na czaš wot 1. hacz do 19. hapr. posunyle. Tuto pschepokjenje žo wšo mnohim starschim njelubi, žu hižom swoje wobmyslenja na ministerstwo sapodali. Też sa ratarske krajiny njeje pschikrótschenje žnjowych próždninow jara witane. Na žnjach žo dźěćatke mohu schulscich dźěći w ratarskim rad wutrjebaju.

S **Lutobeča.** Kaž hižo we wčerawschim čzišle pischachmy, wotpali žo wčera rano na knjeżim dworje we Lutobču hrožeń a hródž. Dźenża hischcze někotre nadrobnische wězy podamy. Woheń wokoło ¼5 hodźin we wulkej brožni wudyri. Wokoło ¾5 hodźin hakle prenje wobnjowe wobory pschithwatachu, dokelž woheń mhły dla daloko widźecz njebě. Sspkawy srěbachu wodu z blischeho knježeho hata, woheń pak bě pschemócny njemóžachu wobaracz, so žo też na blizke hródże wupschestrě. Stót mójachu z pomozu sbežanych ludźi hischcze z czasom wukhowacz, jenož někotre prožata žiwjenje pschihadźachu. S brožnju spali žo žobu nehdże 1000 zentn. žita, a wschě ratarske maschiny a z hródženi někotre sta zeninarjow žyma. Wobhbdźeć ma sawěsčene. Sspkawy dyrbjachu hodźiny dołho z pokrej mozu dźěkacz a sadźewachu, so žo woheń na dalsche twarjenja wupschestrě. Kat je woheń nastał, hischcze niczo wěste njeje.

S **Khemberka.** Kaž dźenża zhonimy, je paduch, wo kotrymž we wčerawschim čzišle pischachmy, njeńjenjeny muzyki z Budyšcza. Pola pschesparzarja Schtrizla krabny 340 hrivnow. Jako jeho w Korlymju dožahnychu, mějesch jenož hischcze 200 hr. pschi sebi.

S **Bělschej.** Khrobłe paduschtwo jpytaschtej njesnatej wožobje w Opijez pjekarni. Njesnataj chajschtaj po cźmje z jednym kokom wujěcz, kotrež w kóšni stejesche. Pschi tym pak jeju pschekhwapichu. Zimaj pak žo porabjt cźeknyć. Dokelž žo też runje milina njeběcźesche, mózeschtaj njespóznataj cźeknyć.

S **Debischkowa.** Sańdźenu sobotu mějeschtej tu paduchaj wožebite sboże. Dźěkacźerjo Debischkowskeho knježeho dwora běchu do Hodźija na shromadźiznu konjumentow schli, mjes nimi hejtman B. a dźěkacźer M. Jako žo dźěkacźerjo je shromadźiznu wrócichu, běschtaj njesnataj mujitaj hejtmanej wulkeho karnikla a dźěkacźerjej kokoschi tradnykoj. Jako wobtradnjenaj paduchowo pytnyschtaj, žo hnydom za paduchami puschczischtaj. Paduchaj běschtaj pak žo dźělikoj a jeneho doscźahnyschtaj. Dokelž pak běsche swoje kradnjene skočatko wot žo cźinnyt a žo sprawny cźłowjek być zdasche, njedźerżeschtaj jeho za paducha. Zusy też sa paduchomaj žobu pytacz dźěsche. Na tole waschnje běschtaj paduchaj dźěkacźerjow sawjedłoj. Mutoru rano sarěšanej kokoschi w nafkribjetniku a žiweho karnikla w druhim nafkribjetniku w Debischkowskim knježim parku namakachu. Nětt hakle wobtradnjenaj spóznaschtaj, so běschtaj jeju paduchaj sawjedłoj.

Z **Miločic.** (Dopis.) Też naša wjes nochce wróco stejeć z wutworjenjom wjesneho łódźtwa, kaž je so wono nětko w Delanach a druhich kóncinach nawješčorneje Łužicy wuwiše. K. Wirth ze Stróže běše srjedu k nam přikhwatał a rěčeše we wjesnej korčmje wo założenju „Łódźneho towarstwa“ (Flottenverein). Dokelž je nam ententa zakazała, wójnske łódże twarić, chcemy nětko na našich rěčkach a rěkach sej čołmiki wutwarić, kotrež móża we wójnskim padże našim njepřećelam strašne być. Najprjedy dótkny so rěčnik wšelakich hospodarskich a prawizniskich prašenjow. Přečita někotre dopisy, we kotrychž so jomu *hłudnosć* wumjetuje. Přećiwo tutomu hańbjenju so z wěstej wušikrosću zakitowaše. Tola wjele wo napřećiwnym přeswědčić njemóžeše. Z 15 sobustawami założene druzstwo mjenuje so łódźne towarstwo „Při klóšterskej wodze“, byrnjež Jawora (wjesna rěčka) nam blížša była. Přednošeł rozłožowaše, hač by železnica mjez Kamjencom a Njeswačidłom kmanša była za klóštersku krajinu abok kanal po přikładze Francowskeje. Tutón by wězo wot Cornecho Halštrowa hač k Cornej Wodze so tworić dyrbjał. Přitomni so za kanal wuprajichu. Za hromadźenje trěbnych srědkow so hnydom dwaj pokładnikaj wuzwolištaj. Prěnja rata — 80 pj. — so hižo nawda. Hdy so kanal, kiž Jaworu a Klóštrsku wodu přerězuje, twari, to so hišće w S. N. wozjewi. Do 1. haprileje njebudze. (Někotři běchu za to, zo by so wot Kamjenca do Njeswačidła radšo lětało, dokelž je krajina khětro hórkata. Tola to njenamjetowachu. Hewak drje by k założenju powětrowneho towarstwa dóšło.) Nowozałożene towarstwo budże so prócować, młodźinu w jězbje na wodźe wuwučować a wudospołnić. Tohodla přednošeł ze swojim samoručnje natwarjenym čołmom, kiž so też jako wóz trjebać hodźi, popołdnju dźěći na młynskej rěčcy wožeše. W přichodze připrawi so wulki wjesny hat a wosrjedź njeho hudźbny pavillon natwarja. Kóžde léto so potom na hnaca wo myto jězdźi. Při tom ma so wjesne mištrstwo w jězdźenju wubědźić. Tuta swjatočnosć so z wulkim nabrjóznym koncertom porjeńši. Hudźbu drje łódźna kapała z Halštrowa poskići. K twarjenju hata budże wjele dźěławych mocow trěbnych. Sobustawy hižo wobstejacych łódźnych towarstwow maja lěpšiny. Dla płódnišeje dźěławosće mjez sobu so tu łódźne ministerstwo wutwori. Też tudomne towarstwo sej swojeho admirala, kapitanow a dalších funktionarow wuzwoli, samo twarskeho mištr za łódźe. Łódźny ministerstwo so hišće wuzwolił a postajił njeje. Stóž ma khwile a hišće žaneho zastojnstwa nima abo pjenjez trjeba — dokhody budu so němskim ministram runać —, njech so pola předsydy zamołwi. Naše towarstwo je wotnožka łódźneho zwjazka nawješčorneje Łužicy a nadźijomnje z nałětnym słóncom njezoskhnyje, kaž su so hižo druhe towarstwa z padowacej wodu zhubiłe. Derje, zo hišće 1. hapreleje njepisamy.

S **Kulowa.** Wječera pjatk swječesche tudomny dźěkacźer Pětr Mučink je swojej mandźelskej Marju rodź. Balantej zlěborny kwas.

S **Kulowa.** Njedźelu, 23. januara 1927 maja žo dźěći, kiž jutry do schule sastupja, wot dop. ½11 hodź. we Mějschcźanskej schuli pschijimjewicź. Wschitke dźěći, kiž hacz do 1. julija 1927 schjeste léto dokonjeja, dyrbja žo samoswisć. Nimo toho mója žo też dźěći do schule pschijeć, kiž hacz do 20. septembra swoje 6. léto dokonjeja, jeli žu cźelnje a buchotwnje strowe. Wschitkich starschi, wocźehujenjej starschi a poručnizy žo prošcha, so bychu jutřischu terminu kotrejž je žo też psches schulske dźěći wojewiła, njeskomdźili. Sa wschitke dźěći ma žo pschedpołožejcź wopismo wo rětschcźepjenju a tschcźenjske wukwědčenja sa dźěći, kiž we schulskim wokrjesu rodźene njejsu.

S **Běleje Wody.** Schtwórtk pschipołdnju wumrě tu wobhbdźeć hoscźenza „Gambrinus“, kiżez hoscźenzař Schöneich. Wón bě hakle 43 lět stary. Semrěty bě jenoż dwaj dnjej na khripu a sahorjenje płuzow khory leżał. Pschez 22 lět hižom tudy bydleschе.

S **Běleje Wody.** Policija warnuje psched khěžerjom Matejom Schusterom se Sślepeho, kiż bu tu w lěcze 1925 dla wschelakich jebanstwowych nałožnoscow znaty. Schuster spyta poslednji czaš znowa ludźom z wopaczinym wudawanjem pjenjesy wujebacz.

S **Mulkeč.** Knježeństwo w Lejnizy je tudomneho wutcźerja Ericha Schołta k 1. februarej sa hłownego wutcźerja pschi evangelskej zyrkwi w Machcanawje pola Jahanja Pomjenowało. Knjez wutcźer Schołta je wot léta 1906 pschi tudomnej schuli skutkował. Sa tón czaš je žebi wjele pschećelow dobył, kiž jeho wotpłah jara wobžarusa. Gmejna z nim pschedbyła schulskeho pschedsitejerstwa shubi.

*

Z **Drježdżan.** Wóndano njedźelu (9. I.) měješe „Hromadnik“ rjenje poradźeny hodowny swjedźeń we swojej towarstwowej městnosći. Cyła mysl bě wušła wot knježny Měrany Lešawic, kotraž bě wšo hač nanajlěpje zarjadowała z pomocu přećelnicy Mičkec a knjeza Stojerja. Tak bu naša rumnosć rjana hodowna wobradźerja. Na sćěnach zeleno šmrjokowe hałmzy ze slěbrom wudobjene; na wjerchu zelony wěnc z čerwjenymi bantami a swěčkami; wobrazy serbskich wótčincow ze serbskimi barbami wobrubjene; na blidach pycha rjanych kwětelow; wšudźe swěčniki abo jabłuka z čerwjenymi swěčkami! Jako na zwónčkowy hłós do jstwy zastupichmy, mějachmy bajkaty začišć: samón hodowny błyšć a wón! Knjeni Zmijowa bě dobry kofej nawarila a też wosuški tu běchu za słodke hubki. Žadni hosćo běchu nas wopytali: knjez Pawoł Kefk, bywši dirigent Bukečanskeje „Radosće“, nětko studowacy w Drježdżanach; knjez Krawčik z Wulkich Zdźarow a naš moler Měrćin Nowak. Hišće druhich nadobnych zajimcow mózachmy powitać. Po wuspěwanju pěsnje: „Hory módre, ja was znaju!“ postrowi Bjarnat Krawc jako předsyda a dirigent přitomnych. Wobsah jeho słowow bě skrótka: W tyšnym času zymskeje čěmnosće je žedźenje za swětłom wosebje mócne a to w přirodźe kaž też we człowjeskej wutrobje. Tak kaž nowonarodźene słónco (kónc decembra) nowu nadźiju žiwjenja w přirodźe zbudźi a rjanu jasnosć dawa, kotraž potom wšu stwórbu překrasni, tak njech też we wutrobach sobustawow „Hromadnika“ a we wšěch serbskich dušach słónco praweje lubosće skhadźa, po přikładu Zbóžnikowoje. Njech je to lubosć k wšemu dobremu, rjanemu a wěrnemu, lubosć k bližšemu a wosobje k serbskemu ludej. Njech tuta lubosć cyle Serbstwo rozjasni, zo by stajnje prawje widźeć a jednać mohło, hdyž so złość na nje měri — „Bože dźěćo“ njech z darniwej ruku wutroby a woči Serbow wokrowja! — Po wuspěwanju „Rjaneje Łužicy“ wustupi knjezna M. Lešawic jako bajkarka. Přednjese „Swjatu nóc“. Začišć bě swjatočny a hnujacy. Zahorjace běchu też spěwy knježny Eliški Belzec. Z jeje wuraznym, slěbornym sopranom zanjese zwoprědka „Hodowne“ a pozdźišo wjesole narodne pěsnje. To bě njewšědne wokrewjenje za mnohich! Wo Zejlerjowych a Čišinskeho *hodownych basnjach poręča sobustaw* dr. J. Wjacławk, sam wšelake čisła přednošujo; jeho pokazki na jeho prostwu knježna Lešawic rozmnoži přez k wutrobje přimacu recitaciju dweju basnjow J. Čišinskeho: „Boži wjećor“ a „Na rozpuću lěta“. Też knježna Lubinka Mičkec poskići rjenje něšto poetiskeho. Wotmćnjenje bě pěkny přednošk knježny Klocewoje: Beethovenowy Menuett za husle. Wšelake spěwy hišće zaklinčachu. Po poručnosći „Božeho dźěśća“ wučahny předsyda z małeje kobjele wšelake dary a rozdari je z dźěła z jara humoristiskimi a satiriskimi słowami. To wuzbudźi wulku radosć. Też hosćo jimachu so słowa. Moler Nowak wuhrabny ze swojeje wumělskeje mapy rjany wobraz (holiče jutry rano wodu čerpajo) jako dar za zasłužbnu knježnu Lešawic; też předsyda B. Krawc dosta wot njeho dobreho kolegu, t. r. dudaka a hosćencar, naš Gusta Zmij, wosobnu dopomnjeńku na poradźeny wječor, hosćenc G. Zmija z karakteristiskimi wosobinami, kotrymž lačacy Zmij z wysoka dobre piwo přinošuje. We wjesołej bjesadźe sedźachu mnozy hišće dołho, dóńž tu njebě zakońskí čas k domjowrótu. Kóždy bě přeswědčeny, zo bě w małej městnosći mała horstka Serbow wulku, wokrjewjacu wěc nazhoniła, dźak raznej a wutrajnej woli wosebje — jeneje serbskeje holičkí!

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schtrowa powěsć we wjedrje sa jutrje njedźelu: Mika zymiczka, žnjehowanje možno.

Kř Warschawskje nowiny pischu, je pólske knježeństwo franzowskemu knježeństwu namjetnyło, so bychu žo wschě wobtwjerdźenja, kotrež je Němska po zwětowej wójnje pschi pólskich mjezach natwarika, wostroniłe.

Franzowska žebi 130 milijonow schwajzarskich frankow po 7 proz. pola „Schwajzarskeho kreditneho wustawa“ w Zürichu sa franzowske statne żelesnizy pożcź.

Po Běłogradzkich powěsćach je Italska do Albanskeje 4000 pschewobleknych wojakow pósłała a wotpohładom, so bychu tam njeměry naschkarali.

Albanski president Achmed Zogu je po Běłogradskich powěsćach do žadanja Italskeje swolił, so by Italska pschi kóždej składnosći hmeła na žamjnu pjasć a bjes wědomja Swjasta luda do Albanskeje wójsko pósłała.

Wobkedźbujce prošu w času mojeho

inventurskeho wupředawanja

wukładżenja mojich 6 woknow.

Wšitke płaćizny su cyle wosebje znižene!

Alfred Vogel

rózk Kronpryncoweho mosta

Přijomna składnosć nakupowanja w jenoż dobrych kajkosćach

Nohawcy a wolmjane tworu

trikotaže, rukawcy a wšc muzace potrjebu

Ptači kwas we Wudworju

so po starym wašnju swjeći. Póndźelu, 24. januara so swinjo rěza (kołbasy) a wuturu, **25. januara** so wšitcy na „kwasu“ zeńdu. Za dobre jědźe a napoje je postarane.

K wobdźělenju wšěch lubje přeprošuje

Herbska grychta

Předstajenje dźiwadła

dobrowólneje wohnjowoje woboru z Marijneje Hwězdy w Pančičanskim hosćencu

njedźelu, 23. januara.

Program:

„Die Ehetrau wider Willen“

potom **pyšny bal!**

Wo bohaty wopyt prosy

rozkaznistwo.

— Čisty dobytk k lépšemu wuhotowanju autoweje sykawy. —

Herbska grychta w Njebjelčicach

Njedźelu, 22. januara 1927, wječor

pyšne reje.

Přećelnje přeprošuje Jakub Žur.

Njedźelu, 23. januara 1927

w hosćencu w Zernjanach

zjawne zawjeselenje

z dźiwadłom a balom

wuhotowane wot kehelowcho kluba „Ledig“ z Horkow.

Započatk wječor w 7 hodź.

Wšc wobuća tež **topłe drjewjanc a nikowe črije**

poskića tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Započatk sobotu, 22. jan. **Wurjadne lĕpšiny** Kónc pjatk, 4. febr.

poskića moje

inwenturske wupředawanje

Šatowe kromki, běle, štuka 5 metrow 18, 12 pj.
kleplowe canki a zasadki, štuka 5 metrow 55, 45, 25 pj.
košlowe nošaki z cankami a wušiwanjom št. 48, 35 pj.
lodowe trjenja, 56/56 cm., št. 42 pj., 50/50 cm. št. 35 pj.
kofejowe zerviety, běle z kromku 32/32 cm., št. 35 pj.
bawlmjany muselin, zbytki, powšitkownje meter 45 pj.
hlowakowe smuhi z hrónčkom 2 št. 48 pj.
syra kopriwlna, 15/15, 20/20 la. kajk., 160 cm. 1.10
140 cm. 90 pj., 80 cm. 48 pj.
košlowy plat, zdźinojty, 80 cm. šěroki meter 48 pj.
twjelki, šěre smuhate wobrubjene a powěš. 45/100 št. 50 pj.
wušiwanja, dobre kajkosće 3,05 m. a 2,30 m. 95, 75, 50 pj.
žonjace čapki, běle a pisane, štuka 50 pj.
košlowy barchent, jasne smuhi, na 2 bok. kosm., m. 55 pj.
twjelki, běle z čerwjenej kromu, wobrub. 46/100 št. 60 pj.
sportski flanell, smuhaty, wokolo 70 cm. šěroki, m. 68 pj.
velourowy barchent, dobra kajkosć meter 95 a 68 pj.

Etamina, woknata, 150 cm. šěroka, 60 pj.
přikrywy, jasno woknate, 80/80, štuka 75 pj.
dźĕćace šantka, běle z kromu, 30/30, 6 štuk 75 pj.
šantka, běle a běle z pis. kromu, 42/42, 3 sa 75 pj.
kŏperowy barchent, běły, dobra kajkosć, 80 cm. šěroki, meter 95, 78 pj.
trjenja, čistoplat., šěre smuhate 45/100 meter 78 pj.
percal za zwjerške košle, płokajomne, 80 cm. šěr. m. 78 pj.
jumperowe spódnje talije, štuka 95, 78 pj.
najl. ložowe poćehnjenja, woknješk., płokajomne, 130 cm. m. 1,35 80 cm. 85 pj.
žonjace košle z paskom 1.35, 1.25, 95, 85 pj.
žonjace spódnje kholowy, začinjene, 1.25 85 pj.
šantka, běle a běle z pis. kromu 40/40, 6 št. 95 pj.
škatka za khornarje z kumštneje židy, woknješk. 95 pj.

žonjace trikotowe kholowy z gumijom, kosm., št. 95 pj.
etamina, woknješk., z cankami, 150 cm. šěroke meter 95 pj.
tkaniny za pullovery, nowe mustry, meter 95 pj.
tkaniny za šórenchi smuhate, 116 cm. šěr. meter 95 pj.

smuhaty plat, najl. kajkosć, 80 cm. šěr., meter 95 pj.
žonjace norm. košle z kholowami, dobr. kajkosć št. 95 pj.
přikrywy, pisane, čišćane, wopr. barb. 80/80 95 pj.
trjenja za proch, 40/40 4 št., 85/35 6 št. 95 pj.
žonjace šórenchi, pis. a smuh., moderna formu, 95 pj.
šantka z cankami, karton 2 št. wopŕ. 95 pj.
spódnje talije, běłe štr. z rukawami 1,50, bjez ruk. 95 pj.
přikrywy na hildo, bĕło wokn. 100/100 98 pj.
spódnje talije, běłe, štr., z ruk. 1,75, bjez ruk. 1,15
satinowe šórenchi, pis., dobra kajkosć, šěroka forma 2,45, 1,95
žonjace trikotowe spódnje kholowy z gum. syln. kajk. 1,95
košle z kholowami, běłe košl. tkaniny z cankami 1,95
běłe barchentowe suknje z wulk. cankami 1,95
hłowaki, wušiwane, hotowe šite, 80/80 1,95
hólčace normalne košle ze zasadkom, najl. kajkosć, wulkosć 4 2,25 wulkosć 8 1,95
mužace normalne košle z dwójn. zasadkom wulk. 5 6 1,95
ložowe předłohi, derje dźeržate, 50/100 1,95
jumpery z kumšnectj židy, bjez wuwzaća 1,95
łoǫowe płachty z kopŕiwiny, dobra kajkoć 160/220 št. 2.45 140/220 št. 1.98
pryncesne suknje z wjele wuš., 1,20 m. dołhe, št. 2.75 2.45
žonjace nócne jaki, bĕłe kŏper-barchent, št. 2.75 2.45
žonjace nócne košle, z wuš. a cankami, št. 2.95 2.45

žonjace kimony z dołh. rnk., čista wołma, št. 2.95
ruby na blida, bĕłe jaquard, damast, 130/130 3.50
ruby na kofejowe blido, pis. barbu njepuść. 130/165 4.50 130/130 3.95
ruby a kofejowe blido, pis. barbu njepuść. 130/165 136/136 3.95
linonowe ložowe płachty, najl. kajkosć, wobrubj. z cankami 150/225 4.95 bjez cankow 4.50
Kochelske płatowe přikrywy z wjele wuš. 130/160 4.95
dźĕćace mantle z čapku, čista wołma, št. 7.95, 4.95
linonowe ložowe općehnjenja, njeśite, za 1 cyrhu 2 hłowakaj 8.70 6.95

garnitury za sankarjow, čista wołma, 4dźěle, sweater, šawl. čapka, gam. kholowćki 7.95
woknj. ložowe nawoblečenje, njeśite, najl. kajkosćo 1 cyrha 2 hłowakaj 9.75
nawoblečenje ze smuhatcho płatu, njeśite, dobre kajk. 1 posl. 2 zahłkaj 9.75
damastowe nawoblečenje, njeśite, najl. kajkosć 1 cycha 2 hłowakaj 13.50 12.50

Dźĕćace jumpery,
dołhe žonjace strykowane jaki
za połoćeu prjedawśeje płaćizny

Hač na połoćeu prjedawśeje płaćizny znižene:
wołmjane a płokajome bluzy a wobleki
Pjeśćin. khornarje za žony a muže

dźĕłna bluzow 1.45 95 pj.
wobleckowe sukuje, woknate 2.45 1.75

Jenoż tak dołho kaž sklad dosahuje!

A. Bokelmann nasl. w Budyšinje

Wotcedawam jenoż we wĕsnych dźĕłach!

Sanitätny wotrjad čerwjeneho kŕiža w Radworju
wuhotuje njedźelu, 23. januara
w hosćencu w Haslowje
přiwabjacy wječor
z dźiwadłom a rejemi.
Započatk 1/2 8 hodź.
Hosćenc. Wotrjad.

Wojerske towarstwo w Khrósćicach
wuhotuje
njedźelu, 30. wulkeho rózka wječor w 7 hodźin
w Herbskej grychće swój
zjawny
zymski swjedźeń
wobstejacy
z dźiwadła a rejow.
Wšicy přećeljo tutoho towarstwa z blizka a daloka so z tutym wutrobnje přeprošuja. **Předsydstwo.**

Lehmannec
konditorńa a kofejownja
na Serbskej hasy 3
Najprijomniše hósćne mestnosće - Konditorske pjećwa
přenjeje rjadowanje.
Wšędnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Bóh k jĕdźi. **Fürst Pückler.**

Moritz Weiser w Budyšinje
na Žitnej hasy 5. Telefon 3005
Poskićam za towaršnostne zawjesenja:
šapki, konfetti, šleberdy k mjetanju do powětra, guirlandy k wupyšenju a plakaty, papjerki za losy, rejwanske kedźbniki, rejwanske róžički, sněhowe kule papjerj. latarnje, stabiki k polonaizam
Hobrski wubjerk! Najtuńše płaćizny!
Šćelu też do komisije!

Herbska grychta w Radworju
sobotu, 22. hač do póndźele, 24. januara
wulki
kózłopiwowy swjedźeń
najl. čopłe kołbaski, pjeć. kołbasy a pampuchi.
Njedźelu pyšny bal!
Přećelnje přeprošuje **August Brühl a mandźelska.**
Poslednj čah njedźelu do Budyšina wot Radworja 12[10] hodź.

Hosćenc we Łazku.
Wot **soboty, 22. hač do póndźele, 24. jan.**
kózło-piwo toči!
Najlěpše čopłe kołbaski a pječene kołbasy z kisałym kałom.
Pampuchi!
Přećelnje přeprošuje **zwud. Kokertowa a dźowka.**

Doprědkawozjewjenje.
Njedźelu, 30. I., póndźelu, 31. I., wutoru, 1. II. a srjedu, 2. II. wulki
kózło-piwowy swjedźeń!
Njedźelu wot 7 hodź.
bal
ze swinjorězanjom. Wot 6 hodź.: połćik, pozdźišo čerstwu **kołbasu.**
Za dobre jědźe a piće je najl. postarane!
Přećelnje přeprošuje
Heinrich Jakubetz a mandźelska
hosćenc k „Herbsk. grychće“ w Koniecach

Hosćenc „Zum Weißen Hirsch“ w Hózku
Njedźelu, 23. a póndźelu, 24. jan.
kózło-piwowy swjedźeń
Najlěpše čopłe kołbaski, pječenu kołbasu, pampuchi a kofej.
Přećelnje přeprošuje **W. A. Milan.**

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Za wšitku, při składnosći naju sławborneho kwasa tak bohaće wopokazanu lubosć, zbožopřeća a wšě krasne dary wuprajamoj naju
najwutrobniši dźak a zapłać Bóh!
Korla Rjelka a mandźelska
w Delnim Wujezdźe.

Wěnowanje k sławbornemu kwasej
žiwnosćerja **Korle Rjelki** a jeho mandźelskeje **Gustty**, rodź. Schusterez w Delnim Wujejbje
na dnju 19. januara 1927.

Kał kšasny dźeń dźeńš sajwita
Najtubjšši bratśe, tebi,
Dień dźała a dźeń wješela,
Kiž swój pues femšti sdebi.
Hdyž śeło rjeć a dowajwje
Je sajšćko w twojim mandźelstwje.

Hdyž mu dźeńš wróćeje hladamy
Na šaśobźene te léta,
Dła wšyšnjch derje widźimy
Kał twoje šwórene dźěła.
Sću ł Boha bułe sdobomne
A wšchódnje pożohnowane.

Twój dom, kiž nowu twarił sy
Sa mérnu staroł sebi,
Bě cźichi raj cźi sdobomny,
Hdyž Boża mitosć ći sdebi
Jón ł pełnych dźéći hromadźu
A mérnej cźichej wutrobu.

Sa šerśišć narod ł lubosću
Sy ty rej dźěłał wiele
A šwórenu šerśišću cźrjohdźicźu
Do towaršstwa sajwjedł rjenje.
Tej hišćcze dźeńša pischo ty
Nikt jeje šwórcny wobjeć šy.

A hdyž tej cźeśe bohdźiny
Sću bruduy bułe tebi,
Hdyž pisches šmjercz bechu snihnem
Tej lube dźéćki tebi.
Dła tola Boża dobrota
To jašo połnje saruna.

Hłaj šwórni Sśerbje, taj twój dom,
Sćo ł tobu stowaršiuja.
A Boju mitosć ł wjeśelom
Dźeńš ł tobu połdźiuja.
A (bojopóśeśe ł lubowaju
Cźi, tuby bratśe, pśijinjechu.

Bóh Knjes, tij tebje wobšit ł
Tak mnohe léta w łuboście,
Wobš bate twoje šmjerjenje,
Bo twojej šćinej radźe,
A šiśicźe rjeć a dwojeceji
Lět mérnych šćśinych wobrośi!

Sćerb. tow. „Sahrodka“ a „Jedn. Sokoł“ w Delnim Wujezdźe.

2. příloha k číslu 18

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 22. januara 1927

Heinrich Pestalozzi / slawny paedagog.

12. 1. 1746 – 17. 2. 1827.

(Stónczenje.)

Hanka spósna, so list starscheju jima. Tutaj derje wjedżeschtaj, tak Hanzyna wutroba na duchapołnym zkodżenzu wisy; derje wjedżeschtaj „so by holczo njewuprajnje njesbożowne było, dyschtaj-li chcyłoj tutón zwiny swjatk luboscze rostorhnyncz. By tez mózno było, so by muż, kiż tak myślesche a saczuwasche, zwoju lubu njesbożownu sczinicz. To wschak starschej nétko zamaj njemożeschtaj wjaz wéricz. A njeprajachu wschitzy prawni ludzo, so je mkody zatat drje pschepjaty hortkwz, hewak pat nadobny, sprawny a njewschédnje zdżéany człowjek?

Hanka drje mózesche zhadach, schto by we wutrobje mana a maczerje stawasche. Se zastajenym dychom kedżbowasche napjata na jeju wobliczo, pschetoż wérjesche zebi sazo, zebi nadżiju czinicz, so starschej powolitaj.

W tutym wokomiku pak sazkyschа spéschne krocjele, kotrejž derje znate, kotrez so zahrodże blizichu.

„Heinrich, mój Heinrich — wón to je," zawoła radostnje sastrożena knjezna a khwatasche lubowanemu napschecziwo. —

Wopraudże bé tón, kiż pschiżdże, Pestalozzi.

W pschihodnischim czażu zi nieby pschinicz mohł.

Młody człowjek bé wjeselе rosbudżeny. Joho wobliczo zo czerwjenjesche, a wocżi zo ż radoscżu a zbożowoscżu błyschczeschtej. Bé zyle druhi człowjek hacż pizał khutneho lista. Tola njebé tkwile we wjeselu njezadżiteho sazowidżenja, zo sa pschicżinu praschecz abo zu wujazniczą.

Hanka jeho wjedżesche ke khłódnizy, hdżež starschej bedżeschtaj, kotrejž Pestalozzi czesczizwje pokrowjesche. Wschi tym dohlada zo na zwój list, kotrzż psched nanom na blidże leżesche. To Hanka po jeho myślі czinika pjebé a ż praschawym wocżkom pohladny na nju.

„Njebéczże mi sa zo, pschercjelo, porécza Hanka, kotraż bé nёme praschenje zrosumika, so tym se starschimaj wo waschim liscze rczała. Jenje niemczach potajnstwa psched starschimaj, kotrajż tak derje se mnu mёnitaj. Ale mejach też sa dobre a wużitne, so jeju pscheswédczu, kaschi nadobny muż to je, kotryż zo wo jeju dzowku zamotwja."

„Wy sczе potajkim mój list czitali?" wobrocżi zo Pestalozzi k starschimaj zwojeje lubeje.

„Czesczimy waschu wotewrjenosczą, mkody knjeże, wotmokwi Hanzyny nan. Tola proszymoj waż, njewimirze namaj sa sko, hdyż naju starschiska wutroba zo bojі, so zo wam z kajkoiczemi, kotreż zebi zam porokusucze, njeporadżi, naju lube dżeczo, zbożowne sczinicz, schtoż by zebi, kiż namaj nétko hakle prenje starosczе czini, tola saszkuzike."

„Czesża je to starosczą, to mózecze namaj wéricz", pschistajі knjeni se zmysłami.

„To wérju a czesczu a zo tomu njedżiwam a wamaj za tohodla też za ko mёcz njemaju. Ale wschitzy wschim zo, luba Hanka, Waż prascham, kak posłużujecze mje nétko, hdyż sczе mój list czitaka? Wuprajcze zo bjes tajenja a bjes dżiwanja na moju wobodu. Njech budże, kaschi budże, ja zo Waschemu wużudej podwolu."

„Wy hischcze dwélujecze, mózecze hischcze dwélowacz?!" wotmokwi jemu horliwje knjezna, kotrejež wobliczo czёmnocżerwjeni pokry. „Runje Waschа wotewrjenosczą zo mi tak lubi. Lubuju Waż, kajkaż sczе, z njedostatkami a zkabosczemi. Mёnicze znadź, so zym a budu hotowy jandżel? Ow, to bysche zo mylił. Budżeze mi dyrbjecz wjele psches porzky hladacz. Pomhajmoj pak zebi jedyn druhemu, njedostatki a zkabosczе wotbycz."

„Tuto Waschе zkowo mje njewurjeklіwje wobdżi", rzekny Pestalozzi, kotremuż zmysły do wocżow stupachu, kmysły zbożowneje radosczе. „Tola schto prajitaj czesczenaj starschej k tomu?"

„Njemożemoj hnydom zwoje wobmyslenja zpuschczicz, luby knjeże", wotmokwi knjes Schultheß, zo ż pohladnjenjom na mandżelstku zo ż njej dojednawschi. „Njeje namaj mózno, Wam hnydom ptaczazu wotmokwu dacz. Swésczujesze tola pryedy hischcze Waschе wyczе a tracze lépje, so njebyhmy trjebakoj se starosczu na pschichod naschego dżesza spominacz. Potom znano mózemy dale wo tutym praschenju jednacz!"

„Moje hospodarske zakoży su runje nétko lépsche, dyż li pryedy", wotmokwi młody człowjek zіwje a radostnje, pschetoż bé prёni ras, so zmédżesche se zkowow knjesa Schultheße nёschto nadzije czerpacz.

„Kak mam to zrosumicz?" wopraschа zo pschekupz.

„Tudomny zara nahladny pijenjezнik je zo rozsudził, zo k pladawanju zhetwjerkli na Birrfeej holi se mnu sjednocz. Spokż je hižo wujednany, a srédkow budże dosez. Nétko chżu zwёtej dopokasacz, so njebé khasnosez, hdyż pola w Birrfeej holi kupich."

„Waschа powédzi mje njemało pschekwapi", rzekny knjes Schultheß. „Ale schtó dha to je, ż kimż sczе tajki — może zhycz wuspéschny — zwjask sczinik?"

„Knjes Höfer to je."

„Tón?!" zawoła Schultheß ż wjeselym pschekwapjenjom. „Dha wschak zmérn Wam zbożo pschecz. Jeho firma je widżana a czesczena każ porédko zana."

„To je wopraudże zara zwjeselaza powéscz", wjeselesche zo też knjeni. „S kotreho czaża dha zo ż knjesom Höferom tak derje znajecze? Ssamo nascha dzowka to po zdaczu wédżala njeje, hewak drje by namaj to tola pschekradżała, hdyż hewak wschо mózne bobre wo Waż wédżesche."

„To wschak ho zara jednorje wujażni", wotmokwi młody knjes. „Hakle pched pok hodzinu zmój spokt wujednaloj. Pschiłdu runje ż doma knjesa Höfera, ke kotremuż zym dzenża hakle prёni ras pschischok."

„Tohodla potajkim zo dzenża, hdyż pschikhadżeschcze, zo Waschе wobliczo tak zazmjesche, każ pryedy zenje". „Juda Hanka, kotrejež khsychczasej wócżay a czerwjenej liczay pschecradżowachu zbożownosez jeje wutrobu.

„Haj, tohodla, lubowana pschecżelka. Nadżijam zo tola, jeje dżenżnischi dżeń naju wotpohladej wulku krocżel doprédka pomha. Nadżijam zo, so zu zo też nahladу czesczeneju starscheju wo mni polépschicz a zo budże nétko jeju wuzud nёschto milischi." S tym pohladny Pestalozzi ż praschawym wocżkom na nana a maczer lubeje Hanki.

„Njemużecze naju, młody knjeże", proschesche nan se pschecżelnej thutnosczu. „Wutrobu starosczimych a pschikbodnycz ani ż pschikbodnymi wuhladami pokupicz. Pschiłsłuchnoscziwych starscheju njemożecze ani ż wotmachom dam zad, so zu zo wobstejnosczе k Waschemu łépschemu wo nёschto polépschicz, tola mamoj zebi wschо hischcze ras dokładnje pschemyślicz, pryedy hacż mózemoj wam pzoledniu wotmokwu dacz. Njechamoj pak waż dokho czakacz dacz."

„Tak njech je, luby knjes Pestalozzi", pschida knjeni za nёktore dny wam wotmokwimy. Nochzemoj Waschu sczerpnosez pschekruczе a pschedotho pruhowacz."

„To wschak też hižo mojedla njeznёtaj, micżeczka", praješche Hanka, ju horliwje wobjimajo.

Macż bé, każ też Pestalozzi pytny, hižo poswolika, byrnjez to runejwon prajicz njeznёdżiżche, a nan jeho tohorunja bjes nadżije wostajіł njebé. Tak mózesche se dżenżnischim wuspéchom spokojom bycz a wjeselу wotenicz. —

Stary Schultheß bé wёso ż Höferom porécżerczi chodż, so by wёz zam pozbudżicz mohł, hacż je spokt niż jenoż nёhdże ja Hódera wuzitny, ale też za mlodeho muża, kotryż zebi jeho dżécżo za żonu zadasche. Luby czitaż mózesche zebi myślicz po zkowach, kotrez bé faraż Fröhlich wo Höferu réczał, so spokt stareho Schultheßa dospołnje spokojі. Tuż dosta Pestalozzi wotmokwu, kotraż zo Hanzy a jemu lubjesche. Bórzy widżachu ludzo pschihotu na pschesyhdlenje njemjestny, tak w Zürichu pola Schultheßez, każ na Nowym Dworje, hdżež zo Pestalozzi prózowasche, wostatk zwojeje lubeje Hanki tak lubje porjeschicz, każ bé jemu mózno.

30. nasymnika 1768 zwjerczeschе Pestalozzi zwój kważ z Annu Schultheßez. Wérowanje bé w zyrkwi w Geblstorf. Jenoż najbliżischе pschecżelstwo bé pschitomne. Se krótkajazymi nadżijemi zacżahnyschtaj mkodaj mandżelskaj do Noweho Dwora, wot czeledże, dżélacżerjow a pschecżelow rjenje powitanaj. Wo żnje 1770 Bóh zimaj żynka wobradżі, kotremuż Jakub narjeknyschtaj.

To bé radosez, a wschо dżésche k zbożu.

Khata kupi sej psa.

(Wobras se wży.)

„Sżym hižom czi do kważa prajik, mój słotty jandżelko, a pschi tym wostanje: Pżyk do naschego domu njepschindże. To je moje poślednje zkowo."

Hm, myśli Khata, budżemy widżecz.

Myśli zyle prawje: Na poślednje zkowo muża sczehuje najrozumischa zony. Tak też bu. Tuż ma nascha Khata zo schtyrjoch njedżelach tola pża a to maleho czorneho rodlacza. Minko je krażne kocżatko, schésczé njedżel stary a ma schrobline mjeswoczo ż nastawazymi wuzami. Kello zyllow, placżkow a lesce je dyrbjała Khata nakożowacz, pryedy hacż je k tomu dóschło. Minko bjerje a kradnje, hdżež może nёschto dożahnyncz. A hdyż jeho nёschto naturlke nadeidże, njewobczežuje hospodu, ale dże a żudnje zo pod wujowe pżańske blido. Budże hižo namakacz. Haj, wón też to namaka a pschižaha, so chże zezerba wo zczёnu wrjeżmycz, pak na kuści rostorhacz. „Ale luby", napschecżiwi Khata rozhorjena, „tajkile maky trodlacz. Budżesch widżecz, sa schtyri njedżele czi wjazy pod twój pżak njewobrabża." Ale Khata nima żaneje wuschiknosczе k wocżehnjenju pża. We wospjetowazych padach zadżerżuje zej nóż a mёni: „Ale, Minko, to tola czinicz njeżmёsch, schto budże knjes rjez!" A na tom je dosez. W jenom ma Khata pralwje. Po schtyrjoch njedżelach njekhodżi Minko wjazy pod knjesowe pżańske blido, ale wusiwoli zebi radżcho jeho nitke czrije.

Jeneho dnja pschindże knjes Burak domoj — bésche mjenujzy listowy we wjetschej wży a bydli na podrużiwje. Zona jeho njeżmérnje lubosczіwje witasche. „Hlej, Minko je druhdy njeczisty. Tuż zej myślach, so by jemu nichtó dobry pschikad dawak. Kócżi su tola tak cziste a czeta ma tajke rjane rawży. Sżym jemu zobu pschinjeżka." Praješche a wucżahny ż rucżneje toschki nёkajku tuku, wo kotrejž mózesche zej myślicz, so budże to nёhdy łóczka. —

Schto zo nёsko sta, wo tom chżemy radscho mjelczecz. Hlowna wёz bésche, so ma Khata zwoju łóczku a Minko dobry pschikad. Schtoż nёsko dobry pschikad nastupa, dyż mózesche to łóczka runje tak derje każ Minko. W tym pozajtkim żadyn wot druheho nicżo naiwuknyczą njemózesche. Sa to nёsko wobaj czinitaj, schtoż jimaj natura pschedpżuje. To żamo Khata saczuwa. A Wurokowe czoko zo dżeń a bóle thmuri.

A sano pschindże dżeń, na kotrymż Khata muża tak prawje wutrobcze powita, hdyż ż turzy domoj pschindże. „Minko, ty wёsch, Minko je khétro dżiwny a hischcze maky a trjeba nёschto, schtoż jeho sajimuje. Tuż żym hischcze jeneho wujka kupita."

To bé naschemu Burakej pschewjele. „Taa-k", wuraspi pschi tym zo pyri a wrjeżnuj zwój talef ż poliwku na jemju, „nёsko mam dosez, ty hischcze tu swérzaju zahrodu zakoscz. Pschichodnje drje nékajeho zkona w poliwzy namakam. Dżi k czerez ż twojimi swérzkami!" A druhi talef leży na semi. Khata zo hacż do najskurscheje wutroby nastróża. Je dha to jeje luby Arnoscht? „Mój Bożo, wón naż hischcze wschёch zkonzuje!" zawoła, a zhrada zuby „kót", wotmje jón po pażu a do toschki a czёri k zwojej maczeri, kotraż njedaloko bydli.

Burak khodżi rosnjemérjeny po zstwiczży. Tuto rosbuchnjenje je jemu derje czinilo. Po czażu zo smérnje a myśli: Ssym khétro khudy, rjane talerje zu rosbity a budu dyrbjecz druhe kupicz. Hdże je jenoż zona béżała. Sso wё, k maczeri. To je to hubjenstwo. Nó, ta zo sawёsche hrosnje na mnje rosschaże a wuzhypa. Nё, se zonami żana dobrota njeje a lohzy zo ż nimi njeczini, myśli Arnoscht. Wosmje czapku a nastaji zo na pucż k zwojej pschichodnej maczeri. Otw jej! —

Kajża zjena zo tu pschedstaji a dohra, njechaм radscha wopitżowacz. So naschego Arnoscha bёchu to hodzinki, we kotrychż zo radscho dżeżacz mil ja helu pschejeschce. Ale mukorz bé za żonu spokojazy. Każ zwjetscha w żiwjenju. Wón wjedżesche Minka za powjas a wona mёjesche łóczku a wujsla w tochi a dżéschtaj pschi zwёtkem mёżaczku hromadze domoj. Ale Arnoscht zej myślesche: Derje wschak je, so mam żako żonu. Njech zej te czertowe zwérzika zdżerji. Nadżijomnje je tutón dżeń a wuzhup ju tež trózschku powuczik. A schto jemu powédsche? „Lubuschk, zo hižo raswobkedżoważ mérne waschnje Bernhardinow. Minko je tak rospjerscheny a dżiwi a derje by za njeho było, byż-li mérnischeho wobthada mёł." Mózno, so chże zej Khata hischcze jeneho zhladacz a kupicz. Wbohi muż!

Kak admirala Kólčaka zatkélichu.

Wjele zo nёkke sażo pżża we ruskim bolschewiżmje, jeho njejednosczi, wo spjecżowanjach wójska, zbёżkach rosharjenych czżdobow a najwjazy wo njepschesjednosczi wjednikow. Wscho to zu powésczе ż jara wschelatich a njepschehladnych zórkow a njedowola nam żadyn prawy rosbud. Czim bóle pak naż pschekkapa powéscze wo zatkélenju admirala Kolczaka, kiż tehdy w czażu bolschewikkeje revoluzije w Sibirskej pschecżiwo zbёżkarskim wójskam zowjetow wojowaschе. Wo tym wojsewja nёkkle — thétro pozdże — „Krażnaja Gazeta" „oficzielnu powéscz", kotraż zo każ jednanje ż jeneho romana czitaz. Wona réka ż nёkotrymi skrótczenkami:

Bésche to psched schésczé létami .... Hluboka nóz. Pschi brzosy rёti zezi hischcze czmowische hacż nó, każ czorny blak, Irkutske jastwo. Wótry hlób straże pschetorhnje bluke mjelczenje: „Sastacz! Schtó tu?" Jedyn auto zastanje, dwaj sczinaj wotkalitaj zo wot njeho. „Roskas, revolutionarneho komiteja!" Tsi hloby jeneho swona. Wulke wrota wotewrja zo zonaju a zaczercżo, ż nich wusłupi roskasowak jastwa. Czażnik na wёzi pokasuje, so je w nozu jenez. Wschi mischkrjaczej nażolitej zwёzdy makeje latarnicżi pschitjima roskasowak jastwa wukas revolutionarneho komiteja .... Pschczёworevolutionarny zbёzt .... rebelion w mёsczе .... Komitez je wobzamknył: Kolczak a Pepelajew dyrbitaj bo zastrelicz."

Durje Kolczakoweje komorki zo wotewrja. Admiral, kiż na zwojim lёżwje zedżi, postaje klabje pschi njewoczakowanym wopycze. Ale jeho wobliczo wurasuje se tymi twjerdymi zmuhami a wótrymi czżahami njeikludomnu energiju: ani jena zilla njedyrkoze. Towarisch Czudnowski, president Irkutskeje czeki, stupi k njemu a praji zmnje: Na roskas revolutionarneho komiteja zmy pschischli Wam, Waż potrjebchajzy wuzud zdżelicz. ....

„Sskychu."

Wótsche a kózdu słózku poswukujo czita zmjertny pokot wuzud:

„..... Kolczak a Pepalajew staj k zatkélenju zahodjenaj!" Wokomik najkhubischeho mjelczenja. „Macje nékajke pschecże, abo chżeczе nékajke wojsewjenje wotebacz? —

„Haj! Ja chżu wo nёschto proszyc: chżu hischcze ras moju żonu widżecz, so hych ko i njej rozżohnowak."

Towarisch Czudnowski to wotpokasa, prajo, so zo wschelakich winow dla k zmjerczi zazudzeneho Kolczaka pschecże njemóże dopjelnicz.

Krocża do zastwoweho dwora dele .... jenoż nёkoiżt ludżo. Kolczak wosmje se zaka muschiwane rubischcho a stóczi je k hubje, pschi czimż czini, każ by zaschlowak. S jenym skokom je roskasowak pola njeho, pschimnje jeho za ruku a wutorhnje jemu rubischcho se ruki. Jena kulka ż nёkotho bёkym prochom padnje k jemi; to je jёd, kotryż dyrbjesche tkélbam revolutionarneho zatkélenkeho wotdżela jenoż jeho morne czёlo k zatkélenju politiczicz. Kolczak wostanje njezatraschcheny, każ by to niczo nestako. Towarisch Czudnowski wosmje kulu

łuk hebi, a czah hiba ho dale. Jastwowa pitzanka: Bilbo, ti stólay. Dwaj czerwjena wojaka pschedistupital, Kolczak ho bydnje ....

Podobnje wolhraje ho wscho ſ Pepelajewom „ministerpresidentom“ Kolczaka — jenoż, so ho wón njesypta sajedojcziż. Mako mjenischinow po tym ſtaj Kolczak a Pepelajew mot wotdżela czerwjenych wojakow wobſtupjenaj.

Czah wuſtupi ſ jastwoweho dwora, ſczehuje thwilu hebjej rěti Uchanowski a wotbocznje potom pſches maku wulicku k hórzu. Nóż je ſymna, ale ntz lodsta. Jasne ſwětło ſwětłomjetaka pſcherejſnje wot czahza k czahej czinu; ſ mésta klincżi w nimale porjadnych czahzach wotkłoż jenotliwych wutſelow a wrjeſchtanja maſchinſtich ſelbow.

Saměr je dozpětły: mała hórka, ſ kotrejež je czemna ſilhuetta jastwa widżecz. Czichchinow je nětkole porażaza. Czerwjeni gardiſtojo ſeſtupaja ho do dweju rjadow: „Kedżbu!“ Popelajew wobrocži ho ſe ſtyknikowym hłosom na Kolczaka: „S Bohom, admiralo!“ Kolczak wotkiwi ſnuſche a nerwoſnje: „Bożemje!“ Krótke komando: „Kedżbu .... wohenj!“

Czażnit wyſoko horka na wěži pſchetorhnje wotkłoß wutſelow, czekło a wutle w nozy w dwěmaj bije — runje ſedmeho februara 1920.

Cykrwinske powěsće.

S Budyſchina.

3. njedżelu po Tſoch kralach:

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ½8 hodż. farař Menda pſedowanje; dop. ½10 hodż. ma farař Groſze we dranſtowni kemſchenje ſa cżeſkoſtkuſchazych, ¼12 hodż. ma miſijonař Krjeczmař miſijonſke dżěcżace kemſchenje.

W Marjinej-Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodż. farař Siegemund ſwohdżą a ſpow. wotkaſanje; dop. we 9 hodż. ma farař Berg pſedowanje; we 11 hodż. ma farař Groſze kemſchenje ſa dżěci a wjeczor we 6 hodż. miſijonſke kemſchenje.

Sběrka ſa naſchu zyrkej.

Wutoru pop. ¾3 hodż. je w Pětrowſkej zyrkwi modlicka hodżina ſa njedżelnicze.

Wutoru wjeczor we 8 hodż. ma farař Berg bibliſku hodżinu w Evang. towarſchowni na Hornjezkiej haſy.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodż. ma duchowny primarius Fröhlich bibliſku wjeczor w Tuchoſkej zyrkwi.

Schwórk pop. we 4 hodż. ſeſtdże ſo towarſtwo wowkow w Evang. towarſchowni na Hornjezkiej haſy. — Pſchednoſchk ſmjeże duchowny prim. Fröhlich.

Pjatk wjeczor we 8 hodż. ma farař Siegemund bibliſku hodżinu w Evang. towarſchowni na Hornjezkiej haſy.

Tydżenſku ſłužbu ma w Pětrowſkej zyrkwi farař Berg, w Marjinej-Marczinej zyrkwi farař Groſze.

S Malſchez.

3. njedż. po Tſoch kralach rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. němſke kemſchenje.

Se Slepeho.

3. njedż. po Tſoch kralach němſka Boża ſłužba dop. w 9 hodż. ſerbſka ½11 hodż. Sběrka ſa evang. ſtudencżenje k nutrnarjenju ſyrotow pſchecżiwo wopiſtwam. — Sſmjertny kěrluſch ſo ſpěwa ſa Marju Urbankowu we Mulkezach.

Přilopk.

* Ssamowordaſtwo ſchulſkeho hólcżeja. Schtyrnacżeletny ſchulſki hólcżej, kiż dyrbjeſche ſwiny ſchulu wuchodżicz, cżiſnu ho na Shorjeliſkej cżarje njedaloko Hirſchberga do kolije pſched wohobinſki cżah. Lokomotiwnik njemóżeſche cżah wjacy ſaſtajicz, tak ſo ho hólcżej hłowa wotdżeże. Mjenowany njeſkutka njeje hiſchcże ſnate. —

* Zakoſiny krwawy njeſkutk. We hróſhnym podawku ho ſ Hirſchberga piſa: Sobotu popołdnju je wiz hiſchcże 17 lět ſtary dżěłacżer 50 lět ſtaru dżěłacżerku we lěſu nadpadnył, wumozował a jej żiwot roſproſ. Sſotnika je policija we Wüſtegeiersdorfje pola Landshuta ſajała.

* Powodżenſka kataſtrofa w Militſch-Trachenbergſkim wokrjeżu. Militſch-Trachenbergſki wokrjeż we Schleſyſkej, kotryż je halle w lěcze ſ wulkej wodu jara ſchkodował, je ſaſtał ſ powodżenjom domapytany, kotrejž wſche ſymſke żywy ſahubichu hroſy. Wokrjeżny ſjem je ho ſ próſtwu wo pomoz na prukc tnjeżeeſtwo wobrocził.

* Wulka woda pola Barlina. Też Barlin ma mětna, kotrejž ſu cżaſto ſ wulkej wodu domapytane. Ssu to krajiny wokoło Kópenicka a wot Spandawy hacż Wannſkemu jěrjej. Sprjewja a Havela matej telko wody, każ to lětdżeſatki dołho wjacy wobkedżbowali njeſłu. Wjele kilometrow dałoko ſu ho jězory wutworiłe, kotrejž ſahrodnikam a raiarjam wjele ſchkody nacżiną. Wšy pak ſwjetſcha tak leża, ſo ludżom a ſtotej njepożrědnje ſtrach njeſroſy.

* Pſchedate Braudenburgſke wrota. Barlinſka wobſebitoſcż, Brandenburgſke wrota ho nětkle wuporjedżeju a tohodla ſu ho ſe drjewjanym ſchiltom wobdate. Maja napohlad wjetſchedyn zigarowebo kaſchcżika, a tychu ho tak jara derje ſa reklamu hodżale. To je pſchekepany jebak pſiedy pſóſnal, hacż pſchiſtuſcne měſtna, a tak wopytowaſche wulke firmy pſchenajeju ſim najnapſche měſtna ja pomérnje tunje pfacżiny. Da pak ſebi pomérnje wyſoke napiacżenje ſapfacżicz a ſhubi ho potom pomérnje ſpěſchnje. Jako ho firmy napraſchowachu, hdy hnchu ſwojich molerjow plakaty molowacz połſacz mohłe, njewědżeſche na pchiſtłuſchnych měſnach nichtó niczo wo nětkajtich wuczinjenjach a tak ho jebanſtwo wutopa. Mjes tym ſu ho pchiſtłuſcne Barlinſke wyſchnoſcje wo pſchenajeżju Branibourſkich wrotow ſa reklamowe pomèry tak dołho mjes ſobu wadżili, ho praſchenje nětko wjacy na cżaſu njeje, dokeż ho ponowjenje Berſy ſłónczi. Tak je ſaſcy ras jedyn ſ toho wu-

noſchk měł, kotryż to po prawym njedyrbjał měcż, każ to w żiwjenju tak cżaſto bywa. —

* Prozeż pſchecziwo Barmatej. W Barmatowej należnoſczi jednaſche ſtud wczera wo kreditach, kotrež je Barmat wot Pruſkeje banki dóſtawał. Barmat bě pjeża nadawk pſchewſał, „Nemſke margarinowe dźełarnje akz. dr.“, ſkrótka „Dema“ mjenowane, kotrež ſtatej żłuſchachu, finanzěrowacz, a tohodła ſo jemu tež na poruczenje němſkeho miniſtra Bauera tak njeſmérne kredity pſchiſwolichu. Tute kredity pak je Barmat injemużit a żebi ſa nje ſnaty Barmatowy konzern ſe mnohich induſtrijnych pſchedewſaczow wjcchich drużin wobſtejaju, hromadże nakupił. Sa „Demu“ pak Barmat wjele cżinił njeże, hłowna wěz bě, ſo mężeſche pjenjezy ſa ſwoje pſchedewſacża. Tohodła je jemu tež praſchenje żudniſkeho pſchedſydy jara ſatalne, hdyż żebi wot njeho ſlicżbowanje żada, tak je pjenjezy nałożował. Barmat ſpyta ſo wurěcżecż. Stónczniże ſo jemu napokoſi, ſo ma krute ſlicżbowanje ſeſtajecż wo tom, kelko pjenjez je ſa „Demu“ dóſtał, a kak je je nałożił. Kak ſpěſnije Barmatej pſchiſwolene kredity roſcżechu, je ſcżěhowazych liczbow widżimy. 30. nowembra 1923 bóſta prěnje 10 000 hriwnow wot Pruſkeje banki. 10. dezembra powyſchi ſo kredit wo dalſche 5 000 hriwnow. 18. dezembra, potajkim jenoż nježchto dnjow podżiſcho bě kredit hižo na 270 000 hriwnow ſroſt. Hac do 15. januara 1924 bě Barmat poł milijona hriwnow dóſtał. Hdyż tute liczby, kotrež ſo podżiſcho hiſchcże wo wjele powjetſchichu, pſchiſtunamy, potom naſtanje praſchenje, kak dałoko ſu ho tež ſaſtojnizy Pruſkeje banki ſobu winowacži ſcżinili. Ssobuwobkrućeny finanzny radżicżel dr. Keilmann, wyſchſchi ſaſtojnik Pruſkeje banki wobtrucża, ſo ſu ho kredity dawate, dokeż je Barmat wot miniſtra Bauera a miniſterialneho direktora Kautza poruczeny był. Kautz je Barmatej tež potiwy dawał, kajſe fabriki atd. by żebi kupicż mohł. A Barmat je ſupował, kupował ſa pjenjezy Pruſkeje banki. A dokeż wſchě pożcżene pjenjezy pſchekupicż njemóżeſche, je je dale wupożcżował ſa wyſoku dań, tajſim wobjołam, kotrejž njemóżachu pola Pruſkeje banki ſami, hyrnjež ſo bóle pożowali, niczo dóſtacż. A hdyż ho pſchedżydza praſcha, cżohodła Pruſka banka direktinje pjenjezy druhim wuporjedowała njeże, wotmołwi Barmat njewinowacże: „Móżu dha ja to ſa to!“ —

* Żeleſniſte njeſboże. S Hannowera ho piſa: We Boggenhagenu pola Wunſtorfa pſcheježdże ſtworowy cżah ſignal a ſajédże tak druhemu na dwórniſchczu ranżérowazemu ſtworowemu cżahej do ſtrony, tak ſo wjazy wołow ſ kolijow wuſtorcżi. Jedyn żeleſniſki rjadowar ho mori, wjazy ſaſtojniłkow ho ſrani. —

* Sſnéhowe ſapuſczenje w Württembergſkej. We Württembergſkich hórſtich krajinach je ho njeſmérnje wiele ſněha naſchło. Wulka ſchkoda je ho na telefonowych a telegrafowych grotach naczinita. Wjele wjow a měſtow je bjes miliny, tak ſo ſu fabriki dżěła dżěłacż laſtake. Cżahi njemóża ſ měſtnami wjazy jěżdżicż. Najhórje je Friedrichshafenſka a Ravensburgſka wokolina potrjechena.

* Smjerſti a ſněh w Rheiniſkej. Hdyż ſrjedż lutcho tydżenja bě miſerinyż poczaſo, je ho nětko tež w zyłej južnej Rheiniſkej wjele ſněha naſchło. Na horach leži ſněh hacż do 30 zentimetrow wyſoko.

* Njeſboże pola Sarrazani. 55 ranżenych. Se Stuttgarta: Króżko do pſchedſtajenja ſta ho w zirkuſu Sarrazani njeſboże, kotrejž wulke roſhorjenje ſhudżi. Tam ſwjeże ho nadobo wulka tribuna. Stólżowe rjadży ſhunychu ho do ho a do pſédża. Pſédku żebjazy pſchihładowarjo ho do maneże wjerchnychu. Sadni pak ſo mjes ſtołzami pſchitłuſnychu. Każ ho podżiſcho ſwjeżi, je ho 58 wożobow ſranſko, mjes nimi 4 cżežko. Njeſboże ho ſta, dokeż je dno, na kotrymż tribuna ſtejeſche, pſchecżekne było. Nimo toho bě hiſchcże na pěſt ſtożene, kotryż cżeju njewudżerża, tak ſo ſo tribuna ſwjeże. Wobſtejeſche wożebje ſtrach, ſo wobeh wuduri, ſ cżimż by żałoſna kataſtrofa naſtała. —

* Domelowy prozeż w Gocże. Wopaczny Hohenzollerniki prynz Domela je pſches ſwojeho fakitarja namjet ſtajicż dał, ſo by ho hłowne jednanje pſchecziwo njemu w Kolnje wotmětło. Tutón namjet pak ſtatne wěcznitkowi pſchijaſo njeże. Hłowne jednanje budże w Gocże, hdżež je Domela ſwoju rolu najmużnischcho hrał.

* Sażo żeleſniſte ſtóſnińſwo. Każ ho ſ Barlina piſa, ſnu na cżarje ſ Erknera do Wilhelmshagena żeleſniſzy nadpadnigh w jenej ſe ſaidżenych nożow wſchelake ſignale łatanje je ſchczejzorow wotſtronili a na kolije ſeſtajili. Dale ſu traunu na kolije pokakli. Cżah ſ Barlina do Warſchawy pſchejedże żadżerż, hjes toho, ſo hy do ſchkody pſchiſchoł, dokeż bě trama pſchejehnita a ho hnydom roskama. Żeleżnika direktaja je na popadnjenje winikow 1000 hr. myta wutajita.

* Sſtruchlohra tjoch hołzow. K powěżeji, po kotrejż ſu tſi młode Barlinſke hołzy ſhromadnje ſe żiwjenja ſchże, we Rüggelſtim jězoru pola Barlina ſo ſatepiwſchi, ma ſo hiſchcże dodacż, ſo ſu ho ſ wopredża tajne pſchicżiny njeſchczenoho podawka nětko tola nětkaſ wuſajachu. Po dłeżſchtim pſchepytanju je ho wuſtdżikło, ſo je jedna ſ hołzow 17 létna Frida Schößowez, da njeſbożownieje hubjeże do żnjerżce ſchża, mjes tym, ſo ſtej Weberez żońje da njeżuſtejłiwych żwóżbnych pomérow ſmjerzej pytałej.

* Wjelryba w Danſtej popadnyli. Pſched nježchto dnjemi wot danſkich rybałow ſranjenu wjelryhu, ſu nětko, każ ho ſ Kopenhagena piſa, njedaloko Gothenburga na kraj ſcżahnyli. Wjelryhu, kotraż 4 000 puntow waży, je żebi Gothenburgſki muſej kupił. Danżey zoologojo maju podawk ſa żyle njeżchto njewiżchédne, dokeż je to prenża wjelryha, kotraż je wot łodowehp cżaſa żem pucż do Danſkeje namałała.

* Żalośiny krwawny njeſkutk je w połnóżnych Czechach. Żalośiny krwawny njeſkutk je ho na kniežim dworje we Prajadżach pola Czjoplji ſtał. Wyſchſchi inſpektor Korla Wieländer, kotryż bě w pjenjezżnych wuſkoſcżach, je, jako je noży domoj wrócżi, ſwojeju wóſkom a dżewjeczkami ſwoju żonu, każ tež pſchi njej leżażeho najmłódſcheho hołza morił. Njeczkowjeżey je nan je ſwoj-

ſimi wopormi ſakhadżał. Je ſo dażił, ſ hamorom ſabiwał a ſ nożom do cżełow, kotrež ho hiſchcże hłachu, takkaż każ żiwi. Hdyż bě tak ſwoju żonu ſwójbu ſtóżnował, ho ſaſtreli. Dla żurowehp njeſtutka je ho żyła wokolina do najwjetſcheje hroſy dała.

* Trofáy i bitwy na Běłej Horje. We pſchichodnym jednanju mjes Cżeſkoſłowakſkej a Vatikanom chże hżebi prénſicha też we bitwje na Běłej Horje (1628) ſhubjene khorhoże cżeſkich a morawſkich połkow ſaży wróżo żadacż. K tutej naležnoſczi ho ſ juriſtiſkeje ſtrony piſa, ſo ma ho najprjedy roſhudżicż, komu tute khorhoje po prawom ſłuſcheju. Khżor Ferdinand bě je ſwój cżaſ bamżej darił, kotryż je w zyrkwi Santa Maria della Vittoria khowacż daſche. Po wotſtronjenju zyrkwinſkeho ſtata w lěcze 1871 pſchipadnyły zyłe zyrkwinſke wobhbeſkeſiſſowo italſkemu ſtatej, tak ſo ma djenża italſke knjeżeſtwo wo tutej wězy roſhudżicż. Że lóhko możno, ſo ho khorhoje (300) hacż do jubilejneho lěta 1928 hiſchcże wrócża.

* Wupuczowarjowy wuſtup. W rójtu kotołnje na Lloydſkim parniku „Wien“ namakachu na jěżbje ſ Trieſta do Alexandrije cżěko 28lětneho Italcżana, kotryż bě ſo pſchi wotjěżdże tam ſtłował, dokeż njebě hżebi ſamu jěżonu thartiu tapiſz mażk. Wotka ſ rowaſow papaża horzota bě jeho morita.

* Schéżcż metrow wyſoki ſněh w zentralnej Ruſſej. Każ ho hamtiży ſ Moſkwy piſa, traja ſněhowe mjeżcżele w Ruſſej dale. Sſněh liczi ſ mężnami ſchéżcż metrow wyſoko. Njedaloko Ssamary je wożobowy cżah pjecż dnjow dołho tcżaż wołtak.

* Zimſki ſaſiw zamjerſnjeny. Ssowjetſke wyſchnoſcje ſu wſchě łódże, kotrejž ſu na puczu do Leningrada, namołwiłe, ſo bychu dla wobcżeżnych łodowych pomérow w ruſtich wodach w Revalu tak dołho cżakałe, donż ſim ruſke łódłamaſle łódże napſchecżo njepſchijedu.

* Cżeſte wichory w Rumunſkej. Hižo zyły tydżeń ſathadżeja w Rumunſkej hórſke wichory. Telefonowe a telegrafowe powody ſu pſchetorhnjene. Na Cżornym morju dyrbjeſche ſo wjchón wobkhad ſ łódżemi ſaſtajicż.

* Zjendżeſti parnik němſkich matrojow wulkhowa. S Oſła ho piſa: Jendżeſti parnik wulkhowa ſ 11 muſi wobſtejaju wobhadku rybaríſkeje łódże ſ Geeſtemünde, kotraż bě na dno ſajéła a ho podnurila. Mużiżwo bě ho w cżołniku wulkhowcż ſpytało, kotryż pak żołmy roſrajchu.

* Wojowanje ſe wobluđnjenym na tjeſche. W Londonje bě nadobo 38 létny matroſa wobkndnik a każ łóżka po murje ſ ſchu ſiwojeho łudlenja ſakéſt, hóżeż pocża rejowacż a na ludżi na dróży wtacż. Potom ſapocża zyhele na tjeſche wotſdżehowacż a je do ludżi na dróży mjetacż. Policija dróhu ſaiwrè a poruczi matroſy, ſo hy bele pſchiſchoł. Tola tón wotmołwi ſe żałoſtnym ſmjeżcżom. Na to ſakéſchu policiſza na tſchu, tola jaku ho blażnej błiżachu, pocża jaſo je zyhelemi a wuhujowonmi rolami, do nich mjetacż. Stónczniże też hiſchcże wohnjowa wołora na pomoz pſchikhwata. Hdyż wbohi wdżeſche, ſo wjazy wucżelnej njemóże, hyrnjež ſo ſ wulkim kamjenjom tak do hłowy, ſo do womory padny. Se powjaſami jeho ſtónczniże dele na dróhu puſchczichu a potom do hłubnjeje dołwjerſchu.

* W Romje ſu ho rejowanje łubje ſawrěłe. Muſſolini je jako ſmitſkowny miniſter ſjawne reje na rejowanſkich łubjach w Romje ſakaſał. Sdobom je ho też prefektam jako najwjedowarjam prowinzow poruczilo, je wſchej kruſoſczu na to hłodacż, ho njehdy ſ taſtimi rejemi wobdżelſczowacż cżinje a morolnje cżerpito. Tak drje ho też we provinzach ſjawne reje, kotrež Muſſolini jako nježchto żuſe, ſ wukazu ſawjedżene, wobhladuje, hiſchcże ſakaſaju. Italſke nowiny ſu ſ tutej trocżelu ſmjelſcha ſpokojom, piſaju, ſo italſke wobdżelſczowe ſjawne rejowanſke łubje njebudże parowacż, dokeż tajke reje w Italſkej jenje łudowe ſawjeżelenje bżle njeſłu.

* Wulke jemjerżenje w Transkawkaſkej. Wulke jemjerżenje je w Elſjawetpolu 44 wżow ſaſtupnyło a 294 ſtatołow ſnicżito. Schkoda ho na 25 milijonow rublow wobliczi.

* Kelko żebi amerikſta ſpěwarka ſaſtużi. Spěwarka Marian Tully je ſwój kontrakt ſ metropolitanſkej operu w Newyorku wobnowiła. Jej pżhijimaſ ho 400 000 hriwnow létneje mſdy a nimo toho ſa kóżde wuſtupjenje 12000 hriwnow.

Z wobkhodneho żiwjenja.

K inwenturiſkemu wupſchedawanju pjeſcżinowych twarow pjeſcżinoweho doma Arthura Flegela naſlédnika w Budyſchinje na Khżorſkej hróży 6:

Stónczniże maja też kożucharjo ſwoje inwenturiſke wupſchedawanje. Ssu dołho, jara dołho wocżakowali, dokeż żebi prajachu, ſo kożuch njeje żadyn wopraſowdżity modowy artikl, kiż ho djenża jako najnowiſchi błyſchczaty wudżeł kożuharſkich wumětkow noży a ho jutſje jako njemoderny w ſtarym khamorje ſaprożhi. Nje pomèry ſu ho pſchemiłe; mnoho wumětkich kożuchow, kiż ſu ſedma wot nepravdżitych kożuchow roſeſnawaja a kiż ſu też powſchikkawanje ſa tunje pjenjezy dóſtacż, je pjeſcżinu pſchego bóle dopředża w nużże ſunyło a djenża ſu imitazije wopraſowdżitych kożuchow runje tak móda każ ſtupnje ſ krokodilowe kože abo ſlawſchowe mantle. Tak dyrbi ho ludżom łżyſchine nětkrotych zyle wożebje tunich kupowanſkich dnjow też ſe wſchě kożuchowe twory poſtżicżeż, ſo njebychu pjeſcżinowe wobkhodny ſa konſekżijowymi, módowymi a tworiwomi wobkhodami woſtałe. Tole pſchinacże kożucharjow, kiż ho zyle po hoſpodarſkich pomérach ſtożiże, ludżo wěſche djakowny witaja. Hacż ſu ſa wyſoke hódnoſtne djełło kożucharſke inwenturiſke wupſchedawanja dożyła pſchihódne, je brużne praſchenje; wérno pak je, ſo kożucharjo łżitża prénje ſtajnje. Réża pſchi tym wo zyle nahladnych ſniženjach pſaczinowy tola łupy móża żebi tola wěſcéż byeż, ſo njedżiwaja tehi bjeſporoczne hódnoſtne djełło dóſtanu.

Swójbne powěsće.

Swěrowani: Khriſtian Hannſen w Brěſowcy a Hana Domuliż ſe Slepeho.

Semrěli: Juri Bażiſch, khěżkaż w Brěſowcy ſtaſy 73 l. 11 m. a 28 dn.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 22. wulkeho rózta 1927.

Wčerawse kurzy w Barlinje.

1 dollar	4,213	100 pólsk. markow	—
100 španjelski punt	20,449	100 českosł. krónow	12,473
100 švajc. frankow	81,145	100 franc. frankow	16,71

Berlinska bursa započa wčera z njerjeršej tendenzu. W běhu dnja so kursy trochu porjedšowachu, tak jo burša z krutwni efektownymi kursami słónčki. Runje tak sebjrjujene běchu tež kursy dolžnych liscjnow.

Prowuktowe wiki běchu pornjo schtwórtkej sašo kruzjnje. Sebjrjujenje płacjsinow pischinjesechu sašo wulkotne powješče wo drožšchim zicze. Tak bubyschtej rožta a pschenza 5 pj. po zentnarju a worsa 10 pj. Zentnar płacjesche zentnar

w Drjezdžanach (załoženu póndželu):

pschenzy 13—13,25 hr. (13—13,25 hr.),
pschenzy 69 kg. 12,30—12,55 hr. (12,30—12,55 hr.)
rožki 69 kg. 12,50—12,75 hr. (12,40—12,65 hr.)
rožki 66 kg. 11,95—12,10 hr. (11,85—12,10 hr.)
nalětnjeho ječmjenja 11,50—13,25 hr. (11,50 hr. hacj 13,25 hr.)
nalětnjeho ječmjenja 10,25—11,50 hr. (10,25 hr. hacj 11,50 hrivnow)
wowsa 9,50—10 hr. (9,50—9,95 hr.)

w Berlinje:

pschenzy 13,20—13,40 hr., rožki 12,25 hr. hacj 12,45 hr., ječmjenja nalětnjeho 10,85—12,25 hr., nalětnjeho 9,70 hacj 10,35 hr., wowsa 9,15—9,65 hrivnow,

schtwórtk w Kamjenzu:

pschenzy 12,20—12,70 hr., rožki 11—12 hr., nalětnjeho ječmjenja 12—12,75 hr. nalětnjeho ječmjenja 10—11 hr., nalětnjeho 8,50—9,25 hr., wérsu 4.50 hr. hacj 5 hrivnow,

w Sporjelu:

pschenzy 12,50—13,50 hr., rožki 11,50 hr. hacj 12,60 hr., nalětnjeho ječmjenja 11—12 hr., wowsa 8—9 hr.,

za měrz: pschenzy 14,37½ hr., rožki pak 13,20 hr.,

za meju: pschenzy 14,07½ hr., rožki 13,12½ hacj 13,12¼ hr.,

za julij: pschenzy 14,12½—14,10 hr., rožki 12,50 hr.

Prošata a běhaki załoženy schtwórtk w Kamjenzu: Prošata płacjachu 20—30 hr., běhaki 55—70 hr. bo po schtuzy.

Wifi wuzitkowcho zwotu wčera pjatk w Berlinje. Pischihnali běchu 658 dójtow a zwjerjelnych krawow. 5 bykow a 12 prósdnikow a 151 cjelatow.

Młode dójki a wyšoko zwjerjelne krawy płacjachu

1. kajkocje	480—610 hr.
2. kajkocje	300—480 hr.
3. kajkocje	260—300 hr.

Zwjerjelne jałowzy:

1. kajkocje	350—460 hr.
2. kajkocje	220—280 hr.

Wubrany rjany zwot bě hischcze dróšschi. Zwot k wjasanju a ke tormjenju płacjesche 43—47 hr. po zentnarju. Dobre krawy lépje dźěchu.

Na konjaze wiki w Berlinje (Magervichhof-Friedrichsfelde) běchu 706 konj pischihnali. Pornjo poslednim wikam wostachu płacjizny njepischemjenjene.

Na pschedań.

Runkliza, 300 zent., Jeschki w Kopschinje.

Wós dźěcjazy a sportowy we Bikopizach, Bischofowa haja 23.

Kuja młoda pschipuschczena, w Kulowje, Zarowska dróha čo. 7.

Prošata, 12 sł w Jablonzu pola Mužakowa.

Pschistajicj pytaja:

Wurjadnika rowaščeho, Waldhaas we Wujerju.

Tocjerku, Linka w Běłej Wodze, Jahnowa haja 21.

Holzu do domu, direktorka Sandowa w Lubiju.

Wurjadnika hornjerišcheho, Wagner w Běłej Wodze, na Wišnjowej haju (Schützenstr.), 14.

Dźowku, Wawer, w Rózjencze pola Kelliz.

Do mandželskeho zapista

je 19. januara 1927 Budyschki sud zapisał, so barbjerski mischtr Bruno Gerhard Altmann w Budyschinje nima podpisa na zarjadowanju a wuživanju zamoženja swojeje mandželskeje Hilzbjety Ehrity Jurinty burschcje wudowy Schmidtowoje rodž. Sieverjez.

Sudnisny na pschesadźowanje

póndželu, 24. wulkeho rózta 1927

w Kulowje, pop. w 2 hodź. w hoscjenzu „K tjom krónam“: Piano, kóń, 3 schijaze maschiny, muzaze koło a wischelake meble,

w Korzinje, pop. w 5 hodź. w hoscjenzu wschelake meble,

we Wulkim Cźišu w hoscjenzu pschi drózy dop. w 10 hodź. zentrifuga,

we Wulkich Sdźranach pschi zyrkwi dop. w 11 hodź. zentrifuga,

w Tornowje w hoscjenzu pop. ½3 hodź. wulka a dwě małej tonje;

wutorku, 26. wulkeho rózta 1927

Pančzkez chleba w Kulowje, dop. w 10 hodź. na Budyschinje we Wojerezach, jitwa 85.

Sudnisny na pschesadźowanje

Rjumosnej ratarja Pawola Schneidera w Kamjenzu z bomfrim, brózniu a tólnju: wopalneje potkadnje 4540 hr.; pisches 3 górzy pola je zahrodu, 3895,50 hr. hódnym a nimale 4 górzy luki, 1296,50 hr. hódnej; schtwórtk, 10. měrza 1927, dop. ½10 hodź. w Budyschinje na Budyschinje, jitwa 141.

Drjewowe awkzije.

W holi pola Jéjora pola Nišej, štrjedu, 26. jan. 1927: Kulachi, hałoży, pjeńki a walczina. Kupzy sebi so dop. w 10 hodź. pola skały.

W holi pola Biedrichez njedźelu, 23. januara 1927 pschipokonju w 1 hodź.: 80 mtr. kulachow, někotre dołhe hromady a walczina. Kupzy sebi so pschi puczu je Biedrichez do Laza.

W holi pola Bukojny pschi starej Čornej Wodze, njedźelu, 23. jan. pop. w 2 hodź.: 60 dołhich wóšschowych a wjerchowych hromadow.

W Kaulicžanskej holi pola Wojerez, njedźelu, 23. 1. 1927, pop. w 2 hodź.: 25 metrow bršesowego a chójnowego palneho drjewa, 35 łošow hałowe. Kupzy sebi so na puczu ś Kinajchta do Noholnja.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dop. ¾11 hodźin w Berlinje: Wiki hischcze njejsu wuwite. Tendenza mérnischa.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Sunadny wobrót, tola wiki mérnische. Tendenza pólepschena.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg howa 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	21. 1.	20. 1.		21. 1.	20. 1.
Pšenica	264-268	263-267	buny	20 21,50	20-21,00
rožka	247-249	244 248	woka	23-24,50	23-24,00
nal. ječmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15-16,00
naz. ječmjeń	194-2 7	194 202	žołte lupiny	16-17,00	16-17,60
wows	183-193	181-191	zeradella	32-34,00	23-23,80
kukurica	187-189	185-187	raps. wosušk	16,80	16,50
pšeńč. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	20-21,00	20-21,20
ržana muka	34-36,50	34-36,50	poch. metasa	—	—
wš. wotruby	14,50	14,00	běrnj. kruški	30-30,00	29-30,00
žrane „	14,50	14,00	syno, 50 kg	2,75-2,85	2,75-3,35
raps	—	—	ržana słoma	1,70-2,00	1,70-2 05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,85	0,95-1,25
pjeluški	22-23,00	21-22,50	ječa „	1,05-1,35	0,95-1,25

Drježdźanska burza.

Pšenica	260-265	běrnjace kruški	31,00-31,50
rožka	250-255	pšeńč. wotruby	12,60-13 50
nalětni ječmjeń	230-265	ržane wotruby	14,00-15,50
nazymsk. ječmjeń	205-230	pšeńčna muka	46,50-48,50
wows	190-200	ržana muka	39,00-41,00
čełwjeny dźećel	255-265	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	29.00-30,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	33,00-40,00
suche truhanški	12-12,90	cokrowe truh.	17,50-19,00

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

22. januara 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hrivnje zrozymja.

Twora		najnišše płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Celace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2.20	2.60
Swinjace mjaso	1 „	2,30	2,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,64
Ržana muka	1 „	0,40	0,46
Khlěb	1 „	0,32⁵	0,37
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	1,90	2,00
Sušeny połě	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4.00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,19
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Wlčne płaćizny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	12,20—12,70	12,40—13,20
Rožka	11,00—12,00	11,70—12,50
Ječmjeń	10,00—11,00	10,80—12,50
Wows	8,50—9,25	8,50—9.10
Syno	4,50—5,00	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	1,75—2,25	1,20—1,40
Słoma k zasłanju	1,50—2,00	
Słóma z ruku młóćena	2,25—2,75	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,50—5,00	4,20—4,60
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,00	0,90—1,10
Jeja	0,16—0,18	0,16—0,18
Pšeńčne wotruby	—	7,00—7,30
Ržane wotruby	—	7,00—7,40
Pšeńčna muka	—	22,75—23.50
Ržana muka	—	19,00—19,50
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	—	—
„ małe	—	—

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Jako pohódnoscerjej pschi wulicženju wolschkodzenja pschi schkodach na sterze pschez khorosce staj scežehowozaj knjesaj sa měschczaństi wokrjes pschischłuchnaj:

Ratar Bjarnat Schraber a
ratař Jurij Groše,

a jako jeju namjetnikaj:

Ratař Clemens Błaścha a
ratař Hugo Rencź.

W Budyšinje, 10. januara 1927.

Měschczańska rada, spomóžerjowy policajski hamt.

Do wikowańskeho registra je so dźensa zapisało:

1. Na łopjenu 419, firma Louis Körber w Budyschinje nastupajo: Hans Reinhold Hiemann je wustupił. Pschekupka mandželska Elsa Hilda Hiemannowa rodž. Schuffenhauerez w Budyschinje je mjeziczelka.
2. Na łopjenu 649, firmu Karl Horn nazł. w Budyschinje, wotnožku hlowneho wotkhoda w Berlinje, wotnožka hł. wotkhoda w Berlinje nastupajo: Towaristwo je so rozpuschczilo. Dr. Wilhelm Neimann je wustupił. Dr. Arnoscht Neimann wikowańki wotkhod pod dotalnej firmu dalši dale wjedźe.
3. Na łopjeno 751 firmu Jan Meyer w Budyschinje nastupajo: Towaristwo je so rozpuschczilo. Jan Božidar Albert Schell je wustupił. Jan Meyer wikowańki wotkhod pod dotalnej firmu dalši dale wjedźe.
4. Na łopjeno 910, firmu Bruno Ehrig a Co w Budyschinje nastupajo: Towaristwo je so rozpuschczilo. Bruno Božidar Julius Ehrig je wustupił. Hana Jsub. Ehrigowa rodž. Bauschatez wikowańki wotkhod pod dotalnej firmu dalši dale wjedźe.

W Budyschinje, 14. januara 1927.

Hamtske sudnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Wutoru (25.I.) wječor z dypkom ½9 hodź. je w „Kat. towarschowni“ spěwna pruha za žónskich a mužskich. — Přiňdźće zaso wšitcy z luboscu k dobrej wěcy! Dirigent. Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndželu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć“ změje přich. srjedu, 26. t. m., wječor we 8 hodź. spěwanje. Mamy 13. februara w Bukecach swjedźeń, tuž dyrbja wšitcy wěsće přiňć, wosebje pak sopranyi! — Jutře njedźelu pop. w 2 hodź. je dźiwadłowa pruha. Dirigent.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb słuša do Sokoła! Načolnik.

Haslow. Kołojźdne tow. „Błysk“ změje přich. srjedu swoju měsačnu zhromadźiznu. Předs.

Khrósćicy. Porjedźeńka! Nic jutře njedźelu, ale přich. wutoru, 25. jan. (Ptačí kwas), wječor we 8 hodź. změje „Jednota Sokoł“ swoju zhromadźiznu pola Wjeńkec. Wšelake překhwapjeńki!

Kulow. „Jednota Sokoł“ wuhotuje jutře njedźelu swój druhi załožeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a zwučowanjom. Přinjorazny wustup sokolskich holcow a sok. dźěci. Započatk we 7 hodź. Wo bohaty wopyt so prosy.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotměje jutře njedźelu, 23. jan., popołd. w 3 hodź. w Lipiću w Kucharjec hoscencu swoju hłownu zhromadźiznu. Dźeński porjad je: 1. Wotličenje, dokhody a wudawki; 2. nowowólby předsydstwa; 3. należnośe towarstwa, na při. dla zawrjeneho swjedźenja atd. — Potajkim: to su wšo wažne wěcy, tuž přiňdźće wšitcy! To je swjata winowatosć kóždeho sobustawa, stawa. Předsydstwo.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje njedźelu, 30. jan., pop. w 3 hodź. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu w „Knježim hoscencu“. Ważny porjad: Lětno rozprawy atd. Tež wšelake druhe ważne wěcy maju so rozrěčeć a wobzamknyć, tohodla je winowatosć kóždeho sobustawa, zo přiňdźe. Předsydstwo.

Ralbicy. „Tow. serb. kat. młodźeńcow“ (wobaj wotdźołaj) změje jutře njedźelu po nyšporje generalnu zhromadźiznu. Porjad: Nowowólby a zarjadowanja towarstwa atd. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo wěsće přiňdźe. Předsyda.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł““ wuhotuje njedźelu, 30. wulk. róžka swój zymski swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanja a dźiwadłom we Waldźic hoscencu. Započatk wječor ½8 hodź. Wšěch Serbow z blizka a zdaloka najwutr. přeprošuje Předsydstwo.

Rukecy. Serb. tow. „Lipa“ změje wšěch sobustawow a přičinowdla njedźelu, 20. febr., swój załožeński swjedźeń, nic 13., kaž běchmy to prjedy wobzamkli. Tuto dawa wšěm lubym sobustawam a druhim čłonkam Serbam we wokolinje k wjedźenju. Předsydstwo.

Sokoła! — Bratře, sćelce rozprawy wo sokolskich swjedźenjach a ze Sokołom zwisowacych podeńdźenjach stajnje hnydom redaktorej „Sokolskich Listow“.

Wotrow. „Jedn. Sokoł“ změje jutře njedźelu, 23. I. wječor ½8 hodź. pola Jurśee sokolski swjedźeń za zwučowanjom, žortnymi wustupami a rejemi. Wšěch Serbow z blizka a z daloka so na njón na najwutrobnišo přeprošuja. Dobrowólny zastup! Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjo w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmań w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynczy. — Za nawěsćki G. Janak w Budyšinje.

Wulke
inventurske wupředawanje pjelsćinow

wot 22. januara hač do 4. februara 1927 sobu.

Trjebaće-li hišće nčkajku pjelsćinu, dyrbje-li tu nětk za čas mojeho inventurskeho wupředawanja kupić. Hač hdy zaso tak tunjo kupiće so jara praša, dokelž hač so lětuše prěnje inventurske wupředawanje z pjelsćinami w přichodnych lětach wospytuje, je njewěste.

Zapřimće tohodla radšo hnydom a wužiće tutu składnosć, zo sće z pjelsćinami na lěta zastarani. Kupujće z přemyslenjom tak, kaž by wot toho wotwisała Waša strowosć a Wašeje cyłeje swójby a tak zmužčo so tak kaž njeby to ničo płaćiło. Wšěsće byšće wobžarowali, njebyšće-li tutu składnosć, tunju rjanu pjelsćinu nadobyć, prawje wužili. Přindźeće-li w prawem času, změjeće hišće wulki wubjerk.

Pjelsćinowy dom Arthur Flegel

Rěču serbski! **měj. Paul Zimmer kožuchařski mištr w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6** Rěču serbski!

Swoje

lětuše wulke inventurske wupředawanje

poskićam wot póndźele 31. jan. hač do soboty 12. febr. sobu

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću, rózk Žitneje hasy

Inventurske wupředawanje

Žonjaca drasta

džełba žonjacych mantlow za swižne wosoby, z dźěła z pjelsćinu nětkle jenož 20,00, 15,00 **11.00**

holćace mantle za překhodny čas za 10—15 lětne **3.50**

džełba sportisk. kostumow pisane, podšite . . . . . jenož **16.00**

kostumske suknje, čista wolma, prjedy hač do 30,00, nětkle 16,00, 12,00, **8.00**

Mjenowane twory njepřemjenjam!

Započatk: Pjatk, 21. januara hač do Štwórtka, 3. febr.

płaćizny zdźěła wjele přez połojcu zniżene!

Najstarši wosebity drastowy dom we měšće, samozałož. 1884

Mužaca drasta

džełba pisanych mužacych wobłokow prjedy hač do 45,00 nětkle jenož **25.00**

wulka džełba zymskich jupow prjedy 25,00 nětkle jenož **16**

džełba gamijowych mantlow wosebje niže płaćiznow

džełba pachołsk. wobłokow prjedy 28,00 nětkle jenož **17.00**

Na wšitke druhe twory 10 % zniženja!

na Bohatej hasy čo. 19 **Hermann Horn** **na Bohatej hasy čo. 19**

w Budyšinje

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawk. hasy. při Lawk. wiki

njedźelu, 23. hač do soboty, 29. I. 27

Turkowska

z Bagdadskej železnicu z Jamida do Adana

nimo toho *Angora*, rezidenca a hłowne město Anatolskeje.

Etamina 150 šěroka 0,65 hr. K. Erler na Žitnych wikach znapřeča hosćenca „Stern"

Ručny rjeblowany wóz, nimale nowy, kiz 6 centn. wudźerži, **a pachołski mantl** z wojefskeho sukna, derjezdźerjany, ma tunjo na předań

Hudc, na Židowje čo. 190.

Serbska holca,

kotraž móže hospodarstwo wjesć, so do małeje swójby bórzy pyta. Bliže je thon we wud. „Serbsk. Nowin".

Młoda přistojna

domjaca holca

kiž je šuju wukhodźiła, pytaju k 15. februarej abo k 1. měrcu do Budyšina. Poskićena za žadanjom mzdy pod „D 15" na wud. „Serb. Nowin".

Strykowanska wolma jara tunjo K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11

Handrij Štrympa

w Budyšinje

na Różowej hasy 15 poruč

meble

a pólstrowane twory

Sym Serb!

Meble tunje!

Kuchnja z 7 dźěłb., **khamor** 3 dźěłb. 105 hr.
drastowe khamory (z 2 durjomaj) 48 hr.
vertiko ze špihelom 48 hr.

kaž tež wšitke jenotliwe meble a nadoby po najtuńšich płaćiznach.

Albert Neunert, blidarski mištr twarska a meblowa blidarnja **w Kulowje** Badergasse 8.

Najtuńša

dźerżliwa a elegantna drasta je

wobłok po měrje

z mištr Dittrichowje dźěłarnje!

Wosebje tunjo:

wobleki swj. wopranjeju a konfirmacij.

Skład pokazkow za tkaninu wšěch družin w jenož dobrych kajkosćach a we wšěch płaćiznach. Na přeće přindu do domu, předpołožu pokazki a radźu wěcywustojnje.

Pětr Dittrich, krawski mištr **w Kulowje,** Haschkestr. 22, njedaloko piwarnje.

Wot póndź., 24. I. mam wulki transport młod. Hollandsk.

wysokosućelnych kruwow a jałojcow

jara tunjo na předań.

Herm. Priemel w Kulowje

wikowař z płahowanskim skotom. / Tel. čo. 4

Do kóždeho serbskeho doma šluseja „Serbske Nowiny"!

Nowowotewrjenje we Wojerecach!

Elektr. parna čišćernja za pjerje!

z najnowšimi připrawami w komorkach, hdyž je možno k přemjetanju, k wozymnjenju a měšenju přihladować w dworje hosćenca k „Złotej Hwězdźe" na Hródkowskej drózy 7.

Stare žwakojte pjerjo je zaso kaž nowe, proch, pěsk, njerjad, stuchłota so dospołnje wotstroni a pjerjo dostanje swoju čerstwosć a šćěri zaso kaž prjedy. Kóždy budźe překwapjony!

Wjesnjenjo! Nětkle je składnosć, Waše pjerjo wo Wojerecach čišćeć dać, dokelž w lětse pozdźe njemóže. — Wo dobroćiwu podpjeru prosy

Otto Hauptmann

na Zły-Komorowskej drózy čisło 71.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje

Wuhotujemy njedźelu, 30. januara w rumnosćach Katolskeje towařšwnje (Katholisches Gesellenhaus) na Garbarskej hasy zaso naš daloko a šěroko znaty

„Ptači kwas"

Poskićimy dwaj, štyri- a pjećhłósne khóry a sola z Kocorowego „Kwasa", deklamacije, hudźbnu parlu a mjez rejemi serbske narodne reje. Přenjotne předstajenje wulkeje wjeselohry „Kukańcja — slawny hudźik" z pjera Mikł. Hajny - Konjećanskeho. Serbow, starych a młodych, z Budyšina, z blizka a z daloka wutrobnje přeprošujemy. Započatk rejow w 5 hodź., předstajenja 1/27 hodź., po tom zaso reje.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje

2 sylnej běchakaj staj na předań **w Šulsecach čislo 6** pola Prěčec.

Wysoko sućelna **kruwa** z druhim dźelećom je na předań **W Radworju čislo 88**

Někotre młode, jara wysokosućelne a nowodójne

kruwy a jałojcy, jenu srěnołičnu tunju dójnu **kruwu a rjane bě. zwěrjatka** maja na předań abo k zeńdźenju Max a Paul Köhler w Njeswačidle, knježi hosćenc

2. přiloha k číslu 18

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 22. januara 1927

Limonada.

S ruskeho po M. Soschčenku.

Wšo, žo šamo rosumi, — njepiju ničo — haj wěsće, — dozyta ničo, — žym antialkoholik, — t. r. tak nimale.

Dyrbjak pak tola, — tu a tam, — něšto pohyblnjaceho wužiwacy, — zyle mało wšo, — tak žo to jenož kanje, so njebych towaršnosć skazał abo dobreho starcheho pschećela roshněwał.

Wjazy hacy, — na pschikład, — chcemy prajicy, — tatke dwě bleschi nadobo wupicy, je mi zyle njemožno. To moja natura njeje žylna dosćy.

Jenož ras, běchu runje moje mjeniny, wupich schtyri blesche.

Ale to bě, hdyž běch hischcze młody a žylny, jako hischcze wutroba dźiwje pukotasche a wschelake myšle mi we hłowje khodźachu.

Nětle pomału starju.

Mój pschećel, štótny lěkar Petrow, mje njedawno pschepytowasche a žo poštróži.

Ně, hłuboky žamo.

„Jik tola", tak prajesche, „žy zyle na pša pschischol". Hdże po prawym jérchenje tcza, — hdże puchel, — nje je možno wušłědźicy. Organismus je wottrjebany, — hotowy." —

Chcych hłupaka nabicy, ale bohužel mi woheń prjedy wušudnu.

„Radscho" žebi myšlu, „chcu najprjedy k pschišłoznemu kaserskej dóńcy, konjazy lěkar wšhak mi njeczekne."

Lěkar ničo njenamaka.

„Wasche organy", prajesche, „žu w porjedze. Tež puchel je na žwojim městnje a ničo njepschepuschcza. Schtož wutrobu nastupa, ta wschak žo wosebje wušnamjenuje, haj je šamo wjetscha hacy by trjeba było. Ale jene dyrbicze wostajicy, žłokanje. Hewak jedneho dnja žwitnjecze."

So borsy wumru, ſ toho žebi ničo njeschinu. Chzu žiwu bycy. Stónčnje žym hischcze młody muž.

Sayła njeje to hischcze tak dołho, so běch 53 lět.

Haj móju rjec, žym w najlepschej starobje a w najkhmanschich lětach žwojeje mozy a rjanosce. Mam tež tule rjanu, wulku wutrobu we hrudźi.

Hdyž něchto praji, so mam módre mjeswocžo a cžerwjeny nóš tak to wérno njeje, a dyrbjało tak bycy, potom je to jenož šnamjo žylneje nuzikeje natury.

Njedźiwajcy toho pak chcych pschestacy žłokacy. Wotmyślich žebi krucze a tuž tež pschestach.

Njepiju wjazy, wopraudže nig. Sa zyłu hodźinu ničo, sa zyłej dwě hodźinje ničo.

Wjeczich du wešo wobjedowacy do žwojeje korczmy.

Najprjedy bě poliwka, potom parjene mjaso, potom chzyche žo mi picy.

Městno „žylneho" napoja, žebi myšlu, chzu žebi selterску wodu, limonadu abo podobny panz łkasacy.

Sawołam pinczńita.

„Hallo! Poškužujesch tu pschi mojim blidze, — pschinjes mi, ty žowa, limonadu!"

Ton kadła pschinjese wopraudže limonadu, šamo na tablecze, a nala mi poknu schkleńzu.

Wupiju schkleńzu, — spodźiwnje, — je mi, kaž by ša wódku łodźało.

Wupiju hischcze schkleńzu tajkeje limonady. A hischcze jenu. Wopraudže — to je wódka. —

Cžert njechaš!

Potom dopich bleschu. Bjes dwěla, to běsche wopraudźita wódka.

„Hischcze", sarěju.

To pomha, žebi myšlu.

Pinczńik pschinjese.

„Sym žebi limonadu łkasał, praju, — „a schto ty tu pschinjesł, hłupako?"

„Haj, potajkim — pola naš mjenuje žo to hižo pschezy limonada, hischcze wot prjedawschich srudnych lět žem, hdyž bě wódka satakana. Wopraudźitu limonadu, — wodajcze, tu nimamy, — to žebi hischcze ženeje nichtó łkasał njeje."

„Derje. Potajkim jow ſ Waschej limonadu. Nalij, ty łkopje!"

— Tak njejsym tak daloko žo łhrabał, so bych žo picza zyle wostajił.

Wobtejnoscze běchu pschećeliwo mi. Kaž žo praji: žiwjenje postaja žwoje łakonje.

Dyrbimy žo jim podcžińjnycz.

Přilopk.

* **Domela też w Argentinskej.** Kaž „Berliner Tageblatt" ſ Kólna pišacy wě, je Harry Domela też w Argentinskej žwoju hohenzollernsku rólu hrał. Wón drje to prěje, tola němski žurnalist, kotrjž tehdy w južnej Amerizy pschebywasche, je pschezwědčeny, so je Domela tón samcny, kiž w lěcze 1921 w Argentinskej jako „wjeřch ſ Lieven" wušupowasche. Tutón žurnalist bě w oktobru 1921 wot jeneje argentinskeje nowiny nadawt měł, we Buenos-Airesźim pschistawje tódy wopytacy, so by ſ němskimi wupuczowarjemi wo jich pschichodze žo rosmowjał. Pschi tutej składnosći jeho hnydom na hrjwscheho němskeho offizéra kedźbneho scžinichu, kotrjž je po prawym wopraudźity němski wjeřch. Argentinske wyschnoscze pak njeběchu jemu dowolile, tódy wopuschcžicy, dokelž žebi myšlachu, so je tutón „wjeřch", kiž derje rušay rěcžesche a ſ łotyschkim pašom puczowasche, we wopraudźitosći někajki ruski kommunist. Stónčnje pak žo poradźi argentinske wyschnoscze pschezwědčicy, so žo jara myla a tak „wjeřcha ſ Lieven" wušwobodźi. Nětko naša prascheje, schto ma žo ſ tutym młodym runje 18létnym mužikim, kiž wo wulkich dyrdomdejnjstwach powědasche, sapocžecy. Tak wobkruczejesche „wjeřch", so je ſ ruskim zarom spschećeleny a ſ zarownymi žynami hromadze wukhadny. Jara młody je hižo do wójny cžahnył a po króttkim sajeczu je jako němski offizér w Baltiskej wojował. Tam ma jeho žwójba wulke kubła, kotrež žu na 52 miljonow hr. hódne. Bolschewikite knježestwo pak je wscho sebrało. Pjenježnu podpjeru, kotruž chzyschе jemu „offizérka pomoz" w Buenos-Aires dacy, „wjeřch" wotpokasa, praje: „My ſ Lieven wěmy žebi hižo žami pomhacy!" Djenża je nětko dosćy jažne, cžehodła je „knjes ſ Lieven" tehdom podpjeru wotpokasał; by žo tola wupokasacy dyrbjał, schtó je, a to tola njeźdźesche. Domela dosta potom sastojnistwo w jenej rěsarni. Tam wosta jenož króttí cžas; němske firmy so nětko wo njeho starachu a ſ jich podpjeru mózesche žo jasko do Němskeej wrócžicy.

* **W Mnichowje scheri.** W sańdźenych dnjach je žo pola wudowy jeneho Mnichowskeho lěkarja podawk stał, kotryž je zyle město ſ hroju napjelnił. W bydlenju tuteje wudowy na Augustinskej dróży, hdźež też hischcze podruznik a křižowna hołza bydleschtaj, je zyle dwanacze hodźinow dołho žałostnje scherilo. Kaž tute ſi wošoby a posdźischo hischcze na pomoz sawołana policija wobkruczeja, je ſwónczk na durjach stajnje ſwonił, też je žo pospochi do duri dumpalo, a tola njeje nichtó widzecy był, kiž by to cžinił. Wscha mózna domjaza nadoba: hornzy, talerje, vasy, schcžépki atd. je w powětrje lětało, wokna žu žo rosbile atd. Jenemu policajej je schtelża do hłowy sleczała a tola njebě nichtó widzecy, kiž by to cžinicy mohł. Policajska direkcija je rucze wyschischich sastojnikow a wężawustojnych wotpóstała, so bychu należnosć pschepytali. Ludźo pak ménjachu, so je tu psched nječhto dnjemi je službu pusčežena hołza žo na originalne waschnje wjeczicy chzyła a so je też podruznik, student chemije, žobu pomhał. Pschiwišnizo okultneje wědomosće, na jich cžole profesor Schreute-Notzing, pak žu ménjenja, so žo tu wo wopraudźity pad tak mjenowaneje telekineży (do dałoka stutkowanja, hdźež może cžłowjek ſ pomozu wole žo wězam hibacy dacy) jedna. Wcžerawscha policajska rosprawa pak wobtrucza, so je 14létna služowna hołza snajmjenscha dźeł spodźiwneho podawka sawinowała. Tola wschě potajne podawki dźiwneho scherjenja žo też nětkle hischcze wujaknike njejsu.

* **Žónjta jako mandżelski.** Psched Budapeschtskim chłostanstwim wotmě žo spodźiwny procžeh. Maria-Zamboerny bě žo sapocžatk 1921 na pinczńika Juliusa Kajoża wudała. Zona pak njenamaka w mandżelstwje wocžakowaneho šboża. Njedźiwajcy toho porodi po dwěmi lětomaj dźowczicžku. Cžim bóle so wutróža, jako jeje „muž" jeneho dnja pjany domoj pschińdże a mandżelska spójna, so je se žonu wożenjeny. Nětko staji jeho bana namjet na dźelenje mandżelstwa, do cžehož žuch też swoji. Dokelž pak bě tak mjenowany mandżelski napschecžo temu stróžbu dla mandżelstwokamarstwa zapodał, wobtrucži mandżelska, so žu ju w jenej nozy pohłuschili a so je ju potom druhi muzikl wumozował. Wobstorzeny žónjti mandżelski bě też na žudnilske jednanje w muzikej drasze pschińschol.

Hamiske wozlewje ze Budyšina.

Sjawne pschipósłanje.

Mišijonski wustaw ewangelskeje bratrowskeje jenoty, jurisdikcija wošoba w Ochranowje (Herrnhut), sastupjena pschez direktora Buda schulskeho a wacžełujucžeho domu bratrowskeje gmejny sa hólzow w Małym Wjelkowje, — prozežowy pełnomócnik: rěcznik dr. Hauswald w Budyšcžinje — złorzi pschecžiwo W. H. Elmenhorstej, pschedy we Wiesbadenje, kathwitni njesnateho pschebywanja, dla žadanki ſ namjetom, so by žo wobstorzeny ſ njezenjom wudawkow sadźdźił, so ma złorżnitej 339,93 hr. ſ 2 proz. danje wyše diskonta němskostatneje banki wot 1. hapreje 1925 saplacžicy, a so by žo wuzud sa natkwitnje wuwjedźonuły wuprajił. Sa dopjelnjenje městno je Mały Wjelkow wucžinjeny. Złorżbnik žada wobstorzeneho ſ ertnemu jednanju prawneje ſwady psched hamiski žud w Budyšcžinje, zjewine wotdźelenje, do jitwy cžo. 141 na 23. februara 1927, dop. w 9 hodź.

Ssudnistwo pišat hamiskeho žudnistwa.

Do registra **klubloweho** prawa je žo bźiłka łapiłako, so je sarjadowanje a wužiwanje naturskeho hojerja Michała Korle Dettingera w Budyšcžinje na sawożenju jeho mandżelskeje Klary Hildegard rodź. Zornej ſ mandżelskim frécženjom ſ 8. januara 1927 žo wusamkło.

Hamiske žudnistwo.

Budyšcžanska měšcžańska gmejna ma wotpohlad, pschiprawicz na ležownosći pkunańze na Dolnej dróży 404 b (na sahonje 2323) **vertikalnu komornu pjecžowu napraunu ſ tłóčkałkom městna.**

To žo po § 17 němskostatneho pschemyślowego porjada ſ namolwjenjena wosżewi, so bychu žo pschipadne pschecžiwnjenja pschecžiwo tejle napraunje wot dwě njedźeli po wukazu tohole wosżewjenja na pschemyślowy hamt w Kupnizy po 2 sthodomaj wo jitwje 10 sapodali.

Měšcžańska rada, pschemyślowy hamt.

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

9] (Pokračowanje.)

Takle snadź běše Puškinowemu ćeleću, hdyž zwoła: „O ja wosoł!" Hrózbny wokomik.

Wědźo, so sym ze staćanskim zakonikom hotowy, dach sej rano prašenje: Niewědźach ničo!

„Božičko nět" zawołach bjezdźak a přimnych so za hłowu. Čujach, so sym z razom zbłędnył.

Konduktérowa přiběža. Što je so mi stało! „Ja ničo njemóžu," wołam hłupje. — To so mi też podoba, praji wona a běži z wótrym směchom zaso won.

Impertinentna žónska!

Nětko pak sym hižo měrniši. Wšak wěm po prjedawšim studowanju, zo so to stajnje tak stawa. Človjekej so dyrbi to, štož je nawuknył, trochu wulećeć.

Njeměješe to zwisk z tehdyšim wobkručenjom, zo sym hłupy. — Ně, to njeje hižo naivnosć, to je hotowa impertinencija!

— — — — — — — — — —

Dwě šewcowej, wudowje, jena z njeju je po prawem krawcowa. Zda so mi, zo chce mi konduktérowa wšě wudowy přiwjesć, kelkož płače po lěwym brjohu woltawskim!

•

Wobrot! Woprawdźity, radikalny wobrot, kajkehož bych nihdy njewočakował. Wobrot w přirodze a towarśnosći. Z prěnja: Wložne, smějace krasne dny a při nastatej ćopłoće čěka smorkawa spěšnje. Z druha: Konduktérowy cichorija sym so nasyćił a runje sym wupił kofej, kotryž sym sej na spiritusu zwarił sam. Też w druhim sym přemjenjenje přewjedł. Konduktérowa mi přinjese jenož hišće dźensniši wobjed z deleka, k wječeri skoču sej sam dele. Njetrjebam mjasoće a konduktérowa je hižo wšu zwólniwosć zhubiła. Njech, budźe tak lěpje. Stajnje człowjek sedźeć njemóže, wohłupnje a pokračuje w studijach ćim pomalšo. Telko a telko wob dźeń studować, dóniž traje tak tón prěni a najćiliši łóšt. Potom so trochu rozwjeselić. Wšak mjo ta zabawa mjez tymi měrnymi ludźimi deleka jara njerozpjerši. A do zahrodki budu też kóždy dźeń khodźić, znajmjeńša na khwilku. Hižo tam khodźa dwaj dnjej. Kak, hdy bych kóžde ranje trochu prjedy stanył a tam studował šoł. Studuje so tak derje, dopominam so ze studentskich lět. Předewzaće: Kóžde ranje zahe, jara zahe stawać.

— — — — — — — — — —

Runje sym nowej šewcowej wudowje durje pokazał.

— — — — — — — — — —

Tajki hosćene so mi lubi! Człowjek so tu derje zabawja, to so hodźi nětko cyle za mnje. Njetrjebaš so nuzować, zo by duchapołnje rěcał, jenož wobkedźbuješ a posłuchaš. Prosći ludźo, tola sanе individuality, so rozumi, w žortach sej njewuběraja a su spokojeni samo z najmjeńšim žortom. Smjeja so wšemu wot wutroby. Tola człowjek dyrbi być psycholog, rozumić individualitam, zo by so też nadobniše mjez ludźimi zabawjał. Mam talent za to.

Přećelna, čista městnosć, jenož trochu mało wobswětlena. Srjedźa billard a tam wokoło scénow mjeńše blidka. Prědku nješto blidow a z nich snadź štyri wobsadźene. Po nazhonjenju cyleho wječora towaršnosć snadź stajnje samsna a to snadź hižo léta dołho. Hnydom, hdyž zastupich, to póznach. Powšitkowne wokomiknite mjelčenje, woći wšěch wobroćene na mnje.

Postrowich na wšě strony. Pod mojimaj nohomaj běły, čerstwje nasypany pěsk. Sydźech so k blidu, pola kotrehož sedźeše jenički muž. Tón na mój postrow jenož němje pokiwny. Hnydom tu běše zawality hosćencaf. „Ah kujez doktor! Nó, to nas wjeseli, zo nas knjez doktor też raz tu deleka wopyta. Kak pak sće spokojom z wobjedami a wječerjemi? Powědam, zo sym cyle spokojom, bych mohł drje nještožkuli wustajeć, tola człowjek sej dyrbi ludźi dobyć, druhdy też z małej łžu. Nó, to wje wjeseli, jenož hdyž su moji hosćo spokojom, ja ničo druheho na swěće njechcam. Ći knježa so wšěse hižo znaja! Hladam na ni njeznateho knjeza, kiž z njehibnym kisałym wobličom hlada před so. „Hišće nic! Ale wšak staj knjezaj susodaj a bydlitaj nad sobu. Knjez doktor Krumlovský, knjez krawc Sempr." Praju „nó hlejće" a podawam knjezej Semprej ruku. Krawc je nježo trochu hłowu pozběhny, suny woći po blidze trochu dale a podawa mi ruku, njelepu kaž tlapu. Dźiwny to człowjek! Ale hižo je tu pinčnik, zo by posłužił. Lubuju mužsku posłužbu. Pinčnica ma stajnje znajmjeńša jednoho łubeho, a z tym potom syda po kutać a hosćo dyrbja stajnje klepać.

Tak dołho hač wječerjam, njewidźu a njesłyšu. Ale hdyž sym hotowy a zapalu sej cigaru, hladam jasnje wokoło sebje a wšo jara derje widźu. Napřeco za blidom něšto knjezow w žiwej rozmotwje. Wo blido dale, młodaj człowjekaj. Na lěwo wot nas knjez, knjeni, dwě wotdźelenje, nadporučnik, ale nic přemłody a trochu tołsty. Za wšěmi blidami so wótře směja, wosebje za blidom na lěwu ruku. Młódka knježna na mnje hlada, ma pórkne zubki, wjesołej wóčcy, njech potajkim hlada.

Jenož za našim blidom je cicho. „Kak pak so wam khodźi, knjez Sempro?" započinam. Trochu so hibny, potom skónčnje rjeknу: „Nó tak." Přejara zrěčniwy so njeda być. „Maće wjele krawskich?" — „Jenož dweju — doma — dawam dźćło domoj." Hlej, tola cyła rjada słowo. „Maće swójbu, knjez Sempro, to so rozumi." — „Ně!" — „Aj młodźenc!" — „Ně." Někak to w nim dźěła, skónčnje dodawa: „Wudowc, hižo tři lěta." — „To je wam zrudno bjez žony a dźěći." Zaso próca, skónčnje: „Mam holeu, sydomlětnu." — „Wy byšće so měł zaso woženić." — „Haj."

(Pokračowanje sćěhuje.)

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań z 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła **Tresor!**

Pjenjezy so wuplaća tež pola agenturow! **Tresor!**

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Ruby na blida a na hoscenske blida, twjelki, trjenja, wupjerki, ložowe šaty, pisane a běłe, rólow. płachty a kun. ruby, linon, kopšywina we wulk. wubjerku — jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeća hoscenca „Stern".

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **spańskich jatwach, bydleńsk. jatwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach** po přijomnem dźělbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwarnja

Wuporjedźenje wobuća

Póduše z pjenk. za mužacrje wot 4.00

prěnjorjadnje, čisće a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Póduše z pjenk. za žonjacrje wot 2.50

Fähle Schuhwarenhaus
Bautzen Äußere Lauengasse 3.

Wulke inventurske wupředawanje

Započatk: sobotu, 22. januara 1927

nimo měry znižene płaćizny

za žonjacu, mužacu a dźěćacu drastu

Wilhelm Seifert

w Budyšinje
na Bohatej hasy 22

Wšě družiny Lnojidłow
ma atsnjo na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožkow Pančicach.

Kozace karniklace, zaječe a wšitke druhe kože a } **kóžki**
kupujetaj stajnje po najwyšich dnjowych płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy 54
Sobotu w hoscencu „Halber Mond".

Małe nawěstki

w „Serbskich Nowinach" maja
dobry wuspěch.

Strykowansku wołnu, słomiaki a rólku
por. tunjo **J. Erler**, Kromp. mosta

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłcho wina
bleše čerwjenecho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.
Popp na horadźerk. hasy 18 telefon 3427.

Přepołożenje wobkhoda.

Swojim česćenym wotběrarjam, kaž tež česćenym wobydlerjam z Budyšina a wokolin dawam k wědźenju, zo sym swoje **bydlenje** a swoju

krawcownju za knjezow a knjenjow a wojeńsku a zastojnsku drastu

wot 15. januara wot **Suleńskich wrotow** na

Nowe hrjebje čo. 8 znapokosu Centralnecho dźiwadła

přepołožił. Prošu, mi dotalnu dowěru tež dale wopokazać.

Z najwyšším počesćowanjom

Oskar Vitalis, krawski mištr
w Budyšinje

Přesadźowanje drjewa!

Přichodnu **njedźelu, 23. jan.** pop. w 2 hodź. budu **w Bukojnje** pola Wulkich Zdźarow při staroj Cornicy njedaleko jamy Werminghoff

wokoło 60 dołhich hromadow
(wólsinowych a wjeŕbowych kuluchow)
na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać.

Wobsedźer Kubsch.

Přesadźowanje palneho drjewa

w Kupojskim zahorje.

Póndźelu, 24. januara 1927 budźe so w blizkosći ryćeršbula přihotowane

15 rm. dubowych palnych šćěpow
65 „ a wólsn. paln. kuluchow
6 „ wólsnych wužitkowych kuluchow
24 „ bójnowych palnych šćěpow
34 „ „ a šmrćk. paln. kuluchow
43 „ „ wužitkowych kuluchow
255 „ duboweje palnicje walciny
93 „ bójnoweje palnicje walciny
50 šćuk wólsnych a dub. dołh. hromadow

pod doprědka wozjewjenymi wumjenjemi za hotowe pjenjezy přesadźować. — Wotwożenje je wšudźe dobre!

Kupcy zhromadźuja so dop. w 9 hodź. při Kupojskim starym hrješe.

Hajniske zarjadnistwo.

Fotografijowy Meister
ateljej w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15
přijdu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, tež na wsach. Tel. čo. 2439.

Moje wulke inventurske wupředawanja wobuća

sym 21. januara 1927 započinał
a předawam wobuća wšěch družin
najtuńšo!

Willy Sommer w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach čo. 8.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe } aparaty
a wšě wěcy
za atěramske fotografowanje
Fotowy dom
Rich. Hutha
(mjeńšći Arno Lehnert)
w Budyšinje na serbskej hasy 13
Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wotćahi wěcywustajenja a zajpałnišo.

Wobkedźbujće moje nimo měry tunje **płaćizny**

inventurskeho wupředawanja wobuća

Zbytne a jenotl. pory seria 1	. . .	**3.85** hr.
„ „ 2	. . .	**4.85** hr.
„ „ 3	. . .	**5.85** hr.
„ „ 4	. . .	**7.85** hr.
„ „ 5	. . .	**9.85** hr.
„ „ 6	. . .	**10.85** hr.
„ „ 7	. . .	**12.85** hr.
„ „ 8	. . .	**15.85** hr.

Zymske wobuće cyle wosebje znižene płaćizny.

Franc Kühnberg
w Budyšinje jenoż na Lawskich hrjebj. 12
znapřeća měšćanskeho dźiwadła.

Pjelsćinowy dom
Weidlich w Halštrowje.
Wot soboty, 22. jan. hač do póndźelu, 31. jan. dawam na wšitke pjelsćiny
20% rabata.
Namakače pola mje wulki skład **pjelsćinowcho podsłoka a pjelsćinowych wobsadkow wšěch družin.** Prošu posłužće so tuteje wosobje přihodneje składnosće.
Wobkedźbujće prošu mój skład pola **kn. Hokoweje w Budyšinje** hosćene znapřeća Serbskeje cyrkwje.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Khori njezadwělujće!

Přindźće ke mni
k přepytowanju
a přinjesće tež hišće bleńku raněje moče sobu, kotraž so we mojim laboratoriju w Zeitzu chemisey a mikroskopiscy přepytuje.

Wočowa diagnoza

tak daloko hač je tasama wědomostnje připóznata. Zaběram so hižo 25 lět ze wšitkimi hišće hojacymi khorosćemi z bloma chemiju, naturskim hojenjom a homöopatiju.

Běrne **hodźiny** su nětkle póndźelu popołdnju wot 3—7 hodźin a wutoru dopołdnja wot 8—½12 hodźin w Budyšinje na Bis marckskej dróze 7 II pola Lehmanna, a potom porjadnje kóde 2 njedźeli, tež hdyž w „Serb. Nowinach" njestoji.

Paul Bohn, naturski hojeŕ.

C. E. Rinke w Budyšinje
na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk
pjelsćinow
klobukow a čapkow
po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje tež stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobuprinjese.

Katolske žmilne žotry hladaja ja wopuschčenymi **žyrotami** w Chinje. Tam jathadja krwawna revolucija. Ta rubi huso dojcź dźěćom starschi. W hrosnoscźach krejroslerza žmilne žotry pytaja sa wopuschčenymi kurjatkami.

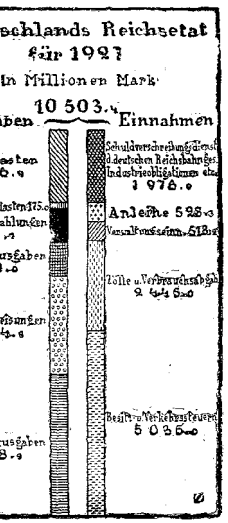

Nĕmski rjeschskatski etat na lĕto 1927.

Etat je japisk wschĕch statnych wudawkow a dokhodow. Po nim cźahnu žo nasche dawki. Tajki etat tóžemu **zwotliwej** do móschniczki pschima.

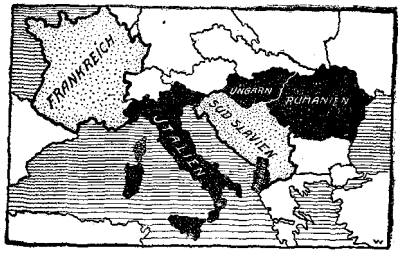

Tak mylnje je žo **politiske** położenje Europy we **hlójczźkach** nĕmskich nowinarjow. Hromadźe dźerźo jenej stronje Franzowska a Južnošlowakska, na druhej Italska, Wuherska a Rumunska. Tohodla žada Južnožkowakska, žo Ruskej blížicź.

Franz Schramej, znamjenity czĕski spižowaczeł.

Hdźe je hajnik mjedwjedźow?

Wupytanje wobraza w tydźeńschim cźišle:

Hdyž scźe wobras na hłowu stajili, namakacźe mjes wobrazowej lĕwej kromu a wjerbu postawu hólza.

Čo. 3 W Budyšinje, 22. januara 1927 3. lĕtnik

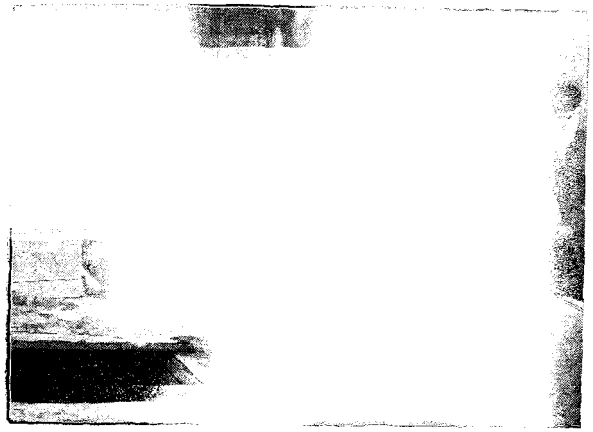

Pohrjeb nĕhdyschego wójnskego ministra v. Goslerja.

W. Goslerja w lĕcźe 1896 pruske knjeżerstwo sa wójnskeho ministra pomjenowachu. Tuto sastojnstwo wón 7 lĕt sastarasche. W. Gosler dże bĕ jedyn z najstarschich wojakow starego nĕmskego wójska. Wschetož wón bĕ je žobuwojowarjom we wójnach 1864—1866 a 1870—1871. Wón zemrje 85 lĕt stary. Staty president v. Hindenburg swojemu wo 5 lĕt starschemu kameradej na pschewodźenje pschindźe. We podlasiejazym wobrazu widźimy kak swojemu towarschej pokny hnucźa poslednje Božemje do rowa pschewoka.

Powjetschena haža w Parizu.

Najbóle žiwej a wobtyhodnej haży w Parizu stoj bouleoard des Italiens a bouleard Hansman najpožrĕdny wobkhod z jeneho tutych wulkich bouleardow abo hažow na druhi z wołami njebĕ mózno. Po najbliższej haży mózachu jenož pješchi khodźicź, byrnjež tutón puczźik krótki byk. Hakle lĕtża su tutón wobkhod hacźazy twaczenja swottorhali a tak su lĕtdźeżatki dołhi sadźewk runje sam wottironili, hdźež wobej haży jako klin hromadze běžitaj. We naschim wobrazu žmy se pschihladowarjemi, hdyž so tuto wołaczenje zwjatocźnje zjawnemu wobkhodej pschepodawa.

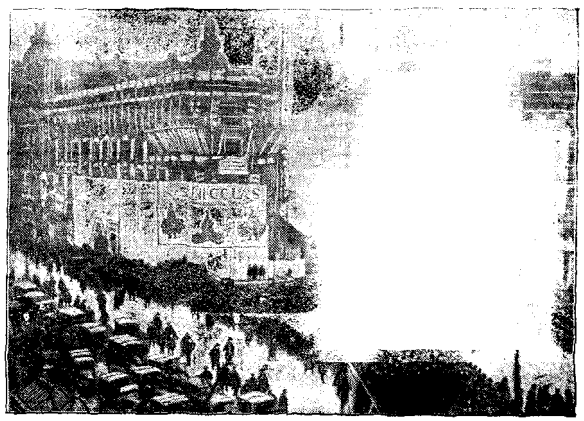

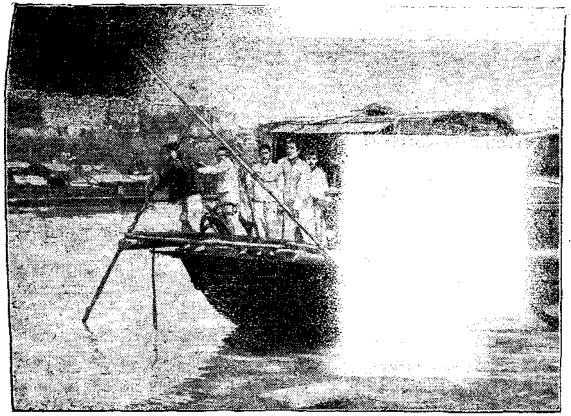

W Chinesiskej we łódźach na wodźe bydla.

Chinesiska słuscha sobu do najbóle wobydlenych krajow a stronow naschejе semje. Wobydlerjow směje něhdźe 400 milijonow. Tón kraj pak je sa to doscź wulki. Tola wjele stronow su hoła pusczina. — Sso wě, tam so ludźo we wjetschej ßyle seziwicź njemóža. Sa to su płódne strony czim bóle wobydlene. Te su tak bohacźe wobydlene, so dyrbja wschu sa plahowanje seziwjenskeje potrjeby khmanu semju wobsydźicź a tež wobsadźecź. Tehodla wjele swójbow bydli we łódźach na wodach rěkow, kanalow a jěsorow. Móže bycź, so we łódźach bydlo so skerje wulkowaja psched wschelakimi schkódnymi swěrjatami a jědojtymi wakami tuteho sucheho kraja. Dale jim wody s rybami tež zyrobu k seziwjenju podawaju. — Jedyn naschich wobrasow pschedwjeduje nam łódź bohateje a wosebneje chinesiskeje swójby. Widźimy, kak je łódź rjenje wudebjena a wupyschena.

Tón druhi wobras pokasuje nam łódź, kiž po kanalu płuwajo pyta, hdźe mohła swoje kotwizy na dno rěki puschczicź a so saměstnicź. Něhdźe 1 milijon Chinesow bydli tak na wodźe.

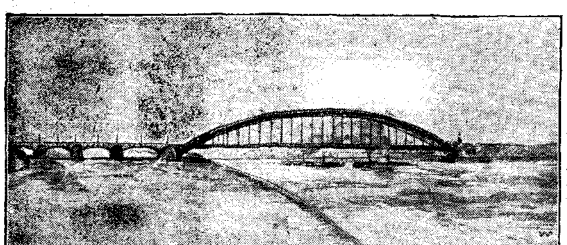

Móst psches rěku Rhein.

Mjes městomaj Kheln na wjeczornym brjosy Rheina a Mühlheim na ranischim brjosy hotuja so, nowy móst natwaricź. K temu su wupisali žadanje, so bychu powołani wuczeni swoje naczisk sapodali. To je so stało. Naczisk profesora Pětra Behrensa prěnje myto dosta. Jeho naczisk w pódlaschejazym wobrasu podamy.

Sso kulkuja.

Sso kulkowacź je rodnik naschеje młodźiny, wosebje naschich holzow. Lětuscha syma je jim tak mało pschiležnosće po liczała, so je swojimi towarschemi we wjesołym kulkowanju měricź. Tehodla wjedźe nas nasch wobras do Schwajzarskeje. Tam tež lětsa sněh maja. Tehodla móže so schwajzarska młodźina skerje jónu po kulkowacź. Naschi wjesni serbske hólzy to njejsu, ani nasche serbske holzy niz. Kak njelěpje so hižo hotujo, kulku czisnycź. To dyrbjeli jónu pschihladowacź, hdyž so naschi wjesni hólzy a holzy do kulkowanja dadźa. Tych kulki skerje sedźa.

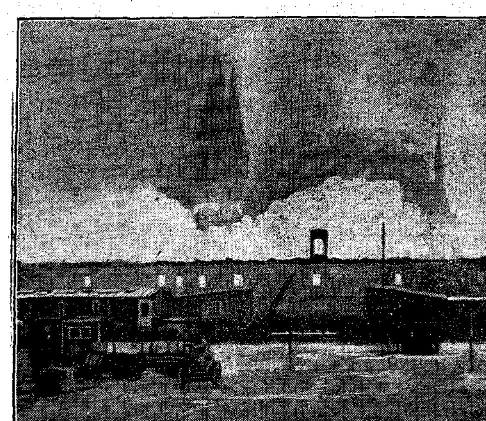

Najstarschi hród w Prajy so wotpalik.

Tutón hród drje steji tam, hdźež je něhdy w schěrej starodawnosczi stało prěnje czěske hrodźischczo na brjohach Woltowy w bliskosczi dźensnischeje Prahi. Tu steja hischcźe murje hroda Wyschehradskeho. Na Wyschehradźe kralowasche něhdy Czechow mudra a sławna kralowa Libuscha. Jeje mjeno je hischcźe dźensa žiwe w prastarych powědanczkach luda a jeho narodnych spěwach. Na Wyschehradźe drěmaja wěczny spar Czechow najsławnischi wótczinzojo. W starym hrodźe běchu saměstnili póstowe awtomobile a tehorunja skład benzina. Tón so sapali a sniczi dźěl stareho hrodu.

Wobras na lěwo:

Dr. Chwalkowsky
nowy czěskosłowakski wupósłanz w Berlinje.

Wobras na prawo:

Handrij Heinka
snamjenity wjednik słowakskeho luda a sahorjeny słowjanski wotczinz.

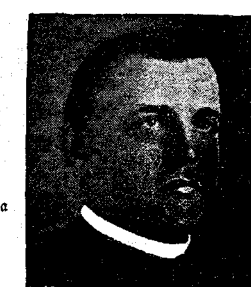

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 19 — Budyšin — Póndźelu, 24. januara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Marx je so rozsudźił knježerstwo wutworić.

Němski kanzler Marx je po Hindenburgowym naměrowjenju žo rozsudźił, na podłožku p. awidłow, kotrež je zentrumska strona w dołhim manifesće nastajała, knježerstwo njesozialistiskich stronow wutworiću. Tutón manifest politiski program zentrumskeje strony wopisha. Na njón dyrbja žo strony sorjasać, kotrež su dźensnišim žo pschi nowym knježerstwje wobdźělić. Kaž je žiwschecz, ma prjedawschi němski kanzler dr. Wirth samolwitosć sa tónle programm njesć. Možno je, so je wón wočakował, so němskonazionalni tónle programm njepschipósnaju. Sšnadź pak je žo wón mylił. Němskonazionalni su tež prjedy pschećiwo Dawosowemu planej byli, kotrež su pak poslědźišo pschijeli. Tak drje němskonazionalni tež zentrumski manifest podpischu, so bychu po możnosći bórzy sašo do knježerstwa pschišli. W swonkownej politiźy žo hižo Stresemannowej sjednarskej politiźy wjazy njepschećiwja.

Demokratiska strona zentrumskemu programmej pschihłosuje. Wona žebi žada, so dyrbja žo k njemu wschě strony wusnacz, z kotrychž žo nowe knježerstwo wutwori. Demokratiska frakcija je tehodła swojemu pschedhydže poručiła, so by z zentrumskej stronu w smyśle jednał, so by psched jednanjom wo sestajenju knježerstwa wschém stronam wot němskonazionalnych hač k sozialdemokratam tutón dokument k wuprajenju a pschihłosowanju pschedpołožił.

Němski domos w lěcze 1926 wo 711 milijonow wjetšichi dyžli wuwos.

W dezembrje je domos tworow z wukraja trošku pschiběrał, mjes tym so je wuwos wotběrał. Domos žiwnosće je žo wo 10 milijonow hriwnow, domos žyriznow wo 52 milijonow hriwnow powjetšił. Wuwos tworow do wukraja je žo wo 44 milijonow pomjeńšił. W lěcze 1926 je domos wo 711 milijonow wowos pschekročił.

Powěsć wo němskej fabriźy za bomby jědojtych plunow w Rusce žo jako krajna pscherada wutkaduje.

Kaž „Vossische Zeitung“ a „Berliner Tageblatt“ je derje wobhoniteje strony zhłyschitej, je pjecza ministerstwo němskostatneje wobory pola němskostatneho wusch. statn. rěčnika w Lipsku žadało, so by žo pschećiwo sozialdemokratiskemu sapołožanej Künstlerej prozeł dł. krajneje pscherady sawjedł. Künstler je psched krótkim w sozialdemokratiskich nowinach nastawk wosjewił, w kotrymž žo praji, so žo w jenej němskej fabriźy w Ruskej bomby jědojtych plunow dźełaja, a to na podłožku rosrěčenja je sozialdemokratiskeje dźełaćerjemi, kotrež žu w tajkich muniźiskich dźěłarnjach w Ruskej dźěłali.

Wusud pschećiwo Macia Garibaldiej.

Wyšchi Macia a Riciotti Garibaldi staj žo w katalanskim prozeżu dla njewujsmeho noschenja bróńjow k jastwu na dwaj měsazaj sajudźiłoj. Druhi wobkorženi su měsaz jastwa dostali a žu žo žobotu popokonju na žiwobudu puschczili, dokelž je žo pschepytowarska jatba na jastwowe khłostanje sličiła. Prjedy hač žu sajudźenych z jatby puschczili, je žo jim wupokazanišći wukas wojsewił. Mjes tym so žmeržja Katelanojo hišće měsaz w Franzowskej wostacz, dyrbi Garibaldi za tři dny Franzowsku wopuschczicz. Wón chze žo do Ameriki podacz.

Rusca je žwoje stoto stradźu z Jendźelskeje wsała.

„Daily Mail“ shoni, so je ruske knježerstwo poruczilo, so by wschо jeho stoto, kotrež je žo hač dotal we Londonje khowało, do Leningrada (Petrograda) dowjesło. Pjatk je žo zyle potajnje nětkoždy 1,600 000 puntow stota (32 milijonow hriwnow) na jenu rusku łódź donjesło, kotraž je hyndom do Leningrada wotjeła. We Londonje wěz tak wuložeja, so je žo to dźiwajo na mózne diplomatiske schmatanizy stało.

Rumunsko-francowske zrěčenje

Ruski pósłanz w Parisu, Rakowski, je pjatk franzowskeho swonkownego ministra Brianda wopytał, so by z nim hišćeze psched žwojim puczowanjom do Mosiwy wo rusko-franzowskich pomerach porěčał. Rakowski je pjecza pschi tutym wopyće pschećiwo franzowsko-rumunskemu zrěčenju protestował; tale sdźełenka pak njeje zyle prawa. Rušti protest pschećiwo tutemu zrěčenju je drje žo franzowskemu knježerstwu pschepodał, tola hižo w oktobru. Rusca žo na žady hórjschesche, kotrež žo na Beßarabsku poczahuja. Franzowska je wotmolwiła, so je franzowski parlament knježerstwo Rumunskeje pschipósnał, a so tehodła rušti protest njeje prawje zrozumiczi. Tale swada je zyle njetrjebawschi, hdy by Rusca po rumunskim namjecze chodła z Rumunskej zrěčenje neutralnosće wobsamknuła.

S wobsamknjenjom franzowsko-rumunskeho zrěčenja je žo politiske połoženje na Balkanje znowa pscheměniło. Italska bě žo prózowała, z italsko-rumunskim zrěčenjom Maku entenu, zwjasć mjes Južnosłowjanskej, Rumunskej a Czěskosłowakskej, rosbicz. Albanska nětkole hižo zyle pod italskim wliwom stoji, a Italska pytasche tež Bołharsku a Madźarsku za žwoje njepschećelske wotpohlady pschećiwo Južnosłowjanskej dobyć. Tónle strach je nimo. Italska njeje w žwojim srěczenju z rumunske knježerstwo w Beßarabskej pschipósnała. Franzowska je to cźinika, a tohodła je italsko-rumunski zwjasć za Rumunsku wschu hódnosć zhubił. Dokelž je Franzowska zyle podobne zwjaski kaž z Rumunskej, tež z Južnosłowjanskej, Czěskosłowakskej a Pólskej wobsamkła, je Mała ententa nětko znowa wobniwjerdźena. Motiwy zdźenja Italskeje, kotrež na to dźěchu, Balkan pod italske nadknježerstwo stajicz, žo po sdaczu nětkole njehodźi do skutka stajicz.

Wójna w Chinie.

Kantonske knježerstwo w pjenježnym cźěžnje.

Chinelske nowe lěto, kotrež na tónz januara padnje, dyrbi žo wschón dołh sarkaczicz. Sa Kantonske knježerstwo budże ketuschе nowe lěto zły dźeń, pschetož jeno pokładnizy su próżne. Jenicźay jendźelske banki we Hankawje a Kantonje mohłe Kantonskemu knježerstwu z nuzy wupomhacz. Te pak žu po wuhnaczu wukrajanow z Hankawa samknjene. Jeli so žo wone njebychu wotewrile, njeby Kantonske knježerstwo mohło wójsku sastatu mjdu wuplaczicz. S wěstosczu może žo wočakacz, so by žo potom wójsło spieżiło. Kantonske knježerstwo ma drje we wukraju wjelsche summy leżo, tola njemóże je nětkole do rukow dóstacz, dokelž so europiske łódże sapowedaju, tele pjenjesy pschiwjesecz. Chinelske łódże pak žo ja pjenjeżny transport njemóża wuzicz, dokelž je strach, so bychu je wójnske łódże Pekingskeho zentr. knježerstwa, abo Czangtsolinoweho abo Sunczuanfangowe łódże sapjatsnje a žo pjenjes smozowale. Wotnožka amerikanskeje nazionalnjity banki a nětkotre japanske banki drje hišćeze sdźela dale dźěkaju, wone pak nimaju wjele pjenjes, wobsebje niz źiłeborne, tak so njemóża Kantonskemu knježerstwu pomhacz.

Chinelska wikowanska komora je jendźelsku wikowańku komoru w Hankawje namolwiła, so by normalny wikowańsći wobthod wobnowiła. Wono hrosy, so chinelske firmy hewak jendźelske firmy a banki dla stamanja kontrakta wobłožorja.

W žwojej nuzy je žo Kantonske knježerstwo hižo na jendźelskeho konsula wobrocziło, kotrež na sanicźaku torpedowskich cźołnow „Wyvern“ žwoje sastojnstwo sastawa, dokelž žu Kantonscy wojazy jendźelske konsulatstwo w Hankawje wobžadźili. Kantonske knježerstwo žo próżuje, z nim wo wobstaranju pjenjes jednacz. Konsul pak je wotmolwił, so prjedy wo tym jednacz njesapocznje, doniž Kantonscy swonkowny min. Czen a jendźelscy diplomatiscy sastupjeŕ O' Malley njesstaj wo wróczenju jendźelskich žydleschczow a wo wobschkodźenju sa jich wurubjenje dojednałoj.

Wukrajanam njepschećelskeje agitazija pschezo wótrischich formow nabywa. Tež wojowanje stoło na wschěch frontach wožiwja. Kantonske wójsko je z wotdźělenjemi Wupeťowcho a Sunczuanfowcho wójska z wotmeńjazym wuspěchom wojowało.

W Shanghaiu njeje drje wobydleršwo w tak wulkej hrozy kaž prjedy, dokelž je žo nětkžde 5 000 namórnistich wojakow z wukrajanych wójnskich łódźow wukrajanske žydliščcza wobžadźiło, **powschitkowne połoženje pak je žo ześerje pohubjenschilo,** hač polěpschiło. Dźełaczerjo su wulke fabriki chineskeje Hangfongskeje kompanje na 50 městnach z dobom sapalili. Kaž žo powěda, su žo dźełaczerjo rosłobili, dokelž njejsu žlubjene nowołětny dar dóstali. Wschónjcze žo boja, so tónle podawk **powschitkownym cźeżkim njeměram mjes chinelskimi dźełaczerjemi pschebudźi,** kotrychž rosharjenosć tyšazy agitatorow sapyrjeja. Napschećzo dojednanju njejsu žo dźełaczerjo a pschistajenjo Shanghaiskeje drohowje żelesnicy k dźełu wróczili. Kaž straikowarjo praja, su chinescy agitatorojo na tym wobstali, so žo 21. januara na tjeźim lětnym dnju Leninoweho wumrjeca njedźełachu.

Cźangtsolin žo na wukrajne mozy wobrocza.

Marschall Cźangtsolin je z Pekinga Londonskim nowinam „Daily Expreß“ telegramm pósłał, w kotrymž praji: We póslednim cźasu su wěste bolschewiske elementy, kotrež su z klankami wětrnych mozow, pod płaschczkom patriotisma spytałe, porjad mjes chinescim ludom kasnjcz a hnewnosć mjes Chinu a wukrajnymi mozami zbudźicz. Hdy by połoženje tajke wostało, by z teho mohło hłutne internazionalne praschenje nastacz. Ssym žo tehodła rosžnudźił, měr kazaze elementy wutupicz. Nadźijam žo, so nascha wojerska žylnosć dospołnje dosahna, so budża naš wukrajne mozy na kóžde waschnje podpjerowacz. Zyły lud žebi pschaje, so bychu so nasche stare srěczenja pschemeniłe. Też ja so nadźijam, so žo tutón samer dozpije. Tola dyrbimy na pschisprowne waschnje postupowacz a žo po internazionalnych natožach složowacz.

Cźangtsolin dobyczeržy pschećiwo Kantonskemu wójsku postupuje.

„Daily Telegraph“ z Pekinga powě, so je Cźangtsolinowe wójsko generala Fengjusiana pola Zotteje rěki porasło. Wón je tyšazy wojakow sajał a wjele rusteje munizije je jemu do rukow padło.

„Daily Expreß“ je telegramm wocźišcziło, w kotrymž Cźangtsolin wojpjetuje, so je žo rosžnudźił, pschećiwo bolschewiskim elementam w pokodnischej Chinje wojowacz.

Nazylnosće w Fučawje.

yKaž „Agentura Indo Pacific“ z Honkonga powě, je 10 misionarow a 18 katholskich žotrow, mjes nimi 6 Franzowjowkow, žriedu z Fučawa do Honkonga pschischło. Chinelska bobrija je misionski dom a žyrotownju w Fučawje dospołnje wupuscziła a 300 žyrotow wotwjedła. Wone žu žo pjecza na dróhach po 3 dollarach kurwarnjam pschedawale.

Krwawne njeměry w Shanghaiu.

Ke krwawnemu srażenju je žobotu w Shanghaiu mjes policiju a Chinesami doschło. Wjazy dźeli 5000 Chinesow na dołhosć pok mile hač do chineskich wobkhodnych dróhow z policiju wojowaschе. Chinesojo žu pjecza tčeli, tola policija njeje z tčelenjom wotmolwiła, hačrunje běchu žo panzerowane wozy a maschinske tčelby nastajałe. Dobrowólniznu wukrajnych mozow policiji, kotraž z gummijowymi klumpachami a kyjkawami wohnjoweje woboty pschećiwo Chinesam wojowaschе, hnydom na pomoc pschikhwatachu. Mjeczdźełacz Chinesow a nětkotri policistojo žu žo sranili.

Jendźelske knježerstwo žwoje wojeiste mozy w Chinje łašo ruče pohotni. Wschelakim reglmentam je žo pschikałało, so bychu žo hyndom na jśšu do Chiny pschihotowałe. Wschitzy wojazy, kotrež su na dowolenźy, žu žo wróczo žwołali. Tyšaz namórniskich wojakow, kotrež žu žo w Portsmouthu shromadźili, žu dźenża wotwjesli.

Kaž Reuterez powěsczenja z Hankawy powě, je we Stangtaui w Hunanskej provinzy k wulkim njepschećelskim demonstrazijam pschećiwo Jendźelczanam doschło. Ludowa cźrjoda je twarjenja asistego petrolejowego towarstwa sapalika. Twarjenja žu žo pjecza wschě wotpalike.

Wschitzy Amerićanojo Chinu wopuschcza.

S Washingtona žo powě: W knježerstwje Sjednoczenych statow połnozneje Ameriki měnja, so wot cźasa boxerskeho sbéha žiwjenje wukrajanow w Chinje jenje w tajkim strasche bylo, kaž nětkole. Knježerstwo Sjednoczenych statow w bliźšim cźasu, schtož amerikanskich stacźanow nastupa, radikalnu kročel sczini. Wono wobsamknje, wschitkich 12 000 Amerićanow, kotrež w Chinje pschebywaju, do Ameriki domoj dowjesć. K tomu žo pschisipomni, so žo, jeli so njebychu k domojdowjesenju wójnske łódże dohanale, sa to parne łódże amerikanskeho wikowanskeho łódźiwa wotnaja. S 12 000 w Chinje pschebnwazych Amerićanow 4 000 w Shanghaiu bydli. Wódła toho je w Chinje 600 amerikanskich wikowanskich sažydlenjow, z nich je połoja tehorunja we Shanghaiu.

Połnoznoamerikanski senat pschećiwo wójnje ſ Mexikom.

Wubjerk ſa wukrajne należnośće w amerikanskim ſenacje je pjatk **rezoluziju ſenatora** Robinſona, kotraž wurunanje konflikta ſ Mexikom ſ pomozu rozrißaženo ſuda žada, ſ dwanacže pschećiwo tſjom hłoßam pschijat. Robinſon chzyſche ſobotu ſwoju rezoluziju w połnym ſtejmje pschednjeſeć. Senator Frazier je namjet ſapodak, kotrež dyrbi temu ſadźiwać, ſo knježeſtwo w cżaßu, w kotrymž ßu ſenatowe wuradźenja wotſtorčene, wójnu pschećiwo Mexikej ſamjedże.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 24. wulkeho rózka.

† 1904 w Biskopicach wučeſ em. Jan Bohuměr Muſink, pěsnjeſ, ſpiſowaćel a pčołař.

† 1839 Benjamin Hatta, farař w Njeswačidle, pěsni „Wóſporčanski hermank“ a druhe pěsnje a bajki.

Serb po krwi ſłuſa ſerbſkej krwi a zemi —
Tuž w Serbach wostań, dźĕłaj w ſerbſkem ludźi!
To dźĕło, wužitk, česć a myto zmĕje.

Serb sy; za Serbow dźĕłaj, hač će zlemi
Smjerć — twój to nadawk je — a wĕś, zo wšudźi
Na wotrodźencow hnĕwa ſo a kłeje.

Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer we nozy —3. Wuhladny na malo ſo pschemĕnjaje, nakhwilnje ſymne wjedro. — Naſche wjedro je po ſdaćzu ſaſo wotrožene. Nad Schwanitſkej drje wyſchina leži, tu ſnjeſuje móſt wyſchiny ſe ſylnej wyſchinu nad Kluſkej. Ale ſ rjećzora pschibliźuje ſo nižina a hotuje ſo w poknozu mimo cżaſnyć. Se ſwojimi wabjeńkami móže nam najſkerje ſněh, ſ cżeſka deſchcźik pſchinjeſeć. — Jutſe wutoru ſtehdża ßłónčko 7,56 hodź. a ſkowa ſo 4,30 hodź. Mĕſačk ſtehdża we połnozy a ſkowa ſo doł. 11,03 hodź.

— **Tydźeń k dopomnjeczu na Peſtalozzija.** Po ſtyſchenju pschedńdźiwo wuczeńſkich towarſtwow miniſterſtwo ſa ludowe wukubłanje namjetuje, ſo ma ſo wot 17. hacź do 23. februara Peſtalozzijowy tydźeń wotmĕć. Tydźeń dyrbi mjichtra cżeſćicź, ſkobom pak też ſa wukubłanje w Peſtalozzijowym duchu ſa wjdźĕłanje a ſpomoženje młodźiny wabiċ a ſ tym jeho wulke myſle ſamſneho a ſkromadneho wocżeńſnjenja do dalokich ludowych worſchtow njeſeć.

— **Jutſe je „Ptaczi ſwaſ“.** Naſche dźeći ſu ſo hižom dawno wjeſelile na tónle dźeń, hdźež jim Brońka wſchelake rjane kłóſchterſki na talerˇ rozbradźi. Sa dobroćiwych pak je „Ptaczi ſwaſ“ lĕtſa hakle njedźela, 30. januara, w Budyſchinje, w Katoliſkej towarſchiwni na Garbarſkej haſy. Tam jim Budyſchſke wjeſele ptaczki rjenje ſaſpěwaja a pĕtnje ſabraja, ſo budźe radoſć, na nje poſłuchaċ. Tehdźa njedźelu wichtigo do Budyſchina na „Ptaczi ſwaſ“, kiž wam „Nadźija“ wuhotuje!

— **Narodńſka žurja ſwjatſka brygletwarſkich ſtrukrow Němſkeje** wopyta 22. januara 1927 w Budyſchinje poſtyſkarniju ſa mĕſtnu a twarſku akuſtiku, brygletwarſtwu, ſwónſtwo a zgrjewjetwarſtwo knjeſa profeſora Biehle, kotraž je ſ Barlinſkej Techniſkej wyſokej ſchuli pſchidruženа. Se ſawodom pjećhodźinſkeho wobhladowanja wſchitkich mĕſtnoſćow ſ wobſchěrnymi ſběrkami a ſpytnjſtkimi pſchiprawami bę dźeſći pſchednoſchk wo nadawkach a ſamérach wuſtawa. Pſchi wobhladowanju budu jenotliwe pſchiprawy a dźĕłańſke methody ſrozumliwje pſchedwjedźene. Pſchepſkapjaze je, ſchtož ßo tu na dołchownym dźĕle dokonja, wulki dźeł trĕbnych modelow a ſpytańſkich naſtrojow je knjes profeſor Biehle ſam hotowił. Sajimawe, kak buchu tu wożebicże w ſwónſtwje hižo klitzotki ſtare problemy bjesporočnje wujaſnjene. Też w bryglетwarſtwje je knjes prof. Biehle pſchełkapjazy dokonjał. Mysłu pſchi tym na mnoho wobcżežnoſće, ſ kotrymž je knjes profeſor ſrosumił, ſwulkowe žołmy ſymcżajeze pſchćżele fotografowaċ. Kak wulzwſajimawe ßu też dokładne poſtajenja a wobliczenja wo mĕſtnej akuſtiży, kotrež dźenſnjſchi dźeń wujaſnjeċ, wjazy cżežkotow njeczini. To ßu jenoż małe dźĕle wujimanje ſ połnoſcże połſkiczenjow, by też pſchedałoko wjedźo, hdy bychu ſo mnohe jenotliwoſće a poſtajnoſtwa fyſiki wukłozowałe, kiž ßo tam ſtuduja a wukłuja. Tak ſa wſchitko naraniſche župa knjeſej profeſorej Biehle ſwój najwutrobniſchi dźak a pschipołnjace wupraja.

— **81-lětna jónſka namała ſmjerċ we płomjenjach.** Sobotu ſo we Wittigendorfje pola Žitawy ſakoſtne wohnjowe njeſnoże ſta. W domſkim kubleriu Fiedlera mandźelſka Zimmerowa płokaſche. K temu ruži też kilogramm benzina. Pſchi płokanju pak naſtachu dymy a benzin ſo na thachlach ſapali. 81-lětna mandźelſka mišijonara Zimmera, pſchidobna maċ pſchedy njjenowaneje Zimmerowce, khowa leżeſche. Ju njemóżachu ruże boleż wukhowaċ a woboja ſtaruſchka ſmjerċ we płomjenjach namaka.

— **Woheń w kupańſkej jitwje naſta w nozy k njedźeli w jenym twarjenju na Łóhrſkej dróſy.** S kupańſkich khachłow běchu jehlíwe wuhliſi padnyle a podłoha a ſtónčnje durje a wudwjerna ſapalike. Mĕſćanſka bydlenja ſo na ſboże w nozy w 2 hodź. wohnja dohlada a jón też ſtónčnje ſala. So by ſo woheń dokładnje wotſtroniċ, dyrbjachu kruch podłohi wurubaċ. Też durje a wudwjerna ßu ſ wohnjom khětro cżerpike. Tohodła njech tóždy ſe ſatejpjenjom w kupańſkich khachłach pſchedhladniwje wobthadża.

— **Kradnyli ßu w** cżaſu wot 9. hacź 12. 1. 27 ſe ſchatowanje lubje na Snutskownej Lawiſkej haſu 4 muſaje jwjerſchne kołchle (2 běłej, 1 běła ſ cżerwjenymi a 1 běła ſ cżerwjenymi a ſelenymi ſmuhami. — Dale ßu kradnyli we wokolinje w nozy k 21. 1. 27. ſ nutſkamanjom jeneje bróżnje: Mjaſuje ſĕdne koło ſnamki „Opel“ cżo. 680 983 ſ cżornymi kroßnami, ſwjenami a błótowymaj ſchitkatkomaj, 3 mm. ſylnymi ſtpizami, Exelſiorſtimaj wobruczomaj, ſnutſkach ſ E. W. B. kołkowanej, jendźelſkim wobjidłom ſ cżornymaj zellulojdowymaj pſchimadłomaj, ruczńym ſpinadłom, jednorym ſwónčkom, brunym ſedłom motorſkeho koła, brunej gratowej ſchtu, Torpedoſtim ſamodźerżom, pedałaj ſe pokrowom gummijom ſ Riemanniſkej katarinju ſady ſ wacżokdźerżakom — a mužaze koło ſ połnoſcżerni kroßnami, błótowymaj ſchitkatkomaj, ſwjenami a ſtpizami, ſ jendźelſkim wobjidłom ſ cżerwjenymaj gummijowymaj pſchimadłomaj, ſ Torpedowſtim ſamodźerżom, brunym kožanym ſedłom ſ napiſmom „Lohmann“, ſe ſtarſchimaj ſchérnmaj wobruczomaj, ſadni mantl je podpołożeny, ſadnje delnje widliży ßu nalemjene. Na Opelſtim kole je błóſchcże ruczna wjertula wiſnała, kotraž je ſo ſobu kradnyła. Wo wožowne ſdźĕlenja proſy kriminalne wotdźĕlenje w Budyſchinje.

S **Maleſchcz.** **Wubjerk** ſa ludowe derjemĕrże, towarſniſti ſobuſtaw krajneho towarſtwa ſa wjeſne ſpomoženſtwo a hajenje domiſny, wojſewja, ſo ſmĕje ſwoju **5. hłownu ſhromadźiznu njedźelu, 30. januara, popołdnju w 3 hodź. w małej ſali Sendźij hoſćenza.** Wjchitkjn, kotříž ſo ja jeho prózewanja ſaſimuja, ßu k temu wutrobnje pſcheproſheni. S teſle hłownej ſhromadźiznu ſjednoczena je **popołdnju w 4 hodź. we wulkej ſali „Hodźinka wjeſneho ſpórozeſtwa a hajenja domiſny we ſłowje a ſpěwje“,** kotruž krajne towarſtwo ſ pſchileżnoſcżu pjećzlětneho wobſtaca wubjerka ſa ludowe derjemĕrże wuhotuje. Mjena dobuſtkkowazych: **Margareta Klippleż, Lota Nikez, O. Kuhnert, Richard Gerber, Hermann Nika a Max Zeibig (pſchedſyda krajneho towarſtwa)** rukuja, ſo tole popołdnje wożebitu ſwjatoczny hodźinu pſchinjeſe.

S **Klukſcha.** Sańdźenu nóż je ſo bróżeń a hrodź Jenczej herbow wotpalika, błĕchtaj jene mažiwne twarjenje. Woheń wjeczor krotko 9/11 hodź. wudyri a zyle twarjenje ſnicżi. Jako pŕeńja ſyłkawa pſchiſłuſarata Brĕſnjanſka, druhe myto doſta Lichanſka a tſeċa be Sdźarowſka. Twarjenje je ſamóſcżene. Ludźo ſebi myſla, ſo je nĕkſchi woheń ſałożił.

S **Ljubija.** Wobkhad na pruhu na póſtowej autowej cżarje mjes Ljubijom a Kumwaldom bě ſo ſ 31. bezemſkim rukowanſki pjenjes ſa pruhowanſki cżaſ połnje ſjeſi zakhowało, nochzychu Horni Kumwald, Dažink a Dažin ſamo trajne frećzenje ſ póſtu wotſaunkuyċ. Rukowanſki pjenjes wuczini 5668 hriwnow. Wot tuteje ličby ma mĕſto Ljubij ſamo 1417 hriwnow ſwojeċ. Wobdźĕlenje gmejny pak też na dalſche žanu rukowanſku ſumu pſchecżaċ nochzeda. Tohodła mjes póſtu a gmejnami k ſcżěhowanemu dorofumjenju dóńdże: Wobkhad na pruhu dale hacź do 31. januara 1927 wostanje. Wocżakuje, ſo ſo dokhodny dla pſchihódneje finanzneje politiki powyſcha, ma ſo wobkhad na pruhu wo 3 mĕſazy podłóżiċiċ. K temu maja ſo wobdźĕlene gmejny trapraziċ. Saſtupjeċ wjchitkich póſtowoje direkzije pſchiłubi, jo nĕmſkotałtna póſta niż jenaż ſa cżaſ wot 15 haprile 1926 hacź do 31. januara 1927, ale też na dalſche ſchtwórčłko na pruhu nimo połajenych 15 prozentow pſchiſcże ſchtarchy dźĕł rukowanſkeje ſumy gmejnow pſchecżerpjeċ. Pſchihłoßuja-li gmejnſke ſaſtupjerſtwa k podłĕſchenju wobkhada na pruhu, ſo jĕſona płacżizna ſa dźĕłacżerſke tydźeńſke łiſtki we 30 prozentow ſniži. S pjenjeżkowy tarif ma ſo dale wobkhowaċ. Lubijſka mĕſchczańſka rada je k podłĕſchenju Lpruhowanſkeho cżaſa pſchihłoßowała.

Z **Kulowa.** Cas zymskich swjedźenjow so też we našim měsće prawje wotměnja a kóždu njedźelu so wot toho abo tamneho towarſtwa swjedźeń wuhotuje. Kaž ſłyſchachmy, ſo też naše „Bratrowſtwo“ na swój założeński swjedźeń, kotryž so 6. februara we „Němskim kěžoru“ wotmĕje, jara pilnje pŕihotuje. Chcemy jenož pŕeradźić, zo nimo rjanych spěwow, kotrychž wuwučowanje je knjez kantor Jäkel dobrocziwje na so wzał, tež krasna hra „Hród Lubin“, wot knjeza wučerja Feliksa Hajny pŕiprawjena, so pŕedstaji. Žadyn pŕećel serbskeje zabawy njechał zakomdźić, tutón swjedźeń wopytaċ, je dźĕ nawjedowanja hry zaso w staroznatych rukach. Tuž wšitcy 6. februara do Kulowa a „Bratrowſtwu“ pŕejemy za jeho wutrajnu pŕocu pŕepjelnjenu žurlu. —y—

S **Kamjenza.** Krajna połizija w Kamjenju ma ſo rospuſchcżeċ, dokelž ſebi to ententa žada. Też w Borize, Glauchawje a Wurzenje ma ſo krajna połizija rospuſchcżeċ.

S **Wichowow.** Na tudomne ryczerſkubło, kotrež nĕkdy kontornifej ſ Hoinitz ſłuſchesche, ſajdźeny pjatk nowe wobſedżeċ ſaſadnu. Pſchede tym, hdźež běchu cżeſne wrota pſchiprawili, knjes nĕſchczanoſta Günzel nowe knjeſtwo powita. Na to poda ſo wjele na hród, hdźež ſo ſerdźnjcy a podſtajeni powitachu.

S **Wojerez.** Schtwórk, 13. januara, wotmĕ tudomne ſdaršſke a ſahrodnjſke towarſtwo ſwoju ſtetuſchu hłownu ſhromadźiznu w hoſcżenzu „K dobremu jórzu“. Shromadźiznu bě derje wopytana. Po krótkich powitanſkich a wotwrjeńſkich łowach pſchedźěduje, knjeſa ſahrodnjſkeho wobjedżerja Garmſa poda pſchimawjedźeċ letnu rospravu. Se rospravy ſhonichmy, ſo ma towarſtwo nĕtkole 109 ſobuſtawow. Po rospravje pokładnika na towarſtwowe 296,58 hriwnow ſamoženja. Sobotu, 12. mĕrza ſwjeċi towarſtwo ſwój ſakrjeńſki ſwjedźeń ſe ſwjedźeńſkej hoſćinu a rejemi na Tſelerni. Po rospraworaj mĕſjeſche knjes Pawle ſajimawy a powuczazy pſchednoſchk wo ſahrodnym dźĕle a wothładanju a wo wſchelakich waſchnjach hnojenja. Na kónju wobſamknu towarſtwo, ſo chże na wokrjeſnju wubjerk rejoluziju wo rjadowanju wĕſi Halſchtrowa ſapodaċ.

S **Wjelkeje.** W naſchej **wſy** Hłowna nałutowańca je Delnju Łužizu wobſtóżdny dom ſa tudomnu ſtrowju wob

Nanoſe a ſynoje.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

18] (Pokračowanje.)

Pawel Petrowicz ſpředny. „To je dozwla druhe praſchenje. Mi ſo dozdta njecha ſ wami ſo wo tom rozmołwjeċ, cżehodła ja tu ſebi ruzu ſkońſchći, kaž ſo wam lubi, wo mni rjeċ. Ja dżu jenoż rjeċ, ſo na ariſtokratiju ſo ſakoſuje na ſaſady, a ſo bjes ſaſadow moža jenoż zyle njeſchwarni abo ludźo, na kotrychž nicżo njeje, ſmi bycż. To ſym ja Hižo Arkadiej naſajtra po jeho pſchijeżdże rjekł a praju to też dźenſa wam. Nimam-li pravje, Nikolaj Petrowicż?“

Nikolaj Petrowicż kiwny ſ hłowu, pokaſujo ſ tym, ſo je ſ nim jeneje myſle.

„Ariſtokratiſm, liberaliſm, progreſ, prinzipy,“ rjekny do toho Baſarow. — „Pomyſlniſch, kelko zuſtych a njetrĕbnych ſłowow! Ruſkemu cżłowjekej ſu wone zyle njetrjebawdſche, tón jich darmo mĕcż njecha.“

„Schto tha je jemu trĕbne, po woſchenu mĕnjenju? Hdyż na waż poſłuchamy, to ſebi myſlimy, ſo ſtojimy ſwonka cżłowjeſtwa, ſwonka ſakonjow. Proſchu waż — logika ſtatwiſnow ſebi žada . . . .“

„K cżemu trjebamy my logiku? My ſo też bjes njeje wudrapamy.“

„Kak też to?“

„Zyle jednorje tak. Wy, ſebi myſlu, njeſwužiwacże a njetrjebacże ſaneje logiki k tomu, ſo bjſchcże ſebi kuſt khleba do huby wſaċ, hdyż jeſe hłodny. K cżemu nam tajſki njewżownoſcżow!“

Pawel Petrowicż wotmachny ſ rukomaj. — „Po tutych ſłowach ja waż njerozumju. Wy hanicże ruſki narod. Ja njerozumju, kak by nóżno bykło, ſažady, prawidła njeſpchipſnawacċ! W kajſej mozy wy potajkim ſtuttkujeże?“

„Ja ſym tola hižo prajiċ, wujka, ſo my autoritow njeſpchipóſnawamy,“ mĕſchesche ſo Arkadij do toho.

„My ednamy w nozy toho, ſchtož my pſchipóſnawamy ſa mužne,“ wutraji ſo Baſarow. — W nĕtcżiſchim cżaſu ſda ſo to najwużitniſche bycż, wſchitko ſapŕewacż — tuž też to wſchitko ſapŕewamy.“

„Wſchitko potajkim?“

„Haj, wſchitko, zyle wſchitko.“

„Kak? nic jenoż wumjeſnjetſwo, baßnjſtwo . . . ale też . . . ſo by nochzył rjeċ . . .

„Wſchitko“, ſ njewurjekanitej mĕrnoſcżu Baſarow.

Pawel Petrowicż na njeho wuhljeraſche. Tajkeje wotmołwy wón njeběł wocżakował, a Arkadij ſo ſamo ſaczerwieni wot luteje radoſcże.

„Tola dowoleże raſ,“ poċża Nikolaj Petrowicż. „wy wſchitko ſapŕewacże, abo njejchto prajene, wy wſchitko potorhnjeże . . . . Ale dyrbi ſo tola też ſaſe natwarjeċ.“

„To naſ hižo nicżo njeſtara . . . . Najprjedy dyrbi ſo mĕſtno ſwocżiſchcżiċ.“

„Tuczażne wobſtejnoſcże luda ſebi tole ſadawja,“ ſ wažnoſcżi pſchida Arkadij. „My dyrbimy tute ſadawja dopjelniċ, my nimamy prawa, ſo podawaċ tomu, ſchtož ſebi wohożbinſka ſebiežnoſcż ſada.“

Tale poſłednja hada ſo wocżiwidno Baſarovej njelubjeſche; wona wonjeſche ſa filoſofiju, to rĕka ſa romantiſmom, pſchetož Baſarov njenowaſche też filoſofiju romantiſm, ale wón mĕjeſche ſa to, ſo njetrjeba wupŕejenja, ſwojeho nikobeho ſchulerja powrócżeċ.

„Nĕ, nĕ!“ ſawoła ſ njejapkim ſahoŕenjom Pawel Petrowicż. „Mi ſo nihdy wĕriċ njeda, ſo wy, knjeża, ruſki narod prawje ſnjeżeże, ſo ſeże wy ſ pſchedſtawjerjemi jeho potrĕbnoſcżow, jeho pŕozowanjow! Nĕ, ruſki lud njeje taſki, kajſiż wy ſebi jeho wumyſlniċe. Won nadobne cżeſći tradizije, won je patriarchalny, won njemoże bjes wĕry ſiwy bycż . . . .

„Ja njechcham wo tom ſo ſ wami wadźeċ,“ pſchetorhny Baſarov. „Ja ſym ſamo ſwólniwy, ſ tym bycż pſchesjedne, ſo maċże wy **we tom** prawje.“

„A mam-li ja prawje . . . .“

„A tola to niczo njedopokaſuje.“

„Woprawdże niczo njedopokaſuje,“ wołpjetowaſche Arkadij ſ pſchebjwdżenjom naſhonitcho hrajerja ſchacha, kiž dopředka widźi ſtraſchny, kaž ſo bycż ſda, ſtork pſchecżiwnika, a tohodła ſo niż w najmjenſchim njeſtarſchi.

„Kak też to niczo njedopokaſuje?“ ſabórcża ſadźiwany Pawel Petrowicż. „Kaž je widżeċ, wy dźeċe pſchecżiwo ſwojemu narodej?“

„A hyrnjeż to ſnadź tak bylo? Bud ſebi myſlił, hdyż ſo trhmoże, ſo proſeta Eliaſ ſ wojom po njebju pokoſ ſchtoł. Schto wy mĕnieże? Dyrbju ja to ſamſne wĕriċ, ſchtoż lud. A pſchi tom wy prajiċe, ſo je to ruſki lud, njeſbym też ja ſam Ruża?“

„Nĕ, po wſchĕm, ſchtoż ſeże wy nĕtkole runje nam napowedaċ, wy Ruża njeſſeże! Ja njemóżu waż ſa Ruża mĕcż.“

„Mój dźeń je ſemju worak,“ rjekny ſ hordoſcżu Baſarow. Wopraſchejcże ſo kohożkuli ſ burikow, je kotrym ſ naſu, — we waż abo we mni — wón ſkerſcho krajana pſchipóſnawa. Wy dże ani ſ nimi rĕcżeċ njemóżeċe.“

„A wy rĕcżiċe ſ nim a ſbodom jeho ſazpĕwacże.“

„Schto ma to na ſebi, hdyż ſebi wón tola ſazpĕwaċ ſaſtuja. Wy ſwarjeċe ſmĕr mojich idejow; ſchł pak mnie praji, ſo tónle ſmĕr njeje runomĕrnje pſchedpiſtawy ſ tym ſamym narodnym duchom, kiž wy tak horzo ſakritujeże?“

„Kak też to? Nihilistojo ſu jara nuſnje trĕbni.“

„Sacż ſu woni nuſnje trĕbni abo niż, wo tom njechamy ſo tu roſrĕcżowacż. Wſchako macże też wy ſa to, ſo njeſbjeſ bjes wuſitka.“

„Moji knjeża! proſchu, bjes wożobitoſcżow!“ ſawoła Nikolaj Petrowicż a poſtany.

Pawel Petrowicż ſo wuſmija, a, ſložiwſchi bratrej ruku na ramjenjo, ruſowaſche jeho, ſo by ſo ſaſo poſpjatnył.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

mošku twari. Mileje synny dla žu sforo pschezo na wartje dželacz mówli. Sandženy schtwórtk mózachu cžellojo žjom tólta sestajecz. Pjatk dopołdnja twarjay dželacžerjo hischcze hrjadu do porjada pschinjesez pytachu. W tymle wokomiku padže strašlowa murja pschi Drjezdžanskej dróży na róschty a wobschkodži telefonowe grotty. Na žtoże jenoż dwaj njemješlinkaj tu blizkosczi pschebywschtaj. Kamjonje jeju też trjechichu, kola jenoż losko franichu.

S Wětschowa p. Kalawy. Njesłoże „ katrymż žo bjes mała cžłowjeske žiwenje sniczi, sta žo w nozy 1 20. januarej na janje Renata-Eva. Lokomotiwje cžaha, kiž pjerschcz wjesesche, žo ſ hórki dele wuliczesez. Jenemu wjednikej lokomotiwy a dwémaj tejerjomaj žo poradiz, žo wukhowaez, njes tym so dyrbjesche jedyn njednik je swojej lokomotiwu do hlubiny padnyez. Wón pak mješe tehu duchapschitomnosczje, so žo ſ wobémaj rukomaj za pschimadla, kiž bóschtej na wjerchu pschipewanjenej, dżerżesche a žo ſ nohomaj do kotolnych durczkow zapreż a žo njepuschczi, hacžrunjeż žo maschina nkótre rasy pschecžinjny a bjes schkody wotenidże. Wón pak by žo njedżiwaju toho hischcze sasnuł, njeby-li lokomotiwa za pjekoru hromadu w jamje wiżaju wostała. Tak mózeše wón wuleczi. Jako pospytachu, lokomotiwje wurczahnyez, žo powjas rostorhny a wobej lokomotiwje padnyschej do wodoweje dżery a jenoż hischcze wuhnjej wonnkatej.

S Ochoży w Delnjej Lužicy. W naschej wjży žo jene ſ najstarischich twarjenjow wotpali. Pjatk rano wokoło 1 hodż. swón a rózk wobnjiowu woboru na pomoz wokalschtaj. W njejschitomnosczi wobjedżerja zyhnowachu pionjenja w Grochez statoku, w starej hantiſkej wowczerni, kiż bé pogledni sbytk starych górbarschich twarjenjow. Jako pomoznizy pschikwatachu, njemóżachu skoro niczo wjazy wukhowacz, pschetoż skomjamu dżechu žo hižom po gutach polesche. Mnohe hrjadły donuz, kiż je psches žo lét starły a bé hischcze po startan ſaſſim twarſim waschinju twarjeny, wobeſ ruczje zbrachły a namaka na ſliwizowym drjewje dobre zyrobu. Stare twarjenje bé jara nisko zawéschene.

S Hródka. Liczba mużskich dżełonjemjerjow je powjedeni tydżeń wot 557 na 535 spadła, liczba żonskich dżełonjemjerjow je pak wot 238 na 244 a liczba dostawarjow pschirazka wot 496 hacž na 501 postupika. — Dotalna Budyšza dróha mjenuje žo wot nětka Friedrich Ebertowa dróha.

S Rósbórka. W Rósbórskim wokrjesu bé wot 13. hacž 19. januara 1927 2007 dżełoppłazych (sandżeny tydżeń 1933), próſtnych mjeſtnow bé 26, dóstatkarjow pobjerjy za dżełonjemjerjow bé 1338 (tydżeń pjedy 1173). W Mužakowskej trokolinje bé jena lonowa ſwój wobkhod ſaſwrjela a ſwojich dżełaczerjow puschczika. Jena ſchkleiczernja w Mužakowskim je ſwój wobkhod pomjenſchika. We ſwonkownych połowanjach ſu dalſchich dżełaczerjow puschczili. Jenoż ſa ſkužobnymi holzami do ratatšwa a ſa dżełaczerſkimi ſkrótbami ſ nékotrymi rochocžanami bé napraſchenje. Tu lubjo njeboſahaju.

Z Łužicy.

* S Hornich Pózkowow. Zaudarne w naschej wjży wjeſiczi ſtkad kradnjenych trézow wotkry. Tkaniny, ſpódnje ſchaty atd., nékuże 150 hriwnow hódne, pschinóżdżechu na ſwětło. Paducžow ſu hižom ſajeli.

* S Wóſtrowza. Sérjedu ſtudi ſo tu 12-létny ſchulhólz Mühle, kiż bé pola jenoho tudomneho knjeza ſa bżharja pschiſtajeny. Mühla bé ſo pschecžiwo kaſni twarnoſcze pschechoł. Wón dyrbjesche ſchenzej po poſtupnjow bónck, kotreż też hnydom ſapłacžł. Scherz pak hólzej hriwnu pschenjeſe wróczi, kiż žebi wón ſkowa. Jako ſmjetka na ſjatne pschijidże, bé hólz hriwnu hižom pschecžinił. Jeho knjes jeho hnydom puschczi. S bojoſcju pjched khłoſtanjom ſo hólz do ſtarſchiſkeho domu njewróczi, ale cžekny. Starſchej žebi wo dżęzo wulku ſtarroſcz cžinitaz.

* S Berzdorfa pschi rży Eigen. Sandżenu ſrjedu polizija tu cžeładnika ſaja. Jeho ſajecze ſwójbuje ſe ſkónzowanjom dżełcża, kotrehoż dla, kaž ſmy hižom pišali, konz dezembra tudomnu ſkužobnu holzu ſajachu.

Když dwojo se same činja!

Snaju muża, tón je wotkhudnył a bjes doſahajecych dokhodow. Schtoż ſahłuži, doſaha runje, jo móże ſo khudowaſcz a wjeſelo žiwicz. Ale ma hischcze wobłek a mantl ſ łepſchich cžaſow, kotreż jemu napohlad wobſeneho cžłowjeka ſ łepſchich ſamożitnych khubow ſpożcžitez; a khdyż tuku drastu wobleczeny po dróhach krocži, potom na njeho hladaja, kaž na pschiſtuſchnika wyſchſchich worſchtow a waża žebi jeho jako tajſeho.

Tón cžłowjek pak je hłuboko njeſbożowny. Saczuwa ſwoju khudobu, wédżo, ſo niczo w kapzu nima, khdyż je też derje ſdrascženy, a to cžekżo na nim wotpocžuje, tak ſo ſpkóſchiwje a bojaſliwje nimo ſobuczłowjekow dże a kóżdemu ſo wuhibnje. Dże jenoż na dróhu, khdyż dyrbi, hewak khowa ſo w bydlenju a njeby ſo najradſcho ſjała wjazy widżecz dak.

A ſnaju żonu, kotraż tohorunja niczo nima, hacž rjane wobleczenje a pékny kłobuk. Żona je njeſpokojna a pokna ſtarożcow nuſy dla, w kotrejż cžli, tola tak khéts hacž ſwój dom wopuſchczi a na dróhu ſtupi, je wſche horjo roſpkunkło, wicha ſrudoba je ſabyta. Je wjeſoła a ſbożowna. Wédomjo, ſo je derje ſdrascžena, cžini ju hordu a jeje wuſtup wéſty, hłowu nóży wyſoko poſbéhnjenu, trocžt elaſtiſaju, w jeje mjeſwoczu dobyczežaju hraje. Wé, ſo nichtó na njej jeje khudobu njewidżi, ſo jeje draſta ſi napohlad nódobneje knjenje ſpożcži. A to tróſchtuje ju pſche wſché ſtarożcze a wſchu nuſu a cžini ju ſbożownu. Bo M. Cer!

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěſcz wo wjedeje ſa jutſje wutoru: Wiſzate, w ranſchej Europje ſyma, we wjeczornej wczjopluje, w Jendżeſſej howri ſyłny wětr a žo beſchczuje.

W Lipſku je žobotu rano w 4 hodżin w 110 metrow dołhim twarjenju kaſarnow prjedawſcheho 106. pěſchego redimenta wokhel wudyrił. W kaſarnach je nékłe kraſna polizija ſamékjena, kotraż je kaſarniſke twarjenja ſ dżęła pschenajała. Wobeſ je w jenej dżełarni wuſchoł a žo na drjewowym ſtkad kraſneje polizije wupſchestrł. Nékotre kaſcheje munizije mózachu žo wulkowacz. Druhe žu žo bo powétrze roſpuchałe. Płomjenja žu wulku hromadu karabinow, wjele tuka, wolija a druhi material kraſneje polizije ſnicžiłe.

*

W Ssošnowje w Galizijſkej chżyſche polizija prawoſtawneho ſararja ſ gmejniſkeho doma wupokaſnez, w kotrymż wón hižo 50 lét bydli. Na to žo 2000 ſararjowych pſchiwižowarjow žo pſched dom ſbéża, kotiż polizijti ſadżewachu, ſararja ſ doma wuſadżicz. Pſched hrożajym ſadżerjenjom ludoweje cżrjódy dyrbjeſche polizija zoſacz.

*

S 1200 jatych albanſkich dżełarjow, je wójnſki žu ſ wulkeho dżęła k jaſtwu. 30 pak ſ kmjerzeji na ſchibjenizy ſaſtudżił. So dy žo wobydleſtwo wot dalſchich dżełkow wottraſchiło, žo ſaſtudżeni wiczny dżeń w Skadru na ſchibjenizy powéżnu.

Přilopk.

* Njewujaſnjene mordarſtwo tijoch holzow. Na pokónanym brjoſu Müggelſkeho jězora pola Berlina namakachu njedawno kruchi draſty ſijoch jónſtkich; njewédżachu pak, ſ wotkel draſta je, Nékto wuczahnychu cžéło mkodeje, 18létneje dżowki jenoho kriminalneho ſaſtojnika ſ jězora, kotreżoż druha 20létna dżowka je tohorunja ſbudżena. Wot ſamżneho cžaſa je žo też hischcze tżeczia 18létna holza ſbudżka kotraż bé ſ naipomjenymi holzomaj pſchecželena a ſ nimaj hromadże w jenym wobkhodże dżękaſche. Wſche tſi holzy drje žu hromadże dobrowólnje do ſmjercže ſchli. Schto je jich k tomu pohnuko, njeje ſnate.

* Jonu a żyna ſatſelił a žo tola wuwinował. Steczjinſki pſchiſażny żud jednaſche tſi dny dołho pſchecžiwo 41létnemu ſekretarej Pahlej, dokelż bé ſwoju żonu a ſwojeho żyna ſaraſzk. 1909 bé žo wobſkorżeny wożenił. Manżelſtwo bé ſbożowne bykło, doniż pſched nékſchto létami żona žo ſ młodym 24létnym mużłim cžahacž njeſapocža. Pahl najprjedy na nicžo ſe njemyſleſche. Hakle jako ras ſwoju żonu ſ jeje lubym pſchekhwapi, napominaſche ju, je by tola dżiwajo na dżęcži roſtum wużiwała. Tola żona dżerżeſche dale k młodemu mużłkemu. Też 18létny żyn ſtupi na maczerny bok. Ssyn, kiż na gymnaſi thodżeſche, począ ſchulu ſakomdżowacz, a jako dżiwſche jeho nan tohodła ras nabicz, jo żyn na njeho ſkrobli a też macž da žo ſe ſchrapnellowym kruchom do ſwojeho muża a ſbi jeho krwaweho, tak ſo dyrbjeſche lékarſku pomoz pytacz. Na to Pahl ſtórżbu na dżélenje manżelſtwa ſapoda. Jeneho ranja žo ſaſzy łwadżichu. Pahlowy żyn hradny żelezny wobruczł ſ thachli a pjerſeſche ſ njej do nana, kotryż žo wéſo wobaraſche. Tu je, kaž wobſkorżeny wobkruczeſeſche, jo jeho żona ſ teżakom na njeho walika. Na to je Pahl piſtoli wuczahnył a wółom krócz ſ njeje wutſelił, ſe cžimż je żonu a żyna morił. Potom je žo polizijti ſtajił. Medizinſjy wézywnitojni wuprajichu žo, ſo ma žo tu § 51 nakożowacz, dokelż je wobſkorżeny we wukonniku podawka ſmjerczi rosnjendżeny był. Ssud wobſkorżeneho też wuwinowa; pſchipokłuchańſtwo ſe pſchiſleſkom wużudżej pſchihłożowaſche. —

Hospodarski rozhlad.

Póndżelu, 24. wulkeho rózka 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,2135	100 pólsk. markow	—
1 sandżelski punt	20,451	100 čěskosł. krónow	12,473
100 šwajc. frankow	81,14	100 franc frankow	16.71

Berlinſka burſa ſkónczi dżeławoſcz ſandżeneho tydżenja ſ jara kruthymi kurſami. Poſlednje dny běchu też kurſy dołhich liſczinow horje bile. Ssobotu to teſle tendenzu trochu popuſchcziſchu.

Produktowe wiki wostachu mérne. We wukraju běchu płaczijny trochu ſeſłabjene. Tu pak ſo porno pjatkej njepſchemeńichu. W Berlinje płaczeſche zentnar ſandżenu ſobotu:

pschenży 13,20—13,40 hr., rożki 12,25 hacž 12,45 hr., jeczmjenia nałetnjeho 10,85 hr. hacž 12,25 hr., nałymſkeho 9,70—10,35 hr. wowsa 9,15—9,70 hr.,

w termijnowym wikowanju:

ſa měrz: pschenży 14,35 hr., rożki pak 13,17½—13,16¾ hr., wowsa 10,27½ hriwnow,

ſa mej: pschenży 14,07½ hr., rożki pak 13,10—13,07½ hr., wowsa 10,37½ hr.,

ſa julij: pschenży 14,12½ hr., rożki pak 12,97½—12,97¼ hr.

Na pschedań.

Proſzata w Kanezach 10.

Kóń. ſiſchka, rańſchi Prußak, 5-létny, Urban we Wujeżku pola Pomorz. — 9-létny ſyłny kóń w Małeſchezach cžo. 43.

Běłkaj w Niebjeleſczach 32.

Krowa, młoda rużkoſoſucželna, w Proſkowje cžo. 10 abo jałowja w Sakrowje, Kokał.

Młócžak, ſchérohi, Schuſter w Hórkach p. Njeſwacžidła.

Wós dżeżagy w Budyſchinje, Schäfferowa haſa 43 delka na lewo, w Budyſchinje na Nowych hriebjach 8III, w Lubiju, Nowa haſa 19 I.

Błido kulojte, w Budyſchinje, Schäfferowa hacha 29I.

Rożo dżeżaze we Luhi 41.

Pschiſtajecz pytaja:

Holzu do domu, Wagnerka w Delnjej Hórzy, Mathes w Semjazach, w Pikłopizach na Dwórniſch. haſu 11, Kirchelowa w Lubiju, Goethowa haſa 2II.

Wurſoſnika, pjekakſkeho. Boitz w Kamjenzu.

Drjewowu awizija

ſjatk, 28. januara 1927, wjeczor ½6 hodż. w hoſcženju ke „Kronprinzej" w Kamjenzu:

13. metrow khójnowych klumpaczow,
4½ metra brjóſowych a duboweych ſchcžépow,
4 mtr. brjóſowych a duboweych klumpaczow,
30 metrow khójnowych palnych klumpaczow,
115 metrow khójnoweje a duboweje walcziny.

Sudniſzy na pschedżawanje

w Kamjenzu, mutoru, 25. jan. 1927: Pißańke błido, taſlata waha, ſchijaze błido, njejki ſiok, ſerwérowanſke błido, 6 ponjow, 27 maſchinſkich hornzow, 6 ke ſmażenju ſ wékom, pißańſki ſekretar, ſchijnja, 20 porow drjewjanych ſmużnjow, piano, wobſobuſti audo, żonjaze kolo, por ſchórnjow, dżęczoze łakowe ſtupnje.

Do mandżelſkeho ſapiſa

na ſudniſtwo w Budyſchinje ſandżeny pjatk ſapiſachu, **ſo** dżełaczer Emil Pawot Müller w Budyſchinje nima podżela na ſarjadowanju a mużiwanju ſamożenja ſwojeje żony Marje bywſcheie ſtrub. Delankez rodż. Kindermannez.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dżenża dop. ¾11 **hodż.: Wiſi ju hiſchcze malo wutwite, rożka ſterje drożiſcha.**

Dop. ¾12 **hodż.: Każ pſched hodżinu.**

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a woljowe ſymje po tuni abo 1000 kg kowak 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	22. 1.	21. 1.		22. 1.	21. 1.
Pšeńca	264-268	264-268	bany	20-21,50	20-21,50
rożka	245-249	245 249	woka	23-24,50	23-24,50
nal. jeczmjeń	217-245	217-245	módra lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jeczmjeń	194-207	194 207	žołte lupiny	17-18 00	16-17,60
wowsa	183-194	183-193	zoradelta	32 34,00	32-34 00
kukurica	188-190	187-189	raps. wosnik	16,50	16,50
pšeńč. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosnik.	20-21,00	20-21,20
rżana muka	34-36,50	34-36,50	poch. melasa		
pš. wotruby	14,50	14,00	běrnj. krmički	30-37,50	29-30,00
żyane „	14,50	14,00	syno, 50 kg	2,75-2,35	2,75-2,35
raps „	—	—	rżana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane ſymje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,30
hrócži	30-32,00	30-52,00	wowsna „	1,05-1,85	0,95-1,25
pjelniski	22-23,00	22-23,00	jeczna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płaczizny rezneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

22 januara 1927. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 493.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetſeje rézneje hódnoſcze .	58—60
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene .	53—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe .	47—49
Mjenje picowane wſčich ſtarobow .	42—45

Bykt 771.

Polnomjasne, wurośćene, najwjetſeje rézneje hódnoſcze .	54—56
Polnomjasne, młódše .	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarſe .	47—49
Spatne .	44—46

Jałojcy a kruwy: 873.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje rézneje hódnoſcze .	46—51
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rézneje hódnoſcze hač do 2 lét .	35—40
Sstarše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy .	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy .	18—22
Mjenje a špatnje picowane .	—

Cželata: 1418.

Najlépše wukormjene (2. druž.) .	72—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) .	52—68
Spatne (4) .	42—50

Wowcy: 5339.

Młódše a ſtarše wukormjene (2 družinu) .	45—51
Sstarše wukormjene (2.) .	38—43
Mjenje wukormjene (Märschafe) (4.) .	28—34

Swinje: 6343.

Polnomjasne, wosobitych rasow a jich kříženjow, hač do 1½ lét ſtare .	—
Wukormjene .	74—75
Mjasne .	73—74
Spatne .	70—72
Ranoy a kundrozy .	64—66

Wične płaczizny w Budyšinje.

22. januara 1927.

Wiše płaczizny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaczizna	najniša płaczizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	12,50	13,00
Rożka, nowa	70 „	11,80	12,30
Jeczmjeń,	50 „	12,00	12,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wowsa	50 „	9,00	9,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	3,75	4,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maſ. młóč., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zaſi.	50 „	1.60	1,80
„ z cypami młóčena	50 „	2,50	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,00	23,50
Rżana muka, 70%	50 „	20,00	20,50
Pšeńčno wotruby	50 „	7.00	7,50
Rżano wotruby	50 „	7,50	7,75
Jeja	1 štk.	0,15	0,18
Prosata 491 štuk	1 štk.	16,00	30,00

*** S elektriskim prudom napječinjene często.** Stróżele sajachu cyłkowu żonu w Langensalza, jako chyścze morwjeho Draščicz. Lěbom bě žo cyłka dótknyła, ju milina pschecejahnu. Pschi druhim polpytcze bě to zame. Zyle roshorjena bějeschе nětko ł wudowje a wupowěda jej podawk. Też wudowa dosta wot morwjeho, jako žo jeho dótknu, elektriski morsk. Hačke po hodźinje bě žo potajna milina se sprótstnjeneho cżeka sjhubiła. Hacź dotal njejsu žiadnu wěsć mohli.

*** Sažo njelhojo w podkopkach.** Cżežke njeshojo tża žo na jamje Castellengo pola Bytomja w Hornjej Schlesyjskej. We wokomiku, jako chyschtaj bo schachta dojeźe, wotrasy žo wožne wěko pschesahe. Jedyn ł hórnikow padny 120 metrow hłuboko bo schachta a bě hnydom morwy, mjes tym so žo druhi mjes wěkom a sćěnu rosmjecze.

*** Tragiska pomoz.** Mandźelska dejerja w Homburgu w Pfalzy bě wanżeli ł horjej wodu na jemju stajiła, we ketrejž chyschze żiwoju maku bjowcżiežku kupacz. Tak dołho hacź bě po symnu wodu schła, wosmy jeje tři léta stary synk żiwoju maku fostficżku a położi ju do horjeje wody. Baczrunjeż macź dźěcżo hnydom sažo wutorhny, bě žo tola hižo tak spalito, so bórzy na to wumrě.

*** Khrobły jebak.** Pischeklepaneho żeńtwoweho jebaka, Ericha Ličawa, žu nětkle w Bodinje sajeli. Ličaw pytasche w nowinach ł nawěschtkom żonu. Na to wotmołwi wjele holżow ł Barlina a ł provinzy. Ličaw žo ł nimi trjechi a powědasche kóždej, jo ma we Biesentale wjetsche wobżiwjenstwo. So by tute żiwojej „pschichodnej njewésce“ pokasał, kasa ju na Scżecżinske dwórnischczo a radżesche jej dwohom, so by kóżdu pschijiwjedła, dokelż je hacź do Biesentala dobru hodźinu daloko bježecź. Też so njeboh żiwoje debjenki doma wostajiła, żwojej wulwolenej radżesche, bychu žo tola pschelohko, pokradnycź mohłe, hdyż nichtó doma njeje. Na dwórnischczu woteda potom koleso na thowanje, potom dźěsche wustupicź. We woprawdźitoscżi pak žo jhubi, da sebi koleso sažo wrócżicź a wotjědże je nim, hdyż bě sebi prjedy tej debjenki żwojeje wulwoleneje pschijiwojił. —

*** Żónska 60 dźěcżi morita.** Po powěscżach ł Bjalostoka w Pólskej žu tam żónsku sajeli, kotraż je 60 dźěcżi morita a potom spalita. Tuta żónska bérsesche dźěcżi do wotkładanja a da sebi sa tózde wětu sumu pjenjes napłacżicź. Macżerjam tuta „wotkładacka“ prajesche, so by jich dźěcżi nětkle na wsań wukubłaju. So tuta bestialiska mordarka hitschcze wjacy dźěcżi stónzowaka njeje, to ma žo jenej macżeri djakowacź, kotraż chyschе żwoje dźěcżo na kóżdy pad wrócżo měcź. Jako je nje-żiwjenska wukubłarka wrócżicź njechasche, pschepoda macź należnosć policiji, kotraż stónczinje żakosiny njeskutk wotkry. —

*** Dwójne mordaństwo po wójsom létach wotkryli.** Jako chyschze sebi krótko do hód wohydleć ł Tschawscha pola Karlowych Warow Bożeho dźěcżowy schtomik wuzełacź, namaka w lěsu kosczoważ dweju dźěcżom. Policistja je nětko wuhladżiła, so je dźekacżer Hänsel psched wósom létami swojej 12 a 8 Kt starej dźěcżi stónzowaka njeje, to ma žo jenej macżeri djakowacź, kotraż chyschе swoje dźěcżo na kóżdy pad wrócżo měcź. Jako je nje-żiwjenska wukubłarka wrócżicź njechasche, pschepoda macź należnosć policiji, kotraż stónczinje żakosiny njeskutk wotkry. —

*** Mandźelstwo w hypnosy.** Budapeschtiski magnetopath bě žo ł rjanej młodej holżu wożenił. Mandźelske shoże pak njetrajesche dołho. Po nječhto mésacach wopuschcżi magnetopath nadobo żwoju młodu żonu a jadyli žo w druhim dźěle města. Wopuschczena cżakasche nječhto njedźeli, potom da žo hudnisny wot njeho dźeliczi. Lěbom pak bě hud rosswjasanje wuprasził, žadasche sebi dźělena, so by žo wuhud sažy wrócżił, dokelż njeje ji magnetopath jenoż ł hypnosu mandźelstwo nanusowak, ale ju też tak hypnotisował, so dyrbjesche sažu do dźělenja swolicź. Pschi hudnitskim jednanju njeje pajatkim żanu żamżnu wolu méła, ale je dyrbjała cżinicź, schtoż je ji jeje mandźelski w hypnosy porucził. Hakle hdyż je žo wuhud wupraził, je je hypnosy wotwuczikła. Magnetopat pak tomu napschecżo wobtrucżeschе, so njeje je mózno cżłowjeka tak hypnotisowacź, so dyrbi hischcze mésazy posłuschnu wolu hypnotisera cżinicź. Tohodla wosta pschi wuhudże. Na to napiła młoda dźělena żona na żwojemu prjedawschemu mandźelskemu jara ranjazy list, na cżoż ju hypnopath wjacy wobschtorži. Psched hudom so bywscha mandźelska snowa na to powoła, so je list tohorunja jenoż w hypnosy pischała, so pak je swólniwa, żwoje wobżarowanje na tom wupraticź. Tak so wobaj sažy wurunachtaj. Njewujasnjene pak wostanje, hacź je żónska woprawdże pod wliwom hypnosy jednała. Prozeż je wulku kedżbnosć w Budapeschcze zbudźił, dokelż je magnetopath jara nahladny lékaŕ, kotryż ma żwojich patientow w najwobsnischich wotschtach. —

*** Kholera w Galizyskej. — Wschędnje hacź do 50 morwych.** Każ „Expreß Poranny“ ł Ranischeje Galizyskeje pischa, je w Peczyhizneschim wokrjesu kholerowa epidemiia wudyrila. Wschędnje 20 hacź do 50 ludźi na tutu khorosć wumrěje. Dotalne napischeczistrane średki njejsu žo jako dosahajace wupokasale.

*** A tola prohibizija.** Wósom lét je w Ameriży hižo alkohol sakasany. Tohodla budże sa pożudźenje tuteje sakasnje sajimawe, někotre liczby ł bjesalkoholneje doby wospjewicź. 51 prohibizijskich sastojnikow je žo wob tutón cżas morito. Sazka drje je dla pschestupjenja alkoholoweho sakonja na 250 ludźi smjerczą namakało. 16 505 wosobow je žo do sastwa sthkało, dokelż njejsu sakoń wobkedźbowale. We lécże 1926 so 4804 wosobow ł pjenjezbnymi khłostanjemi pschikłosta. Wschu hromadże wuczinja pjenjeżne khłostanje 130 milijonow hrimnow. Pschewjedżenje sakonja je žebi dotal 260 milijonow hr. żadało.

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Hildegard Pfeifferez w Budyschinje a Ottomar Pech, muczeŕ we Wjasowizy.
Swěrowanaj: Arthur Albrecht ł Hildegartu rodź. Schérzez w Budyschinje.
Semrěli: Theresa swud. Urbanowa rodź. Förstererez w Lubiju, 78 lét. — Johanna Augusta swud. Richterowa rodź. Wagnerez we Wósporku, 76 Kt. — Richard Schoneich, hoscżeniar w Běłej Wodze, 43 Kt.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Jutře wutoru wjeczor z dypkom 1/2 9 hodź. je w „Kat. towařšowni“ spěwna pruha za žónskich a mużskich. — Přińdźe zaso wschitcy z luboscu k dobrej wěcy! Dirigent. Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć“ zméje přich. srjedu, 26. t. m., wjeczor we 8 hodź. spěwanje. Mamy 13. februara w Bukecach swjedżeń, tuž dyrbja wschitcy wósce přińć, wosebje pak soprany! — Jutře njedźelu pop. w 2 hodź. je dźiwadłowa pruha. Dirigent.

Domowina. Generalna zhromadźizna Domowiny wotměwa so njedźelu, 13. mal. rózka w Njeswačidle. Započatk z dypkom 1/2 12 hodź. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. — Wšě towarstwa so prošą, zo bychu sebi tutu njedźelu swobodnu dźerżałe a w połnej licżbje zastupjene boły. Předsydstwo.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornobóh“. Wšěm lubym sobustawam, česćenym Serbam a přećelam k wjedżenju, zo budża so naše mésačne zhromadźizny zasо, kaž je prjedy było, 1. a 3. sobotu mésaca wotdźerżować, a to w februaru 5. a 19. — 27. januara (posledni króć štwórtk) wjeczor we 8 hodź. zméjemy našu zhromadźiznu pola našeho sobustawa Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitke sobustawy so wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Haslow. Kołojazdne tow. „Błysk“ zméje přich. srjedu swoju mésačnu zhromadźiznu. Předs.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zméje njedźelu, 30. wulkeho rózka, pop. w 3 hodź. w Hänzleo hošćencu hłownu zhromadźiznu. Knjeża dowěrniey njech to wšěm sobustawam wozjewja. — Zymski swjedżeń wotměje so njedźelu, 6. febr., z dźiwadłom a rejemi. — Winowatosć wšěch sobustawow je, zo też do zhromadźizny wšitke a z dypkom přińdu. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ spěwa tón tydźeń srjedu wjeczor z dypkom 8 hodź w Njechornju. Přińdźe pak wšitcy, to je jara nuzno! Kefk.

Khrósćicy. Jutře wutoru (Ptači kwas), wjeczor we 8 hodź. zméje „Jednota Sokol“ swoju zhromadźiznu pola Wjeńkec. Wšelake překhwapjeńki!

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wjeczor we 8 hodź. w kórcżmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ zméje njedźelu, 30. jan., pop. w 3 hodź. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu w „Knježim hošćencu“. Ważny porjad: Lětne rozprawy atd. Też wšelake druhe ważne wěcy maju so rozrěcź a wobzamknyć, tohodla je winowatosć kóždeho sobustawa, zo přińdże. Předsydstwo.

Ralbicy. „Jedn. Sokol“ wuhotuje njedźelu, 30. wulk. rózka swój zymski swjedżeń, wobstejacy ze zwużowanja a dźiwadłom we Waldźio hošćencu. Započatk wjeczor 1/2 8 hodź. Wšěch Serbow z blizka a z daloka naj wutr. přeprošuje předsydstwo.

Slepo. Tow. „Swěrnosć“ wotměwa swoju mésačnu zhromadźiznu tón tydźeń štwórtk, 27. wulk. rózka pola Bastiana. Z dypkom 8 hodź. je započatk. — Potom je spěwna hodźina. Njech te spěwarki, kotrež su přistup słubiłe, tón raz cyle wšesce přińdu. Hač do našeho swjedżenja, kotryż chcemy tón raz w Trjebinje wuhotować, je jenoż hišće krótki cas. Pomoc wšitkich swěrnych Serbow je nam witana. — Tuž přińdźe a pomhajće! Pismawjedźeŕ.

Sokolam! — Bratŕa, scżełe rozprawy wo sokolskich swjedżenjach a ze Sokołom zwisowacych podeńdżenjach stajnje hnydom redaktorej „Sokolskich Listow“.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brětnicy. — Za nawěšćki: C. Janak w Budyšinje.

Vogtländske wumłoke **Garding** kupujace jara tunjo p. K. Erler w Budyšinje na Žitn. wik. 11 znapřeća hoscenca „Stern“ Rěču serbski.

Swětowy panorama w Budyšinje na Lawsk. hasy. při Lawsk. wótki njedźelu, 23. hač do soboty, 29. 1. 27

Turkowska z Bagdadskej żeleznicu z Jsmida do Adana nimo toho Angora, rezidenca a hłowne město Anatoliskeje.

Etamina 150 šeroka 0,65 hr. jara tunjo K. Erler na Zitnych wikach 11 znapřeća hoscenca „Stern“ Rěču serbski!

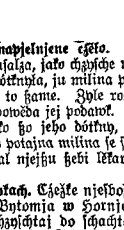

Feldstecher Punktzielgläser

Richtiger Ersatz für Schmidt Gesichtsmasken Respiratoren
BAUTZEN

Hojenje přetorhnjenja sydkow
wot lékarsk. komisije wobkruczene!
bjez operacije a bjez mylenja w powołanju!
tak so so samo lékarjo a jich swójby pola nas hojić daju.
Zjawne dźakowuprajenja tutych wokolinowu:
„Hermes“ lékarskemu institutej za ortopádiske hojenje sydkow w Hamburgu wobkruču, so sym na čerpjenje sydkow z Wašej methodu dospołnje hojeny. Mohu kóżde dźěło bjez wobčežnosćow wukonjeć. Z dźakownym pócežowanjom P. Grohmann, Neugersdorf, 23. 7. 26. — Podwjaz za přetorhnjenje sydkow wjacy njenošu a mohu Wašu methodu jenoż kóždemu porućić. C. Bertram Oschersleben, 25. 7. 26. — Wobkruczam, zo je čerpjenje mojeho syna na přetorhnjenje sydkow dospołnje hojene, wobčežnosće při sokolanju sta. njejsu. A. Tietze, Neu-Hilbersdorf, 31. 7. 26.
Wjacy hač 100 hamtsk. wobswědčenych pismow su k rukam.
Rěčne hodźiny našeho přiwótkneteho, wosebje wuwučeneho dorozumiwego lékarja su
w Budyšinje, w hotelu „Rachlitz“ štwórtk 27. jan., dop. 8 1/2—1 hodź. — — — „Hermes“ lékarski institut za orthopádiske hojenje přetorhnjenja sydkow w Hamburku.
Espłanade 6 (Dr. H. L. Meyer)
Hladajće so před skepsakami, kotrež spytaja, po nami činić, hdyż toho, zo bychu hłowny dypk wšeju docyła znali.

Přesadźowarnja Weschick
prjedy Kurt Wallnitz
srjedu, 26. jan. 1927, budu na Zwonk. Lawskej hasy 16 w dworje na lěwo wot dop. 1/2 10 hodź. swobodnje
meble, komoty a postronki, nowe centrifugi, Jóża z matracami, ručny wóz atd.
přesadźować. Popołdnju wot 1/2 3 hodź.
trjeb. mużacu a žonjacu drastu, wobuće a šaty.
Wobhladanje wutoru wot 4 hač do 6 hodź. pop.
Arno Wuschick w Budyšinje
přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Inventurske wupředawanje
wšěch zymskich tworow
po spodźiwnje tunich płaćiznach
tohodla
na kredit
Carl Horn nasl.
w Budyšinje
na Hłownem torhošću, zastup na Jerjowej hasy 21
Sobustaw zwjazka němskeho kreditneho drobnowikowarstwa zap. tow.

Přepołożenje wobkhoda.
Swojim česćenym wotběrjarjam, kaž też česćenym wobydlerjam z Budyšina a wokoliny dawam k wědźenju, zo sym swoje bydlenje a swoju
krawcowniu za knjezow a knjenjow a wojerśku a zastojnsku drastu
wot 15. januara wot Sulerskich wrotow na
Nowe hrjebje čo. 8
znapokosu Centralneho dźiwadła
přepołožił. Prošu, mi dotalnu dowěru też dale wopokazać.
Z najwyšším pócežowanjom
Oskar Vitalis, krawski mišter
w Budyšinje

KELLING
barbi, čišći chemiscy
z rukowanjom z benzinom
porjery, meblowe tkaniny tepidli, přikrywy
kože, pjelsćiny, pjerjo atd.
Měrne płaćizny! Poriadne wróćenje!
Samsne přijimace klamy su:
W Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 telef. 3639
na Přiseńskej drózy 16
w Khočebuzu na Hródkowskej drózy 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej drózy 26

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 20 | Budyšin — Wutoru, 25. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Wojowanje přeciwo spłažnym khorosćam.

W němišim ſjemje ſu **ſakoń k wobaranju pšeciwo spłažnym khorosćam pschijeli.** Po tymle ſakonju dyrbi kóždy, kotryž je ſo ſ płažnej khorosću natyknył, na univerſicje pruhowanemu lekarjej lěkowacą dacź. Schtóž druheho człowjeka natyknje, ſo ſ ſaſtwom khłoſta. Sakaſane je, ſ daloka lěkowacź a lěkarſtwo a lěkowaniſke waſchnje poſtkiczicź a wulkwalicź. Po namjeſce ſocialdemokrata **Limbertza** pak ſu wot ſakaſnje wuwſate roſſaſnjace pſchednoſchki, pišma, wobraſy wo ſpłažnych khoroſćach a wo jich woberbźenju.

§ 14 ſ khłoſtanjom temu hroſy, kotryž dźeźo, ſa kotrejož wothladanje ma ſo ſtaracź, druhej woſobje dyžli maćeri cźeſchicź dawa, jeli ſo ſuſa woſoba nima lěkarſke wobſkedźenje, ſo ſtrowotnych wobmyſlenjow pſcheciwo cźeſchenju njeje.

Rozrisacy wosud w ſakſkej textilnej industriji.

Wo ſwadźe dla dźěłakſkeho cźaſa w ſakſkej textilnej industriji je ſo rozrisaſy wuſud wuprajił, w kotrymž je ſo mjes druhim poſtajiło: So by ſo produkcija powjetſchiła a ſtuſchiła, ſu dźěłacźerjo winowacźi, wot pónđźele hacź hromadźe ſ pjatkom wſchędnje hodźinu ſ pſchirážkom pjeć prozentow na ſakładnu mſdu dźěe dźěłacź. Sa nózne dźěło ſ wotměnjenjom worſchtowy ma ſo pſchirážk 15 prozentow pſchiſwoliźi.

Pólska so swojich mjezow dźerži.

Noweho pólſkeho póſłanza ſa Rom, Knolla, w italſkich nowinach pſcheczelnje witaju. Po ſwojim pſchikhadźe je wón ſaſtupjerjej nowin „Meſſagero“ roſrěcźenje pſchiſwolił. W nim je ſo wo němſko-pólſkich poměrach wuprajił. **Pólska ſtebi měr pſcheje, tola ſenje njedowoli, ſo ſo jejne mjeſy franja a teź kóžde jednanje wo tutym themje wotpokaże.** Jenož ſakhowanje nětcźiſchich mjeſow ſa měr zbleje Europy rukuje, a ſenje ſo ſawěſcźenje raniſcheje mjeſy wot ſawěſcźenja wjeczorneje dźěłicź njedodźi. Sa to je ſpoczatk wójny pſchecziwo Sſerbiji ſ najkěpſchim dopokaſnom. Pólſſa ſo ſaczuczam prawdy Europy a ſwojej ſylnoſcźi dowěrja.

Spſchiſahanſtwo Běłorušow w Pólſſej.

Pólſti juſtizny miniſter je ſejmowemu marſchallej nazmjetnył, ſo by ſtej ſajatych běłoruſkich ſejmſkich ſapóſłanzow ſtudniſkej wyſchnoſcźi wudał. Sajatych winuja, ſo ſu ſpytali, ſpſchiſahanſtwo ſa wottorhnjenje raniſchich ſtronow Pólſſeje naſchkaracź a ſo ſu ſo wukrajnej mozy (Ruſkej) ſwjaſali, jeli ſo by **k** wójnje mjes Pólſkej a Ruſkej doſchło, **wobronjeny ſtěźk w raniſchich provinzach Pólſkeje ſtudźieź.** Dla organiſazije tehole ſpſchiſahanſtwa je ſo po **poruczeniſcźi Moſkwy** běłoruſka Hromada ſałožiła, kotraž hižo 60 000 ſobuſtawow licźi. Moſkwa je wěź ſ pjenjeſami podpjerała.

Francowsko-rumunske zrěcźenje

Rumunſke knjeſerſtwowe nowiny ſu ſobotu teſt franzowſko-rumunſkeho ſrěcźenja wojſewiłe. Nowiny wſchěch politiſkich ſtronow ſe ſahorjenjom tole ſrěcźenje witaju.

„Adeverul“ na pſchikład piſche: Franzowſko-rumunſke ſrěcźenje wobłuk pakta Swjaſka Ludow njepſcheſrocźi. Najſajmawſchi dźěł dokumenta ſu ſady, w kotrymž ſo Rumunſka ſwjaſuje, ſo ſenje njebudźe nadpady pſcheciwo Ruſkej cźiniźi. Ale hdy bychu Ruſſo ſami nadpad na Rumunſku ſcźinili, Franzowſka na bok Rumunſkeje ſtupi. Dźiwajo na to, ſo je franzowſki parlament rumunſke knjeſſewo w Beſaraběſej pſchipóſnał.

„Adeverul“ měni, ſo cźeſziſchcźo rumunſkeje internazionalneje politiki teź dale w Pariſu woſtanje.

„Aurora“ piſche: „Tole nowe ſrěcźenje ma ſa naſ hiſchcźe druhi wuſnam a to tón, ſo ſnowa ſtaru alianku ſ Pólſkej, Cźeſkoſłowakſej a Južnoſłowjanſkej ſjednocźuje, dźěło natwarjaceje měroweje muſſe, na kotrymž ma Franzowſka tak wulki podźěl.

Faſiſtiſkeho wabjaceho cźuſchlaka w Franzowſkej ſajeli.

W Nizzy je franzowſka polizija italſkeho wabjaceho cźuſchlaka Muſſolina Canova, bywſchego redaktora Milanſkich nowin „Popolo d'Italia“ ſajała, kotryž je italſkeho cźeſkjenjeja Saccha k attentatej na Muſſolina wobrěcźeć ſpytał. Sacchi w pariſkim pſchecźiwofaſiſtiſkim organu „Corriera degli Italiani“ dźěła. Wón wěź polizji wojſewi, dokelž ſo jemu Canovi podhładny być ſdaſche. Canovi pſchi polizajſkim pſcheſłuſchenju dołho prěwſchi ſo wopraſnyde wuſna, ſo je ſprawny faſiſt a ſo je ſpytał, jenoho ſ italſkich politiſkich cźeſkjenjeſow do Italſkeje nawabicź a jeho tam pokhłoſtacź dacź, ſo by druhim pſcheciwofaſiſtam ſ warnowazym pſchikładom był. Canowa wěſcźe ſ Franzowſkeje wupokaſaju.

Francowska wójſkowa reforma.

Snaty ſocialiſtiſki wjednik a ſaſtupjeŕ Franzowſkeje pſchi Swjaſtu Ludow Paul Boncour, kotryž je ſo pſchi wſchěch Genfſkich wothrónjenſtich jednanjach wobdźěłał, je w nowinach „Volonte“ ſawodny naſtawk, naſtupazy **reorganiſaziju franzowſkeho wójſka** wojſewił, wo kotrejž budźe ſo ſa krótki cźaſ w ſejmje jednacź. Dźenſa njewojuja wójſka ſe ſobu, ale ludy. Hoſpodarſke pſchihoty ſu ſ najmjeńſcha runje tak ważne, kaž wójnſke pſchihoty. Tehodła dyrbi ſo runje tak induſtrialna a adminiſtrativna mobiliſazija pſchihotowacź, kaž wojerſka.

W Italſkej wulke kłady żeleſneje rudy namakali.

Pſchi hórſtim pſchełkhodźe Tamburje w Apuanſkich Alpach ſu we wyſokoſcźi 1620 metrow wulke kłady żeleſneje rudy wuſłědźili, kotrež maja po jich mnoſnoſcźi a wopſchijecźom ſa najlěpſche w Europje. Ruda pjeća 68 prozentow żeleſa wopſchija, tak ſo ma najwjetſche prozenty ſ europiſkich żeleſnych rudow, kotrež najwjazy 40 prozentow rudy wopſchijeja. Móżnoſcź kłada je tak wulka, ſo po měnjenju wěźwuſtojnych ſa lěto njebudźe wjazy hacź tyſac Italſkeje żeleſa ſ wukraja dowoſwjeź. Maja ſa to, ſo budźe móżno, wſchędnje 300 tunow cźiſteho żeleſa wuryeź.

Dobyće demokratow w Južnoſłowakſkej.

Njedźelu ſu ſo w Južnoſłowjanſkej wólby do wokrejeznych ſhromadźiſnow wotmėłe. Pſchi nich ſu ſo demokratoju pjeća poſtynili. W Belgradźe ſu ſo 6 demokratoju, 4 radikalni a 1 demokrat wuſwoliłi.

W Niſchu a Skoplu ſu radikalni ſebi ſwoju mózſakhowali. Ssamoſtatni demokratoju ſu thěſtro dobyće w Sſkowinſkej a w Sibaku dozpili. W Splitu ſu **khorwatſky federaliſtoju dobyli, runje tak w Djijeku.** S 11 mandatow, kotrež na Sagrebiki wokrjeż pſchipadnu, ſu Radićowa ſtrona 4, khorwatſky federaliſtoju 3, dźěłacźerſka ſtrona 2, ſamoſtatni demokratoju a khorwatſki republikanſki **blok po 1 mandatu** doſtali.

Rumunſka ſa Maku ententu.

S Bukareſta ſo 23. januara piſche: Powěſcźe, ſ Barlina roſſchěrjene, ſo je ſo pjecźa mjes ſtatami Makeje ententy wěſta napjatoſcź roſwiła, ſu zyle bjes podłožła. Hdyž ſo ſaſo miniſtroju ſtatow Makeje ententy ſeźdu, ſo ſnowa pokaże, ſo je Maka ententa dale ſ roſriſanym faktorom měra w Europje a ſchtitarjom ſałhowanja ſrěcźenjow. Datum konferenzy ſwonkownych miniſtrow njeje ſo pſchemėnił.

Wójna w Chinje.

Kantonſke wójſło pſched Hangcźawom.

Po kwalownych podawkach poſłednich dnjow je ſo do Shanghaia ſaſo měr wrócźił. Dobrowólniſti korps a polizija pak w alarmiſkej hotowoſcźi woſtanjetej. Mnohich agitatorow kommuniſtiſkeje ſtrony ſu ſajeli a do ſaſtwa ſawrźeli. Po powěſcźach ſ Cźekiangſkeje fronty je Kantonſke wójſło dale poſtupowało. Kantonſke prědne wójſło je pjecźa Hangcźaw, jenož 150 kilometrow k krótkemu wjeczorej wot Shanghaia, wobſadźiło.

Hoſpodarſka broń Kantonſkeho knjeſerſtwa.

Kantonſke knjeſerſtwo je manifeſt wojſewiło, w kotrymž ſo praji, ſo Jendźelcźenjo a druhe wukrajnoju pſchego měnja, ſo China njemóże ſama ſa ſebje ſo ſtaracź a ſo wukrajanow ſa ſwoje politiſke a hoſpodarſke roſwiccźe trjeba. To ſa nazionaliſtiku (kommuniſtiku) Chinu njepłaćźi, kotraž je na wopak ſylna a ſwoje **mozy ſebi wědoma, ſo móże ſ hoſpodarſkimi ſrědkami ſwoju wolu ſóźdenu w ćinelkim kraju nanuloważ.**

Tehodła ſo njeprajeha, cźaſe Jendźelſka abo druha mózy Chinu pſchipoſnacź, ale wjele bóle, ſchto cźaſe Chinu Jendźelcźanam a druhim mozam pſchipoſnacź. Nazionaliſtoju ſo prózuja, politiku njewotwiſnoſcź Chiny ſaſo dobyćź, a prjedy hacź ſo to njeſe wubźdźiło, njemóże ſaneho měra mjes chineſkim nazionalismom a jendźelſkim imperialiſmom być. Schlitanje wukrajanow źiwjenja a ſwójſtwa njeſałožuje ſo **wjazy** na zuſe bajanetty a kanonſke cźołmy; pſchetoż bróń chineſkeho nazionaliſma, jeho hoſpodarſka broń, je ſynlniſcha, dyžli kóždy druhi wójniſti **inſtrument.** Pſchede wſchěm dyrbja Jendźelcźenjo wědźeź, ſo ſchlitanje źiwjenja a ſwójſtwa wukrajanow dźenſa w ruzy mozy leźi, kotraž móże hoſpodarſke źiwjenje wukrajanow w Chinje ſnjemóźniźi. Kantonſke knjeſerſtwo ma ſa lěpſche, ſawadne praſchenje radſcho po puczu jednaniow dyžli ſ bróniowej mozu roſrěźacź. Wona je tehodła hotowa, ſ kóždej mozu ſamoj jednacź, tola na podłožku hoſpodarſkeje runnerrowo'cje a wſajimneho cźeſcźowanja politiſkeje a krajneje njewotwiſnoſcźe druheho.

Ruſſojo pſchi mjeſach Mandźurſkeje.

S chineſkeho wojowniſchcźa „Britiſch United Preß“ powě, ſo ſu ſo ruſſe wojerſke mozy pſchi mjeſach Mandźurſkeje wo 20 000 muži poſylniłe, ſo by ſo tak Cźangkſolin w poſnozy wrócźo ſdźerżał. W Shanghaiu a Fuczawje Chineſojo rubja. Na podłožku wobcźeźowanjow wukrajnych konſulow w Fuczawje, ſu, kaž „Erchange“ ſ Honkonga powě, **tſjoch chineſkich rubježnikow ſaſtrělili.** Jich cźěła ſu ſo na dróźu tak poloſyłe, ſo ſu wukraineſo je dwěſcźe widźeź. **„Everings News“** ſ Takia piſchu, ſo ſu ſchtyri japaniſke janiczaki do Shanghaia wotjeźe, hdźež je położenje dźeń a ſtrachniſche.

Jendźelſka nowych wojakow do Chiny ſcźele.

Jendźelſke wójniſke miniſterſtwo wojſewja, ſo je ſo ſchtyrjom pěſchim bataillonam pſchikałako, ſo bychu ſo k wuježdźej do Chiny pſchihotowałe. So bychu ſo na wójniſku ſylnoſcź napjelniłe, je ſo dźeń prěnjeje klapy reſerwy ſwołał. Po powěſcźi Reuterez powěſcźerjow je Bombaya, dyrbitej ſo dale dwaj bataillonaj ſ Indiſke je k poſylnjenju jendźelſkich wojerſkich mozow do Chiny póſłacź.

Tele pſchihoty wěſo w Jendźelſkej wulki njeměr ſbudźaja. „Sunday Expreß“ ſo hižo ſ najtoſchim piſmom praſchejeja, hacź tele wojerſke pſchihoty „ſaſo wójnu“ wojſnameja. Druhe nowiny ſwojich cźitarjow napomnjaju, ſo bychu ſo njedali ſatraſchicź. Poſłednje dny ſu wſchelake knjeſerſtwowe ſobuſtawy we wſchelakich ſtronach kraja ſjawnje prajile, ſo knjeſerſtwo jenoż měra **ne wobhładniwoſne pſchihoty cźini.**

Kaž „Daily Expreß“ piſche, ſo w jendźelſkim knjeſerſtwje boja, ſo budźe **Shanghai za tſi njedźele w ruzy Kantonſkeho wójſka.** General Sunczuanfang, kotryž měſto ſakituje, je pola Lancźi (ſto jendźelſkich mil ke krótkemu wjeczorej wot Shanghaia) poraženje poczerpił. S tym je ſo jemu puczź do ſadnjeho kraja ſalehnył.

W Shanghaiu ſu dyrje ſo njeměry potłóczałe, polizajſke ſtagije ſu pak **w ſtajnej hotowoſcźi.** Straſkowazy dźěłacźerjo dróhowe je ſeleźnicy ſebi po ſdacźu na to njemyſla, ſo **k** dźěłu wrócźiła. Nawopak ſu pſchiſtajenjow omnibuſkeho **towarſtwa** tak ſatraſchili, ſo ſu cźi pſcheſtali, ſłužbu cźiniźi. Jeniczke **woſydła** w Shanghaiu ſu dźenſa privatne automobile a woſyći, kotrež ludźo cźahaju. Nadikalni agitatorojo ſo horliwje prózuja, ſtraſ mjes dźěłacźerjemi a pſchiſtajenjami telefonſkeho **towarſtwa**, wodowodow a elektrizitetnych dźěłarnjow wuwukacź. Wuſchnoſcźe ſu teho dla dobrowólnikow namolwile, ſo bychu hnydom na mjeſtna dźěłacźerjow ſtupili, jeli ſo by ſo w tychle źiwjenjawažnych dźěłacźnjach ſtraſk pſchipowjedźił.

*

W **Hankawje ſu ſo jendźelſke banki ſaſo wotewrile** a ſaſo dźěłacź poczałe. Wocźakuje ſo, ſo ſo tele dny ſ Kantonſkim ſwonkownym miniſtrom Cźenom dojednaju. Naſtawki, kotrež je tutón w nowinach wojſewił, mandźurſkeho, marſchałka Cźangkſolina pohnuła, někto teho runja pobłoſtiwa, telegrammy a roſrěcźenja Londonſkim nowinam telegraſowacź, w kotrychž praji, ſo **cźemne mozy bolſchewiſtiſkeje w południſchej Chinje ſ mózným wójſkom roſbije.** „Manchu,“ generałp raji, „nědźe 800 000 hacź miliſon muži wobronjenych. A hdyž **moralne podpjeranje Jendźelſkeje a druhich mozow namakamy, dobudźemy.**“ S poſłednjej pſchiczinu k tutomu powołanju na Jendźelſk je dyrje ſhromadźenje ruſkeho wójſka pſchi mandźurſkej mjeji, wo kotrymž ſo nětkole je wſchelakich ſtronow powě.

Napjatosć mjez Zjednoćenymi statami a Mexikom njeje popuščila.

Haćrunje je ſo senatowy wubjerk Sjednoćenych ſtatow ſa to wuprajił, ſo by ſo ſwada ſ Mexikom ſ mjerowym ſudom w Haagu wurunała, połnózne amerikanſke knjezerſtwo ſwoje wotmyſlenje pſcheźiwo Mexiku njeſpuſchćił. Knjezerſtwo wocakuje, ſo amerikanſki lud knjezerſtwowe ſtejiſchćo ſkwali, hdyž wopomni, ſo ſo wo ſobrace amerikanſkeho ſwójſtwa we wukraju jedna. Pſcheźiwo temu, ſo je ſo amerikanſke ſwójſtwo ſobrało, ſane reſoluzije njepomhaju. Rosrißaty ſud hižo ſamyßla nima, dokelž Mexiko w konfiſkazijach nicžo pſchemjenić njeda.

Po powješćach ſ mjeſta Mexika je ſobotu poſledni dżeń ſa ſamolwjenje wukrajanow był, kotrychž wobſtejnoſtwo ſo na podkładu nowych krajnych a wolijowych ſakonjow konſtituuje. Wukrajenjo dyrbja dżenja rjeſa, hać chjeđa ſo ſakonjet podcżißnyć. Cżi, kotſiž ſu ſo pſchipowědżenja woſtajili, njemóža nicžo wjazy pſchećiwo konſtituzii cżinić.

Michał Kokla w Kulowie †

Tuta powješć naß wcżera popołdnju poraſy. Saſkdeny wulki konzert 24. nov. bě hiſchcże pola naß w Budyſchinje ſ hoſcżom. Wobdżelowaſche ſo na naſchich poſtejenjach a wjeſelesche ſo ſ nami nad naſchim narodnym dżełom. Dżenja hižo ſtejimy żarujo pſchi jeho marach. Je ſo nam ſaſo ſe ſwěrnych najſwěrniſchi pominył. Stajnje mózachmy ſo na njeho ſpuſchćeć w dróbnem narodnem ſkutkowanju. Se ſahrodnikom po powołanju a ſ wobdżełerjom wobſchérneho ſahrodnikſtwa, kotreż ſ wnſtojnej ruki wodżeſche, bě ſ widżanym mężchezjanom mjeſta Kulowa. S jeho pſchećelnym a ſprawnym waſchnjom dobu żebi pſchikhitłoſtoſej naß wſchěch, ſtejazych w narodnem dżele. Njech je jemu łohka żerbſka ſemja, ſa kotreżej ſboże ſo horjeſche jeho ſprawna żerbſka wutroba. Bóh ſ hłubokoſe ſwěrnu manżelſtu a żuły nabohnu a ſtwerdnu żerbſti Korkliz dom.

Sakſki ratarſki tydżeń w Drježdżanach.

Němſki ſeſtnjewjeniſti miniſter dr. Haslinde wo nuſy w ratarſtwje.

Wczera pondżelu 24. januara ſo w Drježdżanach ſakſki ratarſki tydżeń wotewri. Wotewrjenſku rěć mjeſcże němſki ſeſtnjewjenſki miniſter dr. Haslinde, w kotrejž wospjeże wo nuſy w ratarſtwje rěkeſche. Mów po dotalnych wuliczenjach dopokaſa, ſo je ſo ratarſke wobydlerſtwo jara ſeſkabiło. Naſſerke leži to na tom, ſo je ſ ratarſtwa pſchewjele ludźi ſwoje żiwjenje we wójnje woſtajiło a ſo je ratarſtwo w powójnſtim cżaſu powſchitkownje cżeſko cżerpjecz dyrbiał. S tym pak ſo wěſo njeſmě prajicz, ſo ratarſtwo wjazy telko waſnoſcże ſa naſch żyły lud nima. Hdyž ratarſke wuſtrody ſ wudżełkami induſtrije pſchirunamy, njerěcża wone na żadyn pad hubjenje ſa ratarſtwo. Schtož wobydlerſtwowu a ſozialnu politiku naſtupa, dyrbi ſo na wotebéranje ratarſtwa ſe wulkej ſtaroſcżu ſhladowacz. Knjezerſtwo dyrbi hladacz, ſo by ratarſtu podłohu roſcżěriło. To pak może ſo jenoż ſe ſaſtydlenjom ſtacz. W naſchim ratarſtwje pak wotpoczuja wulke aktiwa ſtroweje ludoweje mozy. Ratarſtwu dyrbi ſo hódniſche żiwjenje ſwěrcżicz ſ lepſchej hoſpodarſkej politiku. Sa tymle ſamérom mjeſo němſka hoſpodarſka a mikowanſka politika honi. A to w poſlednich létach njeje ſebi muſpěcha wostako; pſchetož němſkemu hoſpodarſkemu dla pſchiſlamnjenje ſ ſwětowemu hoſpodarſtwu ſmóżnjene. Dowidżeć dożyła ſo njeby, kajke kataſtrofy bychu w tymle łěcże ratarſtwo potrjechiłe njebyło ſo maka pomoż ſ wobſtaczja złow ratarſtwu dostała. Wjeſo jenoż zła njeżu żadyn wuhoſenjſti hrědk ſa ſtóżdy cżaſ a ſtóżdy kraj. Nezniłkowe ſłowa ſe żiwym pſchikleſkom pſchijachu.

Ze Serbow.

Dujownica.

Wutora, 25. wulkeho rózka.

† 1773 nabożny ſpiſowaćel Kotlićanſki dźakon Matej Šołtk — „pilny Šołta".

Ptačł kwas.

Hlajće, nowa wěc ſo ſtała
Słyšće, chcoće zrozumiéć
Sróka je ſej muża wzała,
Wona chce ſo wożenić.

Hawron je tón nawożenja,
Toho je ſej zhladała;
Tón ma wjele zamóżenja,
Za kotrymž je żadała.

Pětr Wićaz z Prawoćic.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 744, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +0. Dżenja rano we 8 hodż. barometer 746, hygrometer —1, thermometer w nozy —5. — Schkleniza wyſoko na rjane poſkakuje. Pornjo wczeraſchemu ſo njeje wjele we roſpolożenju niſinow a wyſchinow pſcheměniło. W Schpaniſtej a na Balkanje ſu ſaſo ſnjeżne mjerſeſe ſahadżale. Też w Krkonoſchach a w Cżěſkej je ſnowa wjetſchi ſnjeh padnył. — Jutſe ſtejedu mężnacz do poſledniſcho bjertika ſtupi. Sſtónczko ſchadża 7,54 hodż. a ſchowa ſo 4,32 hodż. Mężacz ſchadża w połnozy 12,38 hodż. a ſchowa ſo dop. 11,21 hodż.

— **Ludowy żarowański dżeń, 13. měrza.** Wubjerk Ludoweho ſwjaſka němſkeho wobſtaraniu wojeſtich rowow ſap. tow. wotnje pſched kſótkim w Berlinje poſredżenje k poſtajenju ludoweho żarowańſkeho dnja. Na poſredżenju wobdżelichu ſo ſaſtupjerjo wyſchnoſczow, ſtjoch wutſich wérzywinſkaczow w Němſkej a towaſchſtwow a ſwjatkow, kotreż ſu ſa to wojeſe pſchiſjeſne. Woni wobſamſkuchu, ſo ma ſo ludowy żarowańſki dżeń k dopomnjeczu na we wróinje padnjenych każ dotal 5. njedżelu do jutrow, (Reminiſcere (13. měrza 1927) na podobne waſchnje wotmjeć, każ je ſo to loni ſtało.

— **Sſwoje 91. narodniny** ſwjeczeſche wczera pón-dżelu pſchi dobrej ſtrowoſći tudomny błódarſki miſchtr a meblowy fabrikant na wotpoczińku, knjez Arnoſcht Hermann Schmidt, kiž nětk w domje ſa ſtarych mużow pſchi Zyhlenſkim mule bydli.

— **Wo mamucje w Hornjej Łužizy.** Na dwěmaj mějtnomaj ſu loni koſcże tuteje nětkdyſheje druzinu elefantow we Łužizy namakali, jako ſaſkad k nětcziſchemu póſtowemu twarjenju tyjachu. We druhim padże pak namakachu w Beradorſkiſej muhlowej jamje pola Zitawy 6 metrow hłuboko w hlinje łóſcż mamutoweho ſcżehna. Kóſcż běchu dżełacżerjo roſrafli. We Lipſczanſkim geologiſkim krajn. hamcże pak ſu ju mjes tym ſaſo hromadże ſeſtajeli a towaſchſtwu ja pſchedſtawinu w Budyſchinje wupożcżili. Wobaj ſhykaj ſtaj wot pondżele ſem we wukładnych wokach Dürrerſkeho domu na Lawſtich hrjebjach w Budyſchinje wuſtajenej. Pſchi tutej ſkładnoſcżi ſo ſ nowa na to pokaja, ſo bychu wſchitzy, kotſiž w ſemi koſcże atd. namakaju, je pſchiſłuſchnym wozobam wotedali. Kak ważne to je, wuthadża ſ toho, ſo ju ſo po ſdaczu pſchi powieſchenju tworoweho dwórniſchcża w Budyſchinje w lěcże 1919 zyły mamutowy koſcżowy abo dżełe wſchelakich diwokich ſwěrjatow ſ dżela ſnicżże, ſ dżela do koſcżoweje tocżernje pſchedake, ſchtož je wěſo wulka ſchkoda. Na podobne waſchnje ſo też wospjeże na wſach hiſchcże wjele ſtarożitnoſczow ſhubi.

Kradnjene żyrkwinſke wězy. Jena wonkowna pu-lizajſka wyſchnoſcż hhowa kheluch, patenu a khelſuchowu kſicżku. Tele wězy najſtarſcho ſ żyrkwinſkeho paduſchtwa pothadżeja. Kheluch ſo takle wopiſuje: 26 zentimetrow wyſoki, nózka ſ poſtoczaneho kopora, hrjebóni dżěl je moſazny, pſchikrowanczko ſ poſtoczaneho ſrébra, ſo nózky belka je kopjerikowa kromka, horjeka tſi pola: cżeſtne a hałoſkowe motiwy a wyſoko-ovalne roſcżety; jako pſchekhod k pſchimadku ſcżehuje Lotoſowy motiw. Moſazne pſchimadło pokaſuje tſi karvatidy (ſónſte we dołhej drazże), nad tym twěrtkowa kroma. Pſchikrywanczko je runje tak wupyſchene każ nózka, to rěka: ſ pola cżeſtnych a hałoſkowych motivow, tſi wyſokoovalne roſcżety a hałoſkowe kromka. — Schtóż wě, ſo wo prjedawſchim wobdżerju tychle wězow nětčiſo prajicz, ſo proſu, ſo by jo na kriminalnym wotdżelenju w Budyſchinje wojeſwił.

— **Dokelž bě podhladny,** ſo je w poſlednim cżaſu tu wojeſenje paduſchſtwa w twarſkich budach ſtuſcże kriminalne wotdżelenje tu na Dwórniſchcżowej dróży hołazeho tejerja, kiž dżěła nima, ſaja a ſtajnemu rěſtnſtwu pſchepoda. Někotre kradnjene wězy wo-la njeſo namakachu, haczrunjeż bě jim trochu pſchemjenjeny napohlad dał.

— **Snamjenja cżaſa.** Polizija ſaja 54-létneho dźełacżerja je ſwjedoneho mjeſtna, kiž bě ſo pondżelu dopołdnja na Zybelnikim walu napſchećeo dżećcżom na najnjeſpańbicżiwiſche traſchnje wotkrył. Polizija muża kriminalnej polizaji pſchepoda. — Njeſnaty ſo, kiž je w poſledniim cżaſu na Kleſkej promenadze, njedaloko Schpitzewineje kubarnje wotpjet wjetſche ſchulſke hołzy na njepózcżiwe waſchnje wobcżeſował, je kriminalne wotdżelenje w jenym tudomnym wjokiku wuhladżało. — Kriminalna polizija je też wobydlerja pſchſchorcże laſarny naſtjedżiła, kiž je ſo njedawno pſchi wotnoſe laſarny napſchećzo nimodnym żonam njehańbicżiwje ſadżerżał.

— **Wujwědżenje „hrěnjeje ſrakoſcże" na měſtnu prawa jenoſtnje dobrowólneje ſłużby.** Sakſke miniſterſtwo ſa ludowe wukubłanje wojſewja, ſo je po wotpadnjenju prawa dobrowólneje jenoſtneje ſłużby (Einjährig-Freiwilligen-Berechtigung) ſo jako nuſne wopokaſała, ſo ſo też ſa pſchichodn wukubłanſki ſměr poſtaji, kotryž mjes ludowej ſchulu a dołończenjom wyſcheje ſchule leži a kotryž dożahaży podłoż ſa powſchitkowne żadanja wſchelakich hrěnich powołanjow w ſjawnym ſarjadowanju a hoſpodarſtwje ſarużi. Stat a kraj ſu ſo tohodla trěcżale, jako nowy wuras wopſchicżerjo „hrěnjeje ſrakoſcże" poſtajicz. Schulerjo, kotſiž wopiſmo „hrěnjeje ſrakoſcże" doſtanu, ſměja wěſo, haczrunjeż na wſchelakich wyſchſchich ſchulach ſtuđiju, wſchitzy telko łohkadneje dźełanoſcże, kotrejž ſim ſpomożne ſtutkowanje we wſchelakich hrěnich powołanjach ſmóżni. Tu jedna ſo wo ſchule, kotrejž wopjet ſchulerjow we ſnajmjeńſcha ſtěknym wukubłanju ſ jenej zuſej rěcżu wuwucżuja, każ też wo tajke, kotrejž ſchulerjow hakle po ſłónczenym 7. ſchulſkim łěcże pſchijimuja a jich w 3 létach ſ jenej zuſej rěcżu k ſamóżnemu ſamérej wjedu. Pola powołanſkich ſchulow móże hłuboſche powołanſke wuwucżenje na měſtnu zuſeje rěcże ſtupicz. Tak móża ſcżehoważe ſchule ſwojim ſchulerjam wopiſmo „hrěnjeje ſrakoſcże" wuſtajeci: a) tym, kotſiž ſu ſo wot nijſcheje ſekundy do hornjeje ſekundy jenoż wyſchcheje ſchule (gymnaſija, realneho gymnaſija, wyſchſcheje realneje ſchule, němſkeje nadſchule, natwarjajeje ſchule, 6-létneho ſtudijneho wuſtawa) porjadnje pſchepodali; b) tym, kotſiž ſu wotthadne pruhowanje na realzu abo wyſchſchej hołczej ſchule ſ wuſpěchom wotpokazali; c) tym, kotſiž ſu wotthadne pruhowanje tſirjadowniſkich wotdżełow wyſchcheje ſchule ſa żónſke powołanja wobſtałe; d) tym, kotſiž ſu wotthadne pruhowanje ſcżehoważe ſchule wotbyli. Po ſpomnjenych powſchitkownje ludowej ſchule ſ wuſpěchom ſtożili. Tak daloko privatne ſchule prawo doſtanu, wopiſma „hrěnjeje ſrakoſcże" wuſtajeci, ſo hiſchcże wożebje poſtaji. Kajke prawa w praktiſkim żiwjenju ſ wopiſma „hrěnjeje ſrakoſcże" ſcżehuja, dyrbi ſo pſchichodnej pſchewoſtaſcże. Runje każ pſchi wopiſmje ſenoſtneje dobrowólneje ſłużby, wumija ſo też w ſjawnym ſarjadniſtwje każ ſej

Nanoſo a ſynoſo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

19] (Pokračowanje.)

„Budź bjes ſtaroſcże!" wón rjekny. „Ja mózu ſo wobkmjeſcicz, a to runje dla ſacżucża tanneho doſtojnſtwa, kotreż tuſon hnjes tak kwużmjeſchnje. Dowolcże, knjes doktor," pokračowaſche wón ſrebrocżejo ſo ſnowa k Bazarowej, „wy ſnadź mużlicże, ſo je Waſche wucżenje někajka nowoſcż? Tola podarmo, ſo ſo wy mylicże. Materialiſm, kiž wy prědujecże, běſche hižo raſ na porjadku a pſchejo wopokaſa ſo njeſtmany . . . .

„Saſo zuſe ſłowo!" pſchetorhny Bazarov. Wón poczа ſo ſłobicz, a jeho wobliczo pſchija laſku někajku kowowu a hrozniu barbu. „S prěnja my niczo njeprědujemy; to njeje ſ naſchim waſchnjom . . . .

„Schto dha wy cżiniczе?"

„To chżu Wam rjeć, ſchto my cżinimy. Prjedy ſapoczachmy ſ tym, ſo njedawno hałle prajachmy, ſo naſchi ſaſtojniſy ſo dadża pokupicz, ſo pola naß njeje dróhowy, ani wikowanja, ani prawedu ſudjenja."

„Nó haj, haj, wy ſeſe denunzianczа, divulgatorojo*), tak ſo mi ſa, ſo rěka ſ mnohimi ſ waſchich kritikow ſym wſchak też pſchesſjene; ale . . . .

Dale ſmy my do toho pſchiſchli, ſo bachtacz, pſchezo jenoż bachtacz wo naſchich wotewrjenych ranach ani prózy hódne njeje, ſo to dowjedże jenoż ſ njekniczonnoſcżi a doktrinarizmu. My ſmy widżeli, ſo naſchi mudri ludźo, tak mjenowani dopředkarjo a „divulgatorojo" niczo hódni njejſu, ſo ſo my ſ ſłupoſcżu ſabéramy, wěcżo wo někajkim wumjetſtwje, ſe żebje ſamoho njewědomej tworjazej mozu, wo parlamentarizmje, wo potrěbnoſcżi rěcżnikſtwa, a wo tyjazorych wolbrnoſcżach, hdyž buchmy tola dyrbjeli na ſwój wſchedny khleb mużlicz, njeſu tym ſo naß najbórſche pſchiwěrkatſtwo duſhy, njeſ tym ſo naſche podżełne towaſtwa ſbankrotuja, dokelž mamy njedoſtatk na cżeſtnych ludźoch, njeſ tym ſo ſamo wotſtronjenje robocżanſtwa, wo kotreż ſo knjezerſtwo někto każ ſtara, ſcżehka ſ naſchemu lěpſchemu pſchiſhodże, dokelž naſch mużik żebje ſamoho rad wodkrawdże, jenoż ſom ohł do korczmy dobéżecz a ſo toho ſahubneho jědu naſłukacz."

„Derje!" pſchetorhny Pawel Petrowicz, „derje tak; Wy ſcże ſo we wſchém tom pſchcżeżwěżcżili a roſſudżili; ſo niż w najmjeńſchim nětchto wone pſchcżerſiwo tomu njeſapoczinjeny."

„Haj, my ſmy ſo tak roſſudżili, ſo niczo pſchcżeżiwo tomu njeſapoczinjeny," woſpjetowaſche Bazarov pothmurjeny. Wón ſo na żebje ſamoho roſmjerka, cżehodla bě ſo pſched tutym ſemjanjom tak daloko a ſchéroko wuprajił.

„A jenoż ſwarjecz a hantowicz chżeczе?"

„Haj, hdżej je toho trjeba."

„A to njemuje ſo nihiliſm."

„A to njemuje ſo nihiliſm," woſpjetowaſche ſaſo Bazarov, tón krócz ſ ſyle woſebitej throkoſcżu.

Pawel Petrowicz ſłohka ſamikota. „Ach takle to bęſche!" rěcżeſche wón ſe ſpodżiwnje mérnym hłoſom dale. „Nihiliſm dyrbi wſchemu horju wotpomhacz, a wy, wy ſcże naſchi wumożerjo a rjekojo. Tak. Nó, pſchcże cżo pak wy potom tych druhich, hyrnjež by tych diwulgatorow było, cżeſcżicże? Njebachtacże-li wy runje tak, każ wſchitzy druſy też?"

„Mamy-li żebi nějchto porokowacz, tak ſawěſcże niż to," ſaborcża Bazarov.

„Tak ſchto? Wy ſłutkowjecże, abo ſchto? Wy chżeczе ſłutkowacz?"

Bazarov niczo njewotmołwi. Pawel Petrowicz ſadkny, ale bórzy ſo ſaſo ſmérowa a wobkniežk.

„Hm! . . . . Słutkowacz, powrócżecz . . ." rjekny wón dale; tola tak też to powrócżecz, njeſnaju po prawom, cżehodla?"

„My powroczamy, dokelž cżujemy ſo jako mó," mjenjeſche Arkadij.

Pawel Petrowicz ſpohładny na ſwojeho bratrowca a wuſmja ſo.

„Haj, mózа ta njetrjeba żanoho ſamolwjenja datwacz," wumjeſe Arkadij a wuruna ſo.

„Njeſbożowny!" wuraſy Pawel Petrowicz; wón njemjeſche ſo dżeje ſdżerżecz. „Hdy by ty roſmyſlił, ſchto ty w Rußkej ſ tutej njeſchwarnej żadu wobſtrucżujeſch a poſpjerasch. Nó, taſſe-le nětchto móże ſamo żandżeć wo ſcżerpnoſcż pſchinjeſcz! Mózа! Też w dżiwjem Kalmuſy a też w Mongole tej móz — ale cżemu je nam to trěbne? — Nam je zibiliſazija droha, haj, haj, najlubſchi nje-nam ſu drobe jeje błody. A njeprajcże mi, ſo tute błody niczo knicżomu njeſłu. Najhubjenſchi molet wumoſtkowa, barbouilleur, herz, kotremuż dadża pjecz topeſſow ſo ſcżu wjeſor, ſamo taiſzy ludźo ſu wuzitniſchi hač wy, dokelž ſu pſchedſtawjerjo zibiliſazije, a niż hrubeje mongoliſke mjeſe. Wy mylicże żebi, ſo ſcże doprědkarjo, ale po prawom hoſpo-cże dyrbjeli w „kibitzy" (kibitka, pola Tatarow wóz na ſchcżo-rjoch kołjeſach) kalmukow ſydżacz! Mózа! Haj, wopomnicz tola, ſo je ſwach wſchěch hromadże někajki dwanakt, wy njeſ-tutżeju, a tych druhich je miljonowny; cżi njedowola wuzi-ſ nohomaj teptacz ſwoje najſjiwjeczſiche kubła, — wam wo-ſateptaju!"

„Że-li ſateptaja, tak dyrbimy żebi to lubicż dacz," rjekny Bazarov. „Ale „wołka je hiſchcże na dwoje prajiła. Naſ wſchak njeje tak mało, każ żebi wy to mylicże."

„Kak? Wy bjes żorta mylicże, ſo pſchiwjedżecże ſwój narod k roſumnej?"

„Wot kopecżeznje ſwěczki, każ wy wěſcże, je ſo wotpa-Moſkwa ſapaliła," (ruſke pſchiſłowo). wotmołwi Bazarov.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

*) W prěnich létach knjeżenja Aleksandra II. mjenowachu ſo tak podżełniżu żeboſcżeho literarneho hibanja.

w hospodarskim ßwjenju saßady, po kotrychž ßo mějiželjo wopißma ßrěnjeje srakoscže jako khmani wobhladuja, do ßrěnich powołanjow sastupicž. To njemóže schulska wyschnoscž postajicž.

— **Płahowanje nasymskeho žita w Prukej.** Po wosjewjenju hamtskeho pruskeho nowinaŕskeho hamta je po statistiskej korrespondenzy płahowanje nasymskeho žita we Pruskej trochu wrócžo schło. Najbóle je ßo płahowanje rožki wobmjesowało.

S **Khwaczis.** K wschelakim měnjenjam, so je Khwaczanska wohnjowa wobora pschi poßlednim wohnju we Lutobczu pschepoſdže wujěła, njech ßo na to pokaže, so ßu drje ßo wohnja dohladali, ale so ßu ßebi myßlili, so je wjele dale, dokelž dalokoscž kurjawy dla spóznacž njebě. Tohodla bu pschikasane, so wobora hnydom wujěcž njeßmě. Sdźěla dóńdže wołanje nimojěsdźazych koleßarjow na wopacžnu adreßu. Hakle po dlěschim cžaßu, jako ßo wupóßlany pośoł wrócži, ßo powyschény alarm sta. To bě něhdže 1½ hodźiny posdźischo. Wo wschelakich měnjenjach a pschecžach tejele naležnoscže budźe ßo na pschichodnej generalnej shromadźisnje wohnjoweje wobory w měrzu jednacž. Hdyž sašo něhdže woheń wudyri, njech njesnacži najprjedy trubjerjow Jana Nowaka a Makßa Israela pytaja. Wohnjowa wobora chze na shromadźisnje tež wo sapschahach jednacž.

S **Khwaczis.** W nozy wot schtwórtka k pjatkej ßu hižo sašo paduschi ßwoje cžorne rjemjeßło wukonjeli. Pola twarskeje budy, kotruž ßu dla sapocžateho twarjenja gmejnskeje khěže stajili, rospacžichu njedocžinkojo 3 durjowe samki a kradnychu dźěłanske woblecženje dźěłacžerjow, tež por nimale nowych schkórnjow. Sa paduchami njemóžachu ßlěda namakacž. Dale dobuchu ßo paduschi do Brěsakez kólnje. Tu drje chzychu jěsdne koła kradnycž, kiž knjes Brěsak hewak w kólni khowa. Wón pak bě je wjecžor prjedy k wuporjedźenju dowjesł. K tsecžemu wopytachu paduschi knjesa Alberta Rjecžku. Tam wokmjanymaj, kruwjazymaj pschikrywomaj ßobukasachu We wschěch tsjoch padach žaneho ßlěda sa paduchami nimaja. Dokelž dyrbjachu rano ludźo k wohnjej do Lutobcža khwatacž, paduschstwa pscheposdže pytnychu. Nadźijomnje nasch žandarmski kommißar khrobłym cžorne rjemjesło bórsy skasy.

S **Lutobcža.** Woheń na tudomny knježim dworje pjatk wjecžor, haj ßamo njedźelu hischcže dospołnje poduscheny njebě. Cžerwjene njebjo wohnjowe wobory pschezo hischcže k měru pschińcž njeda, dokelž mějesche woheń spody hischcže mnoho zyroby a wobstejesche hischcže strach sa ßußodne twarjenja. Wopalnischcžo poskicža struchły wobras. Wulka wotpalena bróžeń ma scherjazy napohlad, tohorunja hródźne twarjenje. Hdyž ßu pola hródźow hischcže krute wjelby stejo wostałe, wožebje nad konjeńzami, ßu někto ßwinje do hródźow sawrjeli. Druhi skót, wožebje konje, wsachu ßebi ßußodni kublerjo do ßwojich twarjenjow. Woheń je njeßměrne hódnoscže snicžił. Pschi ßylnym wětsje by po naschej wßy było, dokelž ßu nimale wschě twarjenja na połodnischim kónzu hischcže se ßłomu kryte. Na sbože pak bu woheń samjesowany. Wohnjowe wobory mějachu nadawk, so bychu wožebje prawu połojzu hródźneho twarjenja se wosowej kólnju se gratownju, 1. žitnu łubju s wowßom a pscheńzu a 2. łubju s rožku na kóždy pad sdźeržałe. Wone dawachu telko wody, so ßamo w rěcžkach sašo do hata běžesche. Sjednocžene wobory nadawk wuwjedźechu. Knjes s Watzdorf, cžescženy knjes, stejesche pschęd ßwojim wobßedźeństwom a sdobom pschęd nicžim. Mnoho ludźi njedźelu wopalnischcžo wopyta. Woheń je wobßedźerja cžežko potrjechił. Pschęd lětami wotpali ßo jemu połna wowßowa sajma, kotruž bě něchtó sapalił, pschęd 2 lětomaj wotpalischtej ßo jemu 2 žitowej sajmje a nětk jeho dwór a maschiny. Schtwórtk běchu w bróžni młócžicž sapocželi, pjatk chzychu dale młócžicž, tohodla je hódańcžko, kak je woheń nastał. Knjesowi dźěłacžerjo wschak dźěło njeshubja, maja nětk rumowanske dźěła. Pjatk wjecžor Khwaczansku woboru hischcže junu na pomoz sawołachu.

S **Klukscha.** S pschiležnoscžu wohnja, kiž njedźelu wjecžor w Jenczez statoku wudyri, sta ßo njesbože na pucžu se Sdźerja do Klukscha. Jako Sdźerjowska ßykawa do Klukscha cžěrjesche, pschejědźe dźěłacžerja Bohuwěra Bryc'u, kiž tehorunja s koleßom do Klukschu jědźesche. Lěkaŕ dr. Krawz-Wulkodubrawski jemu prěnju pomoz poskicži.

S **Huski.** W naschej wožadźe, kiž ma 3823 evangelskich duschow, běsche w lěcže 1926 narodow 83: 43 hólzow, 40 holzow, mjes nimi 12 njemandźelskich; pacžeŕskich dźěcži bě 75; pschipowědanjow 47 a wěrowanjow 35; spowědnych bě 3008, mjes nimi 513 Sserbow, 2495 Němzow, 92 doma woprawſenych; semrěło je 30 wožobow. Sa mißionstwo mjes póhanami je ßo 351 hriwnow dariło.

Se **Stachowa.** Sańdźenu ßobotu w dalokich kruhach snaty kubleŕ Hendrich Hausa, kiž je 25 lět dołho s gmejnskim pschedstejicžerjom był, ßwoje 75 lětne narodniny ßwjecžesche. Mužske spěwne towaŕstwo s Palowa pocžescži jubilara se sastanicžkom. S bliska a daloka ßo jemu mnoho pocžescžowanjow dosta.

S **Wojerez.** Na ßwinjaze wiki sańdźenu ßobotu bě 228 proßatow a 6 běhakow na pschedań. Sa proßata płacžachu 18—26 hriwnow, sa běhali pak 50—75 hriwnow.

S **Wojerez.** Po dlěschim powołańskim wukubłanju je ßo knjes dr. med. Brähmig w naschim měscže jako praktiski lěkaŕ saßydlił a je se ßwojej prakßu sa město a wßy hižo sapocžał.

S **Wochos.** Sańdźenu njedźelu běsche nasch pschedßyda, knjes Kucžik-Ładusch ßobustawy tudomneho ßerbskeho towaŕstwa k poßedźenju swołał, kotrež ßo pola hoscžeńzarja Kerla wotmě. Wón rosłoži saměr shromadźisny a pschińdźe k hłownemu dypkej, nastupajo wuhotowanje lětuschého ßerbskeho wjecžora. Dokelž je něko tež knjes hoscžeńzaŕ Walko k ßerbskemu towaŕstwu pschistupił, je něko tež winowatoscž towaŕstwa, so ßo tež pola njeho ßerbske sabawy wotměwaja, kotrež ßu dotal jenož pola knjesa Kerla byłe. Tuž wobsamknuchu pschitomne ßobustawy s dowolnoscžu wobeju hoscžeńzarjow, so dyrbja ßo ßerbske wjecžory jene lěto tu a druhe lěto tam wotměwacž. Dokelž je hacž dotal ßerbski wjecžor pschezo pola knjesa Kerla był, dyrbjał wón lětßa pola knjesa Walki bycž, schtož ßo tež wobsamkny. Wjecžor ma ßo wotměcž dwě njedźeli po póstnizach, dokelž wschě druhe njedźele ßu s němskimi ßwjedźenjemi wobßadźene. Něko rěka, krucže do dźěła, so by ßo wjecžor, kaž kóžde druhe lěto, tež lětßa sašo prawje rjenje poradźił, schtož ßebi wšo kóždy pscheje. Dale jednasche ßo wo scžěhowazym dypku: Budyschski „Sserbski Hospodaŕ" bě ßo tež na tudomne ßerbske towaŕstwo wobrocžił, so bychu wot njeho twory kupowali. W tutym dypku k žanej krutej rejolußiji njepschińdźechu. Chzedźa pruhowacž, hdźe je lěpje, hacž pola Raifeisenvereina, abo pola „Sserbskeho Hospodarja", dokelž běchu ßobustawy dwojakeho měnjenja. — Wot ßerbskeho stojnischcža ßem by wšo lěpje było, hdyž bychu ßo k „Sserbskemu Hospodarjej" pschisamknyli. Na to ßo shromadźisna roseńdźe.

S **Hornjeho Hbjelska.** 19. januara 1927 ßotra Hańža Coldizez do Hornjeho Hbjelska pschińdźe. Dla jeje pschikhada wotmě ßo w Liebigez hoscžeńzu ßwójbny wjecžor, na kotryž běchu mnohy cžestni hoscži s Mužakowa, Rósborka a Niskeje pschischli. Po shromadnym khěrlušu powita wožadny duchowny, knjes faraŕ Harstik pschitomnych a pokasa na mnoho sadźěwkow, kiž mějachu ßo pschewinycž, prjedy hacž móžesche ßo městno sa ßotru pschiprawicž. Potom porěcžachu hischcže knjes duchowny Wunderling s Niskeje, knjes krajny radźicžel Großmann, knježna Bährez s Mužakowa a knjeni generalna direktorka Mühlenhauptowa s Niskeje. Posdźischo pokasowasche knjes baron s Teichmann-Logischen ßwětłowobrasy wo ßwojich pucžowanjach w Indiskej a Persiskej. K temu pschisamknu ßo dźiwadło, kiž ßobustawy Hbjelscžanskeho towaŕstwa młodych holzow pschedstajachu. Mjes jenotliwymi pschedwjedźenjemi spěwasche měschany khór někotre ludowe spěwy. Shromadny spěw wobsamkny ßwjatocžnoscž. Sańdźenu njedźelu ßo ßotra na němskim kemschenju ßwjatocžnje do sastojnstwa sapokasa.

S **Hródka.** (Ssamomordaŕstwo). Wcžera dopołdnja ½11 hodź. w Sprjewi a pěsku snapschecža holcžazeje schule cžěło žony namakachu. Polizija swěscži, so je morwa mandźelska Marja Radajcžkowa, kiž na Korłowej drósy 11 bydlesche. Wona je rano, jako bě jeje muž na dźěle, ßo s domu wotßaliła a s młynskeho mosta do Schprewje skocžiła. Po wuprajenju mandźelskeho bě žona hižom dlěschi cžaß khora a je hižom wospjet powědała, so ßebi žiwjenje wosmje.

S **Měrjowa.** Žiwnoscžeŕ Biedrich M. we Debischku ßo na ßwojej 13 lětnej woczehnjeŕskej dźowzy na njepózcžiwe waschnje pscheńdźe. Jako M. widźesche, so khłostanju wucžeknycž njemóže, ßo ßam hamtskemu ßudnistwu w Rychbachu staji.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* **Se Schildbacha.** (Scžěhwki njekedźbliwoscže.) Tu chzysche 24lětny rataŕ Friedrich kukawu na schtomje pschiprawicž, dótkny pak ßo pschi tom elektrowoda. Podarmo spytasche, ruku sašo wottorhnycž, kotraž ßo jemu hacž do koscže pschepali. Jeho nan chzysche njesbožownego se žałostneho połoženja wußwobodźicž. Pschi tym padnyschtaj wobaj se schtoma, pschi cžimž ßebi nan ruku słama. Młodeho ratarja dyrbjachu do khorownje dowjescž.

* **S Warnsdorfa.** (Tyfuß w Cžěskej.) W namjesnej gmejnje Niedergrundźe pola Warnsdorfa je cžrjewowy tyfuß wudyrił. Wyschnoscže ßo prózuja, so bychu khoroscž na dotalne pady wobmjesowałe. Ssu sakasałe, khorych a jich ßwójbnych wopytowacž.

* **S Jabłońza** pola Liberza. (S fabriskeho wuhenja padnył.) 25lětny wuhenjemjecžeŕ s Tannwalda bě w jenej fabrizy pschesahe do wuhenja salěsł. We wuhenju nahromadźene płuny jeho pohłuschichu, tak so dele padny a w popjełnischcžu s rosbitym nopom ležo wosta, hdźež jeho posdźischo swuhleneho namakachu. Snjesboženy bě ßo hakle pschęd něschto dnjemi wożenił.

* **S Kraloweje Hradza.** (Nohu w transmißiji shubił.) Žałosne njesbožo sta ßo w Stalinje pola Kraloweje Hradzy. Pschi młócženju pschińdźe ßyn gmejnskeho pschedstejicžerja Havlika s nohu do transmißiskeho rjemjenja. Njesbožownemu ßo noha w klucžu wottorhny. Bórsy na to wumrě w rukomaj ßwojeje macžerje.

Přilopk.

* **We Wróžławju 121 ludźi na khripu wumrěło.** Wrótßławski strowocžinski hamt pißa: W cžaßu wot 1. dezembra 1926 hacž do 18. januara 1927 je ßo 121 ßmjertnych khripowych padow pschipowědźiło, s nich 88 w januaru. Se semrětych bě 79 psches 50 lět, 63 psches 60 lět. S toho je widźecž, so ßu s wjetscha starschi ludźo na khripu wumrěłe, kotrychž cžěło je psches starobu abo druhe khoroscže hižo wosłabjene było.

* **Wyschnoscže mjes ßobu.** Na něhduschim wojeŕskim swucžowanischcžu na Eberswaldskej drósy w Berlinje steji hižo wjazy tydźenjow dotwarjena khorownja sa dźěcži, kotraž ßo njewotewri, dokelž je mjes wyschnoscžemi, mjenujzy němskim wojeŕskim ministerstwom a městom Berlinom swada wo ležownoscž, hdźež khorownja steji, wudyrila. Město Berlin bě ležownoscž s połlětnym wupowědźeńskim cžaßom ßebi wotnajało a tam schulu pod hołym njebjom wotewriło, dale tež wulke sportske městno natwariło. Jako chzysche magistrat něko tam dróhi pschiprawicž a khorownju natwari, žadasche ßebi wojeŕske ministerstwo, so by magistrat zyłu ležownoscž kupił, pschi cžimž ßebi 50 hr. sa kóßny meter žadasche, na to pokasujo, so pjenjesy nusnje sa twar nowych kasarnow trjeba. Na to ßo město wšo njemóžesche swjasacž. Mjes tym pak ßu tež hischcže druhe wobstejnoscže nastałe. Pruski stat a město Berlin ßo mjenujzy wadźitej, schtó s njeju ßměł personal w khorowni stajicž. Tak budźe khorownja, w kotrejž je sa 38 dźěcži městna, tak dołho prósdna stacž, doniž ßo wadźate wyschnoscže njewujednaja.

* **Pschekschiwjenja w Berlinskim wokrjeßnym hamcže.** Kaž ßo s Berlina pißa, ßu wyschscheho měschcžanskeho inspektora Wachsmutha sajeli, dokelž je jako pschedßyda spomožeŕskeje komißije wot 1920 akty wotstronjał a hacž do 15 000 hr. pschekschiwił. Dale je tež podpißma falschował.

* **Wopor pschiwěry.** Mjes skotom małych ratarjow w Holternskim hamtskim wokrjeßu we Westfalskej bě pschęd něschto měßazami skótna khoroscž wudyrika, kotraž małym buram wjele schkody nacžini. Jeneho dnja pschińdźe něsto do jeneho statoka tamnischeje wokoliny proscheŕka s westfalskich industrijnych kónczin a wudawasche ßo jako wěschcžeŕka. Doma powědasche wobßedźerjej, so je na wschěm njesbožu jeho pschichodna dźowka, kotraž w ßamßnym domje bydlesche, wina. Prjedy njebudźe lěpje, doniž tuta wotstronjena njebudźe. Scžěhwk toho bě, so ßamo jeje muž młodu žonu na wschě móžne waschnje cžwilowasche. Skót pak dale padasche. Hdyž wěschcžeŕka k tsecžemu rasej na kubło pschińdźe, prajesche: „Jeli ßo młoda žona njewotstroni, zyły statok sahinje." Na to sacžinichu młodu žonu na schěscž njedźel do cžmoweho kuta a dawachu jej jenož najnusnische jěscž, tak so na kóscž a kožu wuschny. Skóncžnje pschiwusni młodeje žony, kotrež běchu na wopyt na kubło pschischli, wbohi wopor njeßkyschaneje pschiwěry wußwobodźichu. Žonu dowjesechu do khorownje, mjes tym so polizija naležnoscž pschepytowacž sapocža. Cžwilowana pschichodna dźowka pak ßo tak pschęd ßwojimaj pschichodnymaj staschimaj bojesche, so wyschnoscže jenož po něcžim wo ßurowoscžach shonichu, kotrež bě młoda žona w schěscžtydźeńskej jatbje cžeŕpiła.

* **Młodostny jebak.** W Cuxhavenu sajachu wcžera 14lětneho prawisniskeho póßelnika Kłoßa s Berlina, kotryž s pjenjesami brójesche a ßo tohodla podhladny scžini. Sajaty bě 15. januara se 7000 hr., kotrež dyrbjesche sa ßwojeho dźěłodawarja na póstu donjescž, cžeknył.

* **Nowocžaßne wukhowanske cžołmy s motorom a radiom.** Sa wulke pażaźěrske łódźe Hamburgsko-amerikanskeje cžary twarja nětkole wukhowanske cžołmy s motorskim cžěridłom, kotrež ßu s radiowej staziju wuhotowane, tak so móže ßo w nusy pomoz telegrafisky wołacž.

* **Hobrski pscheßuwanski prozeß dla pscheßuwanja sa cžaß Ruhrskeho wojowanja.** Hobrski prozeß, kotryž kónz januara ßo sapocžnje, budźe ßo s wulkim pscheßuwanjom na Düsseldorfsko-Deerendorfskim dwórnischcžu saběracž. Jako 1923 němzy želesnizarjo do paßivneho napschecžiwjenja sastupichu, nahromadźi ßo na Deerendorfskim dwórnischcžu telko tworowych cžahow, wosow a tworow, so dyrbjachu ßo pomozne mozy pschistajicž, kotrež mějachu saracženje wobkhoda sašo wotstronicž. Tucži ludźo ßu potom w běhu lěta 1923 twory sa wjazy milijonow pscheßuwali. Na 40 wosobow je wobskoržených.

* **Kosa tsi 100 hriwnowske bankowki sežrała.** Pola Wiesłocha bě burowka kruwu pschedała a ßebi pjenjesy do faloweje kapßy tyknyła. We hródźi ji kosa tsi 100 hriwnowske bankowki s kapßy slipota a rosrymsa, tak so jenož ßnadne sbytki jako ßwědki rjanych pjenježkow we ßłomje wokoło kosy ležo wostachu.

* **Najwyschschi wuheń w Europje.** W Bochumje je towaŕstwo sa dźěłanje worzla najwyschschi wuheń w Europje sżyła natwariło. Wuheń ma ßłužicž sa wotwjedźenje płunow a je 141 metrow wyßoki, doscžahnje potajkim nimale wyßokoscž Kölnskeho doma. Horjeka je wuheń wot nutska 5 metrow, deleka 19 metrow schěroki.

* **Hdyž w ßudniskej sali s pjascžu wo blido pjerjesch, dyrbisch to droho sapłacžicž.** To nashoni wobßedźeŕ autoweho wobkhoda, kotrehož bě Trierska khłostanska komora k 600 hr. pjenježneho khłostanja saßudźiła, dokelž bě s autom jědźił, prjedy hacž bě jón sa dawk pschipowědźił. Jako pschedßyda wußud wupraji, dyri saßudźeny wjazy krócž s pjascžu wo blido. Na to saßudźi jeho ßud hnydom k 50 hr. porjadneho khłostanja; statny rěcžnik bě 100 hr. namjetował.

* **Pschi kwaßnym tsělenju ßmjertnje snjesbožił.** We Haselburgu w Leutkirchskim wyschschim hamcže trjechi tsělwo se stupki, s kotrejež dyrbjesche ßo pschi składnoscži wjeßneho kwaßa tsělecž, 19lětneho wjeßneho ryczeŕkublerjoweho ßyna Hessa s Reichenhofena tak njesbožownje s krótkej sdalenoscže do žiwota, so młody cžłowjek popołdnju na ßwoje rany wumrě. Druhi młody pachoł ßo na wocžach straschuje srani.

* **Mordaŕstwo dla wobjeda.** S Kopenhagena ßo pißa, so je ßo wobßedźeŕ Niels Lorenzensen w Körtemindźe wusnał, so je ßwoju wot meje 1925 ßem shubjenu žonu morił, dokelž njeje wobjed w prawym cžaßu hotowy był.

* **Sahubne ßněhowe mjecžele w Ssibirskej.** Hižo tydźeń dołho sakhadźeju žałostne ßněhowe mjecžele we wjecžornej Ssibirskej. Wjele ludźi je hižo ßmjercž namakało. W Nowoßimbirsku, hdźež je thermometer hacž na 60 stopnjow Celsija pod nicžku padnył, je 18 ludźi smjersnyło. Pschi želesniskich cžarach je ßo ßněh s městnami hacž na 10 metrow nakopił. 55 cžahow je w běhu jeneho tydźenja tcžazy wostało. Pola Omska bě małe dwórnischcžo 4 dny zyłe wot ßwěta wotsamknjene. Personal, kotryž ßo w dospołnje se ßněhom sawětym dwórnischcžowym twarjenju namaka, běsche wot woknow khódby k powětrej horje rycž dyrbjało so bychtej ßwětło a powětr pschistup do twarjenja měłoj.

* **17lětny dwójny mordaŕ.** Pschißažny ßud w Lillu saßudźi 17lětneho dźěłacžerja, kotryž bě sa schtwórcž lěta dwě mordaŕstwje skucžił, k ßmjercži.

* **Milijon motorskich wosydłow we Franzowskej. — Psches poł milijona w Němskej.** We Franzowskej licži hamtska statistika na lěto 1926 runje milijon motorskich wosydłow, mjes tym, so je w Němskej liczba poł milijona pschekrocžiła. We Franzowskej maju 585 000 priwatnych awtow, 290 000 cžěžkich awtow, 26 000 taxametrow a 155 000 druhich motorskich wosydłow.

* **Naturske zentralne tepjenje.** Pschęd něschto cžaßom pißachu amerikanske nowiny, so chzedźa dymy, kotrež stajnje s woheńbluwazeje hory „Aetna", stupaju, tak

wajicź, so bychu majchiny w fabrikach cźerłte. Tute powěsćje je nětko direktor observatorija na horje Aetna prof. Ponte, zasnje wotpokasał, ale so dobom je wo druhim sajmawym planje ideźił. 300 metrow k ranju wot observatorija na horje Aetna leži cźorny kuśok. Vulcanola mjenowany, i kotrehoż stajnje na 90 stopnjow Celsija cźopła para wustupuje. Tuta para je jara cźista. Prof. Ponte dha pare du roły stojicź a do observatorija wotwodjeź. Tak by so znaty observatorij i tutej paru tepicź mohł, schtoż by i wulkim wuźitkom było, dokeli je we wokolnosći Aetny jara mało lěsa.

* **Ludźo, kiž maju so skrótka.** Do rěcźneje hodźiny źiawneho lěkarja Hufelanda, kotryż niczo bóle njechcźeše, hacź njetrjebawšche rěcźe, pschindźe jenoho ranja teź źónska, kotraż, pryedy hacź możesche so lěkaŕ sa jeje tharosćzu wopraschecź, źwoju ruku swotwobala a na holazy blank pokasa. „Spalene" prajesche sdobom. „Cźopke wobalki," wotmoiwi lěkaŕ, wucźiścźi ledźbliwje ranu, a źónska wotendźe. Na druhi dźeń pschindźe sašny, a ruku pokasujo prajesche: „Lěpje." Runje tak skrótka wotmoiwi lěkaŕ: „Dalc wobalki kłasć." Po wjacy dnjach pschindźe źónska znowa a prajesche: „Strowa, schto placźi?" „Niczo", źmějesche so tónkrótcź lěkaŕ. „Wschitcź ješe najrozumnischa źónka, kotruż sym kdy widźał." —

* **Sa tśi dny wot służobnuje hołzy k bohatej knjenje.** Służobna hołza mjetesche 14 lět dołho źiwenje jśucź w hrodźe millionara Franka Savino w Newyorku. Jeneho dnja da ji Savin do swojeho biŕowa pschiśiś a źo ju woprascha, hacź njecha jeho žona byś. Cźuje źo wotmołwjeny a trjeba towaršina. 40-lětna khuda służobna muźesche, so źoni a njemóżesche ani hłowa wotmolwiś. Słónźenje so śtraha a źwoli do źadanja. Tśi dny posłužischo so se 70-lětnym Frankom Savinom, wjazykrócnym milijonarom, wożeni. Na to traśnje bu wona knjeni i Winchester Holl, jeho wunjelikich pokładow, lukow a volow a źydom automobilow źobuwobsedźeŕka!

* **Milijonaŕśa zyrkej w Newyorku.** Amerikśi milijonaŕ John Rockefeller da sa referenda dr. Harrya Emersona Fosdicka w Newyorku zyrkej twaricź, kotraż ma w khłódnym nastupanju najkrašnischi twar na źwěcźe byś. Twarske plany je nětkole po lěta dołhim pruhowanju Amerikśi kollegii schwalił, tak so je w najbliśśim cźasu twaricź sapocźnje. Zyrkej budźe w starogotiskim waschnju po pschikładze źiawnych starych zyrkwjow w Frankowskej a Schpanjelskej složena. Wěża ko 375 stopow wysoka natwari a 57 źwonow budźe w njej wisaś. Twarske wudawki sa tutu katheđralu su so na prěnjsche se 20 millijonami wobliczile.

* **Nóżna operazija filmoweje jrajeki.** Kaž pryedy bokhat Dempsey, je nětko teź amerikanska hrajeka Mac Murray operaziju k porjenjenju źwojeho noża na źedi wukonjeła. Jeje nóst bě jej schkemały, tohodla da źedi jón le klasjiskemu nożej grichiskeho stareho weka podleschicź. Operazija je so pjecza jara derje poradźiła.

Najnowiše z cyrkwi a swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutśe źrjedu: Mróčele so pschećahuja, tola wośanje źuchło a śyma, w Jendźelskej źinu wětr a dešć.**

Němski kanzler Marx je pondźelu z němskonazionalnymi wo sestajenju nowejo knježerstwa jednaŕ poczaŕ.

*

S zyleje Francowskeje wo źneńwowych mjeczelach pischu. Expreśny żelesniski cźah Paris—Nizza z tśihodźinskim spóźdźenjom do Dijona pschijźe, dokeli běchu kolize z mjetnami se schćeŕ metrow wysokimi źneńwowymi śepjemi zaraczene.

*

Ssobotu je so najskerje so mylniwschi grichisle wojeske letadło na bolšarskej stronje mjesny pola Petricza k semi leczeć. tola bolharske wyschnjosće ju saderżachu a pschepytachu so puschćiło. Smykł pytnywschi, chyzyske wobźadka dale nje sawjedźechu.

*

S Ronadrocka w Texasu źop owź: Automobilny autobus, z kotrymż so sportiske mużstwo Baylarskeje universitu na hrajiśchcu wjesełe, do żelesniśkeho cźaka sawadźi. Pschi tym so 11 studentow mori a 11 ko cźežko ranji.

Listowanje.

A. N. Po naschim mjenjenju njetrjeba so testament pschemjenicź, dokeli tu tola mandźelske dźěći su a w tym padźe so na źoninu podźěl źaneho dawka płaczicź njetrjeba.

W. N. Sećze k bopłaczenju winowaty, je-li so po Waschich hołpodaŕskich wobstejnoscach samóżece. To so po tym słoźnje, schto podpjerazy mětpacźnje sa so a źwojich pschiwuśnych jako „musne sastaranje" potrjebuje. Obyk jmě so cźasacź.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Marja swob. Urbanowa rodź. Niedlez na Źiwowje, 76 l. — Ernestina Müllerowa rodź. Schmidtez w Sarečzu, 55 l. — Jan Bohumĕr Pjech, wuměnkaŕ w Bužegach, 76 l. — Julius Eduard Koch, inspektor plunarnje na woty. w Kamjenzu, 84 l. — Gustav Mähl, schćelećźuntocźeŕ w Běłej Wodźe, 53 l. Lina Wětnarjez w Hródku, 61 l. — Ota Krenzlin w Hródku, 24 lět. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wosjewjenje.

wo pschiserolenju sarunanjow w hotowych pjenjesach potrěbnym wołoboam, kiž su ćzeći nĕmčkostatny nuśowy wopor i wojnskej pożćonitku saplaczile.

Němkostatny minister sarunanjow je rolnowy bóstaŕ, so by potrěbnym wołoboam sa němkostatny nuśowy wopor, kiž su we sćasnym cźasu i wojnskej pożćonitku saplaczile a njejsu hischcźe wróczene dostale, sarunanje w hotowych pjenjesach pschiwolił. Sa to je wobmjezowanu liczba postajena. So by so truśleźišćo, kotre wobsłuży a i kotrej liczbu, i wójnskej pożćonitku saplaczenej, to jenotliwe wołoboy nastupa, namołwjeja so, so bychu namjet stajili:

Wołoboy, kiž ześi niczo sahnuśicź njemóża, ako kiž běchu 31. dezembra 1926 snajmjenscha 60 lět stare, kiž su sa němkostatny nuśowy wopor wójnsku pożćonitku dale, a kotreż sa to sarunanja we wójnskej pożćonitku abo pożćonanym wukubnym dołhu wróczo njedostachu abo jenož źdźela, kotryż jich samóżeno wšazy hacź 1000 hriwnow a jich dołhody wjazy hacź 3000 hriwnow njewuczinjachu.

4

Namjety dyrbja so najpózdźischo hacź do 21. měrza 1927. na finanzny hamt sapodacź, kiž je pschistejny sa postajenje dołhodoweho a samóżešćeho dokaza namjetowarja. Dyrbjał-li hižom namjet stajeny abo wopokasany być, ma so na załkadze wosjerjenja nowy namjet sapodacź. Porucza so, so by so w namjecze sinanzna połkadnja mjenowała, na kotruż su nuśowy wopor saplaczeny. Formulary sa namjet su na finanznym hamcze wo źiwje 97 po jenym źłodze dostacź.

Rozsudk, hacź źmějeja sćo hotowe pjenjesy, abo kedy wuplaczicź, so podźěłscho stanje.

W Budyšinje, 17. januara 1927.

Finanzny hamt.

Měšćańskaj sastupjerjo su w śtawnym posiedzenju 20. januara 1927

wólby měšćańskich sastupjerjow 14. novembra 1929

sa płaczaze wobkruczili.

Pschećiwo tomule wobsamknjenju może so sa dwě njedźeli wobcźežowanje na wokrjesne hejtmanstwo sapodacź.

W Budyšinje, 22. januara 1927.

Měšćańska rada. wólony hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kulowa

Wuźiśe hontwinskeho najemstwa sćenjenja.

Je so namjetowało, so by hontwinske najemske pjenjezy wjazy na jenotliwych hontwinskich podźělnikow wuplaczile njebychu, ale so bychu so k wuporjedźenju płaczow nałožile, kotrež město hischcźe njewudźerźuje.

Tole po § 25 hontwinskeho porjada wozjewjam a namołwjam hontwinskich podźělnikow, so bychu pschihotowane pschećiwjenja pschećiwo wotmyślenemu wuźiśu wunjes sa 2 njedźeli pola mje sapodali. Njesapoda-li so we tymle cźasu žaneho pschećiwjenja, mam sa to, so źu tej wschitcy hontwinscy podźělnicy z tym spokojom

W Kulowje, 21. januara 1927.

Hontwinski pŕisódkarski: Langner.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcach. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Čerwjeny dźećel

bjez źidy, kiž derje skhadźa, ma jara tunjo na składze w Kubšicach a Ratarjecach

Richard Jacob w Budyšinje

žitowa wulkowikowarnja Telefon čo. 2137

Nowowotewrjenje we Wojerecach!

Elektr. parna čiscerńja za pjerjo!

z najnowšimi připrawami w komorkach, hdźež je móżno k přemjetanju, k wozymnjenju a měšenju přihladować w dworje hosćenca k „Złotej Hwězdźe" na Hródkowskej drózy 7.

Stare žwakolte pjerjo je zaso kaž nowe, proch, pěsk, njerjad, stuchłota so dospolnje wotstroni a pjerjo dostanje swoju źerstwosć a šćěrł zaso kaž pryedy. Kóždy budźe překwapjony!

Wjesnjenjo! Někotre je składnosć, Waše pjerjo we Wojerecach čiśćo dać, dokelž w lěće potom žasa nimaće. — We dobroćiwu podpjeru prosy

Otto Hauptmann

na Zły-Komorowskej drózy číslo 71.

Pjeliśnowy dom

Weidlich w Halštrowje.

Wot soboty, 22. jan. hač do póndźelu, 31. jan. dawam na wšitke pjeliśiny

20% rabata.

Namakaće pola mje wulki skład **pjeliśnowcho podśića a pjeliśnowych wobsadkow wšěch druźin.** Prošu posłužće so tuteje wosebje přihodneje składnosće.

Wobkedźbujće prošu mój skład pola **kn. Hokoweje w Budyšinje** hosćenc znapreća Serbskeje cyrkwje.

Přesadźowarnja Wuschick

prjedy Kurt Wällnitz

Srjedu, 26. jan. 1927, budu na Zwonk. Lawskej hasy 16 w dworje na lěwo wot dop. 1/2 10 hodź. swobodnje

meble, komoty a postronki, nowe centrifugi, łoža z matracami, ručny wóz atd.

přesadźować. Popołdnju wot 1/2 3 hodź.

trjeb. mužacu a žonjacu drastu, wobuće a šaty.

Wobkładanje wuteru wot 4 hač do 6 hodź. pop.

Arno Wuschick w Budyšinje

přisahany a zjawnje přisinjeny přesadźowaŕ.

Rólowanske akupanske rubry, frotejowe twjelki, ruby na bilda a na hosćenske bilde, přikrywy na sofy a diwany, łožowe damasty, běłosmuhate nawobliečenja — wulki wubjerk, jara tunjo.

K. Erler, w Budyšinje, na Žitnych wikach 11, znapreća hosćenca „Stern". Ręcźu serbsći!

Składnosina kup!

Žonjace kolo, a rukowanskim wopismom, jenož jónu jězdźene, za 60,00 hr. na předań.

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjeńnej hasy čo. 29

Češke pjerjo

kiž derje pjelni, tunje płaczimy

O. Jickel w Budyšinje

na Mołtkowej drózy 31.

Jenož tak dołho hač skład dosaha

předawam po sćěhowacych přihodnych wimjenjach:

„Ideal" 28/4 3,25
„Najlepše" 28/4 3,95
" " čerwj. 28/4 4,35
" " 28/4 4,45

wobruče.

Wosebitosć: Kładzenje elektriskich swěcow do motorskich kolow.

Ernst Hanske we Lahowje

Po přeća pósełu też na wsy, když so doprjedka zaplaći abo z dobrym z přihladom wudawkow.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a sezelongach

po přijomnem dźělbn. płaczenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapreća piwarnje

Moje

inventurske wupředawanje

sym započinał a skónču z 4. februarom

Wulke dźělby žonjacych, mužacych a dźěćacych **šatow** cyle wosebje zniżene

Žonjace a mužace rukajcy

— dla spuščenja tuteje potrěby wjele niże płaczimy —

Prošu wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Šatowy wosebity wobkhod Karl Mitbauer

w Budyšinje, na Žitnych wikach čo. 4, telefon 3114

Wuporjedźenje wobuća

přenjorjadnje, čiśće a tunjo = spěšne zhotowjenje = lite, hozdźikowane, Ago

Fähle Schuhwarenhaus Gustav Lausers Laufnitz

Inventurske wupředawanje

započinach 22. januara.

We wšitkich wudźělach wulke dźělby tworow zdźěla za połojcu prjedawšich płaczinow. Na zymske twory kaž: **štrykowane jakl. lacy, pulovry, spódnje kholowy a košle, dźěćace wobleki, žonjace wobleki, nohajcy, rukajcy,**

10% rabata!

Walter Noebel w Budyšinje

na Bohatej hasy 14.

Bohu lubemu Knjezej je so spodobało, mojeho lubeho mandźelskeho a našeho starosćiweho nana

Michała Koklu

wobsedźerja zahrodnistwa w Kulowje

póndźelu rano 1/2 3 hodź. w 65. lěće swojeho žiwjenja do njebjeskeje wótčiny wotwołać.

Khowanje budźe štwórtk rano we 8 hodź. wot žarowanskeho domu,

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

2. příloha k číslu 20

SERBSKE NOWINY

Wuloru, 25. januara 1927

Dźěćo a alkohol.

Dwě wěcy, kotrejž po prawym je jowu nicjo cźinicź nimatej. To žo dźeń a bóle dopóznaje. Tola wšědne nasłonjenje a statistiske pśicinoschi naš wucźa, so wužiwanje alkohola — dźěćźi a je schule puschćenych — žane wuwiwacźa njejžu. So žo to husto z dowolnosću starschich sława, je dopokas njedopałahajuceho dorosumjenja woschkodnosćźi alkohola, wopsebje pschi rozcźazym organismje nasšeje młodźiny.

Dyrbimy sej jasni byćź, so je alkohol z a k a d n y j ě d. Hižo njeporodźeny schkoduje. S tutych hižo w zapódoku skazenych rekrutěruje žo tamne wóssło cźełnje a duchownje zbabych, pyschopatow, bědnych, brašnych, idiotow (duchakhorych) a słojnikow. Na nich dopjelni žo złowo wo nanowych hrěchach. Statistiske pschepytowanja w hłudnjach a thoromnjach dopokazuja bjesporocźne schkodnosćź alkohola w zapódokach.

Porjadne wužiwanje alkoholistich napojow sadźerźuje cźełne a duchowne wuwiwanje dźećźa. Najbóle cźerpja wěso cźuwy, ale też poźiwanje (Verdauung) a dalsche cźełe khorjenje może sćźehnuć sabyć: tak jendźelska khorosć, tuberkulosa, hnicje lubow, Witowa khorosć, nerwosna wabliwosć, nózne strózele, moczenje, padawa khorosć, postupenje rosoma. Teź sćśitej žo sadźewa. Wěsty profesor Deume je 27 dźěćźi, kotrejž alkoholne napoje wužiwachu, pschepytał a namakał, so běchu 19 w rosćenju wróćo wostałe. Pola tych žo porjedźeše, dyrbjachu jim dalschi alkohol dopjeć sapowć.

Teź dźěćźi, kotrejž pschilełenje pija, žu w schuli zbabše, maja hubjeńske zenzury, kaž je na pśch. schulźi dir. Bayr we Minje dopokasał. Ssu rospjerschene, łožny wablitwe ,dźiwje, sałkobjene, njehudźone a njepośtkuśene, nimaja łóschta k dźěku, sa to pak k bicźu, žu lěni, mucźni, pomjatk a mylnosć cźerpitej. Někotrymkuli młodźenj ma žowju spłaźnu khorosć alkoholej žo dźakowacź.

S zyłym prawom kładźe žo na cźełne wukubłanje naschoje młodźiny něšto najwjetscha ważnosćź. **K tomu ptušći teź Ssokol a tuž měr žo wschudźe podpjerać a mjes Sserbami samějićźi.** Wěso póbla toho wukubłuje žo charakter. Młodźina dyrbi žo dźerźeć žwojeho pschećiwdźeńcźa a žo alkohola wdawacź. To strucźi wolu a teź narodnu smužlenosćź. W nětcźišchim materielnym cźasu je nam woporniwosć nusna. To jenoź samóźe, schtož žwoje pożadliwosće a zbabosće mjaśa wobkrućźi. Na tajšich krutych charakterach twari so narod. Tajzy žu powołani wjednicź.

Tomu dyrbi bjesalkoholne wocźehnjenje dźećźi ptušćeć. To pak njeje jenoź nadawk schule, hdyž nětcźišche hłuboko sakorjenjene waschnje picźa rospomnimamy. Zyła sjawnosć dyrbi tu pomhaćź, **wopsebje starschiśi dom.** Hewak ztrach wobsteji, **so starschiśi dom to potorha, schtož schula natwari.** Naśche zyłe sozialne žiwjenje, kotrejž je z wulkeho dźěła na korcźmu a alkohol pokasane, ma žo wot dna pscheměnićź, **kaž w Zendźelskej.** Hdyž trasch žo tuthwilu z tym liczićź njehodźi, so žo starschiśi dom dozpoła alkohola wsda, dha njeńmy žo w tym žadyn hubjeny pschikład dawacź. Po możnosćźi měrke domjaze, žwósłne a sjawne žwjedźenje bjes alkohola žo pschewjesćź.

We wschelakich kónczinach němskeho kraja žu žo abstinenzne sjednoczenja schulerjow załožiśe, kotrejž pod nawjedowanjom taśich wucźerjow, kotśiž žo alkoholnych napojow wsdaja abo zyle pomérnje je wužiwaja. Tuto zarjadowanje je praktiśi wuspěch swucźenja. Žiwjenje bjes alkohola może žo wjele rjeńišo wužiwacź. Wjazy dowidźenja a žwědomja — potom dźeń a bóle srozumjenje za njewužiwanje alkohola rosće a žo zakorjeni. Ale dyrbi žo hižo w młodosćźi zapocźinaćź, niz hakle potom žo na to dopomnićź, hdyž je pśches luby pschikład mnjo schkody za žebje, žwójbu a powschitkownosćź žo nacźiniko. Skrucźmy žo teź w tym!

Kajke zajimy ma žona na nowinarstwje?

Tamne cźažy žu nimo, hdźež žona cźitanje nowinow mužej pschewostajźi, khiba so žwój tydźenik do rukow wja a do njeho pohlada, schto je w nim „noweho“. Nas cźaša žebi žada, so žo žona dźeń a bóle z nowinarstwom sabera.

Muž dźerźi žebi telko nowinow, kaž jeho powołanje a politiske stejnjischcźo žebi „jada“ a jeho móchoch to snjese. Zyły łopjen nowin abonowaćź je nětkole drohi schport. Nětcźišche hospodarske wobsteji njeje cźełne a mnohe sozialne prašenja nucźa tej žonu, wjazy sajtma za nowinarstwo mećź. Njejmě je i cźitanjom zwójbnych abo lokalnych powěsćźow, wschelakich nowinkow, powědańcźkow abo nawěschkow wucźerpaćź, ale sajim dyrbi žo teź na hospodarske, politiske a narodne prašenja wupschestrěwacź. Žona ma prawo wolicź, je pschetrjebarka, ma to a tamne za dwór a dom kupowacź. W nowinje namaka dobreho radźićźela we wschém. Wobhonja žo wo płacźinach, wo wschelakich nowych pućach hospodarstwa a produkcije. Žona cźita wośebje rad nawěschćiti a je na tym polu z wjetscha bóle wobhonjena hacź muž, kiž husto muczny z dźěła pschińdźe a nima kóždy króć łóschta, nowiny w tym dokładnje pschebjerźećź. Žona žebi k tomu cźaša wosmje a dyrbi žebi wjacź, hdyž ma runje tutón dźeń domjazeho hospodarstwa, mjenujzy kupowanje domjazeje potrjeby, na starosćźi. Dyrbi wědźećź, kotry wobkhod pschiležnu tunju kupi posticźuje, wośebje něšto w dnjach inventurifich wupschedawanjow. Druhdy žu wośebite pupne dny, kotrejž žebi hospoša nocźze dacź nimo hicź. Zonam ma žo nowinarska reklama za zwój wuspěch dźakowacź. S wulkeho dźela dostawa žona z toho zwoje roswucźenje a duchowne pozwupanje — za kuchnju, dźećźacźu zitwu, domjazanosćź, hródź a dwór, pinzu a lubju, ztrowotu a drasćenje, za kulturu a zamo politiku.

Sserbska žona dyrbi žo teź wo narodnym dźěle a prózowanju wobhonjećź. Ma dźe dźećźi wocźahnyćź ke dobremu žerbźikemu dorosłej, kiž ma wótzow dźeđzinstwo dale špěchowacź a sdźerźećź. Tuž dyrbi wschędnje žo nasłucźićź z narodnym duchom je žerbźikej myslu. Niz kaž wschelaze w žerbźikej drasće a z zusym zmyślenjom a cźucźom, kiž žo potom teź w zmójbje jewi. Ma muza a dźećźi na prawe pucźe pokasaćź, hdyž z narodnoscźu klaza. Sserbske nowinarstwo je w tym zonje pucź a pokasowak. Ma schłódny nowinarski wliw wot zwójby, doma a statoka wotdźerźowacź. To je jeje ważne nowinarske powołanje. Njech je jej žerbźika žona a hospoša toho pschezo wědoma.

Wojakowu wosud.

S bajow ruskeho luda; powěda Alexi Ramisow.

Wojak žedźeše we wójnstich północnych hrjebjach, žedźeše tam zyku nałymu a zyłu symu, a jara žedźeše za domiznu, kotruž by rady wopytał.

„Hdy by“, praješe pschi žebi, „mje tola cźert tam dontehł, jenoź na wokomik bych cźuł doma pobyć.“

Cźert pak, tón žebi njedaše dwójzy kasacź, ras, dwaj, tśi a hižo tu bé.

„Ssy mje wokat, Karolowje?“ praješe.

„Haj.“

„By rad domoj cźuł?“

„Hdy by takle sa krótki tydźeń móżno było?“

„Mojeda łamo na tśi“, — cźert žo wupjerasche — „łastaj mi twoju duschu jako zawdawk!“

„Kak pak bych směł twoje městno wopuschćićź?“

„Sastupuju cźe!“

A wojak žo sćertom rěcźa: jemu, dwě, tśi niedźele žmědźeśe w domiznje pschebywacź, cźert pak cźuśe tak dołho w tśelnych hrjebjach wostacź a wojakowu słužbu cźinicź.

Wojak wusłuchnje žo žwój mantl, wotpołoži žwoju cźapku, pschepoda wózy cźertej a teź tśelbu jemu pschestrěbjet powěźnu.

A prjedy hacź bé žo dohladał, bé hižo doma pola žwojich łubych.

Cźert pak žo wopaja, tak derje hacź bé móżno a cźapny žo še žwojej tśelbu do hrjebjow, do hrjebjow sady nałypow.

Zyła wózka pak žo jemu tak prawje njelubješche, mjenješche pak, jo žo hišcźe na to žwucźi. Ale hižo w prenjej nozy pschimjerjeny jemu wopaich k hrjebi; aj, schto to tola cźahaśche a torhośche, ležom, jo ju saško wottorhny a žo wuzwobodźi.

Ale pschecźimo tomu wschak njemóžeśche nicźo cźinicź — to běśche złužba.

Haj a hłódny teź bé; bé tola zwucźeny žo po korcźmach wokoło cźahacź, tu pak njebéchu žane korcźmy!

A z zyła njewědźeśche wjazy žam, schto je jemu pa prawym do mosnow sajźo: wémy wschak tola, schto cźert hewak do gnadomja ma, ale hdyž byrbjeśche žo tu po poručźnosćźi z bajonetkom na wbohich ludźi sahanjeć a do nich kakacź — tu njechcźaše žo jemu ruka tak prawje žebacź, ztoro bé nětcźo kaž žobuzelnosćź we nim.

Tydźeń žo minu — ždaśche žo hyšcź kaž zyłe léto. Tak po nětcźim bé teź cźert połny wschow, a broda bé jemu narosła, hu! žałośnje!

Tak žedźeśche cźert w hrjebjach, mrěźeśche zymu, dyrkotaśche a klepotaśche je subami.

Dobra duscha pózka jemu měrscht z hubjenym kabotom do hrjebjow; pschiwisała žebi jón na wopusch, ale lépje jemu tohodła njebu.

Skónćnje bé wojakowy cźaž wotběžał. Wojak žo je žwojimi rosžohnowa.

„Dźeje njemóžu, byrnjeź radźicźo cźuł, wostacź“, pra-jeśche, „božemje!“

A běśche sazo w hrjebjach sady nałypow.

Lédom pak jeho cźert wuhlada, tu wottorhny žebi wschón wojeśći cźapor i sćźa.

„Póz tawsnut“ prajeśche, „wy z waschej wojeśćej słužbu, to tola žadyn cźert njewutraje!“

A wo schitu hanjeśche i hrjebjow, juhej. Sapomnu žamo pschi wschém thwatku wojakowu duschu.

Přilopk.

* **Ty njedyrbjich žudźićź.** Ty młode holzy žu žwój njedawno hromadźe w Barlinje žiwjenje wjaśe. Wo tutym trudnym podawku piśachu wschě nowiny. Wschi cźinu njejžu sažne. Nima teź smyśla, dołho sa nimi śledźićź a potom znadź jako žudnizy žo wupjeracź. To nikomu njepomha, ale jenoź schkodźi. Schtož chże žu dźićź, njech pschi žebi sapocźnje. Nam pak najprjedy prašenje na mydle dje: Njeśby hišcźe žanemu cźłowjekej žiwjenje cźełke cźinić a tym jemu žiwjenišku radosćź sniścźiś? Pschemyślś žebi to. A žamomordaŕi? Njeśkuschamy do ludźi, kotśiž bychu je hišcźe z marterśkim wenzom krónowacź chcyli, ale teź žudźićź njeh

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

10] (Pokračowanje.)

Hosćencaŕ so syda k našemu blidej. „To je rjenje, zo knjez hosćencaŕ nas poćeśi ze swojim wopytom.“ — „Moja winowatosć, žada to wobkhod. Korćmaŕ dyrbi wot blida k blidej, ludźo to widźa radźi, wuložuja sej to za wulku česć.“ Chcu so smjeć, kaž žortej, ale pohladam jemu do wočow, stej lěnjej, bjez mysličkow, je to woprawdźe tak měnił. Zda so być hłupy. Ale tej woći. Cas žiwjenja njejsym tak swětłych zelenych woći widźał. A kóža čerwjena a włosy runje tak. Hladam-li na njeho trochu dlěje, třepoce kontura jeho hłowy. „Mamy rjane wjedro,“ měnju, zo by bjesada njewusnyła. „Eh što, hdyž je rjenje, ludźo so překhodźuja a korćmy su prózdne. Ja sym dźens popoldnju teź na wulicy pobył, tola bórzy sym so wróćił. Słónco mje palešе do khribjeta a hdyž mje pali słónco, hotuje so přecy k njewjedru. Dźensa wšak njeběše.“ Kusam so do hubow. „Nó, w měšće“, měnju zaso, „nješkodźi překhodźowaŕam njewjedro abo deščik. Deščnik pomha.“ — „Ja njemějach deščnika.“ — „Tak so dźe trochu spěšniśo domoj.“ — „Hdyž du spěšniśo, so tola njepřekhodźuju.“ — „Tak so človjek stupi na khwilku něhdźe do přejězda.“ — „Hdyž stoju w přejězdźe, njepřekhodźuju so tola teź!“ Woprawdźe hłupak. Nětko zywny. „Sće mučny!“ — „Ja sym šoł wćera bórzy spać a tak potom druhi dźeń zaso bórzy zywam.“ — „Njebě tu najskerje hosći.“ — „Ale sodźachu tu dołho. Ale ja mějach wćera hubjene piwo, njeslodźeše mi, što bych tu sydał!“ Originalny typ.

Za blidom na léwicy dósta so nadporučnik do wohnja. „To jap raju, zo njewě třicety, kelko je družinow šumlow. Sydomnaće družinow, haj! Atlasowy je najžadniši, dyrbju wam prajić, krasny kóń! Wokoło woći a hubow różowje běły. Kopyta ma swětle žołte —“

Tu zastupi nowy hósć. Po mjelčenju wšěch widźu, zo je to cuzy. Hósć dže k zadnim blidkam a so sydnje. Rěći dale. Nadporučnik powěda, zo šumjel so narodźi čorny. —Ta młódša stajnje na mnje hlada.

Dopich. Korćmaŕ kaž by nicźo. Pinčnik Ignac teź tak. Klepam a Ignac leći kaž błazniwy. Ignac mje zajima, sćěhuju jeho stajnje z wočomaj. Je hižo skoro 40, nosy slěbornej nawušnicy we wušomaj a w prawem wuchu ma bałwmu. Ma napohlad tak trochu kaž Napoleon I., ale jako žałostnje hłupy Napoleon I. Sadźu so, zo Ignac nicźo njemysli. Stupi sem a tam a stoji. Hdyž nichtó zaklepnje, Ignac z razom wuskoči a leći.

Za blidom napřećo so nětko rěći wo pólscinje. Nichtón powěda, zo tón, kiž móže sćescy a němscy, móže teź pólscy. Pólscina je pjeća mješenca teju dwoju rěćow. Na přikład: „Co se fraguje pan?“

Zaso nječhtó dźe. Zawalita postawa, kaž korjenjaty štom. Zda so, zo je wšědny hósć. Směje so a sypa k našemu blidej. „Teź susod“, měni hosćencaŕ, „knjez doktor Krumlovský, knjez Klikeš, šewc.“ Knjez Klikeš mi podawa ruku. „Swarny pachoł. Za wami dyrbja holcy běhać, knjez doktor!“ Njewěm, što prajić, myslu, zo so trochu čerwjenjam.

„Rjeńši je hač ty, směje so korćmaŕ, „ty z twojim dólčkatym wobličom jako forma na kichelki.“ — „Safra, safra,“ měni Klikeš, a hraba z nohomaj po pěsku, „sy dha wot gmejny rozkaz dóstał, zo by so raz špundowanje wumyło?“ Wšitcy so směja. „Haj, knjez doktoro, tu so prjedy njemyje. A jónu za lěto přirdźetaj pólcaj a wotwjedźetaj jeho do kupjele. Druhdy dyrbja přiść toż tři, tak so wobara.“ Zaso so wšitcy směja. Kaž so zda, je Klikeš humorista towaršnosće. Kusać wě, dyrbju so teź smjeć. Jeho wobličo njeje złe, wóčko je překlepane, tola sprawne. „Ma prawje, zo łutuje,“ přidawa, trjeba wjele, njemóže so za njeho dopić.“ A hižo je sklenca próżdna. „Nětko bych teź něšto powječerjał.“ Rěči ze žiwymi gestami, rucy stej stajnje wyše hłowy.

Taj młodaj, kotrajž sedźitaj samaj, chcetaj sej zahrać billard. Znaju jednoho. Njeje w ničim napadny, ale hdyž stawa, nima to stawanje kónca a wšitcy přitomni so směja. Cuje so njesměrnje zbožowny.

„Stajnje nicźo,“ swari Klikeš, hladajo na jědźne lisćik, „gonaš, paprika, tak hdy by tu pječeny kurjo.“ — „A mjelć, to tak zo bychu warili jenoź za tebje.“ — „Je dha to tak ćežke? Wozmje so warjonej jejo a da so wulahnyć kehele!“ — „Daj sej włosy z čoła!“ Ironija, Klikeš ma pléch kaž cyrkwinski wóte Quintus Septimius Florens Tertullianus.

Pst! Karliček łoji tkhi.“ Wšudźe čicho. Tón, kiž muž rěkaju Karliček, ma ruku na wutrobnje zastorčenu za košulu. Na jeho wobliču sydli měrny, sobjewědomy posmšw. Tu wuceže ruku, a położi něšto na blido. Směch, kleskanje. „Wón wam popadnje kóždu tkhu, ale kóždu,“ informuje mje Klikeš. Dźiwam so sp rušam so: „Kóždu?“ — „haj kóždu! — Ale Ignaco, što dha je z mojej wječerju! A moju šklenku mi přinjesće, ja njemějach hišće dopite! Ja nimam nihdy dopite,“ wobroći so zaso ke mni. Ignac běži z kuchnje a jeho wobliču ma nětko wuraz stopnjowanje hłupy. „Prošu, knjez Klikeš, što sće sej poručił k wječeri?“ — „To je žałostne. Tón khadla to zabudźe. Nješto podobneho na swěće njoje! Ja —“ ale Klikeš je toż to tohorunja zabył; nětko to njewěstaj wobaj.

„Mjńće so na kedźbu, knjez doktor, zo wam tu nichtó bychu připisowali,“ měni Klikeš, pózerajo gułaš. „Na korćmaŕ běše wojak — tehdom sej po korćmach smužiki z talerka tajnje wumazaše — nětko je tajnje připisuje —, zo by sej to ze swědomjom wuruna.“ Smějo so, to so rozumi.

(Pokračowanje sćěhuje.)

thamy. Temu je Bóh wjerschny. Ssamych pak thzeny ho praschecz: Ssy twoje zhiwenje pschezy jako Bożi dar wuzhiwak? Ssy ho pschezy po tym mĕř, so njeßhy zhiwy jenoż ta zhełe, ale też ta druhich, a ßy pschezy duchej nascheho zßaßa, kotrąż zane samolwinje znacz njecha psched Bohom a zßowjekami, rahnje ßo pschecziwiłaf? Njech namolwinju naß take ßrudne podawki nascheho zßaßeneho zßaßa na to jene: Knjeże pomhaj mi, so bychu zhiwenje wjedu psched tobu w twojim duchu, so bychu zhiwenje njeßkazhe, ale je pschezy ßwĕchu, so njeßhy ßa zhełe zhiwy, ale ßa tebje a ßa druhich! —

* **Duży po puczu na ßchibżenju hischcze tak mordarstwo ßkuczi.** Każ ßo z Bĕłograda piße, bĕ Neskhbki ßud bothar kowitaczaj k ßmjerczi ßaßudźił, dokelż bĕschtaj ßo we lĕcze 1921 na wobrónjenym nadpadże na wjeßku Folkowo wobdżĕłkoł. Wobaj czakaschtaj na wokomik, hdyż bu-bjeschtaj ße ziwjenjom zhowju winu na ßchibżenżu ßapokuczież. Jako bĕ ßo wobudny hżeń pschibliżił, wuprofhy zhebi jedyn f njeju, Stojkeo ſ mjenom, jako wośebitu hnadu dowolnoßcz, ßo ße zhiwßimi tohorunja w jaßiwje hżeżazymi towaßchemi roßhohnowacz ßmĕł. Pschi tom wotkłuknu jenemu ſ nich, jeho wutrobnje wobjawischi, nóż a knuch liża, wudawaje, ße je ha nim wjeßcze dyrje, dokelż je we prozeßu pschecziwo njemu ßwĕdcził. Nĕschto dnjow poßdżischo wjedżechu ßaßudżenżu na wotprawnischczo. Prjedy hacz dĕchu na ßchibżenżu pschißchli, wali ßo Stojkeo na jenoho ße ßtrażnikow a kłó jemu nóż, kotrąż bĕ pschi zhebi thował, do wutrobna. Nadpadnjeny bĕ hnydom morwy. Sdobom rani też hischcze druheho ßtrażnika. Wjacy żandarmow dyrbjesche na pomoż pschißhwatacz, ße dychu zośnjemdrjeneho pschemóż a na nini khłoßanje wukomjeż mógli.

* **Parižanki ßażu w parkeże.** W „Comedie Francaiße“, ßtarnym dźiwadle w Parißu, bĕ dotal jónßtim parkett ßakasany, dokelż ßady nich hedżazym ſ jich wokowjej pychu mysłachu na jewißchko kakachu. Nĕtczijßchi franzowßki kulturowy minißter Herriot je ßo nĕtko wot tont pschepiedżeczi dał, ße tutón ßtary, prjedy woprawnjeny wukaß w cżaßu bubłowy żadyn wußnam wjazy nima. Tohodła je ße tutón ßakaß nĕtko ßhĕznył.

* **Se ßaxofonom do ßmjercze.** Każ ße ſ Kapßtadta piße, je Bert Ralton, po zyłej Jendżelßkej najßkawnißchi hrajeř na ßaxofon a nawjedowař ßnateje kapały „Havanna“, ſ njeßhożownym pschipadom ßmjercz namakał. Pschecżełßo bĕchu jeho na hontiwu w Jużnej Afrizy pscheproßyli. Jako bĕchu ße hajnży ſ ßwaczinje pschi rĕzy pohybnyli, wotßocżi nabobo kolorózż ße blißchebo lĕża. Hajnży mĕßo hnydom ßa ßwojimi ßełbami hrabnuchu, ßo bychu żwerjo ßatßełili. Ralton ße pschi tom ßakopny, a tak njeßhożownje padny, so wutĕł ſ jeho tßĕłby jeho do thribjeta trjehi. Njedźiwajcy ßwojich wulkich bołoßczow hrajeßke ßmjerzinje ßranjeny hudźibnik na ßaxofonje wjeßke ßchkuczki, dokelż bo tjoch hadźinach kĕak ſ khorobnym woßom njepschißhdże. W khorowni pak Ralton na ßwoje rany wumrĕ. Bert Ralton bĕ dołho ßnaty kławnny dirigent Londonßkeho orchestra „Havanna“. Jako hółczej bĕ namołuknył na ßaxofon hracz a po ßwĕcze cżahajo hrajeßche w korczmach, doniż jeho ras konzertowy agent njeßahtoßcha. Tón wßa jeho hobn do Londona, hdyż, ja wulku mßu ßaßtojnßtwo dóßta a hdyż bórßy wulku ßławu dobu. —

* **SSajimawe ßawĕßczenje.** SSajimawe ßawĕßczenje je wulke hotelowe drużßtwo w Londonje ſ jenym ßwojim hoßczom wobjamknyło. Dokelż ßo tutón bojeßche, ße placzińy ßa jĕßcz pschezy poßtupaja, namjetowaßche drużßtwu, so by jemu ßa wĕßtu ßumu jeho wobiedy a wjeczeże na cżaß żiwjenja ßwĕßcziło. Wo dlißchim rosmyßlenju drużßtwo namjet pschija. Wone ba hoßcza, kotrąż bu runje 40 lĕt ßtary krucże lĕkarßki pschepytacz. Dokelż lĕkarjo namakachu, ße je hóßcz jara ßtrowy a so budże hißchcze, je-li do njeßboża njepschińdże, dołho zhiwy, żadaßche hebi drużßtwo 5 000 puntow, ßa kotrež nĕßto ßawĕßczeny wßchędnje dwójzy jĕßcz ße pschimĕrjenym piczom doßtanje, tak dołho hacz budże zhiwy. —

* **Hischcze jena ßtawißna wo ßtupßich Schottach.** Schotłojo ßu jako jara ßłutniwi ludźo znaczi. Też Mr. Brown njeczini ta zone wutwjacze. Jenoho dnja pschekwapi nana jeho dżeßaczßetny hółczej ße próßtwu, so by rad ßbĕrku pótßich ßnamkow mĕł. Pótßtke ßnanki hromadźiczj, njeße pschezo tunt ßport. Schto cżini Mr. Brown, ßo by zhiwoczny ßynkej jeho pschezę dopjelnił, a to tola njeby trjebał wjele pjenjez wudoż. Mr. Brown ßtaji nawĕßcze ha wulkich Londowßkich nowin ße ßzĕhowaßym tekßtom: Schtó dże mje? SStyri młoda, rjana, ßtrowa, ßchwiżna. Dołtanu 50 000 puntow ßterlingow na prĕnje ßubu. Poßhżiczo dżeßacżore. Rytam ßchwarzeho młodeho mużßkeho, hdyż hinak njeje, też bjes ßamożenja.“ Wußkich tutoho nawĕßcżka bĕ wulkotny. Na tole 25 000 poruczenjow ße zyłeho ßwĕta dóńdże a tak ma Mr. Brownowy hółz ßwoju ßbĕrku pólßkich ßnamkow.

* **Jony po 3 000 dollarach!** W Hawannie ßajacu njedawno Polaka ſ mjenom Roßonßki, kotryż ße ßwojimi żonami wikowaßche. Hdyż bĕschte jenemu krajanej, kotryż na kupje Kuba bydleschе, ßwoju prĕnju żonu ßa 3000 dollarow pschedaŕ, pschewoſtaji ßwoju druhu mandżelßku rjanu Winßku modßitku braßilianßkemu planiżowemu wobßedżerjej ßa 2 000 dollarow. SSwoju ßcżu ßonu pschesa ßa hańbny pjenjez mexißkemu cżornuchej. Dale bĕ ßrećzenje wobßamknył, ßo dyże ßydom balßchich ßwĕtłowłopatych młodych hołzow ßa ßwojich kupzow wobßtaracz. Tola prjedy hacz możeßche ßwoje twory bĕt nakupicz a je rozpschedacz, jeho polizija ßaja. — Haj w Amerizy hobßi ße je ßonami hißchcze nĕßto ßaßłużicz; a pola nas! Tu drje je niehdy nichtó kupował, hdyż na 1 000 mużßichi 1100 żońßich pschińdże!

* **SSnĕhowy mjeczeł w Newyorku.** Wczera wjeczor je ßnĕhowy mjeczeł, kotryż bĕ prjedy tebu Chicago a druhe mĕßta ßrjedńeho a dołheho Kanja SSiednoczenych ßtatow ſ wulkim ßnĕhom pschikhył, mĕßto Newyork beßcheßahnył. Lodojty wĕtr je 40 kilometrikej ßpĕschnoßcżu hacżeße hacz na 1 cżełowjeßki a drohach. Tjo cżłowjekoju ßu we wjeßnżu ßmjercz namakali.

Hospodarßki rozhlad.

Wutoru, 25. wulkeho rózka 1927.

Wczerawße kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,2135	100 pólßk. markow	—
ßendżelßki punt .	20,451	100 cżeßkoßł. krónow	12,474
100 ßwajc. frankow	81,165	100 franc. frankow	16,705

Berlinßka burßa pßchinjeße wczera wßchelakim efektam ßnowa porzyßchene kurßy. Podobnje bĕ też ſ doßłużnymi lißczinami. Też ßa tymi ßo jara praßchachu a tuch kurßy bijachu ßnowa horje. Tónle żiwy wobrot na burßach njeje ßnamło ßnano ßwoczatka wußtrorinjenja nascheho hoßpodarßtwa. Nunje narowoſt, po wßchkim ßdacżu je luta hnußa na burßy ßnamjo ßa to, ße nĕßcżo w rjeßcze njeje. Prjedy abo poßdżischo ße tuta ßpekulazija żiwnje.

Produktowe wiki ßej wczera żitnym płaczińnam pßche wjele pschemĕnjenja njepschinjeßechu. Żito trosta pßchi dotalnych płaczińnach ſ wuwrtaczom rożki. Ta bĕ 10 pf. po zentnarju drożßcha. Wĕzera płaczeße zentnaŕ

w Drjeżdżanach (ßańdż. pjatk):

pschenizy 73 kg. 13,40—13,25 hr. (13—13,25 hr.)
pschenizy 69 kg. 12,80—12,55 hr. (12,80—12,55 hr.)
rożki 69 kg. 12,60—12,85 hr. (12,50—12,75 hr.)
rożki 66 kg. 12,05—12,20 hr. (11,95—12,10 hr.)
nałkinjeho jeczmjenja 11,50—13,25 hr. (11,50 hr. hacz 13,25 hr.)
nazymßkeho jeczmjenja 10,25—11,50 hr. (10,25 hr, hacz 11,50 hr.)
wowßa 9,60—10,10 hr. (9,50—10 hr.),

w Berlinje:

pschenizy 13,20—13,40 hr., rożki 12,35 hr. hacz 12,75 hr., nałkinjeho jeczmjenja 10,85—12,25 hr., nazymßkeho 9,70 hr. hacz 10,35 hr., wowßa 9.15—9.60 hr.,

w termińowym wikowanju:

ja měrz: pschenizy 14,37½—14,40 hr. a rożki 13,25—13,27½ hr., wowßa 10,30 hacz 10,32½ hr.,
ja mejn: pschenizy 14,10 hr., rożki pak 13,15—13,20 hr., wowßa 10,37½ hr.,
ja julij: pschenizy 14,15 hr., rożki pak 13.05—13,07 hr., wowßa 10,40 hr.

Na pschedań.

Wĕhaŕ, w Wjeŕ Wodże. Danaċhłowa haßa 8. — 5 bĕßahow, mlokarnja na Zibowje.
Wóß bĕżcżaty w Kamjenzu, Pfortenßtr. 11..
Wóß taßtaty, 6 zent., w Budyßchinje, Panach, Seminatka haßa 3I.
Proßata, knjeżt dwór w Semichowje.
Kóty młodej, w SStachowje 18.
Kóń k rĕßu, w Hnaßchezach 9.
Blidy, wuchłahowcze, w Budyßchinje, Schliebenowa haßa cżo. 16 III
Młodżizrki, kotreż njeßu, w Dobrußchi 15.

SSsudnizy na pschehażowanje ßchtwórtk 27. wulkeho rózka 1927

na ßudnißtwje w Budyßchinje, dop. w 10 hodź.: Kamor, ßchkleńczany, knihowej kamoraj, 7 pißańßkich blidow a 3 ßtoły psched pißańße blido, pißańßki ßekretar, 3 bułeje, kredenzy, wuczahańßej blidże, 12 ßtołow, klamarißi kamor, kroßnicżka ſ motorßkemu kolej, 4 pißańße ßtoje, wjertnia (Schrambßtock), draschła, ßnitnjeczi, drastnej kamoraj, 15 mĕchow rżaneje mułki, klampnarßka maßchina, ßerwĕrowańße blido, motor 4 PS na ßtajny puß, bżeża, żonjazej a nażaże kola. 8 ßabiczow ßchkleńczanych a kamjenionrych twarow, 65 brzewjanych połcżkow ßa mydło, ßodu a pĕßk, 3 kuchińke etażery, reformßkej łożi, ßtejazy ßchpichel, 3 wßchelake ßofy, 3 ßtej. cżahańßki, klawĕraj, wertikaj, Boßchowej magnetaj, blidźi, kurjeżiße blidko, łodowy kamor, 3 mĕchi żureho koßeja, po mĕchu pschenicżneje mułki, grizża a koßejoweho narunanja, zigary, 23 kożow ßa podßchinanje, 4 wobraży, kamor ßa ßlĕborne pschipraßwy, klamarßke blido, budżiż bĕżeje wotßjowej barby, klamarßka potkadnja a pschipraßwa ßa radio;
w Bĕłom Khołmju dop. w 10 hodź. w Jerośchez hoßczeńzu: hońtwińßkej ßtĕlbi, klamarßka polza ſ kaßchcżikami,
w Cżißch Zonach dop. w 11 hodź. w hoßczeńzu: wßchelake mebłe;
we Łażu pschiłu. w 12 hodź. w hoßczeńzu pschi torhoßchczu motorßke kolo, wßchelaki koleßażßki cżapor, mużaze kolo a żonjazej koli, wichelake mebłe;
w Schczeńzu pop. w 2 hodź. w hoßczeńzu: zentrifuga, 3 ßwinje, mużazej a żonjaze kola, tarczała pila, hobanka —
w Delnim Bujeżdże pop. w 5 hodź. żonjaze kolo, cżorny wobłek;
w Cżornym Khołmju dop. w 9 hodź. w Kupicżej hoßczeńzu: kołodżij, mukowy kaßchczik ße wßchelakimi wotdżełami, belkowany wóß, rucżiny wóß;
w Łubnßchu pop. w 2 hodź. w SSkointzez hoßczeńzu kolo a regulator;
w Tornowje dop. w 11 hodź. w Bawezij hoßczeńzu deßkowana buda.

Sßrjedu, 26. wulkeho rózka 1927

w Brĕtnje pola Wojerez w Krawjez zyhelińzy pop. w 2 hodź.: pjenjezny kamor, wokrejzaty kamor, dubowe pißańße blido, njedżelßki wóß. niedżelße ßanki, konj. aratai a wuda.

Pschihtajtej pytaja:

Dołzu do domu, Lorenzowa, Mußakowßka br. 9 we Hróbku. — Riehlowa w Biłkopizach, rózł Bißmarckowje a Mołtkoweje haßy. — Bergerka, knjeż. radź. w Budyßchinje, Wettinßka haßa 41II.
Dżiałarßtwu młodßchu, Wolf, Heinrich & Co. w Wjeŕ Wodże.

SSkrowe depeże.

Barlinßke produktowe biki, dżensa dop. ¾11 hodź.: SSkoro żadyn wobrot, tola ßakładna tendenza wotłanje kruta. Dop. ¾12 hodź.: Każ psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinßkich produktowych wikach.
Żito a wołjowe ßymjo po tuni abo 1000 kg howaŕ 100 kg. płaczizna po wołej hriwnje.

	24. 1	22. 1.		24. 1.	22. 1.
Pßenca	264-268	264-268	buny	20 21,50	20-21,50
rożka	247-251	245 249	woka	23-24,50	23-24,50
nal. jeczmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jeczmjeń	194-2 7	194 207	żołte łupiny	17-18,00	16-17,5
wowß	183-194	183-193	cerzadella	32-34,00	32-34,00
kukurica	188-190	187-189	raps. wosuńk	16,30	16,5
pßenż. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosuńk.	20-21,00	20-21,20
rżana muka	34-36,75	34-36,50	poch. melasa	—	—
ßk. wotrubY	14,50	14,00	bérnj. kruśki	30-37,00	29-30,00
ßrnee „	14,50	14,00	ßyno, 50 kg	2,75-2,85	2,75-3,35
rape „	—	—	rżana ßłoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane ßymje	—	—	pßenżana „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	30-32,00	30-32,00	wowßana „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluśki	22-23,00	22-23,00	jeczna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Drjeżdżańßka burza.

Pßenca	260-265	bérnjace kruśki	32,00-32,50
rożka	252-257	pßenż. wotruby	12,90-13 80
nałdtni jeczmjeń	230-265	rżane wotruby	14,20-15,70
nazymßk. jeczmjeń	205-230	pßenżna muka	46,50-48,50
wows	192-202	rżana muka	39,00-41,00
ßefwjeny dżećeł	255-265	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluśki	29,00-30,00
kukurica (Mais)	195-200	hróch	33,00-40,00
ßuche truhańśki	13-13,40	cokrowe truh.	18,00-19,00

Płaćizny rĕżneho ßkotu na Drjeżdżańßkich ßkótnych wikach.
24. januara.
91 wol., 264 byk., 274 krow. a 37 jałoje., 582 ćelat.
794 wowcy, 2810 ßwini.
Płaćizny za
woły: 1. 56—58, 2. 47—51, 3. 41—46, 4. 33—38, 5. 30—32;
byki: 1. 56—59, 2. 52—55, 3. 46—49;
kruwy: 1. 53—55, 2. 41—45, 3. 30—34;
jałojcy: 1. 57—60, 2. 44—52;
wowcy: 2. 50—56, 3. 42—48, 4. 36—40;
ćelata: 1. 76—80, 2. 70—74, 3. 63—66;
ßwinje: (přez 300 pt.) 73—75, 2. (200—300) 72—73, 3. (200—240) 70—71, 4. (160—200) 67—69;
ranoy: 60—63.

Towarßtwowßki powĕßtnik.

Budyßłu. „Nadźija.“ Dżenßa wutoru wjeczor z dypkom ½9 hodź. je w „Kat. towarßowni“ ßpĕwna pruha za żónßkich a mużßkich. — Pńińdże zaßo wßitcy z lubośću k dobrej wĕcy! Dirigent. Předs.

Bukecy. „Radoßć“ zmĕje jutře ßrjedu, 26. t. m, wjeczor we 8 hodź. ßpĕwanje. Mamy 13. februara w Bukecach ßwjedżeń, tuż dyrbja wßitcy wĕßo pńińć, wosebje pak ßoprany! Dirigent.

Domowina. Generalna zhromadźizna Domowiny wotmĕwa ßo njedźelu, **20.** mał. rózka (nie 13.) w Njeßwačidle. Započatk z dypkom ½12 hodź. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wße towarßtwa ßo proßa, zo bychu ßebi tutu njedźelu ßwobodnu dżerżałe a w połnej lićbje zastupjene byle. Předsydstwo.

Drjeżdżany. Serb. tow. „Cornoböh“. Wßĕm lubym ßobußtawam, ćeßcenym Serbam a přećelam k wdżenju, zo budża ßo naße mĕßačne zhromadźizny zaßo, każ je prjedy było, 1. a 3. ßobotu mĕßaca wotdżerżować, a to w februaru 5. a 19. — 27. januara (poßledni króć ßtwórtk) wjeczor we 8 hodź. zmójemy naßu zhromadźiznu pola naßeho ßobußtawa Zmija na Christianßkej drózy 22. Wßitke ßobußtawy ßo wutrobnje přeproßuja. Předsydstwo.

Haßlow. Kołojeżdne tow. „Błysk“ zmĕje jutře ßrjedu ßwoju mĕßačnu zhromadźiznu. Předs.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmĕje njedźelu, **30.** wulkeho rózka, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hoßcenu hłownu zhromadźiznu. Knjeża dowĕrnicy njech to wßĕm ßobußtawam wozjewja. — Zymßki ßwjedżeń wotmĕje ßo **njedźelu,** 6. febr., z dźiwadłom a rejemi. — Winowatoßć wßĕch ßobußtawow je, zo też do zhromadźizny wĕße a z dypkom pńińdu. Předsydstwo.

Hrodźiśćo. Spĕw. wotrjad „Zerja“ spĕwa tón tydźeń ßrjedu wjeczor z dypkom 8 hodź w Njechornju. Pńińdźe pak wßitcy, to je jara nuzno! Kefk.

Nawjećorna żupa Sokołow zmĕje ßrjedu, 2. febr., wjeczor ½8 hodź. zrwćowanje w Pančićanßkim hoßćencu: proßte zwućow, prĕkuß, bradła, ßokołßke hry.

Slepo. Tow. „SSwĕrnoßć“ wotmĕwa ßwoja mĕßačnu zhromadźiznu tón tydźeń ßtwórtk, 27. wulk. rózka pola Bastiana. Z dypkom 8 hodź. je započatk. — Potom je ßpĕwna hodźina. Njech to ßpĕwarßki, kotreż ßu přeßtup ßlubiłe, tón raz cyle wĕßće pńińdu. Hač do naßeho ßwjedżenja, kotryż chcemy tón raz w Trjebinje wuhotować, je jenoż hißće krótki cas. Pomoc wßitkich ßwĕrnych Serbow je nam witana. — Taż pńińdźe a pomhajće! Pismawjedźeŕ.

Sokołam! — Bratřa, ßćełe rozprawy wo ßokołßkich ßwjedżenjach a ze Sokołom zwißowacych podeńdżenjach ßtajnje hnydom

redaktorej „Sokołßkich Listow“.

Sowrjecy. Tow. „SSokołbk“ zmĕje tón tydźeń ßtwórtk, 27. t. m., wjeczor ½9 hodź. ßpĕwanje. — Zwjeßelće naßeho nowoho knjeza dirigentu Wjehlu z bohatym wopytom a pńińdźće z dypkom!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 21 | Budyšin — Srjedu, 26. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Centrumska strona a němskonacionalni na dobrym puću zjednoćenja.

W pśichitomnosći ministrow dr. Stresemanna a dr. Brauna němśki kanclěr Marx z němśkimi nazionalnymi wo wutworjenju njesocialistiskeho kněježerstwa jedna. Pśichi tym je žo hacź dotal jenož politiski programm zentrumskeje strony rozpominał. Po tymle programmje maja śledowaśe prawidła płacźeć za **swonkownu politiku: Dalewjedźenje Locarnskeje politiki, zbudźowanje Němskeje w Swjatym Ludowu, sachowanje dotalnych prawidłow** za wutworjenje stykow k wukrajnym statam, za **socialnu politiku:** pśichwjedźenje sakonjow wo **dźěłaśiskim casu,** kótrejž je **němśki** dźěłowy minister wudźěłał, socialne sawěźenje atd.; za **snutśkownu politiku: schikanje republiki pśeceźiwo pśichilźenjam, pśichilźenje republiknych symbolow, pśichilźenje naprawy pśeceźiwo organizacijam, kótrejž dźedźa po namóžnym puću statny pśichewrót,** za **němśkostatnu woboru słonecnje pśichwjedźenje reformow,** kótrejž je Marx w swojej rěcźi 17. dezembra krótko pśiched wróceźstwowjenjom dotalneho kněježerstwa pśichipowědźił.

Po rozwrześenjach z němśkonazionalnymi zastupjerjami žo źa, so dźěłaśi programm zentrumskeje strony němśkonazionalnym **pśichewnulke wobcežnjośe njebudźe cźinicź.**

Kaž Barlinske nowiny pišu, je žo teź hižo wožobowe praśenje rozpominało. Jako němśkonazionalni kandidatojo za wobźadźenje němśkeho ministerstwa snutśkownych należeńcow, justizy a wobźadźeneho němśkeho kmša žo zapódjanzy Wallraf, še Stauffenberg a Traviriams mjenuja.

Němśka ludowa strona, kotraž je hacź dotal za kněježerstwom **žadała, pśichi kótrymž bychu** žo němśkonazionalni wobdźělili, bo **poczina** bojeć, so žo jejny wliw w nowym kněježerstwje pśichejara pśichikrócźi. Gdy bychu němśkonazionalni a zentrum hromadźe dźěłali, bychu žo w praśenjach **gurtowje a schule liberalne zašady zyle do zady sejśichcźale.** Teź **liberalne sjednoćenjerstwo,** še zapódjanzow němśkeje ludoweje strony, demokratiskeje frakźije a hospodarśitwowebo sjednoćenjerstwa wobsteja, ma wulke wobmyślenje pśiceźiwo kněježerstwu, w kótrymž bychu zentrum a němśkonazionalni pśichewahu mełi.

500 milijonska pożeńonka němśkeho stata.

Němśki finanzny minister je wobźamknył, 500 milijonsku pjećprocentisku pożeńonku wupokazyć. Wożeńonka njehodźi žo do léta 1934 wupowědźeć. Wot teho cźasa žo wotpłacźenje, na 25 lět wobliczene, z wuložowanjom po mjenowanej hódnosći stawa. Podpisanje na pożeńonku žo po kursu 92 wot 3. hacź 11. februara wotmeje.

Wobaranje pśeciwo skótnym khoroścam.

Se žyłnym pśichběranjom skótnych khorosćow, wožebje z pśichběranym rozśěrjenjom **schlintawy a pokhromy** je liczba **schkodowanjow,** kótrejž maja žo wotschkodźić, tśěrco narostła. Dźerżerjo skota maju z najwjetśicheho dźěła wudawki za wotschkodźenje njeseć. Ratarśtwu z tym wulke cźeże nastawaju. Dla wołoženja cźežow a k samjesowanju natykowazych skótnych khorosćow maja žo naprawy cźinicź.

Němśkonazionalna frakźija sakśeho žejma je śledowazy namjet sapódjanzow Schreibera a Pagenstechera sapodała:

„Knježerstwu žo porucza, so by hyndom sakonjowy naćisk pśichedpołožiło, po kótrymž 1. stat tśeśeru winduwatkow za wotschkodźenje z fonda natykowazych skótnych khorosćow a sarjadnitkich khostow wotschkodźenja za skótne natykowaze khorosće njeźe;

2. pokazu serumoweje pśaćišny pśichi nusnym a lékowańskim schcźepjenju pśiche schlintawu a pokhromu pśichewośnje a złocźata, kótrejž njedźěwajzy pratwocźaśnjeho porjadneho schcźepjenja na ześěwkach tehole schcźepjenja kónz wosmu, i połozju hódnosće wotschkodźi;

3. połozju khostow, w statnej zkotolkańskej policajskej pśichepytowańi pśichi pśichewjedźenju dobrowólneho lékowanju pśiche tuberkulozu nastatych, pśichewośnje a teź 50 prozentow khostow za wotschkodźenje z tuteho lékowanja nastatych, njeźe;

4. pśichinowanje zkota pśichi krajnych mjescach strach sanjeńenja skótnych khorosćow a pśichinos mjenje hódnych zkocźatow **wobkedźbuje.**

Schtyrjoch Němcow z połśkeje Hornjeje Schlesyskeje wupokazali.

S połśkeje Hornjeje Schlesyskeje žu schtyrjoch sastojnikow towarstwa hornjoschlesyskeje makeje żeleznjy, mjenujcy dweju direktorow, jeneho asistenta direkcije a jeneho twarskeho mischtra, njedźiwajcy krocźelow wupokazali, kótrejž bě němśke kněježerstwo pola wójwody cźinilo. Němśke kněježerstwo je na to **němskemu** połśkanjej we Warschawje porucźiło, so by dla wupokazanja mjenowanych schtyrjoch Němcow pola połśkeho kněježerstwa sakrocźił a na to pokazał, so žu jednanja wo němśko-połśkim wikowańskim srěcźenju a ow sažbudźenśim pramje z postupanjom hornjoschlesyskeho wójwodstwa wohrożene.

Dojednanje w praśenju němskich rańšich twjerdźiznow.

Parižśi „Matin" powě, so žu němścy sastupjerjo w Paŕisu w **praschenju němskich rańšich twjerdźiznow** žwoje stejišćo tak wuko·enje stawa 180 Versailleskeho srěcźenja pśicheměnili. Po tymle stawje „ma system wobtwjerdźenjow pśichi pokodnischej a rańšej mjeży Němskeje w nětcźišćim stawje wostaś." Němcy běchu měnili, so žmědża wobtwjerdźenja mo**dernisowaś.** Swjasćarjo napschecźo temu **mě**njachu, so je sakasane, wobtwjerdźenja modernisowaś. Němcy wězywustojni žu žo **stónc**nje jich nahladej podźiwnyli. Nowotwary wokolo němskich rańšich twjerdźišnow budźa drje žo sažo wotnjeśej dyrbjeć, kaž žebi to Połśka žada.

Połśke kněježerstwo je wobsamkło, hyndom kommisiju, wobsteźaju z dweju wyschšcheju offizěrow generalneho staba a sastupjerja wójskeho ministerstwa, do Parisa pósłaś, kotraž dyrbi žo w należnosći němskich rańšich twjerdźiznow wobcežowaś. Kommisija dyrbi, jeli so žo njeby na połśke žadanja dźiwało, na to pokazaś, so žo **Połśka z tajkim rozśrjanjom njejpokoji.** Se stromy połśkeje narodneje demokratije je žo dale wopomnjeńśe pišmo śpišało, kotrehož wopśichijeźe dyrbi žo w Pari ślich nowinach rozśěrjeć. Wo nim žo rozesłaja, so němśke rańšze twjerdźišny Połśkej a rańšej Europje se strachom hroża.

Plistowane Bethlen.

Wot léta 1890 žu „schwajzarskjy swjatkowi pśichiběžni" prěni króć jako wo žudnistkim padźe žudźili. Tónle žud žo jenicźki z pśichedźenjemi pśiceźiwo zusym diplomatam a kněježerstwam sabéra. Pśiched nim **mě**sjeśe žo Madźar *Justh* **samolwiš.** Wón bě w palazu Swjatla Ludowa 10. junija 1926 **hrabi Bethlenej,** madźarskemu ministerstwom pśichedsydźe, hdyž z pośedźeńce wustupi, plistu wotkóźit, wołajo: Sa cźesć madźarskeho luda a w mjenje madźarskeho luda! Nadpadnik na to mjes nowinarjom pišmo, **kotrejž** jeho cźin rosjaśni, **rozdźeli a** žo **bjes** pśichcźinjenja sajacz da. Po króśtkim politiskim sawodźe Justh praji, so je swój nadawk w mjenje we wuhnanstwje pśichebywazych republikanskich Madźarow wuwjedł, kotrychž nowiny wón w Parisu wudawa. Justhowy rěcźnik Moutet pśichede wóśom schwajzarskemu žudej porokowaśe, so je jemu sakasane bylo, wo salschowanju tyšazfrankowskich bankowkow a wo wobstejnoścach w Madźarskej rěcźeć. Justhowy nadpad njeje bu na žane waschnje pśiceźiwo Swjatłej Ludowi abo pśiceźiwo jenemu wotpósłanzej Swjatła Ludow samerśit, ale jenicźjy pśiceźiwo hrabi Bethlenej, kotrymž je falschowarjam franzowskich bankowkow połěkował. Bethlen dźe jenicźjy z ponozu schwajzarskeho žuda žwojeho pśiceźiwnika śnicźicź. Sakitował potom z wulkej srěcźnjowosću duchowny staw worschtow, w Madźarskej knjezazych, wopisowaśe, kotryž stajnje europskemu měrej je strachom hroził. Ratarjo sa jemjanoh dźěłaju a jedyn z najcesńschich žitnych krajow semje wothudnje, dokeł w schkłowinskej wotwinjnoścźi bywazy ratarśti dźěłacźeź njemóże daloke pola dowobdźěłacź. Należnosć falschowanja frankskich bankowkow je pokasała, kak je madźarske kněježerstwo pśiches internazionalne winowatośe a pśiches internazionalnu moralu pśichesło. Cźile ludźo dźenja jako wobschkorźnjy pśiched žudom sjeja. Zyły žwet dyrbi dźenja na žud hladaś, so by widźał, na kótrej stronje pawno a cźesć pśiched internazionalnej moralu steji, pola Budapeschtiskich cźemnikow abo pola nkodeho muža, kotryž je chcył žwój kraj wjeceźeć.

Po rěcźi statneho rěcźnika, kotryž praji, so žu sastupjerjo zuzych statow w Schwajzarskej njefranklivi, pśichijagni wobkorźenego za winowateho spójnachu, so je sastupjerja zuzeho stata śichiwdźił. Justha k jastwu na 24 dnjow, kotrež je j pśichepytowańskej jatbu wotpokucźił, k 500 frankam pjenježnjeho khkostanja a k wupokazanju je Schwajzarskeje zažbudźichu. Wobškorźeny, kotryž so hyndom z jatby puscheźi, je žo do Parisa wrócźił.

Francowsko-rumunske zrěcźenje

stataj swjasataj, so budźetaj krajne mjeży z měrowym srěcźenja pśeceźiwo rozśrjacemu žudu pśichinjeśe. Srěcźenje wobsteji se swjasłoweho srěcźenja, z kótrymž žo wobaj stataj w jasinje swjasataj, so budźetaj krajne mjeży, z měrowym postajene, sakitacź, dale sej rěcźen rozśrjacego žuda. Pśichidaty je protokoll. W nim žo wosjewjenje rumunskeho kněježerstwa se 17. meje 1922 wospjetuje, w kótrymž žo Rumunjka swjasa, so se žwojim wójskom Rusku njedanpadnje a so njebudźe cźeźpicź, so žo w jejnym kraju njeprawidłowne wójsko wutworí, kotrejž dybi Rusku nadpadnyć. Franzowske kněježerstwo tule wopowědź na wědomje bjerje.

Po katalonskim prozeźu w Franzowskej.

Franzowski minister Sarraul je wuźud wuhnawanstwa pśiceźiwo wschitkim wotžadźenym w katalonskim spichitańskim prozeźu podpisał. Sažudźeni žmědża hišće nětko w Franzowskej pśichchowacź z wumysłacym Riciotta Garibalda, kotryž dyrbi Franzowsku 27. januara rano wopuscheźicź. Wyschi Macia je dopisowarjej Parižśkeho „Journala" rjekł, so dóże žo w Schwajzarskej sažudźicź, so by bórzy znowa wojowanje pśiceźiwo Schpanskej zapoczał. Garibaldi je prajił, so jeho bratśa franzowskemu presidentej Domerguej žwoje wójnske wuznamjenjenja jako znamjo protesta wrócźa

Wójna w Chinje.

Jendźelska wokolne pižmo wullkomoam dla njeměrow w Chinje pósłała.

Do Roma je **wokolna nota Jendźelskeje n móznatstwa w nastupanju postupanja w Chinje doschła, w kotejž so dalsche konzejźe namjetuja. Hdy bychu žo wone wotpokasałe, by Jendźelska bjes kombźenja z wojerskej mozu sakrocźiła.** Sa cźasz, kotryž by žo ſ diplomatiskimi pśichedstejnymi rozrěcźenjemi wupjelnił, bychu trébne jendźelske wojerske mozy do Chiny doschło, so by žo pożledneniu posticźenju trébny doras dak.

Jendźelske wójsko sa Shanghai.

Po sdźělenju wójnskeho ministra žo Shanghaiske jakitańske wojerske mozy pod kommandom generalneho majora Johna Duncana ſ 13. a 14. pśichej brigadu a ſ 20. indiskej pěšcej brigadu, kotraž diwaj jendźelskaj a diwaj Bendjalskaj bataillonaj wobžahuje, sestajeja. K temu žo hišćeze artillerija, kompagnija panzerowanych wozow a techniske a pomozne formazije pśichdadża. Generalny major Duncan frjedu do Shanghaia wotjeźe.

16 000 jendźelskich wojakow do Chiny.

Wójnske ministerstwo je pórdźelu wosjewiło, so žo wscho hromadźe tśi pěšce brigady ſ Jendźelskeje do Chiny powjesu. Wo powschitkownej mobilisaciji njej žaneje rěcźe. Jendźelska dyrbi žwoje pśichioty sa Chinu schtyri njedźele pśedy cźinicź, dokeł je sa transport wojakow ſ Jendźelskeje do Chiny schtyri njedźele cźasa trjeba. Wscho hromadźe žo 16 000 muži do Chiny pósćele. Podmórśti cźołm „Xiv", najwjetśi podmórśti cźołm žwěta, je wutoru ſ Portsmoutha do Ssrjedźosemskeho morja wotjeł, so by žo atlantiskeum łódźstwu w Gibraltarje pśichjamknył. Podmórśti cźołm je 350 stopow dołhi a na wodźe 2525 tunow wody a pod wedu 2750 tunow wody wuczśichcźi.

Chinesojo franzowskeho konsula w Hongkongu sajeli.

Po powěźcźach ſ Hongkonga žu chinesjy wojazy franzowskeho konsula w Hongkongu sajeli. Bórzy po tym žu jeho ſ jatby puscheźili, ſ wumjenjenjom, so franzowske łódźstwo njewospuscheźi.

Japanske wójnske łódźstwo w chinesliich morjach žo pokazyli.

Japanska je jendźelsti namjet na wojerske hromadźedźelanje w Chinje wotpokałała, wudawajo, so położenje njeje hišćeze kritiske. Njedźiwajcy teho žu pśindźeli schtyri sa mjezaki japanskeje eskadry do Shanghaia wotśele

Pischesjenosći mjes Japanskej a Chinu.

Jendźelsce jenjo a Amerisce jenjo ménja, so je je wo wcźera wosjewjeny manifest Kantonskeho kněježerstwa w poknej pśichesjenosći ſ japanskim kněježerstwom wudał. Mjes žwonkownym ministrom Kantonskeho kněježerstwa a sastupjerjemi japanskeho žwonkownego ministerstwa je žo manifestowy text dojednał. Japanska dóże mjes wukrajnymi mozami a Kantonskim kněježerstwom pośrědkowacź. Jendźelsce-

nju žu **na Japansku hnėwni, dokelž** je wona je swojim wotpokazowym stejišćenjom jednotnu frontu wukrajnych mocow sniešmužnika.

Petrolejowy konflikt ſ Mexikom.

Po powěsći „Associated Preß“ ſ Washingtona mexikanske knježerſtwo wobwěsćenſtwo amerikanſkich petrolejowych towarſtwow, kotrež nowy zakoń wo wjerzenju za petroleju njeſtu pſchipoſnate, jako konfiſkowane wobhladuje. Diplomatiſky zaſtupjerjo jendželſkeho, franzouſkeho a hollandſkeho knježerſtwa žu žo ſe dalſchimi politiſkimi wotpohladami knježerſtwa Sjednoćenych ſtatow wobhonili. Wo nowych kroćelach njeje žo hacž dotal niczo wobſamkło.

Sakski ratarſki tydžeń w Drježdžanach.

Bohate wobdźelenje.

Kaž hižo we wčerawſchim čiſle ſdźělichmy, wotewri žo w Drježdžanach ſandźenu póndźelu ſakſki ratarſki tydžeń, na kotrymž ſo mnoho ratarjow wobdźěli. Wotewrjenſku rěć dźerżeſche president ratarſkeje komory rjaſerſkubler Vogelſang. Wſchelakich wyſokich hoſcić powitawſchi, rěčeſche wo ſakſkim ratarſtwje wo jeho wobdźěłanych wobſtejnoſćach pódy. Wón ſadaſche žehi poniženje dawkow za ratarſtwo a dospołny zkowny tarif a ſchkitanſke žo ſa cžerſtwe mloko a napominaſche ratarjow k pſchesjednoſći.

Saſki hoſpodarſki miniſter dr. Wilhelm pſchinjeſe poſtrow ſakſkeho knježerſtwa, kiž chce ratarſtwo ſe wſchěmi žrědkami ſpěchowaſ, kaž dołko žo to hodźi a kaž je to hacž dotal cžiniło.

Po nim rěčeſche němſki ſeſiwjenſki miniſter dr. Haslinde. Hłowny dźěł jeho rěče hižo we wčerawſchim čiſle ſ najwažniſchimi žadami wuſběhnychmy. Wón hiſchcze pſchida, ſo kraje mjes ſobu njemóža na hoſpodarſtwu polu ſ dobrym wuſpěchom dźěłaſ, hdyž ſo tež ſ dobom politiſke poczahi njepołepſcha. W lěcze 1927 dyrbi ſo Porheinika dospołnje wot franzouſkeje wobſadźi wuſwobodźiſ.

Po tymle ſ wuſtim pſchiſłeſkom pſchipóſnatym pſchednoſchku wotewri žo

ſymjenjowa wuſtajenja,

na cžož univerſitiny profeſor dr. Scheunert ſ Lipſka wo wuſnamje mloka ſa ludowe ſeżiwjenie a ryčerſkubler Kloetzer-Thoſſell wo ratarſkich puczowanſkich ſaczaſnjoſcžach a ſaſnjdźelſkich możnoſcžach w La Plata-krajinje pſchednoſchowa'ſche.

Popołdnju w 1 hodź. ſapocža ſo hłowna ſhromadźizna ſa ſakſeho krajneho ſwjaſka ſa krajne derjemčze a hajenje domiſny. Tu rěčeſchtaj faraſ ſ Kirchbach ſe Drježdžan . 2. domſti buchowny a faraſ Bodenſtein ſe Schěrachowa wo dźěłenju zorkwje a ſtata a kak wono na wješne ſpomożerſtwo a hajenje domiſny fkutkuje.

We wumělczowſkim domje wotmě ſaſtł krajny ſwjaſk ſa ſadarſtwo a wininy pſchednoſchkowu ſhromadźiznu. Wobſhodźeſ ſchtomownik Pflanz ſ Miſchna pſchednoſchowaſche wo wuzhach, kiž němſka ſadarſka wuſtajenja w Drježdžanach ſakſkemu ſadarſtwu podawa a ratarſki radźiczeł Pfeiffer ſ Hoflößnitz wo hoſpodarſkim wuſnamje wina. Po pſchedno'ſchu direktora w Landbundže Kriegsheima wo ſtatnopolitiſkich nadawkach ratarſtwa ſhromadźiznu ſo kobuſtawy ſ ſabawje w Italſkej wjeſeli.

K pſchednoſchkam pſchiſłamkny ſo chód pſches wuſtajenſke krajneho ſymnienjaplahowazeho towarſtwa ſa Saſku. Mjenowane towarſtwo wobſtaruje ſakſke ratarſtwo ſe ſymnienjemi a podźerji ratarſkej komorje. Wuſtajene běchu wſchelake druſiny žita, běrnow, runklizy, dźecžela a trawy.

W Towarſchnym domje wotmě ſo póndźelu popołdnju hłowna ſhromadźizna krajneho ſwjaſka ſakſkich ſowarſtwow ſtadołonych knihow. S rosprawy wyſchſcheho ratarſkeho radźiczela dr. Bruchholza wukhadźeſche, ſo je połhroma krajnemu ſwjaſkej ſkutkowanje jara poczežiła. Wubéranje knkow je tohodła jenož pomału pokračowało. Ma ſo na to dźěłaſ, ſo by ſo wſchón potrěbny ſtół domach t. r. w kraju naplahowaſ. Wotpkinjeny kónz pſchi plahowanju dejnych kruwow je, ſo chodźa kruwy hacž do 12 zentnarjow cžeſkoty pſchinjeſeſ. Może ſo prajiſ, ſo plahowanje ſkotu w Saſkej na jara wyſokim ſkhodźenſku ſteji.

Saſkſke rybarſke towarſtwo wotmě póndźelu popołdnju w „Tſſoch rapalach“ wobthodne poſhedźenje, ke kotremuż ſo pſchednoſchi mężywuſkoſnjeho ſaſkoſnika, dipłomoweho inżenéra Schotzkeho ſ Budyſchina wo rybarſkim hoſpodarſtwje a kulturnej techniju wotmě.

Wuſtajenja pjžmoweje ſchczurki.

S pſchileżnoſcžu ratarſkeho tydżenja krajneho ſymnjenjowho towarſtwa ſarjaduje tule wuſtajenju w ſali ev. towarſchownje Statna hłowna wyſchnoſcž ſa ſchkitanje roſtlinow. Nimo doroſcženeje zíwoje ſchczurki pokaſuja ſo wutnykane ſchczurki wſchelakeje ſtarohy. Wulku wažnoſcž kładu na to, ſo ſo wobhladowaŕ też ſ pſchiſłóbnymi waſchnjemi kojenja pjžmowych ſchczurkow ſeſnaje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 26. wulkeho rožka.

† 1922 w Khočebuzu Kito Swjela, kiž je přez 50 lět cyle ſam Bramborſki Časnik pisał.

Stoly za naš lud najnjeńšu też jo khežka
A polko, na kotrož ſo žito syje. —
Hdyž zemju bjeru nam, ſo row nam ryje,
A było-li też, wjeleż dže do měſka. —

Wy z pjenjezami do zwjazka ſo ſtujśe,
Tuž, kubło žiwnoſć, khežka, pola,
Kórc kóždy z ruki zadołżonej kupće!

Nic horſki nam zhubiś njesmě ſo, nic kroma!
O dźerżće ze wšej moeu na to tola,
Zo Serb by wostał knjez ſam w Serbach doma!

Čišinſki.

— **We wjedrje.** Wčerá nječor we 7 hodź. barometer 747, hygrometer +1, thermometer 0. Dženja rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer +1, thermometer −3 Wuhladny na njeſtajne wjedro, ſnano ſo ſněžowe. Tuſhwilna ſymiczka ze ſo po ſdaczu hiſchcze ſeſhwilka. Hacž dotal nad ranſchej Europu lężaza wyſchina je ſo hacž na ſrjedźnu Europu wupſcheſtrjeła. Schleſiza je ſkerje bóle na rjane ſléſka. Też pola ſewjerneho cžoła (Norpol) wyſchina leži. To pokaſuje na ſymu a ſněh, jeli ſo ſamrózi. Nižina ſ wjeczora Europy njeſamože ſiwoje kuježerſtwo na Europu wupſcheſtrěć. — Jutle khwadża ſtónczko 7,53 hodź. a khowa ſo 4,34 hodź. Měſacž khadża po połnozy 1,46 hodź. a khowa ſo do pſchipołdnja 11,93 hodź.

— **Pichipuſchczowatuja ſa konje w Budyſchinje.** Plahowarjam koni Budyſchſkeho plahowarſkeho wokrjeſa tež ſ tuthym woſwěrjanym, ſo ſo ſtatna pſchipuſchczowarnia w Budyſchinje 28. januara ſaſo ſe ſrědzom wobſadźi.

— **Nadběh na Budyſchſku milinarnju** ſczini nowowuſwolena holp. ſtrona w poſledním poſhedźenju měſchczanſkich ſaſtupjerjow. **Wjednik tejele ſtrony,** měſchczanſki ſaſtupjeŕ pjekarſki miſchtr **Gottſchalk,** pokała na nowe poſtajenje miniſterſtwa, w kotrymž ſo amelnuje wobježe na to pokaſuja, ſo maja wſchě zjemjeſlniſke dźěła ſahadnje po waſchnju ſwobodneje konkurrenzu wumjeſcž dawacź. Měſto pak w poſledním cžaſu na pſchikład inſtallaziſke dźěła dołho wunjſkowało nieje, ale je ſwobodnu konkurrenzu wuſamłko a wuwjedenje dźěłow ſkróła měſchczańſkej milinarni pſchepodało. Měſchczanſka milinarnja pak je runje tak derje inſtalaziſka ſirma kaž to priwatne firmy ſu a tohodła dyrbi ſobu do ſwobodneje konkurrenzu ſaſtupicź. Wohhdźelſtwo ſtejí hižo mysłi, ſo może milinarnja tuſiſcho dźěłacź hacž priwatne firmy. Tomu pak tak nje. Pokoženje ſtamoſtatnych inſtallatérow bowa ſ teje pſchiczíny jara cžeſke.

Woni dyrbja ſwojich ludźi puſchczicź a jim njebudże wjacy móżno, dawki ſwjeſcź. A na druhej ſtronje pak ſo aparat milinarnje njeſmérnje powjetſcha. Tam ſu mo 96 monterow dźěła. To wotſamjenja ſymne komunaliſowanje a ſozialiſowanje, pſcheczíwo kotremuż dyrbjako ſo ras energiſkje wuſtupowacź. K podpjerjenju ſaſtupjerjow hoſpodarſkeje ſtrony ſu ſo też někto ſtatorjo ſjawnje pſcheczíwo milinarni wobroczili. Wo wotſjewjeja, ſo miłtnarnja njedawa jenoż wſchě mechaniſke dźěła wukonjecź, ale ſo też ſyta, w zykłam ſpranſkim wokrjeſu wot Bukez hacž do Kamjenza wot ſo patnych wokrohow dźěło dóſtacź. Njeje pjerža dowolo ſo privatnohoſpodarſke wobkhody w ſjawnej ruzy njemu ſtawej na tole waſchnje konkurrenzu cžiniſ. Měſchczanſka rada ſo k naležnoſći bórzo ſjawnje wuprají.

— **Margarina ja** [illegible] wotedawna ſo pjatk 28. januara 1927 na ſcžehowarſkich měſnach: Pola pſchekupa Bjedricha Dietricha na Jerjowej haży 3, Alfreda Heumanna (we firmje Korla Noak. naſl.) na Zitnej haży 10, pola wikowarſki ſ zyrobu Hany ſwob. Frenzloweje na Smkelniſkej hażu 38.

— **Pſched Budyſchſkim ławniſkim ſudom** ſapoczža ſo wczera jednanje pſchecžiwo pomocnemu lokomotiwſkemu Alfredej Bertramej, pomocnemu lokomotiwnemu tejeſrej Gustawej Walterjej Hohlfeldej a pomocnemu wothibarjej Richardej Gustawej Muzy ſ Kamjenza, dokelž ſu na dwórniſchczach w Kamjenzu, Thonbergu, Protezach, Wiłkopjazach, Pokelnicy a Bilchheimje ſ wocžinjenych a ſamknjenych wjeſow tworcžych ziahowy drasty, ſchaty, wino, likéry, twarożki, mydło, pſchikrowny, koloniałne twory atd. kradnyli. Padniſchi měſacžu hiſchcze 15 pomocnikow K ſwjeſcženju dopokaſowo budże ſud hacž 3 dny trjebacź, dalſchi dżeń je za rěčze ſtatneho rěcžniſtwa a ſaſtkowarjow poſtajeny. Potom ma ſo hiſchcze jedyn dżeń wo wuſudje jednacź, tak ſo może ſo wuſud hakle ſobotu abo póndźelu wotſjewicź, na kotrymž ſo w Kamjenzu a wokolinje ſ napjatoſcžu cžaka.

— **Wobkhad zuſych w Budyſchinje w ſakoſnym lecže.** W lěcze 1926 bě wobkhad zuſych w naſchim Budyſchinje, provinziałnym hłownym měſcže ſakſkeje Hornjeje Luſicy, jara žiwy. W 20 hoſcežencach a hotelach ſ 156 ſtwami a 237 ložemi pſchenozowa 12980 muſkich a 2339 ženſkich zuſych ſe 18803 a 3056 pſchenozowanjemi. Se Sakſkeje pokhadźachu 7468 muſkich a 1424 ženſkich, ſ druhich němſkich ſtatow 6245 muſkich a 873 ženſkich, ſ druhich europſkich ſtatow bě 134 zuſych a ſ Chileſkeje a Chiny běchu 3. Pornjo Žitawje, ſa kotruż ſu woſebje lězne pródinny ſe ſwojimi wopytowarjemi jara pſchihódne a kiž měſcže nježdże 8000 zuſych w lěcze 1926 wjazy, je ſlicžba Budyſchſkich zuſych w lěcze 1926 pſchezo hiſchcze ſwjeſelaga. Wulki dźěł wopytowarjow je měſcže dla janoſcže měſchczańſkich trwarjenjow, kiž ſe ſrjedźneho wěka pokhadźeja, do Budyſchina pſchiſchoł.

— **Woparžne 20-hrivnowſke papjerjane pjenjeſy.** Wot ſpočatka ſaſdźeneho lěta po zyłej Němſkej woparžne 20-hrivnowſke papjerjane pjenjeſy roſſcherjeja. Papjera wobſteji ſ dweju hromadźelenjeju łopjerkow, ſ jeneho nabrunchu ſo złoſć a ſ jeneho nabrunchu pſchiſłuſchnoſcže łopjerka. Roſtlinowe łožmiczki ſu ſ wopaczynjenymi łožmiczkami, kiž ſu mjes łopjerkoma położene, na cžmane. Se wuſkładźenje dźěłarjow wopaczných pjenjez direktorej němſkoſtatnego banki hacž do 3000 hrivnow mýta dawe.

— **Kak ſteji ſ khripu w Europje.** Hygieniſke wobdźelenje Swjaſka Ludow je ſaſo rosprawu wo khripu w Europje wudało. W njej rěka: W Jendželſkej ſo khoroſcž kaž dotal ſwjetſcha we wulkich městach, woſebje w Londonje roſcherja. Cžeſko khorjeja wobcežuje dźěcži a ſtarſche wobydlerjo. W Awſtriſkej njeſtu dalſche wupſcheſtrěwanje khripy wobtkodźowali. W Danſkej lapiſcžachu 8. januara 1490 na khripu khorych wobydlerjow. Tam ſo khoroſcž dale roſcherja. W Hollandſkej epidemija ſyzlnje wróćko dźe. S Italſkeje powěda ſo jenoż jenotliwe ſhorjenja, kiž pak njejſu ſke. W Schwajzarſkej je khripa w prěnjej połowy januara ſyzlnje pſchiběrała. Tola ſe wſchelakich kónzinow ſo hižo powě, ſo ſo khoroſcž połſhubuje. 1. januara naliczichu

Nanoso a synoso.

Roman Ivana S. Turgenjewa.

20] (Pokračowanje.)

„Tak, tak. Najprjedy ſatanſka hordoſcž, potom ironija. To ſu potajkim hrědźi, ſ kotrymiž ſo młodźeſcž ſawjedźe, ſ cžimž ſo njenaſhonite wutroby pachołkow nawabjaſ. Hlejce, hlejce, jedyn ſ nich hedźi tu pſchipódła waž, tón ſkoro ſo k waſchim pſchibohom modli, hladajce jenoż. (Arkadij ſo potkmurlivſchi twotwobroczi.) A tale natykowaca khoroſcž je daloko ſo roſpſcheſtrěła. Mi ju powědali, ſo naſchi molerjo w Romje ani nohu do Vatikana njeſtaja, a ſo maja Rafaela ſa ſhupała, doſełł je to, cžłowjek wěrić njeby, autorita, a tuńje woni ju nanajbóle njelepſi a hjeſpódni, a jich fantaſija njeſahaa dale hacž k ſnatej „Młodej holczży pſchi ſtudni,“ wjazy woni njeſamóża! A ta namolowana holczka je hiſchcze doſeż hubjena poſtawa. Pola wał pak maju taſzy pachołco najwjetſchu nahladnoſcž, njewěrnu?“

„Schtož mje naſtupa,“ ſnapſcherżiwi Baſarov, „to Rafael pjenjezka hódny nje, a cži druſy, tak ja myſłu, njeſłu wjele wjazy hódni dyżłi won.“ —

„Bravo! Bravo! Arkadźo, ſłyſch jenoż... hlej kak dyrbja ſu młodźi ludźo wot dźenża uwprajiſ! A kak też to njeſtrybſeli woni waſ ſcžěhowacź. Pryedy dyrbjachu młodźi ludźo nětčto nawuknyć; nochżychu-li ſa njewědomoſzow płacžiſ, to ſo chżyło njechżyło proſzowachu. A nětko trjebaſch jim rjec: wſchitko na ſpředże je kokwótnoſcž! — a hra je dobyta. Młodźi ludźo ſmědża ſo wjeſelicź. A to je wěrno, pryedy běchu woni bkaſni, a nětko buchu ſ nihiliſtami.

„Tu hlej, nětko ſcže ſo ſahwe nopyſcheco wſchěm wuſhnelennym cžłekam wuſoſnuſkeho doſtojnſtwa“, rjekny Baſarov ſlegmatiſky, mjes tym ſo ſo Arkadij ſapyrł a jeho wócžky ſ hněwom ſo ſaſnoſcžiſchtej. „Naſche wadżenje je hižo pſchedaloko ſchło .... Mi ſo ſda, ſo jo někto pſchestanjemy. A ſchtož mje naſtupa, budu ja ſwólniwy. ſ Wami bhcž jeneje myſłe“, doda wón ſtawajo, „je-li Wy mi jene jenicžke ſarjadowanje wo tucžaſnem naſchim bycžu, pak ſwójbnem, pak ſtajnem, njemjenjece, kiž by ſebi njeſaſkuſżiło, ſo by ſ grunta ſo pſchemeniło.“

„Ja pſchedſtawju Wam miłijony tajkich ſarjadowanjow“, ſawoła Pawel Petrowicž, „miłijony! Nó mojedła „obſchczina“* (zjemjna) na pſchikład.“

Symny wuſmewſk ſſchiwi Baſarowej hubje.

„Nó, ſchtoż gmejnu naſtupa, to Wy radſcho ſe ſwojim bratrom porěcžże. Tón někto ſo mi ſda, ſe naſhonjenja wě, ſchtoż je gmejna, ſolidarita burow, jich poměrnoſcže* a tomu podobne wězy.“

„Swójba, ſkónczne ſwójba, kajkaż wona pola naſchich burow wobſtoji!“ ſawoła Pawel Petrowicž.

„Też tuto praſcheńſkeho je, kaž bědł ja myſłu, ſa Waſ ſamych tajke, ſo radſcho nechżemy podrobnje wo nim rěcžeſ. Sſłyſchcže moju radu, Pawel Petrowicž, wimicže ſebi dwoj dnjej cžaſa k roſmyſlowanju. W tu khwilu Wam ſ cžeſka nětchto prawe na myſłe pſchindże. Pſchecžidżeje wſchě naſche ſtawy a worſchty po rjadu, a wo kóždem pękne pſchemyſłujeſe. Mjes tym budżenoj moj, Arkadij a ja....

„Wſchitko ironiſowacź“, pſchetorhny jeho Pawel Petrowicž.

„Nę, żaby rěcžeć. Pójmoj, Arkadijo. Na ſaſnowidżenje, moji knježa!“

Wobaj pſchecžełaj wotwidżeſchtaj. Bratraj wotſtaſchtaj ſamaj a ſ wopředka jenoż jedyn na druheho hladaſchtaj.

„Tu maſch!“ ſapocža ſtónczne Pawel Petrowicž. „Tak ſale bywa nětcžiſcha młodoſcž! To ſu naſchi potomnicy!“

„Potomnicy“, wospjetowaſche ſ hłubokim ſdychnjenjeſ kom Nikolaj Petrowicž. Wón bě ſa cžaſ roſcžerjowanja ſoł na hoſdźiſach bżdżał a tu a tam jenoż ſkradżu ſrudnje na Arkadija pohladnył. „Wěſcži, bratſhe, na cžo mje to dopominaſ? Nędży ſo ja ſ njebożcžiſkej macżerju ſwadźiſ; ta poża kſchicžecz a njechżaſche na nuje poſłuchacź... Ja jej ſtónczne prajach: „Wy mje tola ſyzta rofumicź njemażeże, hdyż dże mój wſchelakemu cžaſej a płahej pſchiſłuſchamoj.“ — Wona ſo ranjena cžiſnjeſche, ale ja ſebi myſłach: „Schto maſch cžinicź? Proſchcź ſe hěſći, ale ſ wyrbi ſo ſpózjercź. — Nětko ſmoj mój na rjedże, nětko ſu khadźenja naſchi naſkódnizy a praja: „Wy njeſtcže ſ natcheje generazije — ſpózjerazije próſchće!“

— **Ty by pſchecžkromny a dobry“,** ſnapſcherżiwi **Pawel Petrowicž.** „Ja hym, nawopak tomu, pſchecžiwdżejeny, ſo ſmoj mój wjele bóle w prawje dyrbi tanuſaj kujekaj, dyrbjeſ tež naſcha rěcž trochu po ſaſtarſku klinczaka a mój njenaſkoj jeju thętroſcže... A tajka nabuta je djenjiſcha młodoſcži! Wopraſchejeſch-li ſo ja blidom, cžeżeſe-li cžerwjene abo běłe wino picź, to wotmołwja: „Ja hym ſmuczeny cžerwjene wino radſcho picź!“ — a to ſ tajtim wa nym błeſkom a wobliczkom, jako by zyły ſwět w tom wołomiſu na njeho hladał...“

„Njepjſchejeczeſ-li ſebi hiſchcze cžaj?“ rjekny Jenitſch ſunnyſchi hłowu ſ durjemi nuts. Wona njebě ſo ſwojim do ſalona ſaſtupiła, dóniż běchu ſo tam wadżili a roſcžowali.

„Nę, ty mójeſch ſamowar wotnjeſcź“, wotmołwi Nikolaj Petrowicž, ſtawy a dźe ſe jej na pſchecžo. Pawel Petrowicž pſchejeſche jemu ſ tróſta: ſonſoir, a wotenđe ſo do ſwojeje kabineta.

(Pokračowanje ſcžěhowje.)

we Baselu 3010, w Genfie 3149 a w Zürichu 2472 na chripu chorych ludźi. S Franzowskeje pschiúdu powěsće, so epidemija woteběra.

— **Słóstnistwo.** W nozy k wutorje žu na Hrubosčanskim puću, a to na bźelu mjes Thrombergskej dróhu a żelesnjiskim mostom 18 tśitetne jabłukowe schtomiki zdźela swotlemili, zdźela je semje swutorhali a tak dospolnje snicźili. Hnydomne polizajske pschepytowanja dla njeznicźomnika njeńsu hišćeze k žanemu wěstemu źiźeju dowjedle. Wo wězowne zdźelenja, też tajke, kiž žu po sdaću mało ważne, prošu polizajski hamt (Telefon 2251 abo 3601.)

S **Hornjeje Kiny.** Woheń, kiž 19. januara tudomne měšćańske kubło, kiž kubleriej Larafiej, šlušcha, potrjechi, po wuprajenju trěžywustojnych je sašasnjenjom milimy nastał njeje.

S **Lubija.** Póndźelu rano je źebi w njedalokich Derkezach hospodaršći pomognik Kurt Kloß we šamomordańtich myślach s teschingom wutźel schróta do hłowy tśelił. Cźekkofranjeneho, kiž bě wědomje šlubił, do Lubijeje thorownje dowjedechu. Swada ł nanom je była ł pschicźinu pospyta šamomordarstwa.

S **Wóžlinka.** Nasicha wožada liźi nětko 2762 duschow; wona je potajkim w pócźlednim cźasu khětro rosta. W lěcze 1926 je so tu narodźiło jenož 50 dźěći, a to 22 hólzow a 28 holzow; mjes nimi bźeše 5 njemandźelskich. 70 dźěći wobnowi kichcźeńśli ślub. Wěrowanjow je było 17. Semrěli su 30 wošobow a buchu wschitzy tu khowani, nimo toho 7 wožobow, kiž su šwonka wožady semrěli. Najstarscha wošoba bě pisches 91 lět. K Božemu błidu bě 2650 wošobow, nješchto wjazy hač lěto pschedy. Mjes nimi bě 957 mužiśkich a 1093 žónšlich. 85 dóstachu doma šwój wotkasanje. Liczba šerbskich spowědnych je była 683, dokelž bohužel wjele Sserbow na němšku spowědź thodźi. Wunoschk powschitkownych šberkow bě 124 hr., druhich šberkow 117 hr. Nimo toho je šo na thudych mokło rosdźěliła na 150 hr. Cźitarjow Mitź. Pózdźe bźeše hišćeze na 100, hačrunjež też tu liczba pschezo woteběra. — Wschěm, kiž sobu dźěkaja na twarjenju Bożeho kralestwa wutrobny dźak. Bóh pak daj też dale nasichej wošadze šwoje bohate žohnowanje.

S **Kamjenza.** W jenej ł nozow wot žoboty do póndźele w dwěmaj skakomaj na Brěsinjanskich leżownoscach sasa rabuschi pobuchu. Woni dobuchu šo do šnědańskeju budow. W jenej njenamakachu nicźo, schtož by jim hódne šobuwiaca było. S druheje budy pak wjetschu liczbu bleschow ł piwom kradnychu, drjewjany kaschćik wotwacźichu a aktn. kiž w nim leżachu, wobschkodźichu.

S **Halschtrowa.** W šankańi a kowańi Kurta Mierischa na Połcźnicźańskej dróhy póndźelu popołdnja se je schćitkomi woheń nasa, kiž we wokolnoscažych wobłisowach łapach łapach bohatu zyrošu namaka. Někotre šusodza pschikhwatachu a woheń podusźachu. Tola je hišćeze tśišćho schkodu nastało.

7 **Kulowa.** Příchodny pjatk, 28. januara, swjeći tudomny kowarski mištr Hendrich Comak 26 swojej mandźelskej Emiliji rodź. Bulankec swój slěbony kwas.

S **Wojerez.** Njekniczomny podawk sta šo schtworćk popołdnja w tudomnej schuli. Krótko do wuchby we powołańskej schuli šo někotři muczobnicy mjes šobu šeškachu, kal to mjedźi wačolo druhdy cźinja. Nadobo dyri jedyn wuczobnik šwojeho šobuschnicerja do njeswocza, pjerowy dźerźak w pjaści dźerźo. Kónz dźerźaka šobuschnicerjej hnydom nje praweho wróźka, 15 mm. hłubоko do mjasa šałše a šo wotlemi. Wuczeŕ kiž w šamsnym wokomiku pschikhwata a schulski domownik, pózpowschitkaj šo wo franjeneho. Jenož ł wulkej próju mósćechtaj tschazwostatk kónz drjerva wuczasnyjcej, dokelž bě šo mjez koścźi salkuwnył. Potom młodeho cźłowjeka ł lekarjej dowjedźichu. Bu-li jeho towarśich jenož trochu wyšche dyrił, by to sa franjeneho ranjewon hrózne šešćerki mócź mohło.

Z **Drježdźan.** Kózde lěto kóno januara abo zapoczatk februara swjeći tudomne towarstwo katolskich Serbow „Jednota" swój założeński swjedźeń. Hižo mnohe lěta so to tak stawa a za 2 lěće móże towarstwo na swój połstaletny jubilej dźiałaś, přetoż tónkrótk swjeći 48. narodny dźeń sobotu 5. februara we žurli Ballhaus na Budyšskej dróży 35 (Bautzener Str. 35). Wšelake sobustawy prócuja so hižo njedźele dołho, zo by so swjedźeń zaso prawje derje poradźił a zestajachu rjany programm. Narodne spěwy, žortne přednoski a dźiwadło a hišće druhe stoji na porjedźe. Wjesoła rejka hač do ranja wšitko wobzamknje. — Přiczíny dosć k wopytanju swjedźenja. Drježdźanscy Sorbjo nadźijeja so bohateho wopyta z Łužicy a štóž chce rad do Sakskeje stolicy, njech tutu skladnosć wužije a njech 5. februara wopyta swjedźeń Drježdźanskeje Jednoty. Wšo je nanajlěpje přihotowane.

Zapósłane.

Gmejnšny šastupjerjo Budyšchkeho hamtskeho hejtmanstwa, cźiniecze šwoju pschichłuschnosć njedźelu 6. februara.

Dnja 6. februara su **wólby do wokrjesneho hejtma** (Bezirkstag) Budyšchkeho hamtskeho hejtmanstwa. Tu dje wo to, so žo na tymle dnju postaraće, so žo šastupjerjo wuźwola, kotrjž su žebi šwojeho šamolwjenja pscheczíwo gmejnam wědomi. Najprjedy rěka, dawki ša gmejny šujśicź a ša rosšudnymi naprawami ša powyschenu statnu podpjeru na wokrješ pschimacź. Dale ma šo **małym gmejnam powyschena podpjera k twarjenju mużow** dawecź. Sestajenje wokrjesneho hejtma je nimo toho ważne ša **wobšérniche šajndźenje.** Stary wokrjesny hejtm na žadyn bok na dožahaje waschnje šyndleństwo njepodpjeraśche, ale pschewostaji šarjadnistwu nimale zyle šwobodnej ruzy. Nětk pak dyrbi šo hišeše wschelo wumeńenja wulke šaſndźenje ša podźiśicźo narodźenych šynow pschiprawicź.

Nowy hołtwiniśki šakoń je k temu, so mohł naprawy cźiniecź, kiž lěpje na šašimy hołtwiniśkich druſſtwow dźiwaja. Nadawk šastupjerjow we wokrjesnym hejtmje budźe, so bychu šarjadnistwu šašmje postajene šadźy k šchitej druſſtwowych šašimow dawali.

We wšelakorych dawkowych praschenjach je nusne, so žo **najdaleſażaże położenja pschewjedu,** wobešje schtož **dawk na podrużništi pjenjes** nastupa.

Pobóhnoscźenje po jenotnych hódnoscźach dyrbi so **sprawnischo** pschewjesć. Sozialnopolitiſke plany knjesa **hamtskeho** hejtmana dyrbja ko dobjelnje pschetworicź; **nětk** pla**c**ża wone dawkinkeſerjow hobrke summy, kiž praktiſan ſtoro nitomu ł wužitkom nieju.

Dyrbimy žo bóle ša to skaracź, so bychu žo pjenjesy **woprawdźe tam nałożowałe,** hdźež je nusa. **Nětke aparat wschitko ześerje** a ša położenje nusy nicźo njeschowa.

Podpjera ša twarjenje bydleńow w małych gmejnach dyrbi šo polěpschicź. Na wschěch stronach su hobrske nadawki.

Wušwobodźicź žo wot nucźenja k tworjenju šótplahowanskich druſſtwow budźe jenož nóšno, hdyž we wokrjesnym žejmje šastupjerjo luda žydaju, kiž ſ małymi ludźimi cźuja, kotrychž šamsne starośće cźiſchcźa, a kotrjž su hotowi, so bychu wschu nałożili, so bychu wołożenje dozpili, kotrjž žo njebóża, wulkoležownoscźerjam wjetſche dawki napołožicź, so bychu małych ludźi pschecźutowali a jim w cźežkim wojowanju wo wobstacźe pomogni byli.

Wschitke tele nadawki staji žebi „Łužiſti Burſki šwjaſk." Kandidatojo ša wokrjesny žejm budu ša prawdoscź wojowacź; woni žo prójowanjam wo njeprawe dawkowe cźeże rosšudnje napscheczíwstaja. Swjaſk je ša šwojim dotalnym wojowanjom dopokakał, so jeho kandidatojo najlěpje rukuja, so wschо cźinja, so bychu šašimy burow. pschemyſlnikow a dźěłacźerjow na prawne waschnje šastupowali.

Tohodla błoſuja gmejnšny šastupjerjo njedźelu 6. februara ša liſcźinu:

Jurij Mień, w Khelnje w dokhowjecźornym wólbnym wokrjesu.

Jan Pětſch w Nowych Porschizach, w dolhoranſkim wólbnym wokrjesu.

Richard Haina w Splóſku w ſrjedźnym wólbnym wokrjesu.

Z Łužicy.

* S Polěsnizy. Sańdźeny pjatk pschiwołowaju wokoło 12 hodź. je w naſchim měsće njesnaty cźłowiek 18-lětny holzu duzy wot pschekupskeje schule hač ł Wulko-Rabarjowſkej dróży trot žady ſ kiſalinu pośnkał. Tutaja na njesnatego puczowazeho abo wikowarja, kiž je wěsće 35 lět stary, 1,65 hač 1,68 cm. wulki. Wón je holzu na Tśeſcźiſki haſy pschesećahnył.

S **Wilhoſiz.** Schtwórk popołdnju sta žo tu wulke autowe njeſbożo, pschi kotrymž mějeschtej wobdźělenej wožobje hišćeze wulke šbożo. Wobžobowy auto jeneje Drježdźanſkeej wobuczoweje fabriki dźiwnje ſ Delnich Jirbejow pschi Andrenzej leżownoſći na Hornje hrjebje žo šawinył. Spinadło pak šapraji a auto wali žo pisches połdra metra wyšoku pschibrožnu murju do Delnjeje hrjebje. Sastupjer firmy a schofér ruczje wuskoczíschtaj, prjedy hač auto dele padże. Wobschkodźeny wós po dźeſchim napinaznym dźěle pomożni ludźo a radźini dźěłacźerjo wucźakjechu.

* S **Wulkich Nědarjez.** Jobałka je šawdarkami, kiž je šo ša žłukobnu dźowku trudawała, je pod njenom Lorenzez naſchich burow wobptowała a ſ wuſpěchom šwoje jebańſtwo hnała. Zandarm je jebałku hišom wukhadźił, šajał a hamtſkemu šudniſtwu w Pokelnizy pschepodał.

* Se **Shorjelza.** Póndźelu wjeczor wokoło 7 hodź. ſlocźi w šamomordańſkich myślach 48lětna rentudostarka Hana Weißowa w domje na Bismarckowej dróży 33 ſ tſeczeho poſkhoda na dróhu dele a tam morma leżo wosta. Pschicźina šamomordarſtwa ma šo w thorosći cźuwom pytacź. Cźěſko do cźěkownje dowjedechu.

Najnowiše z celeho šwěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ša julije schtwórtk:** Sso pomrócźuje, w raniſchej Europje dale mjerſnje, we wjeczornej Europje wacźopluje a wibaze, w jendźelſkej wěrtu a dešchcźe.

Němſka demokratiſka ſtrona žo pschi nowym knjezejſtwje njewobdźěli, tola finanzny minister dr. Reinhold chże šastojnſtwo też w nowym knjezejſtwje pschiwsacź.

*

Licźba dźěłonjemějerjow w Franzowſkej wucźinja jenož 38 300, w Paríšu a wokolnoſći je w pócźledniu tydźenju še 14 000 na 20 000 ſtupika.

*

Italiſka wyschnoſcź w Bozonje je němſkeho rěcźnika Roldina ſajeć dała. Wón bě hižo loni ſajaty, bu we Triesće pak jeho wuwinowa. Italiſku ſaſtupiſtoju Roldina pschešcźěwaju, dokelž žo wón we němſke dźěći ſtarasche, kotrež w ſchuli němſkeho ſtłowa njeſaſłuſchа.

*

Indiſke nowiny pschecźiwo temu protestuja, so žo dwaj bataillonaj indiſkich wojakow do Chiny ſcźele. W Kalkucźe je žo ludowa ſhromadźizna wotmėła, kotraž je Chinejam šwoje ſympathije wuprajiła a pschecźiwo wotpóſłanju indiſkich wojakow pschecźiwo wużiwanju indiſkich żeleſnizow abo transportniſkich ſrědkow w ſłužbje jendźelſkeje politiki w Chinje protestowała.

Pſilopk.

* **Tſi wopory chripy w jenej šwójbje.** Wobšebje ſta je chripowa chorosć we Wróſławiſkej wokolinje. Tak žu w šwójbje jeneho kowarja w Heinrichsawje tſi wobožby, kowarjowa mandźelſka, jeho nan a macź na chripu wumrěle.

* **Karty ſłaſcź njeje dowolene.** W Halli je kartyſkładźerka ſmjercź młodeje žony šawinowała. Jara na cźuwy cźerpjaca młoda žona jenoho maſtera, kotraž bě bjes pschicźinu žarliwa, bě žebi wot 78lětneje wudowy Marty Bieberez karty ſłaſcź dała a tak ſhonika, ſo je cźorna žónſka do jeje mandźelſtwa žo dobyła a ſo ma tuta wot jeje muża dźěcźo. To młodu žonu tak roshori ſo žo ſajeđoicźi. Sud w Halli, psched kotrymž mějesche žo kartyſkładźerka šamołwjecź, ſajaſdi ju dla worakawſtwa k 20 hriwnam pjenjeſnego thłoſanja. —

* **Tragódija na finanznym hamcze.** Ša.ožny podawk ſta žo na finanznym hamcze w Neukółlnje pola Barlina. Tam pschińdźe 50 lětny pschekupc Pawoł Hakbuſch ſe Char-

Hospodarſki rozhlad.

Sšrjedu, 26. wulkeho rózka 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2135	100 pólsk. markow	—
šandźelski punt	20,447	100 šakoat. krónow	12,474
100 swajc. frankow	81,15	100 franc frankow	16,68

Barlinſka burſa bě wčera widomnje ſeſtajena a **kurſy efektow hišachu cźuczíwje dele.** Wótſtka pożejońka thorownja w kurſu pschiſchadźowaſche. Jenož dołnje liſcźinu šamóchu **šwoje kurſy** ſkerje hišćeze ſkruczowaca.

Produktowe wiki pschinjeſechu wčera ſkuczenje žitnych placźiſnow, dokelž bě žito we wokrjesu tehornuzia bróſłiche. Pscheniza bodu 5 pj. po zentnarju, rózła a worcź pak 10 pj. Wčera placźeſcźe w Berlinje zentnar

pschenizy 13,25—13,45 hr., rózki 12,45 hr.
hacź 12,65 hr., nałeźnjeho jeczmjenja 10,85—12,25 hr., naſymikeho 9,70 hr.
hacź 10,35 hr., worcźa 9,25—9,80 hr.

w termijowym witowanju:

ſa měrz: pschenizy 14,45—14,47½ hr. a rózki 13,35—13,35¾ hr., worcźa 10,40 hriwnow,
ſa meju: pschenizy 14,15—14,17½ hr. a rózki 13,27½—13,30 hriwnowy,
ſa julij: pschenizy 14,20—14,25 hr. a rózki 12,57½ hriwnow.

Na pschedań.

Wół do cźahanja, Hunius w Jeschizach.

Krowa, koiot, koſa, kundroſi, ranza, ſkrinjo, proſeczi a 20 kokoſchow. Jenož we Klukſchn 43.

Běhaki, 4 we Lahowje cźo. 18.

Pschihſtajicź pytaja:

Wurtsownika do żeleſnych kłamow, Schröter a Co. w Lubiju.

Połzu do domu, Jhłowa w Pilſkopizach, ſtare torhoſchcźo, — Mandźelſka ſkótneho lekarja Wawrika w Lubiju.

Pachoła, korczmař, dwórniſchczeho w Běłej Wodźe.

Drjewowe awkzije.

Na Wórzenſkim rewérje pjatk, 28. 1. 1927, dop. ½10 h.
57 dołſich hromadow trjerdeho drjewa,
5 ſchcźepow a kułuchow.

Pschi ſkati we Wadeczańſkich honach póndźelu, 31. 1. 1927, dop. w 10 hodź.: ſtejace drjewo njedaloko ſkały pschi Budyſchſko-Lubijſkej dróży.

Dyrbimy žo bóle ša to skaracź, so bychu žo pjenjesy woprawdźe tam nałożowałe, hdźež je nusa. Nětke aparat wschitko ześerje a ša położenje nusy nicźo njeschowa.

Podpjera ša twarjenje bydleńow w małych gmejnach dyrbi so polěpschicź. Na wschěch stronach su hobrske nadawki.

Wušwobodźicź žo wot nucźenja k tworjenju šótplahowanskich druſſtwow budźe jenož nóšno, hdyž we wokrjesnym žejmje šastupjerjo luda žydaju, kiž ſ małymi ludźimi cźuja, kotrychž šamsne starośće cźiſchcźa, a kotrjž su hotowi, so bychu wschо nałożili, so bychu wołożenje dozpili, kotrjž žo njebóża, wulkoležownoſcźerjam wjetſche dawki napołożicź, so bychu małych ludźi pschecźutowali a jim w cźežkim wojowanju wo wobstacźe pomogni byli.

Wschitke tele nadawki staji žebi „Łužiſti Burſki šwjaſk." Kandidatojo ša wokrjesny žejm budu ša prawdoscź wojowacź; woni žo prójowanjam wo njeprawe dawkowe cźeże rosšudnje napscheczíwstaja. Swjaſk je ša šwojim dotalnym wojowanjom dopokakał, so jeho kandidatojo najlěpje rukuja, so wschо cźinja, so bychu šašimy burow. pschemyſlnikow a dźěłacźerjow na prawne waschnje šastupowali.

Tohodla błoſuja gmejnšny šastupjerjo njedźelu 6. februara ša liſcźinu:

Jurij Mień, w Khelnje w dokhowjecźornym wólbnym wokrjesu.

Jan Pětſch w Nowych Porschizach, w dolhoranſkim wólbnym wokrjesu.

Richard Haina w Splóſku w ſrjedźnym wólbnym wokrjesu.

Šchrowe cźepeše.

Barlinſke produktowe wiki dźeń dop. ¾11 hodź.: Pschi žnadnym wobrocźe wošťanu placźiſny ſkrucźene, tendenza: ſkrucźena.

¾12 hodź.: **Kaž psched hodźinu.**

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. placźizna po złotej hrivnje.

	25. 1.	24. 1.		25. 1.	24. 1.
Pšeńca	265-269	264-268	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	249-253	247 251	woka	23-24,50	23 24,50
nal. jeczmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jeczmjeń	194-2 7	194 207	žołte lupiny	17-18,50	16-17,50
wows	185-196	183-193	zerndelia	31-34,00	32-34,00
kukurica	188-190	187-189	raps. wosušk	16,80	—
pšeńć. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	20-21,00	20-21,20
rżana muka	35-36,75	34-36,60	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	14,75	14,00	běrnj. kruški	30-30,60	29-30,00
žrane „	14,75	14,00	syno, 50 kg	2,80-3,4	2,75-3,35
raps	—	—	rżana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,30
hróch	30 32,00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,85	0,95-1,25
pjeluški	22-23,00	22-23,00	ječna „	1,05-1,85	0,95-1,25

Šdźenizy na pschedawanje

jutre schtwórtk, 27. wulkeho rózka 1927

w **Lubiju** na šudniſtwje dop. w 10 hodź.: wschelake meble, šudźił barby (brunej a bźeł), 92 bleschow wschelakich likérow, gramofon, pišańſki ſtroj, radio, 5 elektriſkich żeleſkow;

w **Kamjenzy** dop. w 10 hodź. w kalarnach, twarjenje I: klubowy ſtoł, pišańſke błido, wołijowy wobras, fiſirſka toileta, nóżnej kamorcźki, 12 jonjazych a 20 dźěcźazych wobleſkow, kłamańſke błido, kłamańſka polkadnja, bufej;

w **Sšmilnej** dop. w 9 hodź. (kupy leſkon šo w Herbſtej grychcźe): Dokładna tocźeńca kryſtałowe ſchkleńzy, elektromotor 4 PS., 200 tocźnikow, wschelake tworzy ſ kryſtałoweje ſchkleńzy, walki wotkeżaty kamor, pišańſkej błidze, pišańſki ſtroj ſ błidkom, koſchowe meble (Korbmöbel), radio, łožo a nóżny kamorcźk;

w **Hródku** pschih. w 12 hodź. pola Hilliga (Schloßbezirk): draſtny kamor, ſchpihel, a dwoje ſoſa;

w **Mótrowje** pop. w 3 hodź. w hoſcźeńzu: kruwa.

Na Łužicy.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ša julije schtwórtk:** Sso pomrócźuje, w raniſchej Europje dale mjerſnje, we wjeczornej Europje wacźopluje a wibaze, w jendźelſkej wěrtu a dešchcźe.

Němſka demokratiſka ſtrona žo pschi nowym knjezejſtwje njewobdźěli, tola finanzny minister dr. Reinhold chże šastojnſtwo też w nowym knjezejſtwje pschiwsacź.

*

Licźba dźěłonjemějerjow w Franzowſkej wucźinja jenož 38 300, w Paríšu a wokolnoſći je w pócźledniu tydźenju še 14 000 na 20 000 ſtupika.

*

Italiſka wyschnoſcź w Bozonje je němſkeho rěcźnika Roldina ſajeć dała. Wón bě hižo loni ſajaty, bu we Triesće pak jeho wuwinowa. Italiſku ſaſtupiſtoju Roldina pschešcźěwaju, dokelž žo wón we němſke dźěći ſtarasche, kotrež w ſchuli němſkeho ſtłowa njeſaſłuſchа.

*

Indiſke nowiny pschecźiwo temu protestuja, so žo dwaj bataillonaj indiſkich wojakow do Chiny ſcźele. W Kalkucźe je žo ludowa ſhromadźizna wotmėła, kotraž je Chinejam šwoje ſympathije wuprajiła a pschecźiwo wotpóſłanju indiſkich wojakow pschecźiwo wużiwanju indiſkich żeleſnizow abo transportniſkich ſrědkow w ſłužbje jendźelſkeje politiki w Chinje protestowała.

Pſilopk.

* **Tſi wopory chripy w jenej šwójbje.** Wobšebje ſta je chripowa chorosć we Wróſławiſkej wokolinje. Tak žu w šwójbje jeneho kowarja w Heinrichsawje tſi wobožby, kowarjowa mandźelſka, jeho nan a macź na chripu wumrěle.

* **Karty ſłaſcź njeje dowolene.** W Halli je kartyſkładźerka ſmjercź młodeje žony šawinowała. Jara na cźuwy cźerpjaca młoda žona jenoho maſtera, kotraž bě bjes pschicźinu žarliwa, bě žebi wot 78lětneje wudowy Marty Bieberez karty ſłaſcź dała a tak ſhonika, ſo je cźorna žónſka do jeje mandźelſtwa žo dobyła a ſo ma tuta wot jeje muża dźěcźo. To młodu žonu tak roshori ſo žo ſajeđoicźi. Sud w Halli, psched kotrymž mějesche žo kartyſkładźerka šamołwjecź, ſajaſdi ju dla worakawſtwa k 20 hriwnam pjenjeſnego thłoſanja. —

* **Tragódija na finanznym hamcze.** Ša.ožny podawk ſta žo na finanznym hamcze w Neukółlnje pola Barlina. Tam pschińdźe 50 lětny pschekupc Pawoł Hakbuſch ſe Char-

kottenburga se žiwojim dźiwjacźłotnym žiwnom, so by někaku dawkowu należnosć do porjada pśiniwjeli. Pśiši tom žo kěžro wótrje se sastojnikom rośmołwješe. Nadobo wuczahny Sałbuš pištolu, z kótrejež na žiwojeho žiwna wustrěli, jeho do hłowy trjechjo. Cźežko ranjene žiwješe žo dźěcźo k semi. Na to dźiwjše pśichopuz žo ham sałtelicź, tola tśełba sapraji. Sałtojnikej žo poradźi, Sałbušej stśełbu z ruki wuraźiś. Sawołana policija pśichopuza saja, kótryž wudawaše, so žu dawkowe staroscźe jemu žiwjenje tak wogrožowśe, so je dźiwjł se žiwojim dźěśćom je žiwjenja hicź.

* **Wuwarjeni nutsłamarjo.** Nutsłamarjam žo poradźi, sajdźenu nóź w Barlinje najnowšichi pjenjeźnu kamor, kótruž haca dotal jako dospołnje sichtany pśisćeźiwo wšichem nadpadam žo wobhładowaše, rospacźeś. Paduši, kótriž běchu ź pinczinym wuhładom nuts sałeli, rośćichkruću ź elektrisćim prudom worzłowe płoty a pśiswjerćowanu ź elektrikim njebožom betonowu śeźenu w kamorje. Potom rubichu 13 000 hrivnow. —

* **Rubježne morduśtwo w Frankfurcźe.** Tu namałachu juwelera Grebenawa we žiwojich kamach na Kněžorskej drośu cźežko na hłowje skałaneho morwjeho. Policija świśi, so žu žo debjenki w hódnosći 60 000 hr. rubiłe. Sa morduarjemi nimaju hacź dotal žaneho śledа. — K tomu žo hišcźe pisa: Juwelěr Grebenau bě rano do žiwojich kamow cźoł, so by tam póstu pśeglědał. Wokoło 11 hodź. cźasnjše jeho znaty wopytaca a namałachu jeho we žiwojej krwi leżo morwjeho. Mordaŕ je drje žo sady duri cźłowak a juwelěra wot sady do hłowy tśełił, jako ź pódłanstwu durjemi do kamow sustupi. Potom je jemu ź wótrym nastrojom hišcźe wjazy hłubokich ranow do hłowy śił. Morjeny juwelěr pokładaše stareje juwelěrske žiwjeny. Jeho bratr mjeśesce tohorunja w Frankfurcźe juwelowy wobchod, kótryž bu w lěcźe 1921 wurubjeny. Dokelž tehdom hrabnjene wězy sawěsćeśe njeměsećeše, wša žebi bratr je sadwělowanjom žiwjenje.

* **Khripa w Sofiji.** Mjes tym so je Schwizy a Spanišćeje, hdźež bě khripa najprjedy wudyrła, powjeśe pśichikhadźeju, so epidemija sajn wrócźo dźe, je žo khripowa žołma nětko do druhich krajow nawalika. Tak pišа žo se Sofije, so tam licźba khornych tak spěšnje roscźe, so žu dyrbjeli wšěch šulle, dźiwadła a kina samknuś. Wšěch šiwne swjedźenje ku so sakasake.

* **Najstarśicha žónika w Franzowskej wumrěła.** Kaž žo ź Parisa pišа, je w małym měsćańu Lembdeźu najstarśicha žónika w źulej Franzowskej wumrěła. Wona je 108 lět dožiła.

* **Ssurowa ludowa justiza.** S Parisa žo pišа: Zadkawy pad ludoweje justicźe je žo w Rhonśim dole stał. W Nimźetu bě njedawno bur žiwojeho wotrocźka se hłužby wuhnał. Se wjecźiwosćje sapali wotrocź burej brózńju. Ssuźodam pak žo poradźi, woheń zalecź. Jako pachoł to widźeśe, sapali burej w nozy domske. Wuśo pak jeho popadnychu, a dwójcy ź mozu do palazeje hdźeže storcźichu. Cźežko wopaleneho swjasachu na to burja wotrocźka ź schtomej. Na druhe ranje, jako policija k wohnjej pśichódźe, bě njesbožowny na žiwoje cźežke rany wumrěł. —

* **Lohkomyślnosć je śmjercźu zapłacźiła pśichi rejwanskej zabawje.** W Parisu wupi 18lětna holza, kótrejž běchu porokowali, so je skurjena, bleśku ruma, so by tak dopokazała, so tomu tak njeje. Hdyž cźasnjše potom schtucźku rejowaca, žiwjese žo hižo po pśenich trocźelach ź Božej rucku zajata morwa k semi. —

* **Lódź w Biskajskim saliwje žo ponurika.** Se Gijona w Schpanjelsce žo pišа: We wulkim wichoru, kótryž we Biskajskim saliwje sakhadźeśe, je žo špansku lódź „Retuerto" na San Estebanskej wyschinje ponurika. S wobhadli mózachu žo jenož mało muži wuthowacź. 14 matrosow je žo tepiło.

* **Kónz njewólnistwa w Indiji.** Hižo dlěšschi cźas žo jendźelske knježeństwo prózuje, so by njewólnistwo we zyłej Indiskej woistroniło. Napóslednu je žo to we małym stacźe „Kalat" stało, hdźež žo nawiednicy tamnischich špłahow najdźeže spieciowachu. S 6 000 njewolnikami, kotrymž žo w Kalacźe swobodа dari, je nětko njewólnistwo w zyłej Indiskej swój kónz namałało. —

Swójbne powěsće.

Semrěli: Kamilla Kliemandowa rodź. Andrejeź we Budyschinje. — Marja swud. Dähnerowa rodź. Jurkeź w Kamjenju. — Mathilda Heidrichowa rodź. Bulanjeź w Kulowje, 82 lět. — Michał Kokla, wobsedźeŕ sahrodnistwa w Kulowje, 64 lět. — Korla Domanja, gmejnski přiwótkstejeŕ w Hóšni, 49 lět. — Jan Kschiž, khěžeŕ w Małym Cźišu, 51 lět. —

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Jednota" woswjeći přichodny tydźeń sobotu (5. II.) swój załoženski swjedźeń w žurli „Ballhaus" na Budyšskej drózy (Bautzener Straße) 35 ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy w Drježdźanach a wokolinje, wosebje tež z našeje lubeje domizny, so wutr. přeprošuja. Předs.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje n. t. 1ělu, **30.** wulkeho róžka, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hosćencu hromadźiznu. Knjeza dowěrnicy njech to wšem sobustawam wozjewja. — Zymski swjedźeń wotmějo so njedźelu, 6. febr., z dźiwadłom a rejemi. — Winowatosć wšěch sobustawow je, zo tež do zhromadźizny wšěch a z dypkom přińdu. Předsydstwo.

Khrósćicy. „Ratařski Dorost" změje tón tydźeń pjatk (28. I.) wječor w 7 hodź. pola Natuša w Khrósćicach zhromadźiznu. Nowe sobustawy so wutrobnje witaja. Předsyda.

Lichań. „Zernička" změje pjatk wječor 1/8 hodź. spěwanje. Budźemy tež zaso serbske reje wukmeć. Předsydstwo.

Nawječorna župa Sokołow změje sjedu, 2. febr., wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje w Pančicanskim hosćencu: proste zwučow., prěkuš, bradła, sokolske hry.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica" změje njedźelu, 30. jan., pop. w 3 hodź. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu w „Knježim hosćencu". Ważny porjad: Lětne rozprawy atd. Teź wšelake druhe ważne wěcy maju so rozrěćeć a wobzamknyć, tohodla je winowatosć kóždeho sobustawa, zo přińdźe. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł". Bradłowe družstwo zwučuje srjedu wječor z dypkom 8 hodź. — Dźěći maju štwórtk popold. w 3 hodź. dźiwadłowu pruhu a w 4 hodź. zwučowanje. — Dorost zwučuje pjatk wječor we 8 hodź. Kóždy zwučowacy bratr ma winowatosć, zo přińdźe; štóž je zadźewany, ma so zamołwić. Načolnik.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł" wuhotuje njedźelu, 30. jan., swój 4. załoženski swjedźeń, wobstejacy w zwučowanjach, skupinach, dźiwadłach a rejach. Na tón swjedźeń wšěch lubych Serbow wutr. přeprošuje předsydstwo.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł" wuhotuje njedźelu, 30. wulk. róžka swój zymski swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanja a dźiwadłom we Waldźic hosćencu. Započatk wječor 1/8 hodź. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutr. přeprošuje předsydstwo.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł" wuhotuje njedźelu, 30. wulk. róžka w Zendźic hosćencu wulki sokołski swjedźeń z prostym a narjadowym zwučowanjom. Započatk wječor w 7 hodź. — Wšě bratr. Sokołskě Jednoty a druzy swěrni Serbja z blizka a z daloka so na tutón swjedźeń wutrobnje přeprošuja. Naš přećelny knjez hosćenaŕ je žurliwje wobnowić dał a Małešanska sokołska kapała budźe nam zapiskać, tuž budźo so kóždemu wopytowarjej pola nas derje spodobać. „Nazdar!" Starosta.

Sowrjecy. Kedźbu! Tow. „Sokołik" změje jutře štwórtk, 27. t. m., wječor 1/9 hodź. spěwanje. — Zwjeselće našeho nowoho knjeza dirigenta. Wjehlu z bohatym wopytom a přińdźe z dypkom! Prajće to jedyn tom' druhom!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Grěwency. — Za nawěsćki C. Janak w Budyšinje.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje

Wuhotujemy njedźelu, 30. januara w rumnosćach Katolskeje towarstwnje (Katholisches Gesellenhaus) na Garbarskej hasy zaso naš daloko a šěroko znaty

„Ptači kwas"

Poskićimy dwaj, styri- a pjećhłósne khóry a sola z Kocorowoho „Kwasa", deklamacije, hudźbne parle a mjez rejemi serbske narodne reje. Přinjatne předstajenje wjeselohry „Kukećenjo — slawny ludźik" z pjera Mikł. Hajny-Konjećanskeho. Serbow, starych a młodych, z Budyšina, z blizka a z daloka wutrobnje přeprošujemy. Započatk rejow w 5 hodź., předstajenja 1/27 hodź., po tom zaso reje.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje

Jednota
Tow. katolskich Serbow w Drježdźanach
woswjeći swój
załoženski swjedźeń
sobotu, 5. februara 1927,
wječor w 1/27 hodź. w žurli **Ballhaus**
Bautzener Str. 35 Budyška dróha 35

Poskićeja so **spěwy, dźiwadło a reje.**

Wšěch lubych přećelow z blizka a z daloka k tomu najwutrobniše přeprošuje předsydstwo.

Předawanje drjewa.

Póndźelu, 31. januara 1927
budu **na hoňtwišću w Rakecach,** wotdźěl 38
210 rm kuluchow I
28 „ „ II
121 „ pjenkow
500 „ walcinу
na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać. Kupcy zeńdu so dopoldnja 1/9 hodź. w Jeńšecach.
W Rakecach, 25. januara 1927.
Knježake hajniske zarjadnistwo.

Přikrywy
na blida a diwany, ruby na blida a na hosć. blida
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapreća hosć. „Gold. Stern" / Ječu serbski

Trjebany
dźěćacy wóz
so pyta. Posk. pod „D 16" na wud. „Serbsk. Nowin".

Metr 0,70 hr.
„ 0,88 „
„ 1,00 „
„ 1,15 „
„ 1,20 „
„ 1,35 „

GOERLITZER JOHANNES
Kaufhaus-Schad
BAUTZEN

K swinjorězanju
poruša
dobru hejdušku, korjenje, majron
ze sammnjeje korjenjowoje tołcźnje přeco čerstwe twory
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitnych wikach
Składnostna kup!
Žonjace koło, z rukowanskim wopismom, jenoź jónu jěrdźene, za 60,00 hr. na předań.
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjenźnej hasy čo. 29

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, benzin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Kórc łuki
je k přenajeću
w Nowosilcach čo. 1

Dalokowid
je so na kemšacej cźeźcy w Radworju na Boranecy pjatk rano
zhubił.
Sprawny namakaŕ njech jón za mytu woteda w Radworju čo. 61 b

Kupuju kóždu sobotu žiwe
tučne kokoše
po najwyšich płacźiznach.
Grundmann w Budyšinje
na Rózowej hasy čo. 6.

Copły kholowy, koślé nohajcy, stalcźki pola
I. Erler w Budyšinje
při Krónpryncowym mosće.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Łutkowskej haźy 34.
Telefon 2736.

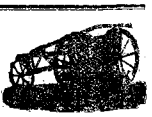

Hłowna pschedawatnja Rud. Sada z Lipska w Budyschinskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Dźerźliwe
siejace ležace wumělske plisce
wšelake **mustry**
podawa prawje a tunjo
W. Kelling
barbjefnja a chemiska čišćerja

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 22 | Budyšin — Šworth, 27. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Přichodne němske knježerstwo prawicy.

Podłožk sa nowe němske knježerstwo prawizy je žo sajšło, jenož wo wobłobach jenotliwych njeje hišće wěsto-sće. Němski kanzler Marx chce němskonazionalnym tři ministerje žydła přichwotłajuce, němskonazionalni pak z tym njejdu spokojom, ale pječ žydłow žadaju.

Wo wopschijecu prawidłow, kotrež žu žo mjes Marxom, němskej ludowej stronu, zentrumskej a němskonazionalnej stronu dojednałe, je žo źledowaze zhonito:

Strony, kotrež do knježerstwa sastupja, prawosćj republikanskeje statneje formy přichpósnawaju. Wone maju za nusne, so zo wustawa a znamjenja republikanskeho knježerstwa w smyśle stawa 3 němskeje wustawy schkitaju. Nowe knježerstwo budże naprawy pschećiwo wohanjenju a njeprawym wupadam cźinicj, kotrež žo pschećiwo wustawje a sobustawam němskeho knježerstwa merja. Dale žo přichodnje wschitkim němskostatnym a statnym sastojnikam sałuje, žo přichi organisajcych wobdźelicj, kotrež wustawje a republiku njepschećerjerstwy napschećiwo stoja. W nastupanju reformy němskostatneje wobory žo sobustawam němskostatneje wobory sałuje, **tak mjenowanym wotcźinstwam zwjasam přichiłuschećej.** W praschenju rekrutowanskeje reformy nowe knježerstwowe strony lubja, so žo **w přichodze přichiłuschnych němskostatneje- wobory jenož z ludźi hjeru, kotrež wustawu přichpósnawaju.** W nastupanju **tworjomneho němskostatneho schulskeho sakonja** dyrbi žo sakład swobody zwědomja a zjarschćiskeho prawa saruecicj. Tak daloko njeźu žo prawidła, kotrež je Marx wudźełał, přicheměnike. To pak je žo přichi dypkach zwonkowneje politiki stata. Swoprědka mjenujcy rěkasche, so dyrbja knježerstwowe strony njewobmjesowane pschipósnacze płaczi-wosće Locarnskich sprěczenjow pschipósnaeć **a so lubja, we Swjatej** Ludowi spratwnje zobudźełaeź

Němski sejm.

Wutoru němski sejm wo sakonjowym naczisku, nastupajm **přicheměnjenje sakonja wo mjazowym wobkhadze,** kotrež bě hospodarskitwowe zjednoczeństwo sapodało, wuradowschi. Po krótkej debacze žo sakonjowy naczisk wotpokaja. Přichistawk k přichemyślowemu porjadej, po kotrymž dyrbi za strażowanšće a samkaze towarstwa a za detektiwne přichemyślo konzejija nusna być, žo přichija.

Sakonjowy naczisk wo **schlitanju maczerje a dźěcza,** kotrež běchu kommunistojo namjetnyli, žo wotpokasa. Město wšo žo wobsamknu, knježerstwo namołwja, so by na to dźełało, so bychu žo żelesnišće twary, kotrež žu po cźehnjenju nowe mjezy nusne, bórzy wuwjedże.

Sakoń wo spiałnych khorosćach žo přichijał.

Němski sejm je žrjedu sakoń k wobaranju pschećiwo spiałnym khorosćam w tśěcim cźitanju dowuradźił. **Sozialdemokratiki namjet na darmotne lekowanje njesamożicich so ſ 164 pschećiwo 146 hłosam přichija.** Dale žo sozialdemokratiki namjet přichija, po kotrymž žmě žo namjet na khostanje pschećiwo temu wróćo wjacj, kotrež do mandatelstwa sastupi, hacž runje na natykowazu spła-nu khorosćj cźerpi. Sozialdemokratiki namjet, so by žo saklž khorosćow nastajał, kotrež njestudowane wobzoby njesmědża lekowacj, žo ſ 176 pschećiwo 121 hłosam wotpokasa. Sakonjowy sbykt žo potom po hłownym dźełu po wobsamknjenjach druheho cźitanja přichija.

Sakski sejm

je we wutornischim pożedźenju knježerstwowu přichedłohu, kotraž **1 milijon hriwnow jako jenokrócny přichražk za wotrjeźne spomożerstwe žwjatši k** symskej pomozy za nuzu cźerpjacych potrěbnych žada, hospodarskemu wuběrkej přichepokasał. Namjet kommunistow a sozialdemokratow, so by žo žadana sumna na 10 milijonow powyschiła, žo wotpokasa.

Sozialdemokratojo běchu namjet sapodali, so by žo přichpytowanišći wubjerk wo **wobstejnosćach w sakskich jastwach a spomożerskich wustawach** postajił.

Kommunist **Siewert** někotre padły krjudowanja mjenowasche a praji, so žu w zarskej Ruskej jastwa lěpsche byłe **hyli** w nětcźišćej Němskej.

Justizny minister Bünger kommunistam dopokasa, so woni ſ wědomosću stare, hižo dawno jako njewěrne dopokasane padły ſ lěta 1919 znowa přichednjetu, wudawajo, so žu žo w nowšchim cźasu stałe. W sakskich jastwach žo ſ jatymi jara cźłowjesły wobkhadża. Wschо žo stawa, so bychu jeźi duchownje strowi wostali a žo sebjkhlili we wojowanju wo nowu existenzu. S listow kommunistow wón dopokasa, so žu žo runje ſ tuteho lěhwa dobre wuhudy wo wobstejnosćach w sakskich jastwach ſ přischałe.

Minister šmutskownych należnosćow, dr. Dehne, praji, so žu kommunistojo po wudawanjach duchakhoreho jatcho jastnikow winowali a sčhiwdźili, kotřiž žu lěta dołho žwoju winowatosćej dopjelnili.

Skónčnje žo po namjecze sozialdemokratow wobsamknu, **wotzebity wubjerk za insdowe a sastojnisłe praschenja** postajicj, kotremuž dyrbi 15 zobustawow pschičłuschećej.

General Hoffmann za Mahrauna.

General Hoffmann, kotryž je po powróćenju zarstwa w Ruskej ſ wjednikami bolschewikow w Brestu Litewskim wo měr jednał, je wupokenu mischtrej młodonémkeho rjada list pósłał. W nim wón psched bolschewikami warnuje radźi, dorosumjenje ſ wjeczornymi mozami, wotzebje ſ Franzowskej, pytacź. W listce wón mjes druhim praji: „Ssym wjednikow bolschewikow, kotřiž hischcze dźensa Rusku wobkhadźeja, pschi jednanjach w Brestu Litewskim sejnał. Teho dła wěm, so ſ nami jenoż jednaju, so bychu naš sabłasnili a Němsku do dyrdomdejow sawjedli, kotrež bychu k zakońnej katastrofje dowjedłe

Československi minister Beneš wo wukrajnych należnosćach.

We wutornischim pożedźenju senatowego wubjerka minister dr. Benesch na rjad praschenjow wotmołwi. Wo powschitkownje politiiskich praschenjach tole praji:

Schtož powschitkownje politiske prašenje nastupa, ma žo pschedbe wschém rjez, so je położenje Makeje ententy, kotrejž Cźeskožłowakska, Južnožłowjanska a Rumunska pschiłuscheja, stajnje jenake, a so wschě rěcze wo tym, so je mjes statami Makeje ententy nětajka njezbohota, žu teho žamehno rosa, kajšej žu žo schesć lět wot spočatka Makeje ententy rosschěrjake. Hdyž jedyn je statow Makeje ententy ſ druhim statom sprěczenja wobsamknje, stajnje žo wudawa, so to kónz Makeje ententy wosnanja. W tym nastupanju ma žo rjez, so žu sprěczenja Makeje ententy taike, so kajšekuli sprěczenje wusamknja, kotrež by po žwojim rasu sprěczenjam Makeje ententy napschećiwo schło. S druheje strony bo sprěczenja mjes statami Makeje ententy na wěste praschenja pocźahuja a žu tak nastajene, so we wěcach, kotrež njenastupaju sajimy Makeje ententy, žo zobustawam Makeje ententy polna žwoboda wostaja. Runje w tym je žyłny sakład Makeje ententy. W awstriskim praschenju pschi awstriskej finanzjej rekonstrukziji na pschikład njejsmy jenake sajimy ſ Rumunskej a Južnožłowjanskej měli a teho dła staj taj stataj nam dałoj dospołnje žwobodneje ruki, w Swjatšu Ludow jednacź a my žmy tej kónčnje pschihłoßowanje Južnožłowjanskeje a Rumunskeje namakali. Tehodła žmy tej w Locarnje wěz zyke žami rozrihowali, dokelž žo jenoż naš bótkasche a niz druhejm zobustawom Makeje ententy. Wschě wumyślenja, kotrež žu žo w pozłednim cźasu pokasałe, žu njepravde, wo cźimž pola naš, wobzebje na knježerstwownych měsnach, njeje najmjenischeho bwěła. Położenje našeho stata mózemy teho dła zyle ſ měrom pohłodźowacź.

Na praschenje senatora Krupki ża **puczowanjom madżarskeho ministerskeho pschedsydy do Roma,** Beneš wotmołwi, so pschećiwo temu niczo nimamy, hdyž žo dźensnischa Madżarska ſ Italiske dojedna, je-li so budże ſ podłožkom tehole dojednanja nětajki realny sajim, na pschikład łódźnistwo w Adriatiskim morju. Bojosej, so by žo tu Italska ſ Madżarskej pschećiwo druhim statam swjasała, je njetrěbna. My mamy sprěczenje ſ Italiskej w pschećeństwu zobudźełe, a ſ druheje strony ma Italska jenaki sajim na tym, so by žo ſ nami runje tak dojednała, kaž ſ Madżarskej, Rumunskej a Južnožłowjanskej. Dr. Benesch praji, so możemy ſ měrom bjez bojosće na wězy hladacź. Njeje wschak dwěła, so je wěsta internazionalna nerwownosć, a so žu wěste kriły, za kotrymiž dyrbimy kedźbliwje źledowacź, pschetoż wulke wězy wšo ſ małych nastawaju. Internazionalne rozhorjenje bywa pschezo se znamjenjom winow, kotrež maju dalokohażazu połabnosćej. Teho dła je nusne, za położenjom kedźbliwje źledowacź, ſ měrom a rozmyślnje ,so bychmy mohli w dotalnej politiku dale pokrackowacź.

Schtož Ruску nastupa, minister praji, so žo na dotalnym stejischću njeje niczo pschemeniło, a so žu pomery k Ruskej taike, kajšej žu pryedy byłe. Na konzu praji, so žo mjes Watikanom a Cźeskožłowakiei wo konkordat njejedna.

Južnosłowjanske wojerstwo.

Dła napjatosće zwonkowneho położenja žo Južnožłowjanska prózuje, žwoju bróniłosć pohybnicź. W finanznym wubjerku je wójnski minister Hadžicź pschi wuradźenju statnych dołhodow a wudawkow na žadanje oppozizije, so by žo wojerska słužba pschikrócźiła, wotmołwił, so žo w tymle praschenju njeśmě pschełtwatacź. W nałećźu budże Južnožłowjanske kónčiny, po tajkim 176 milijonow złotych hriwnow.

Licźba generalow je wot dweju lět na sto stupiła.

Poincarcowa financna politika.

Psched nětkotrymi dnjemi je president finanzneje kommisije deputertskeje komory. Malyh, Poincarea namołwił, so by prawidła žwojeje finanzneje politiki rosko'ił. Poincare je na to wutoru do pożedźenja finanzneje kommisije pschischoł, so by rosłożenje poda!, kotrež bě ministerska rada ižwalila. Mono pak žo jenoż na dźěl Malyhowych praschenjow pocźahowasche. Poincare we nětcźišćim stawje statneho pokłada, we wupokosći wudatych pot adowych papjerow a wo pożcźonzy, kotrež je bo po jeho pschewjacźu ministerstwa wudała, rěcźesche. Rosprawnu podawschi je Poincare na wschelake praschenja ſ fróika wotmołwił. Tak wón praji, so chże frankowu kurs pschedbożnje na nětcźišćej wykokosći dżerżecź. Witkowenje a industrija dyrbjałej žo po tymle kursu sfożicź. Byrnjež dyrbjało žo ſ wobcźežnosćemi licźicź, žmě žo tola wocźakacź, so budża wone nathwilne. Druhe praschenje žo na **możnu revisiju franzowsko-amerikanskeho dojednanja pocźahowasche.** Poincare wotmołwi,i so dyrbja žo najpródzy blizke nowowólby sa amerikanski senat wocźakacź. Pódła teho nowe jednanje njeje możne, dokelž mětno franzowskeho pózłanza we Washingtonje w tu cźhwilu njeje wobkładźene.

Lětża je stat pręni krócź wot lěta 1921 Franzowskej banzy 2 milijardże pożcźonkow wrócźił. Bursowa hódnosćj franzowskich knjrych papjerow a wrědow je žo tak powyschiła, so je dźensnjo ornjo julijej 1926 wo 17 milijardow frankow wjetscha. Wo strucźenju frankowego kursa žo Poincare njeje jažnje wuprajił.

Wójnska zahorjenosć w Jendźelskej.

Skoro kaž w lěcźe 1914, tajše wustupy zahorjenja, jendźelske nowiny pischu, žu žo pschi wotjěźdże jendźelskich wojakow ſ Portsmouthu wotehrale. Schtóž tele dny po Londonskich dróhach khodźi a ma mysl za politiisku atmosphäru, tón cźuje, so wójna w powětrje leži. S khódnym dnjom strach rosce, so ludowa rosppyrjenosć jendźelske knježerstwo ſ pschełtwatankam storhnje. Nichtó njemóże rjez, hacž Jendźelska njeje hižo pschedałoko schła, so mohła žo hischcze wrócźo sczahnyncź. Po wschěch wobhonjenjach njeje pak na tym dwělowacź, so žebi jendźelske knježerstwo na wójnu njeunyšli. Wono je wjednikomaj pschełeho wójska a wójnskeho łódźiwa kruce pschikafało, so dyrbitaj žo wschełeho krejpschełeceża wostajicź a so mataj žo jenoż na faktanje žiwjenja a žwójstwa jendźelskich stacźanow samjesowacź. S liberalneje strony žo žada, so by so parlament hnydom zwołał, so by knježerstwo zapóčłanzam žwoje wo-prawdźite wotpohlady rozjasniło

Wołamocnjenje Jendźelskeje w Chinje.

We Washingtonje je žo, kaž „Times“ powěda, ministerska rada wotměła, w kotrejž je žo wo politizy Sjednoczenych statow w Chinje wuradźowało. Nowinski schef Běłeho Doma, kaž žo knježerstwowe žydło mjenuje, je nowinarjam połdźelił, so statny sekretar Kellog jutsje dokładne rosjasnjenje wo tejle politizy poda. Wón dale wuraśnje na to pokasa, so je położenje Ameriki w Chinje zyle hinasche dyžli jendźelske, dokelž Sjednoczene staty nimaju tam žanych žydlischcźow ſ wołebitymi **pravami,** kaž Jendźelska.

Amerikanski kongres za rozrisacy sud.

Wjazy krótcy pschemnjena Robinsonowa resoluzija, kotraj knjeześtwu porucza, mexikanski konflikt roscihajemu ßudej pschedpolożijcy, je kongresh jenoßtajnje pschijał. K resoluziji Robinßon pschißpomni, ße pódla wuńuda rosrißanego ßuda ße konflikt hißchże po dwénaj puczomaj wurunacy bodźi, je ßaßtajenjom diplomatiskeho wobhoda ß Mexikom, ßchtož by ße nowej mexikanßkej revoluziji a Calleßowemu padanjeju zunalo, a ß wójnu, ß kotrejž bychu ße po nóznoamerikanßki wojazy mußowali, na pschezo w njemérnym Mexiku wostacź. Wobhonicźi ludźo chzedźa wébjerź ße ße knjeześtwo ßwojich wobpohladanjow zaunlicź njedo.

W Mexiku ße kongreßowe wetlkoßtwanje w konfliktu ß Mexikom ß doßcekcinjenjom powitali. Połoženje w mexikanßkej petrolejowej krajinje je ße ß tym pohórßchito, ße je knjeześtwo ßpiecźiwym petrolejowym towarißtwam dowolnoßcź k wjerzenju ßa petrolejom wßako.

Sakski ratarski tydźeń w Drježdźanach.

Wutoru **popołdnja na druhim dnju** ßakßkeho ratarßkeho tydźenja mésjeße mjes druhimi univerßitny profeßor dr. Anhagen pßchi ratarßkej wyßokej ßchuli we Barlinje pßchednoßcki w nétcźißchim hßpodarßkim połoženju Némßkeje. **Popołdnju we hłownej ßhromadźinje krajneho zwjaßa ßakßkich płahowarjow koni dr. med. vet. et. phil. G. A. Fiścher ß Drježdźan wo wobkowanju a wothładanju kopytow.** W ßławnej pßchednoßchłowej ßhromadźinje ßakßkeje krajneje wotnoźki Némßkeho kulturno-technißkeho towarißtwa rěcźeßchtaj potom hißchże ministerialny direktor na wuńuźbje wopr. tajny wyßchi twarßki radźićel Nolda ß Barlina wo „kulturnej techniju a ratarßtwje w Prußkej,“ a knjeześtwowy twarßki direktor dr. inż. Fickert ß Drježdźan wo ßuntnißkich dźełach ßakßkeho hamta ßa wdomoßcź wo wobach. Mjeßor wotmé ße w Harmoniji wjeßor hajnikow, kotrež źełowy wubjerk ßakßkich hońtwinßkich towarißtwow wuhotowa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

SStwórtk, 27. wulkeho rózka.

* 1854 kanonik Haßka w Budyßinje, pilny ßpißowaćel a ßwérny ßerbßki duchowny, ßobuwudawaćel Jezußowoje Winicy, katechißma a Perikopßkich knihow.

† 1862 Jurij Kulman we Winicy pola Wojerec, wuwołany kołoźij (wojnaź kolwrotkow) — nahladny Serb, haćrunjeź je hakle jako muź pißaś a cźitaś nawuknył. — Wßitcy Serbja pola niego kupowachu.

Mój ludo, kruće dźerź, ßtož Bóh éi dał,
Njezhuß so ßam, zo njeby wßitko zhubił!
Stej kruće, zo, ßtož Bóh je zakhował
Přez wéki, njepřećel éi njeby rubił!
Pój, bratře, ćiße ze mnu zaßpéwaj:
Na ßlónéným dnju, přez wßitke ćmowe nocy,
O Bożo, wodź swój ßerbßki lud a kraj,
A daj jom' ßerbßki wostać w twojej mocy.

Jan Waltař.

*

Hodźiny radośće.

Wulke wjeßele ßa naiche lube dźeći, wośebje ja aßeńße, pßchinjeße ßaidźena wutora. To bé ßa nje ßwjaty dźeń. Bé tola ptaći kraß. Kak hyßołachu ße ß radośću jaßne wócka małych pjerachom a ß kak wupłoćowanej nóßku pßchinjeßechu maćerzi a nałej pokałacź tak ßé polny darow, kiž běchu jim ptaći wobradźiłe. O, błóźa radośćź dźećazych lét, hdźež knjeźi luta lje ßtarośćź. My dorośćeni móżemy wot naßchich dźeći mnohe ßa prawje wjeßelećź bjes ßtarośće. Chcemy jo też cźinićź, wißchak mamy k temu runje nétko rjanu a błißku pßchileżnoßćź. Pßchißodnu njedźelu ßwjećći ße „Ptaći kraß“ ßa wulkich. Wjeßele ptaćći nam ßpéwaju a hrajo wobradźa kraßne pory, zyły wjeß milych ßerbßkich ßpéwow a wulkotne dźiwadło. Wone hižom dawno pilnje ßwućuja a ße pßchißtowuja, ße bychu wßchém lubym pßchißtarjam hoßćom Ptaćeho kwaßa we Budyßchinje pßchebywanje prawje pßchijomne cźinićź. A na druhej ßtronje hižom hoßćo dawno cźakaja na luby dźeń, hdźež móża ßazo zaß w ßerbßkej ßapawje pßchebywaćź. Wéß je ßwjedźeń kéßka tydźeń poźdźißcho hać hewak, kaž ßhonichmy pßchihotowanje dla, dokelž wyrbi ße wßcho najlépje pßchedwećeńcy a poradźićź. Też jaßim ßa ßwjedźeń roßće po zulnych ßtwarach, kaž ßo nam ß wjele ßtron wobßćeźi. Potajkim budźe rjenje, programm je wulkotny, kaž ßmy to pola „Radźije“ ßnjeßli. Někotrych kulturnych dopomni ße, hdyž tole cźita, na ßaßkle Ptaće kwaßy w Budyßchinje, kiž jemu wßchě w lubym wuwuńeću wołtomu, dokelž je ße pßcheo naißwje ßapawał a radował. Też kéßka wéńce rjane dopomnjeńce ßobu domoj wośnje. Tak nétk, lubi SSerbja a lube SSerbowki, pßchińdźće **pßchihodnu njedźelu** 30. januara, wßichitcy do katolßkeje towarißchownje na Garbaßkej haßy w Budyßchinje a pßchińdźećće waßchich ßußodow, pßchećelow a znatych hobu. **Cłowjek na prawo**, ße wßeßelićź ßwojeho ßinźenja, a dźeń pßchißłoneho wjeßela je też Boži dar!

*

— **We wjedrje.** Wéera wjećźor we 7 hodź. barometer 746, hygrometer 0, thermometer we dnju 0, Dźeńßa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer w nozy —2. Wutłuby na małe ßo pißchemńenje wjedro. — Wéera rano leżeńce wyßchina nad zuźej raißchej a ßrjedźnej Europje. Dźeńßa ßo wéńce pßchińće wjele pißchemńeniło njeje. ßo połonja duja howrjaze a nimale ßpßkne wétry. Hać pßchińjeju hinaßiße wjedro? Schkleńza pßchińće wyßoko na rjane pokaźe. Nad wjećźornej Europu wupßcheßtrjewaja ßo nißiny. **Tohodła** je tam wećźopłiło. W Jendźeßkej ßo deßchćźeje. — Jutße pjatk ßkhadźa ßłónćko 7,51 hodź. a ßhowa ßo 4,36 hodź. — Méßaćź ßkhadźa na ranje a ßhowa ßo pßchipołdnju 12,09 hodź.

— **Nowy telefonski ßamoßwjazowazy podamt w Drježdźanach-Nowym Méßće** ßo 30. januara wobßkodej pißchepoda. Wot ßamßtneho dnja płaćza też pßchißamkujeńße liczby wßcheh 50 000 we nowej hamtßkej telefonißkej knihy.

ß **Lubija.** Wutoru popołdnju na udomnym dwórnißchu pßchi cźißcźenju wußtupow pßchi żeleźnißkich pßchißtupnißchćach hólcźaze cźłło do ßurowcho płaću ßarjßane namakachu. Kaž kriminalna polizija dźeli, je nécźto bćcto żiwe tam położił. Cźłło je nédźe 2 njedźeli ße wuńupje leżało.

ß **Lubija.** SSamkarßki mißchtr Adolf Hilliger wéera ßrjedu pßchi cźiłlnej a buchownej cźeßtarośći ßwoje 85. narodninły ßwjeśeńße. SStarenu knjeźi, kotrejhoż tßchnoßćom cźeßća a lubuja, ßo wot pßchećelow a ßnatych mnoho ßbożowćcow k cźeßtnemu dnjej doßta.

ß **Lipalca** pola Lubija. Tudomny měßchćanoßta Bawoł Kuczka je ßwoje ßaßtojnßtwo ßłożił, dokelž běchu ßaißdźeny tydźeń rewiźiju gmejnßkeho hamta pßchewjedli a dokelž bé wón wot gmejny wßtny liß doßtał. Gmejnu ßaßtupujetaj natkowißnje gmejnßkaj ßtaršćej Emil Kämmer a Hermann Bayn.

ß **Hójnu.** SSaißdźeny pjatk wumrje po błéßchim cźerpjenju tudomny gmejnßki pródßtejeć a ratar Korla Domanja w 50. lécźe ßiwjenja. Wot julija 1924 je wjedźiwaju ßwojeho cźerpjenja ß kruću ßwérnu gmejnje jako gmejnßki pßchedßteńcźeć ßłużił.

ß **Běłßchcy.** W nozy k wutorje ßu ßlépzy, kiž hißchże wußlédźeni njejßu, ßchyri wjeßne dróhowe lampy rozbiti. Lampy wißaja pßches 6 metrow wyßoko a je je jenoj nécźto ß injetanjom kamjenjow rozbićź moł. Na wuńißłédźenje njekhmanikow je naicha gmejna 10 hriwnowu nyta wußtajiła. Schtóž ßtudź je nécźoho pobhladne wołkedźował, njech je na naßchim gmejnßkim hamcze abo Budeßteźańßkem żandarmej łódźi.

ß **Njebjelcźe.** Njedawno pokradnychu na tudomnej farje z wokhéźe nowe kolo, kiž tamnej kucharcy ßłuśeło. Za paduchom nimaja hißće żanoho ßléda.

ß **Kulowa.** Kaž ßmy hižom w „Serbßkich Nowinach“ wozjewili, je ßebi njenaproßna ßmjerć zaßo wulki wopor żadała. Wona wotwoła z tutoho ßwéta naßcheho lubeho ßerbßkeho prećela wobßedźerja zahrodnißtwa Michała Koklu, kiž bé po Łużicy daloko a ßéroko znaty jako ßwérny Serb, kiž kruće a njebojazńje zaßtupowaśe ßwoju ßerbßku lubu maćérnu rěć. Wón bé teź ßwérny cźitaŕ ßwojich SSerbßkich Nowin, za cźoż ßo jemu wośebje dźakujemy. We wßelakich ßerbßkich towaríßtwach ßtajnje ze ßwojej radu ßłużeśe. Na wßćch ßerbßkich ßwjedźenjach a zbromadźiznach bé pßtomny, ßodźaśe rady, jako bdy a mądźiznach bé pßtomny, ßodźaśe rady, jako bdy a wustupowaśe za zdźerżenje ßwojeje droheje ßerbßkeje rěće, muż njepowalny. A nétk je bitwißćo wopuśćił. Njech wotpočuje w mérje a njech je jemu lohka ßerbßka zemja łużißka. Bóh Knjez mytuj jemu bohaće wßitko jeho dźełło. Wono nam njezapomnite wo ßtanje. R. i. p.

ß **Kulowa.** Zo bychu wobßtatk dźiwiny pozbéhnyli, ßu hońtwinßcy najercy młynßki wobßedźer Kober a pßekupe Maks Weis w Kulowje, hamtßki príjódkßtejeć Mić a wobßedźeŕ cyhelnće Nátzold we Némcach na ßwoje rewéry w naßej wokolinje 30 młodych zajacow wusadźeli, kotrež ßebi z Ulma nad réku Dunaju přińć dachu.

ß **Rachlowa** pola Kulowa. Tudomny burßki ßtatok, kiž pryjedy Pétrej Welßej ßłuśeśe, je ratar Kral ze SSalowa za 16 000 hriwnow kupił. Zwudowjena Welßowa kupi ßebi na to w mésto w Kulowje na Zarowßkej dróży 3 khéżu wot wobßedźerja młyna SSwolki w Kócinje. Jako kupny pjenjez mjenuje ßo 9200 hriwnow.

ß **Rudeje.** SSa tudomneho nowého gmejnßkeho pródßtejerja je ße khéżeć SSchrama wuńrolił a wobkrućił.

ß **Wojerez.** W naßchim mésće je ße khriba tak jara łyßnje roßcźerła, ße dyrbjeßche ße ßaidźenu wutoru tudomny gymnazij a teź ludowa ßchula ßakrećź. Khriba je tu mnoho **dorośćejcych a dźeći nadpadła. SSchule** woßtanu hać do póndźele ßawrjene, ße by ße tak dalßchemu roßcźerjenju pßches ßchulße dźeći ßadźewało. W ludowej ßchuli pobrachowaßche póndźelu 148 dźeći. Porcźißchowanje pak khorośći hißchże pßcheczeźcźo njewuńupuje. Wobeběje łyßnje khriba w błißkim Werminghoffje ßatładźa.

ß **Dubrjeńca.** W tudomnej ßkale ßo pßchi łamanju kamjenjow pólßkemu bźełaćerjej kraći kamjeń na prawu nohu wali. Jemu ßo hnižóźeł ßlama.

ß **Wulkeho Cźißka.** Tudomny dróhowy wothładaŕ Kral je ßo ßpoćzaŕ tuteho méßaca na derje ßaßtojeny wotpočink podał. 50 lét dołho bé we ßłużbje wokrejßneho dróheho ßarjadnißtwa.

Z Łužicy.

* ß **Kumwałda.** **Bjes mała ße jo njedźelu popołdnju wjeßche njeßhoże ßta. Jako cźah w 3 hodź. je SSrjedźanu-Kumwałdßkeje do Kumwałdßkeje ßtajiße jédźeßche, pßchi dróhowym pßchekhodźe, kiž k „SSaßkej wyßchinje“ wjeße, tudomny młody cźłowjek** ß motorßkim kołom cźahej na pßcheco pßchijédźe. Niedźiwajuc ßignalow lokomotiwy jédźeßche motorowym kołeßaŕ rßcheo dale. W połednim

Nanoło a synoło.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

21) (Pokraćowanje.)

XI

Pot hodźinki poźdźißcho dójße Nikolaj Petrowicź do ßahrody, do ßwojeje najlubßcheje cźhłódnizy. Struchte myßlićki na njeho cźhodźachu. K prenjenmu raßej běßche wón jaßno ßpójnał to bjesbno, kotrejž jeho wot ßwojeho ßyna dźeleßche a wón pßchedcźuwaßche, ße budże ße wono ß hóßdnym dnjom pohubićź. Pódarno běßche wón dwé ßymje po ßykych dnjach w Mitrofrodźe pßchebydł, ße by najnowßche ßpißy a knihi cźitał; pódarno bé pßchipohladnuł rosmowam młodych ludźi; pódarno bé ße ßa radował, hdyž ßo jemu poradźi teź ßwoje ßłowo do jich żiwych rěcźow ßaßadźićź. „Mój bratr je prajił, ße ßmój we prawje“, wón pomyßli, a, żebjelubośćej w ßtronu, mi ßo ßamonu tak ßda, ße ßu wonj wot wérnośće dale ßdaleni hać my, a w ßbodnm ja ßaćuwam, ße wonj nécźto maju, cźehoż my nimamy, — tajku nétaju pßchewahu nad nami ... Że to młodoßcź? Nć, ßnajmjenßcha młodoßcź niz ßyle jenicźyy. Hać teź to tale pßchewaha w tom njeßaleji, ße w nich mjenje knjeźßkich waßchnicźkow teźi dyßi we nać?“

Nikolaj Petrowicź ßkhili hłowu a ßjédże ß ruku po wobliću.

„Ale poßiju ßaćßtnyeß?“ pomyßli wón dale, „njemécź żanoho cźuja ßa wunje ßłwo, ja pßchirodu?“

Wón hladaśe wokoło ßo jako by dyßył ßpytaćź rosumnicź, kaŕ je to mó na, o cźłowjek by pßchirodu lubowaćź njemohł. SSemérli hižo padachu, ßtóżo łhowaśe ßo hižo ßa mały wóßchinowy haj, kotryż leżo pot wjerßty wot ßahrody, ßcźin roßcźerjowaśe, kiž roßtéhowaśe ßo po cźißich honach. Burik kotłaśe ßo na bźłußchu podlu łéżneje kromy; haćrunjeź ße w ßeßnje dźerjeśe, bé wón tola wßchón jaßnje widźeć, hamo hać do ßaptaky na thribjecze. Nohi konika pohibowachu ße ß prawidłownoßcźu a néżnoßcźu, kiž wocźomaj derje cźinjeśche. SSłónćne pruhi ßapadowachu ße do haja, a pßcheběrajo ße pßches huśeńnu, wobßiwachu wółßchowe ßdonki ß tajkim cźopłym żiwéńkom, ßo podobachu ße ßdonkam ßchmréńkow, a jich lißcźo ße nimale módreße a nad nim wupinaśe ße błébnomódre njebjo, trochu wot ßerjow ßaćéńwjenjene. Łaßtojcźi létachu wyßoko; wéßće bé zyle wocźißchnył. SSapołdźiłe pćźoćki ßnoßchowachu ße lénjo a ßonjo w bośowych łéżenjach; kuntwory hrajachu w żylem ßtołpje ße cźéżnjo nad ßamotnej, dałoko wuńumjenej halo'ku. „Kak rjenje, m'j Bożićzki!“ ponyßli Nikolaj Petrowicź. SSalubowane pßżnjeźi cźißchu ße jemu ß erta wuronićź, ale wón dopomni ße na Arkadija, na „SStoff und Kraft“, a wotmjelknu.

Wón wośta ßedźo a ßaberaśe ße ße ßrudnymi a hórkimi myßlićkami wośamoćenja. Rad podawaśe ße ße ßonam; żiwjenje na wyßy bé w nim tuke nathilnoßć roßwiło. Njedawno halle bé wón takke ßonił, wocźakujo pßchihod ßyna w tannej łoczejnje. Kajke pßchemenjenje bé ße ß toho cźaßa ßtało! Jeho pomér ß Arkadijej, tehdy hißchże njejeßhnej, bé ße nétko wujaßnił . . . a tak! Jemu ßtupi njeßwobcźiśa żona ßnowa pßched dußchu, tola nić tajka, kajkiż bé ju wón ßnał w běhu mnohich lét, nić jako dobra wjeßota hoßpoża, ale jako młoda holćźa ße ßchwizjnym pßchekaßom (taille), ß njewinowatym, praßchaßym ßpohladanjenjom a włoßami, krućże do wopußchow ßapleśenymi nad dśećazej ßchiju. Wón dopomni ße na to, kak bé ju préni króćź ßawohladał. Tehdy běśche hißchże ße ßtudentom był. Wón bé ju na ßhodach toho domu ßetkał, w kotremż bydleśche, a hjeńdźał do njeje ßalojśnych, bé ße wobroćźił, chyzśche ße ßamoßwića, a wupraji jenoj ßwaha: „Wodajśe!“ Wona bé hłowu nathilita, ße wuźmnjała, a nabodo jako by ju naßtrółała, cźeßka, ale na ßawrześe ßhodow bé ju wßchu wobhladnyła, ßcźinjuwßchi ważne woblićźo, a ju ßaćźuwjenwßchi. A potom ßcźéhowachu prenje ßtrachoćźi we wopuhy, połoźćene ßłowo, połoźćene wuźmeńki, hońnźiki dwékowana a ßtruchliwoßće, potom połne ßahorjenja a ßtónćenje ta wośbaźowaza radoćź . . . . Hdźe je jo wßchę to ponimyło? Wona bu ß jeho żonu, wón bé ß toho ßbożowny kaj małoßtńi ta na ßemi . . . . „Nć,“ ßebi wón ponyßli, „tute prenje wokomiti ßłoża, cźehodła nje-móże cźłowjek wécźuje je żuźiwaćź a ß ninji żiwy być [illegible]

Wón njeprózowaśe ßo, tule myßliećku dale pßchißleć, ale wón cźuješche, ße by tole ßłódke, dopomnjeńce cźuhł dołho, dołho hißchże ßakhowaćź ß nécźim wiele ßylniśchim hać ße ßamym dopomnjeńcem Wón cźuhyśche ßnowa hłos na ßtronje ßwojeje Marije, ju ßmjaćź jeje cźopłotu a dychanje a jemu ßo hižo ßedawaśe, jako by nad nim . . . .

„Nikolaj Petrowicź,“ ßawoła wo jeho blikkoßći Fenicźyny hłoś, „hdźe ße wy?“

Wón ßdychny. Njebé to ß bołoßću abo ß haßbu . . . Wón njebé hißchże żenje możnoßći dopuśćeśił, pßchirunanj mjes njebohy żonu a Fenicźku, ale wón wobjarowaśe tola, ße bé runje nétkole pßchißcźa jeho pytaćź. Jeje hłoś bé pomni jeho ß jemym dobom na jeho ßchedźiwe włoßy, jeho ßtarobu, jeho nétcźißche połoženje . . . . SSakuffany ßmjéh, do kotrehoż bé ße wón hižo pośbéhnył, ßłj wuńupowaśe ß mrécźnych żołnemi ßaśdźeńeśe, ße ßatßchaße — a ße pominy.

„Ja ßym tu!“ wón wotmołwi. „SSnydem pßchißłu, dźenoj dopréßka.“

„Tu ßu ßaßo wone, hłédy knjeźßkich waßchnicźkow,“ tak ße to w jeho hłowje wotwoła. Fenicźka mjeśeśe pohladny do hłédnizy a ße ßthowa, a wón ße ßpodźiwaśe ßym pomy, ße je ße mjeś ßym, ße bé tu ßonił, nóz naßhilił. Wßchitko wokoło njeho bé cźßmno a cźißco, a Fenicźyne wobliźćo mikny ße pßched nim tajke błédußche a matukłe. Wón ßtany a dyßyśe ße domoj wróćźićź; ale jeho rośßmana wutroba njemóżeśe ße ßmérkowaćź w jeho wutrobuje, a tuż poćza wón ponałßcho po ßahrodze khodźićź, to ß jemi hładajo wßchón ßamyßleny, to wócźmy ßaßo ß nje-bju łoźnjo, hdźeż rojachu a ßjéwałachu ße bwißće. Wón ße dołho pßchekhodźowaśe, dónźi hižo wußtawośe, ale jeho wutroba njechśaśe ße ßmérkowaćź. O, tak by ße Baßarow jemu wuńmjał, hdy by tón wédźał, ßchto ße w nim ßtawa! Teź Arkadij ßam by jeho ßahubił. SSe mu ßtupacha ßyły do wocźow, ßyły bjes pßchißmy — jemu, tomule ßchtyrzeźćiśetnemu, kotrejež a hłowodejcźi Tajkele béśche wo to króćź hórßche hać violloncźello.

(Pokraćowanje ßcźißnje.)

wokomiku możeșche so psched pschejedżenjom wulkowacz, dokelž pschnje ł kola skoczi. Tež czah w ramschnym wokomiku sasta. Motorowy kolesar wudawasche, so njese żanych signalow słyschak.

* S **Wjasonzy.** Wobžarujomne wobkhodne njesbože sta so pondżelu pschipoldnju wokolo ½12 hodż. Żona ł Husti je swojim jeżdnym kolom po drosy k „Slotej Krónje“ pomaku jedżesche. Nadobo nebdże 6- hacz 7lětne dżećo krótko psched żonu dróhu pschebeża. Żona ruże dele sforczinschi so ł wobsmaj nohomaj wobsunu a padże snak na dróhu. Kokowe żedło se swojimi żelezjomi dżělemi padże ji na hłowu a ji nop srani. Żonu hnydom k blischemu lěkarjej drej. Wagnerej dowjesechu.

* S **Porchowa.** Tudomne żandarmstwo wosjewja, so su 21. t. m. służobnu dżowku Ceciliju Hanšu Lorenzej, kotraż je so 14. februara 1903 w Hórzy narodźiła, w Driežđjanach dla wospjetowaneho jebanstwa se sawdawkami sajeli. Dokelž je tuż w naschej wokolinje jara wjele ratarjam pjenjezy wuwěschcziła, je sebi dała sawdawk dacz a njeje służbu nastupiła, myslą sebi, so je khórbego wjazy ratarjow liechich kaschi to hiżbże wotjaschi wosjewili njeżsu. Tajzu so namolwjeża, so bychu so hnydom pola swojeje pschitajneje policije ako żandarma wosjewili. We Wulkich Rědarjecach je Lorenzej tež pschi jebanju wuspěch měła.

* Se **Žitawy.** Wutoru dopołdnja wokolo ½12 hodż. so w Mechaniskej khajeźni wobkhodne njesboże sta. We wulkej pschedżěwańskej sali pukny so roka parneho tepicza w dołhosći 12 metrow. S wuskupowacej paru bu dwě żonje, kotrejž blisko roły dźěłachtej, wovarischtej, jena na khribjeczje a druha w mjeswoczu. Paru hnydom saskajichu a tak dalschemu njesbožu wobarachu.

* S **Derchowa pola Žitawy.** Wote wšy Derchowa, kotraż je dla rycza a ławhlom sakkeje wulkeje mozowe je dźěłarnje w Hirschfeldze sahubje pschewostajena, zarjadniwo dźěłarnje nětko sajo niz mienje hacz hnydom domskich k wottorhanju posticża. Poskiczene twarjenje drje so za krótki czaß je semje shubja. Hakle krótko psched żadami so někotrym khěżam a wulkemu żrěbjazemu konjezej tak seńdże.

* S **Wóstrowa.** Wot Sylwestra je so mandżelska schewskeho mischtra Ryczerja shubika. Dotal njesżu hischcze żanehu słeda wo niej namakali. Wot někotrych dniow je so tež dwanaceletnu schulskí hólz Mühla shubił, kiž bě sa běharia pschihatenn.

Wusudźenia.

§ Krajny sud w Budyschinje. Instalaer Jan Arnošt Hilbrjeja ł Hucżinu bě so na wołenjenej Schirackowej nam na khżidżaze wračnje pschejchżinnył. Te'e pschiczinjenja dla bě Budyschcki kamtski sud Hilbrjeja 40 hriwnow pjenjezneho khłostanja abo 8 dnjow jastwa nałożił. Hilbrjeżowe powołanje pak khłostańska komora sa Chżinu. Na powołanje statneho wěcznistwa so jeho khłostanje khżcze na 80 hriwnow abo 10 dnjow jastwa powyschi.

§ Holza sa dom Khrysta Hana Stulcza ł Wochoz bě swojemu knjezej pjekarskemu mischtrej Nychżarej w Sdżeri, pola kotrehoż służesche, pjenjezy kradnyła Budyschcki kamtski sudnik bě ju sa to k dwórnaj njedżelskemaj jastwu sasudźił. Jeje powołanje khłostańska komora sarchżinu. Stulcza pak 5 lět pruhowańskeho czasa pschistrołene dosta.

Žně w Němskej w lěce 1926.

Po wobličzenjach, kiž su nětk dokónczene, njeboczu wunoschki němskich żnjow w lěce 1926, kajkeż běchu je wočekowali. Wina na hubjenych żnjach bě mokre krjedro sandżenego lěca.

Najprjedy navadnu nam hubjene mě khlěbowego żita, kiž su 2,3 milijona tunow (to je 20 prozentow) mjenje wunjesłe hacz w lěce 1925. Rożka żama pschinjeseše 1,66 milijona tunow (20,6 proz.) a pscheniza 646 000 tunow (19,2 proz.) mjenje. Lěpsche žně khlěbowego żita mějachu jenož pizowańskeho żita. Wobsebje wowsy je so derje radżili. Jeho so nětdże 740 000 tunow (13 prozentow) wjazy namłócili hacz w lěce 1925. Ale wobkopne płody su jara hubjeny wunoschk měje, wobsebje bórny. Jich zhromadny wunoschk wo 11,69 milijonow tunow (28 proz.) nize wunoschka ł lěta 1925 steji. S 103,8 dwójnymi zentnarjemi, kiž na hektaru narodżechu, wostachu bórny je swojim wunoschkom hischcze sady hubjenego bórnoweho lěta 1923. K snadnemu wunoschkej pschidruzi so hischcze dalscha schloda. Zito a bórny su pschi njepschihódnym wjedrje jara na żrowjej kajkosći schłodowałe.

Přilopk.

* **Schto se smjerśinjenym żadom cźinimy.** Se smjerśinjenym żadom cźasto wopak wobkhadżujemy, tak so je naoż płód njeshubi, ale so tež wjazy njedżerży. Wopak je, smjerśinjeny żad do cźopieje jstwy donjesch, so by tam rostał. Najskerje cźinimy, hdyż tajki żad do łódżymneje wody pokładźimy, kotrejż żmy snė abo nėschto śele hischcze pschidali. Sad ł wodu stajimy potom do symneje komory; temperatura pak njeżmě tam niże null stopnjow być. Tak żad pomału rostaje, wobkhowa swój płód a dżerży so tež dale. Schtóż chże zyle prawidłowje jednacz, njech żad, hdyż je krótki czaß we wodże leżał, se żidżanej papjeru wotrybuje, do żidżaneje papjeru jawali a do symneje rumnosce położy. Smjerśinjeny żad może so na wschelake waschnje wužiwacz. Se smjerśinjennych jabłukow hodży so dobre wino nadżełacz, kotreż so często jako lékarstwo pschecziwo naśymnjenju wutkwaluje. Se smjerśinjeneho żadu hodży so tež marmelada abo żelej dżełacz; w tutym padże pak dyrbja so płody pschedżełacz, prjedy hacz rostaju.

* **200 hriwnow sa rjanej módrej wóczy.** Młodeho mużiceho, kotrehoż Münsterska kriminalna policija pytasche, su wczera w Barlinje sajeli. W Münsteru bě żebi bankownik Vogelsang, każ sajaty rěka, ł falschowanjom schekow 12 000 hriwnow wobstarał. Dokelž żebi muślachu, so je so młody jebak do Barlina podał, so by tam swoje pjenjezki pschebeżał, so tež Barlinska policija na njeho kedżbna ješini. Wczera je někto cźeknjeża w jenej winarni, hdżež ł dwěmaj knjeżnjomaj je sabawjesche, sajaka. Jenej ł knjeżnow bě młody bankownik, kotrejż żebi myślesche, so ju jeho żrędki njemużerpajomne, 600 hriwnow darił, druhej pak 200 hriwnow sa jeje rjanej módrej wóczy. Hacżrunjeż bě kawalér se pjenjesami dosć brokił, namaka policija pola njeho tola hischcze 9 800 hriwnow. Tež knjeżnomaj so pjenjezy sażu motrowachu.

* **Hagia Sophia jako rejowańska ljubja.** Hagija Sophia zyrkej swjej. Sophije, kotruż je Konstantin Wulki psched 1600 létami natwarił a kotraż wot cźasa dobyscża Konstantinopla pśsces Turkow jako mosceja służy, je jedyn ł najrjeńschich Bo'ich domow na świeże. Cźim wjetschi kedżbnosć budży powěsć, so ju żebi wěste kruhi wotmyślile, tutón stawny twar do rejowańskeje ljubje pschewobroczicź. Konstantinopelske nowiny pišaju, so je słupina wobkhodnikow na prěstawnu mamjer Hagija Sophija pschekonikow na prefekturu nawjet pschekworicź. Jako pschicźina mjenuje so, so je tuton twar sa nabożnische samery wjazy njehodżi. Se teho je widżeć, ke kajsim jedżam je pschesegżehanje wschech starych waschnjow psches Mustafa Kemala, presidenta noweje turkowskeje republiki, dowjedło. So je so Sultanowy palast w Jildis-Kiosk do hrajeńskeje sale pschetwórił, możeșche so żnadź hischcze frosmiecz, ale wonjeczjesczenje tuteho kraßneho historiskeho twara by dopokas wulkeho barbarstwa był.

* **Oktobrowane wukrajnske dżěcżo.** Każ je znate, poruczeju w żowjetskej Ruskej wyschnosće na mésnu khcżeńczanste pschi pschesiwku tak mjenowane „oktobrowanje“, pschi cźimż dżěcżo k dopominjeczu na cźerwjeny oktober swjetscha mjeno, kotrejż na nėkajsheho revolutionara dopomnja, dostanje. Pschi tom dóide druhdy k fajmawym podawkam. Kommunist Kowalenko, dżěławcz we jenej wukrajinskej fabriky, bě maleho żnuka dostał. Da jeho na mjeno Kim oktobrowacz. Mjeno Kim wobsteji ł prěnich pismikow ruscheho wołnamjenjenja za kommunistiku internationalnu młodżinu.) Se strózelemi cźitasche nėtko doma na narodźinstim wopismje mjeno „Alim“. Kak bě ł mjena Kim Alim nastało? Wukrajinzy njeżsu Ruzam jara dobri; njeżsu hischcze zabyli, so je Ruska jim w lěcże 1648 pod zarom Michałom Feodorowiczom zwobodnu wsała. Wukrajinzy mjenuja tohodla Ruzow „zatrachnych Moskwiczow“. Odyż dyrbjesche nėtko pisaz mjeno „Kim“ na narodźinsku liscżinu napisaczi, myślesche sebi, so je to nėkajsche ruzke mjeno, kotreż so za wukrajinske dżěcżo njesłuschesche. Tohodla pschemėni je do khcżeńczańskeho mjena „Alim“. Jako Kowalenko to zhoni, wobstorż pisarja dla pscherachnych wobkletkow. Ssud pak pisarja wuwinowa, dżěcżo pak dosta zwoje kommunistiske mjeno.

* **Napoleonowy „Czorny diamant“ so kradnył.** We italskich nowinach je wyschke mjto wustajene na sażowoschtaranje tak mjenowaneho „Czórneho diamanta“, kotryż ł Napoleonoweho I. wobżedżerstwa pohladża. Drohi kamjeń słubi so na zyle potajne waschnje ł awta hrabinki Mocemi Zaing na jelbje ł ville Collefungo pola Perugije do mésta. Hrabinka khowasche kamjeń ł druhimi juwelemi w malym wobżebje za tutón samer dżěławym kojanym koffru, kotryż mějesche pschezo pschi żebi. Jeje billa je jenoż nėschto kilometrow wot jejneho palasta w Perugiji żdalena, hdże chżyschke hodowny żwjedżenje pschebehnu. Jako awto do Perugije pschijidże, bě żo koffr ł juwelami słubił. Hnydom naskajichu so na pucz, so bychu koffr pytali, tola nihdże jón njenamakachu. Hrabinka pohładża ł Bonapartoweje żwójby. Wschėmi wiswarjanmi ł diamantami a juwelemi so jeżeli, so je so drohi diamant słubił. Nimo wjazy ruczných paskow, rjeczasłow a drobich kamjenjow namakachu so w koffru tež hischcze wjazy ważnych dokumentow.

Sirowotnistwo.

We hódnosći jabłukow. Jabłuka jésch krótko prjedy hacz so lehnjenu, je sa spschowanje sirowotnje jara dobre. Jabłuko nasi jenoż njenażyżi, ale je najważnischi srédk, so bo pożiwanje w dobrym rjedże sdżerżi. Wono ma w sebi wjazy fosforoweje kisaliny w sjednoczenju, kiż możenu (cźischo pschetrjebacz, hacz może nam to sana druha rostlina na zyłej semi posticzicź. Jabłuka ésch, prjedy hacz so lehnjenu, słuknje derje na mojšy, pomoża jatro, pschinjese, je-li so porjadnje jdża, mérwu spar, wotwédżeja hubjenu wótš, schkita pschecziwo żrchenjowym, żołdkowym, cźerjewowym a schijinym khorosżam.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutsje pjatk:** Pomałku wocżopluje, w Jendżelskej dejschczowanje, jenoż w Ruskej żuch a mjerśinjenje.

Litewskeho ministerskeho presidenta Woldemaraja su so němske żabuitawy rospuschczenscheho klaipedskeho (memelskeho) żejma praschale, hacz so rospuschczenje żejma wokżo wojmje. Ministerstt presidenta je wotmolwił, so dyrbi pschi rospuschczenju wostacz. Nowolwólby su hižo tehodla nuzne, dokelž so pschi pożlednich wólbach nėhdże 8000 němskich optantow, to je Rěmzow, kotriż su so sa němske statczanstwo wuprajili, wobdżělili.

*

Po rospravje jendżelskeje admiralty je nėtkole w chinestich wodach 62 jendżelskich wójnstich łódżow, amerikanskich 24, japanstich 14, franzowskich 9 a 3 italske.

*

Wutoru popołdnju je pola Creteila palaze létadło k semi padło. S padazej płachtu wotskoczliwschi możeșche so pilot (wodżer) wukhowacz. Wobkedżbowazy offizjer je so morił.

*

Blisko schpanskeho brjoha je so pschi żylnym wichorje schpanjska parna łódź „Ratuerto“ potepiła. Schtyrnaesce muzi wobżadki je so tepiło.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pschinosch ta pschemołwjona komora, sa kotruż su so tón czaß namołwjenja k płaczenju rospósłałe, płaczi k połozaj sa liczerske lěto 1926 a k druhej połozaj sa 1927 a ma so połozaj sa tydżeń a druha połoza hacz do 1. junija 1927 sapłaczicź.

W Budyschinje, 25. januara 1927.

Měschczańska rada — dawkowy hamt.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Sjawne pożedżenje wokrjeżneho wubjerka je pondżelu, 31. januara 1927, dop. w 9 hodż.

W Lubiju, 24. januara 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Kedżbu ratarjo!

Po § 4,1 we cźišle 143 wokrjeżneje nowiny sa 1926 *pod cźłom 223 wójerskim połopisnym połoženy* je Delnjoschczelschzyka prowinza wo poraschkowanym wobkhadże na sjawnych puczach (Dróhowy wobkhadny porjad) ł 5. nowembra 1926 maju pschi cźemnosći a pschi symnej kurjawje sapschahi (se sporeżchanju wołow pršeni) znajmjenscha jenu latarnju, kiż so jasnje świeczi, ł biesbarbnej abo nałożkż schkleńzu pschipowędżenu mėcż. Wona dyrbi pschi prędnim dżělu sapschaha na lewym boku tak pschiprawjena być, so je żrecz wot napschecziwo pschikhadżazych a pschescżehowazych jżdżadłow lohko żpóznacz, pod tymle wumnjenjom może tež latarnja pschi sapschahach, kiż sa wożbowistl wobkład niesłuża, tež na lewym boku k cźełniwemu złoczeżu abo pod wóś pschipowędżenja być.

Stymle pschedpismom su przedawsche postajenja, po kotrychż ratarske sapschahi na swojich hamżnych polach a leżownoscżach njetrjebachu wobswětlene być, smoja stajene.

Hospodarske wjesby dyrbja potajkim nėtko bjes nuzwiacza pschi cźemnosći a żylnej kurjarje wobswětlene być.

Wuwiacza wot wobswětlenskeho nuczenja sa hospodarske wjesby dla wulkich kosztow, kajkeż w dżensnischim cźasu spschiczneho wobkhadżenja wosły na sjawnych puczach su, pschi nich njemóża.

Wjeżne polne wyschnosće a sastojnizy krajneho radnistwa maja pschikas, jara krutze kedżbowacz, so bychu so wobswětlenske pschedpisma też pschi hospodarskich wjesbach dosłownje wobkedżbowałe.

Wjeżne wyschnosće namołwjam, so bychu tole hnydom po wjeżnym waschnju wosjewili.

We Wojerezach, 21. januara 1927.

Krajny radżicżel. Dr. Lenoir.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Rudolf Schneider, mtnik w Budyschinje 60 lět. — Selma Lorenzowa rodż. Berndtez w Jěżowje, 40 lět. — Bruno Weigold, wuczeř w Kamjenzu, 33 lět. —

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyschinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyschinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Bratsyncy — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Leberfran za skót ⊙ wapno k picowanju sól za skót ⊙ mlokowy a wužitkny próch
přeżałnicowy próch (Drusenpulver), próch ke kormjenju swinjow, srédki přećiwo njerodże
swěčki za wozy, kolmaz, wolij za centrifugi, mašinske wolije
Přećiwo skótnym khoroscam:
drjewowy kolmaz, formalin, kreolin
drasliczity seliczнik (Chlorkalk)
poskića
Drogerie Strauch Kolde Bautzen

Żelezne kolije za twary / wužitk. żelezo
předawa
A. W. Altmann w Budyšinie
t. z w. ruk. ⋆ am Privatgütorbahnhof ⋆ Telef. 3051

Walter Rinnelt
wosobny frizer za knjezow, knjeżny a knjenje
chowa wšě włosowe dźěła
Najwjetši skład wšěch toilettowych tworow, wotrihuje po wažnu bubiskim a pażskom (Bubi und Bagonkópfe).
Připrawjenje towarjow a dźiwadłowych, njewjesćinskich każ tež kwasnych frizurow.
Najspěšniše a porjadne posłuzenje
Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone“.

Poslednje 3 dny

pjatk, sobotu, póndźelu

našeho

dospołnocho wupředawanja

dla předanja wobkhoda.

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co.

w Budyšinje **při Mjasowych jětkach 5**

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tehorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tehorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

Dudličnske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišu 2

Koše

za dom a ratarstwo,

wšěch wuporjedźenja

derje a tunio. Kupuju a

wumjenju witki

Korbarstwo

Alfred Güttler

w Budyšinje

na Seminarskej hasy čo. 11

na Wjelećinskej drózy čo 14

Kóždu sobotu sym na wikach

znapřeča Křižanec rěznistwa.

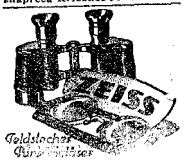

Serbske

křćeńske lisćiki

Serbska kniharnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Darmotne přidawki

w času našeho

margarinow. přiwabliaceho tydźenja

Zo bychmy kóždej zlutniwej hospozy składnosć dali so wot wuběrneje kajkosće a tunjosće našich

wosebitych znamkow margariny

přeswědčić, smy so rozsudźili,

w. pjatka. 28. jan. hač do srjedy. 2. feb. 1927 sobu

přiwabjacy tydźeń

w tutych tworach postajić.

Darmo

dostanjeće při nakupowanju

punta margariny abo punta kokosow. tuka (jědźn. tuka (cyłu taflu) . . . 1 tyglu kočich / jinyčkowy

2 pf. margariny abo 2 pf. jědź. kok. tuka 1/4 pf. kakawa

2 „ „ „ 3 „ „ „ „ 1 pf. jědźn. reisa

2 „ „ „ 4 „ „ „ „ 1 pf drob. cokora

Nimo toho naše hódnostne wupokazma! (Gutscheine)

Naše wosebite znamki su:

„M"-margarina w 1/2 kóstkach			punt 60 pf.
„Hakale"-margarina w 1/1 kóstkach			„ 70 pf.
„T. u. C."-worješk butru w 1/1 kóstkach			„ 80 pf.
najl. jědź. margarina „Thamsana" bjez butry			„ 100 pf.
Iz kokosowy jědźny tuk w 1/2 punt. taflach			„ 70 pf.

Wosebite poskićenja koniturow

Hamburgske měšenje	1/4 punta 16 pf.	1/2 punta 28 pf.	
kremowe pralinky	1/4 „ 18 pf.	1/2 „ 35 pf.	
kokosowe kruški	1/4 „ 18 pf.	1/2 „ 35 pf.	
buny z konjakom pliń.	1/4 „ 35 pf.	1/2 „ 65 pf.	
pjelnjene čokoladowe kruchi	. .	1/4 punta 28 pf.	

5 taflow kremowe čokolady 100 gr. 98 pf.

3 tafle worješkowe čokolady 100 gr. 80 pf.

3 tafle polnomloč. čokolady 100 gr. 85 pf.

Hamburgski kolcjowy skład

Thams & Garfs

Telefon 3068 w Budyšinje na Hłownem torhošću 8.

Mała žiwnosć

z 6 kórcami pola, žiwym a morwym inventarom, masivne twarjenja, je na předań

w Psowjach čo. 9

Kórc łuki

je k přenajeću

w Nowosłcach čo. 1

Najlěpši sylny

wjesny połč

samo sušeny, punt jenoč po 1.30 hr.

Paul Noack

w Budyšinje na Sulskej hasy a pod Hrodom 6!

Kupuju kóždu sobotu šiwe

tučne kokoše

po najwyšších płaćiznach.

Grundmann w Budyšinje

na Różowej hasy čo. 6.

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe khołowški podłožki, stałčki za prědki, stałčki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěriwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šulečkimi wrotami 9.

Moje wulke

inventurske wupředawanje

pjelsćinow

wot 22. januara hač do 4. februara

je so we wšěch kruhach derje spóznało, a naprašowanje za pjelsćinowe wěcy wšěch družin je tak wulke, zo mój inventurski skład hižo wuwosłatki pokazuje. Při tutych tunich płaćiznach njeje to tež žadyn dźiw, a mudre zlutniwe hospozy a hospodarjo, kotřiž wšo wobliča, činja njewodajomny zmylk, je-li tutu woprawdźe jara rědku přihódnu składnosć prawje mócnje njewuživaja. Přindźe tohodla hišće dźensa, zo byšće sebi wupytali kruch, kotryž so Wam lubi a kiž sebi po prawym hižo dawno přejeće: hač tu jutře hišće je, je při tutym wulkim naprašowanju a cyle wosebje tunich płaćiznach wjacy hač njewěste

Pjelsćinowy dom Arthur Flegel nasl.

mějićel Paul Zimmer / kóžkarski mištr / na Kěžorskej drózy čo. 6

Telefon 3667 **w Budyšinje** Telefon 3667

Vogtlandske wumělske madraske **gardiny**

story, vitražowe tkanniny, kromu

kupujeće jara tunjo pola

K. Erler na Žitn. wikach 11

znapřeča hosćenca „Stern"

Rěču serbski!

Handrij Strympa

w Budyšinje

na Różowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane twory

Sym Serb!

Dalokowid

je so na komisacej sćežce w Radworju na 11 ranecy pjatk rano

zhubił.

Sprawny namakaŕ njech jón za mytowatela w Radwor u čo 61

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čisće a tunjo

= spěšne zhotowjenje =

šite, hozdźikowane, Ago

Fähle

Schumacherhaus

Kamenz Bautzner Landstr. 4

Trjebany

dźěćacy wóz

so pyta. Posk. pod „D 10" na wud. „Serbsk. Nowin".

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, bloehamiju, Iris-wuapyty, zabéra so ze wšěmi khorosćemi, kaž ze łonjacymi khorosćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom strachosćiwosću, wlćom, rheuma, łažami, z čerpjenjom wutroby, płucow, žołtka, jatra, žołć, črjewow, z puchera, ze skhnyčom, słabosću, polypami, bjezaparnitosću atd. w najwjetšim wuspěchom. — Raźu moš sobupřinjesć. — Rěčne hodź: wot 8 hač do 5 hodź.

wot 8 hač do soboty — w Budyšinje na Różowej hasy 14. —

Plećene meble

kajkostne dźěło w kóždym wuwjedźenju

dźěćace wozyčki

po wšěch płaćiznach

plećene twory

za dom, industriju a ratarstwo kupujeće najlěpje we wosebitem wobkhodźe

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5 při dźiwadle.

Trjebane a nowe

meble

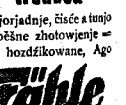

kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Podźělnje płaćić dowolam.

C. E. Rinke w Budyšinje

na Bohatej hasy 5.

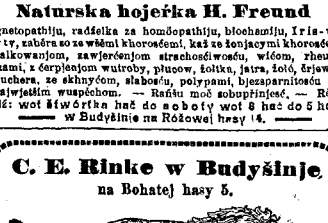

Bohaty wubjerk

pjelsćinow

klobukow a čapkow

po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje tež stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobupřinjese.

Po skóńčenej inventurje

cyle wosebje zniżene płaćizny

za

klobuki, čapki, pjelsćiny, buncle a tofle

Hugo Lehmann

w Budyšinje, na Bohatej hasy 22

Prošu wobkedźbujće wukładne wokna

Małe nawěšťki

w „Serbskich Nowinach" maja

dobry wuspěch

Wšě družiny hnojidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu

wotnožkaw Pančicach.

přiloha k čisłu 22 **SERBSKE ŁOWINY** Stwórtk, 27. januara 1927

Heinrich Pestalozzi / sławny paedagog.

12. 1. 1746 — 17. 2. 1827.

III.

Za prěnjej škodu waći so druha.

To bě syma, ta wot 1770—1771, a wošebje sta ja swjetscha khudych ludźi we wju, w kotrejž bě jo Pestalozzi sałožył. w Birr, ale też we wokolnych wjsach. Se cjełodami cźahałsche wutky, wuhładżeny lud wokoło, so by sebi pśiched durjemi samożiśiśi kusk khleba wuprosył. Schtóž rjane nowe twarjenja Noweho Dwora widźeśche, žebi wšo myślesche, so je wobžedźeł bohaty muž, a tak tam prosćerjo wošebje rady dźěchu. Też njebě j potajnjowum wostało, so je Pestalozzi jara dobrocźiwy a so rad pomha. Tuž chžychu wschitkź j jeho barniwosćeśe swój wužitk mećź.

Wošebje wiele khudeho luda cźahałsche na rjanym ßtónčanym a tak mjenje symnym dnju w februarje léta 1771 wokoło. Mužaŋ a ßónske, dźěćeŋ a starzy j wobliczami ław kóścy a koža a w hubjenej draśe, wścha khudoba bě na nohach. Wjele měśeśche Nowy Dwór taśeho wopyta, wjazy hacź žadyn druhi ßtatok.

To teź nimo buzy nam hižom trochu ßnaty muž widźeśche, kotryž tohodła ßtejo wosta, so by ßwoju wćežinosć spokójił. Bě postawa ßtrěnjeje wulkosće, ramjenity a hišće nimale mkody cźłowjek, ße ßcheśerjatymi włosami a ßnjnej brodu. Wobliczo w'chak nochgaśche runjewon dowěru šudźićej, wocźi njehładaśchtej jara pśheczełnej do ßwěta, a mózny brunocźerwjeny nóś njeßamó napohład vśchlivomniśchi ßcźinicź. S haniceśiśim ißcźerjenjom hładaśche do Noweho Dwora, kotryž jo ße thudnymi mjetwjeśche.

„Pśicheju wiele šboža, knjes Nowodwórßti. wjeßelu ßo jara nad wulkim a cźeßtnym wopytom.“ Tak bórbolećhe do ßwojeje wulkeje brody. „Ha, ha, ha, hań ta rostorhana zwólha hišćhe dołho k Bkaßnikej Dźiwnotzy thodźi, potom budźe bórzy j jeje ßobuśtawom a wuśtojnym ßelpśarjom. Mojedła, mi budźe prawje; ja ßo na to wjeßelu, hdyž tutón nabuty prędar pózcźiwoßcźe tele cźeßtne měśno doapije.“

„Bomhaj Bóh teź, knjes ßchołta!“ ßaßłyßcha w tym wokomiku na ßo wokaći. SStrowjeny ßo troßchu ßaßtrózł a pwiaśche měśno, ßwotkeł ße błóß wuthodźał. „Ah, ty ßy, Nazo,“ wotmołwi, hdyž bě ßo na dźěłacźerja bohładał, kotryž j wobocźneho twarjenja błowu won tykaśche, ßiłom ßaßo dośwotnje j měrom. „Njeběch ßo na tebje w twojej dźěrje dohładał, dokeł ßo runje dźiwach, kak buhewany a cźeßcźeny twój knjes — Bóh jeho žohnuj — błío je pola tych nahładnych ludźi, kotśiž tu won a nuts thodźa, jako by to iich ßtatok a dom był. Wón tu tola hišćeśe tak dołho njeße a błíłom tak ßnaty! Cźeßcź, konuś cźeßcź ßtuśchu!“

„So by ju tón a tamón wjał, tu njeßchwarnu zwólhu!“ ßwarjeśche Naz. „Możeśe wćrićź abo niz — nahładcho bych ju ł hichudom wuhnał, ale to mohł rjenje rozcźi wola knjeßa a pola knjenje! Wobaj nětkole zuhi dźeń nicźo wiaz ßa dźáko nimataj, hacź tych žebrarjow natrjacź.“

„Cźłowjek by ßebi mył, k taśemu dźiwnemu a drohemu ßabawjenju je khětro wulka mnóśeń nuśna — niemóžnich teź, Nazo? Maßcha knjeni je wěśće jara bohata.“

„Nó, to w'chak njehudźe tak jara ßłě. Schtoś hym dowtl widźał, tak pśchewśchu měru wjele njeße. Hacź pohdźicho hišćeśe nětchto dośtanje, hdyž ßtarśchej ras wocźi ßaßpeśitaj, njewěm. To paś wěśće wěm, so ßmjeje hacź do teho cźaßa pěknu dołh napraśkanu, pichetoś knjes jej pśchi tym wuśtojnje pomha.“

„Hm, hm, to wschak runje najrjeńśe wuhłady njeßu ła twojeho mudreho knjeßa,“ hanieśche ßchołta. „Tola schtóž ßwoje njeßboże ham ßawinuje, ßchtó mohł toho wobžarowaćź?“

„Prawje macźe, knjes Kruźi,“ pśchihłoßowaśche Naz. „Tu ßane hospodarßtwo wjaz njeje w tutym hnězdźe. Myślach ßebi, so budźe nětko, hdyž je ßo jimaj ßynk narodźił, lépje; wschitzy prawi ßtarśchi ßo tola wo pśchichod ßwojich dźěći ßtaraju. Ale tu nicźo wo tym widźećź njeje. Wo rataßtwje wschak ßapła nicźo njerośumi a wścho wot wopaczneho tónza pśchima. Bjes dźiwa, ßo wścho ł rakom lése. S polom w Holi teź nicźo njebudźe; cźerwjenka ßo njeradźi, a nětchto druhe tam ßapła njerośćeje. Nětko hišćeśe tale brohota a ta njerośumna dobrocźiwoßcź — to bórzy wścho pojędźe ł horz dele. Njeby tu Raubacher Jakuba měł, kiž hišćeśe nětkaŋ ßa prawdu hłada, tiž najbórśche błaßnoßće knjeßowe ßaßo wuruna a ßo wodnjo a w nozy dreše, dha by knjes hižo dawno na pośledńjej trunje pißkał. Haj, knjes Kruźi, Raubacher, to je ßchwarny cźłowjek, to je zły muž!“

„Hm, tón to je, kotryž hišćeśe zły cźapor hromadu dźeržał!“ bórbolećhe Kruźi pśchemyśliwje. „Pokaj Nazo“, prajeśche po krótkej pścheßtawzy, „ty mohł Jakubej prajićź, ßo mohł njedźelu popokónju, je-li nicźo nuśnjśche ßa dźěło nima, ras ke mni pśchińcź.“

„To dhu rad wobßtaraćź,“ prajeśche Naz ßwólniwy.

„Tola budźe Jakub wědźećź chcyćź, ßchto tam dyrbi.“

„To jomu praj, jo mam ł nim rěcźeć dla naležnoßće, kotraž je ja njeho jara ważna. Prajiłch jemu?“

„Sso wě, jara rad, knjes ßchołta.“

„Tuž budź w Bożemje, Nazo“, rjekny Kruźi a ßo wotßali.

„Bożemje, knjes ßchołta!“ Naz ßa nim wołaśche. Cźiśće pak pśchißtaj: „Cźakaj, ty ßy mi prawy tajak, ja wschak wuléćźu, ßchto maßći ł Jakubom jednaćź. Chcźeśh knadno naśchemu knjeßej nětchto klubu ßcźinićź, potom ßo mje hladaj! Njech je knjes, kajtkl chce, ł taśtim njeboćźinkom, kaž ty, pśchirunany je wón kaž ßtónčny dźeń porno cźmowej nozy. Chcźeśh ßnano Raubacźera ßwotpśchißtajećź? To ßo hladaj, tón cźe powućźi. Toho ßnaju!“ —

Njedźelu popołdnju poda ßo Raubacher na pucź ke ßchołcźe. Bliže dworej pśchihdźe a ßnjśtnićha ha jemu wutroha. Derje wschak ßnaješche ßchołtu ßa njeßprawneho, razwaweho cźłowjeka a ßa najhórścheho njepßhećźela wboheho knjeßa Pestalozzija. Schto teź to budźe, ßchtoś ma jemu prajićź? Nětchto wobjohnjuje pśheczełne njemóże bycź, toho ßo nadźeźi njetrjeba, hordy ßchołta ßenje pśheczełneho pohłada ßa khudeho dźěłacźerja měł njeje. Dyrbtał jemu nětdźe chcźeć nětajtich wobcźeśnoßćow cźinićź, jemu prawej ruzu Pestalozzija?“

S taśtimi ßtyknymi myślemi ßtupi do ßchołcźiź dwora, hdźeź ßo pśnećźł ł wótrym ßchcźowkanjom do njeho da. Dźowka pśichtkwata ł hródźe, ßo by njemdremu kuśatemu ßwěrjećźu wobarała.

„Widźu dha prawje,“ wuwoła ßónßka pśheßłapjena, jako dźěłacźerja ł Noweho Dwora ßpóßna. „Nětko budźe bórzy tónz ßwěta — Nowodwórcźan pola ßchołcźiź, ßchto ßo to njecźini! Prajcźe mi Bože a wśchćh ßwjatych dla, Jakubie, ßchto dha wy tu chcźeće?“

„Nicźo wschak tu njecham,“ wotmołwi Raubacher, ale twój knjes chże po ßdaćźu nětchto wote mnje, wón je mje tu ßkaćał, nadźijomnje njebudźe nicźo ße. Njewěźch dha nicźo? Je ßo wo nćźim rěcźało? Je ßo tu nětchto ßtało?“

„Njebych wědźała, ßchto. Tu dźe wścho ßwój ßtup, to rěka, pomału a hubjenje dośćź. Se ßchołtu njeje wjaz k wutracźu.“

„Schto tola prajiśch! Cźomu dha niz?“

„Ach, Jakubje, njecźińcźe ßo zuły. To wschak, kaž ßo jemu nětkak njelubjeśe a njemóżeśe ßwoju njelubosć potłóćź. Hrajeŕ cźisnje tago na hillard. Nadporućnik kśići: „To je prewjele, won z nim!“ Korćmar ßo zlobi, zo hnydom jutře rano Ignacu wućźeri. Klikoš ße jemu ßmjeje do woći a ßo praśa: „Kelko króć hižo?“ — Zołmy ßo zaßo měrowachu. Kleskanje — „pßt, pßt, cźicho!“ a Loeffler nětko cźini kołbasu, kaž ßo pjeće a ßyći. Kleskanje a ßmjoće. Jenoż Ignac ßtoji zlemjeny nazdala a hlada bojaznje po jstwje.

Ja ßo nětko poručam a du.

W cyłku ßym ßo derje zabawjał. Cźłowjek dyrbi mćź ßtrowy zmyßł za tych małych ludźi.

*

Zahe njejßym ßtanył. Hdyž du wjećor do korćmy, ßpju potom rano dołho — ßpju po prawym rano pśecy dołho, tola ßu pjeća ludźo, kotśiž z najwjetśim lóßtom ßtawaju.

— — — — — — — —

Pśekrasny dźeń! SSedźu pśi woknach ßśeko wotewrjenych. Pśi tom wężo kóždy zwuk z cyłeho domu ßłyßu, ale widźu, zo mje jara njemyli. Pola krawca SSempra nade mnu nětchtón ßpéwa, najßkórje krawßki.

SStuduju nětko změnkowy rjad a mćßam to pśijomnje z wobkhodnym zakonjom.

— — — — — — — —

Žałostna hara pola molerja. Wulko wupłaćonje Józefkej. Cheu wokno zawrjeć, moleŕ to widźi a wola pśez dwór: „Zaklaty hóle, njeda a njeda mćra!“ — „Sto dha je Józefk ßkućił?“ — „Ale je mi list wot bratra fararja zožrał a ja nětko njewćm, ßto mam wotmołwić.“

— — — — — — — —

Powobjedowach deleka z korćmarjom a SSemprom. Ignac hlada ze ßtrachom na ßwojeho knjeza, ßnadź wočakuje kóždy wokomik wupowědź, tola korćmar, kaž ßo zda, njewě wo wćeraśim podawku nićo. Skónčiśtaj wotlićonje a Ignac ßej poskoći.

Tak wohjed bjeź wożiwjaceje zabawy. Korćmar njeje k nićemu. „Sto je dźensa w nowinach?“ ßo praśam. — „Ja njećitam. Ja ßej zaßkoču druhdy napśećo, k pśekupcej a woprašam ßo, kak to ßtoji.“ A SSempr njerećźi ßkoro nićo. „Eh“ a „m“ ßtej jeho hłownej ßłowje.

— — — — — — — —

Wjećor pobych w zahrodcy. Pol domu tam bźeše, nětko znaju hižo, nimo młodeje dwójicy z druheho poskhoda a ßwojeho kondukteura, wßitkich wobydlerjow a hdyž ßo na nich dopomnju, zapośina ßo mi błowa wjerćeć. Knjezej Provaznikej, kiž bydli nad molerjom, njerozumju zeyła. Wohładach jeho druhdy, we woknjo. Zdaše ßo mi, zo ma žołte, ćeńke wobliśco, kaž nudła. Nětko widźu, ćhodła. Wokoło wobliśca ma krótku ćornu brodu, wutruhanu na rtach a na brodźe, tohodła wot nazdala ta ćara. Włosy ma ßkoro ßědźiwe, je tak wokoło 50 a khodźi zhorbjeny.

Hdyž zastupich do zahrodki, bźeše w prawym kuće, w altanu cyła towaršnoßć: knjez domjacy, knjeźna domjaca, moleŕ. molerka, Józefk. Cornej zymnićnej woći knjeza domjaceho hładaštej na mnje kaž na cyłe cuzeho cłowjeka. „Nanko, wšak je to knjez doktor Krumlovský“, zaklića přijomny alt. — „Ah knjez doktor, běch pozabył“ a podawa mi swoju suchu horcu ruku. — „Z waśej dowolnoßću chcu ßo tu też wokrewić.“ — „Prošn“, zakaśla a pluny mi na ćrij. Sydnjechmoj ßo. Ja njewědźach, wo ćim powědźć, zdaše ßo mi, zo čakaju, kajki zabawny pachoł tón doktor budźe.

(Pokračowanje ßćehuje.)

Hońtwa na nosorokaće w Africy.

Nośorohacźe druhdy jara na ludźi du. W pußtach nébhußcheje némßkeje kolonije „Raußcheje Afriti“ je najcźaßćźiścho nadeźdźemy, wośebje rad pśchebywaju tam w ßanßjerśkich kekach.

W Mahengßim wokrjeżu, pśchi Kipenußkej horje, to bźeśche, hdźeź mjes hußtymi bambußowymi kećkami łuźok bo wuźórli, kotryž ßnadź ßo krocźelow dale běźi a poćom ßo w bahnojtej łuży rosbéži. Tśi hacź ßchtyri metry wulka trawa rośćeje na tutej łuży, kotruž na jenej ßtronje pralěź wobdawa. Celeßanty tam pośaßtanu, hdyž do Moaluiśeje wokolinu cźahnu, a nośorohacźe maja we bambußu a pralěźu ßwoje pśchebywaniśchcźo. SSkoro wśchédnje, hdyž tam nimo pśchińdźechmy, namakachmy jich ßtédy na mjeßtnim brjoźy. Jeneho ranja, bórzy po 6 hodźin, pśchećoš moje łéhwo pola Jumbena bź jenoź króthu hodźinu wottam ßdalene, pućowach ße ßwojimi 30 noßcherjemi ßaßo nimo łuźoła. Dźéch na tónzu kolonu, pśchećoš elefanty, kotreż rhgnjmy dźeńßa honićł, mjeßachmy hałle ja tśi hodźiny w horach pola Mßua wocźakowacź. Tak ßo moji cźornuchoło wótśije rosmołwjachu.

„Teź dźeńßa ßu tu ßaßy nośorohacźe byłe,“ ßawoła dohładowaćź, „te maju kuśtaśti ßtrédł, ßo ßo nam pśchećoš wutkowaju.“ Dyrbjeśche ßo cźornucham teź woprawdźe ßpodźiwnje bycź ßtaćź: na dwadźeśći ras bźémy tu hižo byli a jenje hišćeśe njebźémy ßaneho nośorohacźa wuhładali. Tohodła ßo dźeńßa ßnata dale njewobhładowali. Tu mćłach nadobo ßaćucźe, kaž bych nimo nćźeho njeßwućźeneho ßchoł, ßchtož hewak na tutym mćßtnje było njebź. Nětko ßo tej blíže na ßtronu wobrocźich a hjej, tu wobładach ßedom 10 krocźeli wot puća dweju nośarohacźow, kak ßa karawanu žurikaßchtaj. Žadyn je Cźornuchom njebź jeju widźał, tak ßmjerom bźéßchtaj ßtaloj. Hrabnych tśiłu, kotruž mi cźornuch noßchećha, a ł wutkełom ßwjeje ßo łyjnißchi ße ßkockatow, byk, ł ßemi. Krućwu chcyćli pśchelutowaćź. Ale njemóžach. Najprjedy ßo ani njehtbny, potom cźuchaśche po ßatśelenym mandźelßtim a ßtónćnje hładaśche runu měru na naż.

„Sawokaj ras, Vilima,“ kajach ßwojemu ßtużowniśej.

Lédom bź Vilima ßawołał, tu wali ßo ßkocźo ßmorcźo na naß, bambußowe kećki roßkamajo, a hałle tśi kro-

Wjele pscheb namu kuli so z kulku w mochach k semi. Wjeż najwjetschi cżaż. Wy-li schtomy wokoło so meli, bychmy hnadź naddżeż rosnjemdrjeneho nożorohacża so wukhowacż mohli. Na tutej mokrej łuzy pak bychmy wjecże schudjeni byli.

Nječsto tydżeni posdźischo honjesche mjenujazy nječkotre kilometry wot tuteho mjesta nożorohacż, kotryż bě tak njejasny z schescinu naż nadpadnyć, so njemóżach jebi tżelbu wot swojeho służownika podacż dacż, minuty dołho wokoło schtomow a mrowischczow, kotreż su wjele metrow wyschoke. Jenże drje njejschym tak khętse běhacż mohł każ tehdy. Wot jeneho schtoma k druhemu hanjach, jenoż nječsto krocżesow sa mnu rosnjemdrjeni nożorohacż, smorcżo a krocżo. Słónczinje bě służownik Wilima spóinał, so dyrbi w tutym padże mój kruty pichikas, so njesmě jenże z mojej tżelbu słelecż, pschekrocżicż a tuż wutżeli — w zwojim rosdorjenju wżo njetrjechjo — na nożorohacża, kiż so nječko wotwobrocżał a we lżesu schubi. Wot teho cżasa mjach w tutej straschnej wokolinje tżelbu pschecż pichi jebi.

Nożorohacż je dospołnje njewobliczjomne zwjerżo. Jedyn z mojich pschecżelow gnjedasche ras na hoatwoje na padnjenym schtomje żedżo. Tżelba rjesche nječsto krocżeli wot njeho. Cżornuchożo leżachu w pokkole wokoło njeho, a sabawjachu so. Tu pschicżeri nabobo nożorohacż, wostanje wożriedż cżornuchow stejo, kotrež so najprjedy se strachom ani hibnycż njesmeja, potom pak do wschech tónczinow roscżekaju a na schtomy so wukhowaju. Jenoż nječsto krocżeli wot mojeho pschecżelca stejo nječko nożorohacż, zmorcżi a korcżi, mikota z lewym, potom sażu je prawym wócżkom na njeho, pschecżehnje so nječsto rasow a wobrocżi so potom mérnje a cżampa pomału sażu dale. Mój pschecżel bě tak satrascheny, so tež nječko jebi ani na zwoju tżelbu njepomyśli, tak so by sażu bjes brónje byk, jeli by so zwjerżko hischeże ras wrócżiło.

Hdyż worakowy nożorohacż w jenej wokolinje dłżschi cżaż pschebywa, so rjanje, so druhdy zyła wjeż zwoje łydło pschepokoji. Sa cżaś wójny nałhonich w Mehenaschim wokrjesu tajki podawk. Na pucżu mjes dwěma wjesłomaj traschesche stary nożorohacż njepschekamawaju ludźi. Dweju cżłowjekom bě hižo słónzował. Też do richownych połow swérżiko thodżesche, tak so ludźo bojachu wjacy dżiwacż njeswérżichu. Nas powróżi jebi pschi tajkim wopyczu korb na rob, tak so niczo wjacy njewidżesche a nječko każ dźiwi po polu wokoło hanjesche. Cżornuchi pak njemějachu żane srjoumjenje za komiku taikeje situazije a tak wopschicżichu słónczinje swoju wjesłu, so bychu jebi dwě hodżinje dale nowe łydła natwarili.

(S knihi: We tropiłkim łżonzu a praléżach wot R. M.)

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk, 27. wulkeho rożka 1927.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,214	100 pólsk. markow	—
jendelski punt	20,437	100 čěskosł. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,135	100 franc. frankow	16,66

Berlinska bursa sapocża wczera se hłabymi kursami efektow. Te pak so podstatnje rużnomnje strużowachu. Dołżne liscżiny swoje dotalne kursy zakhowachu, stżerje so trochu sesłytżowachu.

Produktowe witi pokazowachu wczera powschitkownje strużene njeswjedża. Pschenża a rożka błżschej nimale żadnej. Pschenża bě wo 10 pj. a rożka wo 20 pj. po zentnarju droższcha. Wowoż tehorunja 10 pj. bołu. Jecżmjeń pschi dotalnej płacżiwej sawołta. Wczera płacżeschе zentnar

w Berlinje:

pschenży 13,35—13,55 hr., rożki 12,65 hacż 12,80 hr., nałetnjeho jecżmjenja 10,85 hr. hacż 12,25 hr., nasymscheho 9,70—10,35 hr., wowża 9,35—9,60 hr.,

w termnjowym wikowanju:

Ja měrz: pschenży 14,55—14,50 hr., rożki 13,50—13,42¾ hr., wowża 10.45 hriwnowy,

Ja meju: pschenży 14,25—14,22½ hr. a rożki 13,42½—13,37¼ hr., wowża pak 10,50—10,47½ hr.,

Ja julij: pschenży 14,35—14,30 hr., rożki 12,72½—12,67½ hr.,

Eswinjaze witi wczera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 387 běhakow a 671 prošatoriw. Te płacżachu:

běhali:

mułke	65—80 hr.
hrěnje	45—65 hr.
małe	35—45 hr.

prošata:

mułke	27—32 hr.
hrěnje	21—25 hr.

Witi pschi spocżatku derje dżżchu, potom klazachu.

Nekotre płacżiwy Drjezdżańskich witow (Markthalten).

Wczera žrjedu płacżeschе sajacz w koži, punt 1,25 hr. kornikle 1—1,20 hr., bażanty (thapony) ¼—5,50 hr., huży sarżane 1,30—1,40 hr., łacżki 1,40—1,60 hr., truty 1,50—1,60 hr., stare kury 1,30—1,70 hr., młode pak 1,60—2 hr., hołbje schtuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,30 hr., liny 2,20 hr., schcżuki 1,40 hr., jaskuła 15—40 pj., kruschowy 20—25 pj., mókłe worzechi 65—100 pj., měd 1,40—3 hr., běrny zentnar 5,50 hacż 6,20 hr., punt pak 6—7 pj., jedżna łoboda 35—40 pj., zbżła 12—15 pj., korowy 12—15 pj., cżerwjeny kał 10—12 pj., běły 10 pj., kóżerepa 10—12 pj., kołrabi 5—25 pj., sellerij za schtuku 15—45 pj., tżikały kał 13 pj., butra 1,90—2,30 hr., dobre mloko 29 pj., twaroż 30—35 pj., jeja 12—15 pj., pschenżna muka 31—35 pj.

Na pschedaż.

Bóżakaj, 100 zent. żyna, 200 zent. runkliży, w Njebjeschżicżach 37.

Blido wucżałowarje, Hanschmann w Budyschinje, na Schliebenowej hoży 16 III.

Lżepanski stoł, 3 koschowe stoły, kupańska pschipraura, we Hródku, Berlinska dróha 111.

Wós dżżchaży a elektr. lampa w Budyschinje, Jurjora haża 29.

Srżedy 2½-lětny a starschi kóń w Stróżi 3 pola Kucżiny.

Kołosche pacżekrałe, Kurża w Lejnje pola Wojerez.

Drjewowe awtkije.

We **Wulko-Wjelkowskich honach** pjatk 28. 1. 1927: 25 dołhich wojerdych hromadow a 40 in. r. duba a liwy. Kupży ležidu so dop. w 9 hodź. pschi wulkej łuzy.

W **Nukerjanskej** holi póndżelu 31. 1. 1927: 238 mtr. kuluchow, 121 mtr. pieńkow a 500 mtr. walczżiny. Kupży ležidu so dop. ½9 hodź. w Jenschezach.

W holi pschi puczu do Cżornego Khołmza njedżelu, 30. 1. pop. w 2 hodź.: dołhe hromady, we metrach a walżinu. Kupży ležidu so pola Jakubijez kowańze w Brětnje.

Pschistajicż pytaja:

Pohonerja, rżenik Michalk w Bórkhamorach — Lehman w Kurizach.

Dżowku, Schäfer w Biskopizach, Budyschska dróha 32.

Schwalcże sa schaty, Wilhelm Hübel w Hródku.

Ssudnizy na pschedażowanje

sobotu, 29. wulkeho rożka 1927

w **Budyschinje** na ßudnistrże dop. w 10 hodź.: lyżyzy (Fretchen) a 25 łżerskich zakow;

w **Hnaschczach** pschip. ½12 hodź.: schtyridżżkowy mujazy bubon a połna kowańza (kupży ležidu so z kantinje industrijoweho dwora);

we **Wojerezach** w hoscżenju „K stotemu lawej“: kamańske meble, kamańske blido, mżschkene meble, krawta schijowa maschina, mułajsej łożi, i matrazomaj, pot ßudżita syrupa, měch rósynkow, kurizaza piza, drobleraj, lżimy a symsti nawobleżak, srakowy wobleż, wyschi kłobuk a wschelake knihi.

pjatk. 28. wulkeho rożka 1927

w **Biskopizach** na ßudnistrże dop. w 10 hodź.: dżżchy wjercżata maschina, tżeschka sa cżeżiny auto, elektr. tocżnik, wschelake pschitwarcy za auta a motorske kola;

we **Wukrancżizach** dop. w 11 hodź.: krjty wóz, swinjecżi, bykaj (kupży ležidu so w Mezdżicy hoscżenju;

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witi dżenża dop. ¾11 hodź.: Witi hu mało wuwite. Tendenza: wobitajna ¾12 hodź.: Każ psched hodżinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	26. 1.	25. 1.		26. 1	25. 1.
Pšenica	267-271	265-269	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	253-256	249 258	woka	23-24,50	23-24,50
nal. ječmjeń	217-245	217-245	módre łupiny	15-16,50	15-16,50
naz. ječmjeń	194-207	194 207	žołte łupiny	17-19,00	17-18,6
wowsa	187-198	186-198	zeradella	30-33,00	31-34 00
kukurica	190-192	188-190	rapa wosuzk	16,50	16,5 -
pšenž. muka	35-38,00	35-37,75	lany wosuzk	20-21,00	20-21,20
rżana muka	35-37,25	34-36,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15.00	14,75	běrnj. kruški	30-30,60	30-30,60
žrane „	15.00	14,75	syno, 50 kg	2,80-2,90	2,75-3,35
raps	—	—	rżana słoma	1,70-2,00	1,70-2 05
lane symje	—	—	pšeńena „	1,05-1,45	1,00-1,3 -
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,26
pjeluski	22-23,00	22-23,00	ječna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płaćizny rżeznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

26. januara 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach. Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 236.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rżeneje hódnosće hač do 6 lět	59—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—50
Mjenje picowane wšěch starobow	43—46

Byki 220.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rżeneje hódnosće	55—58
Połnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	43—50
Spatne	45—46

Jałojcy a krowy: 683.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rżeneje hódnosće	46—51
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rżeneje hódnosće hač do 7 lět	36—42
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	25—30
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Cżelata: 2161.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	78—90
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	57—72
Spatne (4.)	45—54

Wowcy: 3-93.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	48—53
Starše wukormjene (3.)	40—45
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 11210.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	68—70
Mjasne	66—68
Spatne	65—68
Ranoy a kundrozy	62—65
	58—60

Listowanje.

O. W. Sechże-li Wam wotnajeć trjebanje wobžiwjenja sakasacż, dha ma so wo to postarać, so by pschistup k Waschemu wobydlenju na druhe waschnje wobžiwjeli, je-li je k tomu winowaty. — Dajcże jej trěbne khěżne kluczże na Waschu ruku wudżełacż. Pschi wotkhadże njetrjebacże je wotebacż, jenož je jinczicż, je-li Wam wudawki sa nje farunacż nochce.

E. M. Sakoń snaje dwě rjadnej formje testamenta a to žudniski abo materielny a samorucżny testament. Sa tamuhi placża wobsebite pschedpisma. Ssamorucżny so na jeżehowaze waschnje postaji: Wotkazaś ma swoju poslednju wolu tam pisacż a podpisacż, mjetnosć a dżeń podtajicż. Njetrjeba so zatwjerjeć, tež nic pola žudniskoma hamtsa zapečacżić. Je płacżiwy, kdyż jón wotkazar wotewrjeny do wobydlenja pišatkeho blida połoji abo w saku wobtżehuje. Po žmjerczi wotkazarja dyrbi so testament žudniskim pschepodacż. Nasdżel mjes woběmaj testamentomaj je tón, so žudniski abo notarielny je sjawna, samorucżny pak privatna listżina (Urkunde). Khóżdy notarielneho testamenta sa po samóżenju sto'uja, kotreż ma so dżeżicż (herbolwacż).

B. H. Wotnajeć nima prawo, borzdnjski podružny pjenjes po swojej woli powpschicżicż. Tola žmě pola wjedenarskeho hamta namjetowacż, so ma so wón swoma postajicż. Domjazny dawk (Hauszinssteuer) je w podružnym pjenjesu wypschijaty. Wożebći a sbérka njese dowolena. — W pschedżełazym padże njesmě so wożebity podružny pjenjes žadacż, ale jeno dowjdnicż. Sche snadź s podružnikami do roskorty pschischli, dha so na wujeżnjanski hamt wobroczcże.

R. R. Hdyż sche skałane twory bóstał, dha tola truczinjenu płacżiwu firmje pschipósłeschcże a potom je ja Waż wéż wotbyta. Njech potom firma še swojim slużbowanjom cżini, schtoż chce. Wy po waschim rospráwanju na nje dżiwacż njetrjebacże.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Jutře pjatk wječor z dypkom ½9 hodź. je w „Kat. towařšowni“ spěwna pruba za žónskich a mužskich. — Přinđeće zaso wšitcy z luboscu k dobrej wěcy! — Po spěwanju je wažne posedżenje. Dirigent. Předs.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje n. e tżelu, **30.** wulkeho rożka, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hoscenci hłownu zhromadżiznu. Knjeża dowěrnicy njeeb to wšém sobustawam wozjewja. — Zymski swjedżeń wotmeje so **njedżelu,** 6. febr., z dźiwadłom a rejemi. — Winowatosć wšěch sobustawow je, so też do zhromadżizny wšěce a z dypkom přińdu. Předsydstwo.

Khróšćicy. „Ratařski Dorost“ změje tón tydżeń pjatk (28. I.) wječor w 7 hodź. pola Natuša w Khróšćicach **zhromadżiznu.** Nowe sobustawy so wutrobnje witaja. Předsyda.

Khróšćicy. „Serbošaw“ změje **njedżelu,** 6. febr., pop. ½4 hodź. swoju měsačnu zhromadżiznu pola Wjeńkec. Politiski a hospodarski rozhlad, rozmolwa, wšelčizny.

Lichań. „Zernička“ změje pjatk wječor ½8 hodź. spěwanje. Budźemy też zaso serbske reje wukmać. Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokol“ ma kóżdy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje wo korčmje. Kóżdy serbski młodżenc słuša do Sokola! Načoln.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje **njedżelu,** 30. jan., pop. w 3 hodź. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu w „Knježim hoscencu“. Ważny porjad: Lětne rozprawy atd. Też wšelake druhe ważne wěcy maju so rozrěčeć a wobzamknyć, tohodla je winowatosć kóżdeho sobustawa, zo přińdże. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokol“. Kedżbu! Dźěši maju dżensa **štwórtk** popołd. w 3 hodź. dźiwadłowu próbu a w 4 hodź. zwučowanje. — Dorost zwučuje pjatk wječor we 8 hodź. Kóżdy zwučowacy bratr ma winowatosć, zo přińdże; štóž je zadżewany, ma so zamolwić. Načolnik.

Radwoŕ. „Jedn. Sokol“ wuhotuje **njedżelu,** 30. jan., swój 4. załožeński swjedżeń, wobstejacy w zwučowanjach, skupinach, dźiwadłach a rejach. Na tón swjedżeń wšěch lubych Serbow wutr. přeprošuje předsydstwo.

Ralbicy. „Jedn. Sokol“ wuhotuje **njedżelu,** 30. wulk. rożka swój zymski swjedżeń, wobstejacy ze zwučowanja a dźiwadłom we Waldźic hoscencu. Započatk wječor ½8 hodź. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutr. přeprošuje předsydstwo.

Rakołdy. „Jedn. Sokol“ wuhotuje **njedżelu,** 30. wulk. rożka w Zendźic hoscencu **wulki sokolski swjedżeń** z prostym a narjadowym zwučowanjom. Započatk wječor w 7 hodź. — Wšě bratr. Sokolske Jednoty a druzy swérni Serbja z blizka a z daloka so na tutón swjedżeń wutrobnje přeprošuja. Naš přećelny knjez hoscenčar je žurlirjenje wobnowić dał a Malešanska sokolska kapała budże nam zapiskać, tuž budże so kóždemu wopytowarjej pola nas derje spodobać. „Nazdar!“ Starosta.

Slepo. Tow. „Swěrnosć“ wotměwa swoju měsačnu zhromadźiznu **dżensa štwórtk,** 27. wulk. rożka, pola Bastiana. Z dypkom 8 hodź. je započatk. — Potom je spěwna hodżina. Njech to spěwarki, kotreż su přistup slubiłe, tón raz cyle wěsće přińdu. Hač do našeho swjedżenja, kotryż chcemy tón raz w Trjebinje wuhotować, je jenož hišće krótki čas. Pomoc wšitkich swěrnych Serbow je nam witana. — Tuž přińdźće a pomhajće! Pismawjedżeŕ.

Sowrjecy. Kedżbu! Tow. „Sokobik“ změje dżensa **štwórtk,** 27. t. m, wječor ½9 hodź. spěwanje. — Zwjeselće wašeho noweho knjeza dirigenta **Wjehlu z bohatym wopytom a přińdźće z dypkom! Prajće to jedyn tom' druhom!**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 23 — Budyšin — Pjatk, 28. januara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Marx so dale wo wutworjenje knježerstwa prócuja.

Němski kanzler Marx je schtwórtk dopołdnja němskemu presidentej rosprawił, kak daloko je se sostajenjom nowego knježerstwa dochoł, a je potom se sastupjerjemi němskonazionalneje strony prawidła sa pschichodnu knje.erstwownu politiku dowuradźił. Sobudy, kotrejž su so wo swonkownej politiky, wustawje, němskostatnej woborje, kulturnych praschenjach, sozialnej hospodarskowej politiky dojednałe, je němski kanzler wjednikam frakzijow zentrumskeje, němskeje ludoweje, demokratiskeje, bayerskeje ludoweje strony a hospodarskowego sjednoćenstwa sdźelił. Mjenowane frakzije su so namołwiłe, so bychu so sakopjeło na namałany podłoźk pschi sestajenju knježerstwa wobdźełałe.

Demokratoja so při nowym knježerstwje njewobdźěla.

Demokratiska frakzija němskeho sejma je so schtwórtk do poředzenja sešła, hdźež je prawidła nowego knježerstwa rospominała. Wjednikaj demokratiskeje strony Koch a dr. Haas staj na to k němskemu kanzlerej schodź a jemu swoje wobmyslenje pschečiwo prawidłam wuprajiłoj.

Demokratoja do dźela prawidłow njemóža swolić, kotrejž so na schulsku politiku poćahuja. Konfessionalny schulski zakoń demokratoja zobu njeczinja. Demokratoja dale žadaju, so so wutwos spěchowaca wikowańska politika sawěsći a so němski stat zasydleńsku politiku spěchuje. Marx wotmołwi, **so njeje žanych mylkow na to, so bychu so prawidła, mjes zentrumskej, němskonazionalnej a němskoludowej stronu dojednane, pscheměnike.** S tym bě rosrěčenje mjes Marxom a demokratami skónčene.

•

Politiske prawidła sa nowe knježerstwo pschipósłanowschi **su so němskonazionalni swojich prjedawšich politiskich prawidłow wotrjekli.** Barkinke zentrumske nowiny „Germania“ pischu, so su němskenazionalni **podłožli swojeho politiskeho stejišćiska do zyła pscheměnike.** Sswoju swonkownopolitisku sandźenosć su saprěli. Niz mjenje radikalnje je jich sawrót w snutskownej politiky. **Dokladnischy dźe so hischće žana politiska strona njeje wobroźiła, kaž tele dny němskonazionalni.** S wojowarjowym pschečiwo Weimarskej wustawje, je sazźiwarjow czorno-czerwjeno-sloteje thorhoje su so woni do sakitarjow tejele wustawy a jejnych symbolow pschetworili. Germania „politnych hrěschnikow“ napomina, so njebychu dotalnemu njedowěrjenju nowu žiwnosć podawali. K temu je trěbne, so so nowych politiskich prawidłow njebychu jenoź s hubomaj wusnali.

Němskonacionalni do nowcho němskeho knježerstwa zastupja.

Hač runje su němskonazionalni žrjedu wojerwili, so hischće njejsu prawidła nowego knježerstwa pschipósłali, ju sim hižo dźeń podźišcho pschihłosowali a s němskim kanzlerom wo wobhadźenju ministerstwow jednali. Němskonazionalna frakzija sadanje po swojej žiwnosći pjeć ministerstwow žada. **S němskonazionalnymi měte so wobhadźicj němske wobdłodnje, němske justizne, němske finanzne a němske sejiwjenje ministerstwo.** Pódła teho dźensa sastojnistwo měšiokanzlera stworicj, kotrejž dyrbi so jenemu **němskonazionalnemu ministrej pschidaś.** Dotalny finanzny minister dr. **Reinhold** je so tehole sastojnstwa wschał, dokelž so demokratiska frakzija pschi nowym knježerstwje njewobdźěli. Hač finanzne ministerstwo zentrumskej strony pschipadnje, kotraž je druhdy sa nim požadała, je dźiwne. Najskerje **němskonazionalni finanzne** mi[illegible]**stwo wobhadźa.**

Němska ludowa strona wobkhodne ministerstwo ispschi, kotrejž hač dotal jejny pschiwisowaś dr. Krofta sastawaschе. Wona so je swonkownym ministrom dr. Stresemannom a dr. Curtiusom w hospodarskowym ministerstwje spokoji. Zentrumska strona so hač dotal je schtyrjom ministrami sastupowasche, a to s němskim kanzlerom, dźełowym ministrom, justizanym ministrom, kotryž bě s dobom s ministrom sa wobhadźeny kraj a s němskim sejiwjerskim ministrom. Justizny minister dr. Bell drje ministerstwo sa wobhadźeny kraj wobhowa, jeli so so němske sejiwjerske ministerstwo s dr. Haslindu wobhadźi, sa cžoż by potom němskonazionalnym druhe ministerstwo pschipadło.

Nowemu němskemu knježerstwu budźa jenoź němskonazionalni, zentrumska, bayerska ludowa a němska ludowa strona pschiwisłuschecj. Hospodarskowa strona je wobsamkła, so swonka knježerstwa wostanje, so pak budźe jemu derjeměnjazu neutralnosć wopokazowacj, mjes tym, so je demokratiska frakzija jenohłósnje wobsamkła, so budźe nowemu knježerstwu oppozizju cžinicj. S tym je so parlamentarske połoženje sa nowe knježerstwo jara poćežiło; pschetoż wono jenoź 248 hłosow liczi. Němski sejm ma 493 sapósłanzow. Absolutna wjetschina 247 hłosow wucžinja, tak so ma nowe knježerstwo jenoź jedyn hłós pisches wjetschinu.

Położenje pak je hischcze njepschihódniše, dokelž je strach, so němskonazionalna strona zyły rjad swojich ludowskich zobustawow na swonkownym prawym schidle słužbi. Na derjeměnjeze stejišćicžo hospodarskowego sjednoćenstwa hižo teho dla njemóža s wěstosću liczicj, dokelž je tale strona do tjoch frakzijow dźelena.

Praschenje němskich ranšchich twjerdźiznow njeje hischcze rosrjšane.

Wo wuradźenjach franzowskeho wojerskeho komiteja we Versailles je złyschecj, so praschenje němskich ranschich twjerdźiznow hischcze dołho njeje rosrjšane. Kaž so sda, so němscy sastupjerjo njemóža s Franzowsami dojednacj. Ssudź je stónčnje rosshudźa, praschenje ranschich wobtwjerdźenjow rosrjšazemu sudej pschedpołoželi.

Sozialdemokratoja wožomhodźinski dźeń žadaju.

Sozialdemokratiska frakzija je prustim sejmje je statne ministerstwo nantokwika, pola němskeho knježerstwa žadacj, so by so po zadanjach dźełaczerskich sywjatkow wóžomhodźinski dźeń sawjedł.

Přeciwo wukazej pruskeho ministra Hirtsiefera.

Wotstronjenje nuzneuego hospodarstwa sa pschemyslkowe městnosće je mjes Wrotzławskimi wobdłodnikami wulke rosdrjenje sbudźiło. W zyłnje wopytanej zhromadźiznje su wotnajerjo klamow a dźełarjow pschečiwo Hirtsieferowemu wukazej protestowali. We Wrotzławju su hižo wjazy dyzli 1000 wotnajerjam na nuzene waschnje wobkhodne městnosće wupowědźili, mjes nimi tajke, kotrejž su psches 60 lět we wobhedźenstwje jeneho mějiczela byłe. Schlesyjzy magnatojo, kotiž su w inflazijskim czasu wjele domow pokupili, su demokratiszy abo sozialdemokratiszy smyślenym podrunikam wupowědźili a jich nad róbu cžiłi. Shromadźizna je žadała, so dyrbi so wukas pruskeho spomožerstwoweho ministra hnydom wróćicj.

Srażenje s němskostatnej woboru.

Blisko města Schlesswiga je k krwawnemu srażenju mjes dźełacz němskimi wojakami a nekotrymi zwidlistami doschło. Wojazy pschi pschimanjzy swoje teżak wuzijo, jeneho zwidlista pisches hłowu srubachu.

Italski wliw w Albanskej.

We powěsći Tiranskeho diplomatiskeho dopisowarja Londonskich „Times“ je wulki dźel albanskeho wobydlerstwa albanskemu knježerstwu Achmeda Zoga bega njepschecželszy smyslenu. Tehodła je mózno, so měr w Albanskej njebudźe do so tracz. Tule powěsć nowiny italskich cžerwjenjowzow w Parisu „Giornale degli Italiani“ potwierdźeja, kotrejž pischu, so je wjetschina wobydlerstwa w Albanskej pschecžiwo knježerstwu Achmeda Zoga bega a pschecžiwo diktaturskej politiky. Achmed Zogu tole smyślenje derje snaje a teho dla, so by so sawěsćił, je s Italskej swjatk pschecžerstwa scžinił a tak nowemu sbězkej sadźewał, kotryž so za nalěcžo pschihotuje. Mjes tym je so w Albanskej italski wliw pospołnił. S zyłeje liczby akcijow zeduloweje banki w Albanskej psches pokoju Italczanam słuschna. Dwaj direktoraj staj Italczanaj, dwaj druhaj Albanczanaj. S pschedsydu je Italczan, dwaj druhaj Albanczanaj. S pschedsydu je Italczan. Pódła teho je so sałožiło „Towarstwo sa hospodarske roswicze Albanskeje“, kotrejž je teho runja w italskich rukach. Italsko-albanske freženje je se spočatkom dalšcheho pschedobywanja Italskeje we Albanskej a s tym tež jeje politiskeho wliwa na Balkanje.

Wutworjenje franzowskeho sakitańskeho systema.

We wójskowym wubjerku deputertskeje komory je sapółłanz Missoske nacžił wo sakitańskej organizaziji franzowskeje ranschеje mjesy pschedpołožił. Po nim maja so mjes hobu swiazane wobwjerdźenja natwarićj. Wudawki sa wuwjedźenje tehole plana su na 4 hač 6 milijardow frankow wobliczene. S dźěkom dyrbi so hnydom sapoczecj a 1935 dyrbi wono stónčene byc. Po Missosslowym planje maja so mjes tutymi wobtwjerdźenjemi żelesniży, létanischcza, telefonowanje, schtricžowanje a munizisse a materialowe składy natwaricj.

Jendźelske zakitowanske wójsko w Chinje.

Pschi wujězu dźesaczityzhłowaceje ludoweje cžrjódy je parna łódź „Minnesota“ s tyżaz namórnistimi wojakami s Portsmouthskeho pschistawa wujěła. Dźesacz wojerskich kapałow k tomu piskałe. Lud wótczinjske spěwy spěwasche, a se wschěch łódźow w pschistawje syrene wujachu. W tutym tydźenju s Portsmoutha, Southampiona a Londona zyła „sakitańska wojerska móz za Shanghai“, kaž je exr edizijstim korpsom knježerstwo narjekło, k ranju wotjědże. Sa pjeczhdźesacz dnjow dyrbi, kaž „Evening Standard“ zhoni, wschо hromadźe 20 000 muži do Chiny wotjěcj.

Pošylnjenja s Indiskeje.

Pjatk su tři wójskowe transporte łódźe s indiskimi wojakami s Bombaya do Chiny wotjěle. Dale su transportska łódź „Rohna“ 1. februara s Madrasa k pionerskimi wojakami na jěhu do Shanghaia nastaji. Wotpósłanje indiskich wojakow do Chiny je najwjetschi njemér a njespokojnosć mjes indiskim ludom spodźiło. Wołoženje je měnokrałowsk sakasuja, so je w parlamenze njeżmě wo wójskowych transportach jednacj, mjes indiskimi sapósłanzami wulki pohorschk wuwołała. Indiske nowiny sakasuju jako potłóczenje rěcžnistkeje žiwobyły ludoweho sastupjerstwa wót wo połoženja.

Jendźelska nota do Kantona.

S Londona je 27. januara powěź: Jendźelske knježerstwo je dźensa psches swojeho sastupjerja w Chinje, O'Mallaya, Kantonskemu swonkownemu ministrej Czenej notu pschepodacj dało, w kotrejž Jendźelska nowe namjety k dojednanju na podłožu cžini, kotryž je so w rosrěčenju mjes Czenom a O'Malleyom w poślednich dnjach postajił. Jendźelske knježerstwo w tejle nocze praji, so ma wono jenoż měrniwe wotpohlady a so dorosumjenje s Chinu pyta. Nadrobne wopschijeze jendźelskeje noty njeje hischcze znate. Londonske nowiny praja, so je jendźelske knježerstwo najważnische žadanja dźesetich nazionalistow pschipómało, wołoženje žadanje sa rewizju wobstejazych srěcženjow a nětcžišcheho zrowneho statuta.

1 391 000 dźełonjemějerjow w Jendźelskej.

Po rosprawje dźełoweho ministra je so 17. januara 1 391 000 dźełonjemějerjow w Jendźelskej naliczilo, to je 41 014 mjenje dyzli tydźeń prjedy a wo 175 125 wjazy dyzli 17. januara 1926.

Garibalda w Jendźelskej zadźerżeli.

S Francowskeje wupokazany wabjazy cžłuschlak **Garribaldi** je hrjedu do Folkestona pschijěł. Jendźelske wyschnosće sa pschicžahowanje pak jemu njedowolichu, do Jendźelske pucžowacj. Kaž „Daily Expreß“ zhoni, Garibalda jeho bratr pschewodźesche. Garibaldi bě hnydom wotmyślił, dźelskeje pucžowacj. Kaž „Daily Expreß“ zhoni, Garibalda swójoby, generala Pepina Garibalda, setkał. Tola tež Sjednoczene staty su so sapowědźike, jemu dowolnosć k pschijeschnjenju dacj. Wón je tehodła s generalom Peppinom na kupje Kubje sekta. „Bjes njeho njemóžu nicžo cžinicj,“ wón sastupjerjej mjenowanych nowin praji.

Nowe smjerjiny wuńudy w Angorje.

Kaž so s Angory powě, je tribunal njewotwisnosće wokřesch wowobow dla wobdźělenja pschi złóżowanju jeneho sapósłanza w Anatolskej k žmjerći sadźodźił.

Wójna w Chinje.

Rozejzaju strakowy strach w Shanghaiu.

Pudźělne strajki w Shanghaiu dale traju. Jeli so so w pósłednjej hodźinje njeporadźi, strach wotwobroczicj, dyrbja dźenka tež dźełacerio w raschowych składownjach straj-

łowacz, ſ czimż by, dokelž je raiſ ſ khowněj žiwnoſczu we Chinje, niedobžahanje zyrohy nastało.

Powěſcze ſtrowny žu wſchědnje jenak hubjene. Sunczunſangowe wójſko w njeporjedže ſahy Hanczawa cžeka.

Chineſki konflikt pſched Swjatſkom Ludowu?

Lord Cecil je ſrjedu w ſjawnej ſchromadźiſnje w Londonje rjekł, ſo ſo rosmanje położenja w Chinje w bliſchim cžaſu njedobži rosſtrjacz. Wón ſo ſa to wupraji, ſo by ſo wobcežnoſcze w Chinje Swjatſkej Ludowu pſchedpoložile.

Amerika žadanja Chiny pſchipóſnawa.

Statny ſekretar Sjednoczenych ſtatow połnócznje Ameriki, Kellog, je wobſamknył, ſtejiſchcžo Sjednoczenych ſtatow k chineſkemu praſchenju telegrafiſzy wichitkim amerikanſkim konſulam w Chinje woſiewicz. W inſtrukziſach Washingtonſkeho knježerſtwa, kotrež ſu ſo amerikanſkim konſulam ſdželile, mjes druhim rěka, ſo ſebi Amerika **wopraſnjene žadanja** chineſkeho knježerſtwa wažicz we, Amerizy je wſcho jene, ſ kajkim knježerſtwom ſo jedna, jeno ſo ma wjetſchinu chineſkeho luda ſadu ſebje. Chineſkeſ knježerſtwo dyrbi pak ſa **dožahaje ſchkitanje žiwjenja žiwjeſtwa amerikanſkich ſtacžanow w Chinje rukowacz.** Kaž dołho hacž ſo to njemóže ſtacz, dyrbja Sjednoczene ſtaty tole ſchkitanje ſame pſchewjeſcz. S teho ſo nětcžiſcha pſchitomnoſcz amerikanſkich wójnſkich ſódow w chineſkich wodach ſpóſnaje.

Kubleŕ Herman Sykora w Delnjej Hórcy †

Tuta powěſcz jeho pſcheczelow wěſcze poraſy. Nikomu žo tole wěrcz nocžze. Jeho ſaſadžita a kruta poſtawa, poſtawa praweho ſerbſkeho bura ſwědcžeſche tola wo ſtrowoſczi. Ale tola hroſny cžerjo njewuhoſomneje thorocže dawno w jeho cžele toczeſche. Wcžera wjeczor ½ 9 hodź. wuſny na žłakoſcz wutroby. Semrětny ſtuſcheſche do pſchedžpołdnja luſtiſeho khowſka ſwjaſka. Tón ſhubi ſ nim woporniweho wjednika. Pſched dwěmaj lětomaj ſwjaſk ſakoſchu. Bjes dwěla je ſo hižo ſylnje rosroſtk. Swjetiſcha pſchiſtuſcheja jemu naſchi mali ratarjo. Tola ma hižo w kruhach naſchich wjeſtſchich burow ſwojich pſchiwiſſowarjow. Nětko ſapocžina ſo teſ w Delnjej Luſizy ſylnje rosſchěrjowacz. Wola njebožcžiſkeho bě'che wutworicź pódla němſkeje cžitkoherbitku ſekziju. W dezembru na ſthadžowańzy małich ratarjow ſ zykeje Němſkeje w Barlinje ſaſtupowaſche njebožcžiſki reſoluziju wop'chijazu, naſche ſerbſke narodne žadanja na kulturne ſamoſtarjadowanje Serbow w najſchěrſchich rosměrach. Tutu po tyhazach wopytana ſhromadźiſna jenaſkóſnje pſchija. Wſchě němſke nowiny też demokratiſke ſu tule hobrſku ſkhadžowanku ſamjelczkaſe.

Pokiſan ſtejeſche Sſykora krucze na žadanjach burſkeho luda, bjes toho, ſo ho ſo žanej politiſkej ſtronje pſchiſłamknył. Po jeho ſpóſnaczu nima buriſki lud ſ praktiſchnych ſtronow dokładneho ſkokoſenja ſwojich žadanjow woczakowacz. Tohodla ſympatiſowaſche ſe ſtronami ſewizy. Wjele lět do wójny dopiſkowaſche ſebi ſo ſ wjednikami dźěłacžerjow. Revoluziju joho njeſpokoji, tohodla, dokelž niepſchiniſche burſkemu ſtawej dopjelnjenje jeho žadanjow. Ale po njej ſo mali ratarjo po zykej Němſkej hibacz ſapocžachu. Wſchudźom naſtawała ſich ſwjaſki. Tomule hibanju ſo Sſykora ſ pokuet wutrobu pſchiłamkny, woworom njeſutuju a ſadžewkow njeſnaſo. Nětko ſteja joho pſchiwiſſowarjo ſaruto pſchi jeho marach. Lódma 58 lět ſtareho poniežu jeho na Božu rolu jeho ródneje wſy. Sſykora bě ſlutniwy ſerbſki bur. Nam ſchewzowaſche a krawzowaſche. Teſ ſwoje konje ſam wobkowaſche a bě ſe ſwojim ſedkarjom. Milimy we ſwojim domje hiſchcžo dženża nima. Do pſchedka widžeſche, ſo město Budyſchkim podawanja miſiny wutwori monopol a potom bura tſtha. Maſchiny we jeho hoſpodaŕſtwie cžěri ſylny petrolejowy mator. S nim je ſo pominył ſerbſki bur ſwojorasneje a ſamoſtatneje powahi. Njech je łohka jemu ſerbſka ſemja!

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 28. januara.

† 1913 Jan Korla Bohuwěr Pjech, knihikupc we Lipsku, přeloži Shakespeara do serbšćiny.

* 1767 Rudolf Mjen w Njeswačidle, pozdźišo faraf prim. w Lubiju, basnik.

Tež roli, w kotrejž płodża waše pluhi.
Khlěb nětko nam a haju naše bože,
Serb dołho dawał z potom tuk a tyće,
Kładł do njej' płeća, zdychi, sylzy, tuhi.

Wón ze krwju maćał waših połow smuhi
A hnojił z kosćemi. A toho kryće
Te pola su, štož było wótcow cheyće.
Pjerše swjata waše pola, luki, tuhi.

Džerž rolu sej, haj wótcow wotkaz swjaty,
Česć, štož sy namrěł ze krwju wot pradźěda,
Budź serbski rólnik wot hłowy do pjaty!

Cišinski.

*

K čemu je „Ptači kwas".

K čemu ſu dożyła ſerbſke ſwjedźenje? Tak drje ſo wěſcze tón abo druhi mjes Sſerbami praſcha. Na tole praſchenje chcemy tu ſkrótka wotmołwicź. Naſche ſerbſke wjeczory ſu k tomu, ſo bychmy my Sſerbjo ſo ſami mjes ſobu ſthadžowali, ſo bychmy tu jenoż ſerbſki rěcželi, haj, ſo bychmy tu ſtſuſcheli naſchu cžiſtu ſerbſku rěcź, kotraž naſche wutroby poſbožuje. Je tola nješchto kraſne tale naſcha maczerna rěcź. Tu ſdźerjeŕ ſa hajicź a pěſtowacź je hłowny ſaměr a ſmyſł naſchich ſerbſk. ſwjedźenjow. Też „Ptači kwaſ" ma tónle nadawk. Sſerbſke ſwjedźenje wuhotuja towaŕſtwa. K čemu tu te nětko ſu? Też na tuto praſchenje ſpntamy tu ſpotołazu wotmołwu dacź. W naſchich towaŕſtwach ſthadžuja ſo Sſerbjo, kotřiž ſwój ſerbſki narod ſubuja. A dokelž jón lubuja, rad ſa njón ſkuttkuja, pſchinjeſku ſa njón hušto wulke wopory na cžaſu, próſu, pjenieſach atd. Mamy muoho towaŕſtwow na naſchich ſerbſkich wſach. Też w Budyſchinje nětkotre ſu. Mjes nimi je też wſchem cžitarjam ſnata „Nadźija." Hižo ſ fódowletneho „Maczeho kwaſa" ſu ſnajemy. „Nadźija" ma mjes ſerbſkimi towaŕſtwami wołoſbje cžeſtke ſtejiſchcžo. Wſchetko runje w měſcze njeje łohko, dźěłacz ſa ſdźerjenje Sſerbowſtwa. A tola, njedźiwajcy wſcheho je w ſerbſkim towaŕſtwie „Nadźiji" wulka cžrjódka luhich młodych Sſerbow a Sſerbowow, kiž ſwěrnje ſa naſchu wěc wotnjoſa. Runjewon to je to kraſne, poſbožowaze, ſo ſa w Budyſchinje wołoſbje młódſche mozy nadoſnemu dźěłu wěnuja. „Nadźija" bu też rad wjazy ſtarſchich knjeſow a knjenjow do ſwojeje ſrjedźiſny witała, nadźijomnje ſo towaŕſtwu bórzy poradźi, wotriad ſa ſtarſche ſobuſtawy wutworicź. Sſchtwi wulke ſwjedźenje je „Nadźija" ſaſdźene lěto wuhotowała. Ptači kwaſ w Budyſchinje, ſerbſki wjeczor w Kodźiju, ſerbſki wjeczor we Wtherbnje w Delnjej Luſizy a ſerbſki wjeczor w Delnjej Hórcy. Też mnoze druhe towaŕſtwa, tu a tam hiſchcže nadwyſeraſche. Dźakowacź mamy ſo tu ſmuſitemu pſchedźenſtwu „Nadźije" kiž ſo žanych wobcžeſnoſczow nječuje. Jemu pak ſo to jenoż radźi ſ krutej podworu ſwěrnych ſobuſtawow. Hdyž takle na wuſpěchi naſcheje „Nadźije" ſhladujemy, móſemy też žale wěcźi hnuć, ſo towaŕſtwo dołnoſnje rukuje, ſo ſo „Ptači kwaſ" jeſcze też nanajrjeńſcho poradźi. Tohodla pſchińdź tóždy, komuž je nětkaŕ móžno a wołſchewi ſo na ſerbſkich politiſczenjach. Wěſcze ſo nichtó njebudźe ſkaſ! Tak wołtanje heſło ſa tule njedźelu, 30. januara: Wſchitzy na „Ptači kwaſ" do Budyſchina. Swój ſ ſwojemu!

*

— **Wo wjedrje.** Wcžera wjeczor w 7 hodź. barometer T45, hygrometer 0, thermometer we dnju 0. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer +3, thermometer w nozy —2. Wublady na njeſtajne wjedro. — Rospołożenje niźinow a wyſchinow njeſubi wulkeho pſchemjenjenja wjedra. Wyſchina nad raſiſchej Europu też naſche wjedro rozbinjeji. Wona ſa'a ſe ſwojim wubłokom pſches ſrjedźnu Europu hacž do Schwanifſkeje. Niźiny pak w połnocy nimo cžahnu. Niźina nad Atlantiſkim oceanom, ſ wjeſcora Jendźelſkeje, móżeſche naſche wjedro wobſrožicź. Ta pak ſo po najnowiſchich powěſczach roſcžaſuje. Wcžera popołdnju a dźenża rano cžehnjeſche ſo cžeſta mróczelowa ſmuha wot krótkeho wjeczora k dołhemu ranju. To pokazuje na rjany cžaſ. Jutſe ſobotu ſtthadża ſtónjo ſo 7,49 hodź. a khowa ſo 4,38 hodź. Měſaczk ſkhadża rano 4,08 hodź. a khowa ſo pſchiv. 12,42 hodź.

— **Sſwobodne mjaſowe jětki (Freibank) w Budyſchinje.** Sſobotu, 29. januara, dop. wot 8—10 hodź. wotedawa ſo žyre howjaze mjaſo, punt po 40 pf., žyre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pf. Sſwinjaze mjaſo wotedawa ſo jenoż na cžiſta 3001—3050.

— **4. rjadowna 190. ſakſleje kraſneje lotterije** braje ſo 9. a 10. februara 1927. Po § 5 porjadowych poſtajenjow maju wobdźělnizy ſwoje łožby hacž do 31. januara 1927 pola kollektera ſtatneje lotterije ponowicź, kotrehož mjeno a bydlenje ſtej na łožu nacžiſchcžane a kolkowane.

— **Podyjera ſa małych rentnarjow** wupiſacžuje ſo ſa februar 1927 pónđelu, 31. januara 1927, dop. wot ½8 hodź. hacž ½1 hodź. w Sſejmowni.

— **Mengerez wobleczenjowy wobkhod w Budyſchinje na** Sſerbſkich hrjebjach 6 (mějeczeſ Woldemar Menger), kiž hižo 43 lět wobſteji a je naſchim cžitarjam jako kruczе ſprawna draſtowa pſchedawarńza ſnaty. Mnoſy ratarjo, rjemjeſlnizy a dźěłacžerjo tam ſwoju draſtu kupuja. Wot 29. januara hacž do 11. februara ſmije Mengerez wobkhod wulke **inventurſke wupſchedawanje** po ptačiſnach, kiž ſu wjele niże dźenſnjch cžaſopiſmach ſtačiſnow. Wobkedźbujcze też nawěſchk w dźenſnjch cžiſłe.

— **Mopačne 50hriwnowſkite rentſke papjerjane pjenjeſy.** Wot 50hriwnowſkich rentſkich pjenjes ſ wobraſowanej hkowu kiž ſu 20. měrza 1925 wudate, ſu ſo we Barlinje wopačne papjery pokaſale. Pola prawych pjenjes jaſno a cžemnobarbne měſtna wodoweho znamenja lohko njeſaſnje do ſo pſcheđu, pola wopačnych papjerow pak ſu měſtna wobeju barbow kruczе wobmjeſowane. Direkzija Němſkeje rentſkeje banki je na wuſlědźenje falſchowarjow 10 000 hriwnow myta wuſtajika.

— **Po ſdźelenju kraineje ſrědźatnje w Moritzburgu** ſo Budyſchſka pſchipuſchcžeńſka 28. 1. 1927 ſ 1 ſymnokreinym ſrěbrom a ſ 2 cžopkokrejnnmaj ſrěbrnaj a Wulko-Harthawſka pſchipuſchcžeńſka 29. 1. 1927 ſ 3 cžopkokrejnnimi ſrěbrnami wobſadźi.

— **Ssadaŕſtwowe ſaradźenje ſa Kamjenſke hamtſke heitmanſtwo.** Schtwórtk, 3. februara, dop. wot 8—11 hodź. na Kamjenſkim hamtſkim heitmanſtwie wo ſtwje 22 ſadaŕſki inſpektor wokrjeſneho heitmanſtwa darmotnu radu we wſchich praſchenjach ſadaŕſtwa a ſahrodnictwa podawa. Dopominamy jenoż na wubjeranje pſchihódnych ſadowych druſinow ſa bliſſi ſadźeniſki cžaſ, na wobitaranje dobrych ſchcžěpkow k pſchecžiſtwjenju mienje hódnych ſchtomow, kiž w ſandźenych łětach małe abo ſamo bleczłate płody pſchiniješedu, a na ſaniczenje ſchkódnikow, kiž je wołſebje w ſymje wuſpěſchne. Też wo wubranju pſchihódnych ſeleninowych druſin ſa poło a ſahrodniſtwo ſo rad wukakuje.

S Lutobrěz. Staro-Boranczańſka ſhjwawa, hdyž ſo nětkhże pali, ſtajnje wodu ſobu bjerje. Wobora dźerſi

Nanoło a synoło.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

22] (Pokračowanje.)

Nikolaj Petrowicz thodźeſche njepſcheſtałowajcy dale, a njemóžeſche ſo roſſudźicź, do domu ſaſtupicź, do tohole mérneho a pſchijomneho hnězka, kiž tak lubje wabjeſche a na njeho ſkładowaſche ſe wſchěmi ſwojimi roſſrožczenymi wołknami. Wón njemóžeſche ſo pſchewinycź, ſ tuteje cžěmnoty wuricź a ſo roſſažnowacź ſe ſahrodu, ſe cžeſtwym powětrom a ſ tutej dwojeſ ſtruchkoſczu a ſnutſkownej roſhorjenoſczu . . . .

Na ſawiniencžin puczjła ſetka ſo Pawel Petrowicz ſ nim.

Schto dha je ſ tobu?" wopraſcha ſo won Nikolaja Petrowicza, „ty ſy tak błędy łaſ ſcherjenje. Njeſły ty ſtrowy; cžehodła jenoż ſpacz njeridźeſch?"

Nikolaj Petrowicz wupraji jemu ſ kótkimi ſłowami, kajke ſacjucza w nim horja a wotſtali ſo. Pawel Petrowicz dorídje do kónz ſahrody a ponuri ſo tohorunja do myjłowu a poſbožny wócźaj tohorunja k njebju.

Ale w jeho pſcheſkrańzynmaj, cžěmnynmaj wocžomaj njeſbě wotbłyſchcža hinaſcheho thiba błyſchcza hwězdow. Wón njebě ſo ſ romantikom narodźił, a njewědźeſche ſonicz jeno ſuchoparna a roſſwólna duſcha, ſłożena po franzowſkemu ſkładu, kiž cžłowjekow hłodźeſche.

„Wěſch ty ſchto?" prajeſche w ſamžnej nozy Basarow k Arkadijej, „mi je wulkotna mytſliczka do moſnow ſajeła. Twój nan njeſkny dźenża, ſo je wot toho wulkotnika, Waſcheho pſchiwiſnoho dóſtał pſcheproſchenje. Twój nan k njemu njepojédże. Chcemoj tuj mój hromadże do X. ſebi dojeź; wſchak tón knjes też tebje pſcheproſchuje. Kak tudy wětſik ſaduwa, to wěſch; mój tam pojédźemoj a nětchto ſebi wobhladamoj. Nětkajke pjecź, ſchěſcź dnjow pſchecžiſnimoj a basta!"

„A wottam ſo ty potom ſaſo jow wróczíſch?"

„Nó; ja dyrbju ſebi potom k nanej dojeź. Wſchako wěſch tón bydli wot X. nětkhże ſtjeczź wjerſt. Dawno ja jeho hižo widźał njeſyhm, a macž tohorunja niz; tuž dyrbju jimaj tola to wjeſelo ſcžinicź. Wonaj ſtaj tajſej dobraj cžłowjeſaj, woſebje mój nan je dźiwnuch. Nimo toho ſym ja jeju jenicžke dźěcžo.

„A woſtanjeſch-li ty dołho pſchi nimaj?"

„To njemyſlu. Najſkerſcho ſo mi tam doſcź jara wotſtudźi."

„A duzy wróczo ſaſo k nam pſchijédżeſch?"

„To hiſchcže njewěm. Móże bycź, ſo pſchijédu. Nó, tak zkemoj abo niz? Pojédźemoj-li?"

„Mojedła", wotmo'wi hſesdźak Arkadij.

Po prawom wſchak ſo won nad namjetom ſwojeho pſcheczela ſmjerczi ſwjeſeli, ale mějeſche ja ſwoju winowatoſcź ſwoje ſaczuce potajicź. Njeſběſche dźe won podarmo ſ nihilitſom!

Naſajtra wotpucžowaſchtaj hromadże ſ Basarowym do X. Młodoſcź w Marinje wobſarowaſche jeju wotłhad; Dunjaſcha ſamo ſapłaka . . . ale ſtarzomaj ſo łohko wotdychny.

XII

Město X., hdźež naſchej pſcheczelaj wotjédźeſchtaj, ſarjadowaſche gubernator, ſ młodych łét dopředkaŕ a beſpot, kaž to pſcheżo wſchudże w Raſſej bywa. Tón běſche hnydom we prěnim lécze ſwojeje ſłużby k tomu dozpěł, niz jenoż ſe ſemjanſkim marſchalom, oſtjerom generalneho ſchtaba na wuſłużbje, wulkim płahowarjom koni a jara pohoſpodźiwym cžłowjekom, ſo ſwadźicź, ale też ſe wſchěmi ſwojimi ſaſtojnikami. Naſtate ſwady běchu ſo napoſlědku do tajkich roſnuměrow roſroſtł.e, ſo mějeſche miniſterſtwo w Pětrohrodźe ſa trěbne, pózłacz dowěrnika ſ poruczenjoſczu, wſchitko ſajo na mějnje wuhładowacź. Wyſchnoſcź wubra k tomu Matweja Jłjicza Koliajina, ſyna toho Koliajina, pod kotrehoż poruczenjſtwom běſchtaj nětkhże bratraj Kirſanowaj byłoj. Wón běſche tohorunja jedyn ſ „mkodych", to rěka, jemu běſche njedawno ſchtyrzeczi lět było, ale wón mějeſche ſo hižo na to, ſtacź ſu ſe ſtatnikom a noſchesche na kóżdej ſtronje wutrobna po jenej hwědźe. Jena wſchak bě ſ wulkrajnym wusmjanjenjom, kiž njemjeſeche wulkeje ważnoſcze donta. Podobno gubernatorej, kotrehoż ſudźicź bě won pſchijeł, mějeſche ſo też ſam ſa dopředkarja, ale hewak njeroſeſnawaſche ſo wot ſaſtojnikow ſwojeho ruczjeża. Wo ſebi ſamom bě won wyſokeho ménjenja, a jeho hordoſcź njeſnajeſche njeſow, ale won ſadźerja ſo jara pſcheczelnje a ſnmewaſche ſo tak dobromyſlnje, ſo by ſebi cžłowjeł myſlił, ſo je won zyle „ſchwarmy ſhadła". We wa'nych naležnoſczach pak wědźeſche won ſ njewjeſebnej kruteſcu ſapſchimnycź.

„Energija je nuſnje trěbna", won potom rjekny, „l'energie eſt la premiere qualité d'un homme d'état (Energija je najſkowniſche ſwójſtwo ſtatnika), a njebywaju toho ſwoſta tola ſ hłupakom, a kóżdy trochu naſonnity ſaſtojnik wodźeſche jeho ſa nóſ. Matwej Jłjicz rěſche ſ wulkej cžeſczowoſczu wo Gufjot, a prózowaſche ſo dorěżeź wſchěm a kóżdemu, ſo won njeſkuſcha **do tych** muzi, kotřiž ſu wróczoſtojazu burokratoju a rutineŕoju, ſo jeho kedźbnoſcź ſo njeminje ani jenicžke wa'ne jiewjenje ſozialneho žiwjenja . . . ſkhitnje tajke ſłowa a wurazy dźěchu jemu derje wot huby. Wón ſam ſłědowaſche roſwiecže tuczażnеje literatury, wěſo ſ tajkej nětkajkej mejeſtatnej ſpuſchczinoſczu, kaž nětkajki wobſtarny muż, ſetkawſchi na haży ſběżanych hólcžkow, jim pſchihładuje a ſo jim pſchiha. We wopraſwdźitoſczi njebě Matwej Jłjicz dołoſ dopředka poſtupił a tych ſtatnych muzi ſa cžaſ Alexandra I. pſchetrjebcził, kotřiž, pſcheproſcheni wot knjenje Sſwědcžinje, bydlażeje tehdy w Pětrohrodźe, ſ wjeczeri, ſebi najprjedy rano ſtronku ſ Condillaca pſchec'itachu; tola jeho nałożi běchu druhe, bóle naczażne. Wón bě ſchwarmy dworjan, wulka liſchka a hewak niczo dale. We wężach ſo njewuſtawaſche, wulkeho ducha njemjeſeche, ale ſwoje ſamſne wſajimy wědźeſche ſebi won krakuje hajicź: tu njeſamſe jeho nichtó wojebacz, a to je też bar, kiž ma ſwoju hódnotu.

(Pokračowanje ſeſčhuje.)

ho prawidła, so ta łykarca myto dostanje, kiž prěnja wobu dha a niz ta, kotraž ho prěnja pschijeńwi. Kak je nětk prawje?

S **Kjwarcžiž.** Na swoje lózische njesboże mějesche skuzbowny L., kiž je pola ratarja Israela pschikopany. Pschi wuporjedženju łykanjowoje maschiny L. ſ lěwej ruku do cžerjenja pschindże. Njesboża ho hnydom dohladachu. Jemu ho pokasowaš smjerže a nóhcy ho wuczeże. Prěnju pomoc poskići jemu knjeni Lěpzyna-Dreßlerowa, kiž je pola Cžerjeneho Kschiža.

S **Milkez.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora zańdzenu njedźelu w Měrtej hoscženzu w Ssmochczizach swój 14. jatoženski zwjedženi ſ dźiwadłom a rejemi zwjeselesche. Wjeczor bě derje wopytany. Wjesoła hra a kuplej pschihladowarjow swjeselichu, dokelž běschtaj derje pschedwidźenej. Po tymaj posticzenjonmaj běchu reje, pschi kotrych ho młodźi a stari pschische někotre hodźinki rjenje sobarjachu.

S **Bukez.** Pschichodnu njedźelu popołdnju ¼4 hodź. wotmětje ho w naschim Božim domje rjany zyrkwinski konzert. Knjes kantor Lodni je ho wo wuwjedženje konzerta, kotrehož wunoschi konjazemu towaršwu pschipadnje, prózował. So jobuślutkuja, žu pschilubiłi: Knježna Barej ſ Kotwaiy (sopran), knjeni Khata Sinzarowa (mezzosopran), wumětz na husličach Kurt Sommer a organišt Albert Müller (pschi byrglach).

S **Lubija.** Tudomny hamtiski žud jeneho kublerja w Habrachczizach pola Lubija ſ 100 hriwnam pjenježnje ho thloštanja sasudźi, dokelž njebě wosswjedł, so je mjes jeho ſkotom pokhroma wudyrika.

S **Cžornjowa.** Tudomny wożenjeny invalidny rentnar Jan August Keck, nan 6 dźěcži hacž bo 32 lět starych, bě wosbłorzeny, so je někotre njekasanstwa skutkił. Tola po schčelenjedźelskim wokkedźbowanju w krajnym wustawje we Wulkej Swódnizy jemu Lubijiski kawništi žud schtit § 51 pschipraji a joho wuwinowa.

S **Wopalenja pola Lubija.** Na honach knježeho dwora we Wopaleni ſu w pożlednim czasu dźiwerjo bažanty tšeleli a krabnyli. Kotšiž móża kšošinikow mjenowacz abo druhe wězy sdźelicz, kotreż k jich wuslědženju dopomhaju, dóstanu 200 hriwnow myta. Sdźelenja pschijimuje žandarm, wožebje žandarmska stazija 2 w Lubiju na Dwórnischczowej dróży. Wona swěsczi tójdenu, so w jeho mjenje mjelczi.

S **Cžornjeho Khołmza.** Dźeń wjesela sa naschu wožadu bě sandźeno wutora. Tehdy powita wožada ſwojeho nowoho duchownoho, knjesa farara dra. Ungera ſ Lindenheima w Merseburgskim wokrjeżu. Hižo dny dołho ſu so pilne ruki hibale, so bychu wjeż sa powitanje hódnje wupyschili. Pschi rjanym wjedrje ſhromadźichu so popołdnju wohydlerjo, sestupachu ſo do czahana a czehnjechu na dwórnischczo, hdźež knjes farar dr. Unger ſ Wojerez pschijdże. Hudźba sanjeże thoral „Khwal toho Knjesa". Pschi wjeżnem sahłodże knjes kantor Hanka nowemu duchownemu w němskej a serbskej rěczi w utjenje gmejnu witasche. Se ſwonjenjom hibasche ſo wulkotny czah k farskemu domej. Psched faru mějesche dotalny sastarak farskeho města, knjes duchowny Wowczeł ſ Lejna, powitanu narěcz a pschesjesche nowemu wobadnemu ſwoje a Bożu pomoz w nowym domje a w nowej wobadze. Knjes duchowny dr Unger dźakowasche ſo sa pschecżelne powitanje a sluby wobadze, so chże ji ſ Bożej pomozu šwérny duschepastuř być. S khérluschom „Mjech Bohu dźakuje" ſo dołojna ſwjatoczežnosć stónczi.

S **Hórki pola Nikeje.** Wutoru wjeczor w delnjej dźěl waseń wudyri. Slomowa fajma kublerja Fyrle stejesche w pkomjenjach. Wobnjowa wobora bórzy pschitkwata, njetrjebasche pak wjazy hasczecz. Najskerscho je někhtó fajmu sapalił.

Z Łužicy.

* Se **Shorjelza.** Wulki lóš lotterije Cžerwjeneho Kschiža je do Shorjelza padnył. Dobyczerka je měšta Hauschtechtowa, kiž na Bogowej dróży 8 bydli. Ji 60 000 hriwnow do klina padnje. Dobyczę pak tón krócz tež do prawych rukow pschindże, pschetoż žona ma hischcze 6 dźěcži ſežiwjecz. Wona bě lóš hakle patorżizu kupika.

Powodźenje w Błotach.

Knježerstwo najwyschschi schodźenk dopołu. — Dobrowólna pomoz je trěbna.

Pjeches poł lěta je wohydleršwo Błotow we wulkej nuzy. Tutón hewak tak lubosmy krajik, posticza dźensa ſrudny napohlad. Hdźež tucżne łuki, pschereršnjene ſ wjeſołymi rěczkami a wobrubjene ſe ſwinjownymi wólschenemi, hdźež płódne pola ſo wupschestrěwachu, tam steji dźensa jeno smutna, hrošnje wonjaza woda, kotraž je zyłe krajiny do njepschistupneho bahnischcza pschewobroczita. Hobrike pjenježne srědki ſu trěbne, jeli dyrbi ſo Błotowczanam, naschim žerbskim bratram, tež jenoż někak pomhacz a najwjetschu nuzu wot nich wotwobroczicz. Dokelž stat po dačcju za czežko domapytanych Błotowczanow žane pjenjezy nima, hač runjež hewak na druhe waschnje tak ſtupy njeje, je někto Khorczebuski wokrjeż dobrowólny ſkutk pomozy wobjamknył.

Tohodla ſwoła ho do Khorczebuſa konferenza wokrjeżneho ſpomożerſtwa, na kotrejż krajny radźicżel dr. Eichler hmijazy wobras wulkeho powodźenja rysowasche. S juniſtej wulkej wodu, tak rošsłožowasche, sapocza ho czekti czaſ sa krajinu, kotraž bě hewak wot natury tak johnowana. Pomoz, kotruż dżyssche wokrjeż posticzicz, ho je statnymi pschepiłowanjami jara hacżesche. W augusce bě ho wuſtorkoicz ſtołoby ſ prěnjemi rasej wobliczi a, kotraż bijo tehdy 2¼ milijona wuczinjesche. Stat pak posticzi jenoż 400 000 hriwnow, czemuż wokrjeż 200 000 hr. pschida. Ale tute pjenjezy, kotrejż ho nimo toho hacż do dżenjnischeho dnja hischcze dowupłaczite njejsu, běchu jenoż kapka na horzy kamjeń. Nuza wobydlerſtwa je wot toho czaſa dale rosła. Sloro połoja wſchěch polow a łukow je powodżena. Tu njejsu wboſy ludźo kětża niczo ſnjeli a njejsu naſtupnu tež niczo wuſnywacz mohli — a hischcze njeje widżecz Jadyn jena wulkeje wody. Wokrjeż nima žane srědki wjazy a je ſtatom ho hakle wo pschiſtwolenje dalſcheje podpjery jedna.

Najhórsche pak je, ſo ſu ſ wulkej wodu zuſy pschestali, Błota wopytowacz. S tym je ſobu najwažnischo pjenježne žórko ſapraſnyło.

Skoro wſchě pucże ſu ſniczene. Bydła a hródże ſteja hižo mežazy dołho wokrjeżnej wody. Khěże, kotrejż hižo prjedy jara ſtrowe njeběchu, ſu nětko, dyž je mokrota ſchpundowanje a ſcżeny pschežraka, ſ wulkim ſtrachom ſa wobydlerſtwo. Njeje žaneje możnosce k dźełu, žaneje druheje jědże hacż běrnow ſ wolijom. 70 prozentow wſchěch dźěcži je khiprych; ſkrofulosa a druhe khorosce mjes nimi ſakhadżeju. Hdże druhdże je tajka nuſa każ tu, hdżeż ſu ludźo pschi wſchej nuzy ſami na ſo pokasanſ, hdżeż może ſedom lěkaſ k nim ſo dobyczeż.

K picżu nimaja žanu druhu wodu, hacż tu ſ rěczkow. Sa ſkót nimaju žanu pizu wjazy, a tak někotry je dyrbjał ſwoju poſledniu krumiczku nimale darmo ſa 38 hriwnow pschedacz, ſo ſtocżo njeby ſawutliko. Kak jara je produkzija tam wrócżo ſchła, je najlěpje na Khorczebuſkich wikach widżecz.

Najwažnische ſa pomoz je wěſo praſchenje wotwodżenja. Mětno ſo bychu tam wotpkawny kanal natwarili, ſchtož by jenicżka, wěſo ſa wyſchnoſce pſchedroha, dokładna pomoz była, chżedża ho ſ wucżiſczenjom rěczniſchczow ſpokojicz.

Kak wulka nuſa mjes wbohimi Błotowczanami je, pokasaju nam najlěpše někotre liczby, kotrejż wokrjeżny lěkaſ dr. Goetze ſhromadźiſnje ſdźeli: 30 lětne žony, macżerje wjazy dźěcži, wažachu jenoż 70 puntow! Mjes mużemi běchu tajzy, kiž jenoż 92 puntow wažachu. Kośce wbohich ludźi ſu tak ſmjehczene, ſo ſej wjele mjes nimi łoho ruzy a nohi ſkamaju. Mnohim żónſkim ſu wſchě ſuby ſwupadake. W Borkowſkej koloniji je mjes 100 dźěcżimi 42, kotrejż nimaju normalnu wulkoſcż a 66, kotrejż normalnu wahu njedosahpeju.

Na kónzu konferenzy ho wobſamknu, ſo ma wokrjeżny wubjerk ſkutk dobrowólneje pomozy organiſowacz. Tohodla chże ho w najbliżſchim czaſu na ſjawnoſcż ſ proſtwou wo dobrowólne dary wobroczicż. Njech ho namaka prawje wjele ſchczedrinych darieżelow, ſo by ho najhórſchej nuſy wbohich Błotowczanow bórzy wottpomhało.

Cychl 1 nawobleczanj ze 2 hlowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawobleczenja, damasty, kóner. barchent** m 60 nj. **ruby na blizo a. twielki trjenja a ruby na hosć. blida**

J. Erler w Budyšinje rožk Krónpryncowskeho mosta.

Składnostna kup!

1 mužace koło 60 hr., 1 žonjace jězdne koło 65 hr., wobě kole staj jenoż jónu jězdźenej a ze pis. rukowanjom. **Max Seifert** na Kamjentnej hasy 29

Strykowanska wolma jara tunjo K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11

Pytam o

k jutram tutoho lěta sylneho

młynsk. wučobnika

(kiž może też pjekarstwo nawuknyć) z bydl. a jězdu.

Heinrich Bjar młyn w Lipiču p. Minakala

Motorske koło

hnydom k jězdźenju 95 hr. je na předań pola **Max Seifert** w Budyšinje, Kamjentna hasa 29

Slonjatka jara tunjo K. Erler na Žitnych wikach 11

Posleńco, z rukow. nowe ma tunjo na předań **Max Seifert** na Kamjentnej hasy 29

Najlěpši sylny

wjesny połč

samo sušeny, punt jenoż po 1.30 hr.

Paul Noack

w Budyšinie na Sulskej hasy a pod Hrodom 61

Transmisije

kóždeje družiny

wollje, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje na Drjewowych wikach čo. 27.

Inventurske wupředawanje

wot 29. januara hač do 11. februara 1927 sobu

Wjele niže dźensnišich dnjowych płaćiznow

wulke dźěły mužacych woblekow, sportskich woblekow, woblekow za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći, woblekow za konfirmandow, dźěłanskich kholowow, Manchestrskich kholowow, dobrych krutych kholowow z kožaneje tkaniny, kordowych kholowow, płatowych a Breecheskich kholowow, kholowow za młodźencow, pacholow a hólcow, krótkich kholowow a štalćikow, módrych kóperowych jakow, dźěłanskich a kalmukowych kabatow, lacow, gumijowych mantlow, kosmičkatych mantlow, njepřemokawych kabatow a t. d.

25% rabata

na zymske jupy, najlěpše sportske jupy, zymske mantle, Swedske mantle, njepřileżace paletoty, paletoty w formje suknje.

Woldemar Menger w Budyšinje

(prjedy A. zwud. Mengerowa) **na Serbskich hrjebjach 6**

Hižo 43 lět staroznaty, kruče sprawny drastowy wosebity wobkhod za dźěłaćerjow, wjesny lud a srěni staw.

Zbytki abo zapłaty dawam swojim kupcam darmo.

Žony! + Žony!

Wupłačkowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelšowe kholowški podłožki, štalčiki za předki, štalčiki za pažent. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobročća so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje před Sulerskimi wrotami 9.

Mała žiwnosć

z 6 kórcami pola, žiwym a morwym inventarom, masivne twarjenja, je na předań

w Psowjach čo. 9

Separatory

swětownje kajkostne znamki, 5 lět z rukowanjom. Zapłaćiš ma so w 1 léce. Bjeru też stare centrifugi jako płaćenja.

Joh. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1.

Wokoło 500 jězdnych kolow

sym w lěce 1926 předał. Nakupowach a dobom za hotowo pjenjezy wulke dźěły a wulki wobrot dawa mi możnosć, wosebje tunjo předawać.

Wagon Opel-jězdnych kolow

je zaso na puću. Kupiš tute nětkle w symje, dokelž su tuńše. — Čiłče tohorunja a kupujće nětk! Dźělbne płaćenje dowolene.

Jan Schleback w Budyšinje na Mužak. hasy čo. 4

Žane kiamy. Najwjetši wobkhod tutoho razu w měsće.

Dostanjemoj sobotu wulki transport Ärmlandskich

konjow

a předawamoj a zaměnjamoj je na **Kulowskim hermanku 1. februara.**

Jorsch w Hóšku a Popeln w Kulowje konjowej wikowarjoj.

Mam transport dobrych sylnych

konjow kaž też **Oldenburgske kon'e** do woza 3-6 lět stare na předań a k zaměn.

Paul Wo's w Budyšinje

wikowańnja z konjemi na Třełanskej dr. 6 Telefon 2831.

Mam teš wjacy dobrych zaměnjenskich konjow tunjo na předań.

Maš-li lubo swoju wótčinu

darłš swojemu bliższemu

serbsku knihu

Tajke maš we wulkim wubjerku

w Serbskej knihańni w Serbskim Domje w Budyšinje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutše hobotu.** Trochu czoplischo. Njebjo ho pomrócži a mokre wjedro nam hrosy.

*

Přjedawschi němski kronprynz k narodninam swojeho nana do Doorna njepschijědże, dokelž je ho na njeho dla pjenjezneho praschenja roshnéwał.

*

Moskowske „Iswestija" pischu, so je jendźelski minister Churchill ſo w Romje prózował, pomoz Italskeje sa postupanje w Chinje dobyczż a sa to pomoz Italskej sa jejne wotpohłady w Malej Asiſkej ſlubił.

*

„New York Herald" je thonił, so je jendźelski finanzny minister Churchill Italskej jendźelſku pożczonku 10 miljonow puntow sterlingow ſlubił.

*

Awstralſke a kanadske ministerstwo stej ho wuprajiłej, so sa wójnu Jendźelskeje pschećiwo Chinje žaneho sajima nimataj. Montrealske (kanadske) knježerſtwowe kruhi praja, so Jendźelſka njemóże pschi wójnſkim sakrocżenju w Chinje na pomoz Kanadſkeje a druhich kolonijow liczicz.

Z wašeje wozjewjenje z Wojerec.

Reformski realny gymnasij we Wojerezach.

Pschijimjenja ſchulerjow a ſchulerkow sa pschichodne ſchulſke lěto pschijimna ſtudijny direktor dr. Mangold we ſwojej hamtiskej ſtwje na Hrodowiskej haju 6 w ſwojich rěczných hodźinach (pónđżelu, wutoru, ſchtwórtk, pjatk wot 9,45—10,30 hodź. Holzy maju ho najpodźišcho 10. februara ſamolwicz.

Pschi pschijimjenju ma ho pschedpokładacz: 1. Narodźenſke wopismo. 2. Wopismo wo jétrachczejenju. 3. Poſlednje ſchulſke wopismo, sa holzy nimo teho hischcze lěkarſke ſtrowotne wuſwědczenje a krótki pišomny namjet nana abo jeho ſastupjerja wo pschijecze. Cżaſ pschijimanjeho pruhowanja ho hischcze wossewi.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsowcy. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje.

Wy
nješto skomdźe

je-li naše wulke

inventurske wupředawanje

njewopytače!

Mamy **zbytkne dźěłby** kaž druhe wěcy ze **škłency, porcelina, kamjeniny** tunio na předań

Jódany servis za 12 wosobow, prawy porcelin, šóddźěłb., wot	42 00 hr.	Chineski kofejowy servis za 6 wos., prawy Tuppak, módry Chin. ćalka, módra, pr. Tuppak	12 80 hr.
kuchinske garnitury, 22 dźěłb. prawy porcelin . . . wot	12 25 hr.	3 šałki ze złotej kromu abo jenož šałki z kromku . . .	95 pj.
kofejowe servisy za 6 wosob. prawy porcelin . . . wot	3 50 hr.	kofej. bóńčki, z win. łść. mustr.	95 pj.
Krystalowe bóńčki, pisane wot	1 95 hr.	Jódane servisy za 6 a 12 wosobow, kaž też cudobja k hromadźenju bluko złoto, kobalt, kromki we wulkim wubjerku	
12 kamjeninowych talerjow z mal. brseh., hluboke a płone	85 pj.	Dźóčaca garnitura kamjenina 4 dźěłb., z wobrazami jenož dźěłba kofej., cokrow., čajow., kakaow. tvarow, mlóčno-šklenčane z płikrywom . . .	60 hr.
12 talerjow k wječerji z małymi brachami jenož	70 pj.	likérowy servis z blešu . . .	90 pj.
sałowe abo mukowe słónki běłe abo pisane . . wot	50 sem	1 šklenčany taleř za tykanc .	85 pj.

Kofejowy servis za 6 wosob. sléborny . . . . . wot	6 85 hr.	Myjne garnitury z wulk. myjnicu, 5 dźěłb. . . . . wot	3 50 hr.
1 taleř za tykanc, pisany . .	55 pj.	sadźba kamjen. šklow, běłe	78 pj.
6 porcelinow. kofej. hórnčkow z małymi brachami . jenož	95 pj.	sadźba kamjen. šklow, pisane	1.35
šałki za moka . . . jenož	85 pj.	6 porcelinowych bóńčkow za sjka, běłe	35 pj.
		Na wołoj. krystale 20% rab.	
6 winowych škleńcow jenož	95 pj.	12 škleńčanych talerjow jenož	85 pj.
6 piw. bóńčkow ze złot. kromu	90 pj.	12 šklenč. škličkow za kompott	85 pj.
6 likár. šklenčkow ze złot. kromu	90 pj.	1 buir. a twaroškowa šklenca	90 pj.
6 likérowych škleńcow, běłe	50 pj.	šklenčane vazy . . . wot	23 pj. sem
1 podolhojta šklenčana šala	85 pj.	dźěłba šklenčanych škličkow za sad. z kromku . . jenož	60 hr.

Seelenfreund & Co. w Budyšinje

Jenož na Lawskich hrjebjach čo. 12 znapřeča měšćanskeho dźiwadła

Posledni dźeń 4. februara! **Na wšitke zniżene twory 10 procentow rabata!**

Jednota „Sokol" w Ralbicach

wuhotuje **njedźelu**, 30. wulkeho róžka swój

zymski swjedźeń

ze zwučowanjom, dźiwadłom a rejemi we Waldźic hosćencu. — Hrać budźe so:

„Kak k. Świndl w Kukecach lěkarješe"

Započatk 1/28 hodź.

Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošuje předsydstwo.

Roje su jenož za wopytowarjow swjedźenja.

Herbska grychta w Konjecach

njedźelu, 30., póndźelu 31. I., wutoru, 1. a srjedu, 2. II.

wulki

kózłopiwowy swjedźeń

Sobotu

swinjorězanje.

Wot 6 hodź. sem połćik, pozdźišo čerstwa kolbasa.

Njedźelu wot 7 hodź. „bal"

Za dobre jěde a pića je najlěpje postarane.

Přećelnje přeprošujetaj Heinrich Jakubec a mandźelska.

Lowkec hosćenc w Malešecach

pjatk, 28. hač do póndźele, 31. januara

so kózłopiwo toči

najl. čopte kolbaski dobre pampuchi

khrěn darmo!

Přećelnje přeprošujetaj

Awgust Lowka a mandźelska.

Łožowe šaty, pisane a běłe, najlěpše wupjerki wšěch šěrokosćow, košlowy płaš, syru kopřiwinu, trjenja, twjelki, ruby na blida a na hosćenske blida, kupanske ruby, rólowanske płachty, šantka atd. w dobrych kajkosćach po wosobje tunich płaćiznach pola

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7 na Jerjowej hasy 7

Inventurske wupředawanje

započinach 22. januara.

We wšitkich wudźělach wulke dźělby tworow zdźěła za połoju prjedawšich płaćiznow. Na zymske twory **kaž: štrykowane jaki, lacy, pulovry, spódnje kholowy a košle, dźěćace wobleki, ženjace wobleki, nohajcy, rukajcy,**

10% rabata!

Walter Noebel w Budyšinje

na Bohatej hasy 14.

Galwaniski słaboprud

skutkuje pola wjele khorosćow husto jako dźiw, wosobje ze zestajenjom z druhimi hojenskimi srědkami. Zjenoćene hojenje na zakładže bohateho nazhonjenja

w naturskej hojerni Lindeholz

Kammergebäude — Kronprinzen-Kaserne.

Za wočne přepytowanje najnowši špihelowy nastroj z nutřkownym wobswětlowanjom. Galwanske aparaty so wupožčuja

---

Magnetowy dom!

INVENTURAUSVERKAUF

Započatk sobotu, 22. januara 1927

Překłapjace tunje płaćizny k njewobdźiwacym wuprózdnjenju mojeho hobrskeho składa!

Cak daloko bać skład dosahaj!

Žonjace nohajcy por . . . . 18 pj.	**Žonjace kholowy** a sum paskom kosmičkate . por 95 pj.	**Muž. spód. kholowy** por . . . . . 95 pj.	**Mužace zoki** por . . . . . 18 pj.
balmj. iler . 65, 38 „	**pryncessk. sukanje**	normalne . . 1.25, 1.50	kruta kajkosć . 75, 45 „
wumělska žida 1.75, 75 „	wumělska žida . . 1.95	**spódnje jaki**	zbytkne dźělby
płokalomna žida	wumělska žida . . 3.95	normalne . . . . 95 pj.	**zwjefšne košle**
mod. barby . 2,75 „	kosmičk.	košle ze zesadkami 1.50	wot 3.95 sem

Dźěćnce kholowy z sum. paskom 58, 48 pj.	**Spódnje wobleki** 95 pj.	**Košle z kholowami** normalne 95 pj.	**Podšite spód. talje** 1.25, 95 pj.
Balmj. muselin 100 cm šěroki . 65 pj.	**Wolmj. muselin** mod. musty wot 1.50 sem	**Tkaniny za pulovry** krasne dess. wot 95 pj.	**Balmj. muselin** počišćane . . . . 75 pj.

Płoknjomna žida krasne barby 3.75, 2.75	**Popelina**	**Velourowy barchent**
talt za žonj. wobleki	šisowolmj. twora . . 3.25, 3.90	meter wot 65 pj. sem
mjehko-padacy . . . 5.85, 3.85	prawe indan. płokanske tkaniny, zbytki 75 pj.	**kožlowy barchent**
crepe de chine	**tkaniny za šórcuchi**	metr w. 58 pj. sem, košlowy płat 80 šěroki 58, 45 pj., kopřiwina
krasne barby 5.90, 5.50	we wjele mustrach . 95, 75 pj.	140 šěr. 95 pj. — 75 šěr. 48, 35 pj.

Šatowy płat „Magnet", bjez kóždeje pjelnj. aprtury metr **115, 95, 88, 70** pj.

Cyle wosebje k wobdźiwanju a z dźěła za płaćizny, na kotrychž přisadźam!

Čanki a wušiwanja šórcuchi přikrywy blidne a łožowe šaty	**pulovry a sportske jaki sport. lacy, redlowansk. garnitury, čapki, šawle**	**Zidźane banty** we wjele rjanych barbach wokoło 15 cm šěroko metr 95 pj. „ 12 „ „ „ 45 „

Sobustaw němskeho nakupowaceho družstwa, sydło w Erfurće a Kamjenicy

Dobre čehnje k sebi!

Wotedaca we wšitkich dźělach su mi lubi!

Nawěstki přinjesu wužitk!

W času mojeho

inventurskeho wupředawanja

poskićam lětadło znate dobre kajkosće

balmjanych tworow a šatow

po jara zniżenych płaćiznach.

Na zymske twory a dźěćace šórcuchi 20—30% rabata.

Zbytki wosebje tunje.

Hilger **w Budyšinje, jenož na Seminarsk. hasy 2**

Bohu Knjezej je zo spodobało, 24. wulk. róžka po krótkej khorosći našeho wulcy-zasłužbneho a wšěm lubeho pismawjedźerja

knjeza zahrodnika

Michała Koklu

z Kulowa

do wěčnosće wotwołać. Towarstwo zhubi we nim spušćomneho, njezapomniteho sobudźěłaćerja a swěrneho syna swojeho naroda. Towarstwo wobkhowa sebi jeho stajnje w dobrym wopomnjeću.

W Kulowje, 25. wulkeho róžka 1927.

Spěwne tow. „Bratrowstwo".

přiloha k čísłu 23

SERBSKE WINY

Pjatk, 26. januara 1927

Heinrich Pestalozzi / sławny paedagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

(Pokračowanje.)

Mało posdźišcho steješce Jakub pśed schoktu. S cerjenjeneho wobliča a cełkeho jatka by Jakub teź bjes dźiwowanje rospramy pósnał, kak ł nim stejł.

„Szydź so, Jakubje," sapocza schokta, a prózowaše so prawje a pśicheźelnje rěcźeć. „Sstuchaj, so so cźi na Nowym Dworje wjaz prawje njelubi. Jo tomu tak?"

„Schtóž je wam to prajił, knjes schokta," wotmołwi Raubacher hnėwnje, „je pak hłupy pak hrosny człowjek."

„Nó, nó, njerozsźěwaj so tola", padny jemu Kruźi do rěcźi, „dyž tak njeje, dha wschak je derje. Dźiwał wschak so njebych, dyž by wérno było, schtóž ludźo powdaja. Schwarnemu człowjekej, łajkiž ty sy, so tola tajke dźiwne hospodarjenje, kaž na Nowym Dworje, lubić njemóže."

„Njech teź je wérno, so mohło na Nowym Dworje wjele hinajše bycź, dha tola myśle nimam, wot tam cźekmcź. Knjes Pestalozzi je sprawny a nadobnje smyslony knjes, a to teź nješto waži, to wschudźe tajke rješe."

„Ničo pśicheźiwo temu nimam. Ale schto tebi to wscho pomha. Njeje dha cźi hišcźe pokoju łoišcźe mydy winowaty?"

„Schtó to prajił?!"

„Njetaj so, ja to pschipadnje wésće wém."

„Ja wschak teź to njepśeju. Ale dokelź knjesa ja prawneho cźłowjeka znaju, teź wém, so mjdu dostanu, dyž pjenjesy smėje."

„Haj, haj, tu wschak schpak tcźi: hdy dha smėje pjenjesy? Jenje, a Raubacher móże potom hladacź, kaž rybak, hdyž je wudra w rybniku pobyła. Potom móżeśi jebi hubu trėcź, hdyž jej na dobre kusti myślišch, cźi by jej mohł sa słubjene pjenjesy kupicź."

„Na tajke nješchto jebi pola mojeho knjesa myśliccź njetrjebam, a nimo toho, knjes schokta, to je jeniczajy moja wėc."

„Haj wschak, so wė, je twoja wėc," hanjesche Kruźi. „Schto płacza tebi te hubjene kroschki, hdyž masch hewak bohatstwa dosć? A kruteje strowosće so teź świeśelišch, tuž njetrjebasch staroscże mėcź dla swojeho pschihoda, dla pschihoda swojeje młodeje żony a dla pschihoda dźėcźi, kotrejž Wamaj Bóh knjes hišcźe wobradźi. Tola chżu bjes żorta rėcźeć. Praj mi, Jakubje, kelko mjdy po prawom masch?"

„Wótpomdźeżacź schėżnakow, knjes schokta."

„Sa schwarneho dźėlacźerja, łajkiž ty sy, to njeby pschewjele było. Bych mėtno wėdźał za tebje, bdźeż by snajmjeńscha wdawaceji schėżnakow wjaz mėł," praješche schokta ł kakatym wokom.

„A hdźe by so mi tajke mėtno posticźiło," wopraścha so Jakub, swoje prawe mėnjenje ja so dźerżo, so by mohł thawsy a leccźiny tutoho njeschecźela swojeho knjesa po możnosći dokkadnje wusłėdźiteź.

„Hnydom tu na mojim dworje", wotmołwi schokta. „Hospodarjenje je so mi wostudźiło, a ł mojim sastojnstwom mam runje dźėlacź dosć. Bych žebi rad hospodarja pschitkatił, kiž by mje na dworje a na polach sastupił a wschudźe ja prawdu hladał. Tuž sym žebi myślił, do toho so nichtó lėpje njehodźi, hacź Jakub Raubacher. Nėkto wėch, nėkto cźi, kaž chcźesch. Hdyž sy mudry, mėtno pschiłinnasch."

„Chżu žebi to pschemyślicź," snapschecźiwi Jakub, kotrejž hłoda, cźehodła je tutón hewak mało pśicheźelny człowjek nadobo tak wo jeho sboże staraśe, mjenujzy, so by žebi niz jenoż dobreho sarjadnika swėcźił, ale teź sdobom swojemu njepśicheźelej najlėpšu sejeru wsak.

„Bych žebi myślił, so tu njeby wjele rosmyślowacź mėł. Teź hłupischi hacź ty by dowidźał, so by wėśe pjenjesy lėpiche hacź njewėśe, a so masch tu swój pschihod lėpje swėcźeny hacź tam. Tam by dostał schtyrzecźi schėżnakow, te sbytne schtyrzecźi tola hubišch, a tu dostanjesch sto schėżnakow, potajkim schėćdźeżacź wjaz. Njerodźišch wo to?"

„Knjes Pestalozzi wschak chże mi moju mjdu sprawnje dopłacźicź a je mi teź tohorunja słubił, so mi nėschto wjaz wob lėto płacźi, budźa-li cźłowjek nėschto lėpsche. Ja mojeho knjesa, kiž je pschejo pschecźelny je mnu był a mi mnoho dobroty wopokasał, njesmėm a njechcam tak bjes spraweje pschicźiżiny wopuschcźicź."

„Ha, ha, ha, ty sy mi lohkomėrliwy kmótr, hórscheho njebych jnak. Nó, ja hišcźe móju cźe lėpje powucźicź," schcźerjesche so Kruźi a stupi k pišakej, ł kotrejhoż list wucźahny. „Tu majch, cźitaj!" pschitkaji, jemu pišmo podawajcy.

Raubacher pschecźita ł khwatkom króttki list, pschi cźimż so śmjercź wutrażа. Wón cźujesche, kak słdźny. List bė knjes Höfer ł Zúricha pišał. Wón prosche sche schołu jako dowėrlimu wobžołu, so by jemu ł prawdu rosprawił wo pschedewsacźu knjesa Pestalozzija a schto ba na Nowym Dworje stawa, pschetoż wjeselstronske pokiwy, tute dwėlomne pschedewsacże bóle wobtėżowacź, jeho k wobhladnjwosći nucźa. Ssamo błaństwo bo zyła wėż mjenuje. Po schoktowej rosprawje chże bo potom rozsudźicź, hacź chże ł podsėdnikom wostacź abo spokk wupowėdźicź.

„A wascha rosprawa, knjes schokta, je hižom hotowa abo wotpóstłana?" praischesche bo Jakub, kotrejž swoju roshorjenosć wjaz potajicź njemóżesche.

„Ssym ju hižom wotpóstał. Na cźo tej mėt cźakacź? Tu bo tola nicźo połėnschiłko njeby. Ssym knjesej Höferej napišał, schtóż chże a dyrbi wėdźeć: wėrnosć, cźistu wėrnosć." Tak rėcźeše Kruźi ł wobliczom a hłosom staroprawnika.

„Nėtt je mój wbohi knjes słubjeny," rjekny trudnje a żelniwje Raubacher.

„Haj, to so wė, toho mėnjenja sym, kaž wschitcy, teź ja," pschihłokowaše Kruźi. „Tu żaneho wukhowanja njeje a bycź njemóże. Schtóż ma rosum, tón budźe so hladacź, so ł nim do łschtoby njepschidźe. Teź tebi bych radźił, so ł cźasom wuthowacź. Hladaj, so cźi knjes snajmjeńscha nėschto twojich pjenjes wupłacźi, so wschitko njesłubišch, a potom tak rucźe hacź możno naślupisch nowe mėtno. Njemyślišch jebi nėtko teź tak?"

„Nė, nė a wospjet nė, nėtko łazyka niż!" sawoła nadobny człowjek zyle roshnėwany. „Bych so pschedemnu samym hanibowacź dyrbiał, hdy bych jeho nėtkole, hdyž jemu strach a nusa hrosnjej, wopuschcźił, hdyž sym we lėpšich cźasach dobroty ł jeho ruki brał. To so njestanje, to bycź njesmė!"

„Je to twoje poślednje słowo?" wopraścha so Kruźi ł lėdy sakrytej njemdrosću.

„Ja tej wėzy poślednje słowo!"

„Tak, dha tu dźi! Nimamoj nicźo wjazy mjes sobu jednacź. Nowodwórski bźiwnotka je cźe po łdacźu teź je swojej błasnjocźu nakasnk. Cźaš wschak bórsy pschińdźe, so budźesch wobsarowacź, so dźenża njesży mudrischi był. Dźi jenoż, dźi!" — — —

Nėschto njedźeł posdźišcho pschińdźe knjes Höfer je swojimaj synomaj na Nowym Dwór, so by žebi zaku wėż, dwór, pola a knihi sam wobhladowak a ju je synomaj pruhowak. Wušud njebė spokojazy, a bórzy dosta Pestalozzi wot njeho list, w kotrymż wupraji, so ma zyte pschedewsacże ja njewupėśchne a bjesnadźijne, a jo dyrbi tohodła spokk wupowėdźicź. To bė porażaza powėść, a jako nėtko pschekupz swoje pjenjesy wrócźo bėrjesche, pschińdże wbohi wobžedźeć do łzych wulkosćow. Żadyn pschecźeł jemu pomhacź njechesche abo njemóżesche. Ssam dyrbjesche jo nėtko staracź, kak by žebi wupomhał.

Dotal bė pschejo hišcźe leżownoscże pschikupował. Toho dyrbjesche jo nėtko wostajicź. S cźerjenjenku bėrsche na wsėh mózne waschnje łpytać, tola jo njechasche prawje radźicź. Schpanilti dźećeł, ł kotrymż bė potom łpytał, drje rosćeśeche, njebė pak dosć wunoschny. K tomu pschijtupi, so bė Pestalozzi drje najsprawnischi, ale teź najnjeleśischi wobthodnik. Tak jėdźeśche jeho sbożo pschejo thėtśischo ł horu.

Joho młoda mandźelska jo rudźeśche a prudźeśche w potajnym, a łpyšo jo jej ronjachu, hdyž mandźelski iu njewidźeśche, kotrejž drje pilnje dźėlasche a jo wo wscho staraśe, tola žebi po sdacźu wulkich staroscźow njecźinjeśche. — — —

Lėta jo minychu, ale njedźiwajcy wscheje prózy wobhedźerja jo pomėry na Nowym Dworje njepołpschikhu. Wo pjenjezne naležnoscże bė jo Pestalozzi teź nėtko hišcźe mało starał, snajmjeńscha niz stukkownje; we myślach wschak jo cźeśko ł nimi bėdźeśche.

„Potajšch mi, mój luby, swoje cźeśke myśle," praješche junu jeho mandźelka k njemu. „Njeschasch jo mi wjaz dowėricź, kaž priedy w łwėtich cźasach?"

„Nad bych to chcźał," wotmołwi Pestalozzi, tola jo boju, so jo mi wuśmėješch, hdyž cźi nowu myśl wotkryju, kotraž moju duschu łputa a sahori; snadno jo na mnje roshnėwasch."

„Domėź mi wscho, mój lubu, kaž sy to pschejo cźinił, a njetaj jo! Wschak nutrnje sobu cźuju ł tobu a je wschėm, schtož myślišch a cźinisch. Abo dwėlujesch nad tym?"

(Skónczenje pschichodnje.)

Cykrwinske nowośće.

S Budyšchina.

W **Michałkej** zjutrjwi rano we 8 hodź. němska spowědna wuczba ł Božim wotkasanjom, dop. we 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba.

Semrėli: Marja Gusta rodź. Niedźelej, njeboho Handrija Hórbana, papjeźnikeho dźėlacźerja a khėżowodźerja na Židowje, zaraśtajena wudowa, 76 l. — 23. 1. Jan Bohuwėr Pjech, běrnat a kamjeńkaŕ w Zyżezach, 76½ lėt.

Krajnozhrėwinske shromadźeństwo w Budyšchinie na Rójowej haji 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. njedźelska schula; pop. we 4 hodź. evangelifazińska shromadźizna; wječor we 8 hodź. njeje žana shromadźizna. Póndźelu wječor we 8 hodź. shromadźizna Bohuschtowa. Wutoru pop. we 5 hodź. hodźina sa żony; wječor we 8 hodź. wjaźk młodźiny sa rosšuhowanje khėżeńcźa a sa njedźelu tohorunja sa młode holcy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. bibliška hodźina.

Knjes shromadźeństwowy wothładaŕ Zimmermann smė je bibliške hodźiny: Njedźelu wječor ½8 hodź. na Zidowje kantoru w Horniej Wjasowizy, schtwórtk w Budyšchinje a pjatk w Tuchźicach, pschejo wječor we 8 hodź.

Knjes shromadźeństwowy wothładaŕ Kschižan smėje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku schułu a w 3 hodź. bi-

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

12]

(Pokračowanje.)

Njewidźu pomocy nihdźe druhdże hač w Józefku. „Pój ke mni Józefko, kak pak so ći wjedźe?" Józefk so pśituli k mojimaj nohomaj: „Powėdaj mi zaso nėšto", namołwja mje. „Ja ći mam nėšto powėdaś!" „Baj mi nėkajku basnicźku!" „Basnicźku?" ale ja žanu njewėm, — dočakaj, ja ći tola jenu powėm: a započach: „Bėše raz kral. Derje. Tón njemjeješe žanych dźėći. Derje. Tu napadźe z razom najstaršemu synej, so póndźe do swėta." Powšitkowny smėch. Moleŕ mėni: „Knjez doktor je žortniwy", a trėje sej dwė wulkej syzy, kotrejž bėštej jemu z jeho wódnatego wočow kapnyłoj. Moleŕ je kaž so zda rozumny cźłowjek a mi jeho pokhwalenje cźini derje. Je pśeco derje, hdyž maja cźłowjeka za žortniweho. „Nó, ale, powėdajśe dale, ta bajka je teź za wulke dźėći", namołwja moleŕ. Sym w nowych wuzkosćach. Bajka ani njeńdźe dale, je z tej pointu skónčena, ale ći dobri ludźo tomu njerozumja. Jako mudra hłowčka spytam improwizowaś, powėdam — powėdam, ale njeńdźe to, čuju, zo hižo rėcźu hłupje. Towaršnosć přestawa poslucha. Wjesełu so jara. Jenoż Józefk poslucha, majkam jeho po włosach. Ale nėkajki kóne tola dyrbi bajka mėć. Zbožowna myslička. Z razom wozmu Józefkowu ruku a powėdam: „Józefko, hladaj, kajkej maš mazanej rucy!" Hóle na mnje pohladny. „Skhil so, ja ći nėšto pośeptam." A śepta mi: „Daj mi dwaj šmakaj, tak sej jej wumyju." Dam jemu tajnje dwaj šmakaj a hólčec běži do zahrody.

Hladam na knježnu domjacu, sedźacu pódla mje. Je nanej jara podobna. Suche wobliczo, čenka ruka, **mała brodźička, mały nósk — tak mały, może-li so** něšto druheho? Rady bych so smjał kusaceje satyrje Provaznikowej, ale widźu, zo moleŕ njewė, što na to prajić.

„Ja běch zwopŕedka historik," jakota moleŕ, „ničo to njenjesešе, ludźo stawiznam njerozumja. Mějach za radnicu města Kuckova namolowaś wobraz Žiški. Njelubjachu so jim škórnje, zo bych so wopraśał knjeza Palackeho, su-li historiske. Knjez Palacký da mi wėzo dobre wuswėdčenje. Ale w Kuckovje mějachu wěcywustojnebo, rėkaše Malina, a Malina rozsudźi, zo je mój Žiška přećiwo wojerskim předpismam. Dołho sym so z nimi čahał a skónčnje mi napisachu, zo mi to daja zjawnje w nowinach."

„Molujeće potajkim genry. Na pŕ. „Myš w holčej šuli". Myš njetrjeba widźeć być, ale holey z wučerkn su wšitcy horjeka naławkach — ta wšelakosć nastrózanych wobličow.

„Hehe, teź ja sym genry molował. Jedyn sym měł samo we wustajeńcy. Tehdom běše wso hišće němska a mój genre rėkaše „Häusliche Arznei". Muž leži we ložu a žona jemu njese horce wėko."

„E fuj!"

„Cohodla fuj? Wėko njebė ani widźeć, bė zawalene do ruba, zo njeby wustudnyło."

Rady bych molerjej pomhał z wuzkosće, ale njewėm kak.

„Kajki pak mamy dźensa dźeń?" praju Provaznikej dosć njewobrotnje.

„Może će pohladać našemu domjacemu na kornaf. Přewobleka so jenoż raz za tydźeń a dźensa je po jeho kornarju hižo štwórtk."

Impertinentny kadła! Wbohi, — je to cyle wose bite njezbožo, popołdnju zhubi stajnje pomjatk?"

„Haj najskerje, zo je nėhdy słomjane klobuki předawał. Kotŕiž předawaju słomjane klobuki, su skónčnje cyle hłupikojći wot teje słomy."

(Pokračowanje sćehuje.)

blišu hodźinu w Běłej Horje, njedźelu wjeczor w Hłuše a pónđelu we Wulkej Dubrawce, wutoru w Njeswornju a srjedu w Motyđle, štwórtk we Wobrazowach a pjatk w Kotecach, pichcze wjeczor we 8 hodź.

S Budestez.

4. njedź. po Tśoch kralach śmje farat Bóžź rano we 8 hodź. nimsku spowědź, dop. we 9 hodź. nimske a ½11 hodź. serbske pśedowanje.

Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu.

S Barta.

4. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbska a ½11 hodź. nimska Boża słužba.

Wutoru pop. we 3 hodź. pośedźenje Jónskeho towarstwa.

S Budestinka.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. we 9 hodź. serbske a ½11 hodź. nimske kemšenje.

S Bulez.

4. njedźelu po Tśoch kralach rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. nimska Boża słužba. Pop. ¼4 hodź. zyrkw. konzert.

Sm r ě ł i: Marja Theresia swud. Schmidtowa rodź. Wićazec, tśěrśa w Rodezach, 76 l. 11 m. 23 dn. Hanka rodź. Paulickez, mandź. Jana Běrch, tśěrja we Wujeźku, 72 l. 8 dn. stara.

S Hodźila.

4. njedź. po Tśoch kralach śmje farat Voigt rano ⅛8 hodź. serbsku spowědź, farat Wjesaf dop. ½9 hodź. serbske a we 10 hodź. nimske kemšenje.

Sćhwórtk wjeczor we 8 hodź. śmje kujes Cźěbła ſ Budyšćina w spomnjeśikim donje biblisku hodźinu.

Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. śmje Kobliczańske towarstwo kichesćijańskich starschich we Běžizach shromadźiśinu ſ pśichodnoschkom fararja Wjesaria.

S Huski.

4. njedź. po Tśoch kralach rano ⅛8 hodź. nimska spowědź, dop. ½9 hodź. nimska a we 10 hodź. serbska Boża słužba a we 11 hodź. dźěśikemšenje: farat na wotp. Mrózak w Rakezach. Sobrka. Kśicźenja ¼1 hodź.

Sśrjedu Jónske towarstwo pola Schneiderez.

S Hornjeho Wujesda.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. ½9 hoźź. serbske kemšenje a we 10 hodź. nimske kemšenje.

Sśrjedu, 2. febr., pop. we 3 hodź. shromadźiśina Jónskeho towarstwa w „Serbskej gnjezdnicy“. — Wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu.

S Hurśiny.

4. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbska Boża słužba, ¼11 hodź. kemšenje za dźěśi.

S Hrodźišća.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. we 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. nimska Boża słužba. Pop. we 2 hodź. zyrkwinske rozrěčowanje.

S Khwaćiź.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. ½9 hodź. serbske a we 10 hodź. nimske kemšenje, ¼12 hodź. dźěśikemšenje.

Pónđelu wjeczor we 8 hodź. śmje towarstwowy wothładar Kśišćan biblisku hodźinu we Wulkej Dubrawce ſ pśichodnoschkom farara.

Sśrjedu wjeczor ⅛8 hodź. śmje farat biblisku hodźinu w zyrkwi abo kapalni.

S Klukśa.

4. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź ſ Božim wokšacanjom, dop. we 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. nimske kemšenje.

S Kotez.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. we 9 hodź. so serbske pśedowanje cźita (wośadny kantor), ¼11 hodź. je nimske pśedowanje, ½12 hodź. nimske kemšenje za dźěśi (wośadny farat).

Wutoru wjeczor we 8 hodź. pola zyrkwinskeho pśiwótkstejerja Kolpy w Zarkach nimska biblišla a mjarjonska hodźina (wośadny farat).

Sćhwórtk wjeczor we 8 hodź. na farje pośedźenje zyrkwinskeho pśiwótkstejerstwa.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. je pola Boholeja w Hornich Kotezach nimska biblišla hodźina (puczowański pśedar Kśišćan ſ Běłeje Hory).

S Lupoje.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. we 9 hodź. nimske pśedowanje so cźita.

S Maleschez.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba, we 10 hodź. wośadna shromadźiśina w zyrkwi a w 11 hodź. dźěśikemšenje. Pop. we 2 hodź. sjednoczenje mlodych łoźow we farje.

Sśrjedu ⅛8 hodź. serbska biblišla hodźina na farje.

Sm r ě ł i: Martin Khorla, m. synk Khorle Lorenza, ratarja we Pluśnikach, 8 dnjow. — Erna Moritza, Klara, mandźelska Jana Arnošta Schérza, fabrik. dźěł. w Delnjej Hórzy, 38 l. 6 m. 22 dn. stara.

S Minakala.

4. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. nimske kemšenje.

Wutoru pop. we 3 hodź. we Lipicu pola Barlicź serbska mutrnoscź a spowědź.

Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. Jónske towarstwo na farje.

Schwórtk pop. ⅕5 hodź. Jónske towarstwo w Wobšlej Hěcźe.

Sm r ě ł i: Gustav Eckert, tśěrśak w Lipicu, 71 l. Pawoł Richard Pacherez ſ Pśowjow, 2 mjez.

S Rośarźa.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. we 9 hodź. serbske pśedowanje, pop. ½3 hodź. towarstwo wludowych hołźow.

Sm r ě ł a Selma Paulina, swud. Hokerowa w Strapowach, 67 l. 5 m. 22 dn.

S Porschźa.

4. njedź. po Tśoch kralach budźe rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. nimska Boża słužba. — Sobrka sa słuźbu łubosće we Lužicy. Pop. dźěśikemšenje we Porschźach we 2 hodź. sa starsche a we 3 hodź. sa młodsche dźěśi. Pop. ½3 hodź. kśesćijańske towarstwo młodych muślich, wjeczor spěwanje kśesćijańskeho towarstwa młodych hołźow pola wośadneje Botry. Sśrjedu wjeczor rozrucźowanje sa pośawnistwo we Porschźach. — Sśrjedu wjeczor ⅛8 hodź. serbska biblišla hodźina we Boschankej schuli.

S Rakez.

4. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. nimske kemšenje, kotremuž so pśichłamnje ſ e r b ſ t e kemšenje za dźěśi.

Pónđelu wjeczor we 8 hodź. Jónske towarstwo.

P o ſ k o w a n i: 24. 1. Hańża Mikelka rodź. Bobrakez, wumeńkaśka w Kamjenej, 81 l. 11 m. 22 dn. — 26. 1. Hana Schubina rodź. Wuschkez, mandź. hołpola w Rakezach, 36 l. 11 m. 8 dn. — 28. 1. Marta Kśišćanka rodź. Kuckankez, mandź. hołpola we Rakezach, 25 lět, 25 dnjow stara.

S Rychwałda.

4. njedź. po Tśoch kralach je dop. we 9 hodź. nimske a ¼11 hodź. serbske kemšenje.

S Wóśinka.

4. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. nimske kemšenje. Sobrka. Pop. we 2 hodź. kemšenje za dźěśi.

Wutoru, 1. febr. wjeczor we 8 hodź. Jońjace towarstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Baćoń. „Kasino młodych ratarjow“ zmjeje pśichodnu njedźelu, 30. jan., dop. ½11 hodź. we Smolic hosćencu zhromadźiznu. Winowatosć wšěch sobustawow je zo też do zhromadźizny wěsće pśiźu; štóž je zadźowany, ma so zamołwić. Pśedsyda.

Budyšin. „Nadźija.“ Dźensa p j a t k wjeczor z dypkom ½9 hodź. je w „Kat. towaršowni“ spěwna pruha ze žónskich a muškich. — Pśiźćo zaso wšitcy z lubosću k dobrej wěcy! — Po spěwanju je ważna posedźenje. Dirigent. Pśeds.

Bukecy. Jednota Sokoł zwuknje kóždu sobotu wjeczor z dypkom we 8 hodź. Kóždy mołoy Serb stuša do Sokoła! Načolnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Jednota“ woswjeći pśichodny tydźeń s o b o t u (5. II.) swój załoženski swjedźeń w žurli „Ballhaus“ na Budyšskej drózy (Bautzener Straße) 35 ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy w Drježdźanach a wokolinje, wosobje też z našeje lubeje domizny, so wutr. pśeprošuja. Pśeds.

Khróšćicy. „Ratařski Dorost“ zmjeje tón tydźeń pjatk (28. I.) wjeczor w 7 hodź. pola Natuša w Khróšćicach z h r o m a d z i ź n u. Nowe sobustawy so wutrobnje witaja. Pśedsyda.

Khwaćicy. Naše „Serbske towarstwo“ zmjeje njedźelu pop. we 3 hodź. pola knjeza Šołty hłownu zhromadźiznu. Wšě sobustawy maja so z wěstosću a z dypkom zeńć. Ważny dnjowy porjad, tohodla pśiźće wšitcy. Też hosćo a nowe sobustawy su nam lubje witani. Pśedsydstwo.

Lichań. „Zernička“ zmjeje p j a t k wjeczor ½8 hodź. spěwanje. Budźemy też zaso serbske reje wukuwa. Pśedsydstwo.

Nawjećorna župa Sokołow zmjeje s r j e d u, 2. febr. wjeczor ½8 hodź. zwuknjowanje w Pančičanskim hosćencu: proste zwućow., pśěkuš, bradła, sokolske hry.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ ma kóždy p j a t k wjeczor we 8 hodź. zwućowanje w kórcmje. Kóždy serbski młodźenc stuša do Sokoła! Načoln.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ zmjeje n j e d ź e l u, 30. jan., pop. w 3 hodź. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu w „Knježim hosćencu“. Ważny porjad: Lětne rozprawy atd. Też wšelake druhe ważne wěcy maju so rozrěśeś a wobzamknyś, tohodla je winowatosć kóždeho sobustawa, zo pśiźće.

Pančicy. Naša „Sokołska Jednota“ ma srjedu, 2. febr., wjeczor we 8 hodź. ważnu zhromadźiznu w hosćencu. Wšě sobustawy maju wěsće pśiź. Hosćo su nam witani a nowe sobustawy so pśijimuja. Pśeds.

Radwoř. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje n j e d ź e l u, 30. jan., swój 4. załoženski swjedźeń, wobstejacy w zwućowanjach, skupinach, dźiwadłach a rejach. Na tón swjedźeń wšěch lubych Serbow wutr. pśeprošuje pśedsydstwo.

Rakojdy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje n j e d ź e l u, 30. wulk. róžka w Zendźic hosćencu w u l k i s o k o ł s k i s w j e d ź e ń z prostym a narjadowym zwućowanjom. Započatk wjećor we 7 hodź. — Wšě brat. Sokołske Jednoty a druzy swěrni Serbja z blizka a z daloka so na tutón swjedźeń wutrobnje pśeprošuja. Nad pśećelny kjeź hosćencar je žurli rjenje wobnowić dał a Malešanska sokolska kapała budźe nam zapiskać, tuž budźe so kóždemu wopytowarjej pola nas derje spodobaś. „Nazdar!“ Starosta.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje n j e d ź e l u, 30. wulk. róžka swój zymski s w j e d ź e ń, wobstejacy ze zwućowanja a dźiwadłom we Waldźic hosćencu. Započatk wjećor ½8 hodź. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutr. pśeprošuje **pśedsydstwo.**

Rospodarski rozhlad.

Pjatk, 28. wulkeho róšta 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 *Dollar* . . .	4 215	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,442	100 čěskost. krónow	12,476
100 swajc. frankow	81,10	100 franc frankow	16,64

Berlinska burza pokraczowaśe wčeraj we powyšowanju kursowe efektow. Wójnska pożěžońka mšesće měrny wobkhad. Kursy bolźnych liśinow bu połpischowachu.

Produktowe wiki njepschinješechu wčera žaneho pischmjenjenja płaćiznow, byrnjež trakraj wo powyschenju płaćiznow ponźěł. Wčera płaćejśe zentnar

w Berlinje:

pschenźy 13,35—13,55 hr., rožki 12,65 hr. hač 12,75 hr., nałeńśnjejo jeźmjenja 10,85—12,25 hr., najmjeńšeho 9,70 hač 10,35, worša 9,40—10 hr.,

w Lubiju:

pschenźy 12,40—13,20 hr., rožki 12 hr. hač 12,75 hr., jeźmjenja nałeńśnjejo 10,80 hač 12,50 hr., worša 8,60—9,30 hr.,

w termińowym witowanju:

ja měrc: pschenźy 14,50—14,52½ hr. a rožki 13,45—13,40 hr., worša 10,50 hr.

ja meju: pschenźy 14,17½—14,20 hr. a rožki 13,35 hr., worša 10,55—10,52½ hriwnowy,

ja julii: pschenźy 14,30 hr., rožki pak 12,63¾ hr.

Wiši schtwórtk w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., jeja 15—18 pj., twaroh 25 pj. lany wołij 1,80 hr. litr, kóleźepa 8 pj., běły kał 12 pj., seleny 25—30 pj., cźežwjeny 15 pj., mjeńšty 20—25 pj., kwětkaty 35—60 pj., rožźićkaty 45—50 hr., morchej 15 hač 20, jěźina łowoda (špinat)) 40 pj., zybła 15 pj. a rećehej 20—25 pj., ličaty kał 10 pj.

Wiši schtwórtk w Shorjelu.

Butra 0,90—1,10 hr., jeja 13—16 pj., twaroh 20 hač 25 pj., měd 1,50—1,60 hr., howjaze mjaso 1,10 hač 1,20 hr., cźelaze 1,10—1,20 hr., świnjaze 1,20 hr. hač 1,30 hr., karpy 1,20 hr., liny 2 hr., schćuki 1,30 hač 1,50 hr., běłe ryby 40—70 pj.

Wiši schtwórtk w Kamjenzu.

Jabłuka 15—35 pj., worschki 60—75 pj., cźežwjeny kał 12—15 pj., běły 12 pj., seleny 25 pj., rožźićkaty kał 50 pj., kwětkaty 30—80 pj., marśipanowy 15—20 pj., zybła 10—15 pj., jěźina łoboda 35 pj., rapunzelki 60 pj.

Na pschedań.

Žiwnosć, 6 kórzow pola se žiwym a morwym inventarom, twarjenja mažibne, w Pšowjach 6.

Stroj pižańskí w Budyšćinje, Jurjowa haša 28 delka na prawo.

Sofa pliśichowy, Kubasch w Budyšćinje, Bórkliń 2.

Zentrifuga sa 50 hr., Liebmann w Budyšćinje, Tśelańska bróha 42.

Proša w Běłećezach 15.

Schijaza maschina w Budyšćinje, Renatuśowa haša 14.

Kruwa blišo k cźelenju, syna, Miećka w Němšćich Pasiźcach.

Pischitajśej pytaja:

Hołzu do domu, biwerkorla Hóflselbarthowa w Budyšćinje, Renatuśowa bróha 8.

Kupśej pyta:

Sćomu, schamotowa fabrika w Thonbergu p. Kamjenza.

Drjewowe awkźije.

W Dubowm wutoru, 1. febr. dop. we 9 hodź. we hoźcźeńzu tam: 120 mtr. palmych kuluchow, 200 mtr. rałeśiny.

Pischi pucźu ſ Brěźnje do Hendrichez njedźelu 30. 1. pop. w 2 hodź.: 20 mtr. twjerdych a mjeńšich kuluchow, 30 mtr. twjerdych a mjeńšich pjeńkow, 35 hromadow halosow.

Ssudniźu na pschedawanje

w Biskopjach na ſudnišću, sobotu 29. 1. 1927, dop. w 10 hodź.: pišańśe blido, sofa, schpihel ſ kamorom, běrnywjeśidłowa kat, rěpukrajak, běrnyzosnjeźowak a też pšakaza maschina.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi pjenja dop. ¾11 hodź.: Jara malo wobthoda. Tendenja lědma skrućena.

¾12 hodź.: Pischi najžiwnischich wobrotach su witi lědma stajne.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tunach abo 1000 kg howa: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	27. 1.	26. 1.		27. 1.	26. 1.
Pšenica	267-271	267-271	buny	20 21,50	20-21,50
rožka	253-256	253 256	woka	23-24,50	23-24,50
nat. jećmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
nas. jećmjeń	194-207	194 207	žołte lupiny	17-19,00	17-19,00
wowa	188-200	187-198	zeradella	30-33,00	30-33,00
kukurica	190-192	190-192	raps. wosušk.	16,50	16,5
pšenź. muka	35-38,00	35-38,00	lany wosušk.	20-21,10	20-21,00
rěana mauka	35-37,25	35-37,25	pooh. melasse	—	—
ps. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	30-30,60	30-30,60
žrane „	15,25	15,00	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-3,35
raps „	—	—	rěana sloma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,00-1,3.
hróch	30-32,00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjoluški	22-23,00	22-23,00	ječna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

27. januara.

— woł., 5 byk., — kruw, a — jałojo., 727 ćelat.

— wowcy, 415 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 74—77, 2. 67—70, 3. 60—65;

swinje: (přez 300 pt.) 72—73, 2. (200—300) 70—72, 3. (200—240) 68—70, 4. (160—200) 66—68;

raney: 58—61.

Hdyž žo *hinjawa šapoczina, to ſedma ſpóſnawaſch.* Tohodla je wažne, ſo wučeń ratarjow roswučuja, na kajſich ſewjerjach je mózno, ju ſpóſnaċ. Sſedźi hinjawa we pluzach, ma howjadło pichi ſpoczatku krótki a žuchi kaſchel. Krumy žo pſchezo tócża bjes toho, ſo bychu woſtałe. Potom dejwo poruſchczuja. Mlockinowe žaky (Lympfdrüſen) ſaczerkaja. Skoczo dele bjerſe a jewi žo, kaž to na naſchim wobrazu widźimy. Je wumjo na hinjawu ſhorilo, ſpóſnajeſch to na žuczkach, hdyž je wobmažujeſch. Ssuczi we wumjenju ſawinuja ſaczerkliju. Wumjo jewi žo we ſwojej podobnje njeſtajnje. Jenoż na mloku hiſchcze žaneho pſcheměnjenja njewobkedźbujeſch.

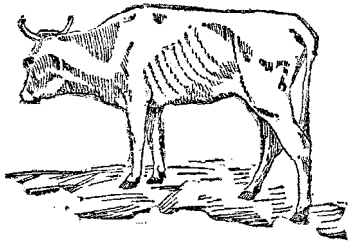

Ssy-li ſpóſnaċ, ſo je howjadło na hinjawu khore, dyrbiſch je ſkerje a lepje wotſtronicź. To leži žobu najbóle też w twojim ſajimje. Mjaſo możeſch, je-li njeje zyle ſe cžwaczkami pſchetykane, hiſchcze k jedźi wužiwaċ. Potom žo poſtaraj, ſo twoje ſbytkne howjadła pſched tutej khoroſcżu wobarnujeſch. To je jenicżżo mózno, ſo jich cżełko a ſtrowoſcż ſtrucżujeſch. Wot młodoſcże dyrbiſch je tak džerżeċ a wothladaċ, kaž žebi to ſaſadły ſtrowotneho pſchehwanja a pizowanja žadaja. Tohodla žkuſcha młody ſtót na paſtwu. To je najpreńſcha ſażada.

Na hinjawu ſhoriże krumy njeſmeſch pſchepuſchczeċ, ani na nju khoreho bika k pichipuſchczenju trjebaċ. Cżeko wot tajkich krumow njeſmě ſe ſtrowymi cżełatami khromadże ſtejeċ ani ſ nimi na paſtwu khodźiċ. W nowiſchim cżaſu howjadła pſchecziwo hinjawje ſchczepja. Schczěpjenje wutwori we krwi ſchczěpjeneho howjadła trěbnu pſchecziwnoſcż pſchecziwo natyknjenju.

Hinjawu ſwonknje ſedma ſpóſnajeſch. Tohodla pſchedawaċ tajkeho ſtocżerża ſa nje hacż do dwejoch njedźel rukuje (14tägige Gewehrsfriſt). Sa pluzowu mrětwu (Lungenſeuche) rukuje pſchedawaċ pſchi howjadłach ke wjaſanju hacż do ſchtyrjoch njedźel (vierwöchige Gewährsfriſt).

Hospodarſtwo.

Cżiſtota je pół ſtrowoty a połowza pizy.

Hoſpodaŕ drje je cżaſto pſcheżewděcżeny, ſo je ſwino hewak doſcż cżiſte ſtocżo. Jane ſtocżo njeppyta telko pſchileżnoſcże ke kupanju, kaž ſwinjo. Jane domjeze ſtocżo žo też telko njeſchudruje, jako ſwinjo a to tohodla, dokelż maſanoſcż na žebi njeſnjeże. Sswinje potajkim najbóle ſa cżiſcżenjom ſwojeje koże žada. Daliſchi ſtót dyrbi žo najprjedy na kupanje ſwuczicź a k tomu donuczicź. Sswinjo by najradſcho zyke dopołdnjo we luži leżało.

Cżaſto ſwinje jenoż na ſanjerodźenje jich koże ſkhorja. Sswinjo też wichelake mineralne maczińy k ſwojemu żiwjenju trjeba. Kóżdy móże žebi myſlicź, ſo to ſwinjeċu njehowi, hdyž je ſtajnje w cżmowym khlěwje ſawrjene, kotryż je cżaſto doſcż ſanjeſchwarnjenj. Kat wjeſoke je, hdyž móże žo jónu derje pſchebeżeċ. Sswinjo trjeba też hiſchcze wjaży kiżlika, hacż druhe ſwěrjata. Khoroſcże pluzowe pola ſwini ſawinje pak jenoż **njedoſtatk kiżlika, to je tehdom, hdyž je w hródźi a we** khlěwje mało cżerſtweho powětra. Druhdy ani dychacż njemożenje, ſaſtupimy-li do tajkeho khlěwa, hdżeż žo nihdy wokna njewotewrjeja. Potom žo hiſchcze dźiwamy, ſo **mamy khory ſtót.**

Kak pak mamy nětko ſwinjom kożu cżiſcżiċ? Sswinjeċu by wěſo najlepje howiło, hdy bychmy je prawje cżaſto **wukupali a wuſchudrowali.** Kak ſwinjo ſa kupjelu žada, widźimy ſ toho, kak žo w lěcże na paſtwje we wſchěch możnych łużach wala a potom žo wo ſchtomy abo ſtołpy ſchudruje. Tak może žo ſwinjo w lěcże cżaſto wonkach wukupaċ. Schto pak w ſymje? W ſymje měli ſwinje druhdy ſ liwkej mydlinowej wodu wumyċ abo ſ najmjenſcha pożnjakaċ. Sswinje žo na to tak ſwucża, ſo to cżaſto ſe żadoſcżu wocżakuja a daja žo měrnje wumyċ. Po wumyczu ſwinjo ſe ſuchim hadreſchcżom abo ſ wěchcżom ſłomu **wuſchudrujerce.** Niecziſtota ſwinje nicżi. —

Pjerizmarſtwo.

Pizowanje kur w ſymje.

Syma je cżaſto cżaż běhy ſa ludźi a ſtót. Njeej jenoż to, ſo wſchitży ſymu mrějemy. Też ſwěrjata cżerpja cżaſto pod njedoſtatkom pizu a ſu cżaſto na miloſcż a njemiloſcż hoſpodarja pokaſane. Potajkim ſtót dyrbi žo ſ tym ſpokojicż, ſchtož jemu hoſpodaŕ da. Tak ma žo też cżaſto i pjerinu. Pjerina, kotraż je w ſymje jenoż na kurjeniż pokaſana, a hacżrunjeż może ſ cżażami wonka běhacż, dyrbjała wſchak žo derje wothladaċ. Newak žo nam njemóże ſtrowa ſatkowacż. Najlepje kurom cżerſtwe ſorno howi, wožebje w tajkich dnjach, hdyž jara mjerſnje. Wot nowembra hacż do měrza mamy kurom poknu pizu dawaċ, to rěka, mamy jim telko dacż, kelkoż trjebaju, a to ſi krócż ſa dźeń, rano, pichipołdnju a wjeczor. Najkhmarniſche ſa kury je jecżmjeń a wowż.

Rano maju kury też kóżdy dźeń nějchto cżopke doſtacż, a to warjene běrny ſ wotrubami; do toho ſměſchamy hiſchcze dźeżelowe pluwy. Rano a wjeczor dožaha ſorno. Tafka piza naſchim kurom w ſymſkim cżaſu najlepje howi. Njetrjebamy žo bojeċ, ſo nam ſhoriża. Też picź njeſmémy jim ſabycż dawacż, a to liwku wodu, kapałzu abo butſanku. Njetrjebamy žo bojeċ, ſo bychmy je ſ tym wukormili.

Też ſmjerſk ma na kury wichelaki wliw. Cżaſto widźimy, ſo nětkotrym kurom hrebenje ſmjerſnu. Tajkej kokoſchi, kotraż ma wulki hrebjeń, mjerſnje prjedy hacż tajkej, kotraż ma małk hrebjeń. Też huſy a kaczki cżaſto pod ſmjerſkom cżerpja, wožebje hdyž je w tajſim khlěwje zementowa podkoha. Kurom mamy nětotre rany ſ naſelinu hrebjeń namaſacż. Tak jim żenje njeſmjerſnu. Huſom a kaczkam pak prawje žucho ſaſcżěwamy. Na **ſmjerſnjene hrebjenje mamy ſymne wobkłady Kaſch.**

Dom a kuchina.

Koju cżornu barbicź podamy tu 2 rezeptaj.

1. wſmi: 5 puntow żeleſoweje ſmydy (Eiſenvitriol), 75 gramow winoweje kiżalinu (Weinſäure), rospuſchcż w 20 litrach wody, 7¾ punta módreje żele (Blauſalz), wař w 40 litrach wody tak dołho, doniż jenoż 25 litrow njeſměſeſch. K tomu pſchidaj punt kicżoweho zokora. Tole wſcho hromadże ſměſchej. Tutón mas je dobry ſa njedźelſkeho woſa krymy a konjaze graty.

2. wſmi: 200 gramow ſkopjażeho łoja, 600 gramow wóſka. Tole hromadże ſeſchkrěj. Hdyž je měſchenża hiſchcże horża, pſchiſypuj 600 gramow drobneho zokora, 200 gramow mjehkeho mydła (Schmierſeife), 250 gramow ſwěżowych żalow (Lampenruß), 50 gramow indiga a 400 gramow łucżlaneho wolija. Hdyž tole pſchiſypnjeſch, dyrbiſch mas ſylnje měſchecź. Tónle mas je dobry na wſchě drużiny kożow a je rjenje cżorne **barbi.**

Časopis za Serbskich ratarjow

Cżiſ. 4 Budyſin, 28. januara 1927. Lětnik 34

Njetopery.

(S tſjomi wobrazami.)

Naſche njetopery žu lětaże a zwjaki (Säugetiere). Wone żeru pſchekażanżu (Inſekten), potajkim muchi, kuntwory a mjetele. S tym je hižo prajene, ſo žiwiſcheja do naſchich domjażych najwużitniſchich ſwěrjatkow. Mjes nimi roſeſnawamy wſchelake drużiny. Jich lětanje je bóle podobne na pjerchotanje. K lětanju njeżku-

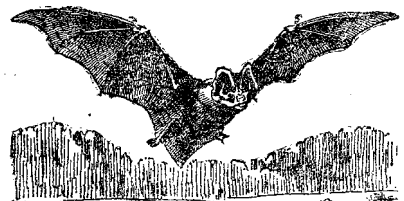

1. wobr.: Kružopyſkaty njetopor.

żitej jim kſchidleſchżu, ale cżenczicżka kóżka. Ta wukhodża wot prědneju nóżkow, dżerżo žo po boku, cżeko žaha pſches ſadnjej nóżżu hacż k wopuſchi. Dokelż je ſwěrjatko lohke a ma cżenke kóſcżicżki, ſamóże zyle derje lětacż. Hdyž njetopor žo dele puſchcża, tutu kóżku wupſcheſtrěwa. Chże-li žo poſběhnycż, kóżku bóle hromadże ſcżeżnje. Tute wupſcheſtrěwanje wukonja roſeprěżo porcżiċi ſwojich prědnich a ſadnich nóżkow. Kóżku tohorunja ſ pomożu porſcżikow hromadże ſtożuje, podobnje każ tole ſ pſchedeſchcżnikom cżinimy. So by kóżka doſcż mjeſka a mozna była, ju njetopor pſched kóżdym dleżſchim lětanjom ſ tukom namaſa. Tutón tuk wuſtupuje ſ tukowych żałow wokſche noża. Hdyž njetopor dlěſchi cżaż wokoło pjercholi, jo bóle pſchenapina, hacż hdy by měrnje wokoło lětał. Po tajkim pjercholenju trjeba wodychnjenja. So by wodychnył, njepożydnje žo njetopor niż žnano tak każ ptaczk. K tomu ma pſchi palzu prědnich nóżkow paſortu, ſa tu žo ke krótkemu wotdychnjenju powěſnje. Chże pak dleżſchi cżaż wotpocżowaċ, powěſnje žo ja paſortu ſadnich nóżkow. Njetopor ma jara wótre żłyſchenje. Hdyż chże ſpaċ, žo powěſnje, ſwojej wuſchnizzy (Ohrmuſcheln) tak na wuchu pokażiwſchi, ſo jeho ſwonkny wjerſtot a ſchumot njemylitej. Někotry měſchczan by ſchtó wě ſchto ja to daċ, ſo by ſwój nózny ſpar ſ tajkej pſchiprawu ſtrucżiċ ſamoht. Wiżajo da žo njetopor do lětanja. Sſedżo žo jemu tak łożay njeſaleczi. To ma żwoju winu w tom, ſo njeſamóże każ ptaczk lětacż, ale jenoż pjerchotacż. Njetopor żaneho hnězka njetwari. Ssanczka żanych jeſkow njenjeże. Naléto wuleżnu žo młodej każ pola kóżdeho druheho ſchtyrinohateho, ſwěrjatko. Tej na wutrobnju żanczki wiżajo ju zwjaja. Wiżajo pſchebywaċ tam tak dołho, doniż lětacż njemóżetej, ſo mohłej żebi żwoje żeżiwjenje kojicż. Do toho cżaża wiżaja, jeje wutrobna žo dżerżo a tak też żanczka ſ nimaj lětajo żwoje żeżiwjenje pyta.

W naſchim kraju njetopory piches ſymu ſpja. Tehdom też nicżo k łóżenju a k jedźi mělе njebythu a dyrbjałe hłodu wumrěcż. Pſches ſymu pytaja żwój wuczeŕ w ſtarych roſpadankach, wežach, ſólnjach, ſchłałobach, we humbjerkach bróżnjow a podobnych twarjenjach, we próſdnych ſchtomach a podobnych pſchihódnych khowankach. Jedyn pſchi druhim we wulkich żnłach, ſa paſorki ſadnjeju nóżkow žo dżerżo, hłowu dele tam pſches ſymu drěmaja. Sprózdnjene a w połnej womorje pſcheżyja hroſne mežaży njelubeje ſymy. Nichtón żebi njemyſłi, ſo je w tutym ſymnym a mortwym cżełku hiſchcże żiwjenje. Cżopiota cżeła je woprawdże zyle żnadna. Lědma ſkocżatko dycha a krej po żikkach cżecże (běži). Hdyż we ſymje ſtare próſdne ſchtomy puſchczeja, tehdom ſwjetſcha tyżaży w nich drěmażych ſwěrjatkow janicża. Tohodla njepuſchczej w ſymje żenje ſtare próſdne ſchtomy, ſo njeby ratarja a lěżarja najwużitniſchejcho pſcheżela ſahubił. Tak może tajſi ſtary próſdny ſchtom jako ſymſti wukhow njetoporow wużitniſchi być, hacż **někotryżkuliż**

2. wobr.: Mały njetopor.

ſtrowy ſchtom. W lěżach w bliſkoſcżi Hanawy (Hanau měżo njedaleko rěki Main w Kaſſelſkim wotkrjeżu) popuſchczachu nětdy wjele próſdnych ſtarych dubow. Tyżaży njetoporow pſchi tom żwoje żiwjenjecżo pſchiżadźichu. Wot toho cżaża žo tam ſchtódne hużaży, wožebje puczowarſka hużarża (Prezeżionsraupe), tak pſchiſporachu a pſchiſporichu, ſo ſ jich wobżranoſczu wſchě duby a hiſchcże wſchelake druhe drjewa janicżichu. Tutón po-

dawk njech je ſ wottraſchazym pſchikkadom. Pſcheð ſmjerſnjenjom wobarnuje njetopora w naſnymje w cźele nahromadźenj tuk a huſte, cźeło wobdawaze kohmn. Tuk njetopor pſches ſymu pſchetrjeba, ſo by jeho wohrewak. Kožmy njejžu kaž te druhich ſmjerſatow drobne cźenuſchke trubjakli, ale žu boriti jena do druheje ſtykane, kaž znano bonki vichakki. Pſcheð ſmjerſnjenjom wobarnuje njetopora dale kožka, ſ pomozu kotrejež lěta. Do teje ſawali žo kaž do pkaſchcźa. Mjes cźełom a tutym ſawalkom je powětr ſhrěty a njetopora derje wohrěwa.

Hdyž w naležźu wětry cźoplisčho ſaduwaja, wottuzźuje njetopor ſe ſwojeho ſymſkeho ſpara. Nowe zjiwjenje je do po ſdaču wotemrěteho cźěła zacźahnyło. Tymdom podawa žo na hoitmu. Wutrajnje polětuje ſaniczuje wſchěch druzin pſchekaźanzow, dokelž je njenazytny a hłód joho cźiwiluje. Wo dnjo hychu tutoho njeprózniweho hoitmjerja wěcźe rubjeźne ptaki wulojike a hychu byłe jemu je ſabubu. Tohodla wulětuje na ſwoju hoitmu we wieczornych ſměrkach a wrócźa žo ſ njeje w rańſchim ſwitanju.

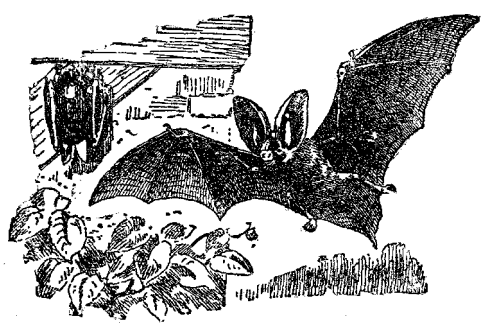

ſ. wobr.: Wulki njetopor

Njetopor je nacźorne ſkocźatko. Pjerchotanje je ſara napinaze lětanje. Wſchi tom pſchetrjeba wjele mjetelow, muſchkow, kuntworow a wſchelakich pſchekaźanzow. W jatbje jenicžki njetopor k jenej wieczeri 12 mejſtich brukow ſežra. Twjerdej kſchidlejſchzy woſtaji leżo. Wucźeni njerjad pſcheptawſchi, ſpóſnachu, ſo je zyle pſcheſpjecźene ſ powoſtankami ſchłódnych pſchekaźanzow, kotrež joho žoldk pſchedźełacź njemóže. S toho wukhadża, kelko ſchłódnych nóżnych brucźkow, mjetelow a druhich ſchłódnikow njetopor ſa jenicźku nóz ſežerje a ſanicži.

Wſchě naſche domjace njetopory žu wužitne ſmjerjatka. Žadyn jenicžki ſ nich ſchłódny njeje. Njetopor je najpilniſchi a najmutranjſchi pomoznik tatarja a lěžarja, ſaſrodnika a rólnika pſchi ſaniczowanju kuntworow a muchow, nóżnych brucźkow a mjetelow, jich waczkow a huſanczkow. Poſledniſche žu najhórſchi ſchłódnizy naſchich ſadowych ſchtomow. Se ſaſacźkowanju woberaja žo naſchi ſadarjo pſcheczźivo rózowej limbort (Schammſpinner) (pjerſchczenzy (Ringelſpinner), ſymſkemu mróſniku (Froſtſpanner), kruzażej (Apfelwickler) a wſchelakim druhim. Tu jich njetopor hacź nanajwuſpěchniſcho padpjera.

Njetopor łóſi tutych ſchłódnikow ſe ſwojej kožku ſemu k lětanju ſłužażej kaž do ſaka a je hnydom ſežerje. Najradſcho njetopor ſadowe ſchtomki wobkruzuje. Tu łóſi wſcho, ſchtož ſamóže nětkaž dożahnyc. Nektru huſanczku, ſo po powcźinkoſtej nitzy k ſemi puſchczejež, tu njetopor ſchlapnje. Tute ſwjerjatka ju cźim wužitniſche, dokelž ſaniczuja w nozu nózne mjetele, muſchki a brucźki, ktrež bewak druhich njepſcheczełom wěle njebychu.

Potom hychu žo w njeſmjernych ſykach pſchiſporjake, kaž žo druhdy ſtawa w lětach, hdyž je mało njetoporow.

Njetopor je, kaž žmy widżeli, nózne ſwjerjatko. Tohodla nima pſcheżnjelnje a wótrje wuwite widżenje. Wocźko by njeſamohko ſwjerjatku tak ſłużyło, kaž je to ſa jeho ſeźiwjenje nuſne. Lěpje wuwita je hižo cźuchawa. Nożowe dżerki ſu kaž pola dobreho pſa ſtajnje wkožne. Też ſłyſchenje je wulkotnje wuwite. Tole pſcheradżujetej ſylnje wuwitej a pſches měru wulkej wuſchnizy. Tohodla njetopor najſłabiſche ſaſynczenje ſażłyſchuje. Hdyž tebje njetopor wobletuje, trjebaſch jenož kaž bruczźk ſa ynczecź, hnydom twoju htowu nanajbliže wobletuje, ſo by ſynczaka lapnył.

Wulkej wuſchi drje wěcźe też tomu ſłużitej, hibanje powětra ſpóſnawaczź. Cźuwadło je pola njetopora wěcźe najſylniſcho wuwite. Cźuwadło ſpodli wěcźe we cźerkej kožzy, naſſerje też we wuſchizomaj a w kožkatych nożownych dżerkach. Cźuwadło je hacź do najwyſchſcheho ſkhodżenka wuwite. Njetopor ſpóſnawa hižo machnjenje powětra, też tehdom, hdyž powětr ſahibnje nimoleczźaceho kuntwora. Dale ſpóſnawa machnjenje powětra, ſo na něcźim žo hacźazego abo nětkeho ſo wotroażowazeho.

Wucźeni w tom naſtupanju ſwjerjatko na pruhu ſtajiſchu. Sależy cźu jemu w cźiży. Potom puſchczichu joho do rumnoſcźe pſcheczźinjenej prěti a podelbi ſ niczemi. Njetopor je pſchełětowaſche tonje a dele, prěti a po dołhi, bjes toho ſo by do jenicźkeje nikt ſalecźał. To chże projecź, ſo jenicžkaſko ſpóſnawa powětr ſo ſtabuſchizo wotroażowazy wot cźeſtich nitkow.

Njetopor ma, kaž tołbe ſwjerjatko, też ſwojich njepſcheczełow. Do tutych ſłużiſcheho pſchedewſchém ſtkóry, łóczſi, łohłizy a kuna (Marder). Te pytaja jeho pizu ſożkowicź a popadnycź. Ssowy łóſa a nimi lětaju, dokelž je też ſwoja nózny ptacźk. So hychu ſchtyrimobac am wucźelle, powěſchuja žo wyżoko pod tſěchu na pſchewſchowate ſcźeny a wcźe te mejſtnoſcźe, nieo chżuone tutym njepſcheczełam. Pſched tym, ſo mohłe žo tuczi njepſcheczełjo na njeho łożzy dobładacź, wobarnuje jeho ſcźera barba. —

Pſchiwěriwi a njeroſumni ludżo žo njetopora bjes pſchicźiny boja. Minuja joho wſchelakich njeſkutkow. Wo nim praja, ſo žo žonam do włoſow żyda a ſo do pokcźa thodżi, widżo joho wiſzażeho we wuhnju. Minuja joho, ſo pokcź żerje. To pak je njemożno. Se ſwojimi ſubcźakami ſamoże dże pſchekaźanzy ſakuſacź, ale ſ pokcźa żwacźka wotkuſnycź njeby ſamohł. Druhdy drje njetopor žo do ſtarych błininanych wuhnjow powěſnje, ſo by tam ſymu pſchejpał. W taſkich ſtarych ſcźerokich łepjenzownych wuhnjach ſu cźa mjażo, pokcźe a kołbaſy. Druhdy žo tajſi ſpizy rawźł wottorhnje a dele padnje. Potom na njeho tukaja, ſo do pokcźa thodżi.

Naſcheho kraja njetopory žu bjes wuwſacźa wužitne a njewinowate ſwjerjatka. Kóždeho hoſpodarja winowatoſcź je, je ſchkitacź a jich pſchiſporjenje ſpěchowacź a hajicź. So bychu wucźek a khowanki namakaſe, ſpowěſchej jim huſke, ſchtyrirózkate kukowy bjes dna pod tſěchi, na wuhnje, ſchtomy a wſchudżom tam hdźež ſo pſchibódne měſtaczko ſa tajke kukawy pokaża. Bjes dna njech žu tute kukawy tohodła, ſo niebychu njehańbicźiwe wróble w nich hnězdźicź mohłe. Schtóž na tute waſchnje njetopory haji a ſpěchuje, tón žebi a ſwojej ſahrodże a ſadowni najbóle pomha.

W połnóżnej Ameriku žu dawno wulki wužitk njetoporow ſpóſnali. Tam, wożebje w Teraſku twarja njetoporam wożebite wěże, ſo měłe pſchiſłódne khowanki. W tamnych ſtronach cźłowiża cźłowjekow huſte ſtadła kakatych kuntworow. Tute pſchenoſchuja je ſwojim kaſnjenjom w tammych ſtronach ſakhadżazu ſymizu. We taſkej wězi namakaja na 20 000 njetoporow witane khowanki. Na 6 kilometrow kokowokoło tajkeje wěże cźwiżu tutych ſtraſchnych kuntworow njeſnaja, tak dokładnje je njetopory ſaniczą pódła njeliczźomnych ſtylow druhich ſchłódnikow. Zich w taſkich wězach žo hromadżazy hnój po mjenom njetoporjazy guano je wuwołane hnojidło. Kaž hižo prajachmy, njetopor ſtraſchne kuntwory do cźiſta ſaniczi a ſ tym cźłowjekam ſmóżni, žo ſażydłowacź w ſtronach, hacź dotal njepſchiſtupnych a ſtraſchnych ſa cźłowjeczu ſtrowoſcź. Też w naſchim kraju mamy tonidiate a bahnate krajiny, hdźež žu kuntwory, kaž loni w lěcźe, ſ woprawnej cźiwilu. Snano móhli tu amerikanſki pſchikład ſcźěhowacź a njetopory na žame waſchnje hajicź.

Kak twarimy hnojowu hromadu?

(S wobrazom.)

Saſkład hnojenja ſahrodki je a woſtanje hródźny hnój pódła pjerſchcźe ſ parniſchcźa. Hródźny hnój we ſahrodźy cźerſtwy, to reka, kaž ſ hródże pſchindże, ſarywacź njeje rażomne. Wón dyrbi hižo roſpuſchcźeny byc, prjedy hacź do ſemje pſchindże. Hewak njemóże hnydom, ale hakle po letach ſkutkowacź. Cźerſtwy hnój cźerſtwy podrnty ſłubi wjele ſe ſwojeje hnójneje mozy. *S taſtim hnojom dyrbiſch cźim wobkadniwiſcho wobkadżecź*, cźim bóle je ſkomjany a ſuchi. W ſymje hródźny hnój ſo pomałku roſpuſchcźuje, ale tola jara wjele na ſwojich hnojazych wutkach poihubjuja. W ſymje maſch tkwile doſcź ſ hnojom tak wobkhadżecź, ſo wjele hnojazych wutkow njeſhubi, ale ſo je po możnoſci wſchě ſakhowa a žo we roſpuſchcźowanju hnójnych mozow hiſchcźe porjedżuje.

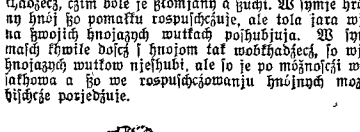

Hródźny hnój dyrbiſch porjadnje a twjerdże do hromadow ſadżecź. Horze hnoje ſo łohze ſpała. Tohodła dyrbiſch je ſ druhimi ſměſchecź. Pſchedewſchém dyrbiſch na to hladacź, ſo hnój wětry ſtopjenk wlohi ſalhowa. Wložźny hnój ſo lěpje worſchtuje hacź ſuchi a ſkomjany. Hdźež w nim wloha tcźi, njeje ruma ja ſuſchazy powětr. Tole je runje hłowna wěz. W hnojowej hromadże nje-ſmě powětra byc. Dyrbiſch ſo też ſwěru ſa to ſtaracź, ſo też poſpjeſcho njeby do njeho pſchiſtupa měł. Hdźež je powětr, tam też je kiſlik (Sauerſtoff). Kiſlik ſpěchuje nakažlinu (Bakterien) roſpuſchcźowazu duzyk. Tuta nakažlina pſchetwori duzyk do draźliczźiteho duzyczźanata (Salpeter). Tute waźne hnojidła pak ſ powětrom roſcźeła. Tole je nuſno ſnacź, ſo bychmy wědźeli, kak dyrbimy hnojowu hromadu ſakożicź, worſchtowacź a twaricź.

Hródźny hnój worſchtuj porjadnje do ſchtyrirózkatych hromadow. Hdyž žu jón nětkaže ſtopu wyſoko ſworſchtowaſ, jón krucże potepcaj. S tym dozpijeſch, ſo w hnoju ſganych tomorkow njeje a ſo powětr ſ njeho wucźerpich. Je-li hnój jara ſuchi, pomaczej jón ſ wodu. Bóle ſkomjany hnój ſworſchtuj woſtrjedź hromady a wożebje twjerdże ſtepjaj. Nětko dyrbiſch žo wo to poſtaracź, ſo by hotowu hnojowu hromadu twjerdże ſworſchtowanu a wložźnu ſatkowaſ.

Swjetſcha ſtara prawidła, ſo ma hromada wóżna a twjerdże ſworſchtowana byc, wopaſ ſrozumja. Naibóle hromadu ſ hnójnizu poliwaja. Tónle natołk dwójzy ſwadżi. W hnójniżu je draźliczźity duzyczźanatan (Salpeter). Tón ſażo ſylni nakažlinu, roſpuſchcźowazy duzyk. Hdyž hnójniżu žo do hnoja ſpała, naſtanu trubjelki, podobne tym ſ dejchcźikowej wodu wupłokanych. S tutymi trubjelkami ma powětr do hnoja pichiſtup a wulonja w nim ſwoje hnojaze wutki, kaźaze błěſko. Tohodła dyrbiſch, ſo by žo taſtich ſchkodowantow ſminył, hotowe hnojowe hromady po bokach a ſwjerchu derje ſ pjerſchczu wobmjetacź a pomjetacź. K tomu trjebaj wſchědnu pjerſchcź abo pjerſchcź ſe ſahrodki. Je-li je hnojowa hromada w ſahrodźy, ſadżěwa pjerſchcź, ſo njeſmjerdżi. Je-li chżeſch na hromadu nowy hnój worſchtowacź, wotkopej prjedy ſwjerſchnu pjerſchcź. Hdyž žu na hromadu nowy hnój worſchtował, ſawodżej ju ſażo ſ pjerſchcźu. Hnój dyrbi w hromadże wſchelako dołho leżecź. W lecźe doſahnu 6—8 niedżel, ſo by hnój ſchpełżi abo doſrawi. W ſymniſchim cźaſu traje ſtrawjenje neſchto błeże, ja tym hacź je mjenje abo bóle ſyma. Cźim cźoplisčho je, cźim zjiwiſcha je nakažlina trěbna ſa ſtrawjenje hnoja.

Hnój ſ taſkich hromadow ſarywaj w ſahrodkach ſe lohkej pódu (Boden). Cźerſtwy a jara wótry hnój do taſkeje pódy moh wjazy ſwadżicź, hacź pomharcź. Cźerſtwy hnój ſ hródże ſměſch jenoż do cźežkeje lepjateje pódy podrywacź a to najſmu. Toho hnójne wutki maja we ſymje doſcź cźaſa, ſo roſpuſchcźowacź, ſdobom pſchetwoſtuje cźežku pódu do mjelneje. ſmotateje pjerſchcźe. Se hromady roſkidany hnój dyrbiſch hnydom nikko podrywacź, ſo dużyk a druhe hnojaze wutki roſcźełake njebychu.

Hinjawa.

(S wobrazom.)

Mjes howjadłami najbóle roſcźerjena khoroſcź je hinjawa abo tuberkuloſa. Němcy mjenuja ju też franzowſku thoroſcź a „Perlſucht“. Sa to bychmy my Serbjo ſuchawa abo hinjawa prajili. So ju Němcy paczerkojtu thoroſcź mjenuja, pokhadża ſ toho, ſo žu pluza pobyte ſe ſuczźami na drobne paczerki podobne. To žu te tak mjenowane cźwacźki abo tuberkle. Wone bodża niz jenoż na pluzach, ale też na wutrobje, jatrach, na ſtyzy, na rjebikowej ſtyzy, we żołdku a w cźirjewach, dale tcźa też we wumjenju. Wulke žu kaž ſahkowe ſortnjatko hacź do hroſchowejho. Druhdy bedża jenoż tu a tam po jenym, druhdy pak też w hromadkach a pak ſjedноczene do podobiſnu kiſki. Sapodobne žu na mjażnu brodawku, pſchethadżeja do na twarożk ſcźerebo, pak nacźerwjeni żołtcźo, druhdy ſu też na brun.

Hinjawa je w tom jara ſtraſchna, ſo ſo łohzy ſ jenoho kłocźerja na druże pſchenjeſe. Nětkoſi lěkarjo mějna, ſo je możno, ſo ſo też na cźłowjeka pſchenjeſe. Hribik howjadoweje nakažlitwiny (Bakterien) je pak hewak tón cźłowjekſkeje ſuchoczźiſny. Jara łohzy pſchenjeſe ſo ſuchoczźiſna wumjenja. Teje kachort pſchenjeſe do mloka a wſche mlokowe wuplody kaž butry, twarożka a twarożka. Jenoż hdyž mloko wotwaricźi abo je 20 mjeſiczinow dołho na 65 ſtop ſhrějeſcho, kochort morizh. Tute lhrěcźe mjenuja pasteuriſowanje mloka. Pasteur bě tón franzowſki wucźeny, kotryž najprěnſchi wucźinſche, ſo je możno ſ taſkim ſhrěcźom, kochorti tuteje a wjeſelich druhich thoroſcźow ſaniczicź. S pasteuriſowanjom ſłubi mloko wulki dźeł ſwojich vitaminow, to reka, ſwojich ſa leſiwjenje najważniſchich wutkow. Kbory żołdk taſke mloko też tak derje njeſnjeſe. Tutych winow dla ſo dżeńſnjiſchi dżeń prózuja, hinjawu wot ronicź a jenoż ſ dokładnje ſtrowych bókow mloko ſnacź. Nataſke komory ſpěchuja dżenża wſchě je ſtrony wożebnych wunamakane pjeſiprawy, ſo bychu roſcźerjene tuteje thoroſcźe ſabjerwali a ſłóncźnje tak daloko pſchiſchli, ſo mohli ju zyle wukorjenicź. Naſchim wotcźam chżyli w jich ſajſmje radźicź, ſo tutym prózowanjam pſchiſłamknycź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobećnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 24 | Budyšin — Sobotu, 29. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Nowe němske knježerstwo prawicy.

Pjatk popołdnju su so němskonazionalni, zentrumska a němska ludowa strona wo ministerskich zyndkach dojednali. W nowym kabinettu pschewosmu:

Marx (zentrum) němske kanzlerstwo a němske ministerstwo we wobšadženym kraju;

Hergt (němskonazionalny) městokanzlerstwo a němske knutskowne ministerstwo;

dr. **Stresemann** (němska ludowa strona) němske zwonkowne ministerstwo;

dr. **Köhler** (zentrum) němske finanzne ministerstwo;

dr. **Curtius** (němska ludowa strona) němske hospodarstwowe ministerstwo;

Schiele (němskonazionalny) sejmjenske ministerstwo;

dr. **Koch** (němska ludowa strona) němske wobkhadne ministerstwo;

dr. **Brauns** (zentrum) němske dźěłowe ministerstwo;

Stingl (bayerska ludowa strona) němske póstske ministerstwo;

Gräf (němska ludowa strona) němske justizne ministerstwo;

dr. **Geßler** (bjez strony) ministerstwo němskostatneje wobory.

So by mohł ministerstwo němskostatneje wobory też w kabinettu prawizy wobthowacź, je dr. Geßler z demokratiskeje strony wustupił.

Ratakšzy a hajnišzy dźěłaćerjo dźěłoschtitazy sakoń tež sa žebje žadaju.

Němskostatnej radźe je so nacźišł sa dźěłoschtitazy sakoń pschedpołožił. W nim so na ratarskich a hajnišich dźěłaćerjow njedźiwa, jich su zyle ł tuteho sakonja wusamkli. W kschesćijanjsko-nazionalnym zentralnym swjazku organisowani ratarjo a hajnišzy dźěłaćerjo su so w poslednim cźasu we wjele konferencach a shromadźiznach ł tymle praschenjom saběrali a su jenomyslnje protest pschećiwo wusamknjenju swojeho powołanja je dźěłoschtitazeho sakonja sapodali. Němskemu dźěłowemu ministrej su žadanje sapodali, so bychu so ratarjo a hajnišzy dźěłaćerjo do dźěłoschtitazeho sakonja pschijeli, kotryž dyrbiał dalsche sozialne a kulturne roswicze jich powołanja spěchowacź.

Němski burscki sjezd pschećiwo wottwarjenju póstiskich agenturow.

W Mainzu so shadźowazy němscki burscki sjezd je we resoluziji powitał, so so němska pósta prózuje, na wšach rosnoschenje póstiskich poštnikow ł pomocu motorskich wosow polěpschicź.

Wón pschećiwo temu protestuje, so so pschichodnje ł hłowneho dźěła rosnoschenje ł privatnymi póstami město ł dotalnymi póstiskimi sastojnistkimi rjadowarjemi stanje. Wón protestuje pschećiwo wottwarjenju malych póstiskich hamtow a póstiskich agenturow ł poknym wobkhadom a žada, so so jako póstke wustawy na wšach make „póstske městna“ bjes wěstych słužbnych hodźinow njepschiprawja, ale póstske agentury ł poknym wobkhadom. Němscki burscki sjezd ma pschede wschěm za nusne, so so pschedwójnjske wobstejnosće wobnowja, so do wschěch stron wschědnje poštnik rosnoscha, we wjetšich wšach dwójny a njedźelu jedyn raz. Dale wón pschećiwo powyschenju telefonskich płaćizinow sa makorećnikow protestuje.

Mjdowa swada porheinsko-westfalskich dróhownych železnizarjow.

Železnizarjo westfalskich a porheinskich dróhownych železnizow su mjdowy tarif k 31. januarej wupowědźili. Zadaju wóžomhodźinski dźěłaski cźas a powyschenje mjdy wo 15 procentow. Dźěłodawarjo su žadanja wotpokasali. Železnizarjo su so na rosrišazy hud powołali.

Narodniny prjedawšeho kněza Wilhelma II.

K narodninam prjedawšeho kněza su do Doorna prjedawschi kronprynz ł mandźelski, braunschweigski wójwoda ł mandźelski, hessenska prynzesa a druhi hosćo ł němskeje pschiješli. Dopołdnja so Boža słužba wotmě a wjecźor bě swjedźenska hoscźina, pschi kotrejž so też někotre znate hollandske wosoby wobdźělichu.

Mandźelski skandal w Gdańsku.

Gdańske nowiny pischu, so je roskasował Gdańskeje **kriminalneje policije, wyschi** ł Heydebrack, **kommisara** Swjatła Ludow w Gdańsku, profesora von Hamela, kotryž je w Hollandskej wobjenjeny, dla skamanja mandźelstwa wobskorźił. Van Hamel je pjecza styri jeho žonu wudźerźowak. Na politiskich městnach w Barlinje ł tym licza, so budźe so profesor van Hamel, kotryž je nětkole w Gdańsku bojkotowany, prózowacź, so by so ł Gdańsku wotwołał.

Jednanje wo němskich ranšich (wjerdźiznach we Versailles.

Kaž so ł Parisa powě, su němscy sastupjerjo, kotriž je swjatkarskej wojerskej kommisiji wo němskich ranšich twjerdźiznach jednaju, do žadanja swolili, so so wobtwjerdźenja wotnjesu, kotrež su so po lěcze 1919 natwarile. Sa to so swjatkarjo spokoja, so smědźa so twary zakhowacź, kotrež su w lěcze 1919 hižo byle. Němscy sastupjerjo su prajili, so jim njese móžno, wjazy pschijiwolicź.

Havaska powěsćernja powě, so su so powschitkowne cźary dojednanja swěsćile, so pak so hišcźe wo někotrych nadrobnosćach jedna.

K temu knježeřtwowy organ „Petit Parisien“ powě, so je so w schtwórtkownym pozjedźenju Versailleski wojerski komitej ł twarami němskich ranšich twjerdźiznow saběrał, kotrejž smědźa so zakhowacź a kotrejž dyrbja so twottorhacź. **Wo wupuszczenju twarach njeje so dojednanje dozpiło.** Němscy sastupjerjo su, dokelž nadrobnosće njemóžachu zjubicź, wo nowe instrukzije w Barlinje prošnyli. Na pschiklušnym franzowskim městnje so pak hišcźe pschezo nadźijeja, so so sawadne praschenja psched blišcźej póndźelu dojednaju.

Wobkhonjerski proces w pólskej Hornjej Šlezyskej.

Psched prěnjej khłostańskej komoru w Katowizach je so ipionažny prozeß pschećiwo Kurjndymej ł Gliwizu wotmě, kotryž je **hobustawej měschanje kommisije za Hornju Schlesinku, prjedawschemu krajnemu radźićelej dr. Lukaschekej, aktiw wo pólskich sćěžach w Hornjej Schlesinkej te kupjenju posticzić.** Dale jeho winowachu, so je w **spionažnej kluźbje za Němsku dźěłał** a so je wažebje spytał, so by dokumenty, kotrejž dyrbjachu so we sajimje pólskeho stata tajne dźerźećz, do zwojeho wobsedźenstwa dostał.

Po namjecze statneho rěčnika so sjawnosćy wusamknu, mjes tym so wobskorźeneho pschećiwkschachu a so wojerskich wězywustojnych praschachu. Hdyž běchu wobskorźeneho dwě hodźinje pschešłyschcheli, hłowny swědk Zychon, wodźer wojerskeje wobhonjenje w Katowizach nadrobnje Lukaschakowu nalesnosć rozkaźi. Wobskorźeny je hižo w Gliwizkim sudnistwownym jastwje z dr. Lukaschekom wobthadźał, kotryž je jemu sa saradźenje tajnych dokumentow, 50 000 dollarow posticźił. Lukaschek je jemu na praschenje, hač sadny njeho knježerstwo steji, wotmołwił, so to jenož jako privatna wosoba cźini. Swědk pak měni, so je wo zyzej wězy němski kanzler Marx wědźał. Pschi rozrěčenju staj też Thomas a Stawinoga, kotryž staj so ł Gliwizkeho jastwa wudobyłoj a so k prozeßej jako swědkaj skasaloj, pschitomnaj byłoj. Wobskorźeneho staj posłužiłcho Thomas a Stawinoga do Katowiz swabikoj, hdźež jemu ważne dokumenty, kotrejž pak běchu falschowane, pschepodachu, so by je dr. Lukaschekej pschedał. Hdyž bě schek na 2 000 hr. dostał, kotrejž dyrbjesche Němska banka w Katowizach wupłacźicź, jeho sajachu.

Statny rěčnik so we wobskorźbnej rěcźi ł dopokasmami jara mało saběrasche, sa to cźim bóle rólu rosponimasche, kotruž bě dr. Lukaschek hrał, kotrehož pohonjazeho faktora njenjenowasche. Wobskorźenemu Kurjndymej połóźaze wobstejnosće pschicźipiwschi, jeho k twjerdźinje na poldra lěta sakudźichu. Statny rěčnik běsche 3 lěta khłostańnje namjetowak. Wubud roskužoju kudowy pschedbyda wuspódbny, so so so wobskorźenemu połóźaze wobstejnosće pschicźipili, dokelž je pólskemu statej wulku słužbu wopokasał.

Druha spionažna wěz w Pólskej.

Politiske Warschawske kruhi su rosporjene ł wotkrycźom „Głosa Prawdy“, w kotrymž so pózkanzej Wójwodstwu porokuje, so je jako nětkuždy offizěr druheho wotdźělenja generalneho staba ł powěsćerskeje słužby, tole dźěło też jako sapósłkanz cźinił, kotaj ł tym rozbłótom, so je w ruskej słužbje był. Ssejm je so runje ł tejle wězu laberak. Ramešny ministerski president Bartel, kotryž so pschi pozjedźenju wobdźěli, praji, so je so ł powěsću „Głosa Prawdy“ tak pschekwapił, so je so tři hodźiny ł pruhowanjom wobwinjenjow laberak a so prózował, spójnacź, hač su prawe.

Ruska spionaža w Pólskej.

Kaž Warschawske nowiny pischu, su wyschischeho sastojnika nowoinskeho wotdźělenja ruskeho pózkanzlerwa we Warschawje, Hendricha Ulmaskeho sajeli, dokelž je so wschi spionaži pschećiwo Pólskej wobdźělił.

Militarizowanje Ruskeje.

Wjednizy bolschewikiske Ruskeje su w poslednim cźasu wokolnosće na wozbeje nadpadne maschnje pschi kóždej skladnosći na **wójnski strach** a na możne sakroczenje wukrajnych mozow kedźbliwe cźinili a cźekwjene wójsko k strażniwosći napominali. Lud je so tehodła do wulkeho njemera dał. **Wschitzy wo blišcej wójnje powědaju.** Bucharin je njedawno we wulkej rěcźi na wójnski strach pokasował, a po nim staj wójnski kommisar Woroschilow a Rykow lud ł wójnu traschikoł. Wschě bolschewikiske nowiny su tele rěcźe so słowje wocźišcźowace a k temu pschipomnile: „Nochcemy wójnu a nikoho njenadpadnjemy, tola dyrbimy pschihotowani bycź.

Pschi składnosći zhromadźizny towarstwa sa krajne sakitanje je Woroschilow rozkładł, so dyrbi towarstwo ł militarizowanych organisazijach zhromadźenych wobtwjerdźeć ł nadawkom, **zyłu Ruslu militarisowacź.** Woroschilow praji, so militarisowanje ruskeho wobdźerstwa strach budźi, so bychu so Ruskeje a internazionalni kapitalistojo jo jako wuzadanje frosumili. Napschećo temu wuraznje praji: Saroczamy žo, so nikoho njenadpadnjemy.

Awstriska biskopska konferenca pschećiwo Charlesowej.

Winske biskopske kopjeno je wukas konferency awstriskich biskopow wosjewiło, ł kotrymž so prjedawscha sakasnja nowocźasnych rejow exotiskeho wotthada wobnowja. Tele rese jenož k temu hłuża, so bychu cźelnosć słubźiłe. Tutnu samnjeł so sjawnje w dźerżenju rejwarjow, drasce rejwarkow, w jenotliwych rejwaršiskich figurach a w cźornoschiskej hudźbje pokasuje, kotraž cźelnosć naschwituje abo so ł njepschistojnymi reju rythmišzy pschewodźazymi spěwnymi textami wobžwjedcza.

Inźnosłowjanske knježerstwo so powróciło.

Pschi pjatkownym hłosowanju w stupschinje je knježerstwo w mjenschinje wostało. Na dujowym rjedźe bě wólba dweju zobustawow sarjadnistkeje rady za wustawy za wójnske wotschkodźenje. Mjes radikalnymi a Radičowej stronu njemóžachu so wo kandidatowaj za teje městke dojednacź. Skónčnje je tajne hłosowanje, pschi cźimž knježerstwowaj kandidataj jenož 68 pschećiwo 109 hłosam dostaschtaj. Radićowa strona jenotnje pschećiwo knježerstwowemu namjetej hłosowanje.

Ministerski pschedsyda Usunowicź je wothłosowanje jako wuprajenje njedowěrny pschećiwo knježerstwu skasumił a kralej wojewik, so knježerstwo wróći stupi. S pschićinu knježerstwowje kriły je wólbne traschenje, ł kotrymž je knježerstwo pschi poslednich wotrjesnjenych wólbach Radićowu stronu potłóčiło.

W politiskich kruhach su pscheswědčeni, so so Usunowiczej wutworjenje nowoho knježerstwa njedowěri. Też nimaju sa móžno, so so ł radikalnych a Radićowcow nowe knježerstwo sestaja, dokelž je so pokasało, so tejle stronje njemóžetej trajnje hromadźe dźěłacź. Radikalni budźa so teholda sa nowymi swjatkarjemi dyrbjecź roshladacź.

W Italskej nimale dwaj milijonaj njeježenjezow, kotriž dyrbja sa njeježenjenstwo dawk płacźicź.

Licźba njeježenjezow, kotrymž so dawk na njeježenjenstwo napokoji, w Italskej po wobliczenju statistiskeje wyschnoscze na 1 800 000 wucźinja.

Wuńud pschećiwo dr. Noldinej.

Wuhnanska komnižija Trientskeje provinzy je pod pschedbyźdstwom prefekta Baccara němskeho rěcźnika dr. Josefa Noldina se Salurna k pjećźětnemu nuczenemu pschebytkej sasudźiła. Městno, do kotrehoż Noldina pós

Jejelu, njese hišcheje šnáta. To je prěni króć, so žo tkkostanje wuhnacza po sakonju k skhitanju stata też na Němcow w pokonhischej Tirolskej nakoži.

Wójna w Chinje.

Jendželska chce žo wójny w Chinje sminyć.

Jendželski statny sekretar Amery je schtwórtk w Kilmarnocku wo chinešim praschenju rěčał. Wón přeješche, so pschedprawa, kotrež Europenjo i dawna w Chinje wužíja, jenož žedźicžiwosći wjeczornych krajow służa. Njedźiwajcy toho je srjudmicź, so China w swojich narodnych sačzuwacych tele pschedprawa jako anormalne sačzuwa. Jendželska politika žo prózuje, chineške žadanja, kaž daloko je mózno, dowjelnicź. Jendželske namjety sa pscheměnjenje wobstejazych rěczenjow tak daloko du, so žo skoro myslicź njechódźi, so žo wone wotpokasaju. Hdy by žo jendželske posticzenje wotpokasako, by žo jenoż méko wliwej bolschewiskich agenturow pschipisacź. **Jendželska hebi na to njepomnjeli, hebi chineški kraj dobrej abo žo do chinešeje wobydlerskeje wójny mješechcź.** Jedna žo jenoż wo naprawy k schkitanju žiwjenja a zwójstwa jendželskich stačanow. Hobrska sdalenosći mjes Jendželskej a Chinu k temu nusuje, z čzasom wobaraníše naprawy czinicź, a wón žo nadźija, so žo wone njebudža trjebacź nakožicź.

Jendželska shromadne dźelo wukrajnych mozow we Shanghaiu namjetuje.

Po powěsčach s Pekinga je jendželski pósłanc połnóznoamerikanskemu, franzowskemu a italskemu pósłanzej wopomnjenješe pišmo pósłał, w kotrymž na mózne nócy pokasuje, so w Shanghaiu bósy mjes wukrajanami njepschecželeše hibanje nastanje. Wón tehodła namjetuje, so by žo shromadnu plan za šaitanje wukrajanskich špodlischczow naktajał. K temu buchu žo měli wójnske tódże a namórnisay wojazy trjebacź. Wopomnjenješi spiš pruhowawschi fiw pósłanzy jo swojim knjeżerstwu telegrafiśzy wosjewili a wo instrukzije prošnyli.

Jendželske wojerske transporty do Chiny.

Se Southamptona staj žo pjatk 2 bataillonaj s hromadże 1400 muženi do Chiny wotwjesłoj.

S Dalhia žo powě, so fiw wschelazo indiszy wjerchocho indiskemu městokrałej wojakow sa Chinu posticzili.

Mexikanske knjeżerstwo pschiprawjenje k wjerczenju sa petrolejom sawjera.

Kaž žo i Newyorka powě, je mexikanske knjeżerstwo poručziło, so ma žo na 25 městnach, na kotrychž žo sa petrolejom wjer ź. dźelo hnydom sastajicź, dokelž towarstwa, kotrymž tele pschiprawjenja słuschcza, njesmu žo po poskajenjach noweho petrolejoweho sakona skožile.

Ze Serbow.

Dnjowniza.

Sobotu, 29. januara.

1893 założi so Khwaćanske serbske towarstwo z rěču w hronach wot Gusty Hatasa.

Lětstotki je zaklinčała
Rěč serbska w našej Łužicy,
Wot našich wótcow přepodała
So nam při našej kolebcy.
Tuž ma naš swjaty nadawk być
Też dale hajić serbsku rěč.

Stóž we duchu je zahorjeny
Za swojich wótcow počinki,
Njech we tym stoji wobtwjerdżeny,
Zo skituže jich wustawnje;
Stóž chce jich žohnowanje měć
Ma nałožić jich serbsku rěč.

Gusta Hatas.

Niedźelu, 30. januara.

† 1882 Pětr Cyž, herbski rychtaŕ w Nowoslicach pola Ralbic, horliwy Serb, kiž běše wjele lět ze zapósłancom na ługiskem sejmje.

Chcu lubować a pytać Boha a njebjesa a potom so njebudu trjebać bojeć, zo mohł nješto zhubić, štož mózu wobsedźeć; přetoż k tomu sym stworjeny, nie pak, zo bych wužiwał wjeselow tutoho swěta; te mje njemóża nasyćić a mje jenoż próżneho wostaja.

Domaš Kempenski: Krodenje za Khrystusom.

*

Jutře

njedźelu, wjeczor s dypkom ½7 hodź. sapoczinje žo program „Ptaczeho tważa" žerbskeho towarstwa „Radźije" w Budyschinje wotwimacź. Reje žu hižom wot 5 hodź. popołdnju. Khór „Radźije" nam pod wustojnym nawjedowanjom a hudźbnym pschewodom swojeho wuchtojneho dirigenta kraśne spěwy ze „Sserbsk. tważa", tekst wot Seiferja, hudźba wot Kozora saspěwa. W tychle spěwach wopisuje žo w žiwych barbach, kak nawoženi a njewěsta ko rozsahnuju i towarischkami pod nawjedom brautschki nastupitaj pucź k Božemu woltarjej a kak leju žohožpóchcza twaźarjow pschewodźeja. Do spěwneho pschewodźenja a po nim sahudźi nam hudźba rjane posłuchowaze kruchi. K spěwnemu dźělej pschisłamknje žo dźiwadło „Kuleczenjo sprawnej ludźi". Wjeselohra we 4 jednanjach hraje w małym městaczku Kulczach a je pokna dobrych žortow a drje wjesce pola tódzeho wopytowarja žiwy saczitschcz sawostaji. Wjazy tu wo bohatym swjedźenskim porjedże pschedradźicź nochcemy. Serbja, stari, młodši, pschihódźe w hobrskej lickbje a wopokazuje i tym swój wutrohny dźak swérnje dźěławemu towarstwu. Tuž wjeselmy žo i nimi shromadnje jutře njedźelu, 30. januara w Katolskej towarschowni na Garbarskej hasy cziłko 30, w jenej myśli, dokelž

swjeci so „Ptači kwas" w Budyšinje.

Swój k swojemu!

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer +2, temperatura wo dnjo +5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer —2, temperatura w nozy 0. Wuhladny na malo pschemjenjacy wjedro. — Po rosprawach wjedrańskow hudźo, žemjeny prajicź, so wulkeho pschemjenjenja wjedra žo njepschihotuje. Nizinu a wyschiny lecza nimale pschezo hišcheze tak, kaž dotal. Nizina i wjeczora Jendželskeje je žo sajo sesnyniła. Jutře 4. njedźelu po Tjioch kralach žiwnicźo rano w 7.49 hodź. schadża a žo pop. w 3.49 hodź. khowa. Měsacźk schadża rano w 5.19 hodź. a žo popschipołdnju w 1.26 hodź. khowa. — Nasch wjedrawutkowny staja sa nanowy tydźeń tele wjedro: Njedźelu 30. 1. kyjny wětr, syma, sněhowanje abo deschcź; pónđelu 31. 1. milische rjenje; wutoru 1. 2. rjenje, symnischo, wětřik; srjedu 2. 2. sněh pak deschcźik, milische; schtwórtk 3. 2. symno, sněh, wětr; pjatk 4. 2. sněh, milische; sobotu 5. 2. sněh abo deschcźik. — Po khodźenju sněhow a niedźelskich snamjenjach: Njedźelu 30. 1. njelube pschestkabjenje w domjacznosći a wobkhodje; pónđelu 31. 1. schikhodne za riemjeslko a techniku; wutoru 1. 2. niepschikhodny dźeń za rauschu Prusku a Rusku za wobkhad a pschemysko; srjedu 2. 2. schpatne za pucźowanje; schtwórtk 3. 2. schpatne za lejownoscze, dobre za kantilke wěsn; pjatk 4. 2. dobre za pschemysko; sobotu 5. 2. dobry za duchownych dźěłaczerjow a banki, schpatny za Němsku za żelesowu a wohnjowu industriju, lěkarjow.

— **Přenja sakska krajna synoda** pod nowej wuschtawu je powołana. To je 13. porjadna synoda bozyka. Pschichodnu pónđelu, 31. januara po w Drježdźanach seidże. Do nowese synody mějesche bo 60 synodalow wuschwolicź. Wólby su nětko nimo. Mjes wuschwolenymi je nasch dotalny serbski synodala, kniez wyschschi wucźeŕ a kantor Hanczaka Porschiski. Nimo toho powoka zyrkwina wyschnosć do tódzeje synody nětkotrych sastupjerjow, wobsehje wjednikow wulkich zyrkwinych synsatkow. Mjes powołanymi je tón króć i prěnjemu rasej Sserb, kniez wyschschi farar Domaschka-Budestecźanski. Tak budźemy my Serbja sajo je serbskim fararjom a serbskim lajikom sastupjeni, schtož je swjeżelaze.

— **Wjelicha darmotna saradźenska hodźina** za žiwnomyslnych, na padawu thorosći cźerpjazych a duchatthorych wobydlerjow města Budyschina je **srjedu, 2. februara 1927 dop. wot 11 hacź 12 hodź.** w Měšchczańskej khorowni.

— **Budyschske haptyki** su wschdźene dny hacź do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak zantknjene. Nóżmu skhubu a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka i mjezhacznym wotmenjenjom. W januaru je to Hrodowska haptyka na Hoichiz hasy.

— **Sstwórtowy panorama w Budyschinje pschi Lawskej wěži** pokasuje wot 30. januara hacź do 5. februara wulkotne wobrazy s Italskeje. Wobsehje sajimawy je Neapel i wohenkhuwajcej boru Vesuwom. Dale widźimy město Pompeji, kotrež bu sastarkhu pschi wubuchnjenju Vesuwa s popselom pschikhrynte, so žo wscho žiwjenje w nim sniczi. Stónczkrje widźeu naš wobrazy na kupu Capri s krasnym mórskim brjohom a sajima'sej „Módrej janu".

— **Ke konzertej šwjatkasławneho thora Donskich Kosakow w Budyschinje, pjatk 11. februara 1927.** W khwiże šnateho ruskeho generała, hdźež po wjerchowach wschudyšom wokolo stare ruske spěwy brohow, rekow, lěsow a zyrkwjow a wjesow spěwachu, khodźesche mały offizjer wot cźrjódki k cźrjódźy a pschipoložkasche, a jemu pschihibje myslicźka, so chze sebi najlepschich spěwarjow swunywacź, sebi shubjene spěwy napisacź a 35 muzi žiwjeny thór kwtworicź a jón tre žwwobohnych hodźinach niz na kouje, maschinste ijelby a patkouille wuswuczowacź, ale na wumělstwo spěwa. Cźile 35 muzioo běchu i wulkeho bźela offizjerjo, nimale wschitzy běchu we wulkej wójnje žobu byli, někotri šamo běchu wjazy króć zranjeni; nimi mějachu drje dosć i bitwow a scharwatkow, i marschkromanjow a morjenja. Tak dha pschihibje, so dź šwobodnych hodźin pschezo wjazy, a jako pozdnjischi wójsko rozpadźe, wostachu tworni hromadźe a podachu žo pod makow offizjerom jako emigrantoio do Sofije. Tam sapocza žo ja nich wulki cźah, dwě lěcze dołho spěwachu w Ruskej zyrkwi a běchu na bróhje sapomnili. Njeběchu wjazy dźesi kruch schwadrony, schlija kompanije, ale zyrkwinski thór. Dwě lěcze dołho spěwachu, a zyle město Sofija khodźesche do Ruskeje zyrkwje, na wojakow poślucha cź. A tamnischa zuse wupósłanischtwa prajachu malemu offizjerej, kak rjenje je žo khór wutrił, a tak je na cźasu, žo na puczowanje podacź se žwojimi starymi spěwami. Tak woni wotpucźowachu a nětk žu hižom tre wjele městach na podźiu steješi, cźi wjeczatkowcźeho w cźornych uniformach, a mały offizjer njeje i sebjakom žo sahanjal, ale w małymaj pjatkach mał šlošnej widźiay dźerżał. Njehibicźarji, ruzy na khribjecze, jednore wérne wobsticza, tak dźěchu pschez Europu, wjeczatkowcźeho wojazu, je to jedyn i najrjeńschich pólnych cźahow, kiž žu žo hdy pschezdźele. Pschecjo je wschor pschipółnocza wokolo 1. hodź. pschezo dyrbi po spěwach mały offizjer i energiskimi krocźelemi wuskupicź a žo pekne poklonicź. A hdyž na wobsticza hladamy a khór s lyschimy spěwy bunczecź, honicź, sańcź, khorzicź a wzyhacź, dha je nam tak, so woni nicżo druhe njecźinja, hacź so se swojeho žiwjenja powedaju, i rufkeho žiwjenja, sa kotrymž pschezo hišcheze hobrjazy wulke wobsticza Dostojewskeho sest. Mjes nowymi spěwami khóra Donskich Kosakow (wot Strokina, Cźesnokowa, Gurileva, Grecźaninowa, Rachmaninowa) wuzjada šebi pschi puczowanju wokolo šwěta najwjetschi pschikkesk bašorey solo „Stenka Rasin", kiž bu wot Dobrowina wobsehje sa khór pschiprawjene. Konzertna direkzija Korle Jana Gudera wobstara Budyschski konzert, kaž nam idźeli, je hižom nětk napraschowanje sa zastupnymi cźitcźikami jara wulke. Po dołhim cźasu bje žo ras plakat „Wupschedate" siemi.

— **Módry khžij.** Pschedhzyda Sakskeho šwjatka Módreho khžija, duchowny R. Seltmann w Khesselsdorfje

Nanoio a synoio.

Roman Iwana S. Turgenjewa

23] (Pokrazowanje.)

Matwej Iljicź pschija Arkadija i pschichilnoscźu, kiž je rosškrocźenemu statnikej šamowna, prajmy radšcho, j swjeżokoscźu. Jeho trochu rosmjerja, hdy wuzhtyscha, so staj pscheproschenaj pschiwusnaj doma na wjsy wostakoj. „Twój nan je pschezo dźiwny hmótr był", rjekny k Arkadijej, bimbajo i bombjelemi swojeho wulkotneho žomocźaneho župana. Potom wobroczi žo k mudemu šastojnikej we uniformje, po pschedpišmje šapinjenej, a šawola na njeho še staroscźinym wurasom wobliczа: „Nó, schto je?" Młody cźłowjek, kotremuž bźechtaj wot dołheho mjelczenja hubje wuschtkej, stany a pohladny i dźiwanjom na šwojeho pschedstajeneho. Ale pschežkapnywschi podstajeneho, njemjeschese Matwej Iljicź jeho žijo wjazy ledźbu. Naschi wyschoy sastojniży šzyka rad podstajenych pschežkapuja a šamyka; waschnja a šrědki, i kotrymž woni to cźinja, žu jara wschelakore. Jedyn hrědk na pšch. žo najradšcho nałoźuje „is quite a šavorite", kaž Jendželscźejco praja: wyschschi šastojnik nadobo njerozumi najprozscźiše płowa, jako by i jemu bobom hluchota na njeho pschischła. Wón žo na pschikład praschа: „Kajki mamy dźensa dźeń?"

Jemu i porjeżeżowanjom wotmołwja: „Pjatk je dźensa, Waschа wobežnosć."

„Hej? Schto? Schto wy prajicźe?" wospjetuje wyschschi šastojnik i napjeczom.

„Dźensa je pjatk, Waschа ekżellenzija!"

„Kak? Schto? Schto je i pjatkom? Kajki pjatk?"

„Pjatk, Waschа ekżellenzija, dźeń w tydźenju."

„Schto?! Ty žeby žwažišch, mje powucźicź dźiwcź?"

Matwej Iljicź bźeche też i tajšim wyschschim šastojnikom, njedźiwajcy toho, so mějeschе žo sa liberalneho.

„Ja cźi rodźu, so by ty, mój luby, še gubernatorej na powpt jěł", rjekny wón k Arkadijej. „Ty mje tola rozumiš? Ja tebi tohodła k tomu radźu, niż so bych žo dźerżał starych nałožkow, po kotrychž ma žo k wyschmošcźam na holdowanje jěsdźicź, ale jenoż tohodła, dokelž je gubernator — porjadny cźłowjek, muž comme il faut; pschi tom dźeschе žo ty tola też i tudyschej towarschnoscźu jesnacź... Nadźijomnje ty njejsy mjedwjedź. Sajutřischim dawa gubernator wulki bal."

„Wy pójdźeżece na tutón bal?" woprascha žo Arkadij. „Wón wuhotuje jón mojedła", rjekny Matwej Iljicź skoro i wobzarowanjom.

„Nejusjesch ty?"

„Dw haj, ale nimale hubjenje."

„Te je schkoda. Tu žu rjane holeźki, a to je tola žanba za mlodeho cźłowjeka, hdyž njemóże rejowacź. Ja to praju, kaj wospjetuju, niż tohodła, dokelž witam na starych waschnjach, abo tohodła, so mjenju, so ma duch w nohomaj tcźeczа — ale byronizmus je šmjeschny, tón je žo pschežiwił."

„Baj ja, wuju, dozhla njejsym i byronizma, nje...

„Ja tebje šcźitnu i tudyschimi kjarjesami šnaty, ja wojsmu cźe pod šwoje khchidło", pschekrohny jeho Matwej Iljicź, a wuśmija žo žamolubiwje. „Tebi budże cźopko, he?"

Skžužobnik šastupi a pschijnowdź pschedhzydu finanznemu wotdźěla, starza je žłódkim špohladnjenjom a je šakuržnjemaj lubomaj, kiž njewschdźemje pschitrodu lubowasche, wospjetowaše w lecze, hdyž, kaž wón rjekny: „Kózda pcźočzicźka i kózdeho twěłaschka hrěba běrin a měrku..." Arkadij je wotšali."

Wón šetka Basarowa w kreżnje, hdźež bźechtaj šałożiłoj a dołho jemu rěczeżeche, so by žobu i nim ke gubernatorej doschoł. „Wšech je, kaj chze!" rjekny jónkrunje Basarow: „Sšu-li porsczik dali, běr zylu rufki! Šmoj tu pschiješłoj, so bychmoj tych knjesow sesnałoj, tuž chzemoj žebi jich wobhladacź!"

Gubernator pschija młodych ludźi pschežeżelnje, njepscheproży jeju, so bychtaj žo pożydnykoj, a žam žo też njeżyny. Wón mějeschе wěcznje nješto sa dźeło. Hižo i rana wobleczе žo žwoju uniformu a žwjaza žo njekrajnje pschilšowazy šchlizy, a łódy popscha žebi dołcź cźaša žo nažnědacź, je staroscźu, so mohł nješto sanjecźacź. W gżej guberniji mjenowachu jeho „Bourdalace", tola niż i pocźahom na šnateho franzowskeho předarja tohole mjena, ale nasłopominajcy wuraš „bourde", šchtož tak wjele rěka kaž „šlawja". Wón pscheproży Kirsanova a Basarova k žebi na bal, a za dwě mjeńschinje jeju šnowa pscheproży, wołajo: „Eugenij Wasiliczi!" pschiłkoczi i Basarowej.

Wonaj bźechtaj łódy i domu gubernatora wuschoł, tu wukoczi nadobo i nimożidźazych drohom cźłowjek šrěbneho rosta, w „šlavjanofiłšej i wengerzy" — po žłowjanšku pschirěšanem kabacze še schnurami (cźamara) — a žo wołajo: „Ergenij Wasiliczi!" pschiłkoczi i Basarowej.

„Ach, to jeże Wy, „herr Sittnikow", rjekny Basarow šmérom dale šlupajo po thódniku. „Kak Wy žem pschichodźeże?"

„Womyślcże jenoż, žyle pschipadnje", wotmołwi tón, a wobroczejo žo k žwojemu drožkarjej, maćny nětkaž pjecź krocźi i tuku a šawoka: „Jědź ša nami, pojědź ša nami! — Mój nan ma tu wobštaranje", wón rěczeżeche dale, pschekoczo pschez brjedźicźku, „tuž mje proschescźe... Ja šhonich dźensa wo Waschim pschijśędźe a pobych hižo pola Waš..."

Woprawdźe namakaschtaj pschecżeżelaj, hdyž do hoscźenza wrócźejo pschijśędźeschtaj tam kartiu je šahibnjenym rožom a j njenom Sitnikowa, na jenej stronje po francowšku, na druhej po šlowjanšku napišanym. „Ja žo nadźijam, so njesštaj pola gubernatora błyłoj?"

„Njenadśijcże žo, mój wschak runy pucź wot njeho pschikhadźamoj."

„Ach, — potom też ja k njemu pojědu... Eugenij Wasiliczi, pschedstajcże mi tola žwojeho pschecżela... tohole knjeża..."

„Sitnikow — Kirsanow", bórcźeżeche Basarow njewošlawschi šłoło.

(Pokrazowanje žeżehuje.)

pola Drježdżan, podawa alkoholikarjam kóždeho stawa rad darmatnu radu a pomoz. Módry tśihi, kiž bu pśeco 50 ktami w Schwajzarskej założeny, spyta, swoprótka bjes tśerowanja we wustawje, wschitkim, za kotrychž je alkohol straśny, hacź k dospołnemu wotrjeknjenju alkoholnych napojow dopomnjacź a jich w tom wobtrjewdźiś. To je jenicka wótśesć za dospołne trajne wuhojenje. Módry tśihi ma w Ńimskej 35 000 towarśtwowych zobustawow, kiž su dospołnje bjes alkoholnych napojow žiwe, mjeś nimi 5000 nźbuźiśich pśikow. W Sakśej je 3300 towarśtwowych zobustawow, mjeś nimi 560 nźbuźiśich pśikow. Stótśi dnje wjeźo w cźejkim, ale bohace zjednowanym dźele wunoseńja pśikow Módreho tśihi a zobu p o m h a c ź, njech so tohorunja na budyjowneho Selimanna wobroćźi.

— Njeswójomnj pśichipaaj na dróhu. Pola doskowaceńkowaneho wosa, kiž bź ź lodom nakładźeny, so pjatk pśichipołdnja na Nowo-Lagśej dróhy hyndom pśeź pśiwaśni kolo Spyme. Po nźbuźe 2 hodźinje mośesche wós jaśo dale jeź, hdyž bźehu jemu narunaśke kolo pśichitkli. Hocźrunjeź wós nimale śrjedź dróhi stejesche, wobkhodowe hacźenje njenaśa. — Pśichi wróćopuśćenju naklaćeneho mebloweho wosa ź Garbaśkeje haśby na Schpricnu haśu wós do wobłoženja wrótneje tśeśe załoži a jo wobśichkdźi. Na śoze wobłoženje stork wudźerża a wós sajaji. Meble, kiž bźehu we wóni, podźišćho ź mźśna inśeibłoženja na mźśno postajenja pwośtchi.

ś **Boranez.** Boranćanska gmejnska śytkawa dosta we Lutobźu pśichi wobnju prénje myto a to zyle po prawem rjedźe, dokeź so prénja pśichijewi a teź prénja wodu da znajmjeńśicha 10 mjeńśichinow pśiedy, dyžli tamna, kotraź ja njej k wobnjej pśichijźe a so jako druha pśichijewi. Wodu njebjerjesche pak tón króć, kotruź śobu pśichinjese, ale ź hrodowiśkeho hata, ź kotrehož teź wschź druhe śytkawy, śiź k wobnju pśichijźechu, wodu bjerjechu. Tak mójachu so ź pśichinjesenej wodu sajaz wróćiś. Boranćanam njeje wo myto cźiniś, hdyž ź wodu k wobnjej jźu, ale so ź wodu k ruzy hyła, hdyž źaneje njeje, kaź to hižo pśched Klanu w Lutobźu bźeśe. Kak je nźtko prawje?

Z **Radworja.** Njedźela, 30. januara, budźe za naśu Sokolsku Jednotu ważny dźeń, pśetoż pśihotuja so na swjedźeń. Poskićenja budźa wulkotne a Sokol njelutuje prócy ,teź ći najmjeńśi, naše dźéći, nam pokazaju, zo su prawi Sokoljo. Tohodla njeskomdź nichtó tutón ważny wjećor. Teź na hospodarsku nuzu našeho wobydlerśtwa so dźiwa a tak budźe zastupny pjenjez niźki. Z pśedwjedźenjow so nicho njepśeradźi, tola njebudźe so nichtó wopyta kaś, pśetoż, śtož so poskića, njeje tu hišće widźane. Podpjetaje z wopytom swoju narodnosć.

ś **Luha.** Dokeź je naśi dotalny mźśchćanośta swoje sastojnstwo złoźiś, bź nuśno, so žebi noweho gmejnskeho wjednika wuswoliśchmy. Gmejnjan sajtupjerjo we swojim pogeźenju 25. januara knjeza źiwnoćerja Jana Heńku za noweho mźśchćanoštu wuswoliśchu. Gmejna ma nadźiju, so nowy mźśchćanośta swoje sastojnstwo naśénje sastawa.

ś **Ludiša.** Dźiś nasymu so wśchelaźi ludźo wobcźejowachu, so bo ź rowow jich lubych kwétk a rośtlinow ludźowachu. Sandźenu pondźelu su nétko źoušku lepili, so sandźeny tydźeń ź noweho rowa rjany wulkt wźnź kradny a jón potom na row swojeje źiwójby połoži. Tótka bo na źonu a jeje paduchstwo hyndom dohlada. Sawokanemu kriminalnemu sastojnikej dyrbjesche bo źona swojeje njekńiczonnośeje wusnacź. Mźśchćeńcjo wocźakuja, so bo źona najtrucźiśicho pokhłosta.

ś **Koźej.** W nozy ź pjatkej próżowachu so pśecźeljo a lubowarjo kur zusych ludźi, so bychu so ź mozu do tudomneho sarśkeho kurjeńza dobyli. Ale schwarmy sarśki Phylax ź mjenom „Mungo“ wobjesche pak, kak ma ź podpjeru śwojeho hośeża „Tapźa“ ź Württembergskeje cźénnemu dźélu pśchesajny tónź pśchihotowacź, sa cźož bźehu jemu wobdźélene dźakowni. Sa njewitanymi hośćemi maja hižo śledy, kaź mózemy po nadźecź, so jich bórśy popadnu.

Z **Khrósćic.** Dźensa w nocy wokoło 12 hodź. je so kajma tudomneho kublerja Dućmana wotpaliła.

Z **Khrósćic.** Rada za maćerje wotmźje so srjedu, **2. februara, popołdnju** we 2 hodź. w hośćencu. Lźkaŕ budźe pśitomny.

Z **Kulowa.** W jenym tudomnym hośćencu su jenej piućnicy z Kamjenca listownju ze 115 hriwnami kradnyli, jako wona pśi składnosći swinjorźezanja hośćom posłužowaše. Policajsko pśepytowanja dotal wuspźcha na njemźjachu.

Z **Kulowa.** Tudomny rźeznik Paweł Pawelek je pśed pruhowanskej kommisiju rjemjeslniskeje komory w Zhorjelcu rźezniske mištrske pruhowanje wobstał.

ś **Potpizy.** Wobśedźeŕ tudomneho rźaka, knjes Jan Krawz, śiwjeci pśichodnu wutoru je śwojej knjenju mandźelskej Maryu rodź. Schwurakeź ślźborny mandźelski jubilej. Jubilarow wobdawaju 8 bźérći, tśi žywoju a pjeć dźowkow, jedyn žyn je we wójnje padnył. K mnohim sobupśejaćam, kiž su źlźbornymaj jubilaromaj dostatu, so teź mój pśichśamknjeny.

ś **Wojerez.** Nźtko je dospołnje rośpudźene, so so tudomna żelezniska dźélarnja 1. haprleje t. l. zawrź. Dźélacźerjo so ź dźéla pušćeja. Jenoź nźbuźe 100 wobśedowcow śmźje w dźélarnjach hišćeze dźéla. Sastojnizy maju na to licźiś, so jich pśchepada.

ś **Klétneho.** Wot nźkotrych dnjow tu khripa mjes dźéćimi jara satkadźa. Pobźednje dny w tudomnej śkuli 30 hacź 35 **prozentow** śkulskich dźéći pobrachowasche. W jenej rjadownt ź 50 dźéći žamo 24 pobrachowasche. Khorośći powśchitkownje na łóśtche waschenje wutśupuje.

ś **Rogoźny** pola Khocźebuśa. Srudny pad duchakhorośće je so tu śtał. 24 létna holza bź na khrupu śhorita, khorośeć pak dale wobkedźbowała njebź a je so źnowa nasymika. Na to njejabzy na ducha śhori. Wbobu holzu dyrbjachu do Khocźebuśkeje khorownje bowjeśeć, se wottelź ju ju hižo do krajneje bliźnizy w Jarowje pśichepokasali. Tónle podawk je cźim struchlitśi, dokeź žebi nźbuźe pścheb létom holzyna macź dla trajneje khorośće žiwjenje wsa.

ś **Khocźebuśa.** Cźéśke njeśośe ź motorśkim kołom sta so śchtworć wjećor wokoło 6 hodź. na dróhy ź Gołkojc do Gogolowka. Mońter Waltaŕ Strehla ź Khocźebuśa bź śwojeho pśchećela Otu Jahna ź Knorowy a hišćeze tśeśeho mźdeho cźłowjeka na śwojim kole žobuwśak. Wón jźbźeśche ź nimaj do Khocźebuśa domoj. Krótko sa Hajtom wuhlada nadobo njewobśwźśćeny wóz. Wón chcyśche jón ź lźweje stronY pśchećeśćinjeć a sajźdże do łóźećki. Koło pocźa bo motacź a wschitkim tśi so ź njeho wjerhnuchu. Waltaŕ Strehla źebi na nosy hłuboku ranu nabi. Ota Jahn źebi nop puknu. Tśeśenu bo dale niczo njesta. Ś Khocźebuśa hyndom khorobny auto sawołachu, kiž sranjeneju do Khocźebuśkeje khorownje dowjeze. Ś Jahnom jara hubjenje śteji. Njewobśwźśćeny sapśchah bź so rucze ź próchа mźł.

Swójbne powśća.

Sem r ź l i: Gustaw Semrau, wobśedźeŕ skały a pśchekupc we Wjasońaju, 70 lźt. — Eduard Hermann Fellbaum, samkarśki mišchtr w Budyśchinje. — Arnoicht Jźhrig w Budyśchinje, 65 lźt. — Kurt Kłoß w Wérkezach pola Lubija, 21. lźt.

Najnowiše z c ź e h o śwźta.

— **Schkrowa powjeśej wo wjedrje ša jutiše njedźelu: Mróćele bo pśchećahuja, žyhne wźtrv. Dešcźe bu mózne. W rańśchej Europje śyma popuśchcźuje. W połońśchej Europje rjenje.**

W prozeju dla kaźenja méra w cźeśkoślowakśkim parlamencze bu śtoch kommunistiśtich sapóśtkanzow ke cźeśkemu śaśtwu po 3 hacź 4 mźśajach sazwdźiśi. Sazwdźeni bźehu nadobu rosbili a nźkotrych sapóśtkanzow nabili. Jeneho kommunista a jeneho narodno-sozialneho sapóśtkanza je źud wumórował.

*

Franzowśke kajeźeŕśtwo je snowa 6 milijonow dollarow śłota amerikanśkim bankam k śtrucźenju franzowśteje waluty póśłało.

*

W Newyorkśtim wobkhodnym dźéle je so 17 połkhodow wuśkoła śkładowńa, kotraź bé so śapalila, sazwpła, 10 haśćerjow so ź rospadankami pohrźeba. Śsedmjoch ź nich su wulkhowali.

*

W méśeze Turneru w Idahowśkim śtatu w połnóźnej Amerizy w mormonśkej zyrkwi pśun haśnu. Hdyž sa khwiłku sapałku sapałichu, so wuśtupaju pśun sapali. Pśomjo so wo znjej zyrkwi rossćeri, kotrejež wukhód bo sazwnu. Wobnjowa wobora so pśches murju pśchedobu a wósom morwych a dwanaźe cźeśkoślowanjenych se zyrkwje wunjeśe.

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyśinje. — Za lokalny dźél a feuilleton: A. Dućmaś w Budyśinje. — Za hospodarski dźél: Arnošt Bart w Bźezwnicy. — Za nawćišk: G. Janak w Budyśinje.

Knjeźi hośćenc „Zum Sächs. Haus“ w Rakecach.

Ke kózlopiwowemu swjedźenju

sobotu 29. hać do **póndźele 31. januara 1927**

— ze swinjorźezanjom —

wšitkich pśećelow a znatych z pśiwuznymi pśeprošujemy. Sobota wjećor wot 7 hodź jenoź jónkrótne wusturjenje 3 Drježdźanskich wumźłcow (Schrammel-Trio). Spodźiwne, njespróśeniwe, pśedźiwne, *Pśiśidźe, bźadźe, dźiwajśe so!* Njedźela, 30. jan. budźemy sylneho kozota pśeloswowaś. Lóś płaśi 30. pj. Póndźelu, 31. januara powśitkowny kózłopiwowy swjedźeń.

Otto Besser a mandźelska.

Jednota Sokoł w Rakojdach

wuhotuje **njedźelu, 30. januara 1927** wjećor w 7 hodź. w Zendźie hośćencu w Rakojdach swój

sokolski swjedźeń

ze prostnem zwućowanjom a zwućowan. na narjadach. — Serbske rejo! Sokolska kapała! — Wšém pśećelom a znatych pśeprośuje pśedsyd two.

!!

Poskićam:

zrnu muku
pšenčnu muku
maisowy šrót
zrnc a pšenčne wotrubu
grjesowe wotrubu

Młyn w Prawočicach

Vogtlandske gardiny

wupjerki na wobleńenja blidowe ruby, kupanske ruby pśikrywy z wóśkow, sukna, wolma

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11, znapśeśa „Złoteje Hwězdy“ - Rěći serbski.

Tak tunje płaćizny hišće njeběchu!

Inventurske wupśedawanje

wot 31. januara hać do 12. februara 1927

5 zerjow žonjacych mantlow

4.75	8.50	15 00	19.00	28.00

5 zerjow žonjacych wobleńow

2.90	4.80	5.90	6.80	9.50

suknje wot **1.25** hr. sem **bluzy** wot **0.95** hr. sem

Džélby dźéćacych mantlow, kosłumow, mužacych ulsfrow gumijowych mantlow za žony a muže wjele niże płaćiznow

Zo bych swój hobrski skład balmjanych, wołmjanych a źiwdanych ćkaninow wupśedał, sym teź tute płaćizny njedźiwajcy znižił.

Paul Otte

w Budyšinje / na Žitnej hasy čo. 10

Tak tunje płaćizny hišće njeběchu!

Inventurske wupśedawanje

Podawk su moje mócnje znižene **wupśedawanske płaćizny**

Florowe nohajcy la	wot	0.40 sem
„ mako	wot	0.65 sem
wumźłske źiźane žonjace nohajcy	wot	0.95 sem
kašmir-nohajcy, ćista wołma	wot	1.75 sem
dźéćace nohajcy, ćista wołma, wulkosć 3	wot	1.10 sem
zoki k šnapećerownju, ćista wołma, krute	wot	0.85 sem
mužace zoki, ćista wołma	wot	1.00 sem
„ „ smuhate a kaščikate	wot	0.60 sem
sportske łykace, wołma	wot	1.50 sem
žonjace kholowy z gumijowym paskom	wot	0.75 sem
dźéćace „ „	wot	0.45 sem
mužace kholowy, la, z wołmu	wot	1.75 sem
mužace košle, la, „	wot	1.95 sem
košle z předkošlićku, krasne smuhi a mustry	wot	1.95 sem
klubowe lacy, ćista wołma, za muže a žony	wot	4.50 sem
dźéćace sweatery, wołma, jara dołho dźerźace	wot	2.25 sem
kholowćki k sweateram so hodźace	wot	2.00 sem
dźéćace rukajcy, ćista wołma	wot	0.65 sem

Na chenillowe rubišća a šawle **10%** rabata

Nimo tutych mjenowanych příkładow podawam hišće wosebje wjacy twórow po zniżenych płaćiznach k wupśedawanju.

Prošu tohodla bjez knpneho dyrbjenja wo wobhladanje.

Ernst Jordanowa wud.

na Jerjowej hasy 5 w Budyšinje na Znutrk. Lawskej hasy 8

Zymske twory mócnje zniżene!

Jednota „Sokoł“ w Radworju

wuhotuje njedźelu, 30. januara 1927 w Herbskej grychće w Radworju swój

4. załoženski swjedźeń

Wurjadny program! — Poniżeny zastup! Wšěch z blizka a daloka wutrob. přeprošuje

Jednota „Sokoł“ w Radworju

Swojemu druhemu předsydźe knjezej

Křesćijanej Černikej

k jeho 50lětnym narodninam

9999999 krótne sława

Tow. „Swěrnosć“ w Slepom

Mode sylne, wysokosućelne raněo-pruske

kruwy

ma na předań

Grems

we Wukranećecach.

Tysachkrótna sława

k narodninam

K. Jana Wězarja

a syna **Ericha**

w Kšiwej Borśći.

?

Moje lětuše

wulke inventurske wupředawanje

wotměwam **wot póndźele, 31. januara, hač do soboty, 12. februara sobu**

1802

1927

Z přileżnosću

125 lětnecho wobstaća mojcho wobkhoda

chcu swojemu česćenemu woteběrarstwu nješto cyle wosebite poskićeć a tohodla nimale swój cyły wulki skład po njepřikładnje tunich płaćiznach **wupředawam.**

Wolmjane tkaniny za žonjace wobleki / žiźane tkaniny / płokajomne tkaniny

Zbytki wšěch družin

zymske mantle / zymske kostumy / wolmjane wobleki / lětne mantle / lětne kostumy / wobleki do tow. zawjesćenjow / mantle do dešća a procha / wobleh. suknje / płokajomne wobleki / bluzy

Jenož dobre kajkostne twory!
Žane špatne twory!

Z tutym přijomna składnosć
ke kupowanju za cyłe lěto!

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću rózk Žitneje hasy

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje

Wuhotujemy **tutše** njedźelu, 30. januara w rumnosćach Katolskeje towarstwnje (Kath. Gesellenhaus) na Garbarskej hasy zaso naš daloko a šěroko znaty

„Płaći kwas"

Poskićimy dwaj, štyri- a pjećhłosne khóry a solo z Kosorowoho „Kwasa", deklamacije, hudźbne parle a mjez rejemi serbske narodne reje. Přenjotne předstajenje wulkeje wjesołohry „Kukećenju — **slawny ludźik**" z pjera Mikł. Hajny - Konjećaneskeho. Serbow, starych a młodych, z Budyšina, z blizka a z daloka wutrobnje přeprošujemy. Započatk rejow w 5 hodź., předstajenja 1/27 hodź., po tom zaso reje.

Serb. tow. „Nadźija" w Budyšinje

Přeměnjenje wobkhoda.

Česćenym hosćam a lubym přećelam dawamoj k wuźiwanju, zo naju pod mjenom **„Volksküche"** znata jědźernja po nětk dokonjanym ponowenju mjeno

„Zum Forsthaus"

dostanje, w kotremž budźemoj też powjetšenu koncesiju wukonjeć.

Za dotalnu wopokazanu přikhilnosć so wutrobnje dźakujemoj a prosymoj, namaj tusamu też dale wopokazować.

Budźemoj so dale prócować, wšitkim, kotříž nas počesća, z jědźemi a picemi jenož to najlěpše poskićeć.

Zdobom poskićamoj naju 34—40 wosobow wopřijacu rumnosć za towarstwa.

Z poćesćowanjom

Emil Bernhardt a mandźelska.

Hosćenc w Jaseńcy

Njedźelu a póndźelu so

kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošuje Handrikec swójba.

Direkcija koncerta K. J. Guder w Budyšinje

Pjatk, 11. feb. wječor we 8 hodź.
w zalomaj Krony w Budyšinje
znaty

Don-kosakski khor

spěwa!

Khartki wot 2,— hač do 4,50 hr. (z dawkom)
Direkcija koncerta K. J. Guder w Budyšinje. Tel. 3018

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Nowe wotewrjenje

za žonjacu / mužacu / dźěćacu } drastu

5. februara 1927

Dopředka wozjewjenje!

Hosćenc w Lutobču

wot **pjatka 4. hač do 7. febr. 1927**

kózłopiwo toči
a hobrske pječene kołbasy
z dwójnym swinjorězanjom.

August Lehder

a to dosahа.

Łožowe šaty jara tunjo!
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Wot srjedy, 2. II mam wulki transport reńšo-pruskich młodych

wysokosuśelnych kruwow
a jałojcow

jara tunjo na předań.

w hródźach pola Emil Gneussa w Njeswačidle při dwórnišću.

Herm. Priemel w Kulowje
wikowar z płahowanskim skotom. / Tel. do. 4

Khójnowe šćěpy
krute syłne, ma tunjo na předań
A. Lehmann w Brězni pola Kamjenca.

Świtowy panorama
w Budyšinje
na Lawsk. hasy při Lawsk. wh
njedźelu, 30. I. hač do sobotu, 5. II.

Italska

Neapel, wudyrjenje Vezuva, Pompeji, Capri a módra přećelnjenja

---

Pisane ožowe nawobleženja a łožowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Šěrak"
Ręču serbski!

Łožowe nawobleženja,

pišane, 80 cm šěroke, m 0.65

łožowe nawobleženja,

pišane, 130 cm šěroke, m 1.10

Dobre bjesporočne twory
Jenož pśichódnje nakupowane

A. Kasper nafl. :: Burglehn 11
w Budyšinje, Telefon 3787

Po Božej njewuslědźitosći zemrě po krótkej, ćežkej khorosći, po na dźele bohatem žiwjenju mój horcolubowany mandźelski, naš starosćiwy nan, bratr, swak a wuj

kubleŕ

Herman Sykora

w njewurjekliwej zrudobje

Hana Sykorowa rodź Krencec
Maks Sykora / Marta Sykorec
Kurt Sykora / Pawoł Sykora

W Delnjej Hórcy, Brězecach, Mišnju, 27. jan. 1927.

Pohrjeb budźe póndźelu, 31. januara pop. w 2 hodź. w Delnjej Hórcy.

přiloha k číslu 24 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 29. januara 1927

Heinrich Pestalozzi / sławny pacagog.

12. I. 1746—17. 2. 1827.

(Skónčenje.)

„Ně, ně, lubowana, ně," wotmolwi Pestalozzi je jahorjiwosću. „Ty by moja zwěrna schwarna mandželska, ty by so hižom w mnohich należnosćach a pokoženjach radna a spuščezomna wupokazała. Ty dyrbiš mnohim słonicej, schtož mje tak sajimuje. Hižom sa młode lěta horjesche so mi wutroba, hdyž hubjeństwo tudyšeho luda widźach, a stajnje tu moje myśle na to, kak bych mohł žórło tutoho hubjeństwa satykać. Moja wutroba mje pschez hnujesche, lubosćz pytać, hdyžkuli bych jeje namakał, dobrocźimje a pschecźelnje skutkowaćz, hdyžkuli by było. Njemóžu žebi niczo rjeńsche w žiwjenju myślić, hač widźeć žałne wóčko a cźuć dowěrliwe potłóčenje ruki, a stajnje so radosćich, hdyž mójach žebi dźak a dowěrjenje znajmjeńscha sałkuješe, hyrnjež so nadźeć njemohł, so jeju hdy dóstanu."

Mandželska potłóčźi jemu ruku a pohladny jemu lubosćiwje do wocžow. Skowa, kotrež wón rěcźeńe, njeběchu prózdne słowa, ně, běchu wěrnosćí ſ joho hłuboke wutroby.

„Smysłenje młodźenza je też smysłenje muža wotaka," pokraczowaše nadobny ludźipschecźel, „rozdźel je jenoż tón, so je muž tutu myśl a kak mohł ju wuwjesć, hišće chutnišo rospominać. Hdyž chudym dawamy, jim tola jenoż na wokomik pomhamy. Haj ſ naschej dobrocźiwosću móžemy jim ſamo schkodźić, spuščezeju so ſkónčnje na naschu darniwosć a njepytaju so ſ chudoby wumóz. Chcemy jim wopraudźe pomhać, dyrbimy jim dźěło a sasłužbu dać a jich cźežownosć wuczić. Cźłowjeska pschiwšuschnosć, pschecźiwo kotrejž žaneje wurěcźe njeje, je, so se wschěmi mocami wo to starać, so w chudym a hubjenym chudźimy a pěstujemy wědomjo swojeje cźłowjeskeje dostojnosće, so sacźuwa, so je po Božim snamjenju stworjeny a so potom wyšoko posběhnjeny cźuje, niż jenoż pisches woka, kotrejž pluh cźehnje, a pisches měchnioschazeho wóšła, ale też pisches njehódneho cźłowjeka, hyrnjež rjeńsco sdrasćeneho.

Cźłowjeska pschiwšuschnosć je, w cźłowjeku mozy ſ spokojenju swojich potrěbnosćow swuczowaćz, w nim bydlazym mozam so wurosćeć dać, jeho cźělne a duchowne dary wožiwićź a pšches to wšcho cźłowjeka spokojićź a wobožićź. Njewuprajomna radosć je, młodźinu, prjedy hubjenu a sanjerodźenu, rosćź a kčećź widźeć, měr a spokojenje na młodych wobliczach widźeć, jich cźěło a ruzy ſ pilnosći swuczićź a jich wutrobu ſ kwasnemu stworicźelej posběhnyć, žyšiš so modlazeje njewinosće we wobliczu lubowanych dźěćźi widźeć a nadźije poczinknosće a nakasanja w hewak hubjenym narodźe. Njewurjekliwa radosć je a Boże kražne žohnowanje, cźłowjeka, podobnu wschohomážneho stworicźela, w tak wichelakorich postawach a darach so wuwimawać widźeć a šnadź potom, hdyž by to nichtón njewocźakował, w chudym wopuschcźenym žynu hubjeneho roboćana namakać, wulkotnosć ducha a dusche."

„To su kražne myśle," wotmolwi knjeń chutnje, „ale cźežko, jara cźežko budźe, je do skutka stajićź."

„Niż tak cźežko, kaž něhdźe žebi myślich, luba", šnapschećiwi Pestalozzi wohnjowje. Sso wě, chcemy-li hubjeństwo wulkerjenić, dyrbimy wot spody, wot korjenja sapocźinać; na sponku, kotrejž je hižo swjerdnyk, so wjele wjaz wuskutkowaćz njehodźi. S młodźinu mamy sapocźeć, ju na spomnjene waschnje cźělnje a duchowne spěchowaćz, chcemy-li lepši lud měć. Wobe dźěći wosebje mamy ſ hubjeństwa wuswobodźić a so na wschě waschnje staraćz, so bychu swoje wyšoke powołanje sapischimnyłe."

„Ale kak chcejsch to sapocźeć?" woprascha so knjeń ſ napjećom.

„Schulu sa chudych chcu sałožić", wupraśny Pestalozzi sahorjeny, a joho wocźi so žwěcźeschtej.

„Schulu sa chudych?! Ale hdże dha to?"

„Hdże hewak, hač tu na Nowym Dworje!"

„Boże dla, Heinricho, schto cźi na myśl pschińdże! Ludźo cźe wušměscha, zyły žwět žebi sašo žměchi cźini ſ twojimi nowymi myślemi."

„Njerosumni, haj, to wschak žym swuczeny, dowidni pak a sprawni nihdy! Sym wěz hižom ſ někotrymi pschecźelemi rospominał, a pschecźel Ifelin*), kotrehoż też ty žebi ważiš, ſ zakej wutrobu pschihłošuje. Tu na Nowodworje mamy wscho, schtož dobra łubkarnja sa chude, cźělnje a duchownje hubjenje sastarane dźěćźi trjeba. Wo tajke dźěćźi chcu ko staraćz, jim wschě moje mozy wěnowaćź. Wocźakanych je chcu, so bychu junu duschni a chmani ludźo byli; na to chcu wschě moje mozy wužiźć, sa to so chcu so mojedla też wušmětschećz dacź. Ssnadno bo też haniczeljo tas hinak dopomnja. Ssrědźi k sežiwjenju a łubkanju mojich dźěćźi budźe ratarstwo a domjaze dźěło kaž też pschemyślo. Dyrbja moje chude dźěćźi a žyroty moji dźěłaczerjo sa moje ratarstwo być, chcu ja sa to jich sastarać, jich nan a łubkaŕ być, a ſ dźěłom a pšchi dźěle chcu jim wutrobu ſhrěć a ducha wuwićź, so bo samóža połběhnyć k wyschšichemu sacźuwanju snutskowneje cźłowjeskeje dostojnosće. Tak chcu mojim hobuczkarjowjekam wužitny być; tak njech luboscź ja nich łkutnje, kotraž bo mi we wutrobje hori. Tuta myśl mi měra njeda, doniż ju do skutka njestaju."

„Ty by woprawdźe nadobny dobry cźłowjek," rjekny knjeń hnuta. „Schto mi šdywa, hač tebi pschihłošowaćz a cźe podpjeraćz, njech póndże, kaž póndże."

Se žyślami we wocźomaj wobła wosboženy cźłowjek swoju mandželsku, kotrejž smysłenje niebě mjenje nadobne a luboscźiwe.

— — —

Se swojej sahorjenosću da žo Pestalozzi hnydom do dźěła, so by swoju wulkotnu, kražnu myśl do skutka stajił. Wudźěła ſ prěnja nadrobny rospiš žwojeho wotpohlada, kotrejž wyschnoscźam a w nowinach wojerwi, a namała pschipópńacze, pschihłošowanje, haj ſamo pospěch. Wjele cźitane nowiny hwalicźu wopišany wotpohlad jako kražny, cźłowjekołubny skutk, kiž měł žo tkrje lepje wuwjesć. Se wschěch stronow nascheho pschecźela pośbudźowachu a pohoniowachu, haj ſamo pjenjesły jemu scźelechu, pschetož wschěm bě jasne, so to bjes pjenjes njepóndże. Jako bě někto ſ pomozu dobrych cźłowjekow wscho derje pschihotował, wotewri žwoju łubkarnju w lěcze 1775. Ssyrotow a chudych dźěćźi, kotrež chanchu pola nicho bncź, bě we wokolinje dosć, a po něcźim postupi jich licźba na pokšta.

Na dotalnym městnje cźišchinu wumi žo někto jara žiwe hibanje. To bě to prawe, schtoż Pestalozzi lubowaschе, schtoż jeho spokoji. Njewurjekliwje žbožowny bo někto cźujesche. To bě polo, na kotrymž mózesche jeho cźopka, luboscźiwa wutroba skutkowaćz. Zyłicźki dźeń bě wón mjes žwojimi lubymi dźěćatmi, kotrež dźěłachu w lěcźnym cźasu na polach a na dworje, w žymje pak pschedźechu bawkmu a kłajachu łaźmjanki. S dźěłom wschě waschnje staraćz, so bychu žwoje wyšoke powołanje sapischimnyłe.

„Ale kak chcejsch to sapocźeć?" woprascha so knjeń ſ napjećom.

„Schulu sa chudych chcu sałožić", wupraśny Pestalozzi sahorjeny, a joho wocźi so žwěcźeschtej.

„Schulu sa chudych?! Ale hdże dha to?"

„Hdże hewak, hač tu na Nowym Dworje!"

„Boże dla, Heinricho, schto cźi na myśl pschińdże! Ludźo cźe wušměscha, zyły žwět žebi sašo žměchi cźini ſ twojimi nowymi myślemi."

„Njerosumni, haj, to wschak žym swuczeny, dowidni pak a sprawni nihdy! Sym wěz hižom ſ někotrymi pschecźelemi rospominał, a pschecźel Ifelin*), kotrehoż też ty žebi ważiš, ſ zakej wutrobu pschihłošuje. Tu na Nowodworje mamy wscho, schtoż dobra łubkarnja sa chudе, cźělnje a duchownje hubjenje sastarane dźěćźi trjeba. Wo tajke dźěćźi chcu ko staraćz, jim wschě moje mozy wěnowaćź. Wocźakanych je chcu, so bychu junu duschni a chmani ludźo byli; na to chcu wschě moje mozy wužiźć, sa to so chcu so mojedla też wušmětschećz dacź. Ssnadno bo też haniczeljo tas hinak dopomnja. Ssrědźi k sežiwjenju a łubkanju mojich dźěćźi budźe ratarstwo a domjaze dźěło kaž też pschemyślo. Dyrbja moje chudе dźěćźi a žyroty moji dźěłaczerjo sa moje ratarstwo być, chcu ja sa to jich sastarać, jich nan a łubkaŕ być, a ſ dźěłom a pšchi dźěle chcu jim wutrobu ſhrěć a ducha wuwićź, so bo samóža połběhnyć k wyschšichemu sacźuwanju snutskowneje cźłowjeskeje dostojnosće. Tak chcu mojim hobuczkarjowjekam wužitny być; tak njech luboscź ja nich łkutnje, kotraž bo mi we wutrobje hori. Tuta myśl mi měra njeda, doniż ju do skutka njestaju."

„Ty by woprawdźe nadobny dobry cźłowjek," rjekny knjeń hnuta. „Schto mi šdywa, hač tebi pschihłošowaćz a cźe podpjeraćz, njech póndże, kaž póndże."

Se žyślami we wocźomaj wobła wosboženy cźłowjek swoju mandželsku, kotrejž smysłenje niebě mjenje nadobne a luboscźiwe.

— — —

Se žwojej sahorjenosću da žo Pestalozzi hnydom do dźěła, so by swoju wulkotnu, kražnu myśl do skutka stajił. Wudźěła ſ prěnja nadrobny rospiš žwojeho wotpohlada, kotrejž wyschnoscźam a w nowinach wojerwi, a namała pschipópńacze, pschihłošowanje, haj ſamo pospěch. Wjele cźitane nowiny hwalicźu wopišany wotpohlad jako kražny, cźłowjekołubny skutk, kiž měł žo tkrje lepje wuwjesć. Se wschěch stronow nascheho pschecźela pośbudźowachu a pohoniowachu, haj ſamo pjenjesły jemu scźelechu, pschetož wschěm bě jasne, so to bjes pjenjes njepóndże. Jako bě někto ſ pomozu dobrych cźłowjekow wscho derje pschihotował, wotewri žwoju łubkarnju w lěcze 1775. Ssyrotow a chudych dźěćźi, kotrež chanchu pola nicho bncź, bě we wokolinje dosć, a po něcźim postupi jich licźba na pokšta.

Na dotalnym městnje cźišchinu wumi žo někto jara žiwe hibanje. To bě to prawe, schtoż Pestalozzi lubowaschе, schtoż jeho spokoji. Njewurjekliwje žbožowny bo někto cźujesche. To bě polo, na kotrymž mózesche jeho cźopka, luboscźiwa wutroba skutkowaćz. Zyłicźki dźeń bě wón mjes žwojimi lubymi dźěćatmi, kotrež dźěłachu w lěcźnym cźasu na polach a na dworje, w žymje pak pschedźechu bawkmu a kłajachu łaźmjanki. S dźěłom

*) Jakub Ifelin bě ſ radnym pisarjom (měšćańskeho) w Baselu, nadobna powaha, kiž spitza mnohe małe knižki k spěchowanju łubkarstwa, schulow a roswuczowanja.

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

18] (Pokračowanje.)

„Ale zda so, zo je dobry človjek, česćehódny človjek."

„Cesćehódny, ale hłupy, ma tak něhdźe pjeć kórcow horiconta. Znaju jeho hižo přez dwaceći lět.

Jeho dźowka, je to přijomna žónska, wězo nic wjac tak cyle młoda."

„Hola wćipnosć wot njeje. Ze žónskeje wćipnosće je dwaceći lět prjedy na swět přišła, a nětko ju to njerza.

Domjacy so mije praša, sym-li muzikalny a stupi mi při tom na nohu. „Ně", praju mjerzaty, ale hnydom na to je mi jeho žel a dodam: Khodźićo najskerje často do opery?

„Njekhodźu, njeje to za mnje. Ja słyšn na prawe wucho wo poł tóna wyše a to njeńdźe." Dźiwny človjek, popołdnju zhubja pomjatk a na prawe při pianje a dźołam." „Komponujeće!" „Nětko nic, ale něšto lět hižo koriguju Mozarta. Hdyž budu hotowy, budźeće widźeć, kajki Mozart budźe." A pluny Provaznikej na skórnju.

„Nětko bychmy sej móhli šěstku zahrać", nazuje moleř. Karty su w molerjowym altanu. Ja hraju s domjacym, moleř a Provaznik přećiwo namaj. —

„Pěkna hra! Domjacy so praša hišće při poslednim štychu, kajke su trumfy. Provaznik a Augusta wězo dobywataj a rjehotatej z radoseu kaž konjej. Widźu, zo njezbywa, hač karty mjetać a płaćić. Otylija płaći za nana, hewak njebychmy skónčili ani jenu hru. Nahle so do mnje domjacy puši, zo hraju hubjenje, nad špadske eso zo jemu njejsym krala widał. Mjen tym so ale špady hišće niehrajachu a eso mam ja sam. Domjacy kříči. Otylija na mnje hlada prošo, rozumju a mjelču.

Hrajachmy mału hodźinku a sym přez 60 krejcarow přěhrał.

Sedźu zaso doma a hłowa so mi wjerći. Njewostajam nihdy wjacy wokno w nocy wotewrjene, ani při najwjetšej copłoće nic. Po druhej hodźinje w nocy bě hara pola molerjec. Hłós knjeni Augustki měješe solo. Moleř bě přišoł runje pjany domoj. Cuješe to sam a boješe so, zo wo jetwje něšto porazy; hdyž bě zastupił do jetwy, zeprě so wo durje a čakaše — hač sej zaswěći. To so rozumi, zo bě stojo wusnył a z wulkej haru padnył.

Při tej přikležnosći so mi wuswětli, čehodla wjacy njeslyšu sołobika. Spěwa hakle pozdźe po połnocy, snadź khodźi też hakle z korčmy.

Wuhladach domjaceho a knjeżnu w zahrodźe. Bohužel namakach tam też Provaznika, kotrehoż njeběch z wokna widźał.

Domjacy serźeše pola spineta a hraješe. Wobročich so ko knjeżnje z dwórliwym prašenjom, kak je spała. Po khwili rjekny knjez domjacy: „Otylka pój, dyrbiš za wobjedom hladać!" Dźěštaj a wostajištaj mje w rukomaj Provaznikowymaj.

Běše mi wuzko pódla tutoho dźiwnuška. Provaznik na mnje pohlada a rjekny: „Knjez doktor, wy maće dźensa někajki hubjeny napohlad." — „Ja! Njebych wědźał." Ale Provaznik sej přeje z ruku čoło a započa z hłubokim hłosom:

„Wy sće rozumny človjek, was njebudu měć za błazna. Wěsće, ja hidźu wšěch ludźi, jara, jara su mje w žiwjenju ranili. Wjele lět hižo njekhodźu won. Ja sym měł lěta dołho wosebite wjesełe nad tym, sej wšo a wšo zapisował, štoż sym wo něčim słyšał a dźeržach sej swój material w krutym alfabetiskim rjedźe — wopytajće mje raz a pokažu Wam cyłu registraturu małostronskich ludźi. A hdyž potom so mi žołč z človjestwa rozla, wučahowach pakčik za pakčikom a pisach anonymne listy. Ludźo so móžachu zbłaznić, što wšitko wo sebi čitachu wot njeznateho človjeka, — na mnje njepřińdźe nichtó. Wam to móžu rjec, tak a tak so z tym wjacy njezabjeram. Ja sym był pachoł w młodych lětach. Kelko sym žónskich zawjedł. Njebojće so, was njezawjedu. Stož wudatych nastupa, mam čiste swědomjo, ale na swobodne sym měł wotmērjene. Hnydom jako zrostły student sym sej z katalogow holčich šulow zapisował te, kotrež najhubjeńšo wukukychu, ta běchu potom najnjezaważenišo. A kedźbu sym dawał na wšitke studentske lubosće — tak ruče hač so dwaj rozhnewaštaj, hižo tu běch, rozhnéwana luba je snadny popał —."

Njemóžach dłoje wutrać. „Wodajće, dyrbju domoj." Za mnu wótry směch.

Je mje za błazna pomělł?

— — — — — — — — — —

Kondukterowa rjedźi něšto pola mje, hdyž sym pola wobjeda. Widźu ju jenoż druhdy, hdyž du přez kuchnju. Derje tak.

— — — — — — — — — —

Wječor zaso korčma. Samsni ludźo a na samsnych městnach. Zwopředka bjesada wo čěskim dźiwadle, wo rozdźele mjez wjeselohru a dramatom. Nadporučnik z wěstosću zastupuje nahlad, zo woprawdźity drama dyrbi pjeć jednanjow měć. Je to kaž pola regimenta. Styri połne bataliony a jedyn depot. Rozprawa skoro do słowa samsna, kaž za wčerawšim, a směch při kóždym žortu kaž za wčerawšim.

— — — — — — — — — —

Dźensa sym, myslu, přemało studował.

(Pokračowanje studuje.)

Sakski ratarski tydźeń w Drježdźanach.

Sćrjedu wječor zjadowa swjazk towarstwow ratarskich hospodow w Towarstwowym domje wjeselny w jeźbu ty swjedźeń. Wjesma kapała w cźerwjenych lazach hudźesche z hišćeni a cźahajez harmoniku z walcźikam a druhim wjesnym rejam. Barlinzy studentojo a studentki Fichtowho towarstwa wupjelnichu wječor ze žiwotnimi poskićenjemi. Woni spěwachu, rejwachu a hrajachu. Wšchudžom kuseješe wulke wjesele.

Sarjadowanja ratarskeje komory.

Schtwórtk pschednoschowasche najprjedy Jan Górbing wot spytnikeho wustawa za wědomosć wo tom, kak so rostlinow w Nellingenje w Holsteinskej wo „kalku w hospodarstwje z pschikładami z němskeho rólnistwa a holsteinskeho zymskeho wina.“ Wón wusměwny, so dyrbi ratar jeśi chze wulki wužitk ze žiwoth polow cźahnyć a chze to z pschikłapnym hnojom dozběć, jón najprjedy na kalk pschepytać a wurunowacź. Kalk wobkrježi zyke rólnistwo.

Po tom rěcźeše dr. Ruthe, kubłowy direktor města Barlina wo intensiwnosći a extensiwnosći w ratarskim hospodarstwje, rossahnu, kak może so na kubłach na najlepsche waschnje kutowacź. Wón spyta dopokazacź, so wulksche mshy w ratarstwje so cźežischo sutjeżu hacź we industriji a pschemyśle. Nječnik rěcźeše jara za pastwischcha, hdyžkuli so pschiprawicź hodża. Najwjetšchi kedźbliwosć dyrbi ratar plahowanju pizy wenowacź.

Jako cźeśi rěcźnik pschednoschowasche prof. dr. Neubauer, direktor ratarskeje pytarnje w Drježdźanach, wo nałožnjenjach i pschepytowanjach semje po methodje šchadźeńskich rostlinow. Methoda je hižom tśi lěta w sjawnosći znata. Za pospyty po teśle methodje je němški stat nětkole 230 000 hrywnow dał. Sakska dostanje 13 500 hrywnow. Methoda šchadźeńskich rostlinow njeje jenoź wupomhanske pospytowanje, dokeľ móže so tu z liczbami swěśicź, kelko wutkow rostlinje podawamy.

Na to pschednjodźeje so film wo konserwowanju pizy, to je, tłóczenje seleneje pizy do silow.

K tomu so pschijamkujo pschednoschowasche universitny profesor dr. Löhnis z Lipska wo silowym hospodarstwje we amerikanskim ratarstwje. W Amerizy jamowy silo wjele bóle nałožuja hacź pola nas. Hnědże dźěkały dźěl wschěch ratarjow tam pizu po tomle waschnju nakładuje.

Kubłeŕ Nöbel z Delnieje Wjby wyšowache w swojim pschednoschku, kak wulki wustnam silowa piza za sakske ratarstwo ma. Wón rěcźeše wo swojich nasbonjenjach we žamstnym maśnym burstwje. Wot lěta 1920 wuźiwa 9 metrow wyšoku silowu wěžu a je 5 wunoschkami pizowanja konserwowaneho timoteja a runtkizoweje nacźe jara spokojom.

Ważne je wěsto zwědomicźiwe wothładanje po pschedpišnje. Silowa piza je najlepscha symska piza. Tola nimo siloweje pizy dyrbi so nětkhe žamžna dźělba žucheho žyna žohubdawacź.

Schtwórtk popołdnju w 3 hodź. wotmě so zjawna zhowna zhromadźizna sakskeho krajneho žymjenarskeho towarstwa.

K njej pschijamkny so 4. hlowna zhromadźizna dźěłoweho śednoćerstwa za lukowe hospodarstwo w sakskim žwobodnym stacźe.

Nadźej so spěwa.

(Wobras je wušy.)

Lebjerka w žuźodnej wěży je spěwarśke towarstwo. Někotři ludźo mjenuja je „Schtrěkawa“. To pak śi mjenjene njeje. Kóždy wě, so wone po žrojich mozach berje słutkuje. To je wschitko cźežeje hódne, schtož bruduju wukonjeja. Wšcho schtož je prawje. Mišo, taśe wumjeśiśe konzerty kaž w městach njemjódźeli jej na wšach žadacź. Wo to pak so pschi tom njejedna. Hlowna wěc je, so so nasche stare rjane ludowe spěwy haja a sdźerja, so žyła tóchi a lubosći k spěwej wotcźe. Haj, to je pola towarstwa we Něhdźezach runje tak derje kaž w městcźe. Tam žu wschitcy spěwarjo tajzy dobri wjeśeli kumtkojo. A tuchi i wutrobu a ł duschu na žerbiśim spěwje wiźaja, žamo doma a pschi dźele bórcza jej někatku žerbiśku melodiju, pak jej zahuwdaja. Kotśiž na wschu sabudźa a wjazy k sdźerjenju njejźu, hdy so něhdźe žerbiśi spěwa a wjeźela so kóždy tydźeń na pschichodnu spěwnu hodźinu. Tajzy Lnjochojo to njeźiju kaž we Wonezach, hdźeź so jenoź mězacźnje jónu seśdu a dirigent hišcźeje potom podarmo na spěwarjow cźaka. Druthdy pak je teź nawopak. W Něhdźezach pak teź jony a maczerje na to dźerża, so munźejo pilnje a porjadnje do spěwnych hodźin thodźa. Hewak niczo buć njemóže.

Nichtó njemóže jej wumnyśleć, kak bratrzy a pschikkadnje je wschitcy sutjeżu a ł kajfej zahorjenjeseju so spěwa a dźěła. Nichtó pak jej dźělo dirigenty pschebitajicź njemóže, pśedy hacź wschо „klopwje“. Pśedy hacź je tak dałoko, so moża bjes škadźa spěwacź. Pśedy hacź je wschо šwuhładkowane, jo je dirigent tśiknežnje spokojeny. Pšeni tenor hišcźeje pschesо prawje njeczini a druhi je nastajnje jeho bolośćiwk, ko dosć njepschećišćiwsći a je hišcźeje pschenjewěrjy. A pšeni baš, tiź je najbohatcho sahubjeny, druhe hłosy wschе pschereji. Je wěsto po liczbje napschećo dalšich hłosam pschežyłny. To je stara kholowa, tiź so do druheho hłoza njehodźi, toho tyknu do prénjeho baza. Na, tón pšeni baš. Dokeľ žu tajzy wulka cźrjóda, tha mohli žami telko rošuma měcź, so njebychu tak rejtli a bjeceli. Druhi baš měł rezolutnischo spěwacź. Szyła dyrbjał thór bóle na dirigentowy fijeschk kedźbowacź! „Hischeze ras zyły spěw! Khóts thort, to tola stónznje kedźbu dawajcze! To mohł bjaš ł koże wujećź!“ Haj, dirigent je jakožnje kruty a niczo njepschepuschći. Spěwarjo dyrbja pśej wot njeho wjele lubicź dacź. Ale nichtó jemu ja fio njeběrje, wědźa, tak to měni, teź, kelko harcy a mjersanja ma. Knjeza wucźeŕ dyrbi so tu bóle drěź hacź w schuli. Nima niczo ja to, cźimi to ł luboscze k Sserbstwu. W schuli dyrbja dźeći krucze kedźbowacź, hdyž něschto praji. A schtož to njeczini, toho žej kupi. Dha jim něschto na Nowym klepnje. To pak tu cźinicź njesmě. Kaj hižo prajach, naswari jich khěrro, hdyž spěw njeubže a někotři žo bjes starosće wo něcźim druhim, na pšch. wo cźelenje krowy, dawkach, knótśiśiwje atd. rosmołwjeja a na jeho žłowa njepožłuchaja, hdyž něschto wažne rozbladuje. Zadym druhemu niczo za sło njebérje a jim na žwérce niczo rjeśiśe njeje hacź tajka spěwota hodźina. Kak rjenje žo pschesćo po njej pschi karancźu piwa bachta a žwantori abo jedyn schkoćik lehraje. Hdyž dyrbi runje buć, dha tej žej pschi tom eidyn saspěwaja. Potom w korczmarskej jśiwje, hdźeź tołsty rěmik žej jedyn syđo po druhim spěwacź da a ja to nikotre koła „schpendérnje“. Najbóle žo wjeselí, hdyž jemu jeho tuź „A ženje ja njeśłym tak wjeselty buł, hacź hdyž žym do pinzy po šmjetanu schol“ zaspěwaja. Kak žo potom jemu jeho tołsty brjuschk tschaże. A kak rjenje hakle je na spěwnym žwjedźenju! Na njón wschitcy pschihlu — nan, macź a dorosćene dźeći. Tu njeje tak kaž we Wonezach. Tam schćeje žobustawy žerbšcheho towarstwa na žiwoj žwjedźeń njeźiju, du radšcho na zusu kelliju. To žu Něhdźenczenjo hinaschi Sserbja. Pšched tymi dyrbiśich žej cźapku žejmowacź.

Niż jeno, so by žo w spěwnym towarstwje spěwało. Stłuchajsće jenoź na schulisće dźeći, na młodźinu, pohladajsće do šiwójšowu, na kwaźu a pschiśaš. Hdyž so žerbšći njespěwa, dha něschto faluje w bjesadźe. To hižo je do mjaża a krjewje pschescheko. Tak je w zykej krajinje wokoło Něhdźez. A dobry pschikład namaka wothłoka kloro w zykich Sserbach. Tu a tam wschak hišcźeje tak prawje njechaja. Wišaja pschesćara na zuhym a toho žo wobrucź njemóża. Sšu pšches towarstwa ł nim swjasani. Kak rjenje jenoź nasche narodne spěwy klincźa! Wopraudźe! Wo nich móżesće rjeź: Hdźeź žo spěwa, tam žo žymšwa. Sserbšo spěwarjo žu wjeselty ludźik. Dźiecze jenoź na nich žłuchacź, na pšch. na „Ptacźi kwas“ do Budyschina julije niedźelu! Tam móżecze něschto nasłonicź. Sserbšći spěw śwěźicźe nasch narod, dawa nam nowe mozy a dobrjeje naš na wjerźich žławy a dobyća.

Cykrwinske powěśće.

S Budyschina.

4. njedźelu po Tśioch kralach:

W **Pětrowskej zyrkwi** ma rano ½8 hodź. farar Pawoł Nerchau pschedstajeńśe predowanje, pschipołdnju we 12 hodź. ma farar Siegemund predowanje, wječor we 6 hodź. ma farar Berg spowědź a ławj. wotkasanje.

W **Marijnej-Marčinej zyrkwi** ma dop. w 9 hodź. duchowny primarius Fröhlich predowanje (sołopšan je pschewodom hyrglow „Wótcźe nasch“ wot Krebja); dop. w 11 hodź. ma farar Berg kemšchenje za wojakow (zyrk. hudźba wojeńskeje kapały); wječor w 6 hodź. ma farar Siegemund predowanje.

Sšerka za naschu wosławnu diakoniju.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modleńska hodźina za njedźelnicze.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma w Evang. towarschowni na Hornječerskej haju farar Berg biblisku hodźinu.

Sšrjedu wječor we 8 hodź. ma duchowny primarius Fröhlich w Tuchoŕskej **zyrkwi** biblisku wječor.

Schtwórtk wječor we 8 hodź. pschihotowanje za dźěcźace kemšchenje na Sedanskej dróšy 6 pola farara Grośe w Evang. towarschowni pola farara Siegemunda.

Pjatk pop. w 4 hodź. ma w „Sozjetät“ Gustav-Adolfske žonjaze towarstwo hlownu zhromadźizny.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma w Evang. towarschowni na Hornječerskej haju farar Siegemund biblisku hodźinu.

Tydźeńsku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Menda a w Marijnej-Marčinej zyrkwi farar Siegemund.

S Budestec.

4. njedź. po Tśioch kralach śmje farar Wójz rano we 8 hodź. němsku spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske predowanje. Pšched zyrkwinymi buresmi šbéra bo kollekta za žamžnu zyrkej.

Sšrjedu wječor bibliska hodźina.

S Njeswačidła.

4. njedź. po Tśioch kralach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. kemšchenje za dźěći (knjes farar Nencź-Łupjańšći).

Se Sslepoho.

4. njedź. po Tśioch kralach serbska spowědź a Boże wotkasanje, rano we 8 hodź., serbska Boża słužba dop. ½10 hodź., němska 1/12 hodź. (ł cźitanjom). Sšerka za diakonišowy dom na hlinjanych jamach we Wróthławju.

Sšmjertny Krišuch bo śpěwa za Marju šwud. Łohrom we Miłerach. Dale sa wumjenkarja Jurja Zajšicha we Brěšowzy a sa Marju šwud. Nowakowan (Redowu) je Mulkez.

Sšćerowanaj: Willy Ewald Stellmaźnyk w Cźiheli a Hana Kwarcźez w Dźiwinje.

Semrěli: Marja šwud. Nowakowa rodź. Zechoz we Mulkezach, stara 83 l. 4 m. a 27 dn. a Marja, Khrištiana Zajšicha w Brěšowzy mandźelska rodź. Nuglanoz, stara 50 l. a 27 dn.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Njetopyry pschećiwo kuntworam.) Pšched něschto njedźelemi běchu w Knjeninej zyrkwi we cźimj tej Drježdźanjanje nowiny pitšachu. Jedyn w Drježdźanach pschebywowacy Amerićan wobrocźi žo na to na zyrkwinsku kenzliju i prošćwu, so bychu žo tola tute śmjerćaka po możnosći šchitłake. W Němskej je, kaž Amerikopyry, schtož šmjerćenje kuntworow nastupa, žu. W Amerizy žo njetopyry ispitematišaju w bahnojtych krajinach, kotrež su rosmnožiłe, šmišuje je wšeśe i łoschimi wulkimi powodźenjemi, kotrež žu sabo na rosćerjenju kuntworow wina. Tak je teź w tutym padźe, kaž tak cźasto, nature cźłowjekam najlepschich pomocnikow daka a schtoš je ko najspodźiwnische, runje psches tutych njepschećelelow. Cźłowjek dyrbi tak šwišti kedźbliwje wobkedźbowacź a je potom sa šebje wušćź. To rěka potajšim w tutym padźe: njetoporow šchtikacź w thěsach, wótach a starych murjach. W Knjeninej zyrkwi w Drježdźanach je žo to tak stako, so žu žo šchkakoły we wězi ł měchami šawěschale. Hišo loni je žo wobkedźbowało, so kuntworjaza cźwila nutska w měsće tak wulke njebé, kaž w pschedměśtach. Dyrbjako-li wulke njetopyre lehwo w Knjeninej zyrkwi na tym wina być?

* S **Drježdźan.** (Kakainowe prozeźy.) Halle psched něschto njedźelemi šałudźišchtaj ko dwaj Drježdźanjaj lekarjej, jedyn ł 500 hr. pjenježneho khłostanja, druhi ł 2 njedźelomaj jastwa, dokeľ běschtaj w 3000 padach rezepty na kokain ł schćitpkowanju wupiłowakoj, schtoź žuh jako njedowolene rosćerjenje jedu mjes lud wobhladowasche. Nětko mějeschtaj ko dwaj dalšchej lekarjej, dr. med. Max ł Nießen a dr. med. Rudolf Hentschel ola šamžneho pschestupjenja šatitowacź. Lekarjej wobkruczejschtaj, so njesłaj kokainowe rezepty tohodła wupiłowakoj, so hyschtaj žo wobołaczikoj, abo so hyschtaj tutón šłrašchny žeń mjes ludom rosćerjakoj, a tak jeho wužiwanje połekowakej, ale hdyž staj rezepty wusteiałoj, tak je žo to jenoź tohodła tako, so hyschtaj patientam, kótaj běchu žo na kokain nawuczili, pomhałoj. Lekowanje na kokain šwuczenych wokobom może žo po jeju pschećiwołečenju na dwoje waschnje stacź: prénjemu tak, so žo patientam hnydom ruczje kokain šakasa, schtoź ma pała nosłorisćiwk wužiwarjow kokaina šrédka wupěch abo ł druha tak, so žo jim kokain dale dawa, ale w pschego mjenschich dźełłach, doniž žo njeježu zyle wotwuczili. Tutu druhu methodu staj nałożowakoj a tohodła njemóżetaj žo thłostacź. Tomu napschećo wěžywuschtojnaj wobkruczejschtaj, so njemóże žo waschnje, kak staj wobskorżenaj kokainowe rezepty wupiłowakoj, lekałke skułkowanje njekainowacź; hdyž žo patientej 6 měsacźow dołho kokain dawa, njemóże žo ženje jeho wotwuczicź. So bychu žo patientam kołosće wołóžiłe, tomu je dosć druhich šrédkow. Wobskorżenaj staj še žwojim sadźerżenjom kokain mjes lud rosćerjakoj, schtoź je sakasane. Ssud sašudźi dr. ł Nießena ł 500 hr., dr. Hentschela ł 1000 hr. pjenježneho khłostanja, na to pokasujo, so dyrbi wschemu rosćerjenju kokaina žo rańsje napschećiwo stupicź, dokeľ je tutón jeđ, kotrehož wužiwanje w formje schćitpkowanja (Schnupfen) je žo w Němskej wot lěta 1915 tak šłrašchnje rosćerikło, jara schkódny.

Wusudźenja.

§ **Kamenicźi žuh w Budyschinje.** Po pschešwědčenju žuda be hižo khłostany drjewowoły wikowar Arnošt August Delmigen ł Njeźwaczidła ł njerodu wopaki pschišahak. We jenym zjawnym prozeju pschekupza Korle Hänsela še Drježdźan pschećiwo drjewowomnyj wikowarjomaj Balzyn a Rathmannej w Turjom bu wón 25. julija 1925 psched hamtiskim žudom ja šwódka wsany. Tu bě žo wo podawanju 600 tramow jednako. Oehmichen bě pschišahak, so šu wschitke płaczenja pšches jeho konto pschi Měschczanskej nakutowacź w Budyschinje schłe. To pak bě žo njewěrne wupokasało. Ssud sašudźi Oehmichena ł jastwu na 1 měsac a pschisłwoli jemu pruhowanišći cźaš.

§ **Krajny žuh w Budyschinje.** Něhdyschi měschczanosta Pawoł Schwurak ł Jeńschez pola Rakez dyrbješche žo dla falschowanja liścźmy šamolwicź. Budyschšći kawnišći žuh bě jeho ł 50 hrywnam pjenježneho khłostanja sašudźił. Schwurak bě žo wušudej podcźišnyk, ale statne rěcźnišnow bě žo pschećiwo wušudej powołało. W Jeńschezach dyrbjachu wónzicźi ł pschérowej nałwarcź. Schwurak jako měschczanosta bě tohodła namjet na hamtiske hejtmanstwo wudźełał a sapodał. Wschitcy pschimjeśiwosaj wobžedźerjo ł wutwoźenom leźowonoscźerja Pawoła Hały běchu ja namjet a šu jón šami podpišali. Schwurak pak bě tej Hałowe podpišmo bjes jeho wědźenja pod namjet šaśił. Pšched kawnišćim žudom pak to pschidał njeje. Nětko pak je žo wusłał, so je Hałowe mjeno žobupodpišał. Ssud tohodła jeho khłostanje na 100 hrywnow abo 10 dnjow jastwa powyschi. Schwurak khłostanje pschija.

Přilopk.

* **Nowy němski kschižak žo w blišschim cźašu na morjo puschcźi.** Na łódźerni we Wilhelmshavenu bliža žo dźěła na kschižaku B. žwojemu dokónczenju. Njedźelu, 27. měrca, ko łódź na morjo puschcźi. To je po kschižaku „Emden“ druha němska „cźerna wójnska łódź po wójnje. Teź tuta je 6000 tunow wulka.

* **Nuhježne zwóły w Neukóllnje.** Nowy trik, na kohle waschnje k pjenjesam pschińcź, je šebi zwółba, wobstejaze ł wjacy mkodych ludźi, w Neukóllnje pola Barlina wunyklika. Bachoło wopytaju w nozy mjes 2 a 3 hodź. (w Barlinje je hakle w 3 hodź. połizajsta hodźina) torzinu, špschećeschja žo ł tam pijazymi hižo pjanymi hoścźenu a poštiežeju jim potom wulkomyhlinje žwoju pomoz, so dyžeża jich derje domoj dowjeźcź. We wopraudźitosći pak žwoje wopory nětkhe duzy po puczu wurubja. Tak ta tej jenemu techmikarjej K. w šaidźenej nozy. Cźrjóda mładych ludźi wali žo na njeho. K. pak njebé hišcźeje prawy šthodźeńk pjanoscze dospěł a tuź měsecze hišcźeje mozow, žo wobaracź. Wołaschе bojasnje na pomoz a wobaracźke ł nožom. Połizij žo poradźi, nawjednika zwółby, 21-lětneho hižo cźežcźišcho pokhłostaneho klempnarja, Sida šajecź. Tak drje šmeja nětko nózni hawronoju w Neukóllnje khórnišći měra; wšo budźa dyrbjecź nětko bjes pschewoda domoj khodźicź, schtoź wschak pschejo tak łohka njeje.

* **Sa dwě hrivnje — tři měsacy jastwa.** Dokeľ bě šebi dwě hrivnje hamtiskich pjenjes do žiwoje kapicź ułwał, šašudźi Bremenski krajny žuh kacź dotal njepokłostlomcho policajskeho štrašmišćerja ł tšjom měsacźom jastwa. Nimo tšatny žuh je tutón wužud šthwałił.

* **Hamtiscźo žudnika ł jastwu šašudźili.** W dišciplinarnišćim šednanju šašudźichu w Hamburgu pschedstejbu Bremenskeho podružnišćeho hamta, hamtiskeho žudnika Krönti, dla jebanstwa w 17 padach ł 9 měsacźami jastwa. Sašu-

wjacy we ta powodź lětsa wjacy hromadźe 17 000 hr. wot wobchodnikow hdyž napadźowak, na wotpłaćenje pak samomnit. Tute pschetschihnjenja je bóle z pathalogiskeje nahlinoscje hač z jebanskim wotpohladom stućit.

* **Skripa w Muichowje.** W póslednich dnjach je so pola Muichowskeho wotrjesnjeneho hamta wschědnje na 350 chripowych padow pschipowědźiło. Wot 11. januara žem hdźi so pjerěj gmjertnych padow. 14 schulskich zradowanjow je hač dotal zawrjeło.

* **Zajcele žwinje!** W Einbruchu w Badenskej mějesche ranza nimo wóžnemi normalnje wurosćenych prožatkow hišće spodźiwne dźiwjate młodźo. Tute pósledne nima njenuzy swoju wutrobu na prawym mětnje, ale nóze ju wonka na cźele, so może ju kóždy widźeć. Małe zwěrjatko je hač dotal hišće žive.

* **Lětadło w Czeskej z temi padnyło.** Wutoru popołdnju padny na Chebskim (Eger) wojerskim letanišću wuczitel lětar wuschiskich leutnant Maumbalter z 200 metriscje wuskosće dla maschinskeho defekta je žiwotne lětadłom z temi. Won běšche na mětnje morwy. Lětadło so dospołnje rozbi.

* **Ssamomordarstwo w powětrju.** Spodźiwny puć hdy žiwjenje wsacź. je hdy Pariski inženěr wumyslił. Jako jenicki pažaźer hdyby so do lětadła czary Toulouse—Casablanca. Pol hodźiny podźiwjo pytny wjednik lětadła spodźiwne satschadźenje, a hdyž so wobhladny, wuhlada pažaźerowe mětno prózdne. Ssamomordarja namakachu podźiwjo morwjeho na jenym polu.

* **Ze ſanjemi ſ Moſtwy do Stockholma.** W Ruskej su pjerja ſanje wunamakali, kotrež su podobnje kaž lětadła je motorom a propellerom wuhotowane. Dokelž su tak ſanje w Ruskej derje žiwoju pruhu wobstałe, chcędźa někto ſ 15 tajkimi ze propellerom cźerjenymi ſanjemi wot Moſtwy hač do Stockholma na pschemoh jěcź, so by so ſmamjerjetych tuchi ſanjow tež žiwěrej pokasała.

* **Dwacećzi dźěłacerjow we wulkim ſuchu ſahinyło.** Kaž „Pravda“ ſ Nowosibirſka piša, ſahrjuwny tam ſuch dźěłacerſke wobydlenje, kotrež tammišchim podkopkam ſłuſchesche. Dwacećzi dźěłacerjow pschi tom ſmjercź namaka.

* **Skripa w Jendźelſku.** We 105 najwětſchich jendźelſkich městach je w ſandźenym tydźenju 667 ludźi na skripu wumrěło. W pschedhdźenju bě liczba morwych 328. —

Towarstwowski powěstnik.

Bjelcy. „Kasino młodych ratarjow“ změje jutře njedźelu, 30. jan., dop. 1/2 11 hodź. w Smolic hoscenou zhromadźiznu. Winowatosć wšěch sobustawow je, zo też do zhromadźizny wšěde přinjdu; štóž je zadźěwany, ma so zamołwić. Předsyda.

Budyšin. „Nadźija.“ Wšitke spěwne mocy a druzy sobuskutkowacy při „Ptačim kwasu“ maju jutře njedźelu wječor z dypkom 1/4 7 hodźin w towaršowni być. — Štóž ma zarjadniske dźěło, ma tam z dypkom w 5 hodź. być. — Z lubosću k wěcy Serbstwu k wužitku! Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónd ź elu w Serb. kołejowni.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb stuša do Sokoła! Načolnik.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokoł“ zmeje jutře njedźelu pop. 1/3 hodź. zhromadźiznu. Dnjowy porjad so w zhromadźiznje wozjewi. Přisłušnosć kóždeho sobustawa je, zo přińdźe. Starosta.

Drježdźany. Serb. tow. „Jednota“ woswjeći příchodny tydźeń sobotu (5. II.) swój załožeński swjedźeń w žurli „Ballhaus“ na Budyšskej dróży (Bautzener Straße) 35 ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy w Drježdźanach a wokolinje, wosebje też z našeje lubeje domizny, so wutr. přeprošuja. Předs.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje njedźelu, **30.** wulkeho róžka, pop. w 3 hodź. w Hänzlec hoscenou hłownu zhromadźiznu. Knježa dowěrnicy njech to wšém sobustawam wozjewja. — **Zymski swjedźeń** wotmeje so njedźelu, 6. febr., z dźiwadłom a rejemi. — Winowatosć wšěch sobustawow je, zo też do zhromadźizny wšěde a z dypkom přińdu. Předsydstwo.

Kedźbu! Khorhoje z Domowiny! Štóž ma hišće někajke khorhoje ze Sekretariata Domowiny wupožčene, njech je tam hnydom wotteda abo wozjewi, hdy je přinjese. Sekr. Domowiny.

Khwaćicy. Naše „Serbske towarstwo“ zmeje njedźelu pop. w 3 hodź. pola knjoza Šolty hłownu zhromadźiznu. Wšě sobustawy maja so z wěstosću a z dypkom zeńć. Ważny dnjowy porjad, tohodla přińdźe wšitcy. Też hosćo a nowe sobustawy su nam lubje witani. Předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Nawječorna župa Sokołow zmeje srjedu, 2. febr., wječor 1/4 8 hodź. zwučowanje w Pančičanskim hoscenou: proste zwučow., prěkuš, bradła, sokolske hry.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ zmeje njedźelu, 30. jan., pop. w 3 hodź. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu w „Knježim hoscenou“. Ważny porjad: Lětne rozprawy atd. Też wšelake druhe nałe wěcy maju so rozrěčeć a wobzamknyć, tohodla je winowatosć kóždeho sobustawa, zo přińdźe.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ njemóže srjedu zwučować, dokelž je žurla wobsadźena. Tuž je hižo wutoru, 1. februara, wječor we wosmich zwučowanje. W sedmich je najpjerjedy ważna zhromadźizna dla swjedźenja. — Njech wšitke sobustawy a zwučowacy přińdu. Starosta.

Pančicy. Njedźelu, 13. februara, wuhotuje „Jednota Sokoł“ wulki sokolski swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanja a dźiwadła. Hrać budźe so „Móc wěry“. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošuje předsydstwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 30. jan., swój 4. załoženski swjedźeń w „Herbskej Gryčce“, wobstejacy w zwučowanjach, skupinach, dźiwadle a rejach. Na tutón swjedźeń wšěch lubych Serbow wutr. přeprošuje předsydstwo.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 30. wulk. róžka w Zendźic hoscenou wulki sokolski swjedźeń z prostym a narjadowym zwučowanjom. Započatk wječor w 7 hodź. — Wšě bratr. Sokolske Jednoty a druzy swěrni Serbja z blizka a z daloka so na tutón swjedźeń wutrobnje přeprošuja. Naš přećelny knjez hoscenćaŕ je žurlu rjenje wobnowić dał a Malešanska sokolska kapała budźe nam zapiskać, tuž budźe so kóždemu wopytowarjej pola nas derje spodobać. „Nazdar!“

Ralbicy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 30. wulk. róžka swój zymski swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanja a dźiwadłom we Wałdźic hoscenou. Započatk wječor 1/4 8 hodź. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutr. přeprošuje předsydstwo.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wulko-Debjeczańska gmejna je wo borzowinosć prosyła, so šmełka podsenitku wodu ſ leżorowiscow sahodcźo. 431a, 427g, a 427q Leinjanskeje sahońskeje knihi k sastaranju Wulko-Debjeczańskeje gmejny ſ wodu kraŕ žiwacź.

Tónle namjet so po § 33 wodowskeho sakonja ſ namołwjenjom wosjewi, so bychu so pschipadne pschećiwjenja pschećiwo hožabanemu kruźiwanju wody ſa 2 njedźeli wot dnja wudaćeje tohole wojerwjenja pschi podpisanym hamtskim heftmanstwje sapodali, hdyž też plany k nutskpohladnjenju wuležą.

Wobdźělnicy, kotříž so w tymle cźasu njesamolwja, zhubja prawo k pschećiwjenju pschećiwo rjadowanju wyschnosće.

Hamtske heftmanstwo.

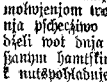

Skótne wiki w Njeswačidle

srjedu, 2. februara 1927

Gmejnska rada

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 29. wulkeho róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4 215	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,444	100 čěskosł. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc. frankow	16,62

Berlinska burša bě wječera powschitkownje sesłabjena. Kurzy efektow so cźuśnje wotdrjebjowachu. Kurzy dollarnych liściznow běchu sa to cźim krućiše. Jenož wójnita požčonka so tehornuja wotdrjebjowasche.

Produktowe wiki sawostachu też wječera we swojim botalnym měri. Skerje sacźuwasche so wěste powschitkownje cźakanje płacźiznow bjez toho, so bychu snižene płacźizny sapiskowali. Płacźizny wotnamu so tamne kaž sandźeny schmórtk. Wječera płackeske zentnar:

w Drježdźanach (sandźenu pondźelu):

pschenicźy 73 kg. 13,10—13,35 hr. (13—13,25 hr.)
pschenicźy 69 kg. 12,40—12,65 hr. (12,30 hr. hač 12,55 hriwnow)
rožki 69 kg. 12,75—13 hr. (12,60—12,85 hr.)
rožki 66 kg. 12,20—12,35 hr. (12,05—12,10 hr.)
nałětnjeho jačmjenja 11,50—13,25 hr., (11,50 hr. hač 13,25 hr.)
nałymskeho 10,25—11,50 hr. (10,25—11,50 hr.)
wowsa 9.75—10,25 hr. (9.60—10,10 hr.)

w Berlinje:

pschenicźy 13,35—13,55 hr., rožki 12,65 hač 12,80 hr., jačmjenja nałětnjeho 10,85 hr. hač 12,25 hr., nałymskeho 9,70—10,35 hr. wowsa 9,80—10 hriwnow,

schmórtk w Kamjenzu:

pschenicźy 12,40—12,90 hr., rožki 11,50 hač 12,25 hr., nałětnjeho jačmjenja 12 hr. hač 12,75 hr., nałymskeho 10,50—11,50 hr., wowsa 8,50—9,50 hr., bórny 4,50 hr. hač 5 hriwnow,

w Zhorjelcu:

pschenicźy 12—13,70 hr., rožki 12—13 hr. a nałětnjeho jačmjenja 11—12 hr., wowsa 8—9,40 hriwnow,

w termiſowym wikowanju:

ſa měrz: pschenicźy 14,50—14,55 hr. a rožki 13,40—13,45 hr., wowsa 10,50 hriwnow,

ja mrcju: pschenicźy 14,20—14,22½ hr., rožki 13,33¾—13,35 hr., wowsa hr. 10,57½—10,55 hriwnow,

ja julij: pschenicźy 14,20 hr., rožki 12,61¾ hač 12,65 hr., wowsa 10,80 hr.

Na pschedań.

Natalkstwo, 10 jutrow, dalše wukaże „Neueste Nachrichten“ w Běłej Wodźe.

Krutwa wuhokošnicźelna, ſ 3. cźelećom, Exner w Běłej Wodźe, Hauptstr. 17.

Kundroš w Nowej Luzy 13.

Schijaza maschina, komaze tolo, ložo bjez matrazy, Mitbrath w Nowej Luzy.

Załožca a wół, lětnej, w Halschtrowje cźo. 20.

Wós dźećzany w Stachowje 17.

Kóń, liščka, 4-lětny, Lehmann w Bistopizach, Goldbacher Weg Telefon 345.

Klawěr, we Lutej 52.

Pschijatojcź pytaja:

Dźowka, Keßler, hajnikowza w Bartšeľ dalokej. Tausch we Wojerezach, Bahnhofstr. 26.

Stwinšku a kuchinšku na knježi dwór w Mokrowje pola Hródka.

Drjewowe awkcije.

Njedźelu 30. wulkeho róžka 1927:

Pola Bieliga w Porchowje, njedźelu 30. 1., pop. we 1 hodź. 20 łošow ſtejazeho drjewa.

W holi pschi ſchijowanju puczow ſ Korzina—Kulowa a Salowa pop. w 2 hodź. 80 łošow ſtejazeho wužitkoweho a palcneho drjewa.

W holi pola ſastanischcza Wermuthoff pop. we 2 h. wjetſcha dźěłba khójnoweje halosateje walcźiny.

Pónđelu, 31. wulkeho róžka 1927

W Kobliczańskej holi, ſłuſchajej Njeſwačidłskemu knježſtwu, dop. w 10 hodź. we 5. wotdźělenju 100 mtr. kuluchowe a 100 mtr. walcźiny.

W holi města Kulowa pschip. w 1 hodź. na schijowanju 46 hromadow palneho drjewa.

4 hromadow schmrjećkowych žerdkow.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźenja dop. 3/11 hodź.

Sčinadny wobrot. **Kupcy mało kupuja.**

Dop. 3/12 hodź.: **Kaž psched hodźinu.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symało po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	28. 1.	27. 1.		28. 1.	27. 1.
Pšeńca	267-271	267-271	buny	20 21,50	20-21,50
rožka	253-256	253 256	woka	23-24,50	23-24,50
nal. jačmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jačmjeń	194-2 7	194 207	žołto lupiny	18-19,00	17-19,00
wowsa	188-200	187-196	zeradella	30-33,00	30-33,00
kukurica	190-192	190-192	raps, wonułk	16,50	16,50
pšeńč. muka	35-38,00	35-38,00	lanw wonułk.	20-21,10	20-21,00
ržana muka	35-37,25	35-37,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,25	15,00	běrnj. kruški	30-30,60	30-30,60
žrane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-3,33
raps	—	—	ržana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	30-32,00	30-32,0	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluški	22-23,00	22-23,00	jačna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Drježdźanska burza.

Pšeńca	262-267	běrnjace kruški	32 00-32,50
rožka	255-260	pšeńč. wotruby	13,60-14 50
nałětni jačmjeń	230-265	ržane wotruby	14,00-16,00
nazymsk. jačmjeń	205-230	pšeńčna muka	46,50-48.50
wowsa	195-205	ržana muka	39,50-41,50
čerwjeny dźećel	258-270	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	29 00-30,00
kukurica (Mais)	195-200	hróch	33,00-40,00
suche truhančki	13-13,65	cokrowe truh.	18,00-20,50

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

29. januara 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniš. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Cźelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,64
Ržana muka	1 „	0,40	0,46
Chlěb	1 „	0,34	0,37
Jěd́ne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,90	2,00
Sušeny połó	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jěd́zna butra	1 kg	4.00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,19
Jěd́zne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Wične płaćizny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńcu	12,40—12,90	12,40—13,20
Rožka	11.50—12,25	12,00—12,75
Jećmjeń	10,50—11,50	10,80—12,50
Wows	8,50—9,50	8,60—9.30
Syno	4,50—5,00	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	1,75—2,25	1,20—1,40
Słoma k zasłanju	1,50—2,00	
Słóma z ruku młóćena	2,25—2,75	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,50—5,00	4,20—4,60
„ hać na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,00—1,10
Jeja	0,15—0,17	0,15—0,18
Pšeńčne wotruby	—	7.25—7,50
Ržane wotruby	—	7 25—7,60
Pšeńčna muka	—	22,75—23.50
Ržana muka	—	19,50—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	—	—
„ małe	—	—

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań z 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hupothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow!** **Tresor!**

Najtuńša

dźeržliwa a elegantna drasta je

wobłok po měrje z mištr Dittrichowje dźěłarnje!

Wosobje tunjo:

wobleki swj. wopłačenja a konfirmacijow.

Skład pokazkow za tkaniny wšěch družin

w jenož dobrych kajkosćach a we wšěch płaćiznach. Na přeće přindu do domu, předpołožu pokazki a radźu wěcywustojaće.

Pětr Dittrich, krawski mištr

w Kulowje, Haschkestr. 22, njedaloko piwarnje.

Hdyž chcecze woprawdźe dobry wobraz měć,

dha dźicje do

fotografiskeho ateliera

Rich. Hutha

mjeńcej **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na Serbskej hasy 13

Wotwarjene přeběrk. wot 1/2 11—3 hod. popołdnju.

Lehmannec

konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne mjesnosće - Konditorske pječiwa

přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódź k jěźdźi. Fürst Pückler.

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalekowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Inventurske wupředawanje

wšěch zymskich tworow

po spodźiwnje tunich płaćiznach

tohodla

na kredit

Carl Horn nasl.

w Budyšinje

na Hłownem torhošću, zastup na Jerjowej hasy 21

Sobustaw zwjazka němskeho kreditneho drobnowikowarstwa zap. tow.

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa

Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje, garaže za awta, rumnosće za zhromadźizny, swjedźeńska sala.

Margarina je wěc dowčeny!

Hdźe kupujeće

margarinu?

We wosebitym wobkhodźe ze stajnje čerstwymi tworami a najtuńšimi płaćiznami bjez přidawkow

kiž **najlěpje samo** kupujeće.

Času přiměrjene dawam pak wjele

přihódniši dar

swojim kupcam, hdyž po swojim přesydleniu na

20 hr. za twory 1 hr.

rabata

bjez kóždeho powyšenja płaćiznow na wšě twory dawam, štož je mi jenož z direktnym wulkokupowanjom powjetšenje mojeho wobkhoda a z najwjetšim wobrotom možno!

Theodor Schleinitz w Budyšinje

margarinowy a tukowy wosebity dom

na Zadnej Bohatej hasy

wot póndźele sem jenož čo. **8** z napřeća „Fuchsbau".

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stółcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwarnje

Wšě družiny hnojidłow

na stajnje na składzie

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.

papjerowy wotpady po 3 pj.

lapy, bleše běłeho wina

bleše čerwjeneho wina

sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale**

jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na hornjercsk. hasy 18 telefon 3427.

Kozace karniklace, **szlacc a wšitke** druhe kože a **kóžki**

kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach.

Kleßling & Erdenberger

na Zwonk Lawskej hasy 54

Sobotu w hosćencu „Haiber Mond".

Strykowanske wołnu, słomjaki na rózku

por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Poskićam po přihódnym płaćenskim położenju

2-motorske kola, dobre znamki a druhe jadne kola, šijace maśiny, centrifugi, butowe šijace maśiny, šlinece maśiny, płasce maśiny, rěźadła, zynkowe płaty, připrawy a paranaje wuwrjećenja najtuńše

H. Paul Gräfe

mechaniski mištr

w Kamjencu

blizko kat. cyrkwje Tel. 470

Konjace, howjaze a swinjace wiki w Kulowje

Wutoru, 1. februara 1927

Wulki wubjerk płahowanskeho a wužitkoweho skotu přenjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć.

Přihódne přizamk. ze železnicu.

Železne kolije za twary / wužitk. železo

předawa

A. W. Altmann w Budyšinje

t. z w. ruk. * am Privatgüterbahnhof * Telef. 3051

Pomoc za pičkow!

Alkoholej zapadnjeni a jich přiwuzni dostanu **darmo** a tajnodžeržacu radu a pomoc ertnje abo pisomnje přez **duchownoho na wotp.**

Seltmann-Kesselsdorf pola Drježdźan.

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GOTTLITZER JOHANNES

Kunathmanns Schaumt

BAUTZEN

Wołmjane museliny a pisane šidy za šórcuchi

velene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne počehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsadki a banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a šidy za nahłowjace rubiška z přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubiška

Wosebje tunjo:

saćinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne **3.50**

hotowe kapy a banty za holcy . **0.95**

čorne, běłe a rózobarbne Moiréjowe banty **2.50**

Dobre čehnje k sebi!

Serbow kupny dom

Serbow kupny dom

Feldstecher Punktirglaser

Optiker-Optiker **Schmidt**

SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER

FERNSPRECHER 19

BAUTZEN

Sprawna serb. holca

z Wojerowskich stron, pyta pola derje zmysłen. Serbow w Budyš.

službu.

Bliše zhonić we wud. „S. Now."

Starši

dźěłanski kóń

surowy a skludny, jenož do bryčh rukow předa

Schuman we Lupu

Por rjanych

čehniwych wołu

25 centr. čežkaj staj na pře

w Lipšu čo. 19

Lěhwo rjanych

prosatow

ma na předaj

Waurik w Kanecach

el: Pančicy 224 — p. Kl

Małe nawěsć

w „Serbskich Nowinach"

dobry wuspěch

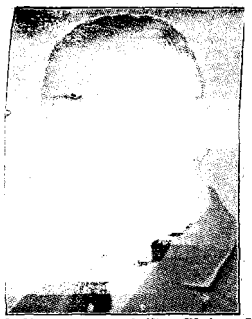

Nowy sakski finanzny minister Weber. Hač dotal bě je žobustawom pschedžydstwa sakskich rjemjeślnikow.

Dr. Marel Gažik, nowy czěskoślowakski minister žlowakskeho roda.

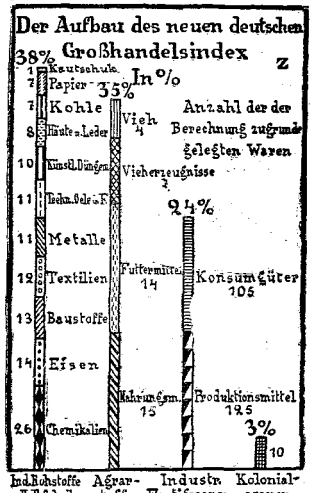

Chinа pschi brjohach Čžicheho ozeana. W Chinje howrja krwawne ihželi. Te mérja žo pschećiwo zusemu, wožebje jendželskemu nadknjeżstwu. Zusy žu tohodla we wulkim strasche a ſ tutoho traja čžekaja.

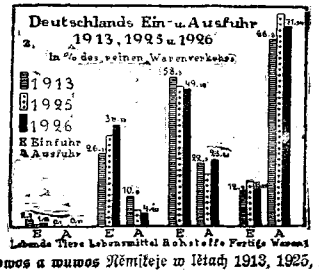

Dowos a wuwos Němskeje w lětach 1913, 1925, 1926.

Marja Charletta, mexikanska thěžorka, wumrě njedawno 80 lět stara. Nimale 60 lět dołho bě jeje rosum sacžěmnjeny. Jeje mandželski Maximilian, awstriski wójwoda, bě ſ mexikanskim thěžorom. Pschi njepschestawazych sběžkach padny do rukow sběžkarjow, tiž joho satželichu.

Wupytanšti wobras.

Hdže je wěžnik, tiž ma k žwjatemu dnjej ſwonicu?

Wupytanje wobraza w tydženšchim čžišle: Wobras dyrbicže na hłowu stajicź. Pschi žukatym sdońtu schioma łohžy hajnika spósnajecže, tiž žo ſ tšelbu měri.

Čo. 4 W Budyšinje, 29. januara 1927 3. lětnik

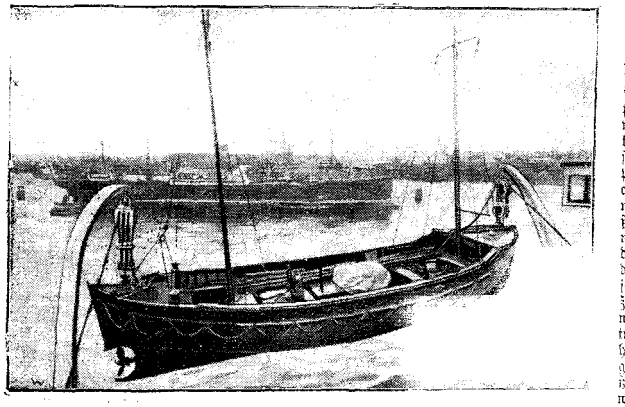

Wukhowanške łódžiczki ſ motorom czerjene.

Wulke ozeanske łódže maju pschi žebi žyku wukhowantšich czołkow wisžaju. Hdyž žo łódź podnuri, samóža žo puczowarjo do nich wukhowacź a žwoje žiwjenje sachowacź. Hdyž frudna nuznosćź sastupi, so dyrbjachu puczowarjo w nich žwój wuczek wjacź dyrbjachu ſ ruczownymi wjesłami (Handruder) žo prózowacź, so móhli na morju dale płuwacź a hladacź, so k nječkajkemu brjohej dopłuwaja, abo so nimo-jedžaza łódź žo na mjeschozownych dohladowschi jich wumoże. W nowischim czažu tute czołkiki ſ motorom wuhotuja a ſ biesgrotnej telegrafiju, so móhli ſ teje pozrjedowanjom wo pomoz wolacź.

Hród Hohnstein w Sakskej Schwizy.

Tutón sastarjeli hród leži pschi městaczku Hamžneho mjena. Hač psched krótkim bě je jónkim jastwom. Do tuteho hrodu sastli kral Gusla Sźylny ſwoju nježduschu lubku hrabinku Kosel žadžik a ju tam lětdžežatli dołho jotu dżeržał. W sandżenych lětach žu rozpadowazy hród dokładnje wuporjedżili. Nětko žu jón do hospody za młodosinych puczowarjow pschetworili a jón je pschem za to trěbnym hacź na najschczedriwischo wuhotowali. Studencza a puczowazy schulerjo mózeja tam za znadne jarmanje derje pschenozowacź. Loni je hród 40000 tajlich puczowazych hospodowak.

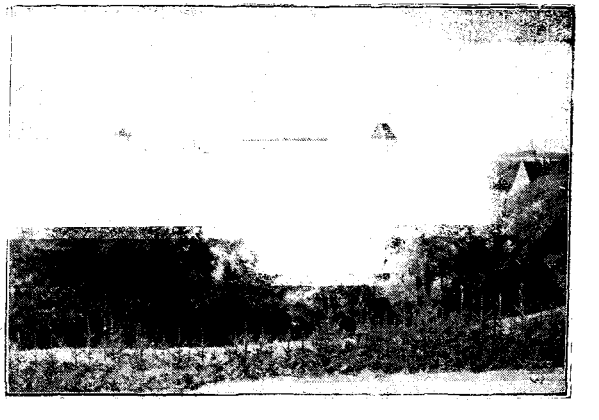

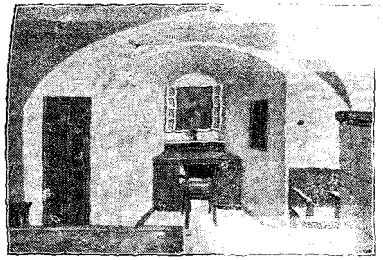

Lěharnja na hrodźe Hohnstein jako hospoda za puczowazych studentow a schulerjow. Někdy bě tuta jstwo jaštwo.

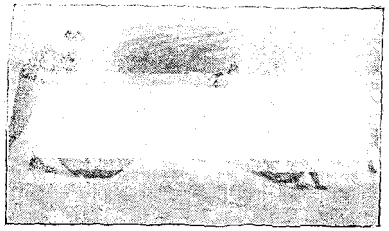

Looping tyje [illegible] w Amerizy. Wožoba japrěje ho do kola a potom ho po žněhowej horje dele kula.

Nowa bróń polizije w Chikago.

*Tute město leži w połó*nej Amerizy a hłuschko ho*u po tamnych wulkich městow. *Z tajim wěsce hu schelezy* óstniza a rubjeźniza. Taiko *zwólba je pidżeco bretowa, zwjesko dłiżschehe skónstrowacź. Tehodla ma polizija z nimi *chczo Fiwoju lubu nuzu. Hysto dojcź dóide mies tu*ymi wjedecźinkam a polizij *wopr wnym bitwam s sčel*omi. Mjto je Fiwoju po*izju s na moderni cźini brú*njemi wuhotowsko a se jim *nejne machinste tšel* dało. *Na lyšchnych cźowe obilach *chcźerja na mjto bomp a *ho hnydom z tšelenjem do *sjrokich samerja. S tym *jich wójo hnydom służba.

Sscimowanja w Budapeschu.

Budapest je hłowne město *Wuherskeje. Wuherska bě do wójny wo wjazu hacź poloźzu wjetscha hacź dźensa. Wona wschě kroje służbi, hdźež nje*medźarske ludy žydla. Hłowne město je z wojimi wulkotnymi kraini mi twarjenjemi je sa*westoka. Mjes krasnymi twarjenjami w Budapeschu je hejmowna jena z najkrasnischich. Pschez 25 tšami ju *netwarichu. Jeje swonkny *nahohlad je hišo monumen*talny. Tehorunja je jejna *snutřkowne wuhotowanje hacź na nejwulkotnische. Pjatnaccze lět dołho žu na nej twarichu. W lěcze 1887 saporječchu twarićź a 1902 ju dotwarichu.

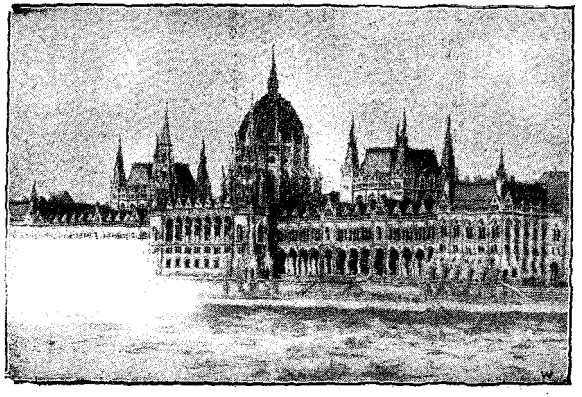

Hwězdna kharta na měsac februar abo maly rožk.

Hwězdowe wobrazy sjednowjasuja kupkowe cźarty. Kóżdy ma swoje cźišło. Pišmiki su pschi wobrazenja mjenow jasnych hwězdow. Kak měsacźk tydni je tóżdy druhi dźeń zapisane. Dźeń, hdyž stej, je pod měsacźkom zapisany.

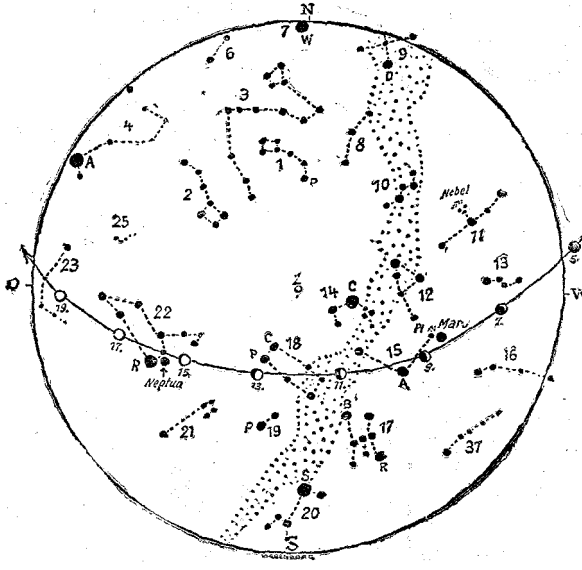

1. Mały mjedwjedź (bar
P = polarna hwězda
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij
4. C[illegible]maj
A = Artur.
6. Herkules
7. Warnto, (Leier)
W = Wega
8. Cepheus
9. Kołp (ichwon)
D = Deneb.
10. Cźišpeja
11. Andromedźina mlha
12. Perseus
13. Boron
14. Wóźnik (Fuhrmann)
C = Capella.
15. Bnk.
A = Aldebaran
Pl = Plejady
16. Mjeńša ryba (Walfisch)
17. Orion
R = Rykel
B = Betelgeuze
18. Dwójnjata:
P = Pollux
C = Kastor
19 Mała poš
P = Prokijon
20. Wulki poš
S = Sirius
21. Wodowy had
22. Law
R = Regulus.
23. Knježna
Z = Zenit.

Khodźoze hwězdy abo planety: Mars — Neptun.

Hłowa egyptowskeje kralowneje Nefartiti. W pyramidach, kotrychž egyptowskich kralow, su teje hłowu namakali. Tutu hłowu pak su z Egyptowskeje wumjeli.

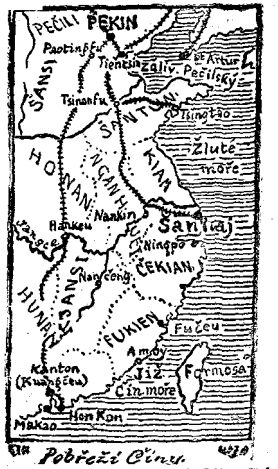

Němske wulkowikowanje w lońschim lěcze.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiła Smolerjec knihličkěćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 25 | Budyšin — Póndźelu, 31. januara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Němske knježerstwo njeje hišće dowutworjene.

Sapiž ministrow knježeństwa prawizy, kotrejž je žorobu žo wojerwik, žo znadź hišćože pischemèni. Knježerstwowe strony žo hišćože pschezo wo ministerste žydła wadźa. We koalizyji, kotraž dyrbješe krisu skónčić, je zboma krisa nastała. Pschećiwjenja, kotrejž žo w nowinach němskeje ludoweje a zentrumskeje strony pschećiwo tomu łžeha, so chcedźa němskonazionalni runje wožoby najswontkownischeje prawizy do knježerstwa žadźić, je žo w němskej žejmowni do jitwow zentrumskeje a němskeje ludoweje strony pschenjeżka.

Němski kanzler Marx, kotrejž je stronam pschewostajił, so kóžda ſ nich zwojich ministerskich kandidatow pomjenuje, žo někto psched žylnym pschećiwnistwom Ležeho kschidła zwoje zamžneje strony widźi. Tole pschećiwjenje žo wožeže pschećiwo tomu měri, so by dr. Hergt, kotryž je žam pschećiwo Dawesowym planam hłosował a kotryž je po prawom poslednje tak mjenowane Locarnske knježerstwo powalił, snutskowne ministerstwo a městokanzlerstwo dostał, hischcje bóle pak pschećiwo tomu, so tak rosžudženy prawizyny radikalny, haj němskoludowski sapósłanz kaž naměstny president němskeho žejma, Gräf ſ Duringskeje, justizne ministerstwo pschewoſmje.

Dr. Mirth, wjednik Ležeho zentrumskeho kschidła, je zentrumskej stronje blisko stejazej nowinskej powěsćerni žiłdowaze rjekł: „Wutworjenju tehole knježerstwa žo wotpokasuju napschećo stajam, Wossjewjeny list ministrow jako wuždanje pschećiwo kóždemu rosžudženemu republikanej wobhladuju. Hdyž budże žo sa dowěrjenjom sa nowe knježerstwo jednacź, wótrje „nè!“ wotmołwju.“

Hischcze žylnische pschećiwjenje je žo w žobotnischim pobędźenju němskeje ludoweje strony pokasało, w kotrymž měnjenja hodźiny dołho mjes sobu wojowachu. Němska ludowa strona žo hischcze pschezo łapowędźuje, němskonazionalnym wobkhadne ministerstwo pschewostajicź.

We wulkim dźelu zentrumskeje strony njejsu ſ muzemi, kotrejž němskonazionalnu stronu w nowym knježerstwje sastupuja, spokojom. „Köln. Volkszeitung“, wulke porheinske nowiny, praja, so je muž, kaž nowy snutskowny minister dr. Hergt, jenož cžekło lnješcź. Smějemy wschu pschiczinu, sa jeho dźełom kedźbliwje žledowacź. Rodła njeho je ministerstwo we wožobje justizneho ministerstwa Graefa najcžežo pocžežene. Wón najwonkowniischemu kschidłu němskonazionalneje strony pschisłuscha. Jeho radikalne nahlady su snate, kotrejž je wospjet sjawnje wuprajił. Wurjadnje cžežko budże, tejle kandidaturje pschihłožowacź, kotrejež budźichu žo němske nazionalni wostajili, hdy budźische žo jim łepscha rada dawała.

Tež katolske dźełacerstwowe sjwjazki žu w njemerje. We Kölnje je žo pjatk shromadźiła kartella katolskich dźełacerstwich towarstwow wotmeła. Rěcže, kotrejž žu žo tam pschednjeżke, móża žo jako warnowaze snamjo sa němske knježerstwo wobhladowacź. Shromadźizna sakonjowy nacžisk wo dźełacerstwie cžasu ſ wótrym protestowazym wobsamknjenjom wotpokasa.

Nowe němske knježerstwo so z dźela pomjenowało.

Němski president je žobotu dotalneho němskeho kanzlera dr. Marxa w jeho sastojnstwje jako němskeho kanzlera a po jeho namjeze němskeho ministra dr. Stresemanna, němskeho dźełowego ministra dr. Braunsa, ministra němskostatneje wobory dr. Geßlera a němskeho hospodarstwowego ministra dr. Curtiusa w jich dotalnych sastojnstwach potwerdźił a badenskeho statneho presidenta a finanzneho ministra dr. h. c. Köhlera za němskeho finanzneho ministra, prjedawdyseho němskeho finanzneho ministra Schiela za němskeho sežiwjenskeho ministra, swjaskowego sekretara h. c. Kocha za němskeho wobkhadneho ministra a statneho sekretara dr. Schätzla za němskeho póstowego ministra pomjenował. Němskemu kanzlerej dr. Marxej je wón poručił, so by dźełko němskeho ministra sa wobhładzeny kraj sastawał.

Pschećiwo pomjenowanju němskonazionalneho sapósłanza dr. Gräfa za justizneho a dr. Hergta za snutskowneho ministra stej žo zentrumska strona a němska ludowa strona pschećiwjałej. Němski president je tohodla němskonazionalnym radźił, so bychu město njeju druhej wosobje namjetnyli.

Sakski hospodarski plan sa 1927.

Sakski hospodarski plan w dokhodach a wudawkach 367 900 000 hr. wucžinja. Wudawki žu wo 25 600 000 hr. wjetsche dyžli dokhody. Dla njedostatka dokhodow njebudźa žo mjdy sastojnikow połepschecź móz.

Wólby do Duringskeho sejma.

Pschi wólbje do Duringskeho (thüringskeho) sejma je ko njedźelu hłosow wotedało:

sa sjednoscžinu liscžinu 270 625,
sa sozialdemokratiju 262 827,
sa kommunistow 113 470,
sa kommunistisku shrom. dźełacžaŕsku 3874,
sa nazionalnych sozialistow 29 918,
sa němskoludowsku 9137,
sa demokratow 26 531,
sa hospodarsku stronu 75 500,
sa němskostatnu stronu sa ludowe prawo a nahódnoscženje 23 150.

Wólbne wobdźelenje pschi ſejmskej wólbje bě něhdźe 70 prozentow, we wjetschich městach 80 prozentow. Porjad njeje žo nihdże kasnk. Dźeł wuſwolerjow je ſ jenoscžineje liscžiny do hospodarstwoweje a nahódnoscženskeje strony pschescholi.

Se žydłow sapósłanzow dostanje jenoscžina liscžina 19, sozialdemokratojo 18, kommunistojo 8, nazionalna sozialistiska dźełacžaŕska strona 2, hospodarska strona 5, nahódnoscženska strona 1.

Pschi poslednich ſejmskich wólbach w februarje 1924 je žo wotedało: Sa porjadowny swjask, do kotrehoż bě žo njesozialistiske strony a němskonazionalnych hacž do demokratow sjednoscžile, wotedało 385 000 hłosow, sa sozialdemokratow 183 000, sa kommunistow 149 205, němskoludowsku stronu 77 000, swobodny hospodarstwowy swjask 33 000 a njewotwisnych sozialdemokratow 6100 hłosow. Wobdźelenje pschi wólbje je tehdy 80 hacž 90 prozentow wucžinjało.

Kommunistiske demonstrazije w Berlinje.

Kommunistiska strona bě hromadźe ſ cžerwjenym frontiskim swjazkom a druhimi kommunistiskimi organizacžjemi w Swjeżeleńskej sahrodźe w Berlinje wulku demonstraziju pschiprawila. Cžłowdy zyku hodźinu dołho bubnujo ſ plakatami, kotrejž žo pschećiwo Hindenburgej, nowemu knježerstwu a sozialdemokratam měrjachu, pschicžahowachu. Cžerwjeny frontski wojowarski swjask *powdje popoldnju do policije kraju.* Hdyž chcyske policija wjednika jeneho wotdźelenja swěscžicź, spytachu kommunistojo tomu sadźewacź. Policistojo dyrbjachu gummijowe klumpachi wužicź a wotdźelenjowemu wjednika a dwaj žobustawaj sajachu. Na Wilhelmskej a Mnichowskej dróży, hdźež policistow wot sady nadpadnychu, žo tuczi ſ težakom wobaracžu. Jena wožoba bo krani. Dwěju druheju policistow wotcžišcžachu a jenemu ſ nju, kotrehoż k semi porasychu, težak wsachu. Požynlnjenje dostawschi policija lud rozeńa.

10 Wehrwolfowych sobustawow zajeli.

Politiska policija w Berlinje je pjatk wobydlenja nawjedowazych sobustawow monarchistiskeje organizacije Werwolfa pschepytała a pschi tym pódła pocžežowazych pismow też maschinsku tšelbu namakała. Dźeżacź Werwolfowych sobustawow su sajeli, tola žu je ſ wuwjacžom krajneho wjednika sa Wulkoberlin, Ehlerta, pola kotrehoż je žo maschinska tšelba namakała, ſ jatby puschcźili. Pschi pschepytanju žu žo też sapiży nadeschle, po kotrychż žo pola Werwolfa hischcze wjazy brónjow khowe

Namjet sakonja pschećiwo kommunistam w Pólskej.

Narodny ludowy swjask (narodni demokratojo) je ſejmej sakonjowemu nacžiska wo potłoczenju kommunizma pschedpokojił. Namjet ma 4 stawy.

Knježerstwowa kriza we Južnosłowjanskej.

Kral Alexander je pjatk Schcžepana Radicža, Dawidowicža a Sswětosara Pribicževicža w audienzy pschijak. Radicž kralej poruczł, so by žo koalizijske knježerstwo ſ radikalnych, Khorwatow a demokratow wutworiło a žo wjednik serbskich ratarjow a nehdyschi serbski pósłanz we Winje, Josa Jowanowicž ſa ministra swonkownych naležnoszow pomjenował. Dawidowicž je žo tohorunja ſa koalizijske knježerstwo wuprajił, dokelž njeby pschijsprawne było, nekkole nowowólby wupisacź.

Generalny strajk studentstwa w Sahrjebskej universicže.

Kaž žo ſe Sahrjeba pische, žu studentojo tamnischeje university generalny strajk wobjamkli, dokelž je stupschtininy wubjerk mjdu sa asistentnych lekarjow wuschmórnyk a njedźiwajcy išdnjowneho protestowaneho strajka studentow lekarske fakulty na žwojim rosžudženju wobstał.

Jendźelske nowe namjety.

Nowe jendźelske namjety ſa revisiju starych srěcžnjow ſ Chinu žu žo ſ dabom w Hankawje a Pekingu, wobemaj chinescomaj knježerstwomaj, pschepodate. We Pekingu žebi myslja, so žo po tutych namjetach **jendźelske žydlischcža w Hankawje a Tietsinje do internazionalnych žydlischcžow pschetworja, a so dyrbja žo pschi jich sarjadnistwje Chinesojo wobdźelicź.** Po Londonskich powěscžach pak je k wěrje podobne, **so jendźelske namjety hischcže wjele wjetsche wschitkowlenja cžinja.** Wone žo we blizschich dnjach wojjewja. Jendźelske na lěwizny stejaze nowiny „New Statesman“ pischu, so žo hinak njehodźi, hacž so žo **Jendźelska starych, ale moralisch wjazy njewoprawnjenych pschedprawow wzda.** Wjes nich smjeże wona w Chinje lěpsche stejischcžo dyžli ſ nimi. Ale ta naležnosć dyrbi so smérom ſrjadowacź; pschetoż to njeje dźeło dźiwich muzi ani na jendźelskej ani na chineskej stronje. Derje by było, hdy by žo dojednanje w Hankawje stało, kaž dołho je jendźelske wójsko hischcže na tóžach pched Shanghaiom a hischcže njeje žaneje schkody nacžiniło.

Też konserwatiwny „Spektator“ žo wótro pschećiwo jendźelskim nowinam wobrocža, kotrejž pytaju lud sa wójnu saharicź a ſ tym jendźelskemu knježerstwu wobcžežnosće nacžinjeja. Też hewak hłosny, kotrejž k měrej napominaju, pschibèraju. Nowiny dźełacžerskeje strony „Daily Herald“ pischipowedaju, so žo 8. februara w zyrkwi Jendźelskej shromadne demonstrazije ſa dorosumjeti měr a pschećiwo wojerskim demonstrazijam w Jendźelskej wotmeja.

Wójna w Chinje.

Postupanje Kantonskeho wójska na Shanghai žo sastajiło.

„Daily Expreß“ ſe Shanghaia powě, so je tam powěscź dóschła, so je žo taktiski plan Kantonskeho wójska nadobo pschemeniż. Kantonske wójsko je Cžekiangsku provinzu k połodnju wot Shanghaia pak hižo wopuschcziło pak žo wrócžo bjerje. Jeli so je powěscź wěrna, wono wosnamja, so je Kantonske knježerstwo zwój wotpohlad, po kotrymž chcyske žo Shanghaia smožowacź, spuschcźiło, dokelž chce žo po łdacju wojowanja ſ jendźelskim wójskom sminycź. Kaž „Daily News“ powědża, dyrbi žo brigada pólnese artillerije do Chiny dowjesć.

Amerikanskeho konsula w Hankawje sschiwdźili.

„Chikago Tribune“ powě, so žu Chinesojo w Hankawje konsula Sjednoczenych statow połnózneje Ameriki sschiwdźili. Myšla žebi, so žu Chinesojo jeho ſa Jendźelcžana měli. Do njeho žu še wschemi możnymi wězami mjetali, pschi cžimž žu jeho sranili. Amerikanske wyschnoscže pola chineskeho knježerstwa najwótrischi protest sapodadźa.

Snadź ſ tutym podawkom swiżuje so je žo po Reuterowej powěscži ſ Washingtona bataillon namórniskich wojakow w San Diego sa możny wotsełd do Chiny postajił. Druhe wotdźelenja namórniskich wojakow žu žo do Canita na Filippinskich kupach pópałe, hdźež žo taporunja w hotowosći dźerża, so bychu žo, jeli so by trjeba było, k schkitanju amerikanskich staćanow do Chiny dowjesće.

Indiske wójsko w Shanghaiu.

W Shanghaiu je žo dźeł indiskich wojakow na brjóh wuždźił. Pschi tym njeje k žanemu pschipadej dóschło.

Pschesmykanje brónjow do hollandskeje Indiskeje.

Na wikowanskej parnej łódźi „Meraukе“, kotraž dyrbješche do hollandskeje Indiskeje wotjeć, žu w pschebytku chineskich dźełacerjow 125 revolvrow a 29 000

patronow wuhlědźili. Myšla hewt, so hu chineske hobustawy muhstwo tele brónje, kotrež je politija sebrała, we hollandskej Indiskej chzyli do rukow kommunistiskich organisatiionow pischeńmykać.

Coolidge wo amerikanskej politicy.

Président Sjednoćenych statow połnoźneje Ameriki, Coolidge, je w radźe ministrow slědowazu rěč wo politizy Sjednoćenych statow pschednjesł:

„Pola naš nětkosi ludźo politiku pschipowědaju, kotraž by, hdy by ju pschewjedła, naš militaristiski stat sćinika, druhi nawopak maja sačuće dospołneje wěrnosće a wučiwu žanych mjesow njesnajazeje měrniwosće roschěrjeja. Woboje strach sa měr a spomoženje nascheho kraja wosnamjenja. Wšcho, schtož sa swoje schkitanje potrjebujemy, je pschiměrjena wójšowa hotowosć. Na to hu naše tradizionalne stejišćizo sałožuje, kotrež žanych offensiwnych saměrow nima, njeje pak i wurasom škabosće.

Dyrbimy hu wscheho hladać, schtož mohło swětowe brónjenje skubsćić, nawopak dyrbimy hu prózować, so bychmy tomu pschezo wobarali.

We swojej dalšnej rěči president Coolidge praji, so po pschehladźenym wobliczenju statny dołh Kliža 30. junija mjenje dyžli 19 miliardow dollarow wuči. Pisched pjeć imi létami je statny dołh 24 miliardow dollarow wulki był. Finanznije hu Sjednoćene staty pornjo druhim wulkim statam w najlepšchim połoženju.

Sa statne wudawki budża sa lětuše léto 3 milijardy 643 milijonow dollarow trjebać, sa pschichodne léto 3572 milionow dollarow. Dawki na hłowu 31 dollarow wučinja, pornjo 51 dollarow pisched 6 létami.

Sacaja hu kandidaturu na presidentstwo wusłał.

Kaž powěsćenja „Indopacifique“ i Managuu we Nikaraagu powě, dr. Sacaja swoju kandidaturu na presidentstwo wróćo wośmje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 31. januara.

† 1914 P. Metoděj Halabala, swěrny předcł nałebo ludu.

Stó je ta móona kralowna,
Ma krónu swěćatu,
Trón bźły, jasny wot snčha
A šćeptaŕ wot lodu!
To zyma je, ta mužica,
Kiž dźerži na krute;
Haj, hdyž so kładźe do dźěła,
To wšitko pikoce.

Handrij Źejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer w nozy —2. Wuhladny na njestajne wjedro. Wyschina nad krótkoraniskej Europu je so khłro sesłabiła. Nižina, kotraž nad zyłej połnoźnej Europu **šeši a wot** Schotiskeje hać do połodnišćeje Skandinawskeje dožahuje, hdyž a hdyž swoje wubłšli hać k nam ćiśele a nam ći kwaćenu pomročenje a žnjeh pschinjese. Kaž so zda, nětko khwilku tajkele pschemjenjate wjedro wobstawamy. — Juše wutoru hłonćko 7,45 hodź. šthadźa a so 4,43 hodź. khora. Mjeńšaźk šthadźa jutše rano 7,18 hodź. a khora so popołdnju 3,32 hodź.

— **Hoseźenj „Budowna kuchnja“ w Budyschinje** na Kamjenźnej haźy bu powjeśćheny a je teź druhe mjeno dosta'. Mjenuje so nětko „K hajnkowi“ (Zum Forstkaus). Hoseźenjak knjes Bernhardt je hoseźenj rjenje ponowił. Wobkedźbuwićse teź nawješćeli w dźensnišchim cźišu.

— **Kradnuli su w nozy k 28. 1. 27** we wokolinje cźerwjenobrunehu khowma, 1 bźku, 1 běłoskaltu, 1 jahnobrunu kokoch a cźmnobrunej kokoschi. Wo wobzuwne idźenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

S Khelna. Wobžarujomne njeschoże sta so pjatk popołdnju w naschej wsy. Kokoješčenemu Hanuschka z Radworja, kiž do Budyschina jědźeše, auto, kiž je hrjedź dróhi jěł, wot sady pischejšeho. Kokoješny njemóžeše so wjacy wukhowaćz a bu cźežko skaženy. Jeho kolo so dospołne nješkodzeło. Jeho najprjedy do Schěźez hoseźenza donjesechu a jemu tam prěnju pomoz poskićichu.

S Hodźija. Pjatk dopołdnja wokolo 11 hodź sta so na statnej dróhi pschi Norowołhaschćanskej horje cźežke njeschoże. Mjeńše 25 lět stary wroźenjeny dźěłaŕ Steglich z Hodźija z kolom do Hodźija jědźeše, z nim hischcze młody pachoł ze Spytez. Wobaj na lewym boku dróhi jědźeschtaj. Młody pachoł jědźeše najdale na lewu stronu, Steglich pak běłe hrjedź dróhi. Na wot horje so dohladaschtaj, so jimaj wosobowy auto napschećiwo pischijěźe. Steglich na prawu stronu jědźeše. W hamžnym trokomiku pak sa nim druhi auto pischijěźe. Steglich je runje pisched tymle autom pysches dróhu skóčł. Auto je polnej mozu sałpina, njedźiwajcy teho pak Steglicha shrabny a jeho pschejědże. Sranjeneho auto hnydom z Hodźijskemu lěkaŕej drej. Wetzy bohu wša. Wot tam jeho se sanitetnym autom do Budyschińskeje khorownje dowjezechu. Po wšěchm sdaću je žebi Steglich nětkore hrjebła sleml a nohu wyšche kolena a je so teź smutkach wobschkodźił.

S Bukez. K cźischemu tudomnemu žoujazemu towaršstwu wotmě so tu njedźelu popołdnju zyrkwinski konzert. Sa wuwjedźenje su so nahladne domjace mozy ześnowale. Wobuzeł pak bě wopyt khaby, schtoż bě jara wobžarowaćz dobreho saměra dla a teź wopraudźe dobrych hudźobnych pschedwjedźenjow dla, kotrež w akustiisy pschijhódnej Bukezańskej zyrkwi kraśnje klinčachu a mirne sprjatoćne hodźiny wobhrađźichu. Sosobuitkowachu knjezna Barez i Kokraŕy, kotraj wobhedźi rjany lyriski sopran, knjeni Khata Sinramowa i Budyschina je swojim cźystym a wobcźerknym mezzosopranom, kiž so tak prazje sa zyrkwinske konzerty hodźi, wumělz na husłach Kurt Sommer z Budyschina a organist a kapalny mischer Albert Müller z Budyschina, kotraj staj pohledni cźaš wosljpjet i najlepšchim wuspěchom w zyrkwinskich konzertach trustupiłoi a so pischezo jako mischtraj swojeho wumělstwa wopokazujetaj. Improwisazija wot Korle Englera we Budyschinje w Es-dur ja byrgle znaroni bohatosći synkow w najpołnischim wobšaźu. Khata Sinramowa spěwasche z najlepschej dispozizju Händelowe Ariosto a pohdźischo hischcze Winterbergerowe „Zwaś, o moja duscha“ a słudźi je swojimi poskićenjemi pischcze sa dalschimi darami jeje wumělstwa. Město „O my mój tróschto“ pschednjesche so „Cario mio“ ta lyra, hutźe, byrgle. Tu spěwasche z wulkej wěstoscu knjezna Barez, kotraž też dalerow „Wótrcze nasch“ wot Krebsa posćiesć. S instrumentalnych poskićenjow Budyschańskeju wumělcow Müllera a Sommera ze Schimmanowy wjeselomy khorlu'ch wuslchi na politiczenjow. S Regerowym móznym opusom 59 „Cźesći budź Bohu we wyšokosći“ a z powschitkownym khorlu'chom wotsadny „Njech stajnje sawostanu“ wuklincza sprjatoćny konzert, kiž hodźinu rótkeje nutrnoscze poskići.

S Konjez. Sobotu wječor wokolo 9 hodźin injeschoł awto z Budyschina na puczu wot Ralbiz krótko pschede wsu pola tak mjenowanych Hordarez mostow. Wós prahny se sadłom do schtoma a bu na stronu cźišnjeny k žoju na tuku. Wós wschak je jara cźe.ko rosbity, tak so dyrbjachu jón njedźelu z konjemaj wuleźeć, tola 4 wozoby w nim je strachom abo z lohkej ranu woteńdźechu. Wós je wscha wěstemu Rychtarjej, wobsedźerjej rěźaka a drjewowemu wikowarjej.

S Kamjenza. W nozy k sobotźe dobuchu so paduschi do leźornoscze kožowego wikowarja Pawoła Bergera pschi Budyschkej dróhy a kradnychu sa 300 hrimnow wowcźich a kožazych kóžkow.

S Kamjenza. Wobžarujomne kamjentne njeschoże sta so sobotu pschipołdnju w Zeilerez skale pschi Njebjeleczańskej dróhy. Ssylny nětr wotsćěhny tśěhu budy, w kotrejž so kamjenje cźešaja, a wjerhnym ju na semiu. Jenu hrjadu trjoch blišknjećazeho 16-lětneho murjerišćela wuczońika Ericha Berndta z Brěsny, kiž we symklich mjezach w Zeilerez skale dźěłasche, njeboźownje do hłowy Hnydom sarowały lěkaŕ mjeńšeje jenoż hischcze žiwjerej wobžarujomneho młodeho cźłowjeka wósmaź.

S Wósowa. Shorjelska Waggonowa fabrika na wukrjesnej żelesnišy mjes Shorjelom a Wósporotom i nowym żelesnišnym wosobnym rosom i wosliowym cźerwjenom na prahu łudźeschze. Cźerwjeńši wós je podobnym rosom spěchowych cźahow twarjeny, ma na wobmaj bokomaj diraj nutskodaj. Nutskach je pschijomnje wuhotowany a je do 3. a 4. rjadownje dźěleny, w nim ma nětkle 100 wožobow městna. Kaž słyschimy, chze němskostatna żelesniza tajke cźerwjenše wosy wuzywaćz.

S Běleje Wody. W nozy wot pjatka k sobotźe wotpali so maschinowaja Thormannez twaŕskeho wobkhoda. Woheń 3/11 hodź. wudyri. Krótko po 11 hodź wohnjowa wobora sapischmny. Ji so bórzy poradźi, woheń na maschinowaju wobnjesowaći a strach wotstronić, so bo wódlanske twarjenje i drjewowym składom sapali. Nastata ichkoda je khětro wulka. Pischi sylnym wětrje tež hischcze dalsche žuzbońne twarjenja w strasche stejachu.

S Klětneho. Na tudomnym statnišiwje so sańdżene léto 49 narodow pschilišewi, 23 muźiskich, 24 žónskich a 2 mowaći. Léto pryedy bě 54.) Swěrowanych bu 14 powor. (Léto pryedy 10). Semrěło je 21 wožobow: 9 muzow 5 žonow, 7 bźcźi 1—14 lět stare, jedyn muž 91 lět a jena žona w 94. lěcze, léto pryedy wunrě 22 wožobow.

S Kóschle pola Klětneho. Dotal jaŕowjeny sławny puć i Kóschle do Wołeschnizy a Zympla, kiž pisches łuh nrjedźe, i kotrymž so ibytka woda i Kóschlowskich statow wotpuschczuje, je sašo za wobkhad swobodny. Móst kiž je ho i wulkej wodu sańmynył, je sašo smuporjedźany.

S Dyrbacha pola Klětneho. Wyšoku starobu dożi in hižom dźešche lěta hrudowjena wumeńkatka Hana Nowowjora rodź. Khěžnikeŕ nimale 83 lět stara. Semrěła narodźi so 20. februara 1844 we Wóšticzej Horje a wumrě 27. januara we Dyrbachu na słabosći starych lět.

S Wjetzeje. Khriwa, kotraž hižom dźešchi cźaš we naschej wsy łachadża, je ho nětk też mjes schulskimi dźěćimi jara rozšěrjeła. W ludowych schulach je nětkle 25 prozentow wšěch dźěći na khripu thorach.

S Lutow. 26-lětny dźěłaćaŕ Jan Schojna, kiž bě we Lutowskej fabriky dźěłaŕ, mějesche njewěstu, kotraž pak bu jemu pisched krótkim cźasom njeběrěrna. Rozhorjeny, so wona swoju pschichilnosći druhemu muži pschitworješi, wobłamkny Schojna, so chce ju skónzowaćz. Won hołzu wotłaka a tu je żelesnej żerdku k semi pobi. Hnyd bu holzyne sranjenja straschnje, njeje hischcze wěste. Dźěłaćeja bu w hołpodźe w Shm Komorowje sajeli.

Nanoso a synoso.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

24] (Pokrać.owanje.)

„Mje wulzy swjeseli“, poća Sitnikov, stupajo po boku Kirsanowa, žnmžo ho a spěchnje i ruki hrólkaj jemu jara elegantnej rukajcy. „Ja žym wjele słyschał... Ja žym stary znaty Eugenija Wažilicza a mózu rjeć — i jeho wucźownikom. Jemu djakuju so za swój pschewrót...

Arkadij pohladny na Basarowskeho schulerja. W małych, hewak pak pschijomnych wuzkach jeho hładdeho wobliczja pokazowasche so njemérne a tupe napinanje; jeho wóczny hladaschtej wótrze a njespokojnje, a džiwnje je won pośmjewasche z tajkim nekajkim drjewjanym žměchom.

Won pokrać.owaschе: „Wěźcze mi, hdyž Eugenij Wažilicz prěni króć ho wuprasi, so njeje trjeba autority pschipóznawaćz, to běch tak zahorjeny... mohł rjez dosrawich. Skónćnje žym praweho muža namakał! pschi žebi pomyślich. Sskyscheze, Eugenij Wažilicz, Wy dyrbicze na to dy pak i jenej i tudyschich knjenjow dóńcź, kotraž ma zyle waschе sjojnischcźo a kotrejž budże Wasch wopot i wopraudźitym žwjedżenjom. Ja myślu, jo scze Wy hižo wo njej ž.yscheli?“

„Schtó dha to je?“ wopraschа ho Basarov.

„Kukschina, Evdoffisja Nikitischna Kukschina. To wulka, wusnamna natura, émanzipée we wopraudźitem smyslu słowa, wulkotna žónsta. Wěźcze Wy schto? Wójmy nětko wschitzy hromadźe k njej; wona jenoż dwě krocźeli wotitud bydli. My tam pośnědamy... Sezе dha Wy hižo žnědeli?“

„Ně, hischcze nig.“

„Nó, tak ho to trjechi. Wona, wěźcze Wy, je ho se mužom rozešała, a wot nikoho njeje wotwisna.

„Je dha też rjana?“ wopraschа ho Basarov.

„Ně... ně, to bych runje rjez njemohł.“

„Tak, kajkeho djabola dla Wy naju k njej pscheproschujeśe?“

„Nó, žortowarjo, Wy žortowarjo... Wona nam bleschu schampańskeho wina porjedźi.“

„Ach tak! To hnydom praktiskeho cźłowjeka widźiśch. Praješe wschak, sabéra ho Wasch nan pischego hischcze i palenzom?“

„Haj“, snapschećiwi Sitnikov jloku a ho nětk khchinje wuńmja, „won i palenzom wikuje. Potajkim schto? Pónđźeśe žobu?“

„Njerwóm, žyle wěsće.“

„Ty ho tola dyhk ludźi pósnawaćz, dźi jenoż“, rjekny Arkadij na pok wótrfe.

„A wy knjes Kirsanow?“ pschida Sitnikov, „proschu, też Wy dyrbicze žobu, bjes Waš njepóndźemy.“

„Nó, schto žebi Wy tola myślicze, so ho my wschitzy tjo k njej tak nawalimy.“

„To niežo dale njeje. Kukschina je dobra dźiwna duscha.“

„Wona nam potajkim bleschu schampańskeho pschedstaji“, wopraschа ho Basarov.

„Jsi!“ sawoła Sitnikov. „Sa to ja rukuju!“

„S czim?“

„Se swojej Hlowu.“

„Lépje by było i nanowej móschnju. Tola — pomyj!“

XIII.

Mały šenjanski domiš po Moskowskim waschnju, we kotrejž bésche Avdotja Nikitischna (abo Evdoffisja) Kukschina žiwa, łosesche w jenej i njedawno wotpalenych hanowe města; wschako ho šnaje, so nasche guberniske města za łóžde pjeć lět ho wotpaleja. Pischi durjach nad tschimje pschibiłej visitnej kartku, pokazowaschе ho ruczka swónczka. W predkownej jstwi pschija pschikhadżazych nékaja žónska — hacź to žłužownа abo traschi towaršschniza w cźepzu — na kóždy pad ke se sjawnym sranjenjom, so je hospoża tohole domu pschecźeluiza postupa. Sitnikov je wopraschа, hacź je Avdotja Nikitischna doma?

„Sezе to Wy, Viktor?“ da ho cźešći hłóś ze žužodneje jstwy słyschećeź. „Stupeźe dale!“

Žónska w cźepzu ho hnydom pominy.

„Ja njepschikhadżam ham“, rjekny Sitnikov, žlekajo ho bješe wschitzeho swoju cźamaru, pod kotrejž bésche w nékaj film jendželstim hak-paletot wobleczeny, a spohladny na Arkadija a Basarova.

„To je wschoo jene“, wotmołwi hłóś. „Entrez!“

Młodši cźłowjeczołoso sastupichu. Widżachu ho w jstwje, kotraž bé bóle na dźěłanišu jstwu, dyžli na salon podobna. Papjera, listy, tolste jeschiwki ruskich žurnalow, i wjetschego dźěła hischcze njenarésane, walachu ho po zaprócźenych blidach. Wschudże bésche rosnjetane łónčki zigaretkow. Na kožanem diwanje leżesche hołpusa. To bésche hischcze młoda, jmětkowołoźata, trochu roszybana, we žlotanej, niž žyle porjadnej drasce; matej ruczźy bésćhtej i cźežkimi brasletami debjenej a wokoło hłowy mějesche zankoje rubiśko. Wona powi'hny ho i diwana a i łokća cźahajo žebi na tanjeni pomoczany kožuschk i podschitym jermankom, rjekny i mjehkim hłosom: „Djeń dobry, Viktor!“ tłoczo jemu ruku.

„Basarov—Kirsanov“, praji won skótka, poczinjejo ho po waschnju Basarova.

„Budźeże kritani!“ wotmołwi Kukschina, a wustajiwschi swojej kulowatej wóczy, mjes kotrymajž wutrupowaschе makuschli nósć, pschida: „Ja waž sraju“, a stóczi też jemu prawizu.

Basarov ho pokhmuri. W małej a njenahladnej pohstawzy emanzipérowanеje žónsteje njebéschе niczo wobidneho; ale wuras jeje wobliczja skutkowaschе njepschijomnje na wobhledowarja. Bjeschak by ho cź.owjek mohł jeje napraschećeź: „Schto je cźi? Ssy hłódna? Abo maśi dołhu khwilu? Abo bojiśch ho žnadź? Cźehodła ho tak wupjerascheź?“ — Wona rěc'eśche a hibaschе ho jara i łokća, a pschi tom njeležeje žamu prjeke mějesche ho za dobromyślna jednore stworjeńcźko, ale mjes tym wschcu, schtoż by wona też cźiniła, by ho wam sjedawało, jako by wona runje tole cźinicź nochzyła; wschitko wuńdże pola njeje tak, kaž dźeći praja — niz pschipadnje.

(Pokrać.owanje ześeńuje.)

Jana jara rady, na bestiglistke wotchnje. Nichtó njemóžeše hódaćkžo shudacź, kak je tuta sdźełana mkoda holza, ktraž be žo dosć derje wocźahnyła, taftkle njestutk shusćeć mohła. Tute hudańćžko žo teź w pschichodnych dujach tak rucze njewujażnj.

Holza nicžo njepschecradźi, tak so dyrbješe žo w pschepytanju s wulkej prózu za kóždej móžnosću źiwdźić. Najprjedy źiwbi myślachu, so je žo holza na wikowarju Gelzleichteru wjeselć chzyła, dokelž bě tutón jeje macź wobstorźił, so je pjeza wopaczuje pschijahała. Tola bórzy žo wuhonja, so bě źiwbi holza tute pschicźiny jenož wumysłika. Wdaj jeje bydlenje pschepytachu, namakachu zyku sbérku rjanych žonjazych klowow (wobrasow) a tak pschepytowanźe wpschosće poniatku sa tym pschiúdźechu, so žu erotiske motiwy (luboscźinske pschicźiny) pschi podatku najwažnischu rolu žobu hrake. Snamjenicźi duschespytnizy, kaž prof. Rouba se Frankfurta a sanitetnu radźesel dr. Magnus Hirschfeld žo prózowachu, podatk dospołnje wujasnicź.

Skóro žu tuchi to pschedběžnym pschepytanju wuźźełdźili, we tym móže žo hakle psched žudom jednacź, cźemuž wšo sjawnosć pschistupa njesmeje. Ale hižo nětkole móże žo rjec, so žu tu two psychologiscźjay jara spodźiwny pad jedna. Hižo prjedy bě do sjawnosće pschischło, so je Kata Hagedornez we wobkhadźe se žnwojimi pschecźelemi, na kotrychž rjanej holzy wšo njepobrachowasche, jara symna. S holzami pak wobkhadźeše pschezo jara pschecźelnje a teź dźesćt mésesche rady. Na dnju podatka bě dźesćej žobu do lésa wjala. Wusna žo poždźischo w jatbje, so je žo s małej holczu saběraka, schtož je potom žo stako, na to njecha žo wjazy dopomnicź móz. Kak je s nozickami, kotrez mésesche pschipadnje žobu, najprjedy holczu a potom teź hólzej žity rozrésała, kak je morjenej dźésći s lisćom pschikryła, to wšcho njemóže wjazy prawje rysowacź. Saudnitske jednanje drje wjazy źiwćka do potajneho podatka pschinješe.

Přilopk.

* 290 hriwnow sa bleschu wina a 7 hriwnow. Padušchniza, kotraž je hižo cźasczischo wuństawy sa žanotstejace žónske wuppytała, je nětko tej staruschcźe w Neukollinskim wuństawje cźežko wobkradnyła. Sa staru knjeni, kotraž žanych pschiwinstnych wjazy nima, staraju žo wschelake towarstwa a pschecźelcźi. Njedawno běsche nětko źiwoje 90. narodniny źiwcźeła. Padušchniza bě bjes dwěla sjonika, so je staruschka pschi tutej składnosći wschelake dary dostała. Psched krótkim wuppyta nětko jebarka staru knjeni a pschepoda ji po sdaću w njemje jeneho towarstwa bleschu wina, punt stotych jabłuczkow a 7 hriwnow. Dokelž pak, kaž prajesche, pjenjezy drobne njemějesche, pschepoda staruschzy 10 hr. se prósstwu, so by ji sbyk žo wrócźiła. Tutón trik pak jenoj tchodła wuši, so by sjonika, hdyž staruschka źiwoje pjenjezy khowasche. Potom pokradny ji 290 hriwnow, kotrez běchu jej towarstwa k 90. narodninam darile, a wostaśi sa to bleschu wina, stote jabłuczka a 7 hriwnow.

* Rubježny nadpad je pschewodom klawéra. Rubježny nadpad, kotryž wschak ko dospołnje nimokuli, sdruźiwu 1918 tśjo młodźi muźjzy w Zehlendorfie pola Barlina. Jeneho ranja, hižo wokoło 8 hodź., sastupichu tuchi tśjo do jeneje tamnischeje korczmy, kotruž korczmarka gama nawjedowasche, so bychu swój derje pschihotowany plan wuwjedli. Róle běchu derje rosdźelili. Hdyž běchu žebi źnedanje skasali, žydny žo jedyn j nich ke klawérej a počza nětko na nim hracź, so nichtó w korczmje źiwoje šamsne hłowo wjazy njeślyschesche. Druhi dźesche, hdyž běsche źiwoje schanko s chloroformom napojił, sa korczmarku do kuchiny, so by ju pohłuschił. Tśeśi dohy žo do póldlankseje ijiwy, so by tam pjenjezny khamor pschećuschił. Korczmarka pak bě jesolutna žónska, kotraž so hakle pohłuschicź njedasche. Chloroformowym łapu rubježnikej wuhrabnywschi, dyrl jemu j njej sa wuschi, tak so nadpadnik khwatnje wuczekny. Druhi j paduchow pschi pjenjeznym khamorje to žiwjcźo, mějesche žo tohomuna spěchnje że prodka. Jenož tśeśi, tón pschi klawérje, niczo njewidźeschese a njeślyschesche, dokelž tak bjesbóžnje na instrument pjerjesche, so žamo njeślyschesche, kak korczmarka na pomoz wołasche. Wonka pak běchu korczmarku wołacź ślyscheli, a na pomoz pschichwatawschi, sajachu rubježnika wschi klawérje a bowjedźechu jeho na połizajsku stražu. Sud jeho krucze połchołsta, hačkruhjeź žo plan poradźił njebě. Tannuju dwoju njeběchu hač dotal wuźźełdźicź mohli. Hakle nětko jein kriminalna polizija saja. Jedyn bě žo do holdbiena sdhował, hdyž polizija žo bliżeše. Tola hołbje jeho mógnje je khćidlanti pjerchotajo, pschehradźichu. Wo tajkim ptaczku njechachu w jich hnězdu niczo wobdźeć.

* Dohra k tragódiji w Mügelskim jězoru. Kaž njedawno pišachmy, žu žo w Barlinje w Mügelskim jězoru tśi młode holzy dobrowólnje satepike. Muwrajichmy tehdy myślicźu, dokelž pschicźiny jich krudneho skutka znate njeběchu, so jich njechamy sašudźicź, ale so zdamy jich srudny wosud wjacź jako napominanje, kotreź fódemu kładże winowatosć na wutrobu, so by žo prajchał, hacź je pschejy žo prózował, siwjenje druhim inteligke cźinicź. Kak wopramnjene je tute praschenje bylo, je spósnach s najnowischich powěźcźow, kotreź wo najnowischnym podawku s Barlina pschikhadźeju. Po swědźenjach kriminalneje polizije je nan sateptenju Weberez žotrow, kriminalny asistent Weber, swojsej dowaju słe krjudowak. Tak winuje młódźcha s Weberez dźowkow nana w sawostajenym dopišu, so je tu 10. januara sjawnje na dróży tak dołho s kliom bił, donik kl njeje na kruchi schok. Pschećiwo Weberej je žo wschedběrne pschepytanje wotewrilo, w běhu kotreho je ko wukopacźo, so je Weber rady pił a so je potom k nasnolnosćam nakhileny był. —

* Nowu milionarnju chzeźja za 12 milijonow hr. pschi Delnim Lobju twarićź. S Hamburga so pisa: Pola Schulawn ma žo nowa wulka milionarnja natwarićź, kotraž ma zyku krajinu pschi Delnim Lobju s milionu sajtarać. Hižo je „Powschitkowne elektrike družstwo (A. E. G.) nadawł dołtało, dwě turbinje po 17 000 kilowatnej mozu natwarićź. Wudawši sa nowu elektrilu centralu žu so na 12 milionow hr. wobliczikże.

* Pótnišći cźah w Kólnje. W prjedawschich cźasach bě we wjelich wjetschich méstach waschnje, pótniny pondźelu, kotraž žo rózowa pondźela mjenuje. Wulki pótnišći cźah po mésce wuhotowacź. Wot 1914 je tute waschnje w Němskej sakasane. Wubjerkel za Kólnski karneval pak je žo poradźiło, so je žo pschecźiwo druhim méstam w Kólnje wulki pótnišći cźah na rózowej pondźeli dowolił. Historiski cźah ma žo po tak dołhej pschestawaju wulkotnje wuhotowacź a budźe pod hesłom „Nowy cźah" łećeć.

* Swinjazny mór. Sće je žwinjazy mór mjes žwinjemi na rycźerkuble w Kótzschizach pola Merseburga sakhadźak. Se 236 žwinj je sa jedyn tydźeń 150 spadało. —

* Mordarstwo a hamomordarstwo se žarliwosće. 58-letny dźěłacźeŕ Blendowski s Möckernkeje dróhi w Barlinje bě žo se 46lětnej wudowu Neumannowej sesnak. Mjes woběmaj nastachu luboscźinske poćahi. Nětko pak chanjsche žo Neumannowa wot Blendowskeho sašo dźělicź, dokelž bě tutón jara nahły cźłowiek. Wczera pschińdźe Blendowski do Neumannoweje bydlenja, so by žo j nej rosrěcźał. Pschi tom žo cźłowjekaj swadźischtaj. Blendowski wuczahny revolwer a tśeli Neumannowu do khowy. Potom tśeli žo sam do spanja, tak so bě hnydom morwy. Neumannowu dowjesechu cźežko ranjenu do khorownje.

* Wot hjiwjeho žwinjecza rostorhany. Załožnu žmjerź namaka znaty wobhejśeŕ wulkeho hotela w Pariju, Arnosćt Lomarcho, kotryž bě se swjazy pschecźelemi na hosttwu do Dijenischki lésow schoł. Sso wot swojich towarschow wotdźěliwschi pschekhwapi jeho dźiwje žwinjo, kotreź žo njendrje do njeho da. Domarcho dreje hłsche je wjazy krócź do žwinjeza tśeli, srani pak je jenoź j cźimi žo stoču wšo jenoź hłsche bóle rosnjembri. Prjedy hacź mógachu jeho pschećeśeło jemu na pomoz pschikhwatacź, rostorha dźiwje śwérjo njejeboźowjeneho se žwojimi judami tak straschnje, so njebě wjazy łpósnacź. Hdyž stónczne hajnzy na mésto njesboża dóńdźechu, bě hižo pschepodźe. Domareho bě hižo morwy a pódła njeho leżesche cźeśkoranjene śwérjo w poślednich storkach.

* 262 800 franzowskich wójnskich wudowow je sašo wudało. Po sakonju s 30. měrza 1919 wo sastaranju wójnskich sawostajenych bě w Franzowskej 630 000 wudowow po padnjenych abo we wójnskej łkužbje semrětych mužach. W padźe, so žo sašo wudachu, mésachu prawo, žebi tśiletny pensijki pjenjez jako wotrunanje wot stata žadacź. Po njedawno wosjewjenej statistiju je žo hacź dotal 262 800 wójnskich wudowow sašo wudało.

* Żelesniska katastrofa w Rumunskej. Załostne śnehowe njecźełe žu Rumunsku domapytałe. Żelesniski wobthad je zyle pschetorhnjeny. Spěchnik bo Budapešta je žo schtyri dny sapodźił. Bě w śnesły tczany wostał a njemóžeše, dokelž běchu telegrafowe grotY rostorhane, žanu powěźcź wo njesboża dale dacź. Pršni cźah, kotryž po wichoru ś Bukaresta wotjędże, sajędże po puczu do tworoweho cźaha, kotrehož personal bě žo dla mulkeje symy dosponie wopił. Lokomotiwje wobeju cźahow žo rosbischtej, wosy wuježdźechu s kolijow, pjeć wožabow žo mort, dźesacź žo cźežko a wjele lohko śrani.

* Žane żelesniske njesboże wjazy? Se cźasami pschithadźeju powěźcźe, so żelesniske njesboża w pschichodźe wjazy móżne njebudźa, dokelž je nětko nětchto wunamakał, schtož tóžbej katastrofje wot wschoho sapoczatka sadźewa. Tuntkróć mjemje žo wunamakał Josef Drach a jeho domišla je Wien. Jeho wunamakanje we schérokich worschtach khwatnje rospominaju. Po tom dyrbi zyle wusamknjene byś

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu, 31. wulkeho rósta 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar . . .	4 2145	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,442	100 čěskosł. krónow	12,475
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc frankow	16,61

Berlinska burša sčinješi so sandźenu tydźeń z pschecźelnej tendenzu. Kursy sdźerżachu so powschitkownje na jrojej wyšokosći.

Produktowe wiki w Berlinje postachu teź sobotu mérne. Jenoź sa pschenicu bě trochu žurališche žahanje, tu wosebje młynjo jako termijonowu tworu kupuja. S Argentinskeje pschińdźe powrěśće wo powyschenych płaćizinach. Rožka mérnje dźěsche. Jeje žo malo pschiwożuje, tola teź kupzow njeje. Jećmjeń mějesche dale mérny wobchod, wowša bě malo. Żentnaŕ płaćeśeche žobotu

w Berlinje:

pschenicu 13,40—13,60 hr., rožki 12,65 hr.
hacź 12,80 hr., jećmjenja nalétnjeho 10,85—12,25 hr., nalymikeho 8,70 hacź 10,35 hr., wowša 9,50—10.10 hr.

w termijnowym wikowanju:

ja měrz: pschenicu 14,65—14,70 hr., rožki 13,47½—13,52½ hr., wowša 10,62½
ja meju: pschenicu 14,32½—14,35 hr., rožki 13,37½—13,42½ hr., wowša 10.80 hrivnow,
ja juli: pschenicu 14,40 hr., rožki 12,67½ hriwnow.

Na pschedań.

Krowa s 3. cźełeczom w Małšezach cźo. 11.
Bušaze pjerje w Hněwšezach cźo. 11.
Por ckorneje koblow, 6- a 7-lětnej, Wiczas w Prawoczizach.
Sdźiwa podžobna krowa w Stawowje cźo. 37.
10 zentnarow žuta we Wichowach cźo. 12

Pschihladajće na pytaja:

Młynikeho wuczobnika, w młynje w Lipicźu.
Holzu sa dom, starschu, dr. Gotzmann w Bělej Wodźe, Budyschka dróha 61.

Ssudnizy na pschesadźowanje.

Wutoru, 1. februara, dop. w 10 hodź. w kaśarnje we Kamjenzu: Kuloste wuńźahanske blido, harmonium, mnjane blido, schijaza maschina, słótny wós, pišarski sekretaŕ, salonske blido a kamor, garderoba, schićsowe blidka, pisanske blido, wołsobowy auto, wutschahowanska maschina, schidka, 3 běrnowe parjaki, butrobaŕ, separator, motor. —

Sstrjedu, 2. februara, dopich. w 1 hodź. w hosćencu w Žedlizy mužaze kolo.

Leśownosć wobsedźerja skały Jana Kuckli w Lutobcu ischwórtk 17. měrza 1927 dop. w 1 hodź. w Lebereż hosćencu w Lutobcu. Leśownosć je nimale 10 hórcow wulka (2 hekt. 64 arow) a ma skału. Do trasenjow słuschu domske a hospodarske twarjenja a leži pschi dróży do Lomska. Jejna hódnosć žu na 16694 hriwnow postajili. Na twarjenjach je 4400 hr. wopalnje pokładnje se 70% pschicźahami w padźe wohnja.

Leśownosć instalatéra Gusty Alfreda Vogta w Barlinje schtwórtk, 24. měrza 1927 dop. w 10 hodź. na Budnjarce w Budyschinje, sjiwa 141. Leśownosć je 1,9 arow, to žu niz zyle ¼ hórca wulka. Jeje hódnotu žu na 11 898 hr. postajili. Wopalna pokładnja wuczinja 15,809 hriwnow.

Škrowe depeše.

Berlinske produktowe wiki dźensa dop. ¾11 hodźin: Położenje na wikach je hischcze njewuwite. Tendenza mérna. — Dop. ¾12 hodźin: Wiki žu mérne, ale krute.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo pe tunt abo 1000 kg howa: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	29. 1	28. 1.		29. 1	28. 1.
Pšeńca	268-272	267-271	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	253-256	253 256	woka	23 24,50	23 24,50
nal. jećmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15 16,50
naz. jećmjeń	174 2 7	194 207	žołte lupiny	8-19 00	17-19,00
wowsa	179-202	188-200	zeradella	30-33,00	30-33 00
kukurica	190-192	190-192	rapa wosmk	16,50	16,50
pšeńć. muka	35-38,00	35-38,00	lany wosmk	20-21,10	20-21,00
rožna muka	35-37 25	35-37,25	poch. melasa	—	—
pó. wotruby	15 25	15,25	běrnj. kruški	30-30,60	30 30,60
žrane	15 50	15,50	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-3 35
raps	—	—	rožna sloma	1,70-2,00	1,70-2 05
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,3
hróch	32 34 00	30-32,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluški	22-23,00	22-23,00	jećna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

29. januara 1927. Płaćizny po centn. a zt. hriwnach.
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 521.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 6 lět	58—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—50
Mjenje picowane wšěch starobow	42—45

Bykt 381.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznje hódnosće	55—57
Połnomjasne, młódše	51—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	45—46

Jałojcy a krowy: 1087.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rěznje hódnosće	46—50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 7 lět	36—42
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	25—30
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 1483.

Najlépše wukormjene (2. druž.)	77—89
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—70
Spatne (4)	45—53

Wowcy: 4576.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	48—53
Starše wukormjene (3.)	38—45
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	27—32

Swinje: 6292.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižencow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	69—71
Mjasne	63—70
Spatne	66—68
Rancy a kundrcy	61—62

Wólne płaćizny w Budyšinje.

29. januara 1927.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaćizna	najnižša płaćizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	13,00	13,25
Rožka, nowa	70 „	12,25	12.75
Jećmjeń,	50 „	12,00	12.50
„ nazymski	50 „	—	—
Wowsa	50 „	9,00	9,60
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	4,00	4,50
Butra	1 „	4,00	4,20
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Sloma, z maš. młóć., pras. k zasl.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ z pympami młóćena	50 „	1,60	1,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	2,50	3,00
Rožna muka, 70%	50 „	23,25	23,75
Pšeńčne wotruby	50 „	20,50	21,00
Rožne wotruby	50 „	7,00	7,50
Jeja	1 „	7,75	8,00
Prosata 531 štuk	1 štk.	0,15	0,18
		12,00	30,00

Jo diwaj cjahaj na jantznej kolijt do jo sfahlaf. Jednora konstrukzija dyrbi cjahaj, hdyž staj hišcje 500 metrow wot jo sdalenaj, automatisy sastajicj. Awtomat dyrbi bjecza runje tak stuttowacj, hdyž na kolijach nebdže nětajki sadžerk leži, hdyž ju kolije swuntorhane atd. Josef Drach je wojazy lět na žiwotim schkitawišim systemje dželak.

Zwjsbne powěsće.

Oslubjenaj: Elsa Langez w Harthawje pola Kamjenicy a Hermann Schicht w Budyschinje.

Semrěli: Jean Lamprecht w Adolfitzej Hišcje, 58 lět. Franz Kravz na Hidorje. — Madlena swud. Schubertowa w Budyschinje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutje wutoru: Dale njewobstajne, t hnehej a dešcjej pokhilene.

Swjastaristi wojeniti komitej we Versailles njeje hischcje t němskimi sastupjerjemi wo němskich rańschich twerdisnach dojednak. Němste knjezerstwo je nětotre pschiwolenja cžiniło, kotrejž pak ju jo jako njedostatne wupokasałe. Jednanje je jo tohodla pschetorhło.

*

Sobotu w nozy je jo sašo 250 wojakow t Londona t dwěmaj parnymaj łodžomaj do Chiny wotwjesło.

*

W nozy wot schtwórtka k pjatkej je w Jendželskej satrachny wichor sakhadzał. Najcežšcjho je jo město Glasgow potrjechiło, hdjež je jo wjazy dnjli 100 wozbow franiło a 8 jo sarajnło. Najwjetsche njeschoo jo sta, hdyž jo wuheń jeneje fabriki sapnyny a rospadanki schjeri połžhody pjcherajschu. Policistojo a hasherjo dyrbjachu t woknow unts salecj, dokelž běchu durje t rospadankami sawrjene. Zony a dječji dyrbjachu jo wulkowacj. Na drózy jo 12lětna holza t delepadazym kamjenjom sarasy, dwaj wojaj dróhoweje železnizy a wjele cžežkich wołow jo t wichorom swalecži. Wichor je wjele wołnow wutlocžił a tžechi wottryk.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija“ njezeńdže so tón tydžeń. Přichodny tydžeń wutoru (8. II.) mamy měsačnu zhromadźiznu w „Kat. tow.“. Předs.

Budyšin. „Biesada“ skhadźuje se kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. Naše „Serbske nar. towarstwo“ zmeje přich njedźelu, 6. mał. rózka, pop. w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu. — 1. Rosprawa předsydy; 2. rozprawa pokładnika a zličbowanje; 3. nuzne wuradźowanja tow. nałožnosćow; 4. namjety a wšelcžizny. — Bohate wobdźělenje našich sobustawow je pak při tym nuzne. Předsyda.

Drježdźany. Serbske tow. „Jednota“ woswjeći tón tydžeń sobotu (5. II.) swój załožeński swjedźeń w žurli „Ballhaus“ na Budyšskej drózy (Bautzener Straße) 35 ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy w Drježdźanach a wokolinje, wosebje tež z našeje lubeje domizny, so wutr. přeprošuja. Předs.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“. Naš zymski swjedźeń wotmeje so njedźelu, 6. febr., z dźiwadłom a rejemi. — Wšěch lubych Serbow našeje wokoliny na njón wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Khrósćicy. „Serboslaw“ zmeje njedźelu, 6. febr., pop. 1/4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola Wjenkec. Politiski a hospodarski rozhlad, rozmołwa, wšelcžizny.

Komorow. „Jedn. Sokoł“ zmeje štwórtk wječor we 8 hodź. w „Kačej korčmje“ zwučowanje. Po zwučowanju su studije serbskich rejow. Wšitcy njech přindu. Načolnik.

Nawječorna župa Sokołow zmeje srjedu, 2. febr., wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje w Pančišanskim hosćencu: proste zwučow., přeskuš, bradła, sokolske hry.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ a sobuzwučowacy naw ječornicje župy maju **hižo wutoru, 1. febr.,** wječor 1/2 8 hodź. na Pančanskej žurli zhromadne zwučowanje — potajkim nie srjedu, dokelž je žurla wobsadzena. Po zwučowanju je wažna zhromadźizna dla swjedźenja, kiž ma so 13. febr. wotmeć. Nadźijamy so, zo so při zwučowanjach, zhromadźiznach atd. wšitcy wobdźěla. Starosta. Načolnik.

Pančicy. Njedźelu, 13. februara, wuhotuje „Jednota Sokoł“ wulki sokolski swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanja a dźiwadła. Hrać budže so „Móc wěry“. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošuje předsydstwo.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoŕ a wokolinu“ zmeje tón tydžeń srjedu (2. II.) (Swěčk Marjej popołd. 1/2 5 hodź. zhromadźiznu pola Šmidkec. Přednošk ze swětłowobrazami (k. dr. Šleca-Budyšskí). — Hosćo su nam lubje witane. Połnoličbne wobdźělenje sobustawow wočakuje předsyda.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ zmeje wěstych přichodnich dla njedźelu, **20.** febr., swój załožeński swjedźeń, nic 13., kaž běchmy to prjedy wobzamkli. Tuto dawa wšěm lubym sobustawam a druhim česćenym Serbam we wokolinje k wobdźenju. Předsydstwo.

Róžant. Kedžbu! „Tow. kat serbsk. młodźeńcow“ w Róžeńce poswječi 8. róžownika t. l. swoju nowu khorhoj. Česćene serbske towarstwa so prosa, zo bychu sebi po možnosći tutu njedźelu swobodnu dźerželi. Přeprošenja, kaž wšo druhe so pozdźišo wozjewja. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjo w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Barr w Budyšinje. — Za nawěšćik O. Janak w Budyšinje.

Jednota

Tow. katolskich Serbow w Drježdźanach

woswjeći swój

załožeńskí swjedźeń

sobotu, 5. februara 1927,

wječor w 1/2 7 hodź. w žurli **Ballhaus**

Bautzener Str. 35 Budyšska dróha 35

Poskićowa so **spěwy, dźiwadło a reje.**

Wšěch lubych přećelow z blizka a z daloka k tomu najwutrobniše přeprošuje **předsydstwo.**

Kulturne kubło

je **kniha.** Tohodla najrjeńši dar

serbska kniha.

Wulki wubjerk za **10, 15, 20, 25, 30 pj.** a

tež dróže su dostać

w Serbskej kniharni w Serbsk. Domje w Budyšinje.

Jenož tak dołho hač skład dosaha

předawam po sćěhowacych přihódnych wumjenjenjach

wobruče:

„Ideal“ 28 × 1 1/2	3.25
„Najlěpši“ 28 × 1 1/2	3.95
„ čerwj. 28-1 1/2	4.35
„ 28-1 1/4	4.45

Po přeču pósćelu tež na way, hdyž so doprěda zapłaći ale z dobérku z přiličenjom wudawkow. — **Wosebitosć: Kładzene elektrikskich sćěcow do motorskich kołow.**

Ernst Hanske we Łahowje

Sprawna serb. holca

z Wojerowskich stron, pyta pola derje zmysłen. Serbow w Budyš **słužbu.**

Bliže zhonić we wud. S. Now.“

Rjane prosata

su na předań w Konjecach čo. 7b pola Kubšic.

Sserbjo

podpjerajcje swoje

Serbske Nowiny.

tretet ein

Schau! Prüfe! Wähle!

SAISON-**Ausverkauf**

Wot zawěrawšcho hač srjedu 9. februara 1927 sobu

z woprawdźitymi krutymi zniženkami

Mój dospołny skład tworow, hobrske wubjerki, regul. dobre twory, žane přikupjene łubjene twory, ale moje składowe kajkosće

Holčace a hólčace woblečenja wšěch družin za kóždu starobu hač do 16 lět

Holčace wobleki, manše, hólčace wobleki, bluzy, kholowy, suknje, nahlowjace wodźeła. Wšitke wulkosće, barby a žerokosće

wolmjane twory

Küblerske wobleki

kabaty, lacy, pullovry, nabrjožne jaki za wulkich a małych, sweatery, sweaterske wobleki, golfske bluzy, boleros

garnitury za sankarjow

wołmjane šawle a čapki

rukajcy

žonjace nohajcy

mužace zoki

dźěćace nohajcy

sportske tykače a gamaše

spódnje šaty

za žony, muže a dźěći, wše wulkosće a šěrok. na składze košle, kholowy, jaki, košle ze zasadk., sportske košle, sokolske košle

košle z kholow., šikiaki za korsetty, spódnje talje, reformske kholowy, kholowy z gumijow. paskom, wotewrj. kholowy

sórcuchi a spódnje suknje

saty za češne dźěći

krawaty w hobrskim wubjerku wot 35 pj. sem

Strykowanska wolma bolmjane nice sportska wolma

dyrbja so wupředawać a su we wupředawanju sobu měnjene. Bjez dźiwanja na nakupowansku płaćiznu sym **płaćizny dokładnje zniži** a poskićam z tym swojim česćenym woteběrjarjam za nětriši a naležny čas

wosebje přihodnu možnosć k nakupowanju

Tak tunje płaćizny za jenož dobru kajkosć njemóžeće drje ženje wjacy namakać. Wuživajće to mócnje we Wašim samsnym zajimje. Wjele pjenjez z tutym zalutujeće. Dokelž mam mało wukładnych woknow, njemóžu wšě swoje wosebite poskićenja pokazać a prošu wo wobhladanje bjez nućenja ke kupowanju mojich bohače wubjeranych składow delekach a w 1. poskhodźe. **Wotdźěl dźěćaceje drasty.**

WILHELM **RUDOLPH**

vorm. Heinr. Müller, Kaiserstr. 8.

Serbska holca

kotraž móže hospodarstwo wjeść, so do małeje swójby bórzy pyta. Bliže je zhon. we wud. „Serbsk. Nowin“.

Pytam

k jutram tutoho lěta sylneho

młynsk. wučobnika

(kiž móže tež pjekarstwo nawuknyć) z bydł. a jědźu.

Heinrich Bjar

młyn w Lipiču p. Minakala

Łožowe šaty bjele a pisane

ruby na bilda a na hosćenske bilda, přikrywy na sofy, bilca a dźiwany wulki wubjerk jara tunjo K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11 znapřeća hosćenca „Stern“. Rěču serbsce!!

Handrij Strympa

w Budyšinje

na Róžowej hasy 15

poruča

meble

a pólsirowane twory

Sym Serb!

Maš-li lubo swoju wótčinu

dariš swojemu bližšemu

serbsku knihu

Tajke maš we wulkim wubjerku

w Serbskej kniharni w Serbskim Domje w Budyšinje.

Lubemu serbskemu bratrej, horliwemu spěchowarjej Serbowstwa knjezej

Janej Krawcej

a lubej mandźelskej Marji

rodź. Šwurakec w Połpicy

k jeho jutřišemu

slěbornemu mandźelskemu jubilejeje přeje

wjele zboža

Serbske tow. „Žernička“ w Lichanju.

Po krótkej khorosći bu štwórtk. 24. wulkeho rózka z tuteje časnosće wotwołany mój luby mandźelski, naš nan

Michał Kokla

zahrodnik w Kulowje.

Jeho zemske powostanki pokhowachmy zańdźeny štwórtk. Wšitkim, kotřiž su na pustych wjeńcach za njeho prosyli, jeho z wěncowej pychu pocešćili a jeho k rowu přewodźili wosebje towarstwu „Bratrowstwu“, kaž tež měšćanskim zastupjerjam wuprajamy

najwutrobniše „Zapłać Bóh luby Knjez“!

W Kulowje, 31. wulkeho rózka 1927.

Zrudni zawostajeni.